Centimetres
KODAK Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2000
Kodak
LICENSED PRODUCT
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
A
M
B
Tajima
JAPAN

SUBUN-SO BOOK STORE
崇文莊
神田神保町電停前

算数学（アリテメテイカ）
技巧学（レドリヤ）
謡章（モシカ）
音律学
文字学（ガラムマニテイカ）

測星学（アストロミヤ）
言語学（ギヤレリテイカ）
地畏学（ゼヲメトリヤ）

桑田藏

A. M. Van Groenenbergh

gekogt van palier. 1771

Gij Hart

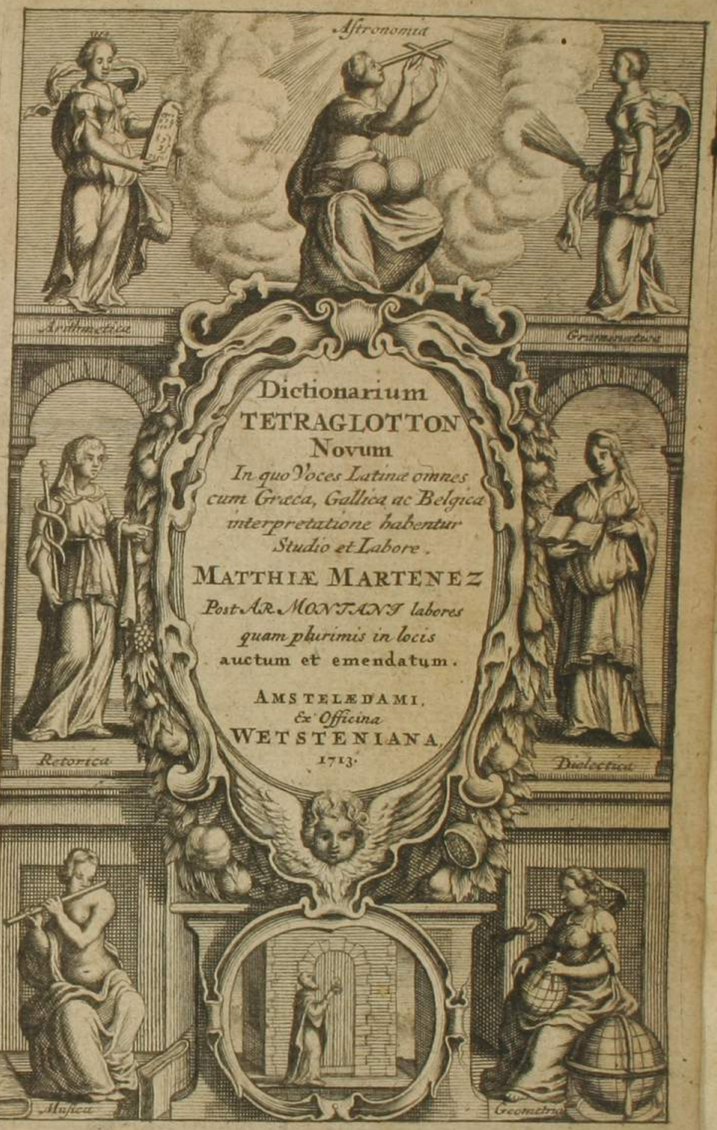

Dictionarium
TETRAGLOTTON
Novum

In quo Voces Latinæ omnes cum Græca, Gallica ac Belgica interpretatione habentur

Studio et Labore,

MATTHIÆ MARTENEZ

Post AR. MONTANI labores quam plurimis in locis auctum et emendatum.

AMSTELÆDAMI,
ex Officina
WETSTENIANA.
1713.

NOVUM

DICTIONARIUM TETRAGLOTTON,

In quo

Voces Latinæ omnes, & Græcæ his reſpondentes,
cum Gallica & Belgica ſingularum interpretatione,
ordine Alphabetico proponuntur.

NOVÆ HUIC EDITIONI ACCESSERUNT

Plurimæ voces, in aliis hactenus deſideratæ, Græcorum nominum Genera ſimul & Genitivi, omnium etiam ſyllabarum dubiarum quantitas, in gratiam Poëtices Candidatorum, notulis ſuperne indicata.

Poſt labores MATTHIÆ MARTINEZ

Denuò

JOHANNES NICOLAIDES

Conrector Leovardienſis

plurimas voces addidit, & quæ vitia irrepſerant ſummâ diligentia *emendavit.*

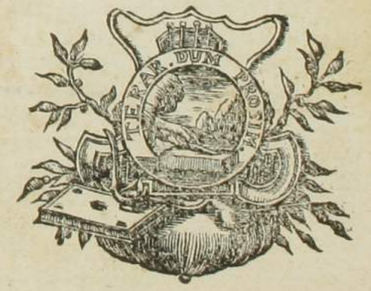

AMSTELÆDAMI,

Apud RUD. & GERH. WETSTENIOS H. FF.

MDCCXIV.

Cum Privilegio DD. Ord. Holl. & Weſt-Friſiæ.

文庫
C 1183

65- 1053

PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende Weſt-Vrieſland, doen te weten: Alſoo Ons vertoond is by RUDOLPH en GERARD WETSTEIN, Burgers en Boekverkoopers binnen Amſterdam, hoe dat zy in d'Auctien van *Hendrik Boom* en *Abraham van Someren* hadden gekogt de Copy en Exemplaaren van een Boek genaamt *Dictionarium Biglotton* en *Tetraglotton*, voor deſe opgeſtelt door *Martinez* en *Binart*, in Octavo twee deelen, maar alſoo deſelve Exemplaren tzedert by haar waren uytverkogt, ſoo hadden zy deſelve Boeken door luyden van Studie laten naſien en merkelyk verbeteren, niet ſonder ſeer veel moeiten en groote onkoſten, vervolgens deſelve met groote vlyt en ſware koſten doen herdrukken, dewelke nu voltooit zynde, wierden de Supplianten bevreeſt, dat eenige baatſoekende menſche ſig van hare moeytens en exceſſive koſten zoude willen bedienen, om't zelve in't geheel of ten deele, 't zy onder een andere titul of naam, naar te drukken, of elders buitens lands naargedrukt in deſe Landen zoude kunnen komen te verruylen of verkoopen, tot haar ſeer groote ſchade en nadeel, waar door de Supplianten mede zouden afgeſchrikt worden, om in 't vervolg iets corrects en uytvoerigs, tot nut en dienſt der Studien, in't ligt te geeven; ſoo keerden de Supplianten ſig tot Ons, verſoekende dat het Onſe goede gelieffe mogte zyn, haar te gratificeren met een Octroy voor den tyd van vyftien eerſtkomende ende agter een volgende jaaren, waar by aan de Supplianten, voor haar ſelve, hare erven, ofte actie verkrygende, geconſenteert en geoctroyeert wierd, om deſelve Boeken in alle de Landen onder onſe Juriſdictie ſtaande, ende geleegen, te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven of verkoopen, met ſpeciaal verbod aan alle anderen, deſelve in't geheel, of ten deele, of op een andere Titul of Naam, naar te drukken of te verkoopen, of deſelve buyten deſe onſe Landen of elders naargedrukt zynde, hier te Lande in te voeren, te verkoopen ofte verruylen, op ſoodanige ſware pœne tegens d'overtreeders, als Wy zouden goetvinden daar op te ſtellen. SOO IS 'T, Dat Wy de ſaake en 't verſoek voorſz. overgemerkt hebbende, ende geneegen weſende ter beede van de Supplianten uyt Onſe regte wetenſchap, Souvereine Magt ende Authoriteit, deſelve Supplianten geconſenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, conſenteeren, accordeeren, ende octroyeren haar mits deſen, dat zy gedurende den tyd van vyftien eerſt agtereenvolgende jaaren, het voorſz. Boek, genaamt *Dictionarium Biglotton* en *Tetraglotton*, voor deſe opgeſteld door *Martinez* en *Binart*, in Octavo, twee deelen, binnen de voorſz. Onſe Landen alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkoopen, verbiedende daaromme allen ende een ygelyken, het zelve Boek in't geheel ofte ten deel, of op een andere Titul of Naam, naar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelven Onſe Landen te brengen, uyt te geven of te verkoopen, op ver-

verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte, ofte verkogte Exemplaren, en een boete van drie hondert guldens daar en boven te verbeuren, te appliceeren een derde part voor den Officier die de calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatſe daar het caſus voorvallen ſal, ende het reſteerende derde part voor de Suppliante, alles in dien verſtande, dat Wy de Supplianten met deſen Onſen Octroye alleen willende gratificeeren, tot verhoedinge van hare ſchaade, door het nadrukken van 't voorſz. Werk, daar door in genigen deelen verſtaan den inhoude van dien te authoriſeren, ofte te advoueren, ende veel min het zelve onder Onſe protectie ende beſcherminge eenig meerder credit, aanſien ofte reputatie te geeven; nemaar de Supplianten in cas daar inne yets onbehoorlyks zoude influeren, alle het ſelve tot haren laſten zullen gehouden weſen te verantwoorden; tot dien eynde wel expreſſelyk begeerende, dat by aldien zy deſen Onſen Octroye voor het zelve Werk zullen willen ſtellen, daar van geen geabrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden weſen, het zelve Octroy in 't geheel ende zonder eenige omiſſie daar voor te drukken, ofte te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn een Exemplaar van 't voorſz. Werk, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheek van Onſe Univerſiteyt tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pœne van het effect van dien te verlieſen; en ten eynde de Supplianten deſen Onſe Conſente ende Octroye mogen genieten als naar behooren, laſten Wy allen en een ygelyken die't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van deſen doen laten en gedoogen, ruſtelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, ceſſerende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder Onſen grooten Zegele hier aan doen hangen, den 22. September 1713.

A. HEINSIUS.

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

PRÆCEPTORIBUS
Et aliis
LINGUÆ LATINÆ
CULTORIBUS
TYPOGRAPHI

S.

QUantum detrimenti Studioſa Juventus capiat ex Lexicis ſive Dictionariis, quæ neceſſariis adjumentis deſtituta ſolius lucri cauſsâ in lucem protruduntur, ſæpe apud nos queſti ſunt Viri præſtantiſſimi, qui fatebantur ſe nihil ita ægrè ferre, quàm quod Juventuti, quæ judicio magnam partem caret, hoc modo imponatur. Non diffitendum quidem eſt eorum conatus eſſe laudandos, qui Vocabularia, Dictionaria, Lexica, vocum Theſauros, Sylvas & Promptuaria, vel ſuo Marte concinnant, vel ab aliis jam concinnata partim illuſtrant, partim adaugent: in quibus omnium variis in Linguis vocum ſignificata, derivata, compoſita, decompoſita, formationes, analogiæ, ſimilitudines, partes, diſtinctiones, enucleatè exactèque tradantur.

Verùm, licèt id genus non pauca hactenus, à diverſis concinnata & collecta, variis in locis in lucem prodierint, non fuere ea tamen tantâ vocabulorum copiâ, & illuſtri eorum explanatione, iiſque rebus, quæ ad Latini Sermonis puritatem, copiam, elegantiam & naturam faciunt, adeò inſtructa, ut hoc noſtrum docti cujuſdam Viri operâ cumulatum prodit. Etenim nemo non hactenus vidit plurima, imò innumera, in aliis Dictionariis deſuiſſe: illorum quippe materia adeò diffuſa eſt, ut non poſſit non notabilis ſemper ad illa fieri à quolibet acceſſio. Iſtud igitur quoque Dictionariis accidit, quod in cæteris rebus, quas humana procudunt ingenia, uſu venire ſolet, ut, qualicun-

que demum arte induſtriâve elaboratæ ſint, cultiores ferè ſemper reddi queant. Hoc certè Dictionarium, toties in Belgio editum, cum ſemper novæ Editioni aliquid accederet, magno tamen detrimento Studioſæ Juventutis iis vitiis ſcatuit, quæ in hac luce litterarum ferri non poſſunt. Licet enim MATTHIÆ MARTINEZ & ARNOLDI MONTANI diligentiæ plurimum debeat quicunque L.L. cultor eſt, illud tamen non diffitendum eſt, poſt illorum meſſem ingens ſpicilegium fuiſſe relictum iis, quorum labori tandem perfectius aliquod Dictionarium debituri eſtis. Quod quum nos videremus & emptionis jure exemplaria, quæcunque à veteri editione ſupererant, nobis ceſſiſſent, cum primis conandum eſſe ſtatuimus, ut, ſi iterum edendum eſſet Dictionarium hoc, nemo de noſtra induſtria & voluntate litteras adjuvandi queri poſſet, qui omni conatu adnitimur, & porro adnitemur, ut ea auxilia, quibus Juventuti in acquirenda cognitione L. L. opus eſt, non ſolum perfecta à nobis proficiſcantur, ſed etiam tantâ curâ, quantâ fieri poteſt, emendentur. Quæ omnia ne videantur eſſe de nihilo dicta, non opus eſt multis verbis, quia inſpicienti & conferenti cum hac noſtrâ veterem editionem facile patebit omnia nunc emendatiora prodire, quod factum eſt curâ & operâ Viri cujuſdam non vulgariter docti, qui tot voces ex probatiſſimis Auctoribus adjecit, ut totas 32. paginas opus ipſum creverit, licèt ſingulis paginis plures voces contineantur quàm in priori editione.

Supereſt, poſtquam vobis inſtituti noſtri ratio eſt indicata, etiam oſtendere, quid in ſingulis vocibus ſit præſtitum.

Genera nominum his litteris deſignantur: *m.* maſculinum: *f.* fœmininum: *n.* neutrum: *com.* commune: *dub.* dubium, ſive epicœnum.

Caſus Genitivus ubique Nominativo præcedenti additus eſt, ut inde reliquorum formatio pateat.

Verbo Præſentis Temporis Modi Indicativi, & primæ Perſonæ, adjecta eſt ejuſdem Temporis & Modi Perſona ſecunda, mox Præteritum, (multis falſis Præteritis ex veteri editione rejectis, veris in eorum locum ſubſtitutis) Supinum & Infinitivus: ex quibus reliqua facilè colligentur.

Compoſita, Derivata, Diminutiva, Verbalia, Participia, & id genus alia, ſuo quæque ordine & loco Alphabetico, commodiſſimè digeſta ſunt, quò rudiores & parum exercitati omni inveſtigandi Simplicis aut Primitivi moleſtia leventur.

Si quod Nomen heteroclitum, aut Verbum defectivum, vel anomalum fuerit, id quoque indicatur.

Denique nihil eorum, quæ in prima Grammatices parte neceſſaria eſſe putantur, omiſſum eſt.

Poſt hanc ſingularum partium orationis accuratam explicationem, ſubjectum eſt cuique dictioni, Auctoris, qui eâ peculiariter ſit uſus, nomen: ut videatis, quis, & quàm probatus earum ſit Auctor, qui adhibuit. Multa enim hîc ex Ennio, Plauto, Feſto, Apulejo, & aliis coacervata, quorum vetus loquendi ratio ferè interiit: quæ etſi obſoleta videantur, eorum tamen interpretatio, ad antiquitatis reliquias intelligendas, non parum adferet adjumenti.

Græcanicæ voces, & Gallicæ ſingulis Latinis aptè reſpondentes, & ex probatis Græcis & Gallicis Auctoribus collectæ, in gratiam eorum, qui alterutrius Linguæ ſtudioſi ſunt, cum curâ additæ ſunt, immo ad commoditatem Tironum, ſingulorum Nominum Genera & Genitivi, ad quorum imitationem ceteri Caſus commodè efformentur.

Quàm aptè verò & dilucidè Gallico Belgicoque idiomatibus Latina cum Græcis ſint expreſſa, candidi Lectoris judicio æſtimandum relinquitur, præſertim poſt tot monſtra ex Lingua Gallica & Belgica eliminata, & genuinos fœtus reſtitutos, ut ex infinitis locis in Belgica palam fiet, &, ut jam alia omittamus, ſi inſpexeritis vocem *popina* cum derivatis, videre poteritis. Gallicæ verò voces ferè omnes immutatæ, & ad uſum hodiernum accommodatæ ſunt.

Faxit Deus, ut, qualiſcunque hic labor fuerit, is tandem in veſtram & Reipubl. vergat utilitatem. Interea valebitis, &, ſi hunc laborem haudquaquam vobis diſplicuiſſe animadverterimus, dabitur ſuo tempore occaſio etiam tentandi majora.

IN-

INDEX
LATINORUM SCRIPTORUM,

Quorum nomina in hoc libro compendiò allegantur.

A
Pul. Apulejus.
Asc. Pæd. Asconius Pædianus.
Auct. Phil. Auctor Philomelæ.
Bud. Budæus.
Cæs. Cæsar.
Cas. Casaubonus.
Cat. Cato.
Catul. Catullus.
Cels. Celsus.
Cic. Cicero.
Claud. Claudianus.
Col. Columella.
Corn. Cels. Cornelius Celsus.
Curt. Curtius.
Digest. Digesta.
Donat. Donatus.
Enn. Ennius.
Fest. Pomp. Festus Pompejus.
Fir. Firmicus.
Front. Frontinus.
Gell. Gellius.
Gloss. Glossarium.
Hor. Horatius.
Hygin. Hyginus.
Isid. Isidorus.
Jul. Firm. Julius Firmicus.
Justin. Justinianus.
Juven. Juvenalis.
Lamprid. Lampridius.
Liv. Livius.
Luc. Lucanus.
Lucret. Lucretius.
Macrob. Macrobius.
Martial. Martialis.
Non. Nonius Marcellus.
Ovid. Ovidius.
Pall. Palladius.
Pand. Pandectæ.
Pers. Persius.
Plaut. Plautus.
Plin. Plinius.
Plin. Jun. Plinius Junior.
Prisc. Priscianus.
Propert. Propertius.
Quintil. Quintilianus.
Sal. Salmasius.
Salust. Salustius.
Sen. Seneca.
Sic. Flac. Siculus Flaccus.
Stat. Statius.
Suet. Suetonius.
Tac. Tacitus.
Terent. Terentius.
Tibul. Tibullus.
Tur. Turnebus.
Valer. Flac. Valerius Flaccus.
Val. Max. Valerius Maximus.
Varr. Varro.
Veget. Vegetius.
Virg. Virgilius.
Vitr. Vitruvius.

VO-

EIGLOTTON SIVE DICTIONARIUM TEUTO-LATINUM NOVUM.

A

Abalienatie / verbreemdinge. Alienatio, abalienatio, onis, f.

Abalieneren / verbreemden. Alienare, avi, atum. *reg. acc.*

Abandonneren / verlaeten. Deserere, serui, sertum, destituere, tui, tutum. *reg. acc.*

abast / alabast. Alabastrites, itæ. & itis, m. onyx, nychis, c.

abasten / dat van abast is. Alabastrinus, a, um, o.

abberdaen. Asellus salitus.

abbreviatie / verkortinge in schrijven. Abbreviatio, onis, f. Scriptio compendiosa.

abbrevieren / in 't kort schrijven. Abbreviare, avi, atum. *r. acc.* Compendiosè scribere.

A B. den abe. Alphabetum, ti, n. Prima elementa, n. *pl. n.*

abe-berdeken. Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

dat den abe aengaet. *Item* eenen abe-jongen. alphabetarius, elementarius, a, um, o.

abe-boek. Licellus alphabeticus: tabula elementariorum.

Abdt / abt. Cœnobiarcha, æ, m. Monachorum præses. *vulgo.* Abbas, batis, m.

abdesse / abdisse. Cœnobiarcha, antistita, *vulgo* Abbatissa, æ, f.

abdye. Cœnobium, monasterium, ii, n. *vulgò* Abbatia, æ, f.

Abeel. Abies, ietis, f. Populus alba. *s.* Poplier.

abeelen / dat van abeel is. Abiegnus, populeus, a, um, o.

abel / bequaem. Aptus, idoneus, a, um, habilis, e, is, o. *r. dat. vel acc. cum Ad vel cum gen. gerund. in di.*

abelheydt / bequaemheydt. Habilitas, idoneitas, tatis, aptitudo, dinis, f.

abelijck / bequamelijck. Habiliter, aptè, idonee. *adv.*

abel / geschickt. Concinnus, appositus, a, um. o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

abelheydt / geschickheydt. Concinnitas, tatis, condecentia, æ, f.

abelijck / geschickelijck. Concinnè, condecenter, apposite. *adv.*

abel / geestigh. Ingeniosus, artificiosus, a, um, o.

abelheyt / geestigheyt. Ingenium; artificium, cii, n. ars, artis; solertia, æ, f.

abelijck / geestigh. Ingeniosè, *adv.* Ingenio, arte. *abl. abs.*

aboleren / te niet doen. abolere, levi & lui, litum; antiquare, obliterare, avi, atum; tollere, sustuli, sublatum; delere, levi, letum; *reg. acc.*

abolitie / te niet doeninge. abolitio, oblitera(tio, onis, f.

abolitie van 't Hof / pardon van den Prince. Condonatio, onis, f. **Brieven van abolitie.** Tabulæ condonatoriæ.

abominabel. abominandus, detestandus, exsecrandus, a, um; detestabilis, exsecrabilis, e, is, o.

abominatie. Detestatio, exsecratio, onis, f.

abondant / overvloedigh. abundans, dantis, affluens, entis, o. *reg. abl.* uber, bera, berum. *r. gen. vel abl*

abondantelijck / overvloedelijck. abundanter, affluenter, abunde, copiose, largiter *adv.*

abondante keucken houden. abunde vivere: opipare vivere.

abondantie / overvloedigheydt. abundantia, affluentia, copia, æ; uberras, fertilitas, tatis, f.

aboord / aenkomste. appulsus, accessus, adtus, adventus, ûs, m.

aboord / toeganck tot iemant om hem te spreken. Congressus, ûs, m.

aboord / rencontre. *al:* Met den eersten aboord. Primo aditu.

aboorderen / aenlandt komen. appellere, pulli, pullum. Littus tenêre: portum tenere.

Abricock / abricoot. Pomum armeniacum, prunum armeniacum.

abricock-boom / abricotier. Malus armeniaca: prunus armeniaca.

absent / afwesigh. Absens, sentis, o. (tui.

absent zyn / afwesig zyn. abesse, absum, ab-

absenteren / hem te soecken maecken. Subducere se: studio abesse.

absentie / afwesigheydt. absentia, æ, f.

Absolveren / ontslaen / quytscheiden. absolvere, solvi, solutum, *reg. acc. pers. & abl. rei cum A vel Ab.* indulgere, dulsi, dultum, *r. acc. rei cum dat. pers.*

absolutelijck / sonder conditie of beschreck. omninò, planè, penitus, præcisè. *adv.*

absolupt/onbepaelt Prince. Princeps cum summo imperio, independenter ab alio.

absolutie/quytscheldinge. Absolutio,onis, indulgentia, æ, f.

abstineren / onthouden / hem wachten. Abstinere, nui, stentum *r. acc. pers. & abl. rei cum A vel Ab.* cavere,vi, cautum,*r. dat pers. & abl. rei cum A vel Ab.* vitare avi,atū, *r. acc.*

abstinentie/ onthoudinge. Abstinentia,continentia, æ, f.

absurd/ impertinent/ ongerymt/ onredelyk. Absurdus,*r. dat.* absonus. *r. abl. cum A vel ab.* ineptus, incongruens, tis, o. *r. dat.*

Abus/abups/versinninge/dolinge. Error, oris, m.

sich abuseren/versinnen/vergissen/verdoolt zyn. Errare, avi, atum ; falli,falsus;decipi, pior, ceptus. **of doen doolen.** In errorem inducere.

abus/ bedrogh. Fraus, fraudis, f. dolus,li,m.

abuseren/ misleyden/ bedriegen. Decipere, pio, cepi, ceptum; fraudare, avi, atum; frustrari, atus, *reg. acc.* (onis, f.

abus/ misbruyck. Abusus,ûs , m. abusio.

abuseren/misbruycken. Abuti,usus,*reg. abl.*

Accent/ woortklanck/ galm / toezangh/ byklank / bygalm / den toon van eene sylabe. Accentus,tûs:tenor, oris, m.

accentuatie/ als men eenen accent op een letter stelt. Accentio, onis, f.

accentueren/ met eenen accent teeken / of een sylabe na haeren accent uytspreeken. Syllabam accentu afficere.

acceptatie / aenveerdinge. Acceptio , admissio, approbatio, onis, f.

accepteren/ f. aenbaerden/ aennemen. Accipere , pio , cepi,ceptum;admittere, misi , missum, *r. acc.* **Hy wort in 't gesellschap aengenomen.** Recipitur in societatem. **Hy sal 't Borgemeesterschap aennemen.** Consulatum suscipiet. **Hy sal my tot syn Soon aennemen.** Ille me sibi adoptabit filium , pro filio. **Sy sullen hem om niet tot borger aennemen.** Gratuito ipsi civitatem impertientur,eum civitate donabunt, in civitatem adsciscent.

Accepteren/ voor goet houden. Probare,approbare, avi, atum, *reg. acc.*

Acces/ toeganck. Aditus,accessus, ûs, m.

ik hebbe acces. Aditus mihi patet. **Jemanden acces doen hebben.** Aperire, *vel* patefacere alicui aditum.

accessoir / dat van elders bykomt. Accessorius, accidentarius, a, um , o. *r. dat.*

accident/ geval / ongeluk. Casus, ûs, m. **By accident / by geval.** Casu *abl. abs.*

accident/ sweetagie. Apostema,matis,uleus, ceris, n. (titia.

accident/ buyten profyt/ Obventio adven-

portorium;rii, n.

accommoderen/ schikken / stellen/ voegen. Accommodare, avi , atum ; disponere, posui, positum, *r. acc.*

accompaigneren/ vergeselschappen. Comitari, atus,*dep. r. acc.* Comitem se dare,*r. dat.*

geaccompaygneert. Comitatus,*active & passive. reg. abl. cum A vel Ab.*

accoord / overeenstemmingh / consent. Consensus, ûs, m. consensio, onis, f.

accoord/ verdragh/ compact. Conventio, compositio, pactio , onis, f. pactum, ti, n. pacta, conventa, torum, n. *pl. num.* Conditum i, n. (n.

accoordt/ alliantie verbondt. Fœdus, deris

accoord van stemmen. Symphonia, harmonia, æ, f. concentus, ûs, m.

accorderen/ over een comen. Convenire,veni,ventum; consentire, sensi, sensum, *r. dat.*

accorderen/ in accoord brengen. Conciliare, avi, atum;componere, posui, positum , *r. acc.* Ad concordiam adducere: in gratiam redigere, *r. acc.*

accoutrement/kleet/habyt. Vestis, is, f. vestimentum, ti, n.

accoutreren/ kleeden. Vestire , stivi *vel* stii , stitum, *reg. acc. pers. & abl. rei.*

accoutreren/ opboetsen. Adornare;aptare,avi, atum; comere, compsi, comtum ; instruere , struxi, structum ; polire, livi, litum, *reg. acc.*

accusabel/die men in Recht beroepen kan. accusabilis, le, lis, o.

accusatie/ aenklaginge. Accusatio, onis, f.

accusere/ aenklaagen. Accusare, avi, atum, *reg. acc.*

Ach! laes! eplaes! Heu! eheu! *interject. exclam. r. nom. acc. & voc.*

acht/ getal. Octo. *indecl.*

achterlep / acht dobbel. Octuplex, plicis ; octuplus, a, um, o.

acht entigh/ tachtentigh. Octoginta *indecl.*

achtentighste. Octogesimus, a, um, o.

achtentighmaal. Octogesies, *adverb.*

achthondert. Octingenti, æ, a, o. *pl. num.*

achthonderste. Octingentesimus, a, um, o.

achtmaal. Octies, *adv.*

achste. Octavus, a, um, o.

achte/toesicht/achtsaemheyt. Cura, æ; sollicitudo, dinis, f.

achteloos / onachtsaam. Negligens , gentis; socors, cordis, o.

achtelooshept. Negligentia, socordia, æ, f.

achte hebben op iet. Curare, procurare, avi, atum, *reg. acc* Curam habere; rationem habere, *reg. gen.* invigilare,avi,atum;attendere. tendi, tentum, *reg. dat.*

achtsaam/ neerstigh. Diligens,gentis;sollicitus, a, um, o.

acht saemheydt. Diligentio, onis, f.

achte/weerderinge/ Æstimatio, onis, f.

achtbaar/eersaem. Spectabilis,honorabilis, e, is; observandus, a, um, o.

achtbaarheyt. Dignitas, auctoritas, tatis, f.

achten/ weerderen/ schatten. Æstimare,avi, atum. *reg. acc. cum gen. tanti , quanti , parvi , minoris, minimi , magni , maximi , pluris, plurimi : vel abl. magno , parvo , nihilo.* appretiare, avi , atum, *r. acc. tum abl.*

groot achten / in estime houden. Magnificere, cio, feci, factum : suspicere, cio, spexi , spectum. Magni æstimare : magni pendere: in pretio habêre, *reg. acc.*

klein achten / versmaden : Parvifacere , floccifacere, cio, feci , factum ; contemnere, tempsi, temptum;spernere,sprevi , spretum, *reg. acc.*

achten/meynen. Putare , existimare , avi, atum , arbitrari, opinari,atus, atum. *dep.*

achtinge. f. achte / weerderinge. Æstimatio, onis, f.

achter. Retrò, post, ponè, *prep. reg. acc.* **Van voor tot achter.** à fronte ad calcem.

van achter. Retrò , post , à tergo , *adv.* ut: **Ik breese dat de Vyand d'onsen sal van achter aanvallen.** Ne nostros post tergum hostis adoriatur , timeo.

ten achterengaan/arm worden. Ad incitas, paupertatem redigi *vel* reduci : pervenire ad inopiam.

ten achteren gaan/in schuldt vallen. Debita contrahere: contrahere æs alienum.

ten achteren stellen/beletten. Impedire, divi, ditum, *r. acc.* obstare , stiti , stitum. Impedimento esse , *reg. dat.*

ten achterenstellen/arm maken. Ad paupertatem redigere : redigere ad inopiam , *r. acc.*

ten achteren treden. f. ten achteren gaan. Egenum opum evadere,depauperari.

ten achteren zyn/ arm zyn. In egestate esse, Egêre,indigere, gui, *reg. gen. & abl.*

ten achteren zyn / schuldich zyn. Debere, bui,bitum. *reg. a.c. & dat.* Ære alieno opprimi.

achter-aan. In fine ; sub finem.

achterblyven. f. achterblyven. Abesse, fui, Remanere,mansi. mansum.

achter-boege. Suffrago,ginis, f.

achter-kamer. Cubiculum interius.

achter-kasteel van 't schip. Puppis, pis, f.

achterklap. Detractio, diffamatio,obtrectatio, traductio,onis, f.

achter-klap spreken. Detrahere,traxi , tractum ; obtrectare, avi, atum, *reg. dat.* diffamare, avi, atum, *reg. acc.*

achter-klapper. Detractor,obtrectator, oris , sycophanta, æ. m.

achter-klapster. Detractrix, tricis:sycophantis, idis.

achterdarm. Alvus, vi, f. anus, ni, m,

achterdeel/schade. Incommodum,di,n, damnum, i.n. jactura, æ, f. **achterdeel doen of lyden.** f. Schade/&c Noxa, æ, f.

achterdeel seggen f. achterklap spreeken. *item* , lasteren. Calumniari, atus, or. *dep. reg. acc.* Obtrectare, avi, atum.

achterdeelich / hinderlyck f. schadelyck. Detrimentosus, a, um, o.

achterdencken/ vermoeden. Suspicio,onis, f.

achterdencken hebben/vermoeden hebben. Suspicari, atus. *reg. acc.*

achterdenckigh/ vermoeden hebbende. Suspicax, cacis ; suspiciosus,a, um, o.

achterdencken / zorge van 't toekomende. Sollicitudo, dinis, f. Meditatio futuri.

achterdencken hebben/ op 't toekomende peynsen. Futura meditari: rationem habet futuris sollicitum esse futuri , *vel* de futuro

achterdenkigh/op't toekomende peynsend. Sollicitus futuri, *vel* de futuris.

achter deur. Posticum, ci , n.

achter-docht. *Holl.* i. achterdenken. ut: **Men heeft van u achterdocht.** Incidit suspicio de te.

achter-een/ verbolgens. Continuè , consequenter, *adv.*

achter-een / terstonts. Statim , mox, continuò,

achter-eergisteren. Nudiusquartus.

achter-gaan/bedriegen. Decipere, pio , cepi, ceptum, *reg. acc.*

achter-gank / deurgank / deurloop des buyks. Fluxus ventris , Diarrhœa, æ, f. Alvi profluvium.

achtergans. *Fland.* **bergolgens.** Ex ordine, continenter, consequenter.

achter-gat. In't achter-gat zyn. In postremis hærere. f. **ten achteren zyn.** ut: **Hy is ten achteren.** Extremâ stat fortunâ.

achterhaalen / inhaalen. Assequi , secutus, *dep. reg. acc.*

achterhaalen/verkrygen. Adipisci, adeptus; nancisci, nactus, *dep. reg. acc.*

achterhaalen / betrappen. Deprehendere , hendi, hensum , *reg. acc.* supervenire,veni , ventum, *reg. dat.*

achter-hals/nerk. Cervix, vicis, f.

achter-hoede. Subsidium,dii, n. Tertia acies: postrema acies.

achterhooft. Occiput, pitis,occipitium,tii, n.

achterhouden/bewaaren/bergen. Reservare , occultare, avi, atum, *reg. acc.*

achterhouden/tegenhouden: Detinere,retinêre, tinui,tentum, *reg. acc.*

achterhouden/beletten. Impedire, divi, ditum : remorari, atus, *dep. reg. acc.*

achterhoudinge. Occultatio, detentio , onis; remora æ, f.

achterhuys. Ultimæ ædes : ædes interiores.

achterjaerigh. Serotinus, a, um. o.
achterkeucken. Culina interior *vel* posterior.
achterkop. ſ. achterhoofd. Occiput, pitis, n.
achterkruppier ſ achterriem. Postilena, æ, f.
achterlaten. Omittere, prætermittere, miſi, miſſum, præterire, ivi, itum. *reg. acc.*
achterlatinge. Omiſſio, prætermiſſio, onis, f.
achterleen. Beneficium ſecundarium: clienterale beneficium ſecundi ordinis.
achtermalkanderen. Continue, conſequenter: Serie continuâ.
achternae. Poſtea, deinde, tandem, demum. *adv.*
achter-naevolgen. Subſequi, or, ſecutus. *dep.*
achternoen/den nae-noen. Tempus pomeridianum.
's achternoens. Poſt meridiem: poſt prandium: à meridie: à prandio.
't achternoen eten. Merenda, æ, f. antecœnium, nii, n.
t'achternoen eten. Sumere merendam.
achteroovermorgen. Die abhinc quarto.
achter-pandt. Lacinia poſterior veſtimenti.
achter-raedt. Conſilium privatum, poſterius.
achter-riem. Poſtilena, æ, f.
achter-rugge/hepmelijk. Clàm, clanculùm, ſecreto, furtim. *adv.*
achter-rugge/metaph. toevlucht. Refugium, ſubſidium, dii, n.
achter-rugge ſeggen. ſ. Achterklap ſpreken. Obtrectare, avi, atum. *r. dat.*
achterſte/leſte Poſterior, oris, c. & poſterius, oris, n poſtremus, ultimus, a, um, o.
achterſte/den eers. Podex, dicis, anus, ni, m.
Achterſtel hinder. Remora, ræ, f. impedimentum, ti, n.
achterſtel/ onbetaalde ſchuldt. Reliqua, quorum, n. *pl. num.*
achterſtellen/ achter hem ſetten. Retroponere, poſui, poſitum. *reg. acc.*
achterſtellen/niet achten. Poſthabêre, bui, bitum. *reg. acc.*
achterſteeve Puppis, pis, f.
achterſtijl Poſtis, is, m.
achterſtraeten. Plateatim, *adv.* Per plateas.
achtertaale. *Holl.* i. achterklap. obtrectatio, onis, f.
achtertocht. Acies poſtrema *vel* ultima.
achtervolgen/ achter een doen/ continueren. Continuare, perpetuare, avi, atum, proſequi, or, ſecutus. *dep. reg. acc.*
achtervolgen/ uytwerken. Perficere, cio, feci, fectum, expedire, divi, ditum, *reg. acc.*
achtervolgens. ſ. Achter een/ achter malkanderen Conſequenter.
achtervolgens/na inhoud. Achtervolgens u woordt. Juxta verba tua: ſecundum tua ipſius verba, ad tuum dictum.

achtervolginghe. Continuatio, proſecutio, onis, f.
achteruptſlaan/ gelijk de peerden. Calcitrare, avi, atum, recalcitrare.
achter uptſlaan / ondeughdelijk leven. Turpiter vivere: inhoneſte vivere: turpem & inhoneſtam vitam agere.
achteruptſlaende peert. Calcitro, onis, m.
achteruptvaeren / arm worden. ſ. Arm worden ut: Hy ſal achteruptvaeren. Ille depauperabitur, toro cedet.
achterwaeren, Curare, avi, atum, conſervare, reſervare, cuſtodire, ivi, itum.
achterwaerſter. f. Verwaerſter. Servatrix, icis, f.
achterwaerts. Retrò, retrorſum, retrorſus.
achterwaerts depſen. Retrocedere, recedere, ceſſi, ceſſum; regredi, greſſus. *dep.* retroire. ivi, itum. Pedem retrahere.
achterwaerts dryven. Retroagere, egi, actum. *reg. acc.*
achterwaerts gaen. ſ. Achterwaerts depſen. *Item* arm worden. Adeas fortunas ſortiri. Hy is achterwaerts gekomen / oft ten achteren geraakt. Opes ejus ſunt attritæ. Ille evaſit inops fortunis. Inceſſit eum inopia.
achterwaarts hellen. Retrò inclinare.
achterwaarts houden. Detinere, retinere, nui, tentum: ſupprimere, preſſi, preſſum. *r. ac.*
achterwaarts leeren. Dediſcere, dedidici.
achterwaarts lepden. Retroducere, duxi, ductum.
achterwaarts ſien. Reſpicere, retroſpicere, cio, ſpexi, ſpectum.
achterwaarts ſteken. Abſcondere, condi, conſum; reponere, poſui, ſitum. *reg. acc.*
achterwaarts ſtouwen. ſ. achterwaerts dryven. Retroagere, egi, actum. *r. acc.* (tum.
achterwaerts vliegen. Retrovolare, avi, a-
achterwaerts waſſen. Decreſcere, crevi, cretum.
achterwaerts wijken. ſ. achterwaerts depſen. Retrocedere, eſſi, eſſum.
achter wijn. Lora, deuteria, æ, f. Vinum ſecundarium.
achtſaem. ſ Achte/toeſicht. Cura, æ, f.
Acker. Ager, gri, fundus, di, m. arvum, vi; rus, ruris, n.
ackerbaer/dat men kan ploegen. Agriculturæ idoneum ſolum: terra ad cultum idonea, culturæ idoneus.
ackerbouw/ackerbouwinge. Agricultura, æ, aratio, agricolatio, onis, f. Terræ cultus: agrorum cultura.
ackeren / ackerbouwen. Arare, avi, atum. *reg. acc.* Agrum colere; terram *vel* humum colere: agriculturam exercere.
ackerken. Agellus, li, m.

Ackers

Ackerman. agricola, ruricola, æ, arator, agricultor, oris, m. Agrorum cultor.
ackermeſt. Lætamen, inis. n. fimus, mi, n.
ackermeter/landtmeter. Geometra, æ, m.
ackerſchade. Calamitas, tatis, f. infortunium, nii, n.
ackervore. Porca, lira, æ, f. Sulcus, ci, m.
ackerwerck. ſ. ackerbouw. agricultura, æ, f.
ackſe/bijl. Aſcia, æ; ſecuris, ris, f.
acqueſten/gewonnen goet. Parta, acquiſita, orum, m. *pl. num.* (*acc.*
acquiteren/ontſlaen. Liberare, avi, atum. *r.*
acquiteren ſijne ſchulden. Solvere debita.
acte. Senatus, conſultum, i, n. ſententia, æ, f. decretum, ti, n.
acte/feyt/handel/bedrijf. actio, onis, f. factum, ci, n.
acte/ gerichtelijcke ſchriften. auctoritas publica: tabulæ publicæ.
acten/regiſters. acta, orum, n. *pl. num.* acta publica: commentarii publici, commentarii rerum publicè geſtarum.
In d'acten ſchryven. apud acta conſignare: actis adſcribere: in acta referre.
acte van 't vonnis. acta litis decretoria.
acten boom/ wilden blier ſ. Adick. Pumilla, æ, f.
actie/recht oft pretenſie tot iet. Jus, juris, n. actio, onis, f. (nam.
actie perſoneele. Condictio *vel* actio in perſo-
actie reele. Condictio in rem.
Adder. Vipera, æ, f.
Adel. ſ. Edel. Nobilis, e, o.
adelbors. Miles primarius.
adem/aeſſem. Spiritus, halitus, flatus, ûs, m. anima, æ, f.
adem/damp. Vapor, oris, m. exhalatio, onis, f. halitus terræ. damp upt de aerde.
adem-ader/pols-ader. arteria, æ, f.
adem-borſtigh. aſthmaticus, anhelus, dyſpnoicus, a, um, o. Spiritus cum anhelitu.
ademborſtigheydt. aſthma, atis, n. anhelitus, ûs, m. dyſpnœa, æ, f.
ademen/ aeſſemen/aeſſem verhaelen. *verb.* Reſpirare, avi, atum. animam ducere: ſpiritum ducere.
't ademen. *nom.* Reſpiratio, onis, f.
adem-gat. aſpera arteria, æ, f.
adem-keele. Trachea *vel* trachia, æ, f.
adem-loos/buyten ſijnen aeſſem. Exanimatus, a, um, o. Spiritu carens. halitûs expers.
adem-tongesken. Epiglottis, tidis. f.
ader in 't lichaem. Vena, æ. f.
aderachtigh / aderigh / die groote aderen heeft. Venoſus, a, um, o.
aderken/beſerken. Fibra, æ, f.
aderlaten/bloedt laten. Mittere ſanguinem: ſecare venam: incidere venam: venam aperire.

aderlatinge. Phlebotomia, æ, f. Venæ ſectio: ſanguinis detractio. (riæ.
aderſlagh/pols. Pulſus arteriæ: micatio arte-
ader van metael. Vena metallica.
ader van gout. aurifodina, æ, f.
ader van ſilver. argentifodina, æ, f.
ader van kooper. Cuprifodina, æ, f.
ader/natuurlyck kracht des geeſts. Vena, æ. Ingenii vena: ingenii indoles: ingenii facultas.
de aderen bloeyt niet. Vena haud affluit: ingenium torpeſcit.
adere/aere van 't koren. ſ. Aere. ut: de adere wort geel. Spica flaveſcit.
adick/actenboom. Ebulus, li, m. ebulum, li, n. pumila, læ, f ſambucus, ci, chamæacte, es, f.
Adieu. Vale, voleto, ſalve, ave, vale & ſalve.
den adieu. Officioſa digredientium ſalutatio: mutuorum votorum inter abeuntes officioſa & amica nuncupatio.
adieu ſeggen. Valedicere, dixi, dictum. *reg. dat.* Ultimum bene precari alicui: extremùm ſalutare aliquem.
adieu geven. Dare ſympoſſum valedictorium.
adminiſtratie/bewindt. Curatio, onis, f.
adminiſtreren/bedienen. Curare, avi, atum. *r. acc.* Curam habere. *r. gen.*
Admirael. Thalaſſarchus, chi, m. Præfectus rei nauticæ, *vel* maris, *vel* claſſis.
admiraelſchap. Thalaſſiarchia, æ, f. Præfectura maris, *vel* claſſis *vel* rei navalis.
Admiraliteyt. Conſilium nauticum.
adres/toegangh, ſ. Access. ût: Hy en heeft geen adres tot den Koninck. Negatur ei acceſſus ad Regem.
adres / inſtructie. Directio, inſtructio, inſtitutio, manuductio, onis, f.
adreſſe. Compendium, ii, n. Iter compendioſum. Brieven van adreſſe te Hove. Diploma Curiæ inſcriptum.
adreſſeren/onderwijs geven. Dirigere, rexi, rectum; inducere, duxi ductum. *reg. acc.*
adreſſeren aen iemandt / toeſtieren. Deſtinare aliquid alicui.
adreſſeren ſich aen iemandt. accedere ad aliquem: adire aliquem: inſinuare ſe cuipiam.
advenant/nae advenant. Proportionaliter, convenienter. *adv.* ſecundùm, *præp. r. acc* Pro ratâ.
advertentie / waerſchouwinge. Monitio, prænonitio, onis, f. monitum, ti, n.
advertieren/ waerſchouwen/de wete doen. Monere, præmonere, commonere, nui, nitum. *r. acc.* docere, edocere, cui, doctum. *r. duos acc.* indicare, avi, atum. *r. dat. perſ. & acc. rei.*
advertiſſement. ſ. Advertentie. ut: doos

abbertentie van den ſMeeſter. Præmonium magiſtri, præceptoris.

abbis / raedt / mepninge. Conſilium, judicium, ii, n. ſententia, æ, f.

abbis / waerſchouwinge / ſabbertentie. ut, Hp en luiſtert na geen abbys. Admonitionibus locum non relinquit.

abbiſeren / de were doen ſ. abberteren. ſignificare, avi, atum.

abbiſeren / raad geben / ſijn jugement geben. Interponere arbitrium *vel* judicium.

abbiſeren / ramen / raad geben Conſulere, ſului, ſultum; deliberare, avi, atum.

abbiſeren / raad by ſijn ſelben nemen. A ſe conſilium petere; proprium judicium ſequi: domeſticum conſilium ſequi.

abbocaet. Advocatus, i, m. Patronus cauſarum.

abbocateren / abbocaet zijn. Agere patronum cauſarum: agere cauſas in foro.

abbanceren / ſ. abanceren. ut: Hp abanceert in geleertheyt ende deuchden Procedit & progreditur in literis & virtutibus.

abboueren / booz goet houden. Ratum habere.

aecker / ketel. Cacabus, bi; lebes, bêtis, m.

aecker. *Holl.* eekel. Glans, glandis, f.

aeckerboom *Holl.* eekerboom. Quercus, ûs, f.

aeckſe / ſ. akſe. Aſcia, æ, f.

aecksteen / ſ. aegſteen. Gagates, is, m.

aecktſter. *Holl.* Pica, æ, f.

aeffch / neuſch. Inverſus, averſus, obliquus, a, um, o.

aeffch / verkeert. Præpoſterus, contrarius, a, um, o. averſus.

aeffchelijck / abberrechts. Præpoſterè, abſurde, *adv.*

aegſteen. Succinum, electrum, i, n.

ael / paelinck. Anguilla, æ, f.

aelcorf. Naſſa, æ, f.

aelſcheire / aelſperre. Tridens, dentis, m. fuſcina, æ, f.

aelbeſien. Uvulæ urſinæ. f. *plur. numer.*

aelding / aeldinger *Fl.* erfgenaem. Hæres, redis, m.

aelepnde. Extremitas, tatis, f.

aelmachtigh / ſ. Almachtigh. Impotens animi rationis; laſcivus, a, um, o. petulans, tis, o.

aelmoeſſe. Stips, ſtipis, f. *vulgo* eleëmoſyna, næ, f.

aelmoeſſen bidden / ſ. Bedelen. Eleëmoſynam petere, mendicare, avi, atum.

aelmoeſſenier / uptrepcker van de aelmoeſſen. Prepoſitus ſtipi erogandæ: ſtipis curator. *vulgo* eleëmoſynarius.

aelmoeſſenier / goet tot den armen. In egentes beneficus: largus erga inopes.

aelout. perantiquus, a, um, o.

aelouthept. Ultima antiquitas.

aelpupt. Muſtela, æ, f.

aelquabbe. Borbocha, æ, f. clarias, æ, m.

aelſene. ſ. elſene. Subula, æ, f.

aelweſrigh. Petulans, inſolens, tis, protervus, a, um; procax, cacis, o.

aelweirigh zijn. Laſcivire; Proterve *ſive* procaciter agere.

aelweirighept. Petulantia, procacia, protervia, æ. procacitas, tatis, f.

aelweirighlijck. Petulanter, procaciter, proterve, *adv.*

aelwitte. Mulier proterva, inſipiens.

aem / ame. Cadus, di, m.

aen / by. Ad, apud. *præp. r. acc.*

aen. *Nota dativi ut plurimum.* (*r. acc.*

aen-ademen. Adhalare, adſpirare, avi, atum, **aenbaren.** Appellere, puli, pulſum, *reg. dat. vel acc. cum Ad,*

aenbaringe. Appelſus, ûs, m.

aenbaſſen. Allatrare, avi, atum. *r. acc.*

a nbegin. Initium, principium, ii, n.

aenbelt. Incus, cûdis, f. acmon, onis, m.

aenbeſteden. Elocare. avi, atum, *r. acc. rei, & dat. perſ.*

aenbidden. Adorare, invocare, implorare, obſecrare, rogare, avi, atum; obteſtari, tatus, tatum, *dep. reg. acc.*

aenbiddinge. Adoratio, invocatio, imploratio, onis, f. Divinus cultus.

aenbieden. Offerre, fero, obtuli, oblatum: exhibere, bui, bitum, *r. acc. rei. & dat. perſ.*

aenbiedinge. Oblatio, præſentatio, onis, f.

aenbyt ſontbyt. Tentaculum, i, n.

aenbyten / beknabbelen. Admordere, mordi, morſum. *reg. acc.*

aenbytinge. Admorſio, onis, f.

aenbinden. Alligare, adalligare, avi, atum: adſtringere, ſtrinxi, ſtrictum. *r. acc.*

aenbindinge. Alligatio, adſtrictio, f.

aenblaſen. Afflare, adſpirare, adhalare, avi, atum, *reg. acc.* ſ. naſnacken / na trachten / beſagen / na blammen. ut: Hp blam na de ledige plaetſe van d' overleden Prædicant. Ille ambit ſedem Concionatoris defuncti vacantem.

aenblaſinge. Afflatus, ûs, m.

aenblick. Adſpectus, ûs, m.

aenblicken. Adſpicere, cio, ſpexi, ſpectum, *r. acc.*

aenboogen. ſ. **aenbuygen.** Acclinare, no, avi, atum.

aen-boozd / aenboozd. *Zel* naerderſchap / calengieringe. jus retractus, protimiſis, ios.

aen-boozt trecken / ontaenboozden. *Zel.* bernaerderen / calengieren. Retrahere emptionem jure proximitatis.

aenboozden. *Holl.* Appellere, puli, pulſum, *r. dat.* **aenboozdinge.** *Holl.* Appulſus, ûs, m. appulſio, onis, f.

aenbouwen. ſ. aentimmeren / vaſt macken / bevеſtigen. Adſtruere, xi, ctum. *r. acc. rei. cum dat. perſ.*

aenbzanden. Adurere, uſſi, uſtum, *reg. acc.*

aenbzandinge. Aduſtio, onis, f.

aenbzengen / bpbzengen. Adferre, fero, attuli, allatum; advehere, vexi, vectum; adducere, duxi, ductum. *reg. acc.*

aenbzengen / verrade. Deferre, fero, detuli, delatum, *r. acc.* prodere, prodo, didi, ditum, *r. ac.*

aenbzenger / verrader. Delator, proditor, oris; index, dicis, m.

aenbzenghſter. Delatrix, proditrix, tricis, f.

aenbuygen. Accurvare, acclinare, avi, atũ. *r. ac*

aenbuynginge. Accurvatio, acclinatio, onis, f.

aenclagen. Accuſare, incuſare, inſimulare, avi, atum; accerſere, ſivi, ſitum, arceſſere, ſivi, ſitum. *reg. acc. perſ. cum gen. rei.*

aenclaegelijck. Accuſabilis, culpabilis, e, is, o.

aenclager / ſ. epſſcher / dager. accuſator, actor, oris, m. Accuſativus, i.

aenclaginge. Accuſatio, incuſatio, onis, f.

aenclauwe. *Holl. Fl.* enckel. Talus, i. m.

aencleben / vaſt aen zijn. Adhærere, hæſi, hæſum; agglutinari, atus, *reg. dat.*

aencleef. ſ. toeval / bpval. Accidens.

aencleebigh. Adhæſibilis, e, is, o.

aencleebinge. Adhæſio, onis, f.

aencloppen / bpcloppen. Adigere, adegi, adactum. *reg. acc.*

aencloopen / aen pet cloppen. Pulſare, avi, atum. *reg. acc.*

aencnagen. Arrodere, roſi, roſum, *reg. acc.*

aencnopen. ſ. toepzangen / ſtoppen / aentrecken / vaſt maecken. Adſtringere, xi, ictum. *reg. acc.* Annectere, innectere, nexi & nexui, nexum. *reg. acc.*

aencomen / naerderen Advenire, veni, ventum, accedere, ceſſi, ceſſum; adventare, avi, atum, *reg. acc. eum. Ad.*

aencomen / arriveren. Adventare, avi, atum.

aencomen / aengzoepen. Accreſcere, crevi, cretum. (ſectum.

aencomen / wel leeren. Proficere, cio, feci,

aencomelinck / aengroependen jongen. Adoleſcens, centis, m.

aencomelinck / leer-jongen. Tiro, onis; novitius, tii, m.

aencomſte. Adventus, ûs, m.

aencomſtigh. Adventirius, a, um, o.

aencoppelen. Alligare, adjugare, copulare, avi, atum. *reg. acc.* (*reg. acc.*

aencoulen / aenſpzeken. Alloqui, locutus, *dep.*

aencrommen. ſ. **aenbuygen.** Acclinare.

aencruppen. Adrepere, repſi, reptum. *r. dat.*

aendacht / aenmerckinge. Attentio, onis, diligentia; æ, f.

aendacht / godtvzchtighept. Devotio, religio, onis; pietas, tatis, f.

aendachtelijck / neerſtelijck. Attentè. *adv.*

aendachtelijck / devotelijck. Religiosè, piè, devotè, *adv.* Pio ergo Deum affectu.

aendachtigh / neerſtigh. Attentus, a, um, o.

aendachtigh / devoot. Religioſus, pius, *vulgo* devotus, a, um, o.

aendeel. Portio, onis; ſors, ſortis, f.

aendienen / voozhouden. Proponere, poſui, poſitum, ſuggerere, geſſi, geſtum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

aendienen / aenrepcken. Adminiſtrare, ſubminiſtrare, avi, atum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

aendoen / bpdoen. Addere, addidi, additum, apponere, poſui, poſitum; adjungere, junxi, junctum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aendoen / kleden. Inducere, dui, dutum. *reg. acc. perſ. & abl. rei vel acc. rei cum dat. perſ.* veſtire, ſivi, ſtitum. *reg, acc. perſ. & abl. rei.*

aendoen / toevoegen. Inferre, fero, tuli, illatum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

eere aendoen. ſ. Eeren. Honorare.

pijne aendoen. afficere dolore. *reg. acc.*

leedt aendoen Affligere, fixi, fictum; exagitare, vexare, avi, atum, Moleſtiâ afficere, *reg. acc.*

aendozen / longenkruyt. Marrubium. bii, n.

beldt aendozen / rieckenden aendozen. Stachys, yos, f.

ſwarten aendozen, Cantherinum, ni, n.

aendouwen. Apprimere, comprimere, preſſi, preſſum, *r. acc.*

't aendouwen / aendouwinge. Appreſſio, compreſſio, onis, f.

aendzagen / bpdzagen. Apportare, avi, atum, *reg. acc.*

aendzagen / aendienen. ſ **aendienen / voozhouden.** ut: Ick ſal u aendienen de uptkomſte van den veldt-ſlagh. Proponam tibi eventum prælii.

aendzagen / hem met pet moepen / hem in iet ontſtellen / ut: Ick en dzage mp des niet aen. Hac re non moveor: eam rem mihi non attribuo.

aendzagen / verraden. ſ. verraden. ut: Hp ſal ſijne metgeſellen / aendzagen / beklappen. Ille prodet conſcios. (oris. m.

aendzager / verrader. ſ. verrader. Proditor,

aendzyven / aenſtouwen / voozſtouwen. Impellere, puli, pulſum, adigere, adegi, adactum. *reg. acc.*

aendzyven / aennemen in 't werck. Incitare, avi, atum; urgere, urſi, urſum, *reg. acc.*

aendzyven / aenblotten. Adfluere, fluxi, fluctum, *reg. dat.*

andzingen / ende

aendzucken. ſ. **aendouwen** Apprimere, preſſi, preſſum. *reg. acc cum dat. vel Ad. præp.*

aen een. Junctim, ſimul, *adv.*

aen een doen. Conjungere, junxi, junctum, connectere, nexi, & nexui, nexum, *reg. acc.*

aen-een-hangen. Cohærere, hæsi hæsum. *r. dat.*

aen een-lijmen/pappen. Conglutinare, avi, atum. *r. acc.*

aen-eynden ſ. aenpaelen. ut: Men ſiet/dat de Vlamingen aen-eynden aen de Franſe frontieren. Videmus Flandros contingere fines Gallorum. (atum.

aengaen/raſch voortgaen. Properare, avi,

aengaen/bedrijven. admittere, committere, miſi, miſſum. *reg. acc.*

aengaen overvallen aggredi, dior, greſſus, *dep.* invadere, vaſi, vaſum. *reg. acc.*

aengaen/aenbeerden. Suſcipere, pio, cepi, ceptum; Inire, eo, ivi, itum. *reg. acc.*

aengaen/raecken. Attinere, nui, tentum. Wat gaet u dat aen? Quid ad te? *ſc.* attinet, 't en gaet my niet aen. Nihil ad me. *ſc.* attinet: nihil mea refert. (attinet.

aengaende/nopende Quod, *cum. acc.* quod

aenganck aditus, acceſſus, ûs, m.

een aenganck komen. Supervenire, veni, ventum subitò adeſſe.

aengeboren/dat upt der nature is. Ingenitus, innatus, nativus, genuinus, a, um, o. a naturâ inſitus. (genitus.

aengeboren maniere. Mos nativus; mos in-

aengelegen. ut: Daer is veel aengelegen. Res eſt magni momenti.

aengenaem. acceptus, gratus, gratioſus, a, um, o. *r. dat.*

aengenaemlyck. Grate, *adv.*

aengenaem zijn. Placere, cui, citum; collibêre, bui, butum. *reg. dat.*

aengenaem maecken. Gratum reddere: acceptum facere.

aengenaemheydt. Gratia, æ, f. lepos, poris, m.

aengeſicht. ſ. aenſicht. Vultus, ûs, m.

aengeſien dat/nademaal. Quoniam. *r. ind.* quandoquidem. *reg. ſubjunct.*

aengeven/aenlangen Porrigere, rexi, rectum: tradere, didi, ditum *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aengeven/verraden. Prodere, didi, ditum; deferre, tero, detuli, delatum. *reg. acc.*

aengeven/aendienen. Proponere, pului, poſitum *reg. acc.*

aengever van iet/voorbinck. auctor, oris, m.

aengeven/verroeren. Dat geeft my aen. Hoc me movet, hoc me urit, attingit.

aengorden. accingere, cinxi, ctum. *reg. acc.*

aengrepe/aenval. aggreſſio, onis. f. aſſultus, us m.

aengrepe/aenraecking. Comprehenſio, apprehenſio, onis, f.

aengrijpen/vatten. ſ. Vatten. apprehendere, di, ſum. *r. acc.*

aengrijpen/aenvallen. ſ. aenvallen. adorîri, ior, ortus. *dep. r. acc.*

aenhaecken. aduncare, avi, atum. Unco appodere: unco ſuffigere. *reg. acc.*

aenhalen/aenhangen. adferre, fero, attuli, allatum: ſuppeditare, avi, atum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenhalen/bytrecken. attrahere, traxi, tractum *reg. acc.*

aenhalen/aenlocken. allicere, pellicere, cio, lexi, lectum. *reg. acc.*

aenhanck/geſelſchap. Socii, ciorum; complices, cum, m. *pl. num.* conſors, ſortis. m.

aenhanck/naevolgers. Sequaces, cium; ſectarii, riorum, m. *plu. num.*

aenhangen/iet aen iet hangen. appendere, *reg. acc. rei & dat. per.* ſuppendere, pendi, penſum. *r. acc. rei & abl. perſ. cum De.*

aenhangen/aen iet vaſt zijn. appendere, pendi, penſum; adhærere, hæſi, hæſum. *r. dat.*

aenhangen/iemandts partije houden. Sectari, conſectari, aſſectari, ctatus. *dep. r. acc.* adhærere, hæſis hæſum. *r. dat.*

aenhanger/medegeſel. Socius, ii; ſectator, aſſectator, roris: aſſecla, æ, m. Conſcius ſceleris; affinis ſceleris. (*dat. perſ.*

aenhechten. affigere, fixi, fixum. *reg. abl. rei &*

aenheffen/opheffen. allevare, ſublevare, avi, atum. *reg. acc.*

aenheffen/beginnen. ſ. Beginnen. Ordiri, or, ſus, ſum. *r. acc.*

aenhelpen/aen iet helpen. Procurare, avi, atum, *alicui aliquid*: promovêre, movi, motum. *ad aliquid.*

aenhitſen. Incitare, inſtigare, ſtimulare, provocare, avi, atum, *reg. acc.* (oris, m.

aenhitſer. Incitator, hortator, provocator.

aenhitſinge. Inductus, inſtinctus, ûs, m. inſtigatio, provocatio, onis, f.

aenhoopen/ophoopen. Cumulare, accumulare, avi atum. *reg. acc.*

aenhoozn boom. Platanus, ni, f.

aenhouden/vaſt aen zijn. ſ. Aenhanghen. adhærere, ſi, ſum. *reg. acc.*

aenhouden/handt aenſlaen. Manum admovere: manum commodare.

aenhouden/moepte ofte inſtantie doen. Inſtare, ſtiti, ſtitum, urgere, urſi, urſum.

aenhouden/aenlocken. ſ. aenhalen. ut: Met vereerringen ſuldy de Jeught aenhaelen tot het ſtuderen. Præmiis juventutem ad ſtudia allicies.

aenhouden/met iemandt aenſpannen. ſ. aenhangen/iemandts partije houden. Stare ab aliquo, in partes alicujus tranſire, transgredi, deſcendere: partes alicujus defendere, tutari, fovere. Ik ſal de Keyſer aenhouden. Ego ero Cæſarianæ partis.

aenhouden/bergen. ut: dieven aenhouden. Receptare fures: occultare fures.

aenjagen/haſten. Feſtinare, properare, avi, atum.

aenjagen in 't rijden. Citatiore *vel* feſtinatiore curſu ferri.

aenjagen. ut: Jemanden vreeſe aenjagen. Incutere metum. *reg. dat.* in metum conjicere, adducere, compellere. *r. acc.* Een plage aenjagen. Malo afficere. *reg. acc.* infortunio multare.

aenkeeren/by een keeren. Converrere, verri.

aenkeeren/'t huys aenkeeren. Purgare ædes: verrere domum. (*r. dat.*

aenlachen/toelachen. Arridere, riſi, riſum.

aenlanden/aenpalen. ſ. aenpalen. ut. Myn ſiet de Schotten aenlanden aen de Engelſche. Cernimus Britannis Scotos eſſe conterminos.

aenlanden/aen lant komen. Apellere, puli, pulſum. Ad littus appellere; terram attingere, applicare navem terræ, ad terram.

aenlandigh. Confinis e, is, o.

aenlandinge. Appulſio, onis, f.

aenlangen/aenreppen. Porrigere, rexi, rectum. *reg. acc.*

aenlappen. Aſſuere, ſui, ſutum. *r. acc. rei & dat. perſ.*

aenleggen/bypleggen. Apponere, oſui, poſitum *reg. acc rei & dat. perſ.*

aenleggen 't ſchip aenleggen. Applicare navim ripæ *vel* litori.

aenleggen/beſteden. Impendere, pendi, penſum, collocare, avi, atum. *reg. acc.*

aenleggen/beſchikken. Diſponere, poſui, poſitum. *reg. acc.*

aenleggen in 't Recht. ſ. aenſpreken in 't Recht. Convenire aliquem in jus.

aenlegger/beſchicker. Auctor, oris, m.

aenlegger in 't Recht. Actor, oris, m.

aenleunen. Inniti, niſus & nixus; incumbere, cubui, cubitum. *reg. dat.*

aenlepden/aenvoeren. Conducere, duxi, ductum. *reg. acc.* Ducem ſe præbere alicui.

aenlepder. ſ. lepdſman. Dux, ducis. m.

aenlepdſter/koppelaarſſe. Lena, æ, f. conciliatrix, tricis, f.

aenliggen/bypliggen/aenpalen. Adjacere, jacui; Confinem eſſe. *reg. dat.*

aenliggende/aenpalende/Confinis, e, is; conterminus, a, um, o. *reg. dat.*

aenliggen/aengaen. Attinere, ut: Wat ligt u daar aen? Quid ad te? *ſc.* attinet.

aenlyk. aſſimilis, e, is, o. *r. gen. vel dat.*

aenlyken. aſſimilari, atus. Similem eſſe. *r. dat.*

aenlymen. agglutinare, avi, atum. *r. acc. rei & dat. perſ.*

aenlymer. agglutinator, oris, m.

aenlyminge. agglutinatio, onis, f.

aenlocken. allicere, pellicere, illicere, cio, lexi, lectum. *reg. acc.*

aenlockigh. Illecebroſus, a, um, illex, licis, o.

aenlockinge. Illecebra, æ, f. illicium, cii, n.

aenloop/ſtorm. aſſultus, ûs, m.

aenloopen/raſch loopen. Procurrere feſtinanter.

aenloopen/ſtormen. Oppugnare, avi, atum. *reg. acc.*

aenloopen/qualijck baeren. Multari, atus, Male excipi.

aenloopen/lewers tegen loopen. Incurre in aliquid: offendere *vel* impingere in aliquid.

aenloopen/verbeyden/toeven. ut: Hoe lang ſal dat aen loopen? Quamdiu erit antequam id fiat.

aenmaken. addere, didi, ditum. *reg. acc.*

aenmael aen 't lichaem. Nævus, vi, m.

aenmalkanderen. Conjunctim, conjunctè, junctim, ſimul. *adv.*

aenmennen/voortſtouwen. Incitare, inſtigare, avi, atum; impellere, puli, pulſum; urgêre, urſi, urſum. *reg. acc.*

aen-mennen tot het werck. Urgere opus: inſtare operariis.

aen-menner. Monitor, oris, m.

aenmercken. animadvertere, verti, verſum; conſiderare, avi, atum, expendere, pendi, penſum. *reg. acc.* (oris, m.

aenmercker. Conſiderator, obſervator.

aenmerckinge. Conſideratio, obſervatio, expenſio. onis, f.

aenmetſen. Adſtruere, ſtruxi, ſtructum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

aenmoedinge. affectus, ûs, m. paſſio, onis, f. animi affectio: animi motus.

aenmaepen. aſſuere, ſui, ſutum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aennemen/aenbeerden. Accipere, recipere, ſuſcipere, pio, cepi, ceptum; acceptare, avi, atum. *reg. acc.*

aennemінge. Suſceptio, acceptatio, onis, f.

aennemen/waſſen. accreſcere, crevi, cretum, augeri, auctus.

aennemen/hueren. Conducere, duxi, ductum, *reg. acc. vel dat. vel acc. cum Ad.*

werck aennemen. Redimere opus: ſuſcipere opus.

ſoldaten aennemen. Conſcribere milites, *vel* copias, *vel* exercitum.

aennemen/wel leeren. addiſcere, condiſcere, didici, *ſup. caret. reg. acc.* Progredi *vel* proficere in ſtudiis.

aennemelinck/leerjongen. Tiro, onis, novitius, ii, m.

aennemen/kieſen voor ſyn kindt. adoptare, adrogare, avi, atum, adoptare ſibi hæredem ex alienis liberis.

aennemelinck/aengenomen kindt. Puer adoptivus.

aennemінge voor kindt. adoptio, onis, f.

aenpalen. Confinem eſſe: conterminum eſſe. *reg. dat.*

aenpalende landen/frontieren. Confinia, orum, o. *pl. num.*

aenpaert. ſ. aendeel. portio, onis, f. pars, tis, f.

aenpappen. ſ. aenplacken. Agglutinare, avi, atum. *reg. acc. & dat.*

aenpaſſen, Aptare, accommodare, avi, atum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenpezen. ſ. aennemen. Adigere, egi, actum, *reg. acc. cum Ad.* impellere, puli, pulſum, *reg. acc. cum Ad.*

aenprædicken/aenprijſen. ſ. aenprijſen. ut: Hy prijſt mp dat ſeer aen. Mihi laudibus id mihi prædicat.

aenprædicken/bekouten. Perſuadere, ſuaſi, ſuaſum. *r. dat.* inducere, duxi ductum, *r. acc.*

aenprijſen. Commendare, avi, atum, *r. acc. rei & dat. perſ.* deprædicare, avi, atum; extollere, tuli, elatum. *reg. acc.* Laudibus celebrare: magnifice deprædicare. *reg. acc.*

aenraecken. Tangere, tetigi, tactum, contingere, attingere, tigi, tactum; contrectare, attrectare, avi, atum, *reg. acc.*

aenraecking/dat kan aengeraeckt wozden. Attingibilis, e, is, o.

aenraeckinge. Attactus, ûs, m. attrectatio, contrectatio, onis, f.

aenranden. ſ. aen boozt leggen. Appellere, puli, pulſum, adnavigare, ad toros ſe recipere.

aenrantſinge Invaſio, onis; f. inſultatio onis.

aenrechten/'t eten op dienen. Parare, apparare, avi, atum, *ſc.* cibum. Inſtruere dapes *vel* cibum.

aenrechten/bedzijven. Moliri, litus; machinari, natus. *dep. reg. acc.* ut: Hy recht twiſt aen. Illeſerit lites. Hy recht een oozloch aen. Ille ciet bellum. Hy recht bedzoch aen. Architectatur dolos.

aenrechten/beſtieren/aenſtellen. ut: Sijn leven aenrechten. Inſtituere vitam, *vel* mores.

aenrecht-banck. Abbacus, ci, m.

aenrechter/ſtichter. Machinator, oris, m.

aenrechter/beſtierder. Inſtructor, oris, m.

aenrechtinge/bedzijf. Machinatio onis, f.

aenrechtinge/beſtieringe. Apparatio, inſtructio, onis, f.

aenreeſen. ſ. aenſpzeken. Convenire, eni, entum. *reg. acc.*

aenreeſen. *Fl.* Invadere cum impetu.

aenreycken/aengeven. Porrigere, rexi, rectum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenreycken/iewers aenreycken. Pertingere, tigi, tactum, *reg. acc. cum Ad.* attingere, tigi, tactum, *reg. acc.*

aenrechten. ſ. aenrechten/opſetten. ut: Hy heeft een winckel opgeſet. Ille inſtruxit tabernam. Hy richt een maeltijdt aen. Aptat, apparat convivium.

aenrijden. Feſtinato equitare.

aenrocken. Aptare linum colo.

aenrocken/berocken/beſteken. Machinari, natus, *dep. reg. acc.*

aenprijſelijck. Commendabilis, e, is, o.

aenroeden/aenroepen. Remigare, adremigare, avi, atum, Remigare fortiùs *vel* intenſius.

aenroeder. Remex, migis, m.

aenroepen. ſ. aenbidden. Adorare, avi, atum, *reg. acc.*

aenroeren ſ. aenraecken. ut: Hy raeckt met de knie aen d'aerde. Tangit genu terram.

aenrollen. Advolvere, volvi, volutum, *reg. acc. rei cum dat. perſ.*

aenrollinge. Advolutio, onis, f.

aenruyſſchen. Atterere, trivi, tritum, *reg. acc. re & dat. perſ.*

aenſchicken. ſ. aenpaſſen. ut: Hy paſt mp de ſchoenen aen de voeten. Illi applicat, aptat calceos pedibus meis.

aenſchieten/bpboegen. Adjicere, cio, jeci, jectum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſchieten/met haeſt aendoen. Feſtinanter induere, leviter induere. *reg. acc.*

aenſchijn/tegenwoozdigheyt. Conſpectus, aſpectus, ûs, m.

aenſchijn. ſ. aenſicht. Vultus, ûs, m.

aenſchijnen. Affulgere, fulſi; allucere. luxi, *reg. dat.*

aenſchouwen. Aſpicere, conſpicere, cio, ſpexi, ſpectum; intueri & intui, intueor & intuor, intuitus, *dep. reg acc.*

aenſchouwer. Conſpector, contemplator, oris, m.

aenſchouwinge. Conſpectus, contuitus, intuitus, us, m.

aenſchoepen. Feſtinare, avi, atum. Citatiùs progredi.

aenſchzanckelen. Magnis paſſibus incedere.

aenſchzijven. Adſcribere, ſcripſi, ſcriptum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſchzijver. Adſcriptor, oris, m.

aenſchzijvinge. Annotatio, onis, f.

aenſchzueren Atterere, atrivi, attritum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſeggen/aenkondigen. Denuntiare, indicare, avi, atum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſetten/bpſetten. Apponere, poſui, ſitum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſetten/aen landt ſetten. Exponere in littus. (tori,

aenſetten/ aen landt ſtieren. Applicare lit-

aenſettinge/ofte't aenſetten. Appoſitio, *vel* expoſitio, *vel* applicatio, onis, f.

aenſicht/tzonſe. Vultus, ûs, m. facies, ei, f.

bzoevigh aenſicht. Vultus nubilus: vultus luridus.

lieffelyck aenſicht. Vultus ſerenus: frons hilaris: frons exporrecta

rijp aenſicht. Vultus ſeverus.

ſtuer/ſtraf aenſicht. Vultus torvus: vultus tiux.

aens

aenſien/aenſchouwen. ſ. aenſchouwen. Spectare, avi, atum. *reg. acc.*

aenſien/het aenſien. ſ. aenſchouwinge. Spectatio, onis, f.

ten aenſien van het volck. Coram populo: inſpectante populo.

het aenſien/authoritept/gravitept. Dignitas, poteſtas, auctoritas, gravitas, tatis, f.

in grooten aenſien zijn. Eſſe magnæ exiſtimationis: eſſe conſpicuum; in magno honore haberi.

in ſlechten aenſien zijn. Nullo eſſe numero. nullius æſtimationis eſſe.

aenſienelijck/ſienelijck. Viſibilis, e, is, o.

aenſienelijk/treffelijk. Conſpicuus, ſplendidus, clarus, eximius, a, um; ſpectabilis, celebris, illuſtris, e, is, o. Vir magnæ auctoritatis, magnæ æſtimationis.

aenſlaen/vaſt maecken. Affigere, fixi, fixum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

handt aenſlaen/helpen. Juvare, adjuvare, juvi, jutum, *reg. acc.*

handt aenſlaen/vangen. ſ. vangen. Manu prehendere aliquem, capere, cepi, captum, *reg. acc.* Conjicere in vincula aliquem.

aenſlaen/verbeurt maecken. Publicare, avi, atum. *reg. acc.* Publico *vel* fiſco addicere: occupare bona.

aenſlaen/ter handt trecken/hem mede geneeren. Exercere artem: exercere negotium; applicare ſe arti.

aenſlaen/aenbeerden. Capeſſere, capeſſi & capeſſivi, capeſſitum. *reg. acc.*

aenſlagh/voozneemen. Propoſitum, cœptum, inceptum, i, n.

aenſlagh/entrepzinſe op eene ſtadt. Conſilium occupandi oppidi.

aenſlagh op handen hebben. Moliri, litus, litum, *dep. reg. acc.* Inſidias ſtruere. *reg. dat.*

aenſluppen. Adrepere, repſi, reptum, *reg. dat. vel acc. cum Ad.*

aenſlupten. Occludere, cluſi, cluſum, obſerare, avi, atum. *reg. acc.*

aenſmeiren *vel* **aenſmelten.** Allinere, livi, litum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſmijten/vaſt maecken. ſ. aenſlaen/ut Godt heeft de ſterren aen den Hemel vaſt gemaeckt. Deus affixit cœlo ſtellas.

aenſoecken. Requirere, quiſivi, ſitum; poſtulare, avi, atum; ambire, bivi & bii, bitum; petere, tivi, & tii, titum, *reg. acc.* ut: Deſen Porter heeft derven des Schouts dochter aenſoecken. Hic Euclio auſus eſt proſequi & tentare prætoris filiam.

aenſpannen/inſpannen. Jungere equos.

aenſpannen met pemanden. Colludere, luſi, luſum, *reg. dat.* Stare à partibus alicujus: fovere partes alicujus. ſ. aenhouden.

aenſpeten/vaſt ſpeten. Affigere, fixi, fixum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſpeten/aen 't ſpit ſteken. Suffigere carnem veru.

aenſpoelen/aenbloepen. Alluere, lui, *ſine ſup. reg. acc.*

aenſpoelinge. Alluvio, onis, alluvies, ei, f.

aenſpraecke. Alloquium, ii, n.

aenſpraecke doen. Proloqui, locutus, tum, profari, fatus, tum. *dep.* Verba facere.

aenſpraecke in Recht. Dica, æ, f. actio, onis, f.

aenſpreken. Alloqui, locutus, tum, affari, fatus, tum, *dep.* compellere, avi, atum, *r. acc.*

aenſpreken in Recht. Arceſſere judicio; in jus vocare. *reg. acc.* dicam ſcribere, actionem intendere, *reg. dat.*

aenſpreken van den lijve. Arceſſere aliquem capitis.

aenſpreken van ongelijck. Arceſſere injuriarum. *reg. acc.*

aenſpreker in Recht/ aenlegger. Actor, oris, m.

aenſpreker/bzper. Procus, ci, amaſius, ſii, m.

aenſprenckelen. Aſpergere conſpergere, ſperſi, ſperſum, *reg. acc. perſ. & abl. rei: vel reg. acc. rei & dat. perſ.*

aenſprenckelinghe. Aſperſio, conſperſio, onis, f.

aenſpringen/aenvallen. Invadere, vaſi, vaſum, *reg. acc.*

aenſpzonck. Aſſultus, ûs, m.

aenſtaen/na bp zijn. inſtare, ſtiti, ſtitum, imminere, ui, *ſine ſup. reg. dat.*

aenſtaen/behaegen. Placere, cui, citum: allubeſcere, lubui, *reg. dat.*

aenſtaen/boete doen. Luere, lui, luitum, *reg. acc.* Pœnas dare: pœnas ſolvere. Hy moet nu aenſtaen. Jam ipſius vices ſunt.

aenſtaen/gaepen. ut: De deure ſtaet aen. Oſtium connivet.

aenſteken/vaſtmaecken. Affigere, fixi, fixum, *reg. acc. rei & dat. perſ.*

vleeſch aenſteken. Suffigere carnem veru.

aenſteken/in bzandt ſteken. Incendere, accendere, ſuccendere, cendi, cenſum, *r. acc.* ut: 't Aengeſteken lichaem van den Bugger word verbzandt. Incenſum pederaſtæ, Sodomitæ corpus igni aboletur.

aenſtekinge. Incenſio, onis, f.

aenſtellen/beſtieren. Inſtituere, tui, tutum; dirigere, rexi, rectum, *reg. accuſ.*

aenſterven. Obtingere alicui hæreditate; obvenire morte.

aenſtichten. Machinari, atus, atum, *dep. r. acc.*

aenſtichter. Machinator, auctor, incentor, oris, m.

aenſtoken. Agitare, avi, atum, *reg. acc.*

aenſtokinge. Agitatio, onis, f.

aenſtoot/tegenſpoedt. Adverſitas, calamitas, tatis,

tatis, f. infortunium, nii, n. adversa, sorum, n. *pl. num.* Casus adversus: res adversæ.

veel aenstoot hebben. Multa adversa pati: adversis multis premi, conflictari.

aenstoot/ hoofstweer/ last. Molestia, æ, f. onus, eris, n.

veel aenstoot hebben. Multis implicari molestiis: gravamina multa pati.

aenstoot / als men hem iewers tegenstoot. Offendiculum, i, n.

aenstooten/tegenstooten. Impingere, impegi, impactum, offendere, fendi, fensum *reg. acc. cum In.*

aenstoten/aenpalen. s. aenpalen. als/ Dese contrepe stoot aen Vzanckryk. Hic tractus attingit Galliam. Hæc regio est confinis Galliæ.

aenstouwen/aennemen. Propellere, impellere, puli, pulsum: propulsare, avi, atum; protrudere, trusi, trusum. *reg. acc.*

aenstranden. Apellere littori: impingere in littus.

aenstrijken. Illinere, lini & livi & levi, litum; injungere, unxi, unctum. *reg. acc. rei & dat. pers.*

aensweeren. Sacramentum dicere: sacramentum præstare. *r. dat.*

aenswemmen. Adnatare, avi, atum. *reg. acc.*

aentasten/aenraecken. s. aenraecken. Tangere, tetigi, tactum. *reg. acc.*

aentasten/aenvallen. Aggredi, dior, gressus, *dep.* invadere, vasi, vasum. *reg. acc.*

aentekenen. Annotare, consignare, avi, atum, *reg. acc.*

aentekeninge. Annotatio, consignatio, onis, f.

aentijgen/beschuldigen/wijten. Imputare, avi, atum, *reg. acc. rei & dat. pers.* incusare, avi, atum. *reg acc. pers. & gen. rei.*

aentijger. Imputator, incusator, oris, m.

aentijginge. Imputatio, incusatio, onis, f.

aentrecken/aenmarscheeren. Progredi, dior, gressus sum. *dep.* Iter facere.

aentrecken/ naer hem toe trecken. Attrahere, traxi, tractum. *reg. acc.*

aentrecken/ aendoen. Induere, dui, dutum. *r. acc. pers. & abl. rei. vel. acc. rei & dat. pers.*

aentrecken / jewers mede moepen. Immiscere se. *reg. dat.* Arrogare sibi. *r. acc.*

aentrecken/ter herten nemen. Angi, cruciari, commoveri, affligi aliquâ re.

aentrecken. s. aenlocken. allicere, lexi, lectum

aentrecker. Inductorium, rii. n.

aentrede/aentredinge. Incessus, ingressus, ûs, m.

aentreden. Incedere, cessi, cessum; ingredi, dior, ingressus sum. *dep.*

aenvaeren.. Appellere navigio.

aenval. Aggressio, impressio, onis, f. impetus, assultus, ûs, m.

aenvallen. Aggredi, dior, gressus sum; adoriri, orsus. *dep. reg. dat.* Impetum facere in aliquid,

aenvanck. *Hol.* Principium, initium, exordium, ii, n.

aenvangen. *Holl.* **beginnen.** Incipere, pio, cepi, ceptum, *reg. acc.*

aenvatten Arripere, pio, pui, reptum, *reg. acc.*

aenvechten. Oppugnare, tentare, avi, atum, *reg. acc.*

aenvechtinge. Tentatio, impugnatio, onis, f.

aenveerden/aennemen. acceptare, avi, atum, suscipere, pio, cepi, ceptum. *reg. acc.*

aenveerden/ aentasten. Prensare, avi, atum. *reg. acc.*

aenvliegen. advolare, avi, atum. *reg. acc. loci.*

aenvloeden / aenvlotten. affluere, fluxi, fluctum. *reg. acc. loci vel acc. cum Ad.*

aenvoegen. adjungere, junxi, junctum. *r. acc.*

aenvoeren. adducere, duxi, ductum; advehere, vexi, vectum. *reg. acc.*

aenvoeren om te verhten. Educere in aciem.

aenvoeren tot quaed. Imbuere aliquem nequitia: ducem se præbere alicui ad malum.

aenvoerer. Ductor, oris, dux, ducis, m.

aenwaepen. afflare, adspirare, avi, atum. *r. acc.*

aenwas/toenemninge. accretio, onis, f. incrementum, i, n.

aenwas aen 't lichaem. Excrescentia, æ. f.

aenwas door 't water. alluvies, ei, f.

aenwassen. s. aengroepen. accrescere, increscere, superescere, crevi, cretum, adnasci, natus. *r. dat. pers.*

aenwenden/aenkeeren. applicare, avi, atum. *reg. acc.*

aenwentelen advolvere, volvi, volutum. *r. acc.*

aenwijsen. Designare, assignare, avi, atum. *reg. acc.*

aenwijsen met Recht. adjudicare, avi, atum. *reg. acc. cum dat.*

aenwijsinge. Designatio, assignatio, annotatio, onis, f.

aenwijser. Index, dicis, indiculus, i, m.

enwoxp/bydoeghsel. appendix, dicis, f. additamentum, ti, n.

aenwoxp door 't water. alluvio, onis, f.

anwoxpen. adjicere, cio, jeci, jectum. *reg acc.*

aenwrijven. atterere, trivi, tritum. *reg. acc.* affricare. *r. acc. rei cum dat. pers.*

Aepe. Simius, ii, m.

aepinne. Simia, æ, f.

aepen-spel. Gesticulatio, onis, f.

aerde. *Fl. Gand.* **merckt.** Forum, ri, o.

aerdt/ eerde. Terra, æ. tellus, luris, numus, mi, f. solum, li, n.

aerden / aertsch / van aerde. Terreus, terrenus, a, um, terrestris, e, is. o.

aerdt-appel/ verckens bzoodt. Cyclaminus, ni, m.

aerdt-

aerd-besie. Fragum, i, n. (mor.

aerd-bevinge. Terræ motus, ûs, m. Terræ tremor.

aerd-bodem. Orbis terrarum.

aerden-krupcke. Seria, æ, f.

aerden-sjot. Olla, fidelia, æ, f.

aerd-kupl. Antium, i, n. spelunca, æ, f.

aerd-metinge. Geometria, æ, f.

aerd muys. Mus agrestis.

aerd-note. Bulbocastanum, i, n.

aerd-ryck. s. aerdbodem. ut: **Het aerdrijck bavert/beeft.** Terra movet.

aerd-vepl. Hedera, æ, f.

aerd-vochtigh. Uliginosus, uvidus, a, um, o.

aerd-vochtigheyt. Uligo, ginis, f. uvor, oris, m.

aerde-werck. Vasa figlina, n. *pl. num.*

aerd-wozm. Lumbricus, ci, m.

aert/ naturee. Indoles, lis, f. ingenium, nii, n. natura, æ, f.

aerden. Sequi indolem *vel* naturam.

aerden na den vader. Patrissare, avi, atum, Imitari mores patrios: abire in mores parentis

aerden na den moeder. Matrissare, avi, atum. imitari mores maternos: abire in mores matris, *vel* maternos.

aerdich. Ingeniosus, venustus, a, um, elegans, antis, o.

aerdigheydt. Venustas, tatis; elegantia, æ, f. lepos, leporis, m.

aerdichlijck. Ingeniosè, venustè, eleganter, lepidè. *adv.*

aerdsoen. Natura, æ, f.

aere/bloer. Area, æ, f. pavimentum, ti, n.

aere/adere van 't koren. Spica, cæ, f.

aeren-angel. Arista, æ, f.

aeren-rayinge. Spicilegium, gii, n.

aere/metael/coper. s. Coper. Æs, æris, n.

aeren/ploegen. Arare, inarare, sulcare, avi, atum. *reg. acc.*

aeren-landt. Arvum, i, rus, ruris, n. Solum agriculturæ idoneum.

aeren/ aeren krijgen. Spicare, avi, atum.

aers/eers s. Eers. Anus, i, n.

arwete s. erwete. Pisum, i, n.

Aes in 't spel. Canis, is, m.

aes in 't gewicht. Monas, nadis, f.

aes om te eesen. Sagina, æ, f.

aes om te locken. Esca, æ, f.

aesen/esen/mesten. Saginare, avi, atum. *r. acc.*

aesen/esen/quicken. Cibare, obescare, avi, atum. *reg. acc.* Escam in os ingerere. *r. dat.*

aesen/aes leggen om te vangen. Inescare, avi, atum. *reg. acc.*

aesinge/mestinge. Saginatio, onis. f.

aes-sack. Mantica, ascopera, æ, f.

Aessem/aessemen. &c. s. adem/ademen. &c. Halitus, ûs, m.

aet. *Fl.* Cibatio, onis, f. cibatus. ûs, m.

in iemants aet of dranck zijn. De mensa alicujus vivere.

aeterlinck. *Holl.* **bastaert.** Nothus, spurius, i, m.

aex. s. ackse. Securis, is, f.

aysel. *Fl.* **vuet.** Sebum, bi, n.

Af/van. A, ab, abs, de. *prap. r. abl.*

Afbeelden. Depingere, pinxi, pictum; delineare, adumbrare, avi, atum, *reg. acc.*

afbeeldinge/afteekeninge/bewijp. Delineatio, adumbratio, onis; sciagraphia, æ, f.

afbeeldinge/conterfeytsel. Effigies, ei, f.

afbernen. s. afbranden, ut: **de Kercke is in de gemeyne brand afgebrandt.** Templum communi incendio deflagravit.

afbetalen. Persolvere, solvi, solutum. *reg. acc. rei cum dat. pers.* Dissolvere debitum.

afbetalinge. Persolutio, onis, f.

afbidden. s. verbidden. Precibus evincere aliquem. **Hy is onverbiddelijck.** Est inexorabilis, nullis expugnatur, precibus.

afbijten. Demordere, demordi, demorsum, *r. acc.*

afbytinge. Demorsio, onis, f.

afbinden. s. ontbinden. Dissolvere, vi, lutum. *reg. acc.*

afblasen. Deflare, avi, atum, *reg. acc.*

afblijven. &c. s achterblijven/afwesen. Emanêre, si, sum.

afbranden/doen afbranden. *activum.* Comburere, deurere, exurere, ussi, ustum, concremare, avi, atum. *reg. acc.*

afbranden/door den brandt vergaen. *pass.* Conflagrare, avi, atum; ardere, arsi, arsum; exuri, deuri, ustus; concremari, atus.

afbreken/van het breken. Avellere, velli & vulsi, vulsum; decerpere, decerpsi, cerptum; abrumpere, rupi, ruptum. *reg. acc.*

afbrekinge. Avulsio, onis, f.

afbreken/ afsmijten. Demoliri, litus, litum, *dep.* diruere, rui, rutum; destruere, struxi, structum. *reg. acc.*

afbrekinge. Demolitio, destructio, onis, f.

afbreken/ casseren/te niet doen. Abrogare, antiquare, avi, atum; abolere, levi & lui, litum. *reg. acc.*

afbrengen/beneden brengen. Deferre, fero, detuli, delatum. *reg. acc.*

afbrengen/cassceren. s. afbreken/cassceren. ut: **Men sal de swaere Impositen afbrengen.** Vectigalia graviora abolebuntur.

afbrengen/doen ontwennen. Desuefacere, cio, feci, factum. *reg. duos acc.*

afbreuck/schade. Damnum, incommodum, i, n. jactura, æ, f. **s. Schade.** (re.

afbreuk doen. s. beschadigen. Damnum dare.

afbreuck lyden. s. Schade lyden. ut: **Hier in heeft hy afbreuck geleden.** In hoc damnum contraxit.

af-cappen. Præcidere, cidi, cisum; amputare, avi, atum; abscindere, scidi, scissum;

sum: resecare, secui, sectum, *reg. acc.*

afcappinge. Præcisio, abscissio, amputatio, resectio, onis, f.

afcryferen. Denumerare, avi, atum, *reg. acc.*

afcirkelen. Decircinare, avi, atum, *reg. acc.*

afcladden. Detergere & detergere, tersi, tersum. *reg. acc.*

afclaren/klaar maecken. Perpurgare, avi, atum, *reg. acc.*

afclaren/volmaken. Perficere, cio, feci, fectum: exalciare, *metaph.* avi, atum. *reg. acc.*

afclimmen. Descendere, cendi, censum.

afcloppen. Decutere, tio, cussi, cussum. *r. acc.*

afcloppinge. Decussio, onis, f.

afknagen. Derodere, rosi, rosum. *reg. acc.*

afcnippen. amputare, avi, atum. *reg. acc.*

afcomelinck/afkomstigh. Oriundus, ortus, prognatus. a, um, o. *reg. abl.*

afcomelingen. Nepotes, tum: posteri, rorum, m. *pl. num.*

afcomen. Descendere, di, censum.

afcomste/nederkomste. Descensus, ûs, m.

afcomste/geslacht. Prolapia, æ, f. genus, neris, n.

afconterfepten. *s.* afbeelden. Effingere, similitudinem ex vero, Exprimere effigiem alicujus. (effigies, ei, f.

afconterfeptsel. *s.* afbeeldinge/afbeeltsel.

afcoop/verlossinge. Redemptio, onis, f.

afcoopen/van iemant coopen. Emere, emi, emptum. *cum prap. A.*

afcoopen/lossen. Redimere, demi, demptum, *r. acc. per gentis vostants, quanti, &c.*

afcorten/afsnyden. Decurtare, avi, atum, præcidire. cidi, cisum, *reg. acc.*

afcorten/aftrekken. Detrahere, traxi, tractum *reg. accus. rei cum dat. pers. vel abl. cum prap. De.*

afcortinge/vercortinge abbreviatio, onis, f.

afcrotsel. *s.* afsnydsel. Segmen, inis, n.

afcrotsen. Delcalpere, psi, ptum. deradere, rasi, rasum, *reg. acc.*

afdaalen. Descendere, cendi, censum, Demittere se.

afdaalinge Descensus, ûs, m.

afdanck. Missio, dimissio, onis, f.

afdancken. Dimittere, misi, missun, *reg. acc.*

Soldaten afdancken. Milites exauctorare, dimittere.

afdeelen. Dividere, visi, visum: departiri, dispartior, titus, titum, *reg. acc.*

afdeelinge. Departitio, onis, f.

afdepsen: *s.* afdaalen. ut: Hy sal afdepsen na 't schip. Descender ad navem.

afdienen/de tafel opnemen. auferre mensam: auferre epulas.

afdingen. Licitari, atus, tatum, *dep. reg. acc.* Disceptare in pretio.

afdoen/wegh doen. auferre, fero, abstuli, ablatum: amovere, movi, motum, *reg. acc.*

ut: Hy en kond hem syne meyninge niet afdoen. Tu non potes ipsum extexere.

afdoen/volmaecken. absolvere, solvi, solutum; perficere, cio, feci, fectum, *reg. acc.*

afdoen/los maaken. Dissolvere, solvi, solutum, *reg. acc.* (*r. acc.*

afdoen/dooden. Mactare, jugulare, avi, atum, 't vel afdoen. Excoriare, avi, atum, *reg. acc.*

afdragen/beneden dragen. Deferre, fero, detuli, delatum, *reg. acc.*

de schade afdragen/ schadeloos houden. Sarcire damnum: servare indemnem.

afdryven. depellere, repellere, puli, pulsum: abigere, begi, bactum; arcere, cui, *sine sup. reg acc.*

afdryver: Depulsor, abactor, oris, m.

afdrinken/ in 't drinken te boven gaen. Potando superare: bibendo superiorem esse.

afdringen/ upt de plaatse stooten. Loco pellere.

afdringen/ uptpersen. Extorquere, torsi, tortum, *reg. acc.*

afdrogen. Detergere & detergere, tersi, tersum, *reg. acc.*

afdrukken. Imprimere, pressi, pressum, *r. acc.*

afdruppen/afdruppen. Destillare, exstillare, avi, atum. (*n. cum A.*

afdwalen. *s.* verdoolen. aberrare, avi, atum,

afdwingen. *s.* met geweld afnemen. Extorquere, torsi, tortum. *reg. acc.*

af-eten. Depascere, pavi, pastum, *reg. acc.*

af-eten/in 't eerten te boven gaan. Edendo superare.

affairen/alderley dingen. Res, rei, f.

affairen/ daar men van handelt. Negotium, tii, n.

affairen/werk. Opis, peris, n,

affectatie/gesochte curieusheydt. affectatio, onis, f.

affecteren/eenige bysigheydt aannemen. affectare, tavi, atum, *r. acc.*

affecteren/al te curieus zyn. Nimis exquisite agere.

affectje/liefde/genegentheydt. animus, i. m. studium, i. n. voluntas, tatis, f.

affirmerē/affirmare, asseverare, avi, atū, *r. acc.*

affront *s.* Spyt. Contumelia, æ, f. ut: Hy heeft my dese spyt aangedaan. Is jecit in me hanc contumeliam. Hy sal de spyt verdragen. accipiet in se contumeliam.

affupte. Ligneum canterium: ligneum armamentum.

afgaen/ beneden gaen. Descendere, cendi, censum. (cessum.

afgaan/wegh gaen. abscedere, recedere, cessi

afgaan/ afwyken. Deficere, cio, feci, fectum, *cum prap. A.* Destituere, tui, tutum, *reg. acc.*

afgaen/ verfaecken. Abnegare, avi, atum, *reg. acc.* renuntiare, avi, atum, *reg. dat.*

afgaen/den dienst verlaten. Abire munere; abdicare se munere.

afgaen/mager worden. Decrescere, crevi, cretum; attenuari, atus; marcescere.

afganck. Descensus, ûs, m.

afganck/slete. Intertrimentum, ti, n.

afgeraecken. *s.* afraecken. Declinare, effugere, fugi, itum, evadere, asi, atum.

afgieten. Transfundere, fudi, fusum. *reg. acc.*

afgodt/afgodinne. Idolum, li, n.

afgoden-dienaer. Idololatra, æ, c.

afgoderye. Idololatria, æ, f.

afgonste/afgonstigheydt. Invidia, malevolentia, æ, f. livor, oris, m.

afgonstelyck. Invidè, malevolè, *adv.*

afgonstigh. Invidus, malevolus, lividus, a, um, o.

afgorden. Discingere, cinxi, cinctum, *reg. acc.*

afgraven/ rondt-om. Circumfodere, dio, fodi, fossum. *reg. acc.*

afgrysselyck. Horribilis; detestabilis, execrabilis, e, is; horrendus, a, um, o.

afgrysselycken. Horribiliter, horrendè, *adv.*

afgrysselyckheydt. Abominatio, onis, f. *s.* Schroom. ut: Hem sal een schroom overkomen. Horrore perfundetur.

afgrondt. Abyssus, i, f. barathrum, i, n.

afgrondigh. Abyssalis, e, is, o.

afgunst. *s.* afgonste. invidia, æ, f.

afhaelen/beneden haelen. Deferre, fero, detuli, delatum, *reg. acc.*

afhaelen/ weghnemen met geweldt of bedroch. auferre, fero, abstuli, ablatum. *r. acc.*

afhaelen/ weghnemen met dient schap. Exonerare, avi, atum. *r. acc. pers. & abl. rei.*

afhanck van een hups. Projectum, podium, i, n, projectura. æ, f. (avi, atum.

afhandigh maken. *s.* afnemen abalienare,

afhangen. Propendere, dependere, pendi, pensum.

afhangendt wesen. Ens dependens.

afheffen. Sublevare, avi, atum, *reg. acc.*

afhelpen. Liberare, avi, atum, *reg. acc. pers. & abl. rei.*

afhepnen. Obsepire, intersepire, sepivi, & sepsi, sepitum & septum, *reg. acc.*

afhouden. Inhibere, bui, bitum; arcere, cui, *sine sup. reg. acc.*

sich onthouden. abstinere, nui, tentum, *cum præp. A vel Ab.*

afhouwen. amputare, avi, atum, abscindere, scidi, scissum; resecare, secui, sectum, *r. acc.*

afjagen/verjagen. Fugare, avi, atum; pellere, pepuli, pulsum, *reg. acc.*

afjagen/afnemen. Eripere, pio, ripui, reptum, *r. acc. rei & dat. pers.* ut: De doodt doodt de afgonste/ oft de afgonste duyrt maer soo

lang als men leeft. Invidiam mors extinguit.

afgonste. *Fl.* *s.* Afgonste. Livor, oris, m.

afkeer/schroom. Horror, oris, m, aversatio, onis.

afkeer/zydewegh. Diverticulum, i, n.

afkeer hebben. aversari, atus; abhorrere, horrui. *sine sup. reg. acc.*

afkeeren/ wegh keeren. *s.* afwenden/ omkeeren/ omwenden. avertere, verti, versum, *reg. acc.*

afkeeren/afweeren. Declinare, avi, atum; arcere, cui, *reg. acc.*

afkondigen. abnunciare, avi, atum, *r. acc. cum dat. pers.*

aflaet/opholdinge. Cessatio, onis, f.

aflaet/ vergiffenis, absolutio, remissio, condonatio, onis, f. (*num.*

aflaet der H. Kercke. Indulgentiæ, arum, *f. pl.*

aflaet-brief. Diploma indulgentiarum.

aflaeten/om leegh laeten. Demittere, misi, missum, *reg. acc.*

aflaeten/afhouden. Cassare, avi, atum, desinere, sivi, situm.

den wyn aflaeten. Defecare vinum.

aflecken. Delingere, linxi, linctum. *reg. acc.*

afleenen. *s.* ontleenen. Commodato accipere, mutuari, or, atus sum. *r. acc. dep.*

afleggen. Deponere, posui, positum, *reg. acc.*

afleken. Destillare, avi, atum.

aflesen ter pupen. Publicare, proclamare, avi, atum; edicere, dixi, dictum. *reg. acc.*

afleiden. Deducere, abducere, duxi, ductum, *reg. acc.*

afleydinge. Abductio, onis, f.

't water afleiden. Derivare aquam.

aflyvigh/doot. Defunctus, mortuus, a, um, o.

aflyvigh zyn. Vixisse, defunctum esse.

aflyvigh worden. Mori, rior, mortuus, *dep. part.* morituras.

aflyvigheydt. Obitus, decessus, ûs, m.

afloop. Decursus, ûs, m.

afloopen/nederwaerts loopen. Decurrere, decurri, decursum; delabi, lapsus, lapsum *dep.* defluere, fluxi, fluxum.

afloopen/vergaen. Exitum sortiri.

afloopen 't landt. Depopulari, deprædari, atus. *dep.* vastare, avi, atum; diripere, pio, ripui, reptum.

aflossen/los maecken, Dissolvere, solvi, solutum, *reg. acc.*

aflossen/ verlossen. Redimere, demi, demptum, *reg. acc.*

aflossen 't geschut. Disclodere tormentum.

aflupcken/afsluyten. Secludere, clusi, clusum; sepire, sepivi, & sepsi, sepitum & septum.

aflupcksel/schutsel. Seclusorium, sepimentum, i, m.

afmaecken. Perficere, cio, feci, fectum *reg. acc.*
afmaelen. Molere, lui, litum *reg. acc.*
afmaenen/ontraeden. Dehortari, tatus, tatum *dep.* avocare, avi, atum *reg. acc.*
afmaepen. Demetere, messui, messum, *r. acc.*
afmennen/vermoepen. Defatigare, delassare, avi, atum. *reg. acc.*
afmennen / uptvoeren. Expedire, divi, ditum; absolvere, solvi, solutum, *reg. acc.*
afmeten. Dimetiri, dimensus, dimensum *r. ac.*
afnemen / wechnemen. Tollere, sustuli, & *antique* retuli, sublatum; auferre, fero, abstuli, ablatum, *reg. acc.*
afnemen/vatten. Excipere, accipere, pio, cepi, ceptum, *reg. acc.*
wel afnemen. In bonam partem capere: amice ferre.
qualijck afnemen. In malam partem capere: ægre ferre.
afnemen in gesontheyt. Macrescere, contabescere, tabui.
afnemen in groote oft menighte. Diminui, imminui, minutus.
afnijpen. ſ. **afplucken.** Decerpere, psi, ptum. *r. acc.*
afpaelen. Disterminare, avi, atum. *reg. acc.* Limite distinguere.
afpaeler. Disterminator, oris, m.
afpaelinge, Disterminatio, limitatio, onis, f.
afpanden/ pandt afnemen. Fiduciam capere, pignus auferre.
afpandinge. Pigneratio, onis, f.
afpellen. Decorticare, deglabrare, avi, atum. *reg. acc.*
afpellinge. Decorticatio, onis, f.
afpitsen. Decerpere, cerpsi, cerptum; delibare, avi, atum, *reg. acc.*
afpitsen van den loon. Subtrahere de mercede: imminuere mercedem.
afpreecken / afspreken. ſ. **ontraeden.** ut: **Ghy sult dat niet afspreken.** Tu non dissuadebis de hac re.
afraecken. ſ. **ontgaen.** ut: **Hy sal daer afraecken.** Ille evadet.
afraeden. ſ. **ontraden.** ut: **Hy sal den oorlogh afraeden.** Ille dissuadebit bellum.
afraspen. Abradere, deradere, rasi, rasum, *reg. acc. & abl. cum A vel Ab.*
afrekenen/afrellen. ſ. **afcyferen.** ut: **Hy sal 't afrekenen.** Ille denumerabit.
afrekenen / de rekeninge slupten. Supputare, avi, atum. Rationes conferre: rationes subducere: ad calculos revocare.
afreycken. Deponere, posui, positum. *r. acc.*
afryden/nederwaerts ryden. Deorsum equitare.
afryden een peerdt. Exhaurire equum cursu: equum enervare: strigosum reddere equum.
afrysen. Delabi, or, lapsus, lapsum, *dep.*
afrysinge. Delapsus, sûs, m.

afroepen/van boven roepen. Devocare, avi, atum. *reg. acc.*
afroepinge. Devocatio, onis, f.
afroepen/ publiceren. Promulgare, proclamare, avi, atum *reg. acc.*
afroepinge/ puulicatie. Proclamatio, promulgatio, onis, f.
afrollen. *act.* Devolvere, volvi, volutum *r. acc.*
afrollen/ afvallen. Devolvi, volutus; delabi, or, lapsum. *dep.*
afrollinge. Devolutio, onis, f.
afrucken/afruppen. Avellere, vulsi, vulsum; *r. acc. cum dat. vel ac. & abl. cum Ab vel De.*
afruckinge. Avulsio, onis, f.
affaegen. Serrando separare, serra desecare,
affchaeffel. Ramentum, i, n.
affchaimpen. Abrumpi, ruptus, erumpere, rupi, ruptum.
affchaeven. Dedolare, avi, atum. *reg. acc.*
affchelferen/de schelferen afdoen. Desquamare, avi, atum. *reg. acc.*
affchelferen/van seifs affchelferen. Squamas abjicere.
affchermen/afkeeren/affweeren. Avertere, ti, sum. *reg. acc.*
affcheuren. Abrumpere, rupi, ruptum; avellere, avulsi, avulsum; destringere, strinxi, strictum. *r. acc. & abl. cum Ab vel De.*
affchepden / vertrecken. ſ. **wechgaen.** ut: **Wanneer sal men affchepden?** Quando discedemus, discedetur?
affchepden/van een doen. Separare, segregare, avi, atum; secernere, crevi, cretum, sejungere, junxi, junctum. *reg. acc.*
affchepdt/vertreck. Abitus, discessus, ûs, m.
affchepdt nemen. Valedicere, dixi, dictum. *reg. dat.*
affchieten/ afvallen. Decidere, cidi, *sine sup.* procidere, cidi, casum; prolabi, lapsus, lapsum, *dep.*
affchieten/los schieten. Ejaculari, atus, atum. *dep.* displodere, plosi, plosum. *reg. acc.*
affchrabben. Abradere, rasi, rasum. *reg. acc. & abl. cum A vel Ab.*
affchrabsel. Ramentum, i, n.
affchrift/coppe. Apographum, i. exemplum, pli, n. ſ. **Coppe.**
affchryven/copieren. Transscribere, scripsi, scriptum. *reg. acc.*
affchrooden / affchropen. Accidere, cidi, cisum; arrodere, rosi, rosum. *reg. ac.*
affchutten. Secludere, clusi, clusum. *r. acc.*
affchutsel Interscpimentum, i, n.
affchuymen. Despumare, avi, atum. *reg. acc.*
affeggen/wegeren. Abnuere, nui, nuitum; denegare, avi, atum. *reg. acc. & dat. pers.* renuere, nui, nutum; recusare, avi, atum, *reg. acc.*
affeggen/ vziendtschap ontseggen. Renunciare

tiare avi, atum *reg. dat.* Amicitiam dissolvere: amicitiam dirimere.
affetten/wechsetten. Amovêre, removêre, movi, motum; tollere, sustuli, & *antique* retuli, sublatum. *reg. acc.*
affetten van sijn officie. Dimovêre ab officio: removere ab officio *vel* à munere, potestatem abrogare ut: **Den afgesetten Beschermer/ die gisteren grooten macht hadde/heeftet heden geene meer.** Depositus imperio Protector, qui heri in magna erat potentia, hodie est sine potentia.
affetten een lidt. Resecare *vel* recidere membrum.
affetter/verlichten met verwe. Depingere coloribus: ornare coloribus.
affetter/verlichter. Depictor, oris, m.
afferten/rooven. Spoliare, avi, atum, prædari, grassari, atus. *reg. acc.*
affetter/roover. ſ. **Straetschender.** Grassator, oris, m.
affetterye/rooverye. Prædatio, onis; f. latrocinium, ii, n.
afficht/ versmadenisse. Aversio, onis, f. despectus, contemptus, ûs, m.
affichtigh/versmadelijk. Deformis, e, is, abominandus a, um, o.
affieden. Decoquere, coxi, coctum. *reg. acc.*
affiedsel. Decoctio, onis, f. decoctum, i, n.
affien / verachtinge. ſ. **afficht.** despectus ûs, m.
affien / nederwaerts sien. prospicere deorsum
afflaen van de boomen. *&c.* Decutere, tio, cussi, cussum. *reg. acc.*
afflaen/in de vlucht slaen. Fugare, avi, atum, abigere, abegi, abactum. *reg. acc.*
afflaen/wegeren. ſ. **affien/weigeren.** denegare, avi, atum. *r. acc. rei cum dat. pers.*
afflaen 't hooft. ſ. **onthalsen.** decollare, avi, atum. *reg acc.*
afflaen/ goeden koop wozden. ut: **Het koren slaet af.** Annona laxat, frumentum pretio minuitur; annonæ pretium remittit.
afflach / verminderinge van prijs. Minutio, diminutio, remissio, onis, f.
afflach bzengen in 't kooren. Levare annonam: laxare annonam.
afflaen/afprinten. Exprimere ex archetypo; exprimere ad signum prototypum.
afflibberen. Labi, prolabi, lapsus, psum, *dep.*
afflijpen. Acuendo deterere, *reg. acc.*
afflijten. Deterere, trivi, tritum, *r. acc.*
afflupten. Secludere, clusi, clusum, obsepire, sepivi & sepsi, sepitum & septum, *r. acc.*
afflupt sel/ Secluforium, ii, n.
affmacken. Decutere, tio, cussi, cussum: dejicere, cio, jeci, jectum. *r. acc.* Præcipitem dare.
affmeecken. Eblandiri, ditus, ditum. *reg. acc.*
affmelten/ affmilten. *act.* Liquefacere, cio,

feci, factum, liquare, avi, atum. *reg. acc.*
affmelten. *pass.* Liquescere, colliquescere, liquere, licui. *sin. sup.* liquari, atus; liquefieri, factus.
affmijten/iewers affmijten. Decutere, tio, cussi, cussum, *reg. acc.*
affmijten/ afbzeken. Demoliri, litus, litum, *dep.* destruere, struxi, structum. *reg. acc.*
affnijden. Abscindere, scidi, scissum; succidere, cidi, cisum. *reg. acc.*
affnijdsel/ snippelinck. Segmen, præsegmen resegmen, inis, n.
affnipperen. Succidere, cidi cisum, Minutim desecare.
affnoepen. Putare, collucare, avi, atum, *reg. acc*
affnoepsel. Putamen, minis, n.
affonderen. Separare, segregare, avi, atum, secernere, crevi, cretum. *reg. acc.*
affpannen. Detendere, retendere, tensum *vel* tentum; laxare, avi, atum. *reg. acc.*
affpeinen. Ablactare, avi, atum. *reg. acc.*
affpinnen. Pernêre, evi, etum. *reg. acc.*
affplijten. Diffindi, do, fidi, fissum.
affpoelen. Abluere, eluere, proluere, lui, lutum. *reg. acc.*
affpreken. Respondere, di, sum. fidejubere, jussi, jussum, pro aliquo.
affpzinger. Desilire, silui, sultum.
affpzinger. Desultor, oris. m.
affstaen/ophouden. Desistere, destiti, destitum; abstinere, nui, stentum; cessare, avi, atum, desinere, sivi, situm. *reg. abl. cum præp. A vel Ab.*
affstaen van den koop. Resilire ab emptione.
affstant. Vacatio, cessatio, onis, f.
affstant doen. Cedere, cessi, cessum. *reg. abl.*
affsteken de keele / vermoozden. Jugulare, avi, atum; confodere, dio, fodi, fossum. *reg. acc.*
affsteken 't schip van landt. Solvere, solvi, solutum: enavigare, avi, atum. Solvere navem, solvere anchoram.
affstellen. ſ. **affsetten.** Deponere, osui ositum, *reg. acc.* ut: **Sy hebben hem van de regeeringe geset.** Dimoverunt eum de imperio, removerunt à Republica.
affstompen. Truncare, detruncare, demutilare, avi, atum. *reg. acc.*
affstompinge. Demutilatio, onis, f.
affstooten. Deturbare, avi, atum; detrudere, trusi, trusum. *r. acc. cum abl. loci.*
affstouwen/wechstouwen. Abigere, abegi, abactum. *reg. acc.*
affstrijken de mate. Hostorio radere mensuram.
affstrijken de bzoek/ Caligas demittere.
affstroopen/villen. Deglubere, ubi, bitum; decoriare, avi, atum. *reg. acc.*
afgestropen/met gewelt afnemen. Extorquere, torsi, tortum. *reg. acc. res cum dat. pers.*

afstroopen / als bladers. &c. Distringere, strinxi, strictum. *reg. acc.*

afstroopsel. Distrigmentum, ti, n.

affunderen. ſ. affonderen. Separare, avi, atum. *reg. acc.*

affweeren. Ejurare, avi, atum. *reg. acc.*

affwennen. Denatare, avi, atum.

aftreckenen / bewozpen. desiqnare, delineare, avi, atum. *reg. acc.*

afreckenen / met eenich teeken affchepden. Denotare, avi, atum, *reg. acc.*

afreckeninge / ſchetſinge. Adumbratio, onis; ſciagraphia, f.

aftellen. Denumerare, avi, atum. *reg. acc.*

aftellinge. Denumeratio, onis, f.

afterren. Diſſuere, ſui, ſutum, *reg. acc.*

aftocht. Diſceſſus, abitus, receptus, ûs, m.

aftrek / affcheuringe. Detractio, avulſio, amotio, onis, f.

aftrek / afkeer. Adverſatio, onis. f.

aftrek van iemanden hebben. Adverſari aliquem.

aftreck / verſcheuren. detrahere, abſtrahere, traxi, tractum. r. *abl. cum De vel Ab.* avellere, velli & vulſi, vulſum. *reg. acc. & dat. vel de, & abl. cum Ab vel De.*

aftrecken van de ſomme. Deducere, duxi, ductum. r. *dat. vel. abl. cum De.*

aftrecken van quaedt. Avocare à malo.

aſtreden. Deſcendere, di, cenſum. r. *abl. cum De*

aftredinge. Deſcenſus, ûs. m.

afvroetelen / oft.

afvrompen / afvlepen. Eblandiri, ditus, ditum. *dep. reg, acc.*

afvrompetten. Tubæ ſono publicare.

afvroncken. ſ. afſtompen. Demutilare, avi, atum *reg. acc.*

afvrupmelen. Devolvi, volutus.

afvupnen. Circumſepire, ſepivi & ſepſi, ſepitum & ſeptum. *reg. acc.*

afvaegen. abſtergere, detergere & detergêre, tergi, terſum, *reg. acc.*

afval / als met valt. Caſus, lapſus, ûs, m.

afval van 't geloobe. apoſtaſia, ſiæ, f.

afval tot den Vyandt. Transfugium, ii, n.

afval van de Beeſten. acrocolia, orum. n. trunculi, orum, m. *pl. num.*

afvallen / nedervallen. Decidere, decidi, *ſine ſup.* delabi, lapſus, lapſum. *dep.*

afvallen van synen Heere. Deficere à Principe ſuo.

afvallen van 't geloobe. Fidem *vel* religionem deſerere: ejurare fidem.

afvaller. apoſtata, tranſuga, æ, deſertor, oris. m.

afvalligh / dat afgevallen is. Deciduus, caducus, a, um. o.

afvaren / ſ. affteken. Oram ſolvere. naves é portu ſolvere, navem ſolvere, vel ſolvere *abſolutè*. ſine caſu.

afveerdigen. Expedire, divi ditum: amandare, ablegare, avi, atum, *reg. acc.*

afvylen. Elimare, avi, atum. *reg. acc.*

afvylſel. Limatura, æ, ſcobs, obis. f.

afvillen. Excoriare, avi, atum *reg. acc.*

afvlepen. ſ. aftroetelen. ut: **Hy heeft mp de Penningen afgevlept.** Nummulos à me blanditiis expreſſit. (xum.

afvlieten / afvloeden. Defluere, fluxi, fluafwaſſchen. abluere, lui, lutum. *reg. acc.*

afwaſchinge. ablutio, onis, lotura, æ. f.

afwegh. Devium; diverticulum, i, n. deflexus, us, m.

afwegigh / upt de wege. avius, devius, a, um, o.

afweeren. Avertere, verti, verſum; arcêre, cui; repellere, puli, pulſum. *reg. acc. & abl. cum A vel Ab.*

afweldigen. Extorquêre, torſi, tortum; eripere, pio, pui, reptum. *reg. acc. rei cum dat. perſ.*

afwenden. ſ. afkeeren. **De neerſtige wenden haer af van de Lupen.** Impigri ſe avertunt à pigris.

afwendig maken. abducere, duxi. ductum. *reg. acc & abl. cum A vel Ab.* aſtrahere, traxi, tractum. *reg. acc. rei & dat perſ. vel accuſ. rei & abl. perſ cum A vel Ab.*

afwentelen. *act.* Devolvere, volvi, volutum, r. *acc. cum abl.*

afwentelen. *paſſ.* Devolvi, volutus.

afwentelinge. Devolutio. onis, f.

afwerpen. ſ. afwozpen. ut: **Hy werpt af een ſtuck van de Muur.** Partem muri demolitur.

afweſen. abeſſe, abſum, abſui.

afweſigh. abſens, abſentis, o.

ſich afweſigh maken. Subducere ſe: ſtudio abeſſe.

afweven. Pertexere, texui, textum. *reg. acc.*

afwepden. Depaſcere, pavi, paſtum; depaſci, paſtus, paſtum. *dep. reg. acc.*

afwinden. Deglomerare, avi, atum *reg. acc.* Demittere per trochleam.

afwyſchen / ter zyden afgaen. Deflectere, flexi, flexum: declinare, avi, atum.

afwyſchen. Deſciſcere, ſcivi, ſcitum. ſ. afvallen.

afwyſen / doozſeynden. amandare, avi, atum. *reg. acc.*

afwyſen bp vonnis. abjudicare, avi, atum. *reg. acc.*

afwinnen. Lucrari luſu. *cum prap. A vel Ab.*

afwiſſchen. ſ. afvaegen. Detergere, ſi, ſum. *reg. acc.*

afwozpen / afvzeecken. Dejicere; cio, jeci, jectum, diruere, rui, rutum; demoliri, litus, litum. *reg. acc.*

afwozpen / berooben. ſ. affterren. Exſpoliare, avi, atum, *acc. perſ. cum abl. rei.*

bzieven afwozpen. Intercipere literas.

't jock afwozpen. Excutere jugum.

afwzyven. Deterere, trivi, tritum: defricare, fricui, frictum; detergere & detergêre, terſi, terſum. *reg. acc.*

afwzyvinge. Deterſio, defricatio, onis, f.

Agaet-ſteen. Achates, æ. m.

agent. Actor, procurator, oris, maſc.

ager. Gagates, atis. m.

ageran. Scarabæus cornutus.

agreabel / aengenaem. Acceptus, gratus, a, um, o.

aggregatie / booz goet houdinge. Approbatio, onis, f.

aggreeren / booz goet houden. Probare, approbare, avi, atum. r. *acc.*

aggreeren / aengenaem zyn. Probari, atus; acceptum eſſe. *reg. dat.*

agrimonie / leber-krupdt. Agrimonia, æ, f. cupatorium, ii, g.

aha / ach. Eheu. *Interject. dol.*

ahozn / maſthout-boom. Platanus, i, f acer, eris, n.

ahozn-boſch. Platanetum, i, n.

ajupn. Cepa, æ, f. cepe, *indecl.*

ajupnbedde. Cepetum. i, n.

ake. ſ. ſchupte. Navicula, æ, f.

akelepe. Aquilegia, æ. f. *flos.*

aker / ketel. Ahenum. ni; aquarium, ii, n.

aker *Holl.* **eekel.** Glans, andis, f.

acketiſſe. *Fl.* ſ. **Haegdiſſe.** lacerta, æ. f.

Al / alle. Omnis, is; cunctus, univerſus, a, ſum, o. totus, a. um. *g.* totius, *d.* toti. o.

al is 't dat. Tametſi, quamvis, licet, quamquam, quantumvis, etſi. *reg. ſubjunct.*

alabaſt. ſ. alabaſter. Alabaſtrites, tæ, m.

alant wozrel. Helenium. nii, n. cunla, æ, f. Enula Campana.

alarm-ſlagh. Claſſicum, ci. n.

alarm-ſlaen. Claſſicum canere.

albaſter. alabaſtrum, i, n. alabaſtrites, ſtritis & ſtritæ, m.

albe. Poderis. reos. Dalmatica, cæ, f.

al-bedille. *Holl.* **oft.**

al-bedzyf / al-beſchik / moep-al / al-beſtier / Polypragmon, monis, ardelio, onis, m.

alber-boom. Populus, li, f.

al bp een. Simul omnes: omnes pariter.

alchimiſt. Chimicus, ci, m.

alchimiſterpe. Chimia, æ. f.

aldaer. Illic. *adv. in loco.*

alderhande / alderlep. Omnigenus, a, um, o.

aldermeeſt. Præcipuè, ſumme. *adv.*

aldooz. aſſiduè, continuè *adv.*

aldus. Taliter, ſic. *adv.* Hoc pacto: hoc modo.

aldusdanigh. Hujuſmodi, o. *indecl.*

al-eer. ante, prius. *adv.*

alembick. Gala, æ, f. turbo furnarius; **alembick** ſtillatoria, capitellum ſublimatorium.

al en-een. ſ. aldooz. Continenter.

alf. Incubus, Faunus, i. m.

alferes / Vaendzyck. Signifer, feri, m.

alheel. Omnino, integre. *adv.*

algemeyn. Generalis, univerſalis, e, is; Catholicus, œcumenicus, a, um. o.

alhier. Hic. *adv. in loco.*

alimentatie / alimenteren. ſ. onderhoudt / onderhouden. Alere, alui, alitum, f. altum, ſuſtentare, avi, atum, are. r. *acc.*

alkimiſt / alkimiſterpe. ſ. alchymiſt / &c. Chimicus, i, m.

alle beyde: Uterque, utraque, utrumque, *g.* utriuſque. *d.* utrique, o. ambo, æ, o. orum, arum, orum, o. *pl. num.*

alle dagen / dagelyckx. Indies, quotidie. *adv.*

alle de gene. Quicumque, quæcumque, quodcumque. *g.* cujuſcumque. *d.* cuicumque. Univerſi qui: cuncti qui, o, *pl. num*

alleen. Solus, a, um. g. ſolius. *d.* ſoli; ſolitarius, a, um. o.

alleenigheydt. Solitudo, dinis, f.

alleenlyk. Solùm, tantum, tantummodo, duntaxat. *adv.*

allegader. Simul omnes: ad unum omnes.

allegeren. ſ. **booztbalen / aentrecken / aentogen / bpbzengen.** Adducere, duxi, ductum, proferre, fero, protuli, latum, citare, avi, atum. *reg. acc.* **Hy ſal veele Schryvers bp-bzengen.** Ille multos allegabit, laudabit autores.

alle jaren / jaerlyks. Quotannis. *adv.*

alleman. Omnes, c. & omnia, n. *pl. num.*

allende. Miſeria, ærumna, æ. afflictio, onis; calamitas, tatis, f. Res afflictæ: res aſperæ.

allendich: Miſer, ra, rum; calamitoſus. *reg. dat.* ærumnoſus, afflictus, a. um, o. Calamitatibus & difficultatibus affectus & afflictus.

allendigh-lyck. Miſerè, calamitoſe, ærumnoſe, afflictim. *adv.* Miſerandum in modum.

allendighept. ſ. allende. ut: **Hy ſet d'allendighepdt van 't Yerte.** Ille aberrat à miſeria.

allenghskens. Paulatim, ſenſim, pedetentim. *adv.*

allenthenen. Ubique, *adv.*

allerlep. ſ. alderhande. Omnigenus, a, um, o.

allermalck. *Holl.* Omnis, e, is, O.

alliancie / ſ. verbondt. ut: **Hy plegen een alliancie te maecken.** Solent icere, percutere, ferire, inire, facere fœdus.

almachtigh. Omnipotens, tentis, o.

almachtigheydt. Omnipotentia, æ, f.

almaghtighlyck. Omnipotenter. *adv.*

almanack. Calendarium, rii, n. ephemeris, ridis, f.

almanack-macker. Astrologus, gi; augur, guris, m.
almatis. ſ. armaris. Armarium, ii, n.
almesboom. Vectis inhibitorius.
almogende. ſ. almachtigh. ut: De Wereldt met haeren Vorſt zijn wel groot mogende/maer niet almogende. Mundus cum ſuo Principe ſunt quidem præpotentes, ſed non omnipotentes.
Aloe. Aloë, aloës, f. *ſing. num. tantùm.*
aloes-hout. Agallochum, i, n. lignum aloës
al om ende om. Undecunque. *adv.*
alomhepdts dzijver. Ubiquiſta, Spiritus ubiquiſticus. *Vox* Diſputatorum *conficta* in Lutheranos.
alope. Materia monetæ: juſta mixtura metallorum in re monetaria pro edicto Principis & nummi qualitate.
alreede/alreedts. Jam, jam-jam, jam tum.
alronts-om. Circumcircà.
als doen/wanneer. Cum. r. *ſub.* quando, r. *ind. & ſub.*
als/gelijck als. ut, uti, ſicut, ſicuti, ceu, tamquam, velut, veluti. *reg. nom.* inſtar, adinſtar. r. *gen.*
als of. Quaſi, acſi, perinde ac. r. *conjunct.*
alſen. Abſinthium, ii, n.
alſen-wijn. Abſinthites, æ, m.
Alſene. Subula, æ, f.
alſoo. Sic, ita, taliter. *adv.*
alſoo dat. Ita ut: adeò ut.
alſoo dickwils. Toties.
alſoo haeſt als. Statim ac: ſtatim atque.
is 't alſoo? Itane?
alſoo langh. Quandiu, tamdiu, donec, quoadùſque. *adv.*
alſoo ſeer. Adeò. *adv.*
alſoo veel. Tantum, peræque. *adv.*
alſulcken. Talis, e, is, o. hujuſmodi. *indecl.*
alſus. Hoc modo: hunc in modum.
altaer. ſ. outaer. Ara, æ, f.
altegader. Simul omnes: unà, pariter.
al te groot. Nimius, a, um, o.
al te hants. *Holl.* Statim, confeſtim. *adv.*
altemael. ſ. altegader ut: Sy hebben altemael 't ſelfde of eenderlep gevoelen. Ad unum omnes idem ſentiunt.
altemets/ſomwylen. Subinde, aliquando; interdum
al te nae. Nimis propè.
alteratie/ontſteltenisſe. Perturbatio, onis, f.
alteratie/veranderinge. Mutatio, onis, f.
altereren/ontſtellen. Perturbare, avi, atum. *reg. acc.*
al te ſeer. Nimis quam.
al te veel. Nimium proiſus.
al t'henen. ſ. allenthenen. Ubique,
altijds/altoos. Semper, perpetuo, perpetim.
Alve. ſ. alf. Incubus, i, m.

alven/ſpotten, Ludere, luſi, luſum; nugari, jocari, atus, atum. *dep.*
alverne/ſpotternye. Deluſiones, onum; f. *pl. num.*
al-vetre. Longè. *adv.*
alvinne. Lamia, empuſa, æ, ſtrix, igis, f.
alupn. Alumen. minis, o.
alupnen. Aluminare, avi, atum. *reg. acc.*
alupnwater. Aluminata, æ, f. *ſcilicet.* aqua.
alwaer. Ubi.
alwetens. Scienter. *adv.*
alwillens. Sponte, volenter, ultrò. *adv.*
alyſſon. Alyſſum, i, n. *herba.*
amacht/flauwte. Deliquium ii, n. Lypothymiæ; æ, debilitas, tatis, f. Defectio *vel* defectus animi: deliquium animi.
in amacht vallen/van ſijn ſelven gaen/flauw zijn. Deficere, cio, feci, fectum, Pati deliquium animi.
hy is in amacht gheballen/of van ſyn ſelven gegaen. Animus ejus defecit: animus deſtituit: animus dereliquit. *reg. acc.*
amachtig/flauw. Semianimis, e, is; ſemianimus, a, um; impotens, tentis, o.
amandel. Amygdalum, li, n, amygdala, æ, f.
amandelboom. Amygdalus. i, f.
amandelkerne. ſ. amandel. Amygdalum, i, n.
amandelkens/amandelſweir. tonſillæ, amygdalæ, arum, f. *pl. num.*
amarandt. Smaragdus, di, m.
amarelle. Ceraſum Apronianum *vel* amarinum.
amaris. ſ. armaris. Armarium, ii, n.
ambacht. Opificium, artificium, ii, n. Ars mechanica.
ambacht/gulde. Collegium artificum.
ambacht-Heeren. Ambacti, orum, m. *pl. num. Magiſtratus in Flandria.*
ambachts man. Opifex, artifex, ficis, mechanicus, ci, m.
ambaſſade. Legatio, onis, f.
ambaſſadeur. Legatus, i. Orator, oris, m.
amber/ambre. Succinum, ni, n.
amborſtigh. *Holl.* enghborſtigh. Aſthmaticus, i, m.
ame. Urna. æ, f. cadus, di, m.
ameldonck/ſtuffel. Amylum, i, n.
amel-koren. Olyra, æ, f.
amende/bzeuck. Mulcta, æ, f. Pœna pecuniaria.
amende honorabel. Infamiæ nota: ignominioſa pœna.
amende honorable doen. Ignominiam publicam ſubire.
amer/genſter. Favilla, æ, f.
amaril. Smyris, ridis.
ameringen/genſteren. Favillæ, ſcintillæ, arum. f. *pl. num.*
amethiſt. Amethyſtus, i, m.
amepde. Vectis, is, m.

amman. prætectus rerum civilium *alibi, alibi* prætor, oris, m.
ammanſchap. prætura, æ, f. (ii, n.
ammare/ammaris. ſ. ammaris. armarium,
amme/*Fl.* ham. paſcuum, i, n.
ammelaecken. Mappa, æ, f. mantile, lis, n.
ammer. Succinum, ni, n.
ammirael. ſ. admirael. Thalaſſiarcha.
amonitie. Commeatus, ûs, m. annona militaris. Armatura, æ, f.
ammonitie-huys. Armamentarium, rii, n. Armorum apotheca.
amoreus/minnaer, amator, oris; procus, ci, m.
amoreus/minnelijck. Venuſtus, lepidus, blandus, a, um, o.
amoreuſe/boeltjen. Amica. amaſia, æ, f.
amoreuſelijck. Amicè, blandè, venuſtè, ſuaviter. *add.*
amoreusheydt. Suavitas, comitas feſtivitas, amabilitas, tatis, f.
amoreusigh ſ. minnelijck. ut: d'Amoreuſige Joffrouw heeft een knoxdedantſer getrouwt. Venerea Domina nupſit funambulo.
amper. Acerbus, amarus, a, um, o.
amperachtigh. Acidulus, a, um, o.
amperlijck. Acerbè. amarè, auſterè *adv.*
ampt/plicht. Officium, ii, munus, neris, n. functio, onis, f. partes, tium, f. *pl. num.*
ampt bedienen. Facere munus; obire munus: fungi officio.
ampt bedelen. Ambire munus.
ampt-bedelaer. Ambitioſus, i, maſc.
ampt-bedelerye. Ambitus, ûs, m.
ampulle. Simpulum, li, n.
amſel/meirle. Merula, æ, f.
amutſe. Amucium, ii, n. Capitium ſecerdotale pelliceum.
anatomie/ontledinge van een doot lichaem. Anatomia, æ, diſſectio, onis, f.
anchove/anchope. Aphya, apua, trichia, æ. enchraſicolos, li, f.
ancker in 't ſchip. Anchora, æ, f.
ancker aen 't huys/balckenhandt. Subſcus, ſcudis, f. uncus, ci, m.
anckeren 't ſchip. Anchore fundare navem. anchoram figere. (ptus.
anckergront. Fundus anchoris figendis aptus.
anckerhaeck/anckerhandt. Anchoræ dens.
ancker-hout. Lignea crux anchoræ.
ancker-pael. Tonſilla, æ, f.
ancker-touwe. Funis anchorarius.
anckerblot. Index anchoræ.
ander. Alius, a, um. g. alius. d. alii: alter, ra, rum. *gen.* alterius. *dat.* alteri, o.
van d'ander ſijde. altrinſecus. *adv.*
aen d'ander ſijde. altroverſum, *ad.*
d'een ende d'ander. Uterque, utraque, utrumque. g. utriuſque. d. utrique, o.

d'een na d'ander. Singulatim. ſingillatim, alternatim. *adv.*
op een ander tijdt. Aliàs.
s'anderen daeghs. poſtridie. (do. *adv.*
ten anderen/ten tweeden. Deinde, ſecundo.
anderhalf. Seſqui. *indecl.*
anderhalf jaer. Seſquiennium, ii, n.
anderhalf maendt. Seſquimenſis, is. m.
anderhalf pondt. Seſquilibra, æ, f.
anderhalf ure. Seſquihora, æ, f.
anderhalf voet. Seſquipes, pedis, m.
alderley. Diſſimilis, le, lis: diverſus, a, um, o. Alterius generis.
andermael/anderwerf. Iterum. ſecundo.
anders/anderſins/ſonder dat. Alioquin, aliàs, ſecùs.
anders dan. aliter quàm: contra ac: aliter atque; ſecùs quàm.
ander-ſwier. *Fl.* Conſanguineus in ſecundo gradu.
ander-ſweiren, *Fl.* Patruelum filii.
andijvie. Intybus, i, m. & intybum, i, n.
aendoren. Marrubium, ii, n.
angeliere. ſ. Genoffel. Caryophyllum, i, n. vel Caryophyllus, i, m.
angelica. angelica, æ, f.
angel. *Fl.* hangel. Climacter, ēris, m.
angel der vien. aculeus, i, m. ſpiculum, i, n.
angel om viſſchen te vangen. Hamus. i, m.
angel aen de koren aeren. ariſta, æ, f.
angelen. Pungere, pupugi, punctum. *reg. acc.*
angelviſſcher. Hamiota, æ, m.
angel-roede. Calamus, mi, m.
angel-ſnoer. Funis hami.
angels wijſe gemaeckt. Hamatus, a, um, o.
angeliere. *Holl.* genoffel. Caryophillum, i, n.
angſt. anxietas, tatis; anguſtia, æ, f. angor, oris, m.
angſtachtigh. anxius. *reg. gen. vel acc. cumabl.* ſollicitus, a, um, o. *abl. cum De.*
in angſt zijn. angi; affligi, ictus: anxium eſſe: angoribus premi: mœrore conſumi.
angſteijck. anxiè, ſollicitè. *adv.*
anijs. aniſum, i, n.
annihileren/bederven/te niet doen. In nihilum redigere, deſtruere, ſtruxi, ſtructum, corrumpere, rupi, ruptum. *reg. acc.*
anniverſarie vandooden. annua parentalis, juſta anniverſaria, n. *pl. n.*
annulleren/te niet doen. abolêre, lui & levi, litum; abrogare, avi, atum. *reg. acc.*
De Procedure annulleren. Cognitionem circumducere. (ignis.
S. Anthonis vier. Eriſypelas, latis, n. Sacer
antyck. ſ. oudt/ſnaecks/aelout. perantiquus. pervetuſtus, antiquus, vetuſtus, priſcus, a, um, o.
op ſijn antyeks gemaeckt. Factum opere priſco, arte antiquâ *vel* priſcâ elaboratum.

antſicketept. Res antiquæ, priſcæ, vetuſtæ. f. *num.*

antſicketept-ſoecker. Antiquarius, ii, m. Antiquitatis ſtudioſus

Antimonie. Stibium, ii, n.

antſoube. ſ. **anchobe** Aphya, æ, f.

antwoorden. Reſpondere, di, ſponſum: Reſponſum dare *vel* reddere. *v. dar.*

antwoorde. Reſponſio onis, f, reſponſum, i, n.

Goddelijcke antwoorde Oraculum, i, n.

apaert/ verſcheyden. Seorſum, ſeparatim *adv.*

apaert / by ſich ſelven. Private, privatim. *adv* Apud ſe, ſecum.

ape. ſ. **ape** Simia, æ, f.

apocrif- onbekent/ doncker. Apocryphus, occultus, ignotus a, um, o.

apocrif/ niet geloofwaerdigh. Dubiæ fidei, nullius auctoritatis.

apoplexie/ geraecktheydt. Apoplexia, æ, f.

apoſeme. Decoctum, i. n. Succus ex decocto expreſſus.

apoſtaet van't Geloove. Deſertor fidei: deſertor ſacrorum: transfuga, perjurus & impius.

apoſtaet van ſijn kloſter. defectus ab Ordine *vel* a Conventu.

Apoſtateren van't Geloove. Deficere à fide: deſerere fidem: ejurare fidem.

apoſtateren upt't kloſter. Deficere ab Ordine: deſerere inſtitutum Religioſum.

apoſtel. Apoſtolus, li, m.

apoſtolaet/ apoſtels-ampt Apoſtolatus, ûs, m. Apoſtolicum munus.

apoſtolijck. apoſtolicus, a, um, o.

apoſtille. apoſtoli, lorum. m, *pl. num.*, literæ dimiſſoriæ annotatio marginalis.

apoſtume Vomica, æ, f abſceſſus, ûs. m.

apotheke. ſ **artſenp winckel.** Myropolium. pharmacopolium, ii, n. Officina unguentaria.

apotheker. Pharmacopola, myropola, æ, medicamentarius, i, m.

apothekerpe. Pharmaca, medicamenta, orum n. *pl num.*

apparent/ waerſchijnelijck. Veroſimilis, e, is, o. Probabilis, e, o.

apparentelijck/ mogelijck. Forſan, forſitan, *adv.*

apparentelijck / waerſchijnelijck. Veroſimiliter: in ſpeciem.

apparentie. Indicium, veſtigium, ii. n.

daer is goede apparentie toe. Bona ejus rei ſunt indicia.

appel. Malum, pomum, i, n.

appel van de wange. Mala, gena, æ, f.

appel der oogen. Pupula, pupilla, æ, f.

appel van't kappier. Nodus, capulus, i. m.

appelachtigh. Malinus, a, um, o.

appelboom. Malus, li, f.

appeldranck. Sicera, æ, f.

appelgrauw. Color ſpadiceus, coloriſcutu latus.

appelgroen. Color melinus.

appelkerne. Semina, orum, n.

appelman. Pomarius, i, oporopola, æ, m.

appelmarckt. Forum pomarium, i, n.

appelmoes. Pomarium, i, n.

appelſolder. Oporotheca, æ, f.

appelſtele. Petiolus, li, m.

appelwijf/ appelkoopſter. Pomaria, æ, f.

appel/ betreckinge van't vonnis. Appellatio, provocatio, onis, f.

appellant. Provocator, oris, m.

appelleren ſ beroepen. Appellare, provocare, avi, atum. *ſc.* ad ſuperiorem judicem.

appetyt om t'eeten. Appetentia, æ; orexis, xis; eſuries, riei, fames, mis, f.

appetyt/ graeghept/ treck/ ſinneliicke begeerte. Cupiditas, atis; libido, dinis, f.

appoinctement ſ. beſlechtingh/ uptingh/ afvaerdingh. Tranſactio, conventio, onis, f. pactum, conventum, ti. n.

appoincteren ſ beſtemmen/ bergelijcken. Tranſigere, tranſegi, tranſactum; componere, poſui, poſitum.

appzehenderen/ vangen. Capere, pio, cepi, captum; comprehendere, apprehendere, hendi, henſum. *reg. acc.*

apzehenderen/ begrypen/ verſtaen. Capere, pio, cepi, captum; percipere, pio, cepi, ceptum; intelligere, lexi, lectum, *reg. acc.*

appzehenſie/ ſchzoom. Pavor, terror, oris, m. reformidatio, onis, f.

appzehenſie/ inbeeldinge. Imaginatio, onis; phantaſia, æ, f.

appzehenſie / gevangeniſſe / hechteniſſe. Comprehenſio, onis, f. Conjectio in carcerem.

appzobatie. ſ. **goetkenninge/ toeſtemminge** Approbatio, comprobatio, laudatio, onis, f.

appzoberen. Probare, approbare, comprobare, avi, atum. *r. acc.*

appzochie/ naerderinge. Acceſſio, onis, f. Succeſſio ad muros è continuato aggere.

appzocheren / appzochen maecken. Succedere ad muros vineis agendis.

april. Aprilis, lis, m.

Oranje appel. Malum aureum, malum Aurantium.

aranje appelboom. Citrus, i, f. Malus Aſſyria; malus Citria.

aranje verwe. Color aureus.

arbepden. Laborare, avi, atum, operari, ratus, atum. *dep.*

arbepder/ werkman. Operator, oris, opifex, ficis; operarius, mercenarius, ii, m.

arbepder/ ſtraetwercker. Bajulus, doſſuarius. ii, m

arbepdtſaem. Laborioſus, durus, a, um, o.

arbepdtſter. Operatrix, tricis, doſſuaria, æ, f.

arbepdt /

arbepdt/ werk. Labor, labos, oris, m. opera. æ, f. **ſonder arbepdt.** Citra laborem, facili labore: nullo negotio.

arbepdts-loon. Merces, cedis, f. præmium. ſalarium, ii, n.

arbepdt/ barents nood. Partus, ûs, m.

in den arbepdt ſitten. Parturire, rivi, ritum; eniti, niſus *vel* nixus. *dep.*

arbitre/ ſchepdsman. Arbiter, bitri; mediator, toris, m.

archiet/ ſchutter. Sagittarius, rii, m.

archier van de lijfgarde. Stipator, oris; ſatelles, litis; latero, onis, m.

archier te peerde. Hippotoxota, æ, m.

arcke. arca, ciſta, æ f. cadurcum, ci, n.

arcke-bupſe. Sclopus. i, m.

arckebupſter. Sclopetarius, rii, m.

arcker/ arckenaer. Projectum, podium, ii, n.

ardupnſteen. Tophus, phi, m.

are. ſ. **aere.** Spica, cæ. f.

arendt. Aquila, læ, f.

arentſch. aquilinus, a, um, o.

arendt ſteen. Ætites, æ, m.

argh. ſ. **ergh.** &c. malus, a, um. o.

argeliſt. Dolus malus, ſtropha fallacia, rechna, æ, f,

arguatie. ſ. **argueringe/ kribbelinge/ bewijſinge.** ut: **De Sociniaenſche boecken zijn vol arguatien.** Socinianæ chartæ ſcatent ſophiſmatibus. (oris. m.

argueerder. arguator, aſtercator, diſceptator,

argueren. argutare, avi, atum, & argutari, atus, atum. *dep.* diſceptare, avi, atum.

argueringe. arguatio, diſceptatio, onis. f.

arm/ behoeftich. Pauper, eris. *r. gen.* inops, opis. *r. gen. vel abl. cum. A vel Ab.* egenus, a, um. o. *r. gen. vel. abl.*

arm maecken. Depauperare, avi, atum. Ad inopiam redigere. *reg. acc.*

arm worden. Pauperem *vel* inopem, *vel* egenum fieri: ad pauperiatem redigi.

arm zijn. Egêre. indigêre, gui, inopem eſſe: pauperem eſſe, inopia laborare.

armoede/ gebreck. Paupertas, egeſtas, atis, inopia, æ; pauperies, iei, f.

armelijck/ ſiecht. Tenuitet, miſerè, *adverb.*

armhertich. Puſillanimis, e, is, o.

arm/ deel des lichaams. Brachium, ii. n.

arm aengaende. Brachialis, e, is, m.

arm-bandt/ bzaſelet. armilla, æ, f.

arm-cieraed. Brachiale is. n.

arm-pype/ Radius brachii.

arm-rinck ſ. **arm-bandt.** armilla, æ, f.

arm van de Zee. Æſtuarium, rii, n. Maris ſinus; ſinus marinus.

arm van een Rivière. Ramus fluvii.

armeſijn. Pannus ſericus.

armee te lande. Exercitus, ûs, m. copiæ, arum f. *pl. num.*

armee te water/ Vloote. Claſſis, is, f.

armijne/ armelijne/ hermijne. Muſtela alba; muſtula alpina; mus alpinus; mus Ponticus.

armijne-bellen: Pelles alpinæ. *vulgo* armelinæ, arum. f. *pl. num.*

arreſt/ beſlach/ becommering/ behoudinghe. Retentio, onis, f. Manus injectio.

arreſt/ uptſpzaecke van den Rechter Judicatum, decretum, pronunciatum, i. n.

arreſteren/ beſlaen/ ophouden. Detinêre. deſtinêre, retinere, tinui, tentum; retentare, avi, atum. *reg. acc.*

arreſteren/ reſolveren upt ſpzeken. Judicare, dijudicare avi, atum; decernere, crevi cretum; ſtatuere, tui, tatum. *reg acc.* (n.

arriveren. ſ. **aenkomen.** adventare, avi atum.

arſenael/ artillerp-huys. armamentarium, ii, n.

arſenick/ arſenicum, auripigmentum, i. n.

artijckel. articulus, i, m. caput, pitis, n.

artijckeleren. Per articulos diſtinguere; articulatim dividere; in capita tribuere.

artillerpe/ geſchut. Tormentum, n. catapulta, æ, f.

artillerp-huys. ſ. **arſenael.** armamentarium, ii, n.

artillerp-meeſter. Præfectus rei tormentariæ: Tribunus armentarii.

artiſaen/ konſtenaer. artifex, opifex, ficis. m.

artiſchoek. Cinara, æ. f. ſcolymos, mi, m. Carduus altilis, *ſive* ſativus.

artſchbiſſchop. archiepiſcopus, m.

artſchbiſdom. archiepiſcopatus. ûs. m.

artſchboeve. Peſſimus nebulo, bipedum nequiſſimus.

artſchdief. Trifur, furis, m.

artſchengel archangelus, li. m.

artſch Hertogh. archidux, ducis. m.

artſchketter. Hæreſiarcha æ, m, **Hæreſis primus parens.**

artſchbader. Patriarcha, æ, m.

artſchbpandt. Hoſtis capitalis.

artſchwijſgier. archiphiloſophus, i, m.

artſe/ artſer/ arſſe. *Holl.* **medicyn.** Medicus, ci, m.

arſſier ſ. **archier.** Stipator, oris, m.

aſche. Cinis, neris. m.

aſchachtigh. Cinereus, cineraceus, a, um. o.

aſchkoeck. Panis ſubcinericius.

aſchkrupdt. Cineraria, æ, f. Chryſanthemum, mi, n.

aſchdach / aſchfel woensdach. Cineralia, liorum *vel* lium, n. *pl num.*

aſcherape. Cinis lixivius, lixivium non excolatum.

aſchgrauw. Cinereus, cineraceus, leucophæus, a, um, o.

aſem/ aſemen &c. ſ. **adem/ ademen.** Halare, avi, atum; anhelare, avi, atum.

aſyn. acetum. ti, n.

asijnachtigh. Acetosus, acidus. a, um, o.
asijn/asijn wozden. Acescere, cescui. *inc. sup.*
asperges Asparagus, i, m.
assassin/moozder. Sicarius, insidiator.
assassinaet. Cædes ex insidiis & latenter illata.
assaut/ aenval/ stozm. Oppugnatio, onis, f. assultus, ûs, m.
assaut generael. Oppugnatio collatis omnibus exercitûs copiis.
den assaut geben. Irrumpere ad oppugnationem.
assay. Tentamentum *sive* examen probitatis monetæ.
assayeur. Examinator probitatis monetæ.
asse. Axis, is, m.
asseurantie/belofte/versekeringe. Cautio, sponsio, onis; fides, diei; fiducia, æ, f.
asseureren/ versekeringe doen. Fidejubere, jussi, jussum. Cautionem præstare, damnum *vel* periculum in se recipere.
assignatie/ belwys. Assignatio addictio, onis, f. Destinatio pecuniæ.
assigneren/ belwys doen. Assignare, destinare, avi, atum; attribuere, bui, butum. *reg. acc. rei & dat. pers.*
assijse. Vectigal, alis; tributum, ti, n.
assijsmeester. Vectigalium collector.
as-vsers. Auræ, f. *pl.*
assistentie. *s.* hulpe. Suppetiæ, arum, *pl.* f.
assistentie/ tegenwoozdigheyt. Præsentia, æ, f.
assisteren *s.* helpen. Auxiliari, or, atus sum. *reg. acc. dep.*
assisteren/ vergesellschappen. Comitari, tatus, tum. *d. reg. acc.*
ast/ fozneys. Ustrina, æ, f.
ast *Holl.* Nodus, i, m. Tuber arboris.
ast/ van 't verken. *Fl.* harst. Spina dorsi porcini.
asterlink. *Holl.* Hungbzoodt. Panis cibarius.
astrologie/ sterre-krachtkunde/ sterre-kijkunde/ sterre loopkunde / konste om uyt den loop der sterren te voorseggen. Astrologia, æ, f.
astrologien. Astrologus, i, m.
astronomie / sterrekunde/ sterreloopkunde / wetenschap om den loop der sterren te kennen. Astronomia, æ, f.
astronomist. Astronomus, i. m.
attaqueren/aenranden/ aenrantsen. Invadere, vasi, vasum, *reg. acc.*
attentaet/ pooging/ bestaen/ bedrijf/ dapperlickheyt. Audacter animo conceptum, & contumaciter admissum facinus.
attenteren *s.* onderstaen/poogen/ onderwinden / bedrijven/ ondernemen. Tentare, attentare, avi, atum. *reg. acc.*
attentif. Attentus, a, um, o. *reg. dat.*
attestatie. Testimonium, nii, n. auctoritas, tatis; testificatio, onis, f.

attesteren/getuigenisse geben. Testari, testificare, atus, atum, *dep.*
attesteren / tot getuyge nemen. Testari, contestari, atus, atum. *dep. reg. acc.*
atrapperen/ achterhaelen / ier verbolgen. Assequi, secutus, cutum. *dep.* comprehendere, hendi, hensum. *reg. acc.*
attrapperen / op eenigh sept betrappen, Deprehendere, hendi, hensum. *r. acc.*
avance / betalinge op voozdeel. Anticipatio, representatio, onis, f.
op avance betalen / gelt van te vooren geben. Repræsentatione solvere: repræsentando numerare. (va, æ, f.
avance/ voozdeel. *s.* **avantagie.** Prærogati.
avancement / voozgank. Progressus, ûs, m. progressio, onis. f.
avancement/ bevozdernis tot iet. Promotio, evectio, profectio, onis, f ad dignitatem *vel* officium evectio.
avanceren/ pzofijt doen. Proficere, cio, feci, fectum, promovêre, movi, motum; progredi, dior, gressus, gressum. *dep.* Progressûs facere.
avanceren/ voozderen/ voozthe'pen. Promovêre, movi, motum; evehere, provehere, vexi, vectum. *reg. acc.*
avanceren/ haesten/ spoeden. Celerare, accelerare, maturare, avi, atum, *reg. acc,* pergere, perrexi, perrectum.
avantagie/ voozdeel. Prærogativa. æ, f.
avantagie hebben. Potiore conditione esse; meliori loco esse.
avantagie hebben. Addere, addidi, additum; adjicere, cio, jeci, jectum. *reg. acc.*
avantagieux/bequaem/ voozdeelig. Commodus, a, um, o. *reg. dat. vel acc. cum Ad.*
avantgarde. Exercitûs frons: prima acies.
avbolligh *s* **oubolligh.** Absonus, a, um, o.
avd *Fl.* oudt. Vetus, teris, o. senex, nis, c.
audientie/ gehoor. audientia, æ, attentio, onis. f.
audientie geben. aures prebere. *r. acc.*
auditeur. Judex castrensis.
avent/ avent-tydt. Vesperi, æ, f. vesper, vesperus, ri, m. Crepusculum vespertinum; serum diei.
avent-broodt. Merenda, æ, f.
avent-mael. Cœna, æ, f.
avent-mael eten. Cœnare, avi, atum.
avendt-sterre. Hesperus, ri, m.
avendt-stond. Vespera, æ, f. Hora vespertina.
avendt-stondigh. Vespertinus, a, um, o.
's avendts. Vesperi, sero, sub noctem.
't is avendt. Sero est: vesperascit.
't wort avent. Vesperascit, advesperascit, invesperascit.
aventuere. Eventus, casus, ûs, m. fortuna, alea, æ. f.
aventuerelyck, Temerariè, fortuitò. *adv.*

aventueren. audere, ausus. Subire fortunam: aleam jacere: tentare fortunam.
by aventueren/ by geluk. Casu.
by aventueren/ misschien. Forte, forsitan, forsan, fortassis, *adv.*
op aventuere. Casu quo: in omnem eventum, si fortè.
aventurier / hasaerdeerder. Audaculus, temerarius, rii, m.
aventurier / haetsoeker. Volo, onis, m.
averrecht/ verkeert. Præposterus, a, um, o.
averrecht/ omgekeert. Inversus, a, um, o.
averrechts. Contrariè, sinistrè, inversè. *adv.*
averroen. abrotonum, ni, n.
advijs, s. advis. Consilium, ii, n.
avondt/ s. avendt. Vespera, æ, f.
autaer. Altare, ris. n. ara, æ, f.
autentijk / geloofweerdigh. Authenticus, a, um, o.
autentiseren/geloofweerdigh maken. Fidem tribuere. *r. dat. vulgo* authentizare. *reg. acc.*
auteur. Auctor, oris, m.
autoriteyt/ macht. Auctoritas, potestas, facultas, atis, f. jus, juris, imperium, rii, n.
autoriseren / macht geben. Auctoritatem concedere: facultatem elargiri. *r. dat.*
arkar/quansups. Quasi, acsi, quasi verò, *r. con.*
arse. *s.* achse. ascia, æ, f.
apupn. *s.* ajupn. Cæpa, æ, f.
azijn. *s.* asijn. acetum, i, n.

B.

Babbaerdeken/ babbaert. Pupus. m. pupa, æ, f.
babbelen. Mandere gingivis.
babbelen/binnen 's monds spzeken. Mussitare, avi, atum.
babben. *Fl.* Garrire, rivi, ritum; nugari, atus, atum. *dep.*
babel/bebel. Garrulitas, loquacitas, tatis, f.
babelen/bevelen/den bebel roeren. Blaterare, deblaterare, avi, atum. Confuse & inarticulate loqui.
babeler/snapper. Blatero, gerro, onis; loquaculus, locutujelus, i; nugator, oris, m.
babelersse. Loquacula, garrula, læ, f.
bachten. *Fl.* achter. Retro. *adv.*
back/grooten beker. Scyphus, i: crater, eris. m.
back aen een fontepn oft pompe. Lacus, ûs m. concha, æ, f, labrum, bri, n.
backschupte. Ponto, tonis, m. scapha, æ. f.
back/kinneback. Maxilla, mala, æ, f.
backhups. Rictus, ûs, m.
backslach. alapa, æ, f. colaphus, phi, m.
backtandt. Dens maxillaris *vel* molaris.
back-trogh. Alveus, i, m. mactra, æ. f.
backsken, alveolus, i, m.
backen in den oven. Coquere in furno.
bzuodt-backen, Pinsere, sui, pistum & pinsitum, *vel etiam,* pinsi & pinsum. *reg. acc.*

backen in de panne. Frigere, frixi & frigui, frixum & frictum; torrere, torrui, tostum. *reg. acc.*
back-krupdt. Olus, leris. n.
backer. Pistor, oris; artoptes, æ, mascul.
backerye/backers konste. Furnaria, pistoria, æ, f.
backerye/backers-winckel/ backhups. Pistrinum, n. Officina pistoria.
backersse. Pistrix, tricis, f.
back-oven. Furnus, clibanus, i, m.
back-panne. Testûs, i, m.
bach-panne/oudt wijf. Vetula, æ, f.
bachsel. Pistura, æ, f.
backsteen. Later, teris, laterculus, i, m.
back-trogh. *s* Moelie. Mactra, æ, f.
backwagen. Rheda, æ. f.
baden. Lavare, lavi, lautum & lotum & *antiquè* lavatum: *reg. acc.* lavari lotus.
bader. Balneator, oris, m. ut: de bader is geerne by den back. Balneator gaudet invitari sæpe ad epulas, delectatur crebris conviviis.
badinge. Balneatio, lavatio, onis, f.
badt. Balneum, thermæ, arum, lavacrum, i, n.
badt-doeck. Castula, æ, f. præcinctorium, rii, sabanum, ni, n.
badtkruppe. Labrum, bri, n. scula, æ, f. Solium balneatorium, i, n.
badtgelt. Episutrum, i, n.
badtsteen. Pumex, micis, m.
badtstoofster. Balneatrix, tricis, f.
badtstoove. Sudatorium, vaporarium, ii, n.
baecke-spesem. *Fl.* adeps porcinus.
baecke-speck/ baeckevleesch. *Fl.* Cato porcina.
baeck voor de schippers. pharus, i, m.
baecke/ tobbe. Cupa, æ, f.
baeckelaer. Bacca lauri.
baeckelaris. Baccalaureus, i, m.
baeckeren/voozwermen. Excalefacere, cio, feci, factum. *reg. acc.*
baeckeren een kindt voor 't vier. Fovêre infantem ad ignem.
baeckeren in de sonne. apricari, atus, atum. *dep.*
baeckerkozf. Crates fovendis infantibus.
baecke/ bale. Farcis, is, m. farcina, æ, f.
baeltjen. Sarcinula, æ, f. farciculus, i, m.
balie / getuynte. Septum, conseptum, vasculum, i, n.
balie/ parck. arena, palestra, stræ, f.
balie. *Holl.* cuppe. cupa, æ, f.
balie/ balpoozte. cataracta, æ, f.
balie/ renbane. Hippodromus, mi, m.
balie/wandelplaetse. Xystum, i, n.
balieboom. Repagulum; i, n.
balin. prætor, oris; nomarcha, æ, præpositum, i. m.

baelinschap. Prætura, præfectura, æ. f.
baenderheer. Baro, onis; dynasta, æ, m.
baenderye. Baronatus, ûs m. dynastia, æ. f.
baene/herrbane. Via publica; via regia, via militaris,
bane/kios-bane. arga, æ. f.
bane/psbane. Pegylis, lidis, f.
baenen/den werchbaenen Complanare viam,
baert. barba, æ, f.
baerdtachtigh. barbatus. a, um. o.
baerdtzager. barbiger, geri, m.
baerdt kryghen. Pubescere. **Hem begint de baerdt te groepen.** Vesticeps est.
baerdeken. barbula, æ, f.
baerdtloos. Imberbis, impubis, e, is, o,
baerdtman. barbatus, i, m. **De baerdtman streelt syn baerdt.** barbatus barbam suam mulcet, **Hy laet syn baerdt wassen.** Promittit, alit barbam.
baerdtmanneken. barbatulus, i, m.
baere/stuptboom. Vectis, is, m.
baere van hout. Longurius, rii. m. palangæ, a, um, f. *pl. n.*
baere van yser. Vectis ferreus: longurius ferreus.
baere van de poorte. Repagulum, li. n.
baere/waterbaere. Fluctus, us, m. unda, æ, f.
baerwys. Undatim. *adv.*
baere/doodt-baere. Feretrum. tri, n. sandapila, æ, f.
baere/pdel kiste. Cenotaphium, ii, n.
baerlych Genitivus, procreativus. a, um, o.
baeren/voortbrengē. Parere, rio, peperi, partum *vel* paritum; eniti, nisus, *vel* nixus, *r. acc.*
baeringe/ den baerens-noodt. Partus, nixus, ûs. m.
baer-moeder. Uterus, i, m.
baer water. Secundæ, arum. f. *pl. num.*
baeren/tieren/gebaeren. Ferocire *s.* tieren.
baergh. *s.* bargh. Majalis, is, m.
baergie/schipken. Navigiolum. li, n.
baerm/berm Agger, geris, m.
baermhops Mera fœni: fœni congeries.
baerblyckende. Manifestus, a. um, o.
baer gelt. præsens pecunia. **Hy koope altoos met baer gelt.** Ille semper Græca fide mercatur, pecuniam numerat, pecuniâ numeratâ negociatur, præsenti emax est pecuniâ, argento.
baers/visch. perca, æ, f.
baer schuldigh Manifestè reus.
baersen. *Fl. s.* **baeren.** parere, peperi, partum. *reg. acc.* (o,
baerboets Nudipes, pedis. excalceatus, a um,
baerboets gaen. Nudis pedibus incedere.
baes/meester. Herus, ti; paterfamilias, g. patris familias, m. (milias. f.
baesinne. Hera. æ; materfamilias, g. matris fa-

baese/onderkousen. Tibiale, lis. n.
baet/pzofyt. Utilitas, tatis; commodum, lucrum, emolumentum, ti, n.
baeten/pzofiteren. prodesse, prosum, profui; conducere, duxi, ductum. *reg. dat.* juvare, juvi, jutum. *reg. acc.* **Den sal ons niet baten.** Non erit exsu nostro. **Dit Bock heeft my veel gebaet in myn studeren.** Hic liber mihi fuit magno usui in meis studiis.
baet soecken. proprium quærere commodum; propriæ utilitati studere.
baet-soecker. Lucro, onis; quæstuosus, a, um. o. Sui studiosus.
baepe. *Fl.* **tocht kleedjen.** Levidensa, f.
baepe/bepe. *Fl. Holl.* **besie.** acinus, i, m.
bape-nor. *Fl.* bacca lauri.
Baepaerd/kastanjen bzupn koleur. Color badius *sive* spadiceus.
Baepe inham van de Zee. Æstuarium, ii, n.
baffen. *Holl.* **bassen.** Latrare. avi, atum.
Bagagie/pack, Sarcina, æ, f.
bagagie van 't leger. Impedimenta, torum, n. *pl. num.*
bagagie packen. Vasare, convasare, avi. atum. *reg acc.*
Bagge/Juweel bulla, æ, f. cimelium, lii, n.
Bagge/gesteente bacca, gemma, æ, f.
Bagge die men aen den hals bzaeght. Monile, lis. n.
Bagge die men aen de ooren hanght. Inauris, ris, f.
Baggele. *Holl.* **Bigge.** procellus, li. m.
Bagyne/ Nonne- *s.* **Beggyne.** Sanctimonialis, is; f. Sacerdotissa, f.
bagyne bas een kindt. Vitta, æ, f.
Bakelaer. *s.* **Baccelaer.** baccalauri.
bakeren- *s* **baecheren.** Excalfacere, eci, actum. *reg. acc.*
Bal/kaets-bal. pila, æ, f.
den bal upt-slaen. Torquere pilam.
fraey upt slaen/wel ket sen. aptè & expeditè jacere pilam.
den bal batten. Excipere pilam.
den bal wederom slaen/ wederom ketsen. Retorquere pilam, remittere pilam.
bal van de handt. Metacarpium, ii, n.
bal der oogen. pupilla, æ, f.
bal des voets. Callus pedis.
balade/dicht. Homœoteleuton, ti, n. rhythmus, i, m.
balaffee/balaffe. Cicatrix tricis, f.
Balance/wage. Trutina, æ, f.
balance met twee schotels. Libra, æ, f. bilanx, lancis f.
balance met eene schotel. Statera, æ, f.
in balance staan/gelyck zyn. In æquilibrio esse.
in balance staen/twyffelen. Hæsitare, hæsi, hæsum: nutare, avi, atum.

balans

balanceren/wegen. Librare, ponderare, avi, atum.
balanceren/overleggen. Perpendere, expendere, pendi, pensum. *reg. acc.*
balanceren/tegen een houden. Conferre, fero, contuli, collatum. *reg. acc.*
balancier/ balancie-maecker. Trutinarius, staterarius, i, m.
balancier/ die balance houdt. Libripens, endis, o.
balck. Trabs, abis. f. tignus, i. m. tignum. i, n.
balcken-bandt/ancker. Subscus, udis, f. uncus, ci, m.
balck gewicht. Statera, æ, f.
haene balck. Tignum culminarium.
balck-steen/note. Mutulus. i; procres, erum, m. *pl. num.*
baldadigh. Audax, acis: præceps, cipitis, temerarius, a, um, o.
bale. *s.* **Baele.** Fascis, is, m.
baleye/balepne walvisch. Balæna, æ, f.
balgh. Venter, tris; stomachus, i, m. alvus, i, f.
balgen/in duel vechten. Decertare, avi, atum; duello confligere, flixi, flictum,
balhorigh. Surdus, a, um. o.
balhoorigh maecken. Obtundere aures alicujus.
Balinck. *Holl.* **trechter.** Infundibulum. li, n.
ballast. Saburra, æ, f.
ballasten. Saburrare, avi atum. *reg. acc.*
ballinck. Exul, ulis. c. extorris, is, m. proscriptus, relegatus, a, um, o.
ballinck zyn. Exulare, avi, atum ut: **Hy is ballinck.** Extorris aris ac foris agit.
ballinckschap. Exilium, i, n. Proscriptio. relegatio, onis, f.
in ballinkschap senden. Relegare, avi, atum. *reg. acc.* exilio multare.
ballin. *s.* **Baellien.** prætor, oris, m.
ballaurer. Testis, is; Testiculus. i, m.
bal-net/ Macket. Reticulum, li, n.
balsem. balsamum, i. n.
balsenboom-hout. Xylobalsamum, i, n.
balsemen. Condire balsamo.
balsem-olie, Ophabalsamum. mi, n. Oleum balsaminum; balsaminus succus.
bamisse. Festum S. Bavonis.
ban in 't geestelyck / excommunicatie. Anathema, atis, n. excommunicatio, onis, f.
ban in 't wereltlyke/bannissement. Proscriptio. relegatio, onis, f. exilium, lii, n.
bannen/in den geestelycken ban doen. Excommunicare, avi, atum. *reg. acc.* proscribere ab Ecclesiâ; sejungere à cœtu fidelium.
bannen/ upt den lande bannen. Relegare, avi, atum; proscribere, scripsi, scriptum. *reg. acc.*

banck/stoel. Scamnum, ni. n.
banckske. Scabellum, li, n.
banck van recht. Tribunal, alis, n.
banck/pynbanck. Equuleus, i. m. fidiculæ arum, f. *pl. num.*
ter banck bzengen. Subjicere quæstioni; subjicere torturæ.
banck/sandtplaet. pulvinus, ni, m. Moles arenaria: salebræ arenariæ.
banckigh. Scopulosus, a, um, o.
wissel-banck. Abacus argentarii, Mensa, æ. f.
banck/staet van den Banquier. Argentaria, æ. f.
bancker/wisselaer. Trapezites, æ, mensarius. argentarius, i, m.
bancken/gestoelte. Subsellia, orum, n. *pl. num.*
bancken/roederbancken. Transtra, juga, orum. n. *pl. num.*
banckeroete / uptstryckerye der crediteuren. Nominis ac fidei fallo indicta creditoribus renunciatio: in fraudem creditorum defectio à rationibus mensariis; simulata æris alieni dissolvendi, ad fallendos creditores, inopia.
banckeroeten / banckeroet spelen. Decoquere creditoribus: rem creditoribus decoquere; nomina & fidem creditoribus per fraudem renuntiare. Cedere bonis, foro.
banckeroetier. Æris alieni per fraudem decoctor. non fortunæ vitio, sed suo, rei alienæ decoctor.
bancken/eten/ Edere, edi, esum *s.* **Eten.**
bancket/maeltydt. Convivium. lymposium, epulum, i, n.
kostelyck banquet. Convivium opiparum,
vol-op banquet. Cœna dubia.
Clempachtigh banquet. Cœna ebria.
byp banquet. Convivium asymbolum.
bancketten/brassen/stempen Helluari, comessari, popinari, epulari, atus. *dep.*
bancketeringe/ 't stempen ende dempen. Helluatio, epulatio, comessatio, popinatio, onis, f.
bancketeerder. Helluo, lurco, epulo, ganeo, gluto, onis; popinator, comessator, oris, m.
bande. *s.* **bende.** Turma, æ, f.
banden/rotgewyse by een loopen. Coïre, coëo, coïvi, & coii, coïtum; conspirare, avi, atum.
Bandt. Vinculum. *& per syncop.* vinclum, i, n. nexus. ûs. m. copula, æ, f.
bandeken. Vitta, fasciola, æ, f.
bande-rolle. Vexillulum, i. n.
bandt-houdt. Canis lorarius.
bandt-nagel. Impages, pagis. f.
bandt-roede. Vimen, minis. n.
bandt-roeden. Vitilia, lium. n. *pl. num.*
dat han bandt-roeden is. Vimineus, a, um.

bandt-

bandroedigh/ bindende. Viminalis,e, is,e.
bangh/benaeuwt. anxius,afflictus,a,um,o.
bangh/ sorghvuldigh. Sollicitus, a, um, o.
bangh/verheet/beſweet. Æſtuoſus,a,um,o. Sudore diffluens; calore nimio æſtuans.
bangh maken/benaeuwt maecken. affligere,flixi, flictum, *r. acc.* anxium reddere.
bangh maecken/in sorge zagen. Solicitudine afficere.
bang maecken/benauwt zijn. Sudabundum reddere.
bangh zijn/benauwt zijn. angi; anxium eſſe; affligi, flictus. *paſſ.* angore conſumi, angoribus premi.
bangh zijn/beſweet zijn. Æſtuare,avi,atum.
bangigheyt. angor,oris,m. *item.* Sollicitudo, dinis; anxietas, tatis, f. *item.* æſtus, ûs, m.
baniere/vendel. Vexillum, i, n.
banlinck. ſ. **ballinck.** Exul, ulis, com.
bannen/in den ban doen/of uyt den lande bannen. Proſcribere, ipſi, ipſum. *reg. acc.*
ſ. **Ban.** Excommunicatio, onis, f.
bannen/vloecken. Execrari,deteſtari. *dep. reg. acc.* imprecari, atus,atum, *dep. r. dat.* devovêre,vovi, votum. *reg. acc.*
't bannen ende vloecken. Diræ, arum, f. *pl. num.* deteſtatio,execratio, imprecatio,onis,f.
barbare/wzede menſchen. Barbari,orum,m. *pl. num.* Homines feroces, homines truces.
barbarigheydt. ſ. **wzeedtheyt.** Truculentia, æ, ferocitas, atis, f.
barbariſch. ſ. **barbaren.** Barbarus, a, um.
barbeel/viſch. Barbus, i; barbo, onis, m.
barbeel-bete. Minutal, frietum.
barbier/baertſcheerder. Tonſor, barbitonſor, oris, m. *item.* Chirurgus, i, m.
barbiers becken. Concha, æ, f.
barbiers-winckel. Tonſtrina, æ, f.
barke/ſchipken. actuarium,ii,n. lembus,i,m.
barderen. Phalerare equum: equum phaleris ornare.
barderinge der peerden. Phaleræ, arum, f. *pl. num.*
baeren/baren. *&c.* ſ. **barſten/baerſten.** *&c.* parere, rio,perperi, partum. *reg. acc.*
baeret. pileus, i, m.
bargh/geſneden bercken. Majalis, is, m.
bargen-ſneir. Arvina, æ, f.
barm. Fax, fæcis, f.
barmhertigh. Miſericors, cordis; clemens, mentis; propitius, pius, a, um, o.
barmhertigheyt. Miſericordia, clementia, æ; miſeratio, commiſeratio, onis, f.
barmhertighlijck. Miſericorditer, piè, clementer. *adv.*
barnen. ſ. **branden.** Urere, uſſi, uſtum; abſolutè vel cum accuſ.
barninckhoudt. *Holl.* **brandthoudt.** Lignum focarium.
barricade/affſchanſinghe der ſtraeten met tonnen/ toogen/ &c. Doliarum ſeptum ad capita viæ.
bazricaderen/de ſtraten affſchantſen. Viarum fauces & capita transverſis ſeptis munire.
baron. ſ. **baenderheer.** Baro, onis, m.
bars/ baers. perca, æ, f.
barſten. ſ. **baerſten.** pario, peperi, partum *reg. acc.*
barvoets. ſ. **baerboets.** Nudipes, edis, o.
bas/basconter. Baſſus, ſi, m.
baſane. aluta, æ, f.
baſe/ onderconſſen. ſ. **baeſe.** Tibiale, is, n.
baſe/ baſement. Baſis, is; ſtybolata, æ, f.
beſelien-cruydt. Ocymum, i, n. bacchoris, i, f.
baſiliſck/ ſerpent. Baſiliſcus, ci, m.
baſſe. Baſſus, i, m. *Tormenti minoris genus.*
baſſen gelyck de houden. Latrare, baubare, avi, atum.
baſſer. Latrator, oris, m.
't gebas. Latratus, ûs, m.
baſt/ ſtrop. Laqueus, i, m. reſtis, is, f.
baſt / 't belleken daer eene keirne in is. Gruma, ſiliqua, æ, f. ſolliculus, i, m.
baſten van wyn-beſien. Vinacea, orum, n. *pl. num.*
bastaerdt. Nothus, ſpurius, adulterinus, a, um.
baſtaerdye. Natales illegitimi, torus illegitimus.
baſtaerdt groeyſel. accrementum nothum.
baſtaerdt woozden. Barbara vocabula.
baſtaerdt ribben. Coſtæ nothæ.
baſtaerdt peper. piper adulteratum.
baſtaerdt wijn. Vinum paſſum, *ex uvis ſole ſiccatis excuſſum.*
beſtaerdt haſewindt. Hybris, idis; hybrida, æ, f.
baſtant/ ſufficant. Sufficiens, entis, o.
baſtant zijn. Sufficere, cio, feci, fectum. *r. dat. perſ.*
baſtepe/ſterckte. propugnaculum, i, n. arx, arcis, f.
baſtonnade. Fuſtuarium, i, n.
een baſtonnade geven. Fuſtibus cædere: fuſtuario multare.
baſuyne. *Holl. Fl.* Bucclina, æ, f. Tuba ductilis.
baſuyne blaeſer. *Holl. Fl.* Buccinator, oris, m.
baſuynen. *Holl. Fl.* Buccinare, avi, atum.
bat/meer. potiùs, melius, rectiùs, ampliùs. *adv.*
batalie / veltſlagh. pugna, æ, f. prælium. lii, n. conflictus, ûs. m.
batalie / atalion / 't eſquadzon van den geheelen leger. acies,ciei, f. Inſtructus exercitus; exercitus in acie.
batalie / 't principaelſte eſquadzon van den leger. Media acies; ſumma acies; princeps acies.
batalieren / ſlagh leveren. pugnare, avi, atum;

atum; prælíari, atus, atum. *dep.* confligere, flixi, flictum.
bate. ſ. **baet.** Commodum, i, n.
batement/ ſpel/ rozt ſwyl. Oblectatio, onis, f. ludus, i, luſus, ûs, m. Animi relaxatio.
batterye. Colliculus ad tormenta diſponenda.
baviaen/ meirratte. Cercopithecus, i, m.
bayaerdt. Equus badius.
baye. ſ. **baeye.** Levidenſa, æ, f.
beaeſſemen. aſtlare, avi, atum. *reg. acc.*
beaeſſeminge. adſpiratio, onis, f.
beanghſt/ &c. bangh. anxius, a, um, o.
beantwoozden. Reſpondere, ſponſi, ſponſum. *reg. dat.* **Up ſal het ſchzifvelyk beantwoozden.** Scriptis ad ea reſpondebit.
bearbeyden/moeyte doen. Allaborare, avi, atum, adniti, nixus *vel* niſus *dep.* **wie heeft dit boeck bearbeydt.** Quis hunc codicem elaboravit?
bebelen. ſ. **babelen.** Blaterare, avi, atum.
bebladeren. aſpergere foliis,
bebloeden. Cruentare, avi, atum. Cruore inficere. *reg. acc.*
bebollewercken. aggere *ſive* vallo munire.
bebouwen. ſ. **betimmeren.** Ædificiis ornare,
becacken. Permerdare, conſpurcare, fœdare, avi, atum. *reg. acc.*
beraemen. Muceſcere, mucui *ſin. ſup.*
becaemt. Mucidus, a, um, o.
becaemtheydt. Mucor, oris; ſitus, ûs, m.
beck. Roſtrum, i, n.
becken/met den beck picken. Roſtro impetere.
beckſken. Roſtellum, i, n.
beckeneel. Calva, calvaria, æ, f. cranium, nii, n.
becken om de handen te waſſchen. Malluvium, pollubrum, i, n.
becken om de voeten te waſſchen. Pelvis, vis, f. pelluvium, vii, n.
becken van de barbiers. Concha, æ, f.
beckſken. Pelvicula, æ, f.
becladden. Conſpurcare, commaculare, avi, atum; polluere, lui, lutum. Luto inficere. *reg. acc.*
beclagh. Querela, querimonia, æ; lamentatio, onis, f. queſtus, ûs. m.
ſyn beclagh doen. Queri, conqueri, queſtus, ſtum. *dep.* Querelas deferre. *reg. dat. & abl. cum De.*
beclagh in Recht. Accuſatio, incuſatio, poſtulatio, onis, f.
beclaegelyck. Deplorandus, deflendus, a, um; lamentabilis, e, is, o.
beclagelyken. Lamentabiliter, flebiliter. *adv.*
beclaegen. ſ. **ſyn beclagh doen.** Queri.
beclagen/beweenen. Lugêre, luxi, luctum; flere, flevi, fletum; plangere, planxi, planctum. *reg. acc.*

beclaegen/aenklaegen. Accuſare, incuſare, avi, atum. *reg. acc.*
beclaeger/aenclaeger. Accuſator, oris. m.
beclaeger/beſchzeyer. Lamentator, oris, m.
beclappen/oberdzagen. Prodere, prodidi, proditum; deferre, fero, detuli, delatum, *reg. acc.*
becleeden. Veſtire, ivi, itum. *reg. acc.*
becleedſel. ſ. **rock/blies.** Tunica, æ, f.
beclicken. *Holl.* **verraden.** Deferre, fero; detuli, delatum. *reg. acc.*
beclijven/waſſen. Coaleſcere, lui, litum.
beclijven/bedyen. Proficere, cio, feci, fectum.
beclimmen. Conſcendere, ſcendi, ſcenſum. *reg. acc.* Scandendo ſuperare. ſ. **becleederen.**
beclippen/betrappen. Deprehendere, hendi, henſum. *reg. acc.*
op 't fept beclippen. In flagranti delicto deprehendere; in ipſo facinore deprehendere.
beclippinge. Deprehenſio, onis, f.
beknabbelen. Arrodere, corrodere, roſi, roſum. *reg. acc.*
bernabbelinge. Arroſio, corroſio, onis, f.
bernijpen. *Holl.* **bouwen.** Comprimere, preſſi, preſſum; coarctare, avi, atum. *reg. acc.*
becomelyk/berzeygelyk. Parabilis, le, lis, o.
becomen/berzeygen. ſ. **berzeygen.** Potiri, or, itus ſum. *dep. reg. Abl.*
becomen / geneſen. ſ. **Geneſen / geſond wozden.** Convaleſcere, ui, n. revaleſcere.
becominge. ſ. **Geneſinge.** Sanitatis recuperatio.
becomen / wel luchten. Cedere, ſuccedere, ceſſi, ceſſum; evenire, veni, ventum, *reg. dat.*
wel becomme 't u. Proſit: benè vortat; felix & fauſtum ſit. *r. dat.*
het eten is my wel becomen. Cibus iſte ſaluber mihi fuit. Salubrem ſenſi hunc cibum; cibus ille non fuit oneri.
becommeren/ met affzaren belammeren. Negotiis & occupationibus deſtinêre; multis negotiis præpedire, implicare, occupare, obruere, involvere. *reg. acc.*
ſich becommeren/ſozghvuldich zijn. Satagere, ſategi. *ſup. caret.* Sollicitum eſſe; anxium eſſe; curis deſtineri.
becommeringe/becommernis/belet. Occupatio, onis. f. impedimentum, i, n.
becommeringe/ſozge. Sollicitudo, dinis, cura, æ, f.
becommert/belet. Occupatus, impeditus, diſtrictus, negotioſus, a, um, o.
becommert/ ſozghvuldigh. Anxius, ſollicitus, a, um, o.
becoopen/ vooz inne ſtaen. Luere, lui, luitum. *reg. acc.* mulctari, atus, atum, *dep.* Pœnas dare.

becoren. Tentare, probare, avi, atum. *reg. accus.*
becoringe. Tentatio, onis, f.
becrzſten. Cruſtare, incruſtare, avi, atum. *reg. acc.*
becroſelen. Coinquinare, fœdare, formidare. maculare, avi, atum. *reg. acc.*
becroſelt. Sordidus, ſqualidus, a, um, o.
becroſtigen. Ferre ſumptus, ſolvere impendia.
becouten. Perſuadère, ſuaſi, ſuaſum. *reg. dat. perſ. & accuſ. rei.* inducere, duxt, ductum. *reg. acc.*
becrabbelen. Radere, raſi, raſum. *reg. acc.*
becrachtigen/ cracht geben. Vires addere, *reg. dat.*
becrachtigen/ overwinnen. Superare, avi, atum. *reg. acc.*
becrachtigen / geweldt doen. Niti, niſus, *vel* nixus, conati, natus, natum. *dep.*
becreunen. Conqueri, queſtus, queſtum. *dep.*
becroſelen. ſ. becruplen. Denigrare, avi, atum *reg. acc.*
becruppen. Occultè invadere: latenter aggredi: ex inſidiis aggredi.
becruppingh. Ephodos, i, f.
becrupſen/ ſwart maecken. Denigrare, avi, atum. *reg. acc.*
becrupſen/ dzoncken maecken. Inebriare, avi, atum. *reg. acc.*
bedaechtſaem / wel bedacht. ſ. behoedtſaem. Cautus, a, um. Conſideratus, a, um.
bedachtſaemheydt. ſ. behoedtſaemheydt. Circumſpectio, onis. f.
bedachtelijck. Præmediatè, conſideratè, circumſpectè. *adv.*
bedaecht/ oudt. Senex, ſenis, m. grandævus, a, um, o. Maturus ævi.
bedaechtheydt. Grandævitas, tatis; ſenectus, ctutis, f.
bedaeſt wozden/beroert wozden. Perturbari, atus; commoveri, motus, perterreri, territus. **Hoe komdp daer aen ſoo bedaeſt?** Quid tu ita commotus advolas?
bedammen. Munire, nivi, nitum. *r. acc.*
bedampelen. *Fl.* Conculcare, avi, atum. *r. acc.*
bedancken. agere gratias, habere grates. *r. dat.*
hem van iet bedancken/beloven. Gaudere de re aliqua; voluptatem ex re aliqua capere.
bedarren. *Holl.* geneſen. Reconvaleſcere, valui, litum. **Laet hem ſich bedaeren.** Redeat ad ſe, recolligat ſe, recipiat animum à pavore, ex conſternatione.
bedaeuwen. Rorare, irrorare, avi, atum. *reg. acc.*
bedauwt. Roſcidus, rorulentus, a, um, o.
bedauwinge. Roratio, irroratio, onis, f.
bedde. Lectus, torus, i, m. cubile, lis; stratum, i, n. **Maeckt het bedde.** Sterne lectum.
bedde-kleedt. Lodix, dicis, ſtragula, æ. f. foral, ralis, n.
bedde-genoodt. Conjux, jugis, c. Conſors thalami.
beddeken. Lectulus, li, m. (icis, f.
bedde-laecken. ſ. Slaep-laecken. Lodix,
bedde-panne. Foculus lecticarius: ignitabulum lecti.
bedde-plancke/bedde-ſponde. Sponda, æ, f.
bedde ſtroo. Stramenta lecti.
bed-ſtede. Fulcrum lecti.
bed-vulſel. Tomentum, i, n.
bedden/te bedde helpen. In lectum collocare.
bedden in de hooven, Areæ, areolæ, arum, f. *pl. num.*
bede/verſoeck. Petitio, precatio, rogatio, onis. f.
bede/bede-gelt. Indictio, exactio, onis, collecta, æ, f.
bede-ſetter. Cenſor, oris, m,
bedecken. Contegere, texi, tectum; occultare, avi, atum *r. acc.* **'t ſal niet ſneuw bedekt.** Nix omnia conſtravit.
bedecken. *Holl.* bzoeden. Excludere ova.
bedecktelijck. Tectè occultè; latenter. *adv.*
bedeelen. Partiri, itus, itum. *dep. reg. acc.*
bedeemen/bedeemſteren. *Fl.* verdupſteren. Obſcurare, avi, atum. *reg. acc.*
bedegen. *Fl.* Honore *vel* dignitate *vel* opibus auctus.
bedelaer. Mendicus, ci, m. mendicabulum, li, n.
bedelachtigh. Mendicitati deditus, ſemper mendicans.
bedelen. Mendicare avi, atum. *reg acc.*
bedelrye. Mendicitas, tatis, f.
bedelſack. Mantica, æ. f.
tot den bedelſack komen ſ. arm wozden. ad incitas redigi.
bedelaers Lupſen / kleyne kliſſen. Xanthium, thii, n.
bedelle. Bedellus, i. m.
bedencken/overpeyſen. Conſiderare, deliberare, ponderare, avi atum; expendere, perpendere, pendi, penſum. *reg acc.*
ſich bedencken / van andere ſinnen wozden. Mutare ſententiam.
bedenckinge. Meditatio, conſideratio, onis, f.
bedenck-tijdt. Inducia ad deliberandum.
bederfſeniſſe. ſ. bederveniſſe. Pernicies, ciei f, perditio, onis, f.
bederfſter. Corruptrix, tricis, f,
bederfelijck/dat licht bederft. Corruptibilis, le, lis, o.

bederfelijck/ſchadelijck/ dat doet bederven. Perniciosus, exitiosus, a, um; exitialis, e, is, O. *r. d.*
bederfelijken. Pernicioſe, exitialiter. *adverb.*
bederfelinck. aſotus, ti, m.
bederven. *act.* te niet doen. Perdere, perdidi, perditum; corrumpere, rupi, ruptum. *reg. acc.*
bederven. *paſſ.* te niet gaen. Perire, pereo, perii, peritum; interire, intereo, interii, interitum; corrumpi, ruptus.
bederffeniſſe. Vaſtatio, devaſtatio, corruptio, onis, f.
't ſal u bederffeniſſe weſen. Cedet in tuam perniciem, in malum te conjiciet extremum, exitiale, funeſtum, peſtiferum.
bederver. Deſtructor, corruptor, oris. m.
Bede-baert. ſ. bevaert. Peregrinatio religioſa, Votiva, religionis gratiâ ſuſcepta.
bediedelijck. aperte, ſignificanter. *adv.*
bedieden. ſ. beteeckenen. Significare, denotare, avi, atum; portendere, tendi, tentum. *reg. acc.*
niet veel te bedieden hebben. *adag.* Eſſe parvi momenti.
niet te bedieden hebben. Eſſe nullius momenti.
veel te bedieden hebben. Magni eſſe momenti.
bedieden/ uptleggen. Explicare, cavi, & cui, catum & citum. *reg. acc.*
bediedeniſſe/ bediet ſel. Significatio, denotatio, onis. f. ſignificatum, i, n.
bediedeniſſe/ uptlegginge. Interpretatio, declaratio, expoſitio, onis, f.
Bedieder / uptlegger. Interpres, pretis: explicator, oris, m.
bediedt. ſ. bediedeniſſe. Significatus, us, m.
bediet ſelken. Significatiuncula, interpretatiuncula, æ, f.
bediedt ſter. Interpres. pretis, f.
bedienaer. adminiſtrator, oris, m.
bedienen. adminiſtrare, avi, atum. *reg. acc.*
bedienereſſe. adminiſtratrix, tricis, f.
bedieninge. adminiſtratio, onis.
bedienſtigh. adminiſtrabilis, e, is, o.
bedijen. Proficere, cio, feci, fectum.
bedingh. Judicium, cii, n. Res forenſis.
bedingh/ beſpreck. Conditio, onis, f. pactum, i. n.
bedingen/koop maecken. Licitari, atus; liceri, licitus. *r. acc. cum gen. vel abl. pretii.*
bedinger. Licitator, oris. m.
bedinginge. Licitatio, onis, f.
bedingſter. Licitatrix, tricis, f
bedodden/ bedobber. ſ. bedzieger / bedzieger. Imponere, oſui, oſitum, *reg. dat.* Impoſtor, tis, m, ut: **Hyp fult u ſelven bedobben.** Circumſcribes te ipſum.

bedompen. Fumigare, vaporare, avi, atum. *reg. acc.*
bedompinge. Fumigatio, vaporatio, onis, f.
bedozven kindt. ſ. bederbelinck. Filius degener, indulgentia depravatus.
bedzach / aenklaeginge. Accuſatio, delatio, onis, f.
bedzagen. ſ. aenklagen. Deferre, tuli, latum. *reg. acc.*
ick bedzaeghs my/ &c. op getuygen. Ad teſtes refero; ad teſtes provoco,
bedzagen aen den Rechter. Judicis arbitrio permittere.
bedzagen. ſ. beloopen. ut: **De ſomme bedzaeght 100. guilden.** Summa adſcendit ad centum florenos aureos.
bedzeven. ſ. bedzyven. Machinari, atus ſum. *dep. r. acc.*
bedziegachtigh / bedziegelijck. Fraudulentus, captiolus, doloſus, a, um, fallax, lacis, o.
bedziegelijcken. Fraudulenter, dolose, fallaciter. *adv.*
bedziegelijckheydt. ſ. bedzoch. Impoſtura, æ, Fallacia, æ, f.
bedziegen. Decipere, pio, cepi, ceptum; fraudare, defraudare, avi, atum; fallere, fefelli, falſum. *reg. acc.*
bedzieger. Deceptor, impoſtor, oris, m.
bedzieghſter. Deceptrix, impoſtrix, tricis, f.
bedzyf. Exercitatio, actio, onis, f. molimen, minis; commiſſum, i. n.
niet in 't bedzyf / maer in 't vermogen. Non in actu, ſed in potentia.
bedzyver. ſ. bemercker / ſteeler. Actor, oris, m.
bedzyf. ſ. handelingh / werckingh / doeninghdaet / aenſaet / oplpzaeck / op te ſpzeecken hebben. actio, onis, f.
bedzyten. Concacare, permerdare, avi, atum. *reg. acc.*
bedzeten. Merdoſus, lutoſus, a, um, o.
bedzyven. Exercere, cui, citum: agere, egi, actum; moliri, litus. *reg. acc.*
bedzyven iets quaats. Malum committere; facinus perpetrare; admittere flagitium.
wat bedzyft hy? Quidnam facitat? unde victum quæritat? quid negotiatur? Quænam ipſius eſt occupatio, ac vacatio? Quid rei agitat? Quo exercitii genere victitat? **Hy bedzyft wond r.** Mira agit.
genoeghte bedzyven. Exultare, ſubilare, ovari, avi, atum. Lætitiâ, *vel* gaudio, *vel* voluptate exultare *ſive* geſtire.
bedzyvigh. activus, a, m.
bedzyvlijck. actualis, e.
bedzeven/erbaren. Peritus, exercitus, expertus, a, um, O. *reg. gen.*
bedzeven wegh. Via trita.

baer is niet aen bedzeven. Nihil *vel* parum refert.

bedzoeft. Tristis, e, is; mœstus, afflictus, a, um, o.

bedzoeft zijn. Dolere, lui, litum; mœrêre, mœrui *vel* mœstus fui, tristari, status, statum. *dep.* lugere, luxi, luctum. Mœrore, *vel* mœstitia, *vel* tristitiâ affici. ut: **So bedzoeft waeren de Compagnien over de doodt van haar Colonel.** Tam dolenter afficiebantur cohortes morte tribuni sui. Tam efflictim dolebant interitum ejus.

bedzoefthent. ſ. **dzoefheydt.** Mœstitia, æ, f.

bedzoeven/bedzoeft maecken. Turbare, conturbare, perturbare, contristare, avi, atum; affligere, flixi, flictum, *reg. acc.* Tristitia *vel* mœstitia afficere.

bedzogh. Fraus, dis, f. Ludificatio, onis, f. Impostura, æ, Fallacia, æ, f.

bedzucken. ſ. **bedzoeven.** Contristare, avi, atum, *reg. acc.*

bedzukt van herten. Corde afflictus; animo afflictus. ſ. **bedzoeft.**

bedzuckt zijn. ſ. **bedzoeft zijn.** Tristitiâ afflictari, angustiâ torqueri, sollicitudine distringi.

bedzuckthent. ſ **dzoefheydt.** Tristitia, æ, f.

bedzuppen / bedzuppen. Guttis maculare, guttis conspergere.

beducht. Sollicitus, anxius, a, um, o,

beduchten/vermoeden. Suspicari, atus. *dep. reg. acc.*

't staet te beduchten. Verendum est, timendum est, *eum.* Ne.

beduchten/ in twijffel staen. Hærere, hæsi, hæsum. In dubio esse.

beduyden. *&c.* ſ. **bedieden.** Significari, avi, atum. Explicare, avi, atum. *reg. acc.* **Beduyt my dat woordt.** Interpretare mihi istam vocem.

beduyvelt. ſ. **beseten.** Obsessus à Diabolo, dæmoniacus.

bedyen. ut: **een dzonkaert sal selden bedyen.** Haud unquam rem faciet strenuus potator, secundo fortunæ afflatu gaudebit.

bedwank. Coactio, onis, vis; violentia, æ, f.

bedwanklijk. Coactè, invitè, violenter. *adv.* vi. *abl. abs.* Ex necessitate.

sonder bedwank. ſ. **bzywillichlijk.** Ultro.

bedwelmen/ *act.* **bestaen maecken.** Turbare, Perturbare, consternare, avi, atum, stupefacere, cio, feci, factum; percellere, culi, culsum. *r. acc.* Attonitum reddere.

bedwelmen. *pass.* **bestaen wozden.** Obstupere, pui, obstupescere, pui; exanimari, consternari, atus, percelli, culsus. Deficere animo: vertigine corripi.

bedwelmt. Semianimis, exanimis, e, is, stupefactus, consternatus, perculsus, a, um, o.

bedwelmtheit. Stupefactio, exanimatio, onis, defectio animi: perturbatio mentis.

bedwingen/ temmen/ tegenhouden Coërcêre, cui, citum, reprimere, comprimere, pressi, pressum; cohibêre, bui, bitum; compescere, scui, citum; refrænare, avi, atum. *reg. acc.* **Heel selden bedwingen de Heeren haer selven.** Perraro Magnates sibimet leges imponunt.

bedwingen / onder sijn geweldt brengen. Coërcere, cui, citum; subjicere, cio, jeci, jectum, vincere, devincere, vici, victum; subjugare, avi, atum. *reg. acc.*

beecksken. Rivulus, i, m.

beckschijm. Scrofularia, æ. f.

be-eeden. Juramento corroborare: sacramento adigere obtestari.

be-eedt / in eedt genomen. Juratus, auctoratus, a, um. o.

beel zijn. Pœnitêre, tui. *reg. gen.* Retractare conventa.

beeldhouwkonst. Statuaria, æ. f.

beemdt. ſ. **bemindt.** Pratum, i. n.

been. Os, ossis. n.

been/ schene. Crus, cruris. n. tibia, æ.

beenachtigh. Osseus, a. um. o.

beenhoudt. Ligustrum, i. n.

beenhouwer. ſ. **vleesch-houwer.** Lanius, ii. m.

beenhups. Ossuaria, æ. f.

beentjen. Osticulum, i, n.

been-loos. Exos, ossis. o.

been-pijpe. Os tibiæ.

beenvlies. Periostium, i. n.

beer. Ursus. ſ. **beir.** ursa, æ. f.

beer/ beerberken. Vetres, ris. m.

van beeren. Verrinus, a, um. o.

beer. Vinea, æ. f. *instrumentum bellicum.*

beerich. Heliacus.

be-erven. Hæreditatem adire, hæreditate accipere, cernere.

be-erver. Hæres, redis; legatarius, i. m.

be-erfenge. Hæreditas, tatis. f.

beeste. Bestia, bellua, æ, f. brutum, i. n. pecus, cudis. f. & pecus, coris. n.

beestachtigh. Brutus, pecuinus, belluinus, a, um. o.

beestachtighendt. Bestialitas, tatis. f.

beestalje. *Fl.* Pecus, pecudis. f.

beestelijk. Bestialiter, brutaliter. *adv.*

beestjen. Bestiola, æ. f. animalculum, i. n.

beestkupl. Lustra, orum. n. *pl. num.* latibulum, i, n.

beestkunde/ beestbeschrijvinge. Zoologia, Zoographia. **beestonderwijsingh.** Zoopædia.

beet/ bete. ſ. **bete.** morsus, ûs m.

beet, roole. *Fl.* Beta, æ. f.

beete /

beete / *Fl.* reeke. Pertica gallinaria: fedile avium.

beeten. *Fl. Holl.* Descendere, di, censum, sidere, considere, sedere, sedi, sessum.

beetwater Nautea, æ, f.

befaemen/befaeminge/befaemt. ſ. **infaem.** Infamis, e, o. **infameren/** *&c.* Infamare, avi, atum. *reg. acc.*

befaemt. Famosus, a, um, o.

beffe/almutse. Amiculum pelliceum.

beffe. *Holl.* **craege.** Collare, ris, o.

befken. Mulier nugatrix.

begaeven/ bupl maecken. Conspurcare, deformare, deturpare, avi, atum. *reg. accus.*

begaen/ bedzijven/uptrechten. Committere, admittere, misi, missum, patrare, avi, atum. *reg. acc.*

een schelmstuck begaen. Committere flagitium: patrare scelus, admittere facinus.

begaen/betreden. Calcare, avi, atum: terere, trivi, tritum. *reg. acc.* **Hy is om geld begaen.** Inopiâ pecuniarum laborat.

begankenis/toeloop van volk. Conventus, ûs, m. frequentia, æ; celebritas, tatis, f. festum, i, n.

begankenisse houden. Celebrare festum.

begankenisse/ uptvaert. Exsequiæ, arum; f. *pl. num.*

begaepen. Inspicere curiosè: avidè inspicere: hiante ore intueri.

begaeper. Spectator, oris, m.

begaepinge. Inspectio, oscitatio, onis, f.

begaept wozden. Spectari, atus. *pass.* Inspici curiosè.

begaeven. Donare, dotare, avi, atum. *reg. acc. perf. & abl. rei.*

begaeft. Præditus, dotatus, a, um, o. *reg. ablat.*

begankenisse. ſ. **begaen.** Celebritas, atis, f.

beggijne/ nonne. Beggina, æ, sanctimonialis, is, f.

Beggijne-hof. Begginagium, ii, n.

begerken/bespotten. Ridere, deridere, irridere, risi, risum; subsannare, avi, atum. *reg. acc.* Irrisui habere: ludibrio habere.

begeeren. ſ. **begeiren.** Affectare, avi, atum. *reg. acc.*

begeiren/epschen/versoeken. Petere, expetere, tivi & tii, titum; postulare, flagitare, efflagitare, avi, atum; poscere, popposci. *sine sup. reg. acc.*

begeiren/wenschen/ nae iet hacken. Cupere, concupere, pio, pivi, pitum; desiderare, avi, atum, velle, volo, volui, volitum. *r. acc.* **Hy begeert u welvaert van herten.** Ille ex animo tibi bene vult.

seer heftelijk begeiren. Percupere, pio, pivi, pitum. Ardenter cupere: maximè con-

cupiscere. *reg. acc.* Flagrare desiderio. *reg. gen.*

begeirigh/begeirelijck /die begeirt. Cupidus, avidus, cupientissimus, , a, um, o. *reg. gen.*

begeirelijck / dat aengenaem is om te begeiren. Optandus, desiderandus, a, um, desiderabilis, e, is. o.

begeirelijken Cupidè, avidè, *adv.*

begeirelijkheyt/ begeirte. Desiderium, i, n. affectus, ûs; animus. i, m.

begeirelijkheydt / gierigheydt. ſ. **gierigheydt.** Avaritia, æ, f.

begeven/ sich iewers toe begeven. Conferre, fero, tuli, collatum; applicare, avi, atum, adjungere, junxi, junctum. *reg. acc. perf. & dat. rei. vel acc. perſ. & acc. rei sum Ad.* Dedere, dedidi, deditum: tradere, didi, ditum: addicere, dixi, dictum. *r. acc. perf. & dat. rei.* **Hy heeft sich tot de Remonstranten begheven.** Addixit se sectæ Arminianorum.

begeven/berlaten. Destituere, tui, tutum: deserere, serui, sertum: relinquere, liqui, lictum. *reg. acc.*

begeven. ſ. **beswijken.** Deficere, cio, feci, fectum: labare, avi, arum: collobascere.

begeven/ uptgeven. Expendere, pendi, pensum; erogare, avi, atum. *reg. acc.*

begieten. Conspergere, sperſi, sperſum: perfundere, fudi, fusum: rigare, avi, atum, *reg. acc.*

begieter. Irrigator, adsperſor, oris, m.

begietinge. Irrigatio, adsperſio, aquatio. perfusio, onis, f.

begiften. ſ. **begaeven.** Munerari, atus sum, or. *reg. acc.*

begiftinge. Donatio, dotatio, onis, f.

begijlen/ *Fl.* **bedziegen.** Decipere, pio, cepi, ceptum. *reg. acc.*

beggijne. ſ. **Beggijne.** Cælebs religiosa, sanctimonialis, virgo monastica.

begin van eenich werk/beginsel. Initium, principium, exordium, i, n.

begin/ oorspronk/daer iet upt spruyt. Origo, ginis, f.

in den beginne/ in 't beginsel. Sub initium: in initio: circa *vel* sub principium: ipso exordio: ipso initio: in ipso limine: in ipso quasi vestibulo, in ipsis primordiis, in ipsa statim fronte.

van den beginne. Principio: initio: à principio: ab initio, ab exordio, jam inde à principio.

van den beginne tot den eynde toe. Ab initio usque ad finem: à capite ad calcem: à vertice ad extremum unguem: à vestice ad imos usque talos.

beginnen / een iet een beginsel gheven.

Inci-

Incipere, pio, cepi, ceptum; inchoare, avi, atum; ordiri, exordiri, orsus *r. acc.* Initium facere alicujus rei, rei alieri initium afferre, rei cuipiam initium conferre: dare principium rei alicui.

beginnen / beginsel krijgen / sijnen oorspronk van iet hebben Incipere, pio, cepi, ceptum, cœpisse, cœpi, *defectivum*; oriri, ortus. *dep.* Initium capere *vel* accipere; principium ducere *vel* nancisci *vel* sumere; originem trahere *vel* capere.

beginner. Inchoator, auctor, oris, m.

beginsel van alle dingen. Elementum i, n.

begipsen Gypsare, avi, atum *r. acc.* Gypso inducere.

begorden/omgorden. Cingere, accingere, succingere, cinxi, cinctum *r. acc.*

begorden een vrouwe. Imprægnare, avi, atum. *r. acc.* Gravidare fœminam, gravidam facere, reddere.

begracien/iemanden goet hert toe dragen. Favère, favi, fautum, studère, dui, *sine sup.* Bene velle. Bene cupere. *r. dat.*

begracien / believen / iemanden naer den mont flupten. Auribus inservire; ad voluntatem loqui: gratiam alicujus aucupari: se insinuare in alicujus gratiam.

begraven/in de aerde delven. Sepelere, livi & lii, pultum; funerare, tumulare, inhumare, avi, atum, defodere, dio, fodi, fossum *r. acc.*

begraven/beschansen/retrenchieren. Munire fossa, munire vallo; aggere cingere; vallo obsepire, *reg. acc.*

begravenisse/bestedinge ter aerden. Sepultura, æ, humatio, tumulatio, onis, f.

begravenisse/uytvaert. Exsequiæ, inferiæ, arum, f. *pl. num.* parentatio onis, f.

begravenisse / graftstede. Sepulchrum, i, n. Locus sepulturæ.

begravenisse/schansinge/trenchee/retrenchement Vallum, i, n. agger, ris, m, circumvallatio, onis, f. Aggere *vel* vallo munita fossa.

begraver] **Graf-maker.** Libitinarius, ii, m.

begrijnsingh. Sarcasmus, i, m.

begrijp/ombattinge/ontwerp apprehensio, comprehensio, complexio, onis, f. complexus, ûs, m.

bepaelt begrijp. Conceptus determinativus.

bevattig begrijp. Conceptus apprehensivus.

begrijp/inhoudt. Summa, periocha, æ, f summarium, subiectum, argumentum, i, n.

begrijpen/vatten. Comprehendere, hendi, hensum, complecti, plexus, xum. *dep. r. acc.*

ten corrsten begrijpen. Breviter complecti; summatim complecti; paucis comprehendere, summatim perstringere.

grijpelijk/dat men vatten kan. Comprehensibilis, e, is, o.

begrijper. Comprehensor, oris, m.

begrijpen in de woorden vangen. Captè in sermone; verba alicujus cavillari.

begrijpachtigh/begrijpelijk/die iemant in sijn woorden vat. Captiosus, dolosus, a, um, fallax, lacis, o.

begrijpelijken/valschelijken. Captiosè, dolose, fallaciter, *adv.*

begrijpinge. Captio, onis, f.

begrijpen/ insouden. Capere, pio, cepi, captum, *reg. acc.*

begrijpigh/soudende. Capax, pacis, o.

begrijpinge. Capacitas, tatis, f.

begrijpen/ verstaen. Capere, pio, cepi, captum, intelligere, lexi, lectum, *reg. acc.*

begrijpen/leeren. Discere, addiscere, didici, *sine sup.*

begrijpendheydt. Continentia, æ, f.

begrijpelijk/wel leerig. Docilis, e, is, o.

begrijsen f. **beweenen,** Deplorare, avi, atum, *reg. acc.*

begrimmen. f. **bekijven.** Increpare, avi, atum, *reg. acc.*

begroeten. f. **groeten.** Salutare, avi, atum, *reg. acc.*

begrooten. Adaugere, auxi, auctum, *reg. acc.*

begruchelen. Facetè aliquid agere; risum captare dictis *aut* factis, festive alicui imponere.

begruchelaer. Tacitus *vel* festivus impostor: præstigiator, oris, m.

begruchelinge. Facetiæ, præstigiæ, arum, f. *pl. num.* Faceta illusio.

behaegelijk. Gratiosus, acceptus, *r. dat.* lepidus, a, um, o.

behaegelijken. Lepidè, gratiosè, *adv.*

behaegelijkheyt. Lepor, lepos, poris, m. gratia, æ, f.

behaegen. Placère, cui, citum; arridere, risi, risum; allubescere, lubui, *reg. dat.*

't behaeght. Placet, arridet, lubet. *impers.*

behagen/genoeghte/ contentement. Voluptas, tatis, complacentia, æ, f.

behaelen/verkrijgen. Acquirere, quisivi, situm, nancisci, nactus, adipisci, adeptus, *dep. reg. acc.*

dank behaelen. Gratiam venari; benevolentiam demereri *vel* emereri.

eene siekte behaelen Contrahere morbum.

behaelijke siekte. Morbus contagiosus.

behaeren. *imò potius*

behairen / met hair rouw maken. Pilare, avi, atum, *reg. acc.* Pilis *vel* crinibus obducere.

behairt/rouw. Pilosus, crinitus, a, um, o.

behairt van de locht of wint. Gelido vento *vel* urente aura, afflatus.

behagen. f. **behaegen.** Placere, cui, itum, *reg. dat. pers.*

behalven. f. **behaelen.** Consequi, or, cutus sum, *reg. acc.*

behalven/uytgesteken. Præter, præterquam, *præp. reg. acc.*

behalven dat. *&c.* Præter quod, præterquam quòd.

behalven dat/ boven dien. Quinimo, præterea, quinetiam.

behanden. Manibus tractare.

behandigen. Tradere, tradidi, traditum; offerre, fero, obtuli, oblatum, porrigere, porrexi, porrectum. *reg. acc. rei & dat. pers.*

behandtsaem. Agilis, e, o.

behandtsaemheydt. f. **behendt/ behendigheydt.** Agilitas, atis, f.

behangen / vercieren. Ornare, exornare, decorare, avi, atum. *r. acc. pers. eum. abl. rei.*

behangen met doecken. Velare, avi, atum. *reg. acc.*

behangen zijn/ met iet belemmert zijn. ut: **Behangen zijn met sorgen.** Implicari curis, constrinsi curis. f. **Sorchvuldigh zijn.** Sollicitum esse.

behangen zijn met gierigheyt. Implicari avaritia. *&c.* f. **Gierigh zijn.** Avarum esse.

behangsel. Velum, li, n.

behangsel der peerden. Phaleræ, arum, f. *pl. num.*

behelp/ secours, Auxilium, subsidium, i, n.

behelp/uytvlucht. Subterfugium, i, n.

behelpelijck/ behelpigh. Auxiliaris, e, is, o.

sich behelpen/ sich lyden. Contentum esse re aliqua, uti re aliqua loco alterius.

behelpigh zijn/behelpsaem *&c.* f. **Helpen / behulpsaem.** ut: **Hy is my behelpich/ behelpsaem.** Ille mihi est auxilio; præbet mihi auxiliatrices manus.

behelsen. Amplecti, plexus, plexum. *dep. reg. acc.*

behendigh/ganw. Solers, lertis. *r. gen.* strenuus, industrius, (promptus, *reg. dat. vel acc. cum Ad*) a, um, agilis, e, is; dexter, a, um, o.

behendich/erg. f. **Schalck.** Vafer, a, um, o.

behandigheyt / ganwigheyt. Dexteritas, agilitas, celeritas, tatis, f.

behendigheyt / ergheyt. f. **Schalckheyt.** Versutia, æ, f.

behendelijck / met een ganwigheyt. Dextre, argutè, cautè, properè. *adv.*

behendighlijck/ listichlijk. f. **Schalkelijk.** Versute, nequiter.

beherten/behertigen/verhertentreken. Cordi habere. *reg. acc.*

beherren / beminnen. Adamare, avi, atum. *reg. acc.*

behertinge. Affectio cordis.

behepnen, Obsepire, sepivi & sepsi, sepsum & septum; vallare, circumvallare, avi, atum, *reg. acc.*

behepnsel. Sepimentum, septum, i, n. sepes, pis, f.

behinderen / behindernis. f. **beletten belet.** Impedimentum, n, Remora, æ, i, obstaculum, i, n.

behoeden. Custodire, divi, ditum; defendere, fendi, fensum; tutari, tatus, tatum. *cep.* protegere, texi, tectum. *reg. acc.*

behoeder. Defensor, protector, tutor, oris, patronus, i, custos, stodis, m.

behoedinge / behoedt. Custodia, tutela, æ, protectio, defensio, onis, f. patrocinium, ii, n.

behoedtsaem / bedachtsaem. Providus, cautus, circumspectus, consideratus, a, um; prudens, dentis, o.

behoedtsaemheydt / bedachtsaemheydt. Providentia, prudentia, considerantia, cautela, æ; circumspectio, onis, f.

behoedtsaemelijck. Cautè, providè, circumspectè, considerate. *adv.*

behoedtster. conservatrix, tutrix, tricis; custos, stodis, f.

behoef/behoeftigheydt. Egestas, necessitas, atis. indigentia, æ, f. (*num.*

behoef/noodruft. Necessaria, orum. n *pl.*

behoeven/van doen hebben. Egere, indigere, gui. *sine sup. r. gen. vel abl.* Opus habere. *r. abl.*

behoevig/ arm. Egenus, indigus, a, um; egens, indigens, gentis, o.

behoevigh / die veel eetet. Gluto, mando, onis, m.

behoorelijck / betamelijck. Decens, conveniens, entis; decorus, licitus, a, um, o.

behoorelijcken/ betamelijcken. Decenter, decorè, convenienter, licitè, congruè, ritè, dignè. *adv.*

behoorelijckheyt/betamelijckheydt. condecentia, convenientia, congruenta, f. decorum, i, n.

behooren / betamen. Decere, condecere. *verb. impers. reg. acc.*

't behoort / 't betaemt. Decet, condecet, conveniti, par est, æquum est.

soo 't behoort. Uti decet, ut æquum est. f. **behoorelijcken.** Non indecenter.

behoorte. f. **behoorelijckheydt.** ut: **Tegens behoorlijckheyt houden haer d'ongeleerde soo hoogh als de geleerde.** Contrà decentiam se cum doctis indocti æquant.

behoorte/beurte. Vice, vicem.

met behoorte. f. **met beurte.** ut: **de Wachtmeesters ronden of doen de ronde met behoorten.** Præfecti vigilum (per vices) alternatim, excubias circumeunt.

behoudelijk / uytghesteken. ſ. behalven. ut: Hy heft alle wijshept geleert/behoudelijck de kunſt te verloochenen u ſelven Tu combibiſti Panſophiam, præter artem abnegandi temet ipſum.

behoudelijck/ dat men bewaren kan. Servabilis, conſervabilis, e, is, o.

behouden / bewaren. Servare, conſervare, aſſervare, avi, atum; tenêre, tenui, tentum; retinere, continere, tinui, tentum. *reg. acc.*

behouden/bewaert. Salvus, a, um, incolumis, e, is, o.

behoudens u woort. Salvis dictis tuis.

behoudens uwe eere. Salvo honore tuo: pace tua.

behoudeniſſe. Conſervatio, onis; ſalus, lutis, f.

behouwen / door houwelijck verkrijgen. Matrimonio nanciſci, *vel* adipiſci, *vel* conſequi.

behouwde moeder. Socrus, ûs, f.

behouwde dochter. Nurus, ûs, f.

behouwde maege. Affinis, is, c.

behouwde maegſchap. Affinitas, tatis, f.

behouwdt-ſone. Gener, neri, m.

behouwdt-vader. Socer, ceri, m.

behueden ſ. behoeden. ut: d' Overheden behooren te behoeden 't welvaren van hare onderſaten. Magiſtratuum eſt, ſcitè dire ſalutem ſubitorum ſuorum.

behulpſaem. Auxiliaris, e, is, o.

behupſen / met hupſen betimmeren. Inſtruere ædibus: ædificiis ornare.

een welbehupſde ſtadt. Exſtructiſſima civitas: urbs ædificiis conſpicua: ædificiis ſplendida.

behupsden. Supellectili inſtruere *vel* adornare. *reg. acc.*

behupſinge. Domicilium, lii, n.

beja-en. Affirmare, avi, atum. *reg. acc.*

bejagen/beloopen. Perſequi, proſequi, ſecutus, ſecutum, *dep.* ſolicitare, avi, atum. *reg. acc.*

bejagen/naict ſtaen. Venari, aucupari, atus. *reg. acc.*

bejaginghe. ſ. bejagh. ut: Hy luyſtert na de t'ſamen-ſpreekende van de bejaginghe. Ipſius autes deditæ ſunt colloquentibus de aucupio.

bejagh. Aucupium, ii, n. venatio, proſecutio, onis, f.

ſijn bejag jagen. Venari quæſtum *ſeu* lucrum op ſijn bejagh laten loopen. Fortunæ permittere: caſui committere.

bejaeren/oudt worden. Conſeneſcere, ſenui.

bejaerdt/oudt. Annoſus, grandævus, a, um, o. Ætate feſſus: plenus annis: maturus annis.

bejammeren. Miſereri, ſertus. *r. gen.* miſerari, ratus. *reg. act.*

bejammeringe. Commiſeratio, onis, f.

bejegenen/ ſ. tegen komen. Obviare, avi, atum. *reg. dat.* ſ. bejegenen. ut: Doet my uwen brief metter haeſt bejegenen. Fac ut mihi tuæ literæ volent obviæ. Hy bejegende my omtrent een uurna de middagh. Obvium ille ſe mihi dabat, obviam mihi fiebat circiter horam primam pomeridianam.

be-pſen. Glaciare, avi, atum. *reg. acc.*

be-pſeren/met pſer beſlaen. Ferro tegere: ferro inducere.

bepſeren / gebangen ſetten / in de boeyen ſlaen. Ferro ſtringere. *reg. acc.* compedes injicere, catenas indere. *reg. dat.*

beke. Rivus; i; torrens, entis, m.

bekeeren eenen anderen. Convertere, verti, verſum. *reg. acc.* Revocare in rectam viam: ad frugem reducere: à vitiis abſtrahere, *reg. acc.*

bekeeren ſich ſelven/ſich beteren. Converti, verſus; pœnitere, tui; reſipiſcere, pui. Pœnitentiam agere, pœnitentia duci: ad meliora ſe recipere: emendare ſe.

bekeeringe. Converſio, onis; reſipiſcentia, pœnitentia, æ, f.

bekekelen. ſ. bekijven. Objurgare, avi, atum. *reg. acc.* ut: Hy bekekelt my. Verbis vehementioribus me proſequitur.

bekennen/belijden. Fateri, faſſus; confiteri, feſſus. *reg. acc.*

bekennen/erkennen. Noſcere, novi, notum; cognoſcere, agnoſcere, novi, nitum. *r. acc.*

bekennen/ onderſcheyden. Internoſcere, dignoſcere, novi, notum; diſcernere, diſcrevi, cretum. *reg. acc.*

bekennen/bleeſcheljck. Rem habere, coire, coëo, coivi, coitum, concumbere, cubui, cubitum. *reg. abl. cum. præp. Cum, vulgò* Cognoſcere, novi, nitum. *reg. acc.*

bekenſaem/ die kennisſe draecht. Cognoſcens, agnoſcens, centis, o.

bekenſaem/die goet om kennen is. Agnoſcibilis, e, is, o. Agnitu facilis.

bekenſaem/dankbaerich. ſ. dankbaer. Gratus, a, um, o.

bekenſaemheydt. Gratitudo, dinis, f.

bekent/ die men wel kent. Notus, cognitus, recognitus, a, um, o.

bekent/openbaer. Notus, manifeſtus, notorius, exploratus, a, um, o.

bekent/ vermaert. Clarus, præclarus, inclytus, a, um; celebris, e, is, o. Famæ ſuæ nitore clarus.

bekent maecken/ in 't licht brengen. Vulgare, divulgare, evulgare, avi, atum; detegere, texi, tectum. Palam facere, *reg. acc.*

bekent maecken / vermaert maecken. Prædicare, deprædicare, celebrare, avi, atum. Celebrem facere. *reg. acc.*

bekent worden / vermaert worden. Notescere, innoteſcere, innotui: inclareſcere, clarui. Illuſtrem fieri.

bekentenisse/belijdenisse. Confeſſio, onis, f.

beker. Calix, licis; ſcyphus, cyathus, i; crater, teris, m.

bekermen/&c. ſ. beweenen. ut: Hy bekermen hem. Miſerantur ipſum.

beketenen. Catenare, avi, atum. *reg. acc.* Catentis illigare, conſtringere.

bekeyſelen. ſ. bekoſelen. Collutulare, avi, atum *reg. acc.* Squalore maculare, ſordibus coinquinare.

bekijken. Inſpicere, adſpicere, cio, ſpexi, ſpectum: intueri & intui, intuor & intuor, intuitus, tuitum. *dep. reg. acc.*

bekijkinge. Inſpectio, onis, f.

bekijven. Objurgare, avi, atum; reprehendere, hendi, henſum; corripere, pio, ripui, reptum; increpare, pavi & pui, pitum. *r. acc.*

bekijver. Objurgator, reprehenſor, oris, m.

bekijffster. Objurgatrix, tricis, f.

bekijvinge. Objurgatio, increpatio, reprehenſio, onis, f.

belabberen. ſ. belammeren. Intricare, avi, atum. *r. acc. cum dat.*

belach/toelach. Arriſio; onis, f. jocus, ci, m.

belach/belachinge/beſpottinge. ſ. beſpottinge. Irriſio, onis, f.

belachelijk/lachens weirdt. Ridiculus, a, um, o. Riſu dignus, ridendus.

belachen/beſpotten. ſ. beſpotten. Irridere, ſi, ſum. *reg. acc.* ut: De deucht wort menigmael belacht. Virtus non raro eſt in ridiculo, habetur in ridiculo, riſu excipitur, riſus vitioſorum de virtute eſt.

belachen/toelachen. Arridere, riſi, riſum. *reg. dat*

belachinge/toelach. ſ. belach. Arriſio, onis, f.

belacken. Lactare, illectare, ineſcare, avi, atum. *reg. acc.*

belaeden / beſnaeren. Onerare, aggravare, avi, atum; premere, preſſi, preſſum. *reg. acc.* Onus imponere. *reg. dat.*

belaeden/ſwaer gelaeden. Onuſtus, a, um, o.

belaeden/beſorght. ſ. beſorght. Sollicitus, a, um, o.

belaegen/laegen leggen. Inſidiati, atus, inſidias ponere, ſtruere. *reg. dat.*

belaegiuge. Inſidiæ, f. *pl. num.*

belammeren. Intricare, avi, atum, impedire, divi, ditum; diſtinere, nui, tentum. *reg. acc.*

belammeringe. ſ. beſlach. Tricæ, carum. *pl. num.* occupatio, onis, f.

belanden. Potiri terra.

belang. ut: ſijn belang ſeggen. Dicere quæ ad ſe ſpectant.

belangen/aengaen. Attinere, tinui, tentum. *reg. acc.*

ſoo veel dit belangt. Quantum ad hoc, hoc quod attinet.

belaſten/beſwaren. ſ. beladen. Prægravare, avi, atum. *reg. acc. cum Abl.*

belaſten/bevelen. ſ. bevelen. Mando, avi, atum. *reg. acc. cum dat. perſ.*

belaſten by teſtamente. Teſtamento cavere.

belaſten/verpanden. ut: Hy ſoude een beſaten. Oppignerare bona ſua.

belaſtinge/beſwaernisse. Onus, neris, n.

beldt. Imago, ginis; effigies, ei; icon, iconis, f. ſimulacrum, cri, n.

beldeken. Imaguncula, icuncula, æ, f.

belden. Effingere, finxi, fictum, ſculpere, ſculpſi, ſculptum. *reg. acc.* Effigiare, avi, atum.

beldenisse/ beldinge. Icon, onis; ſtatua, æ, f.

beldtſnijder/ beldthouwer. Statuarius, bermoglyphus, i, m.

beldtſteker. Sculptor, oris; anaglyphus, i, m.

beldtſtormer. Iconomachus, i, iconoclaſta, æ, m.

beldtſtormerye. Iconomachia, iconoclaſia, æ, f.

beldtweber. Barbaricarius, i; phrygio, onis, m.

beleefdelijck. Comiter, humanè, civiliter, urbanè, benigne. *adv.*

beleeft. Humanus, urbanus, a, um; eomis, civilis, e, g. is, o.

beleefthendt. Comitas, humanitas, urbanitas, tatis, f. Morum civilitas.

beleemen. Linere argilla.

beleemt. Argillolus, a, um, o.

beleenen/bepanden. Rem aliquam mutuo dare, in pignus accipere.

beleeninge. Mutuatio, onis, f.

beleent/ dat beleent is. Res pignoratitia, oppignorata.

beleert/leerwijs / leerwerch. Methodus, i, f.

beleerdich. Methodicus, a, um.

beleerh/beleerhſel/bordueriel/ſoom. Inſita, fimbria, æ, f. lymbus, i; prætextus, ûs, m. prætextum, ti, n.

beleerh/belegeringe. Obſidio, onis, f. obſidium, dii, n.

belegeren. Obſidere, ſedi, ſeſſum: circumvallare, avi, atum, *reg. acc.* Cingere obſidione, obſeſſum tenere.

belegeringe. Caſtrametatio, obſidio, onis, f.

beleggen/ordonneren. Diſponere, componere, poſui, poſitum. *reg. acc.*

ſijne woorden beleggen. Ornare ſermonem, appoſitè loqui.

beleghen/bordueren/ beſoomen. Prætexere, texui, textum. Inſitâ cingere. *reg. acc.*

beleghſel. ſ. beleghſel/ belegh. Fimbria, æ, f.

beleimmeren. ſ. belammeren. ut: Hy is met

beel moepelijckheden belemmert. Multis molestiis illaqueatus, irretitus, implicatus est. Hy is met veele handelingen belemmert. Multis distinetur negotiis.

belesen. Exorcizare, adjurate, conjurare, incantare, avi, atum. *reg. acc.*

beleser. Exorcista, æ, exorcizator, incantator, oris, m.

belesinge. Exorcismus, i; exorcitatio, incantatio, onis, f.

belet/beletsel. Impedimentum, obstaculum, i, n. interpellatio, onis; remora, æ, f.

beletten. Impedire, divi, ditum: interpellare, avi, atum. *reg. acc.* obesse, obsum, obfui, *reg. dat* Obstaculo esse: impedimento esse. *reg. dat.*.

beletster. Interpellatrix, impeditrix, tricis, f.

belettet. Interpellator, oris, m.

beleven. Pervivere, vixi, victum. Superstitem vitam agere.

belepden/bestieren. Regere, dirigere, rexi, rectum; administrare, avi, atum, *reg. acc.*

In het goet belepden. Mitterein possessionem sijn leven belepden. Vitam instituere.

't oorloge belepden. Bellum administrare.

belepder. Dux, ducis, ductor, director, oris, m.

belepdt. Ductus, ûs. m. auspicium cii, n. administratio, onis, f.

belfroy. Campanile, lis, n. pharus, ri, f.

belaen / qualijck nemen. Indignari, stomachari, irasci, atus. *dep.* offendi, fensus. *pass.* Ægre ferre: inique ferre: duriuscule accipere.

belhamel/ lepdthamel. Vervex sectarius, tinnulus, dux.

belhamel / roerdinck van eenich quaet. Auctor, machinator, fabricator, suasor, impultor, oris, architectus, coryphæus, i, m. Tuba mali. Fax belli.

belichaemen. Corporare, avi, atum, Tech.

belichaminghe. Corporatura, æ, f.

belieste. Voluntas, tatis, f. placitum, votum, libitum, ti. desiderium ii, n.

beliegen. Criminari, atus, atum. *dep. rei. acc.* Falsò culpare: falsò traducere, *reg. acc.* falsum crimen imponere. *reg. dat.*

belieger. Calumniator, impostor, oris, m.

believen/behaegen. Placere, cui, citum; libêre, colibêre libui, libitum. *reg. dat.*

believen/iemandt na den mondt flupten. f. begratien. ut: Hy soeckt den Heer te believen. Ille loquitur cuncta ad gratiam Domini. Semper & ubique captat favorem Domini. Supparasitatur Domino.

't belieft mp. Placet, libet, lubet. *Imper.*

belijden/bekennen. Fateri, fassus, tassum, confiteri. fessus, tessum. *dep.*

belijder. Confessor, oris, m.

belydinge/belydenis. Confessio, onis, f.

beliter. Homo nihili & nequam.

beliterpe/beliters werck. Nihili homine dignum facinus.

belle. Nola, æ, f. tintinnabulum, crotalum, crepitaculum, i. n.

belleken. Campanula, æ. f.

bellen. Tintinnare, avi, atum. Pulsare tintinnabulum.

belocken/aenlocken. Allicere, pellicere, illicere, cio, lexi, lectum. *reg. acc.*

beloeren. f. **beloncken.** ut: Hy beloert u. Ille obducta fronte te adspicit.

belofte/belovinge. Promissio, pollicitatio, onis, f.

belofte/'t gene men belooft heeft. Promissum, si, n. Res promissa.

belofte aen Godt oft aen den Heyligen. Votum, i, n. Religiosum promissum.

belofte doen/beloven. Promittere, adpromittere, misi, missum; polliceri, licitus, citum. *dep.* spondere, spopondi, sponsum. *reg. acc. rei & dat. pers.*

belofte aen Godt oft aen de Heylighe doen. Vovêre, vovi, votum. *reg. acc. rei cum dat. pers.* Facere votum: vovêre votum: nuncupare votum. *reg. dat. pers.* voto se adstringere, illigare.

belofte houden / sijn woordt houden. Votum servare: fidem præstare: satisfacere promissis: fidem non fallere.

belofte aen Godt gedaen houden. Votum solvere, exsolvere: voto defungi.

beloften Paeschen Octava paschæ: Dominica in Albis.

belommeren. Umbrare, opacare, abnubilare, obumbrare, inumbrare, avi, atum. Umbrâ tegere: umbrâ obscurare. *reg. acc.*

beloncken/beloeren. Limis adspicere.

beloonen/belooner/belooninge. f. **loonen.** ut: Hy sal wel beloont worden / goede beloominghe ghenieten. Ille insigni afficietur præmio.

beloop. Discursus, concursus, ûs, m.

beloop van de rekeninge. Summa, æ, subductio, collectio, onis, f.

beloopen. f. **berennen** ut: De benden beloopen de Stadt. Turmæ lustrantes obequitant urbis obsidendæ muros, &c.

beloopen/besorgen. Curare, avi, atum. *reg. acc.*

belooven. f. **belofte doen.** ut: Ick en sal't niet belooven. Fidem non spondebo, fidem non dabo, &c.

belust. Avidus, cupidus, a, um; appetens, tentis, o. *reg. gen.*

belust zijn. f. **belustight worden.** Desiderio incendi.

belustigen/lustich maecken. Oblectare, delectare, exhilarare, avi, atum, *reg. acc.* Voluptatem afficere. *r. acc.* voluptatem *vel* gaudium afferre. *reg. dat.*

belustight worden/ belustight zijn/ lust hebben. Cupere, pio, pivi, pitum: desiderare, avi, atum: appetere, petivi & petii, petitum. *reg. acc.* Cupiditate teneri: in desiderio esse: ardere, flagrare, duci, trahi desiderio *reg. gen. rei.*

belustinge. Oblectatio, delectatio, onis: voluptas, atis, f. delectamentum, oblectamentum, ti, n.

belupk. Septum, conseptum, i, n.

belupken. Claudere, clausi, clausum; occludere, concludere, clusi, clusum, *reg. acc.*

bemachtigen/macht geven. Auctorare, avi, atum. *r. acc.* Potestatem dare. *reg. dat.*

bemachtigen/verwinnen. Superare, avi, atum. *reg. acc.* In potestatem redigere.

bemachtinge. *vulgo* Auctorizatio, onis, f.

bemaenen. f. **besweiren.** Adjurare, avi, atum. *reg. acc.*

bemannen/ met mannen versien. Virisinstruere. *reg. acc.*

bemantelen/bedecken. Palliare, celare, avi, atum. *reg. acc.*

bemantelt/die veel mantels heeft. Palliis dives: plura habens pallia.

bemaschelen. Maculare, inquinare, fœdare, avi, atum. *reg. acc.*

bemdt/wepdelandt. Pratum, i, n.

dat de bemden aengaet. Pratensis, e, is, o.

bemeck. Consideratio, notatio, onis, f.

bemercken. Annotare, considerare, avi, atum: animadvertere, verti, versum: percipere, pio, cepi, ceptum. *reg. acc.*

bemeten. f. **afmeten.** ut: Hy sal bemeten de Tuyder-tooren. Ille demetietur turrim Australem.

bemint. Charus, amatus, dilectus, charissimus, prædilectus, a, um, o.

beminnelijk. Amabilis, e, is, o,

beminnelycken. f. **minnelycken.** ut: Hy schrijft beminnelyken. Ille scribit amabiliter.

beminnen/ lief hebben. Diligere, lexi, lectum: adamare, deamare, avi, atum. *reg. accus.*

beminnaer. Amator, oris; amasius, ii, m.

beminster. Amatrix, tricis: amasia, æ. f.

bemoddelen. f. **buplmaecken.** Conspurcare, avi, atum. *reg. acc.* luto perspergere.

bemoeden. f. **bermoeden.** ut: Hy sal hem bemoeden. Ille se defatigabit, delassabit.

bemoepen/onderwinden. f. **onderstaen.** ut: Hy bemoept hem met wichtige saecken. Ille implicat se rebus momentosis.

bemoepen / moeplijck vallen. Molestum esse: negotium facessere: oneri esse; gra-

vem esse: Molestiam exhibêre. *reg. dat.*

bemompelen. Mussitare, mussare, avi, atum; mutire, tivi, titum.

bemoselen/bemosen. Maculare, avi, atum, Luto & surdibus conspergere.

bemossen. Situ obduci.

bemosthept. Situs, ûs; mucor, oris, m.

bemueren. Cingere muro *vel* mœnibus: munire muro: muris claudere. *reg. dat.* mœnia circumducere, *reg. dat.*

ben. Myrobalanum, i, n. myrobalanus, i, f. Glans Ægyptia.

benachten. Pernoctare, avi, atum.

benachtinge. Pernoctatio, onis, f.

benaemen/noemen/eenen naem geven. Nominare, cognominare, avi, atum, *r. acc.*

benaemt/benoemt. Denominatus, designatus, a, um, o.

benaemt/bermaert. f. **bermaert.** Clarus, a, um, o. Celebris, e, o.

benaeminge. Nomen, cognomen, minis; cognomentum, ti, n.

benauwelijck. Arctè, anguste, strictè. *adv.*

benauwen / enghmaecken. Arctare, coarctare, angustare, avi, atum; stringere, strinxi, strictum; comprimere, pressi, pressum. *reg. acc.* Angustum reddere.

benauwen / beangstigen. Angere anxi, anctum; affligere, fixi, flictum. *reg. acc.*

benauwinge. Arctatio angustatio, onis, f.

benauwt/ enge. Angustus, arctus, strictus, a, um, a.

benauwt/beanghstight. Anxius, afflictus, a, um, o. Angoribus implicatus.

benauwthept. Angustia, æ; anxietas, difficultas, tatis, f.

bende. Tæma, æ. f.

bende/oft hoop volks. Turba, caterva, æ, f.

bende voetvolk. Cohors, hortis, f.

bende van ordonnantien. Legionarii equites: legionarius equitatus: equitatus ordinarius Provinciarum.

bende. *Fl.* i. **bendel.** ut: En scheurt de zijden bende niet. Ne lacera fasciam sericam.

bendel. Tænia, fascia, æ, f.

beneden. Infra, sub, subter, subtus, *præp.* inferiùs. *adv.*

van beneden. Internè. *adv.*

tot/oft na beneden. Usque inferiùs. *adv.*

benedenste. Infimus, imus, a, um, o.

benedictie. Benedictio, onis, f. Fausta precatio.

beneenen/ontkennen. Negare, denegare, avi, atum. r. *acc.* inficiari, atus, atum, *dep.* Inficias ire.

beneeninge/ afstreckinge. Abstractio negativa. **Beneenlijck.** negative.

beneffens. f. **Beneden.** Juxta.

beneficie/weldaet. Beneficium, cii, n.

Beneficieren. Beneficium alicui exhibêre.
Benerstigen. Procurare, accurare, avi, atum. *r. acc.* Satagere, sategi, *sin. sup.* Studiosè & diligenter curare: operam navare.
Benerstiger. Gnavus, sedulus, a, um; diligens, gentis; impiger, gra, grum, o.
benerstinge. Accuratio, onis; cura, diligentia, æ, f.
Benemen/afnemen. Adimere, ademi, ademptum, eripere, pio, ripui, reptum. *r. acc.*
tenanders sicht benemen. Intercipere lumen: officere lumini.
victualie benemen. Intercipere commeatum, commeatibus intercludere.
ere benemen. Famæ detrahere.
benemminge. Demptio, ademptio, ablatio, privatio, onis, f.
beneden. Juxta, prope, penes. *præp. reg. acc.*
Bengel/cluppel. Fustis, is; baculus, sparus, i. m. *vel.* sparum, ri, n.
bengel/bot/ongeslepen mensche. s. bot/onbeleeft. Crassæ Minervæ filius.
bengel cruydt. Mercurialis, is, f.
bengelen/met cluppelen slaen. Fustibus cædere.
benijden. Invidere, vidi, visum. *reg. dat.* Livore prosequi. *reg. acc.* malè alicui velle.
benijder. Invidus, æmulus, zoilus, i, m.
benijdinghe. s. Nut. ut: Benijdinghe baert quellinge. Invidia parit tormenta. Nijdt is een quaet beest. Invidia est mala bestia.
benijuy. Laser Cyrenaicum; gummi benzoinum.
Benne. Fiscella, sporta, mactra, træ, f.
benneken. Sportula, æ, f.
benoegen/behaegen. Placere, cui, citum. *reg. dat.*
benoegen/voldoen. Satisfacere, cio, feci, factum. *reg. dat.*
benoemen/benoemt. s. benaemen/benaemt. Denominatus, a, um, o.
benoemingh. Denominatio, onis, f.
benoodigen. Necessitate premere; necessitate compellere.
benoosen/beschaedigen. Nocère, cui, citum. *reg. dat.* opprimere, pressi, pressum. *reg. acc.*
benoost. Anxius, afflictus, a, um, o.
beoogen. s. beschtigen. ut: Wy sullen't beoogen. Inspiciemus, observabimus, contemplabimur, fiet rei inspectio, adhibebitur inspectatio accurata, &c.
beoorlogen. Impugnare, avi, atum. *reg. acc.* Arma movere contra aliquem: inferre alicui bellum: bello petere, infestare armis, *reg. acc.*
bepaelen. Terminare, avi, atum: definire, nivi, nitum. *reg. accus.* Terminis distinguere.

bepaelinge. Terminatio, definitio, onis, f.
bepaelend. Terminativus, a, um.
bepaelbaerheydt. Terminabilitas, atis, f.
bepaeldt. Finitus, limitatus, a, um, o. definitus, determinatus, a, um.
bepanden/te pande geven. Pignerare, oppignerare, avi, atum, *r. acc.* Pignori dare.
bepanden / in pandt nemen. Pignori accipere.
de renten bepanden. Statuere censibus hypothecam.
bepandinge. Oppigneratio, onis, f.
bepecken. Picare, oppicare, avi, atum. *r. acc.* Pice oblinere.
bepeckinge. Picatio, oppicatio, onis, f.
bepepsen/overleggen. Meditari, tatus, tatum. *dep.* perpendere, expendere, pendi, pensum: pensitare, avi, atum. *reg. acc.* Animo revolvere: pertractare mente.
sich bepepsen. s. bedencken. ut: Hy sal sich pepsen. Vacavit deliberationi, rem perponderabit, ruminabit, accuratâ consultationis trutinâ examinabit, animo volutabit, tractabit.
bepepsinge. Rememoratio, cogitatio, pensitatio, onis, f.
bepissen. Permejere, commejere, minxi, mictum. *reg. acc.* Urinâ madidare: lotio adspergere.
beplacken/vol placken maecken Maculare, commaculare, avi, atum. *reg. acc.*
beplacken/bestrijken. Illinere, illini, & illivi & illevi, illitum: incrustrare, avi, atum. *reg. acc.*
beplackinge. Commaculatio, onis, f.
beplackfel. Incrustatio, onis, f. Opus tectorium: opus incrustatum.
beplanten. Conserere, sevi, situm. *reg. acc.*
beplantinge. Consitio, onis: consitura, æ, f.
beplecken. s. beplacken. ut: De bzouwe heeft haer boecken-huyve in de schoorsteen beplekt. Domina calanticam suam in camino maculavit.
beplekt/bespickelt. Maculosus, a, um, diversicolor, oris, o.
bepraeten. s. berouten. Persuadere, asi, asum. *reg. dat. pers. & acc. rei.*
beprinten. Imprimere, pressi, pressum. *r. acc.*
beproeven. s. pzoeven. probare, avi, atum. *reg. acc.* Experiri, ior, pertus sum. *dep. r. acc.*
beproever. Probator, scrutator, indagator, oris, m.
beproevinge. Experientia, tiæ: probatio, onis, f. experimentum, ti: tentamen, minis, n.
bequaem. Idoneus, aptus, commodus, congruus, a, um: conveniens, congruens, entis, o.
seer bequaem. peropportunus, peridoneus, percommodus, a, um, o.

bequaem maecken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare, avi, atum. *r. acc.*
bequaem zijn. Convenire, veni, ventum: quadrare, avi, atum: congruere, grui, *sine sup. reg. dat.*
bequamelijck. Aptè, convenienter, accommodatè, dextrè, congruè, oppositune. *adv.*
bequaemheyt. Convenientia, congruentia, æ. commoditas, opportunitas, habilitas, tatis: occasio, onis, f. Tempus oportunum.
bequelen. Languêre, elanguere, oblangere, gui. *sine sup.*
bequelijck. Languidus, a, um, o.
bequelinge. Languor, oris, m.
bequicken/op koesteren. *Act.* Refocillare, avi, atum, reficere, cio, feci, fectum. *reg. acc.*
bequicken/becomen. *pass.* Convalescere, valui, valitum: sanari, natus. Vires recuperare, pristinæ sanitati restitui.
bequickinge. Refocillatio, refectio, onis, f.
beraeden/raedslaen. Consultare, deliberare, avi, atum.
beraedelijck/met raedt. Consultò, deliberato, deliberatè, consultè, providè. *adv.*
wel beraeden. Consultus, a, um. o.
beraeder. Consultor, deliberator, oris, m.
beraet/beraedinge. Consultatio, deliberatio, onis, f.
beraedt-dach. Inducia deliberatoriæ.
beraedtsaem. Frugi. *indecl.* frugalis, e, is, o.
beraedtsaemheydt. Frugalitas, tatis, f.
beraedtsaemlijk. Frugaliter, *adv.*
beraepen. Colligere, legi, lectum: acquirere, quisivi, quisitum, *reg. acc.*
bercke/berckheler. Betula, betulla, æ, f.
bercken/van bercken. Betulaceus, a, um, o.
berkenhoen. Erythrotaon, onis, m.
berckhout/gezden van 't schip. Cinctus, ûs, m.
berdt. Asser, seris, m. tabula, æ, f.
berdeken. Asserculus, assiculus, li, m. assula, æ, f.
berdekens-wijse. Assulatim. *adv.*
berderen aensicht. Os impudens; Atticus adspectus: frons pertricta.
beroeren/met berders solderen. Contabulare, contignare, avi, atum. *reg. acc.*
berderinge/ solderinge. Contignatio, tabulatio, onis, f.
berders. Assamenta, torum, n. *pl. num.*
berdt/spelberdt. alveus lusorius, m.
berechten/ onderrechten. Edocere, cui, doctum, instruere, struxi, structum. *reg. acc.*
berechtinge/bericht. Instructio, onis, f. documentum, i, n.
berechten/bestieren. Regere, rexi, rectum, gubernare, avi, atum. *reg. acc.*
berechten / met recht uytvoeren. Jure disceptare; judicio contendere.
berechten eenen sieken. Infirmo extrema ministrare. Sacramentum conferre.
bereeden. s. berepden. Parare, avi, atum.
bereedt. Paratus, promptus, expiditus, instructus, a, um, o.
bereedtster. Paratrix, præparatrix, tricis, f.
beregenen. Compluere, plui, plutum. *r. acc.*
berekenen. Enumerare, computare, avi, atum. *reg. acc*
berennen. Incursare, avi, atum, *reg. acc.*
eene Stadt berennen. Civitatem obsidendam circumequitare: lustrare equitatu.
beriken. Pertingere, attingere, tigi, tactum. *reg. acc.*
berepden. Parare, præparare, apparare, ornare, adornare, aptare, adaptare, avi, atum; instruere, struxi, structum. *reg. acc.*
berepdelijck. Prompte, expedite, promptissimè. *adv.*
berepder / die set gereedt maeckt. Parator, instructor, oris, m.
berepder/laeckenberepder. Fullo, onis, m.
berepdsel. apparatus, ûs, m. præparatio, onis, f.
bergantijne. celox, locis, f. catascopium, i, n. Navis speculatoria, prædatoria.
bergh/bargh/ghesneden bercken. Majalis, is, m.
bergh/heuvel. Mons, ontis, m.
bergh daer de Musen woonen / soo de Heydenen seggen. Parnassus, i. Helicon, conis, m.
afgoddinnen der bergen by de Heydenen. Oreades, dum, f. *pl. num.*
berghachtigh/vol bergen. Montosus, jugosus, clivosus, sa, sum, o.
berchlandt. Regio montana.
berghachtigh/steyl. acclivis, ve, vis, o.
bergh blauw. color cyaneus *vel* cæruleus.
berghwoonder. Monticola, æ; montanus, i, m.
bergen wandelaer. Montivagus, a, um, o.
bergh cauwe. Pyrrhocorax, racis, m.
bergh-endte. Vulpanser, seris, m.
bergh ganck. arrugia, æ, f.
bergh geit. Ochra, æ, f. sil, silis, n.
bergh-gepte. Ibex, bicis, m.
bergh-groen. chrysocolla, æ, f.
bergh-hoen. Urogallus, i; lagopus, odis, erythrotaon, onis, m.
bergh-roodt. Sandix, dicis, m.
berghsken. Monticulus, i, collis, is, m.
bergh-sout. Nitrum, i, n. Sal fossile.
bergh-top. Jugum *sive* vertex montis.
bergh-valck. Falco montanus.
bergh-vinck. Spinus montanus.
bergen / wechsteken. absconde, scondi, sconditum, *raro* sconsum; occultare, avi, atum: abdere, abdidi, abditum. *r. acc.*
bergen inde ende goet. consulere vitæ: rebus suis providere.

berginge. Absconsio, occultatio, onis, f.

berichten. f. **berechten.** Informare, avi, atum. *reg. acc.* **Wie heeft u dus berecht?** Quis te sic instruxit.

berie/berrie. Feretrum, tri, n.

berie/daer men beelden van Heyligen op draeght. Tensa, æ, f.

bericken. Subolere, lui, litum; persentire sensi, sensum. *reg. acc.*

berijden/een peert beproeven. Equum cursu exercere: equi indolem cursu explorare.

berijden/bespringen. Insilire, silivi & silui, & silii, sultum. *reg. acc.*

berijder/ picqueur. Equiso, onis, m. Equorum domitor.

berijdsel/bespringinge. Admissura, æ. f.

berilsteen. Beryllus, li, m.

beringen/omringen. Circumdare, dedi, datum. *reg. acc.*

beringen/met ringen besetten. Cingere *vel* ornare annulis.

berispen. Objurgare, vituperare, avi, atum; reprehendere, hendi, hensum. *reg. acc.*

berispelijk. Vituperabilis, reprehensibilis, e, is, o.

berisper. Reprehensor, objurgator, vituperator, oris; momus, mi, m.

berisping. Reprehensio, vituperatio, objurgatio, onis. f.

berm. f. **barm.** ut: **Giet de berm uptret vat.** Effunde fæcem dolio.

bermhertigh. f. **barmhertigh.** Misericors, dis, o.

bern/berne/byrpn. Stercus, coris, n.

bernsteken. purgare latrinas.

bernsteker. Coprophorus, foricarius, i, m.

bernagie. Borrago, ginis; buglossa, æ, f.

bernen. f. **Branden.** ut: **'t Natte hout en bernt niet.** Lignum uvidum non ardet.

bern-hout. Ligna foco apta.

bern-yser. f. **brandt-yser** ut: **Werpt de kolen onder 't gloeyende bern-yser.** Subjicecarbones candenti crateuterio.

berninge. Ustio, onis, f.

bern-maepe. Cicindila, æ; lampyris, ridis, f.

bern-oogen. Intueri vultu immoto & ardenti.

bern-oven. Clibanus, i, m.

bernsteen. Succinum, ni, n.

berocken / blas aen den rok doen. Colum lino vestire: linum colo applicare.

berocken/iets quaets bedenken. Moliri, litus; machinari, atus, *dep. r. acc.*

berocker/quaedt stichter. Auctor mali, machinator nequitiæ.

berockinge/quaedt stichtinge. Machinatio, molitio, onis, f.

berockt / die eenen rock aen heeft/ oft die veel rocken heeft. Tunicatus, a, um, o.

beroemen/stoffen/poffen. Jactare, jactitare, ostentare, avi, atum. *reg. acc.* Magna loqui; jactare verborum ampullas; venditare se, gloriari, atus. *in vel de re dep.*

beroemachtigh / pofachtigh. Jactabundus, ventosus, gloriosus, a, um, o.

beroemelijk. Arroganter, jactanter. *adv.*

beroemer/poffer. Jactator, oris, thraso, onis, m.

beroeminge/poffinge. Jactantia, arrogantia, æ, jactatio, glortiatio, onis, f.

beroemt/ vermaert. Celebris, e, is; clarus, eximius, inclytus, a, um, excellens, entis, o.

beroep/beroepinge. Provocatio, onis, f.

beroepelijck. Provocabilis, e, is, o.

beroepen. Provocare, citare, vocare, avi, atum, ciêre, civi, citum. *r. acc.*

beroepen om te berijden. Provocare ad pugnam: lacessere ad pugnam. *r. acc.*

beroepen om te spelen. Provocare ad aleam; pellicere ad lusum. *r. acc.*

beroepen in Recht. In jus vocare; in judicium vocare. *r. acc.* litem intendere; dicam scribere. *r. dat.*

beroeper. Provocator, oris, m.

beroeren. Commovere, movi, motum; turbare, agitare, perturbare, avi, atum. *reg. accus.*

seer beroeren. Concitare, avi, atum; permovere, movi, otum. *r. acc.*

beroerlijk. Mobilis, e, is, o.

beroerte/oproer. Seditio, commotio, tumultuatio, onis, f. tumultus, motus, ûs, m. f. **oproer.** ut: **d'Oproer wort gestilt.** Seditio sedatur.

beroesten/berroesten. Rubigine obduci, infici, ferrugine inficì, contrahere rubiginem *sive* æruginem.

beroest/berroest. Rubiginosus, æruginosus, ferruginosus, ferriguneus, a, um, o.

beroestinge/berroestinge. Rubigo, ferrugo, ærugo, ginis, fem.

berooken / in den rook bedoogen. Fumare, infumare, avi, atum. *reg. acc.*

berooken / rook maecken. Suffimigare, avi, atum; suffire, fivi, fitum. Fumum excitare; thymiama incendere.

berooker. Fumigator, suffitor, oris, m.

berookinge. Fumigatio, onis, f. suffitus, ûs, m. suffimentum, ti, n.

berooven. Spoliare, despoliare, exspoliare, nudare, denudare, orbare, privare, avi, atum; exuere, exui, exutum. *reg. acc. pers. cum abl. rei.* deprædari, atus, atum. *dep. reg. acc.*

berooven het gesicht. f. **blinden/ verblinden.** Excæcare, avi, atum. *r. acc.* Visu privare, luminibus orbare, exsculpere, emungere, seu effodere alicui oculos.

beroos-

berooven het leven. f. **Dooden.** ut: **Hy sal u 't leven berooven.** Ille te vitâ privabit, interficiet, tibi vitam eripiet, vitam tuam interimet, necem tibi afferet, mortem tibi offeret.

beroover. f. **roover.** Prædo, nis, o.

beroovich. Privativus, a, um, o.

beroovinge. Spoliatio, deprædatio, direptio, depopulatio, onis, f.

berooft van sinnen. f. **Sinneloos.** ut: **Hy is sinneloos.** Est amens, demens, emotæ mentis homo. orbatus sensibus, mente captus, laborat impotentiâ mentis.

berouw/ leetwesen. pœnitentia, resipiscentia, æ, pœnitudo, dinis, f.

berouwen/leetwesen hebben/berouw hebben. Pœnitere, tui. *reg. gen. rei.* Pœnitentiam agere, dolere ob rem aliquam: angi dolore: dolere de re aliquâ.

berouwich. pœnitens facti.

beropt. f. **arm** pauper, is, o.

berrie. f. **Berie.** ut: **Set de berrie onder de doodt-kist.** Suppone feretrum loculo.

berssten/obermits springen. Rumpi, disrumpi, ruptus. *pass* crepare, crepui, crepitum.

berssten/splijten. Findi, diffindi, fissus. *pass.* Rimas agere.

berssten van spijt. Rumpi iracundia *vel* stomacho.

berssten van eten. Rumpi ingluvie.

berstinge. Ruptio, disruptio, onis, f.

bertram. pyrethrum. i, n. salivaris, is, f.

berboets. f. **baerboets.** Nudipes, edis, o.

berusten. Quiescere, conquiescere, quievi, quietum.

dat berust hier op. In hoc res agitur: in hoc summa rei consistit: in hoc cardo rei versatur.

het berust by den Notaris. A Notario asservatur; penes tabellionem asservatur.

besabberen. Fœdare, coinquinare, commaculare, avi, atum. *reg. acc.*

besaen/sleght schapen leder. Aluta vilior.

besaene/'t voorspel van 't schip. Epidromis, midis, f.

besaepen. Conserere, sevi, situm, *r. acc.*

besaepelijck/dat kan besaept worden. Seminabilis, e, is; sativus, a, um, o.

besalven / besmieren. Ungere, inungere, unxi, unctum, oblinere, lini, & livi, & levi, litum; oblinere, linivi, linitum, *reg. acc.*

besalvinge. Inunctio, perunctio, onis, f.

beschaduwen. Obumbare, inumbrare, avi, atum, *reg. acc.*

beschaduwinge. Obumbratio inumbratio, onis, f.

beschadigen. Lædere, læsi, læsum; offendere,

fendi, sensum. *r. acc.* nocêre. cui, citum; officere, cio, feci, fectum. *r. dat.*

beschaemen/beschaemt maecken. Confundere, fudi, fusum; pudefacere, cio, feci, factum. *reg. acc.* Verecundia afficere.

beschaemt worden. Erubescere, bui; pudefieri, fio, factus: Rubore suffundi *vel* perfundi, pudore affici.

beschaemt zijn. Verecundari, datus; pudere, dui: Verecundia teneri.

beschaemtheyt. Verecundia, æ, f. pudor, rubor, oris, m.

beschaffen. Conficere, perficere, cio, feci, fectum. *reg. acc.*

beschampen/bespotten. Subsannare, exagitare, avi, atum; deridere, risi, risum. *reg. acc.*

beschampen/lasteren. Calumniari, convitiari, cavillari, atus, *dep.* Contumeliis afficere. *reg. acc.*

beschantsen. Vallare, obvallare, avi, atum. Vallo munire, vallo cingere, vallo & fossâ circumdare: aggere firmare. *reg. acc.*

beschantsinge. Vallum, li, munimentum, ti, n. agger, geris, m.

berschatten/oppryss setten. Taxare, adærare, avi, atum. *reg. acc.*

beschattinge. Taxatio, æstimatio, adæratio, onis, f.

bescheedelijck/klaer. Evidens, dentis, planus, perspicuus, manifestus, apertus, distinctus, liquidus, a, um, omn.

beschreedelijcken / dupdelijcken/claerlijcken. Clarè, perspicue, dilucidè, distinctè, apertè, manifestè, evidenter, significanter, explicatè. *adv.*

beschreeden/discreet. f. **beschreyden/discreet.** prudens, tis, o. Modestus, atum. ut: **Hy is seer beschreeden.** prudentia clarus, modestiâ eximiâ præditus est.

beschreeden/van een schreyden. Discernere, cernere, crevi, cretum; distinguere, stinxi, stinctum, disjungere, sejungere, junxi, junctum, *reg. acc.*

beschreed/bedeylinge. Distinctio, discretio, definitio, onis, f. discrimen, minis, n.

beschreeden/antwoorden. Respondêre, spondi, sponsum; Responsum dare. *r. dat*

beschreedt/antwoordt. Responsum, si, n.

beschreeden/ reden geven. Edocere, cui, doctum. *reg. acc.* Rationem dare alicujus rei.

beschreedt/schriftelijck bewijs/betoninge syns handels. Documentum, argumentum, testimonium, i, n. fides, dei, f. commentarius, ii, m. Libellus assertorius,

beschreeden/dach oft ure setten. Condicere horam *vel* diem.

beschreedt/twistillinge. ut: **In 't beschreedt gaen.** Intervenire litigantibus *vel* pugnantibus,

eidus, interaedere litigantibus: pugnantes à se invicem semovere.

beſcheedt/reden ut: **Wat beſcheedt is dit?** Quæ hæc ratio? quis hic agendi modus?

beſcheedt doen in 't drinken. Paribus certare poculis; æquali hausiu respondere.

beſchelden. ſ. **verſchelden.** ut: **Hy ſal u beſchelden.** Ille te objurgabit, asperioribus verbis perstringet.

beſchenneren. Præstringere oculos.

beſchermen. Defendere, fendi, fensum; protegere, texi, tectum; tueri, tuitus. *reg. acc.*

Beſchermer. Defensor, protector, oris; patronus, ni, m.

beſchermende Godgeleerthept. Theologia Polemica.

beſcherminge. Defensio, protectio, f. patrocinium, ii, n.

beſcherminſel. Munimen, minis; munimentum, ti; prædisium, dii, n.

Beſchepden/diſcreet. Discretus, modestus, a, um, o.

beſchepdenheydt. Discretio, ratio, onis: modestia, æ, f.

beſchick / beſchickinge. Dispositio, destinatio, curatio, sollicitatio, procuratio, onis, f.

beſchicken/beſorgen. Curare, procurare, avi, atum. *reg. acc.*

Beſchicken/beſtellen. Destinare, avi, atum. *reg. acc.*

beſchikker / beſorger. Curator, procurator, director, oris, m.

beſchieten. Jaculis petere aliquem: torquêre telum, jaculum vibrare in aliquem.

eene ſtadt beſchieten. Tormentis oppidum quatere; mœnia tundere machinis bellicis; globis diverberare urbem.

beſchynen. Affulgere, fulsi, illucere, luxi, *sine sup.*

beſchyten/beracken. Commerdare, permerdare, avi, atum. *reg. acc.*

beſchyten. ſ. **bedzirgen.** Frustrari. *dep.*

beſchimmelen. Mucere, mucescere, mucui, fracere, fracescere, fracui. *sine sup.*

beſchimmelt. Mucidus, rancidus, fracidus, a, um, o.

beſchimpen. Subsannare, avi, atum; carpere, carpsi, carptum. ſ. **beſchampen.** Ludibrio habere.

beſchimper. Subsannator, convitiator, cavillator, oris, m.

beſchimpinghe. Cavillatio, onis, f. (comma, matis: convitium, tii, n, diasyrmus, i, m.

beſeyoft/ ghemanniert. Compositus, moratus, a, um, o.

beſchoncken / half dzoncken. Semiebrius, a, um.

beſchot/beſchutſel. ſ. **Schutſel. Affſchutſel.** Intercapedo, inis, f. paries mediarius, Contignatio, onis, f.

beſchouwen. ſ. **beſichtigen.** Lustrare, avi, atum. *reg. acc.* **beſchouwich.** Speculativus, a, um, o. Theoreticus, a, um, o.

beſchrzeyden. ſ. **beſchrzyden.** ut: **Dy ſult den ſtock niet beſchrzeyden.** Tu fustem passu non attinges.

beſchrzeyen. Deflere, flevi, fletum: deplorare, avi, atum, lugere, luxi, luctum. *reg. acc.* ut: **Dy beſchrzeyen hem in 't gelepden/ ofte al ſchrzeyende gelepden zy hem.** Prosequuntur eum lacrymis.

beſchrzyden. Passu contingere. *reg. acc.*

een peerdt beſchrzyden. Insecndere, conscendere equum.

beſchrzyden / in geſchrzift ſtellen. Annotare, avi, atum, describere, perscribere, scripsi, scriptum. *r. acc.* Mandare literis: memoriæ posterorum tradere.

beſchrzyden/by een roepen. Libello citare, scripto convocare. *r. acc.*

beſchrzyden ten Hove. Evocare in curiam.

beſchrzyver. Descriptor, annotator, oris, m.

beſchrzyvigh. Descriptivus, a, um.

beſchrzyvinge. Descriptio, onis, f.

beſchrzyvinghe der weireldt. Cosmographia, æ, f.

beſchzopen. Amputare, avi, atum, resecare, secui, sectum. *r. acc.*

beſchudden. Protegere, exi, ectum. *reg. acc.*

beſchudder. Protector, oris, m. Defensor, oris, m. ſ. **beſchermen.** Defendere, di, sum. *reg. acc.*

beſchuldigen. Culpare, accusare, incusare, insimulare, avi, atum: criminari, atus. *r. acc* Reum agere, reum peragere, culpam in aliquem convertere.

beſchuldiger. Accusator, culpator, criminator, actor, oris, f.

beſchuldinge. Culpatio, accusatio, criminatio, onis, f.

beſchut / beſcherminge. ſ. **beſcherminge.** Tutela, æ, f.

beſchut der ſchepen. Tuta navium statio,

beſchutſel met leem of calck. Incrustatio, onis, f.

beſchutſel met berders of deelen. Tabulatio, contabulatio, coassatio, onis, f. coassamentum, ti, n.

beſchutten. ſ. **affſchutten.** Intersepire, psi, ptum.

beſeeveren. Salivâ inficere.

beſeeuwen. Madefacere aquâ marinâ,

beſeeuwt goet. Merces salo infectæ.

beſeffen. *Fl.* met den verſtande begrypen. Comprehendere, hensi, hensum, percipere, pio cepi, ceptum. *reg. acc.*

beſe-

beſegelen. Signare, consignare, obsignare. avi, atum. *reg. acc.*

beſenghen. ſ. **verſenghen.** ut: **Hy beſenght d' airen angels.** Ille adurit, ustulat aristas.

beſeten van den boosen vyandt. Lymphatus, lymphaticus: energumenus, dæmoniacus, ci, m. obsessus à diabolo.

beſet/geſchikt/cutieus. Compositus, accuratus, a, um, o.

beſetheyt/geſchiktheyt. Decentia, æ, gravitas, atis, f.

beſettelyk / geſchikteliyk. Accuratè, decenter, compositè, *adv.*

beſetten/met leem of met kalk beplacken. Crustare, incrustare, avi, atum. *reg. acc.* Contegere calce *vel* argilla.

beſet/beſetſel. Crusta, æ; incrustatio, onis, f.

beſetter/beplacker. Cruslarius, rii; incrustator, oris. m.

beſetten/uptwinnen. Detinere, tinui, tentum; sequestrare, avi, atum; evincere, vici, victum. *r. acc.* Auctoritate Judicis possidere.

beſet/ beſetſel/uptwinninge. Detentio, sequestratio, evictio, onis, f.

beſetten met berdt. Contabulare, coassare, avi, atum. *r. acc.* Munire parietem operetabulato.

beſetſel van berderinge. Contabulatio, coassatio, onis, f.

beſetten/beplanten. Conserere, sevi, situm. *reg. acc. pers. & abl. rei.*

beſetten by teſtament. Legare, avi, atum. *reg. acc. rei & dat pers.*

beſetter by teſtamente. Legator, oris, m.

beſettinge by teſtament. Legatum, ti, n.

beſetten/plabeyen. Pavimentare, avi, atum. *reg. acc.* Sternere saxis.

beſetſel/plabeyſel. Pavimentum, ti, n.

beſetten met doozne-haegen. Munire spinis; munire dumis.

beſetten rondsom. Circumdare, dedi, datum. *r. acc.*

beſetten de wegen. Obsidere itinera, occupare itinera.

beſetten een ſtadt met garniſoen. Firmare urbem præsidio; munire urbem præsidiis.

beſettinge van cryghsvolk / garniſoen. Præsidium, dii. n. Milites præsidiarii.

beſetten / ſtichten. ſ. **Stichten.** ut. **Wat zuldy beſetten?** Quid tu constitues? institues.

beſeulewen/ *Fl.* **i berladden.** Commaculare, avi, atum. *reg. acc.*

beſeylen/doozvaeren. Pernavigare, avi, atum. *reg. acc.*

beſeyligh/dat ſchepen dzaeght. Navigabilis, e, o.

beſeylt/dat ſeylen heeft. Velifer, ra, rum, o.

beſeylt/in 't ſeylen varen. Peritus navicularie.

beſichtigen. Inspicere, conspicere, cio, spexi, spectum; lustrare, perlustrare, observare, avi, atum, speculari, latus. *reg. acc.*

beſichtinge. Inspectio, lustratio, onis, f.

beſiekt. ſ. **Siek.** Morbidus, a, um, o. Morbo correptus, affectus, implicitus, oppressus.

beſie. Acinus, ni, m. baccæ, arum, f. *pl. num.*

beſien. ſ. **beſichtigen.** Collustrare, avi, atum. *reg. acc.*

beſiender. Inspector, lustrator, oris, m.

beſieninghe. ſ. **beſichtinge.** Inspectio, onis, f.

beſienlyk. Spectabilis, adspectabilis, e, is, o.

beſich/ontledich. Occupatus, impeditus, districtus, a, um, o. implicatus negotiis, impeditus occupationibus.

beſich zyn. Impediri, ditus; destineri, tentus, Negotiis implicari; occupationibus obrui; negotiis urgeri.

beſich maecken/ iemandt moeyelyckheyt aen doen. Facessere alicui negotium.

beſigen/gebruycken. Uti, usus, usum. *dep. reg. abl.* usurpare, avi, atum. *reg. acc.*

beſigen/nutten. Vesci, *dep. r. abl.*

beſigheyt/werck/beleet. Opus, peris, n. occupatio, onis, f.

beſichlyk/dat kan gebeſicht worden. Usurpabilis, e, is, o.

beſyden/beſydens. A latere, seorsum. *adv.*

beſyden/ in 't heymelyck. Clam, furtim. *adv.*

beſyden ſetten. Seponere, posui, positum. *reg. acc.*

beſyden gaen. Secedere, cessi, cessum.

beſyden 's weghs. Seorsum à via; secus viam.

beſilveren. ſ. **verſilveren.** ut: **De Goudſmit heeft de ſpooren beſilvert.** Aurifaber calcaria argento obduxit.

beſinnen. ſ. **verſinnen.** Meditari, or, atus sum. *reg. accuſ. depon.* Versari in meditatione.

beſit. Possessio, occupatio, onis. f.

beſitten. Possidere, sedi, sessum; occupare, pavi, patum; tenere, nui, tentum. *reg. acc.*

beſitter. Possessor, oris; dominus, ni; proprietarius, rii, m.

beſirtinge. ſ. **beſit.** ut: **Hy en is noch niet in de beſirtinge van de goederen / maer ſal morgen daer in geſet worden.** Ille nondum est in possessione bonorum, sed cras in eam mittetur.

beſlabben. Maculare, commaculare, inquinare, avi, atum, *reg. acc.* Vestes fœdare cibo

pingui-

pinguiore: labem inferre vestibus à cibo sorbili.

beslabberer/ Inquinator, oris, m.

beslabberinge. Inquinatio, onis, f.

beslaen met iet. Circumcludere, clusi, clusum. *reg. acc.*

beslaen/plaet se beslaen. Occupare, avi, atum, *reg. acc.*

beslaen/bekomeren/ met Recht arresteren. Detinere, tinui, tentum: sequestrare, avi, atum, *reg. acc.*

beslaen/deegh/of meel. Conspergere farinam: subigere farinam.

Beslaen/ tempereren. Marcerare, temperare, avi, atum. *reg, acc* Miscêre convenienter.

beslaen met kalck. Calcem arena interere.

beslaen met nagelen. Figere *seu* affigere clavis.

beslaen een peert. Calceare equum: equo soleam inducere.

beslaen met yser/ gout/ silver. Includere ferro, auro, argento.

beslapen/by iemant slapen. Concumbere cubui, cubitum. *reg. dat.*

beslapen/tot bal brengen. Stuprare, constuprare, vitiare, avi, atum; comprimere, pressi, pressum. *reg. acc.* Stuprum inferre. *r. dat.* ut: **Hy heeft by syn stief moeder geslapen.** Ille adulteravit novercam suam.

beslach/belammeringe. *s.* belammeringe ut: **Ontslaet u van al het beslach.** Expedi te ab omni occupatione.

beslagh van goederen/ arrest. Detentio, retentio, onis, f.

beslach van een boeck. Umbilicus, i, m.

beslach van eenen riem. Fibula, bulla, æ, f.

beslachmaecker. Fibularius, rii, m.

beslach van een radt. Canthus, ferreus rotæ.

beslagh van gout en silver. Inauratio, inargentatio, onis, f.

beslach van kalck. Arenatum: cæmentum, i,

beslach van meel. Conspersio, onis, f.

beslach van water. Maceratio, onis, f.

beslichten/effen maecken. *s.* Slechten/effen maecken. Æquare, avi, atum.

beslichten/accorderen. *s.* slissen/twist slissen. ut: **Hy sal den handel beslichten.** Ille componet negocium.

beslijcken. Lutare, avi, atum. *r. acc.* Luto oblinere; inquinare cæno, luto inficere.

beslijckinge. Lutatio, maculatio, onis, f.

beslommeren. Occupare se rebus frivolis.

besloten dagen Dies nefasti.

beslupt. Conclusio, onis; clausula, æ, f.

beslupt des Raets. Senatus-consultum, statutum, decretum, placitum, ti, n.

beslupt der beheerschingh. Decretum gubernationis.

beslupten/inslupten. Claudere, clausi, clausum; includere, clusi, clusum; obserare avi, atum, *reg. acc.*

beslupten/ betupnen. Sepire, obsepire, intersepire, sepivi *vel* sepsi, sepitum *vel* septum, obstruere, struxi, structum. *reg. acc.*

beslupten/raemen/resolveren by synselven. Decernere, crevi, cretum; statuere; constituere, tui, tutum. Concludere secum: proponere sibi.

beslupten/voordeelen. Decernere, crevi, cretum; statuere, tui, tutum; sancire, sancivi & sanxi, sancitum & sanctum. Decretum facere, sententiam dicere.

beslupten de keurstemme. Suffragium decisivum.

beslutinge. *s.* beslupt. ut: **Met hoedanige beslutinge sult gy uw reden eyndigen?** Quali conclusione orationem tum finies?

beslupt reden. Epilogus, gi. m. peroratio, conclusio, onis; clausula, æ, f. *s.* bewys-reden/ slupt-reden/ schickelyck beslupt. Syllogismus, i, m. **averrechte slupt reden.** Syllogismus indirectus. **Slecht beslupt/ denkreden.** Enthymema, tis, n.

besmeiren. Ungere, inungere, unxi, unctum; obducere, duxi, ductum; oblinere, illinere, allinere, lini & livi & levi, litum, *reg. acc.* Inquinare pinguedine.

besmeiringe. Unctio, inunctio, onis, f.

besmet/die de vallende sieckte heeft. Epilepticus, ci, m. Morbo comitiali laborans.

besmetheyt.. Epilepsia, æ, f. Morbus sacer, morbus comitialis, morbus caducus; morbus B. Valentini; morbus Herculeus.

besmetten. Contaminare, maculare, accommaculare, inquinare, coinquinare, avi, atum, polluere, lui, lutum; inficere, cio, feci, fectum. *reg. acc.*

besmettelycke sieckte. Pestis, is, f. Morbus contagiosus.

besmettinge. Inquinatio, contaminatio, onis, f. inquinamentum, i, n. labes, is, f.

besmettinge van sieckte. Infectio, contagio, onis, f. contagium, ii, n.

besmeuren/besmockelen/ *Fl.* **besmupsteren.** Maculare, inquinare, avi, atum. *reg. acc.*

besnarren *s.* bekyven. ut: **Hy besnarrt my.** Ille me objurgat, verbis seu dictis castigat.

besnauwen. Allatrare, avi, atum. *reg. dat.*

besneden op syn Jodisch. Circumcisus, a, um, o. Appella, æ, verpus, i, m.

besneden van tronje. Gracilis & exilis facie.

besnedelyck. Præcise. *adv.*

besnyden op syn Jodisch. Circumcidere, cidi, cisum. *reg. acc.*

besnydenisse. Circumcisio, onis, f.

besnyden/corten. Præcidere, cidi, cisum, attenuare, avi, atum, contrahere, traxi, tractum, *reg. acc.*

besnydtsel. Segmen, prælegmen, relegmen, minis, n.

besnot. Mucosus, a, um, o.

besnotten. Muco maculare: muco inficere.

besnoepen. Præsecare, cui, sectum, concidere, cidi, cisum, *r. acc.*

besnuffelen. Indagare, avi, atum, perscrutari, tatus, ratum, *dep. r. acc.*

besnuffeler. Indagator, scrutator, oris, m.

besoek. Visitatio, onis, f.

besoek/ondersoek. Tentamen, examen, minis, n.

besoekelyk. Visitabilis, e, is, o.

besoeken. Visere, invisere, visi, visum; visitare, avi, atum, *r. acc.*

besoeckinge. *s.* Besoeck. ut: **Door uwe besoekinge den ick seer vermaeckt.** Ego visitatione tuâ mirificè refectus sum.

besoetelen *s.* besmetten. Sordidare, avi, atum, ut: **De gast wordt van den gierigaert besoetelt.** Hospes ab avaro accipit sordes, restricti & tenacis moribus inficitur sordidus.

besolden/in gagie houden. Stipendio alere. *r. acc.*

besoldinge/gagie. Stipendium, dii, auctoramentum, ti, n.

besolderen. Contabulare, astare, coassare, avi, atum. *r. acc.*

besolderinghe. Contabulatio, coassatio, onis, f.

besolderen. Sulphurare, avi, atum. *r. acc.* Linere sulphure, sulphure imbuere.

besolveringe. Sulphuratio, onis, f.

besoluwen *Fl.* Maculare, avi, atum. *r. acc.*

besomeren, *s.* bersomeren. ut: **Dese waere is besomert.** Hæc merx est æstivo aëre infecta, nimio æstu adusta.

besomert vleesch. Caro putrida; caro calore æstivo corrupta *sive* putrefacta.

besonder/besunder/ exquis. Peculiaris, singularis, e, is, o. exquisitus, ratus, præclarus, eximius, præcipuus, a, um, o. particularis, e, o.

het besonder recht verschilt van 't algemeyne. Jus privatum differt à publico.

besonderlyk/alleenlyk. Singillatim, sigillatim, seorsum, peculiariter, speciatim, specialiter, privatim *adv.*

besonderlyk/principalyk. Præcipuè, præsertim. *adv.*

besonderen/van een scheyden. Distinguere, stinxi, stinctum: separare, avi, atum: seligere, legi, lectum, *r. acc.*

besonderheyt. Singularitas, atis, f. particularitas, atis, f.

besonderste. Exquisitissimus, præclarissimus, a, um, o. Specialissimus.

besondigen, *s.* sondigen, ut: **Hy heeft hem grotelycks tegen u besondight.** Magna in te peccavit.

besonnen/inde sonne spreyden. Insolare, avi, atum. Soli exponere.

besonninge. Insolatio, onis, f.

besorgen. Curare, procurare, accurare, avi, atum. *r. acc.* prospicere, cio, spexi, spectum. *r. acc.*

besorger. Curator, procurator, oris, f.

besorgh saem/oft.

besorght. Anxius, sollicitus, a, um, o.

besorghtheyt. Sollicitudo, dinis, cura, æ, f.

besorght zyn. Angi, sollicitum esse.

bespaeren/by een spaeren. Comparcere, parsi, parsum. *r. acc.*

bespatsen. *Fl.* Adspergere, sperси, spersum, *reg. acc. pers. & abl. rei vel dat. pers. & acc. rei.*

bespeuren. Indagare, investigare, avi, atum. *r. acc.*

bespeurder. Indagator, investigator, oris, m. al **bespeurende.** Indaganter. *adv.*

bespeuringe. Indagatio, investigatio, onis; indago, ginis, f.

bespieden/bespien/belupsteren. Explorare, observare, avi, atum. *r. acc.* insidiari, atus, atum. *dep. r. dat.*

bespieder/spie/lupsterer. Explorator, observator, insidiator, oris, m.

bespiedinge/belupsteringe. Exploratio, onis, insidiæ, arum, f. *pl. num.*

bespiesschip. Catascopium, ii, n. Navis speculatoria.

bespie-toorn. Specula, æ, f.

bespotten. *s.* Begecken. Irrisionibus aliquem impetere, ludificare, ludere. ut: **Hy wordt van u bespot.** Est tibi ludibrio, habetur ludibrio à te, tu cavillaris ipsius dicta & facta, tu habes eum pro ridiculo ac delectamento.

bespottinge. *s.* Spotterye. ut: **Niemandt sal alle bespottingen des Werelts ontgaen.** Nemo hominum effugiet omnem mundi cavillationem.

bespouwen. Conspuere, inspuere, spui, sputum. *r. acc.* Sputo inquinare.

bespouwinge. Sputatio, consputatio, onis, f.

bespraepen *s.* bespraengen. ut: **De meesters behooren voor al te bespraepen de herten der Jeugt met de vreese des Heeren.** Præceptores ante omnia imbuant juventutis pectora reverentia Jehovæ seu timore Domini.

bespreek/voorwaarde. Conditio, onis, f. pactum, conductum, conventum, i, n.

bespreek. *Holl. & Fl.* Consultatio, deliberatio, onis, f.

bespreken/bevoorwaarden. Pacisci, pactus, *dep.* præfinire, nivi, nitum. Certis conditioni-

tionibus pacisci.

besprecken. *Holl.Fl.* beraeden. Consultare, liberare, avi, atum.

besprengen / besprenckelen. Irrigare, avi, atum, conspergere, aspergere, inspergere, sparsi, sum. *reg. acc.*

besprenginge. Irrigatio, insparsio, adsparsio, onis, f.

besprepden/uptsprepden. Extendere, distendere, tendi, tensum. *reg. acc.*

besprepden/ opsprepden. inspergere, sparsi, sparsum; insternere, stravi, stratum. *reg. acc.*

bespringen/overhallen. Assilire, lui & lii, sultum; impetere, tivi & tii, titum; adoriri, adorsus, *dep.* invadere, vasi, vasum. *reg. acc.*

bespringen / beryden. Inscendere, scendi, scensum. *reg. acc.*

besproepen. *s.* **besprenghen** ut: **Sijn hooft wordt met water besproept.** Caput ipsius irroratur aquis.

besproep-krupcke. Harpagium, ii, n.

bespupten. *s.* **besproepen.** Conspergere.

bessem. Scopæ, parum, f. *pl. num.*

bessemtjen. Scopula, æ, f.

bessemstele, bessemstock. Capulus scoparum.

best. Melius, potius. *adv.*

bestaecken/met staecken besetten. Palare, avi, atum. *reg. acc.*

bestaen/blyven staen. Constare, consistere, subsistere, persistere, stiti, stitum.

bestaen/ beginnen. Incipere, occipere, pio, cepi, ceptum; auspicari, catus; ordiri, orsus; aggredi, dio, gressus. *dep. reg. acc.*

een stout bestaen. Audax facinus.

bestaen/aengaen. Attinëre, nui, tentum: attingere, attigi, attactum. *reg. acc.*

bestaen van bloede. Jungi sanguine: teneri cognatione.

bestaen/gelegen zijn. ut: **De saecke bestaet hierin.** In hoc consistit: in hoc positum est: in hoc versatur.

bestaen zijn / verpleckt staen. Percelli, culsus: consternari, natus: perplexum reddi.

bestaenlyck. Hypostaticus, a, um, o.

bestandigh. Firmus, fixus, a, um: stabilis, e, is: constans, antis, o.

bestandicheyt/bastichept. Firmitas, stabilitas, tatis, constantia, æ, f.

bestandt/ aenstandt van wapenen / treftves. Inducix, ciarum, f. *pl. num.* armistitium, ii, n.

beste. Optimus, potissimus, a, um, o.

beste van de Stadt. Optimates, primates, summates, um, m. *pl. num.*

sijn beste doen. anniti, conniti, nisus & nixus, Agere pro viribus, navare sedulam operam; toto pectore incumbere. ut: **Hy doet sijn**

beste / dat dat niet en geschiedt. Valdè laborat, ne id fiat.

ten besten geben / geven om te verteiren. Erogare honoris ergo.

ten besten geven / tot bupt geben / pijs geven. Exponere prædæ.

ten besten spreken. Intervenire, veni, ventum; intecedere, cessi, cessum.

tot iemants beste zijn. Obsequio alterius parêre; voluntati alterius inservire, commodo & utilitati alterius studere.

ten besten opnemen. Accipere in bonam partem, in meliorem partem interpretari.

besteck/besteckscl/bewerp om iet te doen. Adumbratio, delineatio, onis; sciagraphia, æ, f.

besteck/ voorneemen. Cœptum, inceptum, ti, n. machinatio, onis, f.

besteden/aenbesteden/verhueren. Locare, elocare, collocare, oblocare, avi, atum. **Daer sal nieuw werck aenbesteet worden.** addicetur novum opus.

besteden / uptgeven. Impendere, pendi, pensum; erogare, avi, atum. *reg. acc.*

ten houwelyck besteden. Nuptui collocare; nuptui dare.

besteder van de knapen. Famulorum elocator.

besteder van koopmanschappen. Proxeneta, æ, m.

besteedster. Ancillarum elocatrix.

besteken/rondsom steken. Configere, affixe, circumfigere, fixi, fixum. *reg. acc.*

besteken / tot bedrijven. Moliri, litus, litum, machinari atus, atum. *dep. reg. acc.*

besteken/een middel van't werck maecken. Informare, delineare, avi, atum, *fil.* opus.

besteken/laegen leggen. Tendere retia; tendere plagas, tendere insidias. *r. dat.*

besteken iemant op sijnen geboorte dagh. Natales alicujus floribus *vel* munusculo honorare.

besteken werck. Fallacia premeditata.

bestellen / ordonneren. Disponere, posui, positum; statuere, constituere, tui, tutum, *reg. acc.*

bestemminge. Destinatio, onis, f.

bzieven/packen/ &c. bestellen. Litteras *vel* farcinas deferre, curare perferendas.

bestemminge/ordonnantie. Dispositio, constitutio, onis, f.

bestellinge ter oorloge. Armatura, æ, f. Apparatus bellicus.

bestemmen/toestemmen. Suffragari, gatus, gatum. *dep. reg. dat.* approbare, avi, atum. *reg. acc.*

bestemmen/ bespreecken. Condicere, dixi, dictum, definire, nivi, nitum, determinare,

re, avi, atum. *reg. acc.*

besterven/verbleekt worden. Expallescere, pallui.

bestier/bewint. Regimen, minis, n. rectio, directio, gubernatio, onis, f.

bestieren/bewint van iet hebben. Regere, rexi, rectum; moderari, tatus, ratum, *dep. reg. acc.*

bestieren/ mennen. Ducere, deducere, duxi, ductum. *reg. acc.*

bestieringh. Gubernatio, onis, f.

bestooten/oft.

bestormen. Adoriri, rior, riris *vel* reris, adortus, aggredi, gressus sum. *dep.* invadere, vasi, vasum; impetere, tivi *vel* tii, titum. *reg. acc.*

bestorminge. Aggressio, invasio, onis, f. impetus, tus, m.

bestorten. Perfundere, fudi, fusum, *reg. acc.*

bestoven/vol stof. Pulverulentus, a, um, o. Pulvere conspersus.

bestoven/bewaept/sotaghtigh. Fatuus, delirus, stultus, a, um, o.

bestraelen. Irradiare, avi, atum. *reg. acc.*

bestraelinge. Irradiatio, onis, f.

bestrekken. Extendere, tendi, tensum. *r. acc.*

bestrikken. Illaqueare, intricare, avi, atum; irrerite, tivi, titum. *reg. acc.*

bestrijken/besmeiren. Illinere, oblinere, lini & livi & levi, litum; inungere, unxi, unctum *reg. acc.*

bestrijken/bedziegen. Decipere, pio, cepi, ceptum. *r. acc.* Fucum facere. *reg. dat.*

bestrijk/flatteringe. Jemanden't bestrijk geven. Adulari, latus. latum. *dep. reg. dat.* palpare, avi, atum; delinire, linivi, nitum. *reg. acc.*

bestrijkinge. Illinitio, oblinitio, onis, f.

bestryden, Oppugnare; impugnare, avi, atum. *reg. acc.* *s.* **bestormen** ut: **Voor 't bestormen sal haer de Stadt aen de Vyant niet overgeven.** Ante oppugnandam non dedet se urbs hostibus.

bestroyen. Conspergere, insparsi, sparsi, sparsum, insternere, stravi, stratum. *r. acc.*

bestrupden/s. bestrijken/bedziegen. ut: **Hy sal u bestrupden.** Ille te circumveniet, verba tibi dabit, fucum faciet, dolos, fumos vendet.

bestupden. Respergere pulvere: adspergere pulvere.

besueren. Luere, lui, luitum. *reg. acc.* Acerba pati: dura perpeti *vel* perferre: acerbos labores subire. ut: **Hy heeft dat wel besuert.** Non sine sudore & labore id consecutus est.

besunder. *s.* **besonder.** ut: **'t Is een besonder boek.** Est liber singularis, eximius, exquisitus.

beswaeren/swaer maecken. Gravare, aggra-

vare, prægravare, avi, atum. *reg. acc.* Onus imponere. *reg. dat.*

beswaeren/bedroeven/verdriet aendoen. Vexare, agitare, turbare, tristare, contristare, avi, atum; affligere, flixi, flictum. *reg. acc.* Tædium parere, afferre: molestiam adspergere, afferre. *reg. dat.*

sigh beswaeren / swaerigheyt in iet maecken. Gravari, vatus. Gravate *aut* invite aliquid facere.

beswaerenisse. Aggravatio, contristatio, onis, f.

beswet. Sudabundus, a, um, o.

beswoeren/met eedt bevestigen. Juramento confirmare. *reg. acc.*

beswoeren/besoen. Adjurare, conjurare, exorcizare, avi, atum. *reg. acc.*

beswoerer. Adjutator, oris; exorcista, æ, m.

beswoeringe. Adjuratio, conjuratio, onis, f. exorcismus, i, m.

beswyken. Deficere, cio, feci, fectum: languescere, elanguêre, langui, Viribus destitui.

beswykinge. Defectio, onis, f.

beswymen. Intermori, emori, morior, mortuus. *part.* moriturus. Animo deficere: deliquium pati.

beswyminge/beswymthept. Extasis, syntexis, is, f. deliquium, i, n.

beswymt. Synnecticus, ci, m. Deliquium patiens.

betaelen. Solvere, persolvere, exsolvere, solvi, solutum: satisfacere, cio, feci, factum. *reg. dat. pers. cum acc. rei.* ut: **Hy sal in twee of drie Jaeren sijn schult betaelen.** Dissolvet æs alienum annuâ; bimâ, trimâ die.

betalen/boeten. Luere, lui, luitum; pendere, pependi, pensum. *reg. acc.*

betaeler. Solutor, toris, m.

betaelinghe. Solutio, numeratio, pensio, onis, f.

betaemelyk / &c. behoorelyk / &c. ut: **Hy kaerset betaemelyk.** Ille decenter pilâ palmariâ ludit.

betasten. Tangere, tetigi, tactum; contrectare, avi atum. Scrutari tacta. *reg. acc.*

bete/bytinge. Morsus, admorsus, ûs, m.

bete/ mondvol. Bolus, li, m. bucula, æ, f.

beetjen. Buccella, æ, f. frustillum, li, n.

beetjen/ bleesch. Caruncula, æ, f.

beteekenen. Significare, indicare, notare, denotare, avi, atum. *reg. acc.*

beteekeninge/beteekenisse. Significatio, indicatio, onis, f. significatus, ûs, m.

betekenigh. Significativus, a, um, o.

betekendlyk. Significativè.

beter/ liever. Potius. *adv.*

beter/ bequaemer. Melior, oris, c. melius, oris, n, potior, oris, c. potius, oris, n.

beter worden. Melioreſcere, emendari, meliorari, atus, *paſſ.*

beteren/beter maeken. Corrigere, rexi, rectum; emendare, meliorare, avi, atum. *reg. acc.* Ad incudem revocare.

beteren/ſich beteren/'t quaet laeten. Reſipiſcere, pui; pœnitêre, tui. Emendare ſe, corrigere ſe; ad meliora ſe recipere; ad meliora converti; ad frugem redire bonam.

beter zijn/ treffelyker zijn. Præſtare, ſtiti, ſtitum; antecellere, cellui; prævalere, lui: præpollere, ſui; præceliere, excellere, lui, eminere, nui. *reg. dat.*

't is beter. Præſtat; ſatius eſt: conſultius eſt: melius eſt: potius eſt.

beterer. Emendator, corrector, caſtigator, oris, m.

beteringe/ verbeteringe. Emendatio, correctio, caſtigatio, onis, f.

beterniſſe des levens. Correctio *vel* emendatio vitæ: converſio ad frugem: vitæ correctioris ſtudium.

beteuteren/beroert maeken. Turbare, perturbare, avi, atum: commovere, movi, motum. Turbare animo, *reg. acc.* metum injicere, incutere. *reg. dat.*

betichten/beryghen. Accuſare, incuſare, avi, atum. *reg. acc.* Reum facere criminis: imputare alicui aliquid.

betichter. Accuſator, oris, m.

betichtinge. Accuſatio, incuſatio, onis, f.

betichſter. Accuſatrix, tricis, f.

beryghen. ſ. **betichten.** ut: **De meeſter beryght u van luyhepdt.** Magiſter accuſat te ignaviæ.

berimmeren. Ornare ædificiis; inſtruere ædificiis.

betochte goeden. Bona uſufructuaria.

betonie. Betonica, ſerratula, æ, f.

betooningh/bewijs. Demonſtratio, onis, f.

betoomen. Frenare, refrenare, avi, atum. *reg. acc.*

betoon. Demonſtratio, ratio, onis, f. argumentum, documentum i, n.

betoonelijk. Probabilis, demonſtrabilis, e, is, o.

betoonelijken. Apertè, probabiliter, rationabiliter, demonſtrativè. *adv.*

betoonen. Demonſtrare, declarare, probare, avi, atum, *reg. acc.* ſ. **bewijſen.**

betooner. Probator, demonſtrator, declarator, oris, m.

betooninge. ſ. **betoon.** ut: **U betooninge en voldoet my niet.** Demonſtratio tua mihi non ſatisfacit.

betooveren. Incantare, faſcinare, effaſcinare, avi, atum, *reg. acc. Reliqua.* ſ. **Tooveren.**

betoteren. ſ. **beteuteren.** ut: **En betoterт hem niet.** Ne move hominem.

bet-out-ober-groot-vader. Atavus, i, m.

bet-out-ober-groot-moeder. Atavia, æ, f.

betrachten/overleggen/ bedenken. Conſiderare, deliberare, ponderare, trutinare, avi, atum; meditari, tatus, tatum. *dep.* perpendere, expendere, pendi, penſum, *reg. acc.*

betrachtinge. Conſideratio, perpenſio, cogitatio, onis, f.

betraenen/beweenen. Deplorare, avi, atum. *reg. acc.*

betraenen/met traenen beſtorten. Lacrymis perfundere, madefacere, rigare.

betrappen/ met voeten trappen. Calcare, percalcare, avi, atum, *r. acc.*

betrappen/ achterhaelen. Deprehendere, hendi, henſum. ſ. **Achterhaelen/ betrappen.** Aſſequi, quor, cutus ſum. *dep. reg. acc.*

betrappinge. Deprehenſio, onis, f.

betrek. Attractio, pertractio, onis, f.

betrek/ bewerp. ſ. **bewerp.** Delineatio, onis, f.

betrecken/tot hem trecken. Attrahere, traxi, tractum. *reg. acc.*

in 't Recht trecken. In jus vocare.

betrecken/bewerpen. Delineare, adumbrare, avi, atum, *reg. acc.*

betreckinge/ bewerp. ſ. **bewerp.** Adumbratio, onis, f.

betreckinge van 't vonnis. Appellatio, onis, f. Provocatio, onis, f.

betreckingh/ onderlinghe opſicht. Relatio, onis, f.

betreckingh. Relativus, a, um.

betreden. Percalcare, avi, atum. *reg. acc.*

betreden wegh. Via trita.

betrippelen. Alternis pedibus conculcare.

betrompen. ſ. **bedriegen.** ut: **Hy weet de Menſchen te betrompen.** Ille ſcit inescare homines; callet imponere, dolos vendere humano generi.

betrouwen. Fidere, confidere, fiſus, fiſum. *neutro paſſ.* credere, credidi, ditum. *r. dat.* Fidem habere.

te ſeer betrouwen. Præfidere, fiſus. *reg. dat.*

betrouwen/betrouwinge. Fiducia, confidentia, æ, f.

betupgen. Teſtari, teſtificari, atus. *dep. r. acc.*

betupger. Atteſtator, oris; teſtis, is, m.

betupginge. Teſtatio, onis, f.

betupnen. Sepire, conſepire, præſepire, circumſepire, ſepivi & ſepſi, ſepitum & ſeptum. *reg. acc.*

betupninge. Septum, conſeptum, ti, n.

ben/genoegh. Satur, ra, rum, o. Oppletus vino *vel* cibo.

ben! Hu! ohu! *Interjectio terrentis,*

bevaen. ſ. **bevangen.** ut: **Hy is bevaen.** Captus, irretitus eſt.

beballen/ gebeuren. Accidere. *in tertiis tantum perſonis, & proprie de malis.* Contingere, *in tertiis tantum perſonis, & proprie de bonis.*

beballen by geluk. Accidere caſu, contingere caſu; evenire fortuitò.

beballen/behagen. Placêre, cui, citum; arridêre, riſi, riſum. *r. dat.*

beballen ut: 't Behalt hem wel/ het gaet hem wel af. Gratiam habet, leporem habet.

beballick. Gratioſus, venuſtus, feſtivus, modeſtus, lepidus, a, um, o.

beballighepdt. Venuſtas, feſtivitas, gratioſitas, tatis, gratia, æ, f. lepor, poris, m.

beballyk. Gratioſè, venuſtè, decorè, lepidè, feſtivè. *adv.*

bebank. ſ. **betupninge.** Conſeptum, i, n.

bebangen. Corripere, pio, tipui, reptum; irretire, tivi, titum. *reg. acc.*

bebangen met ſlaep. Correptus ſomno.

bebanghen met dzoefheydt. Preſſus dolore; confectus, afflictus atque profligatus mœrore.

bebangen met drank. Obrutus potu.

bebangen met woorden. Verbis inductus; perſuaſus ſermone.

bebattende kennis. Notitia apprehenſiva.

beuk van de Kercke. Alvus templi; gremium templi.

beuk van 't ſchip. Carina, æ, f.

beuk van een hemde. Tunicella, æ, f.

beukeler. Clypeus, i, m. ſcutum, i, n.

bevechten. ſ. **beſtoorмen.** Oppugnare, avi, atum. *reg. acc.*

bevechter. Oppugnator, impugnator, oris, m.

bevechtinge. Oppugnatio, impugnatio, onis, f.

bevel/gebodt. Mandatum, præceptum, juſſum, imperium, i, n. commiſſio, onis, f.

bevel/ 't gene dat geboden is. Mandatum, præceptum, juſſum, imperatum, i, n.

ſijn bevel naekomen. Mandatum exſequi; mandatum perficere, imperatis ſatisfacere.

ſijn bevel niet nakomen. Deficere in mandato exſequendo, deeſſe muneri ſuo, recedere à mandato.

bevelen/gebieden. Mandare, demandare, imperare, avi, atum, præcipere, pio, cepi, ceptum; injungere, junxi, junctum; jubêre, juſſi, juſſum. *reg. dat. perſ.*

bevelen/ commiſſie geven. Committere, miſi, miſſum, mandare, commendare, avi, atum; Imponere negotium; injungere onus, *r. dat. perſ. cum acc. rei.*

bevelen/ iemanden vertrouwen. Credere, concredere, credidi, ditum; committere, miſi, miſſum; commendare, avi, atum, *r. dat. perſ. cum acc. rei.* Fidei alicujus tradere; fidei committere.

ſich aen Godt bevelen. Dicare ſe Deo; dedere ſe Deo: tradere, commendare, committere ſe Deo.

beveler. Juſſor, mandator, oris, m.

beveldhebber. Delegatus, i, officialis, is, m.

beven. Tremere, contremere, intremere, contremiſcere, mui, *ſine ſup.* trepidare, avi, atum; horrere, horreſcere, rui, *ſine ſup.*

bevende. Trepidus, tremebundus, a, um, o.

bever. Fiber, bri; caſtor, oris, m.

dat van bevers is. Caſtoreus, a, um, o.

bevergal. Caſtoreum, i, n.

bevernelle/pimpernelle. Saxifraga, æ, f.

bevesten/ met wallen versterken. Munire, nivi, nitum. *reg. accuſ.* Muro *ſeu* vallo cingere.

bevestigen/sterk maeken. Confirmare, corroborare, avi, atum; munire, nivi, nitum, *reg. acc.*

bevestigen ſijn woord. Aſſeverare, affirmare, avi, atum, aſſerere, ſerui, ſertum. *reg. acc.*

bevestigen ſijn gebodt. Sancire, ſancivi & ſanxi, ſanctum & ſanctum. *reg. acc.*

bevestinge. Affirmatio, aſſeveratio, onis, f.

bevestiging. Affirmativus, a, um, o.

beugel. Hemicyclus, ſemicirculus, i, m. ſ. **bogel.**

bevinden/ merken. Deprehendere, hendi henſum, comperire, peri, pertum, *r. acc.*

bevinden. ſ. **Achterhaelen/ betrappen.** Conſequi, quor, ſcutus ſum. *dep. reg. acc.*

bevinge. Trepidatio, palpitatio, onis, f. pavor, horror, tremor, oris, m.

beul/ ſcherprechter. Tortor, toris, carnifex, ficis, m.

beblecken. Maculare, commaculare, contaminare, avi, atum. *reg. acc.*

beblekinge. Maculatio, commaculatio, contaminatio, onis, o.

beulink. ſ. **bolink.** ut: **De imps heeft de beulingen beknabbelt.** Mus arroſit hilas.

bevochtigen. Humectare, rigare, irrigare, avi, atum. *reg. acc.*

bevooghden/eenen momboir geven. Tutorem pupillo conſtituere, dare. (re.

bevooghden/momboir zijn. Tutorem age-

bevooghdinge. Tutela, æ, f.

bevolkt. ſ. **volkrijk.** ut: **De ſtadt van Amſterdam is seer bevolkt.** Amſtelædamum eſt urbs populoſiſſima.

bevolen. Commendatus, juſſus, a, um.

bevoorwaeren. ſ. **beſpreken.** **Hoe ſuldy 't verbond bevoorwaeren.** Qui paciſceris fœdus?

bevoorminghy. Informatio, onis, f

bevrachten. Onerare, avi, atum, *r. acc.* Veſturam dare,

bevraegen. Interrogare, explorare, avi, atum; inquirere, quisivi, situm; consulere, lui, sultum.

bevredigen/te vreden stellen. Placare, complacare, avi, atum. *reg. acc.*

bevreesen. *s.* Vreesen. Vereri, eor, itus sum. Reformidare, avi, atum. *reg. acc.*

bevreest. Timidus, pavidus, meticulosus, formidolosus, a, um, o. Animi abjecti, fracti & pavidi.

bevriesen. Congelare, avi, atum; congelari, atus. Glacie durari, indurari, obduci, tegi.

bevryden/ stark maecken. Munire, nivi, nitum. Tutum reddere. *reg. acc.* Bewaert u voor de konde. Munite a frigore.

bevryden/vrydom geven / op vryen voet stellen. Liberare, vindicare, avi, atum; manumittere, misi missum, emancipare, avi, atum. In libertatem asserere. *r. acc.* libertatem tribuere. *reg. dat.*

bevroeden. *s.* bedenken. Considerare, avi, atum. *r. acc.* animadvertere, ti, sum, *r. acc.*

bevroedsaem. Consideratus, cordatus, a, um. prudens, dentis, o.

beurte/keer. Vicem, vice, *in sing.* vices, vicibus, *in plur. rarissimè* vicis, vici. *in sing.*

't is u beurte. Tuæ sunt vices.

met beurten. Alternatim. *adv.* Pervices, alternis vicibus; alterna vice; stata vice.

beurt houden. Servare vices.

beurt-middagh-kring. Circulus vicemeridianus.

beurte stellen. Sortiri vices.

beurte veranderen. Variare vices.

bevrucht. *s.* Swanger. ut: 't Is een bevrughte Vrouw. Est mulier fœta, prægnans, gravida, gerit, fert fœtum.

beusel/beuselinge/beuselmerkt. Gerræ, nugæ, tricæ, arum, f. *pl. num.* nugamentum, deliramentum, i, n.

beuselen/boerten / alven. Nugari, tricari, atus. *dep.* Nugas agere.

beuseler. Negator, tricator, impostor, oris; nugivendulus, i. gerro, ronis, m.

bevuchsen/ met wasch bestrijken. Incerare, avi, atum. *reg. acc.* Cerâ linere.

bewaeren/beschermen. Defendere, fendi, sum; protegere, texi, tectum; servare, avi, atum, custodire, divi, ditum, *reg. acc.*

bewaeren / by hem houden. Custodire, divi, ditum, servare, asservare, conservare, avi, atum. *reg. acc.*

te bewaeren geven. *s.* bevelen / iemanden betrouwen. ut: Geeft my u schrijne te bewaeren. Scrinium tuum mihi ad servandum, committe fidei meæ.

bewaeringe/ bewaernisse. Custodia, æ; asservatio, conservatio, onis, f.

bewaeringe/beschantsinge. Munimen, minis, munimentum, ti, n.

bewaerder. Custos, odis; servator, asservator. oris, m. De bewaerder heeft een spook gesien. Custodi apparuit larva, strix.

in bewaerder handt zyn. Alequestrâ manu asservari.

in bewaerder handt stellen. Manui sequestræ concredere.

bewaerelyk/ dat men bewaeren kan. Servabilis, e, is, o.

bewaeyen. Afflare, spirare, avi, atum. *reg. acc.*

bewaept/ half sot. Fatuus, delirus, a, um, o.

bewallen. *s.* beschantsen. Obvallare, avi, atum, *reg. acc.* Circumvallare.

bewapenen. Armare, obarmare, avi, atum. *reg. acc.* Armis induere: armis instruere.

bewateren/nat maken. Humectare, irrigare, avi, atum. *reg. acc.*

bewateren/ met water versterken. Munire aquis: cingere aquis; aquis circumdare. *reg. acc.* aquas circumducere. *reg. dat.*

bewateringe. Humectatio, irrigatio, onis, f.

beweenen. Deplorare, complorare, avi, atum; lamentari, atus, tatum. *dep.* lugere, luxi, luctum; deflere, flevi, fletum. *reg. acc.* Fletu prosequi.

beweenelyk. Deplorandus, deflendus, a, um. lamentabilis, flebilis, e, is, o.

beweenelyken. Flebiliter, lacrymabiliter. *adverb.*

beweeninge. Deploratio, lamentatio, onis, f. comploratus, ûs, m.

bewegen tot iet. Monere, commovere, permovere, movi, motum, exstimulare, instigare, avi, atum; conciere, civi, citum. *reg. acc.*

bewegen van de plaetse Movere, commovere, movi, motum. *reg. acc.* Loco movere.

bewegen. ut: De doolende moetmen bewegen. Errantes sunt in viam dirigendi.

bewegen met woorden bekomen Persuadêre, suasi, suasum: inducere, duxi ductum: pellicere, cio, lexi, lectum. *reg. acc.*

bewegelyk/dat iemanden beweeght. Motivus, permotivus, a, um, o.

beweegh-zenuwe. Nervus motorius.

bewegelyk/ dat kan beroert worden. Mobilis, mutabilis, e, is, o.

bewegelykheyt des gemoets. Affectus, us, m. Motus animi: affectio mentis: mentis motio: mentis perturbatio.

beweginge van iet. Incitatio, excitatio, exstimulatio, onis, f. motus, us, m.

beweginge van de plaetse. Agitatio, motio, onis, f. motus, ûs, m.

een klepne beweginge. Commotiuncula, æ, f.

beweiren. *s.* verwriren. Propugnare, avi, atum, *reg. acc*

beweldighen. *s.* overweldigen. ut: Hy heeft my beweldight. Ille me vi oppressit, superavit.

bewettighen. Lege comprobare: lege stabilire.

bewichtigen. Ponderare, avi, atum; perpendere, pendi, pensum. *reg. acc.*

bewys/toon. Demonstratio, constitutio, probatio, ratio, onis, f. argumentum, documentum, i, n.

bewyselyk. Monstrabilis, demonstrabilis, e, is, o.

bewysen/betoonen. Demonstrare, probare, confirmare, avi, atum. *reg. acc.* fidem facere.

bewysen/toeschikken. Assignare, avi, atum; attribuere, bui, butum. *reg. dat. pers. eum acc. rei*

bewysinge van gelde. Assignatio, attributio, onis, f.

bewimpelen / bedecken. Velare, obvelare, avi, atum. velo contegere. *reg. acc.*

bewimpelen/met bedekte woorden seggen. Involvere sermone: supprimere verbis.

bewinden. Convolvere, involvere, obvolvere, volvi, volutum. *reg. acc.*

bewindtsel. Involucum, cri, n.

bewint/beschik. Administratio, onis: cura, provincia, æ, f. officium, cii, n.

bewint hebben. Administrare, curare, avi, atum. *reg. acc.* Administrationem habêre: curam habêre. *reg. gen.*

bewinthebber. Administrator, curator, oris, m.

bewinteren. *s.* overwinteren. ut: De Soldaten sullen in dit Eylandt overwinteren. Milites in hac insula hybernabunt.

bewitten. Dealbare, avi, atum. *reg. acc.*

bewittinge. Dealbatio, onis, f.

bewoonen. Habitare, inhabitare, avi, atum. incolere, colui, cultum. *reg. acc.*

bewooninge. Habitatio, onis, f. incolatus, ûs, m.

bewoonelyk. Habitabilis, e, is, o.

bewerp van een gebouw oft schilderye. Delineatio, adumbratio, onis, ichnographia, sciagraphia, æ; delineamentum, i, n. *s.* Plaen.

bewerp/kort begrip. Summarium, compendium, breviarium, ii, n. synopsis, sis, periocha, æ, f. Brevis totius rei comprehensio.

bewerp boek. Protocollum, li, n.

bewerpen in 't kort. Summatim comprehendere: succinctè annotare.

bewerpen een schilderye oft bouw. Delineare, adumbrare, avi, atum. *reg. acc.* Picturâ lineari & umbratili fingere & repræsentare.

bewerpsel. *s.* bewerp. ut: Men siet meer bewerpselen in de Wereldt / dan wel

maecktheden. In mundo plures cernuntur adumbrationes quàm perfectiones.

bepaert/als men musiquelyk op de klocxkens speelt. Argutus & numerosus tintinnabulorum crepitus: campani æris festus hilarisque numerosis modulis sonitus.

bepaerden. Modulatum festumque carmen campanis canere: argutè & numerosè tintinnabula ciere: incitatius quatefactis campanis harmoniam canere.

bepaerder. Campanarum argutus ad numeros modulator.

bepde. Ambo, ambæ, ambo, o. *pl. num.* uterque, utraque, utrumque. *g. n.* utriusque, o.

beyde gaeder. Ambo simul: ambo pariter.

wie van beyden. Uter, utra, utrum. *gen.* utrius. *dat.* utri, o.

geen van beyden. Neuter, neutra, neutrum. *gen.* neutrius, *dat.* neutri, o.

beyden/toeven/verbeyden. Exspectare, avi, atum; morari, commorari, immorari, præstolari, atus, atum; opperiri, oppertus sum, oppertum. *dep. reg. acc.*

beydinge. *s.* verbeydinge. ut: Beydingen zyn voor de beyoestige kranke vertroostingen. Exspectationes sunt ægræ egenis consolationes.

beyr. Ursus, i, m.

beyrinne. Ursa, æ, f.

beyren klaeuw. Acanthus, i, m. Brancha ursina.

beyz-wortel. Campsanea; Sesele Creticum.

beyzigh weder. Cœlum æstuosum.

beytel om te klieven. Cuneus, i, m.

beytel om te steecken. Scalprum, scalpellum. i, n.

beytel om te klossen. Vola, æ, f.

beytel schijp. Pristis, is, f.

bibbelen. *Fl.* babbelen. Acie gingivarum mandere.

bicket. Talus, taxillus, i, m.

bickelen. Ludere talis.

bickelen. *Holl.* Sculpere, scalpere, psi, ptum, *reg. acc.*

bickeler. *Holl.* *s.* Steenhouwer. ut: De bickelaer heeft konstigh in een steen uytgehouwen het doode lichaem van een mope jongelinck / in de derde sommermaendt nae syn begraffenisse. Lapicida saxo, in saxo, in saxum artificiosè incidit juvenis venusti cadaver, æstivo mense tertio ab ipsius sepultura.

bickelen. *Holl.* Steenhouwen. ut: Hy wil liever bickelen dan bedelen. Ille mavult lapicidinæ operam navare quam mendicare, agere lapicidam quàm mendicum.

bidden. Rogare, orare, obsecrare, supplicare, avi, atum: petere, tivi & tii, titum,

precari, obtestati, atus, atum. *dep. reg. acc.*

Hertelyck bidden, Enixè precari: etiam atque etiam petere: vehementer rogare: obnixè rogare.

bidden van deure tot deure. ſ. **Bedelen**. ut: **In ſommige ſteeden mogen de behoeftige niet bidden van deure tot deure**. In nonnullis urbibus non licet egenis oſtiatim victum emendicare, ſtipem rogare, petere.

bidden/ nooden. Vocare, invitare, avi, atum. *r. acc.*

bidder/ beder. Rogator, precator, oris, m.

bidder/ nooder. Invitator, oris, m.

bidderſſer / bidtſter. Precatrix, rogatrix, icis, f.

biddinge, ſ. **gebedt**. ut: **Sonder biddinghe zuldy niet verkrijgen de Goddelijcke ſegeninge**. Sine oratione non potieris divinâ benedictione.

bidt-plaetſe. Oratorium, ii, n.

bie. Apes, *vel* apis, is, f.

bie-angel. Aculeus, i, m.

bie-kozf. Alvearium, mellarium, i. n.

bie-hof. Apiarium, rii, n.

bieken. Apicula, æ, f.

bie-man. Apiarius, mellarius, ii, m.

bie-moeder/bien Coningh. Dux apum: dux examinis.

bien gerupſch. Bombus apum.

bie-ſwarm. Examen apum.

bie-wolf. apiaſter, ſtri, m. apiaſtrum, i, n.

biechte. Confeſſio, onis, exomologeſis, ſis, f. Peccatorum coram Sacerdote enumeratio.

biechten. Confiteri, feſſus. *r. acc.* Facere exomologeſin.

biecht-ſtoel. Sedes confeſſionalis.

biecht-vader. Confeſſarius, ii, m.

bieden/pzeſenteren. Offerre, fero, obtuli, oblatum. *reg. dat. perf. & acc. rei.*

geluck bieden. Gratulari, latus *reg. dat.* Benè precari, fauſta apprecari.

bieden de handt. Dexteram porrigere. *Item* **helpen**. ſ. **helpen**. auxiliari, or, atus ſum. *dep. r. dat.* ut: **Hy blyft ongeluckigh/ ſoo wie de gebodene handt niet en vat**. Manet infelix, quiſquis dextram porrectam non prehendit.

bieden/dingen in 't koopen. Licitari, atus, atum, *dep. r. acc. rei & abl. pretii.*

biedinge. Oblatio *vel* licitatio, onis, f.

bienbenn/ wellekom. adventus felix & fauſtus.

bienbenn/weeſt wellekom. Felix ſit adventus tuus.

bienbenn / beſchenckinge ofver iemandts wellekom. Fauſti adventus epularis gratulatio: epulum felicis adventûs nomine datum.

bienbenn geven. Læti adventûs epulum dare: fauſti adventûs nomine amicos epulo accipere.

bier. Cereviſia, æ, f. zythus, i, m.

bieragtigh. Quod ſapit cereviſiam.

bier-banck. Taberna, æ, f.

bier-bzouwen. Coquere cereviſiam.

bier-bzouwer. Cereviſiæ coctor.

bier-bupck/ bierlups. ſ. **Dzonckaert**. **Den bierbupck is in 't water gevallen**. Cereviſiæ potator incidit, illapſus eſt in aquas.

bier-tapper. Zythopola, æ, m.

bier-bliegen. *Holl.* Puſtulæ *vel* papulæ rubentes, in ebriioſorum faciebus enaſcentes.

bieſe. Juncus, ſcirpus, a, um, o.

van bieſen. Junceus, ſcripeus, a, um, o.

bieſen in de zee. Mariſcus, ci, m. Mariſcum, i, n.

bieſen-kozfken. Scirpiculum, i. n. ſcripiculus, li, m.

bies-boſch/bieſlandt. Juncetum, i, n.

bieſloock. Schœnopraſum, i, n. aſcalonia, æ, f.

bieſen gelijck de koepen. Mugire, givi, gitum. Oeſtro, æſtu agitari.

bieſt/bienſt. Coloſtrum, i, n. coloſtra, æ, f.

bierebau. Larva, lamia, æ, f. Spectrum, ſtri, n.

bigge. *Holl.* **bigge**. Porcellus, li, m.

by-afdoeningh. Proſtaphæreſis, is, f.

bibel/ de H. Schzifture. Biblia, orum, n, *pl. num.* Libri ſacri.

by-blyven. Permanere, manſi, manſum; perſiſtere, perſtiti, ſtitum.

by-bzengen. Adducere, duxi, ductum, adferre, fero, attuli, allatum; apportare, avi, atum. *r. acc.*

by-bzengend. Adductivus, a, um.

by-kans. Prope, ferè, fermè, propemodum. *adv.*

by-komen. Appropinquare, avi, atum. *reg. dat.*

by-komſte. Appropinquatio, onis, f. adventus, ûs, m.

by-kruppen. Adrepere, repſi, reptum. *reg. dativ.*

by-doen. Addere, addidi, ditum. *reg. accuſ. rei.*

by-gaen. Adire, adeo, adivi, aditum; accedere, ceſſi, ceſſum. *r. acc.*

by-gank. aditus, ûs. m.

by-geloobe. Superſtitio, onis, f.

by-gelobigh. Superſtitioſus, a, um, o.

by-hank. appendix, dicis, f.

by-hangen, Appendere, pendi, penſum. *reg. acc.*

by-kringh/randsront. abſis, idis, f.

by-kringh/anrondt/opperkringhsken. Epicyclus, i, m.

bylandt. Vicina terra.

by-landigh. Conterminus, a, um, o.

byle. Securis, is; aſcia, æ, f.

byle-dzager. Securifer, feri, m.

byltien. Securicula, æ, f.

't byltim ſoecken. Nugari, atus, atum. *dep.* Nugas agere.

by-legzen. apponere, poſui, poſitum. *reg. acc. rei.*

by-leven/by iet leven. Vivere re aliquâ.

't by-leven. Victus, ûs, m. Uſus fructus ad vitam.

by-liggen. accubare, concumbere, cubui, cubitum. *reg. acc.*

by-liggen/aenpalen. adjacêre, jacui, *ſine ſup.* Confinem eſſe. *reg. dat.*

by-liggende landen. Confinia, nium, n. *pl. n.* Terræ adjacentes, conterminæ.

by-looyen. accurrere, curri, curſum.

by-looyer. aſſectator, oris, m.

by-makanderen. Conjunctim, ad invicem, *adv.*

by-naem/toe-naem. Cognomen, agnomen, minis, n. Epitheton.

bynaem/ſchamp. Dicterium, rii, n.

By-nemen. aſſumere, ſumpſi, ſumptum. *reg. acc.*

by-neven/beneffens. Secus, juxta, propè, apud. *præp. reg. acc.*

by-paſſinge. Symbole, es, f.

by-roepen. accire & accière, accivi, citum; accerſere, ſivi, ſitum. *reg. acc.*

by-ſcheute. ſ. **riefte**. ut: **De boomſnoeyer heeft de byſcheuten afgekapt**. Frondator palmites ſoraneos amputavit.

by-ſchicken. adjungere, junxi, junctum; adaptare, avi, atum. *reg. acc. rei cum dat. perſ.*

by-ſetten. apponere, poſui, poſitum, *reg. acc. rei cum dat. perſ.*

by-ſien. Cominus cernere: viſus eſſe debilioris: viſum habere debiliorem.

by-ſiende. Myops, pis, m.

by-ſinnigh. *Holl.* Irudens, dentis, o.

by-ſitten. aſſidêre, ſedi, ſeſſum. *reg. dat.*

by-ſitte/byſitſter. *Fl.* Concubina, æ, pellex, licis, f.

by-ſitter in den raedt. aſſeſſor, oris, m.

by-ſittinge. aſſeſſio, onis, f.

by-ſlaepen. Concumbere, cubui, cubitum. *reg. dat.*

by-ſlapinge. Concubitus, ûs, m.

byſonder. ſ. **beſonder**. ut: **In byſondere boecken zuldy binden byſondere leſſen**. In libris ſingularibus ſingulares reperies lectiones.

byſtaen/neven ſtaen. adſtare, adſiſtere, adſtiti, adſtitum.

byſtaen/helpen. ſ. **helpen**. ut: **Ghy moet den noodtdzuftigen byſtaen**. Tu debes opitulari opis indigis.

byſtandt/hulpe. ſ. **hulpe**. ut: **Eenige en begeeren geen byſtandt / maer d'andere en konnen geen byſtand hebben**. alii parcunt auxilio, alii vero orbantur auxilio.

byſter/fel. Immitis, e, is; ferus, a, um; ferox, rocis, o.

byſter/arm. ſ. **arm**. ut: **Hy is ſeer byſter**. Ille eſt mendicissimus.

byſtermaecken/ arm maecken. ſ. **arm maecken**. ut: **De bancherottiers hebben de man byſter gemaekt**. Decoctores everterunt hominem omnibus fortunis.

byſtermaecken/verwoeſten. ſ. **verwoeſten**. ut: **De Soldaten ſullen 't Landt byſter maeken**. Milites terram populabuntur.

byſter groot. ſ. **groot boven maeten**. ut: **'t Beeldt van S. Chziſtoffel is byſter groot**. Immanis eſt D. Chriſtophori ſtatua, ſimulachrum.

by-ſtooten/by-ſtouwen/by-ſtieren. Compellere, puli, pulſum. *reg. acc.*

byte/byte. *Holl.* ioeme. apertura glaciei

byten het ys. Glaciem rumpere *vel* aperire.

byten. Modêre, momordi, morſum. *r. acc.*

byten/etſen. aquâ chryſulcâ *vel* cauſticâ ſculpere, encauſticâ arte incidere in æs.

byten op de tonge. Urere linguam.

bytachtigh. Mordax, dacis, o.

byters. Inciſores, rum, m. *pl. num.* Dentes primores.

bytinge. Morſus, ûs, m. morſio, onis; mordacitas, tatis, f.

bval/toeval/aenkleef. accidens.

Bp-bank. Territorium, i, n. diſtrictus, ûs, m.

by-boegen. adjungere, junxi, junctum: addere, addidi, ditum; adjicere, cio, jeci, jectum, applicare, avi, atum. *reg. acc. rei cum dat. perſ.*

by-boeginge. adjunctio, additio, adjectio, onis, f.

by-boeger. adjunctor, additor, oris, m.

byboeghſel. Scholium.

byboedt/S. Janskrupdt. artemiſia, æ, f.

by-wegen/ſtuppwegen. Diverticula, avia, orum, n. *pl. num.*

by-weſen. adeſſe, adſum, adfui.

't by weſen/ tegenwoozdigheydt. Præſentia, æ, f.

by-wijf/byſit. Pellex, licis; focaria, concubina, æ, f.

by-wylen / ſomtydts. Subinde, nonnunquam, quandoque. *adv.*

by-woozde. Proverbium, adagium, ii, n.

by-wozpen. adjicere, cio, jeci, jectum; adjectare, avi, atum, *reg. acc.*

by zyn. ſ. bywesen. ut: Ik ſal der ſelven by zyn. Ego ipſemet coram adero præſens.
bilk. *Fl.* Paſcuum, i, n.
bille. Clunis, is, c. *gen.*
billen. Nates, tium. f. *pl. num.*
billigh/ redelijk. Æquus, juſtus, a, um, o.
billigheyt. Æquitas, tatis, f. æquum, i, n. fas, n. *indecl. habet tantum. Nom. Acc. & Voc.*
billighlijk/met recht. Jure, juſtè, meritò, licitè, æquè. *adv.* Haud immeritò: haud injuriâ: non temerè.
billoen/verboden munte. Moneta reproba, improba, prohibita.
bilſencruyt/ malcruyt. Hyoſcyamus, i, m. Appollinaris, is, munia, æ, f. altercum, ci, n.
binden/ by een binden. Ligare, avi, atum; nectere, nexui *vel* nexi, nexum; vincere, vinxi, vinctum; compingere, compegi, pactum: compaginare, avi, atum. *reg. acc.*
binder. Ligator, alligator, colligator, compactor, oris, m.
bindinge. Ligatio, alligatio, colligatio, onis; compactura, æ, f.
bindſel. Ligamen, minis; vinculum, li, n.
bingel-kruydt. Mercurialis, hinozoſtis, is, f.
binnen. Intus, interius. *adv.* intra. *prap. reg. acc.*
binnen-kamer. Conclave, is, n.
binnen korten tijdt. Brevi. *adv.* Intra breve tempus.
binnendijk. Sinus, us, m.
binnendragen. Introferre, fero, tuli, latum; Deferre aliquid intro.
binnen een ure. Intra horam.
dat binnen is. Inteſtinus, a, um, o.
binnen gaen. ſ. ingaen. ut: Op lieve gaet binnen oft in 't huys. Intra, amabo, domum, ad nos, ſeu, introi, obſecro, in ædes. Dignare quæſo domicilium meum introitu tuo. Veni, amabo te, intrò ad nos.
binnenlandſch. Indigena, æ, m.
binnenlandſchen oorlog. Bellum inteſtinum. i, n.
binnenplein. Pomerium, ii, n.
binnenſte. Interior, oris, c. interius, ius, n. intimus, a, um, o.
't binnenſte van 't huys. Penetrale, is, n. Interior domus pars.
binnenwaerts. Introrſum. *adv.*
bisdom. Epiſcopus, us, m. Epiſcopi diœceſis.
biſſchop. Epiſcopus, i. antiſtes, ſtitis, m.
biſſchops hoet. Mitra, infula, æ, f.
biſſchops ſtaf. Pedum, i, n. Litus pontificius.
biſchuyt tweebacken. Panis bis coctus, panis nauticus.
bitter. Amarus, acerbus, amarulentus, a, um, o.

bitteracht igh. Subamarus, a, um, o.
bitterheyt / bitternis. Amaritudo, dinis; amarities, ei; acerbitas, tatis, f. anaror, oris, m.
bitterlijck. Amarè, acerbè, aſperè, *adv.*
bitter macken. Amarum reddere.
bitter worden. Amareſcere.
't bitter van 't kaſkoen. *Fl.* roet. Fuligo, g. nis, f.
blak/ blak. Æquus, planus, a, um, o.
't blak. Planities, ei, f. æquor, oris, n.
blad/blade. *Fl. Holl.* i. bladinge. Proventus, us, m.
blader/ blepne. Puſtula, puſula, veſicula, æ, f. tuberculum, i, n.
bladerachtigh/ blepnachtigh. Puſtuloſus, a, um, o.
bladerloose. Vermicularis herba, craſſula minor.
bladinge. Proventus, us, m. Fructus agorum: uſus fructus bonorum.
by de bladinge leven. Ex uſufructu *vel* proventum bonorum vivere.
de bladinge trecken. Proventus annos recipere.
blad/ loof. Folium, ii, n. frons, ordis, f.
bladeren krygen. Frondere, frondeſcere, frondui.
bladeren verlieſen. Defrondere, lui.
bladerloos/dat gene bladeren en heeft. Foliis carens.
bladeraghtigh/ vol bladers. Frondoſus, a, um, o.
blad van metael/ ſoelie. Bractea, lamina, æ, f.
bladt/ planke. Aſſer, eris, m.
bladt in den boek. Pagina, æ, f.
bladt van de ſaege. Lamina ferræ.
blacken. Flaminare, flagrare, avi, atum. ut: Op blackt in liefde. Ardet amore.
blacker. Lychnuchus penſilis.
blacker/ bierpanne. Trulla, ferrea.
blaeme/verwytinge. Criminatio, inſimulatio, onis, f.
blame/quaeden naem. Infamia, æ, f. Invidia criminis: inuſta infamia nota.
blaemen/blaemeren/verijpen. Culpare, inſimulare, avi, atum; criminari, atus, atum. *dep. reg. acc.* Culpare, arguere, inſimulare aliquem flagitii, criminis.
blaemen/blaemeren/iemanden diffameren. Infamia quempiam aſpergere: infamiæ notam inurere alicui.
blaere. Vacca nigra, fronte alta.
blaeren. Boare, avi, atum; mugire, givi, gitum.
blaeſe in de lichaemen. Veſici, æ, f.
de gal-blaes. Veſica billiria.
pis-blaes. Veſica urinaria.
blaesken. Veſicula, æ, f.

Blaeſe /

blaeſe/waterblaeſe. Bulla, æ, f.
blaeſen. Flare, ſufflare, ſpirare, avi, atum. **'t vier blaeſen.** Inflare ignem: ſolle ſuccendere ignem: flatu excitare ignem.
op den hoorn/ trompet of roornet blaeſen. Buccinare, avi, atum. Canere tubam: inflare tubam.
blaes-kake/beroemer/poffer. Jactator, oris; glorioſus, i. Thraſo, onis, m.
blaes-balken/ poffen. ſ. beroemen. ut: De beroemer en kan niet dan blaes-kaecken. Gloriabundus nihil ſcit niſi gloriari.
blaeſoen/trompet. Buccina, tuba, æ, f.
blaeſoen/lof. Præconium, i, n.
blaeſoen/d'afbeeldinghe van eenen waepen-ſchildt. Imagines ſeuti gentilitii: gentilitiæ imagines, ſcuti ſymbolici.
blaeſoen/wapen-ſchilt. Gentilitium ſcutum: ſymbolica gentis parma.
blaeſoen / verklaringhe van de wapens die in den ſchildt ſtaen. Interpretatio ſcutarii typi: interpretatio gentilitii ſcuti & ejus typorum: diſerta recenſio ſcutariarum imaginum.
blaeſoenen/'t blaeſoen met woorden uytleggen. Scutarios, typos, & eis ſubjectam vim interpretari.
blaeſoenen/uytblaeſen. Publicare, divulgare, avi, atum. *reg. acc.*
blaes-ſpeeltuyg-kunde. Pneumatica, cæ, f.
blaet/blaetaghtigh/ &c. ſ. Poffen / poſaghtigh/ &c. Hy valt wat poſaghtigh. Ille non multum abludit ab ingenio jactabundorum: glorioſorum.
blaeuw / blauw. Cæruleus, cærulus, cæſius, glaſtinus, glaucus, a, um, o.
licht blauw. Venetus, thalaſſinus, a, um, o.
blaeuw geſlaegen. Lividus, a, um, o.
blaeuwigheyt van ſlaegen. Livor, oris, m.
blaeuwen hemel. Dium, ii, n.
onder den blaeuwen hemel. Sub Dio, ſub Jove frigido.
blaeuwen/ blaeuw verwen. Inficere colore cæruleo.
blaeuwe cooren-bloeme. Cyanus, ni, m.
blaeuwe lelien. Iris, ridis, f.
blaeuw oogh. Sugillatio, onis, f. livor, oris, m.
blaeuw-ſpecht. Sitta, æ, f. Picus cinereus.
blaeuwvoet. accipiter ſtellaris: aquila ſtellaris.
blaf. Planus, æquus, a, um, o.
blaffaert/poffer. ſ. poffer. ut: Deſen blaffert is doot laegen van de miſgunſtige het leven metter poffen benomen. Hic jactabundus, æmulorum inſidiis circumventus, vitam pariter cum jactantia finivit.
blaffen. *Holl.* keffen/baffen Latrare. oblatrare, avi, atum; gannire, ivi, itum.
blaeffetuer. Feneſtra papyracea.
blame/blameren. ſ. blaeme/ blameren. ut:

Een blaeme ſal hem aenghedaen worden / die de dienſten der broomen blameert. Infamia ei inuretur, qui officia proborum infamat.
blank/wit. Albus, candidus, a, um, o.
blanketſel. Fucus, ci, m. ceruſſa, æ, f. pigmentum, purpuriſſum, i, n.
blanketten. Tingere fuco: inficere purpuriſſo.
blanſſen/'t water ſtorten. Effundere, diffundere aquas.
blanſſen/ in 't water dabbelen. Aquas motitare.
blaſphemeren / Godt laſteren. Violare Numen dictis ſacrilegis: maledictis minuere divinam majeſtatem.
blaſphemeerder/ Gods laſterer. Verbis in Numen impius, ore in Deum ſacrilegus.
blaſphemie / Gods laſteringhe. Blaſphemia, æ, f. Dictum numini injurium: verbum *vel* dictum ſacrilegum in divinam majeſtatem.
blateren. ſ. poffen. ut: Ik en kan niet blateren. Gloriari, ampullari non eſt meum.
blek/ blik. Bractea, lamina, æ, f. Charta blumbea.
blekſlager. Bracteator, oris; bractearius, laminarius, ii, m.
bleksken. Bracteola, æ, f.
blekken. Decortica, avi, atum. *reg. acc.* Corticem detrahere: cortice nudare.
blekkaers. Intertrigo, ginis. f.
bleckhout. Ligna glabra, *ſeu* decorticata.
bleek/bleekaghtigh/bleekverwigh. Pallidus, ſubpallidus, pallidulus, a, um, o.
bleekelijck. Pallide, ſuppallide. *adv.*
bleecken / bleek worden. Pallère, expallere, palleſcere, lui. *ſine ſup.*
bleeken/ *Fl. Holl.* **blepken.** ut: De Vrouw bleekt alle Somers haer linnen. Fœmina omnibus ætatibus ſua lintea inſolat.
bleekgeel. Luteus color, flavus, buxeus.
bleekheyt. Pallor, luror, oris, m.
bleekroot. ſ. paerd. ut: De doodt rydt op een bleekroot paert. Mors equitat in equo gilvo, pallido.
bleekſteert/ quikſteert. Cauda tremula, motacilla, æ, f.
blenke/blinke. *Holl.* Tenia maris.
blenken/ *Holl.* **blinken.** Micare, cui; ſplendere. dui. *ſine ſup.*
blendt. *Fl.* **blindt.** Cæcus, ci, m.
bles/ raet. Calvus, vi, m.
bleſſen/ hairlocken. Capronæ, antiæ, arum, f. *pl. num.*
bleten. Balare, avi, atum.
bletinge. Balatus, ûs, m. balatio, onis, f.
blevelink. Reliquus, a, um, o.
blevelingen. Reliquiæ, arum. *pl. num.*

blepk/blepkinge. Insolatio, onis, f.
blepcken/wit maecken. Dealbare, insolare, avi, atum, *r. acc.*
blepcken / wit worden/op den blepck liggen. Insolari, candidari, atus.
blepcker. Insolator, oris, m.
blepkerye/blepck veldt. Insolatium, ii, n.
blepckersse. Insolatrix, tricis, f.
blepe. Alburnus, ni, m.
blepne/blader. Pustula, pusula, æ, f.
blick/bleck. *s.* **breck.** ut: Ik wil lieber in de handt houden blick dan pick. Malo manu tenere bracteam quam picem.
blick/schyn. Coruscatio, micatio, onis, f. Lux micans: fulgor coruscans: luminis vibratio.
blick/oogenblick. Nictus, ûs, m, nictatio, onis, f.
blicken met d'oogen. Micare, micui, nictare, nictitare, avi, atum.
Blicken/blincken/s. blincken. ut: d'Uytgetrockene swerden blicken dan berre / als de sonne schynt. Splendente sole, gladii evaginati eminus fulgent.
blick-aers. s. bleck-aers. ut: De Bode heeft een blick-aers. Tabellarius laborat, torquetur intertrigine.
blicksem. Fulgetrum, i; fulgur, guris, n.
blicksemen. Fulgurare, coruscare, avi, atum.
't blicksemt. Fulgurat.
blicksem-steen. Ceraunia, æ, f. Ceraunius, fulmineus, fulguralis lapis.
blick-tanden. Bronchizare, avi, atum.
blick-tant. Bronchus, brochus, i, m.
blycken. Patere, ui, elucere, luxi; constare, stiti, stitum. Manifestum esse: liquidum esse.
doen blycken. Ostendere, di, stensum; manifestare, avi, atum; docere, cui, doctum. *reg. acc.*
't blyckt. Patet, liquet, apparet, constat. **Het blyckt by experientie.** Apparet, elucet rerum experientiâ.
blykelyk/openbaer/ oogh-schynelyk. Manifestus, apertus, conspicuus, a, um; evidens, dentis, o.
blykelyken. Manifestè, evendenter, apertè, palam. *adv.*
blyking. Indicium, i, specimen, minis, n. apparentia, evidentia, æ, f.
blyde/bly-lyk/wel gemoet. Hilaris, e, is, hilarus, jucundus, lætus, festivus, a, um, o.
seer blyde. Perlætus, a, um, o.
blydelyk. Lætè, festivè, hilariter, alacriter, jucundè. *adv.*
blyde maecken. Hilarare, exhilarare, lætificare, delectare, oblectare, avi, atum. *r. acc.* Afficere lætitiâ, afficere gaudio: perfundere gaudio: complere lætitia.
blyde zyn/blyschap toonen. Gaudêre, gavisus. *neutr. pass.* lætari, atus, *dep.* ovare, jubilare, exultare, avi, atum; gestire, ivi, *vel* ii, itum. Animo esse hilari & jucundo: perfundi lætitiâ. **Ik ben blyde dat ghy dit hebt.** Gratulor tibi hanc rem.
seer blyde zyn. Ingenti affici gaudio: summâ perfundi lætitiâ.
blyd-root. Flammeus, a, um, o.
blydtschap. Lætitia, æ, f. gaudium, ii, n. hilaritas, alacritas, tatis, f.
blyven/dueren. Durare, avi, atum. Perennare. Perpetuò manêre.
blyvelyk/duerelyk. Durabilis, e, is, o.
blyven/niet weck gaen. Manêre, mansi, mansum; hærêre, hæsi, sum; morari, ratus, *dep.*
blyven/doodt blyven. Occumbere, cubui, bitum; perire, interire, reo, ii; interfici, ficior, fectus. *pass.*
blyven hangen. Adhærere, inhærere, hæsi, sum.
blyven staen. Stare, steti, statum, consistere, persistere, subsistere, stiti, stitum. Sistere gradum.
blyvinge. Mansio, remansio, onis, f.
blinken/glinsteren. Splendere, dui; fulgere, fulsi; micare, cui, *sine sup.* coruscare, rutilare, avi, atum.
blinkende silaer. Fulgidus, coruscus, nitidus, splendidus, a, um, o.
blinkende maecken. Candefacere, cio, feci, factum. *reg. acc.*
blinkende worden. Nitescere, tui; candescere, splendescere, dui, *sine sup.*
blinkinge/blinksel. Candor, nitor, splendor, fulgor, oris, m.
blindt. Cæcus, a, um. o. Oculis orbatus.
blindtachtigh. Cæcutiens, entis.
blindelyks/blindelings. Clausis oculis.
blinden/verblinden. Cæcare, obcæcare, excæcare, avi, atum. *reg. acc.* Orbare visu.
blindtheyt. Cæcitas, tatis, f.
blindthacken. *Holl.* Oculos velare.
blindtselen. Cæcutire, tivi, titum, connivere, nivi & nixi.
blindtspel. Myinda, æ, f.
blixem. *s.* **blicksem** ut: 't En is niet allegaer onkrupt/dat de hemelsche blixem raekt. Non omnia sunt zizania, quæ cœlum afflat fulmine.
blok. Truncus, ci, caudex, dicis, m.
blokbeldt. Statua, æ, f.
blockken. Trunculus, li, m.
blokslepper/cozfdzaeger. *s* **cozfdzaeger.** ut: De blokslepper heeft van liefde een Wyfster/die hem ontmoet is/op de straet gekust. Citifer amore accensus virginem nubilem, in publico obviam sibi factam, osculatus est.

blokslepper/ juffrouwenknecht. Pediseguus, i, m.
blokken. *Zel.* Truncare, avi, atum.
blok/botterich. Stupidus, ignavus, i, m. truncus. *per metaph.*
blok / stok der gevangene. Numella, æ, f. cippus, i, m.
blocken/in den blok stupten. Trunco includere: cippo illigare; catastæ includere.
blokhups / blokwerk. Propugnaculum, li, n.
blocken/nacht en dach werken. Labori immori: assiduum esse in labore.
blocker/blokfel. Labori addictissimus, Philoponus, ni, m.
blokqueren / alle passagien beslupten. Intercludere aditus: præcludere vias.
een stadt blocqueren. Oppidi aditus & exitus intercludere: oppidum prohibere commeatu.
blokland. ager septus & inclusus.
bloeden/bloepen. *s.* **bloepen.** ut: Als 't boomjaer naekte / bloepde een van onse kerseboomen. appetente vere, una cerasorum nostrarum florebat.
bloedt. Sanguis, guinis, m.
gestolt bloedt. Cruor, oris, m.
bloedtachtigh. Sanguinolentus, subcruentus, sanguineus, a, um, o.
bloedt-loos. Exsanguis, e, is, o.
bloeden. Mittere, emittere, effundere, stillare sanguinem.
bloedich. Cruentus, cruentatus, a, um, o. Sanguine adspersus, respersus, fœdarus.
bloedigh van complexie. Sanguineus, a, um, o.
bloedigh maecken. Cruentare, avi, atum. *reg. acc.* Sanguine imbuere: sanguine conspergere: cruore perfundere.
bloedt-ader. Vena, æ, f.
bloet-krupdt. Sanguinaria, æ. sanguinalis, is, f.
bloedt-ganch / bloedt-loop. Dysenteria, æ; hæmorrhois, idis, f. Fluxus sanguinis: cruenta alvi ejectio.
bloedtgierich/bloedtdorstich/cruel. Sanguinarius, sævus, a, um; crudelis, e, is, o. Cædis amans; fundendi sanguinis cupidus.
bloedt-laeten. *s.* **aderlaeten.** ut: 't Bloedt dat hy getaeten heeft/stolt. Sanguis, quem venis emisit, coit.
bloet-lauw. Tepidulus, subtepidus, a, um, o.
bloedtrechter. Judex capitalis.
bloedt-root. Sanguineus, rubicundus, a, um, o.
bloedtsaecke. Causa criminalis.
bloedtschuldigh. Noxius sanguinis.
bloedtschult. Noxa sanguinis.
bloedtspouwinge. Hæmoptysis, ios, *vel* eos, f.
bloedtsteen. Hæmatites, æ, f.
bloedtstortinge. Cædes, clades, dis, f.

bloedtsuyger. *s.* **Echel.** ut: De bloetsuyger heeft hem elf oncen bloed uptgesogen. Hirudo ei exsuxit deuncem sanguinis.
bloedtswier. Ulcus, ceris, n. carbunculus, li, m.
bloedtverwe. *s.* **bloedtroodt** ut: De Ruyters waren alle gekleet met bloedtroot laken. Equites omnes erant amicti panno sanguinei coloris.
bloedtvink/ loofvink. Rubicilla, pyrrhula, æ, f.
bloetvinne. Ulcus, ceris, n.
bloetwortel/ bloedelick. Apexabo, onis, m.
bloedtwortel. Hæmatodes, æ, m.
bloedt/geslachte/afkomste. Sanguis, guinis, m. stirps, pis, progenies, nici, f. genus, neris, n. ortus, satus, ûs, m.
bloedtschande. Incestus, ûs, m. incestum, ti, n.
bloedtschender. Incestus, a, um, o.
bloedtvrient/ bloedtverwant/bloedtgewant. Consanguineus, cognatus, i, m.
bloeme. Flos, floris, m.
bloem/'t beste van ieder saecke. Flos, floris, m.
bloemachtigh. Floridus, florulentus, a, um. o.
dat bloemend is. Floreus, a, um, o.
bloemaerde/bloemhof. Viridarium, i, n.
bloembiese. Juncus floridus.
bloem-coole. Brassica Pompejana, Cyprina, florida, *seu* crispata.
bloemcrans. Sertum, i, n. Corolla è floribus.
bloemdrager. Floriger, geri, m.
bloemgaerde. Polyanthea, æ, f.
bloemgoddinne by de Heydenen. Flora, æ, Chloris, ris, f.
bloemigh. Floridulus, floridus, a, um; florens, rentis, o.
bloemken. Flosculus, i, m.
bloemleser. Florilegus, i, m.
bloemporren / bloemteplen. Horti fictitii: hortuli testacei.
bloemsel/kattekens aen de jonge boomen. Nucamenta, orum, n. juli, orum, m. *pl. num.*
bloemwerk. Opus florum implexorum in morem variegatum.
bloem van 't meel. Pollen, linis, n. pollis, linis, m. similago, ginis, f.
bloeme/gespickelde coepe. Vacca maculosa.
bloeme/cole van de pest. Anthrax, acis, m.
bloeme der vrouwen / maendt-stonden. Menstruum, i, n. Menses, sium, m. mulicbria, brium, n. *pl. num.*
bloemingen. Florea mala, n. *p. num.*
bloepen. Florêre, florescere, rui; vernare, floridare, avi, atum; gemmascere. Florem induere: se in florem induere: in florem emicare, erumpere: florem mittere, emittere.
bloepende. Floridus, a, um, o.
bloepsel. Flores, rum; flosculi, lorum, m. *pl. num.*

pl. num. Gemmæ arborum.

blont. Flavus, subflavus, auricomus, a, um, o.

bloode/blo. Meticulosus, timidus, ignavus, pavidus, formidolosus, a, um. imbellis, e, is, iners, ertis, o.

bloodelyk. Timidè, pavidè, formidolosè, ignaviter, *adv.*

bloodheyt. Formido, dinis; timiditas, tatis. f. pavor, voris, m. ignavia, inertia, æ, f.

bloot/naekt. Nudus, a, um, o.

bebloote of naekte waerheyt. Nuda, candida, simplex veritas.

blootelyk. Nudè. *adv.* Nudè specie.

blootelyk / simpelyk heuen/ oprechtelyk. Candidè, ingenuè, sincerè, simpliciter, *adv.*

blootelyk/claerelyk. Apertè, clarè, dilucidè. *adv.*

bloots hoofts. Nudo capite; detecto capite.

blooten. Nudare, enudare, denudare, avi, atum, detegere, texi, tectum. *reg. acc.*

blootheyt. Nuditas, tatis, f.

bloo / arm. f. **Arm.** ut: **Hy is seer bloot of arm.** Est bonorum pauperrimus, perquam inops nummorum, laborat re nummariâ, omni caret pecunia, pittillo nudior est.

bloote. Pellis ovina lanâ nudata.

de hellen blooten. Pelles deglabrare.

blooter. Vellerum glabro.

blootwolle. Lana à velleribus decerpta, evulsa.

bloosaert / die bloosende kacken heeft. Rubicondulus, i, m.

bloosaert appel. Malum sanguineum *sive* rubellum.

bloose/bloosken. Rubor, oris, m.

bloosen. Rubescere, irrubere, bui, *sine sup.*

bloosende verwe. Purpurissum, i, n. Purpureus color.

bloosende wangen. Genæ purpureæ; rubescentes, roseæ, rubicundæ.

blouwel. Malleus lotorius.

blouwelen. Malleo tundere.

blouwen het blas. f. **Swingen.** ut: **De boerinne blouwt het blas.** Rustica malleo fluppario contundit linum. *Quæphrasis Belgica sapit Germanissimum.*

blouwen. *Holl.* Brachia quatere calefaciendi causa.

blusschen. Exstinguere, restinguere, stinxi, stinctum. *reg. acc.*

dorst blusschen. Sedare sitim; levare sitim; sitim restinguere.

lust blusschen. Explere libidinem; voluptati satisfacere.

blusschinge. Exstinctio, onis, f.

blurse. Contusio, illisio, onis, f. illisus, col lisus, ûs, m.

blutsen. Quassare, avi, atum; illidere, collidere, lisi, lisum, contundere, tudi, tusum, *reg. acc.*

blutsinge. f. **blutse.** ut: **Hy verwondert hem over dese blutsinge.** Ille miratur hanc contusionem.

blutten. Stolidus, obtusus, incautus, a, um, inanis, e, is, o.

blupster. Pustula, æ, f.

blupster op het vroodt. Hecta, hetta, pusula, æ, f.

blupsteren. f, **verblupsteren.** ut: **De kok heeft dese repse de kool geblupstert.** Cocus hac vice cramben adussit.

bobbel/ bobbert. Juncus, marisscus, i, m.

bobbel op het water. Bulla, æ, f.

bobbelen/ bobbelkens krygen. Bullare, avi, atum; ebulire, ivi *vel* ii, itum.

bobbelinge. Ebullitio, onis, f.

bobbyne. Girgillus, i, m.

bobberellen. Halicacabus, i. m.

bobberellenboom. Cerasus Indica.

bocht/bucht. Septum, interseptum, i, n. septa, torum, n. *pl. num.*

bock. Hircus, Hœdus, i, caper, pri, m.

dan bocken. Hœdinus, a, um, o.

bockaghtigh rieken. Olere hircum.

bockenbaert. Hirquina, æ, f. aruncus, ci, m. Barba caprina.

bockenstal. Hœdile, is, n.

bocken. *Holl.* **bucken.** ut: **Die daer bucken sal ist oprechten/ en die daer staen/ haer sal ik buygen.** Inclinantes erigam & stantes inclinabo.

bockhairigh. Hirsutus, hirtus, a, um, o.

bock over de haege: een kinderspel. Dum unus se inclinat, & alii in ejus dorsum insiliunt.

bockingh. *Holl.* **bucking.** ut: **Dese buckingen zyn op de rooster ghebraeden.** Hæ haleces infumatæ sunt super craticula assatæ.

bocksken. Hœdulus, i, m.

borkeraet. Tela cannabina lævigata.

bocksboonen. Lupini, orum. n. *pl. num.*

bockse. f. **broeck. Op de Werksdaeghen droegh hy een Spaensche broek/ maer op de Sondaeghen trok hy aen een Fransche broek** Diebus profestis gerebat ille caligas Hispanicas, sed diebus Dominicis sibi induebat Gallicas.

bocksharink. f. **buckingh. Dese oude bocksharingen stinken.** Hæ vetustæ haleces infumatæ fœtent.

bocksboren. Bucca, æ, f. Fœnum Græcum.

bode/briefdraeger. Nuntius, tabellarius, i, m.

bodenbroodt/bodenloon. Euangelium, ii, n.

bodschap. Nuntium, mandatum, i, n. Res quæ nuntiatur.

bodschap/ambassade. Legatio, onis, f.

bodschappen/ bodschap doen. Nuntiare, renuntiare, avi, atum. *r. dat. cum acc.* Nuntium ferre, adferre.

bodschappersse/bodinne. Nuntia, æ, f.

bode/dienstbode. Famulus, servus, i, m. famula, serva, æ, f. Servitia, orum, n. *pl. num.*

boden. Fundus, di, m. fundum, i, n.

boden van't schip. Carina, æ, f.

bodsigh landt. *Holl.* Palus, ludis, f.

boechel. *Holl.* Gibbus, bi, m.

boght. Navigii ad proram latera.

boeghtseirden. Remulco trahere.

boeghspriet. Antenna veli anterioris.

boek. Liber, bri; codex, dicis, m.

boeken der geloofs bekentenisse. Libri symbolici.

boekbinder. Bibliopegus, i, m. Compactor librorum.

boekkasse/ boekkiste. Pluteus, tei, m. libratium, rii, n. Armarium librorum.

boekdrukken. Impressoriam exercere.

boekdrukker. Typographus, chalcographus, i; impressor, oris, m.

boekdrukkerye. Typographia, chalcographia, æ, f.

boekhouden. Accepta & expensa in libros referre.

boekhouder. Scriba, æ, m.

boek-kamer/boek-sael. Bibliotheca.

boek pampiers. Manus chartæ.

boekprinten. f. **boekdrukker.** ut: **Desen boekprinter verheft alle syne werken boven maeten.** Hic artifex excudendi in immensum tollit omnia sua opera.

boekverkooper. Librarius, rii; bibliopola, æ, m.

boeksken. Libellus, li, m.

boekwinkel. Bibliopolium, i, n. Taberna librataria.

boekworm. Blatta, æ, f.

boekweyt. Fagopyrum, fagotriticum, fagi-num, panicum, i, n.

boedel / boel. *Holl.* Hæreditas, tatis, f. Facultates à defuncto relictæ. *Item.* Dos, dotis, f.

boedelscheydingh. Bonorum separatio.

boef/ boebe. Nebulo, tenebrio, onis, m. nequam, m. *indecl.* scurra, æ, m.

boefaghtigh. Nequam; scurrilis, is; flagitiosus, li, m.

boefaghtigheyt. f. **boeverye.** ut: **'t Is beter datmen sigh geneert dooz vromighеyt/ dan dooz boefaghtigheyt.** Præstat victum quærere probitate, quam nequitia.

boefaghtighlyk. Nequiter, scurriliter, flagitiosè. *adv.*

boefken. Nebulunculus. i, m.

boeffen. f. **boffen.** n. ut: **Wat boeffet ghy du?** Quid tu ita jactas.

boeget/leiren sak. Bulga, hippopera, æ, f. vidulus, li, m.

boeghet/kofferken. Arcula, cistula, cistella, æ, f.

boeght. f. **boeght.** ut: **De boeght is met een Canon-kogel doorschoten.** Navigii ad proram latera sunt globo tormenti bellici transverberata.

boel. *Holl.* f. **boedel.** *Holl.* **Al syn boel sal by den uytroep verkoght worden.** Omnis supellex ejus vendetur auctione.

boelhups. *Holl.* **sterfhups.** Domus feralis.

boel/boelschap. Amica, amasia, concubina, æ, pellex, licis. Venus, neris; Glycerium, rii, f.

boeler/ vryer. Amasius, procus, ci, m.

boeler/boelerer. Scortator, oris.

boeleren. Scortari, atus; lascivire, ivi, itum, Venerea sectari; Veneri indulgere, venereas voluptates sectari.

boeleringe/ boelschap. Scortatio, onis, f. Amor Venereus; Venerea voluptas.

boeltjen. Amicula, æ, f. corculum, i, n.

boeltiens krupdt/ boeldrank. Philtrum, i, n.

boenen/wryven. Fricare, avi, atum. *reg. acc.*

boenen. *Fl.* inquinare colore *vel* maculis.

boensel. *Fl.* Macula, æ, f.

boer. Rusticus, villanus, colonus, i; agricola, ruricula, æ, m.

boeraghtigh/boersch/bot/plomp bannieren. Rusticus, rusticanus, rusticulus, insulsus, barbarus, inficetus, intestivus, inurbanus, a, um; agrestis, e, is, o. Agrestibus moribus præditus.

boeraghtigheyt. Rusticitas, inurbanitas, incivilitas, tatis, f. Mores inculti, rustici, agrestes: morum rusticitas.

boeraghtighlyk/op syn boers. Rustice, inficere, immodestè, immorate. *adv.* More agresti, rustico, villatico, rusticum *vel* agrestem in morem

boeren/den boer spelen. Villicare, avi, atum; rusticari, villicari, catus, catum. *dep.* Ruri agere.

boerenhups. Tugurium, rii, n. villa, æ, f.

boerenkermissen. Paganalia, liorum, *vel* lium. n. *pl. num.*

boerenstok. Sparus, i, m. sparum, i, n. sudes, dis, f.

boerenwerk. Agricolatio, villicatio, onis, f. georgica, corum, n. *pl. num.*

boerinne. Rustica, villica, æ, f.

boertjen. Rusticulus, i, m.

boerden/jokspel. Jocus, ludus, i, m. facetiæ, arum, f. *pl. num.*

boerdsigh. Asteismus, i, m,

boerdachtigh/boertigh. Jocosus, lepidus, facetus, a, um, o.
boerden. Jocari, atus, atum. *dep.*
boertgek/wijszot. Morosophus, i, n.
boertige leugen. Mendacium jocosum.
boerdighlyk/al gerckende. Jocosè *adv.* joco. *abl. abs.*
boesem / de bozst. Pectus, ctoris, n. sinus, ûs, m.
boesem/kinder-slabdoek. Rica, ricula, æ, f.
boesem / inham der zee. Sinus maris.
boesemachtigh/ die eenen grooten boesem heeft. Mammosus, Pectorosus, a, um, o.
boesemachtigh / daer veele inhammen zijn. Sinuosus, a, um, o.
boesem-wese. Posthumus, i, m.
boesen/botsen. Concutere, tio, cussi, cussum, *reg. acc.* Imperuosius pulsare.
boest. s. bolster. ut: Hy schudt sijn boest in't dzaf. Ille effundit suas glumas in vinacea.
boete/bzeuke/geldt-straffe. Mulcta *vel* multa, pœna, æ; luitio, onis, f. Pœna pecuniaria.
in de boete oft bzeuke vallen. Committere multam.
boeten / in de boete slaen / straffen / de bzeucke afnemen. Multare, avi, atum. *reg. acc.* Mulctam imponere *vel* irrogare. *reg. dat.*
boeten / de boete oft bzeuke betaelen / gestraft wozden. Mulctari, atus, luere, lui, luitum, *reg. acc.* Multam sufferre. Noxam luere *vel* eluere.
boete / berouw. Pœnitentia, resipiscentia, æ, f.
boeten / penitentie booz iet doen. Expiare, avi, atum. *reg. acc.* ut: Al schzepende heeft hy sijn misslaegen geboet. In lachrymas effusus, errata sua expiavit.
boetbeerdigh. Pœnitens, entis, o.
boetbeerdighept. s. boete / berouw. ut: Sommige Menschen sterben sonder ware boetbeerdighept. Quidam hominum sine pœnitentiâ verâ è vita emigrant. Sunt qui halitum supremum prius efflant, quàm resipiscant.
boete / beterisse. Emendatio, correctio, onis, f.
boeten/beteren. Emendare, avi, atum; corrigere, rexi, rectum. *reg. acc.* Remedium adhibere.
boeten/voldoen/ ut: den lust boeten. Voluptati & desiderio satisfacere.
boeten de netten. *Holl.* Reficere retia.
boetse. Jocus, ci, m. cavillum, ludicrum, ludibrium, i, n. cavillatio. gesticulatio, onis, f. facetiæ, arum, f. *pl. num.*
boetsen. Jocari, catus. Scurram agere,
boetsenmaeker. Ludio, histrio, onis; mimus, mi, m.
boetsigh. Jocosus, venustus, facetus, festivus, a, um, o.
boetsen / lappen. Interpolare, ornare, avi, atum; resarcire, sarsi, sartum. *reg. acc.*
boetser/ boetseerer. Interpolator, reconcinnator, oris, m.
boetseezen/afteekenen/bewozpen. Delineare, adumbrare, avi, atum. *reg. acc.*
boetseerder. Delineator, adumbrator, oris, m.
boetseeringe/ teekeninge van eenige schilderpe. Delineatio, adumbratio, onis; sciagraphia, phiæ, f.
boeve. s. boef. ut: 't Is een solicken boef. Est vafer nebulo.
boeven-net. Transenna, æ, f. *vulgò* Bovenetum, i, n.
boeven-stuk. Scelus, leris; flagitium, i, n.
boeverpe. Nequitia, impostura, versutia, æ, f. flagitium, tii, n.
boepe/boet pser. Pedica, æ, compes, pedis, f.
boepe/hand-pser. Numella, æ, f.
boepen. Compedire, divi, ditum, *reg. acc.*
boepe/ ankerboedt. Anchoralis tabula.
boeper. Corbita, æ, f. Navis oneraria.
boffen. s. poffen. ut: Deze Juffrouw moet boffen/ al heeft se geen dupt in de beutse. Hujus dominæ est jactare, etiamsi nec obulum possideat crumenæ.
boffen/ *Holl.* veel spelen. A contractu resilire, contractus pœnitere.
bogaerd / s. boomgaerd. ut: Onsen boogaerd is de helfte grooter. Pomarium nostrum est altero tanto majus.
boge/welffel. Concameratio, onis, fornix, nicis; testudo, dinis, f.
boge/schietboge. Arcus, cûs, m. balista, æ, f.
boge-coker. Pharetra, æ, f. corytus, i, m.
bogemaker. Arcuarius, rii, m.
boge-sage. Serrula arcuaria.
bogeschent. Jaculatio, sagittatio, onis, f. Teli jactus.
bogeschutter. Sagittarius, rii, m.
bogesken. Arculus, i. m.
bogesken van de biole. Plectrum, i, n.
bogewijs. Arcuatim. *adv.*
bogewijs gemaekt. Arcuatus, a, um, o.
bogel/beugel. annulus, i, m. Sphæristerii porta.
bogel baene. Sphæristerium, i, n.
bogelen. Ludere sphæra per annulum.
bogel/halsrinck van de beesten. Collare, ris, n. numella, æ, f.
boha/den boha maeken. Fingere, finxi, fictum; simulare, avi, atum.
eenen grooten boha maeken. Magna præ se ferre, crepare; multos strepitus excitare.
bokelaer / schildt / rondasse. Ancile, lis, n. clypeus, i, m.

bo

boken/blouwen. Batuere, tui; tundere, tudi, tusum. *reg. acc.*
bokehamer. Tudes, ditis, m.
bokerael. s. bockerael. ut: Ik en hebbe mijn bockerael van den wever soo dier niet gekocht/ als ghy het uwe. Ego à textore tanti non mercatus sum meam telam cannabinam levigatam, quanti tu tuam.
bol/ ronde cogel/kloot/hemelkringh. Globus, i, m. sphæra, æ, f.
bol-bane. Sphæristerium, ii, n.
bol/hooft. *à rotunditate.* Caput, pitis, n.
bolleken. Capitellum. i, n.
bolleken van look. Bulbus, i, m.
bol-aersen. In caput devolvi.
bol/spongiachtigh. Fungosus, spongiosus, a, um, o.
bol/stier Taurus, i, m.
bollen/van eenen bol. Taurinus, a, um, o.
bolk. s. cabelliau. ut: Hy heeft booz een Gherdaeler twee bolken gekocht op de visschmarkt. Ille in foro piscario duos atellos majores uno Imperiali mercatus est.
bolderen/tieren. s. builderen. ut: Soo haest als hy heeft geboldert/ sweet sijn Liyhaem seer. Simulatque debacchatus est, statim ipsius corpus in sudorem it.
bolink / beulink. Farcimen, minis, n. botulus, botellus, i, m. nila, æ, f.
bolinkdept. Visceratio, onis, f.
bollen/rollen. Volvere, volvi, volutum; rotare. avi, atum. *reg. acc.* Jactare globum.
bollen/bolgewijs maeken. Globare, conglobare, avi, atum. *reg. acc.*
bollen behagen. Placere, cui, citum; arridere, risi, risum. *reg. acc.*
bollen/clappen/uptbollen. Effutire, tivi, titum. *reg. acc.*
bollaert/klapper. s. klap-aert. ut: 't Volk heeft van des bollaerts testament veel gepzaet. Blateronis testamentum in multo apud populum rumore fuit.
bollink. s. cabelliau. ut: De bisscher heeft metter vallende water een bollinck gevangen. Mari deturgescente piscator cepit asellum.
bolster/ stroobedde / blokbedde. Culcitra, culcita, æ, f. stramenta, torum, n. *pl. num.* Culcitra straminea, lanea, tomenticia.
bolster/baste. Siliqua, gluma, æ, f. Folliculus grani.
bolsterbet. Pinguis, e, is; buccosus, bucculentus, a, um, o.
bolsterhepdt. Bucculentia, æ, f.
bolwerck. Propugnaculum, vallum, i, munimen, nimis, n.
bolwerken. Vallare, circumvallare, avi, atum, *reg. acc.* Vallo cingere; munire aggere & vallo.

bom/trommelzien. Tympanum, i, n.
bommeken. ut: Het jonxken slaet het bommeken. Puerulus pulsat tympanum.
bommen / de trommel slaen. Tympanum pulsare.
bombammen. s. luyden/bepaerden. ut: Op Kerst-avond wozter gebombammet. Vigilia nativitatis Christi modulantibus campanarum tinnitibus sonatur.
bombasyn. Gossypium, pii, xylum, i, n. Bombycium lana mistum.
bombasynen/van bombasyn. Gossypinus, xylinus, a, um, o.
bomme/stopsel van't vat. Epistomium, mii, n. Operculum *vel* obturamentum dolii.
bomme gat. Orificium *vel* gula dolii.
bommen/'t vat boven stupten. Vas operculare, vas operculo cooperire.
bommele. *Fl.* Fucus, ci, n.
bommeler/bommemacker. Lamia, æ, f. spectrum, i, n. Dæmon aquaticus.
bonker. Globulus osseus: sphærula eburnea.
bondel/pacxken. Fascis, is, m. farcina, æ, f.
bondel. *Fl.* Spicarum fascis.
bondelen. Colligare, consarcinare, avi, atum. *reg. acc.*
bondelken. Fasciculus, i, m.
bondeloos/niet gebonden/los. Laxus, solutus, a, um, o.
bonder landts. Jugerum, rii, n.
bondigh / dat vast gaet. Firmus, ratus, a, um, o.
bondsel. *Fl.* Cunabula, orum, n. fasciæ, arum, f. *pl. num.*
bondselen. *Fl.* Fasciare, avi, atum. *reg. acc.* Fasciis ligare.
bondt/alliancie/verbondt. Fœdus, deris; pactum, i, n. societas, tatis, f.
bondtmaeken. Fœdus facere, percutere, icere, inire, sancire.
bondtbzeeken. Fœdus rumpere, solvere, frangere, violare, temerare.
bondtbzeekigh. Fœdifragus, perjurus, perfidus, a, um, o.
bondtgenoot. Fœderatus, socius, i, m.
bonet/hoet. Pileus, i, m. pileum, i, n. pileolus, li, m.
bonet van 't schip. Orthiax, acis, m.
bonet-maeker. Pileo, onis; pilearius, ii, m.
bondt/gespickelt. Maculosus, varius, a, um, o.
bont/pelterpe/ pelwerk. Pelles, lium, f. *pl. num.*
bondt/van vellen gemaekt/met vellen geboedert. Pellitus, pelliceus, a, um, o. Pellibus suffultus.
met bont voederen. Pelliculare, avi, atum. *reg. acc.* Pellibus suffulcire.
Bontwerker. Pellio, onis, m.
bont maeken / bupten schzeve doen. Excedere,

eedere, exorbitare in aliqua re.

booken. ſ. boken. ut: Hy ſal de klokviſch boken. Ille aſellam tundet.

boogen/crommen. Flectere, inflectere, flexi, flexum; curvare, incurvare, ſinuare, inclinare, arcuare, avi, atum; intorquere, torſi, tortum. *reg. acc.*

boogelijk / booghſaem/ dat men boogen kan. Flexibilis, flexilis, tortilis; curvabilis, e, is, o.

booginge. Incurvatio, flexio, inflexio, onis, curvatura, æ, f.

boogtafel. Tabula ſinuum.

boom. Arbor, arbos, oris, f.

boomaghtigh. Arboreus, a, um, o.

boomgaert / boomaghtige plaetſe. Arbuſtum, arboretum, pomarium, i, n.

boomgans. Anſer arboreus; concha anatifera.

boomken. Arbuſcula, æ, f.

boom-note. Juglans, andis, f.

boom-rupter. Ælurus ſilveſtris.

boom-ſwaem. Panus, i, m.

boom-varen/ epken-varen. Polypodium, i, n. filicula, æ, f.

boom worden. Arboreſcere.

boom/ſchipboom. Contus, i, m.

boom/dzarp-boom. Repagulum, li, n.

boom/dzarghboom. Phalanga, æ, f.

boom/ſluptboom. Vectis, is, m. repagulum, i, n.

boomgelt/havengelt. Portorium, i, n.

boommeeſter/boomſlupter. *Holl.* Portitor, oris, limenarcha, æ, m.

boomigh. Stupidus, torpidus, a, um, o.

boomighept. Stupor, torpor, oris, m.

boomigi landen. Dentes ſtupidi.

boone. Faba, æ, f.

boonaghtigh/van boonen Fabalis, e, is, fabagineus, fabaceus, a, um, o.

boon-kokinge. Fabacia, æ, f.

boon-halm. Scapus, i, m.

boonhouwen/boonbooſien, Siliqua, æ, f. calyx, lycis, m.

boontjen. Fabulum, i, n.

boontjen/naenjen. *metaph.* Nanus, i; pumilio, onis, m.

boontjens/ holwortel. Capnos fabacea radice.

boonlap/ 't ſware lapken op de boonen. Hilum, li, n.

boon-meil. Lomentum, i, n.

boonſtroo. Fabalia, lium, n. *pl. num.*

boon-worm. Midas, æ, m.

boor/boorer. Terebra, æ, f. terebrum, i, n.

booren. Forare, perforare, terebrare, avi, atum. *reg. acc.*

door de neuſe booren. ſ. Bedziegen/beſpotten. Adunco naſo ſuſpendere, vel intendere fallaciam in aliquem.

door de neuſe geboort. ſ. beſchonken. ut: Sy hebben den Barbier door de neuſe geboort. Inebriarunt tonſorem.

boortien. Terebellum, i, n.

boort/ſoom. Limbus, i, fimbria, lacinia, inſtita, æ, f.

boordden/ſoomen Prætexere, texui, textum; fimbriare, avi, atum. *reg. acc.* inſtitam aſſuere: limbum circumducere, prætexere, attexere. *reg. dat.* oram inſtitâ cingere, ornare.

boordſel. Limbus, i, m. inſtita, æ, f.

boordueren. Acupingere, pinxi, pictum: plumare, avi, atum. *r. acc.* Acu variare *ſeu* variegare: opus phrygium facere.

boordueren/boorduerwerker. Acupictor, oris, phrygio, onis; plumarius, limbolarius, ſericarius, barbaricarius, ii, m. Plumariæ picturæ opifex.

boorduerſel/ boorduerwerk. Opus phrygium: opus plumarium: opus plumatile.

boort/kant/'t uptterſte van iet. Margo, ginis, m, ora, æ, extremitas, tatis, f.

boordt van een ſchotel. Crepido, lancis, *and* catini.

boordt van 't water. Ripa, æ, f.

boordt van een graght. Labrum, bri, n. crepido, dinis, f.

boordt van een pot. Labrum, bri, n. ora, æ, f.

boordt van een ſchip. ſ. oberloop. ut: Den Admirael wandelt tegen woordigh op 't boort van 't ſchip. Thalaſſiarcha jam per foros inambulat.

boordvol. Ad oram uſque plenus.

boos/quaet. Malus, pravus, perverſus, improbus, ſceleſtus, malignus, a, um, o.

boosaghtigh. Malitioſus, iniquus, a, um, o.

boosheyt. Malitia, æ; malignitas, perverſitas, iniquitas, pravitas, atis, f.

booſelijk. Malitioſè, malignè, iniquè, perversè, prave. *adv.*

booswight. Sceleratus, ſceleſtus, improbus, i; nebulo, onis, m.

booswilligh. Malevolus, a, um, o.

booswilligheyt Malevolentia, æ, f.

booſte/pelle. Siliqua, æ, f.

booſten/ peilen. Gluber e, deglubere, bi, bitum, decorticare, avi, atum. *r. acc.*

boot/ ſchupte. Linter, tris, c. lembus, i, m. ſcapha, æ, f.

bootſen. Epibata, æ; ſocius navalis.

bootsgeſelle. Epibata, æ; ſocius navalis.

boots-man/ ſchipper. Nauta, navita, æ, m.

bootſe/ bootſen/bootſeren ſ. bootſe/bootſen/boetſeren. ut: Weſen Student kan konſtigh boeſeren. Hic ſtudioſus ſcit artificioſe deliueare.

booten. *Fl.* Pinſere, pinſi & pinſui, pinſum & pinſitum & piſtum.

boot-hamer. *Fl.* Malleus, i, m.

bor. *Holl.* Cholera, æ, f.

boragie. Bugloſſa, æ, f.

boras. Santerna, chryſocolla, æ, f.

borat Multitia, orum, n. *pl. num.*

bozbelen. Scaturire, ivi, itum; ſcatêre, tui; promanare, emanare, avi, atum; profluere, effluere, fluxi, fluxum; erumpere, rupi, ruptum.

bozbelinge. Scaturigo, ginis; ſcatebra, æ, f.

bozdt/ *Holl. Fl.* **berdt.** Aſſer, ſeris, m. tabula, æ, f. *Item* **een relsooz.** Orbis, bis, m.

bozd-becks/ *Fl.* **loode.** Umbraculum, i, n.

bozdeel/ hoerenhups. Lupanar, aris; proſtibulum, ganeum, luſtrum, i, n. Fornix, nicis, f.

bozdeelbzock/hoerjager. Ganeo, onis; ſcortator, oris, fornicarius, meretricarius, i, m. Meretricum ſectator.

bozdeel houden. Lenocinari, atus, atum. *dep.* Meretricium exercêre.

bozdeelhouder. Leno, onis, m.

bozdeelhoudinge Meretricium, lenocinium. i, n.

bozdeelhouſter. Lena, æ, f.

bozde/bozdene. *Holl.* Onus, neris, n.

bozd-eſel. Burdo, onis, m.

bozdelen. Tumultuari, atus, æſtuare, avi, atum, ſ. bulderen.

bozdeſche *Fl.* ſ. bozdecks. ut: Hy lovet ſyn bozdeſche een halve gulden. Indicat umbraculum ſuum dimidio nummi aurei, floreni.

borduerſel/bozduerwerck. ſ. bozdueren. ut: De bozduerwerker wierdt met ſyn bozduerſel uptte achter-ſteve van den ſtormwindt in de zee gewozpen. Phrygio cum ſuo opere plumatili à procella è puppi in mare excutiebatur.

bore/boren. ſ. boor / booren, ut: Sonder bore en zuldp niet boren. Sine terebro non terebrabis.

borgh/borght/caſteel. Arx, arcis, f. caſtrum, caſtellum, i, n.

borgh-graef. Burg-gravius, i, m. Præfectus arcis.

borgh/crediet. Creditum, i, n.

op borgh. Credito. *abl. abſ.*

borgen / credyt geven / op borgh geben. Credere, credidi, ditum; mutuare, avi, atum. *reg. acc.* Concedere credito: fidem dare.

borgen/op credyt nemen/op borgh nemen. Mutuari, atus, atum. *dep.* Accipere credito,

borghman/crediteur. Creditor, oris, m.

borge/ afſpreker. Fidejuſſor, ſponſor, adpromiſſor, oris, m. præs, prædis, m. *in civilibus.* vas vadis, m. *in criminalibus.*

borgen. ſ. **gevaders.** Anadochi, orum, m.

borge blijven. Satisdare, dedi, datum, ſpondêre, ſpopondi, ſponſum; expromittere, adpromittere, miſi, miſſum, fidejubêre, juſſi, juſſum, *pro alio.* Se prædem *vel* vadem dare.

borge ſtellen. Vadimonium promittere; dare fidejuſſorem, vadem *aut* prædem; præſtare cautionem.

borghſchap. Fidejuſſio, ſponſio, onis, f. vadimonium, i, n.

borger/poorter. Civis, vis, municeps, cipis, c.

borger worden In civitatem recipi; adſcribi inter cives: referri inter cives: donari civitate, adſcribi in civem.

borgerye. Cives, vium, m. *pl. num.*

borgerkondigh. Politicus, a, um, o.

borgerlyck. Civilis, e, is: civicus, politicus, a, um, o.

borgerlycken/borgerwijs. Civiliter, politice *adv.*

borgerlyck Recht Jus civile, municipale.

borgermeeſter. Conſul, ſulis, m.

borgermeeſterſchap. Conſulatus, ûs, m.

onder-borgermeeſter. Proconſul, ſulis, m.

oud-borgermeeſter. Exconſul, lis, m.

dat den borgermeeſter raeckt. Conſularis, e, is, o.

borger-recht/borgerſchap/poorterye. Jus civitatis.

borgers krijgh. Bellum civile: bellum inteſtinum: arma civilia.

born/ fonteyne. Scaturigo, ginis: ſcatebra, æ, f. fons, fontis, m. Vena fontis.

born-canne. Hydria, æ, f.

born-put. Puteus, i, m.

born-put-water. Aqua putealis, *vel* puteana.

bornen. *Holl.* i. branden. ut: Men geloofr dat ten uptterſten dage de geheele Weereldt ſal bornen. Creditur totum extremo die orbem eſſe arſurum, conflagraturum.

bornagie. Borago, ginis, f. bugloſſum, i, n.

borſs. *Holl.* bepr. Urſus, i, m.

borſe/plaetſe in een Collegie om te ſtudeeren. Jus gratuitæ ſtipis utendæ fruendæque.

borſe/bupdel. Crumena, burſa, æ, f. marſupium, pii, n. loculus, li, m.

borſedrager/borſemaker. Marſupiarius, crumenarius, rii, n.

borſeken. Locellus, i, m.

borſe ſnyden. Manticulari, atus, atum. *dep.*

borſe-ſnyder. Manticularius, i. crumeniſeca, æ, m.

borſe/bergaderplaetſe der cooplieden. Baſa, baſilica, æ, f. periſtylium, i, n.

borſt/boorſte deel des lichaems. Pectus, pectoris, n. thorax, racis, m.

dat de borst aengaet. Pectoralis, e, is, o.
borstribben. Costæ pectorales.
borstachtigh / die een starcke oft bzeede borst heeft. Pectorosus, a, um, o.
borst-been. Os pectoris.
borst-geslagh. Planctus, ûs, m.
borst swieragie/borst-versweeringh. Empyema, atis, n.
borst-gewier. Thorax, racis, m.
borst-harnas. Pectorale, is, o. Thorax ferreus sive æneus.
borstigh. *Holl.* enghborstigh. Asthmaticus, i, anhelator, oris, m.
borstjen. Pectusculum, i, n.
borst-lap. Pectorale, mammillare, is, n.
borstweire. Lorica. æ, f. Sepimentum militare.
borst / mamme. Mamma, mammilla, æ, f. uber, uberis, n.
borst-tepel. Papilla, æ, f.
borstel/berckens borstel. Seta, æ, f.
borstelachtigh. Setosus, hispidus a, um, o.
borstelbaer. Chelauma, matis, n. Filum sutorium.
dat borstelen heeft oft baeght. Setiger, gera, gerum, o.
borstel/keizborstel. Pencillus, peniculus, i, m. penicillum, peniculum, i, n.
borstelken om glaesen te spoelen Echinus, i, m.
borsten. s. bezsten. ut: Myne castanien borsten van de hitte des viers/ dat se kraken. Castaneæ meæ præ ignis fervore rumpuntur, ut crepent. De aerde borst van hitte. Terra hiatastibus.
bortelen/blotten/drijven. Fluctuare, fluitare, avi, atum; agitari, tatus, *pass.*
bortelen/opsieden. Bullire, ebullire, livi, litum.
bos-boom/palm. Boxus, i, f.
bos-boomen bosch. Buxetum, i, n.
bosch/wout. Sylva, æ, f. saltus, ûs, m.
bosch van plaisantie. Nemus, moris, n.
bosch/dat dick ende dupster is. Lucus, i. m.
boschachtigh. Sylvosus, sylvaticus, nemorosus, a, um, o.
boscasie. Arboretum, i. n. saltus, ûs, m.
boschcolen. Carbo, onis, m.
boschman, Sylvicola, æ, m.
boschduyve. Palumbus, i. m.
boschgoden/bp de Heydenen. Fauni, Satyri, orum, m. *pl. num.*
boschken. Sylvula, æ, f. nemusculum, i, n.
met een boschken schieren. s. bedziegen. ut: Hy weet met een boschken te scheeren. Ille est callidus fraudator, homo fraudulentus, novit artes fraudandi & fallendi, callet homines in tranlennam inducere, in fraudem deducere, injicere.

bosch-os. Bubalus, i, m.
boschroover. Latro, onis; grassator, oris, m.
boschslange. Coluber, bri, m.
boschwachter. Saltuarius, ii, m.
bossen. s. botsen. ut: Hy sal den liggenden de zyden bossen. Ille tundet jacenti latera.
bot. *Holl.* been. Os, ossis, n.
bot/pladdys/scholle. Passer, seris; rhombus, i, m.
bot / niet scherp. Hebes, betis; obtusus, retusus, a, um, o.
botten / bot maecken. Hebetare, avi, atum; obtundere, tudi, tusum. *reg. acc.*
bot/botte/wederbottinge. Resultus, ûs, m.
botten/ wederom springen. Resilire, lui, sultum.
bot/onverstandigh / plomp / botachtigh/ botaerdt / botmuyl/ bot-oore/ botrick. Stupidus, stolidus, obtusus, Bœoticus, a, um, hebes, betis, o. Homo obesæ naris: homo pingui judicio.
botheyt/bottigheyt. Stupiditas, tatis; hebetudo, dinis: ineptiæ, arum. f. *pl. num.*
botteliick. Stupide, stolidè, obtuse. *adv.*
bot-aersen. s. de bzitse geben. ut: Hy sal u bot-aersen. Ille nates tuas ocreis petet, rudente feriet, inscribet.
bote/boten-schoen. *Hll.* Pero, onis, m.
boter. Butyrum, i, n.
boterachtigh. Butyraceus, a, um, o.
boter-bloeme. Batrachium, polyanthemum, i, n.
boter-bzugge. *Fl.* i. boterhamme. ut: De katte sal u boterbzugge op eten. Felis devorabit tuum panem butyratum.
boteren / boter maecken. Coagulare butyrum, cogere, conficere: lac in butyrum densare, spissare, cogere.
boteren/met boter bestrijcken. Butyro illinere *vel* condire.
boterhamme. Panis butyratus: panis butyro illitus.
botermelck. Lac pressum: lac serosum.
boterpeiren. Pyra mellea.
botersaude. Vas butyro coagulando.
botervliege. *Fl.* Papilio, onis, m.
botelijck/haestelyck/onversiens. Festinanter, subitò, improvidè. Ex improviso.
botlink/botteliuk. Subitaneus, subitus, repentinus, a, um, o.
botse/bouw/ bof. pulsus, concussus, ûs, m. pulsatio, contusio, onis, f.
botsen/boffen. pulsare, quassare, avi, atum: concutere, tio, cussi, cussum: tundere, tutudi, tusum, *reg. acc.*
botte *Zel.* Hydrops ac tumor strumosus ovii.
botte/hotte. Ossa, æ, f. Corbis dossuaria.
botte van die boomen. Gemma, æ, f. oculus, i, m,

botten/ uptbotten. Gemmare, gemmascere, fructificare, pullulare, vernare, avi, atum.
bottinge van boomen. Gemmatio, onis, f.
bottelier. Promus condus, i, m. Præfectus cellæ penariæ.
bottelrye. Penarium, ii, n.
botten. *Fl.* stouwen/stooten. Trudere, trusi, sum, propellere, impellere, puli, pulsum. *reg. acc.*
botten. *Holl. Fl.* bedziegen. Fallere, fefelli, falsum. *reg. acc.* imponere, posui, situm, *reg. dat.*
botten de teerlingen. Componere aleas: fraudulenter extrudere aleas.
botter van teerlingen. Deceptor, oris, m. Aleator improbus.
bou/boude/stoudt. Audax, dacis; præfidens, dentis. o.
boudelijck/stoutelijck. Audacter, præfidenter. *adv.*
boudelinck/stoutaert. Audaculus, i, m.
boven. Super, supra. *prep. reg. acc.*
boven al. Anteomnia; præ reliquis.
boven-kamer. Cœnaculum, i, n.
boven-coussens. Femoralia, lium, n. *plur. num.*
boven dozpel. Superliminare, is, hyperthyrum, i, n.
boven dzagen. Ferre sursum; portare in superiorem locum.
boven gaen/ te boven gaen. s. Obertreffen. ut: Wysheit gaet boven alle schatten. Sapientia omnibus anteit thesauris.
bovenleder. s. overleder. ut: Hy heeft het bovenleder van sijn schoenen gesmeert met berckens-bet. Ille unxit obstragulam calceorum suorum adipe porcino.
boven-lijf. Tænia, æ, f.
boven-maten. Valdè, maximopere, nimiopere, summopere, immodicè, *adv.* Ultra modum; supra modum: præter modum.
boven-natuurlijck. Hyperphysicus, a, um, o. supernaturalis, e, o.
dat boven is. Superus, a, um, o.
van boven. Supernè, desuper, deorsum. *adv.*
bovenste. Supremus, a, um, o.
't bovenste van eene saecke. Superficies, ciei, f.
bovenwaerts. Sursum. *adv.*
bout/ grendel. Obex, bicis; pessulus, i, m.
bout/ langen ronden nagel. Clavus, i, m.
bout van 't been. Coxa, æ, f.
bout/ boutpijl. Sagitta capitata.
bout van het schouderbladt. Caput scapulæ; summus humerus.
bouw/gebouw/ bouwsel. Fabrica, structura, æ, f. ædes, dium, f. *pl. num.* ædificium, cii, n.
bouw. *Holl.* oogst. Messis, is, f.
bouw. *Holl.* ackerbouwinge. Agricultura, æ, f.

bouwen. Ædificare, avi, atum; architectari, fabricari, atus; struere, construere, struxi, structum. *reg. acc.*
't landt bouwen. Arare, avi, atum; agricolari, atus, atum, *dep.* Colere agrum; exercere solum.
bouwer. Ædificator, oris, m.
bouw-hout. Ligna ædificiis exstruendis apta.
bouwinge/landt-bouw. Agricultura, ræ, f.
bouw-man. Colonus, ni, agricola, læ, m.
bouw meester. Architectus, cti, m.
bouwbaligh. Caducus, ruinosus, a, um, o.
bouwen / bzouwen tabbaert. Cyclas, adis, f.
bzabbelen/kalwetteren/ snappen. Tricari, nugari, altercari, atus, atum. *dep.* ineptire, ivi, itum. Nugas agere.
bzabbeler/snapper. Trico, onis, nugator, altercator, oris, *masc.*
bzabbelinge. Nugæ, ineptiæ, arum, f. *plur. num.*
bzabbelen/ onder een mengelen. Confundere, fudi, fusum; miscere, scui, mixtum *vel* mistum, turbare, avi, atum. *reg. acc.*
bzabbelinge/ vermenginge. Confusio, turbatio, onis, f.
bzack/naesout smaekende. Salsus, a, um, o.
bzack goet. Merces salso corruptæ.
bzack water. Aqua marina, aqua salsa.
bzack/bzackhont. Auritus, ti; Canis odorus, fagax; plaudus.
bzackneusigh. Resimus, a, um, o.
bzadde/ bzadse/ bzedse. *Fl.* Testiculus, li, m.
bzadnote. *Fl.* Nux decumana.
bzaecke/ walge. Nausea, æ, f.
de bzaecke steecken. Nauseare, avi, atum, *reg. acc.*
bzaecken/ spouwen. Vomere, mui, mitum.
bzaeckigh/dat doet spouwen. Vomitorius, a, um, o.
bzake / *Fl.* Lupatum, i, n, murex, ricis, m.
bzaecke/bzeucke. Fractura, æ, f.
bzaecke doen. Effringere, fregi, fractum, *reg. acc.*
bzaeckelen/bzaecken/waecken. Vigilare, avi, atum. Vigilias agere: noctem insomnem ducere: insomniâ laborare: vigiliis vexari.
bzaeckelen/bzaecken/'s nachts wercken. s. blocken. ut: Dickwils gebzaeckelt hebbende/ en wierdt hy niet rijck. Sæpe nocturnis perfunctus laboribus, non ditescebat.
bzaecke / blouwel om het blaste slaen. Malleus stupparius.
bzaecken het blas. Frangere linum.
bzaeckland. Novalis, lis, m, novale, lis, vervactum, i, n.
bzaeck liggen. Jacère incultum.

braeck-landt. Novalis, lis, m. novale, lis, vervactum, i, n.
braeck-liggen. Jacère incultum.
braeckmaendt. Junius, i, m.
braeckrape. Rapum majus.
braeckvoogel. Arquata, æ, f. m, mimenius, i, m.
braede/braepe/cupte des beens. Sura, æ, f.
braeden. Assare, avi, atum, torrère, rui, tostum, frigere, frixi, frictum. *reg. acc.*
brader/ cabarettier. Popino, onis, m.
braderpe / cabaret. Popina, æ, f.
braedt/ ghebraedt. *ſ.* **ghebraedt.** *ut:* **Uwe braedt is lecker.** Tuum assum est delicatum.
braedtharinck. Harencus infumatus, maceratus.
braedt-yſer. Crateuterium, i, n.
braedtpanne. Sartago, ginis, f. frixorium, rii. n.
braedtſoudt. *Zel.* Sal torridus.
braedtſpit. Veru, n. *indecl. in singul.*
braedtvercken. Nefrens, frendis, d. porcellus, porculus, li. m.
braedtvet. Arvina, æ, f.
braedtwozſt. Botellus, i, m. lucanica, æ, f.
braef. *ſ.* **fraey.** *ut:* **'t Is een braef ſMenſen.** Est puella bella. **'t Is een braef jongh.** Est puer lepidus.
braef. *ſ.* **Cloeck.** *ut:* **'t Is een braven held.** Est fortis heros.
braeme. *ſ.* **brem.** Sentis, is, f.
braeſſem. Cyprinus, i, m.
braepe. *ſ.* **braede.** *ut:* **D bzaepe ſwelt.** Sura tibi tumet, sura tua tumescit.
braggaert. Fastus, ûs, m. pompa, æ, f.
braggaert. Fastuosus, superbus, a, um. o.
braggeren. Superbè incedere; lenociniis superbire; ostentare se.
brancke. *Fl.* **rancke.** Ramus, i, m.
brandeler. *ſ.* **brandtyſer.** *ut:* **Dzaeght den brandeler van hier.** Auter crateuterium hinc.
branden / doen branden. Urere, deurere, exurere, comburere, adurere, ussi, ustum: ustulare, cremare, concremare, avi, atum. *reg. acc.*
branden / gebrandt wozden. Ardere, arsi, arsum: flagrare, conflagrare, avi, atum; comburi, exuri, ustus: cremari, concremari, atus, *pass.*
branden dooz begeirlyckheydt. Æstuare desiderio *vel* cupiditate: ardere, flagrare desiderio.
brander. *Fl.* *ſ.* **brandtſchip.** *ut:* **Hy heeft de branders aen ſtrand gejaeght.** Expulit & ejecit naves incendiarias in litus.
brandigh. Flagrans, antis, urens, rentis, o.
brandinge. Ustio, adustio, combustio, fratio, crematio, onis, f. ardor, oris, m.
brandt. Incendium, ii, n. deflagratio, onis, f.
brandt biers. Torris, ris: titio, onis, m.
na den brandt ſmaken. Adustionem sapere.
brandtbzief. Litteræ incendiariæ.
blandt-clocke. Campana incendiaria.
brandt-deure. Janua incendiaria.
brandt-emmer. Situla incendiaria.
brandt-haeck. Hama, æ. f. harpago, gonis, m.
brandt-yſer / om mercken te branden. Cauterium, ii, n.
brandt-yſer / om vier te ſtoken. Crateuterium, rii, n. Fulcrum focarium.
brandt-leder. Scala incendiaria.
brandt-meeſter. Præfectus incendii.
brandt-merck/ brandt-teeken. Stigma, matis, n.
brandt-merck van de peerden. Trisippium, ii, n.
brandt mercken/ brandt teekenen. Stigmate inurere; cauterio notare. *reg. acc.* notam inurere. *reg. dat.*
brandtoffer. Holocaustum, i, n.
bzandtroede. *Fl.* **i brandtpſer.** *ut:* **Wy hebben een brandtroede van doen.** Opus est nobis fulcro focario.
brandtſchappen / brandtſtichten. Incendia moliri.
brandtſchapper/brandtſchatter/ brandtſichter. Incendiarius, rii, m.
brandtſchatten. Exactionem postulare sub incendii minis.
brandtſchattinge. Exactio incendiaria.
brandtſpiegel. Speculum metallicum, ustorium.
brandtſpunte. Siphon incendiarius.
brandtſtichten. *ſ.* **brandtſchatten.** *ut:* **Men moet niet brandt-ſtichten.** Non est faciendum incendum violentum, Noli moliri incendia, iguem operibus inferre, injicere, subjicere, opera flammis delere.
brandt-ſtozm-windt. Prester, ſteris, m.
brandt / ourſtellinghe oft bierighheyt in lichaem. Inflammatio, onis, f.
brandt aen de boomen oft graen. Uredo, nis; robigo, rubigo, ginis, f.
brandtbraeſem. Melanurus, i, m.
brandtgans. Anser maculosus.
brandtheert. Tragelaphus, i, m.
brandtmeeſe. Larus ater.
brandtſlange. Vipera atra.
brandtvogel. Ibis, ibis *vel* ibidis, f.
beandtbos. Vulpes nigricans.
beantwaght. Excubiæ navales.
brandtwyn. Vinum adustum.
brandereel. Aclis, clidis; tragula, læ, f. libri-lum, li, n.
bras/ mengelinge. Mixtio, commixtio, confusio, onis, f. chaos. *indecl.* o.

braſſen/ mengelen. Miscère, scui, mixtum *vel* mistum: confundere, fudi, fusum, *reg. acc.*
bras/ ſlemp/ braſſerye. Comessatio, epulatio, popinatio, helluatio, onis, f.
bras-dagen. Bacchanalia, liorum *vel* lium, n. *pl. num.*
braspenningh. Tressis, is, m.
braſſen/ ſlempen. Epulari, pergræcari, helluari, popinari, comessari, atus, atum, *dep.*
braſſer/ ſlemper. Helluo, popino, lurco, epulo, onis: comessator, oris, m.
braſe. *Fl.* Pruna, æ, f. Carbo ignitus.
braſeletten. Armillæ, arum, f. *pl. num.*
brave/ bzaef / uptſtekende in eenighe saecke. Egregius, eximius, clarus, a, um; insignis, e, is, o. præcellens, tis, o.
brave/wel opgetopt. Comptâ cultaque veste homo; insigni ornatu comptus cultusque homo.
brave/heillandt. Præsentis animi vir & manu promptus: egregia animi virtutisque heroicæ laude clarus vir.
brave/hooghmoedigh/trots/ſpytigh. Ferox, rocis; superbus, a, um; insolens, lentis, o. Ferocioris animi homo; superbo tumentique ingenio vir; insolentis petulantisque ferocitatis.
bravelyck/heerelyckeu. Egregiè, peregregiè, eximiè, insigniter, *adv.*
bravelyck/cierelyckeu. Comptè, cultè, elegantèr, ornatè, *adv.*
bravelyck/ hailiantelyck. Naviter, fortiter, generosè. *adv.*
bravade. Ferocius dictum *vel* factum in aliquem cum quadam ostentatione; insolenti dicto *vel* facto in aliquem exprompta ferocitatis significatio; liberior in aliquem & ferocior insultatio.
braveren/ pzoncken/ ſich ten toon ſtellen. Pompam ducere; se gerere quasi qui pompam ducat.
braveren/ trotſeren/ ſpyt aen doen. Ferociore dicto *aut* facto aliquem insolentius appetere, impetere, lacessere, animi vitiumque fiduciâ alicui illudere aut insultare.
brauwe. *ſ.* **Wynbrauwe.** *ut:* **Laet de verſchevene brauwen ſincken.** Remitte allevata supercilia.
braye. *ſ.* **Braepe.** *ut:* **De kalfsbraye upt de panne genomen hebbende / ſet den gaſten dooz.** Carnem assam vitulinam è sartagine sublatam appone convivis.
breds rieren. Olère hircum.
breet / wyt. Latus, largus, amplus, laxus, spatiosus, a, um, o.
breede. Latitudo, *g.* dinis, f.
breeden / breet maecken. Dilatare, *p.* avi, *ſ.* atum; extendere, tendi, tensum & tentum. *reg. acc.*
breedt-byle. *Holl.* Ascia, æ, f.
breedthorſtigh. Pectorosus, a, um, o.
breedtmetinge/ bzeedtmeetkunde. Platometria. æ, f.
breedtvoet. Latipes, palmipes, pedis, o, pansa, æ, m.
breedt wozden. Lateſcere. *sin. prat. aut. sup.*
breemſtigh. *Fl.* Luxuriosus, a, um, o. Ardens in Venerem; Veneri deditus.
breken. Frangere, confringere, defringere, infringere, perfringere, fregi, fractum, rumpere, rupi, ruptum; destruere, struxi, structum. *reg. acc.*
in ſtucken bzeken. Diffringere, fregi, fractum, comminuere, nui, nutum. *reg. acc.*
bzeken den ſanck/ minueren. Colorare cantum.
breker. Ruptor, diruptor, fractor, oris, m.
brekerſſe. Fractrix, ruptrix, tricis, fem.
brekinge / bzeucke. Ruptio, abruptio, diruptio, onis; fractura, ruptura, æ, f.
breck-yſer. Vectis, is, m.
breck-ſpel. Interpellator lusûs.
breck-ſteen. Materia lapidea *aut* cæmentitia, parietum *vel* murorum lacunis explendis apta.
brem. Rubus, bi; genista, æ; sentis, is, f. vepres, prium, f. *pl. num.*
brembeſie. Vaccinium, nii, n. Morum rubi.
brembeſſem. Scopæ spartæ.
brembooſch. Rubetum, ti; spartarium, rii, n.
bremſe/ peirts bliege. Oestrum, i, n. asilus, tabanus, i, m.
bremſtigh/ heet. Lascivus, luxuriosus, a, um; catuliens, entis, o. Libidine flagrans, æstuans; In Venerem proclivis, pronus.
brengen/ aenbzengen/ 't zp te water / te pierde/ oft te waegen. Apportare, importare, avi, atum: adducere, duxi, ductum; invehere, advehere, vexi, vectum. *reg. acc.*
brenger. Allator, apportator, adductor, oris, m.
brengerſſe. Allatrix, adductrix, tricis, f.
brenginge. Allatio, apportatio, adductio, advectio, onis, f.
brengen / eenen bzonck toebzengen. Propinare, avi, atum; præbibere, adbibere, bibi, bitum. *reg. dat. pers. cum acc. rei.*
breſilien houdt. *Brasiliæ vernaculum, & cognomine lignum rubrum:* Brasilicum lignum.
breſilien peper. Piper Indicum.
breſilien verwe. Purpurissum, *g.* ſi, n.
breſſe. *Holl.* hairloch. Antiæ, caprunæ, arum, f. *pl. num.*
breſſe / breſche/ gebreck/ manquement. Vitium, i, n. labes, bis, f.

bzeſſe inde eere oft reputatie. Labes inuſta alicujus famæ, illita cujuspiam honori plaga: illata exiſtimationi macula.

bzeſſe van de muere oft veſten. Tormento quaſſati muri labes; tormentis dejecti muri vitium: ferreis glandibus quateſactorum mœnium hiatus.

bzeſſe macken. Incuſſis æneo tormento ignitis pilis murum gravi ruinâ ſternere, mœnia tormentis labefactare, deturbare: parte mœnium proſtrata viam in oppidum ſibi aperire.

bzeucke / bzekinghe. ſ. bzekinghe. ut: De bzeucke van de dennen balk gaf een grooten krack. Fractura trabis abiegnæ edebat ſonitum, crepitum, fragorem ingentem.

bzeukital. Numeros fractus.

bzeuke/ amende. ſ. boete. ut: Wie den dief ſlept moet bzeuke geven. Qui lictorem ferit, pecuniâ mulctatur, ei irrogatur mulcta.

bzeuſelen/ mozſelen. ſ. bzijſelen. ut: Hy heeft des backers kraekelingen gebzijſelt. Ille friavit, contrivit piſtoris ſpiras.

bzepdel/ gebit. Habena, æ, f. frenum, lupatum, lorum, capiſtrum, i, n.

bzepdelen/ toomen/ in den bzepdel houden. Frenare, infrenare, avi, atum: compeſcere, ſcui, ſcitum; cohibere, bui, bitum; coërcere, cui, citum. *reg. acc.* Frenum injicere, *reg. dat.*

bzepden met de naelde. Nectere, nexui, nexum, texere, texui, textum. *reg. acc.*

bzepder. Reticulator, textor, oris, m.

bzepdinge. Textura, æ, f.

bzepd-naet. ſutura textilis: ſutura reticulata.

bzepden/ uptſpzepden. Extendere, tendi, tenſum; dilatare, avi, atum. *reg. acc.*

bzepn. *Holl.* herſſenen. Cerebrum, i, n.

bzepnblies/ herſſenblies/ hoendlies. Meninx, gis, f.

bzicke/ bzijke. *Fl.* Later, teris. *maſc.*

bzidſe. Xylegogium, li, n.

de bzidſe geben/ met de bzidſe ſlaen. Xylegogio caſtigare. *reg. acc.*

bzief. Litteræ, arum, f. *pl. num.*

bzief-dzager/ bode. Tabellarius, rii, m.

bziefken. Epiſtolium, ii, n. litteriulæ, larum, f. *pl. num.*

bziefkamer/ daermen bzieven bewaert. matophylacium, ii, n.

bzieven van recommendatie. Litteræ commendatitiæ: litteræ commendatoriæ.

bzieven van remis. Codicilli veniales.

bzieſſchen als een peerdt. Hinnire, ivi, itum.

bzieſſchinge. Rugitus, hinnitus, ûs, m.

bzigade. ſ. troep/ bende. ut: De 6. Ritmeeſters hadden hare caballerye in 18. Bzigaden verdeelt. Illi ſex magiſtri equitum diſpeſcuerant equitatum ſuum in duodeviginti cohortes, turmas.

bzijke. *Fl.* Later, teris, m.

bzijne. *Holl.* Cerebrum, bri, n.

bzijſel/ bzijſelzijen. Mica, æ, f. ſcuſtulum, li, n.

bzijſelen van de tafel. Analecta, orum, n. *pl. num.*

bzijſelen/ cruymelen. Friare, ſuffriare, affriare, avi, atum; conterere, trivi, tritum. In micas frangere. *reg. acc.*

bzijſelinge. Friatio, onis, f.

bzil. Conſpicillum, perſpicillum, i, n.

bzillen verkoopen/ uptſtrijken. Facere fucum: dare verba. *reg. dat.*

bzillen/ eenen bzil beſigen/ met eenen bzil ſien. Conſpicillis uti.

bzillen/ iemanden eenen bzil op de neuſe ſetten/ temmen. Comprimere, preſſi, preſſum; coërcere, cui, citum; retrenare, avi, atum. *reg. acc.*

bzillen/ plaegen/ te quellen nemen. Vexare, divexare, agitare, exagitare, moleſtare, avi, atum. *reg. acc.*

bzilmaeker. Spectillarius, ii, conſpicillifex, ficis, m.

bzil van een pzivaet. ſedes latrinæ: ſellæ familiaris foramen.

bzin. ſ. bzem. ut: Ik ſal de ſteeckende bzem dooden. Tabanum pungentem enecabo.

bzok/ ſtuk. Bolus, i, m. buccea, æ, f. fruſtum, fruſtillum, i; fragmen, minis, n.

bzockelen/ in ſtucken bzeken. Conterere, trivi, tritum. *reg. acc.* Minutè frangere: in bolos & micas frangere.

bzocken / inbzocken. Interere, trivi, tritum. *reg. acc.*

bzocksken. Fruſtillum, i, n.

bzodden/ lappen. Reſarcire, ſarſi, ſartum, ſarcinare, interpolare, reconcinnare, avi, atum, *reg. acc.*

bzodder. Interpolator, oris, m.

bzodderye. ſarcinatio, interpolatio, onis, f.

bzodderſſe. ſarcinatrix, interpolatrix, tricis, f.

bzodden/ nuſſen / bottelijk werken. Labi in opere: inepte operari: vitiose operari: mendis & vitiis opus corrumpere.

bzodder. Operator ineptus, vitioſus, mendoſus.

bzodderye/ bzodwerk. Opus ineptum, vitioſum, corruptum, deforme.

bzoek/ moraſch. Palus, ludis, f.

bzoekachtigh. Paluſtris, e, is. o.

bzoek/ couſſen. Caligæ, brachiæ, arum, f. *pl. num.* femoralia, feminalia, lium, n. *pl. num.*

bzoekman. Braccatus, caligatus, a, um, o.

broe-

bzoeden/ bzoepen. Incubare, avi, atum. *reg. acc.* fovere, vi, fotum. *reg. acc.*

te bzoeden ſetten. Ova gallinis ſupponere.

bzoed-ey. Ovum urinum.

bzoedigans. Anſer incubans.

bzoedhinne. Gallina mater: gallina incubans.

bzoedinge. Incubatio, onis, fotio, f. fotus, incubatus, ûs, m.

bzoedſel/ 't ionk. Pullatio, onis, pullities, tiei, fœtura, æ, f.

bzoeder. Frater, tris, m.

bzoeder van eenen vader ende moeder. Germanus, ni, m. Frater germanus: ex utroque parente frater.

bzoeder van een vader ende twe moeders. Conſanguineus, ei, m. Frater conſanguineus: frater ex parte tantum.

bzoeder van eenen moeder en twee vaders. Uterius, ni, m. Uterinus frater: ex matre dumtaxat frater.

bzoeder van vader oft moeder. ſ. oom. Patruus, i, m. Avunculus, i, m.

bzoeder van mijnen man. Levir, ri, m.

bzoeder van mijne bzouwe. Uxoris frater.

bzoederken. Fraterculus, li, m.

bzoederlijk. Fraternûs, a, um, o.

bzoederlijken. Fraternè, *adv.*

bzoederſchap. Fraternitas, tatis, f.

bzoederſchap / vergaderingh. Sodalitas, atis, f. collegium, gii, n.

bzoeders kinderen. Patrueles, lium, m. *pl. num.* De bzoeders kinderen houden deſe meyninge ſtaende. Patrueles in hac ſententia conſiſtunt.

broeders ſoone. Nepos è fratre.

broeders wijf. Fratria, æ, f.

bzoem *Fl.* **bzem.** Geniſta, æ, f.

broem/ bzoemſel / ſchuym van gekookte ſpijſe. Spuma, æ, f.

broemen/ ſchuymen. Deſpumare, avi, atum. *reg. acc.*

broemen/ teliooplecken. Paraſitari, atus. *dep.*

broemer / ſchuymer / die op eens anders koſt leeft. Paraſitus, i; paraſitaſter, ſtri; gnatho, onis, m. Aſſecla menſarum, adulator meritorius: aſſentator mercenarius, aſſentatorium mancipium: menſæ adulatorius aſſecla.

bzoodt. panis, is, m.

broodt backen. pinſere, pinſi & pinſui, pinſum & pinſitum, & piſtum, *reg. acc.*

bzoodtbacker. piſtor, oris; artocopus, i, m.

bzoodkozf. panarium, rii, n.

bzoodtdzonken/ moetwilligh. protervus, laſcivus, a, um. petulans, lantis, o.

bzoodtdzoncken / dertel van weelde. Petulcus, ci, m. Elatus rebus ſecundis.

bzoodtdzonkenſchap / moetwilligheyt. protervia, laſcivia, petulantia, æ, f.

broodtdronkenſchap / verweldigheydt,

Inſolentia, æ, voluptuoſitas, tatis, f.

bzoodtdzonken zijn / moetwilligh zijn. protervire, laſcivire, vivi, vitum.

broodtdronken zijn / van weelde niet weeten wat doen. Efferri proſperâ fortunâ: deliciis inſoleſcere: voluptatibus ebrium eſſe.

bzoodtiſte. Mactra, æ, f.

broodtlooſe konſte. Ars ſterlis, quæ non eſt de Pane lucrando.

broodtwinckel. ſ. backerye. ut: In deſen bzoodtwinkel geneert men ſich met bakken. In hac officina piſtoria exercetur furnaria.

broodtwinnen. Victum parare.

brooſch/ dat lichtelijk bzeekt. Fragilis, e, is, o.

brooſch/ dat lichtelijk vergaet. Fluxus, caducus, a, um, o.

brooſchelijk. Fragiliter, debiliter. *adv.*

brooſchept. Fragilitas, debilitas, tatis, f.

brootſchje. *Fl.* paſtinum, bipalium, i, n.

bzoſeken/ breſken. Gathurnus, ſoccus, i, m.

bzouwe. ſ. bzauwe. ut: De bzijſter met bzuyntroode bzouwen is hem ter eeren opgeſtaen als hy tot haer quam. Virgo ſpadiceorum ſupercilliorum ipſi ad ſe venienti aſſurrexit.

brouwen / bier brouwen. Coquere ceresiam.

brouwer. Coctor cereviſiæ.

brouwerye. Officina cereviſiaria.

brouſel. Cereviſiæ, celiæ coctura.

brouketel. Cortina cereviſiaria.

brouwen/ bzaſſen / onder een mengeken. Miſcere, ſcui, miſtum & mixtum, confundere, fudi, fuſum. *reg. acc.*

brouwen/ iets quaets beſteken. Machinari, atus, atum. *dep. reg. acc.* Coquere malum *vel* dolum: moliri fraudem.

brouwſinge. Machinatio, molitio, onis, f.

brueden. ſ. broeden. De hennen die bzueden/ moetmen hueden. Incubantes gallinæ ſunt cuſtodiendæ.

brugge. pons, pontis, m.

brugge met gewelfde boogen. pons fornicatus.

brugge op pijlen ſtaende. pons ſublicius.

brugge die men op-trekt. pons ductarius: pons ductariæ ſublicæ: pons ſubductariæ trabis.

brugge. *Fl. Holl.* boterham. ut: Hy en mach de bzugge niet. Panis butyro illitus non arridet ipſius palato.

brugghſtok. *Fl.* ponticulus, li, m.

bruggesken. ponticulus, i, m.

bruggesken van de lupte. Magas, adis, f.

bruilen gelijck de koepen. Mugire, givi, & gii, gitum; boare, avi, atum.

bzuilen/ gebzuil. Mugitus, boatus, ûs, m.

brupck/maniere. ſ. gebruyck. ut: Ick ſegge/datter der Nederlanders brupck niet en is/ datſe haer kinderen eer Grieckſ dan Latyn leeren. Nego moris Belgarum eſſe, ut liberos ſuos doceant Græca ante Latina, ſeu Latinum poſt Græcum.

brupdt. Sponſa, nupta, nympha, æ, f. Nova nupta: recens nupta.

brupdt. *Holl.* Colluvies, ei, f. ſtercora, corum, n *pl. num.*

brupdtlepder. *Holl.* bereſteker. Foricarius, i, m.

brupdtgaebe. Paraphernæ, narum, f. pataphernalia, lium, n. *pl. num.*

brupdtgom / brupdtgom. Sponſus, nuptus, i, m, Novus maritus: vir recens à nuptiis.

brupdtloft. Nuptiæ, arum, f. *pl. num.* Solenne nuptiarum.

brupdtloftdagh. Dies nuptialis: feſtum nuptiale.

brupdtloftfeeſt. Convivium nuptiale.

bruploftliedt. Epithalamium, ii, n. hymenæus, i, m.

brupdtloftrogh. Antipherna, orum. n. *pl. n.*

brupdtcamer. Thalamus, i, m.

brupdsbedde. Genialis torus.

brupdtſchadt. Dos, dotis, f.

brupdtſtuck. Sponſale munus.

brupn. Fuſcus, aquilus, a, um; ſubniger, gra, grum, o.

brupnachtigh. Subaquilus, ſubfuſcus, a, um, o.

brupnbroodt. Panis cibarius.

brupneren. Polite, livi, litum: infuſcare, avi, atum. *reg. acc.*

brupneerſel. Politura, æ; infuſcatio, onis, f.

brupnelle. Fuſca, nigella, æ, f.

brupnette. Subnigra, fuſca, nigella. æ, f.

brupnroot. Puniceus, ſpadiceus, badius, a, um, o.

brupne oogen. Oculi fuſci; nigricantes.

Brupne. Angina, æ; ſynanche, es, f.

brupnelle / crupdt. Brunella *ſive* Prunella, æ, f.

brupnetteken / bloeme. Eranthemum, i, n. Flos Adonis.

brupn-heplige. Mentha, æ, f.

brupnlelie. Hyacinthus, i, m.

brupnbiſch. Turſio, tyrſio, onis, m. phycæna, æ, f.

brups. *Holl.* ſchupm. Spuma, æ, f.

brupſen. *Holl.* ſchuymen. Spumare, avi, atum.

buchelen. Ærumnoſe laborare: niti ſub onere: moleſtias in labore pati.

buchelaer. Homo laborioſus: multi & difficilis laboris: æruminoſus in operando.

buchelinge. Ærumna, moleſtia, æ, f. Difficultas in operando.

bucht / bocht / beſlooten ſtuk landts. Septum, i; ſepta, torum, n. *pl. num.* Arvum concluſum.

buck. *Fl.* bock. Hircus, ci, m.

bucken. Conquiniſcere, conquexi; inclinare, curvare, incurvare, avi, atum, flectere, flexi, flexum.

buckinge. Inclinatio, incurvatio, inflexio, onis, f.

buckinck. Halex infumata.

buecke / bueckenote. Glans fagea *ſive* faginea.

bueckenboom. Fagus, i, f.

buecken / van buecke. Fagineus, fageus, faginus, a, um, o.

buer / buernan. *Holl.* ſ. gebuer. ut: Onſen buer heefr nin heerlick onthaelt. Vicinus noſter magnifice metractavit.

buerlieden. *Holl.* Vicini, norum, m. *pl. num.*

buerwijf. *Holl.* Vicina, æ. f.

buet / roof / bupt. Spolia, orum, n. *pl. num.* præda, rapina, æ, f exuviæ, arum, f. *pl. num.*

bueten / beuthaelen. Prædari, deprædari, atus, atum. *dep.* prædam agere, facere.

buetgelt. Mannbiæ, arum. f. *pl. num.*

bueter / bijbueter. Prædo, donis, m.

bueten / mangelen. Permutare, commutare, avi, atum, *reg. acc.*

buetinge / mangelinge. Permutatio, onis, f.

buffel / wilden os. Bubalus, i. biſon, ſontis, m.

buffel / onbeleeft menſche. ſ. bot / Plompaerdt. ut: Deſen buffel heeft te middernacht aen onſe deur geklopt. Hic homo plumbeus nocte concubiâ percuſſit fores noſtras.

buffelſch. Bubalinus, a, um, o.

buffet. Abacus, i, m. argyrotheca, æ, f.

bul. ſ. bol. ut: De bullen hebben hoorens/ daer medeſe altemets ſtooten ſwangere Bronwens. Tauri ſunt cornibus armati, quibus nonnunquam fœminas petunt gravidas.

bulderen / tieren. Tumultuari, bacchari, debacchari, atus.

bulderer. Tumultuator, debacchator, oris, m.

bulle / machtbrief van den Paus. Diploma Pontificum.

bulleman. *Holl.* bitebau. Larva, æ, f. ſpectrum, i, n.

bulſen. Pulſare, avi, atum. *reg. acc.*

bulſter. ſ. bolſter. ut: Op ſliep de verleden nacht op een bulſter. Ille præteritâ nocte indormiebat culcitræ.

bult. Gibbus, m. tuber, eris, n.

bultachtigh / bultigh / bultenaer. Gibboſus, a, um, o. Convexus, a, um.

bulte. Culcitra ſtramentitia.

bulte. *Holl.* Pelles nauticæ quibus indormiunt.

bult-

bult cuſſeken. Analectis, idis, f.

bundel. ſ. bondel. ut: De Soldaet heeft ſyn bondel op den Eſel gelept. Miles ſarcinam ſuam impoſuit aſino.

bunder-landts. Jugerum, ri, n.

burgel. Portulaca, æ, f. *herba.*

buſſe / buſſe / geſchut. Bombarda, catapulta, æ, f, ſcopus *vel* ſtlopus, i, m. Catapulta igniaria.

bus / bier-roer. Catapulta rotata.

bus-cloot. Globus, bi, m. glans, glandis; ſphærula, læ, f. Pila plumbea.

bus-crupdt / bus-poeder. Pulvis nitratus; pulvis tormentarius.

bus-gat. Foramen bombardæ.

busken. Sclopus manualis.

bus-meeſter. Baliſtarius, rii, m. Rei tormentariæ præfectus.

bus-ſchieter / bus-ſchutter. Bombardarius, baliſtarius, rii, m.

bus / buſſe / doosken. Pyxis, idis, fem.

buſſe / laetbuſſe / bentoose. Cucurbitula, æ, f

buſſen ſetten. Scarificare, avi, atum. *reg. acc.* Cucurbitulas cuipiam adhibere, inducere, admovêre.

buſſe / ſtatswapen. Spinther, êris, m.

buſſel. Falcis, is; falciculus, li, m.

buroos. Aſterias, æ, m. Degener ardeola.

burſe / burſen. ſ. botſe / botſen. ut: Op ſal u grutwetyck burſen. Immane quantum ille te quaſſabit.

burſe / buyle / geſwel. Tuber, eris, n.

buyck. Venter, tris, m. alvus, i, f.

buyckachtigh. Ventriloſus, ventricoſus, ventroſus, a, um, o.

buyckdienaer. Paraſitus, i, m.

buyckhardighedt. Tenaſmus, m.

buyck-kleer-bedde. Pancreas, atis, n.

buyck-loop. Diarrhœa, æ, f. Alvi profluvium. Lienteria.

buyck-loopigh. Fotiolus, li, m.

buyck-pyne / buyck-wee. Gaſtralgia, æ, f. vermina, norum. *pl. num.* vermination, onis, f. Tormina, Dolor ventris.

buyk-ſieck. Ilioſus, a, um, o.

buyck-ſieckte / oft buyck-ſuchtige piere. *Fl.* Pyrum tracidum.

buyck-tack. Ramus gaſtricus.

buyck-bet. Abdomen, minis, n.

't buyck-vlies. Peritonæum, i, n.

buyck-wam. Lumbricus. i, m.

buydel / ſack. Crumena, æ, f. marſupium, i, n.

buydeldrager. Saccarius, bajulus, gerulus, li, m.

buydelken. Sacculus, i, m.

buydel / ſifte. Incerniculum, cribrum, i. n. Cribrum pollinarium: cribrum farinarium.

buydelen / ſiften. Cribrare, avi, atum. *reg. acc.* Cribro incernere *vel* ſubcernere.

buydeltrogh. Arca pollinaria.

buye. Nimbus, i; turbo, binis, m. tempeſtas, tatis; procella, æ, f.

buyachtigh weder. Cœlum nubilum, nimboſum, tempeſtuoſum.

buye. *Holl.* peſt-cole. Anthrax, thracis, m.

buygen. ſ. boogen. ut: Godloose Rechters buygen 't Recht door gunſte. Impii judices jus gratia inflectunt.

buygingh. Inclinatio, onis, f.

buyginge der knyen. Genuflexio, onis, f.

buyle. ſ. bluyſe. ut: 't Hooft van deſen kuyſachtigen jongh is vol buylen. Caput hujus pueri rixoſi ſcatet tuberibus.

buylen. ſ. buydelen. Cribrare, avi, atum.

buys ſ. bloucken. ut: Bzenght deſen buys te bedde. Deduc hunc ebrium in cubile.

buys / buysken. *Holl.* Sodalis, lis, amicus, ci, m.

buyſen. ſ. ſuppen. ut: Sommige werkliede gaen des maendaeghs buyſen. Quidam operariorum eunt die lunæ compotatum.

buyſaert. Buteo, onis, m.

buyſe. Canalis, is; tubus, i, ſiphon, onis, m. fiſtula, æ, f.

buysken. Canal culus, tubulus, li. m.

buyſe. biſſcherſchip. Navis piſcatoria.

buyt. ſ. buer. ut: Veele leedige gaſten trecken obermydts de buyt in den oorlogh. Multi ſociorum ociloſorum propter prædam proficiſcuntur in militiæ diſciplinam.

buyten. Extra. *prep. reg. acc.* foras, foris. *adv.*

van buyten leeren. Diſcere memoriter: memoriæ mandare.

van buyten ſeggen. Recitare memoriter: dicere memoriter.

buytendeure. Foris, is, f. Foris, forum. *pl.*

buytenpe / boozſtadt. Suburbia, biorum, n. *pl. num.*

buyten gaen ſ uytgaen. Exire, eo, ivi, itum.

buyten gaen / uyt Stadt gaen. Foras ire: rus ire: peregre abire *vel* proficiſci.

te buyten gaen. Excedere, ceſſi, ceſſum; exorbitare, avi, atum.

buyten man / boer. Agricola, læ, m.

buyten man / bzeemdelinck. Holpes, pitis; peregrinus, extraneus, i, m.

buytenſte. Extimus, a, um, o.

buytenſteden / boozſteden. Suburbia, biorum, n. *pl. num.*

buytentier / buytertier. *Fl.* Immodeſtus, a, um; petulans, lantis, o.

buytenstyds / buyten gewoonte. Subciſivè. *adv.* Horis ſubciſivis.

buyten landts. Peregre, *adv*, Extra patriam.

Buytens wege. Devius, a, um, o. Extra viam.

buytenwaerts. Foras, extrinsecus. *adv.*

by/toe/na. Ad *præp. reg. acc.* ut: **Gaet by hem.** Accede ad illum.

by/neffens. Apud, penes, juxta, pone, secus, *præp. reg. acc.* ut: **Dat huys ſtaet by de poorte,** Domus illa sita est juxta portam.

by/ omtrent. Circa, circiter. ut: **'t Is by thien uren.** Hora est circiter decima.

by/ ober. Apud, penes, ut: **Ick draege dat by my/ oft ober my.** Defero id mecum, *vel* apud me, *vel* penes me.

by/ dooz. ut: **Ick ſweire by deſen of dien.** Juro per hoc *vel* illud.

by/ uwen raede. Tuo consilio: te suadente: te suggerente.

by daege/ ende by nachte. Noctu diuque: noctedieque.

by geval. Casu, fortè, fortunâ. *adv.*

by nae. Fermè, ferè, propè, propemodum. *adv.*

C.

C Abale/ myſtique uytlegginge van de H. Schrifture/ dooz verſettingeoft verſtellinge der letteren. Cabala, læ, f. Anagrammatismus elementorum ad eruendos arcanos sensus ex Sacris literis.

cabale / ſecrete practijk van eenigh deſſyn tuſſchen gheconſpireerde quanten. Inter fœderatos clandestina consultatio: inter conjuratos occulta consiliorum per secretum scribendi genus communicatio.

cabaliſt / die hemmet alſulke dingen behelpt. Cabalista, æ, m.

cabane/ boeren huys. casa, æ, f. tugurium, gurgastium, i, n.

cabanetteken / huytteken. casula, læ, f. tuguriolum, li, n.

cabaret/ popina, caupona, æ, f.

cabaretier / die cabaret houdt. Caupo *vel* copo, popino, onis, m.

cabarettier / die de cabaretten hanteert. popino, onis, m. Frequens in popina: multus in popina.

cabas. Fiscus, ci; cophinus, ni, m, fiscina, næ. f.

cabaske. Scirpulum, fiscellum, li, n fiscella. læ, f.

cabaſſen/opparcken. convasare, compilare, avi, atum. *reg acc.* Sarcinas conficere.

cabaſſen/ſtelen. Suffurari, ratus, ratum. *dep.* furripere, pio, pui, reptum. *reg. acc.*

cabbe/cabbeken. Porcellus, li, m.

cabbelen. Fœtare, fœtificare, avi, atum, *v. acc.*

cabbelinge. Fœtura, æ, f.

cabbelen/ſpouwen. Vomere, mui, mitum.

cabel. Rudens, dentis, camelus, li, m. Funis nauticus.

cabel-gaeren. Fila rudentum.

cabelen/loten. *s.* **cabelen.** Sortiri, itus sum, or. *dep. reg. vel dat. vel acc. vel præpoſit. in cum acc.* vel absolutè ponitur. ut: **Wy ſullen cabelen/ wie van ons beyden het beken ſal alleen eeten.** Sortiemur, uter nostrum porcello vescatur solus.

cabelliau. Asellus, li, m.

cabinet/ binnenkamer. Conclave secretius, conclavium interius.

cabinet/ bewaerplaetſe van de beſte meubelen. Armarium sanctius condendæ pretiosæ suppellectili: cella reconditior auræ argenteæque gazæ asservandæ.

cabinet/ jouwelen van de bzouwen. Mundi muliebris pretio cultuque insigne instrumentum.

cabinet van den hof. Exedra hortensis imbri ac soli defendendo: secessus hortensis à viâ & æstu.

cabouter manneken. Lemures, rum, m. *pl. num.* Nocturna larva: nocturna lamia.

cabouter manneken/haentjen. Nanus, pumilus, i. pumilio & pumilo, homuncio, onis, m.

cabups-coole. Caulis capitatus *vel* globosus: brassica capitata *sive* orbiculata.

cack/ fup! phy! apage! *Interject. aversandi.*

cak/ ſtront/ duplighept. Stercus, coris, n.

cack hebben. Cacaturire, rivi, ritum.

cacken. Cacare, avi, atum; excernere, crevi, cretum, egerere, egessi, egestum. Alvum levare, exinanire, purgare, exonerare. **Hy is cacken gaen.** Ivit ad requisita naturæ.

cacker. Cacator, oris, m.

cackerpe / dunnen cack. Lienteria, æ, f. Alvus soluta.

de cackerpe hebben. Lienteria laborare.

cackhiele. pernio, onis, m.

cackhuys. Latrina, torica, æ, f.

cackſtoel/cackſtoel. Sella familiaris.

cackſtilte. *Holl.* i. **cackhuys.** ut: **Moet hebbende/ gaet nae de cackſtille.** Cacaturiens, it ad latrinam.

cackteple. Lasanum, scaphium, i, n. trulla, læ, f. Scaphium desidentium.

cack. *Fl.* leste. Ultimus, extremus, a, um, o.

cack-in-neſt. pullus ultimò exclusus.

cackenuik / als cacks / quanſups. Quasi, velut ſi, quasi vero. *adv.*

cadentie in den ſank. Gradus in cantu: numerus in cantu.

ſoete cadentie. Suaviter accidens ad aures numerosi cantici modulatio.

cadentie in 't danſen. pedum motus legitimus ad tibiæ numeros: numerosa saltatio,

tio, pedum tibiæque; modis apte consentientibus.

cadet/ twede oft derde ſoone van eenigen Prince. Filius secundò *vel* tertiò genitus Principis *vel* Dynastæ.

cadet / groot-hans. Magnas, natis, m.

caduek/ bouwvalligh. Caducus, ruinosus, a, um, o.

een caduek menſche. Ætatis affectæ homo: affecta ætate homo; effœto corpore *vel* effœtis viribus homo.

een caduek huys. Ædes caducæ, ruinosæ.

cae/ ca. *Holl.* **caeuwe.** Monedula, læ, f.

caeſteen. Silex, licis, m.

de cae ſchieten. Silice *vel* disco ludere.

cacke/ caekbeen. Maxilla, mandibula, mala, læ, f.

caekſlabbe/ caekſinette. Colaphus, phi, m. alapa, pæ, f.

caekelen. Garrire, rivi, ritum; blaterare, ravi, ratum.

caekelen als een hinne. Glocitare, avi, atum.

caeckelaer. Blatero, onis; garrulus, li, m.

caekelerſſe. Garrula, æ, f.

caekelinge/ caekelrye. Garritus, ûs, m. garrulitas, tatis, f.

caekelinge van de hinne. Glocitatio, onis, f.

caeken van de viſſchen. Branchiæ, arum, f. *pl. num.*

caeken den haeringh. Harencum exenterare.

caekhaerink. Harencus exenteratus, muriatus.

caeckhaerinck / ſtoffer. *s.* **blaescaeken.** ut: **De caekharingen zijn op d' ootmoedige ongeſien.** Ventosi sunt humilibus invisi.

caekharnas. *Fl.* Maxilla, læ, f.

caek/ ſchabot. Pegma, atis, n.

caedijk. *Holl.* Agger angusto tramite interpaludes decurrens.

cael/ ſonder haiz. Calvus, a, um, o.

cael van booren. Præcalvus, recalvus, a, um, o.

cael van achter. Calvus occipite: pone calvus.

cael maeken. Calvare, decalvare, depilare, avi, atum. *reg. acc.*

cael woꝛden. Calvescere, calvi, *sine sup.* calvefieri, fio, factus, *neutro pass.*

cael zijn. Calvere, calvi. *sine sup.* Calvitio laborare.

cael-cop. Calvaster, stra, strum, o.

cael-been / cael-poot / duyve. Columbus nudipes.

caelheydt. Calvitium, tii, n.

caeluwe. *Fl. Holl.* Calvus, a, um, o.

caeluwe aerde. *Holl.* Superficies terræ.

caeluwaerdt. *Fl.* Homo calvus.

cael/ arm. *s.* arm. ut: **Wederkomende uyt Barbarien / was hy cael.** Redux ex

Africa minore erat nummis nudus.

caem/ caen. Situs, ûs; mucor, oris, m.

caemachtigh. Mucidus, mucosus, a, um, o. Canus situ.

caemen/ beraemt woꝛden oft zijn. Mucêre, mucescere, cui. *sin. sup.*

caerde / caerden cruydt. Dipsacus, i, m. Carduus fullonum.

caerde daer men mede caert. Pecten, tinis, n.

caerden. Pectere, pexui *vel* pexi, pexum, pectinare, carminare, avi, atum. *reg. acc.*

caerder. Carminator, oris, m.

caerderſſe. Carminatrix, tricis, f.

caerdſel. Carminatio, onis, f.

caere/ hyſter. Amica, æ, f.

caerigh/ ſpaerſaem. Parcus, a, um; tenax, nacis; frugalis, e, is, o. **De caerige man heeft beſloten op den achtermiddagh op de wagen te ryden.** parco illi decretum est, die in tempus pomeridianum inclinato invehi curru.

caerigh zijn. Esse parcum: frugaliter vivere: accurata frugalitatis regula metiri.

caerighept. parsimonia, æ; parcitas, frugalitas, tatis, f.

caerle. *Holl.* **kierne.** Nucleus, i, m.

caerle. *Fl.* Tunica, æ, f. Vestis suprema.

caerte om te ſpeelen. Chartulæ lusoriæ, chartulæ aleatoriæ, arum, f. *pl. num.* folia lusoria, n. *pl. num.*

met de caerte ſpelen. Ludere foliis pictis.

caertſpel. Ludus chartarum.

caerte / landt-tafel. Mappa, æ, f. Tabula geometrica, *vel* geographica, *vel* chorographica.

caſe / keiſe. Caseus, i, m.

caes-koper. Caseārius, i, m.

caes-kraem. Taberna casearia.

caes-huyſken. Caseale, is, n.

caes-lebbe ofte cunſel. Coagulum, i, n.

caeskens kruydt. Malva silvestris.

caes-bat. Forma *sive* fiscina casearia.

caes-blaepe. Artotyra, æ, f. tyrolaganum, i, n.

caes-weſſe. Serum, i, n.

caets-bal. Pila, æ, f. Pila lusoria.

caets-bane. Phæristerium, i, n.

caetſe. Ictus pilæ.

caetſen/ketſen. Mittere pilam. *s.* **Bal.** ut: **Hy heeft den bal geſlagen.** Ille torsit pilam clava, pila lusit.

caede. *Fl.* Acer, eris, m.

caepe. Acte, es; acta, æ, f. littus, toris, n. Lapideus ad ripam *vel* oram agger: ripæ agger.

caep / een groot gemetſt werck te water waerts. Moles, is, f. Projecta in aquam moles: producta extra ripam moles.

een

een sulck werck maecken. Molem jacere: molem aquæ objicere: molem in aquâ struere.
caepe meester. Præfectus actæ.
caepen. crustula trixa.
caf. Palea, æ, t. acus, ceris, n.
cafachtigh. Aceroſus, paleatus, a, um, o.
caffack. Saccus aceroſus.
caffack / betjack. ſ. dickbuyck. ut: Desen caffack gelyckt oft siet gelyck syn vader. Hic homo ventricoſus refert colorem paternum, patrem ore, exhibet faciem parentis.
cafcoen. *Fl.* caminus, i, m.
cafcoen vager. *Fl.* caminarius, i, m.
caffa. Holoſericus pannus.
caffawercker. Holoſericarius, i, m.
caffard. ſ. hypocryt/schynheyligh. ut: Desen Caffard heeft my doen schreyen. Hic hypocrita excivit mihi lacrymas.
caffoor. Focnlus, li, m. Batillus menſarius.
caftel. *Holl.* Seta, æ, f.
cage/ cageschupte. *Holl.* ſ. crabschupte. ut: De cage is bevracht met Cooren. Navigium veliferum onuſtum eſt frumento. De caegh voert teck. Scapha piſcatoria agit rimas, hiat, hac atque illac perfluit.
cahupte. cala, æ, f. tugurium, gurguſtium, i, n.
cahute/ roef in 't schip. cubile naucleri.
caiacke ſ. casarke. ut: Des Colonels caiacke was nae den slagh nat van bloet. Tribuni sagum, chlamys poſt prælium madebat sanguine.
caiupte. ſ. cahute. ut: De Schipper heeft de Matroosen upt de caiupte gejaeght. Nauta exegit epibatas è gurguſtio.
cal. *Holl.* Nucleus pomi *vel* pyri.
cal. *Holl.* ſ. clap. ut: Uwen clap is enckel sotheydt. Tua garrulitas eſt mera fatuitas.
calabaſſe. cucurbita, æ, f. Laguncula cucurbitina.
calamyntheen. cadmia, æ, f.
calander/hooren-worm. curculio, onis, m.
calander / plaetse om alderhande stoffen te doen glenſteren. Officina politoris linteārii; xylinæ polituræ taberna.
calanderen. Lævigare, avi, atum: polire, expolire, livi, litum. *reg. acc.*
calanderer. Politor, oris, m.
calanderinge. Politura, æ; politio, onis, f.
calandt. Apud eundem mercatorem emtor aſſiduus: emptor quotidianus: emptor addictus.
calanten krygen. conciliare ſibi coëmentium aſſiduitatem: emptores ad ſe allicere.
calanten verlieſen. Mercantium aſſiduitate deſtitui: coëmentium infrequentiam pati.
calandiſe. commericium, ii, n. aſſiduitas emptorum.
calangie. Lis, litis, f.
calangieren/iemanden berispen. Objurgare, avi, atum, *reg. acc.* Delinquentem arguere: quempiam in conventu erratorum coarguere, aliquem culparum ſuarum palam admonēre: ſeveriore reprehenſione aliquem gravius exagitare.
calangieren/in de boete slaen. Multam indicere, irrogare. *reg. dat.*
calangieren den koop. Jure protomiſeos præferentiæ emptionem ſibi vindicare.
calangieringe in den koop. Jus præferentiæ in rebus emptitiis.
calangieringe in de boete. Irrogatio multæ.
calck. calx, calcis, f.
calckgruys/calckscherven. Rudus, deris, n.
calck-oven. calcaria, æ, f.
calck-yser. Bitumen, minis, n.
calcoen/calcoenschen haen. Pavo indicus.
calcoenschе hinne. Meleagriis, gridis, f. Gallina Indica.
calculeren / rekenen. Putare, computare, ſupputare, avi, atum. *reg. acc.* Ducere *vel* ſubducere rationes.
calculatie. computus, ûs, m. computatio, ſupputatio, onis, f.
syn calculatie maken/giſſen. conjicere, cio, jeci, jectum. ſ. giſſen.
calandier/almanack. calendarium, i, n. ephemeris, ridis, f.
calf. Vitulus, i, m. Tener buculus.
van 't calf. Vitulinus, a, um, o.
calf/ betsack. ſ. dick-buyck. ut: Dat Calf is van groote middelen. Large ſuperſunt illi ventrioſo facultates; collatitius venter ille eſt fortunis maximis ornatus, locupletatus.
calf/speelvogel. Laſcivus, petulcus, i, m.
calf/halven botrick. Homo obtuſus.
calfaten/calfateren/ een schip met werck en peck stoppen. Navis rimas ſtuppa, pice, aſſulis ſtipare: navigii junctūris ſtuppam indere, & eas pice oblinere.
calfateren / lappen. Sarcire, reſarcire, ſarſi, ſartum. *reg. acc.*
calfaterer. Stipator, oris, & Sartor, oris, m.
calfaterye. Stipatio, onis, f.
calloote. *Holl. Fl.* Vectigal, galis, n.
caussien houdt. Glycyrrhiza, æ, f.
callen. *Fl. Holl.* Fabulari, latus, latum. *dep.*
callewyp. *Fl.* Enſiculus venatorius.
calm/ stil. Quietus, ſedatus, tranquillus, a, um, o.

calmen /

calmen/stillen. Sedare pacare, tranquillare, avi, atum. *reg. acc.*
calmte van de zee. Malacia, æ, f. Tranquillitas maris.
calomnie / valsche betichtinge. Calumnia, æ, f. Falſa & iniqua criminatio.
calommieren / iemanden valschelyck berichten. Calumniari, atus, atum. *dep. reg. acc.* Falſis criminationibus aliquem infeſtare.
calommieerder. calumniator, oris; ſycophanta, æ, m.
calommieus/die geene valsche betichtinghen uytspouwt. ut: Wacht u van een calommieuse tonge. cave à lingua calumniatrice.
calommieus / dat calomnie mede brenght oft in sich beſluyt. calumnioſus, contumelioſus, a, um, o. Quod calumniam continet: quod calumniæ conjunctum eſt.
calommieuselyck. Per calumniam: intervenīente calumniâ: intercedente calumniæ vitio.
calotte/dun ende licht bonnetteken. Galericulus, li, m. galericulum, li, n.
calotte/cierhair. coma fictitia.
calven/calveren worpen. Fœtificare, fœtare, avi, atum. Fœtum edere: vitulum edere.
calver-coeye/die gecalft heeft. Vacca fœta.
calven/braecken. Vomere, mui, mitum.
cam om te kemmen. Pecten, ctinis, m.
cam-randt. Radius. pectinis.
cam wys. Pectinatim. *adv.*
cam-wys gemaeckt. Pectinatus, a, um, o.
cammen. *Fl.* i. kemmen. Pectere, pexui & pexi, pexum, *reg. acc.*
cam van de hanen. crista, æ, f.
camant. Scabioſus, a, um, o.
camanterye. Scabies, ei, f.
camelot. cilicius pannus tenuis & raſus: textile cilicium.
camelot van Turkyen. cilicia veſtis raſa Turcici operis: opere Turcico texta veſtis cilicia.
camelot van Nederlant. cilicia veſtis lanæ moriſque Turcici, Belgicis manibus texta.
camelot gewatert. Undulata *vel* cymatilis veſtis, ciliciæ texturæ undis deſcripta veſtis.
camelot gekertelt. Scutulata veſtis: ſcutulis diſtincta veſtis cilicia.
camer/beſloten plaetse. conclave, is, n.
eet-camer. cœnaculum, i, n.
slaepe-camer. cubiculum, i, n.
camerade. contubernalis, is, amicus, ci, m. ut: Myn camerade is gheleerdt. Sodalis meus imbuit ſe ſtudiis, eſt literis imbutus, liberalibus ſtudiis prædītus.
cameren/in de camer opslupten. Aſſervare in cubiculo.
camer carre. Pellex recluſa.
camer-crupdt. *Fl.* Barbicapra, æ, f.
camerganck. Alvi ſolutio; alvus ſoluta.
camerganck maecken. Alvum ciere, ſolvere, ſubducere.
camerere/camenere. Miniſtra cubicularis.
camercken. Cellula, æ, f.
camerlinck. cubicularius, i. m. A cubiculis.
camerloop. *Fl.* loop. Profluvium alvi.
camer pot. Matula, æ, f.
camerspel. Ludus hiſtrionicus.
camerspeelder. Hiſtrio, onis; petauriſta, æ, m.
camerstoel. Sella familiaris.
camfer. camphora, æ, f.
camille. chamæmelum, i, n.
cammen. *Fl.* kemmen. Pectere, pexui & pexi, pexum. *reg. acc.*
camp. certamen, minis, n.
campen/berghten. certare, concertare, decertare, avi, atum. ut: Men campt ten hoochsten daerom/dat se mogen gesont of behouden worden. Dimicatur omni modo, ut incolumes conſerventur.
campen/camperen/ legerslaen. caſtra metari: caſtra figere, ponere.
campelyck/mannelyck. Athleticè, *adv.*
camperlyk/periculeuselyk. Periculoſè. *adv.*
camperlyck staen. Periclitari, tatus, tatum. *dep.* nutare, avi, atum.
campioen/campberhter. Fortis bellator: pugnator ſtrenuus: vir bello clarus, vir bellicâ laude inſignis: armis inclytus vir. Athleta, æ, m.
den campioen aengaende. Athleticus, a, um, o.
campioen konst. Athletica, æ, f.
cam-plaetse. Arena, palæſtra, g. æ, f.
campanie/essen velt. Planities, ei, f. Campeſtris locus: campeſter ager: campeſtris ager: plana camporum.
campanie rase. Planus apertuſque campus: plani apertique campi: æqua apertaque planities: puri patentesque campi.
campernoelie. Fungus, boletus, g. i, m.
boos gelyck campernoelien. Fungoſus, a, um, o.
van campernoelien aert. Funginus, a, um, o.
camus / met het tipken van de nense om hoogh ghekromt. Silus, a, um, o. ſilo, onis, m.
camus/platneusigh / met een klein kort stomp neusken. Simus, i; ſimo, monis, m. Simus, reſimus, camurus, a, um, o.
camusachtigh. Subſimus, a, um, o.
canael/buyse. Fiſtula, æ, f. tubus, i, m.
canael van hout ofte steen om 't water door te loopen. canalis: is; alveus, i, m.

canael

canael van een riviere. Alveus, ei, m. fossa, æ, f. Rivi alveus: fluminis alveus.
canael van eenen zee-arm. Fossa sinûs marini: sinus maritimi alveus.
canael om water over oft van het veldt te laten. Incile, is, n. Canalis incilis: fossa incilis.
canalie. Homines nequam: fex vitiosæ plebis.
canceleren / doorstrycken / met de penne crupsen oft upt-doen. Scriptum lituris cancellare: cancellatim inducere.
cancellier. Cancellarius, i, m.
cancelrye. Archivum Principis. Suprema basilica juridica: summum prætorium.
cancker / schier ongeneselycke siekte. Cancer, eri & ceris, m. carcinoma, matis, n. gangræna, æ, f.
cancker-bloeme. Urinaria, chondrilla, æ, f.
cancker-krupdt. Heliotropium, ii, n.
candeel. s. suppen. ut: Siecht op de Wastel-abond aten wy candeel. Ipsis Dionysiis à nobis comedebatur cyceon.
candelaer. Candelabrum, bri, n.
caneel. Casia, æ, f. Cinamonum, i, n.
canefas. Stupea tela: stupearia tela: spissioris textûs tela cannabina.
canefasier. Lintearius propola: cannabinæ telæ propola.
cangiant. Simplex bombycinum varium: variantis coloris, varii coloris bombycinum tenue.
canon / geschut. Murale tormentum: canna ænea.
canonier. Librator machinarum muralium.
canne. Cantharus, ri, m. poculum, li, n.
canonick. Canonicus, ci, m. Unus è Canonicorum collegio: sodalis unus è canonicorum sodalitio.
canonikerse. Canonica, æ, f. Virgo canonica.
canonyk / dat wettig is. Legitimus, a, um, o.
canonisye. Dignitas Canonici: munus Canonici: canonicæ functionis annuum vectigal.
canoniseren / inwyen / heyligen / toeheyligen. Sanctorum catalogo adscribere: in ordinem Sanctorum allegere. *v. acc.*
cansse / den eersten worp van de teirlingen. Alea, æ; fors, fortis, f. Jactus aleæ: felix infelixve tesserarum casus primore jactu: tesserarii lusûs fortunata vel infortunata alea: fors auspicata vel inauspicata.
de cansse gaet u mede. Lusus aleæ tibi fortunate cadit: secundissimâ uteris aleâ: fortunate in ludo adjuvat, tibi adest, tibi præstò est, recum facit, tibi militat.
de cansse verkeert. Sors deflexit: fortunæ lusus mutatur: fors vertit.
cansselaer. Socius, i, sodalis, is; collusor, oris, m. Socius ludi.

cansstweele. Pyrum salernum.
cant / gewest. Pars, partis; regio, onis; plaga, æ, f.
cant / boort. Margo, ginis, m. ora, æ, f.
cant van eenen put. Crepido putei.
cant van eenen graght. s. boort / cant. ut: De boomen op de hanten van de graghten geplant zynde / pronckten alleen met haere blaederen. Arbores ad fossarum crepidines satæ foliis superbiunt, triumphant foliis.
cant van 't water. Ripa, æ, f.
cant in den boeck. Margo, ginis, m.
cant / hoeck. Angulus, li, m.
cantigh / hoeckigh. Angulosus, a, um: angularis, e, is, o.
canten / spellewerck. Denticuli, lorum, m. *pl. num.* Denticulata fimbria, denticulatus limbus.
canteel. Pinna, æ, f.
canteelsteen. Pinna muri.
cape / hoecklandt. Promontorium, rii; cornu, u, n. Montis terræve tumulus vastior, in mare procurrens.
capelle. Sacellum, li; sacrarium, rii, n.
capelleken. Lararium, rii, n.
capellaen. Sacellanus, i, m.
capellye. Sacellania, æ, f.
capitael / hooftsomme. Sors, sortis, f.
capitel. Capitellum, li; epistylium, ii, n.
capitel van een boeck. Caput, pitis, capitulum, li, n, sectio, onis, f.
capittel / het corpus ofte collegie van de Canonicken. Collegium Canonicorum.
capittel / plaet se daer de Canonicken hunnen raedt houden. Consultationis canonicorum exedra: canonicorum exedra.
capittel / vergaderinge der Canonicken. Conventus Canonicorum.
capittel / van een particulier clooster. Consilium cœnobiticæ familiæ.
capittel-huys van de Geligieusen. Domestici confessûs cœnobitica exedra.
capittel provinciael. Provinciale concilium cœnobiticum; Provincialia Religiosorum comitia.
capittel generael. Totius monastici sodalitii comitia.
capittel houden. Celebrare comitia sacra.
capittel-dagh. Dies comitiorum sacrorum.
capittel / berispinge. Animadversio, objurgatio, onis; mulcta, æ, f.
capittelen / berispen. Objurgare, avi, atum, increpare, pui, pitum. *reg. acc.* Multam irrogare. *reg. acc.*
capitepn / roerbinck van iet. Auctor, oris; coryphæus, i, princeps, cipis, m. caput, pitis, n. ut: De roerbinck is de vierschare ont snapt. Coryphæus declinavit laqueos judicii.

capitepn / belepder van krijghs-volk. Ductor, oris; dux, ducis, m. Ordinum militarium dux. ut: De Capitepn sal de twist slissen. Hecatontarcha controversiam dijudicabit.
capitepn generael van den leger. Imperator, oris; archistrategus, i, m. Dux exercitus exercitui cum potestate & imperio præfectus.
capitepn generael van voetvolk. peditum ductor: peditatûs præses.
capitepn generael van pierdevolk. Equitum magister: equitum præfectus.
capitepn generael van lighte peirden. Leviorum equitum magister: equitatus levioris præfectus.
capitepn van een Regiment / Colonelle. Militum Tribunus, legioni cum imperio præfectus.
capitepn van een compagnie te voet. Centurio, onis, m.
capitepn van een compagnie peirden. Equestris turmæ ductor.
capitepnschap. Ducatus, ûs, m. præfectura, æ, f.
capitulatie. pactio, onis, f.
capituleren. pacisci per articulos.
cappe / hooftdeksel. capitium, tii, n. cuculus, i, m. cuculla, æ, f.
hier worden Spaensche cappen ghedragen. Hic geruntur bardocuculli, pallia Hispanica.
cappeken. cucullulus, i, m.
cappmutse. *Holl.* slaepmutse. ut: Ik en gae sonder cappmutse niet te bedde. Sine vitta cubicularia non discedo cubitum.
den cappe op den tupn hangen. Apostatare à Religione: monachismum ejurare: abjicere monachicum vestitum: monachum exuere.
cappe / 't top van iet. Culmen, minis; fastigium, ii, n.
cappeken van de schamelheyt. præputium, ii, n.
cappel. *Holl.* pepel. papilio, onis, m.
cappen / in stukken houwen. concidere, incidere, cidi, cisum: conscindere, scidi, scissum. *reg. acc.*
capper. concisor, oris, m.
cappers. culter concisorius.
cappers. capparis, is, c. cappar & cappari, aris, n.
cappote. Sagum, gi, n.
cappotien. Palla muliebris.
cappuyn. Capo, onis: capus, i, masc.
cappuyn / die geen man en is. Eunuchus, eviratus, i, m.
cappioolen. Saltus agiliter & concinnè corpus in sublime attollentis.
cappioolen maecken. Directo corpore agiliter in sublime salire.
capzuyn van de bzouwen. calyptra, calantica, æ, f. ricinum, ni, n.
capzuyn / rouw-capzuyn. Cucullus, li, m.
carabyn. Equestris catapulta: equestre sclopetum.
carabyn / peirde ruyter die een carabyn gebruykt. Equester catapultarius: equester sclopetarius.
caraeke / schip. Cicerus, cercures, i, m.
carraet / seekere weirde van de deught des gouts. Auri naturalis coctura.
carreel-steen. Mutulus, i, m.
carbonade. Offula carnis tostæ: frustulum carnis in craticulâ *vel* prunâ tostum.
carcant. Torques, quis, m.
cardinael. Cardinalis, lis, m. purpuratus pater.
cardo / wilde arteschocke. Carduus silvaticus *vel* agrestis.
careel / careelsteen. Later, teris, *masc.*
careelbakker. Laterarius, ii, m.
careeloven. Lateraria, æ, f.
caresse / teeken van vziendtschap. Amici animi officiosa cum alacritate significatio.
caresse / streelsinge. Blanditia, æ, f. blandimentum. ti, n. blanditiæ, arum, f. *pl. num.*
caresseren / onthalen / teckenen van vziendtschap doen. Hilari vultûs sermonisque significatione propensam testificari voluntatem.
caresseren / streelen / liefkosen. Blandiri, ditus, ditum. *dep. reg. acc.* Blanditiis demulcere *vel* delinire. *reg. acc.*
carmen / poesi. Carmen, minis, n. versus, ûs, m.
carmesyn / graen om mede te verwen. Cramœsium, ii, n. Cramœsium granum vel semen. Coccum, i, n.
carmesyn / cochenille. Cramesinus vermiculus: Cramœsium Indicum.
carmesynverwe. Cramœsii infectus: cramœsii tinctus: cramœsina tinctura.
carmesyn / met carmesyn geverwet. Vestis cramœsini tinctus: cramœsio, cocco tincta vestis.
caronie / pype. cadaver, veris, n.
caros peirden. Equi rhedarii.
carote. Daucus, ci, m.
carper. Cyprynus, caprianus, i, m.
carpet. Gausape, n. *indecl.* gausapina, æ, f. tapetum, i, n.
carpe. s. pluksel. ut: Hy heeft een tegensin in soodanige carpe. Ille abhorret ab ejusmodi carptura.
carre. carreus, i, m. carruca, æ, f. vehiculum, i, n.
carredryver. carrucarius, ii, n.
carren gelyk de wagens. Stridere, stridui: stridere, stridi, *sine sup.* gemere, mui, mitum

tum; ſtrepere, pui, pitum.
carrende. Stridulus, a, um, o.
carren-ſwier. Axungia, æ, f.
carſtelinck. Spira, collyra, æ, f.
carteel. Cadus, i, m. Quarta pars alicujus rei.
cartouwe. Bombarda major.
Cartupſer. Carthuſianus, i, m. ut: **Deſen Cartupſer bidt / ſoudende den vinger aen de Mens** Hic Brunonita orat more Traſcodrugitarum,
carwep. Careum, ei, n.
cas. **In cas dat het ſoo is.** Si ſic habuerit, ſi resita habuerit; ſi ita eſt.
cadick. Sagum, i, n.
caſamatte Propugnaculum ſubterraneum.
caſchenet van de vrouwen. Paropion, pii, n. paropis, pis, f.
caſchet / ſiguet om vrieven te ſegelen. Signum, ſigillum, i, n. ectypon, antitypon, archetypon, pi, n.
caſret. Caſſis, ſidis; galea, caſſida, æ, f.
caſſade. ſ. **Strepe.** **caſſade.** ut: **Beſchout de caſſaden van dit gedicht; Wie heeft het duer-ſchrabt?** Contemplare lituras hujus carminis; quis induxit?
caſſaert. Placenta ex ovis, butyro, lacte, herbis, lardo.
caſſe. Capſa, arca, theca, æ, f.
casken. Capſula, arcula, æ, f. loculus, li, m.
caſſe / gepligh dom caſſe Ferculum, feretrum, i, n.
casvoepe. Agyrta, æ, m.
caſſe / wieſſelcaſſe. Abacus, ci, m.
caſſier. Menſarius, ii, m. Præpoſitus pecuniæ; adminiſtrator pecuniæ alienæ.
caſſelrije. *Fl.* **gebiedt.** Territorium, ii, n. Diſtrictus, ûs, m.
caſſeren / te niet doen. Diſpungere, expungere, punxi, punctum; reſcindere, ſcidi, ſciſſum. *reg. acc* ſ. **Afbrengen / Afdoen.** ut: **De nieuwe Wet ſal de oude afdoen** Legem veterem nova abrogabit.
een teſtament caſſeren. Infirmare teſtamentum: reſcindere teſtamentum; irritum, inofficioſum reddere, facere teſtamentum, teſtamento vim abrogare.
caſſeren / afdancken / laten gaen. Dimittere, miſi, miſſum; exauctorare, avi, atum. *reg. acc.*
den legher caſſeren / afdancken. Dimittere exercitum; copias miſſas facere, exauctorare exercitum, militiâ ſolvere exercitum.
eenen ſoldaet caſſeren. Exauctorare militem; ſacramento militari abſolvere militem.
caſſidonie Onyx, nychis, c.
caſſie. Caſſa fiſtularis,

caſſije. Lithoſtratum, i, n. Via lapidibus ſtrata.
daer wordt de caſſie gheſeydt. Fuſticatur pavimentum, fittucâ adigitur.
caſſijen. Sternere lapidibus; ſilice ſternere, *reg. acc.*
caſſijſteen. Silex, licis, m.
caſſijer. Lithoſtrator, oris, m.
caſtijne. Jugamentum feneſtræ.
caſtanie. Caſtanea, æ, f. Sardina glans.
caſtanie van Lion. Balanus, i, m. Balanitis, tidis, f.
caſtanie bruyn. Caſtaneus color; color fuſcus ex rutilo; ex puniceo nigreſcens; color ſpadiceus.
caſtanie-bruyn peert. Equus caſtanei pili, equus ferruginei coloris.
caſtanien-boom. Caſtanea, æ, f.
caſtanien-boſch. Caſtanetum, ti, n.
caſteel / voorteresſe. Arx, arcis, f. caſtrum, tri, n.
caſteel / ſpeelhuys / huys van plaiſantie. Prætorium, rii, n.
caſteel van 't ſchip. Cataſtroma, atis, n. Navis propugnaculum.
caſtelein. Satrapa, æ, m. Caſtellanus, dynaſta.
caſteleye. *Fl.* Satrapia, æ, f.
caſtijden met woorden. Increpare, pui, pitum objurgare, avi, atum; corripere, pio, ripui, reptum. *reg. acc.*
caſtijden met een middelbare ſtraffe. Caſtigare, multare, avi, atum. *reg. acc.*
caſtijde aen den lijve. Punire, nivi, nitum; plectere, plexui & plexi, plectum & plexum. *reg. acc.*
caſtijdement / caſtijdinghe met middelbare ſtraffe. Caſtigatio, onis, multa, æ, f. Animadverſio levior; multa minor. **Dit is onder u kaſtijdinge met meer.** Exceſſit ipſius ætas magiſterio tuo.
caſtijdement aen den lijve. Ultio, onis; vindicta, pœna, æ, f. ſupplicium, cii, n.
Caſupbel. Caſula, æ, f. poderis, ris, m.
catarre / defluxie. Epiphora, æ, f. Catarrhus, rhi, m. Deſtillatio noxii humoris; fluxus humoris.
catarre in d'oogen. Oculorum epiphora; oculorum ſuffuſio.
catarre op de neuſe / verkoutheyt. Gravedo, dinis, corryza, æ, f.
catarre op de borſt. Epiphora faucium; deſtillatio faucibus gravis.
catel. ſ. **cateil.** ut: **'t Catel van geleerde Mannen zyn boecken.** Suppellex virorum eruditorum ſunt codices.
cater. Ælurus, ri, m.
cater / / *metap.* **loos / ſnoode.** Cautus, i, fagax, gacis, m. (tueri,
cater-oogen / ſterre-oogen. Oculis fixis in ca-

Caterol. Trochlea, æ, f.
Caterolkoorde. Funis ductarius.
Caterp l / roerende huys raedt. Supellex, lectilis, f. Moventia quælibet: quidquid moveri poteſt.
Catolijk / algemeyn. Univerſalis, e, is, n.
Catolijk geloove. Fides Catholica.
Catolijke kerke. catholica Eccleſia: univerſalis Eccleſia
Catolijk menſch Homo catholicæ fidei; catholici nominis: Catholicæ profeſſionis *vulgò.* catholicus, ci, m.
Carte. Feles *vel* felis, lis, f.
Cattekeu. catulus felis.
Cattekens aen de boomen. Juli, lorum, m. nucamenta, torum, n. *pl. num.*
Catten krupdt. Nepeta, æ, f.
Catte-oogen. Oculi glauci.
Catten-oogig. cæſius, glaucus, a, um, o.
Catten-ſpel. Ludus *ſive* jocus hoſtilis.
Catten-biſch. Alburnus, ni, m.
Catten-uyl. Noctua, æ, f.
Catte / ſtorm-karre / platte forme. Agger, geris, m. moles, lis, f. propugnaculum, li, n.
Catijf / catyvigh. Miſer, ſera, rum, ærumnoſus, a, um: infelix, licis, o.
Catyvighheydt. Miſeria, ærumna, æ; infelicitas, tatis, f.
Cattoen. Goſſypium, pii, xylum, li, n.
van cattoen. Xylinus, goſſypinus, a, um, o.
Catoeneren. Goſſypio farcire: xylo infercire, *reg. acc.*
Cavalie / afgemergelde beeſt. Jumentum coriaginoſum.
Cavalie / iet dat oudt ende verballen is. Res ruinoſa & caduca.
Cavalcade / pronkinge te pride. Equitum magnifica tranſvectio, equeſtris pompæ magnificentior decurſus.
Cavalier. Fortis præſentiſque animi vir: virtute bellicâ inſignis: animo fortis manuque promptus: vir ſtrenuus.
Cavallerie / peirdevolk. Equitatus, tûs, m. Equeſter exercitus: equeſtres copiæ.
Cavel / cavelinge. Sors, ſortis; ſortitio, onis, f.
Cavelen. Sortiri, titus, titum, *dep.* Sortes dare: ſortes ducere.
Cauſa movens. Primus auctor. ut: **Wie is cauſa movens van den Engelſchen oorlog geweeſt?** Quis fuit dux & autor, fax & tuba belli Britannici.
Cauſeren / veroorſaken / voorzengen. Creare, generare, progenerare, procreare, avi, atum, gignere, propiguere, genui, genitum, *reg. acc.*
Cauteriſeren. Ignitum cauterium inurere. *reg. dat.* Ignito cauterio carnem *vel* membrum. *vel* partem affectam adurere. (ſtio;
Cauteriſatie. Medica materiæ carnex adu-

uſtica curatio: medica uſtio.
Cautie / verſekeringe / borgh-ſtellinge. Cautio, fidejuſſio, ſponſio, obligatio, onis, f.
Cautie doen. Sponſorem dare: ſponſoribus creditori cavêre: creditori ſatis dare
Cautioneren / borge blijven. Fide jubêre, juſſi, juſſum; ſpondêre, ſpoſpondi, ſponſum. Prædem eſſe *vel* fieri alicujus, *vel* alicui, de re aliquâ, *vel* in re aliquâ.
Cauwe. Monedula, æ, f. graculus, li, m.
cauwetteren. Garrire, rivi, ritum, blaterare, avi, atum; nugari, atum, *dep.*
Cauwetterer. Blaterator, oris: blatero, onis; dicaculus, loquaculus, li, m.
Cauwetterye. Garrulitas, loquacitas, tatis; vaniloquentia, æ, f.
Cauwetſter. Garrula mulier: mulier loquacula.
Cauwoorde. cucurbita, æ, f.
Ceboliе. cæpula, cæpa, æ, f. geæthyon, yi, n.
Cederboom. cedrus, dri, f.
groote cederboom. cedrelate, es, f.
Ceder appel. cedris, idis, f. Pomum cedrinum.
Ceder-gomme. cedria, æ, f. Magnæ cedri reſina.
Ceder olie. cedrelæon, læi, n. Oleum cedrinum.
Ceder-ſap. cedrium, drii, n.
met dien ſap beſtreken. cedratus, a, um o. cedro imbutus.
van ceder-boom. cedrinus, a, um, o.
Cedule. Scheda, ſchedula, ſyngraphe, æ: cantio; onis, f. ſyngraphus, i, m. ſyngraphum, i, n.
Celebreren / Miſſe doen. Facere, cio, feci, factum, *reg. dat. ſc.* Deo *vel* Numini. Rem divinam *vel* ſacram facere: ſacris operari.
Celidonie. chelidonia, æ, f.
Celle / camerken apart. cella, æ, f. conclave anguſtius.
Celliebroeder. cellita, g. æ, m. Frater Alexianys.
Cement / fijnen mortel van ongheblußten kalk ende gebroken porſcherven. Signinum, ni, n.
met dien cement beſtreken. Opus ſigninum: ſignino ſtructum.
Cement / fijnen mortel van ongeblußten kalk / gemengelt met wyn ende geſmolten ſpeck. Maltha, æ, f.
met dien cement beſtreken. Opus malthatum. (m.
Centenaer / hondert ponden. centenarius, i,
Ceremonie van de Kerke. cerimonia, æ, f. ritus, ûs, m. Ritus ſacer: rerum ſacrarum ſolemnis ritus.
Ceremonie boek. Rituale codex: commen-

CER

tarius rituum : *vulgo.* Rituale, lis, n.
ceremonie meester. Rituum sacrorum præses.
ceremonien/complimenten onder de menschen. Officiositas nimia; urbanitas nimia.
ceremonieux/ die vele complimenten maekt. Homo officiorum nimius: immodicæ urbanitatis homo.
ceremonieuselyk. Multa cum religione; magno adhibito rituum studio.
ceroen/cerote/sineer zalve. Ceratum, cerotum, i; ceroma, matis, n.
certeyn/dat seeker is. Certus, compertus, indubitatus, a, um, o.
hy sept voor seker. Pro certo dicit.
certeyn/die versekert is. Certus, a, um, o. Cui constat: qui compertum habet; qui exploratum habet.
certeynelyk/sekerlyk. Certè, omnino, planè, proculdubio, haud dubiè, *adv.*
certificatie. Syngraphus, i, m. cautio, onis, f. Rei gestæ scripta testificatio.
certificeren/versekeren. Affirmare, confirmare, asseverare, avi, atum; afferere, ferui, fertum, *reg. accus.* Ik sal u op 't neerstighste certificeren. Quam diligentissimè te faciam certiorem.
cerbelle/vermogenthept om te ingeren. Judicium, ii, n. Judicandi facultas, dissolvendi vis.
cerbelle/ de natuerlyke complexie. Animi ingenium; idoles mentis.
cerbelle/vermogenthept om te verstaen. Ingenium, nii, mens, mentis; intelligentia, æ, f.
cerups/Loodwit/ blanket sel. Cerussa, æ, f. psimmythium, ii, n.
cesse/ interdict/een soorte van Kerkelijke censure / als verboden is openlijk Misse te doen. Sacristitium, ii, n. Institium sacrorum.
cesseren/aflaten/ophouden. Cessare, avi, atum; desinere, sivi & sii, situm; absistere, desistere, stiti, stitum.
cessie/afstant van syn recht oft pretensie. Juris sui cessio; cessio de jure suo.
cessie doen van syne goederen. Cedere bonis, ad aram cessionis perfugere.
ceter. Lichen, enis, m. mentagra, æ, f.
ceteracktigh. Lichenicus, a, um, o.
ciere/ traktement. Mensæ ratio.
goede ciere maeken. Comessari, atus, atum. *dep.* Lautè vivere, opiparè vivere: genialiter vivere, indulgere genio.
iemanden goede cierre aendoen. Lautè accipere, opiparè tractare aliquem: comiter excipere aliquem.
chiromancye. Chiromantia, æ, f. Divinatio ex inspectâ manus volâ.

CHR

chiromantien. Chiromantes, tis, m.
Chirurgie. Chirurgia, æ, f. Manuaria medicina.
chirurgyn. Chirurgus, i, m. Vulnerarius medicus.
cholere/cholerico s. Colere. Cholericus, i, m.
chooz. Chorus, ri, m.
chorael. Choraules, æ, m,
choor rapper. Trabea sacra.
chooz-sank s. choozliet. Cantilena choralis, cantus simplex *sive* Gregorianus.
Christus Jesus. Jesus Christus, g. Jesu Christi, Messias, æ, m. Verbum, bi, n. Salvator, Servator, oris, m.
Chzistus oogen. Lychnis coronaria.
chzistelyk. Christianus, a, um, o.
chzistelyken. Christianè, *adv.* More Christiano: ex lege Christi: ritu Christiano.
chzisten/chzisten mensche. Christianus, i, m. Christum professus.
Chzistendom/ Christenheyt/Christenryk. Christianitas, tatis, f. Christianus orbis, universum Christianorum genus.
chzistendom/ chzisten geloove. Christianismus, g. i, m. Christiana fides; religio Christiana.
chzonyke/tydtboek/jaerboek. Chronicum, g. ci, n. chronica, g. corum, n. *pl. num.* Fasti, g. storum, m. *pl. num.* Commentarii chronici, ut: Men sal 't in de Chzonyken setten. Referetur in acta.
chronykschzyver. Chronographus, g. i, m.
ciborie. Hierotheca, g. æ, f. Augustum alabastrum SS. Hostiæ.
cicer. Cicer, g. ceris, o.
wilde cicer. Astragalus, g. li, m.
cicorye. Intybum, *vel* intubum, g. bi, cichorium, g. ii, n. intybus, *vel* intubus, g. bi, m.
cieraet. Ornatus, cultus, g. ûs, nitor, g. toris, m.
cieren. Ornare, p. avi, s. atum, r. *acc.* s. Vercieren. Exornare, avi, atum, *reg. acc.*
cier hair. Coma fictitia: sutile capillamentum.
cier-pruyme. *Hol.* Prunum decumanum.
cierelyk/aerdigh. Elegans, g. gantis; ornatus, cultus, expolitus, a, um, o.
cierelyken/met een gratie. Eleganter, ornatè, cultè, venustè, polite. *adv.* Cum lepore: non ineleganter.
cierelykheyt/goede gratie. Elegantia, decentia, æ, f. cultus, ornatus, ûs, m.
cieren. *Fl.* goede ciere maeken / slempen/ bzassen. Pergræcari, atus, atum, *dep.* helluari, Curare cutem.
cierset der peirden. Phaleræ, rarum, f *pl. num.*
cierstroom. *Holl.* spzinkbloet. Exundatio, onis, f. Æstus maris major.
cyffer/tel-letter/tal-merck. Nota arithmetica; nota numeralis.

cyffer

CI

cyffer-schzift/ secrete maniere van schzyven. Notæ, arum, f. *pl. num.* Occultæ notæ; ignoti characteres.
cyfferen. Notis arithmeticis rationem inire *vel* supputare.
cyfferconste. Arithmetica, æ, f.
cyffermeester. Arithmeticus, ci, m.
cyns/cyse. Census, ûs, m. vectigal, galis; tributum, ti, n. pensio, onis, f.
cynsbaer. Vectigalis, e, is: tributarius, a, um, a.
cysken. Acanthis, thidis, f.
cisiner. Cilindrus, dri, m.
cimbel. Cymbalum, li, n.
cinke. Buccina, æ, f.
cinkeblaesen. Buccinare, avi, atum.
cinkeblaeser. Buccinator, toris, m.
cinkroer. Sclopos rotulatus.
cingel/bupkriem. cingulum, li, lorum, ri, n.
cinober. cinnabaris, is, f.
cip/cippe. *Fl.* cippus, pi, m. numella, æ, f.
cippier/ stokwaerder. *Fl.* Phylacista, æ, ergastularius, rii, m. custos carceris.
cipres-boom. cupressus, cypressus, cyparissus, f. gen.
cipres-note. coccalus, cyttarus, strobilus, i, m. galbulus, i.
cipressenbosch. cupressetum, ti, n.
van cipressen. cupresseus, cypressinus, a, um, o.
cirkel. circulus, li; orbis, bis, m.
cirkel der maene. Halos, halo, onis, f.
halven circel. Semicirculus, hemicyclus, i, m.
cirkelen. circinare, circulare, avi, atum, *reg. acc.*
cirkelinge. circinatio, circulatio, onis, f.
cirken. s. strikken. Pipilare, avi, atum.
circumstantie/ omstandigheyt. circumstantia, æ, f.
cirnenboom. cerrus, ri, f.
cisterne/regenbak. cisterna, æ, f.
citadelle/ een casteel neffens / ende in een Stadt/ burght. Ars, arcis, f. Arx oppidi; munitio in summo urbis loco.
citeren/daegen/dagh baerden. In jus vocare, *r. acc.* diem dicere, *r. dat.*
citeren / eens Auteurs naem of schriften bybzengen. citare, allegare, avi, atum, *r. acc.* Auctorem citare.
cither. cithara, æ, f.
citroen. citreum, trei; citrium, trii; citromelon, li, n. Malum citricum.
citronier/ofte citroenboom. citrum, tri, f.
van citroenen. citrinus, citreus, a, um, o.
citroenbosch. citrum, i, n.
citroenberwe. color citrinus.

CLA

citrullen. cucumis, mis & meris; citrulus, li, m.
civet. civeta, æ, f. zibethum, i, n. Felis odorata; felis odoraria.
civil/ beleest/heusch. Urbanus, a, um, o. Urbaniratis sciens; urbani moris intelligens.
civilyck. Urbane. *adv.* Urbano ex more.
clabbarse. Siphunculus, i, m.
clabotsen. Pulsare cum fragore.
clabbot / clabbots hooft. caput, onis, m. *piscis.* s. callader. curculio, onis, m.
claghte. Querela, æ, f. s. *post.* klaegen. Queri, questus *dep.* quærelas jactare, querimoniam habere de aliquo.
clak. Fragor, ftridor, oris, m. Ictus resonans.
clakke van poeder en pampier. crepitaculum, li, n.
clakke. *Fl.* cletsoore. Stutica, æ, f.
clakke. *Fl.* cladde. Macula luti.
clakke bussen van bierhout. Tubulus sambucinus.
clakke bussen/ een klepn roer. Stlopulus *vel* sclopulus, li, m. Bombarda minor.
clakken / een clak van hem geben. Resonare cum fragore: fragorem emittere.
clakken / breken ofte splyten met eenen clak. cum fragore dirumpi, ruptus; cum fragore findi, fissus.
clakken. *Fl.* cladden. s. cladden. Maculare, avi, atum, *reg. acc.*
clakker. *Fl.* cladder s. cladder. Peniculus, i, m. *Item.* Pictor inscitus.
clakaerdt. *Fl.* gewendt bzoodt. Panis ovis & lacte maceratus.
cladde/ *Holl.* cliffe. Lappa, æ, f.
cladde van inkt ofte diergelyken. Macula, litura, menda, æ, f. mendum, i, n.
cladde van slyk. Macula lutosa.
cladde/ cladtboek. Adversaria, riorum, n. *pl. num.*
claddegat. Puella sordida, lutosa, sordidate squalida, immunda.
cladden/beclad den/bupl maken. Maculare, fœdare, avi, atum, *r. acc.*
cladden/ bottelyk schilderen. Inepte pingere.
cladden/afcladden. Detergere, extergere, & detergere, extergere, tersi, tersum, *r. acc.* peniculo stringere.
cladder/afcladder/bozstel. Peniculus, penicullus, li, m. peniculum, penicillum, i, n.
cladder/bupten schilder. Rhyparographus, i, m. ineptus pictor.
cladderye. Pictura inepta.
cladpampier. chartabibula.
claegen / sigh beclaegen. Queri, conqueri, questus, quæstum; queritari, tatus, tatum, *dep.* Sortem suam deplorare.

claegen over iemant. Aliquem accusare, p. avi, ſ. atum; de aliquo conqueri, p. questus.

clagelijk/ dat te beklagen is. Luctuosus, plorandus, a, um, miserabilis, lugubris, e, is, o. lamentabilis, e, o.

claeghachtig/clachtig/die altijts claeght. Querulus, queribundus, a, um, o.

claege/ clachte/ claginge / claeghreden. Querela, querimonia, æ, f. lamentum, ti, n.

claeghliedt. Nænia, æ, f. threni, norum, m. *pl. num.* Lamentatio, onis, f.

clachte doen. ſ. clagen over iemant. conqueri, conquestus.

claer/licht/hel. clarus, serenus, splendidus, lucidus, a, um, o.

claer/ doorschijnigh/ doorluchtigh. Pellucidus, perlucidus, translucidus, a, um, o.

claer/ openbaer. clarus, manifestus, conspicuus, perspicuus, notus, apertus, a, um, o.

claer/duydelijk/wel om te verstaen. Planus, liquidus, perspicuus, a, um, m.

claer-klinckende. Sonorus, argutus, a, um; vocalis, e, is, o.

claer / volmaekt / volbracht. Absolutus, perfectus, expeditus, exasciatus, a, um, o.

claer/ suyver / niet dik nogh troubel. Liquidus, limpidus, pellucidus, dilutus, a, um, o. ut: 't Is claer Weder. Est serena tempestas. cœlum serenum, ludum.

claer/blinkende. Nitidus, a, um; nitens, tentis, o.

claer-blijkelijke kennisse. Notitia evidens.

claermaken/lightmaken. Illustrare, avi, atum. *reg. acc.* Lumen indere *vel* inserere. Lumen inducere, *reg. dat.* ut: De Son maekt den mistigen dagh claer. Sol serenat diem nebulosum.

claer maeken / eenen luyster geven/ doen blinken. Polire, livi, litum, *reg. acc.* Fulgorem addere: splendorem inducere; *reg. dat.*

claer maken't gene dat troebel ende dik is. Diluere, lui, lutum, *reg. acc.*

claer of wit van 't ey. Albumen ovi.

claerheyt/claerte/ 't licht. claritas, tatis, f.

claerheyt/wederschyn/luyster. Nitor, fulgor, splendor, oris, m. reflexio lucis.

claerlijk met eenen luyster. Luculentè; luculenter, illuminate, *adv.*

claerlijk/openbaerelijk. Manifestè, manifestò, *adv.*

claerlijk/ recht upt/ goedtrondt. Apertè, ingenuè, libere. *adv.* Non dissimulanter.

claerlijk / duydelijk / om wel te verstaen. clarè, dilucidè, enucleatè, explicatè, perspicuè, liquidò, plenè, *adv.*

claersichtigh. Perspicax, cacis; lynceus, a, um, o.

claerschijnigh. Prælucidus, a, um.

claeret vinum helvum: vinum helvolum *vel* helveolum: vinum rubellum.

claeroen. Tuba gracilior: tuba acutior: tuba acutioris soni, lituus.

clagen. Conqueri, questus, questum, *dep.* ſ. **claegen.** Lamentari, atus, *dep.*

clater/ raetel/ cleppe. Crotalum, crepitaculum, li, n.

claterken. Crepundia, diorum. n. *pl. num.*

claeteren/raeteleu. Strepere, pui, pitum; crotalum pulsare.

claetergoudt. Bractea, bracteola, æ, f.

clam/ taepachtigh. Viscosus, glutinosus, a, um; tenax, nacis, o. instar visci adhærens.

clam oft taey worden. In viscum lentescere: glutinosum evadere *vel* fieri: visci lentorem contrahere.

clammigheyt/ taepigheyt. Viscositas, tatis, f.

clam/ vocht/ nat beswaer. Madidus, uvidus, a, um, o. Uvore madidus.

clam oft vocht zijn. Madere, dui, *sine sup.*

clammigheyt/ vochtigheyt. Mador, oris, m.

clampe/ haek. Uncus, ci, harpago, ginis, m. fibula, æ, f. retinaculum, li, n.

clampen/ vast haken. Fibulare, harpagare, aduncare, avi, atum; figere, fixi, fixum, *reg. acc.* Harpagine detinere aliquem.

clampen/in de clampe krijgen. Deprehendere, hendi, hensum: irretire, tivi, titum, *reg. acc.*

in de clamp geraecken. In discrimen incidere, adduci, venire: circumveniri periculo: circumdari *vel* urgeri periculis.

clamp-vogel. Accipiter, pitris, m.

clank. Clangor, fragor, g. oris; sonus, g. i, sonitus, tinnitus, g. ûs, m.

clap-rout. Loquela, g. æ, f.

clap/ fateringe. Fabula, g. æ, f. ineptiæ, tricæ, g. arum, f. *pl. num.* nugamenta, g. torum, n. *pl. num.* Gerræ Siculæ.

clapachtigh. ſ. **clapaert.** Garrulus, i, m.

clapachtigheyt. Loquacitas, garrulitas, g. tatis, f. Stulta & inanis loquendi copia.

clap-aerdt/ snapper. Garrulus, verbosus, g. i, fabulator, g. oris, blatero, onis; linguax, loquax, nugax, g. acis, m.

clappaert/ verrader. Delator, oris, m.

clap gesel le. Congerro, g. onis, masc.

claphout. Schidia, aussula, g. æ, f.

clap-hout te coop hebben. ſ. **clappen.** Garrire, ivi, itum, *reg. acc.*

clappen/ *Holl.* **cleppe.** Crotalum, g. li, n.

clappen/ *Holl.* **clippen.** Crepare, p. pui, ſ. pitum.

clappen/ praeten. Garrire, p. rivi, ſ. ritum, nugari, fabulari, p. atus, ſ. atum, *dep.* blaterare, p. avi, ſ. atum. Effutire nugas.

clappen/ ontdecken. Prodere, p. prodidi, ſ. proditum; detegere, p. texi, ſ. tectum, *reg. acc.*

clapper. ſ. **clappaert.** Blatero, onis, m.

clappernye / snapperye. Garrulitas, futilitas, g. tatis, f. Alienorum secretorum detectio.

clappernye/achterklap. Detractio, g. onis, f.

clappeye. Mulier garrula: mulier nugigerula.

clapstok. Fustis calendarius; baculus chronologicus, eteologicus annalis.

clappeyen. Fabulari, p. latus, ſ. latum, *dep.*

clap-oore. Bubo, g. onis, m. pudendagra, g. æ. f. Panus in inguine.

clapperrosen. Anemone, g. nes, f.

clater. ſ. **claeter.** crepitaculum, i, n.

clatergoudt. Bractea, g. æ, f. folium auri.

claverciimbel. Monochordium, clavicymbalum, g. i, n. Virginale, is, n.

claver/ claverblaedt. Trifolium, g. lii; triphyllum, g. li, n.

claveren honigh. Mel optimum & lautissimum.

claveren sot. Stultus, delirus, g. i, m.

claveren/climmen. Scandere, p. di, ſ. scansum, *reg. acc. solum, vel cum in.* Niti sursum: fixis unguibus conscendere.

claudijt. Lictor, oris. m. delator, oris, m.

clausse/artijkel. Clausula, g. æ, f. caput, g. pitis, n.

claeuwe. Unguis, g. guis, m. ungula, æ, f.

claeuwen. Inuncare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

clauwecrs. Clavus unciatus: clavus aduncus,

clauwierken. Clavicula, g. æ, f.

clauwieren van d'orgel. Manubria, orum, n. *pl. num.* Pinæ pneumatici organi.

cleedt. Vestis, g. is, f. vestimentum, indumentum, g. ti, n.

cleden clederen aen doen Vestire, convestire, amicire, p. ivi, ſ. itum. *reg. acc.* Vestem induere, *reg. dat.*

cleden/cledenmaken. Vestes facere *vel* confiere. cio. p. feci, *&c.*

cleden/clederen schenken. Vestem dare, *reg. dat.* Veste donare, *reg. acc.*

clederbesem. Scopula, g. æ, f.

cleder-kiste / clerenne/ clederschappaepe. Vestiarium, g. rii, n.

clederlapper. Veteramentarius sartor, consarcinator, is, m.

cledermaker. Sartor, g. oris; vestiarius, g. rii, m.

clederrobbe. ſ. **wasch kuppe.** Labrum, i, n.

clederhooper. Vestiarius, g. rii, m.

clederwoem. Tinea, g. æ, teredo, g. dinis, f.

cledinge. Vestitus, amictus, g. ûs, m.

cleem. *Fl. Holl.* **clepe.** Argilla, g. æ, f.

cleemen, *Fl. Holl.* Argilla incrustare. *reg. acc.*

cleen. *Holl. Fl.* **clepn.** Parvus, a, um, o.

cleefen/ *Holl. Fl. Zel.* Colare, percolare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

clemmen/ nijpen. Stringere, constringere, p. strixi, ſ. strictum; vellere, p. vulsi, ſ. sum; comprimere, p. pressi, ſ. sum, *reg. acc.*

clemmen/ *Fl.* ſ. **claveren/climmen.** Scandere, di, sum.

clem-vogel/ *Holl.* **campvogel.** Accipitet, g. tris, m.

clemmerboom. Hedera, g. æ, f.

clemmersteen. ſ. **clemepsteen / calamijnsteen.** Cadmia, æ, f. Lapis calaminaris.

clepel. Rhopalum, g. li, n. Malleus tintinnabuli.

clepel van de duere Cantharus, g. ri, m. Annulus *vel* marculus ostii.

cleppel/raetel. Crotalum, crepitaculum, g. li, n.

cleppe/ *Fl.* **rotse** Petra, g. træ, f. ſ. **Clippe.** ut: De schepen hebben aen de klippen gestooten. Allisæ naves iuntad scopulos.

cleppen. Pulsare, p. avi, ſ. atum; sonare, p. sonui, ſ. sonitum.

cleppen. Crepitare, p. avi, ſ. atum.

cleppspaen/ *Fl.* **cleppe.** Crotalum, g. i, n.

cleppertanden. Crepitare dentibus.

cleppelveersken. Versus leoninus.

clepper. Asturco, g. onis, m. Equus gradarius *vel* tolutarius.

clerk/ scholier. Scholasticus, studiosus, litteratus, g. i, m.

clerk/ schrijver. Scriba, g. æ; amanuensis, g. is, m. a manibus.

meester clerk. Primarius scriba; gerens pro magistro scriba.

clerk van greffie. Basilicanus scriba; forensium actorum scriba, conscriptor.

clerk aen den bloede. Commentariensis, g. is, m. Actuarius, ii, m.

clerisy. Clerus, g. ri, m. Ordo Ecclesiasticus: cleri sacer ordo.

clesse/ *Fl.* **clisse.** Lappa, g. pæ, f.

clessen/ *Fl.* ſ. **cleven.** Adhærescere, æsi, æsum, *reg. acc.*

clets/cleetse/cleetering. Crepitus, g. ûs; fragor, g. oris, m. Ictus resonans.

cletsen/cletteren. Resono ictu verberare, fragorem *vel* crepitum edere.

clets-oore. Scutica, g. æ, f. Flagellum, i, n.

cletsen/ietwers tegen aen smacken. Projicere aliquid contra aliquid.

clevc/ *Holl.* Hedera, g. ræ, f.

cleven/aencleven. Hærere, adhærere, p. hæsi, ſ. sum. *reg. dat.* Yp houdt hem aen geloofweerdige schrijvers. Autoribus classicis hæret.

clevigh/cleefachtigh. Viscosus, glutinosus, a, um: tenax, g. nacis, o.

clebinge/aenclebinge. Adhæsio, viscatio, g. onis, f.
clebende siekte. Morbus contagiosus.
clever/cleverboom. *Zel.* Hedera, g. æ, f.
cleunen / cloenen. Tundere, p. tutudi, s. tusum, *reg. acc.*
cleutseren. Tuditare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*
cleuter geldt. Pecunia minuta.
clepe niet caf. Intrita, g. æ, f. Lutum paleatum: lutum maceratum.
clepe. s. semelen. Furfur, uris, m.
clepe/leem/pot-aerde. Argilla, g. æ, f.
clepachtigh. Argillaceus, argillosus, a, um, o.
cleplandt/clepgrondt. Humus argillosa.
clep-steken. Incidere in marmore.
clep-steker. Plastes, g. æ, m.
clepn. parvus, exiguus, minutus, pusillus, a, um: exilis, tenuis, e, g. is, o.
clepn / het jongk. Fœtus, partus, g. ûs, m. catulus, g. li, m. *de bestiis.*
clepnaghtigh/clepntjens. *adject.* Minutulus, parvulus, perpusillus, a, um, o.
clepnaghtigh/*adv.* Minutim, tenuiter.
clepn aghten/versmaden. parvitacere, floccifacere, cio, p. feci, *s.* factum; spernere, p. sprevi, s. spretum: vilipendere, p. pendi, s. pensum, *reg. acc.* detrahere, p. traxi, s. tractum, *reg. dat.*
clepnaghtinge/versmadinge. Vilipensio, g. onis, f. vilipendium, g. dii, n.
clepnen / verclepnen / clepn maken. Minuere, diminuere, imminuere, p. nui, s. nutum, adstringere, p. strinxi, s. strictum; contrahere, p. traxi, s. tractum. *reg. acc.*
clepneren / clepnighept aendoen. s. clepnaghten. Parvi ducere, æstimare, facere, pendere.
clepnhertigh/flauw. Semianimis, debilis, e, g. is; semianimus, languidus, lyntecticus, a, um, o.
clepnhertighedt/flauwte. Languor, g. oris, m.
clepnhertigh zijn/flauw zijn. Languere, p. gi, *sine sup.* Syntexim pati: languère animo.
clepnhertigh/clepnmoedigh/verbaert. Pusillanimis, e, g. is; pavidus, timidus, trepidus, a, um, o. Animo fracto & pusillo: pusilli animi.
clepnhertighept / clepnmoedighept / verbaerthept. Pusillanimitas, timiditas, g. tatis, f. Animi imbecillitas & abjectio: animus fractus & abjectus.
clepnhertig / clepnmoedig zijn. Esse pusillanimem: esse pusilli animi: abjecto & fracto esse animo.
clepnhertighlijk. Pusillanimiter, imbecilliter, timide, pavide, *adv.*
clepnhertigh/clepnmoedigh wozden. Animo cadere: animo frangi: animum despondere.
clepnighept/clepnte. Parvitas, exilitas, exiguitas, *g.* tatis, f.
clepnighept/versmaedthepdt. Contemptus, despectus, g. ûs, m. vilipensio, onis, f. vilipendium, g. ii, n. (pendere.
clepnighept aendoen. s. clepn aghten. Parvi
clepntjens. s. clepnaghtigh. Parvulum, perpusillum, perexiguum. *Averbialiter.* Exiliter, viliter, tenuiter, modicè.
clepn kennen. s. clepn aghten. ut: Hy wort clepn gekent. Laborat contemptu.
clepnmoedigh. s. clepnhertigh. ut: Sy worden clepnmoedigh. Cadunt animis.
clepnsen/clepnsingen/cleesen. *Holl.* Colare, percolare, mundare, purgare, p. avi, s. atum.
clepnser. *Holl. Zel. Fl.* Colum, g. i, n.
clepnseren/clepnster. *Fl.* Scintilla, g. æ, f.
clepnseren. *Fl.* Scintillare, p. avi, s. atum.
clik/*Holl.* colve. Clava, g. æ, f.
clicken. *Holl.* Coryceum agere.
clicker. *Holl.* Corycæus, g. i. delator, insidiator, g. oris, m.
clickers. Crepidæ, crepidulæ, g. arum, f. *pl. num.*
clikspille. Ambubaja, g. æ, f. Mulier garrula, futilis, vagabunda.
clickspillen. Otiosè & leviter discurrere.
clier/cliere tusschen bel ende bleesch. Tonsilla, glandula, g. glandis, f.
clierachtigh. Glandulosus, a, um, o.
cliere / crop aen den hals. Struma, g. æ, f.
clierachtigh. Glandulosus, strumosus, a, um, o.
clier/clap ooren. Bubo, g. onis, m. (o.
clieven / doen clieven / doen splijten. Findere. p. fidi, s. fissum, secare, p. secui, s. sectum, *reg. acc.*
clijven/splijten/bersten. Findi, p. fissus, *pass.* Rimas agere.
cliever. Fissor, g. oris, m.
clievinge. Fissio, g. onis; fissura, g. æ, f.
clievigh. Fissilis, e, g. is, o.
clijf. *Holl.* Hedera, g. æ. f.
climact/lughtstreek/gedeelte oft gewest van den Hemel/accorderende op gelijke proportie van d'aerde. clima, g. matis, n.
climmen. Scandere, p. scandi, s. scansum; ascendere, conscendere, inscendere, p. scendi, s. scensum, *reg. acc.*
climmelijk / dat kan beclommen wozden. Scansilis, e, g. is, o.
climminge/opwaert. Scansio, ascensio, conscensio, inscensio, g. onis, f.
clim op. *Holl.* Hedera, g. æ, f.
clinkaerdt. Later excoctus.
clinke/scheure. Fissura, scissura, ruptura, rimula, g. æ, f.

clinke

clinke aen de deure. Pessulus pensilis: obex pendulus.
clinke/lemmer. Lamina, g. æ, f.
clinke/suflet. Alapa, g. æ, f. colaphus, i, m.
clinken. Tinnire, p. nivi, s. nitum, sonare, resonare, p. nui, s. nitum.
clinkende/dat clinkt. Tinnulus, sonorus, a, um, o.
clinkinge. s. geclank. Tonus, i, m.
clinker/cliquet. Postula, g. æ, f.
clippe/steenrotse. Scopulus, g. li, m. rupes, g. pis: cautes, g. tis, f.
clipachtigh. Scopulosus, a, um, o.
clippe/strick Decipulum, g. li, n. decipula, tendicula, g. æ, f.
in de clippe geraken. Illaqueari, p. atus, irretiri, p. ritus, *pass.* Incidere in tendiculam: incidere in casses. s. clampe. Uncus, i, m.
in de clippe krijgen Illaqueare, p. avi, s. atum: involvere, p. volvi, s. volutum, *r. acc.*
clippertanden. Crepitare dentibus.
clipper-tandt. Denticrepus, g. i, m.
clisse. Aparine, g. es, f. lappago, g. ginis, aspergula, g. æ, f.
clissehaizs. Villus, g. li, m.
clissenkruydt. Lappa, g. æ, f.
clissen. Adhærere, adhærescere. p. hæsi, s. hæsum, *reg. dat.*
clister/schijve van visch. Nucleus, g. i, orbis, g. is, m. tegmen, g. minis, m.
clitte. *Bel,* Lappa, g. æ, f.
clisterie/suptærtsenp. Clyster, eris: clysmus, i, m.
clobbersaen/cloternelk/clonternelk. Oxygalum, g. i, n. oxygala, g. æ; f. Cremor lactis coagulatus.
clocke. Campana, g. æ, f.
clokgieter. Fusor æramentarius.
cloksken. Campanula, g. æ, f. tintinnabulum, g. li, n.
clokspijse. Æs caldarium: æs fusile.
't gaet op gelijk klokspijse. Facillimè consumitur.
cloktooren. Turris campanaria.
clocke/*Fl.* Toga, g. æ, f. pallium, g. i, n.
clocke om te distilleren. Clibanus, g. ni, m. *vulgò* alembicum, g. ci, n. Meta Chymica.
clocke om't dver te dekken. Turbo focarius.
clokbloeme/clok-cruydt. Convolvulus, g. li, m. helxine, g. nes, f.
clocken/als de hinnen. Glocire, p. civi, s. citum: glocitare, p. tavi, s. tatum.
clokhinne. Gallina nutrix.
clokhuys van 't frupt. Volva, g. æ, f.
clokfuster. s. clopfuster. Soror devota, religiosa.
clock/verstandigh/wijs. Sapiens, prudens, g. entis, solers, g. lertis: sagax, g. gacis: cautus, circumspectus, a, um, o. Multi & magni consilii.
cloek/neirstigh. Diligens, g. gentis: sedulus, industrius, gnavus, a, um, o.
cloek/manhaftigh/dapper. Fortis, e, g. is: magnanimus, strenuus, animosus, a, um, o. Animi magnitudine præditus: animi infracti, excelli atque invicti.
cloekheyt/verstant/wijsheydt. Prudentia, solertia, g. æ, sagacitas, g. tatis, f. alacritas, calliditas, atis.
cloekheyt/neirstigheydt. Diligentia, industria, g. æ, sedulitas, assiduitas, g. tatis, f. studium, g. dii, n.
cloekheyt/dapperheyt. Fortitudo, g. dinis: magnanimitas, g. tatis: virtus, g. tutis, f. Magnitudo & robur animi: invictus & infractus animus.
cloekelijk/wijselijk/voorsichtelijk. Sapienter, prudenter, caute, circumspecte, *adv.*
cloekelijk/neirstelijk. Diligenter, sedulò, studiosè, instantèr. impigrè, *adv.*
clockelijk/dapperlijk/mannelijk Fortiter, animosè, viriliter, strenuè, *adv.* Animo invicto: animo forti & infracto.
cloen/*Holl.* clouwe. Glomus, g. mi, m. Glomus, g. meris, n.
cloesteren. s. coesteren. ut: De sieken moetmen cloesteren. ægroti sunt delicate nutriendi.
cloete. Ritubulum, g. li, n.
cloetstok. Contus, g. ti, m.
cloeten/plompaerdt. Hebes, g. betis: obtusus, g. si, stipes, g. pitis: caudex, g. dicis: truncus, g. ci, m.
clomp/clont. Massa, gleba, g. æ, f. globus, bi, m: Moles, is, f.
clompigh/bolaghtigh/clontaghtigh. Globosus, a, um, o.
clompigh/massif. Solidus, a, um, o.
clompken/clomtjen. Massula, glebula, g. æ, f.
clont. s. clomp. Massa, æ, f.
clontereu/dikmaken. Conglobare, densare, coagulare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*
clonteren/dik wozden. Conglobari, densari, spissari, coagulari, p. atus, *pass.*
clonternelk. s. clobbersaen. Oxygalum, i, n.
cloester. Monasterium, cœnobium, g. ii, n.
cloester van mans. Andron, g. onis, m. Monasterium virorum.
cloester van doghters. Parthenon, nonis, m.
cloesterbolk. Cœnobitæ, g. tarum, m. *pl. num.*
cloesterbrouwe. Virgo sacra.
coolt / bol. Globus, g. bi, m. sphæra, g. æ, glans, g. andis, f.
clootaghtigh/rondt. Globosus, sphæricus, a, um, o.

clootbaene. ſ. Closbaene. Sphæriſterium, ii, n.

clootbooge. Arcus, g. ûs m.

clootjen. Globulus, g. li, m.

clootſpel. Ludus ſphæræ.

clop. Ictus, pulſus, g. ûs, m.

cloppen/incloppen. Tundere p. tududi, ſ. tunſum & tuſum; ferire *ſine pr. & ſup. r. acc.*

cloppen aen de deure/ &c. Pulſare, p. avi, ſ. atum, *r. accuſ.*

clopper. Pulſator, g. oris, m.

clopper van de deure. Marculus oſtii.

clopper/ *Holl.* platyn. Calo, g. onis, m.

cloppinge. Pulſatio, g. onis, f.

clopſuſter/queſel. Devota, g. æ, f. *Hiſpanis eſt* Beata, g. tæ, f.

clos/cloot. Globus, g. bi, m.

closbaene. Sphæriſterium, g. rii, n.

closbeptel. Vola, g. æ, f. Flagellum.

clospoozte. Annulus ſphæriſtericus.

cloſſen. Ludere ſphærâ.

cloteren/cleuteren. Tuditare, p. avi, ſ. atum.

clooter-melk. *Fl.* Lac coagulatum.

clooter-ſpaen. *Fl.* Crepitaculum, g. li, n.

cloteren/dik worden. ſ. Clonteren. ut: De melk clonteert. Lac ſpiſſeſcit, ſpiſſatur.

clotſen. Pulſare, verberare, p. avi, ſ. atum. *reg. acc.*

clovr/ſplete. Rima, fiſſura, g. æ, f.

cloven in de handen oft voeten Rhagades, g. dum, f. *pl num.*

clouwe. Glomus, g. meris, n. *vel* Glomus, g. mi, m.

clouwen. Glomerare, p. avi, ſ. atum. In globi formam convolvere. *reg. acc.*

clouwen/ *Holl. Zel.* Scalpere, p. ſcalpſi, ſ. ſcalptum, *reg. accuſ.* Unguibus aliquid radere.

clughte/rodde. Facetiæ, g. arum, f. *pl. num.* fabula, g. æ, f. Res ridicula, res ludicra, res jocularis.

clughten/clught vertellen. Facetias narrare: fabulas narrare.

clughtenaer. Ludio, hiſtrio, g. onis; ludius, g. dii, geſticulator, g. oris, m.

clughtigh. ſ. clughtſinnigh. Facetus, feſtivus, lepidus, jocoſus, a, um, o.

clughtighlyk. Facete, feſtive, lepidè. *adv.*

clugtſpel/boetſerye. Ludicrum, g. cri, n.

clunderen. Verberare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

cluppel. Fuſtis, g. ſtis: baculus, g. li, m. clava, g. æ, f.

cluppelen/met cluppelen ſlaen. Fuſtuare, p. avi, ſ. atum. *reg. acc.*

cluppelinge. Fuſtuatio, g. onis, f.

cluppelken. Bacillus, g. li, m.

cluppelken van een peperkock. Libum, g. bi, n.

cluppelbeerken. Carmen homœoteleuton.

clupſe. Claſtrum, *gen.* ſtri, n. clauſura, g. ræ, f. *vulgo* cluſa, g. æ, f. *vel* incluſorium, g. rii, n. gurguſtium eremitarum.

clupſenaer. Anachoreta, g. æ: inclusus, g. ſi, m.

clupſenerſſe. Incluſa, g. æ, f. eremitica fœmina.

clupte ſ. Cluchte. Facetiæ, facetiarum.

clupte/ *Holl.* Gleba, maſſa, g. æ, f.

clupte/ *Holl.* ſtuk ys. Maſſa glaciata, congelata: fragmen glaciei.

clupbe/clauwe. Unguis, is, m.

clupben/cnabbelen/bernabbelen. Arrodere, p. roſi, ſ. roſum *r. acc.*

clupber/'s Heeren dienaer. Exactor, g. oris, m.

cnabbelen/bijten. Rodere, arrodere, corrodere, p. roſi, ſ. roſum, *r. acc.*

cnabbelen/ kyben. Altercari, rixari, p. atus, ſ. atum. *dep.* litigare, p. avi, ſ. atum.

cnabbelaer. ſ. Kyfaghtigh. ut: De cnabbelaers kyben met malkanderen. Rixoſi rixantur inter ſe.

cnakken. frangere, confringere, p. fregi, ſ. fractum, *r. acc.*

cnagen. Rodere, arrodere, p. roſi, ſ. roſum, *reg. acc.*

cnaeger. Roſor, arroſor, g. oris, m.

cnaeginge. Roſio, arroſio, g. onis, f.

cnaeginge der conſcientie. Conſcientiæ remorſus.

cnaep/cnaepe. Servus, famulus, g. i, miniſter, g. ſtri, m.

cnaepſchap. Servitus, g. tutis, f. ſervitium, miniſterium, g. ii, n.

in cnaepſchap werken. Operam diurnam alteri locare, mercede laborare.

cnaertſen/ *Holl.* Lecythus, g. thi, m.

cnap/gauw. Alacer, m. alacris, f. alacre, n. *vel* alacris, cre, g. is, o. agilis, e, g. lis, impiger, gra, grum; expeditus, ta, tum, o.

cnaphandigh. Manu promptus.

cnaphandighedt. Agilitas, dexteritas, g. tatis, f.

cnaps/cnapſch. Eleganter, lepidè, ſcitè, egregiè, *adv.*

cnappen/opbatten. Prehendere, apprehendere, p. hendi, ſ. henſum. *r. acc.*

cnappen eten. Mandere, p. mandi, ſ. manſum, *reg. acc.*

cnapſak. Mantica, aſcopera, g. æ, f.

cnarbeentjen/cnorſelbeentjen. Cartilago, g. ginis, f.

cnarsbeenigh/craekbeenigh. Cartilaginoſus, a, um, o.

cnarren. Stridêre, p. dui; ſtridêre, p. di, *ſine ſup.*

cnarſeltanden. Frendere, p. dui, ſ. freſſum, Frendere dentibus.

cnarſinge/cnarſelinge. Stridor, g. doris, m.

cnaſpen. Dentibus crepare.

cnauwen. Mandere, p. di, ſ. manſum, *reg. acc.* Cibum dentibus molere *vel* conficere.

cnauwſel. Manſum, g. ſi, n.

cneght/dienaer. Servus, famulus, g. li; miſter, g. ſtri, m.

cneght/cneghtjen. Mas, g. maris; maſculus, g. li; Puer, g. pueri; juvenis, g. nis, m.

cnechtjens hups. Andron, g. dronis, m.

cnechtſchap. Servitus, g. tutis, f.

cnechtswyſe. Serviliter, *adv.*

cneden. Depiſere, condepſere, p. pſui, ſ. pſitum, *reg. acc.*

cneder. Depſitor, piſtor, g. oris, m.

cnedinge. Depſitio, g. onis, f.

cnerren ſ. cnarren. ſtridêre, di, *ſine ſup.*

cneukel/knoeffel/enkel. Talus, aſtragalus, g. li, m.

cneukel aen de vingeren. Condylus, articulus, g. li, m. junctura, g. æ, f.

cneukelaghtigh. Articuloſus, a, um, o.

cneukelen/bemodderen. Indecenter contrectare; *reg. acc.*

cneukelen/ met de cneukels kyben oft ſlaen. Condylis tundere. *& metaph.* verberare, p. avi, ſ. atum; percutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum, *reg. acc.*

cneukels van de rug-graet. Verticuli, ſpondyli, g. lorum. m. vertebræ, g. arum, f. *pl. num.*

cneukel/plompaert. Homo ruſtici ingenii.

cnevel-baerdt. Myſtax, g. acis, m. p. propogonium, g. nii, n.

cnevel-bandt. Manicæ, g. carum, f. *plur. num.*

cnevelen/cnevelbanden/ binden. Ligare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Manicis conſtringere aliquem.

cnevelen/rooven. Graſſari, latrocinari, p. atus, ſ. atum, *deponentia.*

cnevelaer. Graſſator, g. oris, latro, onis, m. lictor, oris, m.

cnevelſtok/ cnevelſpiet. Haſta amentata, Venabulum, g. li, n.

cnevelſmout. ſ. lapſmout. Adeps lorarius.

cneuter/cneuteren. ſ. cnoter/ cnoteren. Acanthis, thidis, f.

cnibbelen. ſ. cnabbelen. ut: Sy cnibbelen onder malkanderen gelyk de vrouwen. Altercantur inter ſe mulierum ritu.

cnik/wenk. Nutus, nictus, g. ûs, m.

cnikkebollen. Dormiturire, p. rivi, indormiſcere, *ſine prær. & ſupin.*

cnicken/toewenken. Innuere, annuere, p. ui, *ſine ſup. r. dat.*

cnicker. Globulus, g. li, m.

met cnickers ſpeten. Ludere globulis.

cnie, Genu, n. *indecl. in ſing.*

cniebede. ſ. cniegebedt. Supplicatio, onis, f. Supplex precatio.

cniebooge/cnieſchyve/cnie-bol in de menſchen/ en in de beeſten aen de boozſte beenen. Poples, g. plitis, m.

cnieboge in de achterſte beenen van de beeſten. Suffrago, g. ginis, f.

cnie-dight. Poëma extemporale.

cnie-lap. Genuale, g. lis, n.

cnielen. Ingeniculari, p. atus, ſ. atum, *dep.* genu flectere, p. flexi, ſ. flexum, Genua ponere.

cnielinge. Genuflexio, geniculatio, g. onis.

cnyppen. *Holl.* Arctare, coarctare, p. avi, ſ. atum; premere, comprimere, p. preſſi, ſ. preſſum, *reg. acc.*

cnyper. *Holl.* gierigaert. Homo præparcus, ſordidus.

cnyp. Talitrum, g. tri, n.

cnippe/cnippene van blas. Pericarpium, ii, n. Folliculus, ſiliqualmi.

cnippen/ eenen cnip geben. Talitro ferire; *reg. acc.*

cnippen/ met den duym ende vinger een gelupt maken. Crepitare pollice & digito.

cnippen/af-cnippen. Reſecare forſiculâ.

cnip-mes. Novacula, æ, f.

cnipſchaerken. Forſicula, g. læ, f.

cnipſlagh. *Holl.* Decipula avium.

cnipwaege. Statera, g. æ, f. Trutina campana.

cnipſel der nagelen. Præſegmen *ſive* reſegmen unguium.

cnobbel. Nodus, gibbus, g. i, m. tuber, g. beris; tuberculum, g. i, n.

cnobbelachtigh. Nodoſus, a, um, o.

cnobbelaghtighedt. Nodoſitas, g. tatis, f.

cnobbeltjen van de ſtele. Geniculum, g. li, internodium, g. dii, n.

cnodſe. *Holl. Fl.* Clava, g. f Clava nodoſa.

cnodſen. *Holl. Fl.* Tundere, p. tutudi, ſ. tunſum & tuſum; contundere, p. contudi, ſ. contuſum, *reg. acc.*

cnodſinge. Tuſio, contuſio, g. onis, f.

cnoeffel. Talus, aſtragulus, g. li, m.

cnoel/ *Holl. ſive.*

cnoke/weer. Nodus, callus, g. i, m. tuber, g. beris, n.

cnokel. ſ. cneukel ut. Deſen cnokel geeft hem upt hoor een edelman. Hic vaſtæ Minervæ filius ſe agit pro nobili.

cnolle/ *Holl.* raepe. Rapum, g. i, n.

cnoop. Nodus, g. di, nexus, ûs, m. ligatura, g. æ, f.

cnop/ naentſen. Homuncio, onis, m.

cnoopaghtigh. Nodoſus, a, um, o.

cnoopelyk. Nexilis, e, g. is, o.

cnoopen. Nodare, p. avi, ſ. atum; nectere & nexere, p. xui, ſ. xum, *reg. acc.*
cnoop-gras. Gramen nodoſum.
cnoopinge. Nexus, g. ûs, m.
cnoopken. Nodulus, g. li, m.
cnoop-look. Allium, g. ii, n.
cnoop-loos. Enodis, g. is, o.
cnoop. Nodus, clavus, globulus, g. i, m. Bulla fibularia.
cnoopgat. Ocellus, g. li, m.
cnopen. Infibulare, p. avi, ſ. atum. *reg. acc.*
cnoppe/ botte. Gemma, g. æ, f.
cnoppen crijgen. Gemmaſcere; gemmare, p. avi, ſ. atum.
cnoppe der bloemen. Calyx, g. licis, m.
cnoꝛre. Tuber, g. beris; tuberculum, g. li, n. nodus, clavus, g. i, maſc.
cnoꝛaghtig/ bol cnoꝛren. Nodoſus, a, um, o.
cnoꝛaghtig/ kyfaghtigh. Rixoſus, litigioſus, a, um, o.
cnoꝛren/ gelijk de varkens. Grunnire, p. nivi, ſ. nitum.
cnoꝛren/ moꝛren. Rixari, p. atus, ſ. atum, *dep.*
cnoꝛſelbeentien/ cnoffelbeen/ cnoffelbeentjens. Oſſa molliuſcula, tenuicula. Cartilago, g. ginis, f.
cnoꝛſen. Frendere, p. dui, ſ. freſſum: ſtridere & ſtridere, p. ſtridi, *ſine ſup.*
cnoter. Acanthis, g. thidis, f. ligurinus, g. ni, m.
cnotteren. Garrire, p. rivi, ſ. ritum.
cnotteren gelyck de vogels. Minurizare, cantillare, p. avi, ſ. atum.
cnoteringe. Minuritio, g. onis, f.
cnouwen. ſ. cnauwen. Mandere, di, ſum.
cnuggerigh. Agilis, e, g. is, o.
cnuppelen/ cnabbelen. Rodere, arrodere, p. roſi, ſ. roſum: ambedere, p. edi, ſ. eſum, *reg. acc.*
cnuppelaghtigh/ cnabbelaghtigh. Roſilis, e, g. is, o.
cnuppeler/ cnabbeler. Roſor, arroſor, g. oris, m,
cnuppelinge/ cnabbelinge. Roſio, arroſio, g. onis, f.
cnuppelen/ taſten. Contrectare, attrectare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
cnuppelachtigh/ taſtaghtigh. Contractabundus, attrectabundus, a, um, o.
cnuppeler/ taſter. Contrectator, g. oris, m.
cnuppelinge/ taſtinge. Contrectatio, attrectatio, g. onis, f.
cnupſen/ lekpotten. Potitare, p. avi, ſ. atum.
cnpſt. *Holl.* Nodus arboris.
cnupver. ſ. clupver. Exactor, oris, m.
knobbel. *Holl.* Obeſus, a, um, o.
cochenille. Cochenilla, g. æ, f. *vermis genus.*

Coccus tinctoria.
cok. Coquus, g. qui, m.
cockerpe. Baſiliſcus, i, m. Catoblepas, æ, m.
cockinne. Coqua, g. æ, f.
corkeloeren. Coccyzare, glocitare, p. avi, ſ. atum.
cockin/ bedelaer. Mendicus, g. i, m.
cockin/ fielt. Homo nequam.
cokok. Cuculus, g. li; cocyx, g. cycis, m. *Dicitur etiam* (feneſtra rotatilis. Item: adulteræ maritus) *hac voce Belgica.*
cockorbzoodt. ſ. Alleluja. Oxys, trifolium acetoſum.
cockok heerken rijd ick wel/ een kinders ſpel. ſ. Bok over de haege ſpelen. Mi care digitis.
codde/ *Fl.* Glava, g. æ, f.
codde/ kluchte. Facetiæ, nugæ, g. arum, f. ſales, lium, m. *pl. num. &* ſal, ſalis, m. & n. *in ſing.* Jocus, g. ci, m.
coddigh. Facetus, jucundus, feſtivus, a, um, o.
codſe. ſ. cnodſe. Clava, æ, f.
coe/ coepe. Vacca, juvenca, g. æ, f.
jonge coe. Juvencula, bucula, g. æ, f.
bolle coe. Horda, g. æ, f.
van de coe. Vaccinus, a, um, o.
coebrugge. pons navalis, *quo vectores admittuntur, & emittuntur.*
coe-calf. Vitula, g. æ, f.
coe-cudde. Armentum, g. ti, n.
coe-dief. Abactor, g. oris; abigeus, g. gei, m.
coedzijver/ coeherder. Bubulcus, g. ci, m.
coekenne. Lorum collare.
coemaerte. Ancilla boaria.
coemeſt. Fimus g i, m lætamen, g. minis, n.
coerage. ſ. coedille. Cotula alba, buphthalmus. i, m.
coeſtal. Bubile, g. lis, n.
coeſtroudt. Bucerda, g. æ, f.
coebanger. Prætor ruſticanus.
coe-vliege. Vabanus, g. ni, m.
coe-voet. Vectis, g. is, m.
coewente. Melampyrum, g. ri, n.
coek. placenta, collyra, g. æ, f. libum, cruſtum, laganum, g. i, n.
coek aen het herte. Scirrhus, g. rhi, m. ſcirrhoma, g. matis, n. Obſtructio hepatis aut lienis.
coekbakker. Cruſtularius, libarius, g. ii, m.
coek-peer. Atopta, g. æ, f.
coel. Frigidulus, ſubfrigidulus, g. i, m.
coelſinnigh/ coel van ſinnen. Sedatus, tranquillus, temperatus, a, um, o. Leni animo natus. Animo ſedatus.
coel windeken. Aura, g. æ, f.
coelen/ coel maeken. Refrigerare, perfrigerare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
coelen/ coel wezden. Refrigerari, p. atus, *paſſ.*

den

den moet coelen. Animo morem gerere, explere animum; ex animi libidine facere.
de ſinneekens coelen. Defervere, p. ferbui, & fervi. *ſine ſup.* Senſus recolligere.
coelinge Refrigeratio, g. onis, f.
coelte/ conde. Frigus, g. goris, n. frigiditas, g. tatis, f.
coelte/ coel loghten. Aura, g. æ, f.
coelvat/ coelvak. Aquiminarium, g. ii, n. aqualis, g. lis, m.
coen/ ſtout/ cloek. Audax, g. dacis, o. impavidus, animoſus, intrepidus, a, um, o.
coenaert/ *Fl.* ſtouterik. Audaculus, g. li; temerarius, g. rii; præceps, g. cipitis; levis, e, g. is, o.
coenheyt/ ſtoutigheyt/ cloekheyt. Animoſitas, atis, f. Audacia, g. æ, f.
coenelijk/ ſtoutelijk Audacter, audenter, impavidè, intrepidè. *adv.*
coers/ vrouwen tabbaert. Cyclas, g. cladis, palla, æ, f.
coers/ loop vantijdt. Temporis tractus, ductus, curſus.
coers/ uſantie. Uſus, g. ûs, m. commercium, g. ii, m.
coers hebben. In uſu eſſe.
coeſteren. Fovere, p. fovi, ſ. fotum; focillare, avi, ſ. atum. Delicate nutrire, *r. acc.*
coeſteringhe. Fomentum, g. ti, n. fotus, g. ûs, m.
coeſterer. Fotor, focillator. g. oris, maſc.
coeſterſſe. Fotrix, g. tricis, f.
coetelas. Machæra, g. æ, f.
coetſe/ bedde. Sponda, g. æ, f. cubile, g. lis, n. lectus, g. i, m,
coetsken. Lectulus, g. li, m.
coetſmaker. Clinopegus, g. gi, maſc.
coetſwagen. Rheda, g. æ, f.
coever/ overvloedig. Effuſus, copioſus, a, um; abundans, g. antis; affluens, g. entis, o.
coever/ mild/ liberael. Profuſus, a, um, o. Liberalis nimium.
coeverlijk/ overvloedigijk. Copioſè, abundanter, abunde, affluenter, *adv.*
coevereren. Comparare, p. avi, ſ. atum; acquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum, *reg. acc. & dat. perſ.*
coeverdak. *Holl.* Tectum ſcandulare.
coep. ſ. coe. ut: De coep lupde/ eer dat ſe kalfde. Prius vacca mugiebat quam fœtabat.
coffer/ kiſte. Arca, capſa, ciſta, g. æ, f.
cofferken. Arcula, capſula, g. æ, f. ſcrinium, ii. n.
coffertorie/ ouſtag. Operculum, operimentum, g. i, n.
coge. *Holl.* Contagium beſtiarum.
cogel/ *Holl.* Globus, g. bi, m. ſphæra, g. æ, f.

cogelken. Globulus, g. li, m. ſphærula, g. æ.
cogelwijs gemaerkt. Globatus, a, um, o. Globi modo factus.
coyiere/ ſchatſeel. Scriptum, g. ti, n. commentarius, g. ii, m.
cokeloer. Cochlea, g. onis, f.
cokeloer. *metaph.* Homo cochleæ vitam agens.
cokeloeren. Cochleæ vitam agere; domi latitare.
coken. Coquere, p. coxi, ſ. coctum. *r. accuſ.*
cokene. Culina, g. æ.
coken-vriend. Amicus ollaris.
cokerye/ cokernagie. Coctio, g. onis; coctura coquinaria, g. æ, f. ſ. keuken. ut: De keuken heeft hem gemeſt. Culina conjecit eum in ſaginam.
coker. Theca, g. æ, f.
cokerillen. *Holl.* Celebrare Hilaria.
cokermuylen/ *Fl.* monkefroyen. Subridere, p. riſi, ſ. riſum.
colder. Colobium, g. ii, n. thorax, g. racis, m.
cole't ſp vooren oft brandende. Carbo, g. onis, m.
gloeyende coole. Pruna, g. æ, Carbo ignitus.
doove coole. Carbo emortuus.
colen vrander. Carbonarius, g. ii, maſc.
colenrabber. Rutabulum, g. li, n.
colen-put. Officina carbonaria
colen-vierken. Prunæ, g. arum, f. *pl. num.*
cole van peſt. Anthrax, g. thracis, maſc.
colere/ de colerique paſſie. Bilis, g. lis; cholera, g æ, f. Iracundiæ affectio.
colere/ gramſchap/ beweginge van de colere. Ira, iracundia, g. æ, f. Iræ motus; iræ commotio.
in colere zijn. Iraſci, p. ratus, ſ. ratum, *dep. r. d.*
colerieq/ tot gramſchap geneyght/ heetbloedigh/ geelgalligh/ oplopend. Iracundus, biliosus, ſtomachoſus, a, um, o.
coleur/ verwe/ als wit/ root/ &c. Color, g. loris, m.
coleur in de welſprekenheyt. Cororatorius; color rhetoricus; dicendi ornamenta; lenocinia, pigmenta orationis.
coleur/ ſchijnſel der waerheyt. Veri ſpecies: ſimilitudo veri.
een coleurken geven. Speciem veri alicui affingere; ſimilitudine veri ſermonem fuscare; æqui ſpeciem inducere *vel* præexere alicui.
coleur/ pretext/ dekſel/ voorwendſel. Obtentus, ûs, m.
colf/ cobe. Calva, æ, f.
colf bal. Pila clavaria.
colf-dzager. Apparitor, g. oris, m.
colf-hout. *Fl.* verſack. Obeſus, a, um, o. Magna corporis mole gravis.
colf-hout/ botrik. Homo obeſus; Arcadi-

um

cum pecus, i, *asinus*.
colf-ooge. Leuiſcus, g. ci. m. *piſcis*.
coliander. Coriandrum, g. dri, n.
colijk / colicompas / crimpſel / buykpijn. darmſtekingh. Ilos *ſive* Ileus, g. i, n. Colicus dolor; colicus morbus: iliaca paſſio; colica paſſio; cæliacus dolor.
die 't colijk heeft. colicus, cœliacus, a, um, o. Colico dolori obnoxius; cœliacum affectum patiens.
collatie/halve maeltijt. Cœnula, g. æ, f.
collatien. Sumere cœnulam.
collationeren/een ſchrift tegen ſijn originneel overſien/ 't een tegen 't ander houden. Conferre, fero, p. contuli, ſ. collatum. *reg. acc. rei & dat. perſ.* conferre aliquid alteri, *vel* cum altero. Scriptum exigere ad ſuum archetypum; ſcripti fidem expendere ad ſuum archetypum.
colle-bloeme. Anemone, g. nes, fem.
colleferen. Merendam ſumere.
collegie/gilde/genoot ſchap/vergaderinge/geſelſchap. Collegium, g. ii, n. ſodalitas, g. tatis, f.
collegie daer men ſtudeert. Gymnaſium litterarium, *ineptè* collegium.
coller. ſ. **colder.** Amiculum, i, n.
colette. Mammillare, g. ris, n.
colobinte. Colocynthus, g. thydis, f.
colomme/pplaer. Columna, g. æ, f.
colonnel/colonel. ſ. Colonel. ut: **De colonels ſullen een Crijgsheir werven.** Tribuni conflabunt exercitum.
colve. Clava, g. æ, f.
colven. Ludere clavâ.
colubzine / light ſtuk geſchut. Colubraria canna, colubraria fiſtula.
colubzier. Bombardarius, g. rii, m.
com. Alveus, g. i, m ſ. **comme.** Arca, æ, f.
comonns. Promptuarium navis.
comedie/ſchouwſpel/blijdſpel. Comœdia, g. æ, f.
comedie op ſijn Romeyns. comœdia togata *vel* prætextata.
comedie repzeſenterende Coningen en Pzincen. comœdia trabeata.
comedie repzeſenterende gemeyn volk. comœdia tabernaria.
comedie/ bot tallernen ende tijdtpaſſeringe. comœdia Atellana.
comedie ſpeelder. comœdus, g. di, m.
de commedie aengaende. comicus, a, um, o.
comen/ ſigh tot een plaetſe begeben / arriveren. Venire, advenire, p. veni, ſ. ventum; appellere, p. puli, ſ. pulſum. *reg. acc. cum Ad*
comt hier. Adeſdum; huc concede, huc adi; huc dum ad me.
comen / op wege zijn om te comen. In viâ eſſe: in itinere eſſe.

comen / gebeuren / bp gevalle geſchieden. Accidit, evenit, contingit, obtingit, *inperſon.* uſu venit.
dat is ſoo onverwaght gecomen. Hoc ita inopinato evenit, *vel* accidit, *vel* contigit, *vel* ſucceſſit.
't ſoude alremets ſoo wel comen Forte an ita evenitet *vel* ſuccederet.
comen/ geracken tot iet. Pervenire, p. veni, ſ. ventum, *reg. acc. cum Ad.* aſſequi, p. ſecutus, ſecutum, *dep. reg. acc.*
ik kan daer niet toe comen. Non poſſum eò pervenire: non poſſum rem iſtam conſequi, aſſequi.
comen/ uptſpzupten. Naſci, p. natus, ſ. natum, *dep.* oriri, p. ortus, ſ. ortum, *dep.* provenire, p. veni, ſ. ventum.
upt gekuf komt gevegt. Ex rixis naſcuntur. *vel* oriuntur, *vel* proveniunt dimicationes, pugnæ.
't comt upt der aerden. E terrâ naſcitur.
comen/ voegen/ ſtaen. cadere, p. cecidi, ſ. caſum; convenire, *reg. dat.* decere, p. decui, *reg. acc.* quadrare, p. avi, ſ. atum, *r. dat.*
dat comt wel. Bene cadit: convenit; decet; quadrat.
't comt qualijk. Male cadit: diſconvenit; dedecet: haud quadrat.
comete/comeet/ſtaert-ſter/ſterre met eenen ſteirt cometes, cometa, g. tæ, m.
comijn. cominum, g. ni, n.
commandement / maght om te commanderen. Imperium, g. ii, n. juriſdictio, g. onis, poteſtas, g. tatis. f.
commandement hebben over iet. Habere imperium in aliquid: præeſſe alicui; habere poteſtatem in aliquid.
commandement / bevel. Imperium, g. rii: juſſum, g. ſi, n.
commanderen over iet. ſ. **commandement hebben over iet.** ut: **Hijn commandeert over 't Eyland.** Imperium eſt ipſi in inſulam.
commanderen/gebieden. Jubere, p. juſſi, ſ. juſſum, ſ. **Bevelen.** Mandare, avi, atum.
commandeur. Præfectus, g. i, m.
comme/commeken. concha, g. æ, f. carinus, catillus, g. li, m. catillum, g. li, n.
commenſael/ diſgenoot/ tafelgaſt. convictor, g. oris, m.
commer/ſchade. Damnum, detrimentum, infortunium, g. i, n.
commer/droefheyt. Mœror, g. oris, m. ſ. **bekommernis.** cura, æ, f.
commer/gebzek. Egeſtas, g. tatis, penuria, g. æ, f.
commeren/leedt aendoen. Offendere, p. di, ſ. ſenſum; dolore conſundere, vexare, moleſtare, p. avi, ſ. atum, *r. ac.* Moleſtum eſſe alicui,

commerlijk / moeyelijk. Moleſtus, a, um; difficilis, e, g. is, o.
commercie / koophandel. Commercia, g. ciorum, *pl. num.*
commeren/gebadere. Sacræ affinitatis cognata parens, *vulgo.* commater, g. tris, f.
commere/clappe. Ambubaja, g. æ, f.
commerſchap. Luſtrica cognatio.
commis/ die commiſſie heeft van iet. Præfectus, præpoſitus, g. i, m.
commis/ ſubſtituit / lieutenant. Vicarius, g. ii, m.
commiſſaris in Reght. Delegatus, g. i, m. Delegatæ juriſdictionis judex.
commiſſaris van 't Hof. Delegatus Principis, lectus à Curiâ cauſæ cognitor.
commiſſaris bupten Reght. Curator, g. oris; præfectus, g. cti, m.
commiſſaris van geſchut. Curator rei tormentariæ.
commiſſaris van bibzes. Militaris annonæ præfectus; caſtrenſis commeatus curator.
commiſſaris van de monſteringhe. Spectationis, luſtrationis caſtrenſis præfectus.
commiſſie in Reght. Delegata juriſdictio.
commiſſie bupten Reght. Mandatum, g. i, n.
commiſſe/bevel/laſt geven. Imponere mandatum, r. *dat.*
commiſſie volbzengen. Mandata exſequi *vel* perficere.
ſijn commiſſie te bupten gaen. Prævaricari mandatum.
commoditeyt/bequaemheydt. Opportunitas, g. tatis, f.
commodie/bequaem. Opportunus, aptus, commodus, a, um, o.
communicatie/ gemeynſchap. communicatio, g. onis, f.
communicatie/conberſatie. Conſuetudo, g. dinis, f. ulus, g. ûs, m. commercium, g. cii, n.
in communicatie met iemanden komen. Venire ad colloquium cum aliquo.
communiceren / beclaghtigh maken. Cum aliquo communicare: aliquid alicui communicare *vel* aperire.
communiceren/ 't onſen Heere gaen. Sacrâ communione uti; ſacram Synaxim, communionem; cænam, participare, ſumere.
communie/gemeynſchap. Communio, g. onis, f.
communie/de H. communie. Communio ſacra; ſacra ſynaxis.
compact. Pactum, g. i, n conventio, g. onis, f.
compagnie / geſelſchap in eenigen handel oft daer men mede becleert. Societas, ſodalitas, g. tatis, f. ſodalitium, g. tii, n.
compagnie/ geſelſchap op de repſe, &c. Comitatus, g. tûs, m. aſſectatio, onis, f.
compagnie/de perſoonen van 't geſelſchap. Sodales, g. lium, m. *pl. num.* ſodalitium, conſortium, g. tii, n. comites, g. tum, m, *pl. num.* Comitantium frequentia.
compagnie ſoldaten. Cohors, g: hortis. f.
comparatie/ gelijkenijſſe. Comparatio, compoſitio, g. onis, f.
wat comparatie is dat? Quæ hæc eſt ineptiæ? quæ hæc eſt abſurditas?
compareren/ verſchijnen/ ſigh vertoonen. Apparere, comparere, p. parui, ſ. paritum, Oſtendere ſe; ſiſtere ſe, *r. dat.*
compareren ten dage/plaetſe/ure/ &c. Ad diem, locum, horam præſto eſſe; ad conſtitutum venire.
comparitie/verſchijninge. Apparitio, præſentatio, g. onis, f.
comparitie dagh. Dies conſtitutus ſe ſiſtendi.
compas/ paſſer. Circinus, g. ni, m.
compas/ſtreekwijſer van de ſchippers. Pyxis nautica; index magneticus.
met den compas ronden. Circinare, p. avi, ſ. atum, circino rotundare, *r. acc.* orbem circinare.
met den compas meten. Circino metiri aliquid; circino exquirere magnitudinem; circino menſuras rimari, explorare, indagare.
compaſſie/medelyden/mededoogen/ deernis. Miſeratio, commiſeratio, g. onis, f. Egentium miſeratio, erga inopes commiſeratio: miſeratio alienæ calamitatis.
compaſſie hebben met iemanden. Miſerari, p. atus, *dep. reg. acc.* miſereri, p. ſertus, *dep. r. gen.* Tangi miſeratione alicujus; erga aliquem affici miſericordia.
ik hebbe compaſſie. Miſeret me. *reg. gen.*
compenſeren/ vergelden. Penſare, compenſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
de coſten van 't proces compenſeren. Litis impendia inter actorem & reum æquare.
compenſatie/ vergeldinge / verlijkinge. Compenſatio, g. onis, f.
compere. Luſtricus compater.
compeerſchap. Cognatio, neceſſitudo luſtrica.
competent/wettelijk/behoorelijk/competenten Reghter. Legitimus judex; legitimæ juriſdictionis judex.
competent/bequaem. Idoneus, a, um, o.
competentie/pretenſie tot het ſelve reght. Litigioſa ejuſdem rei vindicatio
competentelijk/behoorelijk. Idonè, legitimè, ritè. *adv.*
complexie/aert / gheſteltenijſſe der nature. craſis, g. ſeos, f. ingenium, g. ii, n. corporis conſtitutio: corporis compoſitio.

ſtarcke

ſtarke complexie. Corporis firma conſtitutio: robuſta corporis compoſitio.

blyde complexie Lætum ingenium: ingenii lætus habitus.

droeve complexie. Ingenium triſte; mœſtus ingenii affectus.

rijpe complexie. Natura gravis animi; mores naturâ graves. inſita morum gravitas.

lichte complexie. Ingenita morum levitas.

gecomplexioneert. Moratus, a, um, o.

complice/ makker/ mede-pleger. Conſcius facinoris: flagitii ſocius: conſcius & affinis noxæ.

complot / conſpiratie / 't ſamenſpanninghe/ aenſlag/ opſtel. Factio, conjuratio, conſpiratio, coitio, g. onis, f.

by complot. Ex compoſitione: ex condicto.

complotteren/ t' ſamen ſpannen. Conjurare, p. avi, ſ. atum. Conſpirare in *vel* contra aliquem.

componeren / iet maeken / dichten / of in ſchrift ſtellen. Componere, p. polui, ſ. poſitum; ſcribere, p. ſcripſi, ſ. ſcriptum, elucubrare, p. avi, ſ. atum, *reg. accuſ.*

componiſt / zanghmaecker. Muſurgus, i, m.

comporteren/ ſich wel dragen. Recte agere: probum virum agere: bene ſe gerere, p. geſſi, ſ. geſtum.

compoſiteur/ antheur. Scriptor, auctor, g. oris. m.

compoſitie/ 't ſamenſtellingh/ t'ſamen ſetting in 't ſept van dichten. Scriptio, g. onis, f.

componeren / over een comen. Paciſci, p. pactus, ſ. pactum, *dep.* tranſigere, p. ſegi, ſ. factum, *reg. acc.* Negotium componere.

compoſitie / accort/ verdragh. Tranſactio, pactio, pacificatio. g. onis, f.

compoſitie in 't ſept van medicijnen. compoſitio, g. onis, f.

compoſt / mengelſpijs/ fultſel/ leckernye. conditura, g. æ, f.

compromis/ toeſeggingh/ verblijf/ belofte/ als den eenen den anderen reciproquelijk iet belooft. compromiſſum, g. ſi, n.

comſte. Adventus, acceſſus, g. ûs, m.

comſte/ voldoeginge. Satisfactio, g. onis, f.

gy hebt uwe comſte. Satisfactum eſt tibi.

hebdy uwe comſte? Satisfactum eſt tibi?

comſte/ aendeel / behoorlijke aendeel. Portio, g. onis: rata, g. æ, f.

ſiet daer is uwe comſte. Ecce tibi portionem tuam.

concept/ begrijp/ ontwerp/ 't gene dat iemant in ſijnen ſinne gepeynſt heeft. cogitatio, g. onis, f. cogitatum, g. ti. n. cogitata, ſenſa, g. orum, n

ſijn concepten wel uytſpreeken. Animi ſenſa diſerte enunciare: cogitata dicendo commode exprimere *vel* exprimere.

concherge/ hofwachter/ hofhouder. Cuſtos, g. ſtodis, m.

concherge/ *Fl.* **caſteleijn.** Præfectus, g. cti, m.

concerneeren/ betreffen/ behooren. Pertinêre, p. nui, ſ. tentum; ſpectare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc. cum præp. Ad.*

concilie / bergaderinge van de Prelaten der H. Kerke. Concilium, g. lii, n. ſynodus, g. di, f.

concilie generael van de geheele Chriſtenheyt. concilium œcumenicum.

concilie nationael van een bysondere natie. concilium provinciale.

concilie provincioneel van een particuliere provincie. concilium provinciale.

concluſie/ beſupt / ſlot in Rechts zaeken. Summa intentionis petitoris; ſumma poſtulatorum.

concluſie nemen. Intentare reo litem, reo pœnam intentare.

concommer. cucumer, g. meris; cucumis, g. mis & meris, n.

concordaten. Facta conventa *vel* tranſacta,

concubyne. Pellex, g. licis, concubina, g. æ, f.

concubinage. concubinatus, g. ûs, m.

concupiſcentie. concupiſcentia. g. f. ſ. **Begeitelijkheyt.** Appetentia, æ, concupiſcentia, æ, f.

condigh / openbaer. Manifeſtus, a, um, o. ſ. **bekent kenneliyk** Notus, a, um, o.

condigen. Nuntiare, evulgare, divulgare, p. avi. ſ. atum, *reg. acc.*

conditie/ ſtaet. conditio, g. onis, dignitas, g. tatis, ſ. ſtatus, g. ûs, m.

conditie/ officie. Munus, neris, n.

conditie/ maniere. Mores, g. rum, m. *pl. nu.*

dit is ſijne conditie. Hi ſunt illius mores; hoc eſt ipſius ingenium.

conditie/ beſpreeck/ bedingh/ voorwaerde. conditio, g. onis; lex, g. legis, f. modus, g. di, m.

op conditie. Eâ conditione; eâ lege.

conditioneren/ beſpreken. conditionem adhibêre, conditionem interponere; certis legibus determinare & reſtringere, agere pactionibus.

conduiſeren/ belepden. Regere, dirigere. p. rexi, ſ. rectum, *reg. acc.*

conduyte. Ductus, meatus, g. ûs, maſc.

confederatie. Fœdus, g. deris, n.

confedereerde. Fœderatus, a, um, o.

conferentie. colloquium, g. ii, n.

confereren/ geven. conferre, tero, p. tuli, ſ. collatum; contribuere, p. bui, ſ. butum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

confereren/ tegen een houden. conferre, *idem ut ſupra*, comparare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

confeſſeren. Fateri, p. faſſus, ſ. faſſum, *dep. reg. acc.* ſ. **Belyden / biechten.** confiteri, feſſus,

feſſus, feſſum, *dep. reg. acc.*

confyt/ confiture. Conditura, g. æ, f. condirus, g. ûs, m.

confituren / zupkerwerk / zupkergebak / zupker-ooſt. condimenta, g. torum; bellaria g. riorum, n. *pl. num.*

confuten/ inſulten/ zuiten/ doozupkeren. condire, divi, ſ. ditum, *reg. acc.*

confilie de groen Apiaſtrum, g. ſtri, n. citrago, g. ginis, f. Meliſſophylum, i, n.

confiſcatie. Bonorum fiſco addictio.

confiſkeeren / aenſlaen. Publicare. p. avi, ſ. atum. *reg. acc.* Bona publicare: publico addicere, Fiſco addicere, *reg. acc.*

conform. Congruus, conſentaneus, a, um. conformis, e, is; o. *r. dat.*

conformiteyt. Congruentia, convenientia, æ, conſenſio, g. onis, f.

in conformiteyt. Conformiter, congruenter, *adv. r. dat.*

ſigh conformeren. Componere ſe: accommodare ſe, *r. dat.*

confort/ verſterking/ heul/ trooſt. Solatium, g. tii, n.

confort/ hulpe. Auxilium, ſubſidium, g. ii, n.

confortteren/ verſterken. Roborare, corroborare, g. avi, ſ. atum. *reg. acc.*

confortteren/ vertrooſten. Solari, conſolari, p. latus, ſ. latum, *dep. reg. acc.*

confronteren. ſ. **Collationneren.** Alterum cum altero componere, committere.

confus/ onder een gemengelt. Confuſus, permiſtus, indiſtinctus, a, um, o.

confuſie/ diſorder. Confuſio, g. onis, f. chaos, n. *indecl.* Confuſus rerum ordo: turbata rerum ſeries.

confuſelijk. Confuſe, incompoſitè, indiſtincte, *adv.*

confus/ beſtaen/ verſlagen. Confuſus, turbatus, perturbatus, a, um, o. Animo confuſus; mente confuſus: homo confuſæ mentis.

confuſie/ verſlagenheyt. Animi perturbatio.

confuſelijck. Animo confuſo & turbato.

confus / beſchaemt. Pudore obrutus, verecundiâ oppreſſus: pudore ſuffuſus.

confuſie/ beſchaemtheyt. Pudor, g. oris, m. verecundia, g. æ, f.

Conge/ verlof Venia, g. æ, facultas, g. tatis, f.

Conyn. cuniculus, g. li, m.

Conynen krupt. Lactucella, cicerbita, g. æ, f. ſonchus, g. i, m.

Coningh. Rex, g regis, m.

Coninginne. Regina, g. æ, f.

Coninglijk. Regius, a, um, o.

dat den Coningh betaemt. Regalis, e, g. is, o.

Coninglijken. Regiè, regificè, *adv.* Regio more: regio ſplendore.

Coninglijken ſtoel. Solium, g. lii, n. thronus, g. ni, m.

Coninghrijk. Regnum, g. ni, n.

Conings hof. Regia, g. æ, f.

Coningsken Regulus, g. li, m.

Coninghſken/ vogeltjen. Trochilus, regulus, g. li, m.

connen/ weten. Scire, p. ſcivi, ſ. ſcitum, noſcere *vel* nolle, p. novi, ſ notum, *reg. acc.*

connen/ vermogen. Poſſe, poſſum, p. potui; valere, p. lui, ſ. litum; pollere, *ſine prat. & ſup.*

connestabel. Magiſter equitum; equitatûs magiſter, *dignitas in Gallia.*

conqueſt / veroveringh/ overwinſt. Parta, quæſita, g. torum, n. *pl. num.* Bona parta: bona quæſita.

conqueſteren/ veroveren / winnen / verkryggen. conquirere, acquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum; parare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

conſcientie/ geweten/ de binnenſte gedaenſſe van de reden op 't herte. conſcientia, g. æ, f. Animi conſcientia, mentis conſcientia.

conſcientie/ geloove / trouwe. Fides, g. dei, f.

beloven op ſijn conſcientie. Suâ fide ſpondere, ex ſincerâ fide promittere, *r. acc.*

by conſcientie. Ex fide, fideliter, *adv.*

conſcientie/ ſcrupel. Religio, g. onis, f.

't is conſcientie dat men dat doet. Religio eſt hoc facere.

conſcientie van iet maeken. Religioni habere: religioni ducere, *reg. acc.* conſcientiæ prohiberi, ne, *&c.* religione impediri quo minûs. *&c.*

conſcientieux / Godts-dienſtigh/ vroom. Religioſus, juſtus, rectus, a, um, o. culpam religioni habens: noxam quamlibet religioni ducens. **Hy en is niet conſcientieux.** Nullo movetur conſcientiæ metu.

conſecutivelijk/ navolgendlijk. Deinde, inde, poſteà, conſequenter, *adv.*

conſent/ bewilliging/ toeſtemmingh. conſenſus, aſſenſus, g. ûs, m.

conſenteren / conſent geven / inwilligen. conſentire, p. ſenſi, ſ. ſenſum, aſſentiri, p. ſenſus, ſ. ſenſum, *dep. reg. dat. vel acc. rei & dat. perſ.* Aſſenſum præbere, *reg. dat.*

conſequentie/ importantie. Momentum, g. tis; pondus, g. deris, pretium, g. tii, n.

t'is een ſaeke van groote conſequentie. Res eſt magni momenti *vel* ponderis.

conſequentie/ gevolgh/ uit: 't Is een ſaeke van quade conſequentie. Res eſt mali exempli.

conſequentelijk. ſ. **conſecutivelijk.** conſecutive, per conſequens, conſequentiam.

conſerbatie/conſerberen. ſ. behouden/behoudenis. Incolumitas,atis,f.conſervatio, onis, f.

conſerbe. Conditura,g. æ, f.

conſideratie, Conſiderantia, g. æ, f.

een man van conſideratie. Homo diſcretus & circumſpectus.

conſidereren/ overleggen.conſiderare, examinare, p. avi, ſ. atum, expendere, perpendere, p. pendi, ſ. penſum, *r. acc.*

conſiſteren/beſtaen/ut: De ſake conſiſteert hier in. In hoc conſiſtit. in hoc verſatur.

conſiſtorie. ſ. kerkenraedt/ raedtkamer. conſeſſus, g. ûs, m.

conſorte / compitre/ medegeſel / makker/ medeſtander / medeghenoot. Socius, g. ci, m.

conſorte/huys-brouwe. conjux, g. jugis, f.

conſpiratie / t'ſamenſweeringh/ t'ſamenſtemming/ bloetverwantſchap. conjuratio, g. onis, f.

conſpirateurs. conjurati,g.orum,m.*pl.num.*

conſpireren/t'ſamenſpannen/aenſpannen. conſpirare, p. avi, ſ. atum.

conſtellatie. Stellarum affectio: aſtrorum conſtitutio: ſiderum poſitus.

conſte/wetenſchap. Ars, g. artis: ſcientia,g. æ, f. artificium, g. ii, neut.

't is conſte te doen. Artis eſt id facere.

conſte/ geleertheyt. Doctrina, peritia, g. æ; eruditio, g. onis, f.

conſtelijk/conſtigh/ conſtrijk. Artificioſus, ingenioſus, a, um; ſolers, g. lertis, o.

conſtelijken. Artificioſè, perite, ſcienter,ſcitè, elegantèr, affabre, ingenioſè,*adv.* Arte, *abl. abſ.* Eximio opere: ſingulari arte.

conſtenaer. Artifex, opifex, g. ficis, m.

conſteloos. Iners, g. inertis; inſciens, g. entis; ignarus, a, um.

conſten / bÿpe conſten. Artes ingenuæ: artes liberales: artes humaniores: ſtudia bonarum artium: ſtudia humanitatis.

de bÿpe conſten ſtuderen. Studere bonas artes, *vel* bonis artibus: operam dare literis: invigilare *vel* incumbere ſtudiis.

conſtwoorden. Technologica, artium vocabula.

conſtituëren/ordonneren/ inſtellen/beleggen. Statuere, conſtituere, inſtituere, p. tui, ſ. tutum, *r. acc.*

conſtitutie/wet. Edictum Principis: lex Principis.

conſtitutie/regel. Præſcriptum, g. ti, neut.

conſtitutie des lighaems. ſ. complexie/geſtelteniſ. ut: Dÿ en is niet van ſwartgallige/ maer van ſnottige geſtelthept. Ille non eſt conſtitutionis melancholicæ, ſed phlegmaticæ.

conſultatie/ beraed. Deliberatio, g. onis, f.

conſultatie houden/ conſulteren. conſultare, avi, ſ. atum, *ſcil.* de re aliquâ. ſ. Raedt houden. Deliberare, avi, atum.

contemplatie / overpeynſingh / beſpiegelingh/beſchouwing/opgerockenthept. contemplatio, g. onis, f.

contemplatif/ die geirne contempleert. contemplationi addictus, ad comtemplationem propenſus.

contemplatif/bequaem om daer op te contempleren. contemplatui idoneus: idoneus quò intendatur contemplatio.

content/die te vreden is. Contentus, a, um, o. Qui animo acquieſcit in rerum ſuarum ſorte, ſtatu.

content / gecontenteert / voldaen. cui factum eſt ſatis: cui datum eſt quod dari debuit.

contentement/vernoegen / te vredenthept met ſynen ſtaet. Jucunditas animi, nihil ultra cupientis præter id quod adeſt: mentis nihil expetentis quies, pax & tranquillitas.

contentement/verheuginge. Gaudium,g.dii, n. lætitiæ, g. f. Animi voluptas.

contentement / lighamelijk plaiſier. Voluptas, g. tatis; delectatio, oblectatio, g. onis, f. Voluptatis ſenſus.

contentement geben / contenteren / reden van iet geben. Rationem reddere alicujus rei *vel* de re aliquâ.

contentement geben / betalen. Satisfacere, cio, p. feci, ſ. factum, *reg. dat.*

contentement in ies nemen. Delectari, p. atus, *paſſ. reg. ablat. abſ. vel ablat cum in.*

continuëel. continuus, perpetuus, a, um, o.

continuelijk. continue, perpetuò. *adv.*

continuatie / aenhoudingh/ volherdingh / verbolgh/verknoghtingh. continuatio, g. onis; perpetuitas, g. tatis, f.

continueren/ aenhouden/ volherden/ verbolgen/ voortſetten. Continuare, durare, perſeverare, p. avi, ſ. atum.

contoor. Ratiocinarium, g. ii, n. conclave rationum.

contract ſ verdragh / overeenkomingh. Contractus, g. ûs, m. Pactum conventum: pacta conventa, n. *pl. num.*

contraheren/ t'ſamen handelen/ contract ſluyten. Paciſci, p. pactus, ſ. pactum, *dep.* contrahere, p. traxi, ſ tractum, contrahere cum aliquo; inire contractum cum altero: pactum facere: pactionem cum aliquo facere.

contradictie / tegenſeggen/ tegenſpraeke. Contradictio, inficiatio, oppugnatio, g. onis, f.

contradictoir/ dat tegenſtrijdingh mede brenght / teghenſeghlijck. Contradictorius, a, um, o. Secum invehens contradictionem.

contrarie in ſituatie / tegen malkanderen overſtaende. Oppoſitus, contrarius, a, um, o.

contrarie in qualitepdt / als warm ende koudt. Contrarius, a, um; pugnans, g. antis, o.

contrarie / ſchadelijk. contrarius, nóxius, inimicus, infenſus, infeſtus, a, um, *r. dat.*

contrarie in opinie / rechtſtrijdigh / tegenſtrijdigh. Adverſus, adverſarius, a, um, o. *r. dat.* ut: Menighmael is d'eene Godsdienſtighept rechtſtrijdigh tegens d'andere. Non raro Religio Religioni eſt adverſa: Religionum una aliquoties adverſatur alteri.

contrarie in affectie ende wille/ als goet ende quaet. Adverſus, adverſarius, infeſtus, infenſus, a, um, o. *r. dat.*

contrarie in partye/als bÿent en bÿandt. Adverſarius, a, um, o.

contrarieren in opinie. Sentire contra: aliter ſentire.

contrarieren in affectie. Alienum, averſum eſſe à quopiam.

contrarieren in partye. Adverſas tueri partes: ſtare ab adverſariis.

contrarſetept in woorden. Verborum inter ſe diſſenſio.

contrarietept in den ſin van de woorden. Diſcrepantia ſententiarum.

contrarietept in opinien. Opinionum diſſidium.

contrarietept in affectie. Voluntatum diſcrepantia & diſſidium.

contrabenieren/tegenkomen/ obertreden/ tegengaen. Violare, *p.* avi, ſ. atum; tranſgredi, dior, *p.* greſſus, ſ. greſſum, *dep. r. acc.* Violare jus, mandatum, legem, *&c.*

contrabenteur. ſ. tegenſtreber/obertreder. Violator, tranſgreſſor, g. oris, m.

contrabentie/obertredingh. Violatio, tranſgreſſio, g. onis, f.

contreebalance/bol gewicht. Sacoma, atis, n.

contrefepten/namaken. Simulare, aſſimulare, *p.* avi, ſ. atum; imitari, *p.* atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*

contrefepten/ verbalſchen. Adulterare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

contrefepten / naemaelen / uitſchilderen. Depingere, *p.* pinxi, ſ. pictum; effigiare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* Effigiem rei alicujus ad vivum exprimere.

contrefeptſel/gebeinſthÿeidt. Simulatio, g. onis, f.

contrefeptſel/afbeeltſel/naemaekſel. Aſſimilatio, g. onis, f.

contrefeptſel/verbalſchinge. Adulteratio, g. onis, f.

contrepois/regenghewicht. Sacoma, g. matis, n.

contrerolleur / tegenrolhouder. Antigrapheus, g. ei, m.

contreſcharpe/regenſchoepſel/ bolwerck. Vallum ad labra foſſæ; extima lorica.

contreſegel. Signum ſigno adverſum.

contreye/landtſtreke/ gewest. Regio, g. onis, plaga, g. æ, f. tractus, g. ûs. m.

contribueren/opbrengen/toebrengen/mededeelen. Contribuere, *p.* bui, ſ. butum, *r. acc. rei.* Symbolum conferre,

contributie/opbrengingh/mededeelingh/ ſchattingh/ verpondingh/ meegedinge/ laſten. Contributio, penſio, g. onis, f. vectigal, alis, n.

controverſie/geſchil/ twiſt/redenſtrÿdt/ verſchil/ gedingh. controverſia, g. æ; diſſenſio, g. onis, litigium, g. gii, n.

conbenabel/bequaem. Aptus. idoneus, commodus, a, um, o.

conbent/ t'ſamen wooningh / klooster. Monaſterium, cœnobium, g. ii, n.

converſatie/ommeganck/ hanteringh/ verkeringh/ gemeinſaemheit/ handel ende wandel. Familiaritas, g. tatis; conſuetudo, g. dinis, f. uſus, convictus, g. ûs, m.

converſeren met iemanden. Conſuescere, *p.* ſuevi, ſ. ſuetum, *r. dat.* conſuetudine alicujus uti: uti quopiam familiariter: verſari cum aliquo.

conboy van ammonitie in den leger. Vectura, æ, f. Militaris commeatus ſubvectio, annonæ in caſtra vectio: commeatus annonarius.

conboy/geleide. Præſidium, g. dii, n.

conboyeren / geleiden. Ducere, *p.* duxi, ſ. ductum; aſſectari *p.* atus, ſ. atum. *dep. r. acc.*

cool/coole. Braſſica, g. æ, caulis, g. lis, m.

coolbÿter/ coolſpÿnger. Locuſta, g. æ, f.

cool-kruidt. Olus, g. leris, n. Crambe, es, f.

cool-duÿve. Palumbus, g. bi, m.

coolhof. cauletum, g. ti, n. Hortus olitorius.

coolnieſſe. Fringillago, g. ginis, f.

coolſaet. Semen braſſicæ.

coolſpÿnte. cyma, g. matis, n.

coolſtock. caulis, g. lis, m.

coop/coopinge. Emptio, coëmtio, g. onis, f. mercatus g. ûs, m.

goeden coop. Vili & tolerabili pretio: Vili emere.

dieren coop. Carè, cariùs, nimiò, *adv.*

coopachtigh. Emax, g. macis, o.

coopbaer/ te coop. Venalis, e. g. is, o. Venum expoſitum.

te coop zÿn. Proſtare. *p.* ſtiti, ſ. ſtitum. Venalem eſſe.

coopdagh. ſ. Vertroep. ut: Wp ſullen ons inden op den koopdagh. Nos diem auctionis obibimus.

coopen. Emere, coëmere, *p.* emi, *ſ.* emptum nundinare, mercari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. reg. acc.*

cooper/coopman. Mercator, emptor, oris, m.

coophandel/coopmanſchap. Mercatura, *g.* æ, negotiatio, *g.* onis, f. commercium, *g.* cii; mercimonium, *g.* nii, n.

coophaven/coopſtadt. Emporium, *g.* rii, n.

coopmanſchappen/coophandelen dryven. Negotiari, *p.* atus, *ſ.* atum. *dep.* Mercaturam exercere, mercatum facere; commercia tractare.

coopſter/coopvrouwe. Mercatrix, *g.* tricis, f. Mulier mercimonia exercens.

coopvaerder. Mercator extraneus.

coopvaerders ſchip. Holcas, *g.* cadis, f.

coor. ſ. Chooz. Chorus, i, m.

coorde. Funis, *g.* is, m. reſtis, *g.* is, f. *in acc.* reſtem, *vel* reſtim; chorda, *g.* dæ, f.

coordedanſer. Funambulus, *g.* li; ſchœnobata, *g.* æ, m.

coordedraeyer. Reſtio, onis, maſc.

coordeken. Funiculus, reſticulus, g. li, m. chordula, reſticula, g. læ, f.

coordelier. Frater Minorita, g. æ, m.

coorderol. Trochlea, g. æ, f.

coordewagen. Sarracum, g. ci, n. Vehiculum truſatile.

choorſank. Cantus Gregorianus.

cop/hooft. Caput, g. pitis, n. ſ. Hooft ut: Syn hooft ſweet ſeer. Ipſius caput diffluit ſudore. (g. onis, f.

cop/coppighheydt/ſtevighheydt. Obſtinatio,

eenen cop hebben. Capitonem eſſe: cerebroſum eſſe: animo eſſe obſtinato, pertinaci, pervicaci. ut: Hebt ghyder eenen cop/ ik ſalder ook eenen hebben. Si tu es morioſus, ego ero cerebroſus.

cop/dzink-cop/beker. Scyphus, g. i, m. patera, phiala, g. æ, f.

cop/laetbuſſe. Cucurbitula, g. æ, f.

coppen ſetten. Scarificare, *p.* avi, *ſ.* atum.

coppen ſettinge. Scarificatio, g. onis, f.

coper. Cuprum, g. pri, n. Æs Cyprium.

coper/ketroen/meſſingh. Orichalcum, aurichalcum, g. ci, n. Æs coronarium.

coper blek. Lamina cuprea.

coperdzaet. Filium cupreum.

coperen/dzan coper. Cupreus, æneus, aheneus, a, um, o.

coperen pot. Lebes, g. bêtis, m.

copergeel. Æneus color.

copergroen/coperroeſt. Ærugo, g. ginis, f.

coper-roos. Chalcanthum, vitriolum, g. i, n.

coperſchupm/coperſlagh. Æris ſquama; æris ſtrictura.

coperſlager/ coopercwerker. Braſearius, g. rii, m. Faber ærarius.

coperſteker. Scalptor, g. oris, m. ut: Men kan de kleyne letteren van deſe Coper-ſteker niet ſien. Minutæ hujus ſcalptoris literæ fallunt viſum.

coperwerk. Vaſa ænea.

coppe/ geſchrift na 't origineel. Apographum, g. phi; exemplim, g. li, n.

coppe nae een ſchilderye. Imaginis apographum.

copieren/ uytſchrijven. Deſcribere, exſcribere, tranſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum. *reg. acc.*

copieren een ſchilderye. Expingere imaginem ex imagine: imitari archetypum imaginis.

copiſt. Librarius, g. rii: libellio, g. onis, m.

coppel/ paer. Par, g. paris, n. bini, æ, a, o. *pl. num.*

coppelen. Copulare, jugare, *p.* avi, *ſ.* atum, nectere, *p.* nexui & nexi, *ſ.* nexum, *r. acc.*

coppel/ coppelreye. Lenocinium, g. nii, n.

coppel-draeyen. Lenocinari, *p.* atus, *ſ.* atum. *dep.* Lenocinium exercere: amores conciliare.

coppeler. Leno, g. onis, m.

coppelerſſe. Lena, g. æ, f.

corael. Coralium, g. lii, n.

van corael. Coralinus, a, um. o.

coraline. Bryon, g. bryi, *herbæ genus.*

coragie/ ſtoutigheyt om iet te beſtaen. Animus, g. i, m. audacia, g. æ, f. Generoſus animus: generoſitas animi.

coragie/ ſtandtvaſtigheydt om iet te volvoeren. Animus, g. i, m. Conſtans animus: animus fortis: animi conſtantia, robur, fortitudo.

coragieux/ moedigh om iet te beſtaen. Animoſus, a, um, o.

coragieux om iet upt te voeren. Fortis, e, g. is, o.

corbeel. Mutulus, g. li, m. Trabs mutula.

cork. Suber, g. beris, n.

van cork. Subereus, a, um, o.

cordegarde/ waghthuys. Excubantium ſtatio: excubitorum ſtativa: vigilum ſtatio.

cordegarde/ de waght ſelve. Excubitorum manipulus: excubiarum caterva. ut: Wy ſal morgen met de cordegarde afreken. Ille cras diſputabit rationem cum excubiarum cohorte.

cordwaen/ Spaenſch leder. Aluta, g. æ, f.

cordiael/ hertelijk/ wel geaffectioneert. ut: Eenen cordialen vriendt. Ex animo amicus; amoris & ſtudii plenus amicus.

cor-

cordialijk. Ex animo: ex imo pectore; eximiis præcordiis.

cordiael-cruydt. Cordiaca, g. æ, f.

coren dat uptgedorſchen is. Frumentum, g. ti; far, g. farris, n. ut: 't Coren ſtaet af. Frumentum precio diminuitur; annona laxat. 't Coren ſtaet op. Annona ingraveſcit. 't Coren wordt goet koop. Annona convaleſcit.

coren op het veldt ſtaende. Seges, g. getis, f.

corenaghtigh. Granoſus, frumentaceus, a, um, o.

coren-aere. Spica, g. cæ, f.

coren-bergh/ coren-tas. Meta, g. tæ, f.

coren-byten. Incendere annonam, cationem facere annonam.

coren byter. Scarabeus capitoſus.

coren-byter/ coren-jode. Dardanarius, g. rii, m. Annonæ flagellator. ut: De corenbyters bzengen de dierte in't coren. Dardanarii comprimunt, flagellant, intendunt, excandefaciunt annonam.

coren-bloeme/ Blaveolus, cyanus, g. i, m.

coren-coper. Frumentarius, g. rii, m.

coren-gaffel. Merga, g. æ, f. (tis, f.

coren-garwe/ coren-ſchoof. Merges, g. gicoren-goddinne bp de Heydenen. Ceres, g. reris, f.

coren-halm. Calamus, g. mi, m.

coren-hulſe. Gluma, g. mæ, f.

coren-huys/ coren-ſolder/ coren-ſpijker. Horreum, g. rei; granarium, g. rii, n.

coren-kiſte. Cumera, g. ræ, f.

coren-landt/coren-veldt. Arvum, g. vi, n.

coren-man ſpelen. Colludere, *p.* luſi, *ſ.* luſum, *r. dat.* colludere inter ſe.

coren-meluwe/coren-wozm. curculio, g. onis, m.

coren roose. Nigellaſtrum, g. tri; pſeudomelanthium, g. thii, n.

coren-ſchuppe. Rutellum, g. li, n.

cozen-flegel/ coren-ſtoppel. Stipula, g. æ, f.

coren-vrught. Fruges, g. gis, f. (m.

coren-wagter/velt-crekel. *Fl.* Gryllus, g. li,

coren-werk. Panificium ex frumento.

coren/keuren. ſ. Keuren. ut: Hy keurt/ datſe heel wepnigh onder malkanderen verſchillen. Ille cenſet illos paulum opido inter ſe differre.

corenten. Uvulæ corinthiacæ, *ſive* corinthiæ, leptorages, apyreni.

corf. corbis, g. is; cophinus, calathus, quaſillus, qualus, g. i, m. caniſtrum, g. ſtri, n.

corf-dzager/ plupmſtrijker. Adulator, aſſentator, palpator, g. oris, m.

corfken. caniſtellum, g. li, n.

coriander. ſ. Coliander. ut: Hy koopt de coriander bp de wighte. Ille coriandrum pondere emit.

cornet/ jagers horen. cornu venatorium.

cornet/cinke. Symphoniaca buccina.

cornet/ vendel van pferdevolk. Vexillum turmale, vexillum equeſtre.

cornet/guidon/vaendzager te peirde. Equeſter vexillarius; alarius ſignifer.

cornette/ compagnie peirden. Turma, ala, *gen.* æ, f. Equeſter manipulus; equitum turcornijſſen. coronæ, g. narum, f. *pl. num.* (ma.

cornoelie. cornum, g. ni, n.

cornoelieboom. cornus, g. i, *vel.* ûs, f.

cornel/ colonnel/ colonel. chiliarcha, g. æ; chiliarchus, g. i, m. Tribunus legionis, *vulgo.* colonellus.

corporael. Sacroſanctum pulvinar.

corporael/ caporael. Manipularius, g. ii, m. Excubantis manipuli præfectus.

corps de garde. ſ. cordegarde. ut: De corps de garde heeft geen geldt. Manipulus excubitorum laborat difficultate numariâ, rei numariæ.

corpulent/lijvigh/dik/grof. Obeſus, a, um, o. corpore craſſiore.

corpulentie/ grofheyt/ ſwaerlijvigheyt. Obeſitas, g. tatis, f.

correctie. correctio, emendatio, g. onis, f.

onder correctie. Bonâ veniâ; ſalvo honore, pace tuâ.

correſpondentie/ op een paſſinge. convenientia, congruentia, æ, f.

correſpondentie/ onderhandelinge. Mutua negotiatio; mutua *ſive* reciproca per litteras communicatio. ut: Men vint (Godt vergeeft my dat ik't ſegge) geen correſpondentie in Liefde onder deſe Chriſtenen. Non reperias (pace Dei dixerim) amorem reciprocum inter hos chriſtianos.

correſponderen/ overeenkomen/ op een paſſen. Sibi invicem congruere.

correſpondentie/t'ſamen verſtaen/t'ſamen handelen. Mutuam negotiationem alere; reciproce per litteras agere.

corrigeren/ verbeteren. corrigere. *p.* rexi, *ſ.* rectum, emendare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

corroſijf. Septicum.

corſel. Stomachoſus homo; proclivioris ſtomachi homo, in ſtomachum pronus; ad ſtomachandum pronior; ad indignationem facilis.

corſel zijn. Indignari, ſtomachari, *p.* atus, *ſ.* atum. *dep.* ut: Hy is corſel/ maer ik en geve niet om. Ille ſtomachatur, ſed ego ſuſque deque habeo.

corſel-cop. capito, g. tonis, m.

corſeltjens. cum indignatione: cum ſtomacho, indignabundo animo.

corſte. cruſta, g. æ, f.

corſtachtigh. cruſtoſus, a, um, o.

corſten. cruſtare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

corst-pastepe. Placenta crustulata.
corst. Brevis, e, g. is, o.
corst maken. Breviter agere: paucis absolvere.
in 't corst. Breviter, summatim, brevibus, paucis; succinctè, carptim, succinctim, strictim, *adv.*
corst ende goet maken. Paucis expedire, celeriter absolvere; expeditè conficere.
om kort te maeken. Ne multa: ut paucis absolvam; ne sim prolixior: ne plura: quid plura? quid multa? quid pluribus? ut brevior sim: ut uno verbo utar.
corst afseggen. Præcisè dicere; paucis perstringere: summatim complecti: ad pauca redigere.
corstbeen. Myscelus, li, m.
corstbegryp. s. Begryp. Epitome, es, f.
corste lasse. Gladiolus brevis & anceps.
corstelinghs/ eer langh. Brevi, propediem, *adv.*
corstelinghs/onlanghs. Nuper, nuperrimè, *adv.*
corsten/sort maken. Curtare, decurtare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
corstheit. Brevitas, *g.* tatis, f.
corstheit in 't spreken. Breviloquium, *g.* ii, n. Laconismus, i, m.
corst-oore. Mutilus, a, um, o.
corst-ooren. Mutilare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc. perf. & abl. rei.*
corstje. Decurtatio, mutilatio, *g.* onis, f.
corstsichtigh. Myops, *g.* opis, c.
corstsondigh. Momentaneus, a, um, o.
corstvleugelen. Alas præcidere, *r. dat.*
corstvleugelen/de macht benemen. Imminuere, infringere vires alicujus: facultatem adimere alicui.
corstwylen. Oblectare se: ludere temporis fallendi causâ.
corstwyligh / genoeghelyk. Festivus, jocosus, a, um, o. Oblectationis plenus.
corten-wegh. Via compendiosa.
corte ribbe. Costa notha.
corte roede. Stator, *g.* oris, m.
corst-geweer. Machæra, *g.* æ, f.
corstsaen. Aulicus, *g.* ci, m.
corstisaene. Meretrix, *g.* tricis, f. Venus Palatina.
corstiseren. Officiosum esse: officia deferre: aulicè agere: aulicos imitari.
corstois/beleeft. Urbanus, humanus, officiosus, a, um; comis, e, *g* is, o.
corstoiselyk. Urbanè, comiter, humanè, officiosè, *adv.*
corstoisie. Urbanitas, comitas, humanitas, *g.* tatis, f. Officia conferendi studium.
coutse. Febris, *g.* is, febricula, *g.* læ, f.
cortsachtigh. Febriculosus, a, um, o. Febri obnoxius.

de corstse aengaende. Febrilis, e *g.* lis, o.
daegheliksche corstse. Febris amphemerina, diaria.
dunrige corstse. Febris assidua, perpetua.
derdendaeghsche corstse. Tertiana *g.* æ, f.
half vierdendaeghsche corstse. Hemitritæa febris.
vierdendaeghsche corstse. Quartana, *g.* æ, f.
yeete corstse. Pyretana, *g.* æ, f.
koude corstse. Quercera, *g.* æ, f.
traege corstse. Lenta febris, *g.* æ, f.
haelige corstse. Contagiosa febris.
de corstse hebben. Febricitare, *p.* avi, *s.* atum; febrire, *p.* brivi, *s.* britum. Febri teneri.
corven/tegen meugen inswelgen. Infarcire, *p.* farsi, *s.* fartum, *r. acc.* Infarcire cibum ventri.
cosyn/mijns baders broeders sone. Patruelis, *g.* lis, m. Patrui mei filius. ut: Niemant isser soo beleeft geweest als uwe cosyns. Nemo unquam urbanitate, lepore, suavitate fuit conditior tuis patruelibus.
cosyn/mijnder moeder suster oft broeders sone. Sobrinus, consobrinus, *g.* ni, m.
cosyn/mijns baders suster sone. Amitinus, *g.* ni, m. Amitæ filius.
cosijne. s. Nichte. Cognata, æ, f.
cossem. Bucula sub mento; pinguedo à mento dependens.
cost/spyse. Cibus, *g.* bi, m; edulium, lii, n. dapes, *g.* pium & pum, epulæ, arum, f. *pl. num.*
cost/onderhoudt van eten. Victus, *g.* ûs, m.
cost-ganger. Convictor, *g.* oris, m.
costkinderen. Pueri convictores. ut: De Meester heeft de costkinderen speelens de bevonden. Præceptor pueros contubernales oppressit ludentes.
cost en kleederen. Victus & amictus.
cost/oncost. Sumptus, *g.* ûs, m. impensa, æ, f. dispendium *g.* dii, n.
costen doen. Sumptus facere: sumptus impendere; impensas facere.
costelyk/heerelyk / treffelyck. Splendidus, lautus, magnificus, exquisitus, a, um, o.
costelyk/dierbaer/dat veel weerts is. Pretiosus, a, um, o. Ingentis pretii.
costelyk/ dier/ dat veel cost. Sumptuosus, impendiosus, opiparus, a, um, o.
costelyken/ heerlyken. Splendidè, lautè, magnificè, exquisitè, *adv.*
costelycken/dierbarelyken. Pretiosè, *adv.* Pretiosum in modum.
kostelyken/met groote oncost. Sumptuosè, impendiosè, opiparè, *adv.*
costelykheit/magnificatie. Splendor, *g.* oris, m. magnificentia, *g.* æ, f.
costelykheyt/juwelen/fraeyigheyt. Ornatus muliebris aureus & gemmeus, ut anuli, inaures, armillæ, vilio, læ, *&c.*

costeloos/costryp. Indemnis à sumptu; libera sumptibus.
costryp houden. Immunem præstare; liberum à sumptibus præstare, *p.* stiti, *s.* stitum, *r. abl.*
coste/ geslaen. constare, *p.* stiti, *s.* stitum, *r. abl.*
coste/custe/ landt-coste. Regio, *g.* onis; Plaga, ora, *g.* æ, f. limes, *g.* mitis; tractus, *g.* ûs, m.
coste/ zeecuste. Littus, *g.* toris, n. acta, *g.* æ, f. Ora maris: ora maritima.
coster. Custos. *g.* stodis, hierophylax, *g.* lacis, m. Sacrarii curator: sacrarii custos: sacrorum custos.
costumme / maniere / gewoonte / usancie. Consuetudo, g. dinis, f. mos, g. moris; usus, g. ûs, m.
't is de costumme also. Est in more; est in usu; id recepti moris est.
gelyk de costumme mede brenght. Pro more; pro veteri more; ex usu; more majorum.
costumme/ongeschreven Recht/als de Costumme van Antwerpen. Consuetudines Antverpienses; jus Antverpiense non scriptum.
costumenboek. Volumen juris moribus constituti.
cotton. s. Cattoen. Gossypium, ii, n.
coude. Frigus, *g.* oris, n. gelu, n. *indecl. in sing.*
groote coude. Algor, *g.* oris, m. Acre frigus, intensum frigus; summum frigus.
coude hebben. Frigêre, *p.* frigui, & frixi *secundum Donatum fin. sup.*
de coude verjoet. Frigus remittit: frigus se demittit.
coudt. Frigidus, a, um, o.
't is coudt. Sævit frigus: infectum est frigus: viget frigus.
't wordt couder. Frigus gliscit: frigus invalescit. ut: 't Wordt coulder als de dagen korten. Diebus decrescentibus frigus increbrescit,
seer coude. Algidus, gelidus, prægelidus, præfrigidus, perfrigidus, a, um, o.
coudachtigh. Frigidulus, subfrigidus, a, um, o.
coudt worden. Algescere, *p.* alsi, *s.* sum: frigescere, *p.* frixi. *fin. sup.*
coudt syn/ coude hebben. Algêre, *p.* alsi, *s.* sum: frigelcere, *p.* frixi, *fin. sup.*
coude schaele/coudt bier en broodt. Intritum cerevisiarum frigidum.
covel der brouwen. Calantica, *g.* æ, f.
covel/cappe. Bardocucullus, g. li, m.
covelken. Cucullus, *g.* li, m.
covijntiens avonturckens. Fabulæ, *g.* arum, f *pl. num.*
cousse. Caliga, *g.* æ, f. femoralia. *g.* lium, n. *pl. n.*

coussebant. Subligaculum, g. li, n. perisceli, g. lidis, f.
coussemaker. Caligarius, g. rii, masc.
coussen/coussen aen doen. Caligas induere, *r. dat, pers.*
cout/t' samen sprake. Colloquium, g. ii, n.
neirstigen oft wyser cout hebben. Serio colloqui.
cout/sots clap. Nugæ, gerræ, g. arum, f. *pl. n.*
coutachtigh. Loquax, g. quacis, o. loquaculus, g. li, m.
couten/t' samen couten/ contenantie houden. Colloqui, *p.* locutus, *s.* cutum *dep.* confabulare, *p.* avi. *s.* atum, & confabulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. r. dat. vel abl. cum prap. cum.* Colloqui cum aliquo: colloqui invicem; sermones serere, miscère sermones *vel* colloquia.
coutinge/contenancie. Collocutio, confabulatio, g. onis, f.
couter/coutgeselle. Congerro, g. onis; confabulator, g. oris, m.
couter/ ploeg couter. Dens aratti; dentale aratri.
cope/ stal. Stabulum, septum, *g.* i, n.
cope van verckens. Hara, g. æ, f.
cope van schapen. Ovile, g. lis, n.
cope van hoenderen. Cors, g. cortis, f.
cope in 't schip. Cubile nauticum.
crabbe. Cancer, g. cri; carabus, astacus, gammarus, g. i, m. (arum.
crabscheiren. Forfices denticulati, chelæ,
crabschupte. Scapha piscatoria.
crabbelen/ crabben / crauwen. Scabere, *p.* bi, *fin. sup.* Unguibus scalpere, *r. acc.*
crabbelen/qualyk schryven. Ineptè pingere litteras.
crabbelen/raepen. colligere, *p.* legi, *s.* lectum, *r. acc.*
crabbelinge. collectio, *g.* onis. f.
crabben/schrabben. Radere, abradere, *p.* rasi, *s.* rasum, *r. acc.*
crabbelbupsten/met bupsten bechten. Pugnare, *p.* avi, *s.* atum; Pugnis concertare.
crabber/crab-yser. Radula, *g.* æ, f. rutrum, *g.* tri, n.
crabsel. Rasura, *g.* ræ, f.
cracht/macht/ sterkte. Robur, *g.* boris, n. fortitudo, g. dinis; virtus, *g.* tutis; potentia, *g.* æ; vis, *accus.* vim. *abl.* vi, f. *hæc in singulo vires, g.* rium, f. *pl. num.*
cracht/werkinge. Efficacia, *g.* æ, efficacitas, *g.* tatis, f. energia, æ, f.
crachtelyk/crachtighlyk/met nut werckinge. Potenter, valide, valenter, efficaciter, *adv.*
crachtelyk/met macht. Fortiter, viriliter. *adv.* vi, *abl. abs.*
crachteloos/machteloos. Debilis, enervis, e, *g.* is; impotens, *g.* tentis; languidus, a, um, o.

crachteloos / sonder uptwerkinge. Inefficax, g. cacis, irritus, a, um, o.
crachteloosheyt. Imbecillitas, debilitas, g. tatis, f. languor, g. oris, m.
crachteloos maken. Enervare, p. avi, s. atum, reg. acc. Irritum facere.
crachteloos worden. Langueſcere, p. gui. ſine ſup.
crachteloos zyn. Languêre, p. gui, ſine ſup.
crachtigh / machtigh. Fortis, e, g. is; potens, g. tentis; validus, robuſtus, a, um, o.
crachtigh / dat cracht geeft. Vigoroſus, a, um, o.
crachtigh / uptwerkende. Efficax, g. cacis, o.
crachtigh zyn. Pollere viribus.
crachtighlyk. ſ. crachtelyk. ut: Hy ſal u crachtelyk den laſt afnemen. Ille viriliter te curâ rerum demovebit.
crack / cracken. ſ. craeck / craecken. ut: De Soldaten vochten tegens den vyant / dat de pieken kraekten. Milites cum hoſte dimicabant, ut haſtæ ſtriderent.
crackeel / crackeelen. ſ. twiſt / twiſten. Rixari, atus, dep.
craek / craekinge. Crepitus, g. tûs, fragor, g. oris, m.
craekbeentjen. Cartilago. g. ginis, f.
crake / cavalie / vouwballich huys. Domus ruinoſa.
crakebeſie. Vaccinium, g. nii, n.
crakelink. Collyra, ſpira, g. æ. f.
craken. Crepare, p. pui, ſ. pitum; crepitare, p. avi, ſ. atum, ſtridêre, dui, & ſtridere, p. di, ſin. ſup.
craken / poffen. ſ. poffen. ut: Wat ſuldy hier maeken / indien gy niet koudt craken. Quid tu hic tactitabis, ſi artem jactandi ignorabis?
note craeken. Frangere vel conficere nuces.
craker. Crepitator, g. oris, m.
craker / poffer. ſ. poffer. ut: Hy ſal den Poffer na't leven in een tafereel afkonterfepten. Ille hominem glorioſum ad vivum depinget, ſeu effigiem ejus exprimet tabellâ.
craekſteen. Os ceraſi vel pruni.
cracke. ſ. carake. ut: De ſchеeps-timmerluyden ſullen de Crake op de werf hermaken. Naupegi circerum in navali reficient.
craege / keile. Jugulum, g. li, n.
craege / omſlach. Collare, g. ris, n.
craei. ſ. coraei. ut: Droome ſcholieren houden meer van de Letterkonſt / dan van een krgel. Probi ſcholaſtici Grammaticam coralio antehabent, coralium poſthabent Grammaticæ.
craeny / winkel. Taberna inſtitoria.

craemberdt. Cadurcum, g. ci, n.
craemer / winkelier. Inſtitor, nundinator, g. oris. propola, g. læ, m.
craemer. lichtvoet. Leviculus, g. li, m. Homo levis ingenii: levibus moribus.
craemer / coopmanſchap. Merx, g. mercis.
craemerye / vodderye. Res nullius momenti.
craemers-Latyn. Girigonza, g. zæ, f. Lingua fictitia.
craemers papier. Charta emporetica.
craem / kinderbedde. Puerperium, g. rii, n.
craem-vrouw. Puerpera, g. æ, f.
craene / tap. Epiſtomium. g. ii, n. ſipho. g. onis, m.
crane / vogel. Grus, g. uis, f.
jonge / craentjes. Pipiones, g. onum, m. pl. num.
cranebeck. Gruinaria, g. æ, f. herba
craen-ſomer. Adulta, extrema æſtas.
craene / craen-wiel. Geranus, g. ni, m. geranium, g. nii, n.
craen kindt. Geranius, g. nii, m.
craenpeirdt. Equus major & robuſtior.
craepe. Cornix, g. nicis; cornicula, g. læ, f.
craep appel. Galla, g. æ, f.
craep-bloemen, Flos armerius.
crapen. Cornicari, p. atus, ſ. catum, dep. Garrire modo coturnicum. Item, Cucutire, p. rivi, ſ. ritum.
craepen / craeperen / murmureren. Conqueri, p, queſtus, ſ. queſtum, dep. murmurare, p. avi, ſ. atum,
crapen / crapen / poffen. ſ. poffen. ut: Hy belghde hem / dat gy altoos craept. Indignabatur, diriuſcule accipiebat, agre ferebat, ei diſplicebat, quod tu ſemper magna crepes.
crapenvoet / rabenvoet. Coronopus, g. pi, m.
craumme / houdbaſt. Harpago, g. onis, m.
craumneken. Fibula, g. læ, f.
cramp. Spaſmus, p. mi, ſpaſma, g. matis. n.
crampig. Varicoſus, ſpacticus, a, um, o.
crampader. Varix, g. ricis, m.
cranck / &c. ſ. ſiek / &c. ut: Waer wort overal geſept / datten ſieken Coninck al is overleden. Differtur fama, Regem ægrotantem jam diem ſepremum expleviſſe, fato obiiſſe, ceſſiſſe.
crankſinnigh. Inſanus, furioſus, phreneticus, a, um, o. gen.
crants / croon. Laurea, corona, corolla, g. æ, f. ſertum, g. ti, n.
crants van hair. Cæſaries, g. iei, f. capillitium. g. tii, n.
crantswerk. Opus coronarium.
crantsken. Corolla. g, æ, f.
crantsmaker. Coronarius, g. rii, maſc.
crappe / druype. Botrus, racemus, g. i, m.
crappe / ſtuk. Carptura. g æ, f. fruſtum, g. ſti, n.

met lappen ende crappen. Carptim, fruſtulatim, adv.
crappen. Decerpere, p. cerpſi, ſ. cerptum, reg. acc.
crauw / quetſure. Vulnus, g. neris, n. læſio, g. nis, f.
crauw / beriſpinge. Objurgatio, g. onis, f.
iemanden een crauw geven. ſ. beriſpen. ut: Heeft hem eenen crauw van wegen ſyn ongerymt oordeel / van 't aenſchouwen der zweef-ſterren. Redargue ipſius abſurdum judicium de aſpectu Planetarum.
crauwagie. Scabies, g. iei; porrigo, impetigo, g. ginis, f.
crauwachtigh / crauwigh. Scabioſus, impetiginoſus, a, um, o. Scabie infectus.
crauwelhaeck. Unguis, g. is, m. ungula, g. æ, f.
crauwel / vleeſch-haeck. Harpago, g. gonis, m.
crauwen. Fricare, p. fricui, ſ. frictum, ſcabere, p. ſcabi; ſin. ſup. ſcalpere, p. ſcalpſi, ſ. ſcalptum, reg. acc.
crauwen / ſteelen. Suffurari, p. ratus, ſ. ratum, dep. reg. acc.
crauwachtigh / diefachtigh. Furax, g. acis, o.
crauwen / ſlaen. Dedolare verberibus.
crauwer. Scalptor, fricator, g. oris, m.
crauwerſe. ſ. ſchrabbe. ut: Daer zyn noch de tekenen van de crauwerſe. Adhuc exſtant ſigna lacerationis.
crauwen. Inteſtina, g. norum, exta, g. torum, n. pl. num.
crauwen / werk. Opus ſubſecivum: opera ſubleciva, n.
crauweyen. Operam ſubſecivam præſtare.
crauwen / ſchade. Diſpendium, g. dii, n. jactura, g. æ, f.
creantie / credit / autoriteyt van iemanden. Fides, g. fidei, f. Dicentis fides & auctoritas.
creantie / credit in coopen ende vercoopen. Fides, g. dei, f.
creature. Creatura, g. æ, f. creatum, g. ti, n. Res creata.
credentsbrieven / geloofbrieven. Tabulæ, literæ fidei.
credentſer / voorſpoeder. Præguſtator, oris, m.
credentz. Abacus, i, m. vaſarium, ii, n.
credit / faveur. Favor, g. voris. m. gratia, g. æ, f.
die in credit is / oft credit heeft by iemanden. Gratioſus apud aliquem.
credit / borge. Fides, g. dei, f.
op credit coopen. Emere fide.
't credit failgeert. Fides vacillat.
crediteur / creancier / geloover / uytborger /

ſchuldeyſcher / vertrouwer. Creditor, g. oris, m. 't Is anders uytgevallen als de crediteur heeft gegiſt. contra evenit ac creditor conjecit. (m.
creeft. ſ. crabbe. Gammarus, i, m. cancer, cri.
crekel. Cicada, acheta, g. æ, f. gryllus, g. i, m.
cremer. ſ. craemer. Inſtitor, oris, m.
crenken / macht benemen. Debilirare, enervare, p. avi, ſ. atum, reg. acc.
crenken / ſieker worden. Magis magiſque infirmari: paulatim deficere.
crenkinge. Debilitatio, g. onis, f.
crenkte. Infirmitas, g. tatis, f.
cretſen. Scabere, p. ſcabi, ſin. ſup. reg. acc.
cretſer. Baculus raſorius.
cretſigh / ſchorfi. ſ. crauwagtigh. Scabioſus, a, um.
crevecl. Corbita, g. æ, f.
crevel / crevelinge. Formicatio, g. onis, f. Pruritus, g. ûs, m.
crevelingen in den buyk. Cholera, g. æ, f.
crevelen. Moritati, p. tatus, ſ. atum, paſſ.
crevel-kruydt. Alumen jamenum.
creunen. Queri, conqueri, p. queſtus, ſ. queſtum. dep. reg. acc. vel abl. cum De. ut: Hy creunt daer niet tegen. Non obmurmurat.
creupel. Claudus, a, um, o.
creupelachtigh. Subclaudus, a, um, o.
creupel gaen. claudicare, p. avi, ſ. atum.
creupelheydt. claudicatio, onis, f.
crijven / tergen. Irritare, provocare, p. avi, ſ. atum. reg. acc.
creptelijck. Irritabilis, e, g. is, o.
creptinge. Irritatio, g. onis, f.
cribbe. Præſepe, g. pis; Præſepium, g. pii, n.
cribbeken. præſepiolum, g. li, n.
cribbelen. ſ. crabbelen. Scabere.
crik / crikken. ſ. craken / &c. crepare.
crikken / colen. carbones creperi.
crieke. ſ. kerſſe. ceraſum, i, n.
crieken over zee. Joden kerſen. Halicacabus, g. bi, m.
crieke / crjeketinge. Aurora, g. æ, f. diluculum, g. i, n. Matutinus ſplendor.
cricken / crickelen. Rutitare, p. avi, ſ. atum.
criel crielinge. abundantia, g. æ; crebritas, g. tatis, crebritudo, g. dinis, f.
crielen. Scatêre, p. tui, ſine ſup. abundare, p. avi, ſ. atum, r. abl.
crijdt. creta. g. tæ, f.
crijdtachtigh. cretaceus, cretatus, a, um, o.
crijden / met crijdt beſtrijken. cretare, p. avi, ſ. atum, cretâ notare, r. acc.
crijg / oorlogh. Bellum, g. li, n. militia, g. æ, f.
crijgh te zee. Bellum navale.
crijgh beginnen. Bellum ſuſcipere, bellum movêre; bellum concitare.
crijgen / crijg voeren / oorlogê Bellare, p. avi, ſ. atum. Bellum gerere, bello decernere.

den crijgh volgen/soldaet zijn. In militiam proficisci: mereri stipendia.

den crijch laten baren. Desistere ab armis.

crijchbaer/crijsch. Militaris, e, g. is; bellicosus, Martius, a, um, o.

crijchs-besteke. Strategema, g. matis, n.

crijghs-bestellinge. Servitium militare.

crijchs gebruyck. Lex militaris, usus militaris.

crijchs-gesellc. Commilito. g. onis, m.

crijchs-godt by de Heydenen. Mars. g. Martis, m.

crijchs godinne ook by de Heydenen. Bellona, g. æ, f.

crijchs-goedt. Peculium castrense.

crijchs-handel. Res militatis, ars militaris.

crijchs-heir. Exercitus, g. tûs, m. copiæ militares.

crijchs-jongen. Calo, onis, m. Cacula, g. æ. m. ut: De crijchs jongen toont synen aert. Cacula dat specimen indolis.

crijchs-leger. s. Leger. Castra, orum. n. pl. num.

crijchs man. Miles, g. litis: bellator, g. oris, m.

crijchs-mantel. Chlamys, g. mydis, f.

crijchs-ordonnantie Disciplina militaris.

crijchs-overste. Præfectus militiæ. s. capitepn. Centurio, onis, m. (ria.

crijchs-schip/oorlochs-schip. Navis prælia-

crijchs-slach. Pugna g. æ, f. prælium, g. ii, n. conflictus, g. ûs, m.

crijchs-tocht. Expeditio, g. onis, f.

crijchs-volck. Milites, tum. m. pl. num.

crijchs volck aennemen. Conscribere exercitum; colligere copias; parare copias; legere militem.

crijchs-volck afdancken. Demittere exercitum: exauctorare milites.

crijgel/hertneckigh. Pertinax, pervicax, g. acis, obstinatus, obstirmatus, prætractus, a, um, o.

crijgel-heyt/-hertneckicheyt. Pertinacia, pervicacia, g. æ, obstinatio, onis, f.

crijgelijck/hertneckichlijck. Obstinatè, pertinaciter, adv.

crijgen/verkrijgen/becommen. Consequi, assequi, p. secutus, f. secutum; adipisci, p. adeptus; nanciscì, p. nactus, sortiri, p. titus, f. tum; lucrari, p. cratus. f. cratum, dep. reg. acc.

crijgelijck/crijchbaer. Parabilis, e. g. is, o. Paratu facilis; acquiri facilis.

crijsch. Vociferatio, exclamatio, g. onis, f. clamor. g. oris, masc.

crijschen. Vociferari, p. ratus. f. ratum, dep. exclamare, p. avi, f. atum. Clamorem edere.

crijscher. Vociferator, exclamator, g. oris, m.

crijsselen. Frendère, infrendere, p. frendui, f. fressum.

crijselinge. Stridor dentium.

crijseltanden. Stridere dentibus, frendere dentibus.

crijten/&c. s. Weenen. ut: Hy crijt over de doodt van sijn bruydt. Illachrymatur morti sponsæ suæ.

crijter. s. Steencrijter. Cinclus, i; Lithocophus, i, m.

crijterken. Fidicula, g. æ, f.

cril/dertel. Lascivus, petulcus, libidinosus, a, um, salax. g. lacis, o.

cril zijn. Lascivire, p. vivi, f. vitum; Libidine exæstuare, prurire.

crillich/biericb. Pruriginosus, a, um, o. In flammationem in corpore excitans.

crillicheyt. Lascivia, g æ, salacitas, g. tatis; mollities, g. iei; libido, g. dinis, f.

crillicheydt/biericheydt. Inflammatio, g. onis, f.

crime/lasterstuck/schult. crimen, g. minis, scelus, g. leris, n. noxa, g. æ. f.

crime van lese Majesteyt / misdaet van gequetste Hoocheydt. Perduellio, g. onis, f. Minutæ majestatis noxa.

crimineele/halssacke. causa capitalis.

crimpen. contrahi, p. tractus; extenuari, p. atus, pass. decrescere, p. crevi, f. cretum.

crimpinge. contractio, extenuatio, g. onis. f.

crimpneusen. corrugare nares; contrahere nares.

crimpsel in den buyck. Vermina, g. norum, n. pl. num. colicus dolor.

crinck. circulus, i, m. Crinckmetinch. cyclometria, æ, f. Crinckdriehoekmetinch. cyclotrigonometria, æ, f.

crinse/critse. Acus. g. ceris, n.

crinsen/critsen. Purgare frumentum.

crisma/'t heylige olie tot het doopsel. Sacrum Chrisma.

cristael. Crystallus, g. li, f. Crystallum, g. li, n.

cristaelich / cristaelijnen. Cristallinus, a, um, o.

crijsken/sierken. Atomus, g. i, masc.

crochen. Gemere. p. mui, f. mitum.

crochinge/gecroch. Gemitus. g. ûs, m.

crochte/crofte. crypta, g. æ. f.

crok. s. Croke. Plicatura, æ.

crodde/padde. Rubeta, g. æ, f.

crodewagen. s. coordewagen. Vehiculum rusatile.

croes / beker. cyathus, scyphus, g. i; calix, g. licis, m.

croes / gecronkelt. Crispus, tortus, crispatus, a, um, o.

croef-beste. Uva crispa.

croef-hair. Cirrus, g ri, m. Crispus capillus.

croefdoren. Rhamnus. g. i. m.

croke/breucke. Ruptura, fractura, g. æ, f.

croken/ breken. Rumpere, p. rupi, f. ruptum: frangere, p. fregi, f. fractum. r. acc.

croke/bouwe, Plicatura, flexura, ruga, curvatura, g. æ, f.

kroken/bouwen. Curvare, striare, p. avi, f. atum. r. acc.

croke haeirs. Cincinnus, g. i, m.

crokinge. complicatio, currugatio, g. onis, f.

crol/crol hairs. crobylus, g. i, m. Crispus capillus.

crollebol. cincinnatus, calamistratus, g. i, m. ut: Dien crolle bolen kan niet recht op sijn boeten staen. cincinnatus ille hærere vestigio suo non potest.

crollen/ cronkelen. Vibrare, crispare. p. avi, atum: intorquère. p. torsi, f. tortum: flectere, p. flexi, f. flexum, r. acc.

't haeir crollen. crispare capillum, intorquere capillitium.

crollinge. crispatio, g. onis, f.

crolpriem. calamistrum, g. ri, n.

crolram hoken. capreolus, g. i, masc.

crom. curvus, incurvus, recurvus, pandus, tortuosus, a, um, o.

crom worden. curvari, incurvari, p. atus, pass.

cromachtigh. Subcurvus, a, um, o.

crombeen. Lotipes, g. pedis; valgus, g. gi, varus, g. ri, m. s. scheef-been. ut: Desen schoeffbeen beschaemt my niet sijn spreekwoort: Godts wille moet geschieden/ al sonde de Werelt in duygen vallen. Hic loripes suo proverbio me in ruborem dat: Dei voluntas fiat, etiamsi Orbis ruat.

cromhals/cromhalsich. Obstipus, a, um, o.

cromhoren. Lituus, g. i, m.

cromhouwer. Ensis falcatus.

crommen. curvare, incurvare, sinuare, p. avi, f. atum, flectere, inflectere. p. flexi, f. flexum, r. acc.

crom-mes. culter sutorius, Scalprum, i, n.

crommінge. curvatio, g. onis, f.

crommeuse/gelijk de ape. Silo, onis, f.

crommeuse/habijksneuse. Grypus, g. pi, m.

cromte. curvitas, tatis, curvatura, ræ, f.

crom-rouge. Ancyloglossus, g. si, m.

crom-wegh. Flexuosum iter.

crom-wijse. Curvè, torte, flexuosè, adv.

cronkelen. s. Crollen. ut: Hy crolt sijn haer. Ille crispat crines, calamistro exornat capillos.

croone. Corona, æ, f. diadema, matis, n.

croone/gouden munte. Aureus, g. rei, m.

croone/gaeren windt. Rhombus, bi. m.

croone/candelaer. Candelabrum pensile.

croone der boomen. Corona arborum.

croone van bloemen. s. Crans. ut: Hy heeft het mope s'Meysken de Croone van bloemen af-gheseneckt. Blanditiis à puella bella serium floreum exoravit.

croonen. coronare, p. avi, f. atum: redimire,

p. dimivi, f. mitum, reg. acc.

crooninge. Coronatio, g. onis, f.

croonsel/croonwerck. Opus coronarium.

croontsen. corolla, g. æ, f.

croontjen in d' oogen. Iris, g. iridis, f. Circulus ambiens pupillam.

croos. Holl. Ulva, æ, f. Lens palustris.

croos/Fl. wasdom. Incrementum, g. ti; lucrum, cri: fœnus, neris, n.

croosken. Holl. Prunum nanum.

crootse/Fl. staf. Lituus, g. tui, m.

crob/knobbeltsen aen de keile. Ingluvies, g. viei: ruma, g. æ, f.

crop/krop-been/de kepselve. Jugulus, g. li, m. & jugulum, g. li, n. clavicula, g. æ, f.

dat steekt mijn de crop. Hoc me urit: hoc nequeo concoquere, devorare.

crop-geswel. Struma, g. æ, f.

crop-achtigh. Strumosus, a, um. o.

crop van salaet. Globus lactucæ capitatæ.

crop-aes. Turunda, g. æ, f.

crop-gans/ crop voghel. Onocrotalus, g. li, m.

croppen / mesten. Saginare, p. avi, f. atum, reg. acc.

croppen/ inswelgen. Deglutire, p. tivi, p. titum, reg. acc.

croppen/niet konnen doorkrijgen Deglutire cum difficultate.

cropsalaet. Lactuca sessilis: lactuca Laconica, capitata.

crosel. Fuligo, g. ginis, f.

croselen. Fuligine infuscare, reg. acc.

crospelbeen. cartilago, g. ginis, f.

crospelbeenachtich. cartilaginosus, a, um, o.

van crospelbeen. cartilagineus, a, um, o.

crospen. concrepare dentibus.

crotse. Fl. Bisschops staf. Lituus pontificius, pedum pastorale.

crotte. Fl. Lutum vestibus hærens.

crotten/Fl. Lutum penicillo detergere.

crotter/Fl. cladder. Peniculus, g. li, m.

crucifix. Crucifixi effigies: imago Christi in cruce fixi.

crucke. Fulcrum fabalare.

crupcke. Fidelia, hydria, testa, g. æ, f. cantharus, g. ri, m. ampulla, æ, f.

crupkisken. Urnula, g. æ, f.

crupdt/ groen crupdt. Herba, g. æ, f. olus, g. leris, n.

crupdtachtich / crupdt-groen. Herbidus, herbeus, herbosus, a, um, o.

crupdt bedde. Area, g. æ, f.

crupdt-boeck. Liber herbarius.

crupdeken. Herbula, g. æ, f.

crupdeken loopt inpna. Philtrum, g. tri, n.

crupdeken roeer mp niet. Persicaria, siliquosa, g. æ, f. Item Homo iracundus, stomachosus, indignabundus a, um, o.

cruydthof. Hortus olitorius.
cruydtkenner. Herbarius, g. rii, m. Herbariæ rei peritus.
cruydtmerck. Forum olitorium.
cruydtverkooper. Olitor, g. oris, m. lachanopola, g. æ, c.
cruydtverwigh, Herbeus, a, um, o.
cruydtspeceryе. Aromata, g. tum, n. *pl. num.*
cruyden. Aromatibus condire; aromatibus imbuere.
cruydenier. Aromatopola, g. æ, aromatarius, g. rii, m.
cruydtbusse. Narthecium, g. cii, n.
kruydthoorentje. Cucullus, g. li, m.
kruydtcoeck. Libum conditum.
cruydt-cunde / cruydtkenner. Botanica, botanicus, i, m.
cruydtnagel. Caryophyllum, g. li, n.
cruydtnote. Nux myristica.
cruydtwinkel. Aromatopolium, g. lii, n. Taberna aromataria.
cruydt/poeder. Pulvis tormentarius.
cruyden/ cruydeu / voortduwen. Protrudere, *p.* trusi, *s.* trusum, *r. acc.* Vehiculo trusatili transferre aliquid.
cruywagen. *s.* **Cozdewagen.** ut: **De damast wozd met een cruywagen na 't Casteel gebzacht.** Purpura damascena sarraco subvehitur ad arcem.
cruyme. Medulla panis.
cruymelen. Friare, *p.* avi, *s.* atum. In micas comminuere. *reg. acc.*
cruymelingen. Micæ, g. carum, *t. pl. num.*
cruyne/ pziesters cruyne. Corona sacerdotalis.
cruyne/ top des hoofts. Vertex, g. ticis, m.
cruypen. Serpere, p. serpsi, *t.* ptum; repere, *p.* repsi, *s.* reptum; reptare, *p.* avi, *s.* atum.
cruyppende/ dat cruypt. Reptilis, e, g. is, o.
cruyppol. Latibulum, lustrum, g. i, n.
cruyppinge. Reptatus, g. ûs, m.
cruys. Crux, g. crucis, f.
czuys/galge. Patibulum, g. li, n. furca, g. æ, f. ut: **Voor soodanige misdaet sal hy de galge verdienen.** Ejusmodi maleficio crucem sibi constituet. (onis, f.
cruys / verdziet. Crux, g. crucis; afflictio, g.
't cruys dzagen. Dicteria aliorum ferre, dicteriis aliorum exponi.
cruys in 't tellen. Decem, *indecl.*
cruys van 't gelt. Antica nummi pars.
cruys of munt wozpen. Sortiri nummis, fortunam tentare.
cruys van Bourgonien. Crux decussata; andreana.
cruysaet. Aureus cruciger, *vulgò* Crusatus.
cruysbeen. Os sacrum.
cruysbesien. Uvæ crispæ, f. *pl. num.*
cruysbloeme. Polygala, g. æ, f.

cruysboge. *s.* **boetboge.** ut: **Soo men u uwen cruysboogh afhendigh mackt/ daer toe en kan ik niet doen.** Si tibi arcubalista è manibus tollitur, illi rei ego mederi, patrocinari nequeo.
cruysboter. Butyrum vernum.
cruyscole. Carbo, g. onis, m.
cruysdagen. Feriæ Rogationum; vernæ trium dierum, supplicationes: vernæ triduanæ, solemnes supplicationes. ut: **De cruysdagen naken.** Ambarvalia appetunt, imminent, instant.
cruysdpstel. Eryngium, g. gii, n.
cruysselen/ cruysen. Denigrare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
cruysgebet. Supplicatio, g. onis, f.
cruyskringh. ut: **Daer is een cruyskring der Sonnenstanden en der Macht-ebeningen.** Datur colurus solstitiorum & æquinoctiorum.
cruysmunte. Cruciata mentha.
cruyssen/ aen 't cruyshangen. Crucifigere, *p.* fixi, *s.* fixum, Cruci suffigere, *r. acc.*
cruyssen / cruyswys maken. Decussare, cancellare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* ut: **De jong kruyst de beenen.** Puer decussat crura.
cruyssen/ doozdoen / uptdoen. Cancellatim inducere; decussatis lituris expungere, *r. acc.*
cruyssen de zee. Mare catascopiis perlustrare.
cruyssen ende zegenen. Admirando se cruce signare. ut: **Hy cruyst sich 's ochtens en savonts.** Ille mane & vesperi se sacro crucis signo signat, munit.
cruys-straet/ cruys-wegh. Quadrivium, compitum, g. i, n.
cruysvaert. Sacra crucigerorum militia: tesserarius S. Crucis exercitus.
cruysvenster. Fenestra decussata.
cruysvogel. Loxia, g. æ, f.
cruyswyse. Decussatim. *adv.*
cruyswoztel. Erigeron, g. rontis; senecio, onis, m.
cubber/ cupber. Columbus, g. bi, m.
cubeben. Carpesium, g. sii, n.
cubit/ anderhalf voet. Cubitus, g. ti, n.
een cubit hoogh. Cubitalis, e, g. is, f.
cuch/ hoest. Tussis, g. is; tussicula, g. æ, f.
cuchen. Tussire g. sivi, *s.* situm; anhelare. *p.* avi, *s.* atum.
cuchер. Asthmaticus, g. ci, m.
cuchinge. Anhelatio, g. onis, f. asthma, g. atis, n.
cudde. Grex, g. gregis, m. armentum, g. ti, n.
de cudde aengaende. Gregalis, e, g. is, o.
cuddewys. Gregatim; catervatim, acervatim, *adv.*
cudden/ by een loopen. Gongregari, p. atus, *pass.*

pass. Convenire, *p.* veni, *s.* ventum.
cudser. Armentarius, g. rii, m.
cuddeken. Porcellus, g. li, m.
cuddekensbotter. Abdomen suillum.
cuere/ cueren. *s.* **Cure / cueren.** ut: **De jong heeft cueren in 't hooft.** Est gestuosi ingenii puer.
cuers. Cyclas, g. cladis, f.
culkt. Culcita, culcitra, g. æ, f.
culktmaker. Culcitarius, g. rii, m.
carassier. Eques loricatus, cataphractus.
cuere/ geneesinge. Curatio, sanatio, g. onis; medela, g. æ, f.
cureren/ genesen. Curare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* mederi, medicari, *p.* catus, *s.* atum, *dep. reg. dat. & acc.*
curen/ zantefactien. Gestus, g. ûuum, m. *pl. num.* gesticulationes, g. num, f. *pl. num.*
curen bedzijven. Gesticulari, *p.* latus, *s.* latum, *dep.* Ad gesticulationes vacare ridiculas, gesticulatorem agere mirum.
curieus/ nieuwsgierigh. Curiosus videndi *vel* audiendi res novas; rerum novarum cognoscendarum cupidus.
curieus/ liefhebber van rare saken. Indagator rerum abstrusarum.
curieus/ net. Munditiei studiosus.
curieushedt van rare dingen. Abstrusorum indagatio; abditorum investigatio.
curieushedt / nieuwsgierighedt. Curiositas, tatis, f. Studium audiendi & videndi res novas.
curieushedt / nettighedt. Mundities, g. tiei, f.
cus. Osculum, basium, suavium, g. i, n.
cussen. Osculari, deosculari, exosculari, suaviari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. reg. acc.* Infigere oscula; dare suavium, *reg. dat.*
cusser. Suaviator, g. oris, m.
cussinge. Osculatio, deosculatio, g. onis, f.
cussen/ nozcussen. Pulvinar, g. naris, m.
custe. Regio, g. onis, ora, g. æ, f.
cupereu. Ludere. *p.* lusi, *s.* lusum; jocari, nugari, *p.* atus, *dep.*
cuperer. Confabulator, g. jocator, g. oris: congerro, g. onis, m.
cuperinge. Ludus, g. di; lusus, g. ûs, m. facetiæ, g. arum, *t. pl. num.*
cupl/ hol. Spelunca, fovea, g. æ, f. antrum, g. tri, n.
cuppe. cupa, orca, g. æ, f. dolium, g. lii, n.
cuppen. Vière, *p.* vievi, *s.* vietum.
cuppen om een officie. Ambire munus, malis artibus affectare munus.
cuppinge om een ampt. Ambitus, ûs, m.
cupper. Victor, g. oris: doliarius, g. rii, m.
cuppers winkel. Doliarium, g. rii, n.
cuppken. cupella, g. æ, f.
cuppsetel. *s.* **Bzil.** conspicilia, orum, n.

cupsch/ cupschen. *s.* **Kepn/ repnigen.** Expurgare, avi, atum. *reg. acc.*
cupschoote. Talus pronus.
cupt. Lacteum piscis intestinum.
't cuptheen. Fibula, æ, f.
cuyte. cerevisia tenuis.
cuythaen. Potator, compotor, g. oris, m.

D.

Dabbelen/ dabben/ bemoddelen. Attrectare, contrectare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
dabbelen / in 't slijk stampen. Lutum pedibus subigere.
dabbegat / hellegat / duystere plaet *se.* Barathrum, antrum, g. tri, n. Antrum Plutonium; scrobs Charontis. Erebus, g. i, m.
dabbelinge / bemoddelinge. Attrectatio, contrectatio, g. onis, f.
dachten. *Fl.* **denken.** cogitare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
dack. Tectum, g. cti, n.
dackbalk. *s.* **haenbalk.** Tignus, i, m.
dackberdekens. Scandulæ, g. larum, *t. pl. num.*
dackdekker. Tector, g. oris, m.
dackdight. Domus tecta tecta.
dackdzup. Stillicidium, g. dii, n.
dackgat. Impluvium, g. vii, n.
dack gote. canalis tecti.
dackrantelen. Pinnæ recti.
dackhouse. Suggrunda, g. æ, f. suggrundia, g. diorum, n. *pl. num.*
dackpanne. Imbrex, g. bricis, m. tegula, g. æ, f.
dackribbe/ dakspерre. Canterius, g. ii, m.
dackscheire. Forfex calamarius *vel* arundinarius.
dackvenster. Fenestra tecti, impluvium.
dadel/ daepe. Dactylus, g. li, m. palmula, g. læ, f.
dadelboom. Palma, g. æ, f.
dadel van Arabien. Dabula, g. læ, f.
dadel van Babylonien. Palma regia.
groote ronde dadel. Syagrus, g. gri, f.
cleyne ronde dadel. Margaris, g. ridis, f.
lange ende bzeede dadel. Sandalis, *g.* lidis, f.
Joodsche dadel. caryota Hierichuntina.
dzoogе dadel. Thebais, g. baïdis, f.
heel groote dadel gelijk een appel. Gyca, g. cæ, f.
gemeyne dadel. Tragemata, g. tum, n. *pl. num.*
dadel sonder keirne. Spado, g. onis, masc.
dadelijck. Actualis, e; realis, e, o.
met de daedt. Reipsa; ipso effectu; ipso facto; reapse.
dadelijck / terstondt. confestim, statim, protinus, *adv.*
daedt. Effectus, g. ûs, m. actum, factum, g. cti, n.

daet

daet der bezoedingh. Actio exnominis.

Daeden / heerelyckefeyten. Gesta *sive* facta magnifica: facta heroica, magna, præclara: egregia facinora.

daetdaedighezt. ſ. **hebbelyckhezt.** Habitus, ûs, m.

Daegen. Diescere, *vel* in jus vocare. ſ. **dach.** ut: **Den dach ſal noch eens komen / dat de gewapende Onrechtdaerdighezt ſal weerloos gemaeckt worden.** Illucescet aliquando dies, quum injustitia armata exarmabitur.

daelen. Descendere, *p.* scendi, *ſ.* scensum. ſ. **dal.** ut: **'t Regenwater bloepde over de geheele daelen.** Aqua cœlestis totis fluebat vallibus.

daer/ginder. Ibi, istic, illic, inibi, ibidem, *adv.* In illo loco.

Daer/daer henen/ daerwaerts. Eo, istuc, illuc, isto, *adv.* Ad illum locum.

Daer/ *enclitica* ut: **Daer was eens.** *&c.* Erat aliquando; *non*; ibi erat aliquando, *&c.*

Daer/ja-daer. En tibi: cape.

Daerachter. Retrò, *adv.*

Daeraf/daer van. Inde, illinc, istinc, undè, ex quo, à quo, *adv. a loco.*

daer beneden. Infrà, inferius, *adv.*

daerbeneven. Juxta, secus, *præp. reg. acc.*

Daer binnen. Intus, *adv. in loco.*

daerbinnen. Intrò, *adv. ad locum.*

daerboven. Suprà, superius, *adv. in loco.*

daer boven. Sursum. *adv. ad locum.*

daerbuyten. Foris, extrà, *adv. in loco.*

daer buyten. Foras. *adv. per locum.*

daer-dooz. Illac, *adv. ad locum.*

daer-dooz/ daar uyt. Inde, *adv. in loco.*

daer dooz/daerom. Ideo, ea propter, Idcirco, *adv.*

daer-en-boven/daertoe. Adhæc, præterea, *adv.* insuper, quinetiam, *conj.*

daer-en-tusschen / middelentyde. Interea, interim: *adv.* Interea temporis.

daerhenen. ſ. **daer.** Eo.

daer in. Hic intus. *adv. in loco.*

daer in. Huc intro, *adv. ad locum.*

daernae. Post, postea, deinde, inde, deinceps, exinde, *adv.*

daerom/ om dier oorsake. Ideò, idcircò, igitur, ergo, propterea, *adv.* Ex hoc, eâ de causâ.

daerom/daer rontsom. Circumcirca, *adv.*

daer omtrent. Circiter, circà, circum, *adv.*

daer ober/meer. Ultrà, plus, *adv.*

daer-ober/hier tegen ober. E regione: ex opposito: ex adverso.

daer-tegen. Contra, *adv.* Contra id: è contrario

daer-booren. ut: **Gaet daer voren.** I Præforibus.

daerje/dadel. ſ. **dadel.** Palmula, æ, f.

daepe. *metaph.* Mulier sordida.

dagh. Dies, g. diei, c. lux, g. lucis. f. Diurnum tempus: diurna lux.

dagh ende nacht. Die ac nocte: nocte dieque: noctesque diesque: Per diem & noctem.

Daghboeck/ dagregister. Diarium, ii, n. Ephemeris, g. ridis, f. diurnale, g. lis, n.

daghbrief. Dica, æ, f. Libellus, i, m.

daghuere/daghloon. Diarium, g rii, n. Merces diurna, stipendium diurnum.

daghmael/ daghwandt. Quarta pars jugeri, quadrans jugeri.

daghreyse. Diurnum iter; iter unius diei.

aen den dagh brengen. Patefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum: divulgare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

daghschouwingh/nachtrabe. Lucifugus, a, um, o.

daghsetten/ daghbaerden. Diem dicere: diem constituere: tempus *vel* horam destinare, determinare, definire, præfinire, *r. dat.* præscribere.

daghwaert / lants-dagh. ſ. **Dycks-dagh.** Comitia, orum, n. *pl.*

daghbaerden. ſ. **daghsetten.** Diem præfigere.

dagh-wachte. Vigiliæ *vel* excubiæ diurnæ.

daghwant. ſ. **daghmael.** Quadrans jugeri.

daghwerck. Pensum, g. si: justa, g. orum. n. *pl. num.* Plenum opus: ut: **Wie daghwerck aenneemt/daer van wort het geepscht.** Qui justa percipit, ab eo justa exiguntur.

dagh worden ſ. **dagen.** ut: **'t Begint te dagen.** Dies albescit. **'t Daeght uptten Oosten.** Lucescit ex Oriente.

't is dagh. Clara lux est. ut: **'t Is hoogh dagh.** Multa lux, multum diei jam est.

bp dage/ 's daeghs. Interdiu, *adv.* Per diem: de die.

's daeghs daer na. Postridie, *adv.* Postero die: sequenti die.

daegelsch. Quotidianus, diurnus, a, um, o.

daegelycks. Quotidie, indies, *adv.* Singulis diebus: in dies singulos: cunctis diebus.

daegement. Citatio, g. onis, f.

daegen/in recht beroepen. Citare, vocare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* In jus vocare: in jus trahere: litem alicui intendere, dicam scribere.

doen dagen. Citare per præconem: vocare per viatorem. **Doet mp daghen.** Lege agito.

dagen/dagh worden. Diescere, *sine præp. & sup.*

't wordt dagh. Diescit, lucescit: diluescit, *impers.* Dies appetit, adventat, apparet.

dagh-lyst / maendtwyser. Calendarium, ii, n.

daegeraedt. Aurora, g. æ, f. diluculum, g. li, n. Crepusculum matutinum.

daekelich. ſ. **mistich.** Nebulosus, a, um.

het

het daekt. Est cœlum nebulosum.

dage. ſ. **degen.** ut: **Hy treckt syn degen.** Ensem stringit, evaginat, e vagina educit.

dal. Vallis *vel* valles, g. lis, f.

dalen. Descendere, *p.* di, *ſ.* censum. Demittere se.

daelinge. Descensus, g. sûs, m.

dam/ dyk. Agger, g. geris, m. valkum, g. *vel* valli, n.

dammen/dycken. Aggerem struere.

dam/ stupse. Emissarium, g. rii, n. Cataracta, claustrum.

damas/ syden stof tot Damas eerst gevonden. Damascena bombyx: Damascenum serticum.

damasquin. Damascena pictura encaustica.

damasqueneren. Damasceno penicillo inurere: opere Damasceno elaborare. *reg. acc.*

dame/ vrouwe van den hupse. Domina, hera, g. æ, f.

dame/ groote mevrouwe. Princeps femina: illustris mulier: illustri loco matrona.

dame/ vrouwe van eenige heerelyckheydt. Domina, g. æ, f.

dammen/ schyven om te spelen. Scrupi, g. orum, *pl. num.* m. Scrupi lusorii.

dambert. Alveolus, g. li, m. Scruporum alveolus: scruporum abacus.

dammen/ 'tdamspel spelen. Ludere scrupis.

damspel. Scruporum lusus.

damlooper/ boost van de schepen. Pristis, g. is, m.

damp. ſ. **domp.** Vapor, oris, m.

dampich. ſ. **dompich.** ut: **Hy is tot de dampige ovens 's winters gewent.** Ille hyeme assuefactus est fornacibus vaporiferis.

dan alsdan. Tunc, rum, *adv.*

dan/daerom. Igitur, ergo, *conj.*

dan/als/behalven. Nisi, quam, præterquam, *adv.* præter. *præp. reg. acc.* **Daer was niemandt dan ik.** Nemo aderat præter me. **Hy doet dan dit/dan dat.** Tu modò agis hoc, modò illud. **Ik en weet niet / of hy waekt/ dan of hy slaept.** Utrum vigilet, an dormitet nescio. **Wat ist dan?** Quid tum postea? *Usque adeò mire significationibus variat vox belgica,* **dan.**

dank. Gratia, g. tiæ, f.

met uwen dank. Te volente: te non invito: te assentiente: tuo assensu.

tegen uwen dank. Te invito: te contradicente: te abnuente *vel* renuente.

in dank nemen. Boni consulere, *reg. acc.*

dankbaer / dankbarigh. Gratus, a, um, o, Beneficii accepti memor: gratiæ referendæ studiosus.

dankbaer zyn. Gratum esse: gratum se præbere: gratum & memorem se præstare:

pat pari referre: referre gratiam, *reg. dat.*

dankbaerheyt. Gratitudo, g. dinis, f. Animus gratus: grati animi significatio.

dankbaerlyk. Grate, gratanter. *adv.* Animo grato: grati animi significatione.

dancken / dankseggen. Gratias agere: grates persolvere: gratiam habere, *r. dat.*

dankmael. Eucharistia, æ, f. **Dankoffer.** Sacrificium Eucharisticum.

dankseggynge. Gratia, g. æ; grates, f. *pl. num. in nom. & acc. tantum.* Grata beneficiorum memoria.

dank weten / iemanden iet toeschryven. Adscribere, p. scripsi, ſ. scriptum, tribuere, attribuere, p. bui, ſ. butum: assignare, p. avi, ſ. atum. Acceptum referre, *r. dat. pers. & acc. rei.*

dangier/gevaer. Periculum, g. li: discrimen, g. minis, n. ut: **Ik en sal syn dangier niet op my nemen.** Ego ipsius tempestates non subibo.

dangereux. Periculosus, a, um, o. Obnoxius periculo.

dangereuselyk. Periculosè, *adv.* Cum periculo: non sine periculo.

dans. Chorea, g. æ; saltatio, g. onis, f.

ronden dans. Chorus circularis.

dans-leyder. Præsultor, g. oris, choragus, g. gi, m.

dans liedt. Choreuma, g. atis, n.

danspyper. Choraules, g. lis, m.

dans-schoole. Ludus saltatorius.

dansen. Saltare, p. avi, ſ. atum. Agitare choreas: exercère choros.

dansser. Saltator, g. oris, m.

danssersse. Saltatrix, g. tricis: saltatricula, læ, f.

dante/dantinne/ dantelorie. Ambubaja, g. æ, f. Mulier ignava.

danren. Ineptire, *p.* tivi, *ſ.* titum.

dapper/mannelyk/riddelyk. Strenuus, animosus, gnavus, magnanimus. a, um: fortis, e, g. is, o. Animi magnitudine præditus: animi robore excellens.

dapperheyt. Strenuitas, animositas, alacritas, magnanimitas, g. tatis: fortitudo, g. dinis, f. Robur animi.

dapperlyk. Strenuè, alacriter, animosè, impavidè, fidenter, *adv.* Animo invicto, forti, intracto.

daren/daren/ ſ **dozren.** Arefacere, eci, actum. (*r. acc.*

dare. ſ. **aest.** Ustrina, æ, f. concamerata fornax ad torrendum hordeum macerātum habilis.

daren. Furere; insanire, ivi, itum.

darink/darinkoze. Gleba bituminosa.

darm/derm. Intestinum, ni: ile, g. lis, n.

het dun darinscheel. Masaræon.

darmscheel vaten. Vasa mesenterica.

de darmen/'t ingewandt. Ilia, g. lium: intesti-

teſtina, interanea, g. orum; viſcera, g. rum, n. *pl. num.*

darmbupk. Alvus, g. vi, f.

darm-pijne. ſ. **Colijke.** ut: **Hp heeft darm-pijne.** cruciatur dolore colico, diſtorquetur paſſione iliacâ.

darmmet. Omentum, g. ti, n.

darmſchepdſel. Meſenterium, g. ii, n.

das-look. Allium urſinum.

daſſe. Meles, g. is, f. taxus, g. i, m.

dat/het. *Articulus neutri generis.* ut: **Het dier ſterft.** Animal moritur.

dat/ dit. Id, g. ejus, hoc, g. hujus; illud, g. illius, n. *Fran. demonſt.*

dat/aengaende dat. Quod; ut: **dat ghp ſeght/ &c.** Quod dicis, *&c.* Quoad id quod dicis de. *&c.*

dat/ quod, *r. conjunct.* ut: **Ik ſegge/ dat het goet is.** Ajo quod bonum ſit, *vel* Ajo bonum eſſe.

dat/op dat/ten eynde dat. Ut, *reg. conjunct.* ut: **Ik gebe u dit/dat ghy't ſoudt wegdzagen.** Hoc tibi do ut auferas. *Accurata inter.* Quod. & Ut *differentia petatur è Theodoro Gaza, tradente.* Hoc poni *finaliter*; illud *ſpecialiter.*

dat niet/op dat niet. Ne. ut: **Waght u dat ghy niet en ſondight.** cave ne pecces.

dat/als/wanneer. cum, quando. **Den tydt ſal komen/dat ghy ſult weenen.** Tempus erit cum flebis: dies olim erit quando lamentaberis.

date/den datum/den dagh van het depeſch van eenigh Geſchrift. Dies ſcripti: editi ſcripti dies. *vulgo* Data, g. æ, f. datum, g. i, n.

verſchen datum. Scripti dies recentior.

ouden datum. Scripturæ dies antiquus.

dateren. Conſignare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.* Scripto diem adſcribere.

datif/ gever/eenen caſus in de declinatie. Dativus caſus: dandi caſus: tertius caſus.

daveren/beven. Tremere, p. mui. *ſine ſup. reg. acc. vel abl.* contremiſcere, tremui, *reg. abl.* nutare, trepidare, *p.* avi, *ſ.* atum.

doen daveren. Quatere, tio *p.* quaſſi. *ſ.* quaſſum; concutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum, quaſſare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.* **De ſtrydtbare mannen doen daveren de ſpiesſen.** Viri pugnaces lanceas vibrant.

daveringe. Tremor, g. oris; conquaſſatio, concuſſio, g. onis, f.

dauw. Ros, g. roris, m.

van dauw. Roralis, e, g. is, o.

dauaghtigh/bedauwt. Rorulentus, roſcidus, a, um, o.

dauw opbrengende. Rorifer, fera, ferum, o.

dauwen. Rorare, *p.* avi, *ſ.* atum. **Hyet dauwt.** Rorat.

dauwinge/dauwſel. Roratio, g. onis, f.

dauwiſſel. Sonchus, i, m. lactuca leporina.

de *Articulus tam ſingularis quam pluralis numeri.* ut: **De Son ſchynt op dagh/ ende de Sterren op naght.** Sol lucet de die & ſtellæ de nocte.

debat/ onderhandelinge van eenigh geſchil. contentio, diſceptatio, g. onis; controverſia, g. ſiæ, f.

debat/geklyf/twiſt. Rixa, g. æ, f. jurgium, g. gii, n.

debatteren/eenigh geſchil verhandelen/in debat zyn van eenige ſake. certare de controverſiâ: contendere de re ancipiti: diſceptare de causâ.

ſyn reght debatteren/ beredenen/ bepleyten/ beſtryden/ bevechten. cauſam ſuam tueri: jus ſuum confirmare.

debet/ reſtantie van de ſchulde. Reliqua, reſidua, g. orum. *pl. num.*

debiteur/ ſchuldenaer/ ſchuldtplichtige. Debitor, g. oris, m. (nomen. g. minis, n.)

decadentie/verbal. Labes, g. bis, f. In deteriorem conditionem abjectio.

tot decadentie comen. Labare, *p.* avi, *ſ.* atum; labaſcere. Accipere labem, fortunam adverſam pati: ad paupertatem redigi.

decke/deckſel. Tegmen, tegumen, g. minis; tegumentum, integumentum operitorium operimentum, ſtragulum, g. i, n.

decke ſ. beddekleet. Lodix, icis, f.

decken/toedecken. Tegere, integere, contegere, p. texi, tectum, operire, cooperire, adoperire, *p.* perui, *ſ.* pertum, velare, *p.* avi, *ſ.* atum; obducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum. *reg. acc.*

deckbert/ſchele. ſ. **dekſel/ſchele.** Operculum, i, n.

decker. Tector, prætector, g. oris, m.

deckerſſe. Tectrix, obductrix, g. tricis, f.

deckinghe. Tectio, velatio, obductio, g. onis, f.

deckmantel/ ſchyn. Pallium, g. lii, n. prætextus, g. ûs, titulus, g. li, m. ſpecies, g. ciei, f.

deckriet. Culmus, calamus, g. i, m.

dekſel van 't bedde. Stragula, g. æ, lodix, g. cis, f. toral, *p.* toralis; toralium, g. lii, n.

dekſel/ſchele/ſlopſel. Operculum, cooperculum, g. li, n.

dekſel van matten/ſtroo. *&c.* Matta, ſtorea, g. æ. reges, getis, f.

dekſel van lappen. Cento, g. onis, m.

dekſel der peirden. Stragulum, *gen.* li, neut.

declaratie/ uptlegginge. Explicatio, interpretatio, explanatio, expoſitio, g. onis, f.

declaratie/aenkondinge. Denunciatio, g. onis, f.

declaratie/ ghetuygeniſſe. Teſtificatio, g. onis, f.

declaratoir. Bzieven declaratoir. Litteræ, ſententiæ interpretes.

declareren/ uptleggen/ verklaren. Explicare, *p.* plicui & plicavi, *ſ.* plicitum & plicatum; declarare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

declareren/te kennen geven. Indicare, *p.* avi, *ſ.* atum, aperire, *p.* perui, *ſ.* pertum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

ſigh declareren/ſyn meyninge ſeggen. Profiteri, *p.* feſſus, *ſ.* feſſum, *dep.* Expromere animum ſuum *vel* mentem ſuam.

declareren/publiceren. Renuntiare, pronuntiare, *p.* avi. *ſ.* atum, *reg. acc.* **voor rebel declareren.** Pronuntiare reum læſæ Majeſtatis: enuntiare perduellem.

declinatoire/ uitvlucht in Reght/ die den verweerder gebruykt/ om den aenlegger van ſyn actie te bzengen. Exceptio, præſcriptio, g. onis, f.

declinatoire exceptie van den incompetenten Rechter. Exceptio fori: præſcriptio fori.

reght van declinatoire hebben. Habere exceptionem *vel* præſcriptionem fori.

hem met declinatoire exceptie behelpen. Uti præſcriptione fori; uti jure fori: excipere de foro: tueri ſe fori exceptione.

in ſyn declinatoire gehoozt wozden. Ad excipiendum admitti. Intenta fori præſcriptio admittitur. **Niet gehoozt wozden.** Fori præſcriptione excludi.

declineren/ſchouwen/myden/ af-wyken. Vitare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*

declineren 't Reght. Appellare ad proprium judicem: ſui fori copiam poſcere.

decoctie/ 't ſop van eenige geſoden ſubſtantie. Decoctum, g. i; jus, g. juris, n.

decreet/ ozdonnantie/ beſlupt/ laſt/ ghebodt. Decretum, ſenatus-conſultum, g. ti. n.

decreteren/ozdonneren. Decernere, *p.* crevi, *ſ.* cretum; conſtituere, *p.* tui, *ſ.* tutum, *reg. acc.*

dediceren/toeepgenen/toewyen. Dicare, dedicare, conſecrare, deſtinare, *p.* avi, *ſ.* atum *reg. acc. rei & dat. perſ.*

dedicatie/toeepgeninge. conſecratio, dedicatio, g. onis. f.

dedigen. ſ. **beſchermen.** Diſceptare, litigare. avi, atum. *reg. acc.* **De gedings-lieden ſullen de queſtie dedigen.** Arbitri, arbitratores, diſceptatores controverſiam component, tranſigent, æquè paciſcentur, ex æquo & bono decident.

deduceren/onderwyſſen/berichten/verhandelen/belepden/in't lank verhalen. Enumerando tractare *ſive* percenſere: rem articulate ac fuse perſequi; ratiocinando pertractare; ratiocinatione perſequi.

deductie/ verhandelinge/ b elydingh/ bericht/ lank en bzeet verhael van iet/ pertinent verhael. Deductio, g. onis, f. Accurata rei percenſio.

deegh. Maſſa, maſſula, g. æ, f. Farina ſubacta: crudus panis: crudum panificium.

deeghaghtigh. crudus, a, um, o. Male ſubactus.

deegh maken. Farinam depſere: panem depſere.

deel. Pars, g. partis, portio, g. onis, f. membrum, g. bri, n.

met deelen. Per partes.

in twee deelen. Bipartitò, bifariam. *adv.*

in dzy delen. Tripartitò, trifariàm, *adv.*

in vier deelen. Quadripartitò, quadrifariàm. *adv.*

deelaghtigh/medegenoot. Particeps. g. cipis, o. *reg. gen.* compos, g. potis, o, *reg. gen. vel abl.* conſors, g. ſortis. *reg. gen.* Non expers. *reg. gen. vel abl.*

deelaghtigh maken. communicare, *p.* avi, ſ. atum, *reg. acc. rei & dat. perſ.* impertire, *p.* tivi, *ſ.* titum. *vel* impertior, *p.* titus, *ſ.* titum. *dep. reg. acc. rei & dat. perſ. vel acc. & abl. rei.* Participem facere, *reg. gen. rei & accuſ. perſ.* Tecum id participo.

deelaghtigh zyn/ medepart hebben. Participare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.* Participem eſſe. *reg. gen. rei.*

deelen/van een ſchepden. Dividere, *p.* viſi, *ſ.* viſum; ſeparare, ſegregare, *p.* avi, *ſ.* atum; disjungere, ſejungere, *p.* junxi, *ſ.* junctum; dirimere, *p.* diremi, *ſ.* diremptum, *reg. acc.*

deelen/onderſchepdt maken. Diſcernere, *p.* crevi, *ſ.* cretum; diſtinguere, *p.* tinxi, *ſ.* ſtinctum, *r. acc.*

deelen/uptdeelen. Dividere. *p.* viſi, *ſ.* viſum: diſtribuere, *p.* bui, *ſ.* butum. *reg. acc. rei & dat. perſ.*

in twee deelen. Bipartiri. *p.* titus, *ſ.* titum, *dep. reg. accuſ.* Sic tripatiri, quadripartiri; *&c.*

deeler. Diviſor, g. oris, m. Partium diſtributor.

deelerſſe. Partitrix, diſtributrix, g. tricis, f.

deel-genoot. Hæres, g. redis, c.

deelinge/depſinge. Partitio, diviſio, g. onis, f.

deeltien. Particula, portiuncula, g. læ, f.

deelbaer/deelſaem. Dividuus, a, um, o. diviſibilis, le, g. is, o.

deel van eenen grooten boek. Tomus, g. i, m. volumen, g. minis, n.

deerne/mepſſen. Famula, ancilla, g. læ, f.

deeſſel/timoen van eenen wagen. Temo, g. monis, m.

deeſſel/byl/ ſchade. Aſcia, g. æ, fem.

deeſſem/deechſem/ hef-deech. Fermentum, g. ti, n.

deessemen. Fermentare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
defaillant in Recht / die niet en compareert. Deſerens vadimonium: deſertor vadimonii.
defaut in Recht. Deſectum vadimonium: deſertio vadimonii.
in defaut ballen. Vadimonium non ſiſtere, vadimonium deſerere.
in defaut gecondemneert. Deſerti vadimonii reus.
defalcatie/aftreck van de ſomme. De ſorte detractio; deceſſio de capite.
defect/gebreck. Defectus, g. ûs, m. vitium, g. tii, n.
defendeeren/ verweeren / verdedigen/ beſchermen / beſchutten. Defendere, *p.* fendi, *ſ.* fenſum, tueri, *p.* tuitus, *ſ.* tuitum, *dep. reg. acc.*
defenſie/ beſcherminge/ afkeeringh/ verweeringh. Defenſio, tuitio, g. onis; tutela, g. æ, f, tutamen, inis, n. tutamentum, i, n. patrocinium, præſidium, g. ii, n.
definitif. *ſ.* diffinitif. *ut:* Deſe ſententie is diffinitif. Hæc ſententia eſt deciſoria.
defraveren/koſt vp honden. Alicui ſumptus præbere: impenſas alicui ſuppeditare; ſumtibus ſuis alere, *reg. acc.*
defrayement. Præbitio ſumptuum: commeatus *vel* impenſarum ſuppeditatio,
defrigh. Vehemens, g. mentis; keverus, auſterus, rigidus, a, um, o.
defrighept. Rigor, g. oris, m. auſteritas, g. tatis, vehementia, g. tiæ. f.
defrichlyck. Vehementer, rigidè, ſeverè. *adv.*
degat/degaſt/verwoeſtinge. Populatio, depopulatio, vaſtatio, g. onis. f.
dege/degelyckheyt. Decentia, g. æ; probitas, honeſtas, integritas, g. tatis, f. ut, 't Is een man van degen. Eſt homo frugi, abſtinens, intemeratæ fidei.
te dege/degelycken. Integrè, probè, rectè, ritè, decenter, honeſtè, *adv.* ut: Doet het te dege. Fac rem ſerio, ſtudiosè accurateque, accuratiſſimâ diligentiâ, adhibe accuratiſſimam ſolertiam ad rem peragendam, fac obnixè omnia.
degelyck. Probus, honeſtus, rectus, a, um, o. integer, gra, grum; o. *reg. gen. vel abl. cum A vel Ab.*
degen/ſweirt. Enſis, g. is; gladius, g. dii. m.
deirelyck. Miſer, ſera, ſerum, calamitoſus, ærumnoſus, a, um, o.
deirelyck aenſien. Aſpectu lachrymabili intueri. *r. acc.*
deirelyck uytſien. Vultu eſſe pallido, lurido, triſti, macilentiore.
deirelyken. Miſerè, calamitosè, *adv.*
deirelykheyt. Miſeria, ærumna, g. æ, f.
Deiren/ ontfermen. Miſerari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.* Miſereri, *p.* ſertus, *ſ.* ſertum,

reg. gen. raro vero dat. miſereſcere, *r. acc, & gen.*
ghy deirt my. Miſeret me tui.
deireniſſe. Miſeratio, commiſeratio, g. onis, f.
deireniſſe hebben. *ſ.* deiren/ ontfermen. Miſerari, atus, *dep.*
deiren/ hinderen. Nocêre, *p.* cui, *ſ.* citum; officere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum. obeſſe, obſum, *p.* obfui. *r. dat.*
deken. Decanus, g. i; decurio, g. onis, f.
deken van eenich ambacht. Tribunus opificum.
dekenſchap. Decanatus, g. ûs, m.
delap. *ſ.* dilap/ uytſtel. Dilatio, onis, f.
dele. Aſſer, g. eris, m. aſſamentum, g. ti, n; Tabula ſecta.
deliberatie/raedinge. Deliberatio, conſultatio, diſceptatio, g. onis, f.
deliberceren/raedmen. Deliberare, conſultare, *p.* avi, *ſ.* atum.
delicaet / lecker/ welſmakende. Delicatus, lautus. voluptarius, a, um. o.
delicaet/delicieux/lecker in 't eten. Delicatus, guloſus, cupediarius, a. um, o. Deliciarum amans: in cibo voluptarius.
delicaet/bies in 't eten. Faſtidioſe delicatus: in cibo faſtidioſus.
delicaet in kleederen/bedde/ &c. Mollis, e, g. lis, o. Muliebris mollitiei homo: corporei habitûs mollioris homo; in cultu juſto lautior.
delicaet in manieren. Effeminatè mollis, molliter in agendo delicatus.
delicaet / al te net in hupſraet. In ædium inſtructu luxurioſus: ſupellectile luxurioſâ utens.
delicaet van complexie. Fluxæ, mollis, imbecillæ conſtitutionis.
delicaet werck. Politiſſimi artificii opus, opus exquiſitiſſimæ molliſſimæque artis.
delicate ſchijderye. Mollitiſſimæ terſiſſimæque ac perquam ſcitæ manus pictura.
delicatelyck/leckerlyck in 't eten. Delicatè, *adv.*
delicatelyck/ dertelyck. Molliter, *adv.* Juſto ſplendidiore lautitiâ.
delicatelyck/ net/ poliet. Artificioſè, elegantèr, politè. *adv.*
delicateſſe/ bieſchept aen 't eten. Delicatum faſtidium: palati deliciæ, palati & gulæ moroſum faſtidium.
delicateſſe/koſtelykheyt in ſpyſe. Cupidiæ, g. arum, f. cupedia, g. orum, n. *pl. num.* Ciborum cupediæ: eſcarum lautitia: cibariæ deliciæ.
delicateſſe/al te beſette manieren. Morum deliciæ; ineptæ in agendo delicatæ.
delicateſſe in kleederen. Veſtium mollitia: mollior cultus.

des

delict/quaedt feyt. Delictum, g. cti; crimen, g, minis, n. noxa, g. æ, f.
delineatie. *ſ.* afſtreckinge. Adumbratio; Delineatio, onis, f.
delle/dellinge. Declivitas, g. tatis; vallis, g. vallis, f.
dellen. *ſ.* daelen. *ut:* d'Avondtgaſt ſal dellen. Hoſpes veſpertinus deſcender.
delve. *ſ.* delven/ graght. Foſſa, æ, f.
delven/ dolven in de aerde/ begraven. Defodere, infodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* foſſum, *reg. acc.*
delven/ ſpitten ende ſpaden. Fodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* foſſum. *reg. acc.* Terram fodere, humum paſtinare.
delver. Defoſſor, g. oris; m, *vel* Paſtinator, g. oris, m.
delvinge. Defoſſio, g. onis, f. *vel* Paſtinatio, g. onis, f.
deluwe. Lividus, luridus, muſtelinus, plumbeus, aquilus, a, um, o.
deluwen. Liveſcere. *ſin prat. & ſup.*
deluwheyt. Pallor luridus: color plumbeus.
deme. Uber, g. beris: rumen, g. minis, n.
demp/ ſtemperye. Helluatio, popinatio, g. onis, f. voracitas, prodigalitas, g. tatis, f: Comeſſatio, onis, f.
dempen/ ſtempen. Helluari, popinari, pergrœcari. *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*
dempec/ ſtemper. Gluto, manduco, mando, g. onis, m.
demphoren. *Cornu quo candelæ vapor obſtruitur.*
dempigh kortbroſtigh. Aſthmaticus, ſuſpirioſus, anhelus, pulmonaris, dyſpnœicus, a, um, o. Æg. tè ſpirans.
dempaghtighheyt. Aſthma, g. matis, n.
dencken/pepſen. Cogitare, *p.* avi, *ſ.* atum; meditari, *p.* tatus, *ſ.* tatum, *dep. r. acc.* Animo volvere: mente agitare *vel* verſare. *r. acc.*
denken met aendaghtighheyt. Commeditari, *p.* tatus, *ſ.* tatum, *dep.* penſitare, penſiculare, p. avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*
denkinge/gepeps. Cogitatio, meditatio, g. onis, f.
denkreden/ ſlegt beſlupt. Enthymema, tis, n.
denkend vermogen. Facultas cogitativa.
denerael/ ſtempel van de munters daer ſy de munte mede opſlaen. Nummus archetypus *vel* prototypus: ectypus nummus.
dennen van 't ſchip. Fori, g. rorum, n. *pl. num.* Tabulata navium.
dennen-appel. Conus, g. ni, m.
dennen-beerd. Aſſer abiegnus.
dennenboom. Abies, g. bietis, pinus, g. ni, f.
dennenboſch. Pinetum, g. ti, n.
dependentie. Mutua duarum rerum inter ſe ratio; mutuus duarum rerum ad invicem habitus.

dependentie van eenen anderen. Subjectio ſub alio.
dependeren/ iewers van ſynen oorſprunk hebben. Pendere, *p.* pendi, *ſ.* penſum. *ut:* Van den Prince dependeert de welvaert van de onderdanen. Ex principis ſalute pendet ſalus populi.
dependeren / uytgeven oft verquiſten. *ſ.* diſpenderen/ verſpillen. *ut.* Hy deſpendeert te veel. Profuſis ſumptibus vivit.
depeſch/ expeditie. Curatio, geſtio, expeditio, g. onis, f.
kort depeſch. Operis feſtinata accuratio.
depeſcheren/ haeſt afdoen. Accelerare, properare, feſtinare, *p.* avi. *ſ.* atum; conficere, cio, *p.* feci. *ſ.* fectum: expedire, *p.* divi, *ſ.* ditum; abſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum, *reg. acc.* Opus acceleratè: rem properare.
deportement/maniere van leven. Vita, g. æ, f. mores, g. rum, m. *pl. num.* Vitæ ratio, agendi vivendique ratio.
deporeren getuygeniſſe geven in Recht. Teſtimonium perhibere, dicere, in judicio teſtificari, atus. *dep.*
deporant/getuyge in Recht. Teſtis, g. is, c.
deporitie/getuygeniſſe in Recht. Teſtimonium, g. nii, n. teſtificatio, g. onis.
deporeren/afſetten. Abdicare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc. & abl. rei.*
deporſideren / upt ſyn beſit ſtooten. Dejicere, ejicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum; depellere, expellere, *p.* puli, *ſ.* pulſum, *reg. acc. perſ. cum abl. rei.*
deputeren/iemanden laſt geven. Negotio quempiam præficere: rei gerendæ aliquem præponere; negotium cuipiam demandare *vulgò* delegare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*
derde. Tertius, a, um, o.
derdendeel. Triens, g. trientis, m.
derde reyſe. Tertiâ vice, tertiò.
derm. *ſ.* darm. Inteſtinum, i m.
derren/ onderſtaen. Audère, *p.* ausus, *ſ.* auſum, *neutro paſſ.*
ik en derre niet. Non audeo: non auſim.
dertel/teer/delicaet. Mollis, e, g. is. Effœminatus, a, um, o. *ſ.* **delicaet in kledinge.** Veſtitus luxurians.
dertel/moetwilligh. Laſcivus, protervus, a, um, petulans, g. lantis: inſolens, g. lentis. o.
dertel zijn. Protervire, laſcivire, *p.* vivi, *ſ.* vitum; inſoleſcere.
dertelheyt. Protervia, petulantia, laſcivia, inſolentia, g. æ, f.
dertelyk. Protervè, petulanter, laſcivè, inſolenter, *adv.*
dertelmoedigh. Moroſus, a, um, o.
derthien. Tredecim. *indeclin.*
derthien-dagh. Epiphania Chriſti: recens nati Chriſti epiphania.

derthienste. Decimus tertius, a, um, o.
derthienmael. Tredecies, *adv.*
dertigh. Triginta, *indecl.*
dertigh-mael. Tricies, trigesies. *adv.*
dertighste. Trigesimus, a, um, o.
derven/misſen. Carere, *p.* rui, *s.* ritum, *r. abl.*
derventhept/derdingh. Carentia, æ, f.
derven/derren. Audere, *p.* ausus, ausum, *neutro pass.*
derwaerts. Istorsum, illuc, istuc, *adv. ad locum.*
deſe/deſen. *in sing.* Hic, hæc, hoc. *g.* hujus; iste, ista, istud, *g.* istius, *Pron. dem.*
deſe. *in plur.* Hi, hæ, hæc; isti, istæ, ista. *Pron. demonst.*
deſgelyken/diegelyken. Ejusmodi, istiusmodi, hujusmodi, o. *ind.*
deſgelyks/van gelyken. Similiter, pariteyr itidem, *adv.*
deſhalven/daerom. Ideò, idcircò, propterea, eapropter, *conj.* eâ de causâ.
deſigneren/verkieſen tot iet. Designare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
deſireren/na iet hacken. Desiderare, *p.* avi, *s.* atum; cupere, pio, *p.* pivi, *s.* pitum; expetere, *p.* tivi, *s.* titum. *reg. acc.*
deſirabel. Optabilis, e, g. lis, optandus, a, um, o.
deſireur. Cupidus, a, um, o.
deſolaet/verwoeſt/geruineert. Desertus, desolatus, vastatus, a, um, o.
deſolaet/troosteloos. Afflictus, mœstus, a, um, o. Solatii expers; consolationis exsors: solatio destitutus.
deſolatie/alsmen iet ruineert ofte verwoest. Depopulatio, vastatio, g. onis, f.
deſolaet/den staet van een verwoeſte plaetſe. Vastitas, g. tatis; solitudo, g. dinis, f.
deſolatie/troosteloosheyt. Solatii destitutio, absentia, privatio, defectus.
deſperat/ſonder hope. Desperans, g. rantis, exspes, o. *in eâ tantum terminatione.*
deſperatie. Desperatio, *g.* onis, f.
deſpereren. Desperare, *p.* avi, *s.* atum, Omnem spem abjicere; animum desponere; omni spe privari.
deſeyn/voornemen. Animi decretum: ratum consilium; animo concepta operis designatio.
deſſel. *s.* dieſſel. Ascia, æ, f.
deſtineren/iewers toe ſchicken. Destinare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc. rei & dat. pers.*
deſtructie/verwoestinge. Vastatio, eversio; depopulatio, g. onis; ruina, g. æ, f. excidium, exitium, g. ii, n.
deſtrueren. Destruere, *p.* struxi, *s.* structum; devastare, *p.* avi, *s.* atum, evertere, *p.* verti, *s.* versum; excidere, *p.* cidi, *s.* cisum. *reg. acc.*
Derentie/inhoudinge van ander lieden goet. Alieni occupatio: rei alienæ violenta possessio.

determineren/plaetſe en dagh ſtellen. Diem locumque concidere: locum & tempus præfinire. *reg. dat, pers.*
determineren/een geſchil ſliſſen. Decidere, *p.* cidi, *s.* cisum. *reg. acc.*
ſich determineren tot iet/vaſtelyk reſolveren. Obfirmato animo statuere quidpiam: in cœpto consilio animum obfirmare.
deught/eerbaerheydt. Virtus *g.* tutis; probitas, integritas, g. tatis, f.
deughdelyk/oprecht/deughtſam. Probus, justus, candidus, ingenuus, bonus, a, um; integer, gra, grum. o.
deughdelyken. Probè, candidè, sincerè. *adv.*
deughdelykheydt. Candor, g. doris, m.
deughdenryk/vol deughden. Virtute præditus, omni virtutum laude cumulatus; clarus virtutibus.
deught/weerde van iet. Valor, g. oris, m. pretium, g. tii, n.
deugen/dogen. Valêre, *p.* lui, *s.* litum. Utile esse.
deugh-niet. Nequam, *indecl.* profligatus; perditus, g. ti, m. Homo nullius frugis; perditus nepos.
deught/weldaet. Beneficium, *g.* cii, n.
iemanden deught doen. Benignè facere alicui, beneficium in aliquem *sive* alicui conferre: bene mereri de aliquo.
deughtkunde. Aretalogia, æ, f.
devis/ſpreuke. Lemma, *g.* atis; argumentum, g. ti; symbolum, g. li; n. epigraphe, engraphe, g. es, f.
devise/geraetſel. Tessera, g. æ, f. Tessera ænigmatica emblematicave.
deun/vermaeck. Oblectatio. g. onis; voluptas, g. tatis, f. oblectamentum, g. ti, n. ludus, g. di, m. facetiæ, g. faciarum, f. *pl. num.*
eenen deun hebben. Oblectari, delectari, *p.* atus, *pass.* Voluptatem, delectationem, jucunditatem ex aliquâ re capere, percipere, haurire.
eenen deun met iemanden hebben/beſpotten. Ludere, *p.* lusi. *s.* lusum, *reg. acc.* illudere, *p.* lusi, *s.* lusum, *r. dat. rarius acc.* ludificare, subsannare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.* Risui *vel* ludibrio habere, sannis eludere, *reg. acc.*
dat is eenen deun. Jucundum hoc est: delectabile est.
dit is eenen deun. *Ironicè.* Egregium id est scilicet,

devoir/ampt/plicht. Officium, g. ii, munus, g. neris, n. partes, g. partium, f. *pl. num.*
zyn devoir doen/zyn officie doen. Officium suum exsequi: munus suum complere, partes debitas agere.
zyn devoir doen/beneerſtigen. Invigilare, advigilare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. dat.* Satagere, *p.* satregi, *r. gen.* Adhibêre diligentiam; operam dare; operam navare.
devot. Religiosus, Pius, a, um, o. *vulgò* devotus. Vir pio in Deum animo.
devotelyck. Pie, religiosè, *adv.* Piè affecto erga Deum animo; religioso in Numen studio.
devotie. Pietas, g. tatis; religio, g. onis, f. Pius erga Deum animus; religiosum studium erga Numen.
deur/door. Per, trans, ultra. *præp. reg. acc.*
deur-dien dat. *s.* Om dat. Quoniam.
deur-argh/boos. Periniquus, a, um, o. Valde iniquus; oppido malus.
deur argh/ſeer ſnoode. Versutissimus; Astutissimus, a, um, o.
deurbacken. Percoquere, *p.* coxi, *s.* coctum, *reg. acc.* Probè coquere.
deurbacken/ſnoode. Versutus, cautus, astutus, a, um, o.
deurbyten. Penetrare morsu, *reg. acc.*
deurbyten deur eenen quaden ſtoot. Superare difficultatem: extricare, expedire se ex difficultate.
deurbinden. Circumligare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
deur blaſen. Per flare, *p.* flavi, *s.* flatum. *r. acc.*
deurblyde. Perlætus, prælætus, a, um, o.
deurbooren. Perforare, perterebrare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* ut: 't En is geen deurboorende/maer deurboorde ſpier. Non est musculus perforans, sed perforatus.
deur-bzanden. Pertorrêre, *p.* torrui, *s.* tostum. *reg. acc.*
deurbzanden iet. Peruere, *p.* ussi, *s.* ustum, *reg. acc.*
deurbzanden/verbzandt wozden. Peruri, ustus, *pass.*
deurbzeken. perrumpere, *p.* rupi, *s.* ruptum; perfringere, *p.* fregi, *s.* fractum. *reg. acc.*
deurbzengen/verquiſten. *s.* verquiſten. Dilapidare, avi, atum.
deurbzengen/deurpaſſeren. ut; Den tyd deurbzengen. Tempus transigere.
deurclein. perparvus, perminutus, a, um, o. perexiguus, a, um, o.
deur-cnagen. perrodere, *p.* tosi, *s.* sum, *reg. acc.*
deur-coken. percoquere, *p.* coxi, *s.* coctum. *reg. acc.*
deur-comen/ontkomen. Evadere, pervadere, *p.* vasi, *s.* um, elabi, sus, *dep.*
deurcomen zyn/gewent zyn. Assuevisse, *r. dat.*

deurcondt. Præfrigidus, a, um, o.
deurcrabben. Perfricare, *p.* fricui, *s.* frictum. *reg. acc.*
deurcruppen. Perrepere, crepere, *p.* repsi, *s.* reptum.
deurdoen/zygen. Percolare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
deurdoen/teboven gaen. Superare, exsuperare, *p.* avi, *s.* atum; excellere, præcellere, *p.* cellui, *s.* celsum, *reg. acc.*
deurdoen/bedziegen. Fallere, *p.* fefelli, *s.* falsum. *s.* Bedziegen. Fraudare, avi, atum.
deurdouwen/deurdzyden. Transadigere, o. padegi, *s.* adactum; trajicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum. *reg. acc.*
deurdouwen/deurdzingen. Penetrare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
deurdzagen/wechdzagen. Absportare, transportare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*
deurdzagen/ſchadeloos houden. Indemnem præstare, immunem servare.
deuzdzingen. ut: Ik en kan niet door't volk dzingen. Nequo transigere turbam. Geen dingh dzingt ſoo ſeer door't hert als een crachtige Predicatie. Nulla res magis penetrat in animos quam efficax concio.
deurdzooge. Persiccus, peraridus, a, um, o.
deurenge. Peranguſtus, a, um. o.
deuretigh/verdzietigh. Fastidiosus, pertæsus, a, um, o.
deur etigh/verhert. Longo usu perduratus.
deur etigh zyn/den walge iewers van hebben. Fastidire, *p.* divi, *s.* ditum. *reg. acc.*
deur etigh zyn/verhert in iet zyn. Induruisse, occalluisse ad aliquid.
deur etigh wozden/van iet de walge krygen. Fastidium *sive* tædium concipere rei alicujus.
deur etigh wozden/in iet verherden. Obdurescere, *p.* durui; occallescere, *p.* callui. *sin. sup.*
deur etighheydt/walge. Fastidium, tædium, dii, n. nausea, g. æ, f.
deurgaen/wechgaen. Abire, abeo, *p.* abivi & abii, *s.* abitum. *s.* wechgaen. Discedere, essi, sum.
deurgaen/door eenige plaetſe gaen. Transire, pertransire, seo, *p.* sivi & ii, *s.* situm; permeare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc. loci.*
deurgaen/ſtillekens outſlibberen/hem verſteken. Proripere se, pio, *p.* ripui, *s.* reptum.
deurgaende/deurende. Continuus, a, um, o.
deurgaens. Continuè, assiduè, assiduo, *adv.*
deurgank. Transitus, *g.* ûs, m. transitio, *g.* onis, f.
deurgangigh/daermen deur gaen kan. Pervius, a, um, o.

deur geraken/ deur eenighe plaetse geraken. Pervadere, *p.* vasi, *s.* um; pertransire, seo, *p.* sivi & sii, *s.* situm, *reg. acc.*

deur gerak n / synen kost winnen/ bedyden. Proficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum. Lucrari victum: vitam ex aliquâ re sustentare *vel* tolerare.

deurgraben. Perfodere, dio, *p.* fodi, *s.* fossum, *reg. acc.*

deurhackelen. Incidere, *p.* cidi, *s.* cisum; conscindere, *p.* scidi, *s.* scissum. *reg. acc.*

deurhael/ deurtrecking. Trajectus, g. ûs, m.

deurhael/ swelginge. Haustus, g. ûs, m. deglutitio, g. onis, f.

deurhaelen/ deurtrecken. Trajicere, cio, *p.* jeci *s.* jectum, *reg. acc.*

deurhalen/ inswelgen. Deglutire. *p.* tivi, *s.* titum, *reg. acc.*

deurhalen/ deurstrycken/ uytdoen. Delêre, *p.* levi, *s.* letum. Litura expungere, *reg. acc.*

s. deurschrabben. Dispungere, xi, ctum.

deurhalen/ bekyven. s. bekyven. Objurgare, avi, atum.

deurheet/ deurhittigh. Præfervidus, a, um, o.

deurhelpen / dooden. s. dooden. Vitâ aliquem privare, interficere.

deurhelpen/ verquisten. s. verquisten. Prodigere.

deurhelpen / upt eenige swarighepdt helpen. Eximere periculo: salvum & indemnem præstare.

deurjagen/ weghjagen. Abigere, *p.* abegi, *s.* abactum, *reg. acc.*

deurjagen / deur de billen lappen. s. verquisten. Prodigere.

deurjager/ quistschotel. Decoctor, dilapidator, g. oris; prodigus, g. gi, m.

deurjager / magerhepn. Edo, g. onis. m. *Multum edit, & nihilo sit habitior.*

deurkennen/ seer wel kennen. Pernoscere, *p.* pernovi, *s.* notum. *reg. acc.*

deurkerven. s. deurhackelen. Incidere, idi, isum.

deurkyken. Perspicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum; perlustrare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurlaten/ inlaten. Intromittere, *p.* misi, *s.* missum, *reg. acc.*

deurlaten / uytlaten / laten passeren. Dimittere, transmittere, *p.* misi, *s.* missum. *reg. acc.* Dare alicui transitum: permittere ut quis transeat.

deurleelijk. Pertur, is, e. g. is, o.

deurleeren. Perdiscere, *p.* didici, *sine sup. r. acc.*

deurleert. Perdoctus, pereruditus, a, um, o.

deurlijden. Perpeti, tior, *p.* pessus, *dep.*

deurloop/ 't deurloopen. Transcursus, g. ûs, m.

deurloop des buycks. s. hackerye. Profluuium ventris, alvi.

deurloopen / deurwandelen / deurrepsen. Peragrare, perlustrare, perambulare, *p.* avi, *s.* atum; percurrere, *p.* percurri, *s.* cursum, *reg. acc.*

deurloopen/ weghloopen. s. weghloopen. Aufugere, i, itum.

deurloopen / deurbloeden. Perfluere, diffluere, *p.* fluxi, *s.* fluxum.

deurloopen/ deursteken. Transadigere contento cursu. Transfigere *p.* fixi, *s.* fixum. *reg. acc.*

deurloos. Perastutus, a, um, o.

deurluchtigh / edel. Illustris, perillustris; præclarus, nobilis, e, g. is; præclarus, a, um, o.

deurluchtigh. s. deurschynigh. Pellucidus, a, um, o.

deurluchtighept/ claerte. Splendor, g, oris, m.

deurluchtighept / edelheyt. Nobilitas, g. generositas, g. tatis, f.

deurmaken / volmaken. Perfecte & exactè facere, *reg. acc.*

deurmaken / deursluppen. Erumpere, *p.* rupi, *s.* ruptum, evadere, *p.* vasi, *s.* vasum. Subducere se, (o.

deurmaker. Strigosus, præmacilentus, a, um;

deurnachtigh/ dat den heelen nacht deurt. pernox, g. noctis, o.

deurnaepen. Insuere, persuere, *p.* sui, *s.* sutum, *reg. acc.* probè suere.

deur-nat permadidus, a, um, o. perfusus aqua.

deur-nat zyn. permadêre, *p.* dui, *sine sup.*

deur-nat worden. permadescere, *p.* dui, *sine sup.*

deurnemen/ bekyven. Reprehendere, *p.* hendi, *s.* hensum, *reg. acc.*

deurnemen/ straffen. Castigare, *p.* avi, *s.* atum; punire, *p.* nivi & nii. *s.* nitum; plectere, *p.* plexui, *s.* plexum. *reg. acc.*

deur-regen vleesch of speck. Caro conferta pinguitudine: lardum confertum pinguitudine.

deurre genen. Perpluere, *p.* plui, *s.* pluitum.

deurrepsen. s. deurlopen Peragrare, avi, atum.

deur-rijp. Permaturus, a, um, o.

deur-rijpen. permaturescere, *p.* turui, *sine sup.*

deurschlak. Perastutus, a, um, o.

deurschieten. Trajicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum. confodere, dio, *p.* fodi, *s.* fossum; configere, *p.* fixi, *s.* fixum, *reg. acc.*

deurschynen. Translucêre, perlucêre, *p.* luxi, *sine sup.*

deurschynigh. perlucidus, pellucidus, translucidus, a, um, o. diaphanus, a, um.

deurschoon. perpulcher, chra, chrum; perbellus, æ, um; perelegans, g. gantis, o.

deurschrabben / uytdoen. Dispungere, *p.* punxi, *s.* punctum; inducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *reg. acc.* jugulare calamo.

deursien. Inspicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum; perlustrare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurs

deursightigh. Perspicax, g. cacis; perspicuus, pellucidus, a, um, o.

deurspgen/ deurslaen. Exprimere, *p.* pressi, *s.* pressum: eliquare, percolare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurslaen / met gewelt deursmyten. Perrumpere vi.

deurslaende pampier. Charta bibula, perfluens, transmittens atramentum *vel* aquam.

deurslepen. s. deurtrocken. Subdolus, a, um, o.

deursluppen. s. deurmaken. Prorupere, subducere se.

deursnyden. perscindere, transcindere, *p.* scidi, *s.* scissum. *reg. acc.*

deursnydsel. Incisura, g. ræ, f.

deursnoode. s. deur-argh. pervilis, e, o.

deursoeken. perscrutari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* perquirere, *p.* quisivi, *s.* itum; investigare indagare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurspeten. Transfigere, fixi, *s.* xum *reg. acc.*

deurspitten. perfodere, fodio, *p.* fodi, *s.* fossum, *reg. acc.*

deurspoelen. proluere, *p.* lui, *s.* lutum, *r. acc.*

deurspoelinge. proluvies, g. vici. f.

deursteken/ doodt steken. perfodere, confodere, dio, *p.* fodi, *s.* fossum. *reg. acc.*

deurstooten/ deurdouwen. Transadigere, *p.* degi, *s.* dactum, *reg. acc.*

deurstooten, s. deursteken. Transadigere.

deurstraten. Transradiare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

deurstryken / deursluppen. s. deurmaken. Subducere se.

deurstryken/ uytdoen. s. deurschrabben. Dispungere, xi, ctum.

deurtocht. Transitus, g. ûs, m.

deurtrapt / deurtrocken / seer loos ende snoode. Versipellis e, g. is; versutus, a, um, o. veterator, impostor, g. oris, m.

deurtrocken woorden. Sermo perplexus, obscurus, intricatus.

deurvaeren. Transire curru *vel* navigio.

deurvaert. Transitus, meatus, g. ûs, m.

deurvallen. perlabi, *p.* lapsus, *s.* lapsum. *dep.*

deurvlechten. Intertexere, *p.* texui, *s.* textum, intricare, illigare, g. avi, *s.* atum. *reg. acc.*

deurvliegen. pervolare, transvolare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*

deurvloeden. s. deurslaende pampier. Charta bibula.

deurwryven. perfricare, *p.* fricui, *s.* frictum; perterere, *p.* trivi, *s.* tritum, *reg. acc.*

deurwyven ieman den iet verwyten. s. verwyten. Exprobrare, avi, atum.

deurwaken. pervigilare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*

deurwaepen. perflare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurwandelen. peragrare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* s. deurloopen. percurrere.

deurwas. perforata, g. æ, f. *herba.*

deurwasschen. perlucre, *p.* lui, *s.* lutum, *r. acc.*

deurweeren. Occallêre, percallêre, *p.* lui, *sine sup.*

deurwegh. Transitus, g. ûs, m.

deurwegigh. s. deurgangigh. pervius, a, um, o.

deurwegen/ overleggen. Perpendere, expendere, *p.* pendi, *s.* pensum; Ponderare, *p.* avi, *s.* atum. Animo volvere *vel* revolvere, *reg. acc.*

deurweven. Pertexere, *p.* texui, *s.* textum, *reg. acc.*

deurwepken/ deurnat maken. Macerare, insuccare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

deurwepken/ deurnat worden. Permadescere, *sine prat. aut sup.*

deurwys. persapiens, g. entis, o.

deurwit. percandidus, a, um, o.

deurwonden. persauciare, *p.* avi, *s.* atum. Valdè vulnerare, *reg. acc.* infligere plagas *vel* vulnera dare. *reg. dat.*

Wie meer andere composita begeert te maken met prepositie Deur / magh dat doen / mits stellende voor de verbum per of trans, ende voor d'adjectiva / per, præ, oft wel alleen. Valdè.

deure/ dore. Janua, g. nuæ, porta, g. tæ, f. ostium; g. ii, n. fores, g. rium. valvæ, g. arum, f. *pl. num.*

deurhangel. Cardo, g. dinis, m.

deurken. Ostiolum, g. li, n.

deurrink. Annulus ostii, cornix, icis, f.

deurstijl. Postis, g, is, m.

deurstylen. Antiæ, g. arum, f. *pl. num.*

deurwachter. s. deurwaerder/ pooztier. Janitor, g. oris; ostiarius, g. rii, m.

deurwaerder van 't Hof. Accensus, g. si; apparitor, g. oris, m.

deus in 't spel. Dyas, g. adis, g.

van deus aes. Homo diobolaris: homo nihili: homo parvi honoris.

deusigh/ dupsigh. Stupidus, a, um; socors, g. cordis; exanimis, e, g. is, o.

dewelke. *in sing.* Qui, quæ, quod, g. cujus, *d.* cui. *Pronom. relat.*

dewelke. *in plur.* Qui, quæ, g. quorum, quarum. *Pronom. rel.*

depl/ deplen. s. deel/ deelen. ut: Deelt 't geheel in twee deelen. Totum divide in partes duas.

depn/ wilde geyte. Dama, g. mæ, f.

depntjen. Damula, g. læ, f.

depte/ depnachtig/ gierigaert. Euclio, onis, m. Homo sordide avarus.

depnsen/ depnsen. Recedere, *p.* cessi, *s.* cessum. Pedem referre.

al depsende. Cessim, recessim, *adv.*

depsinge. Recessus, g. ûs, m.

diabel/ boos mensch gelijk eenen dupbel. Alter diabolus: haud absimilis diabolo.

diabolen / dupbel ende helle bloecken. Per diabolum dejerare.

Diaken. Diaconus, g. ni, m.

diakenschap. Diaconatus, g, ûs, m.

diamant. Adamas, g. mantis, m.

hert als diamant. Adamantinus, a, um, o. Adamantinæ duritiei; adamantinæ firmitatis.

dicht/vast/nauw bp een. Densus, solidus, firmus, spissus, compactus, a, um, o.

dichten/dicht maken/ dichtigen. Solidare, densare, condensare, stipare. *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* Solidum ac firmum reddere.

dicht worden. Spissari, densari, condensari, *p.* atus, *pass.* Spissescere.

dichtigheydt. Densitas, g. atis; spissitudo, g. dinis, f.

dichtinge. Densatio, addensatio; spissatio, g. onis, f.

dicht/rijm. Rhythmus; g. i, m.

dicht/vers. Carmen, g. minis, poëma, g. matis; metrum, g. tri, n. versus, g. ûs, m.

dichten/een boek schrijven. Commentari, *p.* tatus, *s.* atum, *dep.* elucubrare, elaborare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

Dichten een liedt. Scribere *vel* facere versus: carmen fundere; carmina pangere, componere versus *vel* carnem.

dichter. Poëta, g. æ. commentator, inventor, excogitator, g. oris. m.

dichterisse. Poëtria, g. æ, fictrix, g. tricis, f.

dik/dicht. Crassus, spissus, densus, concretus, a, um, o.

dikachtigh. Subspissus, a, um, o.

dikbuyk / dikbuyf / vetsak. Corpulentus, crassus, a, um, o. Venter collatinus: homo ventricosus, ventriosus, ventrosus.

dickelijk. Densè, spissè, crassè. *adv.*

dicken/dik maken/dikte geven. Densare, addensare, condensare, spissare, conspissare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

dicken/dik worden/dickte krijgen. Crassescere.

dickinge *s.* **dichtinge.** Addensatio, onis. f.

dicklippe. Chilo, g. onis, m.

dick-oore. *s.* **hoorlijk,** Auris Bœotica. Homo stupidi ingenii.

Dickte. Densitas, g. tatis; crassitudo, g. dinis, crassities, g. ei, f.

Dickte van 't been. Coxa, æ, f.

dickte van 't lijf. Corpulentia, g. tiæ. f.

Dick/ swanger/ groot gaende. Prægnans, g. nantis; gravida, g. dæ, fœta, g. tæ, f.

dick zijn. Prægnantem *vel* gravidam esse, uterum ferre: partum ferre.

dik macken/ swanger maecken. Impregnare, gravidare. *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* Gravidam reddere.

dick worden/ swanger worden. Impregnari, gravidari, *pass.*

dickmaels/ dickwerf/ dickwijls. Sæpe, crebro, frequenter, *adv.* frequens, creber, *per antimeram.*

die. *pronom. demonst. in sing.* Hic, hæc, hoc, g. hujus; iste, ista, istud, g. istius; ille, illa, g. illius, *pronom. relat. in sing.* Qui, quæ, g. cujus.

die. *pronom. dem. in plur.* Hi, hæ. isti, istæ: illi, illæ, g. orum & arum. *pronom. relativ. plur.* Qui, quæ, g. quorum *vel* quarum.

die/dickte van 't been. Coxa, æ, f. femur, g. moris. n. ut: Hy schrijft van 't op-been na sijn phantasie. Ille de osse fœmoris ad suum arbitrium scribit.

dieden. *s.* **onden** Coalescere. ui, itum.

dief. Fur. g. furis; latro, g. onis, m.

diefachtigh/ dieffch. Furax, g, racis, o. Ad furandum proclivus.

diefachtigheydt/ diefachtigen aert. Furacitas, rapacitas, g. tatis, f.

diefegge. Fur, g. furis, f.

dieflepder. Lictor, g. oris. m.

dieflijk. Furaciter, furtim, furtivè, clam, *adverb.*

dieflijk ontdragen. Subducere, *p.* duxi. *s.* ductum; subtrahere, *p.* traxi, *s.* tractum, *reg. acc. rei. & dat. pers.*

diefte/ diebstpe. Furtum, g. ti. n. Res furto ablata.

dieftigh/ dat gestolen is. Furtivus, a, um, o.

dienbaer/ dienstknecht. Servus, g. vi: famulus, g. li, minister, g. stri, m.

dienaer/ dieflepder. Lictor, g. oris, m.

dienelijk. Commodus, accommodus, aptus, a, um, utilis, e, g. is, o. *reg. dat. vel acc. cum Ad.*

dienen/ dienst doen. Servire, inservire. deservire, subservire, *p.* vivi, *s.* vitum, ministrare, g. avi, *s.* atum: famulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. reg. dat.* Præstare ministerium alicui.

dienen/ als meyden. Ancillari, *p.* atus, *s.* atum *dep. reg. dat.*

dienen/ te passe komen/ goet zijn. Prodesse, prosum, *p.* profui. Utile esse. *reg. dat. vel acc. cum Ad.*

't en dient niet tot de sake/ 't en komt daer niet toe te pas. Nihil ad rem; nihil ad rhombum: nihil ad Bacchum.

dienen/ behooren. Oportêre, oportet, *p.* tui: decêre, decet, *p.* cuit; convenire, *p.* convenit, *impers.* ut: Par est. **Daer dient in versien te zijn.** Obviari, occursari oportet.

dienen/ soldaet zijn. Merêre, *p.* rui, *s.* ritum; mereri, *p.* ritus. *dep. reg. acc.* militare, *p.* avi, *s.* atum.

dienersse. Famula, ancilla, g. læ. ministra, g. stræ, f.

dienst/maepschap. Famulatus, g. ûs, m. ministerium, g. rii, n.

dienst bzientschap. Officium, g. cii: obsequium, g. quii. n. ut: **Hy doet u een dienst.** Dat tibi beneficium.

dienst pzesenteren. Officium suum deferre; studia & obsequia sua deferre. *r. dat. pers.*

dienst / Godsdienst. Sacrificium, g. cii, n. divina, g. norum, n. *pl. num.* Res divina, latria, æ, f.

dienst/ soldaterpe. Militia, g. æ, f.

sich in dienst van oozlooge begeven. Nomen suum militiæ dare.

dienstbaer/ gedienstigh/ dienstwilligh. Officiosus, obsequiosus, a, um, o. Officiis plenus.

dienstbaerheyt. Servitus, g. tutis, f. servitium, famulitium, g. tii, n.

dienstbode. Famulus, g. li; minister, stri, m. famula; ancilla, g. læ, f.

de dienstboden. Famulitium, g. tii, n. servitia, g. tiorum, n. *pl. num.*

't en is geen meesterlijk / maer een dienstknechtelijk ampt. Non est officium magisteriale, sed ministeriale. *Theologorum distinctio.*

dienstloon. Merces, g. cedis, f. stipendium, g. dii, n.

dienstmaeght/ dienstmaerte. Ancilla, famula, g. læ, ministra, g. stræ, f.

diep/ leeg/ nederwaerts. Profundus, altus, depressus, a, um, o.

diep in gaen. Penetrare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

diep torherten gaen. Angere, *p.* anxi, *s.* anctum; affligere, *p.* flixi, *s.* flictum. torquêre, *p.* torsi, *s.* tortum; excruciare, discruciare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.* Solicitum habere aliquem.

diep/ singulier/ uptstekende in qualiteyt. Altus, profundus, eximius, a, um; singularis. e, g. ris, o.

diepe geleertheyt/ of wetenschap. Abstrusa litteratura: reconditæ litteræ: exquisita doctrina.

diepe materie. Argumentum arduum, abstrusa quæstio: res profundi sensûs: intellectio difficilis.

diepen slaep. Arctissimus somnus.

diepelijck. Profundè, altè, *adv.*

diepen/ diep maken. Excavare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*

dieploot. Bolis, g. lidis. f.

diepsinnigh / die een scherp of diep verstandt heeft. Ingeniosus, acutus, a, um; perspicax, g. cacis, o. Acerrimo ingenio præditus.

diepsinnigh/ diepsinnige materie/ *s.* **diepe materie.** Argumentum altioris indaginis.

diepsinnigheyt. Sagacitas, g. tatis; perspicacia, g. ciæ, f. ingenium acre: acies ingenii, acumen ingenii.

diepte. Profundum, g. di, n. profunditas, g. tatis; altitudo, dinis: abyssus, g. si, f.

diepte des herten. Intima animi: ima pectoris; intimus animus: imum pectus.

diepte der zee. Profundum, di; altum, ti, n.

dier/ gedierte. Animal, g. alis; animans, g. antis, n.

dieriackel. *s.* **dziakel.** Theriaca, æ, f.

dierken. Animalculum, g. li, n. bestiola, g. læ, f.

dierisch. Animalis, bestialis, e, g. is; ferinus, a, um, o. ut: **'t Is een dierlijk licht.** Est lumen animale. **'t Is een dierlijke bewegingh.** Est motus animalis.

dier-wolf. Lynx, g. lyncis, f.

dier/ van te hoogen pzijse. Carus, a, um, o.

dier/ tot te hoogen pzijse. Care, magni, maximi, cariùs, plurimi, magno, caro, permagno, plurimo, nimio plus: nimis care.

dier staen. Magni constare: magno constare.

dierbaer/ costbaerlijk/ van grooter weirde. Præciosus, a, um, o. Magni pretii; magnæ æstimationis.

dieren eedt. Dejurium, g. rii, n. Sanctum jusjurandum.

dieren/ dier worden. Het graen diert/ het wordt dier. Pretium annonæ augetur & intenditur.

dierte/ dieren tijdt. Caritas, g. tatis; penuria, g. riæ, f. Annonæ caritas, difficultas, incendium: rerum emendarum caritas.

dierte maken. Pretia rerum intendere & augere: inferre caritatem.

dierte in 't coren maken. Annonam flagellare: annonam comprimere.

diergelijken/ diesgelijks. Ejusmodi, hujusmodi, hujuscemodi. *indecl.*

diesgelijken/ diesgelycks. Similiter, perinde, *adv.*

diessel: Dolabra, g. bræ, ascia, g. ciæ, f.

diete/ seekere mate in eeten/ ende dzinken. Diæta, æ, f. Medica vescendi ratio, victus ratio: vitæ regimen ex præscripto Medici.

diete houden / op sijn gesontheyt leven. Diætâ curari: diætâ valetudinem curare: valetudini consulere tenuis victûs ratione.

diete/ t' samenkomste van Heeren / om te raemen in materie van staet. Principum conventus. Dynastrum comitia: Regni Provinciæve publica comitia.

diete/ beraet van de Heeren des lants/ in materie van staet. Consultatio publica, de publica re consultatio: de publicis negotiis deliberatio.

dieverye. f. Diefte. Expilatio, onis, f.

Diffamatie/ diffameringe. Famæ violatio: infamiæ irrogatio.

diffamateur. Alienæ famæ violator *vel* corruptor.

diffamatoir/ dat ſchande bpbzenght. Famoſus, probroſus, a, um, o. Infamiam inurens, invehens.

Diffameren. Infamare, diffamare, *p.* avi, *ſ.* atum. Infamem reddere, *reg. acc.* infamiam adſpergere, *r. dat.* famæ alicujus labem inferre; famam alicujus inquinare.

Different/ verſchepden. Differens, g. entis: diſpar, g. aris: diſſimilis, e, g. is, o. *r. gen. vel dat.*

Differentelyk / verſchepdentlyk. Diverse, variè, diſſimiliter, diſpariliter, *adv.*

Differentie / verſchil / onderſchept. Differentia, diſtantia, g. æ, diſparitas, g. tatis: diſſimilitudo, g. dinis, f. diſcrimen, g, minis, n. delectûs, g. ûs, m.

ſonder Differentie. Promiſcuè, indiſcriminatim, *adv.* Nullo diſcrimini.

Differentie iewers in weten. delectum rerum tenêre.

Differentie/ twiſt. Jurgium, g. ii, n. rixa, g. æ: controverſia, g. iæ. f.

Differeren/ verſchillen. Diſtare, *ſine prær. & ſup.* Differre, fero, *p.* diſtuli, *ſ.* dilatum. Diſparem eſſe à re aliquâ.

Differeren / uptſtellen. Competendinare, procraſtinare, *p.* avi, *ſ.* atum; differe, fero, *p.* diſtuli, *ſ* dilatum. *reg. acc.*

difficil/ ſwaer om te beſtaen. Difficilis, e, g. is; obſcurus, obſtruſus, a, um, o.

difficil/ ſwaer om te doen. Arduus, laborioſus, a, um, difficilis, e g. is, o.

Difficultept. Difficultas, g. tatis. f. ſcrupulus, g. li, nodus, g. di, m.

difficultept in iet maken. Tergiverſari, *p.* ſatus, *ſ.* atum, *dep.* Scrupulum movere in re aliquâ.

ſonder difficultept. Nullo negotio: haud difficulter.

diffinitif. Deciſorius, a, um, o.

diffinitive ſententie. Judicium decretorium: ſententia decretoria.

Dignitept/ eere / ſtaet. Dignitas, g. atis, f. honos, g. oris, m. Dignitatis gradus; honoris gradus.

dijk/ hooghte Moles, g. lis, f. agger, g. geris, m.

dijk/ graght. Foſſa. g. æ; fovea, g. æ, f.

dijk / tegen 't water. Aquis objecta moles: obverſus aquis agger: ſtructus adverſus aquas agger.

dijken / 't water ſluyten. Moles aquis objicere: moles jacere: molibus aquas coërcere, inhibere, cohibere.

dijſen/ graven. Fodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* foſſum. *reg. acc.*

dijker/ dijk maker. Molium ſtructor, aggerum congeſtor.

dijkgrave / dijkmeeſter. Chomarchus, *g.* chi, m. Aggerum faciendorum præfectus.

dijden/ dijen/ verlyden. Coalere, coaleſcere, *p.* coalui, *ſ.* litum.

dijden/ vermeerderen. Augeſcere, *p.* auxi, *ſ.* auctum. accreſcere, *p.* crevi, *ſ.* cretum. Incrementum capere.

dijden/ opſwellen. Increſcere, *p.* crevi. *ſ.* cretum, attolli, *p.* ſublatus, *paſſ.*

dijn. Tuus, a, um, o. *Pronom. poſſeſſ. Eſt dictio quàm moderni à Germanis mutuantur.*

dijnsdagh. Dies Martis. *Eccleſia vocat* Feriam tertiam, *ad excludendum nomina Gentilium ſuperſtitioſa.*

dijſſel/ dieſſel. Temo, g. onis, m.

dijſtel. Carduus, g. dui, m.

dijſtel met geile bloemen. Attractylis, g. lidis, f.

dijſtelbloemen. Pappus, g. pi. m.

dijſtelijſer. Tribulus, g. li, m.

dijſtelvink. Carduelis, g. is, f.

dilap/ uptſtel. Comperendinatio, procraſtinatio, g. onis; mora, g. ræ, f.

dilapren/ uptſtellen. Procraſtinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Negotium procraſtinare; de die in diem ducere: tempus trahere *vel* extrahere.

dilaperen/ trapneren. Cunctari, morari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Ancipiti animo eſſe: dubii conſilii eſſe.

diligent/ diligentie/ &c. *ſ.* **Neirſtigh/ neirſtighept/ &c.** Induſtria, æ, f.

dille/ anijs. Anethum, g thi, n.

diluvie/ oberdloet van water. Diluvium, g. vii. n inundatio, g. onis, f.

dinck/ zaeke. Res, g. rei, f.

dinck. *indefinitè* ut: **deſe dingen / Hæc. Alſulcke dingen.** Ejuſmodi.

dingh/ gedingh. Cauſa, g. æ; controverſia, g. iæ; lis, g, litis; actio, g. onis, f. judicium, g. cii, n.

dinghbank. Tribunal, g. alis, n. Fori auditorium, judiciaria exedra: forenſe auditorium.

dinghdagh. Dies juridicus: dies ſeſſionis.

dingen/ in recht dingen. Litigare, *p.* avi, *ſ.* atum. judicio contendere *vel* decertare; lege certare: cauſas agere.

het dinght in recht. De eo in jure diſceptatur; ſub judice pendet.

dinginge. Contentio, g. onis, f.

dinger. Actor, litigator, g. oris, m.

dinghſak. Saccus litium.

dingen om te koopen. Licere, *p.* licitus, *ſ.* citum: licitari, *p.* tatus, *ſ.* tatum. *dep. reg. acc. cum ablat. prætii: & cum genit. tanti, quanti, pluris, &c.* diſceptare, *p.* avi, *ſ.* atum,

tum, pretio *ſc.*

dinger. Licitator, g. oris, m.

dinginge. Licitatio, diſceptatio, g. onis, f.

directelyck. Directò contra: directò verſus: rectè adverſus.

directeur/ bewinthebber. Rector, ductor, gubernator, g. oris, m.

directie/ beſtieringe. Directio, ductio, deductio, gubernatio, g. onis, f.

diſch. Menſa, g. æ. f.

diſcipel/ leerjongen. Diſcipulus, g. li, tyro, g. ronis, m.

diſciplinne. Diſcipula, g. læ, f.

diſcipline/ onderwyſinghe. Inſtitutio, g. onis, f.

diſcipline/ conſte/ wetenſchap. Ars, g. artis; ſcientia, g. tiæ; doctrina, *g.* næ, f.

diſcipline/ regliment. Diſciplina, g. næ, f. ut: **Diſcipline militaire.** Militaris diſciplina.

diſcipline / caſtydement. Animadverſio, g. onis, f.

diſcipline/ ſweepken van coorden om ſijn lichaem te caſtyden. Scutica, cæ, f. flagrum, g. ri, n.

diſciplineren. Flagro corpus ſuum macerare: affligere corpus flagello.

diſcommodatie. Incommoditas, g. tatis, f.

diſcommoderen. Incommodare, *p.* avi, *ſ.* a- Incommodum afferre: incommoditatem creare, *r. dat.*

diſcoort. Diſſidium, g. dii, n. diſcordia, g. æ. f.

diſcorderen / niet over een comen. Diſſentire; *p.* ſenſi, *ſ.* ſenſum. *r. dat.* Non convenire.

diſcorderen/ niet gelijk gelupt geben. Diſſonare, *p.* avi, *ſ.* atum.

diſcours/ ſimpele reden. Oratio, g. f. ſermo, g. onis, m.

diſcours / gemengelt met verſinninge op iet. Ratiocinatio, g. onis, f. Oratio contexta rationibus; oratio ducta nexaque argumentis.

diſcoureren ſimpelijk heenen. Loqui, *p.* locutus, *ſ.* locutum, *dep.* Verba facere.

diſcoureren/ met redenen ende verſinninge ſpreken. Diſſerere, ediſſerere, *p.* ſerui, *ſ.* ſertum; argumentari, *p.* tatus, *ſ.* atum, *dep.*

diſcreet / diſcretelyk / diſcretie / ſ. Beſcheyden / diſcreet. ut: **De diſcrete vrouw betoont diſcretelyk haer diſcretie.** Mulier prudens prudenter prudentiam ſuam oſtendit, prodit.

diſgratie. Offenſio, g. onis; invidia, g, diæ, f. odium, g dii, n.

in diſgratie van iemant vallen. Alicujus offenſionem incurrere: incidere in alicujus odium, offenſionem, invidiam.

diſgratieren/ iemanden bp eenen anderen vermaecken. Alicui apud aliquem ereare

offenſionem: alicujus in aliquem concitare, ſuſcitare, commovere offenſionem, invidiam, odium.

diſpenderen/ uptgeven/ koſten doen. Impendere, *p.* pendi, *ſ.* penſum; inſumere; *p.* ſumpſi. *ſ.* ſumptum, *r. acc.* Sumptus facere, ut: **Syn geldt aen boecken diſpenderen.** Impendere pecuniam libris, *vel* in libros.

diſpenderen/ verquiſten. Effundere, profundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.* Impenſarum modum excedere: ſua profundere.

diſpenſatie. Solutio à legibus: exemtio à legibus, *vulgo*, Diſpenſatio, *g.* onis, f.

diſpenſeren / bzdoom geben. Solvere, abſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum: eximere, *p.* exemi, *ſ.* exemptum, *r. acc.* Eximere legibus, *vel* à legibus; immunitatem à lege impertiri alicui.

diſpenſeren / handelinge ende uptgeven van geldt / &c. hebben. Diſpenſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Heri pecunias diſpenſare, *vel* adminiſtrare.

diſpenſier. Oeconomus, g. mi, procurator, g. oris, m. Promus condus, adminiſtrator rei domeſticæ.

diſponeren/ in bequame orbre ſtellen. Diſponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum; ordinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

diſponeren / orbonneren. Statuere, conſtituere, *p* tui, *ſ.* tutum, *reg. acc.*

den ſtaet van ſijn huys diſponeren. Rem familiarem conſtituere.

diſponeren van ſijne goederen bp teſtamente. De bonis ſuis teſtamento cavere, ſtatuere, decernere.

diſpoſitie/ orbre/ geſtelteniſſe. Diſpoſitio, collocatio, conſtructio, g. onis, f.

diſpoſitie/ orbonnantie. Conſtitutio, g. onis, f. conſtitutum, decretum, ſtatutum, g. ti.

diſpoſitie/ ſtaet van geſontheyt. Habitudo ſanitatis: habitus valetudinis: valetudinis ratio.

goede diſpoſitie. Sanitas, g. tatis, Valetudo bona, proſpera, commoda, integra, firma.

quade diſpoſitie. Valetudo incommoda, infirma, ægra, mala.

wel diſpoſt/ geſont. Sanus, vegetus, a, um, o. Bene habens: corpore rectè affectus; benè valens; commodâ utens valetudine.

quaelijk diſpoſt. Æger, gra, grum; ægrotus, a, um, o. Male habens: corpore perperam affectus: haud rectè valens.

diſpoſt/ alert / gauw. Agilis, e, g is, o. Agilitate membrorum præditus.

diſput / diſputatie / conferentie van iet

met redenen ende tegenredenen. Dissentatio, disputatio, g. onis, f.

disput/ gekijf. Jurgium, g. gii, n. rixa, g. æ, altercatio, g. onis, f.

disputeren/ discoureren/ ofte conferentie houden met redenen ende tegenredenen. Disputare, disceptare, p. avi, s. atum: disserere, p. serui, s. sertum.

eene saeke disputeren/ in disput trecken/ seggen dat het hem toe-komt. Asserere, p. serui, s. sertum: vindicare, p. avi, s. atum, *reg. acc. rei & dat. pers.*

sijne saeke disputeren bp Recht. Judicio jus suum sibi asserere,

sijne saeke disputeren bp middel van wapen. Armis rem suam asserere: bello jus suum persequi & experiri.

dissimulatie/ verdzag. Dissimulantia, conniventia, g. tiæ, dissimulatio, g. onis, f.

dissimuleren/ dooz de vingeren sien. Connivêre, p. nivi & nixi, *sine sup.*

dissimuleren/ sijnen toren bzeken. Iram dissimulare, iram dissimulatione tegere, occultare.

distantie. Distantia, g. tiæ, f. intervallum, g. li, n.

distel, s. Disstel. Carduus, i, m.

distillatie. Distillatio, exstillatio, g. onis, f. Expressio liquoris *vel* humoris è floribus: &c.

distilleren. Exprimere, p. pressi, s. pressum, *reg. acc.* Florum succos ignibus exprimere, liquorem è floribus subjecto igne educere.

gedistilleert water. Stillata clibano aqua, exstillatus clibanito igne succus.

distinctie/ onderschepd. Distinctio, g. onis, differentia, discrepantia, g. tiæ, f. discrimen, g. minis, n.

distinctie/ affschepdsel. Disjunctio, divisio, sejunctio, g. onis, f.

distinctelijk. Distinctè, seorsum, seperatim, *adv.*

distingueren/ onderschepden d'een tegen d'ander. Discernere, p. crevi, s. cretum, *reg. acc.*

distingueren/ van een schepden. Secernere, p. crevi, s. cretum; seperare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

distractie/ afkeeringe des geests. Avocatio, aberratio, g. onis, f. Mentis evagatio, vagantis animi aberratio, mentis sensuumque avocatio, sensuum quasi peregrinatio.

distribueren/ uptdeelen. Distribuere, p. bui, butum, dividere, p. visi, s. visum, dispertire, p. tivi, s. titum. *reg. acc. & dat. pers.*

distributie/ uptdelinge. Distributio, divisio, partitio, g. onis, f.

distributie van het dagelijksch onderhout. Portio, g. onis, pars, g. partis, sportula, g. læ, stips, g. stipis, f.

die. Hoc, g. hujus, n. *Pron. demonst.*

dit selve. Hoc ipsum, hoc idem.

diversch/ verschepden. Diversus, distinctus, a, um, o. alius, a, ud, g. alius, *d.* alii, o.

diverselijk. Varie. *adv.* Diverso modo, alio atque alio modo, aliter atque aliter.

diversiteyt. Varietas, diversitas, g. tatis, f.

diversie. Diversio, avocatio, abductio, g. onis, f.

diversie maken/ divertceren. Divertere, p. verti, s. versum, abducere, p. duxi, s. ductum. *reg. acc. cum A vel Ab.*

divisie. s. deelinge. Partitio, onis, f.

doarie. Antipherna, g. orum, n. *pl. num. Id quod maritus uxori vicissim loco dotis dare solet.*

doagiere. Vidua antiphernis fruens, bonorum demortui conjugis usufructuaria vidua.

dobbe/ cuppe. s. Cobbe. Labrum, i, n.

dobbel/ copije. Exemplum, g. pli, apographum, g. phi, transscriptum, g. ti, n. *vulgo* Duplum, g. pli.

dobbeleren/ copieren. Scriptum exemplum exprimere.

eenen boek dobbeleren. Codicem exscribere.

dobbel/ tweevoud. Duplex, g. plicis, duplus, geminus, a, um, o.

dobbelen/ dobbeleren. Duplicare, adduplicare, geminare, ingeminare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Duplicatio, geminatio, g. onis. f.

dobbeleringe. Duplicatio, geminatio, g. onis, f.

dobbel soldenaer. Duplicarius, g. rii, m.

dobbel-werker. s. Tapissier. Tapetopœus, i, m. polymitarius, i, m.

dobbel/ ergh/ snode. Callidus, argutus, cautus, astutus, vulpinus, veteratorius, versutus, a, um, vafer, fra, frum, o. Ingenii astuti & vafri, homo fictus & simulatus.

dobbelheyt. Calliditas, tatis, astuia, versutia, g. tiæ, vafrities, g. tiei, f.

met dobbelheyt. Callidè, versutè, astutè, vafrè, subdolè, *adv.*

dobbelhertig/ gevepnst. Duplex animo: homo duplici corde.

dobbelsinnig/ dobbelverstandigh. Ambiguus, a, um, o. Duplicis sensûs, ambigui sensûs.

dobbelsinnigheyd. s. Woozdspelingh. ut: 't en is geen woozdelijke/ maer een verstandelijke dobbelsinnigheyt. Non est Æquivocatio verbalis sed mentalis. 't Is een dobbelsinnigheyt in de saken/ en niet in de reden. Est ambiguitas rerum non autem ora-

orationes. 't En is geen dobbel sin/ maer een dobbel spraeck. Non est amphibolia, sed amphibologia.

dobbeltongigh. Bilinguis, e, g. is, o.

dobbelen/ spelen/ cupsschen. Ludere tesseris *vel* talis: ludere alea: jacere talos.

dobbeler. Aleator, g. oris; aleo, g. onis, masc.

dobbelberdt. Fritillus, g. li, m. Alveus lusorius: tabula lusoria.

dobbelinge/ 't dobbelen/ dobbelspel. Ludus talarius; ludus aleæ.

dobbelsteen. Alea, g. leæ: tessera, g. ræ, f.

doch/ immers/ ten minsten. Saltem, tamen, *conjunct.*

doch/ ep/ he/ al blepende. Obsecrò, sodes, age. *adv.*

doch/ nochtans/ evenwel. Tamen, nihilominus.

dochter. Filia, g. liæ; nata, g. tæ, f.

dochter/ jonge dochter. Puella, g. læ, virgo, g. ginis, f.

dochterken. Adolescentula, g. læ, f.

dat dochters aengaet. Puellaris, e, g. ris. o.

dochters gewijse. Puellariter, *adv.*

dochters man. Gener, g. neri, m.

docke-bladeren. Petasites, g. tis, m.

docken/ opdocken/ uptlangen. Dare, p. dedi, s. datum; promere, p. prompsi, s. promptum, *reg. acc.*

docken crämer. Frivolarius, g. rii, m.

dockspel. s. Hooghspael. Orchestra, chori suggestus.

doctoor. Doctor, g. oris, m.

doctoor op een hooge schoole. Professor, g. oris, m. Doctrinarum magisterium exercens. Doctor.

doctoor in de Medicijnen. Medicus, g. ci, m. Medicæ artis peritus, medicinæ professor.

doctooreren. Medicinis uti. Medicorum operâ niti.

doctoorschap/ doctoraet/ titel van Doctoor. Doctoris gradus: Doctoris titulus, Doctoris dignitas.

doctooreren/ Doctoor worden, Doctorem inaugurari, creari, renuntiari: Doctoris gradu insigniri; Doctoris jus & titulum adipisci.

doctooreren/ Doctoor maecken. Doctorem creare, inaugurare, initiare, instituere: Doctorum prærogativâ donare, in Doctorum classem adscisere.

documenten/ geschrifien ende instructien van eenige sake. Documenta, orum, n. *plu.* Commentarius rei alicujus noscendæ.

dodde/ lischodde. Typha, g. æ, f.

dodesche/ bygge. Marisca, g. cæ, f.

doek/ lijnwaet. Tela, g. læ; carbasus, byssus, g. si, f. linteum, g. tei, n. (g. æ, f.

docken-huyve. Peplum, g. li, n. rica, plagula,

doerken. Linteolum, g. li, n.

doeffen. s. Duf. Ictus, ûs, m.

doeffer. *Holl.* dupverik. Columbus, bi, m.

doel/ daer men na schiet. Meta, g. tæ, f. icopus, g. pi, m.

doen/ als. Cum. *adv. r. conj.*

doen/ alsdoen/ doen ter tydt. Tum, tunc. *adverb.*

doen/ maeken/ uptrechten. Facere, cio, p. feci, s. actum; efficere, cio, p. feci, s. fectum: agere, peragere, p. egi, s. actum: exsequi, p. executus, s. tum. *dep. reg. acc.* ut: Hy doet anders dan al't volk meynde. Fallit judicium omnium. Doet hem nae sijn wille. Obsequere voluntari ejus. Hy doet gelijck een tronwen vziendt: Agis amicum certum. Hy doet beter dan sy alle hoopeden. Vincit omnium exspectationem. Hy doet syn soon bp de Meester. Tradit filium magistro. Hy heeft het upt noot ghedaen. Necessitate coactus, pressus, adductus fecit. 't Is lichter te seggen dan te doen. Dictu quàm re facilius est. Wy doen soo men ons doet. Par pari referimus.

doen doen/ dwingen/ praemen om te doen. Cogere, p. coëgi, s. coactum, impellere, p. puli, s. pulsum. *reg. acc.* Cogere *vel* impellere aliquem ut faciat. ut: Ick sal't u doen doen. Compellam te ut facias, Faciam tibi necessitudinem.

iet doen doen/ besorgen dat het ghedaen worde. Curare fieri aliquid: efficere ut aliquid fiat: jubere aliquid.

te doen hebben/ belet zijn. Occupari, p. atus, impedire, p. ditus, *pass.* Occupatum esse: impeditum esse.

te doen hebben met iemanden/ met iemanden eenighe negotie hebben. Commercium *sive* negotium habere cum aliquo: esse alicui negotium *vel* commercium cum aliquo.

te doen hebben. s. Bekennen vleeschelijck. Rem habêre cum aliqua.

van doen hebben/ behoeven. Egere, indigere, p. gui, *sine sup.* Opus habere. *reg. abl.*

doen sijn beste. Summam diligentiam adhibere: omni studio allaborare: omnem adhibere operam; omnibus viribus laborare: summè conari: omnem movêre lapidem: anniti pro viribus; pro virili agere.

doen met iemanden. s. Aenspannen. Societatem inire cum aliquo.

doender. Actor, factor. g. oris. m.

doenelijk/ licht om doen. Facilis, e, g. is, o. Facile factu.

doen niet/ luyaerdt. Ignavus, a, um: piger, gra,

gra, grum; inutilis, e, g. is; deses, g. sidis, o.
dooz een doen niet. Ignaviæ vitanda causâ, ne omnino deses sim.
doen weten. Significare, indicare, *p.* avi, *s.* atum, *r. dat. pers. & acc. rei.* Certiorem facere *vel* reddere, *r. acc. pers & gen. rei.* Edocere. *p.* cui, *s.* doctum, *reg. acc. pers. & abl. rei cum De.*
doeningh. s. Werkingh. Actio, onis, f. **Dp en spreekt niet dan een oogenblikkighe, maer dan een achtervolgende doeninge.** Non loquitur de actione instantanea, sed successiva.
doeven. Pulsare cum fragore & impetu.
dogge. Molossus, g. si, m.
dogge. *Holl.* **dotschip/ harink-hupse.** Cymba major.
Dol/ *Fl. Holl.* **s. Dul.** Furiosus, a, um.
dolk. *Fl.* Pugio, dolo, g. onis. m.
doleancie / beclagh. Querela, g. læ; querimonia, g. niæ; conquestio, g. onis, f. Conquestus, g. tûs, m.
sijne doleancie doen. Queri quidpiam *vel* de re quapiam.
dolen/ upt sijnen wegh zijn. Errare, aberrare, *p.* avi, *s.* atum, vagari, divagari, palari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* A viâ deflexisse: à viâ recta recessisse: extra callem esse.
dolen/ dwalen / verabuseert zijn in sijne meyninge. Errare, aberrare, *p.* avi, *s.* atum: labi, lapsus, lapsum, *dep.* falli, *p.* falsus, *pass.* Errore duci, in errore versari: errore capi: in errorem rapi: labi per errorem.
seer dolen, Toto cœlo errare: tota viâ errare: aberrare à januâ.
dolinge. Error, g. oris, m. erratio, aberratio, g. onis, f. Lapsus judicii: error in sententia, aberratio in opinione.
doolhof. Labyrinthus, g. thi, m.
dolfijn. Delphinus, g. ni: delphin, g. nis, m.
dolven. s. delven. Fodere, di, ssum.
dom/ domkerke. Templum cathedrale Episcopi: templum Episcopale: ædes Pontificiæ sedis.
domheere. Canonicus templi Cathedralis.
domstichт. Collegium Canonicorum cathedralium.
domelijken dagh. Quotidie, *adv.* Singulis diebus.
domestijck. Domesticus, a, um; familiaris, e. g. is, o.
domicilie/ wooninge. Domicilium, g. lii, n. domus, g. mi *vel* mus, f.
domicilie nemen. Statuere sibi domicilium: sedem figere; habitationem sibi collocare.
domijne/ recht van eygendom. Dominium, g, nii, n. *Jus dominii, quo quid nostrum ac proprium est.*

domijne / landt ende zand dat van de kroon dependeert. Regium patrimonium: regius census; census fisci Regii: bona fisci Regii.
domijne/ particulier goedt/ dat upt andere tytels komt dan van de kroone. Res privata Principis: peculiaria Principis bona: privatus fiscus Principis.
dominaet/ dominatie. Dominatus, g. ûs, m. imperium, g. rii, n.
dominateurken. Asotus, g. ti, m.
domineren/ heerschappye hebben. Dominari, *p.* natus, *s.* natum. *dep. r. dat vel acc. pers. cum In: vel abl. cum In.* imperare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Imperium exercere in aliquid.
domineren/ bzaggeren. s. bzaggeren. Ferocire, ivi, itum.
domineren/ quisten. s. Quisten. Prodigere.
dominie / gebiedt. Dominium, g, nii, n. ditio, jurisdictio, g. onis, f.
dommelen/ gerucht maken. Tumultuare, *p.* avi, *s.* atum, Strepitum excitare.
dommelen gelijk de bien. Bombilare, *p.* avi, *s.* atum, Incondite & sine concentu quidpiam asperè fremere & strepere.
dommelinge/ getier. Strepitus, tumultus, g. ûs, m.
dommelinge der bien. Bombus, g. bi, m. Bombus apum: murmur apum.
domp/ damp. Vapor g. oris, m. Exhalatio, g. onis, f.
damp komende van vochtighe dingen. Humidus vapor *vel* halitus: ex humido se exhalans spiritus.
domp komende upt het water. Vapor aqueus, flatus *vel* halitus *vel* spiritus aqueus.
domp komende upt de weyen. Ex uvidis pratis humidus vapor.
domp komende upt d'aerde. Terræ exhalatio: terreus vapor, terrena exhalatio.
domp upt de mage. Vapidus fumus ex ventriculo in cerebrum erumpens.
dompen/ eenen domp van hem geven. Æstuare, vaporare, exhalare. Fumare, *p.* avi, *s.* atum. Vaporem exhalare.
dompbozstigh. s. Dempigh op de bozste. Asthmaticus.
dompgat. Vaporarium, æstuarium, g. rii spiraculum, g. li, n.
dompboren. *Cornu quo candela extinguitur.*
dompboren/ gabiks neuse. Nasus aquilinus.
dompigh. Vapidus, a, um, o.
dompighept. Vaporatio, evaporatio, exhalatio, g. onis, f.
donker. Obscurus, tenebrosus, opacus, a, um, o.

umbrosus, tenebricosus caliginosus, a um, o.
doncker/ quaedt om te verstaen. Obscurus, implexus, a, um o. Intellectu difficilis.
donkerachtigh. Subobscurus, subnubilus, a, um, o.
doncker blauw. Cyaneus, fuscus, a. um; subniger, gra, grum, o.
donckergeel. Rufus, a, um, o. Eflavo fuscus.
donckergroen. Prasinum fuscum: è viridi fuscus.
donckerroot. Fulvus, mustelinus, a, um, o.
donckeren/ doncker maken/ donckerheydt geven. Obscurare. *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
donkeren/ doncker wozden. Caligine obduci, tenebrescere.
donkerheydt. Obscuritas, g. tatis; caligo, g. ginis, f. tenebræ, g. brarum. f. *pl. num.* Offusio tenebrarum.
donckerlijck. Obscurè, tenebrosè, caliginosè, *adv.*
donder/ 't gerammel in de wolcken. Tonitrus, g. ûs, m. tonitrum, g. tri, & tonitru, g. tru, n.
het dondert. Tonat, intonat. *impers.*
donderen. Tonare, intonare, *p.* nui, *s.* nitum,
donder-kloot/ donderstraele. Fulmen g. minis, n. *Tria ejus sunt genera.* 1. Catabates, *quod magna vi in terram impingitur.* 2. Ploloës, *sive* fumosum, *quod adstat. &* 3. Arges *sive* velox, *quod ictu perimit.*
donderbaert / donderbladers. Semperbivum, g, vi, n. Sedum majus: caulis jovis: barba Jovis.
donderdagh. Dies Jovis. *Melius cum Ecclesia diceretur.* Feria quinta.
donse/ dodde. Typha, g. æ, f. Clava typhæ.
donse/ donst/ pluymen. Lanugo, g. ginis. f. Plumulæ subalares & molliores.
donse van miel. Similago, g. ginis; similа, g. læ. f. Medulla tritici.
donse van lijnwaet. Lanugo lintei.
doodt/ de doodt. Mors, g. mortis, f. lethum, g. thi, n. ut: **'t En is geen natuerlijke nogh geweldige/ maer een wijsgierighe doodt.** Non est mors naturalis nec violenta, sed philosophica.
doodt/ het sterven. Mors, g. mortis, f. Obitus, g. ûs, m, Excessus, *vel* discessus ex hac vita: extremus vitæ dies.
doodt / gestozben. Mortuus, defunctus, extinctus, a, um; exanimus, a, um, & exanimis, e, g. is, o. Morte deletus. vivis exemptos.
doodtbaere. s. doodtkiste. Feretrum, i, n. Capubus, i, m. Urna feralis.
doodt-bzaecken. s. doodts-noodt. Agon mortis.
doodtzaken/ *metaph.* Ultrò ad mortem currere

doodtkleedt. Amiculum exsequiale, ferale.
doode koole. Carbo, g. bonis, m. pruna extincta.
doode handt. Immortalis mancipii conditio: perpetua possessionis ratio: perpetui mancipii fundus, immortalis possessionis prædium.
dooden / doodtslaen. Occidere, *p.* cidi, *s.* cisum; interficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum; interimere, *p.* teremi, *s.* emptum; trucidare, necare, enecare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.* Vitam eripere: vitam auferre, mortem inferre: animam eripere, *reg. acc.* è medio tollere: internecioni dare: rebus humanis eximere, *reg. acc.*
dooden / gheliick men de beesten doodt. Mactare, jugulare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*
doodengraeber. Libitinarius, g. rii; vespillo, g. lonis, m.
dooder. s. doodtslager. Homicida, æ, m.
doodinge/ 't dooden. Interfectio, necatio. g. onis; cædes, strages, g. is, f.
doodelijk. Lethifer, mortifer, mortiferus, ra, rum: funestus, a, um, lethalis, exitialis, pernicialis, feralis, e, g. is, o.
doodtlijken. Mortifere, lethaliter, exitialiter, *adv.* Ad mortem.
doodtkiste. Capulum, g. li; feretrum, g, tri, n. loculus, g. li, m. sandapila, g. læ, libitina, g. næ, f.
doodtkistemaker. Sandapilarius, g. rii, m
doodt lichaem / pzye. Cadaver, g. veris, n.
doodtsbeen. Os defuncti *sive* emortui.
doodts-beenhups. Ossuaria, g. riæ, f.
doodts-hooft. Cranium depile cadaveris.
doodts noodt / doodt-stryдt. Agon, g. onis, m. Mortis angustiæ; morientis angustiæ; extremum decedentis luctа, certamen.
doodts-noodt/ doodtsnak. Articulus mortis: ipsum obitûs momentum: extremus decedentis halitus: ultimus vitæ spiritus.
in doodts-noodt liggen. in agone esse: animam agere, constitutum esse in lucta mortis.
doodt-siekte. Morbus lethalis.
doodtslagh/ moozt. Cædes, g. dis, f. homicidium. g. dii, n,
doodtslagh doen / nederslagh doen. Committere cædem; patrare cædem; homicidium facere.
doodtslager/ moozder. Homicida. g. dæ; sicarius, g, rii; interfector, percussor, trucidator. jugulator, g. oris, m.
doodtslager sijner ouders. patricida, g, æ, m. *ind.* parricidium, g. dii, n.

doodt-

doodtslager sijns vaders. Parricida, g. æ, m. *inde* parricidium, g. dii, n.
doodtslager sijner moeder. Matricida, g. æ, m. *inde* matricidium, g dii, n.
doodtslager sijns broeders. Fratricida, g. æ, m. *inde* fratricidium, g. dii, n.
doodtslager sijner suster. Sororicida, g. æ, m. *inde* sorocidium, g. dii, n.
doodt-sonde. Noxa capitalis; peccatum lethale *sive* mortale,
doodt steken. Transfodere, dio, *p.* fodi, *s.* fossum. *reg. acc.*
doodt-strydt. *s.* **doodsnoot.** Lucta mortis,
doodt-sweet. Sudor lethalis.
doodtverwe. Lutor, livor, pallor, g. oris, m.
De doodtverwe scheppen. Expallescere, *p.* pallui, *sine sup.* livêre. *sine prat. aut sup.* emori, morior, p. mortuus, *part.* moriturus, *dep.*
doodtverwen. Sublinere, *p.* lini *vel* livi *vel* levi. *s.* litum. *reg. acc.*
doodtverwig. Pallidus, luridus, a, um, o.
doodtvyandt. Hostis acerbissimus, infensissimus, juratus.
doodt vleesch. Gangræna, g. æ, f.
Doodt wonde. Vulnus lethale.
Dooz eens dooden mans deure kloppen. Surdo canere: surdo narrare fabulam.
doodtlage/ doodtlaeck. Vorago paludosa; abyssus limosa, gurges palustris, limosus.
doodtmaele. Livor, g, oris, m. Macula livida.
doodtnype. *Livor ultro alicubi proveniens.*
doodtschoofdeken. Gallina meleagris; Numidica, avis Pharaonis.
doof/ doobe. Surdus, a, um, o.
den dooben maecken/ al willens niet hooren. Surdum simulare; obtusæ auris hominem assimulate.
doof maecken / verdooven. Exsurdare, *p.* avi, *s.* atum. Surditate afficere. *reg. acc.* surditatem afferre, inducere, creare, *reg. dat.*
doof woorden. Exsurdescere, obsurdescere, *p.* surdui, *sine sup.*
doof sijn. Surdere, obsurdere, *p.* dui, *sin sup.*
doofachtigh dooverik. Surdaster, stra, strum; subsurdus, a, um, o.
doofachtigh zijn. Esse auris obtusæ, gravis, hebetis, stupentis.
doofheyt. Surditas, g. tatis, f. Aurium stupor.
doofhout. Lignum carriosum.
doobe coole. Carbo extinctus.
Doobe netel. Urtica innoxia.
doobe noote. Nux cariola.
doobe stemme. Vox rauca.
doogen/goedt zijn. *s.* **deugen.** Probum esse.
doogen/ toelaten / gedogen. Sinere, *p.* sivi, situm; permittere, *p.* misi, *s.* missum;

concedere, *p.* cessi, *s.* cessum; indulgêre, *p.* dulsi, *s.* dultum. *reg. dat pers. & acc. rei.* pati, tior, *p.* passus, *part.* passurus; perpeti, tior, pessus, *part.* pessurus, *dep.*
doop/ doopsel. Baptismus, g. mi, m. baptisma, g. matis, n. Lustratio pueri Christiano ritu.
doop dagh. Dies lustricus.
doopen. Baptizare, *p.* avi, *s.* atum. Initiare sacro Baptismo: initiis Christianis per sacram lustrationem imbuere.
dooper. Baptista, g, stæ, m.
doop-bonte. Baptisterium, g. rii, n. Sacer lustrandorum fons: sacra lustralium initiorum piscina: fons lustralis *vel* bistricus.
doop-naem / kersten-naem / dooz-naem. Prænomen, g. minis, n.
doopgesinde/ s. herdooper/ wederdooper. Anabaptista, æ, m. Catabaptista, æ, m.
dooz. Per, *præp. reg. acc.* s. **deur.** *cum compositis.* ut: **'t Werck is duer goet.** Est opus perbonum.
doozne. Spina, g. æ; sentis, g. tis. f. dumus, mi, m. vepres, prium, f. *pl. num.*
dooznachtigh. Spinosus, dumosus, senticosus, a; um, o.
doozn-bosch. Dumetum, senticetum, spinetum. g. ti, n.
doozn-swijn/egel. Histrix, g. stricis, m.
dooze/ dooseken. Pyxis, g. idis; capsella, cistella, pyxidula, pyxidicula, g. æ, f.
doobe. *s.* **doof.** Surdus.
dop/doppe/eyerschale. Testa ovi: putamen ovi: calyx ovi.
doppen de eyeren. Ova è testis profundere.
doppen/slempen. Helluari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* *s.* slempen. pergræcari, atus, *dep.*
doppen/indoppen. Intingere, *p.* tinxi, *s.* tinctum, *reg. acc.*
dop/ top om te spelen. Trochus, g. chi; turbo, g. binis, m.
doppen/ toppen/ met den top spelen. Ludere trocho: agitare trochum: versare turbinem.
dooz/ doozre. Aridus, torridus, siccus, exsuccus, a, um, o.
dooz-achtigh. Subaridus, a, um, o.
heel dooze. Retorridus, a, um, o.
dooz maecken/ doozen. Siccare, exsiccare, *p.* avi, *s.* atum; torrêre, *p.* torrui, *s.* tostum; torrefacere, arefacere, cio, *p.* fesi, *s.* factum. *reg. acc.* Torridum *seu* siccum facere.
dooz wooden. Arescere, exarescere, *p.* arui, *sine sup.* arefieri, tabefieri, fio, *p.* factus, *neutro pass.*
doozheydt/ doogh te. Ariditas, siccitas, g. tatis, f.
Doore. *s.* **deure.** Janua, æ.
doozinter. Dormitorium, g. rii, n.

doorne. *s.* **doozne.** Spina, æ.
dorp. Pagus, g. gi; vicus, ci, m.
van dorp/ tot dorp. Pagatim, vicatim, *adv.*
dorpachtig/ dorpsch. Rusticus, a, um, agrestis, e, g. is, o.
dorpken. Viculus, g. li, m.
dorpfeeste / dorpkermisse. Paganalia, g. liorum *vel.* lium, n. *pl. num.* Paganalia sacra: pagorum sacra solemnia: paganorum sacra anniversaria.
dorpman/ dorplieden. Paganus, vicanus, rusticanus, g. ni. rusticus, villaricus, g. ci, m. Pagi incola: pagi indigena.
dorpwijf. Pagana mulier: rustica mulier: vicana fœmina.
op sijn dorpsch / na boeren manieren/ op synboersch. Rustice, *adv.* Rustico more: agresti ritu: rusticano ritu, more, modo; rusticum in modum: agrestem in morem.
dorpel. Limen, g. minis, n.
boven-dorpel. Hyperthyron, g. ri, n. Limen superius: limen superum.
onder-dorpel. Hypothyrum, g. ri, n. Limen inferius: limen inferum.
dorschen. Triturare, *p.* avi, *s.* atum. Frumenta excutere: grana excutere.
dorscher. Tritor g. oris, m.
dorschinge/ dorschtydt. Tritura, g. ræ, f.
dorsch-vlegel. Tribulum, g, li, n. Flagellum frumentarium.
dorsch-vloer. Area, g. reæ, f.
dorst/ lust om dzinken. Sitis, g. tis, f. Bibendi cupido: potûs desiderium.
dorsten/ dorst hebben. Sitire, *p riv. s.* titum. Siti laborare: sitim pati: siti affici: potûs desiderio urgeri: siti ardere.
dorst vermeerderen. Sitim incendere: sitim exaugêre.
dorst verslan. Sitim explere, extinguere, restinguere, sedare.
dorstigh. Siticulosus, sitibundus, a, um, o.
dorven *s.* **derven.** Audere, sus.
dos/ wel in den dos zijn. Vestitum esse vestibus suffultis: vestibus abundare.
dossen/ met gevoerde kleederen kleeden. Munire vestibus suffultis: vestire duplicibus.
dose/ so veele als men eenen menschе setsens van medicyne magh ingeven. Dosis, g. sis, f.
dosijn. Dodecas, g. cadis, f.
dotelorie Delirium, g. rii; n. infania, g. niæ, f.
in dotelorie loopen. Pessum ire.
douarie. *s.* **doarie.** Dotalitium, ii, n. Donatio propter nuptias. Dotarium, ii, n.
douw/ slagh. Ictus, pulsus, g. ûs, m.
douwen. Premere comprimere, *p.* pressi, *s.* pressum; pressare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

douwinge. Compressio, g. onis, f.
douw. *Holl.* i. dauw. Ros, g. roris, m.
dop/ dopinge. Degelatio. g. onis. f.
dopen/ het dopt. Degelat, regelat.
doper dan een ey. Vitellus, g. li, m. Opi luteum: flavum ovi.
doplaege. *s.* **doodtlaege.** Vorago paludosa; abyssus limosa.
draabbe / modder. Limus, g. mi, m. lutum, g. ti, n.
draab-achtigh. Limosus, lutosus, a, um, o.
draabben. Ire per loca lutosa.
draabbers / grobe schoenen om mede door het slijk te gaen. Calcei viliores.
draabbe/ gist. Fax. g. fæcis, f.
drab-achtigh/ gestachtigh. Fæculentus, æ, um, o.
dzacht. Gestus, us, m. gestio, onis, f. Gestamen, inis, n. *s.* **dzagen.** Portare, avi, atum, *reg. acc.* Ferre, tuli, latum.
drade. *Holl.* i. rasch. Citò.
draeck. Draco, g. onis, m. Coluber alatus & cristatus.
draken bloet. Lapathum sanguineum.
draken-wortel. Dracontium, g. tii, n. dracunculus, g. li, m. anguina, g. næ, serpentaria, g. riæ, f.
drakinne. Dracæna, g. æ, f.
draeckxken. Dracunculus, g. li, masc.
draedt. Filum. g. li, n.
dzaedt/ slechten ronden rinck. Lunula. g. æ, f. Anulus sine gemmâ.
dzagen. Ferre, deferre; fero, *p.* tuli, *s.* latum; bajulare, portare, gestare, *p.* avi, *s.* atum. gerere, *p.* gessi. *s.* gestum. *reg. acc.*
dzaeghbaer / draegelyck. Portabilis, e, g. lis, o.
dzaegboom. Vectis, g. ctis, m.
dzaeghoon. Comistrum, g. stri, n.
dzaeghsetel. Gestatorium, ii, n. Sella gestatoria.
dzager/ Gestator, portator, g. oris; bajulus, gerulus, g. li; dossuarius, g. rii, m.
dzaeginge / draegt. Portatio, gestatio, g. onis, f.
dzaeginge/ maniere van kleedinge. Vestitus, cultus, g. ûs. m.
dzaght/ last. Gestamen, g. minis, n.
dzagen/ etteren/ etter brengen. Pus emittere: purulentum esse.
dzagende wonde. Vulnus purulentum: vulnus pus emittens.
dzaght van eene wonde. Pus, g. puris, n. sanies, g. niei, f.
dzaght der oogen. Delacrymatio, g. onis, f.
dzaegen/ sich comporteren/ sijn leven aenstellen. Se gerere, tractare; vitam instituere.
dzaegen/ kint draegen / groot gaen. Ure-

rum ferre. ſ. ſwanger zijn. ut: De Vrouw is ſwanger. Mulier eſt prægnans.

dzagende vrouwe. ſ. ſwangere vrouwe. Mulier gravida.

dzaght van hinde. Fœtura, g. ræ, f.

dzaght. Ferax, g. racis, o.

dzaghtighendt. Feracitas, g. tatis, f.

dzaghtwijfken. Metrix, g. tricis, f.

dzaelen/toeven/bepden. Cunctari, morari, demorari, immorari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* tardare, *p.* avi, *ſ.* atum Trahere moram: nectere moras.

dzaelend-opperwoozd/lidttrap-merk. ſ. omgebogen toezanghsteken. Accentus, circumflexus.

dzaligh. Cunctabundus, tardus, ignavus. a, um.

dzaelighlijk. Cunctanter, lente, tarde. *adv.*

dzalinge. Cunctatio, dilatio, g. onis, mora, g. ræ, f.

dzabe/dzaf/trottinge/ſchockinge. Succuſſus. g. ûs, m. ſuccuſſatio, g. onis. f.

dzaben/trotten/ſchonken. Succutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum; ſuccuſſare, *p.* avi, *ſ.* atum; *reg. acc.*

dzaeber. Suceuſſor, ſuccuſſator, g. oris, m. Equus ſuccuſſarius.

dzaepen/rollen. Vertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, circumvolvere., *p.* volvi, *ſ.* volutum; circumagere, *p.* cumegi, *ſ.* cumactum; verſare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*

dzaepaghtigh. Volubilis, e, g. lis, o. ut: 't Is een dzaepaghtige doozgang. Eſt meatus cochlearis, tortuoſus. *Vox medicorum.*

dzaep-boom/baelie. Repagulum, g. li, n.

dzaepende water. Vortex, g. ticis; gurges, g. gitis, m.

dzaephals. Torquilla, g. læ, f. *avis.*

dzaepinge des windts. Turbo, g. binis. vortex. g. ticis, m.

dzaepinge in 't hooft. Scotoma, g. matis, n. vertigo. g. ginis, f. *Inordinatus motus ſpirituum in cerebri vintriculis, à quo omnia circumagi videntur.*

dzaeijen/elders na toe dzaepen. Convertere *p.* verti, *ſ.* verſum; inflectere, *p.* flexi, *ſ.* flexum, *reg. acc.*

dzaepen/ſtoeldzaepen. Tornare, detornare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Torno conficere aliquid.

dzaepbank. Scamnum tornarium.

dzaepbeptel/dzaep-pfer. Tornus, g. ni, m.

dzaeper. Tornator. g. or is, m.

dzaeperskonſt. Toreutice, g, ces, f.

dzaeperswerk. Toreuma. g. matis, toreumatum, g. ti, n.

dzaephout. Mymphur, mamphur. g. uris. n.

dzaepinge. Tornatio, tortio, ratio, g. onis, f.

dzaeprink. Vortex, icis, m.

dzaf/ſpoelinge. Siliquæ excoctæ: furfur excoctum: gluma grani decocti.

dzaffak. Saccus palearis.

dzagine. Drachma, g. mæ, f.

dzagon. Dracontium, tii, n.

dzank. Potus, g. ûs, m. potio, g. onis, f.

dzank van honingh ende wijn. Mulſum, g. ſi, n. (*indecl.*

dzank van honigh ende azijn. Oxymeli, n.

dzank van garſt ende caliſſiehout. Piſana, g. næ, f.

dzanken van de apothekers. Carapatium, g. ti, n.

dzank der Goden/by de Heydenen. Nectar, g. ctaris, n.

dzanger. *Amplo ſed breviore corporis trunco equus Item,* Caudâ mutilus truncus.

dzanger van een duyve-hot. Decipulum columbrarium.

dzapen / *Holl.* paſſen. Convenire, *p.* veni, *ſ.* ventum, *reg. dat.*

dzapenier/dzapier. Lanaris panni mercator,

dzapenieren. Laneficium, g. cii, n. pannum.

dzaperye. Lanificium, g. cii, n.

dzabe. ſ. dzaebe. Succuſſus, ûs, m.

dzek/ſlijk. Cœnum, g. ni; lutum, g. ti, n. illuvies, g. vici, f.

dzeckich/ſlijckaghtigh. Cœnoſus, lutoſus, lutulentus. ſordidus, a, um, o.

menſchen dzeck. ſ. ſtront. Merda, æ, f. oletum, i, Excrementa humana.

dzeegen. *Fl.* dzepgen. Comminari. *p.* natus, *ſ.* natum. *dep. reg. dat.*

dzeel/*Fl.* boel. ſ. boel. Dos, tis, f.

dzeel/*Fl.* traetelen. Demulcère, *p.* mulſi, *ſ.* ſum, *reg. acc.*

dzegge / een haek met eenen lange ſtele. Harpago, g. gonis, m.

dzempel. *Holl.* dozpel. Limen, g. minis, n.

dzenke/dzenktrogh. Aquarium, g. rii, n.

dzeneken. Aquare, adaquare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Dare potum alicui.

dzeſſeren/reght maken dat krom is. Dirigere, *p.* rexi, *ſ.* rectum, *reg. acc.* Quod curvum eſt dirigere,

dzeſſeren/ maken. Parare; *p.* avi, *ſ.* atum, ſtruere. *p.* ſtruxi, *ſ.* ſtructum, *reg. acc.*

dzeſſoor/buffer. Abacus, g. ci, m.

dzete/*Holl.* Merda, g. dæ, f.

dzeve/douw. Pulſus, ictus. g. ûs, m.

dzeve/ſopfflet. Alapa, g. pæ, f. colaphus, g. phi, m.

dzeve/rpe van boomen. Series arborum.

dzevigh/heet. catuliens, g. entis, o.

dzeunen/*Holl.* ſ. daveren. Tremere, contremere, p. mui, *ſine ſup.* contremiſcere.

dzeutel. Pilula ſtercoraria.

dzeutelen. Pumilionis paſſus facere.

dzeutelerken. Nanus, g. ni, m. Homuncio gibboſus.

dzep-

drepgen. Minari, comminari, minitari, *p.* atus, atum. *dep. r. dat, perſ. & acc. rei.* Intendere minas alicui: verbis minacibus aliquem inſectari.

drepgementen/drepginge. Minæ. g. narum, f. *pl. num.*

drepghaghtigh. Minitabundus, a, um. o, minax, *g.* nacis, o.

Al drepgende. Minaciter. *adv.*

driaekel/ *vel* driakel: Theriaca, g. cæ, f.

drepgen/loghe by een haepen. Leviter conſuere, *p.* ſui, *ſ.* ſutum, *r. acc.*

drieghdraet: Filum levis ſuturæ.

dries/ drieſch/ draeklandt. Novale, g. lis; vervactum, g. cti, n. Ager novalis: ager paſcuus.

dries/ *Fl.* gemepne wepde. Pratum publicum.

drif/ drief: *Zel.* Solum ſterile: ager jejunus.

drift/ dryffandt. Glarea g. reæ, f.

drift/ banck in de zee: Brevia, g. vium, n. *pl. num.*

drije/ drp. Tres, e, tria, n. g. trium, *pl. num.*

drijbupk. Gluto, g. onis, m.

drijdaegigh/van drp daegen: Tridianus, a, um, o.

dryderhande/ drijdobbel. Triplex, *g* plicis: triplus, tergeminus, a, um, o.

dryelingen. Tergemini. g. orum, m. *pl. num.*

dryerley. ſ. drijderhande: ut: De Stadt is met driedechande wallen omſchanſt. Urbs triplici vallo cincta eſt.

op dryerley wijſe: Trifariam, tripliciter. *adv.*

drie-eenigh. ſ. drielingh. Trinus, a, um, o.

drie-eenigheyt. ſ. driehept/ driebuldigheyt: Trinitas, atis, f.

dry-hoek. Triangulus, g. li, m.

dry-hoek/ drijwegh. Trivium, g. vii, m.

dry-hoekigh. Triangularis, e, g. ris, o. triquetrus, a, um. n.

driehoeck-metingh. ſ. driehoeckmeetkunde. Trigonometria, æ, f.

dry-hondert. Trecenti, æ, a, o. *pl. num.*

drijhondert-mael. Trecenties. *adv.*

drijhoofdigh. Triceps, g. cipitis, tricephalus, a, um, o.

drijhoornigh/ dat drp hoornen heeft. Tricoris, e. g. is, o.

dry-jaerigh. Trimus, trimulus, a, um, o.

dry-jaerigen tijdt. Triennium, g. nii, n.

drieklangh. Triphthongus, i, m.

dry-lijdigh. Tricorpor, g. poris, o.

dry-mael / dry-werben. Ter. *adv.* Tribus vicibus.

drijmael grooter. Triplo major & majus.

drijmael klepnder. Triplo minor & minus.

dry-maendigh. Trimeſtris, e. g. is, o.

dry-naghtigh. Trinoctialis, e, g. is, o.

tijdt van drpe nagten. Trinoctium, g. ctii, n.

dry-pickel, Tripus, chytropus, g. podis, m.

dry-pondigh. Trilibris, e, *g.* is, o.

dry-puntigh. Trifulcus, a, um, o.

drie ſpitſigh. Tricuſpis, idis, c.

dry-ſpletigh. Trifidus, a, um, o.

dry-ſpzongen. *Holl.* Trivium, g. vii, n.

dry-ſtortigh. Trifaux, *g.* faucis, o.

dry-tandigh. Tridens, *g.* dentis, o.

dry-rongigh. Trilinguis, gue, *g.* guis, o.

dry-roonigh. Tritonus, i, m.

dzy-urigh. Trihorius, a, um. o.

tijdt van drp uren: Trihorium, *g.* rii, n.

dry boetpot: ſ. dzy-pickel: ut: Hoe hoog wozt de drieboetpot gelooft? Quanto tripus proſtat precio?

drp-boudt. Triplum, *g.* pli, n.

drijboudigh: ſ. dzyderhande. Triplex, icis, o.

drpboudigheyt: Triplicitas, atis, f.

drp-boudighlijk: ſ. op dzyerley rupſe. Tripliciter.

drp-wegh: ſ. drijhoek: ut: Op den drieweegh quam hp in d'uperſte wanhope: In trivio ad ſummam deſperationem perveniebat.

dzyf-hamer: Marculus, g. li, m. Æratiorum malleus.

drijflandt. Inſulæ fluctuantes, f. *pl. num.*

drijten: *Fl.* Pedere, *p.* pepedi, *ſine ſup.* cacare, *p.* avi, *ſ.* atum.

drijven/dwingen: Cogere, *p.* coegi, *ſ.* coactum; impellere, *p.* puli. *ſ.* pulſum, *r. acc.*

dzyven/ſtouwen: Propellere, *p.* propuli, *ſ.* pulſum. *r. acc.* ſ. ſtouwen: ut: Hp ſtout het Weete water: Ille appellit animalia ad aquam, ad bibendum.

drijven/ oeffenen: Agere, *p.* egi, actum; tractare, *p.* avi, *ſ.* atum; exercère, *p.* cui, *ſ.* citum *r. acc.*

koophandel dzijven: ſ. koopmanſchappen: Mercaturam facere.

drijven/neirſtelijk beſorgen / aenhouden: Urgere, *p.* urſi, *ſ.* urſum. *r. acc.* inſtare, *p.* inſtiti, *ſ.* inſtitum, *r. dat.*

drijven in de loght als de wolcken: Agi, *p.* actus: agitare, *p.* atus, *paſſ.* vagari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* ferri, *p.* latus, *paſſ.*

drijvinge. Actio, agitatio, *g.* onis, f.

drijven op 't water/ blotten. Fluitare, fluctuare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc. cum prap. Super; vel abl. cum In.* innatare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. dat.*

drijvinge. Fluitatio, fluctuatio, *g.* onis. f.

dzijven in ſilver oft goude: Cælare, *p.* avi, *ſ.* atum.

drijver. Cælator, g. oris, m.

drijvinge. Cælatura, g. ræ, f.

dryven/ *Fl.* Garrire, *p.* rivi, *ſ.* ritum.

drijver/ *Fl.* Garrulus, *g.* i, m.

dril / dzilie. Curſitatio, vagatio, palatio, g. onis, f.

geerne op den dzil zijn. Delectari diſcurſa-

sionibus: libenter circumcursare.

Dzillen / op den Dzil zijn. Vagari, divagari, palari, *p.* atus, *f.* atum. *dep.* circumcursare, *p.* avi, *f.* atum.

Dzilster. Mulier vaga ac levis.

Dzil om te booren. Vericulum, verticillum, g. li, n.

Dzillen/ booren. Tornare, terebrare, *p.* avi, *f.* atum. *reg. acc.*

Dzillen in sept van Dozloge/ leren esquadron maeken ende veranderen Exercêre milites ad agmen formandum vel mutandum.

Dzilnote. *Fl.* Mola nucea.

Dzinken. Bibere. *p.* bibi, *f.* bibitum. *r. acc.*

Dzinken/ slempen/ lekken en suppen. Potare, potitare, *p.* avi, *f.* atum: potationi indulgêre: ingurgitare se potu: largius bibere.

Dzinkaghtigh/ Dzinksughtigh. Bibax. g. bacis, bibaculus, bibosus, bibulus, a, um, o. bibo, g. bonis, m.

Dzinkbroeder/ dzinkgesel. Potator, compotor, g. oris; combibo, g. bonis, m.

Dzink-kop. Cyathus. g. thi: m.

Dzinkelijk. Potabilis, e, g. is, o.

Dzinkgeldt/ dzinkgelagh. Symposium, g. sii: n. compotatio, g. onis, f.

Dzinkfeeste/ dzinkpenningh. Donativum, g. vi, n. Donum epulare.

Dzinkpot. Poculum, g. li, n.

Dzinkschaele. Scyphus, g. phi, m. patera, g. ræ, f.

't is een dzinkspier. Est musculus bibitorius, *Vox Anatomicorum.*

Dzinksuster. Compotrix, g. tricis, f.

Dzingen/ persen. Premere, comprimere, *p.* pressi, *f.* pressum; pressare, *p.* avi, *f.* atum. *reg. acc.*

Dzingen / iet dzijven. Urgêre, *p.* ursi. *f.* ursum. *r. acc.* instare, *p.* institi, institum. *r. dat.*

Dzinger. Pressor, compressor, g. oris, masc.

Dzinghreden. f. dzinghbeslnpt / indzangh/ bewegende bewysreden / optellingh. Inductio, onis, f.

Dzoef/ dzoedigh / bedzoeft. Tristis, e, g. is: mœstus, a, um; mœrens, g. rentis, o. Tristitiâ *vel* mœstitiâ affectus.

Dzoedige saeke. Res luctuosa: res deplorandæ: res deploratu digna.

Dzoefaghtigh. Subtristis, e, g. is, o.

Dzoeffenisse/ dzoefheydt. Tristitia: mœstitia, g. tiæ, f. luctus, g. ûs; mœror, g. roris, m. turbatio, conturbatio, perturbatio, g. onis, f.

Dzoefligh. Mœstè, dolenter. *adv.*

Dzoef maeken / bedzoeven. Turbare, conturbare, tristare, contristare, *p.* avi, *f.* atum; affligere, *p.* fixi, *f.* fictum, *r. acc.* Tristitiâ

vel mœstitiâ aliquem afficere.

Dzoef zijn. Dolêre, *p.* lui. *f.* litum; mœrêre, *p.* mœstus sui. *sin. sup. neutro. pass.* tristari, *p.* atus. *pass.* Mœrore *vel* mœstitia affici.

Dzoef weder. Cœlum nubilum.

Dzoes/ den Dzoes. Cacodæmon, g. monis, m; *Drusus olim erat Romanorum fortissimus, Tiberii Imp. frater, Saxonibus formidabilis qui proinde, malum cuipiam imprecaturi, à Druso cum tolli optabant. Inde ad Belgas dimanavit, & pro Diabolo usurpatur.*

den Dzoes in den kop hebben. A furiis agitari: furias pati.

Dzoes/ Dzossen. Fæx, g. fæcis, f.

Dzoessen van wijn. Floces. g. cium, f. *pl. num.*

Dzoessem van olie. Præces, g. cium, f. *pl. num.* amurca, g. cæ, f.

Dzooger/ Dzoogist. f. Dzoogerye/ Dzoogist. Pharmacopola, æ, m.

Dzooghreden. f. Wanschikkelijk of ondeugend beslupt. Paralogismus, i, m. **Dzoogreden. f. Leuswijsheydt/ bedziegelijke sluptreden.** Sophisma, is, m.

Dzol/ iet dat rondt en ende cozt is. *Res teres & Rotunda.*

ronden. Convolvere, *p.* volvi, *f.* volutum. *r. acc.*

Dzol/ steutel. Stercus rotundum & durum: pila stercoraria.

Dzollen/ Dzollekens kakken. Stercora duriora egerere, *p.* egesti, *f.* egestum.

Dzol/ Dzolligh/ genoegelijk. Facetus, festivus, lepidus, a, um, o.

Dzolligheyt. Festivitas, g. tatis, f. Festivum *vel* lepidum quid.

Dzolligh/ onvolligh/ dies/ quellijk. Morosus, a, um, difficilis, e, g. is, o.

Dzom/ Dzomgaeren. Licium, g. cii; titivillitium, g. tii, o.

Dzomedaris. Dromas, g. madis, m.

Dzommel / dight by een gepakte dingen. Res simul compactæ.

den Dzommel te koop hebben. Mire actitare.

Dzommeltjen / cozt ende dik menschken. Homuncio, g. onis, o.

Dzonk. Haustus, potus, g. ûs, m.

Dzonkaert. Potor, potator, g. oris; ebriosus, vinosus, bibulus, g. i, n. Vini intemperantissimus; ampulla bibacior: natus ad vina perdenda.

Dzonkaerts siekte. Crapula, g. læ, f.

Dzonken. Ebrius, temulentus, a, um. o. Vino plenus: vino madidus; vino obrutus.

Dzonken dzinken. Inebriare se: vino se obmere: ad ebrietatem bibere.

Dzonken maeken. Inebriare, *p.* avi, *f.* atum. *r. acc.*

Dzonkenschap. Ebrietas, *p.* tatis: temulentia, violentia, g. tiæ, f.

Dzonkersse / dzonkentunte. Multibiba. g. ba; ebriosa, g. læ, f.

Dzonkaerts pupsten. Vari, g. rorum, m. *pl. num.*

Dzonen/ *Holl.* **dzennen/ daveren.** Tremere, *p.* mui. *sine sup.*

Dzoogh/ gedzooght / dozre. Siccus, torridus aridus, exsuccus, a, um, o.

Dzooghaghtigh. Subaridus, a, um. o.

Dzoogh worden. Arescere, exarescere, *p.* arui, *sine sup.* arefieri, fio, *p.* factus. *neutro. pass.*

Dzoogh zijn. Arêre, *p.* rui. *sine sup.*

Dzoogaerdt/ dzoogist. Homo siccus: homo tenax, valdè avarus.

Dzooghdoek/ handtdoek. Mantile, g. lis, n.

Dzooghdoek/ bodde. Penicillus, g. li, n.

Dzooghte. Siccitas, g. tatis, f.

Dzooghte/ santplaete in zee. Brevia, g. vium. n. *pl. num.* pulvinus, g. ni, m.

Dzoogelijk. Siccè. *adv.*

Dzoogen/ dzoogh maeken. Siccare, exsiccare, desiccare, *p.* avi, *f.* atum. *r. acc.* aretacere, cio, *p.* feci, *f.* factum.

Dzoogen/ sweet ost nattighept afvaergen. Abstergere *vel* extergere, *p.* tersi, *f.* tersum.

in den rook dzoogen. Infumare, *p.* avi, *f.* atum. *r. acc.*

Dzogerp/ daer niet veel ten besten en valt. Ingentia, g. tiæ; penuria, g. riæ, f.

Dzooghs beks. Jejuno ore: sicco stomacho.

in de Sonne dzoogen. Insolare, *p.* avi, *f.* atum. *r. acc.*

Dzooginge. Siccatio, exsiccatio, g. onis, f.

Dzoogh crauwsel. Petigo, impetigo, g. ginis, f.

Dzoogh-scheiren. pannum tondêre. *p.* totondi, *f.* tonsum.

Dzoogh-scheirer, panni-tonsor. g. soris, m.

Dzoogerye. pharmaca, g. corum; aromata, g. tum, n. *pl. num.*

Dzoogerp winkel pharmacopolium, g. lii, n.

Dzoogist. pharmacopola. g. læ, m.

Dzooghberepende art senpkonst. Medicina pharmaceutica.

Dzoom. Somnium, g. nii, n. somnia, g. niorum, n. *pl. num.*

Dzoomachtigh/ Dzoomigh. Somniosus, somniculosus, a, um, o. Insomniis obnoxius.

Dzoombedieder. Somniorum interpres.

Dzoomelijk. Somniculosè, oscitanter, *adv.*

Dzoomen. Somniare, *p.* avi. *f.* atum. Somnium videre, habêre.

Dzoomende. In somniis, *vel* somniando *gerund.*

Dzoomer. Somniator, dormitator, goris, m.

Dzoomersse. Somniatrix, g. tricis, f.

Dzoominghe / 't Dzoomen. Somniatio, g. onis, f.

Dzoom/ fabeltjen. Somnium, g. nii: commentum, g. ti, n. fabula, g. læ, f.

't is dzoom dat ghy seght. Somnia narras; meras loqueris fabulas.

Dzoomen/ versieren. Excogitare, *p.* avi, *f.* atum, invenire, adinvenire, *p.* veni, *f.* ventum, reperire, *p.* peri, *f.* pertum: comminisci, commenius. *dep. r. acc.*

Dzoomer vol gepeynsen. Cogitabundus, a, um, o. melancholicus, g. ci, m.

Dzoop/ &c. Dzup/ &c. Gutta, æ, f.

Dzoosen/ slupmeren. Dormitare, *p.* avi, *f.* atum: dormiscere, *sine prat. & sup.*

Dzooser. Dormitator, g. oris, m.

Dzop/ &c. f. **Dzup/ &c.** stilla, æ, f.

Dzopighept/ *Fl.* **waterzucht.** Hydrops, g. pis.

Dzossaert. Satrapa, g. pæ, m.

Dzossaertschap. Satrapia, g. piæ, f.

Dzuck/ lijden/ dzoefheydt. Tristitia, mœstitia, g. tiæ; pressura, g. ræ: anxietas, g. tatis, f.

Dzuckelijk. Tristis, e, g. is, o.

Dzuckelijken. Afflictè, mœstè. *adv.*

Dzuckelijk sien. Tristiore esse vultu.

Dzuck / dzuckinge / dzuckscl / pzentinge. Impressio, g. onis, f.

Dzuckperse. prælum, g. li, n.

Dzucken/ pzinten. Imprimere, *p.* pressi, *f.* pressum: excudere, *p.* cudi, *f.* cusum. *r. acc.*

Dzucker. Impressor, excussor, g. oris: typographus, chalcographus, g. phi, m.

Dzuckerye. Typographia, chalcographia, g. phiæ, f.

Dzup/ dzuppel. Gutta, g. tæ: stilla, g. læ, f.

met dzuppelen. Guttatim. *adv.*

Dzuppeltjen. Guttula, g. læ, f.

Dzuppen/ dzuppelen. Stillare. *p.* avi, *f.* atum. Guttatim manare, guttatim defluere.

Dzuppen/ bedzuppen met bet. Instillare aliquid pinguedine, instillare alicui pinguedinem.

Dzuppelpisse. Stranguria, g. riæ, f. Urinæ stillicidium.

Dzuppinge. Manitiæ, stillatio, g. onis, f.

Dzuppel van bet. Liquamen, g. minis, n.

Dzupf/ Dzupbe. Uva, g. væ, f. botrus, g. tri. m.

Dzupbe van muscadel. Uva Apiana.

drupsbesie blies. Tunica uvea.

drupsstele. Scapus, g. pi, m.

Dzupstak. Racemus, g. mi, m.

Dzupben plucken. Vindemiare, *p.* avi, *f.* atum. *r. acc.*

Dzupbenplukker. Vindemiator, g. oris, m

drupbenpluckinge. Vindemia, g. miæ: racematio, g. onis, f.

drupserupdt. Botrys, g. tryis *vel* tryos, m. ambrosia, g. siæ, f.

drupsen. Suggredi, dior, *p.* gressus, *f.* gres-

ſum, *dep.* Latenter *ſive* clam ire.
druplen gaen. Se ſubducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum.
druppen. *ſ.* druppen. Stillare, avi, atum.
druppende oogen hebben. Lippire, *p.* ivi, *ſ.* itum,
druppneuſe. Naſus ſtillans.
druppoogigh. Lippus, a, um, o.
drupper. Stillicidium Venereum.
drupſch/gedrupſch. Strepitus, fremitus, impetus, g. tûs; ſuſurrus, g. ri, m. murmur, g. muris, n.
drupſchen. Strepere, *p.* pui, *ſ.* pitum; ſtridere, *p.* di, *ſine ſup.* fremere, *p.* mui, *ſ.* mitum.
drupve. *ſ.* Drupf. Uva, æ, f.
drp. *ſ.* Drije. Tres, e, ia. n. *pl. num.*
dubbel. *ſ.* Dobbel. Duplex, icis, o.
dubben/twyfelen. Dubitare, ſubdubitare, *p.* avi. *ſ.* atum.
dubbinge. Dubitatio, hæſitatio, g. onis, f.
dubieus/een die twyfelt/oft/een ſaecke die twyfelaghtigh ende onſeker is. Dubius, incertus, a, um; anceps, g. cipitis, o.
ducaet/goude munt. Ducatus nummus, aureus ducatus.
ducaton/ſilvere munte. Ducatus minor, ducatus argenteus.
dughte/vreeſe. Timor, g. moris; metus, g. ûs, m.
dughten/vreeſen. Vereri, *p.* veritus. *dep.* metuere, tui, *ſine ſup. reg. acc.*
't is te dughten/'t ſtaet te dugten. Verendum eſt, ne; metuendum eſt, ne. *cum ſubj. verbo.*
ducken. *ſ.* Dupken. Caput demittere: urinare, avi, atum: abſcondere ſe.
duer/den tydt dat iet duert. Ævitas, perpetuitas, g. tatis; perennatio, g. onis, f.
't en ſal genen duer hebben. Non videbit ævum: non perennabit: non perpetrabit: haud diuturnum erit.
genen duer hebben/ongeruſt zyn. Inquietum eſſe.
dueren. Durare, perdurare, perpetuare, *p.* avi, *ſ.* atum. Diuturnum eſſe: perpetuum eſſe.
ik en kan niet gedueren van jeuckſel. Non poſſum tolerare *vel* perferre pruritum; pruritus valde mihi eſt moleſtus. *& ſis in ſimilibus.*
duerigh Durabilis, e. g. is, o. *ſ.* Geduerigh. Aſſiduus, a um. o. perpes, etis, o.
dueringh. ut: 't Is een onafhangende dueringh. Eſt duratio independens. 't Is een maet van dueringh. Eſt menſura durationis.
duf/douw. Ictus, pulſus, impulſus, g. ûs, m.
duffen/douwen/eenen duf geven. Tundere, tutudi, *ſ.* tuſum; pulſare, *p.* avi, *ſ.* atum, trudere, *p.* truſi, *ſ.* truſum: impel-

lere, *p.* puli, *ſ.* pulſum. *reg. acc.*
duffen/ſlaen. Percutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum: verberare, *p.* avi, atum. *reg. acc.*
dul-ſteen/tof ſteen/ruf-ſteen/ Tophus, g. phi, m.
dul/dol/dollaert. Inſanus, furioſus, manicus, fanaticus, veſanus, a, um, o. inops mentis: mente captus; mente lapſus.
dul zyn. Furere. *ſine prat. aut ſup.* inſanire, *p.* ivi, *ſ.* itum. Mentis errore laborare: furiis agitari.
dulmaecken. Dementare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.* Inſanum reddere: furioſum reddere, in furorem agere: ad inſaniam adigere.
dul worden. Inſaniâ corripi: mente capi: mente labi: in furorem prolabi.
dul-kop. Phreneticus, a, um, o.
dul-koppingh. Cerebroſus, a, um o.
dul-krupt. Solanum mortale *ſive* lethale.
dullhups. Morotrophium, g. ii. n.
dullighedt. Inſania, veſania, g. niæ; dementia, amentia, g. tiæ; rabies, g. biei; phreneſis, g. ſis, f. furor, g. oris, m.
dullighlyk. Furioſè, inſanè. *adv.*
dun. Tenuis, ſubtilis, gracilis, exilis, e, g. is, ratus; fluidus, a, um, o.
dunaghtigh. Subtenuis, e, g. is, o.
dun-geſaept. Ratus, a. um, n. Inventu rarus.
dun-hairigh. Raripilus. a, um, o.
dun-ſlaepigh. Leviſomnus. a, um, o.
dunnekens. Subtiliter, exiliter, tenuiter, rariter, *adv.*
dunnen. Tenuare, attenuare, macerare, *p.* avi, *ſ.* atum; rarefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.* Gracilem reddere.
dunnen darm. Alvi profluvium, venter laxus *vel* fluidus.
dunnen dyck. Forium, g. rii, n.
dunnighedt. Tenuitas, raritas, g. tatis. f.
voghtige dunnighedt. Liquor, g. oris, m.
dunk/dunkinge. Opinio, g. onis, phantaſia, ſiæ, f.
met den dunck gequelt zyn. Suſpicere ſe & admirari, ſibi ipſi magnum eſſe: nimium ſibi placere: multum ſibi tribuere, arrogare, aſſumere.
duncken. Opinari, arbitrari, *p.* atus, *ſ.* atum. *dep.* videri, *p.* viſum eſt. *impers.*
wat dunkt u. Quid tibi videtur?
mp dunkt. Videor, mihi videtur.
dunne/*Holl.* **ſlaep des hoofts.** Tempora, g. rum, n. *pl. num.*
duplike in Veght. Iterata rei defenſio.
dus/aldus. Sic, ita, *adv.* Hoc modo, hunc in modum.
dus/daerom. Igitur, itaque, propterea. *adv.*
dusdanigh. Hujuſmodi, ejuſmodi, iſtiuſmodi, o. *indecl.*
dut/*Holl.* Delirium, g. rii, n.

dut/

dut/dut. Nugæ, nugæ. *Interj. contemnenti.*
duwiere. *Fl.* Spelunca, g. cæ, f.
dupken/'t hooft nepgen. Inclinare, *p.* avi, *ſ.* atum. Caput demittere, *p.* miſi, *ſ.* miſſum.
dupken/ſich bergen/ſchuplen. Latere, *p.* tui, *ſine ſup.* deliteſcere, *p.* litui. *ſine ſup.* Abdere ſe, latebras quærere, diverticula quærere.
dupken/ſich t'onder geven/ſwichten/ *ſ.* Swichten. Submittere ſe.
dupken/onder 't water douwen. Mergere, immergere, demergere, *p.* merſi, *ſ.* ſum. *reg. acc.*
dupken. Urinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *&* urinari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*
dupker/die onder 't water gaet. Urinator, g. oris, m.
dupkerken. *avis.* Urinatrix, g. tricis, f. mergus, mergulus, g. li, m.
dupdelyk. Expreſsè, ſignater, *adv.* explanatè, explicate.
dupden. Signare, notare, *p.* avi, *ſ.* atum; innuere, *p.* nui, *ſ.* nutum. *reg. acc.*
dupf/duyve. Columbus, g. bi, m. columba, g. bæ, f.
duyverik. Columbus, g. bi, m.
duyvinne. Columba, g. bæ, f.
tamme duyve. Columbus *vel* columbi circa: domeſtica columba.
wilde duyve. Palumbus, g. bi; palumbes, g. bis, m.
dupſken. Columbulus, g. li; pipio, g. onis, m. pullus columbinus.
duyven-cot/duyven-huys/duyven-neſt/duyven-ſlagh. Columbarium, g. rii, n. periſtereon, g. onis, m. Nidus columbarius: loculamentum columbarium.
duyven-vater. *Holl. Libi genus quod ſirenæ loco datur.*
van de duyve. Columbinus, a, um, o.
duyve. Aſſula, g. læ, f.
in duygen vallen. Interire, perire, diſperire, eo, *p.* ivi *&* ii, *ſ.* itum; intercidere, *p.* cedi, *ſ.* caſum; **extingui**, *p.* tinctus, *paſſ.* corruere, *p.* rui, *ſ.* rutum.
duym. Pollex, g. licis, m.
duymelink. Theca pollicis.
duym-yſers. Manicæ, g. carum, f. *pl. num.*
duym-yſeren. Manicas alicui injicere *vel* innectere.
duym-krupdt: Pecunia, g. niæ, f.
duyne/ſantberg aen de zee-kant: Littoralis moles arenaria: littoris agger arenarius: frons erectior arenarii littoris.
duyn-houdt: Vertagus, g. gi, m.
duyn-rooſken: *vulgò* Roſa Dunenſis.
duynſt/ *Fl.* **Vonſt:** Lanugo, g. ginis, f.
duyven/duyvende gaen. Demiſſo capite incedere.

duyver/die al duyvende gaet. Melancholicus, g. lici, m.
duyſelen. Obſtupêre, *p.* ſtupui, *ſine ſup.* Vertigine laborare.
duyſelinge. Vertigo capitis.
duyſent/duyſt. Mille, *indecl. in ſing. in plur.* milla, g. lium, n. Mille, *adjecti. pl. num. indeclin.* o.
duyſent mael. Millies, *adv.*
duyſter. Obſcurus, a, um, o. *ſ.* donker.
duyt/negenmanneken. Triens, g. entis, m.
op een duyt. Plane, omnino, prorſus, *adv.*
duyve. Columba, g. bæ: *ſ.* Duyf. ut: Waer neſtelen de duyven? Ubi nidulantur columbæ?
duyvel. Diabolus, g. li; cacodæmon, g. monis; ſatanas, g. næ, m. Malus genius.
duyvel/ *&* **duyvelinne/** *metaph.* Extremè improbus, ex aſſe nequam.
duyvelen/vloecken. Per Acheronta jurare.
duyvelrye. Præſtigiæ, g. giarum, f. *pl. num.* Impoſturæ diabolicæ.
duyvelvan. Exorciſmus, i, m.
duyvelvannigh. Exorciſatio, onis, f.
duyvelveſchryving/ *ſ.* **duyvelkunde.** Dæmonologia, æ, f.
duyvel vroodt. Fungus, g. gi; boletus, g. ti, m.
duyvelſch. Diabolicus, a, um, o. ut: 't Is Duyvelry. Eſt magia Diabolica.
duyvels dreck. Laſer medicum, n. *herba.*
duyvels nieſch. Peplus, g. pli, m.
duyvelſuchtigh/beſeten. Dæmoniacus, a, um, o.
duyven-kervel. Fumaria, g. riæ, f. capnion, g. nii, n, *herba.*
dwaele. *Fl.* **dweyle.** Mappa, æ, f. peniculus, i, m.
dwaelen / *Holl.* **doolen.** Errare, deerrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *vide accuratius* **dolen.** ut: 't Is een dwaelende zenuw. Eſt nervus vagus.
dwaelinge in 't water. Vortex, g. ticis, m.
dwaen/dwaegen. *Holl. Fl.* Lavare, *p.* lavi, *ſ.* lotum, lautum *&* lavatum.
dwaes/ *ſ.* **ſot.** Stultus, a, um, o.
dwaeſelachtigh. Phantaſticus, a, um, o.
dwaeshedt. Stultitia, g. tiæ, f. *ſ.* ſottigheyt/ Sotternye. Fatuitas, atis, f.
dwaeſelyk. Stultè, *adv. ſ.* ſotteliyk. Stolidè.
dwank/bedwank. Coactio, g. onis, f. vis, *acc.* vim, *abl.* vi, *in ſing.* f.
dweip/dweyen/ *ſ.* Sot/ſot zyn. ut: De dweyen dweyen. Stulti ſtultitiam produnt.
dweers/oft
dweirs. Obliquus; transverſus, a, um, o.
dweirshout. Lignum tranſverſum. *Item.* een galge. Patibulum, g. li, n.
dweirſe balken. Tranſverſaria, tranſtra, g. orum, n. *pl. num.*

dweirselijk. Oblique, transversim. *adv.*
dweirsen. Transversare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
dweile/ *Fl.* Yandtdoek/dzooghdoek. Mappa. *g.* æ. f. mantile *g.* lis, n.
dweilen. Tergere, *p.* tersi, *s.* sum. *r. acc.*
dweilier. Mantiliotheca, *g.* æ. f.
dwergh/ naenken/ naemtjen. Nanus, *g.* ni; Pygmæus, *g.* mæi; pumilus, *g.* li, pumilio, *g.* onis, m.
dwijn/dobbelgaeren. Filum duplarium.
dwingen / noodsaeken. Cogere, *p.* coëgi, *s.* coactum; compellere. *p.* compuli, *s.* pulsum; adigere, *p.* adegi, *s.* adactum. *r. acc.*
dwingen / temmen. Coërcere, *p.* coërcui, *s.* coërcitum; cohibere. *p.* bui, *s.* bitum; compescere, *p.* scui, *s.* scitum; frenare, *p.* avi, *s.* atum; domare, edomare, *p.* domui, *s.* domitum, *r. acc.*
dwangh-dienst. Angaria. *g.* riæ, f.
dwangh-hups. Pristrinum *g.* ni, n. *Locus coercendis nefariis destinatus.*
dwinghlandt. Castigator, domitor, *g.* oris, m.
dwingende wet, Lex coactiva.

E.

EBatemetspel/tijdtpasseringe. Ludus, *g* di, lusus, *g.* ûs, m. oblectio, *g.* onis, f. Animi relaxatio.
Ebbe. Reflexus *vel* recessus maris; mare recedens, decrescens, refluum.
eben/ ebenhout. Ebenus, *g.* ni, f.
echel. Hirudo, *g.* dinis; sanguisuga, *g.* gæ, f.
Echt/ wettigh. Legitimus, justus, a, um, o
Echte/ echtenstaet/ echtschap/ echtstant. Matrimonium, conjugium, connubium, *g.* ii, n. Fœdus matrimonii.
Echtbreker. Adulter *g.* teri, m.
Echtelijk gebooren. Legitimo matrimonio natus.
Echte lieden. Conjuges, *g.* gum, m. *pl. num.*
Echteloos. Illegitimus, nothus, a, um, o.
Echte kinderen. Filii legitimi. *pl. num.*
Echt-man, Maritus, *g.* ti. m.
Echtschendinge, Divortium, *g.* tii, n.
Echt-brouwe. Uxor, *g.* oris: marita, *g.* æ, f.
Eclips/ verdupsternge. Obscuratio, obtenebratio, *g.* onis, eclipsis, *g.* sis, f.
Eclips aen de Sonne. Eclipsis solis: defectus solis: deliquium solis.
'tis Eclips aen de Sonne. Sol obscuratur: sol deficit: solis deliquium est: sol patitur eclipsim.
Eclips aen de Mane. Deliquium Lunæ.
Edel/ eel/ Edelman/ van edele afkomste. Nobilis, illustris. e, *g.* is: generosus, a, um. Homo nobilis: vir nobilis: gente *vel* genere ortus: nobili stirpe editus: illustri loco natus.

den Edelman spelen. Agere nobilem, agere pro nobili: gerere se pro nobili.
Edeldom/ edelheyt/ qualiteyt van eenen edelman. Nobilitas, generositas, *g.* tatis, f. Generis nobilitas, generositas: claritudo: nobile genus.
den Edeldom/ d'Edelen. Nobilitas, tatis, f. Nobilitatis decuria *sive* corpus.
edelen / veredelen / maken / nobiliteren. Nobilitare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.* Plebejo jus nobilitatis dare: in plebejum prærogativam nobilium conferre.
versch edel gemaekt. Nobilibus nuper adscriptus: in nobilium ordinem paulo antè allectus.
edellinck. Nobilis adolescens: juvenis generosi sanguinis.
edellinck. *ironice.* Delicatulus. *g.* li, m.
edel/ kostelijk. Pretiosus, a, um, o, f. kostelijk. Sumptuosus, a, um, o.
edel gesteente. Gemma, *g.* mæ, f. Lapis *seu* lapillus pretiosus.
edel/ fyn/ dun. Subtilis, e. *g.* is. o.
edelvot/heylvot. Passer, ris, m.
edik/ *s.* asyn. Acetum, *g.* ti, n.
eeke/ *s.* eenke. *Fl.* Quercus, *g.* cûs, f.
eekel. Glans, *g.* andis, f.
eekhoorentjen. Sciurus, ri, m.
Eedt. Jusjurandum, *g.* juris jurandi: juramentum, *g.* ri, n.
Eedt op conscientie. Jusjurandum ex animi sententia.
dieren Eedt. Jusjurandum per gravissima quæque, per sanctissima quælibet.
valschen Eedt. Perjurium *g.* rii, n.
solemnelen Eedt. Conceptis verbis jusjurandum, ex solemni formula jusjurandum.
Eedt van getrouwigheyt. Sacramentum fidelitatis. *s.* homagie. Fides clientelaris.
Eedt doen. Jurare, jurejurare, *p.* avi, *s.* atum. *r. dat. vel acc. Cum per.* Jusjurandum dare: juramentum præstare: sacramentum dicere. *r. dat.*
valschen Eedt doen. Pejerare, *p.* avi. *s.* atum.
op Eedt. Jurato. *adv.* Interposito juramento: interveniente jurejurando.
op Eedt verklaren. Jurato asserere; Juramento affirmare. *r. acc.*
op mijnen Eedt/ op mijnen Eedt. Juratò assero: jurejurando ajo; jurato mihi potes credere: juratus hoc affirmo.
Eedt-breken. Perjurare, pejerare, *p.* avi, *s.* atum. Juramentum infringere.
Eedt-breker. Perjurus, a. um, o.
Eedt-brekinge. Perjurium, *g.* ii, m.
Eedt-genote. Fœderatus, a, um, o. (nior.
Eefbrouwe/ *Fl.* jonkbrouwe. domina juSegenisse. Inguen, *g.* guinis, n.
eemer. Hydria, *g.* driæ. urna, *g.* næ: situla. g. læ f.

eemer-

eemerschupte. Scapha, *g.* phæ, m.
een/ *articulus* niet tellende. ut: Een man. Vir *non* unus vir.
een/ iewers een / sonder iet sekers te beschrijven. Quidam, quædam. quoddam, *g.* cujusdam, *d.* cuidam, *pron.* o.
eenigmael/ iewers eens. Unquam, aliquando. *adv.*
eenighsints. Aliquo modo.
eenigen tijdt. Aliquo tempore.
eens/ op eenen tijdt. Aliquando.
een/ in getal. Unus, a, um, o. *g.* unius, *d.* uni. *sing. num. tantum.*
een van beyden. Alteruter, utra, utrum, *g.* alterutrius, *d.* alterutri. *pron.*
eenderhande/ eenderley. Uniusmodi, *indecl.* uniformis, e, *g.* is, o.
eenheyt/ eenigheyt. Unitas, *g.* tatis, f.
eenjarigh. Hornus, anniculus, a, um, o.
eenigh. Unicus, a, um, o.
eenighlijk. Unicè. *adv.*
eentjen. Monas, *g.* nadis, f.
eenmael/ eens/ een-werf. Semel. *adv.* una vice.
een bladt/ *herba.* unifolium, *g.* lii, monophyllum, *g.* li, n.
een-klippingh. *Fl.* Cælebs, *g.* libris, e.
een-coren. Frumentum monococcon.
eendzacht/ eendzachtigheydt. Concordia, *g.* diæ, pax, *g.* pacis; unanimitas, *g.* tatis, f.
eendzachtigh. Concors, *g.* cordis; unanimis, e, *g.* is, o.
eendzachtigh zijn. Concordes esse: unanimiter vivere: concorditer vivere: concordiam invicem alere.
eendzachtighlijk. Concorditer, unanimiter. *adv.* uno ore: uno animo: unanimi consensu.
eenhertigh. *s.* eendzachtigh. Concors, dis, o.
Een-horen. Unicornis, *g.* nis; monoceros, *g.* totis, m.
een jegelijk. Unusquisque, unaquæque, unumquodque *vel* unumquidque, *g.* uniuscujusque, *d.* unicuique, quilibet, quælibet, quodlibet, *vel* quidlibet, *g.* cujuslibet, *d.* cuilibet.
eenlijk/ schroomelijk. Terribilis, horribilis, e, *g.* lis: horrendus, a, um, o.
eenlijk om hooren. Terribile auditu.
eenlijk om sien. Terribile visu.
eenlijke plaetse. Solitudo, *g.* dinis, f. Locus solitarius: locus terribilis, horridus.
eenloopigh. Solivagus, a, um, o.
eenmoedigh/ eenmoedigheyt. *s.* eendzachtigh. ut: d'Eendzachtige pzijsen hooghlijk d'eenmoedigheyt. Concordes concordiam ad cœlum extollunt.
een ooge/ een-oogigh. Unoculus, monoculus, luscus, monopthalmus, a, um, o.

eenparigh/ gestadigh. Continuus, assiduus, a. um, o.
eenparelijk / verbolgens / recht-henen. Continuo ordine.
eenparelijk/ allegader. Simul, una, pariter, *adv.*
eens zijn / accoorderen met malkanderen. Convenire, *p* veni, *s.* ventum. *s.* over een komen. ut: De copy komt met het Origineel over een. Exemplum cum archetypo, autographo congruit & cohæret.
eens zijn/ t'samen heulen. Conspirare, *p.* avi, *s.* atum.
eensaem/ eenselsigh. Solitarius, a, um, o, solus, a, um, o. *g.* solius. *d.* soli.
eensaemheydt. Solitudo, *g.* dinis, f.
eensaemlijk. Solitarie. *adv.*
eensdeels. Partim. *adv.*
eensgelijks. Similiter. *adv.*
eensgesint. *s.* eendzachtigh. Concors, dis o.
eenstemmigh. Consonus. a, um; consonans, concordans, *g.* antis. o. *r. dat.*
eenstemmigheydt. Harmonia, symphonia. *g.* niæ; consonantia, *g.* tiæ, f. Vocum concordia.
eentydigh. Coævus, coæquus, coætaneus, a, um, o.
eenvierdigh. Uniformis, e, *g.* is, o.
eenvierdighlijk. Uniformiter. *adv.*
een-verwigh. Concolor, unicolor. *g.* loris, o.
eenvoudigh / enkel. Simplex, *g.* plicis: simplus, a, um. o.
eenvoudigh/ slecht/ gemeyn. Vulgaris, popularis, e, *g.* ris; plebejus, gregarius, a, um, o.
eenvoudigh / oprecht / sonder gevepnstheydt. Integer, gra, grum, candidus, apertus, sincerus, purus, a, um, o. Nulla simulatione tectus.
eenvoudigheyt/ oprechtigheydt. Simplicitas, sinceritas, integritas, *g.* tatis, f. candor, *g.* oris, m.
eenvoudighlijk henen seggen. Diere simpliciter: eloqui simpliciter: pinguiore Minervâ agere: crassiore Musâ dicere. *Plura in* simpel. ut: Berispt hem vziendelijck ende simpel. Reprehende eum amicè & simpliciter.
eenwilligh. *s.* eendzachtigh. Concors, dis, o.
eer/ vzoeger/ tijdelijker. Prius, citius: maturius. *adv.*
eergister. Nudius tertius. *adv.*
eer dan men wel mepnt. Opinione velocius, citius quam credas, quàm quis opinetur.
eer lange. Brevi, propediem. *adv.*
eer/ liever. Potius. *adv.*
eertijdts. Olim, quondam, pridem. *adv.*
eertijdigh, Pristinus, a, um, o.
eer/ eere/ respect. Honor, honos, *g.* noris, m. reverentia, *g.* tiæ, veneratio, *g.* oris, f.

eere/weirdigheyt. Honor, honos, g. noris, m. honores, g. rum, m. *pl. num.* dignitas, g. tatis, f. Honoris gradus; fastigium dignitatis.
eere/ reputatie. Fama, g. æ. æxistimatio, g. onis, f.
in eeren houden. Summo honore afficere: officiosissimè colere, *reg. acc.*
in hoogen eeren zijn. In magno honore esse: summo loco esse.
na eere staen. Captare honores: venerari honores: aucupari honores.
tot eeren comen. Emergere ad honores: provehi ad honores: perduci ad dignitatem.
iemants eere nemen. Honorem alicujus lædere: de honore alicujus detrahere, *s.* **lasteren.** Calumniari, atus, *reg. acc.*
iemandts eere beteren. Violatam alterius famam sarcire: alienæ famæ inustam maculam detergere.
eere bewijsen/ eerbieden/eeren. Reverêri, *p.* veritus, *sine sup. dep.* colere, *p.* lui, *s.* cultum; observare, honestare, cohonestare, *p.* avi, *s.* atum: venerari, *p.* ratus, *s.* ratum, *dep. r. acc.* Ornare aliquem honoribus; deferre alicui honorem.
eerbaer/ eerelijk. Honestus, probus, a, um, o. integer, gra, grum, o. *r. gen. vel abl. vel reg. abl. cum A vel Ab.*
eerbaerheyt. Honestas, integritas, probitas, g. tatis, f.
eerbaerlijk. Honestè, probè, *adv.* Citra *vel* extra ignominiam *vel* infamiam: cum honore.
eer-bewijsinge/ eerbiedinge. Observantia, reverentia, g. tiæ; observatio, veneratio, g. onis, f. cultus, g. ûs, m.
eerbieden. *s.* **eerbewijsen.** Deferre, dare, habere alicui honorem: Afficere aliquem honore, habere aliquem in honore; decorare aliquem honoribus.
eerbiediglijk. Reverenter, venerabundè, *adv.* Cum observantiâ: cum veneratione & reverentiâ.
eerlijk/ degelijk. Honestus, probus, honorandus, laudatus, a, um; integer, gra, grum, o. Honestè se gerens, integræ famæ.
eerlijk / heerlijk / treffelijk. Honorificus, honoratus, magnificus, a, um, o.
eerlijken/degelijken. Honestè, probè, pudicè, integrè, *adv.*
eerlijken / treffelijken. Honorificè, magnificè, *adv.*
eerlijkheyt. Honestas, probitas, g. tatis, f.
eeren. *s.* **eere bewijsen.** Honorem alicui habêre.
eeren-graf. Cenotaphium, g. ii, n.
eeren-schenk. Honorarium, g. rii, n.
eeren-wijn. Vinum honorarium.
eergierigh. Ambitiosus, a, um, o. Honoris cupidus: gloriæ cupidus: gloriæ avidus; honores affectans.
eergierigh zijn. Affectare, ambire, appetere, expetere, venerari, sitire, gloriam, honorem, laudem. Ambitione teneri.
eergierigheyt. Ambitio, g. onis, f. ambitus, g. ûs, m. Honoris cupiditas: affectatio dignitatum.
eergierighlijk. Ambitiosè, *adv.*
eerloos. Inglorius, inhonestus, ignominiosus, a, um, o.
eersaem. *s.* **eerbaer** *&* **eerlijk.** Honestus, a, um, o.
eersucht/ *&c.* *s.* **eergierigheit.** Ambitio, onis, f.
eerweirdigh. Venerandus, honorandus, reverendus, colendus, a, um. Venerabilis, e, g. lis, o. Reverentiâ dignus: honore dignus: honore afficiendus.
eerweirdigheyt. Reverentia, g. tiæ, venerabilitas, dignitas, g. tatis, f.
eerweirdighlijk. Venerandè, reverenter, *adv.* Cum reverentiâ & veneratione.
eere/ coper. *s.* **Coper.** Æs, æris, n.
eerde. Terra, g. ræ, f. *s.* **Aerde.** Solum, i, n.
eers. Podex, g. dicis, m. *s.* **Eirs.** Anus, i, m.
eerst. Modò, nunc. *adv.*
nu eerst. Jam primum: jam demum: nunc demum.
eerste. Primus, supremus, a, um, o.
met den eersten. Quam primum, mox. *adv.* Primo quoque tempore.
eerstelinck. Primitivus, a, um, o.
eerstelingen. Primitiæ, g. arum, f. *pl. num.*
eerst-geboren. Primogenitus, g. ti, m.
eerste-mael/ eerste-werf. Primo.
eesen. Cibare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* *s.* **Aesen quicken.** Cibum in os ingerere. Obescare, avi, atum.
eester/ ester. Frutex, g. ticis, m.
eesterbosch. Fruterum, g. ti, n.
eesterbosch van eycken. Quercetum, g. ti, n.
eetachtigh/eetbaer/eetelijk *&c.* Vescus, a, um, o. Esui aptus, a, um, o. Edulis, e, o.
eeten. Edere, edi, sum.
eewe. Ævum, g. vi; sæculum, g. li, n. æternitas, g. tatis, f.
eeuwigh. Æternus, sempiternus, perpetuus, a, um; perennis, e, g. is, o. Perpetuo durans, nunquam cessans.
eeuwigheyt. Æternitas, sempiternitas, perpetuitas, g. tatis, f.
eeuwighlijk. Æternum, æternè, æternò, perpetim, semper, perpetuò, sempiternè, *adv.* In perpetuum; in omnem æternitatem; in omnia sæcula.
effect/d'uptwerkinge van iet. Effectus, g. ûs, m. effectio, g. onis, f.
in effect stellen/ effectueren. Efficere, perficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum; exsequi, *p.* exsecutus, dep. reg. acc. Effectum dare quidpiam: effectum aliquid reddere: ad effectum adducere aliquid.
effect/den uptgank van eenige sake. Exitus, eventus, successus, g. ûs. m.
effect/de daet selve. Res ipsa: ipsamet res.
in effect. Reipsâ: factis.
effectif/dat in der daedt is. Quod est re ipsâ: quod non verbis, sed reapte est. ut: **Hy heeft 500. kroonen effectif.** Quingentos ipsos habet aureos: revera & in numerato ei sunt quingenti aurei.
effectivelijk / krachtelijk. Efficaciter, efficienter, *adv.*
effectivelijk/met de daedt selve. Reipsâ: reapse, revera.
effectueren. *s.* **in effect stellen.** Effectum dare, exsequi, cutus, *dep.*
effen/plat. æquus, planus, a, um; æquabilis, æqualis, e, g. lis, o.
effenen / effen macken. æquare, adæquare, coæquare, exæquare, complanare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* Planum & æquabile reddere aliquid.
effener/een cirkel by de Astronomisten. æquator, g. oris, m.
effenheyt. æqualitas, g. tatis; planities, g. tiei, f.
effeninge. æquatio, exæquatio, g. onis. f. planum, g. ni, n.
effenlijk. æquè, æqualiter, æquabiliter, *adv.*
effen/gelijk. Par, g. paris, æqualis, e, g. is, o.
effen reeninge. Ratio liquida, pura puta, absoluta.
effen op / volkomentlijk. In assem: in solidum.
effen op waehen. Abligurire lucrum.
effen/glat. Politus, a, um, o. **Polysteren.** Polire.
effen of/ als of. Quasi, perinde, ac si, *adv.*
effen te passen. Commodum, commode, opportune, peropportune, *adv.*
effen daer. Ibidem, eodem loci, *adv.*
s'effens. Simul, una, pariter, *adv.*
effigie. Effigies, g. giei, f.
effort/poginghe. Nisus, conatus, g. ûs, m. contentio. g. onis, f. molimen, g. minis, n.
efter. *Holl.* Iterum. *adv.*
egael. æqualis; e, g. is, o.
egge. Rastrum, g. stri. n. occa, g. cæ, f. pecten, g. ctinis, m. Crates occatoria.
eggen. Occare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* Glebas comminuere: pectine humum verrere.
egger. Occator, g. oris, m.
egginge. Occatio, g. onis, f.
egger/boorer. Terebra, g. bræ, f. terebellum, g. li, n.
eghdisse. Lacerta, g. tæ, f.
eghel. Echinus, g. ni; herinaceus, g. cei, m.
eghelkrupdt. *s.* **Bennickkrupt/ pennickkrupdt.** Numularia, Centimorbia, æ, f.
eghelentire. Cynosbaton, g. ti, n. Rubus caninus.
eirde. Terra, g. ræ, f. *s.* **Aerde.** Solum, i. n. Tellus, uris, f.
eire/coper/ *s.* **Coper.** æs, æris, n.
eirs / aers. Anus, g. ni; podex, g. dicis, m.
eirsbillen. Nates, g. tium, m. *pl. num.*
eirsuleme. Matisca, g. cæ; ficus; g. ûs. f.
eirsdarm. Laganon, g. nonis, m, intestinum rectum, g. ni, n.
eirsgat. Podex,
eirs-wisch. Anitargium, g. ii, n.
eirs-wozmiken. Ascaris, g. ris, m.
eirselen / achterwaerts gaen. Retrogedi, dior, p. gressus. *dep.* retrocedere. p. cessi; *s.* cessum. Cessim ire.
eirselinghs. Retrogradè, cessim. *adv.*
el/elders/ *s.* **elders.** Alibi.
elsen/ *s.* **Aesen/quicken.** Cibum in os ingerere.
elk/elk een. Quisque, quæque, quodque, g. cujusque. *d.* cuique, o. *s.* **Jegelijk.** Quilibet, quælibet, quodlibet, n.
elk anderen. *Fl. Holl.* Invicem, mutuò, *adv.* Alius alium.
elk by sonderlijk. Singulatim, sigillatim, *adv.*
elkerlijk. *Fl.* Quisque, unusquisquisque.
elders. Alibi, alicubi. *adv. loci.*
elders henen / elwaertsheenen / elderswaerts. Aliò, aliorsum, aliquò. *adv.*
van elders. Aliunde, alicunde, *adv.*
electuarie, Ecligma. g. matis, n.
elefant/ *s.* **Olifant.** Elephas, antis, m.
elegant / fraey. Elegans, g. antis, o. *s.* **Fraey.** Bellus, a, vm, o.
elegant in 't spreken. Elegans oratione, in dicendo cultus & ornatus.
elegantelijk. Eleganter. *adv.*
elegantie/frapigheyt. Elegantia, g. tiæ, f.
elegantie in 't spreken. Sermonis elegantia cultus, ornatus,
element / beginsel van alle dingen. Elementum. g. ti, n.
elent-dier. Alce, g. ces, f.
elf. Undecim, o. *indeclin.*
elf-mael. Undecies, *adv.*
elfste. Undecimus, a, um, o.
elfribbe / langhen-heyn. Longurio, g. onis, m.
elft. Alosa, g. sæ, f. *piscis.*
elgh. Bison, g. sontis, m. *s.* **Buffel.** Bubalus, i, m.
elle. Ulna, g. næ, f. cubitum. g. ti, n.
ellebooge. Cubitus, g. ti, n.
ellebooge-kuysken. Cubital, g. talis, n.
ellende. Miseria, g. riæ, f. *s.* **Allende.** ærumna, æ, f.
ellers/ *s.* **elders.** Alibi.

elſe/elſenboom. Alnus, g. ni, f.
van elſen. Alneus, a, um, o.
elſenboſch. Alnetum, g. ti, n.
elſene. Subula, g. læ, f.
els-water. Aquæ laterales parturientium.
Emmaille/ compoſitie van metael/zout ende glas / daer men de goude ende ſilvere wercken mede ſchoon maeſt. Encauſion *vel* encauſtum ; g. ti, n. Encauſtum metallicum.
emailleren/doorblammen/bzandſchilderen. Pingere encauſto.
emaille maeken. Liquatis metallis colores inurere.
het emaille berwen. Encauſtum colorare.
't emaille op 't gout leggen. Encauſtum auro agglutinare, *vel* inurere, *vel* illinere.
de konſte van emmailleren. Encauſtice, g. ces, f.
dat van emaille is/ oft emaille aengaet. Encauſticus, a, um, o.
emailleerder. Encauſtes, g. tæ, m. Encauſtici metalli artifex.
emailleringe. Encauſti illitus, g. ûs, m.
emailleerſel. Encauſtum opus, encauſtici operis cruſta.
embzouilleren. ſ. Imbzouilleren/berwazeren/ beleemmeren. Confundere, commiſcere in unum omnia.
embuſcade/berſpiedingh/laeghleggingh. Inſidiæ, g. arum ; *pl. num.* inſidiatores, g. rum, m. *pl. num.* Inſidiatorum manus.
embuſcade/plaetſe van d'embuſcade. Inſidiantium latebra.
iemanden een embuſcade leggen. Inſidias alicui collocare, ſtruere, tendere.
emerande. Smaragdus, g. di, m.
emmer/ amber. Succinum, g. ni, n.
emmer/ *Fl.* **ſ. Immer.** Unquam.
empeſchement/ hinder/ belet. Occupatio, impeditio, g. onis, f. impedimentum, obſtaculum, g. li, n.
empeſcheren/beletten. Occupare, *p.* avi, *ſ.* atum ; impedire, *p.* divi, *ſ.* ditum, *reg. acc.*
emplop/ beſighept/ werk. Negotium, g. cii, n.
emplop/commiſſie. Cura, g. ræ, f. Mandata rei procuratio.
emplop/dienſt/gebzupk/beſteeding/aenlegging/ aenwendingh/ dagelijcks gebzupk van iet. Uſus, g. ûs, m.
emploperen/ iemanden iet te doen geben. Occupationis materiam alicui dare *vel* ſuggerere ; occupatum habere aliquem.
emploperen/iemanden tot iet gebzupken. Uti cujuſpiam opera *vel* miniſterio.
emploperen / ſich beſigh houden. Occupare ſe : operoſum eſſe : in opera verſari.

emploperen/tot iet doen dienen/'t zp ſijne moepte/oft ſijne middelen/of ſijne credit/ &c. Conferre, foro, *p.* contuli, *p.* collatum ; contribuere, *p.* bui, *ſ.* butum ; adhibere, *p.* bui, *ſ.* butum ; *r. acc. rei & dat. perſ.*
empozteren/berkrijgen. Aſſequi, conſequi, *ſ.* ſecutus ; *dep.* obtinere, *p.* tinui, *ſ.* tentum, *reg. acc.*
en. Ne, non, *adv negandi.*
en bzeeſt niet. Ne metuas.
ik en wel niet. Nolo, nolle, *p.* nolui, *ſine ſup.*
enkel/ kneukel van de hiele. Talus, g. li, m.
enkelen. Malleolus, g. li, m.
enkel. *Holl.* Nepos, g. potis, m.
enkel/eenboudigh. Simplex, g. plicis ; ſimplus, a, um, o.
enkelheyt. Simplicitas, g. tatis, f.
enkelijk. Simpliciter, *adv.*
enkel/puer/geheel. Merus, a, um, o. ut: **'t Is enkel lupigheyt.** Mera eſt ignavia.
enkelijk/alleenelijk. Tantum, tantummodo, *adv.*
ende/ ook. Et, ac, atque, *conj. & in fine dictionum* que.
ende/ 't leſte. Finis, g. nis, extremum, ultimum, g. mi, n. terminus, g. ni, m. meta, g. tæ, f. calx, g. calcis, m.
endelijk/dat een ende heeft. Finalis, terminalis, e, g. lis, o, finitus, a, um, o.
endelijken/ ten leſten. Tandem, demum, denique, poſtmodum, poſtremo, ultimo, *adv.* Ad extremum.
enden/endigen/een ende maken. Finire, *p.* nivi, *ſ.* nitum ; terminare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Finem imponere, *reg. dat.* **ſ. Ophouden.** Ceſſare.
enden/een ende hebben. Finiri, *p.* nitus ; terminari, p. natus, *paſſ.* Finem habêre : exitum habêre.
ende/ reden waerom. Finis, g. nis, m.
tot wat ende? Cui fini ? quo fine ? quem in finem ? quare ? quamobrem ?
ten ende dat. Ut, uti, *conj.* Eo fine ut : eum ad finem ut : eâ ex causâ ut : eam ob causam ut.
endijve. Intybus, g. bi, m. **ſ. andijvie.** ut: **Mengh andijvie onder de ſlae.** Intermiſce acetariis intybum.
endt/ endtvogel. Anas, g. natis, c.
d'endt aengaende. Anatinus, a, um, o.
entdeken. Anaticula, g. læ, f.
endten-ſtal. Neſſotrophium, g. phii, n.
endteren / ſchreeuwen gelijck een endt. Garrire inſtar anatis.
endt-groen. Lens paluſtris.
endt-poel. Natatile, g. lis, n.
endt-riet. Anas, g. natis, m.
enfanterpe/ voetvolk. Peditatus, g. ûs, m.

enge/

enge/ nauw. Anguſtus, arctus, ſtrictus, contractus, a, um, o.
eng-bozſtigh. Aſthmaticus, a, um, o. **ſ. demspigh.** Anhelus.
eng-bozſtighept. Anhelitus, g. ûs, m. dyſpnœa, æ, f. aſthma, g. matis, n.
enghde. Anguſtia, g. tiæ, anguſtiæ, g. arum, f. *pl. num.*
engde der daelen. Fauces, g. cium, f. *pl. num.*
enghde der zee. Fretum, g. ti, n. (m.
enghde tuſſchen twee waters. Iſthmus, g, i,
engelijk / nauwelijk. Stricè, compreſſe, anguſtè, *adv.*
engen/engh maken. Anguſtare, arctare, coarctare, *p.* avi, *ſ.* atum ; contrahere, *p.* traxi, *ſ.* tractum ; conſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum, *reg. acc.*
Engel. Angelus, g. li, m. Spiritus cæleſtis : genius bonus.
Engelen ſchare. Chorus Angelorum ; chorus Angelicus.
Engelſch. Angelicus, a, um, o.
enghelot. Aureus Anglicus ; *nummus aureus Angeli effigie.*
Engelſoet. *Fl.* Fidicula, g. æ. f. (ria.
engelroode. ſ. angelroede. Arundo piſcatoria.
engien / kloeck verſtant. Ingenium ſollers ; ingenii ſolertis inveniendi facultas.
engien/ bedzogh. Dolus malus.
engien/ konſtelijk wintwerk. Pneumatica machina ; organum pneumaticum.
engien/ konſtelijk waterwerk. Hydraulica machina, hydraulicum organum.
engenieur/ bernufteling/ ſterkte-bouwer. Architectus, g. cti, m. præfectus rei machinariæ.
enqueſte/ infozmatie. Indagatio, inquiſitio, inveſtigatio, g. onis, f.
enqueſteren/ infozmatie nemen. Inquirere, exquirere, *p.* quiſivi. *ſ.* ſitum ; indagare ; inveſtigare, explorare, *g.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*
ente/greffie. Inſitum, g. ti, n. ſurculus, g. li, m.
enten/ greffen. Inſerere, *p.* ſevi, *ſ.* ſitum ; inoculare, implaſtrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*
enterdier. *Holl.* Horna beſtia.
enterineren/geſtaden/boor goedt houden. Probare, approbare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Ratum facere, ratum habere, *reg. acc.*
enterinement/ ratificatie/geſtadingh. Solennis approbatio : comprobatio ex ſolenni formulâ.
enterprinſe/ aenſlagh. Conſilium, g. lii, n. Deſignata rei agendæ ratio : deſtinatum rei agendæ conſilium.
epitafie/opſchrift op een graf. Epitaphium g. phii, n. Inſcriptum ſepulchro mortui elogium.
eppe. Apium, g. pii, n. Olus ſativum.

epuipagie/ oproeſtinge. Inſtructus, apparatus, g. tûs, m.
equipperen/uptroeſten/uptreden/berſien. Inſtruere, *p.* ſtruxi, *ſ.* ſtructum : munire, *p.* nivi, *ſ.* nitum : adornare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
equiteit/ recht dat niet te ſtrafende niet te ſlapen is. Æquitas, g. tatis : æquum, g. qui, juſtum. g. ſti, n.
eremijt. Anachoreta, eremita, g. tæ, m.
eremitagie. Manſio ſolitaria, Eremitorium, g. rii, m.
erf/erfdeel/erfgoed/dat men ge-erft heeft. Hæreditas, g. tatis, f. Hæredium, g. dii : patrimonium, g. nii, n. Hæreditaria bona.
erf/erbe/landt ende zandt. Fundus, g. di, m. prædium, g. dii, n. *Bona immobilia.*
erfachtigh/erffelijk. Hæreditarius, a, um, o.
erf-beſitter/erf-houder. Poſſeſſor hæreditatis.
erf-bzieven. Tabulæ hæreditariæ.
erf cijns. Cenſus perpetuus.
erffelijken. Hæreditarie. *adv.*
erffelijkheyt. Hæreditas, g. tatis, f. Succeſſio hæreditaria.
erfgenaem. Hæres, g. redis, c.
erfgenaem in 't geheel. Hæres ex aſſe.
erfgenaem in de helft. Hæres ex ſemiſſe.
erf in 't derde deel. Hæres ex triente.
erfgenaem in twee derde deelen. Hæres ex beſſe.
erfgenaem in een quaert. Hæres ex quadrante, exterunico.
erfgenaem in twee quaerten. Hæres ex dodrante.
erfgenaem in een ſeſtedeel. Hæres ex ſextante, ex duabus unciis. (unciâ.
erfgenaem in een twaelfde deel. Hæres ex
erfgenaem in een 72. Hæres ex ſextulâ.
erfgerechte. Judicium cauſarum civilium.
erfgeſeten/ die in eenigh quartier erfgoederen heeft. Poſſeſſiones, *vel* prædia, *vel* agros, *vel* fundos alicubi habens.
erfloos. Exhæres, g. redis. c.
erfman. Proprietarius fundi.
erfpacht. Emphyteuſis. g. ſis, f. Hæreditaria locatio.
erfpachter. Emphyteuta, g. tæ, m.
erfpacht-goed. Ager emphyteuticus.
erfrente. Reditus perpetuus.
erfſchepder. Agimenſor, g. ſoris, m.
erf-ſiekte. Contages, g gis : contagio, onis f. contagium, g. gii, n.
erf-recht. Uſus fructus hæreditarius.
erf-vpandt. Hoſtis perpetuus.
erghſ/boos. Malus, malignus : perverſus, improbus, doloſus, a, um, o.
erghachtigh. Malitioſus, a, um, o.
erghept. Malitia, g. tiæ, malignitas, perverſitas, g. tatis, f.
erghlijk. Malignè, malitioſè, pravè, *adv.*

ere

erger/ booſer. *adjekt.* Pejor, c. & pejus; n. g. pejoris; deterior, c. & deterius, n. g. deterioris.

erger. *adv.* Pejùs, deteriùs.

ergeren/ quader maken. Depravare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Deteriorem *vel* deterius reddere, *reg. acc.*

ergeren/ erger of quader worden. recrudeſcere, *p.* crudui, *ſine ſup.* Ad pejus tranſire: in pejus ruere.

De ſiekte is ge-ergert. Morbus auxit: morbus invaluit: morbus increvit: morbus incrementum cepit.

ergeren/ ergernis geven. Offendere, *p.* fendi, fenſum, *r. acc.* Offendiculo eſſe: Offendiculum ponere *vel* objicere: eſſe ſcandalo, *reg. dat.*

ergernis/ ſchandael. Offendiculum, ſcandalum, g. li, n. offenſio, g. onis, f.

ergernis/ berergeringe. Depravatio, g. onis, f.

ergh/ loos. Callidus, aſtutus, verſutus, vulpinus, cautus; veteratorius, a, um, o. Vulpes, g. pis, m.

erghepdt / looſighepdt. Aſtutia, verſutia, g. tiæ; calliditas, g. tatis, f. aſtus, g. ûs, m.

ergheliſt/ bedzogh Fraus, g. fraudis, f. actus, g. ûs, m. dolus, g. li, m. techna, g. næ, f.

ergheliſtigh. Fraudulentus, doloſus, ſubdolus, veteratorius, a, um, o.

erghliſtighlijk. Fraudulenter, doloſè, aſtute, verſute, *adv.*

ergens. Alicubi, uſquam, *adv.*

ergens ghenen. Quopiam, quoquam, *adv.*

erichen. Ruminare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

erm. Brachium, g. chii, n. ſ. arm/ deel des lichaems. ut: Sijn arm is in ſtucken. Fregit brachium.

erm/ behoeftigh. Pauper, g. peris, o. ſ. arm/ behoeftigh. Egenus, a, um, o.

ermijne. Mus ponticus.

ermijnen-bel. Muris Pontici pellus: muris Pontici vellus.

met ermijnen gheboedert. Muris pontici pelle obductus.

ernſt. Serium, g. rii, n. Res ſeria.

in ernſt. Serio, *adv.* Extra jocum: ſine joco: bonâ fide.

ernſtaghtigh/ ernſtigh. Serius, a, um, o.

ernſtelijk. Seriò, ſedulò, *adv.*

erreur in 't verſtant. Error, g. oris, m. Lapſus judicii.

erreur in 't gheloove. Error in fide. ſ. dooleur. ut: En doolt niet met de doolende. Noli errare cum errantibus.

erte/ erwete. Piſum, g. ſi, n.

ert-hauwe. Piſa in ſiliquis.

ertſop. Cremor piſonum: ſorbitio è piſis.

ert-ſuyker. Tragemata ex ſaccharo in pi-

ſorum formam confecta.

erven/ in 't goedt ſuccederen. Hæredem alicujus fieri: hæreditatem alicujus nanciſci, *vel* capere *vel* accipere: hæreditate poſſeſſionem nanciſci, acquirere, adipiſci.

eſchen/ eſchenboom. Fraxinus, g. ni, f.

wilde eſchen. Ornus, g. ni, f.

van eſchen. Fraxineus, a, um, o.

eſel. Aſinus, g. ni, m.

eſel/ eſelachtigh/ bot. Stupidus, a, um, o. ſ. bot/ plomp/ ongeſchikt. Auris Batava: Homo hebes.

wilden eſel. Onager, g. gri, m.

't jonck van eenen wilden eſel. Laliſio, g. onis, m.

eſelinne. Aſina, g. næ, f.

eſelinneken. Aſella, g. læ, f.

eſelken. Aſellus, g. li, m.

eſels-ſadel. Clitella, g. læ, f.

eſels/ van eſel. Aſininus, a, um, o.

eſen. Cibare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* ſ. aeſen. Cibum in os ingerere.

eſpe/ eſpenboom. Populus Lybica: populus nigra.

eſſay/ pzoeve. Periclitatio, probatio, tentatio, g. onis, f.

eſſay van ſpijſe ende dzank eens Pzincen. Præguſtatio, prælibatio, g. onis, f.

eſſay van eene konſte. Specimen artis: exemplum quæſitæ facultatis.

eſſaperen/ pzoeven. Experiri, *p.* pertus, *ſ.* pertum, periclitari, *p.* tatus, *ſ.* tatum. *dep.* tentare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Periculum alicujus rei facere.

eſſe/ 't weſen. Eſſentia, exiſtentia, g. tiæ, f.

in eſſe zijn. Exſtare, p. ſtiti, ſ. ſtitum; ſupereſſe, ſuperſum, *p.* ſuperfui.

eſſer/ ſ. eeſter. Frutex, icis, f.

eten. Edere *vel* eſſe, *indicat.* edo, es, eſt, *vel* edo, edis, edit, *p.* edi, *ſ.* eſum: comedere *vel* comeſſe, *indic.* comedo, comes, comeſt, *vel* comedo, comedis, comedit, *p.* comedi, *ſ.* comeſum *vel* comeſtum, *reg. acc.* veſci, ſcor, *ſine prat. & ſup. reg. abl. & variùs acc.* manducare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Cibum capere *vel* ſumere.

eten/ of het werk van eten. Eſus, g. ſûs, m. comeſtura, g. ræ, f.

't eeten/ ſpijſe. Cibus, g. bi, m. eſca, g. cæ, f. edulium, g. lii, n. eſculenta, g. torum: cibaria, g. riorum, *pl. num.*

't eten op dzagen. Apponere cibos.

eten ſijn ſelve/ ſich van ſpijt/ &c. op-eten. Emaciare ſeipſum præ invidiâ. *&c.*

etelijk. Edulis, e, g. lis; veſcus, a, um, o.

eet-camer. Cœnaculum, g. li.

ete-groen. Fœnum cordum, & ſerotinum.

ete-mes. Culter eſcarius.

ete-waere/ ſ. 't eten/ ſpijſe. Eſca, æ, f.

eter/ die veel eet. Comedo, manduco, phago, g. onis: edax. g. dacis, m.

eterniſeren/ ſijnen naem onſterffelijk maeken. Nomini ſuo æternitatem conciliare.

erſen. Aquâ chrylulcâ incidere aliquid æri.

ettelijke. Aliqui, æ, g. orum, arum, orum, *d.* aliquibus: nonnulli, læ, la, g. lorum, larum, lorum, *d.* lis: quidam, quædam, quoddam, g. quorundam, quarundam, quorundam, *d.* quibuſdam, o. *pl. nnm.* Aliquot, o. *indeclin.*

etten. *Fl.* Paſcere pecus.

ettinge. *Fl.* Paſcua, g, cuorum, n. *pl. num.*

etter. Sanies, g. niei, f. tabum, g. bi: pus, g. puris, n.

etterachtigh. Sanioſus, tabidus, purulentus, a, um, o.

etteren. Suppurare, *p.* avi, *ſ.* atum.

Evangelie. Euangelium, g. lii, n. Chriſti ore nuntiata fides.

Evangeliſt. Euangeliſtes, g. ſtæ, m. Euangelii ſcriptor.

Evangeliſch. Euangelicus, a, um, o.

enkel. Ruga, g. gæ, f. ſ. neukel. ut: Sijn voozhooft is vol neukelen. Ipſius frons ſupra palpebras eſt plena rugis.

evel/ ramp. Malum, g. li: Infortunium, g. nii, n.

S. Jans evel. Epilepſia, g. ſiæ, f. Morbus caducus: morbus comitialis: morbus Herculeus.

lank-evel. Ileus, g. lei: volvulus, g. li, m. *vulgo.* Miſerere mei.

evelen. ſ. beſchadigen. Nocere, cui, citum, *reg. das.*

even/ effen. Planus, a, um, o. ſ. effen. ut: De plaets van 't veldt is ſeer effen. Area campi eſt planiſſima.

even of. Ac ſi, quaſi, *conj.* perindè, atque, velut ſi, *adv.*

even eens. Perſimilis, e, g. is, o. Prorſus idem.

't is mij al even eens. Suſque deque habeo, perinde habeo.

even als. Æquè, *adv. reg. dat.*

even verre. *Fl.* Dummodo, *adv.*

even-wel/ even goedt. Æquè benè, *adv.*

evenwel/ nochtans. Tamen, nihilominus, *adv.*

everſwijn. Aper, g. pri, m.

everwoztel. Chamæleon, g. onris, m. carlina, g. næ, f.

ewat/ *Fl.* **pet.** Aliquid, g. alicujus, d. alicui, *Pronom.* n.

ewegh/ deur. Apage: abi hinc.

ewegh gaen. Abire, abeo, *p.* abivi & abii, *ſ.* abitum.

exact/ net/ pertinent/ doozwzogt/ naeuwkeurighlijk. Accuratè, exactè, *adv.*

exactie/ afeyſeyngh/ ſchattinge. Exactio, g. onis, f.

examineren/ overpeyſen. Examinare, ponderare, *p.* avi, *ſ.* atum; expendere, *p.* di, *ſ.* penſum. *reg. acc.*

examineren/ onderzaegen. Interrogare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*

examineren eenen ſtudent. Litterarii tyronis doctrinam experiri, periclitari, tentare: tyronis eruditionem interrogationibus probare.

examineren/ getuygen. Teſtes interrogare, ex teſtibus exquirere aliquid.

examen/ examinatie/ onderſoek. Inquiſitio, veſtigatio, g. onis, f.

examen van yemants geleerthept. Examen, g. minis. n. Alienæ eruditionis periclitatio.

ſcherpe examinatie. Tortura, g. ræ. f. Equuleus, g. lei, m.

excellent/ treffelijk. Excellens, g. lentis, o. ſ. treffelijk. Eximius, a, um.

excellent/ hoogelijk. Exquiſitus, a, um, o.

excelleren in pet. Excellere, *p.* cellui, *ſ.* celſum, præſtare, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtitum, eminère, *p.* nui, *ſine ſup.*

excepteren/ uytſluyten. Excipere, pio, *p.* cepi, *ſ.* ceptum; eximere, *p.* exemi, *ſ.* exemptum, *reg. acc.*

exceptie in regt. Exceptio, præſcriptio, g. onis, f. ſ. declinatoir. Exceptio litis tranſlativæ.

exces/ overdaet/ overmaet in werken. Immodicæ ac effuſæ licentiæ facinus: immoderatæ ac effrenis libidinis factum.

exces in woozden. Acerborum verborum immenſa licentia.

exces in ſlagen. Plagarum immodica acerbitas & gravitas.

exces in koſt ende kleederen. Luxus, g. ûs, m. intemperantia, g. tiæ. f. Eſcarum & veſtium infinita luxuria: profuſi ſumptus in cultum corporis & gulæ cupedis; Veſtium effuſus luxus: immodici ſumptûs veſtes.

exces in bouwen. Nimia in ſumptuoſa ædificia profuſio.

exceſſif/ overdadigh/ overſtalligh. Immoderatus, immodicus, effuſus, profuſus, a, um, o.

exceſſivelijk. Immodicè, immoderatè, effuſe, profuſè, *adv.* Præter modum: ſupra modum.

exclus/ uytgeſlooten/ verwozpen. Excluſus, rejectus, a, um, o. Repulſam paſſus.

exclus/ by excluſie. Excluſive *adv.*

excluſie/ verſtekinge. Rejectio, g. onis; repulſa, g. læ, f.

excluſivelijk. Cum exceptione; adhibitâ exceptione.

excommunicatie / excommuniceren / ſ. ban. Anathema, tis, n.

excuſatie/ excuſe. Excuſatio, purgatio, g. onis, f.

ſigh excuſeren. Excuſare, *p.* avi, *ſ.* atum *r. acc.* Excuſationem dare, excuſatione uti: excuſatione ſe tuêri.

excuſeren/ geexcuſeert houden. Excuſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Excuſationem alicujus accipere: aliquem excuſatum habere.

excuſabel. Dignus excuſatione.

execrabel. Execrabilis, detestabilis, e, g. lis, o.

executeren/ volbzengen. Exſequi, *p.* exſecutus, *r. acc.* Effectum dare aliquid.

executeren/ afpanden. Pignerari, *p.* atus, *ſ.* atum, *r. acc.* Pignerari bona alicujus.

executeren/ juſtitieren. Capitis pœnas de aliquo ſumere.

executeur. Exſequendæ rei propoſitus.

executeur van een teſtament. Teſtamenti exſequendi curator: teſtamentariæ procurationi præpoſitus.

executeur/ beul. Carnifex, g. ficis: tortor, g. toris, m.

executeur van 't vonnis. Rei judicatæ adminiſter.

executie/afpandinge. Pigneratio, g. onis, f.

executie/ juſtitie. Capitalis animadverſio.

executoir/ bzieven van executie. Pigneratitio jure litteræ, pigneratitiâ auctoritate litteræ.

exempel / ſpiegel van andere. Exemplum, g. pli, n.

exempel/leerpoint. Exemplum, g. pli; documentum, g. ti, n.

exemplaer. Exemplar, g. plaris, n.

exemplair. Exempli cauſa inſtitutum: ad exemplum comparatum.

exemt/ bzp. Immunis, g. nis, o. *r. gen. vel abl. cum A vel Ab.*

exempteren/ bzp maken. Eximere, p. exemi, ſ. exemptum: ſolvere, exſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum, *r. acc. perf. & abl. rei.* Immunitatem tribuere. *r. dat.*

exemptie/ bzydom. Immunitas, g. tatis.

exerceren/exercitie. ſ. oeffenen/oeffeninge. Exercitatio, onis, f.

expedient/ behoozlijk. Conveniens, congruens, g. entis, o.

expedient/noot ſakelijk. Neceſſarius, a, um, o. Neceſſe.

expedieren/ afdoen. Expedire, p. divi, ſ. ditum: abſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum, conficere, cio, p. feci, ſ. fectum, *r. acc.*

expedieren/ goet ofte behoozlijk zijn. Expedire, expedit, præſtare, præſtat. *imperſ.*

expeditie/depeſch/reddingh/afdaerdingh. ut: **hozte expeditie.** Acceleratio, teſtinatio, g. onis, f.

hozte expeditie maken. Accelerare, p. avi, ſ. atum. Citius abſolvere, *r. acc.*

experientie/pzoeve. Experimentum, g. ti, n.

experientie/kenniſſe/dooz uſantie. Experientia, g. tiæ. f. uſus, g. ûs, m. Quæſita uſu ſcientia.

experimenteren/pzoeven. Experiri, p. pertus, periclitari, p. atus, *dep. r. acc.*

experimenteren/bp uſantie leeren. Experiri, p. pertus. Experientiâ diſcere: uſu condiſcere, *r. acc.*

expert. Peritus, a, um, o. Uſu peritus: experientiâ doctus.

expireren/endigen/over ſtier loopen. Tranſire, eo, p. tranſivi & tranſi, ſ. tranſitum.

expiratie. Finitio, g. onis, f.

explireren. Explicare, p. plicui & plicavi, ſ. plicitum & plicatum: interpretari, p. tatus, ſ. tatum, *dep. r. acc.*

explicatie/ uptlegginge. Explicatio, interpretatio, explanatio, expoſitio, g. onis, f.

exploot/executie/ uptwerkingh. Patratio, perpetratio, g. onis, f. Perpetrata res, perpetratum negotium.

exploot van oozlooge. Militare facinus.

explooreren. ſ. executeren / uptvoeren / uptwerken. Exſequi rem judicatam, lege agere & pignerari.

expzes / expzeſſelijk/al willens. Datâ operâ, dedita operâ: induſtriâ.

expzeſſelijku/ptdzukkelijk. Diſertè, nominatim, aperte, liquido, *adv.* Conceptis verbis: diſertis verbis.

expzeſſelijk/ hierom oft daerom. Hoc uno nomine: ea una de cauſa: eam ob rem dumtaxat.

expzeſſe mentie. Nominatim facta mentio: diſertè inducta mentio.

exquis/ heerlijk. Exquiſitus, a, um, o.

exquiſe ſpijſe. Conquiſiti cibi: exquiſitæ dapes.

exquiſelijk. Exquiſitè, perquam accuratè *adv.*

exter. Pica, g. cæ, f.

exter-oogh. Clavus, g. clavi, m.

exter-ooge in de kele. Sitis potatorum.

exter/ obermozgen. Die abhinc quarto.

exter/ eergiſter. Nudiuſquartus, *adv.*

extract/ kozt begzyp. Epitome, g. mes, f. breviarium, g. rii, n. ſynopſis, g. ſis.

extrakt maken/'t beſtupt nemen. Expitomen cogere *vel* colligere: flores libri colligere, *vel* decerpere.

extract/ coppe. Exemplum, g. pli, n. Exſcriptum exemplum.

extraozdinaris. Extraordinarius, a, um, o.

een extraozdinariſſe ſake. Res præter morem, extra quotidianum uſum, ſupra ſolemnem ritum.

extraozdinarelijk. Præter morem: ſuper communem morem *aut* ordinem.

extrem /

extrem/ſeer groot. Immenſis, infinitus, maximus, ſummus, a, um, o.

extremelijk. Impensè, maximopere, ſummopere, *adv.*

extremitept/ den upterſten noot. Ultima, extrema, g. morum. n. *pl. num.* Ultima neceſſitas: ultimum neceſſitatis.

wp zijn tot deſe extremitept gebzaght. Devenimus ad ultima: ad extremæ *vel* ad ultimæ neceſſitatis anguſtias adacti ſumus.

ey/ eye. Ovum, g, ovi, n.

geſoden ey. Ovum elixum.

geroerde eyeren. Ova frixa.

weeke eyeren. Ova ſorbilia.

gebzaden ey. Ovum aſſum.

gedopte eyeren. Ova ſuffocata.

eyeren in de panne geſlagen. Intritum ex ovis ſubactis.

eyer-bzoodt. Panis coccatus.

eyer-doper. Luteum ovi: vitellus ovi.

eyer-wit. Album ovi; albumen ovi.

eyer-gebochel. Umblicus ovi: germen ovi.

eyer-ſchaele. Ovi teſta: ovi calyx: ovi putamen.

eyers-gewijſe. Ovalis, e, g. lis. o. ovatus, a, um, o. Ovata figura, effecta in ovum figura, figurata in ovi ſpeciem forma.

eyermelk. Oogala, g. læ, f.

eyermerkt. Oopolium, g. lii, n.

eyer-man. Oopola, g. læ. m.

eyeren leggen. Ova ponere, parere, *vel* edere.

eyeren uitbzoeden. Ova excludere, *vel* excudere, pullos ex ovis educere, *vel* expromere.

eyke/ eykenboom. Quercus, g. cûs, ilex, g. licis, f. robur, g. boris, n.

eykappel. Galla, g. læ, f.

eykel. Glans, g. glandis, f.

eyken / van eyken. Querneus, querceus, quercinus, quernus, ilignus, ligneus, ilicæus, roboreus, a. um. o.

eyken boſch. Querceetum, g. ti, n.

eyken hout. Lignum quernum.

eyken baeren. Polypodium, g. dii, n. filicula, g. læ, n.

eyken bier. Ignis è querno.

eyken loof. Hedera, g. ræ, f.

eygen / dat iemant toebehoozt. Proprius, a, um, o.

eygen/dat iemant in particulier toekomt/ 't zy upt dt nature/oft elders van. Proprius, præcipuus, a, um; peculiaris, e, g. is, o.

eygen ſyns ſelfs/eygengereghtigh. Suus, a, um, o. Sui juris.

eygenaer. Proprietarius, g. rii; dominus, g. ni; poſſeſſor, g. oris, m. Mancipio dominus: jure mancupi dominus.

eygendom/ aert ende nature. Proprietas, g. tatis, natura, æ; conditio, g. onis, f.

proprium, g. prii, n.

eygendom/eygen goedt. Dominium, g. nii; mancipium, p. pii, n. Res mancipi *vel* mancupi: bona propria: res *ſeu* facultates propriæ; res privata.

eygenen/ toe-eygenen aen eenen anderen. Dedicare, aſſignare, p. avi, ſ. atum: adſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, attribuere, *p.* bui, *ſ.* butum. *reg. dat. perſ. & acc. rei.*

eygenen/toe-eygenen aen zijn ſelve. Sumere ſibi: aſſumere ſibi: arrogare ſibi: vindicare ſibi. *r. acc.*

eygenheyd/ſ. eygendom. Res mancipi, proprium dominium.

eygenſinnigh. Pertinax, contumax, pervicax, g. acis; obſtinatus, obfirmatus, a, um, o. Difficilis moribus ſuis: ſuo more degens.

eygenſinnigheyd. Pervicacia, pertinacia, contumacia, g. ciæ: obſtinatio, g. onis, f. Nimiæ præſidentia ſui: nimia perſeverantia in opinione conceptâ.

eygentlijk. Propriè, peculiariter, privatim, *adv.*

eygenwijs. Antoſophus, g. phi. m. Sibi ſapiens.

eygenwilligh. ſ. eygenſinnigh. Suo ſolius obſequens ingenio, animo, voluntati.

eylaes! Ah! hei! *interject. exclam.*

eylandt. Inſula, g. læ, f.

half eyland/dat op de een ſijde aen 't vaſt land ligt. Peninſula, g. læ, f.

eylandiſch. Inſularius, a, um; inſularis, g. ris, o.

eynde. Finis, g. nis. c. ſ. ende. ut: **Ik en vinde geen ende en uptkomſte van deſe ſaeke.** Finem & exitum hujus rei non reperio.

eynſe. *Fl.* Anſa, g, ſæ. f. ſ. heynſe. ut: **'t Is een pot ſonder heynſe.** Eſt olla ſine anſa.

eyndſel. *Fl.* Statera, ræ, f.

eyſch/bidde/verſoeck. Petitio, poſtulatio, g. onis, f.

eyſchen/verſoeken. Petere, *p.* tivi & tii, *ſ.* titum; poſtulare, *p.* avi, *ſ.* atum; exigere, *p.* exegi, *ſ.* exactum; poſcere, *p.* popoſci, *ſ.* poſcitum; depoſcere, expoſcere, *p.* de & expoſci, *ſ.* poſcitum, *r. acc.*

eyſcher. Petitor, poſtulator, g. oris, m.

eyſcherſe. Petitrix, poſtulatrix, g. tricis, f.

eyſelijk/groot. Ingens, g. gentis; immenſus, a, um, o.

eyſelijk / ſchzomelijk. Horridus, abominandus, o, um; horribilis, terribilis, e. g. lis, o.

eyſelijk. Horridè. *adv.* Horrendum in modum.

eyſelijkheydt. Horror, terror, g. roris. maſc.

F.

Fabel / verciersel. Fabula, g. læ, f. Commentum, figmentum, g. ti, n. Res ficta.
fabel/ daer beesten spreken. Apologus, g. gi, m.
fabeltjen. Fabella, g. læ, f.
fabelaghtig Fabulosus, commentitius, a, um: fabularis, e, g. ris, o.
fabelen. Fabulari, *p.* atus, *f.* atum, *dep.* Fabulas narrare.
fabelwerk. Nugæ, ineptiæ, g. arum, f. nugamenta, g. torum, n. *pl. num.*
fabelwijs. Fabulosè, falsè. *adv.*
fabrijke. Fabrica, g. cæ; structura, g. ræ, f.
Frabrijk-meester/ roop-meester / bouwheere/ gebouwdighter. Præfectus fabricæ.
facilitteren/ lightmaecken. Facilitatem afferre *vel* conferre, *reg. dat.*
fakkel. Fax, g. facis; teda *vel* tæda, g. dæ; facula, g. læ, f. funale, g. lis, n.
facondie / welspeckenheydt / goede uytspraeke. Facundia, g. diæ, f. Præclara dicendi facultas.
facteur / saekboerder/ bewindthebber / gemaghtighde/maekelaer. Institor, g. oris; proxeneta, g. tæ, m.
factorye. Exercitium institorium.
facteur van de Rijm-kamers. Comædiographus, g. phi, m.
fael/ faute/ erreur. Erratum, g. ti: vitium, g. tii; mendum, g. di, n. error, g. oris, m.
faelen / falieren ontbreken / missen / een faute maken. Falli, *p.* falsus, *pass.* labi, *p.* lapsus, *part.* lapsurus, *dep.* errare, *p.* avi, *f.* atum; delinquere, *p.* liqui, *f.* lictum.
faelieren / in gebreke zijn oft blijven / manqueren. Abesse, deesse, fum, sum, *p.* fui.
ik en sal niet faelieren. Non abero: non deero: non committam ut desim.
falieren/ insolvent zijn by ongeval, Non esse solvendo. *f.* **bankeroet spelen.** Decoquere.
faelieringe. Error, g. oris; lapsus, g. ûs, masc.
faelieringe / mankement in de betalinge. Crediti explicandi penuria.
faelie/ faelge. Cyclas, g. cladis; pella, g. læ. f.
faelie-bouwer / juffrouwen-knecht. Pedisequus, g. qui, m,
faelie-bouwer/ pluymstrijker. Adulator, g. oris, m.
faelie-kant. Angulus non quadratus, *sive* non æqualis.
faem/ renommee / reputatie. Fama, g. æ; existimatio, g. onis. f.
faemloos. Infamis, e, g. is, o. (m.
faemschender. Detractor, diffamator, g. oris,
fagot. *Instrumentum musicum.*
faisant. Phasianus, g. ni, m.

falsarris/ verbalscher. Falsarius, g. rii, masc.
familie/ huysgesin. Familia, g. liæ, f. familiares, g. rium; domestici, g. corum, m. *pl. num.*
fantaseren/ hem inbeelden. Imaginari, *p.* atus, *f.* atum, *dep.* comminisci, *p.* mentus, *dep.* excogitare, *p.* avi, *f.* atum, *reg. acc.* Animo comminisci quidquam: animo fingere aliquid.
fantasye/ de inbeeldige kragt der ziele. Animi vis imaginum effectrix: animæ vis imaginativa.
fantasye/ inbeeldinge/ de werkinghe van de selve kracht. Imaginatio, g. onis. f. Expressio phantasmatum in mente: visorum figuratio *vel* designatio in mente.
fantasye / 't geene dat de selve kracht gevormeert heeft. Visum, g. si; phantasma, g. matis, n. Res species animo expressa.
fantasye / den eyghen wille / eyghen sinnighept. Arbitrium, g. trii, n. Voluntas, g. tatis, f.
na syne fantasie leven. Arbitrio suo vivere: suo ductu, *vel* suis legibus vitam ducere.
fantasie/ 't geene men voor syn plaisier verciert heeft. Commentum, g. ti, n. Res commentitia.
fantastiq/ die aen syne fantasyen subject is. Morosus, a, um; difficilis, e, g. lis, o.
fantastieq / opgensinnigh. Cervicosus, cerebrosus, a, um, o. *f.* **hardnekkigh / stegigh.** Pertinax, cis, o. Obstinatus, a, um, o.
farcie/ farce/ buffonnerie. Mimi, g. morum, m. *pl. num.* Mimicum poëma.
onnutte farcie. Fescenninum carmen.
fardeel. Onus, g. neris, n. sarcina, g. næ, f.
fas. Cartilago. g. ginis, f.
fasant/ f. faisant. Phasianus, i, m.
fascherie/ faschеur. Molestia, molestus, *f.* **moeyelykheydt / moeyelyk.** ut: **Dat is my moeyelyk.** Id mihi facessit negotium.
fasceel. Fascis, g. cis, m. *f.* **bondel.** ut: **Hy draeght een bondel stroo.** Fert fascem stramentorum.
faceel/ hout. Ligna quernea.
fasynen. Fasces, g. cium, m. *pl.*
faselen. Actitare, factitare, *p.* avi, *f.* atum, *frequent. r. acc.*
fateraghtigh. Nugax, g. gacis; frivolus, a, um, o.
fateren. Nugare, *p.* atus, *f.* atum, *dep.*
faterer. Nugator, g. oris, m.
faterye. Nugæ, g. garum, f. *pl. num.* Res nihili.
fatsoen/ gedaente. Forma, g. mæ; figuratio, g. onis, f.
fatsoen/ maniere. Modus, g. di, m. ratio g. onis, f.
wat fatsoen is dat van doen? Quis hic agendi modus? quæ hæc agendi ratio.

fats

fatsoen/ gestaltenisse van het lichaem. Oris ac corporis universi conformatio, ratio, species.
fatsoen/ maniere van sich te dragen. Actio motusque corporis; gestus actioque universa hominis.
fatsoenneren/ forme ende gedaente geven. Figurare, formare, *p.* avi, *f.* atum; fingere, effingere, *p.* finxi, *f.* fictum, *r. acc.*
fatsoeneren / onderwijsen. Informare, *p.* avi, *f.* atum; imbuere, *p.* bui, *f.* butum, *r. acc.*
fatsoenneren/ schikken. Disponere, componere, *p.* posui, *f.* positum; accommodare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*
faveur. Favor, g. oris, m. **favoriseren.** Favere, avi, autum, *r. dat.* *f.* **gunste / gunstich /** *&c.* Favens, tis, o. gratiosus, a, um. Propensus, a, um, o.
't fausset. Vox acutam mentiens; vox acutum sonum ementiens; vox acutæ æmula.
in 't fausset singen. Canendo acutum æmulari.
faute/ gebrek. Inopia, g. piæ; penuria, g. riæ, f. jut: **By faute van gelde.** Pecuniæ inopiâ.
faute/ achterlatinge. Omissio, g. onis, f. ut: **Om faute van de wacht.** Ob vigiliam omissam.
faute/ schult. Culpa, g. pæ; noxa, g. xæ, f. crimen, g. minis, n.
faute/ missinge. Erratum, g. ti; mendum, g. di; vitium, g. tii, n. error, g. oris, defectus, g. ûs, m.
vol fauten. Mendosus, vitiosus, a, um, o.
feeste/ feestdach. Festum, g. ti, n. festivitas, g. tatis, f. Festus *vel* festa dies, in festis habendus; dies inter festos celebrandus & colendus.
feestdach houden. Celebrare festum: agere festum: tractare sacra; diem festum agere, agitare, celebrare.
feeste/ brupdloft. Nuptiæ, g. arum, f. *pl. num.*
feeste/ banquet. Epulum, g. li, n. *in singulari, in plurali* epulæ, g. larum, f. convivium, g. vii, n. Festum convivium: lætum epulum.
feestelyk. Festus, a, um; solennis, e, g. is, o.
feestelyken festivè, solenniter, *adv.*
feesteren/ troetelen. Blandire, p. ditus, *f.* ditum, *r. dat.* *f.* **streelen.** Mulcere.
feesteren/ wel tracteren. festivè, lautè excipere, tractare opiparè, *vel* splendidè, *reg. acc.*
feesteringe/ troetelinge. *f.* **streelinge.** Palpatio, onis, f.
fel/ stuer/ cruel. Atrox, trocis, trux, g. trucis; truculentus, dirus, fævus, inhumanus, a, um; crudelis, e, g. lis, o.

felheyt/ felligheyt. Crudelitas, atrocitas, g. tatis; truculentia, sævitia, g. tiæ, f.
fellyk. Crudeliter, atrociter, truculenter, sævè, *adv.*
femelen/ fateren. Morare, mobilitare, *p.* avi, *f.* atum, *reg. acc.* motari, mobilitari, *g.* atus, *pass* Gesticulari digitis.
femelen/ feuteren. Lentè *sivè* cunctanter aliquid agere.
femeler. Nugator, frivolator, g. oris, m.
fenyn/ vergift. Venenum, g. ni; toxicum, g. ci. virus, n. *indecl.*
fenynachtigh/ venynik. Venenatus, venenosus, virulentus, virosus, a, um, o.
fenynigheyt. Virulentia, g. tiæ, f.
fenynichlyk. Virulenter, venenosè, *adv.*
fermerye. Nosocomium, g. mii; valetudinarium, g. rii, n.
feusselen. frivola agere.
fevl. *f.* **fael.** Vitium, ii, n.
fept/ daet. factum, g. cti, facinus, g. noris, n.
treffelyk fept/ droom fept. factum præclarum: facinus laudabile: facinus egregium.
leelyk fept. Scelus, g. leris, n. Indignum facinus.
fept/ 't gene daer verschil van is. Controversum factum, factum de quo ambigitur, de quo quæritur an sit, nec ne, controversia facti, non juris.
fept/ de sake selve. Res ipsa.
fept/ materie/ stuff. ut:
't fept van letter-konste. Res litteraria.
't fept van oorloge. Res bellica, *&c.*
fikkelen/ fikken. Cedere virgis *vel* ferulis, castigare virgis, *r. acc.*
fikkelinge. Virgæ, g. garum, f. *pl. num.*
fikfakken. Ineptire, *p.* tivi, *f.* titum: nugari, *p.* gatus, *f.* gatum. *dep.*
fikfakker. Nugigerulus, g. li, n.
fikfakkerye. Nugæ, g. garum, f. *pl. num.*
ficken/ Zel. Jacere, cio, *p.* jeci, *f.* jactum, *reg. acc.*
fiel/ fielt. Nebulo, lonis: scurra, g. ræ, m. Homo nequam: homo nihili: homo nullius pretii.
fielterye. Nequitia, spurcitia, g. tiæ: turpitudo, g. dinis, f.
fier/ trots/ moedich. Ferox, g. rocis: superbus, fastuosus, a, um, o. Superbè arrogans: arroganter superbus.
fier/ barbuer/ cruel. ferus, fævus, a, um, crudelis, immitis, e, g. is, o.
fieren gank. Incessus fastuosus: incessus sublimior & fastum præ se ferens.
fier gelaet/ trots gelaet. Vultus fastuosus.
fier gelaet/ blij gelaet. Vultus serenus.
figuer/ de uiterlyke gedaente van iet. figura, g. ræ, f.

figuere/beeldt van iet. Imago, g. inis, f.

figure / afbeeldinghe van iet. Descripta rei cujuslibet lineamenta. Rei alicujus lineis designata descriptio.

figuere/gestalte/spreckwijs / rieraet in 't spreken. Schema rhetoricum: oratoria figura

figuereren/iet fatsoenneren. Figurare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*

figuersnijder. Sculptor, *g.* oris, m.

fijn/louter/'t beste dat men vindt. Purus, putus, eximius, optimus, a, um, o.

fijne wolle. Lana eximia optima, selecta

fijn terwen broodt. Panis similagineus.

fijn goudt. Purum & putum aurum: aurum obryzum: aurum purgatissimum.

fijn lijnwaet. Linum egregium, eximium, selectissimi generis, Byssus, i, f.

fijneren/suyberen. ut: Goudt oft silber fijneren. Purgare, expurgare, defæcare, *p.* avi, *s.* atum; excoquere, *p.* coxi, *s.* coctum. *reg. acc.*

fijn / dun/ teer. Tenuis, exilis, subtilis, *g.* lis, o.

fijnighedt / dunte. Tenuitas, subtilitas, *g.* tatis, f.

fijntjens/fraeikens. Concinne, dextre, aptè, *adv.*

fijn/loos. Astutus, callidus, cautus, versutus, a, um; vafer, fra, frum, versipellis, e, *g.* is, o.

fijnigheyt/fijnesse/finesse/loosigheyt. Calliditas, *g.* tatis; versutia, *g.* tiæ, techna, *g.* næ. fallacia, *g.* ciæ, f. artificium, *g.* ci, n. astus, *g.* us, m.

fijnaert/*Fl.* Homo callidus.

fijn/wel gemaniert. Probus, scitus, a, um, o. frugi, *indeclin.*

Fijt. Phagedæna, *g.* næ, f.

Fijtemus/tronie. Vultus, *g.* tus, m.

Fijnet. Linum carptum, *sive* vulsum.

fijmelen/teesen. Vellere, *p.* velli & vulsi, *s.* vulsum; carpere, *p.* psi, *s.* ptum, *reg. acc.*

Finael. Finis alicujus rei.

Finael / beschreedt van alle dingen. Omnium rerum ratio.

die't finael van alle dingen weten wil. Qui omnium rerum rationes inquirit.

Finance/inkomste/ schat/ middelen van gelde. æs, *g.* æris, n. nummi, *g.* morum, *pl. num.* pecuniæ, *g.* niarum, f. *pl. num.*

Financien van den Prince. Regia pecunia apud Quæstores; Principis pecunia apud tribunos ærarios.

Financie meester. Summus ærarii tribunus: fisco præpositus; ærario præfectus.

Financier. Homo quæstorius: rei quæstoriæ administer: ærariæ rationis administrator.

financieren/fineren/geldt procureren. Pecunias curare, comparare, *p.* avi, *s.* atum.

financieren/ iemanden een financie doen. Pecuniam alicui sufficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum; nummos alicui suppeditare, *p.* avi, *s.* atum.

fiole/flesche. Phiala, ampulla, *g.* læ, f.

firmament/hemels bastigheyt/ uytspansel/hemel-welf / den gesterreden hemel. Stellarum cœlum: cœlum stelliferum, *vulgò* Firmamentum, *g.* ti, n.

Fiscael. Advocatus *vel* Procurator fisci Principis.

fistel/ loopend gat / attergoot / zijpgoot. Cauterium manans; fonticulus stillans, *vulgò* fistula, *g.* læ, f.

fistel in deooge. ægylops, *g.* lopis, m. ægylopa, *g.* pæ, f.

fistelachtigh/vol gaten. Fistulosus, a, um, o.

fix/dat vast gaet. Fixus, firmus, ratus, a, um, o.

fixe domicilie/i. vaste woninghe. Domicilium fixum.

een fixen quant/*ironicè.* Scitus, egregius, a, um, o. Gij zijt een fixen quant. Natus es scitus homo: scilicet tu egregius es.

flabbe. Vulnus in facie.

flabbe/sufflet. Alapa, *g.* pæ, f. colaphus, *g.* phi, m.

flabbe/vliegen waeper. Muscarium, *g.* rii, n.

flambeuwe. Fax, *g.* facis, f. funale, *g.* lis, n.

flank / de syde van iet: strykhoek/ stryk. Latus, *g.* teris, n.

flanckeren/van ter syden aenvallen. A latere aggredi, dior, *p.* gressus.

flanckeren/ met tonens bewaren. frontem munientia latera excitare.

de veste flanckeren. Muri latera propugnaculis exstantibus munire.

flankade/eene flankade geven/ flanckeren van ter syde. A latere invadere, *reg. acc.*

flanke / zijdelings / voorstwaerts. Propugnacula muri latera defendentia.

flatteren. Adulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. reg. dat. vel acc.* assentari, palpari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. reg. dat.* Auribus alicujus inservire: in gratiam alicujus loqui.

flatterende. Adulatorie, assentoriè, *adverb.*

flatterer. Adulator, palpator, assentator, *g.* oris, m.

flatteringe. Adulatio, palpatio, assentio, *g.* onis, f. blanditiæ, *g.* arum, f. *pl. num.* Verba adulatoria.

flauw/flauwte / &c. s. Swacht. Lypothymia. æ, f. Animi deliquium.

flauwaert/*Fl.* Timidus, a, um. o.

flauwlijk. Languide, remissè, tepidè, negligenter, *adv.*

flebbeken. Vitta infantilis.

flederen / swieren / herwaerts ende derwaerts

waerts loopen. Vagari, *p.* gatus, *s.* gatum, *dep.*

flederen/fleddereu/ fliggeren. Volitare, p. avi, *s.* atum. Alis plaudere.

Flederecyn/flerestjn/leden evel/ledenwee/ ledenzucht / sicht/ Arthritis, *g.* tidis, f. Morbus articularis,

Flerestyn in de handen. Chiragra, *g.* græ, f.

Flerestyn in de voeten. Podagra, *g.* græ, f.

Flerestyn in de knien. Gonagra, *g.* græ, f.

Flerestyn in de heupen. Ischias, *g.* adis, f. Morbus ischiadicus, *vulgò*, sciatica, *g.* cæ, f.

Flerestynachtich. Chiragricus, *vel* podagricus *vel* gonagricus, *vel* ischiadicus, a, um, o.

fleire/sufflet. Alapa, *g.* pæ, f.

fleire/ *Fl.* Ignava & deformis puella.

flesche. Lagena, *g.* næ, f.

flesche van boksbel/ &c. Uter, *g.* utris, m.

fleschken. Laguncula, *g.* læ, f.

fletse. s. strupbe. Laganum, i, n.

fletsen/fletteren. s. flatteren. Adulari, atus. *dep.*

fleur/'t beste van alle dingen. Flos, *g.* floris, m. Selectissimum quodcumque.

in fleur komen. Florescere, *p.* florui, *sine sup.*

in fleur zijn. Florêre, *p.* florui, *sine sup.*

synen fleur verlie sen. Defloresc ere, *p.* florui, *sine sup.*

synen fleur wederom krijgen. Reflorescere, in pristinum vigorem restitui.

fligeren. s. Flederen. Alis plaudere, vagari, volitare.

flitse/*Holl.* pijl. Sagitta, *g.* tæ, f.

flowijn van een oorkussen. Cadurcum, *g.* ci, n.

flowijn/beestjen. Mustela, *g.* f.

flucks/neirstigh. Solers, *g.* tertis: industrius, a, um, o.

fluks/gauw. Velox, *g.* locis, o.

fluks/terstont. Extemplo, confestim. *adv.*

fluxse dochter/heldinne. Virago, *g.* ginis, f. Puella sedula, solers.

flus / *prateriti temporis.* Jam jam; paulo ante.

flus/*futuri temporis.* Mox, modò, statim, post, *adv.*

fluwel. Holosericum. *g.* ci, n.

flupme. Phlegma, *g.* matis, n. pituita, *g.* tæ, f.

flupmachtigh. Phlegmaticus, pituitosus, a, um, o.

flupmen/flupmen uytworpen. Ejicere phlegmata: exspuere *vel* exscreare phlegmata.

flups / *Fl.* i. dijts in 't caertspel. Trias, *g.* adis, f.

flupsen/*Fl.* Ludere chartis,

flupte/pijpe. Fistula, *g.* læ, tibia, *g.* biæ, f.

flupten. Tibiâ canere.

flupten met den monde. Sibilare, *p.* avi, *s.* atum.

flupter. Fistulator, *g.* oris: auletes, *g.* tæ aulœdus, *g.* di; tibicen, *g.* cinis, m.

fluptinge/geflupt. Sibilus, *g.* li, m.

fluptster. Auletis, *g.* tidis; f. tibicina, *g.* næ, f.

flupte/leugen. Mendacium, *g.* cii, n.

flupten/liegen. Mentiri, p. titus, *s.* tieum, *dep.*

flupte/loote. Talea, *g.* leæ, f. furculus, malleolus *g.* li, m.

focke/'t kiepne zeyl voor aen 't schip. Dolon, *g.* lonis, m.

focken/fockevollen. Trudere, *p.* trusi, *s.* sum *reg. acc.*

focken/schicken. Accommodare, *p* avi. atum. *r. acc.*

focken/ welstaen. Decêre, decet. *impers. reg. acc.* convenire, convenit, *impers. reg. dat.*

focker. Monopola, g. læ, m. *Item* Dives, *g.* vitis, o.

fockerye. Monopolium, *g.* li, n.

foele/ gedrangh van volk. Affluens turba: confluens multitudo: hominum turba.

Foelie/bloeme van noten mascaet. Macis, *g.* cis, f.

foelie/dun bleck. Bractea, *g* teæ, f. Lamella tenius.

foelie-slager. Bractearius, *g.* rii, m.

foeragie. Pabulum. g. li, m.

op foeragie gaen. Ire pabulatum: exire ad pabulationem. Pabulari, atus, *dep.*

foeragie/provisie van alderhande behoeftigheden. Commeatus, g. tûs, m. Annona castrensis: annona militaris.

fompel/quesel. Nugigerula, g. læ, f.

fompelen / croken. Striare, *p.* avi, *s.* atum *reg. acc.*

fonk upt/ala mode de Liege. Amystis, *g.* stidis, f.

fonk upt drincken. Bibere amystide *vel* amystin: bibere sine respiratione.

fondament/fondeersel/grond-veste/grondslagh. Fundamentum, *g.* ti; fundamen, *g.* minis, n. basis, g sis, f.

't Fondament / den eirs. Anus, g. ni; podex, g. dicis, m.

fondamentael / 't gene daer den grondt van de sake in bestaet. In quo inest ratio & natura fundamenti: quod est caput & summa rei: quo res tota nititur.

fondateur / stichter. Fundator, conditor, institutor, g. oris, m.

fondatie/stichtinge Institutio, *g.* onis, f.

fondatie van regte. Annuorum vectigalium assignatio: annuorum reditnum attributio *vel* constitutio.

fonderen/ stichten. Fundare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

fonderen/ grondt leggen. Stabilire, p. livi, ſ. litum, r. *acc.* fundamentum jacere, locare, ponere.

fondeerſel. Subſtructio, g. onis, f.

fontanelle. ſ. fiſtel. Fiſtula, æ, f.

fonte/ heylige fonte/ doop-ſteen. Luſtralis fons: luſtricus fons: luſtralium ſacrorum fons: luſtralis piſcina.

over de fonte heffen. Baptiſmo initiandum excipere.

fonteine. Fons, g. fontis, m.

fontepn-ader. Scatebra, g. bræ: ſcaturigo, g. ginis, f, caput fontis: ſcaturigo fontis.

fonteinbak / fonteinſchotel/ fonteinbekken. Crater, teris; alveus, g. vei, m. labrum, g. bri, n.

fontein-butſe/ fontein-pijpe. Siphon, g. phonis; tubus, g. bi, m.

fonteintjen. Fonticulus, g. li, m.

fontein-cruidt. Potamogeton, g. ri, n.

fontein-meeſter. Aquilex, g. legis. m.

fonteins/ dat de fonteine aengaet. Fontanus, a, um, o.

fontepn-craene / het marmoerſet ofte troneken/ daer het fontein-water uit komt. Sylvanus, g. ni. Tullius, g. lii, m.

fontein-water. Aqua fontana.

fontein water leiden. Aquam ſalientibus dividere *vel* derivare.

foragie. ſ. foeragie. Pabulum, i, n.

fozce/ gewelt. Vis, *acc.* vim, *abl.* vi. *in ſin.* in *plur.* vires, *g.* rium, *&c.* f. Illata vis.

fozce aen doen. Vim facere: vim inferre, r. *dat.*

fozce/ natuerelijke kracht. Robur, g. boris, n. nervi, g. vorum, m. *pl. num.* facultas, g. tatis; virtus, g. tutis, f.

fozce/ bedwank/ noot. Neceſſitas, g. tatis, f.

met fozce. Vi: per vim: vi cogente: vi adigente.

fozceren/ overweldigen/ bemachtigen/ cracht aendoen/ dwingen. Cogere, p. coegi, ſ. coactum, adigere, p. adegi, ſ. adactum, r. *dat.*

een dochter fozceren/ verkrachten. Violare virginem: ſtuprum violentum virgini inferre: conſtuprare virginem: virgini vim inferre.

fozceren/ een lidt verſetten/ oft upt de coste doen. Intorquere membrum aliquod; diſtorquere, p. torſi, ſ. tortum.

fozceringhe / gewelt. Vis, *acc.* vim, *abl.* vi, *ſing. num. in plur.* vires, g. rium, f.

fozceringe/ verkrachtinge. Conſtupratio, g. onis, f.

foreſtier. ſ. Boſch. Saltus, us, m.

forer / fret. Viverra, g. æ: muſtela, g. læ, f.

foret/ boorken. Terebellum, g. li, n.

forier/ forierder. Metator, g. oris, m. Deſignator hoſpitiorum.

fozme / fozmalitept / maniere om iet te doen. formula, g. læ, f. mos, g. moris; ritus, g. tûs, m. Solennis formula: receptus uſus.

fozme/ gedaente. forma, g. mæ; ſpecies, g. iei: imago, g. ginis, f.

fozme/ patroon om iet na te maeken. Typus, g. pi, m.

fozm/ om iet in te gieten. Proplaſma, g. matis, prototypon, g. pi, n.

fozmeren/ gedaente geven. formare, p. avi, ſ. atum; præſcribere, p. ſcripſi, ſ. ſcriptum, r. *acc.*

fozmeren/ het weſen geven. Condere, p. condidi, ſ. conditum, r. *acc.*

fozmeren/ den ſtaet van iet ſtellen. Conſtituere; inſtituere, p. tui, ſ. turum. r. *acc.*

fozmeren/ onderrechten. Erudire, p. divi & dii, ſ. ditum: inſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum. *reg. acc.*

fozmulier / ſekere formele woorden/ begrijpende de ſubſtantie van eenigen handel. formula, g. læ, f. Solennis formula: verba concepta formulæ: formula conceptis verbis expreſſa.

fozmuliſt / in de fozmulieren erbaeren. formularius, g. rii, m. Formularum pentus.

fozmoos/ graef-yſer. Cælum, g. li, n.

fozneps. fornax, g. nacis, f. caminus, g. ni. m.

foznepsken. fornacula, g. læ, f.

foznieren/ geven. Præbere, p. bui, ſ. bitum; ſufficere, cio, p. feci, ſ. fectum; ſuppeditare, p. avi, ſ. atum; ſuggerere, p. ſuggeſſi, ſ. geſtum, r. *acc. rei & dat. perſ.*

foznieren/ verſchaffen/ opbrengen/ verbulſen 't gene dat ontbreekt. Supplêre, explere, p. plevi, ſ. pletum, r. *acc.*

foznissement. Inſtructio, præbitio, g. onis, f. inſtructus, g. us, m.

foznieren het proces. Cauſam litteris, auctoritatibus, teſtimoniis aliiſque documentis juris inſtruere.

fozt/ fozteſſe/ ſterke plaetſe. Arx, g. arcis, f. propugnaculum, g. li, n. Munitum propugnaculum: inſtructum munitionibus caſtrum; locus munitus.

fozti ficatie. Munitio, g. onis; f. munitiones, g. num, f. *pl. num.* munimenta, g. torum: opera, g. rum, n. *pl. num.* Munitionum opera.

fozti ficeren. Munire, permunire, p. nivi, ſ. nitum, Munitionibus firmare, r. *acc.*

foztſe. ſ. fozce. Vis.

foztſich/ cozſel. ſ. Cozſel. Cerebroſus, a, um, o. Morioſus, a, um, o.

foztſich/ die gewelt doet. Violentus, a, um, o.

foztupne/ gevalle. Fors, g. fortis, fortuna, g. næ, fors fortuna, g. fortis fortunæ, f.

by foztupne. Caſu, fortunâ, forte, fortunâ, *ablativ. abſ.*

foztupne/ iemans ſtaet. fortuna, conditio; rerum alicujus ſtatus.

foztupne/ avancement. fortuna commoda *vel* commodior.

ſyne foztupne maeken. fortunam nanciſci, p. nactus, *dep.* Devenire ad fortunæ commoda.

fop / den adieu. De fop geven. Cænulam profectitiam parare. ſ. adieu. ut: hy heeft mp adieu geſeit. Ille mihi valedixit.

fraep. Pulcher, chra, chrum; elegans, g. gantis, venuſtus, ſcitus, bellus, comptus, a, um, o,

't is fraep/ *ironice.* Egregium id eſt ſcilicet.

fraep / fraepkens. Lepide, belle, venuſte; concine, comptè, elegantèr, *adv.*

fraepigheyt. Elegantia, g. tiæ; concinnitas, g. tatis, pulchritudo, g. dinis, f. lepos, g. poris, m.

fraepaerdt/ mopaerdt. Bellus, comptulus, a, um, o.

fraencyn/ perkement. Pergamentum, g. ni, m.

franck/ vry. Immunis, e, g. nis, liber, bera, berum. o. r. *gen. vel abl. cum A vel ab.*

fraſe/ calf-fraſe. Inteſtina vitulina, n. *pl. num.*

fraſe/ *Fl.* **lobbe.** Collare, g. ris, n.

fraude/ bedroch. fraus, g. fraudis, f. dolus, g. li, m.

fragatte. Liburnica, g. cæ, f. cataſcopium, g. pii, n. Exploratorius lembus, ſpeculatorius lembus.

frenien/ frengie. Lacinia, g. niæ, fimbria, g. briæ, f.

fret/ foret. Viverra, æ, f.

fricaſſeren/ fryten. Fringere, p. frigui, *vel* frixi, ſ. frictum *vel* frixum: torrere, p. tui, ſ. toſtum. r. *acc.*

fricaſſeren/ vernielen. E medio tollere, r. *acc.*

fryt-panne. Sarrago, g. ginis, f. frixorium, g. ri, n.

frytinge. frixio *vel* frictio, g. onis, f.

friſch / vroom / kloek. Vegetus, vigoroſus, firmus, a, um, hilaris, e, g. ris, o.

friſch/ verſch. Recens, g. centis, novus, a, um, o.

friſch/ koel. Frigidulus, ſubfrigidus, a, um, o.

friſch/ geſont. Sanus, ſalvus, a, um, ſoſpes, g. ſoſpitis, o.

friſchheyt. Vigor, g. oris, m.

friſchelijk. Vivide, vegetè, *adv.*

friſe/ friſet. Amphimalla, g. læ, f. Laneus, pannus criſpi *vel* criſpativilli.

friſeren. Criſpare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

't haer friſeren. Capillum criſpare: capilli cirros excitare, crinium cincinnos inſorquere.

gefriſeert haer. Capillus criſpus *vel* criſpatus, crinus cirratus.

fronſſe/ fronſſelle. Ruga, g. gæ, plica, g. cæ, f.

fronſſen / fronſſen maecken. Rugare, corrugare, ſtriare ſinuare, p. avi, ſ. atum, plicare, p. cavi & cui, ſ. catum & citum, r. *acc.*

't voorhooft fronſſen. Corrugare frontem, contrahere ſupercilium, frontem in rugas contrahere.

fronſſinge. Rugatio, corrugatio, g. onis, f.

frontieren/ landt frontieren. ſ. Grenſen/ kuſten. Fines, g nium, m. *pl. num.*

frontierſtadt. Urbs ad confinium provinciæ, urbs ad fines regni.

frupt/ boomgewas/ ooſt/ fruptagie/ hoedanigh het zy. Poma, g. morum, n. *pl. num.*

rijp frupt. Matura poma, *pl. num.*

vroeg-rijp frupt. Poma præcocia, præcoqua.

ſpaey-rijp frupt. Poma ſerotina.

afvallich frupt. poma ſerotina.

frupt/ nae-taefel. Bellaria, g. orum, tragemata, p. tum, n. *pl. num.*

fruptagie / loofwerk in ſchilderyen ofte beeldſnijderije / &c. Encarpa, topia, g. orum, n. *pl. num.* Opus topiarium, topiarii operis ornatus.

fruptboom. Pomus, g. mi, f.

fruptenier. Pomarius, g. rii, m.

fruptenieren. Poma vendere.

frupt-kelder. Cella pomaria.

frupt markt. Forum pomarium.

frupt-ſolder. Oporotheca, g. cæ, f.

furie/ phreneſie. Furor, g. roris, m. rabies, g. biei, f.

furie/ grammoedigheyt. Furens ira: furentis ira.

met een furie. Cum impetu.

furieus. Furens, g. rentis, o. furore percitus.

furieuſelijk. ſ. met een furie. Furibundum in modum.

furnieren. ſ. Foznieren. Inſtruere, xi, ctum, Procurare, avi, atum, perficere, eci, ectum.

fuſee. Sulfurata bolis, ſulfurati pulveris acontia, miſſilis ignis acontias.

fuſee wozpen. Miſſilis ignis acontias vibrare, jaculari.

fuſte. Dicroton, g. ti, n.

fuſtepn/ ſtof van cattoen. Xylinum, g. ni, n. pannus xylinus.

fuſtepnet. Textor xylini.

futſelen. Lente & ignaviter aliquid agere: nugas agere; frivola tractare.

futſeler. Nugator, oris, m.

futſelinge / futſelrye. Nugæ, g. garum, f. frivola, g. lorum, n. *pl. num.*

't Fut ſel boek ſoeken. Fingere cauſas, neſter cauſas, moras quærere, occaſionem differendi quærere, anſam elabendi captare.

G.

GAbberen / gecken / ſpotten om te lachchen. Ridère, irridere, deridere, p. riſi, ſ. riſum, *r. acc.* jocari, p. catus, ſ. catum, *dep.*

gabberen / ſchampſgewijſe. Aliquem falſis ridiculis figere: dictetis pungere, ſcommatis inceſſere, *r. acc.*

gabberer. Joculator, *g.* oris, m. Jocisludens idemtidem: ridicula paſſim jaciens.

gabberdatie om te lachchen. Ridiculum, *g.* li, n. ridicula, g. lorum, n. *pl. num.* jocus, g. ei, m. joci, g. corum, m. *pl. num.* ſales, g. lium, m. *pl. num.*

gabberdatie met ſchampen. Dicterium, g. rii; ſcomma, *g.* matis, n. ſanna, *g.* næ, f.

Gabelle / is eygentlijk tol op het ſout. Tributum *vel* vectigal ſalarium.

gader / te gader. Simul, una, pariter, *adv.*

gaderen. Congregare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*

gade / zorge / toeſicht. Cura g. æ, cuſtodia, g. diæ, f.

gade ſlaen / waernemen / op iet letten. Obſervare, p. avi, ſ. atum; animadvertere, p. verti, ſ. verſum, *r. acc.* attendere, p. tendi, ſ. tentum, *r. dat. vel acc.* Attendere animum, *reg. dat.*

gade ſlaen / bewaren. Cuſtodire, p. divi, ſ. ditum; conſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Curam habdre, *r. gen.*

gadeloos. *Fl.* Negligens *g.* gentis, o.

gaede / gaep / gaepken. Socius, *g.* cii, m. ſocia, *g.* ciæ, f. conjux, *g.* jugis; par, g. paris, o. *proprie de avibus dicitur.*

gaden / garen. Jungere, p. junxi, ſ. junctum; conjugare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

ſich gaden of paren. Jungi, p. junctus; conjugari, p. atus, *paſſ.* Congregari ad generandum.

gaeden / gaepen / behagen / aenſtaen. Placere, p. cui, ſ. placitum, collubere, p. bui, ſ. bitum, *reg. dat.*

gaedinge / behagen. Lubentia, *g.* tiæ; voluptas, *g.* tatis, f.

ik heb daer gaedinge in. Placet mihi: lubet mihi

gaef / volkomen. Integer, gra, grum: ſanus, mundus, purus, a, um, o.

Gaelderpe. ſ. Gallerpe Pergula, æ, f. xyſtus, i, m. ambulacrum, i, n. lonica, æ, f.

gaele / plaksken. Macula *g.* læ, ſcabies, *g.* biei: impetigo, g. ginis, f.

gaelſch / onſmakelijk Inſipidus, rancidus, a, um, o. ſ. Garſt. Farcidus, a, um.

gaelſchheydt. Rancor, *g.* coris, m. Virus ſaporis.

gaen / wandelen. Ambulare, p. avi, ſ. atum: ire, eò, p. ivi *vel* ii, ſ. itum; gradi, dior, p. greſſus, *dep.* incedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.

gaen te voet. Ire pedibus, peditem ambulare.

gaen te lande. Terrâ iter facere: ambulare viâ *vel* itinere terreſtri.

gaen te peirde. Equitare, p. avi, ſ. atum. Equo vehi.

gaen te water of ſchepe. Navigare, p. avi, ſ. atum. Navigio vehi, aquâ *vel* mari iter facere.

gaenlijk. Meabilis, e, g. is, o.

gaen lopen. ſ. Vluchten / vlieden. Mandare ſe fugæ.

gaen doen. Ire ad aliquid faciendum *vel* ſtatim & reipsâ facere.

gaen / gelijk den deegh gaet. Fermentescere.

gaen ut: Ikgae in mijn tiende jaer. Annum ago ætatis decimum.

gaen lukken / ſuccederen / vergaen. Cedere, ſuccedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum; evenire, p. veni, ſ. ventum. ut: Wel gaen. Feliciter ſuccedere: proſperè cedere *vel* evenire, Qualijck gaen. Infeliciter cedere *vel* ſuccedere: exitum infelicem ſortiri, habêre.

gaepen / openſtaen. Hiare, p. avi, ſ. atum, fatiſcere.

gaepen / geuwen. Oſcitare, p. avi, ſ. atum.

gaepen / met open monde op iet ſien. Aperto ore ſpectare.

gaper / geeuwer. Oſcitator, g. oris, m.

gaper / gaepſtok / gaepaerdt. Intentus ſpectator.

gaepinge / geeuwinge. Oſcitatio, g. onis, f.

gaepinge / openinge. Hiatus, g. tus, m.

gaep-ſpel. Spectaculum, g. li, n.

gaer / nozwe gekookt. Coctus, percoctus, a, um, o.

gaer maken. Percoquere, p. coxi, ſ. coctum, *r. acc.*

gaeren / draet Filum, g. li, n.

viſſchers-gaeren. Sagena, g. næ, f. everriculum, g. li, n.

jagers-gaeren. Caſſes, g. ium; plagæ, g. arum, f. *pl. num.* rete, g. tis, n.

gaeren-kroone / gaeren-mieulen / gaeren-winde / haſpel. Harpedone, g. nes, f.

gaeren / vergaeren. Congregare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

gaerwe / ſchoop. Merges, g. gitis. m. faſcis ſpicarum.

gaebe. Donum, g. ni, n. ſ. Gifte. Munus, eris, n.

gaep /

gaep. ſ. Goede / gaep. Alacer, is, e, o. Celer, is. Præceps, pitis, o. Repentinus, a, um.

Gaffel. Furca, g. cæ, f.

gaffel met twee takken. Bidens, g. dentis, m.

Gaffel met drij takken. Tridens, g. dentis, m.

Gaffeltien. Furcula, furcilla, g. læ, f.

gaffrepe / gauſen gheroof / afval van de gans. Exteriora anſerina: atrocolia anſeris.

gaffrepe. *Fl.* een blape. Libum, g. bi, n.

gagaet. Gagates, g. tæ, m.

gagel. Pſeudomyrtus, g. ti, ſ. *herba.*

gagelen gelijk een Gans. Gingrire, p. rivi, ſ. ritum.

gagie / loon. Merces, g. cedis, f. ſtipendium, g. dii, n.

gagie / eerlijke recompenſe. Salarium, g. ii, n. Honorarium militare.

gagieren. Alere ſtipendio, *r. acc.*

gal / Galle. Fel, g. fellis, n.

Galachtigh. Felleus, a, um, o.

Gallen den bijs. Fel è piſce extrahere.

galant / coſtelijk / eerelijk Egregius, eximius, præclarus, a, um; inſignis, e, g. nis; excellens, g. lentis, o.

galant / boef. Nebulo, g. lonis, m. Nequam, *indecl.* m.

galant / trots / moedigh. Arrogans, g. gantis, o.

den galant maken. Arroganter ſe gerere.

galantelijk / wel / draef. Egregiè, eximiè, inſigniter, præclarè, excellenter, *adv.*

galantelijk / wel / ſoo 't behoort. Rectè, optimè, rectiſſimè. *adv.*

galantelijk / ſubtijlijk. Acutè, argutè, ſubtiliter, *adv.*

galantelijk / geleerdelijk. Doctè, eruditè, litterate, *adv.*

galantelijk / met een goede gratie. Eleganter, lepidè, venuſtè.

galantelijk / coraſieuſelijk. Fortiter, generosè, *adv.* Animo forti.

galandt-wortel / alandt-wortel. Helenium, g. nii, n. Enula campana.

gal-appel / gal-note. Galla, g. læ, f.

galban. Galbanus, g. ni, m. galbanum, g. ni, n.

van galban. Galbanus, a, um, o.

galeaſſe. Hepteres, g. ris; ſeptiremis, g. mis, f.

galeoen. Prora faſtigiata, roſtrum novis: Gaulus major, gaulus cataphractus, *navis.*

galeote. Biremis, g. mis, f.

Galerpe / wandel-plaetſe. Ambulacrum, g. cri, m. xyſtus, g. sti, m.

Galerpe boven open. Subdiale ambulacrum, hypethrum ambulacrum.

Galerpe boven toe. Porticus, g. cûs, f.

Galerpe van alle kanten toe. Cryptoporticus, g. us, f.

Galerpe in ſept van oozloge. Tecto ſtadium, g. dii, n.

Galepe. Triremis, g. mis, f.

op de Galepe ſetten. Ad remos damnare: ad triremes ablegare, *r. acc.*

Galep-boebe. Ergaſtularius remex: ſcalmo addictus: ad remos damnatus: remigio addictus.

Galge. Patibulum, g. li, n. crux, g. crucis, f.

loop aen de Galge. Abi in mal am rem; abi ad corvos: abi quo dignus es.

galgaedt / galgh-aes / galghen-lap / galgen-ſtrop. Fruciter, g. feri, cruciarius, g. rii, m.

galgen-velt. Calvaria, g. riæ, f.

galiardt / vrolijk. Hilarus, lætus, a, um, hilaris, e, g. ris, o.

galiardt / wakker. Alacer, alacris, alacre, g. cris; alacris, e, g. cris, o. expeditus, paratus, promptus, a, um, o.

galiardt. *Saltationis genus.*

galiardiſe / gauwigheydt. Alacritas, g. tatis, f.

galiardiſe / frapigheydt. Lepos, g. poris, m.

galiardiſe / vrolijkheydt. Hilaritas, g. tatis, f.

galigaen. Galanga, g. gæ, f.

galiſſenhout. Glycyrrhiza, g. zæ, f.

galm / wederklank / tegenſtem. Echo, g. us, f. Reflexio *vel* repercuſſio ſonus.

galm / 't gemompel van eenige voiſe oft ſtemme. Confuſus & indiſtinctus ſonus.

galon / enkel paſſement. Segmentum ſericum; ſerica faſciola.

gallonneren / met een gallonneken beſetten. Prætexere aliquid ſerica faſciolâ.

galoppe / des peirds loop / raſcher dan het draven / ende trager dan ter poſt. Equi gradus incitatior: equi gradus curſui proximus.

galopperen / rennen / de galoppe rijden. Equo vehi incitatius gradienti; equitare celerius.

galoſche / holblok. Calo, g. lonis, m. calopodium, g. dii, n.

galoſche / plattijn / houte pantoffel met leder boven op. Solea, g. leæ, f. Lignea crepida.

galoſcher / die holblokken maekt oft verkoopt. Calceolarius lignarius.

galveren. *Fl. Holl.* Nugari, jocari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

gamander-krupt. Triſſago, g. ginis, f.

gank/ trede. Gressus, gradus, incessus, g. ûs, m.

ganck/enck straetjen. Angiportus, g. us, m. angiportum, g. ti, n.

ganck onder de aerde. Cuniculus, g. li, m.

gankboozt in de schepen. Fori, g. rorum, m. *pl. num.*

gankbaer/daermen doozgaen kan. Meabilis e, g. lis: pervius, a, um, o.

gankbaer/ dat in dagelycksche gebruycken is. Frequens, g. quentis: tritus, usitatus, a, um, o.

gankbaergelt/permissie geldt. Moneta proba: moneta publici usus.

gans. Anser, g. seris, m.

van den gans. Anserinus, a, um, o.

ganse-bloemen. Chrisanthemum, g. mi, n. *herba.*

gansendijstel. Sonchus, g. chi, m, *herba.*

gansenboedt. Atriplex silvestris, *herba.*

ganser/ganserick. Anser, m.

gansch / geheel. Integer, gra, grum, totus, a, um. g. totius, d. toti, o.

ganschelijck. Integrè, prorsus, omnino. *adv.*

garandt/waerschap/waerbozgh/ verhael/ de gene die ons moet innestaen booz 't gene men gekocht heeft/ &c. auctor, g. oris, m.

ren goeden garandt hebben. Uti bono auctore: idoneum habere auctorem.

ghy moet my garandt wesen over 't gene ghy my verkocht hebt. Empti abste mihi auctor eris: præstabis quæ mihi abs te emptasunt.

yjn garandt op iemandt nemen. Auctorem emptionis appellare, ut rem abs se venditam præstet, ut emptori suo de periculo caveat.

garanderinge/berseker inge. Auctoritas, g. tatis: fides, g. dei, f.

garanderen / instaen booz 't gene dat men aen eenen anderen verkocht heeft. Auctorem se profiteri: auctoritatem rei traditæ profiteri.

garbel. Aromata cassa *sive* inania.

garbeluren. aromata *sive* semina seligere, cribrare, purgare.

garbeleren/ uptsonderen / sisten/ *metaph.*

Doorsoecken. Examinare, *p.* avi, *s.* atum, introspicere, cio, spexi, *s.* spectum, *r. acc.*

garde/bewaernis. Clientela, tutela, g. læ, f. patrocinium, g. nii, n.

in de Garde van den Prince zyn. Esse in Principis clientelâ, tutelâ, fide.

garde/toesicht. Cura, g. ræ. sollicitudo, g. dinis, f.

garde/wacht / lyfgarde / lyfschutbende /

lyf-wacht. Custodia, g. diæ, f. custodes, g. dum, m. *pl. num.*

garde van eenen Prince. Cohors prætoria Principis: prætoriana cohors: prætorianorum cohors.

die van de garde zyn. Prætoriani, g. norum, m. *pl. num.* stipatores, g. rum, m. *pl. num.* Prætoriani milites.

capiteyn van de garde. Præfectus prætorii: prætorii præsidii princeps.

garderobbe/clederschapraede. Vestiarium, g. rii, n. Apotheca vestiaria: conclave vestiarium: scrinium vestiarium.

garderobbe/ die last heeft om de klederen te bewaeren. Vestiarii custos: vestiarii curator: apothecæ vestiariæ administer.

gardiaen. Custos, g. stodis, m.

gardiaen van de Minderbroeders. Minorum Fratrum præfectus.

gareel van de peirden. Helcium, g. cii, n.

gareel-maker. Helciarius, g. rii, m.

garlete / *Fl.* Pinnæ *vel* eminentiæ murorum.

garnaet/visch. Squilla, g. læ, f. gammarus, g. ri, m.

garnaet-appel. Malum granatum.

garnisoen/ besettinghe/ Soldaten tot bewaeringhe van eenighe plaetse. Præsidium, g. dii, n. Militare præsidium. Præsidiarii, g. riorum, m. *pl. num.* Milites præsidiarii.

in garnisoen liggen. Cum copiis loco cuipiam præsidere: cum præsidio in loco esse: loco cuidam esse præsidio.

garnisoen in brengen. Præsidia in urbem ducere: præsidium in urbem collocare, urbem præsidio firmare *vel* instruere *vel* munire.

't garnisoen lichten. Præsidia ex urbe educere.

den leger in garnisoen doeren. Exercitum in præsidia dimittere.

gars. *s.* gras. Gramen. g. minis, n.

garse / *Zel.* Pratum viridans nullo cinctum aggere.

garsingen. *Fl.* Pascua herbosa.

garst/garstigh. Rancidus, subrancidus, fracidus, a, um, o.

garstighent. Rancor, g. oris, m.

garstworden. Rancescere, *inusitatum.*

garst zyn. Rancere, *inusitatum.*

garwe/schoof. Merges, g. gitis, m.

gast / mans persoon / ut: een jonk gast. Juvenis, g. is, m. een fraey gast. Homo scitus. Oudsettig gast. Homo provectioris ætatis.

gast / die genoodt is / die iewers komt eten of logeren. Conviva; hospes, g. pitis, m.

gast-

gast-baerd/ gastwaerdich/ gast-bzp. Hospitalis, e, g. lis, o.

gastbaerheyt/ gastbzyheydt. Hospitalitas, g. tatis, f.

gasterye. *s.* bancket. Convivium, g. vii, n.

gasterp-houder. Convivator, g. oris: hospes, g. spitis, m.

Gast-huys booz de passanten. Xenodochium, g. dochii, n.

Gasthuys booz de siecken. Nosocomium, g. mii: valetudinarium, g. rii, n.

Gast-huys booz de bedelaers. Prochodochium, g. dochii, n.

Gasthuys-meester. Nosocomus, xenodochus, prochodochus, g. i, m.

Gast-kamer. Triclinium excipiendis & tractandis hospitibus.

Gast-meester. Sympositarcha, g. chæ; hospes, g. spitis, m.

gat. Foramen, g. minis, n.

gaten. Forare, perforare, p. avi, *s.* atum. *r. acc.*

gatich/ vol gaten. Foraminosus, a, um, o.

gat/ doorgank. Janua, g. nuæ: porta, g. tæ, f. transitus, g. tus, m.

gat. *adag.* angustia, p. tiæ, *s.* res arctæ.

in 't gat zyn/ benauwt zyn. In arcto versari: in rebus arctis esse.

in 't gat zyn/ verhaert zyn. Timere, p. mui, *sine sup.*

gat/ *metaph.* den aers. Podex, g. dicis, m.

gat-lecker. *metaph.* leckmaraut / leckspit/ lecker. *Significant in translatitia significatione planè juvenem, & indignum provectiorum consortio.* parasitus, i, m.

Gaud/ *Fl.* Autum, g. ri, n.

gabe. Donum, g. ni. *s.* Gifte. Munus, eris, n.

gauw/neerstigh. Solers, g. lertis, *r. gen.* sagax, g. gacis, o.

gauw toesien. Diligenter observare; solerter agere.

gaenwelyck/neirstelyk. Diligenter, strenue, alacriter, attentè, *adv.*

gauwigheyt/neerstigheyt. Alacritas, g. tatis, vigilantia, g. tiæ, f.

gauw/rap/rasch. Agilis, le, g. lis: velox, g. locis: festinus, citus, expeditus, a, um: pernix, g. nicis, o.

gauwelyck/raschelyk. Celeriter, velociter, prompte, festine, *adv.*

gauwigheyt/rappigheyt. Celeritas, velocitas, agilitas, g. tatis, f.

geleiswerck. *s.* gleiswerck. Vasa scintillantia.

gendarmerie. Militares cohortes: armatorum cohortes.

genealogie/ afcomste/ geslacht. Genealogia, g. giæ, f. Cognationis per stirpes descriptio.

generael/ dat alle gelyck aengaet. Generalis, e, g. lis, o. Universa complectens: in omnia generatim pertinens.

in 't generael. Generatim, generaliter, *adv.* In universum.

generael/ den hoochsten van alle andere. Summæ rei præfectus: supremus administrator.

generael van een leger. Archistrategus, g. gi, m. Exercitui cum omni imperio præfectus.

generalaet / 't officie van den generael. Summa prætura: summi Prætoris dignitas.

generaliteit. Universitas, g. tatis, f.

generatie / 't werck van genereren. Generatio, progeneratio, g. onis; genitura, g. ræ, f.

generatie/ de afcomelingen van eenen persoon in rechte linie. Progenies, g. niei: soboles, g. lis: posteritas, g. tatis, f. posteri, g. rorum, m. *pl. num.*

generatie / 't maeghschap van opgaende / afgaende / ende zyde-linien. Genus, generis, n. gens, g. gentis: cognatio, g. onis, f.

generatie / alle de menschen in de selfde eenwe levende. Unius ætatis mortales universi: ejusdem sæculi mortales: unius ævitatis suppares mortales.

genereren/ voortbrengen. Gignere, progignere, p. genui, *s.* genitum, *reg. acc.* Procreare proles.

genereux / courageux. Animosus, magnanimus, a, um, o.

genereux/ van edele naturen. Generosus, a, um, o. Generosæ ac claræ indolis.

genereuselyk. Generosè, clare, nobiliter, splendidè, *adv.*

genereusheit. Animi generositas *vel* nobilitas, generosum ingenium: generosa & nobilis indoles.

genever-besie. Juniperi bacca.

genever-boom. Juniperus, g. ri, f.

genoffel. *s.* genoffel. Caryophyllum, i, n.

gentil/bevalligh. Lepidus, venustus, jucundus, a, um, o.

gentil/ fraei/ net. Bellus, scitus, concinnus, a, um: pulcher, chra, chrum: elegans, g. gantis, o.

gentilyk/met een gratie. Lepidè, venustè, scitè. *adv.*

gentilyck/ fraeikens. Bellè, scitè, concinnè, eleganter, *adv.*

gentilisse/ bevalligheit. Lepos, g. poris, m. venustas, g. tatis, f.

gentilisse/ bereeringe. Honorarium, g. rii, n.

geometrie / landtmeterie. Geometria, g. triæ, f.

geule/ root coleur in seit van wapen. Coccus tesseraria: coccum tesseratium:

minium ſcutarium: purpura ſcutaria: murex teſſerarius.

geule/ openſperringe des monts ſoo verre als men kan. Rictus oris, hiatus oris: parentis oris hiatus.

ge-angelt dat eenen angel heeft. Aculeatus, a, um, o.

gebak. Piſtura, coctura, g. ræ; coctio, g. onis, f.

gebakſel. Opus piſtorium.

gebakken ſteen. Later, g. teris, m.

gebaenden wegh. Callis, g. lis, m. Via trita.

gebaer. Tumultus, g. us, m. tumultuatio, g. onis, f.

gebaeren. Tumultuari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

gebannen zyn. Exulare, p. avi, ſ. atum.

gebas. Latratus, g. tus, m.

gebekt. Roſtratus, a, um, o.

gebed. Precatio, oratio, g. onis, f. preces, g. cum, f. *pl. num.*

gebeente. Oſſa, g. oſſium, n. *pl. num.* Compages oſſium.

gebeir. ſ. gebaer.

gebenedyden. Benedicere, p. dixi, ſ. dictum; bene precari, bona precari, felicitatem & omnia bona exoptare, *reg. dat.*

gebenedydinge. Benedictio, g. onis, f. Bona apprecatio.

geberghte. Montes, g. tium, montana, g. norum, n. *pl. num.*

gebeteren ſ. **bereren.**

gebetigh. Mordax, g. dacis, o.

gebetighept. Mordacitas, g. tatis, f.

gebetighlyk. Mordicus, mordicitus, *adv.*

gebetige woorden. Verba dentata *vel* aculeata.

gebeuren. Contingere, conigit; accidere, accidit; evenire evenit. *impersonalia.*

gebeurte. Accidentia, g. tiæ, f. eventus, g. us, m.

gebieden/ bebeelen. Imperare, mandare, p. avi, ſ. atum; præcipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum: injungere, p. junxi, ſ. junctum, *reg. dat. perſ. & acc. rei.* jubere, p. juſſi, ſ. juſſum, *reg. acc. rei & dat perſ. cum Neraviſſimè, vel ponitur cum infinitivo vel infinitivus intelligitur.*

gebiedenisſe/ gebod. Juſſio, præceptio, g. onis, f.

gebieder. Juſſor, mandator, præceptor, g. oris, m.

gebied/ gebod. ſ. gebot. Præceptum, mandatum, i, n.

gebiet in 't koopen. Licitatio, g. onis, f. Pretii oblatio.

gebiet/ regeringe. Juriſdictio, ditio, regio, g. onis, f. dominium, g. nii, n.

ſich gebieden tot iemandts dienſt. Obſequium deferre alicui: obſequio alterius ſe mancipare: commendare ſe alteri.

gebiedenisſe/ dienſtbewyſinge. Obſequii delatio, commendatio officioſa.

gebyt. Morſus, g. ſus, m.

gebyt des bryders. Lupatum, g. ti, n.

gebilt. Craſſis clunibus.

gebladert. Foliatus, frondoſus, a, um, o.

geblaes. Flatus, g. tus, m. adſpiratio, g. onis, f.

gebleit der ſchapen. Balatus, g. us, m. balatio, g. onis, f.

geblik. Nictus, g. us, m.

gebly f. Mora, g. ræ, f.

gebloemt kleet. Veſtis picta.

gebloemde tafel. Menſa undulata.

gebloept. Floridus, a, um; vernans, g. nantis, o.

gebot. Juſſum, g. ſi; mandatum, præceptum, edictum, g. ti; imperium, g. rii, n.

gebod/ kerken gebod. Promulgatio *vel* proclamatio Eccleſiaſtica

geboeſte. Nebulones, g. num, m. *pl. num* colluvies, g. vici, fax, g. facis. Caterva nebulonum.

gebondte/ gebundte. Contignatio, contabulatio, coaſſatio, g. onis, f.

gebooghſaem/ dat men kan booghen. Flexibilis, flexilis, e, g. lis.

geboogſaem/ gehoorſaem. Obediens, obſequens, g. entis; obtemperans, antis, morigerus, a, um, o. Dicto audiens.

geboomte/ boomachtige plaetſe. Arboretum *vel* arbuſtum, g. ti, n.

geboomte/ geſtruykte. Fruticetum, g. ti, n. frutex, g. ticis, m.

geboren worden. Naſci, prognaſci, p. natus, ſ. natum, *part.* naſciturus, exoriri, rior: p. ortus, *part* oriturus: gigni, p. genitus, *paſſ.* generari, procreari, p. atus, *paſſ.* In lucem edi, in vitam ingredi.

geborſt/ die gronte borſten heeft. Pectorioſus, mammoſus, a, um, o.

geborſtelt/ die borſtelen heeft. Setoſus, hiſpidus, a, um, o.

geboorte. Nativitas, g. tatis, f. ortus, exortus g. us, m.

geboorte/ arbeydt van kinde. Partus, nixus, g. ûs, m.

geboortsdagh. Natalis, g. lis. m. natale, g. lis, natalitium, g. tii, n. Dies natalitius.

geboortfeeſte. Natalitia, g. tiorum, n. *pl. num.*

geboortigh. Oriundus, ortus; prognatus, a, um, o.

gebouw. Ædificium, g. cii, ſtructura, g. ræ, fabrica, g. cæ, f. ædes, g. dium. f. *pl. num.*

ſlecht gebouw. Tugurium, g. rii, n. ædificium humile.

coſtelyk gebouw. ædificium ſplendidum, magnificum, regium: domus magnifica.

gebraed/ gebraden vleeſch. Aſſum, g. ſi; aſſatum, g. ti, n. Carnes aſſæ.

gebraden wyn. Vinum igne eliquatum, vinum

vinum aduſtum.

gebrek/ letſel aen 't lichaem. Defectus, g. ûs; morbus, g. bi, m.

gebrek/ armoede. Paupertas, egeſtas, g. atis, penuria, g. riæ, inopia, g. piæ, f.

gebrek in de ziele. Vitium, g. tii, n. pravitas, g. tatis, labes, g. bis, f.

gebrek hebben/ arm zyn. ſ. arm zyn. ut: Hy is arm van geldt. Eſt ipſi inopia argentaria, nummaria.

gebrek hebben/ ſets derven. Carère, p. rui, ſ. caritum & caſſum, *part.* cariturus, *r. abl.*

gebrek hebben aen 't lichaem. Defectum pati, aliquo corporis vitio laborare.

gebrekelyk na de ziele. Vitioſus, a, um, o. Vitioſè habens.

gebrekelyk aen 't lichaem. Morbidus, morbolus, mancus, mutilus, a, um, o.

gebreken / niet daer zyn. Deficere, cio, p. feci, ſ. fectum: deeſſe, deſum, p. defui.

gebroederlingen. Patrueles, g. lium, c. *pl. num.*

gebroeders. Fratres, confratres, g. trum, m. *pl. num.*

gebroedſel. Progenies, g. niei, f.

gebroekentheydt. Fractura, g. ræ, f. (m.

gebrul ſ. **gekryt.** Rugitus, ûs, m. ejulatus, us,

gebruyk/ uytvocht/ bruchtgebruyk/ 't beſigen. Uſus fructus, g. us. m.

gebruyk/ manière. Mos, g. moris; uſus, ritus, g. us; modus, g. di, m.

gebruykelyk/ dat men kan beſigen. Uſualis, e, g. lis, uſuarius, a, um, o.

gebruykelyken. uſitatè, *adv.*

gebruyken. uti, p. uſus, *part.* uſurus; frui, p. fruitus, *part.* fruiturus. *reg. abl.*

gebruyknemynge. Uſucapio, g. onis, f.

gebruykt worden. Uſurpari, p. atus, *paſſ.* In uſu eſſe: more receptum eſſe: in more eſſe poſitum.

gebuer. Vicinus, finitimus, conterminus, a, um, confinis, e, g. nis, o. accola, g. læ, c.

gebuere. Vicinus, g. ni, m. Vicina, g. næ, f.

gebuerlyk/ gebuerſaem. Comis, civilis, familiaris, e, g. is, o.

gebuerlykheydt. Comitas, familiaritas, g. tatis, f.

gebuerte. Vicinia, g. niæ, f. vicini, g. norum, m. *pl. num.*

gebuerſchap. Vicinitas, g. tatis, f.

gebuer zyn. Accolere, p. lui, ſ. cultum, *reg. acc.* Accolam *ſive* vicinum eſſe alicujus *vel* alicui.

gebult. Gibboſus, a, um, o.

gebuykt. Ventroſus, a, um, o.

gebuult. Tuberoſus, a, um, o.

Geck/ ſot. Fatuus, bardus, delirus, a, um; vecors, excors, g. cordis, o.

Geck/ gupchelaer. Ludo, ſannio, morio, g. onis, m.

den Geck maken. Ineptire, p. tivi. *vel* tii, ſ. titum. Morionem agere.

Gek/ ſok/ gabberdatie. Jocus, g. ci, m.

geckelyk. Ridicule, perridicule, jocoſe. *adv.*

gecken/ ſpotten. Jocari, p. catus, ſ. catum. *dep.* ſ. **gabberen.** ut: **En wilt niet gabberen ober 't ongeluk van uwen evenmaeſten.** Noli ludificari mala proximi.

ſonder gecken. Extra jocum, ſerio, *adv.*

geckens weirt. Riſu dignus.

gecker. Deriſor, illuſor, g. ſoris, m.

geckernye upt genoeghte. Jocus, g. ci, m. deriſio, irriſio, g. onis, f.

geckernye met ſchampernye. Sanna, g. næ, f. dicteria, g. riorum; ſcommata, g. tum, n. *pl. num.*

geckts maere: gheſpel Ludibrium, g. brii, n.

geklagh. Queſtus, conqueſtus, g. ûs, m. quiritatio, g. onis, f. (g. ſûs, m.

geklangh. Clangor, g. oris; ſonitus, tinnitus,

geklap. Loquitas, dicacitas, g. tatis, f.

geknabbelde minne. Amantium iræ.

gekoffert. Ciſtæ incluſus, a, um o.

gekonſt. Caligatus, a, um, o.

gekonſte duyve. Columbus plumipes, g. pedis, m. *vel* daſypus, g. podis, m.

gekraek. Fragor, g. oris; crepitus, g. ûs, m.

gekraep. Gallorum cantus. (tiæ, f.

gecraep/ geſtof. Jactatio, g. onis; lactantia, g.

gekryſch. Clamor, g. oris, m. conclamatio, exclamatio, vociferatio, g. onis, f.

gekryt. Ploratus, ejulatus, planctus, g. ûs, m.

gekrolt. Criſpus, intortus, a, um, o.

gekrompenheydt. Contractio, attractio, g. onis, f.

gekromtheydt. Curvatio, g. onis; curvatura, g. ræ; aduncitas, tatis, f.

gedachte/ gepeys. Cogitatio, g. onis, f. cogitatus, g. tûs, m. Mentis cogitatio: mentis agitatio: animi ſenſa. *n. pl. num.*

gedachteniſſe. Memoria, g. riæ; recordatio, g. onis, f.

gedachtigh/ indachtigh. Memor, g. moris; recordans, g. dantis, o. Haud immemor; memoria tenens.

gedachtigh zyn. Meminiſſe, commeminiſſe, memini, *defectiv* recordari, p. atus, ſ. atum, *dep. reg. acc. vel gen. vel abl. cum præp.* De: memorem eſſe, *reg. gen.* in memoria habere, *reg. acc.*

gedachtweirdigh. Memorabilis, e, g. lis; memorandus, a, um, o. Memoria dignus, memoratu dignus.

gedaeght/ oudt. Decrepitus, grandævus, a, um, o. Ætate feſſus; confectus ſenio; plenus annis: annis maturus.

gedaente. Facies, ſpecies, g. ciei, figura, g. ræ; forma, g. mæ, f.

gedaente geven. Formare, figurare, p. avi, ſ. atum. *reg. acc.*

ge-

gedaente des aensichts. Vultus, g. tûs, m.
gedarmte. Intestina, g. norum, n. pl. num.
gedeeken. Holl. Dicterium, g. rii; proverbium, g. bii, n.
gedeelte. Pars, g. partis, portio, g. onis, f.
gedenckelyck. ſ. gedachtweerdich. Memorabilis, e, o.
gedenken. ſ. Gedachtigh zijn. Memorem, non immemorem esse. Meminiſſe, Memoriâ tenere, continere, cuſtodire.
doen gedencken. Suggerere, p. geſſi, ſ. geſtum, r. acc. rei & dat. perſ. commonere, p. monui. ſ. monitum; commonefacere, cio, p. feci, ſ. factum, r. acc. perſ. & gen. rei vel acc. perſ. & abl. rei cum De. Revocare in memoriam: reducere in memoriam, r. acc. rei & dat. perſ.
my gedenkt. Memini, defect. Recordor. Memoria mea mihi ſuggerit: memoriâ teneo.
gedenckenisse/memorie. ſ. gedachtenisse. ut: Zijn gedachtenisse heught niet lang. Memoria ejus eſt nimis labilis.
gedenckenisse/gedenckteecken. Monumentum, g. ti; mnemoſynon, g. ni, n.
gedeurte. Dumetum, g. ti, n.
gedicht. Poëma, g. matis, n. ſ. dicht. Carmen.
gedienstigh. Officioſus, obſequioſus, a, um, o.
gedienstigheyt. Obſequium, g. quii, officium, g. cii, n.
gedienstichlijck. Obſequiosè, officiosè, adv.
gedierte. Animal, g. malis, n.
gedijden / gedyen. Fieri, fio, p. factus. part. facturus, confieri, fio, p.
gedinge in Recht. Diſceptatio, g. onis; controverſia, g. ſiæ; lis, g. litis, f.
gedinge in 't koopen. Licitatio, g. onis, f.
gedoen. Agendo proficere: rem ſuam facere vel promovēre.
gedoken/verborgen. Abſconſus, tectus, a, um, o.
gedoken/ in een gekrompen. Contractus, a, um, o.
gedommel. ſ. dommelinghe. Bombus, i, m. Strepitus, ûs, m.
gedoge. Venia, g. niæ; licentia, g. tiæ, permiſſio, g. onis, f. indultum, ti, n.
by gedoge. Indultu, permiſſu. abl. abſ. permiſſivè, adv.
gedogen/toelaten/tolereren/lyden. Permittere, p. miſi, ſ. miſſum; concedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum; ſinere. p. ſivi, ſ. ſitum; indulgere, p. dulſi, ſ. dultum, r. acc. rei & dat. perſ.
gedogenisse/ gedooghsaemheyt. indulgentia, licentia, patientia, g. tiæ, f.
gedoochsaem. Patiens, indulgens g. entis, tolerans, g. antis. o.
gedrachtigh. Fertilis, e, g. lis, ferax, g.

racis; fœcundus, a, um, o.
gedrachtigheydt. Fertilitas, feracitas, fœcunditas, g. tatis, f.
sich gedragen op iemant/ in iemants wille-keur stellen. Deferre, fero, p. detuli, ſ. delatum, permittere, p. miſi, ſ. miſſum. r. dat. Relinquere alterius arbitrio.
ik gedraech my op den Autheur. Sit fides penes auctorem.
ick ghedraeghe my op den Magistraet. Hæc Magiſtratuum judicio relinquo, ſ. refereren/ rapporteren. Referre, tuli, latum.
gedrangh. Stipatio, g. onis; preſſura, g. ræ, f.
gedrangh van volk. Hominum nimia turba.
gedreven werck. Toreuma, g. matis, n. Opus cælatum.
gedrogh/ gedrocht. Monſtrum, ſpectrum, g. tri; phantaſma, g. matis, præſtigiæ, g. giarum, f. pl. num.
gedroom/Fl. gedrangh. Preſſura, g. ræ, f.
gedrongen sitten. Arctè ſedere: auguſtè ſedere.
gedrups/gewelt. Impetus, g. ûs, n. violentia, g. tiæ; invaſio, g. onis, f.
gedruis/gerucht. Strepitus, ûs; fragor, g. oris, m.
gedueren. ſ. dueren. Durare, avi, atum.
ghedeurende dien tydt. Interea temporis: eodem tempore: ſub idem tempus.
geduerigh. Durabilis, perennis, e. g. is; perpetuus, continuus, aſſiduus, a, um; perpes, g. perpetis, o.
geduerigheyt. Aſſiduitas, perennitas, perpetuitas, g. tatis, f.
geduerichlyk. Aſſiduè, jugiter, continenter, perenniter, adv.
gedweechsaem/ sachtmoedich. Manſuetus, placidus, benignus, a, um; mitis, comis, e, g. is, o.
gedweechsaemheit/sachtmoedicheit. Manſuetudo, g. dinis; lenitas, mititas, comitas, benignitas, tatis, f.
geheel. Totus, ſ. heel. Integer, a, um, o.
geel. ſ. geil. Flavus, a, um, o.
geen. Nullus, a, um; g. nullius, d. nulli, o. nemo, g. minis, c.
geen van beyden. Neuter, tra, trum, g. neutrius, d. neutri, o.
geenderhande/geenderlei. Nullus omnino.
geensins. Nequaquam, neutiquam, haudquaquam, minime, adv. Nullo modo: nullo pacto.
geentijts/ noit. Nunquam, adv.
geepe. Acus, g. ci, m. piſcis.
geer/ angelyser. Fuſcina cuſpidata.
geerde. ſ. geirde. Virga, æ, f.

geeren

geeren van een kleedt oft hembde. Sinus, g. nûs, m.
geeren/ geerne/gewilligh. ſ. geerne. Libens, tis, o.
ge-erve. Hæres, g. redis, c.
geessel. Flagellum, g. li; flagrum. g. gri, n.
geesselen. flagellare, p. avi, ſ. atum. Virgis vel flagro cædere, reg. acc.
geesselens weerdt. Maſtigia, g. giæ; flagrio, g. onis, m.
geesselinge. flagellatio, g. onis, f.
geest/ziele. Spiritus, g. us: animus, g. mi, m. anima, g. mæ: mens, g. mentis, f.
den geest geven. ſ. Sterven. Mori, rior, g. mortuus, part. moriturus: exſpirare.
geest-ader. Arteria aſpera.
geestelyk/dat geen lichaem en heeft. Spiritualis, e, g. lis, o.
geestelyk/aen Godtvruchtige dingen toegeeigent. Pius, religioſus, eccleſiaſticus, a, um, o. clericus, g. ci, m.
geestelyk/in geestelyk ende Godtvruchtige saken ervaren. Piarum rerum benè peritus.
geestelyken boek. Liber pius: liber de rebus piis.
geestelykheit/den geestelyken staet. Clerus, g. ri, m. Clericorum ordo: ordo Eccleſiaſticus.
geestelyk recht. Jus Canonicum ſive Pontificium.
geestelyken. Piè, religiosè. adv. Pietatis ſenſu.
geest/Engel/'t zy quaet of goet. Genius, g. nii, m.
nacht-geesten. Spectra, orum, n. pl. Larva, umbræ, g. arum. f. pl. num.
geesten der dooden. Manes, g. nium, m. pl. n. Umbræ demortuorum.
geest/verstant. Ingenium, g. nii, n. mens, g. mentis, f. mores, g. morum, pl. num.
daer steekt een geest in. Egregium in eo latet ingenium.
ongerusten geest. Qui eſt turbulento ingenio: qui eſt moribus inquietis ac turbidis.
geestigh/ verstandigh/ geestryk. Ingenioſus, argutus, induſtrius, a, um, o.
geestelyk/constelyk. Ingeniosè, ſcitè, ſubtiliter, adv.
geestigheyt. Dexteritas, vivacitas, g. tis.
geete/ Fl. geite. Capra, g. præ, f.
geet-ader. Fl. Vena jugularis.
geeuwen. Oſcitare, p. avi, ſ. atum.
't geeuwen / geeuwinge. Oſcitatio, g. onis, f.
geeuwer. Oſcitator, g. oris, m.
gefluit. Sibilus, g. li; poppyſmus, g. mi, m.
gegek/gespot. Ludibrium, g. brii, n.
gegichel. Cachinnus, g. ni, m.

gegoet/ rijk. Dives, g. vitis o. ſ. rijk. Opulentus, a, um, o.
gegrenik. Subriſio, g. onis, f.
gehak/ gekap. Conciſio, g. onis, f.
gehakte oft gekapte spyse. Minutal, g. talis, n.
gehaek / klampinge. Inuncatio, aduncatio, g. onis, f.
gehaek/ verlangen. Deſiderium, g. rii, n.
gehandtsaem. Promptus, induſtrius, a, um; ſolers, g. lertis, o.
geheel/ volkomen. Totus, a, um, g. totius, d. toti; plenus, a, um, o.
geheel/ ongeschendt. Integer, gra, grum; incorruptus, illibatus, inviolatus, a, um, o.
geheel/by een/niet gebroken. Solidus, a, um, integer, gra, grum, o.
geheel/ syn geheel / synen eersten staet. Prior ſtatus, prior conditio.
op syn geheel stellen. Rem ad priorem ſtatum reducere vel revocare, rem reſtituere in integrum.
geheelyk/t'eenemael. Omnia, penitus, planè, prorſus. adv.
geheemelte/ welffel. Convexitas, g. tatis, f.
gehemelte des mondts. Palatum, g. ti, n.
gehengen. Permittere. p. miſi, ſ. miſſum; concedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum. reg. acc.
gehengenisse. Permiſſio, g. onis; indulgentia, g. tiæ; venia, g. niæ, f. conſenſus, permiſſus, g. ſûs, m.
gehert. Vegetus, roboratus, a, um, o. ſ. klock. Fortis, e, o.
geheugen / ghedenken. Recordari, p. datus, datum, dep. r. gen. vel acc. vel abl. cum De.
geheugenisse. Memoria, g. riæ; recordatio, g. onis, f.
geheymenisse/mysterie. Myſterium, g. rii, n. arcanum, g. ni, n.
geheyninge/tuyn. Septum, g. ti, n.
gehoor/'t gehoor. Auditus, g. tûs, m. auditio, g. onis, f.
gehoor/audientie. Audientia, g. tiæ; attentio, g. onis, f.
gehoor geven. Præbêre aures alicui.
gehoorsaem. Obediens, obſequens, g. entis, moriger vel morigerus, a, um, o. Dicto audiens.
gehoorsaem zijn. Obedire, p. divi, ſ. ditum; parere, p. rui, ſ. ritum; obtemperare, p. avi, ſ. atum, obſequi, p. ſecutus, dep. r. dat. Auſcultare alicui: imperata alicujus facere.
gehoorsaemheyt. Obedientia, g. tiæ; obſequium, g. quii, n.
gehoorsaemlyk. Obedienter, obtemperanter, obſequenter, adv.

gehou-

gehouden zijn dooz beloste. Teneri promisso *vel* voto

gehoude vrouwe. Marita, conjugata, g. tæ, f.

gehoude man. Maritus, g. ti, m.

gehucht/gehuchtjen. Vicus, g. ci, viculus, g. li, m.

gehupl. Ululatus, ejulatus, g. tûs, m. ejulatio, g. onis, f.

gehupst/die gemackelijk woont. Commode habitans.

gehupst/die veel hupsen heeft. Dives ædibus, *vel*, ædium; abundans ædibus.

gejaegh/gejagh. Venatus, g. tûs, m.

gejagh/haeste. Festinatio, g. onis, f.

gejant. Gannitus, g. tûs, m.

geil. Rufus, luteus, flavus, croceus, a, um, o.

geil zijn. Flavêre. *sine præt. aut sup.*

geil maken. Rufare, p. avi, f. atum, r. *acc.*

geilgieter. Orichalcarius, g. rii, m.

geilsuchtigh. Aurigo, g. ginis, f. icterus, g. ri, m, morbus regius: morbus arquatus,

Geilsuchtigh/die de geilheeft. Ictericus, auriginosus, a, um, o.

Geilwortel pee. Daucus, g. ci; staphylinus, g. ni, m.

geirde/cralie. Clathrus, g. thri, m. in. *pl. num.* clathri, g. rorum, m. & clathra, g. throrum, n.

geirne/geerne/goetwilligh. Lubens, libens, volens, g. entis; voluntarius, ultroneus, a, um, o.

geirne/goetwilligh. Libenter, voluntariè, voluntario, *adv.*

gekerm. Lamentum, g. ti. n. lamentatio, ejulatio, g. onis, f. ejulatus, g. tûs, m.

geketel. Tintinnatio, g. onis, f.

gekijf. Lis, g. litis, rixa, g. æ, altercatio, disceptatio, g. onis, f. onis, f. jurgium, g. gii, n.

gekint/die een groote kinne heeft. Mentatus, a, um, o.

gekipt ey. Ovum excusum *vel* exclusum.

gekipte kikenen. Pulli recentes: pulli jam primum excusi.

gekist. Cistæ inclusus, a, um, o.

gelach. Risus, g. sûs, m. risio, g. onis, f.

gelaegh. Symbolum, sympolium, g. lii, n. symbola, g. læ, comportatio, g. onis, f.

gelaegh vry. Asymbolus, a, um, o. Immunis à symbolo.

gelaeghsman. Sympota, g. tæ, m, compotor, g. oris, m.

gelaeghsvrouwe. Sympotria, g. triæ, comportrix, g. tricis, f.

gelaeghs-meester. Sympotiarcha, g. chæ, m.

gelaeghfarm/ Fl. welgelegen. Commodè situs.

gelaet/buytenste gestaltenisse. Gestus, habitus, status, g. ûs, m. species, g. ciei, f.

gelaet des aensichts. Vultus, g. ûs, m. s.

Mine. Status, ûs, Species, ie;

blijde gelaet. Frons hilaris: vultus hilaris.

bals gelaet. s. **Semblant.** Timulatio, onis, f.

gelaten / beinsen. Simulare, p. avi, f. atum. Oris simulatio, *reg. acc.* s. **Beinsen.** Fingere, inxi, ictum.

sich sot gelaten/den sot spelen. Simulare fatuum: facere *vel* ostendere se bardum.

gelat/glat. Lubricus, a, um, o.

gelden/ weirt zijn. Valêre, p. lui, f. litum: æstimari, p. atus, *pass.* In pretio esse: In valore esse.

gelden/ vermogen / kondigh zijn. Pollêre, g. lui, *sine sup.* Ratum *vel* firmum esse: vim, *vel* pondus, *vel* momentum, *vel* auctoritatem habêre,

gelden/ het gelt op u/'t is op u geladen. Res tua agitur: tibi periculum imminet.

geldt. Pecunia, g. niæ; moneta, g. tæ, f. numus, nummus, g. mi, m. numisma, g. matis: æs, g. æris, n. argentum signarum.

gelt ende goedt. s. **rijckdom.** Opes, um, f. facultates, tum, f. divitiæ, arum, f. *pl.*

geldt aenleggen. Collocare pecuniam in quæstum.

contant gelt. Numerata pecunia: nummi numerati.

't geldt affetten. Pecuniæ æstimationem & valorem demittere. (re.

't gelt opsteken. Pretia nummorum intende-

geldt op de handt. Auctoramentum, g. ti, n.

geldtboete. Mulcta, g. tæ, f. Pœna pecuniaria

geldt aengaende. Pecuniarius, a, um, o.

geleden/gepasseert. Præteritus, a, um, o.

geledt / gelit. Membrum, g. bri, n. articulus, g. li, m. junctura, g. ræ, f.

geleert. Doctus, eruditus litteratus, a, um, o. Litteris imbutus / rei litterariæ peritus: eruditione præstans: omni doctrina eruditus.

geleerdelijk. Doctè, eruditè, peritè, *adv.*

geleertheydt. Eruditio, onis, doctrina, g. næ, peritia, scientia, g. tiæ, f.

geleerigh/ die lichtelijk leert. Docilis, docibilis, e, g. lis, ingeniosus, a, um, o. Aptus ad disciplinam.

geleerigheyt. Docilitas, g. tatis, f.

gelegen/ gestaen. Situs, positus, a, um, o.

gelegen zijn. Situm esse.

gelegentheyt van een plaetse. Situs, positus, g. ûs, m. Natura loci.

gelegen/ stille. Tranquillus, quietus, a, um, o, **den windt is gelegen.** Ventus resedit. Ventus conquievit.

gelegentheyt/bequaemigheyt. Commoditas, opportunitas, tatis; occasio, g. onis, f.

gelegentheydt/den staet van eenige sake. Conditio, g. onis, natura, g. ræ, f. status, g. tûs, m.

gelepsteren. f. **glinsteren.** Scintillare, avi, atum.

gelenre/gelinte. Sepes, g. Pis, sepimentum g. ti, n. maceries, g. riei, f.

gelepde. Comitatus, ductus, g. ûs, m. deductio, g. onis, f.

bzp-gelepde. Salvus conductus, commeatus, g. us, m. potestas libere commeandi: liber commeatus: fides publica.

bzp-gelepde / bzieven van saufconduict. Tabulæ commeatus: diploma commeatus: syngraphus liberi itineris.

bzp-gelepde geven. Tuti itineris litteras alicui concedere: securitatem in itinere præstare.

gelepden. Deducere, conducere, p. duxi, f. ductum; comitari, p. tatus, f. ratum. *dep. r. acc.*

gelf/noesch. *adject.* Obliquus, transversus, a um, o.

gelfs/noesch. *adv.* Oblique; transversim.

gelicken. Polire, p. livi, & lii, f. litum; complanare, p. avi, f. atum, r. *acc.*

gelikt zijn Nitêre, p. tui; splendere, p. dui; fulgere, p. fulsi, *sine sup.*

geliksteen. Pumex, g. micis, m.

gelidt. s. **geledt.** ut: **Zijn een gelidt is verstuykt.** Unum ipsius membrum est luxatum.

geliefken. Amicus, g. ci; amasius, g. sii, m. amica, g. cæ: amasia, g. siæ, f.

gelieven. Placere, complacere; p. placui, f. placitum, r. *dat.*

gelijk. Similis, assimilis, consimilis, parilis, æqualis, e, coæqualis, g. lis, par, compar, g. paris, o. *reg. g. vel dat.*

gelijk/recht/rechtveerdigheydt. æquum, g. quijus, g. juris, n. fas, n. *indecl. reperitur tantum in Nomin. accus. & Voc.*

gelijk hebben. Ratione niti: æquitate niti: jure & æquo niti: æquum bonumque dicere.

gelijk/effen/ recht. Planus, æquus, rectus, a, um, o.

gelijk maken. æquare p. avi, f. atum, r. *acc.*

gelijck als. Instar, adinstar, r. *gen.* velut, veluti, r. *num.* Non aliter quam: haud secus quam.

gelyck of/ gelijck als of. Quasi, ac si, ut si, veluti si, tanquam si.

't is gelycke veel. Parum refert: perinde est: nihil interest.

'tis my gelycke veel. Perinde habeo; susque deque mihi est.

gelijke wel. Nihilominus, attamen, nihilo secius. *adv.*

gelijken/malkanderen gelijk zijn. Similem esse, consimilem esse, r. *dat.*

gelijken/ op een passen. Convenire, p. veni, f. ventum; congruere, g. grui, *sine sup.* re-

spondere, p. spondi, f. sponsum, r. *dat.*

gelijken/nut oft bequaem zijn. Esse aptum, commodum, idoneum, habilem, r. *dat. vel acc. cum Ad.*

gelijken/vergelijken. Comparare, assimilare, æquiparare, adæquare, p. avi, f. atum; conferre, fero, p. tuli, f. collatum. *reg. acc. res & dat. pers.*

gelijckenisse/ gelijckheyt. Similitudo, g. dinis, f.

gelijkenisse/ vergelijkenisse. Comparatio, collatio, g. onis, f.

gelijkenisse/parabel. Parabola, g. læ: paræmia, g. miæ, f. paradigma, g. matis, n.

gelijcker. æquator, g. oris, m. *Circulus cælestis,*

gelijckerhandt. Simul, unà, pariter, pariformiter, *adv.*

gelijckerwijs. Sicut, sicuti, velut, veluti, quemadmodum, *adv.*

gelijckerwijse/also. Sic, ita, perinde. *adv.* Eodem modo; ad eundem modum; pari ratione, haud secus; non dissimili modo: haud aliter.

gelijkformigh. Consimilis, e, g. lis; analogus, a, um, o. *reg. dat.*

gelijkformigheyt. Analogia, g. giæ; congruentia, g. tiæ: proportio, g. onis, f. **ebenredenheydt/ut: 't En is geen gelijkvormigheyt der toepgeninghe noch overcomste / maer der onevenheyt.** Non est analogia attributionis neque convenientiæ, sed inæqualitatis. **Gelijckformights kunde.** Analogistica, æ.

gelijkformigh. Pariformiter, *adv.*

gelijkheyt / als't een is gelijck het ander. Similitudo, g. dinis, paritas, g. tatis, f.

gelijkheyt/effenheyt. planities, g. tiei, rectitudo, g. dinis, f.

gelijkelijck. æqualiter, *adv.* Ex æquo.

gelijkmaekinge. æquatio, exæquatio, g. onis, f.

gelijkmatigh. Ejusdem mensuræ: æqualis mensura.

gelijckmoedigh. æquanimis, e, g. mis: æquaminus, a, um, o.

gelijckmoedigheyt. æquanimitas, g. tatis, f.

gelijckmoedighlijk. æquanimiter. *adv.* æquo animo.

gelijknamigh. Cognominis, e, g. nis, o. r. *dat.* æquivocus, a, um, o.

gelijkwierdigh. æquivalens, g. lentis, o

gelijckwichtigh. æquilibris, e, g. bris, o.

gelijf/ gelijvigh. Corpulentus, carnosus, a, um, o.

gelijvigheyt. Corpulentia, g. tiæ, f.

gelisteren. f. **glinsteren.** Scintillare, avi, atum,

gelinte/gelente. Sepimentum, i.
gelipt. Labeo, g. onis, m. labiosus, a, um, o.
gellich/schorft. Scabiosus, a, um, o.
gellinn. Agnus hornus.
gelofte. ſ. belofte. Promissio, onis, f.
geloof/geloove/getrouwigheydt. Fides, g. dei, f.
geloof/crediet. Creditum, g. ti, n.
op geloove. Credito, *ablat. absolut.*
geloofachtigh. Credulus, a, um, o.
geloofbreekigh. Perfidus, perjurus, a, um, o. Perfidiæ reus.
geloofferlijk. Credibilis, probabilis, verisimilis, e, g. lis, o, Veri speciem præ se ferens; rationi consonum: non alienum à veritate.
geloofelijken Credibiliter, verisimiliter, probabiliter, *adv.*
geloofferlijkheyt. Credibilitas, probabilitas, g. tatis, verisimilitudo, g. dinis, f.
geloof-gever. Creditor, g. oris, m.
geloofweerdich. Gravis, e, g. is, o. Fide dignus: homo fidei candidæ & sinceræ; & integræ: rectæ fidei ac sinceri candoris homo.
gelooven. Credere, *p.* didi, *s.* ditum. Fidem habere, *r. dat.*
gelooven/betrouwen. Fiducia, g. ciæ, f.
't geloove/ Chriſten-geloove. Christiana fides: Christi fides: mysteriorum christianorum fides, proditorum à Christo arcanorum fides.
geloovich/ Chriſten. Fidelis, e, g. lis; pius, a, um, o.
gelooven. ſ. belooven. Spondêre, spopondi, sponsum.
gelte/gesneden soch. Sus cattrata.
gelubt. Spado, g. onis: eunuchus, g. chi; semivir, g. viri, m.
geluchten. Adspicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum; intueri & intui, intueor & intuor, *p.* tuitus sum. Æquis oculis adspicere, *r. acc.*
geluk/ fortune/ gebal. Fortuna, g. næ, sors, g. sortis, f. casus, g. lus, m. Fortuitus eventus.
op geluk. Fortè, fortuna, *abl. abs.*
't is geluk. Casu accidit.
geluk/voorspoedt. Felicitas, prosperitas, g. tatis, f. Res secundæ, f. *pl. nu.* fortuna secunda, bona, prospera, prosper eventus, felix successus.
geluk/ daer sta geluk toe / *modus benè appreeandi.* Felix sit & faustum: benè vertat: Deus bene fortunet: prosperè succedat: bonis avibus.
gelukken/ wel vergaen. Succedere, successit, *imp. r. dat.* prospere cedere; feliciter evenire, *r. dat.* optatum finem sortiri: exitum felicem habêre.

gelukkigh/die goedt geluk heeft. Felix, g. licis, fortunatus, a, um, prosper, pera, perum, o.
gelukkigh zijn. feliciter agere: prosperâ fortunâ uti; experiri fortunam florentem: beatè vivere.
gelukkich/dat geluk by brengt. faustus, auspicatus, secundus, a, um, o.
gelukkighlijk. Fortunatè; fauste, feliciter, prospere, *adv.* secundus avibus.
gelukſaem/gelukſatigh. ſ. gelukkigh. fortunatus, a, um, o.
geluk-wens. Gratulatio, congratulatio, g. onis, f.
geluk wenssen. Gratulari, congratulari, *p.* atus, *s.* atum. Optare prospera *vel* felicia; *r. dat.*
gelven. Obliquare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
gelusten. ſ. Lusten. Collibitum esse.
gelupdt. Sonus, g. ni; sonitus, g. tûs; clangor, g. oris, m,
gelupt maken/gelupt geven. Sonare, *p.* nui, *s.* nitum; strepere, pui, *s.* pitum; stridere & stridere, *p.* stridi, *sin. sup.* sonum sive clangorem edere: sonitum reddere.
gemachte. Virilia, g. lium, n. *pl. num.*
gemak/staepe. Commoditas, opportunitas, g. tatis, f. otium, g. tii, n.
gemak/lichtigheyt. Facilitas, g. tatis, f.
gemakkelijk/traeghlijk. Lentè, tardè, cunctanter, *adv.*
gemakkelijk/ter goeder moepte. Per otium: pro opportunitate.
gemakkelijk/lichtelijk. Facilè, expeditè, commodè, *adv.* Sine difficultate: nullo negotio.
gemakkelijken Jak. Homo lentus, segnis, tardus, piger, iners, socors, torpidus.
gemaent/maens gewys/croon ghemaekt. Lunatus, a, um, o.
gemaegt / gelijk de peirden ose teeuwen. Jubatus, a, um, o.
gemaniert. Modestus, a, um, o. ſ. Sedigh. Sedatus, a, um, mitis, e, o.
gember. Zingiber, g. beris, m.
gemeen. *Fl. Holl.* ſ: gemeyn. De geheele wereldt is een gemeene stadt van goede ende quade menschen. Mundus universus est communis proborum improborumque hominum civitas.
gemelijk. Morosus, fastidiosus, a, um: difficilis, e, g. lis, o.
gemelijken. Morosè, fastidiosè, *adv.*
gemelijkheydt. Morositas, g. tatis, f. fastidium, g. dii, n.
gemenich/menginge. Mixtura, g. ræ, mixtio. g. onis, f. Miscellanea, g. neorum, n. *pl. num.*
gemerk. Observatio, g. onis.

gemerk

gemerck nemen op iet. Observare, considerare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.* reflectere, p. flexi, ſ. flexum, *r. acc. cum In.*
gemerckt dat. Quandoquidem. ſ. Angesien dat. Cum subjunctivo gaudens.
gemet landts. Triens, g. entis, m. *Tertia pars jugeri Brabantii, & tres quadrantes jugeri Flandris.*
gemeyn aen dese / niet eygen aen een alleen. Communis, popularis, e, g. is; promiscuus, publicus, a, um, o.
gemeyn/ganckbaer/dat in gemeyne ſanties is. Communis, vulgaris, e, is; vulgatus, pervulgatus, tritus, usitatus, a, um, o.
gemeyn/slecht/geringh. Vilis, levis, e, g. is. o. Parvi momenti, exigui ponderis.
gemeyn/onedel/ niet in staet of officien. Plebejus, privatus, a, um, o. E vulgo *vel* è plebe homo.
gemeyn / gesyraeksaem. ſ. gemeynsaem. Familiaris, affabilis, e, o.
den gemeynen man/ 't gepeupel / gemeyne volck. Vulgus, g. gi, m. vulgus, *n. indecl.* plebs, g. plebis; plebecula, g. læ, f. Promiscua multitudo, imperitum vulgus.
gemeyn maecken/aen elcken een toelaten. Publicare, p. avi, ſ. atum. *r. acc. rei & dat. pers.* Omnibus commune facere: publici juris aliquid facere.
gemeyn maecken/kenneliick maecken aen alle de wereldt. Vulgare, evulgare, divulgare, promulgare, pervulgare, p. avi, ſ. atum. *r. acc. rei cum dat. pers.* ſ. Kenneliick maecken. Notum alicui aliquid facere.
gemeynelijck/meestendeels. Plerumque, ut plurimum, *adv.* Magnâ ex parte.
gemeynsaem / syraecksaem. Familiaris. comis, affabilis, e, g. is, o.
gemeynsaemelijck. Comiter, familiariter, *adv.*
gemeynsaemheyt. Comitas, affabilitas, familiaritas, g. tatis, f.
gemeynschap/gemeynsaemheydt. *Idem.*
gemeynschap/ vrienschap/kennisse. Communio, g. onis; consuetudo, g. dinis, f. commercium, g. cii, consortium, g. tii, n. convictus, usus, g. us, m.
gemeynschap met iemant hebben oft houden/met iemandt omme gaen oft verkeren. Uti alicujus familiaritate *vel* consuetudine: uti aliquo familiariter: consuetudinem habere cum aliquo: conjunctè vivere cum aliquo
Gemeynte. ſ. den Gemeynen man. Vulgus, i, m. & n.
gemick. Collimatio, g. onis, f.
gemick nemen. Collimare, p. avi, ſ. atum, ſ. Micken. Oculos in scopum intendere.
gemeynsaem. Amabilis, e, g. lis, o.
gemissen / niet hebben. ſ. Ontbeiren. Carere, ui, itum.
gemoet/ te gemoede. Affectus, animatus, a, um, o. Animo affectus.
gemoedich / sachtmoedich. Tranquillus, mansuetus, a, um, facilis, lenis, tractabilis, e, g. is.
gemoedicht/ saeh/ niet hart of ron. Mollis, lævis, mitis, tractabilis, e, g. is, o.
gemoedt/hart/ sin. Animus, g. mi; affectus, g. us, m. mens, g. mentis, f. cor, g. cordis, n.
te gemoet voeren/ doen gedencken. Redigere *vel* revocare *vel* reducere alicui in memoriam: excitare aliquem ad memoriam rei alicujus.
gemoet. Occursus, g. us, m. occursatio, g. onis, f.
gemoeten / te gemoet komen/ beiegenen. Obviare, occurſare, p. avi, ſ. atum. Obviam venire. *r. dat.*
te gemoet komen / sich aen een anderen t'ondergeven. Humiliare se: demittere se: submittere sese, *r. dat.*
te gemoet komen/ iemant wat toegeven. Accommodare se alienæ voluntati: deflectere *vel* declinare in alterius voluntatem: concedere in alterius arbitrium.
gemoetende. Obvius, a, um, o.
Gemunstert krygsman. Miles auctoratus.
gemot/ motachtigh. Tneosus, a, um, o.
gemse Dama, g. mæ; rupicapra, g. præ, m.
gemul/stof. Pulvis, g. veris, m.
gemul/gruys. Rudus, g. deris; rudera, g. rum, n. *pl. num.*
genochte/ genacht-dach/ genechte. Dies judicialis, dies juridicus.
genachte houden. Forum agere: jus dicere.
Genade. Gratia, clementia, benevolentia, g. tiæ; misericordia g. iæ, f. favor, g. oris, m.
uytgenaden. Gratis, gratuitò, *adv.*
in genaden ontfangen. In gratiam recipere; benevolentiæ pristinæ restituere: instaurare ad gratiam *r. acc.*
sich op genade ende ongenade overgheven. Dedere *vel* permittere se victoris arbitrio: concedere in arbitrium victoris.
genadich. Propitius, benignus, pius, a, um; clemens, g. mentis; misericors, g. cordis: exorabilis, e, g. lis, o.
genadich zijn. ſ. Ontfermen. Misereri, atus sum, gratiam alicui exhibere.

Facere alicui gratiam delicti, benevolentiâ aliquem prosequi.

genadighlyk. Clementer: piè, benignè, misericorditer, *adv.*

genaecken / nader komen. Accedere, p. cessi, t. cessum, *r. acc.* appropinquare, p. avi, t. atum, *r. dat.* imminère, p. nui, *sine sup.*

gene. Ille, illa. illud, g. illius, *d.* illi; is, ea, id. *g.* ejus, *d.* ei. *pronom.*

de gene die. Qui, quæ, quod, g. cujus, *d.* cui, ille qui, illa quæ, illud quod, g. illius, qui *vel* quæ *vel* quod. *d.* illi qui *vel* quæ *vel* quod.

Alle de gene die. Quicumque, quæcumque, quodcumque, g. cujuscumque, *d.* cuicumque.

genegen / toegedaen en iet. Deditus, a. um, o. *r. dat.* pronus, propensus, a, um; proclivis, facilis, c. *g.* is, *r. dat, vel acc. cum Ad vel In.*

genegenthepdt. Inclinatio, propensio, g. onis; proclivitas, *g.* tatis, f.

geneiren / sich geneiren / den kost winnen. Quæstum facere: victum quærere: vitam tolerare.

Waer in de geneirt hy hem? Unde vitam tolerat? quâ ex re victum quærit?

geneirich. Quæstuosus, a, um, o.

genesen / gesont maecken. Sanare, curare, p. avi, t. atum, *r. acc.* medicari, mederi, p. dicatus, t. atum, *r. dat. & acc.* f. gesont maecken. Sanum facere aliquem.

genesen / gesont worden. Sanari, consanari, p. atus, *pass.* sanescere, consanescere, p. sanui, *sine sup.* revalescere, convalescere; convalere, p. valui, t. valitum. f. gesont worden. ut: Hy wordt gesont. Fit sanus ex morbo; Fit sanus medicamento.

genesser. Medicus, g. ci; chirurgus, g. gi: curator, sanator, g. oris, m.

genesinge. Sanatio, medicatio, curatio, *g.* onis f.

geneven. Patrueles, g. lium: consobrini, g. norum, m. *pl. num.*

genepcht. f. genegen. ut: Hy is genepcht tot oorlogh. Est pronus bello: in bellum, ad bellum.

genies. Sternutatio. *g.* onis, f. sternutamentum, *g* ti, n.

geniet / gebruyk. Usus, usus fructus, g. us, m. fruitio, *g.* onis; usura, *g.* ræ, f.

geniet / baet / profyt. Commodum, *p.* di; emolumentum, g. ti: lucrum, *g.* cri, n. utilitas, *g.* tatis, f.

genietelyk / dat men kan gebruyken. Usurpabilis, e, *g.* is, o.

genieten / gebruyken. Uti, p. usus, *part.* usurus: frui, p. fruitus, *part.* fruiturus & fructurus: perfrui, p. fruitus, *dep. r. abl. sed*

acc. varissimè. Usumfructum habere alicujus rei.

genieter. Usurpator, *g.* oris; usufructuarius, *g.* rii, m.

genietster. Usurpatrix, *g.* tricis, f.

genoech / genoechsaemlyk. Sat, satis, affatim, abundè, sufficienter, *adv.* Quantum opus, quantum par est.

genoech zyn. Sufficere, sufficit, *impers. r. acc.* f. Suffisant. Sufficiens, tis, o. Hy en is niet suffisant om te betalen. Non est solvendo.

genoech doen / voldoen. Satisfacere, cio, p. feci, t. factum: satisdare, p. dedi, t. datum, *r. dat.* Respondere votis.

genoechdoeninge. Satisfactio, *g.* onis, f.

genoechsaem. Sufficiens, *g.* entis, idoneus, a, um, o. *r. dat. vel acc. cum. Ad.* Qui sufficit; cui suppetit facultas: qui par est oneri.

genoegsaemheyt. Sufficientia, *g.* tiæ, f.

genoege. Sufficientia, *g.* tiæ; satietas, *g.* tatis, f.

genoegen / sich genoegen / te vreden zyn. Conquiescere, p. quievi, t. quietum, *r. abl. cum prap. In.* contentum esse, *r. abl.*

genoegen / behagen. *verb.* Placere, p. placui, t. placitum: arridere, p. risi, t. risum, *r. dat.*

genoegen / behagen. *nomen.* Placitum, beneplacitum, *g.* ti, n. lubentia, *g.* tiæ, f.

genoegen / genoechlykheydt / genoechte / vermaek. Jucunditas, amœnitas, festivitas, voluptas, g. tatis; oblectatio, g. onis, f. oblectamentum, g. ti, n.

genoechte in iet nemen. Oblectare se re aliqua, voluptatem ex re aliqua capere.

genoffel. Caryophyllæa, *g.* læ, f. *flos.*

genoffel nagel. Caryophyllus, g. mate.

steengenoffel. Caryophyllum agreste.

Indiansche genoffel. Othonna, g. næ, f.

genomen dat het son zy. Posito quod ita sit; dato quod ita sit: pone ita esse; fac ita esse.

genoot / gesell. Consors, g. sortis; compar, *g.* paris; socius, a, um, o.

genserik. Argentilla, potentilla, *g.* læ, f. *herba.*

genst. *Fl.* Genista, g. tæ, f.

genster. Scintilla, favilla, g. læ, f.

gensteren. Scintillare, p. avi, t. atum. Scintillas agere.

gent. Anser, m.

gent / sent / gentil. Concinnus, politus, comptus, a, um, o.

geoorloft. Licitus, a, um, o.

geoogt. Auritus, a, um, o.

gepast. Commodus, accommodus, opportunus, ideoneus, aptus, appositus, a, um, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

gepastelyk. Commodè accommodè, opportune, apte, appositè, *adv.*

gepekelde waere. Salgama, g. morum, n. *pl. num.*

gepeupel. Popellus, g. li, m. f. den gemeynen man. Vulgus, g. i, m. & n.

gepynden honich. Mel pressum.

gepeyns. Cogitatio, onis, f. Mentis cogitata: animi sensa. f. Concepten. ut: Dese is myn de Concepten. Enumera mihi concepta ac meditata, animi consulta.

gepopel. Susurrus, g. ri, m. Murmur submissum.

gepuffel. Fæx plebis.

gequel. Molestia, g. æ. vexatio, afflictio, g. onis, f.

gequesthept. Vulnus, g. neris, n.

gequetter. Garritus, tus, m.

geraecken / aenraecken. Tangere, *p.* tetigi, *f.* tactum: attingere, *p.* tigi, *f.* tactum; attrectare, *p.* avi, t. atum, *reg. acc.*

geraekelyk / dat men kan raecken. Attingibilis, e, g. lis, o.

geraekt worden. Siderari, *p.* atus. Sidere vexari, apoplexiâ stupefieri.

geraekt / die met de geraekthepr gaet. Apoplecticus, g. ci, m. Tactus apolexiâ.

geraekthepr / beroertheyt. Apoplexia, g. æ, f. deratio, g. onis, f.

geraekthepdt op eene syde. Hemiplexia, g. æ, f.

geraecken / komen. Pervenire, *p.* veni, *f.* ventum.

in ellende geraecken. In miserias incidere, incurrere mala: involvi calamitatibus.

upt perykel geraecken. Evadere *vel* effugere periculum.

geraecken / bedyden. Proficere, cio, *p.* feci, *f.* fectum. Compendium facere, lucrum *vel* quæstum facere.

geraeden / *Holl.* lukken. Succedere, *p.* cessi, *f.* cessum. Feliciter evenire.

geraeden / gissen. Conjicere, cio, p. jeci, *f.* jectum; conjectare, divinare, *p.* avi, *f.* atum, augurari, p. atus, *f.* atum, *r. acc.* Conjecturam facere, *r. gen.*

geraeder. Divinator, augurator, conjectator, g. oris, m.

geraedinge. Conjectura, g. ræ; conjectatio, divinatio, g. onis, f.

geraedsel. Ænigma, g. matis, n.

geraeden / dunken. f. geraedsaem binden. ut: 't Dunkt my niet geraden. Id reor inconsultum.

geraedsaem. Consultus, a, um, o.

geraedsaem binden. Consultum existimare.

geraedren. *Germ. idem quod* succedere, ssi, sum.

geraeden / *Holl. supra.* Consultus, a, um.

Geraemte. Compages, g. gis, f.

Geraemte van menschen beenderen. Sceleton, g. ti, n.

geraes / gerucht. f. gerucht. Rumor, oris, m. Turba, æ, fama æ. f.

geraes / raserye. Furor, g. roris, m. rabies, g. biei, f.

gerammel. Strepitus, sonitus, g. ûs, m.

gerde. f. geirde. Virga, æ, f.

gerde-beenen. Varicare, *p.* avi, *f.* atum; varicari, *p.* atus, atum, *dep.* Crura divaricare.

gerderoopen. Incoxare, o. avi, *f.* atum.

Gereedt / rafelgereedt. Missus, g. sus, m. fercculum, g. li, n.

gereedt zyn / reedt tot eenige saeke hebben. Jus in rem aliquam habere.

gereedt / de beradinge des rechters. Judicium, g. cii, n. cognitio, disceptatio, onis, f. Deliberatio legitima judicum.

gereedt / plaetse daer de beraedinge gehouden word. Forum, g. ri; tribunal, g. nalis, f. Locus ubi judicia exercentur.

gereedt houden / te rechte sitten. Judicium agere, sedere pro tribunali.

Gereedtschryver. Latereulensis, commentariensis, g. sis, m.

Gereedt / plaetse daer men justitie doet. Calvaria, g. æ, f.

Gereedt / Galge. Patibulum, g. li, n.

gereedtich. *Holl.* Rex apum.

gereedtich / reedtveerdigh. Justus, æquus, legitimus, a, um, o.

gereedtigheyt. Justitia, g. æ; æquitas, g. tatis, f. jus, g. juris; æquum, g. qui; justum, g. sti, n.

gereedtighlyk. Justè, æquè legitimè, *adv.*

gereek / uptrekkinge. Extensio, distensio, g. onis, f.

't gereek van eenen vogel. Viscera, g. rum, exta, g. torum. n. *pl. num.*

ghereeck / cieraedt. Ornatus, cultus, g. tus, m.

gerekkelyk / welstaende. Decens, g. centis, o.

gerekkelyk. Decenter, *adv.*

gerekkelykheyt. Decentia, g. tiæ, f.

gerekkelyk / goet / oprecht. Probus, serius, a, um; gravis, e, g. vis, o.

gerekkelyk / oprechtelyk. Seriò, sedulò, *adv.*

gerekkelykheyt. Probitas, g. tatis, f.

gereedt. Paratus, promptus, a, um, o. Præmanibus: in promptu.

gereedt geldt. Pecunia præsens.

gereedtschap / verpoosel tot iet. Præparatio, g. onis, f. paratus, apparatus, g. us, m.

gereetschap / werkgetuych. Instrumenta, g. orum, n. *pl. num.* (vium.

gereetschap der seylpen. Armamenta na-

krijghs gereetſchap. Apparatus bellicus: arma bellica.

geregelt/ geregelthept. Modeſtia, g. ſtiæ. ſ. Sedich/ zedighept. ut: Den zedigen pzijs zijn zedighept. Modeſtum modeſtia commendat.

geregen van ſpek. Adipatus, a, um, o.

geregen vleeſch. Carnis pulpa adipe variata.

gereguleert. Normam ſervans: moderationis retinens.

geremte ſ. geraemte. Sceleton, oſſium aridorum compages.

geren. ſ geirne. Libenter, lubenti animo.

gereſen bladers. Folia cadiva: frondes caducæ.

gereuk. Odor, g. doris, m.

gereuckigh. Sagax, g. gacis, o.

gerepden. Placère, p. cui. ſ. citum, *r. acc.* ſ. Behagen. Arridère, riſi, riſum.

gerepten van des Hradts mueren. Fornices *vel* arcus mœnium.

gerief. Commodum, g. di, n. copia, g. æ; commoditas, facultas, utilitas, g. tatis, f.

gerieffelijk/gerieffaem / bequaem. Commodus, aptus, idoneus, a, um, facilis, utilis, e, g. lis, o.

gerieffelijkhept. Commoditas, g. tatis, f. f.

Gecief. Officium, ii, n.

gerieven. Commodare, accommodare, ſuppeditare, p. avi, ſ. atum, *r. dat. perſ. & acc. rei.* Officium præſtare: commoditatem præſtare, *r. dat.*

geriever. Suppeditator, præbitor, g. oris, m.

gerijdt. Equitatio, obequitatio, g. onis, f.

geringh. ſ. Slecht. Vitis, le, g. lis, o.

geringh/gauw. Agilis, levis, e, g. is; velox, g. locis. o. ſ. Gauw. ut: Hp en is niet ſoo gauw als ghp. Tu ipſum agilitate vincis, antecellis.

gern/ geirne. ſ. Geerne. Lætus lubenſque. Haud invitus; haut gravatè.

geroep. Clamor, g. oris, m. vociferatio, conclamatio, g. onis, f.

geroffel. ſ. Genoffel. Caryophyllum, i, n.

geronnen bloedt. Sanguis concretus.

geroof/diefte. Prædatio, direptio, g. onis, f. raptus, g. tus, m.

geroof/ afval. Acrocolia, g. liorum, n. trunculi, g. lorum, m. *pl. num.*

gers/ gars. Gramen, g. minis, n.

gerſelen. Horrere, p. rui, *ſin. ſup. r. acc.* Horrorem habere.

gerſelinge. Horror, g. roris, m.

gerſte. Hordeum, g. dei, n. crithe, g. thes, f.

van garſte. Hordeaceus, a, um, o.

gerſten water. Ptiſana, g. næ, f.

gerſten mout. Polenta, g. tæ, f.

gerſtich. ſ. Garſtich. Rancidus, a, um, o.

Gerſtmaendt. September, g. bris, m.

gerucht/ getier. Tumultus, ſtrepitus, g. tus, m. murmur, g. muris, n. Strepere, perſtrepere, p. pui, ſ. pitum.

gerucht maken / getier maken. Strepitum *ſive* tumultum edere.

Geruchtich. Tumultuoſus, turbidus, a, um, o.

gerucht/ mare. Fama, g. mæ, f.

geruchtich. Famoſus, a, um, celebris, e, g. bris, o.

geruſt / i. *Holl.* gerucht. Clamor, rumor, oris, m.

gerbe/ ſchoof. Merges, g. gitis, m.

geruſt/ ſtil/ bzeedſamich. Quietus, tranquillus, ſedatus, placidus, a, um, o.

geruſthept/ruſte/ſtilte. Quies, g. etis, tranquillitas, g. tatis, f.

ſich geruſt houden / ſtil zijn. Quietum ſe gerere: placidum eſſe, quiete agere.

geruſt/ ſonder bzeeſe. Securus, a, um o. *r. gen. vel abl. cum A vel Ab.* Metu *vel* periculo vacuus: animus terrore liber.

geruſt van herten. Animi ſecurus: animo tranquillus.

geruſtighept van herten. Enthymia, g. miæ, f. Animi tranquillitas *vel* ſecuritas.

geruſt/ ſonder zorge. Curis vacuus: curis ſolutus: à curis ſemotus.

geruſt zijn / ſonder zorge oft bzeeſe zijn. Tranquillo eſſe animo: æquo eſſe animo: eſſe animo vacuo ab omni cura *vel* timore: ab omni perturbatione vacare: curæ *vel* timoris expertem eſſe.

een geruſt leven leyden. Quietam vitam agere: tranquille vivere *vel* agere: omni moleſtiâ vacare: in otio eſſe.

geſaedt/geſaetich. *Holl.* Modeſtus, placidus, a, um, o

geſaemtlijk/ geſamentlijk. Simul, una, pariter, *adv.*

geſaent melk. Lac cremore concretum.

Geſante/ Ambaſſadeur. Legatus, g. ti, m.

Gheſantſchap / Ambaſſade. Legatio, g. onis, f.

geſanch / geſank/ liedeken. Cantus, g. tus, m. canticum, g. ci, cantilena, g. næ. cantio, g. onis, f.

Godt des geſanchs bp de Heydenen. Apollo, g. linis, m.

Goddinnen des geſanchs bp de Heydenen. Muſæ, Camœnæ, g. arum, f. *pl. num.*

Geſanch-ſpel. Organum, g. ni, n. Inſtrumentum muſicum.

geſapt/ vol ſaps. Succoſus, ſucculentus, a, um, o. Succo plenus.

geſabelt/ vol ſabels. Arenoſus, ſabuloſus, a, um, o. Sabulo ſparſus.

geſchach.

geſchach. Cachinnus frequens.

geſchaeckiert Variegatus, a, um; diſcolor, bicolor, g. loris, o.

geſchal. Clangor, canor, g. oris, m. conſonantia, reſonantia, g. tiæ, f.

geſchelfert. ſ. ſchelferachtich. ſiſſilis, e, o.

geſchenck. Donum. g. ni: honorarium, g. rii, munus, g. neris, n. donatio, g. onis, f.

geſchaerdebeent. Divaricatus cruribus.

geſcherfde ſpijſe. Minutal, g. talis, n.

geſcherm. Gladiatura, g. ræ, f.

geheurt in de eegenijſſe. Ramicoſus, hernioſus, a, um, o.

geſcheurthept. Ramax, g. macis, m hernia, g. iæ, f.

geſchickt/ wel gemaniert. Modeſtus, ingenuus, probus, a, um, o.

geſchickthept. Modeſtia, g. æ; ingenuitas, probitas, g. tatis, f.

ſich geſchickt houden. Modeſtè *vel* probè ſe gerere.

geſchicktelijck. Modeſtè, ingenuè, decenter, probe. *adv.*

geſchickt/ in goede ordre geſtelt. Compoſitus, inſtructus, ornatus, accommodatus, a, um, o.

geſchicktelijck. Compoſitè, commodè, apoſitè.

geſchieden. Evenire, evenit: accidere, accidit; contingere, contingit, *impersonalia:* fieri, fio, p. factus ſum, *anomalum.*

Geſchiedenis-boeck. Chronicon, g. ci; chronica, g. corum, n. *pl. num.* annales, g. lium, m. *pl. num.*

Geſchiedenis-ſchrijver. Hiſtorio-graphus, chronicographus, hiſtoricus, g. i, m.

geſchiedeniſſe. Eventus, actus, g. us, m. actum, factum, g. cti, n. eventa, acta, geſta, g. orum, n *pl. num.* Resgeſtæ.

geſchil/twiſt. Jurgium, litigium, g. gii, n. lis, g. litis: altercatio, contentio, g. onis, controverſia, g. ſiæ, f.

geſchil hebben. De re aliquâ rixari; de re aliquâ contendere, *ſive* altercari.

geſchillich/ daer geſchil omis/ dat in geſchil ſtaet. Controverſus, a, um, o. De quo litigatur.

geſchock. Quaſſus, g. us, m. concuſſio, g. onis, f.

geſchoente. Calceamentum, g. ti. n.

geſchop/ *Fl.* pooztael. Prothyrum, g. thyri, n.

geſchorſt werck. Opus ſuſpenſum.

geſchot/ geſchut. Jaculum, g. li. n. ſ geſchut. Catapulta, g. tæ, f.

geſchot in de ſijde. Pleuritis, g. tidis, f. Lateris morbus.

geſchot/ ſchattinge. Exactio, contributio, g. onis, f.

geſchreeuw/ geroep. Vociferatio, exclamatio, g. onis, f. clamor, g. moris, m.

geſchreeuw van een rabe. Crocitatio, g. onis, f. *hinc* crocitare, p. avi, ſ. atum.

geſchreeuw van een bos. Gannitus, g. tûs, m. *hinc* gannire, p. nivi, ſ. nitum.

geſchreeuw van een crape. Clangor, g. oris, m. *hinc* clangere, p. clanxi, ſ. clanctum.

geſchreeuw van een paerdt. Hinnitus, g. tus, m. *hinc* hinnire. p. nivi, ſ. nitum.

geſchreeuw van een koep. Mugitus, g. tûs, m. *hinc* mugire, p. givi, ſ. gitum.

geſchreeuw van een Leeuw. Rugitus, g. tus, n. *hinc* rugire, p. givi, ſ. gitum.

geſchreeuw van eenen eſel. Ruditus, g. tus, m. *hinc* rudere, p. rudi, *ſin. ſup.*

geſchreeuw van een verken. Grunnitus, g. tus, m. *hinc* grunnire, p. nivi & nii, ſ. nitum.

geſchrep/geween. Fletus, ululatus, ploratus, us, m. lamentatio, g. onis, fœm.

geſchrift. Scriptura, g. ræ: ſcriptio, g. onis, f. ſcriptum, g. pti, n.

geſchut/ geſchichte/ al dat men kan ſchieten. Jaculum, telum, g. li, n. ſagitta, g. tæ, f. Miſſilia, g. lium, n. *pl. num.*

geſchut/ canon. Catapulta, g. tæ, f. Tormentum bellicum; catapulta igniaria.

ſedich. Modeſtus, a, um, o. ſ. Sedich. ut: Sedige menſchen hebben een afkeer van de onbeleefde. Homines modeſti ab immodeſtis abhorrent.

geſerint. Mellitus, a, um, o.

geſech. Locutio, g. onis, f. dictum, g. cti, n. ſermo, g. onis, m.

hem laeten geſeggen. Acquieſcere dictis; dictis aurem præbere.

geſelle. Socius, g. cii; ſodalis, g. lis, m.

geſelle in officie. Collega, g. gæ, m.

geſelle in den krijgh. Commilito, g. tonis, m.

geſelle op den wech. Comes, g. mitis, m.

geſellich. Socialis, ſociabilis, e, g. lis, o.

geſellinne. Socia, g. ciæ: uxor, g. oris, f. Socia thalami, conſors thori.

geſelſchap / daer men mede verkeert. Societas; ſodalitas, g. tatis, f. ſodalitium, g. tii, n.

geſelſchap op de repſe/ &c. Comitatus, g. tûs, m.

geſelſchap om de eere wille. Aſſectatio officioſa *vel* honorifica, honoris habendi gratiâ.

geſelſchap/de perſonen van 't geſelſchap. Sodales, g. lium, m. *pl. num.* ſodalitium, conſortium, g. tii, n. comites, g. tum. *pl. num.* Comitantium frequentia.

geſelſchap houden/geſelſchappen. Societatem præſtare alicui: ſocium ſe dare alicui: adjungere ſe cuipiam.
geſet/*Holl.* Lex, g. legis, f.
geſeten wijn. Defœcatum vinum.
geſette vier-daegen, Feriæ anniverſariæ, ſtatæ ſo ix.
ten geſetten dage. Ad diem conſtitutum *vel* præſtitutum.
geſetten loon. Statuta merces.
geſetten prijs. Certum & ſtatutum pretium.
geſicht/de ſinne van 't ſien. Viſus, g. ſus, m. viſio, g. onis, f.
Geſicht/het ſien. Adſpectus, conſpectus, intuitus, contuitus, g. us, m.
't Geſicht/het aenſicht. Vultus, g. tûs, m. facies, g. ciei, f.
geſien zijn / geacht zijn. Æſtimari, *g.* atus, *paſſ.* magnifieri, fio, *p.* factus ſum. Gratiâ & auctoritate pollere: gratiâ plurimum valere; honorificum locum obtinere.
gezijn/ i. zijn. Eſſe, ſum, *p.* fui, *anom.*
Geſinde. Familia, g. liæ, f. domeſtici, g. corum, n. *pl. num.*
geſint zijn. Affectum eſſe: comparatum *vel* conſtitutum eſſe animo.
qualijk geſint zijn. Iraſci, ſubiraſci, *p.* iratus, *dep. r. dat.*
geſintheydt / gemoedt. Affectus, g. us: animus, g. mi, m. ſtudium, g. dii, n. mens, g. mentis, f.
Geſintheydt/opinie in 't Geloove. Hæreſis, g. ſis *vel* ſeos; ſecta, g. ctæ: opinio, g. onis, f.
Geſlacht/ſtam/afkomſte. Genus, g. neris; ſtemma, g. matis, n. familia, g. liæ; ſtirps, ſtirpis; gens, g. gentis; domus, g. mûs, f. ſanguis, g. guinis, maſc.
Geſlacht/mae-komelingen. progenies, g. niei: propago, g. ginis; ſoboles, g. lis, proſapia g. piæ, f.
van een Geſlachte. Congener, g. neris, o.
Geſlachtenaer. Patricius, g. cii, m.
Geſlacht-tafel. Genealogia, g. giæ, f.
geſlagen gout. Aurum interraſile *vel* bracteatum.
geſlaegen van herten. Perculſus, a, um, o.
geſlapen/ſnoode/ loos. Cautus, a, um, o. ſ. Loos. ut: De jongen is loos en boos. Puer eſt aſtutus & malignus.
geſloef. Exuviæ, g. viarum, f *pl. num.*
geſloofde armen. Brachia ſuccincta.
geſmijde/geſmijdich/ ſacht. Lenis, mollis, e, g. is, o.
geſmijdich koper. Æs ductile.
geſmijdich maken het yſer. Mulcere ferrum.
geſmolte vet. Liquamen, g. minis, n.

geſnoere. ſ. gepeupel. Turba, æ, f. vulgus, i, m. & n. Fæx civitatis.
geſont / wel te pas. Sanus, a, um, incolumis, e, g mis, o. Recte valens, proſperâ utens valetudine.
geſont / dat geſonthept bzengt/ofte beroozſaekt. Saluber, bris, bre, o. *vel hic & hæc* ſalubris, *& hoc* ſalubre, g. bris; ſalutaris, e, g. tis, o. Conferens ad ſanitatem conſervandam *vel* temperandam.
geſont zijn. Valere, *p.* lui, *ſ.* litum, Bene valere: rectè ſe habere, valetudine uti proſperâ: eſſe bonâ & incolumi valetudine præditum: vegetâ eſſe valetudine.
geſont maken. Sanare, *p.* avi, *ſ.* atum. Sanum facere: ad ſanitatem reducere, *r. acc.*
geſont wozden. Sanari, *p.* atus *paſſ.* convalêre & convaleſcere, *g.* lui *ſ.* litum; conſanefcere. *p.* nui, *ſine ſup.* Recuperare valetudinem: priſtinæ ſanitati reſtitui: è morbo recreari.
geſonthept. Sanitas, ſalubritas, incolumitas, g. tatis, f. valetudo, g. dinis, f.
geſonthept/ *antonomaſticè*, de peste. Peſtis, g. ſtis, f.
geſontmaecker. Salvator, ſanator, g. oris; medicus, g. ci, m.
geſontmakinge. Salvatio, ſanatio, curatio, g. onis, f.
geſoogelinck. Collactaneus, a, um, o.
geſoogte. Fœtura, g. ræ, f. genimen, g. minis, n.
geſouten ſpijſe verkooper. Salſamentarius, ſalarius, *g.* rii, m.
geſpaericb. Parcus, a, cum; frugalis, e, g. lis, o.
geſpaerigbept. Parſimonia, g. niæ, parcitas, frugalitas. g. tatis, f.
geſpaerichlijck. Parcè, frugaliter, *adv.*
geſpan/ uptreckinge. Tenſio, extenſio, g. onis, f.
geſpan / tambrijſeerſel aen de ſolderinge. Lacunar, laquear, g. aris, n.
geſpan/medemaet. Socius laboris.
geſpe. Fibula, anſa, g. ſæ, f.
eene geſpe ſetten. Subſannare. *p.* avi, *ſ.* atum. Naſo ſuſpendere, *r. acc.*
geſpen. Fibulare, infibulare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*
geſpen-maker. Fibularius, g. rii, m.
geſpen tongsken. Acicula fibulæ.
geſpickelt / *Fl.* i. geſpickelt. Variegatus, um, o. Verſicolor, oris, o.
geſpele. Socia, g. ciæ; ſodalis, g. lis, f.
geſpickelt. Guttatus, variegatus, maculoſus, a, um: diverſicolor, g. loris, o.
Geſpoock. Larvæ, lamiæ, g. arum, f. *pl. num.* ſpectrum, g. ſtri, phantaſma, g. matis, n.

geſpo-

geſpore. Inveſtigatio, inquiſitio, g. onis, indago, g. ginis, f. veſtigium, g. gii, n.
geſpot / begeckinge. Irriſio, g. onis, f. Ludibrium, g. brii, n.
geſpot/*Fl.* i. geſpickelt. Guttatus, a, um, o.
geſpraecke. Colloquium, g. quii, n. collocutio, g. onis, f.
geſpraeke houden. Colloqui, *p.* locutus, *dep r. dat. vel abl. cum præp. cum.*
geſpraeckſaem/ geſpraeckich. Affabilis, comis, e, g. is, o.
geſpraeckſaemheyt. Affabilitas, g. tatis, f. Comitas in ſermone.
geſpraeckſaemelijck. Affabiliter, *adv.*
geſprencht vleeſch. Carnes ſale aſperſæ: ſale *vel* muriâ conditæ.
geſproet / bol ſproeten. Lentiginoſus, a, um, o.
geſpups/geſpoock. ſ. geſpook. Spectrum, i. n.
geſpups / ſchuym van 't gepeupelt. Fæx populi, ſordes civitatis.
geſtandich/beſtandich. Conſtans, g. ſtantis; fixus; firmus. a, um; ſtabilis, e, g. is. o.
geſtadigheydt/beſtandigheydt. Conſtantia, g. tiæ; ſtabilitas, g. tatis.
geſtadigen/beveſtigen. firmare, confirmare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
geſtadichlijck. Conſtanter, *adv.*
geſtadich/ gedurich. Aſſiduus, continuus, a, um; jugis, e, g. is; frequens, g. quentis, o.
geſtadigheyt/gedurigheyt. Aſſiduitas, perpetuitas, g. tatis, f.
geſtadichlijk. Aſſiduè, jugiter, continuè, *adv.*
geſtadich / wel gemanieert. Modeſtus, a, um, o. ſ. Sedich. ut: Ypis Sedich. Eſt proborum morum; Civilitate morum imbutus.
geſtadigheyt/ rijpigheyt van manieren. Modeſtia, g. tiæ, ſ. Sedigheyt. ut: Sedigheyt woont in 't hert der Vroomen. Modeſtia cor proborum incolit.
geſtadichlijk/ ſedichlijck. Modeſtè, graviter, *adv.*
geſtaefden eedt/als den Rechter de wooz den van den eede voorſecht / ende den anderen/die ſweert/deſelve naeſecht. Jus jurandum dictatum.
geſtaeft/met ſtocken gewapent. fuſtibus armatus.
geſtaen/voldaen. Satisfacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, ut: Hier mede ſuldp geſtaen. Hoc ipſo ſatisfacies; hoc ipſo te liberabis.
geſtaen/ *Fl.* bekennen. fateri, *p.* faſſus ſum, *part.* faſſurus & fatendus. ut: Ick geſtaen de ſchult. Debitum agnoſco, debere me fateor.

geſtaen/vaſt-ſtaen. Perſiſtere, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtitum.
geſtaen/ gelegen. Situs, a, um, o.
geſtapelt/geſtapeleert. Modeſtus, a, um; gravis, e, g. is, o.
geſtapeleerheyt. Gravitas, g. tatis, f. ſ. Sedigheyt Modeſtia.
geſtalte/geſtelteniſſe/ſtaet. Diſpoſitio, g. onis, f. ſtatus, poſitus, habitus, g. tûs, m.
geſtalte/ geſtalteniſſe/ gedaente. forma, g. mæ, figura, g. ræ; ſpecies, g. ciei; qualitas, g. tatis, f.
geſtanck. ſ. ſtanck. fœtor, g. oris, m.
geſten. Geſticulatio, g. onis, f.
Geſteente. Lapides, dum, m. *pl. num.*
Edel geſteente. Gemmæ, marum, f. *pl. num.* Lapides pretioſi.
geſteirt. Caudatus, a, um, o.
geſtelteniſſe. Situs, poſitus, g. tus, m. diſpoſitio, g. onis, f.
Geſterret. Stellatus, a, um, o.
Geſterrte. Sidus, g. deris; aſtrum, g. ſtri, n. conſtellatio, g. onis, f.
Geſtichte/ gebouw/ bouwſel. Ædificium, g. cii, n. ſtructura, g. ræ; fabrica, g. cæ, f.
geſtichtich. Probus. modeſtus, honeſtus. a, um. Laudabilem & imitabilem vitam ducens.
geſtichtigheydt. Modeſtia, g. æ. probitas, g. tatis, f. Virtutis exemplar: probitatis ſpeculum.
geſtockt / met ſtocken gewapent. fuſtibus armatus.
geſtoelte. Sedilia, g. lium: ſubſellia, g. liorum, ſedes, g. dium, f. *pl. num.*
geſtoorthept. Commotio, g. onis, f. ſ. gramſchap. Indignatio, onis, f.
geſtorven van ſelfs. Morticinus, a, um, o.
geſucht. Suſpirium, g. rii, n. ſuſpiratio, g. onis, f.
geſuert. Acidus, a, um, o.
Geſuſters. Sorores, g. rorum, f. *pl. num.*
Geſuſters kinderen/ Geſuſterlingen. Sobrini, conſobrini, g. norum, m. *pl. num.*
geſups. Suſurrus, g. ri, m.
geſwadder. Effuſio, protuſio, onis, f.
Geſwagers. Affines, g. nium, m *pl. num.*
geſwier/ſweiragie. Apoſtema, g. matis; n. vomica, g. cæ, f.
geſwier in d' ooren. Parotis, g. tidis, f.
geſwel. Tumor, g. moris: abſceſſus, g. ſus, m. inflatio, g. onis, f.
geſwel in de keele. Glandulæ, tonſillæ, g. larum, f. *pl. num.* ſtruma, g. mæ, f.
geſwel in den mond. Aphthæ, g. tharum, f. *pl. num.*
geſwel in de buyk. Molucrum. g. cri, n.
geſwel in de eegeniſſe. ſ. Ciere. Bubo. g.

bonis, m. aſcele, lis, n.
geſwerm/geſwier. Divagatio, palatio, g. onis, f.
geſwerm / getier. Turba, g. bæ; coitio, g. onis, f.
geſwier. Divagatio, g. onis, f.
geſwigh. Silentium, g. tii, n.
geſwil. Tumor, g. moris, m.
geſwollen. Tumidus, turgidus, inflatus, a, um, o.
geſwollen zijn. Turgere, p. turſi: tumere, p. mui, *ſine ſup.*
geſwollenheydt. Inflatio, g. onis, f. tumor, g. moris, m.
get. Gagates, g. tis, m.
getackt. Ramoſus, a, um, o.
getackelt. Inſtructus rudentibus.
getaeckelt. *Holl.* welbehangen. Mentoniatus, g. ti, m.
getal. Numerus, g. ri, m.
getandt. Dentatus, denticulatus, a, um, o.
gerandt / gelijck een ſaege. Serratus, a, um, o.
geremperd / ſtil / ſedigh. Sedatus, temperatus, moderatus, a, um, o.
geremperdheydt. Temperantia, modeſtia, tiæ, craſis, g. ſis, *vel* ſeos, f.
geremperdlijck. Temperanter, modeſtè, *adv.*
getier. Clamor, g. moris, m. turba, g. bæ, f.
getijde / getijdigheyt / goede gelegentheyt. Occaſio, g. onis; commoditas, tatis, f. Tempus opportunum *ſive* commodum.
getijde / water getijde. Æſtus marinus.
getijden des jaers / ſaiſoen. Anni tempus.
getijden / getijd-gebeden. Preces horariæ; præces Canonicæ.
getijdich. Tempeſtivus, opportunus, maturus, a, um, o.
getijdichlijck. Tempeſtivè, maturè, *adv.*
getijdigheyt. Tempeſtivitas, g. tatis, f.
getimmer. ædificium, g. cii, n. fabrica, g. cæ, f.
getorent. Turritus, a, um, o.
Getouw / wevers getouw. Machina textoria.
getrapt. Gradatus, a, um, o.
getroosten / ſich getroosten. Solari ſeipſum.
ſich getroosten / ſijn ſelve iets belooven. Pollicere ſibimet. ut: Die ſteelt / moet heur't hangen getroosten. Qui furatur, furcam ſibi polliceri debet, *vel* patibulum ſibi parare debet.
getroost. Succinctus, a, um, o.
getrouw. Fidus, a, um, fidelis, e, g. lis, o.
getrouwigheyt. Fides, g. dei, fidelitas, g. tatis, f.
getrouwichlijck. Fidè, fideliter, *adv.* Ex fide.

getuych. Materies, g. riei, f. arma; inſtrumenta, impedimenta, ſcruta, g. orum, n. *pl. num.*
getuyge. Teſtis, g. ſtis, c.
getuyge / die iet ſelve geſien heeft. Teſtis ocularis.
geloofweirdich getuyge. Teſtis locuples.
toegemaekte getuyghe. Teſtis ſubornatus: ad fallendum teſtimonium comparatus: ad teſtimonii falſitatem edoctus & inſtitutus.
ondeugende getuyge. Teſtis levis auctoritatis: teſtis obſcuræ & tenuis fidei.
tot getuygen nemen. Teſtari, conteſtari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.* Teſtari quempiam: teſtem appellare, ſumere, vocare, facere, *reg. acc.*
getuygen lepden. Teſtes dare, edere, producere.
getuygen afhooren. Teſtes interrogare: pro teſtimonio dicentes audire.
getuygen herhooren. Teſtes iteratò audire, teſtes repetere: teſtium teſtimonium iterare *vel* inſtaurare.
getuygen tegen de partye confronteren. Reo teſtes componere: teſtes & reum inter ſe componere *vel* apponere.
getuyghen repzocheren / oft verwerpen / oft wederleggen. Teſtes refellere: teſtium fidem infirmare; teſtium auctoritatem elevare, *vel* elidere: probra in teſtes edere, prodere, proferre: edendis probris teſtes refelliere, exceptionis probrorum teſtes refutare, excipiendis probris teſtium fidem elidere.
getuygeniſſe / 't werk ſelve van getuygeniſſe te geven. Teſtificatio, g. onis, f. Teſtimonii dictio.
getuygeniſſe / 't ſeggen oft depoſitie van de getuygen. Teſtimonium, g. nii, n. Dicta pro teſtimonio; dicta reſponſaque teſtium.
getuygeniſſe / kenteecken / bewijs. Argumentum, g. ti; indicium, g. cii, n. ſignificatio, g. onis, f.
getuygeniſſe geven / tuygen. Teſtari, p. atus, ſ. atum, *dep. ſine caſu.* Teſtimonium dicere: pro teſtimonio dicere.
getuygeniſſe / rapport / verhael. Teſtimonium, g. nii, n. auctoritas, g. tatis, f. ut: De getuygeniſſe van de Poeten. Teſtimonium *vel* auctoritas Poëtarum.
getuynte. Septum, ſepimentum, g. ti, n.
getweirent / getwijnt gaeren. Filum duplicatum, tortum, retortum.
Gevader / compere. Sacra affinitate cognatus parens, ſactæ propinquitatis ſocius pater.

geva-

gevadere / commere. Sacræ affinitatis cognata parens; ſacræ propinquitatis ſocia mater.
gevaderſchap / compeerſchap oft commeerſchap. Luſtralium parentum affinitas mutua.
gevaer / *Holl.* perijckel. periculum, g. li, diſcrimen, g. minis, n.
geval / raeck. Caſus, eventus, g. ûs, m. accidens, g. dentis, n.
by geval / met eenen raeck. Caſu, *abl. abſol.* Forte fortunâ, *adv.*
gevalſcht. Adulterinus, corruptus, a, um, o.
gevangen. Captivus, captus, a, um, o.
gevangen nemen. Capere, pio, p. cepi, ſ. captum, prehendere, p. hendi, ſ. henſum, *reg. acc.* Injicere manus *vel* vincula, *reg. acc.*
gevangen ſetten. In carcerem compingere. in cuſtodiam agere, adigere, cogere, detrudere, abripere in vincula, *r. acc.*
gevangen ſitten. Eſſe in vinculis: in carcere *vel* vinculis teneri *vel* detineri.
gevangen voor ſchuldt. Æris alieni causâ captus.
gevangen voor crime. Reus captus, reus ductus.
gevangen-meeſter / cippier. Ergaſtularius, g. rii, m.
gevangeniſſe / de ſtraffe van gevangen te zijn. Captivitas, g. tatis, f.
gevangeniſſe / gevangen-huys. Carcer, g. ceris, m. cuſtodia, diæ, f. ergaſtulum, g. li, n. vincula, g. lorum, n. *pl. num.*
gevangeniſſe onder d' aerde oft in eenen kelder. Subterraneus carcer: crypta carceraria.
gevangeniſſe van ſchelmen ende dieven. Capitalium carcer: maleficorum cuſtodia: reorum capitis cuſtodia.
gevangeniſſe voor ſchuldt. Obæratorum cuſtodia, ære nexorum carcer.
geubelen / vzaecken. Vomere, p. mui, ſ. mitum.
geubelinge. Vomitus, g. tûs, m.
gevecht / 't vechten. Dimicatio, g. onis, f.
gevecht / ſtrijdt / ſlach. Pugna, g. næ, f. certamen, g. minis, prælium, g. lii, n. conflictus, g. ctus, m.
gevecht van een tegen een / handt tegen handt. Monomachia, g. iæ, f. duellum, g. li, n.
geveerdt. Machina, g. næ, moles, g. lis, f. apparatus, g. tûs, m.
gevel / 't hoochſte ende opperſte van het. Caçumen, culmen, g. minis; ſupercilium, g. lii; faſtigium, g. gii; jugum, g. gi, n. apex, g. picis, vertex, g. ticis, m. ſummitas, g. tatis, f.
gevel / het voorderſte aenſien van eenich gebouw. Frontiſpicium, g. cii, n. Frons

ædificii; facies ædificii.
geven / repcken / langen. Dare, p. dedi, ſ. datum; tradere, p. didi, ſ. ditum; porrigere, p. porrexi, ſ. porrectum, *r. acc. rei & dat. perſ.*
geven / ſchencken. Donare, p. avi, ſ. atum; largiri, elargiri, p. gitus; impertiri, p. ritus, *dep.* impertire, p. tivi & tii, ſ. titum. *r. acc. rei & dat. perſ.*
geve-achtich / geef-achtich. Largus, munificus, a, um, o.
gever. Dator, præbitor, largitor, g. oris, m.
geverſe. Datrix, largitrix, g. tricis, f.
gevich. ſ. geve-achtich. Dativus, a, um, o. Liberalis, e, o. Pronus ad donandum.
gevinge. Datio, donatio, largitio, g. onis, f.
geveſte / veſtinge. Munitio, g. onis, f. munimen, firmamen, g. minis, n.
geveſte / handthave van een rappier. Enſis ſcutula capularis; gladii cochlea capularis: enſis manuaria ſcutula: enſis manuarium tegimen.
gevepnſen. Fingere, p. finxi, ſ. fictum; ſimulare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
gevepnſt / dobbel van herten. Simulator, g. oris; hypocrita, g. tæ, m. Duplex animo, homo duplici corde.
gevepnſtheyt. Simulatio, g. onis; hypocriſis, g. ſis *vel* ſeos, f.
geblaut. Flammatus, a, um, o. In flammas diſtinctus.
gebleeſcht. Carnoſus, lacertoſus, toroſus, a, um, o.
geblegen / *Fl.* gebilt. Excoriatus, a, um, o.
gebleyckt / gebleugelt. Alatus, a, um, o.
gebliegh. Volatus, g. tûs, m.
geblochte duyve. Columbus plumipes.
gebloeck. Imprecatio, execratio, deteſtatio, g. onis, f. diræ, g. rarum, f. *pl. num.*
gebogelte van 't ey. Ovi umbilicus; ovi germen.
geboegh / gelegentheyt. commoditas, g. tatis, f. commodum, g. di, n.
geboegelijck / bequamelijck. Commodus, aptus, idoneus, accommodus, a, um; habilis, e, g. lis, o.
geboegelijck om doen. Facile factu, factu haud difficile.
geboegelijken / bequamelijcken. Commodè, aptè, decenter, *adv.*
geboegh. Alvi excrementum.
ſijn geboegh doen. Alvum exonerare.
geboelen / aenraecken. Tangere, p. tetigi, ſ. tactum, contrectare, palpare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
't geboel / geboelinge. Tactus, g. ctûs; ſenſus, g. ûs, m.
geboelijk. Senſibilis, ſenſilis, e, g. lis, g.
't geboelen / opinie / meyninghe. Opi-

nio, g. onis, f. judicium, g. cii, n.
wat geboten hebdy. Quid sentis? cujus es opinionis? quæ tua est opinio?
gebogelte. Volucres, g. crum, & crium: aves, g. vium: alites, g. alitum, & *poeticè*. alituum f. volatilia, g. lium, n. *pl. num.*
gebolch. Sequela, g. læ: consecutio, g. onis, f.
eene saeke van quaden gebolge. Res mali exempli.
't gebonnisde. Judicatum, g. ti, n. Res judicata.
geboudens beens sitten. Cossim sedere.
geur/reuck. Odor, nidor, g. oris, m. fragrantia: g. tiæ, f. Odoris afflatus *vel* halitus.
geur van bloemen. florum odor: spirans odor floribus: exhalans odor ex floribus.
geur van hem geben. Olere, redolere, p. olevi & olui, s. oletum, & olitum: fragrare, p. avi, s. atum. Exhalare odorem: spirare odorem.
gebzicht. Artus, g. tuum, d. tubus, m. junctura. g. rarum, f.
gebziendt. s. Bziendt. Amicus, i, m. *subst.* a, um, *adject.*
gebzoech. Remorsus, g. sus, m. vellicatio, g. onis, f. Stimulus conscientiæ.
geute / begieringe. Aspersio, insperſio, g. onis, f.
geute/ gietinge. fusio, g. onis, fusura: g. ræ, f.
Geutelinck. s. Gotelinck. Bombarda fusilis, Tormentum fusile.
gewaer wozden. Experiri, p. pertus, s. pertum: deprehendere, p. hendi, s. hensum, comperire, p. peri, s. pertum, r. *acc.*
gewaerigen. Ratum facere, *reg. acc.*
gewaggel. Motitatio, motio, g. onis, motus, g. ûs, m.
gewach/vermaen. Mentio, g. onis, f.
yewers gewach van maken. Mentionem facere alicujus rei.
gewach/teecken/apparentie. Indicium, g. cii: vestigium, gii, n
tck sie daer geen gewach van. Nullum ejus rei video indicium.
gewandt van 't schip. Armamenta *vel* instrumenta navis.
gewas. Germen, g. minis, n. planta, g. tæ, f. fructus, g. ctus, m.
gewebbe. Tela, g. læ, f.
geween. fletus, planctus, g. tus, m.
geweer. Arma, g. morum, n. *pl. num.* armatura, g. ræ, f.
geweeren. Defendere, p. fendi, s. fensum: arcere, p. cui, *sine sup.* deprimere, p. pressi, s. pressum, r. *acc.*
Geweer huys. Armamentarium, g. rii, n.
geweerloos. Inermis, e, g. mis, omn.

gewelden melk. *Holl.* Lactepidum.
geweldich/machtigh. Potens, præpotens, g. tentis, o.
geweldich/ hoztsich. Impetuosus, violentus, validus a, um, o.
geweldichlyck. Potenter, violentè, impetuose, *adv.*
geweldighen / gewelt doen. Vim facere, vim afferre *vel* inferre: injicere manus violentas, *reg. dat.* impetum facere in aliquid.
gewelt/macht. Potestas, g. tatis; potentia, g. tiæ, f. vis, *acc.* vim, *abl.* vi, f.
gewelt / authoritept. Auctoritas, potestas, g. tatis. f. imperium, g. rii, n.
gewelt/ hoyce/gedzupsch. Impetus, g. tûs, m. violentia, g. tæ, f.
gewelf. s. welfsel. fornix, g, nicis, f.
gewendtbzoodt. Panis ovis maceratus.
gewendte op den acker. Porca, g. cæ: lira, ræ, f.
gewennen / gewoon maecken. Assuefacere, cio, p. feci, s. factum. *reg. acc. pers. & dat. rei.* Usu docere, *r. acc. pers. & acc. rei.*
gewennen/ gewent wozden. Consuescere, assuescere, p. suevi, s. suetum. *r. dat.* In consuetudinem alicujus rei venire.
gewennen/doozdueren/verharden. Occallère occallescere, p. callui, *sin. sup. r. dat. rei.* Callum ducere: callum contrahere, *r. gen. rei.*
gewent/ gewente. s. Gewoon/ gewoonte. Consuetudo, inis, f.
gewerk. Operatio, g. onis, f. opus, g. peris, n.
gewerden/ gewozden / geschieden. fieri, sio, p. factus: contingere, contingit, *impers.*
gewerden/ gewozden/ doen / ut: Laet mp gewerden. Permitte ut ego faciam: hanc rem permitte mihi.
geweste. Regio, g. onis, ora, g. ræ, f. clima, g. matis, n. tractus, ctûs, m. plaga mundi.
gewete/ s. Conscientie. Conscientia: g. tiæ, f. Notitia sui.
gewepde. Exta, interanea, intestina, g. orum, n. *pl. num.*
gewicht/ swaerte. Pondus, g. deris, n. gravitas, g. tatis. f.
gewicht/ pondt. Pondo, n. *indecl.* mina, g. næ, f.
gewicht/ waege. Libra, g. bræ, trutina, statera, g. ræ: bilanx, g. lancis, f.
gewichtich/ dat syn suyst gewicht heeft. Justi ponderis quod est.
gewichtich / daer veel aen gheleghen is. Arduus, a, um, o. Res ardua: res magni

magni momenti; res magni ponderis.
gewichtich/swaer. Gravis, e, g. vis, ponderosus, a, um, o,
gewillich. Volens, lubens, g. entis; voluntarius, incoactus, spontaneus, ultroneus promptus, a, um. o.
gewillichlyk. Voluntariè, ultrò, lubenter, promptè, sponte, *adv.* Animo promto *vel* libenti.
gewin. Lucrum, g. cri, n. quæstus, g. stûs, m. compendium, g. dii; emolumentum, ti; commodum, g. di, n.
gewinnen. Lucrari, *p.* atus, *s.* atum: nancisci, *p.* nactus: adipisci, *p.* adeptus: acquirere, *p.* quisivi, *s.* quisitum. *r. acc.* Lucrum facere; quæstum facere.
gewinnig/gewinsaem/ dat winst bzengt/ oft winst soeckt. Quæstuosus, lucrosus, compendiosus, a, um, o.
gewin-soecker. Lucrio, g. onis, m. Homo quæstuosus.
gewis/ seker/ waer/ waerachtich. Certus, exploratus, manifestus, verus, compertus, a, um. o. Non incertus: non dubius.
booz gewis/ ut: Men houdt het booz gewis. in confesso est; pro certo *vel* pro compertо habetur; indubitanter creditur: oraculi loco habetur.
gewis. s. versekert. Certus, a, um, o.
gewisheyt. Certitudo, g. dinis, f. Certa, *vel* comperta, *vel* explorata veritas.
gewisselyk. Certe, planè, omninò, explorate, profectò, indubitatè, procul dubio.
gewoel/ gewuel. Tumultuatio, g. onis: turg. bæ: pressura, g. ræ, f.
gewolck. Nubilum, g. li, n.
gewonnen ende geboren. Natus, genitus, a, um, o. *r. gen. vel abl.* oriundus, a, um, *r. abl.*
gewoon/die gewoonte heeft. Solitus, assuetactus, assuetus, a, um, o.
gewoon/ dat in gewoonte is. Consuetus, solitus, a, um: solennis, e, g. nis, o. Quod est in consuetudine, *vel* in more: quod abiit in consuetudinem: quod assolet.
gewoon zyn. Solere, p. solitus, *neutro pass.*
gewoon macken. s. gewennen. Assuefacere eci, actum.
gewoonelyck/na gewoonte. Usitatè, solitè, more, vulgariter, *adv.* More consueto, more solito: ut solet: ut moris est: ut mos est: pro vetеri consuetudine: ut fieri assolet.
gewoonte. consuetudo, assuetudo, g. dinis: assuefactio, onis, f. usus, g. ûs: mos, moris, m.
gewozmte. Vermes, mium, m. insecta, orum, n. *pl. num.*
gewuel. s. gewoel. Tumultuatio, onis, f.
gepl. Lascivus, a, um, o. s. gyl. Libidinosus, a, um, o. (*n.*
geynsteren. s. gensteren. Favillæ, g. larum. *pl.*

geyte. Capra, g. præ, f.
wilde geyte. Capra, g. præ: rupicapra, g. præ, f.
geyten/van geyten. Caprinus, a, um, o.
geyten-aerdich. Caprigenus, a, um, o.
geyten-baert. die eenen dunnen langen baert heeft. Raribarbius, g. bii, m.
geyt/waest. Aruncus, g. ci, m. *herba.*
geyte-bladt. Periclymenus, g. ni, m. *herba.*
geytenherder. Caprarius, g. rii, m.
geyten-manneken. Satyrus, g. ri, m.
geytenmelcker. Caprimulgus, g. gi, m.
geytenstal. Caprile, g. lis, n.
geytjen. Capella, capreola, g. læ, f.
jonk geytjen. Hœdus, g. di: hœdulus, g. li, m.
gichelen. Cachinnari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*
't gichelen/ gegichel. Cachinnus, g. ni, m.
gichte/ lemte. Paralysis, g. sis *vel* seos, f.
gichtich/ verlemt. Paralyticus, a, um, o.
gichte/ flerecyn. Arthritis, g. tidis, f.
gichtich / flerecynachtich. Arthriticus, a, um, o.
gier. Vultur, g. turis: vulturius, g. rii, m.
van den gier. Vulturinus, a, um, o.
gieren/ gierichlyck na yet haecken. Avidè petere, *r. acc.* Vulturis in morem in aliquid ferri.
gierich/ gierigaert. Avarus, parcus, sordidus, a, um: tenax, g. nacis, o. Fici & cumini sector: Patroclo sordidior.
gierich zyn. Esse avarum: avaritiæ vitio laborare: opes venari *vel* aucupari: avaritiæ labe infectum esse: auri cupiditate laborare.
heelgierich zyn. Avarissimum esse: inexplebili auri aviditate laborare: charybdim & barathrum esse divitiarum.
gierigheyt. Avaritia, g. tiæ: illiberalitas, tatis, f. Pecuniæ *vel* auri cupiditas.
gierichlyk. Avarè, avidè, *adv.*
gier-swaluwe. Apus, g. apodis, f. cypsellus, g. li, m
gierbalck. Gyrofalco, g. onis, *vel* gyrofalcus, g. ci, m. herodius, g. dii, masc.
gierwolf. Lycaon. g. onis, m.
gierwolf/ flocker. Helluo, gluto, g. onis. m.
gieten/ smilten. Fundere, *p.* fudi, *s.* fusum: liquare, conflare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
gieter. Fusor, g. oris, m. Æris fusilis opifex; fusilium ex ære opifex.
gietbaer/ dat gegoten is oft kan gegoten wozden. Fusilis, e, g. lis, o.
gietinge/ 't gieten. Fusio, g. onis, fusura, g. ræ, f.
giet-konste. Fusoria, g. riæ, f. fusuræ ars; ars liquandi æris.
gieten/ stozten. fundere, effundere, *p.* fudi, *s.* fusum, *reg. acc.*
gieter/ daer men mede giet. Haustrum, stri, n.

giet-

giet-lengen. Mendaciſſimus, a, um, o. Mendaciorum conflator.
gietbat. Guttus, g. ti, m. malluvium, g. vii, n.
gifte/ Donum, g. ni: munus, neris, n.
gifte der natuure. Dos, g. dotis, f.
gifte aen Mmbaſſeeurs. Lantia, tiorum, n. *pl. num.*
gifte aen verwinners. Bravium, g. vii; niceterium, g. rii. n.
gÿl/gÿle. Chylus, g. li, m. cremor cerevisiæ.
gÿl/hoerachtich. Salax, g. lacis; laſcivus, libidinoſus, venereus, a, um, o. Libidine pruriens: effuſus in Venerem.
gÿl-zÿn. Laſcivire, p. vivi, ſ. vitum. Libidine prurire: diffluere luxuriâ.
gÿlighept. Salacitas, g. tatis; mollities, g. tiei, f. immoderata rei Venereæ appetentia.
gÿſel/gÿſelers/gÿſelerſſe/oſtagie. Obſes, g. ſidis, c, datus *vel* data obſes: firmandæ fidei obſes.
gÿſels geven. Obſides dare *vel* tradere; traditione obſidium alicui cavêre.
gÿſels epſchen oft doen geven. Obſides imperare alicui.
gÿſels nemen. Obſides accipere *vel* capere.
gilde/gedachtich/ mildt. Liberalis, e, g. lis, munificus, largus, a, um, o.
gildt/gildeken/quiſtſchotel. Nepos, g. potis; decoctor, g. oris; acolaſtus, aſotus, g. ti: prodigus, g. gi, m.
de gilde ſpelen. Prodigere bona ſua.
gilde/ *Fl.* gulde. Collegium, g. gii, n. ſ. gulde. Tribus, ûs, f.
gillen. *Holl.* Stridêre, p. di, *ſine ſup.*
ginder. Illic, *adv. in loco.*
ginder. Illuc, iſtuc, illorſum, *adv. ad locum.*
gingber. Zingiber, g. beris, n.
ginoffel. ſ. genoffel. Caryophillum, i, n.
ginc ende weder. Ultrò, citroque, *adv.*
giole/vogelhupsken. Cavea, g. veæ: caveola, g. læ, f. aviarium, g. rii, n.
giole/gevangen-hups, Carcer, g. ceris, m. Robuſtus carcer.
gioliez. Phylaciſta, g. tæ; carcerarius, g. rii, m.
gips/plaeſter. Gypſus, g. ſi, m. & gypſum, g. ſi, n.
gipſen. Gypſo incruſtare, *v. acc.*
giſpe. Flagellum, g. li, lorum, g. ri; verber, g. beris, n.
giſpen. Flagellare, p. avi, ſ. atum, Flagello *ſive* loro cedere; virgis excipere, *v. acc.*
giſſe/giſſinge. Conjectura, g. ræ, conjectatio, æſtimatio g. onis, f.
upt *vel* met de giſſe. Promiſcuè, *adv.* Ut ſors fert.
giſſen/giſſinge maecken. Conjicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, conjectare, divinare, p. avi, ſ. atum; ſuſpicari, augurari, p. atus, ſ. atum, *dep. v. acc.* conjecturam facere alicujus rei conjecturâ æſtimare aliquid.
giſt. Fæx, g. fæcis, f.
giſtachtich. fæculentus, a, um, o.
giſter/giſteren. Heri, *adv.* Heſterno die.
van giſter. Ab heri.
dat van giſter is. Heſternus, a, um, o.
gitterne. fidicula, g. læ, f.
gÿp/ *in ſing.* Tu, g. tui, o.
gÿn/ *in plur.* Vos, g. veſtrûm, o.
glaeroogich. Cæſius *ſive* glaucus oculis.
glants/ ſchÿn. Splendor, fulgor g. oris, m. jubar, g. baris, n.
glantſen/ſchÿnen. fulgêre, & *aliquando* fulgere, p. fulſi, *ſine ſup.* ſplendêre, p. dui: nitere, p. tui, *ſine ſup.* radiare, ſcintillare, p. avi, ſ. atum.
glas. Vitrum, g. tri, n.
van glas / glaſen. Vitrinus, a, um, o.
glas-blaeſer/glas-maecker. Vitrarius, vitriarius, g. rii, m.
glas ſchÿder. Encauſter, g. ſtæ, m.
glascrupdt. Perdicium, muralium, g. ii, n. helxine, g. nes: parietaria, g. riæ, f.
glaswozm. Cantharis, g. ridis, f.
glat/effen Politus, planus, lævigatus, a, um, o.
glat/ſlibberachtich. Lubricus, a, um, o.
glat/kael. Calvus, a, um; glaber, bra, brum, o.
glatten/glat maecken. Polire, p. livi, ſ. lirum; lævigare, complanare, p. avi, ſ. atum, *v. acc.*
glattighept/ſlibberachtighept. Lubricitas, g. tatis, f. lubricum, g. ci, n.
glattichept/effenhept. Lævor, g. voris, m. lævitas, g. tatis, f.
glattinge. Politura, g. ræ; politio, expolitio, g. onis, f.
glenſter. Splendor, g. oris, m. ſ. glinſter. fulgor, oris. m.
glepe. *Terra ſcillans, è qua vaſa ſplendidiora fiunt.*
glephacker. figulus, g. li, m.
glens-werck. Vaſa figulina: ſplendentia vaſa. Balearica, g. orum, n. *pl. num.*
glicken. Polire, p. livi, ſ. litum, *v. acc.* ſ. gelicken. Nitêre, nitui. (g. lii, n.
glid-krupdt. Sideritis, g. tis, f. millefolium,
gliermups. Glis, g. gliris, m.
glimme/ *Holl.* Pruna, g. næ, f.
glimmen/ *Holl.* gloepen. Igneſcere, *ſine prat. aut ſup.* candêre, p. dui, *ſine ſup.*
glinſter. Splendor, g. doris, m. ſcintilla, g. læ, f.
glinſteren. Scintillare, p. avi, ſ. atum; micare, p. micui, nitere, p. tui; ſplendere, p. dui, candere, p. dui, fulgere, p. fulſi, *ſine ſup.*
glinſterich roodt. Rutilus, igneus, a, um, o.
glinſterich ſwart. Coracinus, a, um, o.
glinſteringe. Scintillatio, g. onis, f.
glippen/ *Holl.* fugitare, p. avi, ſ. atum. Clam effugere.

glips

glipper/ *Holl.* Perfuga, g. æ, m. Qui clam & nocturno tempore fugit.
glis/gliſch/ *Fl.* ſ. liſch. Iris, g. ridis. *herba.*
gliſſen/glitſen. *Holl.* Labi, prolabi, p. lapſus, *dep.*
gloeden/gloepen/ gloepent zÿn oft wozden. Igneſcere, *ſine prat. aut ſup.* incandeſcere. p. arſi, ſ. arſum, incandeſcere, p. candui, *ſine ſup.*
gloepende maken. Candefacere, cio, p. feci, ſ. factum, *v. acc.*
gloepich/gloepende. Ignitus, a, um; candens, g. dentis, o.
gloedte. Rutabulum, g. li, m.
gloepen. *Holl.* ſ. gluppen. Inſidiari, atus, *dep. reg. dat.*
gloeren. *Holl.* ſ. gluperen. Limis adſpicere oculis.
glooren / *Holl.* Recreare, p. avi, ſ. atum; reficere, cio, p. feci, ſ. fectum, *reg. acc. Item* recreari, refici, *paſſ.*
glorie/heerlÿkheyt/verheven ſtaet. Gloria, g. riæ, majeſtas, auctoritas, g. tatis; amplitudo, g. dinis, f.
glorie/eere/naem ende faem. Gloria, g. riæ, f. Fama meritorum: fama ex virtute: illuſtris cum laude fama.
glorie/pdele opinie van ſÿn ſelve/ hoochmoedighept. Arrogantia, g. tiæ: ſuperbia, g. biæ, f. Inanis de ſe opinio & exiſtimatio.
glorieren/roem dragen/poffen. Gloriari, p. atus, *dep.* Laudem venari *vel* captare ex re aliquâ: ſeipſum commendare: ſe efferre laudibus: mirari ſe: placere ſibi, ſuarum laudum eſſe præconem: venditare ſe: arroganter de ſe loqui.
glorieus/heerelÿk/vol glorie ende reputatie. Homo gloriâ florens: gloriâ illuſtris vir: plenus gloriâ & laude, famâ nobilis homo.
glorieus/pofachtigh/hoveerdigh. Glorioſus, jactabundus, ſuperbus, a, um; arrogans, g. gantis, o.
glorieushept. Gloriatio, jactatio, oſtentatio, venditatio, g. onis, f. Inanis gloriatio: inepta ſui jactatio.
glorieuſelÿk / met eere en glorie. Gloriose, *adv.* Cum fama & laude, cum gloriâ.
glorieuſelÿk / of poffende. Jactanter: arroganter, *adv.*
gloſſe/uptlegginge. Interpretatio. g. onis, f. commentarius, g. rii, m.
gloſſeren op pet/pet uptleggen. Scriptorem commentariis explicare *vel* interpretari.
gloſſeren / bupten pzopoost veel haperingen ſoecken. In re planâ argutari: in re non opportunâ ingenii acumen venditare.

geluk. Fortuna, g. næ, f. ſ. geluk. Res proſpera.
gluye/ *Holl. Fl.* buſſchel ſtroy. Faſcis ſtramentorum: manipulus arundinaceus,
gluperen/gluerogen. *Holl.* Nictare, p. avi, ſ. atum.
gluperen/van ter ÿden ſien. Limis, hirquis cernere; limis oculis adſpicere. *reg. acc.*
gluppe/gloepe. *Holl.* Decipulum, g. li, n.
gluppen *Holl.* Inſidiari, p. atus, ſ. atum. *dep. v. dat.* obſervare, p. avi, ſ. atum, *v. acc.*
glupper. *Holl.* Inſidiator, g. oris, maſc.
gobelen. Vomere, p. mui, ſ. mitum.
gobelen. Calix, g. licis: cyathus, g. thi, m. acetabulum, g. li, m.
Godt. Deus, g. Dei. m. Numen, g. minis, n.
Godt Vader. Deus Pater: Pater cœleſtis.
Godt Zone. Filius Dei: Jeſus Chriſtus. Verbum, Mediator.
Godt den H. Geeſt. Spiritus ſanctus: Paracletus.
om Godts wille. Per Deum: propter Deum.
belieft het Godt. Si Deus volet: ſi Deo placet: volente Deo: adſpirante Deo: ſi Deo viſum fuerit.
met Godts hulpe. Deo auxiliante, Deo duce, & auſpice.
Godt vozdere u. Deus fortunet: Deus faveat: benè fortunet Deus: feliciter cedat: proſperè ſuccedat: bonis avibus.
Goddelÿk. Divinus, a um, o.
Goddelÿken. Divinè, *adv.*
goddeloos. Improbus, impius, ſceleratus, nefarius, a, um, o.
goddeloosheyt. Impietas, improbitas, g. tatis, f.
goddinne. Dea, g. deæ, f.
godeman / godewÿf. ſ. bedelaer. Mendicus, i, m.
goden-dzank. Nectar, g. ctaris, n.
Godtheydt. Deitas, g. tatis, f.
Godtheyt / weterſchap van Goddelÿke dingen. Theologia, giæ, fœm.
in de Godheyt ſtuderen. Operam dare Theologicæ ſtudio.
godſaligh / godsdienſtigh. ſ. Godvzughtigh/ *&c.* Pius, a, um, o.
godtsdienſt, Res divina: cultus divinus: ſacra Religio.
Godts geheugeniſſe. Fatum, g. ti, n.
Godts-hups vooz religieuſen. Cœnobium, g. bii, n.
Godts-hups van oude lieden. Gerontocomium, g. mii, n.
Godts-hups vooz ſieke. Noſocomium, g. mii, n.
Godts-hups vooz vzemdelingen. Xenodochium, g. chii, n.

Godts-

Godslaster/ Godslasteringe. Blasphemia, miæ, f.

Godslasteraer. Blasphemus, a, um, o,

Gods-penninck. Arrha, g. rhæ, f. arrhabo, g. bonis, m.

Godsraedt. f. **Godenspreuk.** Oraculum g. li, n. Responsum divinum.

Godvruchtich. Pius, religiosus, a, um, o. Pietatem & religionem colens; piè & religiosè vivens.

Godtvruchtighept. Pietas, f. tatis: religio, g. gionis, f. Timor Dei.

goedemannen. Arbitri, g. trorum, m. *pl. num.*

goede weke Hebdomada major, hebdomada sancta.

goeden vrydach. Dies parasceves: dies Veneris sanctus.

goeden/erven/ goedenisse doen. Investire, p. stivi & stii, s. stitum, *r. acc. pers. & acc. rei.* Transscribere bona alicui; mittere aliquem in possessionem.

goedenisse. Investitura: g. ræ: f. Bonorum transscriptio & traditio.

goederhande/goedertier. Benignus, humanus, blandus, benevolus, a, um: comis, lenis, mitis, facilis, affabilis, e, g. is: clemens, g. mentis, o.

goedertierenthept. Benignitas, bonitas, facilitas, lenitas, humanitas, comitas, g. ratis: clementia, benevolentia, g. tiæ, f. Animi propensio.

goedertierelyk. Benigne, clementer, pie. *adv.*

goedt/deughdelyck Bonus, probus, sincerus, candidus, a, um, o. Candore animi præditus: vitæ sinceritate ornatus.

goedt/ haebe/ rykdom. Bona, g. norum, n. divitiæ, fortunæ, pecuniæ, g. arum: res, g. rerum, facultates, g. tatum, f. *pl. num.*

goedt-gierich. Avarus, a, um, o. Divitiis inhians, bonorum avidus.

goedt-loos. f. arm. Nudus fortunis, bonis, nummis, opibus, facultatibus.

goedt / koopmanschap. Merces, g. cium, *pl. num.*

goedt doen/pemanden deucht doen. Benefacere, cio, g. feci, s. factum, *reg. dat.* Beneficium in aliquem conferre: exhibere alicui beneficia, conferre merita in aliquem: bene mereri de aliquo.

goedt doen/deugen/wel leven. Honestè vivere: vitam inculpatam agere.

goedt doen / bewyssen / toonen. Probare, comprobare, demonstrare, p. avi, s. atum; evincere, p. vici, s. victum: docere, p. cui, s. doctum. Fidem facere: planum facere: probationibus ostendere: argumentis comprobare, documentis convincere.

goedt doen de schade. Damnum pensare: damnum rependere: damnum compensare, *vel* sarcire, *vel* refundere.

goedt aerdich. Bonæ indolis.

goedt-dadich. Beneficus, munificus, benignus, a, um, liberalis, e, g. lis. o.

goedtdadighept. Beneficentia, munificentia, g. tiæ, f.

goedt-dunken. Placere, p. cui; videri, p. visum est. *impers. r. dat.*

goedt-dunken / nepninge. Arbitrium, g. trii; judicium, g. cii, n. arbitratus, us, m. opinio, g. onis: sententia, g. tiæ, f.

na myn goedt-dunken. Ut mea fert opinio, ut ego quidem sentio: pro meâ sententiâ: ut ego arbitror.

goedt-gunstich. Benevolus, æquus, candidus, a, um, o. Propenso animo erga aliquem.

goedt-handigh. Facilis, tractabilis, comis, g. is, o

goedthertich / goedthertighept. s. goederhande. Benignus, a, um; liberalis indolis.

goedt-rondt. Omnino, prorsus, plane, *adv.*

goedts moedts / alwillens. Datâ operâ studio; dediâ opera.

goedts-moets / met coele sinnen. Animo sedato, tranquillo, placato.

goedtstyghts/tydelyk/ vroegh. Tempestivè, *adv.*

goedts-tyts/te pas. Opportunè, commodè, *adv.* Tempore opportuno *vel* commodo.

goedtwillicy/ goedtwilligheyt. s. goederhande. Benevolus, a, um, o.

goedtwillichlyk. Ultro; sponte, voluntariè, *adv.* Sua sponte; à se: per se, suapte sponte.

golpen. Ingurgitare, p. avi, s. atum. Avidè haurire: hausim bibere.

golper. Ingurgitor, g. oris: multibibus, g. bi. m.

golve/baere. Unda, g. dæ, f. fluctus, g. us, m.

golvich. Fluctuosus, undosus, fluctivagus, a, um, o.

gomme Gummi, *indecl.*

gommeachtich. Gummosus, a, um, o.

gommen. Gummi linere, reficere, milcère.

gommige. Gummitio, g. onis, f.

goor/ *Fl.* Limus, g. mi, m. lutum, g. ti, cœnum, g. ni, n.

gooz rieken. *Holl.* stincken. Fœtere, p. tui, *sine sup.*

gonnen. s. gunnen. Favere, vi, autum.

gozdel. Cingulum, g. li, n. zona, g. næ, f. balteus, g. tei; cinctus, g. us, m.

gozdelhanghsel. Strophus, g. phi, m.

gozdelmaker. Zonarius, g. rii, m.

gozden. Cingere, accingere, p. cinxi, s. cinctum, *r. acc.*

gozden. Cædere lotis, *r. acc.*

gozdyne. Cortina, g. næ, f. velum, g. li; cadureum, g. ei; conopeum, g. ei, n.

gozdyn-ringen. Annuli cortinales.

gozdyn-sermoon. *Reprehensio uxorum facta à maritis.*

gore. s. geur. Odor, nidor, sapor, oris, m.

gorgel. Jugulus, g. li, m. jugulum, g. li, n.

gorgel-pype. Guttur, g. turis, n.

gorgelen. Gargarizare, p. avi, s. atum. Fauces colluere.

gorgel tonghsken. Gurgulio, g. onis, m.

gorgel water. Gargarismus, g. mi, m.

gorps. Ructus, g. ûs, m.

gorpsen. Ructare, p. avi, s. atum.

gorre. Equus strigosus.

gorre. *Holl.* Sordide avarus.

gorreel/gareel. Helcium, g. cii, n.

gorreel/ half russen. Tomex, g. micis, f.

gors. Gramen. s. gras. ut: Men kan 't niet beletten/ datter gras wast onder 't koorn. Graminis herba inter frumentum est inexpugnabilis.

gorte. Polenta, g. tæ: alica, g. cæ: zea, g. zeæ, f. Hordeum decorticatum.

gorten byp. Pulmentum hordeaceum.

gorten telder. Euclio, g onis, m. Sordidè parcus: illiberaliter tenax: sordidæ parsimoniæ homo.

gorten woest. Farcimen polentæ.

gozt meulen. Farreum, g. rei, u.

gote/bupse. Canalis, g. lis: tubus, g. bi: aquæ ductus, g. ûs, m.

gote / dakgote. Imbrex, g. bricis, m. colliquia, g. quiæ, f. imbricium, g. cii, neut.

gote/riole. Colluviarium, g. rii, n. cloaca, g. cæ, f.

gote/ cassygote. Incile, g. lis, n.

gote-wys gemaekt. Imbricatus, a, um, o.

gouden laken. Attalicus pannus.

goudt. Aurum, g. ri, n.

gouden/ van goudt. Aureus, a, um, o.

fyn goudt. Obryzum, g. zi, n.

geslagen goudt. Aurum bracteatum.

twist-goudt. Aurum ductile.

goudt-ader/ goudt-gank. Vena auri.

goude-bergh/ goudt-myne. Auritodina, g. næ, f.

goudt-braesem. Aurita, g. tæ, f. *piscis.*

goudt-bloeme. Caltha, g. thæ: calendula, g. læ: verrucaria, g. riæ, f.

goudt-crupdt/goudt-wortel. Chelidonia, g. niæ, f.

goudt-geel. Aureus *vel* fulvus color.

goudt-gewichte. Trutina momentanea, trutina momentaria.

goudt-gulden. Aureus, g. rei, m.

goudt lym. Chrysocolla, g. læ, f.

goudt-meerle. Oriolus, g. li, m. Merula aurea.

goudt-zandt. Plegma, g. matis, n.

goudt-schuym. Chrysitis, g. sitis, f.

goudt-slager. Bractearius. g. rii; bracteator, g. toris, m.

goudt-smidt. Aurifex, g. ficis; m. Faber aurarius.

goudt-smits winkel. Aurificina, g. næ, f.

goudt-steen. Coticula, g. læ, f.

goudtvink. Aurivittis, g. tis, rubicilla, g. læ, f.

goudt-vinger. Digius annularis.

gout wozm. Cicindela, nitedula, g. læ; noctiluca, g. cæ, f.

gouvernante. Gubernatrix, moderatrix, g. tricis, f. (f.

gouvernante in een huys. Oeconoma, g. æ,

gouvernement. Gubernatio, moderatio, g. onis, f. regimen, g. minis, n.

gouverneren. Moderari, p. ratus, s. ratum, *dep.* gubernare, p. navi, s. natum; regere, p. rexi, s. rectum, *r. acc.*

Gouverneur. Præfectus, g. cti; gubernator, rector, moderator, g. toris, m.

Gouverneurschap. Præfectura, ræ, f.

gopen/stuyf wozpen. Jactare cum impetu.

gracelyk/dunnekens/magerkens. Gracilis, e, g. lis, gracilentus, a, um, o.

gracelyk/soetelyk/genadelyk. clementer, misericorditer, *adv.*

gracelyk met pemandt handelen. Benignè cum aliquo agere.

gracelyk/ soo veenen. ut: 't Is gracelyk. Utcumque valeo, *vel* habeo *vel* ago.

gracelykheyt/ dunnighept. Gracilitas, g. tatis, f.

gracht/put. Fossa, g. sæ; fovea, g. veæ, f.

gracht aen de ackers om 't water af te loopen. Colliciæ, g. ciarum: colliquiæ, g. quiarum, f. *pl. num.*

gracie/ oft gratie/bevalligheyt/ fraeyigheyt. Gratia, elegantia, g. tiæ; urbanitas, concinnitas, g. tatis, f. lepos, g. poris: decor. g. coris, masc.

gratie/ genade/ faveur/ barmhertigheyt. Gratia, clementia, g. tiæ, f. favor, g. voris, m. misericordia, æ, f.

gratie/pardon/vergiffenisse. Venia, g. niæ: indulgentia, g. tiæ; impunitas, g. tatis, f.

gracie/afflaen. Remissio, g. onis, f.

gracieus. comis, affabilis, e, g. is; venustus, lepidus, jucundus, a, um, o.

gracieusheyt. comitas, affabilitas, urbanitas, g. tatis, f.

gracieuselyk. comiter, benignè, blandè, *adv.*

graedt/trede. Gradus, g. dûs, m.

Graef. Comes, g. mitis, m.

Graefschap. Comitatus, g. tûs, m.

graef-pser/graef-steker. Cœlum, g. li; scalprum, g. ri, n.

graen/ saepken. Granum, g. ni; n. acinus, g. ni, m. acinum, g. ni, n.

graen/koren. Frumentum, g. ti: far, g. farris, n.

goddinne van 't graen by de Heydenen. Ceres, g. reris, f.

graenen/botten. Germinare, gemmare, pullulare, p. avi, s. atum.

graentjen. Granulum, g. li, n.

Graen-cooper. Sitopola, g. læ, m. Frumentarius mercator.

graen-solder. Horreum, g. rei: granarium, g. rii, m.

graen/ grepn/ aesjen in 't gewicht van gout. Monas, g. nadis, f.

graenen. s. Clonteren. Conglobari.

graenen. Germinare, avi, atum.

graenen-Caput facere. De Graener graent of rouwt het leder. Coriarius pellem macerat, depsit, subigit, conficit.

hy steckt syn graenen op. Vociferatur cum fremitu. Hy braveert met syne graenen. Supermit mystace. Snyt de wreede kat de graenen af. Abscinde feli ferocienti pilos circa os.

graet. Ossa piscium: spinæ piscium.

graeten den visch. Exossare piscem.

graet boge. Quadrans, g. drantis, m. *Radius nauticus quo poli altitudo inquiritur.*

graf. Sepulchrum, g. chri: bustum, g. sti, n. tumulus, g. li, m.

Graf-maker. Libitinarius, bustuarius, g. rii, m.

graf sank. Nænia, g. niæ, f.

graf-schrift. Epitaphium, g. phii, n.

graf-steen. Cippus, g. pi, m.

gram/ toornich. Iratus, stomachosus, bilio. sus, a, um, o. Irâ commotus *vel* succensus.

gramaghtigh. Subiratus, a, um, o.

gram maken. Ad iracundiam concitare, impellere, commovêre aliquem. Ciêre alicui bilem *vel* iram: alicujus animum ira accendere & inflammare.

gram worden. Commoveri, p. motus. *pass.* excandescere, p. candui, *sine sup.* Commoveri ad iram: irâ incitari, accendi, inflammari: provocari ad iram.

gram zyn. Irasci, p. iratus, *dep.* stomachari, indignari, p. atus. s. atum, *absolute sine casu.* Irâ correptum esse.

gram zyn op iemanden. Irasci, p. iratus, *dep.* succensere, p sui, *sine sup. r. dat.* Iratum esse cuipiam; succensum esse irâ in quempiam.

gram-moedigh. Iracundus, stomachosus, cerebrosus, a, um, o.

gram-moedigheyt. Iracundia, g. diæ; indignatio, g. onis, f. furor, g. roris, m.

gramschap. Ira, g. iræ, bilis, g. lis, f.

Grammatica/ letterkonste. Grammatica, g. cæ, f.

Grammaticus. Grammaticus, g. ci, m.

granaet-appel. Malum Punicum; malum granatum.

granaet-appel bloeme. Cytinus, g. ni, m. balaustium, g. stii, n.

granaet-kernе. Granati acinus, semen: Punici granum.

granaet schorsse. Malicorium, g. rii, n. s. granaet-appel schelle. Cortex mali Punici.

granaetsteen. Carbunculus, Chalcedonius, garamanticus.

granaetappelboom. Malus punica.

granaetdier/ bombe. Glans missilis ignis, missilis glans igniaria: missile pomum igniarium.

granaeten worpen. Igniarias glandes jacere, librare, mittere, spargere, vibrare.

eene Stadt met granaeten in brand schieten. Oppidum igniariis jactis glandibus incendere.

gras. Gramen, g. minis, n.

grasachtigh. Graminosus, herbidus, a, um, o. Gramine affluens.

van gras. Herbaceus, herbeus, a, um, o.

grasdier. Hyæna, g. næ, f.

grasduynen. Colles *vel* aggeres graminosi.

grasgroen. Herbidus, herbeus, a, um; viridis, e, g. dis, o.

grashopper. Locusta, g. stæ; cicada, g. dæ, f.

grasklouk. Porrum, g. ri, n.

grasmusche. Curruca, g. cæ, f.

graswurm. Bruchus, g. chi, m.

gratie/ &c. s. gratie/ &c. Gratia, æ, f.

grabeel. Glarea, g. reæ, f. Mistis minutis calculis arena: calculus arenosus: calculus glareosus.

grabeelachtich. Calculosus, a, um, o. Laborans calculo.

graben/graveren. Cælare, p. avi, s. atum, incidere, p. cidi, s. cisum; sculpere, scalpere, p. psi, s. ptum. *r. acc.*

Grabeerder. Cælator, sculptor, g. oris, m.

grabeersel. Cælatura, scalptura, g. ræ, f.

grabeerpser. Cælum, g. li; scalprum, pri, n.

graben/spitten. Fodere, dio, p. fodi, s. fossum: pastinare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

Graber/spitter/ delver. Fossor, pastinator, g. oris, m.

graben/tergen/ twist soeken. Lacessere, p. ivi, s. itum: perstringere, p. strinxi, s. strictum. *r. acc.* Lites & contentiones quærere: rixas serere: jurgia concitare.

Grabber / twistsoeker. Litigiosus, rixosus contentiosus, a, um. o.

Grabinne. Comitissa, g. sæ, f.

grabitept / aensien/ respect. Auctoritas, g. tatis, f.

grauw/ grys. Cinereus, cineraceus, leucophæus, a, um, o.

grauws

graenwachtig. Subcineraceus, a, um, o.

grauwken. Aqua minor, *piscis.*

't grauw/ *Holl.* gepeupel. Popellus, g. li, m. Fæx populi.

Greffie/plaetse op 't Stadthuys oft Canselrye/ daer dese schryvers sitten. Tabularii forensis exedra: exedra scribarum.

Greffier. Actuarius, g. rii, m. Ab actis publicis: Senatûs libellio: Basilicanus scriba.

Greffierschap. Tabularii forensis munus, basilicani libellionis munus.

greffie/ inte. Surculus, g. li: calamus, g. mi, m. clavola, clavula, taleola, g. læ, f. turio, g. onis, m.

greffien/ inten. Inoculare, emplastrare, p. avi, s. atum: inserere, p. rui, sertum, *reg. acc.*

greffinge. Insitio, emplastratio, g. onis, f. insitus, g. tûs, m.

greffie/ teecken-steek. Stylus, g. li, m. graphium, g. phii, n.

greifelen. Avide corradere: avidè congerere.

greifelier. Avarus, g. ri; avidus, g. di; Euclio, g. onis, m.

greifelinge. Pecuniarum coacervatio.

greitig/gierig na iet. Avidus, cupidus, a, um; appetens, g. tentis, o. r. *gen.* inhians, g. antis, o. r. *dat.*

greitigheydt. Aviditas, cupiditas, g. tatis, f.

greitiglyk. Avidè, cupidè, appetenter, inhianter. *adv.*

grellig. s. grillig. Pruriens, tis, o.

gremeelen/ *Fl.* i. greniken. Subridere, isi, isum.

grenaet. s. granaet. Malum Punicum.

grendel. Pessulus, g. li, m. obex, g. bicis, c. repagulum, g. li, n.

grendelboom. Vectis, g. ctis, n.

grendelen/ den grendel voordoen. Objicere *vel* obdere pessulum: obicem opponere, *r. dat.*

grenen/ *Fl.* greniken. Subridere, p. risi, s. risum: ronidere, p. nidui, *sin. sup.*

grenick. Subrisio, g. onis, f. Risus compositus *vel* fictus.

greeniker. Risor, irrisor, oris, m.

grensen/ paelen. Fines, g. nium, m. oræ, g. rarum, f. limites, g. tum; termini, g. norum, m. confinia. g. nium, n. *pl. num.*

grensen. s. aenpalen. Confinem esse. ut: Poolen paelt aen Moscovien. Polonia Moscoviæ est contermina.

greve/ handvol. Manipulus, g. li, m.

greve/ graef. Comes, g. mitis, m.

grevel/ *Holl.* das. Taxus, g. xi, m.

grepden/ gerepden. Placere, p. cui, s. citum, *r. dat.*

grepn. s. graen, Granum, i, n.

grepnsen. Frontem obducere; frontem corrugare: frontem caperare.

grepnsende gesicht. Frons adstricta; frons corrugata *vel* caperata.

grepnser. Capero, g. ronis, m.

grieck/ouden grieck. Veterator, g. oris, m.

griecks vier. Naphtha, g. thæ, f.

grief/ *Fl.* beswaernis/ overlast. Læsio, g. onis, noxa, g. xæ, f.

grief/ verklaringe van 't gene daer men sich in beswaert vindt. Acceptarum noxarum index; injuriarum ab adversario illatarum commentarius.

syn grieven by geschrifte over-brengen Acceptarum noxarum indicem edere.

griel. Promiscua vindicatio.

in de griel worpen. In vulgus promiscuè spargere.

griel gelt. Missilia, g. lium, n. *pl. num.*

grielen. Promiscuè projecta rapere.

grielen/ overvloedig zyn. ut: De markt grielt van volck. Forum abundat populo; frequentissimus in foro est populus.

griete passer asper, *piscis.*

griffie. s. greffe. Surculus, i, m.

griffoen. Gryphis, g. gryphis; *vel* grypus, g. pi, m.

grijnsen. s. gryysen. Ringere seu ringi.

gryypen/ vatten. Capere, pio, p. cepi, s. captum; prehendere, p. hendi, s. hensum, *r. acc.*

gryypachtigh. Rapax, g. pacis, o.

gryyp-vogel/ i. griffoen.

grys van haeren. Canus, incanus, a, um, o.

grysardt. Senecio, g. onis, m.

grysigheydt. Canities, g. tiei; canitudo, g. dinis, f. cani, g. norum, m. *pl. num.*

grysen/grys worden. Canere, incanere, canescere, p. canui, *sin. sup.*

gryysen/grynsen/grimmen. Ringere, p. rinxi, s. rictum, *vel* ringi, p. rictus sum, *dep.*

gryselyk. Horribilis aspectu, rictu fœdus & minax.

grysinge. Rictus, g. ctûs, m. Depravatio, onis, f.

grynsen/ weenen/ gelyck de kinders. Flere, p. flevi, s. fletum; plorare, p. avi, s. atum.

gryscom. Fumaria, g. riæ, f. *herba.*

grillen/ byse gesten. Gestus, g. ûs, m. gesticulatio, g. onis, f.

grillen in 't hooft. phantasia, g. siæ, f.

grillaert. Gestuosus, a, um, o. gesticulator, g. oris, m.

grillen voort stellen/ oft bedryven. Gestire, p. tii, s. titum; gesticulari, p. atus, s. atum, *dep.*

grillich/dertel/brooddzoncken. Lascivus, protervus, a, um, salax; procax, g. acis, o.

grillich zijn. Lascivire, protervire, p. vivi, s. vitum. Lascivum, salacem, procacem, protervum, petulcum esse.

grillighept. Lascivia, protervia, g. viæ: procacia, g. ciæ; protervitas, salacitas, g. tatis, f.

grillich/dat juckt/dat bierich is. Pruriens, g. entis; scabiosus, a, um, o. Tumor cum rubore & pruritu.

grillich/dat grillich maeckt. Titillans, g. antis, o. quod pruritum excitat.

grillighept/juckſel. Pruritus, g. tûs, m. prurigo, g. ginis, f.

grimmagie/grimmaerſie. Oris depravatio.

grimmen/dan booſheyt op ſijn lippen bpten. Frendère, infrendere, p. frendui, s. freſtum; fremere, p. mui, s. mitum.

grimmich/fel. Sævus, a, um; crudelis, e, g. lis; atrox, g. trocis: fremens, frendens, g. entis, o.

grimmigheydt. Atrocitas, g. tatis, sævitia, g. tiæ, f.

grimmen/grimmer. s. Crijten/crijter/&c. ut: De kryter kryt langr de ſtraten. Lamentator lamentatur per plateas.

grimmer. s. Hakelaer. Dicaculus, i. Locutulejus, i, m.

grimſel. Fl. ſwertſel. Fuligo, g. ginis, f.

grincken/grinckelen/Fl. greniken. Subridere, p. risi, s. risum.

grippe. Sulcus g. ci, m.

gritſel. Rastellum. g. li, pecten, g. tinis, n.

gritſelen. Rostello acervare.

groef-yſſer. Cælum, g. li; calprum, g. pri, n.

groen/groen van coleur. Viridis, e, g. dis; prasinus, a, um, o.

't groen/groen gewas/groenware. Olus, g. leris, n. herba. g. bæ, f.

t ſtaet hem ſoo groen. Protervit, lascivit. Nimis est protervus, lascivus, procax.

blijde oft locht-groen. Hilarum viride: hilarius prasinum; glaucum dilutius: viride lætius.

donker-groen. Fuscum viride: fuscum prasinum: viride tristius; prasinum obscurius.

gras-groen. Prasinum herbaceum.

loock-groen. Color porraceus.

papegaey-groen. Prasinum psittacinum.

zee-groen. Glaucum, g. ci, n. Color glaucus: viride luridius.

groenachtich. Subviridis, e, g. dis, o. Viridi assimilis.

groenen/groen worden. Vernare, p. avi, s. atum. Virescere, p. virui. *sine sup.*

groenen/boeten/loof krijgen. Germinare, p. avi, s. atum, frondescere, p. dui, *sin. sup.* Frondes emittere.

groen zijn. Virere, p. virui, *sine sup.*

groenen/groen ſchilderen. Viridare, p. avi, s. atum. Viridi colore imbuere, *reg. acc.*

groenigheyt/groen gewas. s. 't groen. Herba, g. æ, f.

groenigheyt/de groene verwe. Viriditas, g. tatis, viror, g. roris, m.

groenhof. Viridarium, g. rii, n.

groenelyck. Viridè. *adv.*

groenmerckt. Forum olitorium.

groeninck/dertel jongelinck. Juvenis petulcus, temerarius.

groeninck/appel. Pomum prasinum.

groenſel. Gramina, g. num. n. *pl. num.* Viridia folia.

groenvercooper. Olitor, g. toris; lachanopola, g. læ, m.

groenvink. Luteola, g. læ, f. chlorion, g. onis, icterus, g. ri, masc.

groen-vis. Piscis fluviatilis.

groenvliege. Canhtaris, g. ridis, f.

groen-wijf. Olitrix, g. tricis, f.

groeſe. Celpes, g. pitis, m.

groete/groetenisſe. Salutatio, g. onis; salus, g. lutis. f.

groeten. Salutare, consalutare. p. avi, s. atum. Impertiri salute; salvere jubere, *r. acc.* Salutem dare, nuntiare, dicere, precari, *r. dat.*

groeter. Salutator, g. oris, m.

weeſt gegroet. Salve, ave. Salve plurimum: salus tibi.

groeve. Fossa, g. læ; fovea, g. veæ, scrobs, g. scrobis, f.

groeven. Cælare, p. avi, s. atum; sculpere, p. sculpſi, s. sculptum, *r. acc.*

groever. Cælator, sculptor, g. oris, m.

groepen/opwaſſen/als crupden. *&c.* Vernare, p. avi, s. atum: virescere, p. rui, *sine sup.* succrescere, p. crevi, s. cretum.

groepen/opwaſſen/als menſchen/dieren. Crescere, accrescere, p. crevi, s. cretum: augescere, adaugescere, p. auxi, *sin. sup.* Augmentum *vel* incrementum capere.

groepende jeucht. Virens ætas: florida juventus.

groepich. Vegetativus, a, um, o.

groepſel/wasdom. Vigor, g. oris, m. incrementum, augmentum, g. ti, n. accretio, g. tionis, f.

groepſel/ſcheute. Germen, g. minis, n.

grof/dick/rauw. Spissus, densus, impolitus, a, um, o.

met den groben laten liggen. Rusticè agere: inepte agere.

grof-

grof/bot/ongeſchikt/plomp. Rudis, e, g dis: rusticus, insulsus, inurbanus, barbarus, inficetus, a, um, o. Statua vervecea.

grof/vet. Pinguis, adipalis, e, g. is: obesus, crassus, a, um, o.

groffelyck. Crasse, stolidè, impolitè, inepte, barbare, insulse, *adv.* Pingui *seu* crassa Minervâ.

grof-grein. Subsericum, g. ci, n.

groffheydt. Crassitudo, g. dinis: stoliditas, ruditas, g. tatis: ineptia, g. tiæ: barbaries, g. riei, f.

groffſmidt. Faber ferrarius. Faber rudioris materiæ.

grobaert/botrick. Crassus, stupidus, a, um: hebes, g. betis, o.

grobe ſtemme. Vox gravis.

groben/bet worden. Pinguescere, *sin. prat. aut sup.* pinguefieri, fio, p. factus. *neutro-pass.*

grobelijk. Enormiter, *adv.*

groffelsnagel. Caryophyllum, g. li, n.

grol. Orator ineptus & fastidiosus: scriptor imperitus.

grol/grollerije/dat niet deel en ſtupt. Ineptum, exoletum, g. ti, n. Dicta *aut* scripta inepta.

grollen. Strepere, p. pui, s. pitum.

grollen als de katten. s. Lollen. Mutire, mussare.

grommelingen. Glareæ, micæ, g. arum, f. *pl. num.*

grommelingen van de neuſe. Mucor, g. coris, m. Grumæ mucoris concreti.

grommen/grommelen Grunnire, p. nivi & nii; s. nitum: murmurare, p. avi, s. atum.

grondt/'t onderſte/den bodem. Fundum, g. di, n.

grondelijk. Funditus, penitus, *adv.*

grondeloos. Immensus, a, um, o. Fundo carens.

grondeloose diepte. Abyssus, g. si, f.

grondeloosen kupt. Vorago, g. ginis, f. barathrum. g. thri, n.

grondtſop. Sedimen, crassamen, g. minis, n. fæx fundi.

grondt/erbe/landt. Fundus, g. di, m. prædium, g. dii, n. Res soli: bona immobilia.

grondenaer/grondtheer. Fundi possessor: dominus fundi, dominus proprietarius.

grondt-cijns. Solarium, g. rii, n. Census fundi: vectigal soli.

grondt in 't water/daer men doorr gaen kan. Vadum, g. di, n.

gronden/gronderen. Contari, tatus, s. tatum, *dep.* Tentare vadum: profunditatem explorare.

gronden/grondt hebben. Vadum tenere.

grondtachtich. Vadosus, a, um, o.

grondthaeck. Harpago, g. gonis; lupus, g. pi; contus, g. ti, m.

grondtloot. Bolis, g. lidis, f.

grondt-fondament. Fundamentum, g. ti, n.

grondt leggen/grondt veſten. Fundare, p. avi, s. atum; fundamentum jacere, ponere.

grondtlegginge. Fundatio, g. onis, f. fundamen, g. minis, n.

grondt/aerdt. Indoles, g. lis, natura, g. ræ, f. ingenium, g. nii, n.

grondtbrief. Trifur, g. furis, m.

grondelinch. Fundulus, li, m. *piscis.*

grondtrek/grondtekeninch. Ichnographia, æ, f.

groot/lanck ende breedt. Magnus, amplus, a, um; grandis, e, g. dis, o.

grootachtich. Grandiusculus, majusculus, a, um, o.

groot boven maten/bijſter groot. Ingens, g. gentis: prægrandis, e, g. dis. immensus, peramplus, permagnus, vastus, a, um, o. Decumanus. a um.

groot in getal. Numerosus. a, um, o.

groot van ſtature/hooch. Procerus, celsus, altus, a, um, o.

groot van qualitept. Magnus, eximius, a, um: singularis, e, g. ris: excellens, g. lentis, o.

groot Heer. Heros, g. rois, m. Vir potens & nobilis.

de groote van de Stadt. primarii, g. riorum, primates, summates, g. tum, m. *pl. num.*

grootdadich. Magnificus, a, um, o.

grootdadigheyt. Magnificentia, g. tiæ, f.

grootdadichlyck Magnifice, *adv.*

grootelijks. Magnopere, summoperè, valdè, admodum, *adv.*

grooten/wijder maken. Ampliare, p. avi, s. atum, augere, p. auxi, s. auctum. *r. acc.*

grooten/verheffen. Magnificere, cio, p. feci, factum: magnificare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

grooten/grooter worden. Augescere, p. auxi, *sin sup.*

groot gaen s. Swanger zijn. Uterum ferre, gravidam esse.

groot-groot-moeder. proavia, g. viæ, f.

groot-groot-vader. proavus, g. vi, m.

groot-groot-moeders oft groot-groot-vaders moeder. Abavia, g. iæ, f.

groot-groot moeders oft groot-groot-vaders vader. Abavus, g. vi, m.

groothooft capito, g. tonis, m.

grootſen. *Monetæ genus.* Triens, tis, m.

groot-moeder. Avia, g. viæ, f.

groot-moedich. Magnanimus, a, um, o.

groot-moedigheyt. Magnanimitas, tatis, f. Magnitudo animi.

groots / treffelijk. Amplus, magnificus, splendidus, a, um, o.

groots/trots. Elatus, superbus, fastuosus, a, um, o.

grootselijk/treffelijken. Amplè, splendidè, magnificè, *adv.*

grootselijk/ trotselijk. Elatè, superbè, superciliosè, *adv.*

grootsighept / pracht. Amplitudo, g. dinis; magnificentia, g. tiæ, f. splendor, g. doris, m.

grootsighept / trotsighept. Arrogantia, g. tiæ; superbia, biæ; elatio, g. onis, f. supercilium, g. li, n.

grootte. Magnitudo, g. dinis; quantitas, immensitas, g. tatis, f.

groot-bader. Avus, g. vi, m.

groot-weirdig. Conspicuus, spectatus, clarus, splendidus, amplus, a, um: spectabilis, celebris, illustris, e, g. is, o. Auctoritate summâ præditus, locum obtinens amplissimum.

grootweirdighept. Auctoritas, dignitas, celebritas, g. tatis: existimatio, g. onis: amplitudo, g. dinis, f. nomen, g. minis, n.

groot-wichtig. Ponderosus, momentosus, a, um, o.

gros/het gros/oft geheel. Integrum, g. gri, solidum, g. di, n.

het gros/ het principaelste van eenige saeke. Caput, g. pitis: summum, g. mi, n. summa, g. mæ, f. Pars princeps.

in 't gros. Collectim: ut summum, *adv.* ut: **Als men 't wel beziet/ soo is 't in 't gros maer soo veel.** Dum penitus examinatur, ut summum vix tantum est.

in 't gros verkoopen. Merces vendere solidas *vel* integras.

't gros van een leger. Summa exercitûs: pars maxima totius exercitûs.

grossen/grosseren / groot maeken. s. groot. ut: **De groote sullen dese Wonderen groot maeken.** Magni magnificabunt hæc miracula.

grosseren / in 't lank uptschrijven. Extendere, p. tendi s. tentum, *reg. acc.* Tabulas ex commentariis exscribere: tabulas ex protocollo extensè exscribere.

grossier/die in 't gros handelt. Magnarius, g. rii, m. Copiosæ magnæque mercis mercator: solidæ mercis venditor.

grossiers/die de acten grosseren. Extensores, g. rum, m. *pl. num. vulgo* Grossarii.

grove/ grovaert / grovelijk / &c. s. grof. Rudis, e, o.

grouw. *Piscium minutuli.*

grouw. *Fl.* **grouwel.** *Brab.* schroom. Horror, g. roris, m. abominatio, g. onis, f.

grouwelen/schroomen. Horrere, abhorrere, p. horrui, *sine sup.* aversari, p. satus, s. atum, *dep.* refugere, gio, p. fugi, s. fugitum, *reg. acc.*

grouwelijk/ schroomelijk/ daer men vooz schroomt. Horribilis, terribilis, formidabilis e, g. lis, horrendus, horridus, formidandus, a, um, o.

grouwelijcken. Horridè, dirè, immaniter, atrociter, horribiliter, *adv.*

grouwelijkheyt/ schroomelijkheyt. Atrocitas, g. tatis; execratio, g. onis, sævitia, truculentia, g. tiæ, f.

grouwen/ *Fl.* i. **grouwelen.** Exhorrere, ut: *neut. reg. acc. vel abl.* **Hem grouwelt van vreese.** Exhorrescit metu.

grouwsaem, i. grouwelijk. Formidabilis, e, o.

greut/ gruete/ *Holl.* i. **gist.** Fæx, g. fæcis, f. *Item.* **oude vodderye.** Scruta, g. torum, n. *pl. num.*

grunnen/ *Fl.* Grunnire, p. nivi & nii, s. nitum.

grutte/ *Zel.* i. gris. Milium, g. lii, n.

grups-verballingen. Rudus, g. deris, n. Fragmenta saxorum: congeries ruderum.

grups/ semelen. Furfures, g. rum, m. *pl. num.*

grups-bier / *Fl.* **bier van semelen gebrouwen.** Cerevisia tenuis.

grupsachtig / vol semelen. Furfuraceus, a, um, o.

grups/ sandt. Glarea, g. reæ, f.

grupsachtig/vol sandt. Glareosus, arenosus, a, um, o.

grupsachtig/sotachtig. Insanus, delirus, a, um, o.

gubbelen/geubelen. Vomere, p. mui, s. mitum.

guf/ *Fl.* Liberalis, e, g. lis, o. *Item* Prodigus, a, um, o.

gulde. Sodalitas, g. tatis, f. contubernium, g. nii; collegium, g. gii, n.

guldebroeder. Contubernalis, contribulis, g. lis, collega, g. gæ, m.

gulde-deken. Tribunus contubernii.

guldelinck Malum sanguineum, rubellum, purpureum, *pomi genus.*

gulden/ van goudt. Aureus, a, um, o.

gulden/munte. Florenus, g. ni, m.

gulden getal. Aureus numerus.

gulden jaer. Annus jubilæus.

gulpen/ *Fl.* **gulpaert/** *Fl.* s. **golpen.** Ingurgitare.

gulsig. Gulosus, ingluviosus, a, um; edax, vorax, g. acis, o.

gulsigaert / gulsig mensch. Edo, comedo, helluo, g. onis, m. Ciborum gurges: escarum vorago: mera ingluvies.

gulsighept. Gula, g. læ; ingluvies, g. vici, voracitas, edacitas, g. tatis, f.

gulsiglijk. Gulosè, avidè, *adv.* Edonis instare: comedonis more: helluonis ritu: per ingluviem.

gunnen/gonnen / gunstig zijn. Favere, p. favi, s. fautum; studère, p. dui, *sine sup.* Addictum esse: bene velle *vel* cupere, *r. dat.*

gunner/ vriendt. Fautor, g. oris; amicus, g. ci, m.

gunste. Favor, g. oris, m. benevolentia, g. tiæ, f.

gunstig. Favens, g. ventis, benevolus, a, um, o.

gunstig zijn. s. gunnen. Favère, avi, autum *r. dat.*

gunstig maken. Captare gratiam *vel* favorem alicujus; insinuare se in gratiam alicujus: emereri favorem alicujus.

gusselen/ *Fl.* s. **stozten.** Effundere, p. fudi, s. fusum, *r. acc.*

guych/ *Holl.* i. **gupse. De gupg na steken/** i. de gupse setten. Sublannare, avi, atum. ut: **Hy sal niemandt de gupse setten.** Te nulla ciconia pensèt à tergo.

guychelen/spotten. Jaculari, scurrari, nugari p. atus, atum, *dep.* Nugas agere.

met iemant guychelen / den spot houden. Ludere, p. lusi, s. lusum, *r. acc.* illudere, p. lusi, s. lusum, *dat. raro. acc.* ridere, deridere, irridère, p. risi, s risum; subsannare, p. avi. s. atum. Risui habère, ludibrio habère; sannis eludere, *reg. acc.*

guychelaer / spotter. Sannio, g. onis; delusor, elusor, illusor, g. oris, m.

guychelrye / spotterye. Illusio, derisio, irrisio, subsannatio, g. onis; sanna, g. næ, f.

guychelen / upt den aessack spelen / het koenskens spelen/ paswederpas spelen. Gesticulari, p. atus, s. atum, *dep.* Præstigium facere: histrionem agere; mimum agere.

guychelaer/ *&c.* Gesticulator, ventilator, præstigiator, g. oris; ludius, g. dii: ludio, hidrio, g. onis: petauristà, g. stæ, m.

guychelrye / guychelwerk/ guychelmerk. Gesticulatio, g. onis, f. præstigiæ, g. giarum, f. *pl. num.*

guyse. Sanna, g. næ; illusio, g. onis. f. ludibrium, g. bri. n. jocosa illusio: ludicra illusio.

iemanden een guyse setten/ bedriegen. Illudere, p. lusi, s. lusum, *r. dat. raro acc.* fallere, p. fefelli, s. falsum, *reg. acc.*

guyse-setter. Sannio, g. onis; illusor, g. oris, m.

guyt/ guyte/ geus. Scurra, g. ræ, m. Iners mendicus: ignavus mendicus: stipem ex inertiâ quæritans: mendicato vivens ex ignaviâ.

guyterye. Scurrilitas, g. tatis, f. Iners mendicitas.

guytsgewijse. Scurriliter, *adv.*

H.

Habbe / drabbe / *Fl.* **hobbelsobbel.** Confuse, permistim, promiscue, *adv.*

habben ende snabben. Latrare, allatrare, p. avi, s. atum, *r. dat.* Latratu molestum esse *r. dat.*

habyt/ kledinge: oft fatsoen van kledinge. Amictus, habitus, induitus, vestitus, g. tûs, m. vestis, g. stis, f. indumentum, vestimentum, g. ti, n.

habil/ tot iet bequaem. Aptus, idoneus, a, um: habilis, e, g. lis, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

habil / die hem eenige saeke verstaet. Sciens, intelligens, g. entis, o. *reg. gen. vel abl.* ut. **Habil in de rechten.** Prudentiæ juris peritus: juris apprime intelligens.

habit/ locht van lijf ende leden. Agilis e, g. lis, o. Agilitate non mediocriter valens: corporis agilitate insignis.

habil/ heirdig/ gauw. Celer, e, g. ris: expeditus, promptus, a, um, o. Agendo celer: in agendo promptus & expeditus.

habiligheyt / bequaemheyt. Habilitas, idoneitas, g. tatis: aptitudo, g. dinis, f.

habiligheyt/ neirstigheyt. Industria, g. triæ: dexteritas, g. tatis, f.

habiligheyt / verstant van eenige sake. Scientia, peritia, g. tiæ, f.

habiligheydt van lijf ende leden. Agilitas, tatis, f. facilis mobilitas: motûs, corporis facilitas.

habiligheyt/heirdigheyt. Celeritas: velocitas, g. tatis, f.

habsacken. Objurgare, p. avi, s. atum: increpare, p. pui, s. pitum, *reg. acc.*

hachte/ stuk. Fustum, g. sti, n. incisio, g. onis, incisura, g. ræ, f.

hachte/ hachtenisse/ gevangenisse. Captivitas, g. tatis, f. carcer, g. ceris, m.

hachten/snijden. Conscindere, p. scidi, s. scissum, *reg. acc.*

hachten / in hachte nemen / gevangen nemen. Comprehendere, p. hendi, s. hensum: capere, pio, p. cepi, s. captum, *r. acc.*

hacke. i. hiele. Calcaneus, g. nei, m.

iemanden op de hacken sitten. Urgere, p. ursi, s. ursum, *reg. acc.* instare, p. institi, s. institum, *r. dat.* præeuntis calcibus insistere: præcedentem proxime consequi.

hache / spaepe. Pastinum, g. ni. n. ligo, g. onis, m.

hacken / spitten. Pastinare, p. avi. s. atum, *r. acc.*

hacker/ spitter. Pastinator, g. oris, m.

hackinge. Pastinatio, g. onis, f.

Hacken/kappen. Concidere, p. scidi, s. scissum; incidere, p. cidi, s. cisum; dissecare, p. secui, s. sectum, *r. acc.*

Hackelinge. Incisio, g. onis; incisura, g. ræ, f.

Hackelinge der kleederen. Laciniæ, g. niarum, f. *pl. num.*

Hackmes. Culter concisorius.

Hackſel. Minutal, g. talis, n.

Hackelen. Hæsitare *vel* titubare linguâ.

Hackeler. Balbus, g. bi, blæsus, g. si, m.

Hackelinge. Hæsitatio, g. onis, balbuties, g. tiei, f.

Hackelingen ende werringen. Difficultates, g. tatum, f. *pl. num.*

Hackenepe. Assurco, g. onis. Equus gradarius *vel* tolutarius.

Haeck. Uncus, g. ci; hamus, g. mi; harpago, g. onis, m.

Haeckachtich. Uncus, aduncus, a, um, o.

Haeckachtich/diefachtich. Furax, rapax, g. acis, o. Qui manus habet viscatas, hamatas, aduncas *vel* piceas.

Haeck-huſſe. Sclopus *vel* stlopus, g. pi, m.

Haeckebuſſeren. Stlopo trajicere, *r. acc.*

Haeckebuſſier. Sclopetarius, g. rii, m.

Haecken/inhacken. Inuncare, harpagare, aduncare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

Haecker. Inuncator, harpagator, g. oris, m.

Haeckinge. Inuncatio, harpagatio, g. onis. f.

Haeckſel. Fibula, læ, f.

Haeckſteen/emmer. Succinum, g. ni, n.

Haecken/verlangen hebben. Desiderare, exspectare, sperare, p. avi, s. atum; concupiscere, p. pivi, s. pitum, *r. acc.* Trahi desiderio, *r. gen. Est metaphora.*

Haecken ende werren. Eniti, p. nisus *vel* nixus, *dep.* sudare, desudare, p. avi, s. arum. Omni studio allaborare: summè conari.

Haeck weduwe/haeck-weduwenaer. Vidua *vel* viduus, absentis conjugis reditum desiderans.

Haege/tuyn. Sepes, g. pis, f. sepimentum, septum, g. ti, n.

Haege van doornen. Senticetum, g. ti, n.

Haeghachtich. Dumosus, spinosus, a, um, o.

Haegh-appel. Arbutum, g. ti, n. unedo, g. onis, f.

Haeghappelboom. Arbutus, g. ti, f.

Haeghbeſie. Vaccinium, g. nii, n. Morum rubi.

Haeghbosch. Dumus, g. mi, m, senticetum, g. ti, n.

Haeghbeuke. Ornus, g. ni, f.

Haeghklerk. Discipulus ignavus.

Haeghdief. Grassator, oris, masc.

Haeghdisse. Lacertus, g. ti, m. lacerta, g. tæ, f.

Haegedooren. Oxyacantha, g. thæ, f.

Haegh ephe. Robur, g. boris, n.

Haeghmunte. Numisma reprobum.

Haeghpupt. *Fl.* **loofbozsch.** Rubeta, g. tæ, f.

Haeghſchoole. Schola clancularia.

in de haeghſchole loopen Exerrare à scholis: conventicularia adire.

Haeghtap/ſmokkeltap. Taberna occulta.

Haegel/hagelſteen. Grando, g dinis, t. Grumi grandinis.

Haegelachtigh. Grandinosus, a, um, o.

Haegelbuye. Calamitas, g. tatis, f. Grandinis tempestas.

't haegelt. Grandinat, *impers.*

't haegelt klepne haegel ſteenen. Tenuiter grandinat: exilibus grumis grandinat.

't hagelt groote haegel ſteenen. Majoribus grumis grandinat: grandioribus grumis lapidat grando.

den haegel heeft het koren bedozben. Grando segetes depopulata est, grando segetem diverberavit: infesta tempestas grandine segetes afflixit.

Haegel/*metaph.* Minutorum glandium plumbeorum grando.

Haer/*alii scribunt* Hayr/*male alii* Haer. Crinis, g. nis; capillus, pilus, g. li, m.

Haer aen de ſchaemelheyt. Pubes, g. bis, f.

Haerbosch. Capillamentum, g. ti; capillitium, g. tii, n. cæsaries, g. rici; coma, g. mæ, f.

ſonk haer. Lanugo, g. ginis, f.

Haericachtigh/gehaert. Capillatus, comatus, crinitus, pilosus, hirsutus, villosus, a, um, o.

Haerbandt/haerbandeken/haerſnoer. Tænia, g. niæ; crinale, g. lis; redimiculum, g. li, n.

Haeren/dat van haer is. Crinalis, capillaris, e, g. is, o.

Haeren/haer krygen. Pubescere, pubere, p. bui, *sine sup.*

Haeren kleedt. Cilicium, g. ni, n.

Haerkrans. Cæsaries, g. riei, f.

Haerhuyve. Capillare, g. ris, n.

Haerken. Capillulus, g. li, m.

Haerken in de neuſe. Vibrissæ, g. arum, f. *pl. num.*

Haerlok. Villus, g. li; cirrus, g. ri, m.

Haerlokken. Antiæ, capronæ, g. arum, f. *pl. n.*

Haerloos. Depilis, impubis, e, g. is, glaber, bra, brum, o.

Hairſcheerder. Tonsor, g. oris, m.

Hairſtoot. Pubertas, g. tatis, f.

Haerſtootich. Puber, g. beris; pubescens, g. centis, o.

Haertop. Vertex capitis.

Hairtreckkerken. Vellella, g. læ, f.

Hairtrechſter. Pilatrix, depilatrix, g. tricis, f.

Haeren. Urens pruina: torrens gelu: aura gelida.

Haeren. Frigere.

Haer-wozm. Impetigo, g. ginis, f. lichen, g. enis, m.

Hael/hangel. Climacter, g. cteris, m.

Hael/den hael/'t haelen. Latio, g onis, f.

met den hael verkoopen. Minutim vendere.

Haelen/wechnemen. Auferre, fero, p. abstuli, s. ablatum; tollere, p. sustuli, s. sublatum; absportare, p. avi, s. atum.

Haelen/bzengen. Adferre, fero, p. attuli, s. allatum, *r. acc.*

haelen/doen komen/roepen. Vocare, p. avi, s. atum, accersere & accersire, p. sivi, s. situm. *r. acc.*

Haemel. Vervex, g. vecis, m. Castratus *vel* exsectus aries.

Haemel/van den haemel. Vervecinus, a, um, o.

haemels gelyk. Verveceus, a, um, o.

Haemel vleesch. Vervecina, g. næ, f.

haemelen bout. Armus vervecinus.

Haemer. Malleus, g. lei; tudes, g. ditis, m.

Haemerken. Malleolus, g. li, m. tudicula, g. læ, f.

haemers wyſe. Malleolarius, e, g. ris, m.

met den hamer ſlaen. Malleare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

die met den haemer werkt. Malleator, g. oris, m.

haen. Gallus, g. li, m. Gallus gallinaceus.

den haen maken. Imperitare, p. avi, s. atum. imperiosè agere: omnia sibi arrogare.

haen op den toren. Triton, g. tonis, m.

haentjen. Pullaster, g. stri, m.

Haen van een bierroer. Clavus stlopi.

haenen balk. Tignus, g. ni, m.

haenen-cam. Crista galli.

haenen-kammekens. Horminum, g. ni, n. *herba.*

haen-gekraey. Gallicidium, g. dii, n.

haen-ſporen. Calcaria galli.

haenen voet. Ranunculus, g. li, m, strumea, g. mea, f. *herba.*

haeperen/haperen. Hæsitare, avi, atum.

haet/bedzoch. Fraus, g. fraudis, f. *s.* Bedzoch.

iemant haet doen/bedziegen. Decipere, pio, cepi, *s.* ceptum, *reg. acc.*

haer *vel* **haerder/twiſt.** Lis, g. litis, f.

haerman/haerſak/haerſoecker/haerdlieger. Litigiosus, a, um, o. altercator, g. oris, m. Vitiligator, oris, m.

haerſoekerye. Altercatio, g. onis, f.

haer/haere/haren/*in sing.* Suus, sua, suum, o. *Pronom. Possess. vel transitive* ejus, illius, ipsius, o.

haere/*vel* haerlieden/*in pl.* Sui, suæ, o. *Pronom. possess. vel transitive,* eorum, illorum, ipsorum, o.

Haerink. Harencus, g. ci; harengus, g. gi, m.

perperam **Halec,** *nil enim cum halece Romanorum commune habet harencus noster.*

dzoogen haerink. Harengus infumatus.

haerink-buys. Navis harengaria.

haerink-tonne. cadus harengarius.

haerinkvanger. Harengarius, g. rii, m.

haering wyf. Harengaria, g. riæ, f.

haese/hase. Lepus, g. poris, m.

haese/van den haese. Leporinus, a, um, o.

den haese aengaende. Leporarius, a, um, o.

ik hebbe den haese ſien loopen. Dudum ejus rei peritiam mihi acquisivi.

haesen coole. Cicerbita, g. tæ, f. Lactuca leporina, *herba.*

haesenpoortjens. Lagopus, g. podis, f. *herba.*

haesenſlaep. Somnus simulatus *sive* fictus.

den haesen ſlaep ſlapen. Fingere somnum.

haessen. Lepusculus, g. li, m.

't haesenjagen. Simulatè aliquid agere.

't haesenwinpel opſteeken/gaen loopen. Fugere, aufugere, gio, *p.* fugi, *s.* fugitum. In fugam se conjicere: in pedes se conjicere; terga dare; fugam arripere: fugâ sibi consulere.

haesen-windt. Canis venaticus.

haesen winden dozſt/ *Fl.* **honger.** Fames, g. mis, f.

Haes-op ſpelen. *s.* **Haesen winpel opſteeken.** Dare sese in fugam. Penetrare, conferre, convertere se in fugam. Mandare se fugæ. Capessere, capere fugam.

haeſelaer. *s.* **haſelaer.** corylus, g. li, f.

haessen. Poples, g. plitis, m.

haest/haestich. Festinus, properus, a, um, o.

alte haestich. Præproperus, a, um, o.

haeste/haestighedt. Festinatio, properatio: acceleratio, g. onis; properantia, g. tiæ, f.

haestelyk/haestichlyk/met haeste. Propere, festinatò, citò, raptim, festinè, properanter, properatò, *adv.*

seer haestighlyk/met groote haeste. celerrimè, citissimè, ocyssimè, velocissimè, *adv.*

haestich van hoofde/haest gram. Iracundus, a, um, o.

haestige gramschap. Excandescentia, g. tiæ, f. Præceps ira: subitaneus furor.

haestige siekte. Pestis, g. stis, f. Subitaneus morbus.

haestige doodt. Mors subitanea; mors improvisa.

haet. Odium, g. dii, n. invidia, g. diæ, f.

heymelyken haet. Simultas, g. tatis, f.

doodelyken/onderſoenelyken haet. Odium funestum: odium novercale: odium Vatinianum: odium capitale, acerbum.

haetigh/die haet dzaeght/haete-nydigh.

Malevolus, infensus, inimicus, infestus, iniquus, a, um, o. *reg. dat. s.* Mydig. Invidus, a, um, o.

haetig/ die gehaet wozt. Odiosus, exosus, invisus, a, um, o. *r. dat.*

haetelycken boven maten. Nimis, immodicè, *adv.* Ultra *vel* præter modum.

haeten. Odisse, *verb. defect. inpras.* odi, *r. acc.* Odium habère in aliquem: odio habère aliquem: flagrare odio alicujus.

haebe. *s.* habe. Substantia, æ, f. Bona, orum. n.

Half/ halbe. Medius, dimidius, a, um, o.

Half-bzoeder. *Frater ex altero tantum parentum, non ex utroque.*

Half-kausse. Tibiale, g. lis, n.

half-deel. Dimidium, g. dii, n.

Half-eplandt. Peninsula, g. læ, f.

Half-jaer. Semestre, g. stris, n

Half-jaerig. Semestris, e, g. stris, o.

Half-man/ half-wyf. Hermaphroditus, g. ti; androgynus, g. ni, m.

Half-suster. *Soror ex altero tantùm parentum, non ex utroque.*

In alle andere woozden / die gy met half wilt maecken/ stelt daer maer *semi* **veur/ ende ghy sult u compositum hebben.** ut: **'t Is half seven.** Hora semiseptima est audita.

halle/ winckel/ packhuys. Taberna, g. næ, f. Apotheca mercium.

Halle/ plaetse om merckt te houden/ boven gedeckt/ ende ter zyden open. Nundinale atrium: porticus nundinaria *vel* nundinalis.

halle/ vleesch-huys Macellum, g. li n.

Hallebaerde. Bipennis, g. nis, f.

Hallebardier/ die een hallebaerde dzaegt. Securifer, g. feri; hastatus, g. ti, m.

hallebardier/ trawant. Satelles, g. litis, m.

Halm/ stroohalm. Culmus, calamus, g. mi, m. stipula, læ, f.

Halm-knoop. Geniculum, g. li, n.

Halmen-boom. Vectis, g. ctis, m. *s.* Almenboom ut: **Sy hebben hem vermoozt met almapboomen.** Vectibus eum trucidârunt.

hals. Collum, g. li, n.

om den hals bzengen. Interficere, cio, p. feci, s. fectum; trucidare, p. avi, s. atum *r. acc.*

op den hals verbieden. Vetare aliquid periculo capitis; vetare pœna capitis: interdicere aliquid capitalis pœnæ sanctione.

op synen hals nemen. Tollere in humeros: imponere humeris, *r. acc.*

op syn hals dzagen. Humeris ferre *vel* deferre: subjectis portare cervicibus, *r. acc.*

den hals afhouwen. Cervicem amputare, præcidere, præscindere, *r. dat. pers.* Securi ferire, *reg. acc.*

upt den hals werken. *s.* halsen/ moepte doen. Valdè, vehementer laborare. Magna cum curâ atque diligentiâ conniti.

hals-ader. Cepnalica, g. cæ, f.

Hals-bagge/ hals cieraedt. Monile, g lis, n. torques, g. quis, m.

hals-bandt. Collare, g. ris. n.

hals-bandt der honden Millus, g. li, m. millum, g. li, n.

hals-kappe. Cucullus, g. li, m.

hlas-kraege. Thorax, g. racis, m.

hals-cruydt. Trachelion, g. lii, n. *herba.*

hals-doeck. Amiculum, g. li; mamillare, g. ris, n.

half-geweer/ lanck-geweer. Armatura superior.

hals-pser/ hals-prange. Numella, g. læ, f. collare, g. ris, n. nervus, g. vi, m.

Half-rechter. Prætor, quæsitor, g. toris, m. Quæstionum judex: quæstionum prætor, capitalis judex.

hals-sake. Crimen capitale.

hals scel. Helcium, g. cii, n.

hals-stycke. Tetanus, g. ni, m.

hals-straffe. Pœna capitis.

hals-togel. Lorum, g. ri, n.

hals-strenge. Angina, g. næ, f.

halsen/ slocken. Vorare, devorare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

halsen/ moepte doen / upt den hals wercken. Eniti, p. nixus *vel* nisus; conari, p. natus, s. natum, *dep.* Omnibus nervis, viribus, facultatibus, operâ, industriâ, diligentiâ, contendere, laborare.

't is al dat ick halsen kan. Huc extremum meum studium pervenire potest: hoc est quod summo conamine meo assequi possum: eo vix omnes nervi mei se extendere possunt.

halster. Semimodius, g. dii, m.

halter. Capistrum, g. tri, n.

halve. Medium, dimidium, g. dii. n:

halvelyck/ halveling/ ten halven. Dimidiatim, fere, fermè, propemodum, imperfectè, *adv.*

Hamme / hespe. Petasio, g. onis, m. perna, g. næ, f.

't Hammeken is op. Consumpta *sive* decocta sunt bona.

't Hammeken op helpen. Abligurire bona sua. *s.* Verquisten. Dilapidare, avi, atum.

Handel/ koopmanschap. Commercium g. cii, n. negotiatio, g. onis, mercatura, g. ræ, f.

Handel/ saecke. Res, g. rei; causa, g. sæ, f. negotium, g. tii, n.

Handel/ handelinge. Actio, g. onis, f. actus, tractatus, g. ûs, m. acta, facta, gesta, g. orum, n. *pl. num.*

han-

handelen/ koopmanschappen. Negotiari, p. atus, s. atum, *deg. s.* Koopmanschappen. Mercari, atus, *dep.* Mercaturam facere, exercere.

handelen/ met handen tracteren. Attrectare, contrectare, palpare, p. avi, s. atum. *r. acc.*

handelyk/ bequaem om te handelen. Manualis, tractabilis, e, g. lis, o.

handelen / goedt om mede te verkeeren. Mansuetus, a, um, o. Bonæ conversationis homo.

handelinge/ tastinge. Attrectatio, contrectatio, pertractatio, g. onis, f.

handelinge / verstandt. ut: **Handelinge van pet hebben.** Rei alicujus peritiam habere.

handelinge van gelt. Pecuniarum administratio *vel* dispensatio.

handt/ deel des lichaems. Manus, g. nûs f.

de rechte handt. Dextra, g. træ, f. Manus dextera *vel* dextra.

slincke handt. Læva, g. væ; sinistra, g. stræ, f. Manus læva *vel* sinistra.

handt/ const/ constig werck. Ars, g. artis, f. artificium, g. cii, n.

handt/ geschrift van iemanden. Manus, g. nûs, f. Peculiaris scriptio.

handt / fatsoen van schryven. Ratio scripturæ.

handt aen handt. Consertis manibus.

op de handt. ut: geldt op de handt. Prærogativi nummi: anticipata pecunia: prærogata pecunia.

hoog de handt weg. Festinatâ manu: frequentibus emptoribus.

handt hoog handt. Promiscuè, *adv.* Communi usu.

hoog handen zyn/ by der handt zyn/ tegenwoordig zyn. Adesse, adsum, p. adfui. Præsens adesse: coram adesse: præsto adesse: in promptu esse.

hoog handen/ op handen zyn/ toekomende zyn. Instare, p. institi, s. institum. Præ manibus esse.

op handen hebben. Præ manibus habere, *reg. acc.*

de handt bieden/ helpen/ bystaen. Auxiliari, p. atus, s. atum, *dep. reg. acc.* s. helpen.

handt mede aenslaen/ helpen. *s.* helpen Auxiliares manus præbere.

handt aenslaen/ wercken. Laborare, p. avi, s. atum, cooperari, operari, p. atus, s. atum, *dep.*

een handt trecken. Exercere, p. cui, s. citum, *r. acc.* Negotium aliquod suscipere.

handtbanden / handtboepen. Manicæ, g. carum, f. *pl. num.*

handtbecken. Malluvium, g. vii, pollubrum, g. bri, n.

handtboek. Enchiridium, g. dii; manuale, g. lis, m.

handtboge. Arcus manualis.

handtboom. Vectis, g. ctis, m.

handtbreedde. Palmus, g. mi, m.

handtbuffel/ handtgreepe/ handtbol. Dragma, g. mæ, f. manipulus, g. li, m.

handtklappen. Plaudere, p. plausi, s. sum, Complodere manus.

handtkorf. Canistrum, g. stri, n.

handtdadig. Socius criminis.

handtboeck. Mantile, g. lis, n.

handteeren/ traffiqueren. Negotiari, p. atus, s. atum, s. Koopmanschappen. Negotationem agere.

handteeren / handelen/ met de handen raken. Contrectare, attrectare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

handteeren/ met pemant verkeeren. Conversari, p. atus, s. atum, *dep. reg. abl. cum Cum.* frequentare, p. avi, s. atum, *r. acc.* consuescere, p. suevi, *r. dat.*

handteeren de bozse. Frequentare Bursam: in Bursa frequentem esse: in Bursa frequenter versari.

handteeren geleerde lieden. Eruditorum consuetudine uti plurimum: usum multum cum doctis habere.

handteerer. Conversator, frequentator, g. oris, m.

handteringe / verkeeringe. Frequentatio, conversatio, g. onis; consuetudo, g. dinis, f.

handteringe/ styl/ neringe. Commercium, artificium, g. cii; negotium, exercitium, g. tii, n. ars, g. artis; professio, g. onis, f.

handtflereeyn. Chiragra, g. græ, f.

handtgeselle/ gespan. Socius operis.

handtgifte. Strena, g. næ, f.

handtgiften. Emptionis auspicium facere,

handtgrepe. Manipulus, g. li, m.

handthamer. Malleus, g. lei, m.

handthaeve. Ansa, g. sæ, f. manubrium, g. brii, n. capulus, g. li, m.

handthaven / behouden / beschermen / in staet houden. Sustentare, conservare, p. avi, s. atum, fovere, p. fovi, s. fotum; tueri, p. tutus *vel* tuitus, *dep. r. acc.*

hanthaver/ beschermer. Conservator, tutor, g. oris, m.

handtyzers. Manicæ, g. carum, f. *pl. num.*

handtkijcher. Chiromanta, g. tæ; chiromanticus, g. ci, m.

handtlichten/ handtlichtinge doen. Cedere bonis alicui; demittere, *vel* restituere alicui rei possessionem.

handtlichtinge. Restitutio possessionis bonorum; acquisitio possessionis.

handtloos. Mancus, a, um, o.

handtloose bzouwe. Mulier segnis, *vel* ignava, *vel* negli gens.

handtmeulen. Mola manuaria, trusatilis, versatilis.
handtmups. Thenar, g. naris, n.
handtpennik / Godtspennink. Arrhabo, g. bonis, m. arrha, g. rhæ, f.
handtpyl. Jaculum, g. lii, n.
handtrepken / handtrepkinge doen. Auxiliari, p. atus, s. atum, *dep. reg. dat.* Eleemosynam dare, stipem conferre. *reg. dat.*
handtroer. Sclopus manualis.
handtsaem / ganw. Promptus, a, um; dexter, tera, terum; tractabilis, e, g. lis, o.
handtsaege. Serrula, g. læ, f.
handtschoen. Chirotheca, manica, g. cæ, f.
handtschoof. Manipulus, g. li, m.
handtschrift. Chirographum, syngraphum, p. phi, n.
handtslach. Plausus, g. sûs, m.
handtslagh in den koop / palmslach. s. Palmslach. Palmaria addictio.
handtspel / gupcheler. Gesticulatio, g. onis, f.
handtspel / usantie / ut: Ik hebbe daer geen handtspel van. Ejus rei usum non habeo.
handtspeler / gupcheler. Chironomus, g. mi, m.
handtstellinge. *Holl. Fl.* Detentio, retentio, sequestratio, g. onis, f.
handtstoole. Brachiale, g. lis, n.
handtafelken. Pugillares, rium, m. *pl. num.*
handteeken. Chirographum, g. phii. n.
handtvast. Strenuus, a, um, o.
handvastigheydt. Strenuitas, g. tatis. f.
handtvat. Guttus. g. ti, urceus, g. cei, m.
handtvol. Manipulus, g. li, m.
handtvullich. Manualis, e, g. lis, o.
handt-vullinge. Satisfactio, solutio, g. onis, f.
handtvullinge doen. Satisfacere, cio, p. feci, s. factum; solvere, p. solvi, s. solutum, *r. dat. pers. & acc. rei.*
handtwater. Aqua manuaria.
't en heeft daer het handtwater niet by / *Prov.* Nullatenus huic comparari *vel* conferri potest: huic nequaquam conferendum *vel* æquiparandum est.
handt-werk. Opificium, artificium, g. cii, n. Ars mechanica.
handtwercker. Opifex, g. ficis; operarius, g. rii, m.
handtwormken. Acarus, g. ri, m. teredo, g. dinis, f.
hangel / hael. Climacter, g. cteris, m.
hangen / iewers aen vast zyn. Pendêre, p. pependi, s. pensum; dependere. p. dependi s. pensum, *r. abl. cum De.* adhærere, p. hæsi, s. hæsum, *reg. dat.*
hangen / aen iet vast macken. Appendere, suspendere, p. pendi, s. pensum; affigere,

p. fixi, s. fixum; annectere, p. nexui, s. nexum, *r. acc. rei & dat. pers.*
iemandt aen een galge hangen. Affigere patibulo: suspendio necare *vel* interimere: agere *vel* tollere in crucem, *r. acc.*
hangen / emploperen. ut: Syn geldt ende tyde aen iet hangen. Expendere, *vel* impendere, *vel* insumere, pecunias, *vel* tempus, in aliquid.
hanghen / ghelegen zyn. ut: Daer aen hanght myne welvaert. Inde pendet salus mea.
hangen van oft aen eenen anderen. Mutuo ab altero dependêre.
hangen / ghehangen zyn. Suspensum esse.
't hangen. Suspendium, g. dii, n. suspensio, g. onis, f.
't hangen aen den bergh. Declive montis; latus montis.
tusschen hangen ende wozgen. Inter spem & metum.
hanger / hangenden kandelaer. Candelabrum pensile.
hanger / degen. Parazonium g. nii, n.
hangigh / 't gene dat hanght. Pendu'us, a, um, pensilis, e, g. is, o.
hanghsel / lede van de deure. Cardo, g. dinis, m.
hanghsel / bandelier. Balteus, g. tei, m.
hannen / vrouwen man. Uxorius, g. rii, m.
hannen / kauwe. Graculus, g. li, m. pica, g. picæ: monedula, g. læ, f.
hanse / compaignie van verscheyde koopslieden. Cooptatio in societatem mercatorum; adoptio in negotiale sodalitium.
hansen / met voorgaende ceremonien iemanden onder't getal van kooplieden reknen. Adoptare, cooptare, p. avi, s. atum; adsciscere, p. scivi, s. scitum, *sc.* aliquem in societatem.
hanse-steden. Civitates in mercaturâ sociæ & confœderatæ.
hansen / groote Heeren. Magnates, optimates, g. tum, m. *pl. num.*
hanteren. s. handteren. Tractare, frequentare, celebrare, avi, atum.
haperen. Hæsitare, titubare, cespitare, p. avi, s. atum; hærêre, p. hæsi, s. hæsum.
haperen met de tonge. s. Stameren. Balbutire, ivi, itum.
waer aen hapert dit? Quid hic est obstaculi? quid hic rei obest *vel* officit?
haperer. Tritubator, cespitator, g. oris, m.
haperinge. Hæsitatio, onis, f.
haperinge / haper-merckt / swarigheydt. Difficultas, g. tatis; tricæ, g. carum, f. *pl. num.*
happen / met een ganwigheydt wechnemen. Arripere, corripere, pio, p. ripui, s. reptum,

s. reptum, *reg. acc.* Celeriter rapere: avide rapere: impetu ac desubitò corripere: repentino ac vi prehendere, *r. acc.*
harangue / vertoogh / discours voor eenige vergaderinge. Concio, oratio, onis, f.
harangeren / een harangue doen. Concionari, p. atus, s. atum. *dep.* Concionem habere: verba facere: dicere pro concione.
hark. s. herke. Rastrum, i. rastellum, n. i.
hardy / moedich / corageus. Fortis, e, g. tis: magnanimus, intrepidus, a, um, o. Ad audendum parato promtoque animo.
hardy / stout. Audax, g. dacis, temerarius, a, um: confidens, g. dentis, o. Temere audens.
hardy / byzmoedich in't spreken. Ingenuè liber: liberaliter audax.
hardiesse / groote couragie. Fortitudo, g. dinis; magnanimitas, g. tatis: fidentia, g. tiæ, f. animus, g. mi, masc.
hardiesse / onbeschaemde stoutigheyt. Confidentia, g tiæ, f. Temeraria fiducia: effrænata audacia.
hardiesse / byzmoedigheydt in't spreeken oft doen. Libertas ingenua.
hardt. s. herdt. Durus, a, um, o.
harink. s. haerinck. Halec, ecis, n.
harmonien / t' samenstemmingh. Concentus, g. tûs, m. concentio, g. onis: harmonia, g. niæ, f.
harmonieus / zoet-luydend. Harmonicus, numerosus, a, um, o.
harnas / 't wapen-getuygh. Armatura, g. ræ, f. armatus, g. tûs, m. Armorum instructus.
harnasskamer / magasyn. Armamentarium, g. rii, n.
harnasmaker. Armamentarius, g. rii, m.
harpe. Cithara, lyra, g. ræ, f.
harpenaer. Citharœdus, g. di, m.
harpenerse. Psaltria, citharistria, g. triæ, f.
harre / herre. Cardo, g. dinis, m.
hars / harst / Hers / harts. Resina g. næ, f.
harsachtich. Resinosus, a, um, o.
harst / harst van eenige beest. Spina, g. æ, f.
harsten / roosten. Torrere, p. torrui, s. tostum, *r. acc.*
hasaert / avontuer / lot / kans / gebal. Casus, g. sus, m. fors, g. tis: fortuna, g. næ, f.
by hasard / by geballe. Casu, forte. *adv.*
hasarderen / wagen. Audere, p. ausus sum. *neutro-pass.* Tentare fortunam: jacere aleam: fortunæ se committere: fortunæ aleam subire.
hasardt / perykel. Periculum, g. li: discrimen, g. minis, n.
den hasard onderwozpen. Periculosus, a, um, o. Periculis obnoxius.
hasardt loopen. Periclitari, p. tatus, s. tatum *dep.* Esse in periculo: in discrimine versari.

in hasaerdt stellen / wagen / hasaerderen. Periculo *vel* discrimini exponere *aut* committere.
hasaerderen / sich in perykel stellen. Discrimen ultrò adire; inire, probare, tentare.
haselaer / haselnoteboom. Corylus, g. li, f.
haselaerenbosch. coryletum, g. ti, n.
haselaeren / van haselaer. Columnus, a, um, o.
haselhape. Galeus stellatus, *piscis.*
haselhoen. Attagen, g. genis, m. attagena, g. næ, f.
haselmups. Glis, g. gliris, m.
haselnote. Avellana, g. næ, f. Nux Pontica: nux Prænestina.
haselwortel. Asarum, g. ri, n. *herba.*
Hasp. *Fila jam ducta, & sic convoluta defuso detracta.*
haspe / haspel. Rhombus, g. bi; girgillus, g. li, m.
haspelen. Girgillare, p. avi, s. atum. *r. acc. est barbarum.* Revolvere fila girgillo.
haspel-beenen. Vacillare gressu: titubare pedibus.
have / goedt / rykdom / geldt ende goedt. Bona, g. bonorum, n *plur. num.* facultates, g. tatum, opes, g. opum, fortunæ, g. narum; divitiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* peculium, g. lii, n. substantia, g. tiæ, f. Bona mobilia.
haveloos. Pauper, p. peris, o. s. Arm / behoefftich. Egenus, a, um, o.
haveneu / haveneren. Instruere supellectili, *reg. acc.*
haven / zee-haven. Portus, g. tûs, m. navale, g. is, n.
haven-geldt / tol. Portorium, g. rii, n.
haven-meester. Limenarcha, g. chæ, m.
haver. Avena, g. næ, f.
haveren / van haver. Avenaceus, a, um, o.
de haver in't hooft hebben. Semiebrium esse: potum esse.
habergepte. *metaph.* Puella lasciva, petulca.
Havik. Accipiter g. pitris, m.
havik's / van den havik / oft dat den havick aengaet. Aquilus, aquilinus, a, um, o.
havikker. Accipitrarius, a, um, o.
havik's-krupdt. Hieracium, g. cii, n. accipitrina, g. næ, f.
hauwe. Siliqua, g. quæ, f.
haye. Galeus, g lei, m. *piscis.*
hayr. Crinis, g. nis, m. s. hair. ut: Hy dzaegt langh hayr. Alit comam.
hebben / besitten. Habere, p. bui, s bitum; tenere, p. tenui, s. tentum, possidere, p. sedi, s. sessum. *r. acc.*
hebbe-achtich. Avidus, a, um, o. Habendi cupidus. Gazis inhians.

Heb-

hebbelijk. Decens, conveniens, congruens, g. entis, compositus, aptus, scitus, a, um: habilis, e, g. lis, o.

hebbelijken. Decenter, convenienter, congruenter, scite, *adv.*

hebbelijkheyt. Decentia, g. tiæ: aptitudo, g. dinis, habilitas, g. tatis, f.

hebbinge/behoorte. Convenientia, congruentia, g. tiæ, aptitudo, g. dinis, f.

hebben / sich *vel* **hem hebben/** ut: **Hoe heeft hy hem?** Qui se habet: quo in loco est?

hebben/ gebaeren. ut: **Hy heeft hem gelijck een leeuw.** Instar leonis generose agit.

hecht. Manubrium, g. brii, n. capulus, g. li, m.

hechten/ aenspeten. Figere, configere, affigere, defigere, suffigere, p. fixi, s. fixum, *r. acc. rei. & dat. pers.* s. **aenbinden.** Adstringere, xi, ctum.

hechtinge. Affixio, g. onis, f.

hecken. Vacerra, g. ræ. f. repagulum, g. li, n.

hecken/ schof. Hercius, g. cii, m.

heckse/ hekserwerk. s. **Toovereese/ Toovery.** **De Hekse wierd wegen Tooverij levendig verbrandt.** Lamia ob incantamentum viva exurebatur.

heden. Hodie, *adv.*

hedendaeghs. Nunc, jam, *adv.* Hoc tempore, hac ætate: hodierno tempore, die.

den dagh van heden. Hic usque dies, præsens lux.

hedsen. Panni, g. norum: panniculi, p lorum. m. *pl. num.* Panni viles & triti.

ten hedsen van een. Minutim, frustulatim, *adv.* In minutissimas particulas.

heef-deeg. *malè.* s. **hef-deeg.** Fermentum, i, n.

heel/geheel volkomen/dat alle sijn deelen heeft. Totus, a, um, g. totius, d. toti: integer, gra, grum; solidus, a, um, o.

heel/ geheel/ pemants eersten staet. Prior status: prior conditio.

ik ben op mijn geheel. Res mea mihi est integra: in priore & integro statu versor.

pemanden op sijn geheel stellen. Ad priorem statum reducere *vel* revocare: restituere in integrum, *reg. acc.*

heel ende al/geheel / geheelijk. Prorsus, omnino, integre, plane, *adv.*

heel/gesont/ wel te passe. Sanus, a, um; sospes, g. pitis, o.

heelen/ meesteren. Sanare, curare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* medêri, *dep. r. dat.*

heeler. Curator, sanator, g. oris, m.

heelinge. Curatio, sanatio, medicatio, g. onis, f.

heelsaem/dat gesonthepdt brenght. Salubris, g. bris, salutaris, re, g. ris, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

heelsaem / dat lichtelijck kan genesen worden. Sanabilis, medicabilis, le, g. lis, o.

heelsaemheydt. Salubritas, g. tatis, f.

heert. s **Heirt.** Focus.

Heer/ ¶ Meester. Dominus, g. ni; herus, g. ri. m.

Heer van eenig Dorp oft Heerlijkheyt. Dynastes *vel* dynasta, g. stæ; satrapes *vel* satrapa, g. pæ; toparcha, g. chæ. m.

Heeren/ groote Heeren. Magnates, g. tum, proceres, g. rum; megistanes, g. num, m. *pl. num.*

Heeren-cijns. Vectigal, g. galis, tributum, g. ti, n.

Heeren-dienaer. Satelles, g. litis, stipator, apparitor, lictor, g. oris, m.

Heeren-huys. Prætorium, g. rii, n.

's Heeren straet. Via publica, via regia.

heerlijk / treffelijk van staet. Egregius, inclytus, splendidus, magnificus, a, um; insignis, regalis, e, g. is, o.

heerlijk/kostelijk van spijse/ kleederen/ &c. Lautus, opiparus, splendidus, delicatus, sumptuosus, a, um, o. ut: **Een kostelijk abontmael.** Cæna dubia.

heerlijck/ treffelijcken in staet. Splendidè, amplè, egregiè, insigniter, magnificè, eximie, *adv.*

heerlijken van kost/ kleederen/ &c. Lautè, opipare, sumptuosè, *adv.*

heerelijkheydt/ magnificentie/ treffelijckheyt. Magnificentia, præstantia, g. tiæ; gloria, g. riæ; majestas, dignitas, auctoritas, g. tatis; amplitudo, claritudo, g. dinis, f.

heerlijkheydt / heerschappye/ seigneurie. Dominium, g. nii, n. dominatus, g. tûs. m. ditio, jurisdicto, g. onis; dynastia, g. stiæ; satrapia, g. piæ, f.

heerschap/ heerschapper. Imperator, gubernator, rector, moderator, g. oris, m.

heerschappye. s. **heerlijckheydt.** Dicio, onis, f.

heerschappen. Dominari, p. atus, s. atum, *dep. r. dat. vel acc. pers. cum in vel abl. loci cum In.* imperare, p. avi, s. atum. *reg. dat.* regere, p. rexi, s. rectum. *r. acc.* regnare, p. avi, s. atum.

heesch. Raucus, a, um, o. Ravis affectus.

heesch zijn. Raucire, p. rausi, s. rausum; raucêre, p. raucui, *sin. sup.*

heesch worden. Rauceſcere, irrauceſcere, p. raucui & rausi. *sine sup.* Ravim contrahere; rauciture affici.

heesch maken. Ravim afferre *vel* creare, *r. dat.*

heeschelijk. Raucâ voce, raucum in modum.

heesachtigh. Subraucus, a, um, o.

heeschept. Raucitas, g. tatis; ravis, g. vis, f.

heet/

heet/ warm. Calidus, a, um, o.

heet op de tonge. Acris, e, g. cris; mordicans, g. cantis, o.

siedende heet. Fervidus, a, um; fervens, g. ventis, o.

't Is heet weder. Sol calet *vel* æstuat: æstuosum est cœlum: intensus est calor.

heet/loopig/ritsig. Salax, g. lacis, lascivus, libidinosus, venereus, a, um, o. Libidine pruriens: ad libidinem proclivis.

heet / gloeyende. Ignitus, a, um, o.

heet/gram. Æstuans irâ: excandeſcens iracundiâ.

heet-hongerig. Edax, vorax, g. acis; gulosus, ingluviosus, a, um, o. gurges, g. gitis, m. *metaph.*

heet worden. Concalêre, calesceere, concalesceie, incalesceere, p. calui, s. calitum, fervescere, p. ferbui, *sine sup.*

heet zijn. Fervere, p. ferbui & fervi, *sine sup.* calere, p. calui, s. litum, æstuare, p. avi, s. atum.

heeten/heet maecken. Fervefacere, cio, p. feci, s. factum, *r. acc.*

heet zijn/ loopig zijn. Catulire, p. livi, s. litum; prurire, p. rivi, s. ritum. Libidine prurire: Venerem appetere.

heeten/gebieden. Jubêre, p. jussi, s. jussum, *reg. acc. rei & acc. personæ: dat. pers. rarissimè.* mandare, imperare, p. avi, atum, *r. acc. rei & dat pers.* s. **Bevelen.** ut: **Bevoelt hem alle uwe dingen.** Commenda ei omnia tua negocia.

heeten/ noemen. Nominare, vocare, appellare, nuncupare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

heeten/ genoemt zijn. ut: **Hoe heet gy?** Qui *vel* quomodo vocatis? quod tibi est nomen; **ik heeten Steven.** Stephanus vocor.

heeten comen/ roepen. Vocare, advocare, p. avi, s. atum; accerlere & accersire, p. sivi, s. situm, *reg. acc.*

heffen/opheffen. Levare, elevare, allevare, sublevare, p. avi, s. atum; erigere, p. rexi, s. rectum; sustollere, p. sustuli, s. sublatum, *r. acc.*

een kint heffen. Sponsorem in Baptismo esse, infantem è lustrali suscipere.

een rente heffen. Censum annuum in re aliqua habere.

heffinge. Sublevatio, elevatio, erectio, g. onis, f.

hef-boom/ hef-yser. Vectis, g. ctis, m.

heftig/ geweldig. Vehemens, g. entis, acer, acris, acre; ferox, g. rocis; impetuosus, violentus, a, um, o.

heftigh/ gramoedigh. Iracundus, cerebrosus, a, um, o.

heftighepdt. Impetus, g. tus, m, vehementia, g. (tiæ. f.

heftighepde/haestige gramschap. Iracundia subita.

heftiglijk. Vehementer, acriter, immoderate, impetuosè, *adv.* Cum impetu.

hegge/doorenbosch. Dumus, g. mi, m. sentis, g. tis, f. senticetum, g. ti, n.

hegge/getupnte. Sepes, g. pis, f. sepimentum, g. ti, n.

hegge/hoyde. Crates, g. tis, f.

heggen/met een hegge afstupnen. Sepire dumis & sentibus.

hegge-dief/haeg-dief. Latro, g. onis, m.

heggedisse. Lacerta, g. tæ, f. *vel* lacertus, g. ti, m.

heg-scherre. *Gallina secus sepes desidens, & terram fodicans.*

hegen/hegenen/opboetsen. Instruere, p. struxi, s. structum, ornare, p. avi, s. atum: colere, p. colui, s. cultum, *r. acc.*

hegen/beschermen. Defendere, p. fendi, s. fensum, *r. acc.*

hegen/opcloesteren. Educare, p. avi, s. atum: fovere, p. fovi, s. fotum, *reg. acc.*

heirt. Focus, g. ci, caminus, g. ni, m.

heirt-stede. Locus foci.

hekel. Echinus, g. ni, pecten, g. tinis, m. **nemandt over de hekel halen.** Reprehendere, p. hendi, s. hensum, objurgare, p. avi, s. atum, increpare, p. crepui, s. crepitum, corripere, pio, p. ripui, s. reptum, *r. acc.* Verbis actibus, mordacibus, asperis, aliquem incessere.

hekelen. Carminare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Pectere linum.

hekeler. Carminator, g. toris, m.

hekelersse. Carminatrix, g. tricis, f.

hel/ klaerschijnende. Lucidus, clarus, dilucidus, pellucidus, luculentus, nitidus, fulgidus: splendidus, serenus, a, um, o.

hel/ welklinkende. Argutus, sonorus, tinnulus, resonus, acutus, clarus, a, um, vocalis, e, g. lis, o.

held/ cloeckman. Heros, g. rois, m. Vir magnanimus, strenuus, pugnax.

helinne. Virago, g. ginis, f.

helden septen. Heroica facinora: heroë digna facinora: heroicæ virtutis gesta.

helen/verbergen/verstecken. Abscondere, p. scondi, s. sconsum: abdere, p. abdidi, s. abditum: tegere, p. texi, s. tectum, celare occultare, p. avi, s. atum: occulere, p. cului, s. cultum: supprimere, p. pressi, s. pressum, *reg. accus.*

helen/ verswijgen. Celare, p. avi, s. atum: reticere, p. ticui, *sin. sup. r. acc.*

heler. Celator, g. oris, m.

helinge. Celatio, occultatio, absconsio, g. onis, f.

helft. Medium, dimidium, g. dii, n. medietas, g. tatis, f. Pars media.

helle/

Helle/den helschen poel. Infernus, avernus, g. ni; orcus, g. ci: tartarus, g. ri: erebus, g. bi; stYx, g. ygis, m. Orci carcer: Tartari barathrum.

hellegat. Scrobs Charonea; spiraculum Dis: Orci fauces.

Helhondt. Cerberus, g. ri, m.

Heldoncker. Perobscurus, a, um, o.

Helsch/de helle aengaende. Infernalis; avernalis, e, g. lis: tartareus, a, um, o.

Helschbier. Gehenna, g. næ, f.

Helsche Godinnen bp de Poeten. Furiæ, g. rium: Erinnyes, g. nyum: Eumenides, g. dum, diræ, g. rarum, f. *p. num.*

de Helsche Coninginne / na de verstieringe der Poeten. Proserpina, g. næ; Hecate, g. tes, f.

de Helschen Godt oft Coningh / bp de Heydenen verstaet. Pluto, g. onis; *alias* Dis, g. ditis, m.

den helschen schipper. Charon, g. rontis, m.

Hellen. Inclinare, acclinare, proclinare, p. avi, s. atum; propendêre, p. pendi, s. pensum: vergere, *sin. præt aut sup.*

hellende/hellick. Propensus, a, um: declivis, e, g. vis, o.

hellinge. propensio, inclinatio, g. onis, declivitas, g. tatis, f.

heller. Obolus, g. li, m.

Helm / helme. Galea, g. leæ: cassis, g. sidis, cassida, g. dæ, f.

Helmbaerde. Bipennis, g. nis, f. s hellebaerde. ut: Hy vecht met stompe hellebaerden Obtusis dimicat bipennibus.

helmcam. Christa galeæ.

helmspits/ helmtop. Conus galeæ.

Helmstrups. Apex cassidis.

helm-bister. Buccula, g. læ, f.

helm van de kinders. Pileum naturale.

helm/duynkrupdt. Carex, g. ricis, m.

helmruchte. Carectum, g. ti, n.

helmkrupd. Chelidonium, g. nii, n.

helmrupte. Ruta canina.

Helpe/hulpe/secours. Auxilium, g. lii, adjutorium, g. rii, subsidium. g, dii, n.

met Gods helpe. Dante Deo: juvante Deo: auxiliante Deo: Deo duce, & auspice: adspirante divinâ gratiâ.

helpeloos. Auxilii expers.

te helpe komen. ut: **Men komt hem niet te helpe.** Negatur ei auxilium: Ille orbatur auxilio: non juvatur auxilio: Non afferunt ipsi opem atque auxilium.

Helpen. Juvare, adjuvare, p. juvi, s. utum, *reg. acc.* auxiliari, opitulari, patrocinari, p. atus. s. atum. *dep.* subvenire, p. veni, s. ventum: succurrere, p. curri, s. cursum, *reg. dat.* Supperias ferre alicui.

Helpelyk/ licht om helpen. Adjutu facilis.

Helper. Adjutor, opitulator, auxiliator, g. oris, m.

hem. *in dat.* ipsi, illi: *in acc.* Ipsum, illum: *in abl.* Ipso, illo, *pronom.*

hemde. Indusium, g. sii, n. interula, g. læ, f.

hemddrok. Subucula, g. læ, f.

hemel / 't paradys. Cœlum, g. li, n. *in pl.* cœli, lorum, m. Beatorum sedes.

hemel/de locht. Æther, g. theris, d. heri, *acc.* therem *vel* thera, m. *sing. num. tantum.* æthra, g. thræ, f.

hemel/dekfel. Cadurcum, g. ci: conopeum, g. pei, n. umbelia, g. liæ, f.

hemelen/nae den Hemel gaen. Cœlum petere: æthera scandere.

Hemelrijk. Regnum cœlorum.

's hemels loop. Astrorum cursus: astrorum motus.

in 's hemels studeren. Cursum & rationem cœli ac astrorum investigare: astronomiæ invigilare, vacare: studium astronomicum excolere.

hemelsblaeuw. Cœruleus *vel* Venetus color.

Hemelsch/dat dan den Hemel is. Cœlestis, e, g. is: æthereus, a, um, o,

Hemelsche genoten. Cœlites, g. tum: cœlicolæ: g. larum: superi, g. rorum, m. *pl. num.*

hennnen/hoesten. Mutiendo tussire, *vel* tussiendo mutire.

hemmen/ tegenhouden. Sistere, p. stiti, s. statum: tetinere, p. tinui, s tentum. *reg. acc.*

hemst/witten hemst. Althæa, g. thæ: bismalva, g. væ, f. ibiscus, g. ci, m.

hen/hen-lieden. *dat. vel abl. pl.* Ipsis, illis, eis *vel* iis.

henghst. Baltheus, g. thei, m.

henghst. Caballus, li: equus, g. qui. m.

her/wederom/op een her/noch eens. Rursus, iterum, denuo, *adv. In compositione exprimitur per* Re.

heraut. Fecialis, g. lis: caduceator, g. oris, m. Pater Patratus: iterum repetundarum legatus.

herauts-rock. Sagulum, g. li, n.

herauts-stock. Caduceus, g. cei. m. caduceum, g. cei, n.

herbecken. Altercari, p. catus, s. atum, *dep.*

herbergen/ kwisten. Rixari, atus, *dep.*

herberge/ logis. Diversorium, g. rii: hospitium, g. tii: diverticulum, g. li, n.

herberge/taverne. Cauponæ, taberna, popina. g. næ, f.

herberge houden/ tappen. Cauponari, p. atus, s. atum, *dep.* Cauponam exercere.

herberge houden/ volck logeren. Hospitio accipere *vel* excipere: tecto accipere, *r. acc.*

herbergen/ter herberge liggen / gelogeert zyn. Hospitari, p. tatus, s tatum: diversari, p. satus, s. satum. *dep.* Hospitio excipi.

herbergier/die volck logeert. Hospitator, g. oris, m.

herbergier/die kapt. Caupo, g. onis, m.

herchelen/ troetelen. Delinire, p. nivi & nii. s. nitum. *r. acc.* blandiri, p. ditus, *dep. r. dat.* mulcêre, p. mulsi, s. mulsum. *r. acc.*

herckelen/wel tracteren. Laute tractare: opipare excipere. *reg. acc.*

herde/seer. Valde, oppidò, admodum. *adv.*

herdewel. Perbene, valde bene. *adv.*

herdedroegh. Admodum mane.

herdelijck/ herden/herderen. s. hert ut: Hy handelt my soo herdelijck/ dat ick't niet en kan herden. Ille tractat me tam duriter ut nequeam durare.

herder. Pastor, g. oris; opilio, g. onis; pecuarius, armentarius, g. rii; bubulcus, g. ci, m.

herdersch. Pastoralis, e, g. lis; pastorius, a, um, o.

herders hupsken. Tugurium, g. rii, n.

herderstock. Pedum, g. di, n.

herdighept. s. herdt. Durities, ei, f.

herdooper Anabaptista, g. stæ, m.

herdt / hardt: dannen niet boogen noch breken en kan. Durus, rigidus, saxeus, terreus, a, um, o.

herdt/straf/rouw. Asper, pera, perum, severus, morosus, a, um; immitis, e, g. tis: crudelis, difficilis, e, g. lis; inclemens, g. mentis, o.

herdt worden. Durescere, indurescere, p. durui, *sin. sup.*

herdt zyn. Durêre, p. rui, *sine sup.*

herdt maecken. s. herden. Obdurare, avi, atum.

herdachtich. Duriusculus, a, um, o. Laboris tolerans.

herdbuytich peirt / herdtmuylich. Equus duri oris: equus retractarius.

herdbuyckich Cœliacus, a, um, o.

herdtkoppich. Capitosus, cervicosus, a, um, o. Duri capitis.

herdtzadich peirt. Equus succussator.

herdelyck. Durè, duriter, duriuscule, *adv.*

herden/herdt maken. Indurare, obdurare, p. avi, s. atum. *r. acc.* ut: 't Geene in 't quaet verherdt is/zuldy eer bzeken dan verbeteren. Frangas citius quem corrigas, quæ in pravum induruerunt.

herden/ herderen. Perdurare, perseverare, p. avi, s. atum.

herdighept. Duritia, g. tiæ: durities, g. tiei, f.

herdighept van buycke. Alves constricta.

hardhertich. Immisericors, g. cordis, o.

Herdhertighept. Immisericordia, g. diæ, f.

herdhoorich. Surdaster, stra, strum, o.

herdhoorighepdt. Auditûs gravitas: tarditas aurium.

herdleerich. Indocilis, e, g. lis, o.

herdneckich/herdtwillich. Obstinatus, cervicosus, a, um: pervicax, g. cacis, o.

hertneckheyt. Pertinacia, pervicacia, g. ciæ: obstinatio, g. onis, f.

herft/herfst. Autumnus, g. ni, m. vindemia, g. miæ, f. Tempus vindemiæ.

herftachtich. Autumnalis, e, g. lis, o.

herftbloeme. Colchium, g. chii, n. Bulbus agrestis.

herfdzaet. *Fila serena cœlo in aëre texta.*

herften. Vindemiare, p. avi, s. atum. Vindemiam facere.

herfthept. Fœnum cordum, serotinum, secundarium.

herftmaendt. September, g. bris, m.

herhalen. Repetere, p. petivi, & petii, s. petitum: reiterare, p. avi, s. atum. *r. acc.*

herhaelen/ herroepen. Retractare, recantare, revocare, p. avi, s. atum *reg. acc.* Palinodiam canere.

herhaelen den aessem. Respirare, p. avi, s. atum.

her-komen/ oudt-herkomen. Vetus consuetudo: mos vetus: institutum antiquum.

her-naemen. Mutare nomen: aliud alicui dare nomen.

herout. s. heraut. Caduceator, oris, m.

herroepen. s. herhaelen. Reiterare, avi, atum.

herroepinge. Revocatio, recantatio, retractatio, g. onis, palinodia, g. diæ, f.

hers/herst. s. hars. Resina, æ, f.

herssenbecken. Calvaria, g. riæ, f. cranium, g. nii, n.

herssenbecken/herdtneckich. Cervicosus, obstinatus, a, um: pervicax. g. cacis, o.

herssenen. Cerebrum, g. bri, cerebellum, g. li, n.

herssenloos / suf. Delirus, a, um, o.

herssenen/ verstant. Ingenium. g. nii, judicium, g. cii, n. intelligentia, g. tiæ, mens, g. mentis, f. Judicandi facultas: discernendi vis.

herssenen/de natuerlycke kracht des geestes. Animi ingenium: mentis vis: mentis indoles; ingenii certa ratio.

herssenen die niet vast staen/ die loteren. Leve & inconstans ingenium: mentis indoles volatica & versatilis, in nullo sibi constans animus: levitate inconstantiâque perpetuâ lubricus animus.

herssen-woed. Phrenesis. g. sis: phrenitis, g. tidis, f.

herssen-woedich. Phreniticus, a, um, o.

herst/den ruggraet van een vercken. Spina porcina, f.

hersten Torrêre, p. rui, s. tostum. *reg. acc.*

hert/herte/ *bestia,* Cervus, g. vi, m.

van den hert. Cervinus, a, um, o.

hertinne. Cerva, g. væ, f.
herten-bel. Nebris, g. bridis, f.
hertjen/rhee. Hinnulus, g. li, m.
herts-tonge/ *herba*. Phyllitis, g. tidis, f. Lingua cervina.
hert/het herte. Cor, g. cordis, n.
dat gaet mp aen 't herte. Ad ima usque cordis & animi penetralia hoc pertingit.
hert/moet/courage. Animus, g. mi, m. pectus, g. toris. n. Animi robur: animi virtus.
hert ende moedt verliesen / geen hert hebben. Frangi animo: abjicere animum: animo deficere.
hert ende moedt grijpen. Animum firmare: animum revocare; se colligere.
het hert hebben. Audere, *p.* ausus, *neutro-pass.* Habere animum: esse alicui animum: esse virum.
hert/affectie/sin tot pet. Studium, g. dii, n. voluntas, g. tatis, f. animus, g. mi, m.
pemandt goedt hert toe dragen. Alicui favere: alicui studere: bene velle alicui: optime erga aliquem affici.
hert of sin tot pet hebben. Affici rei alicui *vel* erga aliquam.
upt een goet hert. Ex animo; cum studio.
syn goet hert toonen. Animum suum ostendere erga aliquem; studium indicare; voluntatem patefacere.
't hert/het middelste van pet. Medullium, g. lii, n. Rei medium.
het hert van Nederlant. Belgii intima: Belgii umbilicus: medullium Belgii.
het hert van eenen boom. Ipsa arboris medulla.
het hert van den Winter. Media hiems: medium hiemis: summa hiems: media hiemis acerbitas: summæ hiemis rigor & asperitas.
herteken. Corculum, g. li, n.
herteken/beurtsken. Marsipiolum, g. li, aciculârium, g. rii, n.
herteken/Agnus Dei. Bulla, g. læ, f.
hertelijck/upt der herten. Cordialiter, affectuosè, intimè, *adv.* Ex intimo cordis affectu, magnâ animi contentione: ex intimo pectore, ex ipsis præcordiis.
hertelijck bidden. Obsecrare & obtestari, *r. acc.*
hertelijck liefhebben. Unicè amare; medullitus diligere.
hertelijck/heughelijck/met smaeck. Cum gustu, cum voluptate & appetitu.
hertelijck eten. Edere cum sapore, edere cum gustu.
hertelijck/goedertieren. Benignus, a, um, o
hertelijcken bjendt. Amicus ex animo amoris & studii plenus amicus.
hertelijcke liefde/hertelijckheydt, Benignitas, g. tatis, *f.* Amor intimus; amor ex totis visceribus.

hertelooss. Excors, g. cordis, o.
dat gaet mp ter herten. Hoc me affligit; hoc me urit; hoc me sollicitum habet.
ter herten nemen/benerstigen. Cordi habere rem aliquam. *s.* Benerstigen. Incumbere animo, omni studio, toto pectore, tota mente omnique animi impetu ad aliquid, in aliquid.
ter herten nemen/sich in pet quellen. Graviter ferre; molestè & ægre ferre; ægro animo ferre, *reg. acc.*
herten/courageren. Animosum reddere aliquem; animos alicui addere; erigere animum alicujus.
herten/verstercken. Roborare, corrobarare, p. avi, *s.* atum, *reg. acc.* Robur alicui suppeditare.
herten/'t hert afsteken. Transfodere, dio, p. fodi, *s.* fossum, *reg. acc.*
herdt crupdt. *Fl.* Menta, thæ, f.
hertgrondigh. Intimus, a, um, o.
herteleedt. *s.* hertsweer. Animi dolor.
hertpyne/hertseer/ hertwee. Cardialgia, g. giæ, f. Cardiacus morbus.
hertputteken. Ventriculus cordis.
hertsweert/hertrouwe. Mœror, g. roris, m. tristitia, g. tiæ; sollicitudo, g. dinis, f. Animi molestia, animi dolor.
hertvinger. Digitus annularis.
herwaerts. Huc, horsum, *adv.*
herwaerts/ende derwaerts. Huc illuc, hac illac, *adv.*
hespe/hamme. Petaso, g. onis, m.
hespken. Pernula, g. læ, f.
het. id, g. ejus, d. ei, illud, g. illius, d. illi; hoc, g. hujus. d. huic, n. *Articulus nominum neutrius generis non* dat. Het kindt. Ille infans, Het hups. Illa domus. Het dier. Illud animal.
het / *præpositum verbis tertiæ personæ impersonalia esse denotat.* Het wort dagh. Diescit.
heu/heude. Corbita, g tæ, f. Navis vectoria.
hevel. Fermentum, g. ti, n.
hevelen. Fermentare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
heughe. Mens, g. mentis, f. intellectus, g. ûs, m.
heugen/indachtigh zijn. Meminisse, memini, *defectiv.* recordari, p. datus, *s.* datum, *dep. reg. gen. vel abl. cum De.*
heugenisse. Memoria, g. riæ: recordatio, g. onis, f.
heuge/blydtschap. Delectatio, g. onis; voluptas, g. tatis; lætitia, g. tiæ, f.
met heuge ende meuge. Cum voluptate & appetitu.
tegen heugen ende meugen. Invito stomacho; reluctante stomacho & animo.

heugen / sich verblijden. Lætari, p. tatus, *s.* tatum, *dep.* gaudere, p. gavisus, *part.* gavisurus, *neutro pass.* delectari, p. atus, *pass.*
heugelijck/vrolijck. Jucundus, a, um; hilaris, e, g. ris, o.
heugenisse. Lætitia, tiæ, delectatio, g. onis, f. gaudium, g. dii, n.
heuchtydt. *s.* hoochtijdt. Solemne festum.
hevich/ *Holl.* heftich. Iracundus, a, um, o.
heul/tor/cabelinge. Sors, g. sortis, sortitio, g. onis, f.
heulen/lotten/cabelen. Sortiri, p. titus, *s.* titum, *dep.*
heulen/t'samen aenspannen. Conspirare, p. avi, *s.* atum, colludere, p. lusi, *s.* lusum.
heul/heulsaet. Papaver, g. veris, n.
heupe. Coxa, g. xæ; coxendix, g. dicis, f. femur, g. moris, n.
heup-pijne / heup-wee. Ischias, g. iadis, f. Dolor ischiadicus, *vulgò* sciatica, g. cæ, f.
heurt/ heurtjen. Illisio, offensio, allisio, g. onis, f. pulsus, collisus, illisus. g. sûs, m.
heurten/eenen heurt geven. Allidere, p. lisi, *s.* lisum; offendere, p. tendi, *s.* fensum, *r. acc.*
heusch. Civilis, e, g. lis; urbanus, modestus, a, um, o.
heuschelijck. Civiliter, urbanè, modestè, *adv.*
heuschept. Civilitas, urbanitas, g. tatis; modestia, g. tiæ, f.
heudel. Collis, g. lis, m. hobel. ut: Als 't dach is gewozden/ heeft men op den hobel gheseten / dat de Vpandt is geblucht. In colle lux fugam hostium aperuit.
here/ hererpe. *s.* Tooverse/ tooverpe. ut: De heren konnen niemandt dooz haere tooverpen/ sonder Godts gheyengenisse/ schaden doen. Sagæ sine Dei permissu nemini incantationibus suis nocere possunt.
hep/*Holl.* wep. Serum, g. ri, n.
hepcke/*Fl.* hupcke. Toga, g. gæ, f.
hepde/hepe/hep crupdt. Frice, g. ces: erica, æ, erix, g. ericis: tamarice, g. ces, f.
hepde/daer sulk crupdt op wast. Ericetum, g. ti, n.
hepde/hepe / hep / dozre onbzuchtbare plaetse. Campus sterilis & aridus: locus desertus & incultus.
heperekel. Cicada, g. dæ, f.
Hepden/ hepdensch/ongelobich mensch/ die geen rechten Godt en kent. Gentilis, e, g. lis; paganus, ethnicus, a, um, o.
Hepdenschap. Gentilismus, paganismus, g. mi, m. gentilitas, g. tatis, f.

heyden/hepen/blixemen. Fulgurare, coruscare, p. avi, *s.* atum.
heplicht. Coruscatio, g. onis, f.
hepe. Fistuca, g. cæ; pavicula, g. læ, f.
hepe block. Fistucæ scapus, truncus, axis.
hepen/ met een hepe inslaen. Fistucare, p. avi, *s.* atum, Fistucâ tundere: fistucâ adigere: fistuca pangere: fistucâ defigere, *r. acc.*
hepen/met een hepe effen maecken. Fistucâ pavire; pavimentum fistucâ pangere: pavimenti silicem fistucare: paviculâ pangere, *r. acc.*
hepinge. Fistucatio, impactio, g. onis, f.
heplieden. Zingari, Zeugetani, g. norum, m. *pl. num.*
hepl/welvaert. Salus, g. lutis, incolumitas, g. tatis, f.
hepleu/ genesen. *s.* heelen. Medicari, atus, *dep.*
heploos/ gedevoecheert/ daer geen salve meer aen te strijcken en is. Homo perditissimæ, & profligatissimæ vitæ.
heplvot. Passer, g. seris, m. *pisc.*
Heplich. Sanctus, sacrosanctus, a, um; sacer, cra, crum, o.
heplich avondt. Vigilia, g. liæ, f. profestum, g. sti, n.
heplichdach. Festum, g. sti, n. dies festus: dies solennis.
heplighdom/reliquien. Lipsana, g. norum, n. reliquiæ, g. quiarum, f. *pl. num.* Res sacra.
heplichept. Sanctitas, g. tatis, sanctimonia, niæ; sanctitudo, g. dinis, f.
hepligengeesthups. Prochodochium, g. chii, n. Prochotrophium, ii, n.
heplichlijck. Sanctè, piè, religiosè.
hepligen/heplich maken. Sanctificare, sacrare, consecrare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
hepligínge. Consecratio, sanctificatio, g. onis, f.
hepmraedt/*Holl.* Curatores aggerum: præfecti aggeribus curandis.
hepmelijck/verborgen. Occultus, arcanus, secretus, clandestinus, a, um, o.
hepmelijcken / in 't hepmelijck. Occultè, clàm, clanculùm, secretò, furtim, *adv.*
hepmelijckhepdt / hackhups. Latrina, g. næ, f.
hepmenisse. Mysterium, g. rii, n.
hepnse/hepse. Ansa, g. sæ, f.
hepr/krychs-hepz/hepz-bracht. Exercitus, g. tûs, m. copiæ, g. piarum, f. *pl. num.* Copiæ militares: agmen militare.
hepzbane. Via regia.
hepzleger. Castra, g. strorum, n. *pl. num.*
hepsschen. *s.* epsschen. Flagitare, avi, atum.
hepse/hepnse. Ansa, g. sæ, f.

heyf-corf. Corbis ansata.
heytsel. Cremium, g. mii, n. Fasciculus ericarum *vel* virgultorum.
hiacinth. Hyacinthus, chrysolithus, g. thi, m.
hicht/ *Fl.* hecht. Manubium, ii, n.
hichten. *Fl.* hechten. Figere, ixi, ixum.
hick. Singultus, g. tûs, m.
hicken. Singultire, *p.* tivi & tii, *s.* titum; singultare *p.* avi, *s.* atum.
al hickende. Singultim, *adv.*
Hircken/ *Fl.* iecken. Metiri.
hieft/ *Fl.* Hedera, g. ræ, f.
hiele. Calx, g. calcis, f. calcaneum, g. nei, n.
die groote hielen heeft. Scauus, a, um, o.
iemanden in syn hielen sitten. Urgêre, adurgere, p. ursi, *s.* ursum, premere, *p.* pressi. *s.* pressum, *r. acc.* instare, *p.* stiti, stitum: imminere, *p.* nui, *sine sup. r. dat.*
van de hielen. Talaris, e, g. ris, o.
syne hielen laten sien. Fugere, gio *p.* fugi, *s.* fugitum. Terga vertere: terga dare: terga ad fugam convertere; se in fugam conjicere.
hielijck/ *Holl. Zel.* houwelyck. Connubium, ii, n.
hielte. *Holl.* bickel/cote. Talus ovillus.
hielten/*Holl.* Ludere talis.
hielten-spel/ cote-spel. Astragalismus, g. mi, m.
hier/ op dese plaetse. Hic, *adv. in loco.*
hier/ na dese plaetse. Huc, horsum, *adv. ad locum*
hier door. Hac, *adv. per locum.*
hier ende daer. Sparsim, passim, carptim. *adv.* Hinc inde.
hier na. Posthæc, posthac, dehinc, *adv.*
hier namaels. Posthac, deinceps, amodò, *adv.* In posterum.
hier om/hier deur. Hinc, propterea, *adv.* Hanc ob rem *vel* causam: hac de causâ.
hier voortyds. Olim, quondam, *adv.* Ante hac.
Hy. *s.* hy. ut: Hy klapt hem in't oore. Garrit ei in aurem.
Hye. *Fl.* ope. Ovis, g. vis; f.
Hye. Fistuca, g. cæ, f. *s.* hepe. ut: De hepe is te swaer. Fistuca est nimis ponderosa.
hyen/ *Holl.* quellen. Vexare, molestare, *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.*
Hygen / snuyven. Anhelare, *p.* avi, *s.* atum. Spirandi difficultate laborare; difficulter spiritum ducere, ægrè respirare.
Hygende. Anhelus, a, um, o. Ægrè anhelitum *seu* spiritum ducens.
Hyginge. Anhelatio, g. onis, f.
Hyken/hicken/ *Holl. Avis quælibet mascula.*
hysel/ysel. Gelicidium, g. dii, n. Pluvia glaciata.
hil/hille. Collis, g. lis; tumultus, g. ti, m.
hilebil. *Lusus, quo pueri capiti insistunt, nates*

in altum tollentes.
hille-billen. Cymbachum agere.
hille-billet. Cymbachus, g. chi, m.
hille. *s.* hielte. Taxillus, i, m.
hinckelen. Unico dede saltitare.
hinckel-spel. Ascoliasmus, g. mi, m.
hincken/ manck gaen / hinckepinken. Claudicare, *p.* avi, *s.* atum. Altero pede nutare.
hinckepinck. Claudus, a, um, o. loripes, g. pedis, o.
hinckinge. Claudicatio, g. onis, f.
hinde. Cerva, g. væ, f.
hinde/calf. *Pl.* Hinnulus, g. li, m.
hinder/schade. Damnum, g. ni, n. noxa, g. xæ, f.
hinder / belet. Impedimentum, g. ti: obstaculum, g. li, n. remora, g. ræ, f. obex, g. bicis, m.
hinderen/schaden. Nocêre, *p.* cui, *s.* citum; obesse, obsum, *p.* obfui. *r. dat.*
hinderen / belet doen. Impedire, p. divi, *s.* ditum, *reg. acc.* obstare, *p.* stiti, *s.* stitum. Impedimento esse; obstaculo esse, *r. dat.*
hinderlijck / schadelijck. Noxius, nocivus, a, um, o. *s.* schadelyck. Detrimentosus, a, um, o
hindernisse. *s.* hinder. Impedimentum, i, n.
hingen/ gehingen. Permittere, *p.* misi. *s.* missum: indulgere, p. dulsi, *s.* dultum, *r. acc. rei & dat. pers.*
hingenisse. Permissio, g. onis, f. indultum, *g.* ti, n. permissus, *g.* ûs, m.
hinne. Gallina, g. æ, f.
van de hinne. Gallinaceus, a, um.
hinne-besien. Morum rubi Idæi.
hinne-byem. Rubus Idæus.
hinne-kot / hinnencoest / *Fl.* Gallinarium, g. rii, n.
hinner-taster. Enclio, g. onis, m.
hipocras. Oenomeli, g. litis, mulsum g. si, n. Vinum Hippocraticum, aromatites.
hypocryt/ bepuser. Hypocrita, g. tæ; simulator, g. toris, m.
hypocrijt / schynheylig. Religionis simulator: probitatis simulator: simulate religionem affectans.
den hypocryt spelen/ sig gelaten heylig te zyn. Religionem simulare: religionem simulate profiteri: religionis cultum simulatione ostendere.
hypocrisie / schynheyligheyt. Hypocrisis, g. sis, f. Religionis simulatio; vana pietatis affectatæ species, inane simulacrum ementitæ religionis: simulatæ pietatis ostentatio.
hippelen. *s.* huppelen. Saltitare, avi, atum.

hirs

hirs. Milium, g. lii, n.
hirs-vogel. Acanthis, miliaria.
hisschen/opstoken. Instigare, incitare, stimulare, irritare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
hisscher. Instigator, incitator, g. oris, m.
hisschinge. Instigatio, incitatio, g. onis, f.
historie/geschiedenisse. Res gestæ, g. rerum gestarum, f. *pl. num.*
historie/verhael dat iet/'t zy dy geschryft/ oft met woorden. Historia, g. riæ; narratio, enarratio, g. onis, f.
historie/ verhael oft beschryvinge van't gene geschiedt is. Historia rerum gestarum: eorum quæ geruntur historia, *sive* descriptio.
historie van een tapisserye ofte schildery. Argumentum picturæ *sive* peripetasmatum.
historisch/ dat de historie aengaet. Historicus, a, um, historialis, e, g. lis, o.
historie-schryver. Historicus, g. ci; historiographus, g. phi, m.
hitte. Ardor, fervor, calor, g. oris, æstus, g. ûs, m.
hittich/ vyandich. Fervidus, æstuosus, a, um; ardens, g. dentis, o.
hittich om iet te doen. Ardens in rem quampiam: procliviissimus in aliquid: deditissimus alicui rei: qui totis viribus alicui rei incumbit; qui magno conamine agit.
hittichlyck. Ardenter, fervide, *adv.*
hittig worden. Fervescere: incalescere, p. calui, *sin. sup.*
hittig zyn. Fervêre, effervere, *g.* ferbui, *sine sup.* æstuare, p. avi, *s.* atum.
Hobbe. *Holl.* Caseus major.
hobbel/ *Fl.* knobbel. Nodus, g. di, m.
hobbelen. Conglomerare, p. avi, *s.* atum. In nodi *seu* globi formam convolvere.
hobbelsobbel. Tumultuarie, confusè, promiscue, *adv.*
hobbelensobbelen. Confusè *vel* promiscuè agere.
hobsacken. Ineptè saltare: rusticè tripudiare.
hobbelant/ *Holl.* doodtlaege. Vorago paludosa.
hobbye. *Fl.* Accipiter columbarius.
hocht. Fruetum, fruticetum, g. ti, n.
hock/ *Holl.* Ovile, g. lis: septum, g. pti, n.
Hockelsteck / *Holl.* harse/ jonge koe. Junix g. nicis, f.
hoe? Quomodo? qui? qualiter? *adv.* Quo pacto? quâ ratione? quâ via?
hoedanig. Qualis, e, *g.* lis, o. *pron.* qualiscumque.
hoedanichevt. Qualitas, g. tatis, f.
hoe dickmaels. Quoties, *adv.*
horgedaen. *Fl.* i. hoedanigh. Qualis, e, is, o.

hoe groot? Quantus, a, um, o. ut: 't En is geen uytspanninge / noch oberklimmeinghe/ maer ingespannen hoegroot heyt. Non est quantitas extensiva, neque transcendentalis, sed intensiva.
hoe haest? Quam cito? *adv.*
hoe lange / hoe langen tydt? Quam diu? quàm pridem? quàm dudum? quo usque? *adv.*
hoe menig? Quot? *adv.*
hoe menigste? Quotus, a, um, o.
hoe soo? Qui sic? quare? quam ob causam?
hoe vele? in getal. Quot? *adv.*
hoe vele? in pyse. Quanti? quot nummis? quo pretio?
hoe veelste? Quotus, a, um, o.
hoe wel dat. Etsi, etiamsi, licet, quamquam, quamvis, tametsi, *conj. r. indic. sed melius conjunctivum.*
hoeck. Angulus, g. li, m.
hoeckachtig. Angulosus, a, um, o.
dat op eenen hoeck staet. Angularis, e, g. ris, o.
hoeckwyse. Angulatim, *adv.*
hoede/ bewaernisse. Custodia, g. diæ; protectio, g. onis; tutela, g. læ, f.
op syne hoede zyn. Cavere *vel* præcavêre sibi.
hoeden/ bewaren. Custodire, p. divi, *s.* ditum: protegere, p. texi, *s.* tectum; tueri *vel* tui, p. tutus *vel* tuitus. *dep. reg. acc.*
hoeder. Custos, g. stodis, m.
hoeden/ wepden. Pascere, p. pavi, *s.* pastum *reg. acc.*
Hoeder/ wepder. Pastor, g. oris, m.
hoedt. Pileus. g. lei, m. pileum, g. lei, n. galerus, g. ri, m.
hoedt/ crans. Corona, g. næ; coralla, g. læ *s.* lentum, g. ti, n.
hoedtmaeckster. Stephanasia, coronaria, g. riæ, f.
hoedtvandt. Spira, g. ræ, f.
hoef. Ungula, g. læ, f.
hoef-bladeren / hoef-lattig. Tussilago, g. onis, f.
hoef-gank. Coxa, g. æ, coxendrix, g. dicis, f.
hoef-yser. Solea ferrea.
hoef-nagel. Clavus soleæ.
Hoef-smit. Veterinarius, g. rii; hippiater, g. tri, m.
hoef-stal. Catasta, g. stæ, f.
hoelen/ *Fl.* wozgen. Torquere, p. torsi, *s.* tortum.
hoelie/ steencole. Carbo, g. bonis, m.
hoelinck. *Genus asseris.*
hoen/ hinne. Gallina g. næ, f.
hoener-cozf/ daer sy d'eyeren in leggen. Qualus, g. li, m.
hoener dief/ hieckendief. Milvus, g. vi, milvius, g. vii, m.

hoenerhups/hoener-kot/hoener-kebie/hoener-renne. Gallinarium, g. rii, n.
hoener-man. Pullarius, gallinarius, g. rii, n. *Aliqui scribunt.* hoenderkot/ honderdief/ *&c.* Milvus, i, m.
hoep/hoepe/ hoepel/ *Holl. Fl.* Orbis, g. bis: circulus, annulus, g. li, m.
hoepe/ *Fl.* Floccus, g. ci, m.
hoepen. *Holl.* reepen. Ludere circulo ligneo.
hoere. Meretrix, g. tricis: lupa, g. pæ, f. prostibulum, g. li: scortum, g. ti, n.
hoersch. Meretricius, a, um, o.
hoerachtich. Meretricius, obscœnus, a, um, o. Luxuriæ deditus.
hoeren-hoft. Ganearum deliciæ.
hoeren-kot/hoeren-hups. Lupanar, g. naris, n. s. bozdeel. Ganeum, i, n. prostibulum, i, n.
hoeren-kindt. Spurius, g. rii, m.
hoeren-liedeken. Carmen Felcenninum: cantilena; cantio meretricia.
hoeren-wetrdt. s. bordeelhouder. Leno, onis, m.
hoerenwijse. Meretriciè, *adv.* Meretricum more.
hoererye. Meretricium, g. cii, n. scortatio, fornicatio, g. onis, f. commercium meretricum.
hoereren. Scortari, meretricari, fornicari, p. atus, s. atum. *dep.* Meretrices sectari.
hoer-jaeger. s. bozdeelbzock. Scortator, oris, m.
hoecken. Meretricula, g. læ, f. scortillum, g. li, m.
hoest. Tussis, g. sis, f.
hoesten. Tussire, p. tivi, s. situm.
hoetelen. Ignaviter & segniter aliquid agere: frivola *vel* sordida agere: inepte & turpiteraliquid agere.
hoeteler. Operarius ineptus, qui ineptè & frivolè quid agit.
hoetelrye/hoetelwerk. Ineptiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Opus frivolum.
hoeve. Villa, æ, læ. f. prædium, g. dii, n.
hoevenier/ pachter. colonus, g. ni: villicus, g. ci, m.
hof/lusthof. Hortus, g. ti: paradisus, g. si, m. viridarium, g. rii: viretum, g. ti, n.
hof/ opene oft ongedekte plaetse. Subdiale, g. lis, hypæthrium, g. thrii: cavædium, dii, n. hypæthra, g. thræ: hypæthria, g. thriæ, area, g. reæ, f.
den hof aengaende/ oft van den hof Hortensis, e, g. sis, o.
hof-bedde. Area, g. reæ, f. pulvinus, g. ni, m. Area herbaria *vel* olitoria, pulvinus sativus *vel* satorius.
hof-kruydt. Olus, g. leris, n. (Ianus, i, m.
hof-man. s. hovenier. Olitor, oris, m. Hortu-

hof wegesken. Limes hortensis.
hof-stede. Fundus, g. di, m. area, g. reæ, f.
hof/palais van eenen Prince. Aula, g. læ, regia, g. giæ, f. palatium, tii, n. Principis aula. Principis palatium, regia, aula.
hof/ 't hof/ den Prince met syn familie. Regia familia. Rex & regia familia. Princeps unaque ejus domestici.
hof/'t hof/den Prince met syn familie ende alle de hovelingen. Rex aulicique universi: Princeps, omnesque aulici: aulici generis universum corpus.
hoffsch/t' hof aengaende. Aulicus, a, um, o.
hoffsch/ *Fl.* Affabilis, e, g. lis; urbanus, humanus, a, um, o.
hof-banket van recht. curia, g. riæ, f.
hofbzupdoft. convivium gratuitum.
hoffelyk/ treffelyk. Amplus, splendidus, magnificus, a, um, o.
hoffelyk/kostelyk. Lautus, a, um, o. Magnificè instructus.
hoffelyken. Amplè, splendidè, lautè, magnificè, *adv.*
hoffelykheyt. Magnificentia, g. tiæ, f. splendor, doris, m.
hof-meester. Oeconomus, g. mi: architriclinus, g. ni, m.
hol/ pdel van binnen. Cavus, concavus, excavatus, a, um, o.
hol/ vol gaters. cavernosus, a, um, o. cavis frequens: cavis crebris foratus.
hol/een hol. Antrum, g. tri, n. spelunca, cæ, caverna, g. næ, f. specus, g. cûs, m.
hol/van wilde beesten. Lustrum, g. stri, spelæum, g. læi, m.
't hol/de hollighept. Cavum, g. vi, n. cavitas, g. tatis, f.
't hol van de handt. Vola, g. læ, f. cavum *seu* cavitas manûs.
't hol van den voet. Vola pedis: cavum pedis.
't hol van een sweiragie. Sinus, g. nûs n.
holachtich. s. hol/ vol gaters. Porosus, concavus, a, um, o.
hol-block, calo, g. onis, m. calopodium, g. dii, n.
holdupk/holkake. Heluo, g. luonis: lurco, g. conis: pamphagus, g. gi, m.
holen/ uptholen. cavare, excavare, p. avi, s. atum, *v. acc.*
hollighept. s. 't hol/de hollighept. cavitas, atis, f. cavamen, inis, n.
hol-yser. cæstrum, g. stri, n.
hollinge. cavatio, excavatio, g. onis, f.
holleken. cavernula, g. læ, f.
holle stemme. Vox fusca *vel* rauca.
holtichel. Imbrex, g. bricis, m.
holwortel. Aristolochia, g. chiæ, f. Fumaria bulbosa.

hola/

hola. Heus! ohe! eho! *interjecto vocantis.*
hola/homt hier. Heus: huc te affer: huc accurre: huc advola.
hola/'t is genoech. Heus! satis superque est.
hola/stil. Silentium porro sit.
hola/pzopelyk. Rona verba.
hola/pzopelyk. Tarde, lentè, *adverb.*
holder/ *Holl.* blierboom. Sambucus, g. ci, f.
homagie/plicht tot synen oberheer. Debitio clientelaris officii, obligatio clientelaris obsequii.
hommagie/belydenisse van den plicht tot synen oberheer. Professio clientelæ: professio clientelaris obsequii.
op hommagie iet besitten. Lege clientelaris professionis possidere, *r. acc.*
hommagie doen. Apud dominum dicere sacramentum, & professionem clientelarem edere.
hommagie afeysehen. Clientem sacramento & professione adigere.
hommel. Fucus, g. ci, m.
hommelen. Bombum edere.
hommelinge. Bombilatio, g. onis, f.
hompe. Fustum abscissum.
hondeken. s. hondt. Canis.
hondert. Centum, *pl. num. indecl.*
hondert fout. Centuplus, a, um, o. *Item* Centupliciter, centuplicato, *adv.*
hondert jaeren. Sæculum, g. li, n.
hondertmael/hondertwerf. Centies, *adv.*
honderdste. Centesimus, a, um, o.
hondt. Canis, g. nis, o.
dese honden zyn des hasen doodt. Ne Hercules quidem adversus duos: multitudini cedendum.
hondt/ verborgen gelt. Thesaurus, g. ri, m. Pecunia recondita.
hondt/nydich mensche. Invidus, invidiosus, lividus, a, um, o.
hondeken. Catellus, g. li. m.
honde-maeltydt/honds-feest. Nephalia, g. liorum, n. *pl. num.* Convivium abstemium: prandium caninum.
honds/van den hondt. Caninus, a, um, o.
honts/gierich/bzeck. Avarus, a, um: tenax, g. acis, o. Sordide avarus.
hondtsblepne. Papula *vel* pustula aquosa.
hondtskot/hondekot. Canile, g. lis, n.
hondtscullekens. Cynosorchis, g. chis, f. *herba.*
hondtsdagen. Dies caniculares.
hondtsich/bzeckigheyt. Tenacitas, g. tatis, f. Nimia & sordida avaritia. s. hondtsheydt. Canina natura. Avaritia immoderata.
hondtskerssen. Xylosteon, g. stei, n. *herba.*
hondts lups/teke. Ricinus, g. ni, m.
hondtsribbe. Lanceola, g. læ; arnoglossa, g. sæ, f. Plantago minor, *herba.*

hondtsroosen. Chrysanthemum, g. mi, n. *herba.*
hondslager. Canicida, æ, m.
hondtsterre. Canicula, g. læ, f. syrius, g. rii, m.
hondtstandt. Agrostis, g. stidis, f. *herba.*
hondstonge. Cynoglossa, g. sæ, *herba.*
hondtsvliege. Cynomyia, g. myiæ, f. cynips, g. nipis, m.
hondtswozm. Lytra, g. træ, f.
honger. Fames, g. mis: esuries, g. riei; esuritio, g. onis; inedia, g. diæ, f.
hongeren/honger hebben. Esurire, p. rivi, s. ritum. Fame laborare.
van honger sterven. Famè perire: fame extingui: fame & inediâ confici.
dooz honger dooden. Fame necare: fame extinguere: perdere fame, fame & inediâ conficere, *reg. acc.*
den honger laet hem met geen woozden stillen. Venter caret auribus: molestus interpellator venter.
honger stillen. Explere famem; sedare famem, depellere famen.
hongerich. Famelicus, a, um, o.
honich. Mel, g. mellis, n.
honich van 't boozjaer. Mel vernum; mel anthinum.
herfsthonich. Mel autumnale, mel eriæum.
Somerhonich. Mel æstivum, mel horæum.
met honich bestreken. Mellitus, a, um, o. Melle conditus.
honichachtich/ van honich/ honichsoet. Melleus, a, um, o.
honichazijn. Acetum mulsum.
honichdauw/ honichsap. Melligo, g. ginis, f. Mel rorem, *vel* roscidum.
honich maecken. Mellificare, p. avi, s. atum. Mel in alveis condere; mel in favis conflare.
honich bergaderen. Mel ex floribus legere, cogere.
honich upt de biecozben nemen. Mel ex alveis eximere *vel* colligere.
honich upt den raete douwen. Mel ex favis excernere *vel* exprimere.
honichrate. Favus, g. vi, m.
honichwater. Melicratum, g. ti; hydromeli, g. litis, n. Aqua melle condita.
honichwerk van de bien. Mellificium, g. cii, n.
honichwerk/ van honich oft in honich. Mellificum opus; mellarium opus.
honichwerkinge. Mellaria opera.
honich wijn/ jMede. Mulsum, g. si, n.
honichwinner. Mellarius, g. rii; melliturgus, g. gi, m.
honichwijninge. Mellatio, g. onis, f. Mel-

lisvindemia; messis mellaria.

Hooft. Caput, g. pitis, n.

Hooft voor hooft. Viritim, *adv.* In singula capita; in singulos homines.

Hooft voor hooft deplen. Viritim dividere *vel* distribuere; in singula capita dividere.

Jemanden pet in 't hooft steken. Suadère. *p.* suasi, *s.* suasum, *reg. acc. rei & dat. pers.* inducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *reg. acc.*

De hoofden by een steken. Capita inter se conferre, privatim inter se colloqui.

Hooftader. Cephalica vena.

Hooftbandt. Vitta, g. tæ, f.

Hooftbrekinge. Cerebri turbatio.

Hooftcieraet. Redimiculum, g. li, n.

Hooftcyns. census, g. sûs, m.

Hooftkussen. cervical, g. calis, n.

Hooftdoek. capitium, g. tii, n. rica, g. cæ, f. flammeum, g. mei, n. Velum capitis.

Hooftdraeyinge. Vertigo capitis.

Hooftgeldt. capitatio, g. onis, f. capita, g. pitum, n. *pl. num.* Tributaria capitatio.

Hooftgeldt eyschen. Exigere capita *vel* capitationem.

Hooftlint/ hooftspansel. Tænia, g. niæ, f.

Hooftluys. Pediculus, g. li, m.

Hooftmaekster. Piecas, g. cadis; cosmeta, g. tæ, f.

Hooftnagel. clavus capitatus.

Hooftpyne/ hooftsweir/ hooftwee. cephalalgia, g. giæ; cephalæa, g. lææ; hemicrania, g. niæ, f.

Hooftpyne van te veele dzinken. crapula, g. læ, f.

Hooft-schellekens. Furfures, g. rum, m *pl. num.*

Hooftschotel. calva, g. væ, calvaria, g. riæ, f.

Hooftsweer/moeyelykheyt. Molestia, g. tiæ, f. cerebri turbatio.

Hooft-top. Vertex capitis.

Hooftvloedt. Rheuma, g. matis, n.

Hooftvloedig. Rheumaticus, a, um, o.

Hooftzongel. cesticillus. g. li, m.

Hooft/ overhooft. Princeps, g. cipis, superior, g. rioris, m.

Hooft/ 't pzincipaelste. Præcipuum, g. pui, n.

Hoofvarthykel. causæ cardo *seu* caput.

Hooftbank. Principale *seu* primarium tribunal.

Hooftdozp. Metrocomium, g. mii, n. Pagus primarius.

Hooftgoedt. Peculium, g. lii, n.

Hooftkercke. Primarium templum.

Hooftketter. Archihæreticus, g. ci, hæresiarcha, g. chæ, m.

Hooftletter. Littera majuscula *vulgò* capitalis.

Hooftlieden. Duces, g. ducum, m. *pl. n.*

Hooftman. Dux, g. ducis; strategus, g. gi, m. Militum *vel* militiæ præfectus.

Hooftmanschap. Prætectura, g. ræ; strategia, g. giæ, f.

Hooftpenningen/ 't capitael. Sors, g. sortis; summa, g. mæ, f. Summa capitalis.

Hooftpunct. caput rei.

Hooftsaeke. Causa præcipua.

Hooftschepenen. Primarii judices.

Hooftsonde. crimen *vel* peccatum capitale.

Hooftstadt. Metropolis, g. lis, f.

Hooftstoffe. beginsel uit 't En is geen letterkonstige / maer redenkonstige hooftstoffe. Non est elementum grammaticum, sed logicum.

Hooftstuk/ de pzincipaelste. Princeps, g. pis; coryphæus, phæi, m.

Hooftvonnis. Sententia judicis superioris.

Hooft/ hertnekkigheyt. Obstinatio, g. onis, f.

een Hooft hebben/ obstinaet zyn. Esse capitonem: esse cerebrosum: animo esse obstinato, pervicaci, pertinaci.

Hooft/ phantasie/ eygensinnigheydt. Arbitrium, g. trii, n. arbitratus, g. tûs; sensus, g. sûs, m. sententia, g. tiæ, f.

alle dingen na syn hooft doen. Omnia ex suo sensu gerere, ex suo arbitratu, pro suo ingenio, pro suo arbitrio.

Hooft van eenen pilaer. Epistylium, g. lii, n.

Hooft tegen den stroom des waters. choma, g. matis; n.

Hooft-raeyen. Acte, g. ctes, f.

Hooft in de zee. Promontorium, g. rii, n.

Hooge. Altus, excelsus, præcelsus, a, um; sublimis, e, g. mis, o.

Hoog/ swaer om doen / oft om te verstaen. Arduus, a, um, o.

om hoog. Sursum *adv. ad locum.*

om hoog. Supra, superne. *adv. in loco.*

Hooachten. Magni æstimare. *s.* Achten / wierderen. Penitare, appretiare, avi, atum.

hoogberoemt/ hoog vermaert. *s.* beroemt, vermaert. Famosus, a, um, o. celebris, e, o.

Hoogdadig. Magnificus, a, um, o.

Hoogdadigheyt. Magnificentia, g. tiæ, f.

hoogdag/ laet in den dag. Multa dies: multa lux. 't Is hoog dag. Jam multum est diei: plurimum jam processit dies: in medium diem jam provecti sumus.

hoogdag/ feestdag. Dies festus, dies solennis.

hoogde. Altitudo, celsitudo, g. dinis, f.

hoogde van een huys. Fastigium domûs.

hoogde van eenen berg. Jugum montis.

hoogde van een boom. Arboris proceritas.

hoogdzingenden noot. Urgens necessitas.

Hoogen/ hooger maken. Tollere, sustuli, *s.* sublatum; attollere; extollere, p. extuli, *s.* elatum: sublimare, elevare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

Hoogen / den pzys van pet verhoogen. Mercis pretium augere: ad mercis pretium addere.

Hoogen in den koop. Liceri ad hastam, supra adjiciendo auctionem promovere.

Hoogh geacht. *s.* treffelyk. Spectabilis, e, o. præclarus, a, um, o.

Hooggebooren. Generosus, a, um, o. Nobili prolapiâ natus: alta stirpe progenitus, summo amplissimoque loco natus.

Hooggeleert. Perdoctus, pererauditus, litteratissimus, a, um, o. Vir summæ eruditionis, omni doctrina eruditus; literarum cognitione præclarus.

hoog-beerdig/ trots. Elatus, superbus, a, um. o.

Hooghepr. Sublimitas, g. tatis, f. Celsitudo dignitatis: gradus & honoris excelsitas.

hoogelyk. Altè, elatè, *adv.*

hoogelyk/ grootelyck. Admodum, maximopere, summè, summopere, valde, *adv.*

Hoog-misse. Sacrum summum *sive* solennius.

hoochmoedt/ hoochmoedigheydt. Arrogantia, g. tiæ, superbia, g. biæ: elatio, g. onis, f. fastus, g. stus, m. Elatio animi: excelsitas spiritus.

hoogmoedig. Fastuosus, elatus, gloriosus, a, um: arrogans, g. gantis, o.

hoogmoedelyk. Fastuosè, arroganter, *adv.*

hoogmpl. Bronchus, g. chi, masc.

hoognodig. Pernecessarius, a, um, o.

Hoog-Pziester. Papa, g. pæ, m. Pontifex maximus.

Hoog-Pziesterschap. Papatus, Pontificatus, g. tus, m. Pontificia dignitas.

Hoog-ruggig. Gibber, bera, berum: gibbosus, a, um, o.

Hooge schoole. Academia, g. miæ, f.

Hoog-tydt. Solennitas, g. tatis, f. Solenne festum: dies solennis.

Hoogvaerdig / hoogheirdig / opgeblasen. Superbus, elatus, fastuosus, superciliosus, a, um, arrogans, g. gantis: insolens, lentis, tis, o.

hoogvaerdig/ hoogheirdig zyn. Superbire, p. bivi, *s.* bitum: tumere, p. mui, *sine sup.* Efferre se: sumere spiritum: inflatum esse: intumescere fastu: tollere supercilium.

hoogvaerdigh/ hoogheirdelyk. Superbè, arroganter, insolenter, tumidè, fastuosè, *adv.*

Hoogvaerdye. Superbia, g. iæ: insolentia, arrogantia, g. tiæ, f. fastus, g. stus, m. supercilium, g. lii, n.

Hoogweirdig. Augustus, splendidus, excelsus, reverendissimus, venerandissimus, a, um, o.

Hoogweirdigheyt. Amplitudo, g. dinis: majestas, g. tatis, f.

hoogweirdigtyk. Dignissimè, *adv.*

Hoop. Cumulus, g. li: acervus, g. vi, m. congeries, g. riei, f.

hoop aerde. Agger, g. geris: grumus, g. mi, m.

hoop beesten. Grex, g. gregis, m. armentum, g. ti, m.

hoop koren. Frumenti massa.

hoop krygslieden. Cohors, g. hortis, f. Copiæ militares.

hoop oft swarm Byen. Examen apum.

hoop houts. Rogus, g. gi, m. pyra, g. ræ, f. Strues *sive* congeries lignorum.

hoop kinderen. Examen infantium: agmen puerorum.

hoop volks. Cœtus, g. tus, m. turba, g. bæ: caterva, g. væ, f.

hoopelinks / opgehoopet. Acervatim, cumulatim, *adv.*

hoopen / op eenen hoop brengen. Acervare, coacervare, cumulare, accumulare, p. avi, *s.* atum: congerere, p. gessi, *s.* gestum, *r. acc.*

hoopinge. Acervatio, coacervatio, accumulatio, congestio, g. onis, f.

met hoopen / hoop wyse. Gregatim, catervatim, agminatim, *adv.*

hoopwerk. Copia, g. piæ: multitudo, g. dinis, abundantia, g. tiæ, f.

Hooz / hoore. Hæres, g. redis, m.

hoorie / *Fl.* Hæreditas, g. tatis, f.

hooren / gehooz hebben. Audire, p. divi, *s.* ditum. Auditu pollere: auditus sensu præditum esse.

hooren / toeluysteren. Audire, exaudire, p. divi, *s.* ditum: auscultare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

hooren seggen. Audire, p. divi, *s.* ditum. Auditione accipere: relata aliorum discere.

ik hebbe soo hooren seggen. Ita audivi: sic auditione accepi: sic mihi est narratum: hoc pacto à narrantibus excepi: aliorum relata percepi.

hooren / gehooz geven. Audire, p. divi, *s.* ditum, *r. acc.* Aures dare, præbere, accommodare, *r. dat.* sui copiam alicui facere.

hoorer. Auditor, g. oris, m.

hooringe / 't gehooz. Auditus, g. tus, m. auditio, g. onis, f.

hooren / toehooren / iemants eygen zyn. Esse proprium alicujus: ad aliquem pertinere, spectare ad aliquem.

hooren / behooren. Convenire, convenit: decere, decet, *impers.* Æquum est: par est.

hoobeirdig / &c. *s.* hoogvaerdig. Superbus, a, um, o.

Hope. Spes, g. ſpei: fiducia, g. ciæ; confidentia, g. tiæ; exſpectatio, g. onis, f.

Hopelijk/dat men mach hoopen. Sperabilis, le, g. lis, o.

Hopeloos. Exſpes, o. *indecl. r. gen.*

Hopeloos zijn / geen hope hebben. Omni proſus ſpe deſtitui: e ſpe deiici: de ſpe depelli: ſpe deturbari: omni ſpe privari.

Hopen. Sperare, p. avi, ſ. atum; confidere, p. ſiſus ſum, *neutro paſſ.* Habere fiduciam: in ſpem venire.

Hoppe/hop. Lupulus, g. li, m.

Hoppen. Condire lupulo, *r. acc.*

Hoppe/vogel. Upupa, g. pæ, f.

Hoppe/vupl-wijf. Mulier ſpurca; mulier obſcœna.

Horen / *Fl.* lupſteren. Auſcultare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

Horde. Crates, g. tis; tranſenna, g. næ, f. cancelli, g. lorum, m. *pl. num.*

Horden/van horden. Cratitius, a, um, o.

Horden/met horden overtrecken. Cratire, p. tivi, ſ. titum, *reg. acc.* Cratibus munire.

Horen. Cornu, n. *indecl. in ſing.* cornus, nûs, m.

Horen/hoef van peerden. Ungula, g. læ, f.

Horenachtich/oft van horen. Corneus, a, um, g.

Horen-bie. Crabro, g. bronis, m.

Horen-blaſer. Cornicen, g. cinis, buccinator, g. toris, m.

Horen-dzooch. Sicus cornu adinſtar.

Horen-hart. Durus cornu adinſtar.

Horentje. Corniculum, g. li, n.

Horentjen/peper hupsken. Cuculus, g. li, n.

Horen-perkement. Membrana vitulina.

Horen-ſlange. Ceraſtes, g. ſtæ, m.

Horen-ſlecke Cochlea, g. leæ, f.

Horen-ſtootich. Cornipeta, g. tæ, m.

Horen voetich. Cornipes, g. pedis, o.

Horen-wozm. Seps, g. ſepis, m.

Horenen *Fl.* Canere cornu.

Horen toren/ *Holl.* Veſpa, g. pæ, f. (n.

Horologie. horologium, g. gii, horarium, g. rii,

Horologie nae de ſonne/ſonne-wijſer. Sciotêron, g. ri; ſolarium, g. rii, n. Horologium umbratile.

Horologie van water. Clepſydra, g. dræ, f.

Horologie van ſabel/ſantlooper. Clepſammus, g. mi, m.

Horoſcope/'t deel des Hemels/dat t'elker ure over den Horizont of geſichtepnder komt / den Aſcendent van elcker ure. Horoſcopus, g. pi, m.

Horoſcope/het poinct daer iemandt in gebooren is. Horoſcopus, g. pi, m. Humani exortus momentum; humanitatis punctum.

Horoſcope/ voorſeggínge van iemants ſaet/upt het poinct van ſyn geboorte.

Horoſcopus, g. pi, m. conjectio futuri ex hominis horoſcopo: divinatio eventum ex hominis horoſcopo.

Horſel. Oeſtrum, g. tri, n. crabro, g. onis; tabanus, g. ni, m.

Horſelen/raeſen. Inſanire, p. nivi, ſ. nitum. Oeſtro incitari: furore exagitari.

Horſelen/kijven. Rixari, p. atus, ſ. atum, *dep.* ſ. kijven. Altercari, atus, *dep.*

Horſeler. Inſanus, furioſus. a, um, o.

Horſelinge. Rixa, g. æ; controverſia, g. ſiæ, f.

Horſt. Virgultum frutetum, ſenticetum, g. ti, n.

Hort/horen/&c. ſ. heurt/heurten. Allidere, iſi, iſum.

Hortich/gauw. Expeditus, promptus, a, um; agilis, le, lis, o.

Horts. *Fl.* Erinaceus, g. cei, m. Echinus, i, m.

Hoſe/broek. *Holl.* Caliga, g. gæ, f.

Hoſe/leirſe. Octea, g. creæ, f.

Hoſe/maele. Pera, g. ræ; bulga, g. gæ, mantica, g. cæ, f.

Hoſpitael/Godshuys/Gaſthuys voor vreemdelingen. Xenon, g. nonis, m. Xenodochium, g. chii, n.

Hoſpitael voor armen. Prochion *vel* prochium, g. chii; prochotrophium, g. chii, n.

Hoſpitael voor ſieke. Noſocomium, mii, n.

Hoſtie. Hoſtia, g. ſtiæ; victima, g. mæ, f.

Hotte/*Fl.* Corbis doſſuaria.

Hotte/*Holl.* j. marten. Strorea, æ, f.

Hotten/gelucken. Evenire, p. veni, ſ. ventum; ſuccedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.

Hou. Heus! ohe! *interj. vocantis.*

Houde/getrouw. Fidus, a, um, fidelis, le, g. lis, o.

Houde/haeſt. Statim, mox, confeſtim, *adv.*

Soo houde als. Simulac, *adv.*

Houden / vaſt houden. Tenere, p. nui. ſ. tentum; ſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

Houden/onderhouden. Alere, p. alui, ſ. alitum *vel* altum; nutrire, enutrire, p. nutrivi *vel* nutrii, ſ. tritum; educare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*

wel houden / wel tracteren. Excipere aliquem bene, lautè, opiparè, benignè, *&c.*

Houden/meynen. Putare, æſtimare, p. avi, ſ. atum; credere, p. credi, ſ. creditum.

voor ſeker houden. Pro certo habere: pro certo exiſtimare: plane credere: ſibi certò perſuadere: pro explorato habere.

voor ſynen vziendt houden. In numero amicorum habere, *r. acc.*

voor ſynen vader houden. Habere loco patris: colere tanquam patrem.

voor vziendt ſchap houden. Beneficii loco ponere.

veel van ſijn ſelven houden. Seipſum magnificare: ſe ſupra modum extollere: ſeipſum admirari; ſibi placere; multum ſibi arrogare.

voor

voor gedaen houden. Actum habere, *r. acc.*

houden/exerceren. ut;

Herberge houden. Exercêre cauponariam, cauponem agere.

backerye houden. Exercêre piſtoriam; agere piſtorem.

ſchoole houden. Agere ludimagiſtrum, ludum aperire.

raedt houden. Agere concilia; inire conſilium.

wacht houden. Agere vigilias *vel* excubias.

vierſchaere houden. Agere forum.

houden / voldoen/ ut: **Sijne beloften houden.** Fidem ſervare; ſtare promiſſis; promiſſa ſervare; fidem ſuam tueri.

houden ſtaende. Perſiſtere in dictis.

houden / compozteren. ut: **Sich eerelijck houden.** Honeſte ſe gerere, decenter vivere.

Houden / begrijpen. Capere, pio, p. cepi, ſ. captum.

de kzupcke houdt vier potten. Amphora iſta quatuor menſuras capit.

Houden / aenſpannen. ut: **met pemanden houden.** Pro aliquo ſtare. ſ. heulen. Conſpirare, avi, atum. Colludere, uſi, uſum.

Houden/vieren. ut: **Bzuploft houden.** Celebrare nuptias; **uptvaert houden.** Celebrare exſequias

Houden tegen een / vergelijcken. Compapare, p. avi, ſ. atum; conferre, fero, p. contuli, ſ. collatum, *reg. accuſ. unius & dat. alterius; vel accuſ. unius & accuſ. alterius cum Ad; vel accuſ. unius & ablat. alterius cum Cum.* Componere inter ſe. *r. acc.*

Houden huys. ſ. huys. ut: **Hy houdt quaijk huys.** Male geritrem domeſticam.

Houder/daer men pet in bewaert. Receptaculum, g. li, m.

Houdtvaſt/kramme. Fibula, g. læ, f.

Houdtvaſt/taepaert. Homotenax.

Hovel/berghsken. Collis, g. lis; tumulus, g. li; clivus, g. vi. Monticulus, g. li, m.

Hovelrijen. Colliculus, clivulus, g. li, m.

Hovelachtich. Clivoſus, gibboſus, a, um, o.

Hovelen/heuvelen/opbuplen. Extuberare, p. avi, ſ. atum; intumeſcere, p. tumui, *ſine ſup.* aſſurgere in clivum.

Hovelinck. Aulicus, g. ci; palatinus, g. ni, m.

Hoven / hof houden. Epulari, comeſſari, p. atus, ſ. atum, *dep.* apitare convivia.

Hoveringe. Epulum ſolenne, ſplendidum, opiparum.

Hovenier. Olitor, g. oris; hortulanus, ni, m.

Hovenieren. Hortum colere.

Hovenierſter. Hortulana, g. næ, olitrix, g. tricis, f.

Hout / van wat boom het zy. Lignum, g. ni, n.

Houtachtich / dat den aerdt ende naturen van hout heeft. Ligneſus, a, um, o.

Houtachtich/plomp / bot / houten Claes. Melancholicus, g. ci, m. Qui nullâre movetur, afficitur.

Houtbeptel. Cuneus, g. nei, m.

Houtbzeker / houtwercker / timmerman. Faber lignarius.

Houtkraepe. Picus niger: cornix ſilvatica.

Houten/van hout. Ligneus, a, um, o.

Houtmerckt. Forum lignarium.

Houtwyle/houtkas. Strues, g. ſtruis, f. Meta ligni.

Houtſneppe. Perdix ſilvatica.

Houtwozm. Termes, g. mitis; coſſus, g. ſi, teredo, g. dinis, m.

Houw/wonde. Vulnus, neris, n. ictus, g. ûs, m.

Houw/kap. Inciſura, ſectura, cæſura, g. ræ, inciſio, ſectio, g. onis, f.

Houwbaer / bequaem om te kappen. Cæduus, a, um, o.

Houwbanck. Menſa lanionia.

Houwbijle. Securis, g. ris, f.

Houweel. Paſtinum, g. ni. n. marra, g. ræ f. bidens, g. dentis, m.

Houwen/kappen. Secare, diſſecare, p. ſecui, ſ. ſectum: amputare, p. avi, ſ. atum: ſcindere, p. ſcidi, ſ. ſciſſum. *r. acc.*

Houwen/al houwende. Cæſim, *adv.*

Houwer / kapper. Sector, amputator, g. oris, m.

Houwer/degen. Acinaces, g. cis, m.

Houwinge. Sectio, amputatio, g. onis, f.

Houwmes. Falx putatoria, arboraria.

Houwſpaenderen. Aſſulæ, g. larum, f. *pl. num.*

Houwelijk. Matrimonium, nii; conjugium, g. gii: connubium, g. bii, n.

Houwelijcken/ſijne dochter ten houwelijk beſteden. Elocare filiam: dare nuptui filiam: collocare in matrimonium: locare in matrimonio: alicui in uxorem dare.

Houwelijck maker. Auſpex, g. ſpicis, m.

Houwelijckſch / dat het houwelijck aengaet. Matrimonialis, connubialis, conjugalis, e, g. lis, o.

Houwelijcks goedt. Dos, g. dotis, f.

Houwelijckſche voorwaerde. Tabulæ matrimoniales: pactum connubiale.

Houwen/eene vzouw nemen. Uxorem ducere: uxorem accipere: matrimonium inire *vel* contrahere.

Houwen/eenen man nemen. Nubere, p. nupſi, ſ. nuptum, *r. dat.* Tradi viro.

Houw-ſieck. Viroſa, Nuptiarum appetens.

Hoy / *Holl.* weye. Serum lactis.

Hoy/boeragie. Fœnum, g. ni, n.

Hoyberch / *Holl.* hoytas. Fœnile, g. lis, n.

Hoyboter/*Holl.* ſtroobooter. Butyrum hiemale.

hoykase/ *Holl.* Caseus hiemalis.
hoyvelte/ *Fl.* Fœnile, g. lis, n.
hoyherst/hoybouw/hoymaeyinge/hoyoogst/hoytyt. Fœnisecium, g. cii, n.
hoylandt. Pratum, g. ti, n.
hoymaendt. Julius, g. lii: Quintilis, g. lis, m.
hoymaeyer. Fœniseca, g. cæ: fœnifex, g. ficis, m.
hoypper/hoystok. Meta fœni.
hoyschele/hoyschuere/hoyselder/hoystal/hoytas/hoytreem. Fœnile, g. lis, n.
hoywagen. Veges fœni.
den hoywagen met pemant houden. Deludere aliquem. s. Bespotten. Adunco suspendere naso.
hubbelen/ *Fl.* huppelen. Saltitare, *p.* avi, *s.* atum. s. huppelen. Subsultare.
hucken/nederhucken. Sidere, subsidere, p. sedi, *s.* sessum: conquiescere, *p.* conquievi, *s.* etum; incurvari, p. vatus, *pass.* In terram se submittere.
al hupkende. Sidendo, subsidendo. *gerund.*
hucker. Reses, deses, g. sidis, m.
huckerken. Nanulus, myscelus, g. li; pusio, g. onis, m.
huckinge. Subsessio, g. onis, f.
huk-schouderen. Humeros contrahere.
hudsen. Panniculi, g. lorum, m. *pl. num.* s. hedsen. ut: Uyt hedsen maekt men pampier Ex panniculis conficitur charta.
huere/ als men iet huert. Conductio, g. onis, f.
huere die men verwoont. Pensio, g. onis, f.
huere die men verdient. Merces, g. cedis, f.
hueren. Conducere, *p.* duxi, *s.* ductum, r. *acc.*
huerlijk die iet huert. Conductor, g. oris; inquilinus, g. ni, m.
huerlink/ die gehuert is. Mercenarius, g. rii, m.
gehuert/ ofdat de huere aengaet. Meritorius, conductitius, a, um, o.
huericken/ *Fl.* cricken. Ruminare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
huggeren/van koude huyveren. Frigutire, p. tivi, *s.* titum.
hulke. *navis.* Oneraria, g. riæ; holcas, g. cadis, f.
hulde/getrouwigheyt. Fides, *p.* dei; fidelitas, g. tatis, f.
hulde/manschap/eed van getrouwigheyt. Fides clientelaris, obsequium clientelare s. Hommagie. ut: Sonder hommagie. Procul præstito juramento clientelaris fidei.
hulden den Landsheere. Obsequium & Fidem præstare Principi: Principem inaugurare *vel* initiare Principatu.
hultgifte. Coronarium, g. rii, n.
hulle/'t hulsel/hindoek. Capitium, g. tii, n.

plagula, g. læ: rica, calantica, cæ, vitta, g. tæ, f.
hullen. Ornare caput.
hulster. Cosmeta, g. tæ, f.
hulpe. *s.* helpe. Auxilium, ii, n.
hulsen ende hulsen. Vehementi tussi laborare.
hulst. Aquilenta, g. tæ; aquifolia, g. liæ, f. Ruscus silvestris.
hunckeren/na iet haecken. Cum affectu desiderare, *r. acc.*
hunckeren/ *Fl.* Hinnire, *p.* nivi & nii. *s.* nitum.
huppe/huppetub/ *Fl.* Upupa, g. pæ, f.
huppelen/huppen/opspringen. Saltitare, subsultare, persultare, *p.* avi, *s.* atum; exsilire, & subsilire, *p.* silui & silivi, *s.* sultum.
al huppelende. Subsultim, *adv.*
huppeler. Subsultor, g. oris, m.
hupper/ *Holl.* spinckhaen. Locusta, g. stæ, f.
huppelinge/gehuppel. Subsultio, g. onis, f.
hupsch. Pulcher, chra, chrum, o. s. Fraey/schoon. Bellus, a, um.
hurten. Pulsare, *p* avi, *s.* atum, *r. acc.* s. huyverten. Pultare, avi, atum.
hussen. Stigare, instigare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* s. Hisschen. Concitare, avi, atum.
huts/hutsinge. Concussus, g. sûs, m.
hutsen/hutselen. Quatere, tio *p.* quassi, *s* quassum; concutere, tio, *p.* cussi, *s.* cussum; quassare, conquassare, *p.* savi, *s.* atum. *reg. acc.*
huts-pot. Caro jurulenta *vel* jusculenta.
hutte. Casa, g. sæ, f. tugurium, g. rii; gurgustium, g. stii, n. mapalia, g. liorum, n. *pl. num.*
hutteken. Casula, g. læ, f. tuguriolum, g. li, n.
hyp/ *Holl.* wey. Serum lactis.
huyven/huybeken. Noctua, g. tuæ, ulula, g. læ, f. bubo, bonis, otus, g. i, m.
den huyven binnen houden/gebeynsen. Simulare, dissimulare, *p.* avi, *s.* atum.
hy weet synen huyven/i. hy is loos/snoode genoeg/hy kan syn selven wel behelpen. Sat cautus est; sat sibi consulere *vel* prospicere novit.
huycheln/sich gelaten/anders seggende anders peysen. Simulare, assimulare, *p.* avi, *s.* atum. Hypocritam agere, aliud in ore, aliud in pectore gerere.
huycheln/vleyen. s. Vleyen. ut: De meesters worden Canckers van de schoolen/ alsse de jeugd vleyen. præceptores fiunt scholarum carcinomata, qui juventi supparasitantur.
huycheler/hypocryt. Hypocrita, g. tæ, simulator, g. toris, m. Duplex animo.
huycheler/vleyer. s. Vleyer. Hypocrita, æ, m.
huychelrye/gebeynsthept. Hypocrisis, g. sis, simulatio, g. onis, f.

huycheln

huychelrye/ vleyinge. s. Vleyinge. Hypocrisis, is, f.
huyke. Chlæna, g. næ; palla, g. læ, f.
de huyke na den wint hangen/s. bevnsen/sich voegen na den tyt. Parere; assentiri; cedere; servire tempori: applicare se tempori: pro temporis ratione agere: parere *vel* consulere temporibus. Foro uti.
huyd/huyden. *Holl.* i heden. Hodie, *adv.*
huydig. *Holl.* Hodiernus, a, um, o.
den huydigen dagh/den dagh van huyden. Hodie, hodiernus dies.
huyd/vel. Cutis, g. tis, pellis, g. lis, f. corium, g. rii, n. exuviæ, g. viarum, f. *pl. num.*
met de huydt betalen. Lûere corio, *vel* tergo, *vel* corpore, *vel* pelle.
huydverbetten. Depsere corium: Subigere pelles.
huydverbetter. Coriarius, alutarius, g. rii, masc.
huydverbetterye. Coriaria, alutaria, g. riæ, f.
huysken. Vitula, g. læ, f.
huygh. Uva, g. væ; uvula, g. læ, f. columellæ inflammatio: columella procidua.
huyl *Fl.* upl. Ulula, g. læ, f.
huylen/weenen/kermen. Ululare, plorare, ejulare, *p.* avi, *s.* atum; lamentari, *p.* tatus, *s.* tatum, *dep.* plangere, *p.* planxi, *s.* planctum.
huyler. *Holl.* cygnus, g. ni, olor, g. loris, m.
huylinge/gehuyl. Ululatus, ejulatus, planctus, g. ûs, m. lamentum, g. ti, n.
huype/ *Holl.* Upupa, g. pæ, f.
huys/gebouw/wooninge. Domus, g. mûs, f. ædes, g. dium, f. *pl. num.*
huys/ huysgesin. Familia, g. liæ, domestici, g. corum, m. *pl. num.*
huys/geslachte/afkomste. Genus, g. neris, n. gens, g. gentis; stirps, g. stirpis, f.
't huys. *adv. in loco.* Domi.
't huys. *adv. in locum.* Domum.
van huys tot huys. Domesticatim, ostiatim. *adv.*
huys-armen. Egeni occulti.
huys-backen brood. Panis cibarius: panis secundarius.
huys-berdt. Intersignium ædium: insigne ædium: signum domus.
huys-brief. Inscriptio locandarum ædium.
huys-knecht. Famulus, g. li, m.
huys-dmp. Stillicidium, g. dii, n.
huyselijk. Parcus, a, um, o. frugi. *indecl.*
huyselyken. Frugaliter, *adv.*
huysen/herbergen. Recipere aliquem hospitio.
huys-genoot. Domesticus, a, um; familiaris, e, g. ris, o.
huys-gereetschap/huys-raet. Supellex, g. lectilis, f.

huysgesin. Familia, g. liæ, f. domestici, g. corum, m. *pl. num.*
huysgoden. Penates, g. tium, m. *pl. num.*
huysheere. Herus *vel* dominus dnmus.
huyshondt/ huysrekel. Canis domesticus.
huys houden. Alere familiam, administrare rem domesticam.
huyshouder. Oeconomus, g. mi, m.
huyshoudinge. Homo frugi.
huys houdinge. Oeconomia, g. miæ, f.
huyshuere. Pensio domus.
huysinge. Domicilium, g. lii; ædificium, g. cii, n.
huyskapelle. Lararium, g. rii, n.
huysken. Domuncula, ædicula, g. læ, f.
huysken/kasken. Theca, g. cæ, f.
huysvieden/inwooners van een huys. Inquilini, g. norum, m. *pl. num.*
huysvieden/boeren. Villici, rustici, g. corum: agricolæ, g. larum, m. *pl. num.*
huysmaert. Famula, ancilla, g. læ, f.
huysman. *s.* huysvieden. Coloni, orum. *pl. cujus singulare* colonus, i, m. Pater familias, g. tris familias. Ruricola, æ, m. Villicus, ci, m.
huysmeester. Oeconomus, g. mi, m.
huysmoeder. Mater familias, g. matris familias: matrona, g. næ, f.
huysraedt/ huysgerek/ huysstofferinge. Suppellex, g. lectilis, f. utensilia, g. lium, n. *pl. num.*
huysvier. Apparitor, g. toris, m.
huysslange. Coluber, g. bri, m.
huysslecke. Limax, g. macis, m.
huyssoekinge. Inquisitio per domicilia.
huysvader. Pater familias, g. patris familias, m.
huyt. *s.* huydt. Cutis, is, f.
huyve. Vitra, g. tæ, f.
huyve des ingewants. Omentum, g. ti, n.
huyven van eenen wagen. Tympanum, g. ni, n.
huyven bandt. Tænia, g. niæ, f.
huyveren/koude hebben. Frigutire, g. tivi, *s.* titum.
huyverigh. Frigutiens, g. tientis, o.
huyveringe. Tremor præ frigore.
huyveringe van de koortse. Fibris rigor; quercera febris.
hy. Ille, g. illius, d. illi: ipse, g. ipsius, d. ipsi, m. *Pronom.*
hy selve. Ipsemet, g. ipsiusmet, d. ipsimet, m. *pron.*
hy is het al selve. Ipse est.
hypocryt. Hypocrita, æ, m. *&c.*
hypocras/ *s.* Hipocras/ *&c.* Vinum Hippocraticum, aromatites, aromaticum, passum, melicraton.

Waermen vind J oft j is consonant/ende woordt gelesen vp na gelyck een g. maer J of i is vocael.

Jacinth-steen. Hyacinthus, g. thi, m. *gemma.*
Jack. *Fl.* Thorax, g. racis, m.
Jacke. *Fl.* Scutica, g. cæ, f.
Jacken. *Fl.* Flagellare scutică.
Jackener Auriga, g. gæ. m.
Jaegen. s. jagen. Venari, atus, *dep.*
Jacht. Venatus, g. tûs, m. venatio, g. tionis, f.
Jacht/jacht-schip. Liburnica, g. cæ, f.
Jachten/ pet benecrstigen. Studiose aliquid sectari.
Jachten/haesten. festinare, properare, accelerare, p. avi, s. atum.
Jacht-gaeren. Plagæ, g. garum, f. *pl. num.* cassis, g. sis, m.
Jacht-hondt. Canis venaticus: canis venator.
Jacht-hooren. Lituus, g. tui, m. Cornu venatorium.
Jachtich. Properus, festinus, præproperus, a, um, o.
Jacht-net. s. jacht-gaeren. ut: Spandt upt de jacht-gaerens. Expande casses.
Jachtpyke/jachtspiet/jachtstok. Venabulum.
Jachtvogel. Accipiter, g. pitris, m.
Jaer. Annus, g. ni, m.
Jaer-boeck. Annales, g. lium, *pl. num.*
Jaerkost. Annona, g. næ, f.
Jaerdicht. Versus chronographicus.
Jaergetyde/ 't jaersoen van 't jaer. Anni tempus.
Jaergetyde/ jaerfeeste. Sacra anniversaria, *pl. num.* anniversaria solemnitas: dies anniversarius: memoria anniversaria.
Jaergetyde van dooden. Annuæ parentationes.
Jaergetyde houden. Annua parentalia celebrare.
Jaerich/ van desen jaer. Hornus, a, um, o.
Jarich/ bejaert/ tot syne jaren ghekomen. Pubes, g. bis: majorennis, g. nis, m. Maturus annis.
Jaerigen tydt/ tydt van een jaer. Annus vertens, tempus annale, tempus unius anni.
Jaerlyks. Quotannis, annuatim, *adv.* Singulis annis.
Jaerlyks inkomen. Census, g. sûs, annuus reditus.
Jaerlink. Anniculus, g. li, m. Unius anni.
Jaerloon. Annuum stipendium.
Jaermarkt. Nundinæ, g. narum, f. *pl. num.*

Jaertanden. Gnomones jumentorum.
Jagen/ wild jagen. Venari, p. natus, s. natum, *dep. r. acc.* feras captare, insequi, sectare: feris insidiari.
Jagen/in de vlucht jagen. fugare, p. avi, s. atum. s. verjagen. in fugam conjicere, profligare.
Jagen/aenjagen/haestich voorts gaen, festinare, properare, p. avi, s. atum.
Jager. Venator, indagator, g. oris, m.
Jagerye/warande. Vivarium, g. rii, n.
Jagers gaeren. Plagæ, g. garum, f. *pl. num.* cassis, g. sis, m.
Jagerisse. Venatrix, g. tricis, f.
Jaloes/ een man die bedroeft is dat syne vrouw van eenen anderen gecaresseert wordt/ oft die daer achterdencken van heeft. Zelotypus, g. pi, m. Maritus zelotypus: vir laborans zelotypia.
Jaloese/een vrouwe die bedroefris/dat haren man een andere vrouwe caressert/ oft dse daer achterdenken van heeft. Zelotypa, g. pæ, f. Uxor zelotypa: mulier dolens maritum alienis amoribus implicatum: uxor pellicata suspectum habens maritum.
Jaloes/die grootelijks na het staet. Percupidus, perstudiosus, cupidissimus, studiosissimus, a, um, o. *reg. gen.*
Jaloes van syne eere. Famæ suæ studiosissimus.
Jaeloes om syne vrienden voort te helpen. Promovendorum amicorum percupidus; ardens studio provehendorum amicorum.
Jaloes/ bedroeft dat hy niet en is gelyk een ander. Æmulus, invidus, a, um, o. *r. gen. vel dat.*
Jaloesie/bedroefthepdt van een man oft de vrouwe/ dat syne partye van een ander gecaresseert wordt. Zelotypia, *g.* piæ, f. Ægritudo conjugis ob adamatum ab alieno conjugem.
Jaloesie van dat een ander heeft 't gene hy begeeren. Æmulatio, g. onis, f. *Ægritudo exeo quod alius iis potiatur quæ nos cupimus.*
Jaloesie/ begeerte om te doen't gene een ander doet. Æmulatio, g. onis, f. Studiosa imitatio.
Jammer/ellende. Miseria, g. riæ; ærumna, g. næ; calamitas, g. tatis, f.
't is jammer. Dolendum est; res deploranda.
Jammeren/ klermen. Lamentari. p. tatus, f. tatum, *dep.* s. Klermen. Quiritari, atus, *dep.*
Jammeren/ deeren. Misereri, p. sertus *vel* seritus, s. sertum, *dep. & aliquando* miserère, p. sertus, *&c. r. gen. solum, rarissimè dat.* misereseere, *sine part. aut sup. r. gen.* misereri, p. atus, s. atum, *reg. acc.*

my jammert/my deert. Miseret me, *reg. gen.* misereor, *r. gen.* doleo vicem, *r. gen.*
jammerlyck/dat deerlyck gaet. Lamentabilis, e, g. lis, o. Miserabilis, e, is, o.
jammerlyck geschrey/gejammer. Lamentatio, g. onis, f. lamentum, g. ti, neut.
jammerlycken. Miserabiliter, misere. *adv.* Miserandum in modum.
jancken/huylen. Ululare, p. avi, s. atum.
jancken als kinderen. Vagire, p. givi, s. gitum.
jancken als honden. Gannire, p. nivi, s. nitum.
jancker. Ululator, gannitor, g. oris, m.
janckinge/ gejanck. Vagitus, gannitus, g. us, m.
javelyne. Jaculum, spiculum, g. li, n. hasta, g. stæ, f.
ibenboom. *Holl.* Taxus, g. xi, f.
ick. Ego, g. mei, *d.* mihi. *acc.* me, o. *pronom.*
ick selve. Egomet; ego ipse.
idiot/ongeleert. Idiota, g. tæ, illiteratus, g. ti, m.
jecken. Exigere mensuram ad archetypon; menjuræ justum modum statuere ad archetypon: exigere mensuram ad primigenium exemplum.
jecke-maete. Archetypon mensuræ: archetypa mensura, prototypa mensura.
jeck-merck. Tudicula, g. læ, f.
jecke-wolle. Lapa succida, lana illota.
jeder/jederen/een jegelyck. Omnis, e, g. nis, quisque, quæque, quodque, g. cujusque, *d.* cuique; quilibet, quælibet, quodlibet, g. cujuslibet, *d.* cuilibet, unusquisque, unaquæque, unumquodque, g. uniuscujusque, *d.* unicuique. o.
jegelyck. s. jeder. Quivis, ævis, idvis, odvis, o. g. cujusvis, *d.* cuivis.
jemandt. Aliquis, aliqua, aliquod *vel* aliquid, g. alicujus, *d.* alicui; ullus, ulla, ullum, g. ullius, *d.* ulli; quispiam, quæpiam, quodpiam *vel* quidqiam, g. cujuspiam, *dat.* cuipiam, o.
jemer/ten minsten. Saltem, ut minimùm, *adv.*
jeneverbesie. Bacca juniperi.
jeneverboom. Juniperus, g. ri, f.
jent. Scitus, bellus, lepidus, a, um, o.
jeucken/ Prurire, p. rivi, s. ritum. Het jeuckt my. Prurio, *addito loco ut:* mynen buyck jeuckt my. Prurio ventrem *vel* ventre, venter morsicat, *&c.*
jeuckzel. Pruritus, g. tûs m. prurigo, g. ginis: morsicatio, g. onis, f.
jever. s. yver. Zelus, i, m.
jeught. Juventa, g. tæ: juventus, g. tutis; adolescentia, g. tiæ; pubertas, g. tatis, f.
syne jeught houden. Permanere in flore dæ ætate; æque esse vegetum.
jeughdich. Juvenilis, e, g. lis, vegetus, a, um; vigens, florens, g. entis, o.
jeughdicklyk. Juveniliter, vegetè, *adv.*
jewers/jewerings. Uspiam, ullibi, alicubi, *adv.*
Jydel/ledich daer niet en is. Inanis, e, g. nis; vacuus, a, um, o.
ydel/lichtveerdich. Levis, e, g. vis: vanus, frivolus, a, um, o.
ydel van hoofde/dweepachtich. Amens, demens, insipiens, desipiens, g. entis, delirus, a, um, o. Haud integer mentis.
ydeldarm. Intestinum jejunum.
ydeldarm/gulsigaert. Famelicus, gulosus, a, um: vorax, g. racis, o.
ydeltupte. Ambubaja, g. jæ, f. Mulier vana, vaniloqua, socors, negligens.
ydel/ledich maecken. Inanire, exinanire, p. nivi, s. nitum: vacuare, evacuare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
ydelen klap. Vaniloquium, turpiloquium, g. quii, n.
ydelheyt. Vanitas, inanitas, g. tatis. f.
ydelheyt van hoofde. Amentia, dementia, g. tiæ, f. delirium, g. rii, n.
ydelick. Vanè, inaniter, dementer, *adv.*
ydelinge. Vacuatio, evacuatio, exinanitio, g. onis, f.
yis. Glacies. g. ciei, f.
yachtigh. Glacialis, e, g. lis, o,
yebaene. s. baene. Planities glaciata.
yskout. Gelidissimus, frigidissimus, a, um, o.
ydzuppel/yskegel. Stiria, g. riæ, f.
ysgraeuw/ ysbael. Cæruleus instar glaciei.
yshondeken. Canis islandicus.
yssee. Mare glaciale.
yspore. Excentris, p. tris, f.
yser/ gebziesen. Glaciare, gelare, p. avi, s. atum.
ysbeen. Coxendix, g. dicis, f.
ysbeen. Os pubis; os pectinis.
yser. Ferrum, g. ri, n.
yseren/van yser. Ferreus, a, um, o.
yserkruydt. Verbena, g. næ, f.
yserman. Vir laboris, frigoris, inediæ, *&c.* tolerantissimus, patientissimus.
yserharr. Ferreus, aheneus, a, um, o.
yserlym. Ferrumen, g. minis, n. Glutinum ferri.
yservlecke. Macula ferruginea.
yservlecklich/ yserroestich. Ferrugineus, a, um, o.
yservryne. Ferrifodina, g. næ, f.
yserroest. Ferrugo. g. ginis, f.
yserbercken. Erinaceus, g. cei, m.
yserwerck. Ferramenta, g. torum, n. *pl. num.*
yver. s. jever. Æmulatio, onis, f.
imaginabel/ dat men kan verdencken: Cujus species in animo formari potest: quod cogita-

cogitatione fingi potest: cujus speciem mente informare possumus.

imaginaire/ inbeeldelijk/dat in de imaginatie gemaekt is/dat niet oprechtelyck is. Imaginarius, fictus, a, um, o.

imaginaire eere. Inane honoris simulacrum; vana dignitatis imago, effigies, umbra.

imaginatie/de verbeeldige cracht der ziele. Imaginatio, g. onis, f. Imaginem formatrix facultas: vis imaginativa.

imaginatie/de werckinge van dese kracht/ het verbeelden selve. Imaginatio, g. onis, f. Imaginum formatio: visorum in animo effictio, figuratio, formatio.

imaginatie/ 't gene dat de ziele verbeelt heeft. Species animo formata: animo expressa imago.

imaginatie/ gepeys. cogitatio, g. onis, f.

imaginatie/ opinie. Exillimatio, opinio, g. onis, f.

imaginatie/ wijsmaeckinge/ persuasie. Persuasio, g. onis, sententia, g. tiæ, f.

imaginatif/dat tot d'imaginatie dient/oft die imagineert. Imaginosus, a, um, o. informandis imaginibus idoneus.

imbyt. s. imbyt. Jentaculum, i, n.

imbroeilieren/verwarren/belemmeren. Implicare, p. plicui & plicavi, s. plicitum, & plicatum: intricare, p. cavi, s. catum, *r. acc.*

geimbrolleerde saecke/broelle-maekt. Res implexa, perplexa, negotium intricatum, involutum, plexum.

imiteren/ na volgen/ nae doen/ doen nae 't exempel van een ander. Imitari, æmulari, p. atus, s. atum, *dep.* sequi, p. secutus, *dep. r. acc.* alterius exemplum imitari.

imiteren/na by komen/'t gene dat men siet voor doen. Proximè imitari: imitando accedere.

immatriculeert/in het register opschryven. In album referre: adscribere corpori, in tabulas adscribere, *r. acc.*

immediatelyck/ terstondt. Continuè, confestim, statim, *ad. dep.* Nullâ interjectâ morâ.

immediatelyk/ sonder middelen van iet. Nullius alterius interpositu.

immediatelyk van den Prince. Ex ipsomet Principe: ex ipsius principis ore.

immers/ jae trouwens. Imò, quin immò, *adv.*

immers/ ten minsten. Tamen, saltem, *adv.*

immertoos? Tam citò?

impatient/ &c. s. **Onverduldig.** ut: **Hy is onverduldig over u traegheydt.** Est impatiens tarditatis tuæ.

impertinent/ ongerymt/ slordig/ onbeheflyck/ dupren propoost. Alienus, importunus: dissentaneus, a, um, o. Præsenti argumento & loco alienissimus.

een impertinent menschje. Ineptus, importunus, a, um, o.

impertinentelyck. Ineptè, importunè, *adv.*

impertinentie. Ineptia, g. tiæ: importunitas, g. tatis, f.

wat impertinentie is dit? Quæ hæc ineptia? quænam ista hæc est importunitas.

implooreren/ aenroepen/ herrelyck bidden. Implorare, p. avi, s. atum. Enixe rogare: intente postulare, *r. acc.*

importabel/ onverdragelyk. Intolerabilis, e, g. lis: intolerandus, a, um.

important/ daer vele aen gelegen is. Habens momentum & pondus: quod est non levis momenti: in quo est momentum & pondus: quod interest non mediocriter.

importantie/ gewichtigheyt. Momentum, g. ti: pondus, g. deris: caput, g. pitis, n. summa, g. mæ, f.

sake van importantie. Res gravis, negotium ingentis momenti.

importeren/belangen/bedragen/aen gelegen zyn. Interesse, interest: referre, refert. Momentum habere.

daer importeert veele aen. Magni interest; non leve momentum habet: magni est ponderis.

my importeert daer aen. Mei interest: mea interest.

daer importeren alle myne middelen aen. Omnis res mea familiaris in hoc vertitur *vel* periclitatur: omnium fortunarum mearum interest: mea interest: quanti sunt omnes meæ fortunæ.

importun/ moeyelyck. Molestus, importunus, a, um, o.

importuneren/dringen/overlasten/lastigh zyn/ importun vallen/moeyelyck zyn. Molestiam facessere, gravem esse, molestum esse: importunam molestiam creare. *r. dat.*

importunitey/ overlastg/ overdringing/ moeyelykheyt. Importunitas, g. tatis, molestia, g. tiæ, f.

importuneren/met moeyelykheyt bidden. Importunè flagitare: cum importunitate postulare: adhibere flagitandi importunitatem.

imposeren/bevelen/te laste leggen/ oplegen. imponere, p. posui, s. positum: mandare, p. avi, s. atum: injungere, p. junxi, s. junctum, *r. acc. rei & dat. pers.*

silentie/stilswyging belasten/imposeren. Silentium alicui injungere *vel* imponere

impossibel/ onmogelyck. Impossibilis, e, g. lis, o. Quod esse nequit: quod fieri nequit: quod vires superat: quod facultates excedit.

impost/ tribuit/ tol/schattingh/ insamelingh

ling. Vectigal, g. galis: tributum, g. ti, n.

impunitey/ ongestraftheyt/ straf byspeydt. Impunitas, g. tatis, f.

imputeren/wyten/aentygen/ toemeten/ toerekenen/de wyte van pet geven. Imputare, p. avi, s. atum; adscribere, p. scripsi, s. scriptum; tribuere, p. bui, s. butum, *r. acc. rei & dat. pers.*

in/ in *præp. reg. abl. cum quietem significat: ac cum motum.* intra *præp. reg. acc.*

indien/ by aldien. Si, quòd si, modò.

in gevalle. Simodo, dummodò, si forte, *adv.*

inadvertentie/onbedachtsaemheydt/reutelooshey/achteloosheyt/ onbedachtsheydt. Incogitantia, inconsiderantia, imprudentia, g. tiæ, f.

by inadvertentie faute doen. Per imprudentiam labi *vel* peccare: imprudentiâ *vel* inconsiderantiâ errare.

inargh. Perversissimus, a, um, o.

inbeelden. Imaginari, p. atus, s. atum; *dep. r. acc. rei.* Animo fingere; cogitatione percipere. s. inimagineren. ut: **Daer zynder/ die de dingen gelyckformig worden/ dieselfeer imagineren.** Plerique rebus conformantur, quas imaginantur.

inbeeldinge/ s. **Imaginatie.** Imaginatio, g. onis, phantasia, g. siæ, f. phantasma, g. matis, n.

inbyt. Jentaculum, g. li, n.

inbyten. Jentare, p. avi, s. atum. Sumere jentaculum.

inbyten in iet. Admordere, p. mordi, s. morsum, *r. acc.*

inblaesen. Inspirare, p. avi, s. atum. *reg. acc. rei & dat. pers.*

inblasen/ ingeven. Suggerere, p. gessi, s. gestum, *r. acc. rei & dat. pers.*

inblasinge. Inspiratio, inflatio, g. onis, f. inspiratus, g. tûs, m.

inblasinge/ instekinge. Suggestio, g. onis, f.

inblaser. Inspirator, g. oris, m.

inblaser/ insteker. Suggestor, g. oris, m.

inblyde. perlætus, a, um, o.

inboogen. Incurvare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

Inborelink. Indigena, g. næ, masc.

inborste. Indoles, g. lis, f.

inborstigh. Fervidus, studiosus, a, um; acer, acris, acre, g. acris, o.

inborstighlyck. Enixè, studiosè, acriter, *adv.* Summo conatu: manibus pedibusque.

inborstigheyt. Animi fervor: intimum cordis penetrale.

inbraecke. *Fl.* Delictum, g. cti, n. **Yn heeft inbrake gedaen.** Delictum commisit, jura violavit, leges intregit.

inbraeke. Irruptio, incursio, g. onis: irruptus, g. tûs, f.

inbraeke doen. *Fl.* Delictum committere, legem infringere.

inbrake doen/inbreken/inval doen. Irrumpere, p. rupi, s. ruptum, irruere, p. rui, s. rutum. *reg. acc. cum In.*

inbracke der wateren. Illuvies, g. vici, f.

inbranden. Inurere, p. inussi, s. ustum, *r. acc. rei & dat. pers.*

inbreecken. Effringere, p. fregi, s. fractum, *r. acc.*

den koop inbreken. Rescindere emptionem *vel* contractum.

inbreken. s. **inbraecke doen.** Irrumpere, rupi, ruptum. Cum impetu & violentiâ ingredi.

inbreker. Effractor, g. oris, m.

inbrengen/binnen brengen. Inferre, fero, p. tuli, s. latum; introducere, p. duxi, s. ductum, *r. acc.*

incarnaet/incarnadin/ lyfverwe. Roseus color: ex rubro albicans; dilutus murex; ostrum dilutius.

incarneren/ doen vleesch wassen. Carnem ciere *vel* excitare; carnem inducere; carnem elicere; carne vestire *vel* tegere.

incarneren een bloot been. Ossi nudo carnem ingenerare *vel* inducere: in arente osse carnem excitare *vel* ciere.

incarnatie/menschwerdingh/vleeschwordingh/ beblepschingh/ inblepschingh/ verweckinge van jonck ende nieuw vleesch. Novæ carnis evocatio: excitatæ carnis inductio, Incarnatio, onis, f.

incarnatie/rydtschrift/talschrift/gedicht oft beers daer de uytstreckende ende telende letteren seker getal uytbrengen. Chronostichum, g. chi; chronographicum, g. ci, n.

incident/inval/voorval/bval. Casus, eventus, g. ûs, m. eventum, g. ti, n.

Incisie/opening/door-snyden/insnyding/ doorsnydingh/ opsnydingh. Incisio, g. g. onis, incisura, g. ræ, f.

een aposteumie by incisie openen. Abscessum incidere: abscessum scalpello incidere: apostema scalpro aperire.

incivyl/niet voorsichtich/boersch. Inurbanus, rusticus, subrusticus, a, um; subagrestis, e, g. is, o.

incivilyk. Inurbanè, inhumanè. *adv.* Rusticum in morem.

iemanden incivilyck tracteren. Duriùs aliquem excipere, *vel* tractare *vel* habere.

Inckt. Atramentum, g. ti, n.

Inckt-pot. Atramentarium, g. rii, n.

in-klemp. Ferminutus, a, um, o.

inclinatie/genegentheyt. Propensio, g. onis, proclivitas, g. tatis, f.

natuerlycke Inclinatie. Naturæ propensio; naturalis proclivitas: propensio animi: ad quidpiam habitus.

inclineren/ tot iet genepght zijn. Inclinari, p. atus, s. atum, *pass.* propendere, p. pendi, s. pensum, *sc.* ad *vel* in aliquid.

incloppen. s. inslaen. Incutere, cussi, cussum.

incnoopen. Innectere, p. nexui, s. nexum, *r. acc.*

incomelink. Advena, g. næ, masc.

incomen. Intrare, p. avi, s. atum; ingredi, dior, p. gressus, *dep. r. acc.*

incomende goedt. Reditus, census, g. ûs, m. Annuus proventus.

incom-geldt. Hagogicum, g. ci, n.

incomste. Introitus, g. tûs, m. ingressio, g. onis, f.

incommoderen/ ontrijden / verongemacken/ ongelegentheydt maken. Vexare, divexare, infestare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

incommoditeyt/ongerijf/ongemack/ongelegentheyt. Incommodum, g. di, m. incommoditas, g. tatis, f.

incomparabel/onbergelijkelijk. Incomparabilis, e, g. lis. Cui nemo æquari, comparari, conferri jure possit.

incomparatibelijk/ sonder comparatie. Extra omnem rationem comparationis: citra comparationem: seclusâ omni comparatione.

incompatibel/ onverdzagelijk/onlijdelijk/ dat met een ander niet kan bestaen. Insociabilis, e, g. lis, o. impos consociationis: socialitatis intolerans: societatis impotens: cui cum altero societatis *vel* consortium esse non potest.

incompatibelijk. Extra omnem consociationem: citra omnem socialitatem.

incompetentie. Jurisdictionis penuria *vel* defectus; legitimi juris inopia.

incompetentie van de Rechter. Non legitima judicis potestas: non idonea judicis jurisdictio.

incompetent/onbehoozlijk. Non legitimus non legitimæ potestatis: haud idoneæ jurisdictionis.

incompetente Rechter. Judex non legitimus: haud idoneæ jurisdictionis judex.

van den incompetenten Rechter appelleren. Excipere non legitimum judicem: judicem, ut non suum, ut non legitimum recusare, rejicere.

inconvenient / inval / onover-een-komstich/ongelijk/ongeval. Incommodium, g. dii; Infortunium, g. nii, n. calamitas, g. tatis, f. adversus casus.

incoop. Emptio, coëmptio, g. onis, f.

incoopen. Emere, coëmere, p. emi, s. emptum, *r. acc.*

incooper. Emptor, mercator, g. oris, m.

incorrect/ onverbetert / gebreckelijk / vol fauten. Mendosus, vitiosus, a, um, o.

ut: Veele jongens zijn so vol ondeughden als eenige boecken vol fauten. Multi pueri sunt tam vitiosi quam libri aliquam multi mendosi.

incorrigibel. Desperatæ emendationis homo: nullam spem faciens melioris frugis.

incoudt. Prægelidus, præfrigidus, a, um, o.

incruppen / crimpen. Contrahi, p. tractus; arctari, p. tatus, *pass.*

incruppen / insluppen. Irrepere, p. repsi, s. reptum.

incrulpabel/onstraffelijck. Innocens, g. centis; innoxius, a, um, o. Expers culpæ *vel* noxæ.

incurabel / ongeneeslijck. Insanabilis, e, g. lis, o. Desperatæ sanationis.

indacht. Recordatio, g. onis: memoria, g. riæ, f.

indachtigh. Memor, g. moris, o. *reg. gen.*

indachtich zijn. s. gedencken. Meminisse.

indecken. Integere, p. texi, s. tectum. *r. acc.*

indifferent/die bzp en tusschen beyden is. In quamvis partem liber ac solutus; utrimque ex æquo solutus.

indifferent tot geluck ende tegenspoedt. Libero ad prospera vel adversa animo; utroque paratus animus sive ad prospera sive ad adversa.

indifferent / onderscheydelijck / onderscheydelijck/onderscheelich/ eenderley/ eben eens / dat men sus oft soo nemen kan. Indifferens, g. tentis; anceps, g. cipitis: medius, a, um, o.

indifferentelijck/eben wel gemoet/ soo tot het een als tot het ander. Indifferenter, indiscriminatim, *adv.* In quamlibet ex æquo partem: nullo delectu: nullo discrimine.

indifferentie/ gheselteniſſe van den wille ende affectie noch na d'een oft d'ander syde hellende. In medio positus animus: neutro proclivis voluntas.

indifferentie/onverscheelichedt/de conditie van pet dat men sus of soo nemen kan. Rei indifferentis habitus: rei mediæ ratio: anceps rei habitus.

indignatie/ graunschap. Indignatio, g. onis, f.

indirectelijck/ crom-weeghs/ aberrechts. Oblique, indirecte, *adv.*

indiscreet /qualijck bezaden. Improvidus, inconsideratus, inconsultus, a, um, o.

indiscreet/onbedacht. Præceps, g. cipitis: temerarius, a, um, o.

indiscretie/onbescheydenheyt/ faute van beradinge. Imprudentia, inconsiderantia, g. tiæ, f.

indiscretie. Temeritas, g. tatis: præcipitantia, g. tiæ, f.

indiscretelijck/ onbedachtelijck. Incautè, imprudenter, inconsideratè, inconsultè, temere, *adv.* Præcipiti animo: præcipitante animo.

indoen. Inferre *p.* ferui, *s.* fertum; inferre, fero, *p.* intuli, *s.* illatum: imponere, *p.* posui, *s.* situm; immittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc. rei & dat. pers.*

indoopen. Intingere, *p.* tinxi, *s.* tinctum, *r. acc. rei & dat. pers.*

indozre. Peraridus, a, um, o.

indouwen. Intrudere, *p.* trusi, *s.* trusum; impellere, *p.* impuli, *s.* impulsum; ingerere, *p.* gessi, *s.* gestum, *r. acc.*

indouwinge. Intrusio, ingestio, g. onis, f.

indzagen. Inferre, introferre, fero, *p.* intuli & introtuli, illatum & introlatum, importare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

indzyden. Adigere, *p.* adegi, *s.* adactum, *r. acc.*

indzincken. Imbibere, *p.* ibi, s. bibitum; haurire, *p.* hausi, s. haustum, *r. acc.*

indzingen. Intrudere, *p.* trusi, *s.* trusum: penetrare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc. cum In.*

sijn selven in office indzingen. Ingerere se: intrudere se.

indzoebe. Pertristis, e, g. is, o.

indzoogе. peraridus, a, um, o.

indzucken. Imprimere, *p.* pressi, *s.* pressum, *r. acc.*

indzuppen. Instillare, *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.*

Infaem/eertoos. Infamis, e, g. mis, o. Famâ deminutus; existimatione minutus: qui excidit famâ & existimatione.

Infaem / dat infaeme bpbzenght. Ignominiosus, probrosus, a, um, o.

Infamatie. Ignominæ notatio: inusta infamiæ nota.

Infameren. Infamare, *p.* avi, *s.* atum; ignominiâ afficere *vel* alpergere ignominiâ notare, *r. acc.*

Infamie/ eerrobing/schantbleck. Ignominia, g. niæ: infamia, g. miæ, f. dedecus, g. decoris, opprobrium, g. brii, n.

Infantrye/kryghsbolck te voet. Pedites, g. tum, m. *pl. num* peditatus, g. tûs, m.

infect. Putidus, afflatus, infectus, contactus, a, um, o.

infecteren/besmetten. Inficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum, *r. acc.* Tetrâ contagione inficere: diro contactu corrumpere, *r. acc.* luem inducere: labem inferre, *r. dat.*

infectie. Tabes, g. tabis, contagio, g. onis, f. rabum, g. bi, n.

infestatie/quellinge. Vexatio, g. onis, f.

infesteren/beledigen/becommeren/quellen. Vexare, divexare, infestare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Inflammatie/ ontstekinge van eenigen humeur in 't lichaem. Inflammatio, g. onis:

phlegmone, g. nes, f.

inflammatie verstoeten. Inflammationem sedare: phlegmonem reprimere.

influentie/indloepinge/indloet. Influxus, g. us, m. Cœlestis proprietatis in terrena influxus; cœlestis cujusdam virtutis in res terrenas infusus.

informatie/kondschap/berneemschrift/onderzoeck. Inquisitio, investigatio, g. onis, f.

informatie / advijs / onderwijs / bericht kennis/onderrechtinge/ beschepdt. Documentum, g. ti, n. documenta, g. torum, *n. pl. num.*

informatie nemen tegen eenige misdadigers. De crimine quærere, inquirere, quæstionem instituere: in reum inquirere, de reo quærere, quæstionem habêre de aliquo: cognoscere de actis alicujus.

informatien/pampieren/inhoudende de informatie / genomen tegen iemandt. Inquisitionis commentarius: perscriptæ inquisitionis tabulæ.

informeren/instructie geben. Docêre, edocêre, *p.* cui, *s.* doctum, monêre, commonêre, *p.* nui, *s.* nitum, *r. duos acc. vel acc. & abl. cum De.*

informeren / informatie nemen. *vide supra.*

infraep. Perpulcher, chra, chrum, o.

ingaen/binnen gaen. Intrare, *p.* avi, *s.* atum: introire, *p.* ivi, *s.* itum: ingredi, dior, *p.* gressus, *dep. r. acc. solum, vel acc. cum In.*

ingaen/beginnen. Incipere, pio, *p.* cepi, *s.* ceptum; ut: **De huere gaet in/** *&c.* conductio incipit, *&c.*

inganck/ het innegaen. Introitus, aditus, ingressus, g. sus, m.

ingaen/het bozderste deel daer men langs inkomt. Vestibulum, g. li, n.

ingenieus/geestig. Ingeniosus, a, um, o. ingenio præditus, ingenio valens: benè ab ingenio paratus.

ingenieus/sinrijck/scherpsinnig. Acutus, argutus, a, um, o. solers, g. lertis, o.

ingenieur/die pet practiseert. Excogitandi architectus; inveniendi artifex.

ingenieur. Rei militaris architectus, rei castrensis architecton: bellicarum machinationum architectus.

ingenieuselijck. Ingeniosè, acutè, argutè, subtiliter, solerter, *adv.*

ingelegen van kindt. Puerpera, g. ræ, f.

ingelepdt. Insitivus, a, um, o.

ingelepdt plabepssel. pavimentum vermiculatum, *sive* tessellatum.

Ingelepdt werck. Emblema vermiculatum: opus musivum, segmentatum.

Ingeseten des Landts. Indigena, g. næ, m.

Ingeseten der Stadt. Oppidanus, g. ni, m.

ingesoden wijn. Defrutum, g. ti, n; sapa, g. pæ, f.

ingesouten visch. Pisces muriâ conditi.
ingevallen/ vermagert. Strigosus, a, um, o.
ingeven. Suggerere, p. gessi, s. gestum, *r. dat.*
ingever. Suggestor, g. oris, m.
ingevinge. Suggestio, g. onis, f.
ingevinge des H. Geest. Divinus afflatus: divina inspiratio.
ingewandt. Intestina, g. norum; viscera, g. rum: exta, g. torum, n. *pl. num.*
ingewandt-net. Omentum, g. ti, n.
ingierich. Peravarus, a, um, o.
ingieten. Infundere, p. fudi, s. fusum, *r. acc.*
ingoedt. Perbonus, a, um, o.
ingorden. Substringere, p. strinxi, s. strictum, *r. acc.*
ingraeven. Infodere, dio, p. fodi, s. fossum, *r. acc.*
ingroen. Perviridis, g. dis, o.
ingroeven. Insculpere, p. sculpsi, s. sculptum.
ingroevinge. Incisio, g. onis, f.
inhabil / onbequaem. Inhabilis, e, g. lis; ineptus, inidoneus, a, um, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*
verklaert inhabil tot Staten ende Officien. Omni publicâ munerum gestione inhibitus, prohibitus; publicorum munerum administratione interdictus, *vel* summotus.
inhabiliteyt/onbequaemheyt. Ineptitudo, g. dinis, f. Inhabilis facultas.
inhael/ inleydinge. Inductio, g. onis, f.
inhael/ flock. Haustus, g. ûs, m.
inhaelen/ inleyden. Inducere, introducere, p. duxi, s. ductum, *r. acc.*
inhaelen / inslicken. Haurire, p. hausi, s. haustum; deglutire, p. tivi & tii, s. titum, *r. acc.*
inhaelen / ontfangen. ut: Sienten oft schattingen inhaelen. Colligere reditus *vel* exactiones.
inhaeler van beden oft schattingen. Coactor exactionum; collector vectigalium.
inham. Sinus, g. nûs, m.
inhebben/inhouden. Tenere, continere, p. tinui, s. tentum, *r. acc.*
inhert. Præfervidus, a, um, o.
inheemsch. Domesticus, a, um, o.
inheemsche oorloge. Bellum civile, intestinum.
inhiberen/ verbieden / hinderen. Prohibêre, inhibere, p. bui, s. bitum; vetare, p. tui, s. titum, interdicere, p. dixi, s. dictum, *r. acc.*
inhibitie/ verbodt. Interdictio, g. onis, f. interdictum, g. cti, n.
inhouden/ begrypen. Capere, pio, p. cepi, s. captum: tenere, comtinere, p. nui, s. tentum, *r. acc.*

inhouden/ wederhouden. Cohibere, p. bui, s. bitum, reprimere, comprimere, p. pressi, s. pressum, *r. acc.*
inhouden/ niet uptgeven/ achter-houden. Suprimere, p. pressi, s. pressum, *r. acc.*
inhoudt. Contentum, g. ti, n.
inhoudt des boecks. Argumentum libri: periocha libri.
inhups. Telonium, g. nii, n.
injurie op woorden. Convitium, g. tii, maledictum, g. cti, n.
injurieren / verongelyncken/ hoonen. Alterum convitio afficere, figere, pungere; alteri convitium facere, alterum maledicto impetere, incessere.
injurie met wercken. Injuria, g. riæ, f.
injurie met smade. Contumelia, g. liæ, f.
grootelycks injurieren. Atrox convitium facere alicui; graviore maledicto quempiam appetere.
injurieus. Maledicus, a, um, o, convitiator, g. oris, m.
injurieuselyck. Injuriâ; per injuriam.
inlaeten. Admittere, intromittere, p. misi, s. missum, *r. acc.*
Inlander. Indigena, g. næ, m.
Inlandisch. Patrius, a, um, o.
inlecksel. Perturpis, e, g. pis, o.
inleggen/ tusschen beyden borgen. Imponere p. posui, s. positum; inserere, p. serui, s. sertum, *r. acc.*
inlegsel. Insitum, g. ti, n.
inleggen / enger maken. Arctare, p. avi, s. atum; contrahere, p. traxi, tractum, *r. acc.*
inleyden. Inducere, introducere, p. duxi. s. ductum, *r. acc.*
inlicht/ Perchatus, a, um, o.
inliggen van kinde. Esse puerperam; esse in puerperio.
inlyven. Incorporare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
inlyvinge. Incorporatio, g. onis, f.
inloop. Incursus, g. sûs, m. incursio, g. onis, f.
inloop der wateren. Eluvio, g. onis, f.
inlooven. Incurrere, p. curri, s. cursum: irruere, p. rui, s. rutum.
inmanen schulden. Exigere nomina.
inmaner. Coactor, g. oris m.
inmengen. Immiscere, p. scui, s. mistum & mixtum, *r. acc. rei & dat. pers.*
inmenginge. Immixtio, g. onis, f.
innemen/ winnen. Capere, pio, p. cepi, s. captum: occupare, expugnare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
innemen/ in huys nemen. Recipere, pio, p. cepi, s. ceptum. Domo excipere, in domum suscipere, *r. acc.*

ins

innemen / nutten. Sumere, p. sumsi, s. sumptum, *r. acc.*
inneinen. Colligere, p. legi, s. lectum: cogere, p. coegi, s. coactum, *r. acc.*
innig. Attentus, intentus, religiosus, a, um, o.
innichept. Attentio, meditatio, g. onis, f.
innigh yck. Intentè, intimè, medullitus, *adv.*
inpacken. Illigare in fascem.
inplanten. Inserere, p. sevi, s. situm. *r. acc.*
Inquisiteur / ondersoecker / ondersoekmeester/ ketternieester / geloofs ondersoecker. Inquisitor fidei. Quæstor de rebus fidei.
Inquisitie/ ondersoek. Inquisitio, investigatio, pervestigatio, g. onis, f.
d'Inquisitie / 't officie van de Inquisiteurs. Inquisitorum jurisdictio, inquisitorum fidei potestas.
d'inquisitie / d'officiers van d'Inquisitie. Inquisitores fidei; Quæstores fidei, inquisitorum collegium.
in d'Inquisitie gebracht worden. Arcessi de fide apud Quæsitores: de fidei rebus ad inquisitores vocari.
in roepen/doen binnen komen. Introvocare, p. avi, s. atum.
introepen/voor Recht roepen. Proclamare, p. avi, s. atum. Publicâ præconis voce in jus vocare, *r. acc.*
introepen herroepen. Revocare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
inschenken. Infundere, p. fudi, s. fusum, *reg. acc.*
inschieten/inlappen. Insuere, p. sui, s. sutum, *r. acc.*
inschieten/ onderloopen / toeschieten. Invadere, p. vasi, s. vasum, *r. acc.*
inschieten synen keikelaer / sterven. Vitâ privari: vitâ exui: vitam amittere *vel* perdere. s. Sterven. Discedere è vita, ex vita: evolare ex corporum vinculis tanquam ex carcere. Exire de vita, è vita. Extingui. Exspirare.
Hy stierf aen een quade quetsuere. Gravi vulnere exanimabatur.
inschryven. Inscribere, adscribere, p. scripsi, scriptum, *r. acc. rei & dat loci.*
sich laeten inschryven als soldaet. Dare nomen militiæ.
Inscriptie / opschrift. Epigraphe, g. phes: inscriptio, g. onis, f.
inschudden. Infundere, p. fudi, s. fusum, *r. acc.*
inschenken. Immergere, p. mersi, s. sum, *reg. acc. rei & dat. pers. vel acc. rei & acc. pers, cum In.*
inseiten / iewers invoegen. Imponere, p. posui, s. positum; inserere, p. serui, s. sertum, *r. acc. rei & acc. pers. cum In.*

insetten. Deponere, p. posui, s. positum, *r. acc. ut:* Ick hebbe den pot tot Peters ingeset. Ollam ad Petri ædes deposui.
inseiten / instellen/ ordonneren. Statuere, constituere, instituere, p. tui, s. tutum, *reg. acc.* s. instellen/ ordonneren.
inseiten / in eens anders plaetse stellen. Substituere aliquem alteri.
insettinge/ schattinge. Exactio, onis, *vulgò* impositio.
Insettinge / ordonnantie. Constitutio, g. onis, f. decretum, g. ti; dogma, g. matis, n. *vulgò* statutum, g. ti, n.
Inselsel. Opus intextile.
insgelyks. Similiter, *adv.*
insicht/ aensien. Intuitus, adspectus, g. tûs, m. impectio, g. onis, f.
insicht/ regard/ opsien. Respectus, g. ûs, ratio, g. onis: causa, g. sæ, f. nomen, g. minis, n.
ten insicht van my. Meâ causâ; meo nomine.
ten insicht van den Hemel. Habitâ ratione cœli: si cœlo contuleris; si conferas *vel* comparas cœlo: cœlo collatum, *&c.*
insieden. Decoquere, p. coxi, s. coctum, *r. acc.* Coquendo adsumere.
laeten insieden op het derde. Decoquere ad trientem, *&c.*
insiedsel. Decoctum, g. cti, n.
insien/ aenmerken. Intueri & intui, p. tuitus, *dep.* inspicere, cio, p. spexi, spectum: considerare, p. avi, s. atum, expendere, p. pendi, s. pensum, *r. acc.*
insinken. Labi, collabi, p. lapsus, *dep part.* lapsurus; concidere, p. cidi, s. concâsum.
Insinuatie/ wetenschap om het hert ende de gonste van een ander te winnen. Insinuatio, g. onis, f. Callida ratio subeundi animos aliorum, artificiosa industria alienæ benevolentiæ captandæ, promerendæ, conciliandæ, ineundæ: insinuatio in aliorum benevolentiam.
Insinuatie / 't opschryven van eenige acten in de Greffie. Relatio in acta: perscriptio in actis, *vel* in publicis commentariis.
Insinuatie / rechtelyke wete. Relatio judicia. s. Intimatie & intimeren. ut: Hy heeft het u door wettelycke intimatie geintimeert. Legitimâ denunciatione tibi denunciavit.
sich Insinueren/ indringen / invlyden/ inschuyven/ inboesemen/ in iemandts gratie/ iemandts gunste winnen. Insinuare se in gratiam alicujus, concilia sibi alterius benevolentiam & favorem: sensim irrepere in alicujus benevolentiam.
Insinueren / registreren. In acta refer-

re: in commentarios referre.

Inſinueren/inſinuatie doen/de wete lacten/ te kennengeven/ aenmelden/ verwittigen. Legitimè indicare: rite significare.

inſlag. Inſertio, g. onis, f.

inſlag/weder-dzaet. Trama, g. mæ, f.

inſlag ſpoele. Panus, g. ni, m.

inſlaen ut: Den kop inſlaen. Caput confringere *vel* contundere.

inſlaen/inſmyten. Incutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum: impingere, p. impegi, ſ. pactum: intrudere, p. truſi, ſ. truſum: adigere, p. adegi, ſ. adactum, *reg. acc.*

inſlaen den wederdzaet. Tramam intexere: ordiri telam.

inſlaen/ter zyden afgaen. Divertere, p. verti, ſ. verſum: diverti, p. verſus, *dep.* recipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum.

laet ons hier langhs inſlaen. Hac divertamus *vel* divertamur: huc nos recipiamus.

inſlicken. Deglutire, p. tivi & ſ. titum, *r. acc,*

inſlickinge. Deglutitio, g. onis, f.

inſlupten. Includere, p. cluſi, ſ. cluſum, *r. acc.*

inſluptinge. Incluſio, g. onis, f.

inſmyten. ſ. inſlaen. Incutere, cuſſi, ſum.

inſnyden. Incidere, cido, p. cidi, ſ. ciſum, *reg. acc.*

inſnydſel. Inciſio, g. onis, inciſura, g. ræ, f.

inſoet. Prædulcis, e, g. cis, o.

inſout. Præſalſus, a, um, o.

inſpannen. Intendere, p. tendi, ſ. tenſum, *reg. acc.*

inſpannen de peerden. Jungere equos.

inſpannen/beginnen. Wy ſpannen eerſt in. Incipimus primùm.

ghy zyt wel ingeſpannen/ ghy hebt wel begonſt. Egregium ſanè veſtrum eſt auſpicium.

ghy zyt wel ingeſpannen/ghy paſt wel op malkander. Optimè juncti eſtis: optimum eſt veſtrum conſortium.

Inſpiratie. ſ. **Inſpraecke/ Aenblaeſing/ inblaeſing/ ingeving/dzift.** Inſpiratio, onis, f.

Inſpireren/deziele verlichten door de binnenſte inſpraecke. Cælitus adſpirare, inſpirare: divinitus afflare, infundere, ſuggerere.

Inſpireren/bewegen tot iet door een Godtdelycke inſpraake. Divinitus concitare, movere; divino afflatu animum ciere.

inſpouwen. Inſpuere, p. ſpui, ſ. inſputum, *reg. acc. cum In.*

inſpraecke. Inſpiratio, g. onis, ſ. inſtinctus, g. ctûs. m.

Inſpraeck des H. Geeſts. Oraculum Spiritus ſancti; inſtinctus divinus; divinus motus: divina commotio; divinus afflatus, animi divina illuſtratio; animo afflatum Dei oraculum.

inſpringen. Inſilire, *p.* livi & lii, *ſ.* inſultum, *r. acc. cum In.*

inſtabel/onbeſtandig. Inconſtans, g. antis: varius, a, um: mutabilis, e, g. lis, o.

inſtaen/op pet vaſt ſtaen. Inſiſtere, *p.* inſtiti, *ſ.* inſtitum, *reg. dat.*

inſtaen/ *Fl.* **goedt doen.** Compenſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

inſtandt doen. *Idem.*

inſtaen voor jemandt. Spondere pro aliquo vadimonium promittere.

inſtalleren/in poſſeſſie van pet ſtellen. Mittere in poſſeſſionem; inducere in poſſeſſionem.

inſtalleren tot een officie. In publicum munus inducere, introducere muneri publico, initiare: ineundo muneri inducere, *r. acc.*

inſtampen. Inculcare, *p.* avi, *ſ.* atum; infarcire, *p.* farſi, *ſ.* fartum, *r. acc.*

inſtant/ oogenblick. Momentum, g. ti, n. Punctum temporis.

inſtantelyck. Inſtanter, enixè, vehementer, *adv.*

inſtantelyck verſoecken. Inſtanter rogare: enixe precari: vehementer petere, etiam atque etiam rogare.

inſtantie/ aenhouding/ gedueriheydt/ volſtandigheydt/ heftigh verbolgh van pet. Contentio, g. onis, conatus, g. tûs, nixus, g. us, m.

Inſtantie doen. ſ. **Inſtantelyck verſoecken.** Obnixè rogare.

Inſtantie/tegenſeggen. Objectio, g. onis, f. Dictum dicto relatum: dictum contrario dicto redditum: objectum aſſerenti repugnans dictum.

inſteken/jewers inſteken. Infigere, *p.* fixi, *ſ.* fixum, intrudere, *p.* truſi, *ſ.* truſum; ingerere, *p.* geſſi, *ſ.* geſtum, *r. acc. cum In.*

inſteken/inblaſen. Suggerere, *p.* geſſi, *ſ.* geſtum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

inſtellen/ordonneren. Conſtituere, inſtituere, *p.* ſtitui, *ſ.* ſtitutum, *reg. acc.*

inſteller. Inſtitutor, auctor, g. oris, m.

inſtellinge/inſtel. Inſtitutio, conſtitutio, g. onis, f.

inſtellen in ſyne plaetſe. Subſtituere *p.* tui, *ſ.* tutum; ſufficere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum; ſubrogare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Subſtituere ſibi aliquem.

inſtooten. Intrudere, *p.* truſi. *ſ.* truſum; impellere, *p.* impuli, *ſ.* pulſum, *r. acc.*

Inſtructie/onderwys. Informatio, inſtitutio, inſtructio, g. onis; diſciplina, g. næ, f.

inſtructie/bevel. Mandatum, documentum, g. ti, n.

Inſtructie van de Ambaſſadeurs. Commentarius Legatorum.

Inſtructie van 't pzoces. Inſtructio litis, litis ad cognitionem præparatio: cauſæ ad judicium apparatio.

inſtrueren/onderwyſen. Inſtituere, *p.* tui, *ſ.* tutum, informare, *p.* avi, *ſ.* atum; erudire, *p.* divi, *ſ.* ditum, *r. acc.*

inſtrueren 't pzoces. Litem inſtituere & ordinare: litem ad cognitionem inſtruere.

inſturment/werck-gerupg/wat het zy. Inſtrumentum, g. ti, n. arma, g. morum, *pl. num.*

inſtrument van muſiecke. Organum muſicum.

inſtrument van eenen Notaris. Munimentum & monumentum, g. ti, n.

inſtrumentael. Organicus, a, um.

inſuppen. Exſorbere, *p.* ſorbui, *ſine ſup. aliqui factunt ſupinum* ſorbitum, *vel p.* ſorpſi, *ſ.* ſorptum, *inuſitatè, r. acc.*

inſwart. Perniger, gra, grum, o.

inſwelgen. Deglutire, *p.* tivi & tii, *ſ.* titum, *r. acc.*

intelligentie/kondſchap/kennis/heymelyk verſtant ende belept met iemanden. Clandeſtinum cum aliquo commercium: clandeſtina communicatio.

intelligentie in des vyandts leger hebben. Habere in hoſtili exercitu, qui deferant hoſtium conſilia, *vel* qui ſecum participent omnia.

inten. ſ. **Enten.** Inſerere, rui, ſertum, inoculare, avi, atum.

intendit/het pzincipaelſte einde oft oogemerk van eene ſchzifture in Recht. Petitoris formula: actionis formula à petitore perſcripta: litis conceptio.

intenteren/aenleggen/ aennemen/ onderſtaen/ondernemen/een pzoces. Intendere actionem, intendere lites, *r. dat.* Vocare in jus, *r. acc.*

intentie/mepninge/oogwit/oogmerk/opſet/ opſetting/ voozneemen. Conſilium, g. lii; propoſitum, g. ti, n. animus, g. mi; finis, g. nis. m. cauſa, g. ſæ: mens, g. mentis, f.

intercederen/bemiddelen/tuſſchen ſteecken/ voozbidden/ iet verſoecken tot faveur van een ander. Aliquid alicui precibus petere, poſtulare, intercedere pro aliquo; deprecari pro aliquo.

interceſſie/bemiddeling/ verſpzake. Deprecatio, g. onis, f.

interceſſeren/beſchuldigen/verzoozten/vernaedeelen/ſchade doen. Incommodum afferre *vel* inferre: incommodo eſſe, *r. dat.*

ghy intereſſeert my aen myn goet/ aen myn eere/ &c. Rem familiarem, famam, honorem, *&c.* minuis, lædis: rei familiari, famæ, honori, *&c.* labem infers, *&c.*

geintereſſeert. Cujus intereſt: cujus refert: cujus res agitur, vertitur, periclitatur.

ik ben daer by geintereſſeert. In eo res mea non levis vertitur: mea refert: rei meæ jactura intercedit.

geintereſſeert zyn/ſchade lyden. Lædi, *p.* læſus, *paſſ.* incommodo affici.

Intereſt/ ſchade nadeel/ belang/ geldgewin/miſſing/ geld-derving. Damnum, g. ni: detrimentum, nocumentum, g. ti, n. jactura, g ræ, f.

Intereſt/ compenſatie van de ſchade die iemandt by pet lydt. Damni dati compenſatio; præſtatio quanti interfuit.

Intereſt/rente die den ſchuldenaer aen ſyn creditrur geeft voor laeter te betaelen dan 't behoort. Impendium, g. dii, n. impendium moræ in ſolvendo.

Intereſt/wocker. Uſura, g. ræ, f. fœnus, g. noris, n.

op Intereſt geven. Ad uſuram dare; ad uſuram commodare, *r. acc.*

op Intereſt nemen. Uſuram facere.

interineren. ſ. **Enterineren/geſtaden.** Poſtulationem judicialem pronis auribus exaudire, vel comprobare, judici exhibere comprobandum.

interlocutoir/ſententie interlocutoir. Præmiſtum definitivæ ſententiæ decretum.

interpellatie. Appellatio, admonitio, interpellatio, g. onis, f.

interpelleren/ tuſſchenſpreken/inſpreken/ vergen/behinderen/ verſoecken/ſommeren van wat het zy. Poſtulare, interpellare, *p.* avi, *ſ.* atum; poſcere, *p.* popoſci, *ſ.* poſcitum, *r. acc.*

interpelleren den ſchuldenaer/ hem maenen om te betalen. Debitorem appellare, admonêre, interpellare: pecuniam à debitore poſcere.

interpelleren ſyne partye om het geweſen te voldoen. Judicatum ab adverſario repoſcere: interpellare adverſarium ut judicatum ſolvat.

interpoſeren/ tuſſchen beyden ſtellen. Interjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum; interponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum, *r. acc.*

interpoſeren eene middels perſoone. Pacificatorem interponere, adhibere: medium pacificationis arbitrum interponere, adducere, adhibere.

interpoſeren d'autoriteyt van den Rechter. Magiſtratûs *aut* judicis nomen & auctoritatem interponere, aſſerere quod res fiat auctore judice.

ſÿnjugewent interpoſeren. Sententiam dicere: de re pronuntiare; decernere, de re opinionem ſuam interponere.

interpoſitie/ tuſſchen-ſtellinge. Interpoſitio, g. onis, f. interpoſitus, g. tûs, m.

bp interpoſitie van een middels perſoone. Adhibito ſequeſtro, appoſito ſequeſtre: per ſequeſtrem.

interruptie/ afbreekinge/ tuſſchenballing. Bp interruptie. Interrupté, *adv.* per intervalla: interpoſitis intervallis: intervallorum interjectu.

interval/tuſſchen-wijdte/tuſſchen-ruymte/tuſſchen-dal/ tijdt ende ſpatie tuſſchen beyde. Intervallum, g. li, n. intercapedo, g. dinis, interjectio, intermiſſio, g. onis, f.

bp interval van tijde. Temporis intervallo.

interveniren/tuſſchen beyden komen. Intervenire, p. veni, ſ. ventum, *r. dat.*

interventie/ tuſſchen-komſte. Interpoſitus, interjectus, g. tûs, m.

intimatie/ aenſegginge. Denuntiatio, g. onis, f.

intimatie/ dagement. Diei dictio, vocatio in jus.

intimeren/ontbieden/aenkundigen/aenſeggen upt name van den Heere. Edicere, indicere, p. dixi, ſ. dictum: denuntiare, p. avi, ſ. atum, *r. dat.*

intimeren/ dagen. Diem dicere: vadimonium denuntiare, *r. dat.* In jus vocare, *r. acc.*

intime/ goeden vrientt. Intimus, familiariſſimus, amiciſſimus, a, um o. intimus & fratris inſtar: intimus & amantiſſimi fratris loco.

intituleren/naem noemen/benamen. Inſcribere, p. ſcripſi, ſ. ptum, *r. acc.* Epigraphen addere, *r. dat.*

intolerabel/onverdragelijk. Intolerandus, a, um; intolerabilis, e, g. lis, o.

intrecken/ nae hem trecken. Attrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

intrecken/binnen-waerts trecken. Introtrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

intrecken/ wechnemen. Tollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum, *reg. acc.*

intrecken/inhaelen. Revocare, p. avi, ſ. atum *r. acc.*

intrecken/ dunner maecken. Contrahere, p. traxi, ſ. tractum, arctare, coarctare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

intrecken/ingaen. Ingredi, dior, p. ingreſſus, *dep. r. acc. vel ſolum, vel cum In.*

intrede/ ingank. Introitus, ingreſſus, g. ûs, m.

intreden/ingaen. Intrare, p. avi, ſ. atum, introire, eo, p. ivi, itum, *r. acc.*

intreden/in ſtucken treden. Conculcare, p.

avi, ſ. atum. Pedibus conterere: conculcando comminuere, *r. acc.*

interprinſe. ſ. Entreprinſe/ aenſlag. Conatus inſidioſus, cœptum callidum, conſilium, machinamentum.

intricaet/verwerret. Intricatus, a, um, o.

intrus/ingedrongen. Intrutus, a, um, o. A ſe ipſo ad gerendum munus intrutus, invectus.

intruſie/ inneminge ſonder wettigen tytel. Uſurpatio, g. onis, f.

invaren/oberballen. Invadere, p. vaſi, ſ. vaſum. *reg. acc.*

invaeren/in jemants propooſt varen. Interloqui, p. locutus, *dep.* interpellare loquentem: interrumpere ſermonem alicujus: interturbare, impedire ſermonem loquentis.

invaeren/overſnoeven. Invehi, p. vectus, *paſſ.* increpare, p. crepui, ſ. crepitum; objurgare, p. avi, ſ. atum, corripere, pio, p. ripui, ſ. reptum, *r. acc.* Aſperius appellare; verbis auſteris inceſſare.

inval/met gewelt. Impetus, illapſus, g. ûs, m. ſtruptio, g. onis, f.

inval/plaetſe daermen ingaet. Receptaculum, g. li; diverſorium, g. rii, n.

invallen/om herre ballen. Collabi, p. lapſus, *dep.* corruere, p. rui, ſ. rutum; concidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum.

invallen/onderballen. Invadere, p. vaſi, ſ. vaſum, irrumpere, *p.* rupi, *ſ.* ruptum.

invallen/ verinageren. Macreſcere, *p.* cui, *ſine ſup.* Strigoſum fieri.

invallen/in gedachte komen. In mentem venire, *reg. dat.* incidere in memoriam alicujus.

invallen/wederom ſieh wonden. Recidivare, *p.* avi, *ſ.* atum. Recidivam pari.

invalide/ onſterk/ van geener kracht oft weerde. Invalidus, caſſus, irritus, a, um, o.

invalidatie. Abrogatio, g. onis, f.

invalideren/krachteloos maken. Abrogare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* auctoritatem demere, detrahere: vim derogare, *r. dat.*

invaſibel/dat men overballen kan. Occupationi obnoxius: occupanti expoſitus.

invaſie. Occupatio, uſurpatio, g. onis, f.

Inventaris/bedelſchrift/bewindtſchrift/ ſtant-beſchrijving/ aentekening van goederen. Index, g. dicis, m. recenſio, deſcriptio, g. onis; apographe, g. phes, f.

Inventeren/verdenken. Adinvenire, *p.* veni, *ſ.* ventum, excogitare, *p.* avi, *ſ.* atum; comminiſci, *p.* commentus, *dep. r. acc.*

Inventeur. Auctor, inventor, excogitator, g. oris, m.

Inventie. Inventio; excogitatio, g. onis, f. commentum, g. ti. n.

Inveſtiture/inſtallatie/inſtellinge. In poſſeſſionem induction, introductio, miſſio.

Invincibel/onwinbaer. Invictus, a, um, inſuperabilis, g. lis, o.

Inviolabel/onſchendbaer. Religioſus, ſanctus, ſacro-ſanctus, non violandus, a, um, inviolabilis, e, g. lis, o.

Inviolaetlijk. Sancte, religioſè, *adv.*

invlitgen. Involare, *p.* avi, *ſ.* atum.

invoegen. Injungere, *p.* junxi, *ſ.* junctum; immiſcere, *p.* miſcui, *ſ.* miſtum & mixtum; componere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum, *r. acc. rei.*

Invoer. Invectio, g. onis, f.

Invoeren. Invehere, *p.* vexi, *ſ.* vectum; introducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum, importare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc. rei.*

inwaerts. Introrſum, *adv.*

inwel. Perbene, *adv.*

inwendig. Internus, inteſtinus, intrinſecus, a, um, o.

inwendiglijk. Intus, intrinſecè, interne, *adv.*

inweven. Intexere, *p.* texui, *ſ.* textum, *r. acc. rei.*

inwerpſel. Trama, g. mæ, f.

inwinden. Involvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum, *r. acc. rei.*

Inwinſel. Involucrum, g. cri, n.

Inwoonen. Inhabitare, *p.* avi, *ſ.* atum; incolere, p colui, *ſ.* cultum, *r. acc. loci.*

Inwoonder. Incola, g. læ; habitator, g. oris, m.

Inwoonder der Stadt. Oppidanus, g. ni, m.

inwerpen. Injicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *r. acc. rei.*

jock/hout daer de oſſen aen trecken. Jugum, g. gi, n.

jock/geſpan. Jugales, g. lium, m. *pl. num.*

Jolk/ſpel. Ludus, g. di; jocus, g. ci, m.

jockachtig/ ſpotachtig. Jocoſus, jocularius, a, um, o.

jocken/ ſpelen. Jocari, *p.* jocatus, *ſ.* catum, *dep.*

jocker/ ſpeler. Joculator, g. oris, m.

jodenkrieken. Halicacabus, g. bi, m.

joffrouwe. ſ. jonkvrouwe. Domina, æ, f.

jolyt/blyſchap. Jucunditas, hilaritas, feſtivitas, g. tatis. lætitia, g. tiæ, f. gaudium, tripudium, g. dii, n.

jolyt maecken. ſ. 25 lijf de zyn/vrolijck zyn. Lætari, atus, *dep.*

jonk/niet out. Juvenis, g. nis, junior, g. oris c. Ætate junior, annis junior.

een jonck beeſtien. Fullus, catulus, g. li, m.

van jonks af. Ab ineunte ætate; ab ineunte pueritiâ *vel* adoleſcentiâ; jam inde à puero; à pueris, à teneris: ab incunabulis; ab infantiâ, abipſis crepundiis.

jonkheer/jonker. Adoleſcens nobilis.

jonkerachtig. Nobilium more.

jonkheyt/jongen ouderdom. Juventus, g.

tutis: juventa, g. tæ; adoleſcentia, g. tiæ, f.

de jonkheyt. ſ. de jonge lieden. Juvenilis ætas.

jonkvrouwe/ joffrouwe/ jouffrouwe. Domicella, g. læ, f. virgo *vel* femina honoratior.

jonge dochter onder 12 jaeren. Puella, puella, g. læ, f.

jonge dochter wat over 12 tot 25 jaeren. Adoleſcentula, g. læ, f. Pubes puella; adoleſcens puella.

jonge dochter boven 25 jaeren. Junior femina: junior mulier.

jongelink/jongman/onder 14 jaeren. Puer, g. eri, m.

jongelink van 14 jaeren. Puber, pubes, g. beris: adoleſcentulus, g. li, m. Pubes puer.

jongelink van 14 jaeren tot 25. Adoleſcens, g. centis, m.

jongelinck over 25 jaeren. Juvenis, g. nis, m.

jongen. Puer, g. eri, m.

jongenſchender. Pæderaſta, g. ſtæ, pædico, g. conis, m.

jonger. Junior, g. oris, c. junius, g. oris, n.

Jongman in ſynen bloependen ouder. ætate florens juvenis: florenti ætate juvenis.

jongſte. Natu minimus.

jongſte dach. Dies noviſſimus, ultimus, extremus.

jongwyf. Ancilla, famula, g. læ, f.

jooken. ſ. jeuken. Prurire, ivi, itum.

Jonrnael/ dachboeck. Diarium, g. rii, n. ephemeris, g. ridis, f. adverſaria, g. riorum, n. *pl. num.* Diurnus commentarius.

jonw/juychinge. Jubilatus, g. tûs, m. jubilatio, g. onis, f. jubilum, g. li, n.

jonw/belachinge. Irriſio, exploſio, g. onis, f.

den jonw geven/beſonwen. Deridere, *p.* riſi, *ſ.* riſum: explodere, *p.* ploſi, *ſ.* ploſum, *r. acc.*

irricken/herknauwen. Ruminare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

Item/beſonderen artickel in de rekeninge oft andere geſchrifren. Caput, g. pitis, *vulgo*, item, *adv.*

jubile/ ſolemniteyt aflaet in de H. Roomſche Kerke. Jubileum, g. lei, n. Solenne jubileum: ſolennis indulgentia *vel* venia.

jubilarius. Jubilarius, a, um, o. *Qui quinquagintà annis vel Sacerdos, vel Religioſus, vel conjugatus, &c. fuit.*

jver/ jveringe. Zelus, g. li, m. æmulatio, onis; zelotypia, g. piæ, f.

jveren. Zelare, *p.* avi, *ſ.* atum; æmulari, *p.* avi, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

ivorer/iverig. Zelator, *g.* toris, m. Fervens & ardens zelo.

jugement/kracht der ziele om iet te onderscheyden. Judicium, *g.* cii, n. Facultas judicatrix; animi vis judicatrix.

jugement / het uptwercken van deselve kracht. Judicium, *g.* cii, n. judicatio, g. onis, f. judicatus, g. tûs, m.

jugement / advis / goedt dunken. Sententia, *g.* tiæ: opinio, g. onis, f. judicium, *g.* cii, n.

jugeren / meynen / van opinie zijn. Existimare, judicare, putare, p. avi, *s.* atum: arbitrari, p. atus, *s.* atum, *dep.* reri, *p.* atus, *dep.* censere, p. sui, *sine sup.*

jugeren / onderscheyden / vonnissen. Judicare, dijudicare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.* Verum à falso discernere.

Jvoor. Ebur, *g.* boris. n.

Jvoren / van jvoor. Eburnus, eburneus, eboreus, a, um, o. (o.

met Jvoor beset. eboreatus, eburatus, a, um,

Jupiter / een van de Planeten. Jupiter, g. jovis, m.

jurisdictie / gebiedt. Jurisdictio, *g.* onis: præfectura, *g.* ræ, f.

Jurist / Rechtgeleerde. Jurisconsultus, jureconsultus, jurisperitus, *g.* ti, m. Peritus *vel* consultus juris.

justicie / rechtveerdigheyt. Justitia, *g.* tiæ: æquitas, g. tatis, f.

justitie / recht. Jus, *g.* juris: justum, *g.* sti; æquum, g. qui, rectum, *g.* cti, n.

justicie doen. Rectè & ordine judicare: æqua & recta judicia exercere: æquum ac justum junicare; justitiam *vel* jus administrare.

justitie / recht om justitie te doen. Jurisdictio, *g.* onis, f. judiciaria potestas, judicandi jus, judicia exercendi auctoritas.

hooge justicie / te mogen ter doodt verwijsen. Potestas vitæ ac necis; jus vitæ ac necis; jus, virgatum ac securium.

middelbaere justicie / te mogen gevangen setten ende bzeuken afnemen. Jus carceris & multæ: potestas vinculorum & dicendæ multæ.

leege justicie / te mogen gevangen setten / ende een kleyne boete afnemen. Jus vocationis., prehensionis, ac levioris multæ.

justicie / d'officiers de justicie bedienende. Judices, *g.* dicum, m. *pl. num.* judidici Prætores.

justitie / die recht vounis wijst. æquus judex: æquitatis observans judex.

justicieren / by justitie ter doodt bzengen, Ultimo supplicio afficere.

justificatie. Rei purgatio; criminis ab reo depulsio.

justificeren / sijne onnoselheyt betonen. purgare se: innocentiam probare; de crimine se purgare: illatam sibi criminationem diluere.

justificeren / effen maecken. æquiparare, p. avi, *s.* atum, *reg. acc.*

juweel. Monile, g. lis, n.

juweelen. Cimelia, *g.* liorum, *pl. num.*

juweelcoffer. Cimeliarchium, *g.* chii, n.

juwelier. Gemmarius, *g.* rii, m.

jupst. Penitus, omnino, planè, congruenter, convenienter, examussim, *adv.*

jupten / roepen van blydschap. Jubilare, o. vare, p. avi, *s.* atum.

juptinge. Jubilum, *g.* li, n. jubilatio *g.* onis, f. jubilatus, *g.* tûs, m.

K.

NOTA.

De woozden die van sommige geschzeben wozden KA/KL/KM/KO/KO/suldy soecken in CA/CL/CM/CO/CK/CV/ om redenen in de Voozredene gesepdt.

K. Eja, *adv.*

Kabel / kele. Supparus, *g.* ri, m. supparum, *g.* ri, n.

keer / beurte. Vicis, *dat.* vici, *acc.* vicem, *abl.* vice. *Plur. num. & acc.* vices, *dat & abl.* vicibus, f.

't is nu mijnen keer. Jam meæ vices sunt.

elck dinck heeft sijnen keer. Omnium rerum est vicissitudo.

keer / dzaepinge. Gyrus, *g.* ri, circuitus, *g.* tûs, m.

keer / keeringe. Versio, *g.* onis, f.

keer in de straete / keerweg. Diverticulum, *g.* li, n. Anfractus, *g.* ctus, m. Viæ flexus.

een keerken om wandelen. Paululum deambulare.

keer des waters. Cornu *sive* flexus fluminis.

keerbaer / keerelijk. Versatilis, e, g. lis, o.

keeren / wenden. Vertere, p. verti, *s.* versum. *r. acc.*

keeren / affschermen / verdrijven. Propulsare, p. avi, *s.* atum; repellere, depellere, p. puli, *s.* pulsum, *reg acc.*

keeren / wederom keeren. Reverti, p. versus. *dep.* redire, deo, p. redii, *s.* reditum.

keerer / keerder. Versor, versator, gyrator, *g.* oris, m.

keeringe. Versio, gyratio, *g.* onis, f.

keese / *Holl.* backtandt. Dens molaris.

keeselsteen / *Holl.* i. kesel. Silex, icis, f. & m.

keest. Medulla, *g.* læ, f.

kee / *Holl.* gevolgte. Umbilicus ovi.

keesten / *Fl.* Germinare, pullulare, p. avi, *s.* atum.

keete. Cala, *g.* læ, f.

keetjen. Casula, *g.* læ, f.

keeren het sout. Purgare *vel* expurgare sal.

kefer. Scarabeus, *g.* bei, m.

keffen. Latrare, *p.* avi, *s.* atum.

keffer. Latrator, hylactor, *g.* oris, m.

keffer. *metaph.* Homo litigator.

kessinge / gekef. Latratus, *g.* tûs, m.

keffinge. *metaph.* Litigium, *g.* gii, n.

kegel. Meta, *g.* tæ, f. conus, *g.* ni, m.

kegelbaene / kegelspel. Ludus metarum.

kegelen / met de kegel speelen. Ludere conis *vel* metis.

kegel / *Fl.* Stiria, *g.* riæ, f.

keike. Convitium, g. tii; opprobrium, *g.* brii, n.

keiken / keikelen. Garrire, p. rivi, *s.* titum; blaterare, p. avi, *s.* atum.

keiker. Blatero, onis: garrulus, *g.* li, m.

keikerbout. *Holl.* Balbus, a, um, o.

keikeren / *Holl.* Balbutire, p. tivi, *s.* titum.

keikeren. Cachinnari, p. atus, *dep.* immoderatè ridere.

keikersot. Cachinnans stultus.

keile / kele. Fauces, *g.* cium, f. *pl. num.* gula, *g.* læ, f. guttur, *g.* turis; jugulum, *g.* li, n.

by de keile vast hebben. Apprehensum jugulo tenere: comprehensum faucibus tenere: injectâ collo manu comprehendere, *r. acc.*

de dupbel heeft hem by de keile. Totus ille diaboli potestat innexus est.

kepl-knobbel. Frumen, *g.* minis, n. ruma, *g.* mæ, f.

keplkrupdt / tongenbladt. Hippoglossum, *g.* si, n.

keplbandt. Stria, *g.* striæ, f.

keplen. Jugulare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.* *s.* dooden. Animam alicui extinguere.

keilgat, *s.* stroote. Jugulum, i, n. & Jugulus, i, m.

keilgeswel. Angina, *g.* næ, synanche, *g.* ches, f.

keplinge. Jugulatio, *g.* onis, f.

keplcapken. Columella, *g.* læ, uva, *g.* væ, f.

keiren. Verrere, converrere, p. verri, *s.* versum. Scopis purgare. *r. acc.*

keiren kleederen Tergere vestes: abstergere vestes.

keirbozstel. Penicillus, *g.* li, m. penicillum, *g.* li, n.

keirsel / bupligheyt. Quisquilix, *g.* arum, *pl. num.*

keirne. Nucleus, *g.* clei, m.

keirne van drupben. Acinus vinaceus.

keirke van frupt. Semen, g. minis, n.

keirenhups. *s.* klockhups. Volva, æ, f.

keirn-note. Nux vomica.

keiren sours. Mica salis.

keirse. Candela, *g.* læ, f. lychnus, *g.* ni, m.

wassenkeirse. Cereus, *g.* rei, m.

keirsbak / keirskozf. Lychnotheca, *g.* cæ, m.

keirs-licht. Candela accensa: lucernæ lumen.

keirsmaker. Lychnopœus, *g.* pœi, m.

keirs-mugge / keirs-bliege. Hepiolus, *g.* li, m.

keirsvuet. Sebum, *g.* bi, n.

keirssnupt sel. Mucus candelæ.

keirssnupter. Emunctorium, g. rii, n.

kekel. Stiria, g. riæ, f.

keker / keicher. Cicer, *g.* ceris, n. astragalus, *g.* li, m.

kelk. Calix, *g.* licis, m.

kelkdief. Sacrilegus. *g.* li, m.

keller / *alias* kelder. Cellarium, penarium, *g.* rii; hypogæum, *g.* gæi, n.

kellerkozrse. Crapula, *g.* læ, f.

kelleren. Condere in cellâ: reponere *sive* reconderein cellario.

kellerwaerder / kellermeester / kellerknecht / keller-knaep. Promus condus, *g.* promi condi: cellarius, *g.* rii, m. Peni procurator: cellæ prnariæ præfectus.

kemel. Camelus, *g.* li, m.

kemels / van den kemel. Camelinus, a, um, o.

kemeldzijver. Camelarius, *g.* rii, m.

kemelshoop. Schœnanthum, *g.* thi, m.

kemmen. Pectere, *p.* pexi, *s.* pexum, *r. acc.*

sich kemmen. Capillo pectinem adhibere: pectine crinem demulcere, detergere, ordinare, ornare.

kemmen de wolle. *s.* cammen. Carpere, psi, ptum, carminare, avi, atum.

kemp / kennep. Cannabis, *g.* bis; cannabus, *g.* bi, f. cannabum, *g.* bi, n.

kempen / van kemp. Cannabinus, a, um, o.

kempland. Solum cannabe obsitum: hortus cannabe consitus.

kempsaet. Cannabinum semen; cannabinum granum.

kenbaer / goedt om kennen. Agnoscibilis, cognoscibilis, e, *g.* lis. Facilis agnitu.

kennelijck / openbaer. Manifestus, clarus, conspicuus, vulgatus, a, um, o.

kennelijk maken / openbaer maken. Vulgare, evulgare, divulgare, manifestari, p. avi, *s.* atum. Palàm facere: notum facere: manifestum facere, *r. acc.*

kennelijk maken / te kennen geben. Indicare, nuntiare, narrare, significare, p. avi, *s.* atum, *r. acc. rei & dat. pers.* edocere, p. docui, *s.* doctum, *r. acc. pers. & abl. rei cum De.* Certiorem facio, *reg. acc. pers. & gen. rei vel abl. cum De.*

kennelijck worden / openbaar worden / in 't licht komen / in 't openbaer komen. innotescere, p. notui; increbrescere, p. crebui & crebui, *sine sup.* vulgari, p. atus, *pass.* Fieri manifestum, conspicuum.

apertum, notum. Famâ vulgari, spargi.
Kennelyk zyn. Patere, *p.* patui, *fine sup.* constare. *p.* constiti, *s.* constitum; apparere, *p.* parui, *s.* paritum. Manifestum, notum, conspicuum esse.
kennen. Noscere, *p.* novi, *s.* notum; cognoscere, *p.* novi, *s.* notum, *reg. acc.*
te kennen geven. s. kennelyck maken. Indicare, nuntiare.
Kennisse/vriendtschap/gemeynschap. Usus, g. sûs, m. consuetudo, g. dinis; conversatio, conjunctio, g. onis; familiaritas, societas, communitas, g. tatis, f.
ik hebbe daer goede kennisse aen. Multa mihi cum eo est conjunctio, consuetudo, &c.
Kennisse/wetenschap. Notitia, scientia, peritia, g. tiæ; cognitio, g. onis, f.
ik hebbe daer geen kennisse van. Nulla mihi ejus rei est notitia.
Kennisse dragen / d' een van d'ander kennen. Dignoscere, internoscere, *p.* novi, *s.* notum, *reg. acc.*
ick drage oft hebbe geen kennisse van laken. Pannum à panno discernere *vel* internoscere non novi.
kennisse in Heeyt. Cognitio, g. onis, f. Cognitio judiciaria.
kennisse van de sake nemen. Cognoscere de causâ: instituere cognitionem litis: inire causæ disceptationem.
sommair / kennisse nemen. Summa modò causæ capita leviter cognoscere,
kinkelhoer. Homo rusticus, stupidus, bardus, insulsus, a, um, o.
kenney. *s* kemp. Cannabis, is, f.
keper/balk. Tignum, g. ni, n. tignus, g. ni, mutulus, g. li, m.
kepers. Tigna fibulis conjuncta.
keper-been. Os occipitii.
kepæren. Tignare, contignare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*
kepere / winkelhaeck. Norma, g. mæ; regula, g. læ, f.
kepæren. Ad norman redigere.
kepær-wijse gemaeckt. Ad normæ *vel* regulæ modum factum.
Kerke / het geheele lichaem der gelooviger onder een hooft. Ecclesia universalis: Ecclesia Catholica: universum fidelium Christianorum corpus.
kerke/ tempel. Ædes, g. ædis, f. templum, g. pli: fanum, g. ni, n.
kercke metropolitain/oft daer den Aertsbisschop woont. Metropolitæ sedes: ædes Archiepiscopalis: templum metropolitanum.
kercke cathedzael / dom. Episcopalis sedis templum: cathedræ Pontificiæ templum: templum cathedrale.

pzochie-kercke. Ædes paroeciæ: templum parochiale.
kerskens. Ædicula, g. læ, f.
kerckachtig. Devotus, a, um, o. Cultui divino admodum addictus.
kerke-deure. Valvæ templi.
kerk-cieraet. Ornatus templi.
kerk-dief. Sacrilegus, g. gi, m.
kerkdiefherye. Sacrilegium, g. gii, n.
kerkelyk / dat de kerke aengaet. Ecclesiasticus, a, um, o.
kerckgebodt. Denuntiatio Ecclesiastica: edictum publicum in templo: proclamatio facta pro suggestu.
kerkgoederen. Bona Ecclesiastica, n. *pl. num.* pecuniæ sacræ.
kerkheer/pastoor. Pastor, g. oris: parochus, g. chi, m.
kerckhof. Cœmeterium, g. rii, n.
kerckmeester. Ædituus, g. mi; ædituus, g. tui, m.
kerkmisse/kermisse/ kerkwijdinge. Encænia, g. niorum, n. *pl. num.* Dedicationis dies anniversarius: festivitas dedicati templi.
kermis/gifte. Xenium, g. nii, n.
boerenkermisse. Paganalia, g. liorum, n. *pl. num.*
kerkroof. Sacrilegium, gi, n.
kerkvaene. Labarum, g. ri, n. Vexillum sactum.
kerkuyl. Otus, g. ti, m. otis, g. otidis; ulula, g. læ, f.
kerck-wijdinghe / kermis. *s.* kerck-misse. Dies compitalitius, Festum inaugurationis templi.
kerker. Carcer, g. ceris, m. ergastulum, g. li, n. custodia, g. diæ, f.
kerkers/dat tot den kercken dient. Carcerarius, a, um, o.
kerkeren. In carcerem includere, conjicere, compingere: in vincula abripere, *reg. acc.*
kerkeringe. Incarceratio, g. onis, f.
kerkermeester. Phylacista, g. stæ, m.
kerf/snede. Crena, g. næ, f. Tenuis incisio: modica incisura.
kerf / in den kerf-stock. Crena rationaria: crena rationalis.
op den kerf aengaen. Peccare spe veniæ: peccata augere peccatis.
kerf-stok. Tessera, g. ræ, f. Talea rationaria: asula putatoria: tigillum rationarium.
op den kerf haelen. Ad taleam rationariam coëmere: ad rationem talearam emere: ad tesseram emere.
den kerf af doen. Putatoriarum crenarum rationem inire: tesseram dissolvere.
kerve/selvers een kerfken ingeven. Crenare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Crenam incidere, *r. acc.*

kerven/ op den kerf snyden. Tesserare, *p.* avi, *s.* atum.
kerven/houwen. Cædere, p. cæcidi, *s.* æsum, *r. acc.*
kerven/kappen. Concidere, *p.* cidi, *s.* cisum; conscindere, p. scidi, *s.* scissum, *r. acc.*
kermen/weenen. Lamentari, p. tatus, *s.* tatum. *dep.* gemere, p. mui, *s.* mitum; ejulare, p. avi, *s.* atum.
kerminge / gekerm. Ejulatus, gemitus, g. tûs, m.
kerne/*Fl. Holl.* s. boterstande. Vas destinatum butyro cogendo e lacte agitato.
kerne-melk/booter-melk. Lac pressum.
kernen. *Holl. Fl.* boteren/ Conficere butyrum.
kerre. *s.* care. Carrum, i, n.
kerse/krieke. Cerasum, g. si, cerasium, g. si, n.
kerseboom / kriekeboom/kerseler/ krieker. Cerasus, g. si, f.
kersen. cerasa aquitanica, n. *pl. num.*
kerse-steen. Os cerasi.
groote kersen. cerasa duracina, n. *pl. num.*
roode kersen. cerasa aprониana, n. *pl. num.*
swaerte kersen. cerasa actiana, n. *pl. num.*
kerstmisse. *s.* kerstdag. Christi natalis.
kerysp. *Fl.* Crispus, a, um, o.
kerspe. *Fl.* astologanus, g. ni, *masc.*
kersse. Nasturtium hortense.
kerssouwe/ materlieve. Bellis, g. lidis, f. margarita, g. tæ, f. *herba.*
kerst/ Christus. *s.* Christus. Messias.
kerst avondt. Vigilia nativitatis Christi: prior dies nativitatis Christi.
kerstdag / kerstmisse. Christi natalis: dies Christi natalis: Dei nascentis festus dies: nascentis Servatoris festus dies: natalibus Domini sacer dies.
kersten doen. *s.* Doopen. Baptizare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
kerstendom/kerstenheyt / kerstelijk/ kerstenrijk/ &c. *s.* Christus. Christianismus.
kerte *s.* kerf. Incisura, f.
kertelen/hacken. Incidere, p. cidi, *s.* cisum, *r. acc.*
kertelen/kronkelen. Fimbriare, crispare, crenare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
kertelinge. Fimbriæ, g. briarum, f. *pl. num.*
kerbel. Anthriscum, g. ci; cherophyllum li, n. *herba.*
kerben. *s.* kerf. crena, æ, f.
kese. *s.* kaese. caseus, sei, m.
kesel/keselinge/kepe. Silex, g. licis, m.
kesel strenyen. Glarea, g. reæ, f. calculus, g. li, m.
keselachtig. Glareosus, calculosus, a, um, o.
ketel. Lebes, g. betis: cacabus, g. bi, m. ahenum, g. ni; caldarium, g. rii, n. chytra, g. træ, f.

keteler. Ahenarius, g. ni, m.
ketel-lapper. Æruscator, g. oris, *masc.*
ketelpot. *s.* ketel. Ahenum, i, n.
ketteltrommel. Ahenotympanum, g. ni, n.
ketteltrommelaer. Æneator, g. oris, m.
ketelwerk. Opus ahenum.
ketelachtig/ketelig. Titillabundus, a, um, o.
ketelachtig/ sorgelyk/dat men met lichte lyk derf aen raken. Noli me tangere: res periculi plena.
ketelaer/kittelaer. Titillator, g. oris, m.
ketelen. Titillare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
sich selve ketelen dat men lacht. Sibi ipsi blandiri: suasmet laudes deprædicare; mira sibi imaginari.
ketelinge. Titillatio, g. onis, f. titillatus, g. tûs, m.
ketene. catena, g. næ, f.
goude keten. Torquis aureus.
ketenen/met ketenen binden/beteren. catenare, p. avi, *s.* atum, catenis vincire, *r. acc.*
ketyf. *s.* katyf. Miser, era, erum, o.
ketse/ketsen / balspel/ *s.* Caetsen/ caetsen/ *&c. &* bal. Plia, æ, f.
ketsen/oder ende weder loopen. cursare, cursitare, p. avi, *s.* atum; discurrere, p. curri, *s.* cursum.
ketsmerrie. Equa lasciva.
ketsmerrie. Mulier levis, lasciva, vagabunda.
ketter. Hæreticus, a, um, o. Secùs sentiens de rebus Catholicæ fidei: alienus à recto fidei dogmate: hæreticum professus dogma.
ketterye. Hæresis, g. sis & seos, f. Alienum à fide dogma: dissentiens à formula fidei opinio; errore ac impietate mista sententia impia de fidei rebus sententia.
kettermeester. Inquisitor fidei.
kever. Scarabeus, g. bei, bruchus, g. chi, m.
keverbek. Mento, g. tonis, m.
keverbekken. Mentum æquo longius extendere.
kevie/traille. Cavea, g. veæ: cors, g. cortis, f.
kevie/vogelhups. Aviarium, g. rii, n.
keukelen *s.* kloesteren. Fovere, ovi, otum.
keuken. Culina, coquina, g. næ, f.
keuken-jongwijf/keuken-maerte/keukenmepsjen. Focaria, g. riæ, f. ancilla coquinaria.
keuken Latijn. Barbaries, g. riei, f. barbarismus, g. mi, m.
keukenmeester. Archimagirus, g. ri, m.
keukenpot. Olla, g. læ, f.
keukenvrindt. Amicus ollaris.
keur/keuse/verkiesinge. Optio, electio, g. onis, f. delectus, g. ctus, m.
hy en heeft daer geen keur van. Non ipsius est eligere: non ipsi ejus rei datur optio, non est penes ipsum hujus rei arbitrium:

invitus etiam id facere cogitur.

keur/vonnis. Arbitrium, g. trii, n. Sententia arbitri.

keur/recht. Jurisdictio, g. onis. f. jus, g. juris, n.

keurbaer goet. Merx proba, legitima.

wel te keure. Egregie, exquisite, valde admodum, *adv.* Præclare.

keuren ende bzeuken. Jus arbitrii ferendi, & multæ indicendæ.

keuren/verkiesen. Seligere, p. legi, s. lectum, *reg. acc.*

keuren/vonnissen. Arbitrari, p. tratus, s. tratum, *dep.* judicare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

keuren/ pzoeven. Gustare, p. avi, s. atum. *reg. acc.*

keuren de waren. Æstimare merces.

keurlingen. Lecti viri: delecti milites.

keurman. Arbiter, g. tri, m.

keurmeester. Censor, g. oris, m. Ædilis cerealis.

keurstemme. Suffragium, g. gii. n.

keurstemmen. Suffragari, p. gatus, s. gatum, *dep*

keur-tin. Stanum vilius.

Keurvozst. Elector, g. oris, m. Septemvir seu Octovir. S. Romani imperii.

keur-wond. *Holl.* die ander half lit lanck is. vulnus sesquimembris longitudinis.

keure. s. keur. Optio, onis, f.

keuselbetig. Curiosus cibi.

keuselbolleken. Globulus, g. li, m. sphærula, g. læ, f.

keuselen. Ludere globulis, nucibus, &c.

keuselen/vupl ende swert maken. Sordidare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

keutel. Pilula, læ, f. Pilula stercoraria: fimus ovillus: bacca caprina.

keutelen. s. coteren. Fodicare, avi, atum.

kepsteen. Silex, g. licis, m.

kepachtigh. Saxosus, a, um, o.

keperberg. Mons siliceus.

kepken. Calculus, g. li, m.

kep/biersteen aen een bierroer. Coticula catapultaria: pyrites catapultarius.

kep/gebzek aen de Hersseuen. Phrenesis, g. sis, f. Cerebrum non sanum.

kepe/sot/nar. Stultus, insanus, a, um, o. Vacillans cerebro.

kepachtig/ kepaert. Delirus, vesanus.

kepser. Imperator, g. oris: Cæsar, g. saris: Augustus, g. sti, m.

kepserinne. Imperatrix, g. tricis; Augusta, g. stæ, f.

kepserlyk. Imperatorius, Cæsareus, a, um, o.

kerserdom/kepserryk. Imperium, g. rii. n. imperii fines: imperii ditio: Imperio Cæsaris obnoxiæ terræ gentesque.

kepsersch. Imperatorius, Cæsarianus, a, um, o.

kich. Asthma, g. matis; sulpitium, g. tii, n. dyspnœa, g. næ, f. Spirandi difficultas.

die den kich heeft. Anhelus, æthmaticus, dispnœus, a, um, o. Asthmate *vel* dyspnœâ laborans.

kichen/den kich hebben. Anhelare, p. avi, s. atum. Asthmate *vel* dyspnœâ laborare: difficultate spirandi.

kichhoest. Tussis suffocans.

kicken. Hiscere, *sine præt. aut. sup.* mutire, p. tivi, s. titum.

kiekhoest. s. kich-hoest. Tussis anhela.

kiecken. Pullus, g. li; pullaster, g. stri, m.

kieckendief. Milvus, g. vi: milvius, g. vii, m.

kieckens-bol/ kieckens hoofd. *metaph.* Homo imbecillioris cerebri, homo memoriâ imbecilli.

kiel/ schipsbodem. Carina, g. næ, f.

kiel/ kille/ diepte om schepen te logeren. Statio, g. onis, f.

kielwater. Sentina, g. næ. f.

kiem/ kips/ kies/ keuseverig/ dies aen 't eeten. Cibi curiosus: circa edulia curiosus fastidiosè.

kiem/walgachtig. Fastidiosus, nauseabundus, a, um, o.

kiem *Holl.* Mucor, g. oris, m.

kiemen. *Holl.* Mucere, p. ui, *sine sup.*

kiemig. *Holl.* Mucidus, a, um, o.

kieme. s. kimme. Ora vasis.

kierebus, *Fl.* s. tierebus. Coræbo stultior.

kierstieden. *Holl. Zel.* Arbitri, g. trorum, m. *pl. num.*

kies. Affectator, g. oris, m.

kiesen/verkiesen. Legere, eligere, deligere, seligere, p. legi, s. lectum, *r. acc.*

kiesinge. Electio, optio, g. onis, delectus, g. ctûs. m.

kiesmannen. Arbitri, g. trorum, m. *pl. num.*

kiesetigh s. kiems/kips. Delicatissimo fastidio laborans.

kiete/ kupte. *Fl. Holl.* Ovapiscium.

kiete/ bzaepe. *Holl.* Sura, g. ræ, f.

kiebiet. Vaccillus, g. li, m, capra, h. præ, *avis.*

kijken. Spectare, inspectare, p. avi, s. atum: inspicere, cio, p. spexi, s. spectum, *r. acc.*

kijker. Spectator, g. oris, m.

kijkgaersen. Rima speculatoria.

kijkhups/kijktoren. Specula, g. læ, f.

kijkplaetse/toneel. Theatrum, g. tri, n.

kijk-venster/kijk-upt. Transenna, g. næ, f. Fenestra speculatoria.

kijven. Rixari, altercari, p. atus, s. atum, *dep.* jurgare, litigare, disceptare, p. avi, s. atum.

kijven om niet/om een benselmerkt. Rixari de lanâ caprinâ, de re frivolâ, nullâ; de re nullius pretii contendere; altercari de rebus nihili, *seu* nullius momenti.

kijver. Rixator, altercator, litigator, g. oris, m.

kijverisse. Litigatrix, altercatrix, g. tricis, f.

kijvachtig. Litigosus, rixosus, contentiosus, a, um, o. trico, g. onis, m. Litium cupidus.

kijvagie/gekijf. Rixa, g. æ, lis, g. litis; controversia, g. siæ; altercatio, contentio, concertatio, g. onis, s. litigium, jurgium, g. gii, n.

kilde/kildinge. Algor, g. goris, m. frigus, g. goris, n,

kilden. Algêre, p. alsi: frigere, p. gui, *sine sup.*

kildig. Algosus, a, um, o.

killinge. s. kilde. Algor, oris, m.

kille. s. kiel. Statio, onis, f.

kimme/kieme. Ora vasis: margo dolii: extremitas cupæ.

kinckhoest. s. kich-hoest. Tussis sicca.

kinckhooren. Concha, g. chæ: buccina, g. næ, f. buccinum, g. ni, n.

kindt/dat noch niet spzeken kan. Infans, g. fantis, c.

kindt/onder 7 oft 8 jaeren. Parvulus puer: tenellus puer: parvula puella: tenella puellula.

kindt/ ten opsien van vader ende moeder. Filius, g. lii: natus, g. ti, m. filia, g. liæ; nata, g. tæ, f.

kindt dat noch niet voldzagen en is. Embryo, g. onis, m.

kindt dat upt moeders lichaam gesneden is. Cæso, g. onis. Cæsar, g. aris, m.

kindt na synes vaders doot geboren. Posthumus, a, um, o.

kint dat in den mozgenstont geboren is. Lucias, g. ciæ, m.

kindt dat verwisselt is. Suppositius, g. tii, m.

kindeken. Infantulus, parvulus, puellulus, puerulus, g. li, pulio, g. onis, m.

kinderachtig. Puerilis, e, g. lis, o.

kinderachtigheydt. Puerilitas, g. tatis, f. ineptia puerilis.

kinderachtigtyck. Puerilitèr, *adv.*

kinderbaringe. Partus, enixus, g. ûs, m.

kinderbedde. Puerperium, g. rii, n.

kinderbed-vzouwe. Puerpera, g. ræ, f.

kinderbindsel. Fascia, g. ciæ: fasciæ, g. ciarum, f. *pl. num.*

kinderdoeksken. Involucra, g. crorum, n. *pl. num.*

kinderdzanck. Bua, g. buæ, f.

kinderen/de kinders. Liberi, g. erorum, m. *pl. num.* proles, g. lium, f. *pl. num.*

kinderen / kinderen kryggen / vzuchtbaer zyn. Prolem parere: fœcundam esse.

niet meer kinderen. Non amplius parere; sterilem esse.

kindermaseltiens. Boæ *vel* bovæ, g. arum, f. *pl. num.* exanthemata, um, *n pl.*

kindermeester. Pædagogus, *p.* gi, m.

kinder-pockskens. Variolæ, papulæ, *g.* arum, f. *pl. num.*

kinderpoppen. Crepundia, g. diorum, n. *pl. num.*

kinderschoenen. Infantum calcei. **Syn kinderschoenen verslyten.** Excedere ex ephebis; è pueris excedere; nucesrelinquere.

kinderschoole. Pædagogium, g. gii, n.

kinderspel. Ludus puerilis; res puerilis.

kinder-speldingen, s. **kinderpoppen.** Ludicra puerilia.

kinderwerk. Mos puerilis.

't is kinderwerk. Puerilia sunt: ridicula sunt.

kinderwiege. Cunæ, g. narum, f. *pl. num.*

kinderwozm. Tænia, g. niæ, f.

kinde-bzagen. s. swanger zyn. Gravidam esse.

kindts/kindtsch. puerilis, e, g. lis, o.

kindts van ouderdom. Præ senio repuerascens.

kints wozden. Repuerascere. *sine præt. aut sup.*

kindtsheyt/jonckheyt. Infantia, pueritia, g. tiæ, f. Ætas puerilis: primum ætatis tempus.

kindtsheydt/onnoselheydt. Innocentiâ, g. tiæ, f.

van kintsche dagen af. s. **van Jongs af.** A pueritia. A puero, à puero parvulo, à puero pusillo. A teneris, quod Græci dicunt, unguiculis.

kindts-dochter. Neptis, g. tis, f.

kindts-sone. Nepos, g. potis, m.

kindt/kinderen. Nepotes, g. tum; posteri, g. rorum, m. *pl. num.*

kinneken/'t achtendeel van een tonne, Cadiscus, g. ci, m.

kinne. Mentum, g. ti, n.

kinnebacke. Maxilla, mandibula, mala, g. læ, f. **kinnebackslag.** Alapa, g. pæ, f. colaphus, g. phi, m.

kip. Pullatio, g. onis; pullities, g. tiei, fœm.

kippen. Pullare, p. avi, s. atum. Pullos edere: pullos excludere.

kippen/*metaph.* uptkiesen. Seligere, p. legi, s. lectum; excerpere, p. cerpsi, s. ptum, *r. acc.*

kipsel. Partus ovo exclusus.

kissen. Stridere, *vel* stridere, p. stridi, *sin. sup.*

kissinge. Stridor, g. oris, m.

kiste. Cista, g. stæ, capsa, g. sæ; arca, g. cæ, f. scrinium, g. nii, n.

kistken Cistula, capsula, arcula *vel* arcella, g. læ, f. scriniolum, g. li, n.

kistmaker. Cistularius, capsarius, scriniarius, g. rii, m.

kitte. Obba, g. bæ, f.

krupu-stip / koppunt / opper-aspunt. Zenith.

L.

Labbap-maerte. Parasita, g. tæ, f.
labbap-maertien. Ancilla mediastina.
labben/labberen/*Holl.* Blaterare, p. avi, s. atum. Vana loqui.
labberer. *Holl.* Blatero, g. ronis; vaniloquus, g. qui, m.
labeur landtwerck. Agricultura, g. ræ; agricolatio, g. onis, f. Terræ cultus: agrorum cultura.
die geirne in't labeur is/ albeschick. Polypragmon, g. monis, m. Qui omnibus negotiis se immiscet.
labeuren/'t landt ploegen. Arare, exarare, p. avi, s. atum, *se.* terram. Terram colere: agriculturam exercere; opus rusticum facere
labsacken. s. lapsacken. Pirissare; delibare, avi, atum.
labsoete. Ambubaja, g. jæ, f. Mulier parum frugi & ignava.
lach/gelach. Risus, g. sûs; cachinnus, ni, m.
lachelijk/lachens weirt. Ridiculus, a, um, o.
lachen. Ridere, p. risi, s. risum. Risum edere, *vel* facere.
in de buyst lachen. In sinu gaudere.
lacher. Risor, g. oris, m.
lach-tanden. Incisores, g. rum, m. *pl. num.* Gelasini dentes.
lack/*Fl.* leck. Manans, stillans, g. antis; perfluens, g. entis, o.
lack/*Fl.* Venereus, lascivus, luxuriosus, a, um, o.
lack/beschimpinge/smaede. Vituperium, g. g. i; probrum, g. bri, n. ignominia, g. niæ; detractio, g. onis, fœm.
iemanden een lack nawerpen. Calumniari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.* obtrectare, suggillare *vel* sugillare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Maculam, *vel* notam, *vel* ignominiam inurere, *r. dat.* labe aspergere aliquem: labem aspergere alicui.
lack om te zegelen. Cera Hispaniensis: cera sigillaris Hispanica.
lack/poel. Lacus, g. cûs, m.
De engens namen van verscheyde lacken suldy vinden in het. Onomasticum.
lackeye. Pedissequus, g. qui, m. Minister *vel* servus à pedibus.
lacken schoenen. Endromides, g. dum, f. *pl. num.*
laetouwe. s. lattouwe. Lactuca, æ, f.
laeck/smaede. s. lack/ beschimpinge. Cavillatio, onis, f.
laecken/misprijsen/lasteren Vituperare, culpare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* detrahere, p. traxi, s. tractum, *reg. dat.*
laecken/afnemen/slyten. Minui, p. minutus: consumi, p. sumptus: deteri, p. detritus; attenuari, p. atus, *pass.* decrescere, p. crevi, s. cretum.
laeckagie. Interrimentum, detrimentum, retrimentum, g. ti, n. intertritura, g. ræ, f.
laecken/doeck. Pannus, g. ni, m.
laecken/slaeplaecken, Toral, g. ralis, n.
van laecken. Panneus, a, um, o.
laecken-berepder. Fullo, g. lonis, m.
laecken-verkooper. Mercator pannarius.
laecken-weber. Pannifex, g. ficis, m.
laede/laepe. Capsa, g. sæ: cista, g. stæ. capsella, capsula, cistella, arcula, g. læ: theca, g. cæ, s. loculamentum, g. ti, n.
laeden. Onerare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Onus *vel* sarcinam imponere, *reg. dat.* onere premere, *reg. acc.*
wat hebdy daer gelaeden? Quid oneris geris? quid sarcinæ portas?
laeden een busse. Farcire bombardam.
laedinge. Oneratio, g. onis, f. onus, neris, n.
laeg/*Holl.* leeg. Humilis, e, g. lis, o.
laege/stapel-laege. Series, g. riei: positura, ræ, f. ordo, g. dinis, m.
laegen/listen. Insidiæ, g. diarum, f. *pl. num.*
listen ende laegen leggen om iet te verkrygen. Omni modo anniti: omnia sua studia, omnem laborem, vires & operam intendere alicui rei.
yemanden laegen leggen. Insidiari, p. atus, s. atum, *dep.* insidias tendere, facere, ponere, parare. struere, *r. dat.* insidiis petere, *r. acc.*
laefenisse. s. laevenisse. Fomentum, ti. Levamentum, i, n.
laen/*Holl.* Viculus, g. li, m. diverticulum, g. li, m.
laer/ongebouwt veld. Locus *vel* campus sterilis & incultus.
laer/weyde. Pascuum publicum.
laerie. Mulier inculta, inepta, stolida, vaniloqua.
laerien. Ineptire, *p.* tivi, s. titum.
laet/spaede. Serus, tardus, serotinus, a, um, o, *vel* Serò, tarde, *adv.*
laet in't Jaer. Anno jam labente: anno senescente.
laet/*Fl.* Incola, g. læ; m. *Item* Subditus jurisdictionis.
laet/dorpsheyen. Judex ruralis: judex vicanus.
laetbancke. Forum rurale: tribunal rusticorum.
laeten/ achterlaeten. Omittere, *p.* misi, *s.* missum, *reg. acc.*
laeten/bloedt laeten. Detrahere sanguinem: venam incidere: venam secare.
laet-becken. Excipulum, g. li, n.
laet-busse. Cucurbitula, g. læ, f.
laet-pserken. Phlebotomum, g. mi, n.

laeten met bussen. Scarificare, p. avi, s. atum. *reg. acc.* Adhibere cucurbitulas, *r. dat.*
laeten/sich gelaeten. Simulare, p. avi, s. atum; videri, p. visus, *pass.*
laeten/verlaeten. Derelinquere, p. reliqui, s. lictum; deserere, p. serui, s. sertum, *r. acc.*
laeten/oyhouden. Desistere, p. destiti, s. destitum, *reg. abl.* cessare, p. avi, s. atum. desinere, p. sivi & ii, s. desitum, *reg. abl. cum A vel Ab.*
laeten/toelaeten. Permittere, p. misi, s. missum: concedere, p. cessi, s. cessum: indulgêre, p. indulsi, s. dultum, *r. acc. rei & dat. pers.*
laeten gaen/laeten vaeren. Dimittere, p. misi, s. missum. Missum facere, *reg. acc.*
laeten blycken. Aperte præ se ferre: non dissimulare.
niet laeten blycken. Dissimulare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*
laeten duncken. Sibi persuadere. s. duncken. Videri, visus.
laeten sien. Exhibere, p. bui, s. bitum: ostendere, p. ostendi, s. stensum, *r. acc.*
laeten uytgaen eenen boek. Edere librum.
laeten zyn. Laet het soo zyn. Fac ita esse.
laeten wassen den baerdt. Barbam nutrire.
laeten weren. Indicare, significare, p. avi, s. atum. *reg. acc. rei & dat. pers.* Certiorem facere aliquem rei, & de re.
laetste/leste. Ultimus, infimus, Postremus, a, um, o.
laeve. Ambubaja, g. jæ, f. Mulier ignava, sordida, imperita rei domesticæ.
laeven/verbarschen. Focillare, refocillare, recreare, refrigerare, p. avi, s. atum; reficere, cio, p. feci, s. fectum, *reg. acc.*
laevenisse/verbarschinge. Recreatio, refectio, refocillatio, g. onis, f.
laepe/vlamme. Flamma, g. mæ, f.
slechter laepe vranden. Flagrare, p. avi, s. atum. Flammam edere.
laf/moede. Lassus, fessus, a, um, o.
laf/slap. Flaccidus, languidus, a, um; imbecillis, e, g. lis, o.
laf/onsmaeklyck. Insipidus, a, um, o.
laf/verschaelt/warmachtig. Tepidulus, a, um, o.
laf/eenen jongen laf/melkmuyl. Imberbis, invetis, impubis, e, g. is, impuber, g. beris, o.
lam/manck. Mancus, mutilus, claudus, a, um; clumbis, enervis, e, g. is, o.
lammicheyt. Membrorum dissolutio.
lamme leden. Membra dissoluta.
lam/ongeschickt. Insulsus, inconditus, illepidus, frigidus, a, um, o.
lammen kout. Sermo insulsus, illepidus, frigidus.
lammen sanck. Incondita cantio.

lammerye. Ineptiæ, g. arum, f. *pl. num.*
lam/lamgat/luy. Segnis, e, g. nis; cunctabundus, torpidus, a, um, o.
lammelyck. Languidè, cunctanter, torpidè, *adv.*
lam/schaep. Agnus, g. ni: agnellus, g. li, m.
lammeckens leven hebben. Vitam ducere beatam, tranquillam, voluptatis plenam.
lammeren/van lammeren. Agnius, a, um, o.
lammeren/lammers wolven. Agnos edere; agnos parere.
lammeren-bol/slecht-hoofd. Homo incautus, improvidus, bardus.
lambris om hoog gemaeckt/'t zyplat/ ofronde/oft vierkant. Lacunar, laquear, g. aris, n.
lambrisseren. Lacunare, p. avi, s. atum. Laqueari instruere; lacunari ornare: lacunari contabulare: laqueato opere contabulare: laqueatâ contabulatione integere.
lamentatie. Lamentum, g. ti, n. comploratio, lamentatio, g. onis, o.
lamenteren. Lamentari, p. tatus, s. tatum, *dep.* deflere, p. flevi, s. fletum: conqueri, p. conquestus, *dep.*
lamere. Mulier garrula, laquacula, verbosa, linguax, scurrilis.
lameren. Confabulari, p. latus, s. latum, *dep.* garrire, p. rivi, s. ritum.
lamoen/byssel. Temo, g. monis, m. jugum, g. gi, n.
lamoen/yeseden. *Fl.* Quadrijuges, g. gum: quadrijugi, g. gorum, m. *pl. num.*
lamoen/limoen. s. limoen. Malum Hesperium, n. g.
lampe. Lucerna, g. næ: lampas, g. padis, f. Lychnus olearius.
lampken. Lucernula, g. læ, f.
lamp-neuse/pytne/beck. Myxus, g. xi, mergulus, g. li, m. rostellum, g. li, n.
lampe met twee beenen. Lucerna dimyxos, &c.
lampers. Byssus, g. si, f.
lampet. Guttus, g. ti, m. gutturnium, g. nii, n.
lampraes/lampzeel. Cuniculus, g. li, m.
lampzeye/prick. Bdella, mustela, g. læ, f. Muræna fluviatilis.
lancette. s. laet-pser. Phlebotomum, g. mi, n.
lancie/spisse. Hasta, g. stæ; lancea, g. ceæ, f.
lancier/lancie-draeger. Hastatus, g. ti: lancearius, g. rii: doryphorus, g. ri, masc.
lanck. s. lang. Longus, a, um, o.
landen/aenlanden. Appellere, p. appuli, s. appulsum. Potiri terrâ.
landt/veldt/bouwlandt. Rus, g. ruris, arvum, g. vi; solum, g. li, n. ager, g. gri, m.
hardt landt daer niet en was. Glabretum, g. ti, n.

landtbeſitter. Indigena, g. næ: incola, g. læ, m.
landtbouwen. Colere agrum: laborare agrum.
Landtbouwer/ Landtman / Lantwinner. Colonus, g. ni: agricultor, g. toris: agricola, g. læ, m.
landtbouwinge/landtwinninge. Agricultura, g. ræ; agricolatio, g. onis, f.
Landthups. Villa, g. læ, f.
Landtlieden. Agricolæ, g. larum; ruſtici, g. corum, m. *pl. num.*
landtmaete / beldtmaete. Gnomon, g. monis, m.
Landtmeter. Geometra, g. træ, m.
landtmetinge. Geometria, g. triæ, m.
landtneſtinge. Agricultura, g. ræ, f.
Landtwyf. Ruſtica, villica, g. cæ, f.
landt/lantſchap/landauwe. Regio, g. onis, plaga, g. gæ: provincia, g. ciæ: terra, g. ræ, f. tractus, g. us, m.
landtbedzieger. Ætuſcator, g. oris, m.
landtbedziegerye. Stellionatus, g. tus, m.
landtcaerte. Mappa, g. pæ, f.
landtdag. Comitia, g. tiorum, n. *pl. num.*
landtdeken. Decanus ruralis.
Landtgraeve. Landtgravius, g. vii, m. Comes Provincialis.
Landtheer. Princeps, g. cipis: regulus, g. li, m.
landtlooper/landtreſant. Erro, g. onis, vagus, multivagus, g. gi; vagabundus, g. di, m.
landtpaele. Limes, g. mitis: terminus, g. ni, m.
landtraedt. Concilium provinciale.
landtrecht. Jus municipale.
landtreſanten. Otiosè vagari; tempus inutiliter conſumere.
landtſaet. Provincialis, g. lis: indigena, næ; incola, g. læ: inquilinus, g. ni, m.
landtsgebruyck/landtswyſe. Mos patrius: mos gentis.
landtslieden. Populares, g. rium: conterranei, g. neorum, m. *pl. num.*
landtſpraecke. Lingua vernacula: ſermo patrius.
landtſtadt. Civitas mediterranea.
landtsſtraete. Via regia: Via publica: ſ. hierbaine. via prætoria, militaris.
landtbaerder. Viator, g. oris, m.
landtbolk. Gens, g. gentis: natio, g. onis, f.
Landtvoogt. Satrapa, g. pæ: toparcha, g. chæ: toparchus, g. chi, m.
landtweg. Iter pedeſtre: iter terreſtre.
lang uytgeſtreckt in grootte/hoogde/ende langde des lichaems. Longus, procerus, promiſſus, a, um, o.
lang / groot in grootte van plaetſe. Longus, prælongus, a, um, o.
lang/in groote van tyde. Diuturnus, longinquus, a, um: durabilis, e, g. lis, o.
lang/langen tydt. Diu, dudum. *adv.*
langleden. Diu antè, *adv.*
lang te beuren. *Idem.*
wat langachtig. Diutulè, *adv.*
hoe lang? Quamdiu? quam diu?
langna. Diu poſt, longè poſt.
langachtig. Longiuſculus, a, um, o.
langbeen. Macropus, g, podis, c.
langdarm. Longanon, g. nonis, m.
langde. Longitudo, g. dinis: prolixitas, proceritas, g. tatis, f.
langduerig. Diuturnus, a, um: durabilis, e, g. lis, o.
langduerichept. Diuturnitas, g. tatis, f. Temporis longitudo.
langhalſig. Longicollus, a, um, o.
langhandig. Longimanus, a, um, o.
langhaerig. Cæſariatus, capillatus, a, um, o.
langhoofdig Caput oblongum habens.
langkinne. Mento, g. tonis, m.
langlenter / langlyf. Longurio, g. onis. maſc.
langlebig. Vivax, g. vacis, longævus, a, um, o.
langlippe. Labeo, g. onis, c.
langmoedigh. Manſuetus, a, um, longanimis, e, g. mis, o.
langmoedicheyt. Longanimitas, g. tatis, f.
langmuyl. Bronchus, a, um, o.
langneuſe. Nato, g. onis, f.
langs. Per, *præp. reg. acc.*
langhs hier. Hâc, *adv.* Hac viâ, per hanc viam.
langhsdaer. Illac, iſthac, *adv.*
langs de ſtraete. Per plateam,
langſaem. Tardus, lentus, cunctabundus, a, um, o.
langſaemheyt. Tarditas, g. tatis; ſegnities, g. tiei, f.
langſaemlyck. Tardè, lentè, cunctanter, *adv.*
langſtlebende. Superſtes, g. ſtitis, o.
langtandt. Dento, g. tonis, o.
langtonge. Loquax, linguax, g. guacis, o.
langboer. Longipes, g. pedis, o.
langupt / in 't lang. Ad longum: in longum.
langwylig. Faſtidioſus, tædioſus, a, um, o.
langwerpig. Oblongus, a, um, o.
langwerpig rondt. Teres, g. tetis, o.
langen / lengen / langer maecken. Extendere, p. tendi, ſ. tenſum: producere, p. duxi, ſ. ductum; prolongare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
langen/ geben. Porrigere, p. rexi, ſ. rectum: promere, p. prompſi, ſ. promptum: ſuppeditare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc. cum Ad.*
lanterfanten. ſ. landtreſanten. Otiosè oberrare

lanterne. Laterna, g. næ, f.
lanterne/baeke. Pharus, g. ri, m.
lanterne/ſluptſteen van een rondt welffel. Tholus, g. li, m. pteroma, g. matis, n. teſtudinis peridromus: ſummæ teſtudinis petaſus.
lanternier/ lanternemaker. Laternarius, g. rii, m.
lap/afgeſneden lap. Segmentum, fruſtum, g. i, n.
lap/lapſtuk/laſche. Immiſſura, commiſſura, g. ræ, f.
lap van den ſchoen. Solea, g. lea, f.
lapken van de oore. Ima auricula: lobus auriculæ: lobus auriculæ.
laplakens oft doecks. Panniculus, g. li, m.
lappen. Suere, conſuere, p. ſui, ſ. ſutum: ſarcire, reſarcire, p. ſarſi, ſ. ſartum; reconcinnare, reparare, p. avi, ſ. atum; reficere, cio, p. feci, ſ. fectum, *r. acc.*
lappen door de billen. Abligurire, p. ivi, ſ. itum, *r. acc.* helluari, p. atus, *dep.*
lapper. Sutor, ſartor, ſarcinator, interpolator, g. oris, m.
lapperpe. Sarcinatio, interpolatio, g. onis, f. coagmenta, g. torum, n. *pl. num.*
lapſter. Interpolatrix, ſarcinatrix, g. tricis, f.
lapſacken. Pinſſare, p. avi, ſ. atum. Paulatim bibere.
lardeeren. Lardo figere, ſectili lardo configere, *r. acc.*
lardeerpriem. Veruculum lardarium: acus lardaria.
larderſpek. Lardum *vel* laridum pingue.
laſerpe. ſ. melaetſch. Leproſus.
laſche. Immiſſura, commiſſura, g. ræ, f. Pars aſſuta.
laſchen. Intexere *vel* inſuere partem panni.
laſt/pak. Onus, g. neris, pondus, deris, n. ſarcina, g. næ: moles, g. lis, f.
laſtbaer dier. Animal jugale.
laſtdzager / arbeyder. Bajulus, g. li: doſſuarius, g. rii, m.
laſtich. Oneroſus, moleſtus, a, um: difficilis, gravis, e, g. is, o.
laſtigh vallen aeniemanden. Moleſtare, p. avi, ſ. atum. Moleſtiâ afficere, *r. acc.* exhibere negotium: faceſſere negotium: moleſtiam inferre: moleſtum eſſe, *r. dat.*
laſtighlyk. Graviter, moleſtè, *adv.*
Laſt-ſchip. Navis oneraria.
Laſt-wagen. Sarracum, g. ci: plauſtrum, g. ſtri: vehiculum, g. li, n.
laſten. ſ. laden. Onerare, avi, atum.
laſt/commiſſe. Mandatum, g. ti: negotium, g. tii, miniſterium, g. rii: onus, munus, g. neris, n. delegatio, g. onis, f.
dit is mynen laſt niet. Hoc non eſt procurationis meæ: non eſt meum onus.

laſt ende commiſſe geben. Mandare, p. avi, ſ. atum, *r. acc. rei & dat. perſ.* Commendare aliquid: imponere onus: negotium dare: curam dare rei alicujus, *r. dat.*
tot ſynen laſt nemen. Concipere curam: mandata arripere: munia capeſſere: onus in ſe ſuſcipere: partes ſuſcipere.
ſynen laſt volbzenden. Munus explere: fungi *vel* perfungi munere: obire negotium.
laſter/ondeught/ſchande. Vitium, g. tii, dedecus, g. decoris, n. turpitudo, g. dinis, f.
laſter/oneerlyck feyt. Scelus, g. ſceleris: flagitium, g. tii, crimen, g. minis, n. nefas, n. *indecl.*
laſter / laſteringe / verwyt. Calumnia, g. niæ: contumelia, g. liæ, exprobatio, g. onis, f. probrum, g. bri; opprobrium, g. brii, vituperium, g. rii: convitium, g. tii, n.
laſterbaer. Vituperabilis, e, g. lis; vituperandus, a, um, o.
laſteren. Criminari, calumniari, convitiari, p. atus, ſ. atum, *dep.* obtrectare, vituperare, culpare, improbare, reprobare, p. avi, ſ. atum. Probris lacerare: convitiis proſcindere, *r. acc.*
laſterer. Criminator, calumniator, convitiator, obtrectator, g. oris, m.
laſterigh. Contumelioſus, calumnioſus, maledicus, a, um; mordax, g. dacis, o.
laſterlyck. Calumnioſè, criminoſè, indecorè, *adv.*
laſur. Cæruleum, g. lei, n.
fyn laſur van Egypten. Cæruleum Ægyptium.
alderfynſte laſur. Cæruleum Neſtorianum.
laſur aſſchen/van laſur. Lomentum, g. ti, n. lomentum ex cæruleo.
laſurin/ koleur op laſur treckende. Cæruleo affinis color: cyaneo ſuppar & fermè æqualis color.
laſur-ſteen. Lapis cæruleus, *vel* ſtellatus.
laten. ſ. laeten. Mittere, iſi, iſſum.
laterne. ſ. lanterne. Lucerna, æ, f.
laetoen *vel* lattoen. Orichalcum, g. ci, n. Æs coronarium.
Latte/ dunne ende lange houters. Aſſulæ, g. larum, f. *pl. num.* aſſerculus, g. li, m. Pertica fiſſilis: ſudes fiſſilis, lateraria ſudes.
latte/ribbe. Tigillum, g. li, n.
lat-houwer. Tignarius, g. rii, m.
lat-pfer. Clavus tignarius.
latte van eenen ſtaelen booge. Lamina baliſtæ.
latte van een ſchouwe. Lamina foci.
lattouwe. Lactuca, g. cæ, f.
witte ende gekronkelde lattouwe. Lactuca criſpa *vel* capitata.
ſwarte oft bittere lattouwe. Lactuca nigra.

roſachtige lattouwe met groote ſtelen. Cæciliana lactuca.

Lattouwe met dzeede bladeren ende kozte ſtelen. Aſtylis, g. lidis, f. eunuchion, g. chii, n.

Lavendel. Lavendula, g. læ, f. Spica nardi.

Laveren. Vagari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Obliquare curſum: pererrare littora: captare ventum.

Labeſche. Ligusticum, lybiſticum, leviſticum, g. ci, laſerpitium, g. tii, n. *herba.*

Labetſche. Hippoſelinum, g. ni, n. Apium grande. *herba.*

Labetſe. Mulier deſidioſa, ignava.

Labepen/ ober ende weder ſwieren. Errare, *p.* avi, *ſ.* atum: palari, p. atus, *ſ.* atum, *dep.* Vagari otioſè: otia agere.

Labepen/ſchoft houden. Certis horis ab opere ceſſare.

Labooz. Guttus, g. ti; urceus, g. cei, m.

Labupt/gupchelepe. Nugæ, g. garum, f. nugamenta, g. torum, n. *pl. num.*

Labupte/ flatterye. Blanditiæ, g. tiarum, f. blandimenta, g. torum, n. *pl. num.* Sermo aſſentatorius.

iemanden het labupt geben/nae den mond ſlupren. Adulari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. dat. vel acc.* aſſentari, palpari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. dat.* Servire auribus: gratiam alicujus aucupari, venari.

lauw. Tepidus, egelidus, a, um, o.

lauw wozden. Tepeſcere, intepeſcere, *p.* tepui, *ſine ſup.* tepefieri, fio, *p.* factus.

lauw maecken. Tepefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *reg. acc.*

lauw zijn. Tepere. *p.* pui, *ſine ſup.*

lauwachtich. Tepidulus, ſubfrigidus, a, um, o.

lauwelijk. Tepidè. *adv.*

lauwhertich. Homo tepidus.

lauwichept. Tepor, g. poris, m.

lauwdaete. Mulier pigra, ignava.

lauwe. Tinca, g. cæ, f.

Lauwerbeſie. Bacca lauri.

Lauwerbladt. Laurea, g. reæ, f. Laurifolium.

Lauwerboom. Laurus, g. ri, f.

Lauwerboſch. Lauretum, g. ti, n.

Lauwerkrans. Laurea, g. reæ, f.

met Lauwer gekroont. Laureatus, a, um, o.

lauwept. Cantio honoraria.

lauwept ſpelen. In honorem alicujus tubis, *&c.* ſonare.

lauwept/ aubade. Nocturna occentatio ad alicujus fores, nocturnum *aut* matutinum canticum, carmen, ad alicujus valvas *ſeu* fenestras.

lauwept. Negotium, g. tii, n. cauſa, g. ſæ, f. wat lauwept is dit? Quid hic negotii?

laxeren/ kamergangh maken. Alvum ciere: alvum ſolvere: ſedem provocare.

lebbe. Coagulum, *g.* li, n.

na de lebbe ſmaken. Sapere coagulum.

leck/looge. Lixivium, *g.* vii, n.

lecke/ leke. Rima, *g.* mæ, f.

leck/lekende. Rimoſus, a, um; ſtillans, *g.* antis, perfluens, *g.* entis, o.

lecken/leken. Stillare, *p.* avi, *ſ.* atum, perfluere, *p.* fluxi, *ſ.* fluxum.

leck wozden. Rimas agere.

leckbat. Excipulum, *g.* li, n.

leckinge/lekinge. Stillatio, diſtillatio, *g.* onis, f.

lecke / leckwijn/ ſtoztwijn. Vappa, *g.* pæ, f. Vinum evapidum.

lecken den wijn. Vinum ſacco caſtrare, ſacco frangere.

leckſack. Saccus vinarius, *quo vinum excolatur.*

lecken. Lambere, *p.* bi, *ſin. ſup. tamen* lambitum *ſecundum Priſcianum* lingere, *p.* linxi. *ſ.* linctum. *r. acc.*

lecken en ſuppen. Ligurire, *p.* rivi, *ſ.* ritum; ſorbere, *p.* ſorbui, *ſin. ſup.* ſorbillare, *p.* avi, *ſ.* atum.

leckebaerden. Lingere barbam, os, labia.

leckaert/ lecker/ leckmaraut/ leckplateel/ leckſpit. Liguritor, *g.* oris; catillo, *g.* onis, paraſitus, *g.* ti, m.

leckſel/ lickſel/ *Holl.* loch *ſive* lohoh/ *ſyrupi genus.*

lecker/die geirne leckernye eet/ leckertand. Delicatus, a, um, o. Deliciarum amans: in cibo voluptuarius: palatum eruditum: palati & gulæ moroſum faſtidium; delicatum hominis faſtidium.

lecker/ kiem aen't eten. Faſtidioſè delicatus, in cibo faſtidioſus.

lecker/goet/ welſmakende. Delicatus, lautus, a, um, o.

leckerbeetjen/ leckernye. Delicium, *g.* cii, n. cupedia, *g.* diæ, f. cupediæ, *g.* diarum, delicix, *g.* ciarum, f. *pl. num.* Ciborum cupediæ: cibariæ deliciæ: eſcarum cupedia & lautitia.

leckerlijck. Delicatè, deliciosè, lautè, opiparè. *adv.*

lede/ hatre. Cardo, *g.* dinis, m.

Ledekant. Solenne lectiſternium, lecti ſplendidus apparatus & inſtructus.

Ledekantmaker. Clinopegus, *g.* gi, m.

leden/ geleden/ gepaſſeert. Præteritus, elapſus, a, um, o.

leden/ *pl. num.* à lidt. Membra, *g.* brorum, n.

ledeloos. *ſ.* lidtloos. Mutilus, a, um, o.

Leder/lier. Corium, *g.* rii: ſcortum, *g.* ti, n. aluta, *g.* tæ, f.

Lederen/ van leder/ leiren. Coriacus, ſcorreus, a, um, o.

Ledertouwen/ leirtouwen. Corium efficere pelles perficere; corium effingere.

leder-touwer/ leir-touwer. Coriarius, alutarius, *g.* rii, m.

ledertouwerye / leirtouwerye. Corii effectio; corii politio: pellium polituta.

leder/ *metaph.* Vagina, *g.* næ, f.

van leder trecken. Stringere enſem: educere gladium: ducere ferrum, mucronem, enſem.

leedich/ ſonder werk/ ledigaert/ legaert /*Fl.* Otioſus, a, um, o. Vacuus ab opere: nullis negotiis devinctus.

ledicheyt. Otium, *g.* tii, n. vacatio, ceſſatio, *g.* onis, f.

ledich. Otiari, *p.* atus, atum, *dep.* Otio indulgere: otium ſequi, ſectari, captare: otio ſe dedere; tempus otio terere, perdere, conſumere, tranſigere.

ledich zijn / tijdt ende ſtaet hebben / geen beler hebben. Vacare, *p.* avi, *ſ.* atum. Otium habere: liberum eſſe à negotiis: vacuum eſſe opere & occupationibus: in otio eſſe.

ledigganger. Otiator, *g.* oris, m.

ledich. *ſ.* lup. Piger, gra, grum, o.

ledich/ydel/ daer niet in en is. Vacuus, a, um; inanis, e, *g.* nis, o.

ledich erbe. Area nuda.

ledige dagen/ *Holl.* Dies feriati.

ledigen/ledich of ydel maken. Vacuare, evacuare, p. avi, *ſ.* atum; exhaurire, p. hauſi, *ſ.* hauſtum, *r. acc.*

ledich/ongehouwt. Cælebs, *g.* libis, c.

ledt. *ſ.* lidt. Membrum, i, n.

Leeck/ niet geeſtelijck. Laicus, profanus, a, um, o. idiota, *g.* tæ, m.

Leeckebroeder. Religioſus laicus: intonſi verticis Religioſus.

leeden. *ſ.* berleden. Faſtidire.

leeden / *Fl. ſ.* lepden. Ducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum, *r. acc.*

Leeder / *& per ſyncop.* Leer. Scala, *g.* læ, f. ſcalæ, *g.* larum, f. *pl. num.*

Leeder van den wagen. Sponda currûs.

Lederſpoze. Climacter, *g.* cteris, m.

leedt / bekommernis / hertenleedt / hertrouw. Ægritudo, *g.* dinis: triſtitia, mœſtitia, moleſtia, *g.* tiæ, f. dolor, *g.* oris, m.

leedt aen doen. Lædere, *p.* læſi, *ſ.* læſum; offendere, p. di, *ſ.* ſenſum; vexare, exagitare, p. avi. *ſ.* atum. Injuria afficere, *r. acc.* Moleſtiam inferre *vel* exhibere, *r. dat.*

leedt zijn/ ut: 't Is mp leedt. Dolere, p. lui, *ſ.* litum. *r. abl. cum De.* pœnitere, p. tui, *ſine ſup. r. gen.*

leedtſaem. Moleſtus, faſtidioſus, a, um, o.

leedtweſen. Pœnitentia, *g.* tiæ, metanœa, *g.* næ, f. dolor, *g.* loris, m.

leedtweſen hebben. *ſ.* leedt zijn. Dolere, ui, litum. Pœnitere: Impers. Wat is mp leedt.

Id me pœnitet.

leedtweeſich. Dolens, mœrens, pœnitens, *g.* entis; mœſtus. a, um, o.

leefachtich. Vivax, cis, o. leefbaer. Vitalis, e, o. leefdach. Dies vitæ. Mijn leefdach. Per vitam meam. Quoad vixi ego. *ſ.* leven. Vivere, vixi, victum.

leech/nedericheyt. Humilis, e, g. lis, depreſſus, demiſſus, a, um, o.

om leech/ nederwaerts. Deorſum, *adv.*

leechte/ leege plaetſe. Vallis, convallis, g. lis, f. Locus depreſſior.

leechte/ klepne hoochte. Depreſſio, g. onis, f.

leegen / leeger maecken. Dejicere, cio, p. jeci, *ſ.* jectum, demittere, p. miſi, *ſ.* miſſum; deprimere, p. preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*

leegen ſtaet. Ignobilitas, obſcuritas, *g.* tatis, abjectio, contemptio, g. onis, f. Infima conditio: obſcura æſtimatio.

van leeger ſtaete. Ignobilis, vilis, humilis, e, g. lis; plebejus, inglorius, a, um, o. Infimæ conditionis; humilis loci: humilis fortis: ignobili, obſcuro & infimo genere editus: genere obſcurus & ignobilis.

leelijck. Deformis, informis, turpis, e, g. is, fœdus, indecorus, invenuſtus, illepidus, a, um, o.

leelijck maecken. Fœdare, defœdare, turpare, maculare, deformare, p. avi, *ſ.* atum. Deformem & turpem reddere: formâ ſpoliare *r. acc.*

leelijckheyt. Deformitas, fœditas, *g.* tatis, turpitudo, g. dinis, femin.

leelijcken. Turpiter, fœdè, *adv.*

leem/ klepe. Argilla, g. læ, f. Terra argillaris *vel* figularis.

leemachtich. Argilloſus, lutoſus, cœnoſus, argillaceus, a, um, o.

leemen / leemplacken. Illinere argillâ. *reg. acc.*

leemen wandt. Paries craticius, luteus, argillâ cruſtatus.

leem-wortel. Lutum palearum.

leemplacker. Cruſtarius, g. rii, m.

leemplackerye. Opus tectorium.

leen/leengoedt. Prædium clientelare: fundus clientelaris: prædium beneficiarium: clientatis juris prædium, *vulgò* Feudum, g. di, n. geſpleten leen. feudum non integrum.

ter leen geven. Beneficiario jure mancipare prædium: beneficiario mancipio tradere *vel* dare. *r. acc.*

leenheer. Patronus, g. ni, m. Dominus feudi.

leenhof. Curia feudalis.

leenman. Cliens, g. entis: vaſallus, g. li: beneficiarius, g. rii, m.

leenrecht. Dominium clientelare.
leenbinder. Apparitor feudarius,
leenen / van eenen anderen ontleenen. Mutuari, p. atus, ſ. atum, *dep.* mutuo accipere: commodato ſumere : commodatum accipere; utendum ſumere, *r. acc. rei.*
leenen / aen eenen anderen leenen. Commodare, p. avi, ſ. atum; credere, p. didi, ſ. ditum. Utendum præbere, *reg. acc. rei & dat. perſ.*
leeninghe aen eenen anderen. mutuum, g. tui, n. mutui datio; mutuæ rei præbitio.
leeninge/ ontleeninge. Mutuatio, g. onis, f.
geleent goedt. Creditum, g. ti; mutuum, g. tui. n. Res credita, res mutua.
leep / leepoogigh. Lippus, gramioſus, a, um, o.
leepigheyt. Lippitudo, g. dinis, f.
leepoogigh zijn. Lippire, p. pivi, ſ. pitum.
leep/loos. Callidus, a, um, o. ſ. **loos.** Vafer, fra, frum, o.
leepigheyt. ſ. loosigheyt. Calliditas, tatis, f. Verſutia, æ, f.
leer/ *contracté pro* **leder. ſ. leder.** Corium, ii, n.
leere/leeringe/leerpointen. Doctrina, g. næ: inſtitutio, g. onis, f. documentum, g. ti, dogma, g. matis, n.
leeren/eenen anderen onderwijſen. Docere, p. docui, ſ. doctum; erudire, p. divi & dii, ſ. ditum: inſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum: imbuere, p. bui, ſ. butum; informare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*
leeren/ begrijpen/vatten. Diſcere, addiſcere, condiſcere, perdiſcere, p. didici, ſ. diſcitum: comprehendere, p. hendi, ſ. henſum: imbibere, p. bibi, ſ. bibitum, *r. acc*
van buyten leeren. Ediſcere, p. edidici, ſ. ediſcitum. Memoriter diſcere: memoriæ mandare, tradere, *r. acc. ſ.* **konſten.** Artes liberales.
leerachtigh/leerſaem / leerelijk/goet leerkint / die wel leert oft onthout. Docilis, e, g. lis, ingeniolus, induſtrius, a, um: ſolers, g. lertis, o. Aptus ad diſcendum.
Leeraer / leermeeſter. Magiſter, g. ſtri: doctor, præceptor, g. oris, m.
Leergeldt. Didactrum, g. tri, n.
Leerſaeren. Tyrocinium, g. nii, n.
Leerſongen/leerlinck. Diſcipulus, g. li, tyro, g. onis, m.
Leerkringh / weetkringh. Encyclopædia, æ, f.
Leerſaemheydt. Docilitas, g. tatis, f.
Leerſchole. Schola, g. læ, f. Pædagogium, ii, n.
leeſen in den acker. Sulcus, g. ci.
leeſen in den wagenwegh. Orbita, g. tæ, f.
leeſt. Forma, g. mæ: formula, muſtricula, g. læ, f.

leeſten/bewijſen. Præſtare, g. ſtiti, ſ. ſtitum. *r. acc.*
iemandeu dienſt leeſten. Præſtare alicui ſervitium *vel* famulatum.
Leeuw. Leo, g. onis, f.
Leeuwinne. Lœna, g. næ, f.
Leeuwken. Leunculus, g. li, m.
Leeuws/ van den Leeuw. Leoninus, a, um, o.
Leeuwercke. Alauda, g. dæ: caſſita, galerita, g. tæ, f. *avis.*
Legaet / Ambaſſadeur. Legatus, g. ti, m.
Legataris/dat den Ambaſſadeur aengaet. Legatarius, a, um. o.
Legaetſchap/Ambaſſade. Legatio, g. onis, f.
Legaetſchap / het landt oft gebiedt / ſoo verre als hem den laſt van Legaetſchap ſtreckt. Legatariæ procurationis fines.
legaet/gifte bp wege van teſtament. Legatum, g. ti, n.
legataris / den genen aen wien het legaet gemaekt is. Legatarius, g. rii, m. Legatio affectus, donatus, muneratus.
legateren/ ut: **Jemanden 100. gulden legateren.** Legare alicui centum florenos.
legende/ 't leven der Heyligen. Legenda, g. dæ, f. Vitæ Sanctorum.
legaerde/ *Fl.* Ignavus, otioſus, a, um: piger, gra, grum, o. Pigritiæ mancipium.
legaerden/ *Fl.* Dare ſe pigritiæ. Dedere ſe languori & deſidiæ.
legaerdye/ *Fl.* Pigritia, g. tiæ, f.
leggen/ ſtellen. Ponere, p. poſui, ſ. poſitum: collocare, p. avi, ſ. atum.
leggen eyeren Ova ponere, eniti, parere.
leghinne. Gallina adriana.
leghtydt. Ovatio, g. onis, f.
leggen met penningen. Calculis numerare: calculis rationem inire.
leghpenningen. Calculi, g. lorum, *pl. num.*
leggen de ſchuldt op iemanden. Transferre *vel* conferre culpam in aliquem.
leger / de plaetſe daer het Krijghsvolck gelegert is. Caſtra, g. ſtrorum, n. *plur. num.*
leger/vaſt liggende. Stativa, g. vorum, n. *pl. num* Stativa caſtra.
leger die begraben is. Caſtra aggere & vallo munita: caſtra munitionibus cincta.
legerſlaen. Caſtra metari: caſtra ponere, locare, ſtatuere.
den leger beſchanſſen. Munire caſtra: aggere ac vallo caſtra cingere: munitiones caſtris circumdare: caſtra munitionibus vallare.
leger vooz een Stadt. Caſtra ad urbem: caſtra ad urbis mœnia.
leger houden. Habere caſtra in aliquo loco.

den

den leger opbzeken. Movêre, p. movi, ſ. motum. Movere caſtra.
legers/den leger aengaende. Caſtrenſis, e, g. ſis, o.
legerheer/ſ. velt-heer/generael. Archiſtrategus, i, m. Imperator, oris, m. Supremus militiæ Dux.
leger proviande. Annona militaris *vel* caſtrenſis.
leger. ſ. krijghsheyr/krijghsvolck. Exercitus, g. tûs, m.
vliegenden leger. Exercitus vagus, tralatitius.
legh-werk. Aulæa, lærorum, tapetia, g. tium, n. *pl. num.*
legh-wercken. Texere tapetes.
legh-wercker. Tapetopœus, g. pœi, m.
legioen. Legio, g. onis, f. ſ. **Regiment.** ut: 't Is een heyr van acht Regimenten / daer van elck heeft 1000. Man. Eſt phalanx.
legitim / wettelijck. Legitimus, a, um, o. Legibus congruens, conſentiens, conſentaneus.
legitim / wettigh / uyt wettelijcken houwelijcke geboren. Ingenuus, a, um, o, legitimis natus nuptiis.
legitim/ oprecht/ onderbalſcht. Sincerus, probus, verus, a, um, o.
legitime/ behoorelijcke poztie oft bieren-deel van 't goedt den kinderen uyt de wet Falcidia toekomende/ indien de vader te vele bp teſtament weghgemaekt hadde. Liberorum legitima: liberorum portio hæreditatis legitima; hæreditatis quarta *Falcidiâ lege* liberis attributa.
legitimeren/bewettigen/een baſtard kindt wettelijck maecken. Spurio jus ingenui concedere, *vulgo & barbarè*, legitimare, p. p. avi, ſ. atum. *reg. acc.*
legitimatie/ bewettingh. Spuriorum in ingenuos traductio *ſive* adoptatio.
leine. Podium, g. dii, fulcrum, g. cri: ſuſtentaculum, g. li, n.
leinen. Niti, inniti, p. niſus *vel* nixus, *dep.* incumbere, *p.* incubui, ſ. cubitum, *r. dat*,
leinſerel. Sella reclinatoria.
leininge. Nixus, *vel* niſus, g. ûs, m.
leirſe. Ocrea, g. creæ, f. *flos.*
leirſenen/ de leirſen aendoen. Ocreas induere: ocreis calceare ſe.
leirsken. Cothurnus, g. ni, m.
leke/leken. ſ. leck/lecken. Stillare, avi, atum. Perfluere, uxi, uxum. 't Schip wort leck Navis agit rimas.
lelie. Lilium, g. lii, n.
van lelien. Lilinus, ſuſinus, liliaceus, a, um, o.
lelien-bedde. Lilietum, g. ti, n.
lelie van Calverien. Hemerocallis, g. lis, f.

lelle. Papilla, g. læ, f. *flos.*
lelle van d'oore. Lobus auris, anſa auris.
lelle van de keel. Epiglottis, g. tidis, f.
lelle van den haen/onderccam. Palear, aris, n.
lellen/beginnen te ſpzeken. Lallare, p. avi, ſ. atum. *proprie dicitur de infantibus.*
lellen/ lelle-bellen. Garrire, p. rivi, ſ. ritum: fabulari, atus, ſ. atum, *dep.*
leme/ *Fl.* Acus, ceris, n. palea, g. leæ, f.
lemmer/clinge. Lamina, g. næ, f. Polium gladii *ſive* cultri.
lemmer van den os/ lemmerſtuck/ haſe. Pulpamentum, g. ti, n.
lemmet. Ellychnium, g. nii, n. mergulus, g. li. m.
lemoen. ſ. Limoen. Malum Heſperium, citreum, aſſyrium, medicum.
lempe/ *Fl.* Depravatio, onis. f.
lemte. Vitium, g. tii, n. defectus, g. ûs, m. mutilatio, g. onis, f. Morbus articularis.
lemtigh. Mutilus, mutilatus, a, um, o.
lende/lendenen. Lumbus, g. bi. m.
lenden-bzekinge. Lumbifragium g. gii, n.
lendenier. Lumbare, g. ris, perizoma, g. matis, n.
lendenloos. Elumbis, e, g. is. o.
lendenpijne. Lumbago, g. ginis, f.
lendenwoxt l. Hippolapathum, g. thi, n. *herba.*
lene. ſ. Leine. Podium, ii, n.
lengde. Longitudo, g. dinis; proceritas, prolixitas, g. tatis, f. intervallum, g. li, ſpatium, g. tii, n.
lenghte des lichaems. Statura, g. ræ, f.
lenghe. Aſellus, g. li, m.
lenghen/lenger maken. Producere, p. duxi, ſ. ductum: protrahere, p. traxi, ſ. tractum: prolongare, p. avi, ſ. atum; extendere, p. tendi, ſ. tenſum, *r. acc.*
lente. Ver, g. veris, n.
van de lente. Vernus, a, um, o.
lenteren. Cunctari, p. ctatus, ſ. ctatum, *dep.* lentè & ignavè agere: ſegniter & tardè agere.
lenterer. Lentus, tardus, ignavus, a, um, o.
lepel. Cochlear, g. aris: cochleare, g. aris: cochlearium, g. rii, n.
lepelſpijſe. Juſculentum, g. ti, n.
lepel-crupdt. *Holl.* Cochlearia, g. riæ, f. *herba.*
lepelaer/lepelgans. Pelicanus, g. ni, m.
lepijn/ *Fl.* i. lampet. Naſiterna, æ, f. Guttur nium. ii, n.
leppe/ *Fl.* Labium, g. bii, labrum, g. bri, n.
lepſen/ beginnen te ſpzeken. Lallare, p. avi, ſ. atum.
lepſen/ opſlozpen. Sugere, p. ſuxi, ſ. ſuctum, *r. acc.*
lepſen/ſoetekens pzoeven/ſijn lippen aenſetten. Extremis labris degustare.

lerckenboom. Larix, g. ricis, f.

Leſen. Legere, prælegere, p. legi, ſ. lectum, *reg. acc.*

Leſen/opſeggen. Recitare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Dyn brief is den Raedt geleſen. Ipſius literæ in ſenatu ſunt recitatæ.

Leſen/bidden. Precari, p. catus, ſ. catûm, *dep.* ſ. bidden. Orare, avi, atum.

Leſen/plucken. Legere, colligere, p. legi, ſ. lectum, *r. acc.*

Leſelijck. Legibilis, e, g. lis, o.

Leſer. Lector, prælector, g. oris, m.

Leſinge. Lectio, recitatio, g. onis; lectura, g. ræ, f.

Leſſe/'t gene datmen leeren moet. Prælectio, g. onis, f. Penſum lectionis.

Leſſe/onderwys/vermaninge. Doctrina, g. næ; admonitio, exhortatio, g. onis, f. documentum, g. ti, n.

Iemanden een goede leſſe geven. Exhortari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.* Salubri monitione inſtituere aliquem.

Leſſenaer. Pulpitum, p. ti, n. pluteus, g. tei, m.

Leſte / laetſte / *Holl.* Ultimus, noviſſimus, poſtremus, a, um, o.

ten leſten. Poſtremò, denique, ultimò, tandem, demum, *adv.*

Leſtent/leſtmael. Nuper, nuperrimè, proximè, *adv.*

Letſe/*Fl.* i. litſe. Nexus, us, m.

Letſel/ſchaede/hinder/letwerk. Impedimentum, g. ti; obſtaculum, g. li, n. remora, g. ræ, f.

Letſoen. Merx corrupta *vel* viriola.

Letter/*Fl.* i. luttel. Parum. ſ luttel. ut: Hy ſchrerf dit luttel'ſochtens. Mane hoc paullulum exarabat. ſMaer dit is te luttel. At hoc parum eſt.

Letten/ſchaden/hinderen. Nocere, p. nocui, ſ. nocitum; obeſſe, obſum, p. obfui, *r. dat.* impedire, p. divi, ſ. ditum, remorari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*

Letten/acht oft ooghmerk op iet nemen. Obſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Vacare alicui rei: intendere in aliquam rem. ſ. acht hebben op iet. Adhibere curam in aliqua re. Hebt acht op 't gemeene beſt. Curæ ſit tibi Reſp. Confige curas tuas omnes in Reip. ſalute. ſ. in acht/toeſicht. Cura, æ, f. circumſpectio, onis, f.

Letterſtuk van A/b. Littera, g. ræ, f. Elementum literarium.

Letterkonſt. Grammatica, g. cæ, f.

Letterwys. Callens elementa.

nae de letter. Literaliter, *adv.*

Letter/ſartoen van ſchrijven. Character, g. ĉeris, m Scripturæ forma & ſpecies: litterarii characteris forma & ratio.

dat is een fraepe letter. Elegans iſthæc eſt ſcriptura: ſcite picti characteres.

letteren/geleertheydt. Litteræ, g. rarum, f. *pl. num.* doctrina, g. næ, eruditio, g. onis, f.

die veel letteren gegeten heeft. Multarum litterarum vir: homo eximiæ eruditionis: egregiè litteratus: inſigniter doctus.

letthere. Lectica, g. cæ, f.

leutke/*Fl.* Pergula, g. læ, f.

't leven/'t natuerelijk leven. Vita, g. tæ. f.

nae 't leven. Ad ipſam viventis ſpeciem: ad vivum, ad veram viventis effigiem.

na 't leven ſchilderen. Nativi oris ſpeciem ex vivo effingere: germani vultus effigiem ex vivente delineare.

't gaet my aen 't leven. Ad intimos ſenſus, ad intima viſcerum, ad ipſa animi penetralia penetrat.

't leven krijgen/geboren worden. Naſci, p. natus, *part.* naſciturus; oriri, p. ortus, *part.* oritutus, *dep.* In lucem edi, emitti, venire, in vitam prodire.

't leven verlieſen. Exſtingui, p. ſtinctus, *paſſ.* interire, eo, p. ivi & ii, ſ. itum. Vita orbari; Vitam perdere.

't leven hebben / leven. Vivere, p. vixi. ſ. victum: Vitâ frui: vitæ participem eſſe: vitæ compotem eſſe; in vivis eſſe: in vivis agere: vitam ducere: vitâ uti fruique: in viventi agere.

't leven/contentement/plaiſier. ut: Dat is een leven. Hæ ſunt deliciæ, hoc eſt oblectamentum: iſthæc eſt voluptas.

dat is mijn leven / dat is mijn contentement. Res eſt mihi longe gratiſſima, ſuaviſſima, jucundiſſima: hæ ſunt meæ deliciæ: ſingulare eſt oblectamentum.

't leven/ſatſoen van ſijn leven te reguleren. Mores, g. rum, m. *pl. num.* Vitæ ratio: vivendi ratio.

een deughdelijck leven. Vita integra, proba: caſta, ſancta, innocens, noxæ expers.

een boos leven. Vita improba, flagitioſa, ſcelarata, ſceleſta.

't leven/den tydt oft cours van 't leven. ætas, g. tatis; vita, g. tæ, f. ævum, g. vi, n. Vitæ curriculum: vitæ curſus: vitæ decurſus: ætatis ſpatium: ætatis tempus.

't leven/onderhoudt/den koſt. Victus, g. ĉtus, m. alimonia, g. niæ, f.

't leven/hoererpe. Meretricium, g. cii, n. In't leven ſitten. Collocare ſe palam in meretricia vitâ. In proſtibulo agere: Proſtare; corpore ſe proſtituere. 't Is de ſnoodſte hoere van de wereldt. Nulla proſtibula magis proſtat.

leven/levende zijn. ſ. 't leven hebben. Vivere, vixi, victum. Vitam agere, degere.

ſoo langh als ick leve. Donec vivo, quandiu in vivis ero: donec vitæ particeps ero: quoad vitæ compos ero.

leven/in ſijn ſelven een begin des levens houden. Vivere, p. vixi. ſ. victum, in viventibus cenſeri: eſſe de genere viventium: naturâ vitæ eſſe participem.

leven/'t leven onderhouden. Ali, p. alitus, *vel* altus, *paſſ.* Vitam fovere: vitam ſuſtentare: vitam tolerare.

leven/ſulcke oft ſulcke manieren van leven houden. Vitam agere: vitam degere: vitam traducere: vitam inſtituere: vitæ generi addictum eſſe; vitæ genere uti.

levenbloeme. Amaranthus, g. thi, m. *flos.*

* levende/dat leven heeft. Vivus, animatus, a, um; ſuperſtes, g. ſtitis, o.

* levende/dat noch het leven dient. Vitalis, e, g. lis, o.

levende partyen van den menſche/als de herſſenen/'t hert/de loos/de lever. Vitalia, g. lium, n. *pl. num.* Vitales partes.

levende geeſten. Vitales ſpiritus: ſpiritus vitæ cuſtodes & opifices.

levende warmte. Vitalis calor: calor vitæ cuſtos & opifex.

* levende/daer veel gewoel is. ut: Een levende ſtadt. Civitas populoſa. Een levende ſtraete. Platea frequentata.

* levende/levendigh/wel diſpoſt. Vividus, vegetus, a, um, vivax, g. vacis, o.

levendigheyt. Vivacitas, vitalitas, g. tatis, f. Eximius vigor: egregia vis: vigor naturalis.

levendigheyt van geeſte. Ingenii mirifica vis, acrimonia, perſpicacitas, acies, perſpicacia, acumen.

levenloos. ſ. doodt. Exanimis, e, o.

levinge/hyplevе/lyfrocht. Victus, g. ĉtûs, m.

lever. Jecur, g. coris *vel* cinoris, hepar, g. hepatis, n.

lever-ader. Vena jecoraria, hepatica, axillaris.

leverkruydt. Hepatica, g. cæ, f. lichen, g. enis, m.

leverlingh. Tomaculum, g. li, n.

leverſmout. Arvina, g. næ, f.

leverſuchte. Morbus hepatis.

leverſuchtigh. Hepaticus, jecinoroſus, a, um, o.

leveren. Tradere, p. tradidi, ſ. traditum; dare, p. dedi, ſ. datum; porrigere, p. porrexi, ſ. rectum; offerre, fero, p. obtuli, ſ. oblatum, *r. acc.* Dare in manus; dare in poteſtatem.

leverbaer goedt. Merx proba.

leveringe. Traditio, g. onis, f.

leveringe van iet hebben. Habêre curam emendi aliquid.

leveſſche/*Fl.* Ligusticum, g. ci, n. *flos.*

leugen/leugentael. Mendacium, g. cii, n.

leugenachtigh / leugenaer / leugenſack. Mendax, g. dacis, o. Mentiendi facilis; In mendacia proclivis & propenſus: obnoxius mendacio; aſſuetus mentiri.

leugen ſtraffen. Arguere de mendacio; mendaciis inſimulare, *r. acc.*

leyzepe. Inſigne, g. nis, n. Veſtaria teſſera: gentilitia veſtium teſſera: veſtis teſſeraria, nota cohortalis.

leure/leuren/*&c.* lore/loren/*&c.* Merces frivolas exponere venales.

leuſe. ſ. loſe. Teſſera militaris.

leuſigh/looſigh. Remiſſus, ignavus, languidus, vetermotus, a, um; legnis, e, g. nis, o.

lepkbladeren. Lapathum, g. thi, n.

lepde/lije van boomen. ſ. lijde. Deambulatorium arborarium.

lepde/waterlepde. Aquæductus, g. ĉûs, m. aquagium, g. gii, n.

lepden. Ducere, deducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum; ductare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

lepder/lepdsman. Dux, g. ducis; ductor, director, g. oris, m.

lepdtzoet. Illicium, g. cii, n. Illex eſca.

lepdinge. Ductus, g. ĉûs, m. ductio, conductio, g. onis, f.

lepdſter. Ductrix, g. tricis, f.

lepdſterre. Cynoſura, g. ræ, f. polus, g. li, m. Urſa minor; ſtella polaris.

lepnen. ſ. leine. Podium, g. dii, n.

leyſſe. ſ. leirſe. Ocrea, g. creæ, f.

leyſſen. Cantio hilarior; canticum hilaritatis plenum, *ut ſunt cantiones natalitiæ.*

leyſſenen. Cantare cantiones hilariores.

liberael/mildt. Largus, munificus, a, um; liberalis, e, g. lis, o. In dando prolixus.

liberaelheydt. Largitas, liberalitas, g. tatis; munificentia, g. tiæ, f.

liberaelijk/mildelijk. Liberaliter, largiter, prolixè, munificè, *adv.*

libertept / liber / ſ. vry / vrijheyt / *&c.* Libertas, tatis, f.

Libertin / die ſonder Godt oft wetten leeft. Omnes tum divinas tum humanas leges ſpernens.

licenten. Vectigalia, g. lium, n. *pl. num.*

* licentie / toelatinge. Facultas, poteſtas, g. tatis. ſMet licentie. Bonâ veniâ.

licentieren / toelaten. Poteſtatem facere; veniam dare, *r. dat.*

* licentie / afdankinge. Miſſio, dimiſſio, onis, f.

licentieren / caſſeren / afdanken. Amandare, ablegare, p. avi, ſ. atum; dimittere, p. miſi, miſſum, *reg. acc.* Miſſionem dare, *r. dat.*

licentie / al te groote vryigheydt / ſtou-

tigheyt. Licentia, g. tiæ, f. Immoderata licentia; immodica licentia.

licentie nemen. Audêre, p. ausus sum, *neutro pass.*

sich licentieren. In licentiam effundi, licentiorem fieri.

licentieus. Licentiæ immodicus; in licentiam effusus.

licentieuselijck. Justo licentiùs, *adv.*

* **licentie / staet ende eere van licentiaetschap** Licentiæ gradus, licentiæ dignatio. *Est gradus liberè Doctoratum in qualibet facultate sumendi, imo hodie parum ipso Doctoratu inferior.*

licenciaet. Doctor designatus; allectus in ordinem Doctorum; in numerum Doctorum allectus, *vulgò* licentiatus, g. ti, m.

lichaem. s. lijf. Corpus, g. poris, n.

lichaemken. Corpusculum, g. li, n.

lichaemelijck. Corporalis, e, g. lis; corporeus, a, um, o.

lichamelijcken. Corporaliter, *adv.* s. lijf. Corporis, n.

licht / schijn. Lux, g. lucis, f. lumen, g. minis: luminare, g. ris, n.

licht / klaer / helle. Lucidus, clarus, dilucidus, a, um, o.

licht / cieraet / eer. Decus, g. coris; ornamentum, g. ti, n. ut: Cicero is het licht van Latijnsche Redenaers. Tullius est Oratorum latini nominis clarissimum decus: latinæ facundiæ lumen.

licht / gemeyne kennisse. Publica notitia: communis cognitio. ut: Eenen boeck in 't licht geven. Librum in lucem edere, librum in publicum emittere.

in 't licht komen. s. Openbaer worden. In adspectum lucemque proferri. In vulgus disseminari.

lichtachtigh. Luminosus, lucidus, a, um, o.

lichtbaer. Luculentus, a, um, o.

lichtblauw. Color Venetus.

lichtdrager / lichtstock. Lychnuchus, g. chi, m. candelabrum, g. bri, neut.

lichten / licht van hem geven. Lucêre, p. luxi: splendêre, dui; fulgêre, p. fulsi, *sin. sup.*

lichten / iemandt licht geven. Lumen admovere; lumen præbere, præferre, r. *dat.*

licht mp. Huc lumen admove; lumen præfer.

lichtmugge. Hepiolus, g. li, masc.

lichtschouwigh. Lucifugus, a, um, o.

lichtschutsel, Umbraculum, g. li. n.

lichtvat. Lampas, g. padis; lucerna, g. næ, f.

licht / niet gewichtigh. Justo levior: legitimo pondere destitutus.

Licht geldt. Pecunia iniqui ponderis.

licht / niet swaer van gewicht. Levis, e, g. vis, o. Exigui ponderis.

lichte ruyters. Equites levis armaturæ.

licht / lichtveerdigh / die niet veel en deugt. Temerarius, a, um; scurrilis, e, g. lis, o.

lichtachtigh. Leviculus, a, um, o.

lichte vrouwe. s. hoere. Prostibula, æ, f. Meretrix, icis, f.

licht / niet moeyelijck. Facilis, e, g. lis; expeditus, a, um, o.

lichtelijck. Facilè. *adv.* Haud difficulter: nullo negotio.

lichtgeloovigh. Credulus, a, um, o.

licht / onderstandigh / lichtveerdigh / lichtsinnigh / variabel van sinnen. Levis, e, g. vis; instabilis, futilis, e, g. lis; inconstans, g. stantis; vanus, a, um, o. Nihil gravitatis habens: nulla gravitate præditus.

lichtigheyt / lichtveerdigheyt. Levitas, instabilitas, vanitas, futilitas, g. tatis; inconstantia, g. tiæ, f.

sich tot lichtveirdigheydt begeven. Studere rebus levibus: levibus & inanibus rebus operam dare: sectare futilia & inania.

lichtveirdelijck. Leviter, temerariè, inconstanter, *adv.*

licht / snel / lichtvoerigh. Agilis, e, g. lis: pernix, g. nicis, o. ocyor, c. & ocyus, n. g. otis.

lichten / opheffen. Levare, sublevare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

lichten / beuren / ontfangen. Accipere, pio, p. cepi, s. ceptum. Gelt lichten. Cogere nummos.

lichten / weeh-nemen. Tollere, p. sustuli, s. sublatum: abiportare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

lichten / volck aennemen. Colligere milites, s. Crijchs-volck aennemen. Copias parare, cohortes cogere, exercitum comparare, flare, legiones conscribere.

lichten / licht maecken. Pondus minuere, aliquid ponderi detrahere.

lichten / lichter worden. Pondus amittere: minus ponderosum fieri.

lichter / *Holl. Fl.* schupte om het goet mede upt de groote schepen te lichten. Scapha exoneraria.

lichteren een doodt lichaem. Capulo levare cadaver mortuum.

lichtenisse. Purificatio B. Virginis Deiparæ.

licken. s. gelicken. Nitere, tui, *vel* Polire, ivi, itum.

lick-steen. Pumex, g. micis, c.

lidt / leedt. *Fl.* deel des lichaems. Membrum, g. bri, n. artus, g. uum, m. *pl. num.*

lidt / gelenck. Articulus, g. li, m. junctura, commissura, g. rx, f.

lidloos. Mutilus, mutilatus, a, um, o.

lidt-gras. Agrostis, g. stis *vel* stidis, f.

lidtmatigheydt des lichaems. Statura, g. ræ, f. Figura membrorum; qualitas & forma corporis.

lidt-teecken / spore / kenteecken. Vestigium, g. gii, argumentum, g. ti, signum, g. ni, indicium, g. cii, n.

lidt-teecken / wondt-teecken / straeme. Cicatrix, g. tricis, vibex, g. bicis, f.

lidt-seeve / lidt-water. Ichor, g. oris, m. Serum sanguinis.

lieden / luyden. *antique.* Homines, g. num, m. *pl. num.*

wy-lieden. Nos, *nom. pl. ab Ego.*

ghy-lieden. Vos, *nom. pl. a Tu.*

liedt. Canticum, g. ci; carmen, g. minis. n. cantio, g. onis, f.

bruydtlof-liedt. Epithalamium, g. mii, n.

begraef-liedt. Epicedium, g. dii; epitaphium, g. phi, m.

victorie-liedt. Epinicion, g. cii; niceterion, g. rii, n.

liedeken. Cantilena, g. næ; cantiuncula, g. læ, f.

lief / aengenaem. Charus, amicus, dilectus, acceptus, exoptatus, a, um, o.

lief ende weirt hebben. Charum habêre: in oculis ferre. s. liefhebben. ut: De Bruydt ende Bruydegom hebben malkanderen lief. Sponsa sponsusque mutuo flagrant amore.

liefhebben / beminnen. Amare, adamare, p. avi, s. atum; diligere, p. lexi, s. lectum, r. *acc.* amore prosequi, *reg. acc.* ardere amore alicujus.

lief / liefken. Amasius, g. sii; amicus, g. ci, m. amasia, g. siæ: amica, g. cæ, f.

liefde. Amor, g. oris, m. charitas, g. tatis; dilectio, g. onis, f.

Godt der liefde by de Heydenen. Cupido, g. dinis, m.

Godinne der liefde by de Heydenen. Venus, g. neris, f.

met liefde bevaen zijn. Amore ardere, amore languêre.

tot liefde bewegen. Incendere amore: ad amorem pellicere: inescare ad amorem, r. *acc.*

tot liefde van mp. In gratiam mei: mei causa: mei ergo.

pet ter liefde van yemandt doen oft seggen. In gratiam alicujus quidpiam facere *vel* loqui: ad voluntatem loqui: ad aucupandam gratiam dicere: auribus inservire: assentari alicui.

lief geral / vriendelijck. Blandus, gratiosus, a, um, comis, affabilis, e, g. is, o.

lief-hebber. Amator, g. oris, m.

lief-hebber van de konsten. Philomusus, g. si: philologus, g. gi, m. Fautor bonarum litterarum: homo propensa in litteratos benevolentia: magnificus studiorum Mæcenas.

liefkens-krupdt. Phlitrum, g. tri, n. Poculum amatorium.

lief-laffen. Blandiri, p. ditus; adulari, p. atus, s. atum, r. *dat.* palpare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

lief-laffer. Adulator, palpator, g. oris; palpo, g. ponis, m.

lief-lafferye. Palpum, g. pi, n. blandiloquentia, g. tiæ, f.

lieflijck in conversatie. Amabilis, comis, e, g. is; bellus, lepidus, festivus, venustus, a, um, o. Hilaris ac suavis congressûs homo.

lieflijck van smaecke. Suavis, dulcis, e, g. is, o. Grati saporis.

lieflijck van aen sien / plaisant. Amœnus, jucundus, gratus, a, um, o.

lieflijcken. Suaviter, comiter, placidè, blandè, festive, *adv.*

lieffelijckheyt / minnelijckheyt. Amabilitas venustas, g. tatis, f.

lieffelijckheyt in 't spreken. Comitas, affabilitas, g. tatis, f. lepos, g. poris, m.

lieflijcken. Allectare, p. avi, s. atum; pellicere, cio, p. pellexi, s. pellectum. *reg. dat.*

lockinge. Illecebra, g. bræ; adulatio, allectatio, g. onis, f. blandimentum, g. ti; illicium, g. cii, n.

lief-oogen. Venustis adspicere ocellis, *reg. acc.*

liefkoeck. *Fl. Holl. Zel.* Libum, g. bi; dulciarium, g. rii, mustacum, g. ci, n. Placenta mellita.

liefte. s. beliefte. Placitum, g. ti, n. Votum, i.

liegen / leugentale spreken. Mentiri, ementiri, p. titus, *dep.* Mendacium dicere, falsa dicere: mendacio fallere.

lieger / leugenaer. Mendax, g. dacis, o.

liegen ende bedriegen. Æruscare, p. avi, s. atum.

lieger ende bedriegher. Æruscator, g. oris, m.

liegen / schillen. Differre, fero, p. distuli, s. dilatum: discrepare, p. crepui & crepavi, s. crepitum; distare, p. disti, s. stitum; dissidêre, p. dissedi, s. sessum.

het lieght veel. Multum differt: multum interest: multum discrepat.

het lieght aen u. Per te stat.

waer aen lieght het? Quid obstat? quid prohibet?

liere. Lyra, g. ræ, f.

lieren-speelder. Lyricen, g. cinis; lyricus, g. ci, m.

liere / *Fl.* Scamnum præ foribus.

Lieuwlauw. Tepidulus, tubtepidus, a, um, o.
Lieſche / eeghents / *Fl. Holl.* Inguen, g. guinis: m.
Lieſe / ſmeir. Adeps, *g.* dipis, c. abdomen, *g.* minis, n.
Liever. Libentius, potiùs, *adv.*
Liever hebben. Malle, malo, p. malui: Potiùs velle.
ep liever! Ejaſſodes! obſecro! amabò! *adv.*
Lieutenant / Stadthouder / die in eens anders plaetſe ſtaet. Vicarius, *g.* rii; legatus, *g.* ti, maſc.
Lieutenant Colonnel. Militaris Tribuni legatus.
Lieutenant Capiteyn. Subcenturio, g. onis, m. Centurionis optio.
Lieutenantſchap. Legatarium *vel* vicarium munus: legataria functio, provincia.
Ligature. Nexus, connexus, *g.* ûs, m. connexio, *g.* onis, f.
Ligt / verbondt. Fœdus, *g.* deris, n. Societas, *g.* tatis, f.
Lige / conſpiratie. Factio, g. onis, f.
Liggen / gelegen zijn. Jacere, p. jacui, *ſine ſup.* cubare, recubare, p. cubui, ſ. cubitum.
liggende geldt. Pecunia otioſa.
liggende goedt. Prædium, *g.* dii, n. fundus, *g.* di, m.
ligger / ligplaetſe der beſten. Luſtrum, g. ſtri, n.
ligginge. Cubitus, cubatus, *g.* tûs, m.
ligſtede. Cubile, g. lis: ſtratum, *g.* ti, n.
liggen / blijven. Manère, p. manſi, ſ. manſum. ut: **Ter ſchole liggen.** Studiis peregrè operam dare. **Ter herberge ligghen.** Hoſpitari, p. tatus, *dep.* **Te velde liggen.** In caſtris agere. **In Garniſoen liggen.** Præſidium agere.
liggen / aen gelegen zijn. Intereſſe, interest: referre, refert, *impersonalia.* ut: **Daer ligt veele aen.** Magni interest: magni refert: magni momenti eſt.
wal ligt u daer aen? Quid tua refert? quid tua interest?
ligue. ſ. lige. ut: **De ligue is gebroken.** Fœdus eſt violatum, ruptum, fractum.
lijk / doodt lichaem. Funus, *g.* neris, n. Cadaver exanime.
lijk / den rouwe. Funus, *g.* neris, n. exſequiæ, *g.* quiarum, f. *pl. num.* Pompa funebris: funebris cœtus: funebris comitatus: funebris pompa: funebris tranſvectio: funeratiæ pompæ tranſvectio.
't lijk aengaende / oft tot het lijk behoorende. Feralis, is, e, o. funereus, a, um, funebris, e, g. is, o.
met de lijck gaen. Exequias comitari; funus prolequi *vel* deducere.

Lijck-kleedt. Amiculum ferale: veſtis feralis.
Lijckdraeger. Veſpillo, g. onis, maſc.
Lijcken. Funerare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Condere funus: curare funus.
Lijck-feeſt. Epulum funebre.
Lijck-huys. Domus feralis.
Lijck-liedt. Threnodia, g. diæ; elegia, g. giæ, f. Carmen lugubre.
Lijc-ſermoon. Concio funebris: panegyricus funebris: laudatio funebris, panegyricus dictus in demortui funere.
Lijcken / gelijcken. Similem eſſe. *r. dat.*
Lijckerwijſe. Similiter, perinde, *adv.*
Lijckdoren / *Holl.* **exterooge.** Clavus, g. vi, m.
Lijck-teecken. ſ. **lidt-teeken.** Cicatrix, tricis, f.
Lijde / lije / doorganck. Tranſitus, meatus, g. tûs, m.
Lijde / lije / wandel-plaetſen met boomen van beyden ſijden beplant. Ambulacrum g. cri, n. Deambulatorium arborarium: ambulacrum arboribus utrimque conſitum.
Lijden / verdraghen / uytſtaen. Pati, tior, p. paſſus ſum; perpeti, tior, p. perpeſſus, *dep.* ferre, fero, p. tuli, ſ. latum; ſuſtinêre, p. ſtinui, ſ. ſtentum: tolerare, p. avi, ſ. atum. *r acc.*
't lijden. Paſſio, perpeſſio, afflictio, g. onis; crux, g. crucis, f. cruciatus, g. tûs, m.
lijdelijck. Tolerabilis, e, g. lis; tolerandus, a, um, o.
lijdelijck. Toleranter, tolerabiliter, *adv.* Cum tolerantiâ.
lijdtſaem / lijdtſaemheydt / lijdtſamelijk. ſ. **verduldich / &c.** Patiens, entis, o.
lijden / paſſeren / voorby gaen. Labi, præterlabi, p. lapſus, *dep.* præterire, eo, p. ivi, & ii, ſ. itum; tranſire, seo. p. ſivi & ſii, ſ. ſitum.
lijden / toelaten. ſ. **gedoogen.** Indulgere, ſi, tum, *r. acc. rei & dat. perſ.*
lijden / ſich lijden / te vreden zijn / ſich patienteren. Tolerare, p. avi, ſ. atum. Contentum eſſe: patienter ferre.
ſich lijden met luttel. Exiguo, parvo contentum eſſe.
lijden / belijden. Fateri, p. faſſus; confiteri, p. feſſus. *dep. r. acc.*
lije / lijde. ſ. **lijde.** Tranſitus, ûs. m.
lijve / lichaem. Corpus, g. poris, n.
lijf ende goedt. Vita & fortunæ.
lijflijfken / lijfcockſken. Subucula, g. læ, f.
lijf-knaep / lijf-knecht. Satelles, g. tellitis; ſtipator, g. toris, m.
lijf-koop. Epulum arrhale.
lijf / koſt / lijf-neringe. Victus, ûs, m. annona, g. næ. f.
lijf-eygen / ſlaeve. Mancipium, g. pii, n.
lijf eygen kindt / dat van onſen ſlave in ons huys geboren is. Verna, g. næ, m.

lijf-

lijf-lenghde. Statura, g. ræ, f.
lijf-lijk. Corporeus, a, um, o.
lijf-loos. Mortuus, a, um, o. Solutus corpore: corporis expers.
lijfpacht. Penſio, g. onis, f.
lijfrente. Reditus ad vitam, *vulgo* reditus vitalis.
lijfſtraffe. Pœna corporis, pœna capitalis: ſanctio capitalis, mortis ſupplicium.
lijftocht / lijfvoedſel. Commeatus, *g.* tûs, m. Annona, g. næ; alimonia, g. niæ, f.
lijfverbindinge. Obligatio civilis.
lijfverwe. Color roſeus.
lijfwacht. Stipatores, g. rum, m. *pl. num.*
lijfwapen. Armatura, g. ræ; lorica, g. cæ, f.
lijm. Viſcus, g. ci, m. gluten, g. tinis; glutinum, g. ni; viſcum, g. ci, n.
lijmachtigh. Viſcoſus, glutinoſus, a, um, o. Inſtar viſci adhærescens.
lijmachtighworden. In viſcum lentescere, glutinoſum evadere *vel* fieri: viſci lentorem contrahere: glutini lentitiam concipere.
lijmen. glutinare, agglutinare, conglutinare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Conjungere *ſeu* compingere glutine: viſco illinere.
lijmer. Glutinator, *g.* oris, m.
lijminge. Glutinatio, conglutinatio, g. onis, f.
lijmroede / lijm-ſtock. Calamus viſcatus: arundo viſcata: teſtuca viſcata: teſtuca viſco illita *vel* oblita; ames, itis, m.
lijn / blas. Linum, g. ni, n.
lijnen / van lijn. Lineus, linteus, a, um, o.
lijnendoeck / lijnwaet. Linteum, g. tei, n. tela, g. læ, f. Pannus linteus.
lijnenweber. Linteo, g. onis, m. Opifex linearius.
lijnſaedt. Liniſemen.
lijnſaet-olij. Oleum lineum.
lijnvink. *avis.* Linaria, g. riæ, f.
lijnwaet. ſ. **lijnendoek.** Linteum, ei, n.
groff lijnwaedt. Carbaſus, g. ſi, f.
koſtelijk lijnwaedt. Byſſus, g. ſi, f.
fijn lijnwaedt. Sindon, g. donis, f.
lijnwaedtier. Lintearius, g. rii, m.
't lijn-waedt aengaende. Lintearius, a, um, o.
linckſe / linkſeme. *Fl.* Vibex, g. bicis, f.
lijn / lijnne. Funis, g. nis, m. Linum tortum, *funis nauticus.*
lijnwever / *Holl.* ſeeldraeyer. Reſtio, g. onis, m.
lijngen / Fl. i. **lengen / langer maken.** Extendere, p. tendi, ſ. tenſum.
lijſe / lijs / Fl. Scamnum, g. ni, n.
lijsbedde / roſbare. *Fl.* Lectica, g. cæ, f.
lijsroetſe / Fl. ſpeunetoetſe. Lectica plicatilis.
lijſte / boordt. Limbus, g. bi, m, ora, g. ræ; fimbria, g. briæ; extremitas, *g.* tatis; lacinia, g. niæ, f.

lijſte / rolle. Catalogus, *g.* gi, m. recenſio, *g.* onis, f.
lijſte van een tafereel. Pluteus, *g.* tei, m.
lijſte van berder-werck. Subſcus, *g.* ſcudis, f.
lijſten / met een lijſte beſetten. Circumducere orâ, limbo, *vel* pluteo, *r. acc.*
lijſter. Turdus, g. di, m. *avis.*
ſingen gelijck een lijſter. Canere ſuaviſſimè.
lijven. Corporare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
lijvich / vollijvich. Corpulentus, a, um, o.
lijvich / wel te pas. Vividus, vegetus, a, um, o.
lillebeenen. Palpitare pedibus; motare pedes: geſticulari pedibus.
limiten / palen. Fines, g. nium, c. termini, g. norum, limites, g. tum, m. *pl. num.*
limitatie / bepaelingh / reglement. Finitio, præfinitio, reſtrictio, g. onis, f.
met limitatie. Præfinitè, reſtrictè, *adv.*
limiteren / reguleren / bepaelen / maet ſtellen. præfinire, p. nivi & nii, ſ. nitum, *reg. acc.* Modum ſtatuere, *r. dat.*
limoen. Limonium, g. nii, n. citrium minus, citreum limonium.
linagie / afkomſte. Genus, g. neris, n. gens, g. gentis; proſapia, g. piæ, f.
linagier / die van het zelfde geſlacht oft ſtam is. Eodem ortus generis ſtipite, eadem gentis ſtirpe natus; eodem ſatus genere; eadem editus gente.
van de ſelfde linagie geboren. Cognatus, conſanguineus, a, um; gentilis, e, g. lis, o.
linagier / dat een eenigh geſlacht eygen is. proprium alicujus gentilis ſtipitis, peculiare ſtirpis unius in gente quapiam.
linck. *Holl.* i. **ſlinck.** Lævus, a, um; ſiniſter, ſtra, ſtrum, o.
linke / Fl. linkſe / ſtreme *vel* **ſtrame.** Vibex, g. bicis, f.
linde / lindenboom. Tilia, g. liæ; phibyra, g. ræ, f.
van linden. Tiliaceus, a, um, o.
lindt. Faſcia, g. ciæ; tænia, g. niæ; vitta, g. tæ, f.
met linten gebonden. Faſciatus, tæniatus, vittatus, a, um, o.
lijndtwever. Tæniarius, g. rii, m.
lindtwozm. Crocodilus, g. li, m.
van den lindtwozm. Crocodilinus, a, um, o.
linie / treckſel met de penne oft pet anders. Linea, g. neæ, f. ductus, g. ctûs, m.
de linie aengaende. Linearis, e, g. ris, o.
linie van geſchrift. Verſus, g. sûs, m.
linie / regeler. Regula, g. læ; norma, g. mæ; amuſſis, g. ſis, f.
linie / naturrelijke oorze ende geſtelteniſſe van

van maegschap. Linea, g. neæ, f. Cognatorum recta series: consanguineorum naturalis ordo.

linse/ vitse. Lens, g. lentis, lenticula, g. læ, f.

lip/lebbe. Coagulum, g. li, n.

lippe. Labrium, g. brii, labrum, g. bri, n.

lippeken. Labellum, g. li, n.

de lip laten hangen/gram zijn. Indignari, stomachari, p. atus, s. atum, *dep.*

lipachtigh/ diklip. Labeo, chilo, g. onis, m. labiosus, labrosus, a, um, o.

lippenhol onder d'onderste lippe. Lacuna, g. næ, f. philtrum, g. tri, n.

liquide/ klaer / kennelijk. Apertus, clarus, manifestus, a, um, o.

liquide/ nier disputabel/ daer geen krackeel op valt. Minimè controversus; haud litigiosus.

liquide schult. Debitum non controversum.

liquideren/ klaer maeken dat daer geen dispute op valt. Decidere, p. cidi, s. cisum, *reg. acc.*

liquideren een schuldt. De dedito aperte *vel* planè decidere.

liquidatie. Decisio, g. onis, f.

liquidelijck. Liquide, aperte, plane, manifeste, *adv.*

lisch. *herba.* Iris, g. ridis, f. Radix Illyrica.

lischbloeme. Flos iridis.

lischbiese/ seegars. Carex, g. ricis, f.

lischbosch/ biesbosch. Caretum. g. ti, n.

lispeler. Blæsus, g. si, m.

lispen. Balbutire, p. tivi & ii, s. titum.

lispeltonge. Lingua lubrica.

list/ listigheydt. Fraus, g. fraudis; astutia, g. tiæ; vafrities, g. tiei, f. dolus, g. li; astus, g. tûs, m. calliditas, g. tatis, f.

listigh. Dolosus, astutus, fraudulentus, versurus, callidus, argutus, vulpinus, cautus, a, um: vafer, fra, frum, o.

listighlijck. Vafrè, callidè, astutè, dolosè, caute, fraudulenter, veteratorie, *adv.*

litier/ rosbaer. Lectica, g. cæ, f.

litier / stropsel onder de beesten. Substramen, g. minis; stratum, g. ti, n.

littier-boom. Vacerra, g. ræ, f. Longurius stabuli.

litse. Laqueolus, g. li, nexus, g. ûs, m. ansula, g. læ, f.

in de litse geraecken. In maximas difficultates dejici (à dejicior, p. dejectus, *pass.*) in acerbissima incurrere: involvi, implicari, intricari difficultatibus.

livreye. s. liverye. Vestiaria tessera.

lobbe/kraege. Lobus, g. bi, m. collare, g. ris, n.

lobben / hondt met lange locken. Canis villosus.

lobben/ *metaph.* **een ongefatsonneerrumen-**

sche. Homo incomptus, impolitus, iners.

locht/ de locht. Aër, g. eris; æther, g. theris, m. aura, ræ, f.

soet lochtien raepen. Captare auram: deambulare ad auram.

locht geben aen een gestopt vat. Aperire nonnihil orificium dolii.

locht geben/ tyt geben. Temporis aliquod spatium concedere alicui.

lochtader. Atteria, g. riæ, f.

lochtgat. Spiraculum, g. li; spiramentum, g. ti.

locht/lochachtigh. Aërius, lucidus, clarus, luminosus, luculentus, a, um, o.

lochtingh/ *Fl.* Hortus, g. ti, m.

lochtinckman. *Fl.* Hortulanus, g. ni, m.

lochtvoogel. Avis paradisea.

locht/licht/ snel/ rap. Celer, celere, g. leris; velox, g. locis, pernix, g. nicis; agilis, le, g. lis, o.

locht van geeste. Alacer, alacris, alacre, *vel* alacris, cre, g. cris, lætus, a, um, o.

lochtighepdt. Levitas, celeritas, alacritas, g. tatis, f.

lochtelijck/ locht op. Leviter, celeriter, alacriter, *adv.*

locke/blocke. Villus, g. li, m.

lochachtigh. Villosus, a, um, o.

locken haeirs van de vrouwen. Antiæ, g. arum, f. *pl. num.*

locken haeirs van de peirden. Capronæ, g. arum, f. *pl. num.*

locken/aenhaelen/aenlocken. Allicere, illicere, pellicere, cio, p. lexi, lectum; allectare, p. avi, s. atum; attrahere, p. traxi, s. tractum, *r. acc.*

locken/ *Fl.* **sugen.** Sugere, p. luxi, suctum.

lockaes. Illicium, g. cii, n. illecebra, g. bræ, esca, g. cæ, f.

lockaesen. Inescare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

lockachtigh/aenlockende. Illex, g. illicis, pellax, g. lacis, o.

lock duyve. Paleutria, g. triæ, f. *Græcum.* Columba illex *vel* allectrix.

locker. Allector, allectator, g. oris, m.

lock-gifte. Donum humatum: munus viscosum.

lockinge. Illectamentum, invitamentum, g. ti; illicium, g. cii, n. illecebra, g. bræ, f.

lockmeese. Allector parus.

locspaet. Sermo illex.

ladder/hoef/gupt. Scurra, g. ræ, nebulo, g. lonis, m.

lodder/ hoerachtigh. Luxuriosus, Venereus, a, um, o.

lodders

lodder-bedde. Anaclinterium, g. rii, n. grabatulus, g. li, m.

lodderen in 't bedde. Turpiter volutari in lecto.

lodderen in de sonne. Aprieari, p. atus, s. atum. *dep.*

lodderlijck / loddersch. Venustus, blandus, a, um, o.

lodderlijck/hoersch. Venereus, meretricius, a, um, o.

lodderlijcke oogen. Oculi illices, pellaces, meretricii, venusti, ludibundi.

lodderlijken. Venustè, blandè, *adv.*

lodder-oogigh. Pætus, g. ti, m.

lodder-siek. Amore languens.

loef / nagel daer 't roer van 't schip in hangt. Scalmus, g. mi, m.

loen/loer/loersch. Bardus, stupidus, a, um, o. Obtusæ mentis homo: hebetis ingenii homo: vastus & tardus: ineptus & inconditus.

deur-loen. Facesse stipes, apage inepte.

loenheren. Frustrari, p. atus, *pass.* Suo jure *vel* suâ prætensione depelli: spe excludi; à spe decidere.

loenie/mierbedde met den bil van 't half te sarmen. *Lumbus vitulinus cum adipe renum.*

loer. s. loen. Statua vervecina.

loerman. *Caseus vilis & insipidus.*

loeren / ter syden loncken. s. loncken. ut: Hy loert. Leviter cum venustate obliquat oculos.

loeren/bespieden/ belupsteren. Observare, p. avi, s. atum. *r. acc.* insidiari, p. atus, s. atum. *dep. r. dat.*

loeren/door de vingeren sien. Connivere, p. nivi & nixi, *sine sup.*

loeren / 't voorhooft vol rompelen trecken. Caperare frontem.

loerer. Insidiator, speculator, g. oris, m.

loer-ooge. Pætus, g. ti, m.

loer-hals. Fraudulentus, a, um, o.

loete. Rutabulum, g. li, n.

loebe. Scalmus, g. mi, m.

loeben. *est.* Navem deflectere *seu* declinare.

loepen/ *&c.* **s. lopen.** Mugire, ivi, itum.

lof/ prijs. Laus, g. laudis; laudatio, collaudatio, g. onis; gloria, g. riæ; f. præmium, g. mii, n.

lof/ verlof. s. Verlof/ oorloof. Venia, æ, f.

met verlof. Ignoscat mihi genius tuus.

lofgever. Laudator, commendator, oris, m.

lof-gierigh. Ambitiosus, a, um, o. Cupidus laudis; studiosus gloriæ.

loffelijk/loffaem/ lofweirdigh. Laudabilis, prædicabilis, e, g. lis, laudandus, prædicandus, a, um, o. laude dignus: dignus quì laudibus ornetur.

loffelijcken. Laudabiliter, *adv.*

lof-redene. s. Ærnaem. Præconium, nii, n. Encomium, ii.

lof-sank. Hymnus, g. ni, m.

lof-tupten. Adulari, assentari, p. atus, s. atum, *r. dat.* Laudare in os, *r. acc.* Ebuccinare laudes alicujus. Tribuere alicui præconium. aliquem in cœlum ferre, attolere.

lof-tupter. Adulator, assentator, g. oris, m. Tubicen laudis.

loge/logie/cahuete/slecht huysken. Casa, g. sæ, f. tugurium, g. rii; gurgustium, g. stii, n.

loge/ logie/ wandel-plaetse/loof. Ambulacrum, g. cri, n. xystus, g. sti, m. pergula, g. læ, f.

loge/ *Fl. Domus publici nationis vel colleg.*

logement/logement/logis/herberge/woonninge. Habitatio, g. onis, f. diversorium, rii; hospitium, g, tii; domicilium, g. lii & habitaculum, g. li, n.

logeren / herbergen/ in huys nemen. Hospitio accipere, recipere, suscipere, excipere, *r. acc.* tecto accipere aliquem: hospitium alicui præbere.

logeren/ ter herberge leggen. Hospitari, diversari, p. atus, s. atum, *dep.* Uti hospitio: uti tecto alicujus. **s. Herbergen.** Hospitio excipere.

logen. s. leugen. Mendacium, g. cii, n.

logie/ logement / logis. s. logis/ *&c.* Habitatio, g. onis.

loke/ *Fl.* Floccus, g. ci, m.

loke/ leuke. Sepimentum, g. ti, n.

loken / lupken. Claudere, p. clausi, s. sum *r. acc.*

loker/ *Fl.* Theca, g. cæ, f. loculamentum, g. ti. receptaculum, g. li, n.

lollaert/ Cellebroeder. Alexianus, g. ni, m.

lollebank / Zel. slaepbank. Lectica plicatilis.

lollen. Femora fovere foculo.

lollepot. Poculus, g. li, m.

lollen gelijk een kat. Felis instar gannire.

lombaert/wockerer/ lombaerdier. Fœnerator, g. oris; usurarius, g. rii, m.

lombaert. Officina usurarii.

lombaertsche hinne. Gallina Medica *vel* decumana.

lommer. Umbra, g. bræ, f.

lommerachtigh. Opacus, a, um, o.

lommerhuysken. Scena, g. næ, f.

lommeren / in den lommer rusten. Captare umbram; sub *vel* in umbrâ quiescere.

lommeringe. Umbraculum, g. li, n.

lompe / lap. Panniculus, g. li, m. assumentum. g. ti, n. linteum attritum.

lompe. Borbocha, g. chæ, f. Mustela fluviatilis, *piscis.*

lonck

lonck Adſpectus limus.

lonckaert. Pætus, g. ti, m. Hirquum videns.

loncken. Limis obtueri: amatorie intuêri.

al lonckende. Limo obtutu; limis ocellis *ablativi abſoluti.*

lonckoken. Ocellus illecebroſus.

londtſe. Paxillus, g. li, m.

longe/longer/looſe. Pulmo, g. monis, m.

longer-ader. Trachea, g. cheæ, f.

longerkruydt. Pulmonaria, g. riæ, f. *herba.*

longerſieck. Peripneumonicus, a, um, o.

longerſieckte. Peripneumonia, g. niæ, f.

longie ſ. **loenie.** Lumbus vitulinus.

lonte. Igniaria reſticula, igniarius funiculus; catapultarium ellychnium.

louren rieken. Subolfacere dolum.

loochenen / ontkennen. Negare, abnegare, p. avi, ſ. atum; inficiari, p. atus, ſ. atum; diffiteri, *ſine prær. r. acc.* Ire inficias.

loocheninge. Negatio, g. onis, f.

loock. Allium, g. lii: porrum, g. ri, n.

loockporene. Scorodoprasum, g. ſi, n.

loockſauſſe. Alliatum, g. ti, n.

loockverwe. Color praſinus.

loof. Frons, g. frondis, f. folium, g. lii, neutri.

loof krijgen. Frondêre, frondeſcere, p. frondui, *ſine ſup.*

loof/bliesck. Bractea, g. cteæ, f.

loof van rapen. Rapacia, *vel* rapicia, g. ciorum, n. *pl. num.*

loof van wijngaert. Pampinus, g. ni, m.

loofachtich. Frondoſus, frondeus, foliоſus, comatus, a, um, o.

loofbucht/ *Fl.* Napina, rapina, g. næ, f.

loofdragende. Fondifer, fera, ferum, o.

loofhutte. Scena, g. næ, f. frondea pergula; frondeum tabernaculum, umbraculum: ramalium trichila.

loofſtil. Tranquillus omnino.

loofſtroopen. Frondare, p. avi, ſ. atum.

loofvlecke. Lentigo, g. ginis, f.

loofvorſch. Rubeta, calamita, g. tæ, f.

loofwerck. Topia, g. piorum, n. *pl. num.* Opus topiarium: topiarii operis ornatus.

loofwoum. Campe, g. pes: *vel* campa, pæ, f.

looberen/van loof. Frondeus, a, um, o.

looberen/bladers. Frondes, dium, f. folia, g. liorum, n. *pl. num.*

looberen van metael. Bracteæ, g. cearum, f. *pl. num.*

looge. Lixivium, g. vii, n. lixivia, g. viæ, f.

looge maken. Lixivium excolare.

loogh-haſſchen. Cinis lixivius.

loon. Merces, g. cedis, f. ſalarium, g. rii: ſtipendium, g. dii, præmium, g. mii, n.

loonbaer/looneliſck. Meritorius, a, um, o.

looner. Remunerator, præmiator, g. oris, m.

loonings. Mercedis ſolutio.

loop/geloop. Curſus, diſcurſus, g. ûs, m. curriculum, g. li, n.

loop des lebens. Vitæ curriculum; vitæ ſtadium.

loop des werelts. Mundana viciſſitudo.

loop des Hemels. Cœli motus.

loop der ſterren. Aſtrorum motus.

loop der wateren. Aquarum defluxio.

loop des buycks. Alvi fluxus.

loop der ribieren. Alveus, g. vei, m. foſſa, g. ſæ, f.

loop van een roere. Fiſtula, g. læ, f.

loopen/te voet loopen. Currere, p. cucurri, ſ. curſum.

loopen/bloeden. Fluere, p. fluxi, ſ. fluxum.

al loopende/loopens. Curſim, properè, *adv.*

looper. Curſor, g. oris, m.

looper/opperſten meulenſteen. Catillus, g. li, m.

looper/ſleutel. Clavis familiaris: clavis magiſtralis.

looperken. Trochilus, g. li, m. *avis.*

loopgracht/trenchee. Vallum, g. li, n. Aggere munita foſſa; vallo munita foſſa.

loopich/die tot het loopen behoort. Curſorius, a, um, o.

loopich/heet. Catuliens, g. entis; laſcivus, a, um, o.

loopigh zijn/heet zijn. Catulire, p. livi, & lii, ſ. litum: laſcivire, p. vivi & vii, ſ. vitum.

loopinge/geloop. Curſio, decurſio, g. onis, f.

loop-ooge. Lippus, g. pi, m.

loop-plaetſe. Catadromus, g. mi, m. ſtadium, g. dii, n.

loop-plaetſe/ monſter-plaetſe. Diribitorium, g. rii, n.

loopſchantſe. Propugnaculum, g. li, n.

loos/ſchalck. Callidus, catus, aſtutus, verſutus, a, um; vafer, fra, frum, o.

looſelijck. Callidè, aſtutè, vafrè, argutè, *adv.*

looſerick. Homo aſtutus.

looſigheyt. Calliditas, g. tatis; aſtutia, argutia, g. tiæ, vafrities, tiei, f. aſtus, g. aſtûs; dolus, g. li, m.

loowerck. Sciagraphia, g. phiæ, f.

looſe bloeme. Flos ſterilis.

looſe deure. Cæcæ fores.

looſe noote. Nux inanis.

looſe terwe. Granum vacuum.

looſe/lauger. Pulmo, g. monis, m.

loot/halve once. Semuncia, g. ciæ, f. dipondius, g. dii, m.

loot/metael. Plumbum, g. bi, n.

loot-mijne. Plumbago, g. ginis: molybdæna, g. næ, n. f.

lootachtich/van loot. Plumbeus, a, um, o.

't loot aengaende. Plumbarius, a, um, o.

vol loot. Plumboſus, a, um, o.

looten/verlooten. Plumbare, p. avi, ſ. atum, Plumbo agglutinare, *r. acc.*

lootgieter. Plumbarius, g. rii, m. Plumbarius faber.

lootſchuym. Scoria plumbi.

lootwit. *Holl.* ceruſſa, g. ſæ, f. pſimmithium, g. thii, n.

loot/paſloot. Cathetus, g. ti: libella, g. læ, f. perpendiculum, g. li.

loot/ balleken van loot gemaekt. Glans plumbea, miſſilis.

loot/ſchippers loot. Bolis, g. lidis, f.

't loot werpen. Bolide explorare vadum *vel* profundum.

lootsman/pilote. Nauclerus, g. ri, m.

lootsmans boot. Navis exploratoria.

loote/ *Fl.* **ſlupte.** Malleolus, li, m. talea, g. leæ, f. Surculus inſertitius.

loobe. Umbraculum frondeum.

loobe/beurdack. Projecta, g. ctæ: pergula, g. læ: projectura, g. ræ: ſuggrunda, g. dæ, f. projectum, g. cti: compluvium, g. vii, podium, g. dii. n.

loobe/pandt. Porticus, g. cûs. m.

loberen. ſ. **loof.** Bractea, æ, f.

lore/naewijn. Lora, g. ræ: deuteria, g. riæ, f.

lorendzanck. Lora, poſca.

lore/leure/loeper. Illecebra, g. bræ, f. reclamatorium, evocatorium, g. rii, n. *Inſtrumentum quo aucupes ad eſcam alliciunt & invitant accipitres.*

te lore ſtellen/aenlocken. Illicere, cio, p. lexi, ſ. lectum: inelcare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

te leure ſtellen/bedziegen. Fruſtrare, p. avi, ſ. atum, decipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum, *r. acc.*

loren/leuren. Aſſuefacere accipitrem revocatorio.

lorebogel. Accipiter, g. pitris, maſc.

lore/leure/boddery. Nugæ, g. garum, f. *pl. num.* Merx frivola: res frivolæ: res nihili.

looren/ leuren/ boddery te koop dzagen. Venales deferre res frivolas.

loren/ leuren/ ſijn koopmanſchap langhs de ſtraten te koop dzagen. Oſtiatim merces venales exponere.

lorer/leurer/ leuren-craemer. Frivolarius, g. rii: grytopola, g. læ, m.

lorendzapen. Merces, clàm, lucri causâ, alio transferre, aut vendere, non ſoluto vectigali.

lorendzaper. Suffarraneus, g. nei. m.

lorenſaes. Homo ignavus, homo vilis & frivolus.

loren ende ſoren. Imponere alicui, in transennam inducere: fraudare aliquem.

lorer/en lorer. Impoſtor, fraudator, g. oris, m.

loren/leuren/ſleppen. ſ. **Sleuren.** Trahere, axi, actum.

los/ſlap. Laxus, flaccidus, a, um, o.

los maken/ontloſſen. Laxare, relaxare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

los/bzp/ongebonden. Liber, bera, berum: ſolutus, liberatus, abſolutus, exſolutus, a, um, o.

los laten/bzp laten. Dimittere, p. miſi, ſ. miſſum. *reg. acc.* E vinculis dimittere: à cuſtodiâ ſolvere. ſ. **loſſen.** Redimere, emi, emptum.

losbaer/dat men kan los maecken. Solubilis, e, g. is, o.

loſſen/ bzp ende los maecken. Liberare, p. avi, ſ. atum: expedire, p. divi, ſ. ditum; exſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum, *reg. acc.* ſ. **los laten.** Liberali cauſa aliquem manu aſſerere.

loſſen/afkopen/ rantſonneren. Redimere, p. demi, ſ. demptum, *r. acc.*

losbaer/dat men kan afkoopen. Redimibilis, e, g. lis, o.

loſſer/ verloſſer. Redemptor, liberator, g. oris, m.

eenen pandt loſſen. Pignus redimere.

loſſen/ pdel maken. Exonerare, evacuare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

eenen wind loſſen. Pedere, *p.* pepedi, *ſine ſup.*

goet upt den ſchepe loſſen. Exonerare mercibus navem: merces è navi ſolvere.

een buſſe loſſen. ſ. **affchieten.** Diſplodere ſclopum: exonerare ſclopum.

losbaer. Exonerabilis, e, g. lis, o.

loſch/een-oogigh. Luſcus, g. ci; cocles, g. clitis, m.

loſch/ſcheel. Strabo, bonis, m.

loſchachtigh. Luſcioſus, a, um, o.

loſchtigheyt. Strabiſmus, g. mi, m.

loſſchen / hooft-ſweir. Hemicrania, g. niæ, f.

loſe/teecken/ 't wooꝛt. Teſſera militaris: ſymbolum militare.

loſe-gever. Teſſerarius, ſymbolarius, g. rii. m.

loſen/ *Holl.* **betalen.** Solvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum; cluêre, p. lui, ſ. lutum, promere, p. prompſi, ſ. promptum, *r. acc.*

lot. Sors, g. ſortis, f.

't lot is mp alſo gevallen. Fortuna hanc mihi dedit ſortem: ſors ita mihi ceſſit: ea ſunt ſortes meæ.

't lot wozpen / loten. Sortiri, p. titus, *dep.* Sortem mittere, ducere, in hydriam conficere, ſortem trahere: experiri ſorte.

lot/ gerechtigh deel/ poꝛtie. Pars, g. partis: portio, g. onis, f. Rata cujuſque pars: portio virilis.

loter. Sortitor, g. oris, m.

lotterye. Sortilegium, g. gii, n.
lotinge Sortitio, onis, f. sortitus, g. tûs, m.
bp lotinge deelen. Partes sortiri: de partibus sorte experiri: partes sortibus legere.
loteren. Vacillare, p. avi, s. atum
de kep lotert hem. Delirat: insanit: desipit: parum mentis compos est.
loben/pzyysen. Laudare, collaudare, deprædicare, avi, s. atum. Laudibus efferre *vel* extollere: prosequi laudibus, *r. acc.*
loben in 't verkoopen. Indicare, æstimare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc. cum genitivis Tanti, Quanti; vel cum ablativo pretii.*
lober. Laudator, deprædicator, oris, masc.
lober in 't verkoopen. Æstimator g. oris, m.
Laumaendt. Januarius, g. rii, m.
louter/suyver. Purus, sincerus, limpidus, a, um, o.
louter/teenemael soo/enckel. Verus, merus. a, um, o. ut: 't Is enckel schelmerye. mera est nequitia: totum est nequitia, 't Is louter leugen. Verum *vel* merum est mendacium.
louteren wyn. Merum, g. ri, n. Vinum merum: vinum purum: expers misturæ vinum.
louteren/louter maken. Clarare, defæcare, p. avi, s. atum. Limpidum reddere, *r. acc.* fæcem detrahere, *reg., dat.*
louwe. Tinca, g. cæ, f. *piscis.* (dus.
louwe/slecht-aert. Homo inexpertus, stupi-
louwen/slaen. Multare, verberare, p. avi, s. atum: punire, p. nivi, s. nitum, *reg. acc.*
lopael / *Fl.* getrouw. Fidus, a, um: fidelis, e, g. lis, o. Integræ & inculpatæ fidei.
louw-maendt. s. lauw-maendt. Januarius, ii, m.
lopante. Fides, g. dei: fidelitas, g. tatis, f. Fides integra, sincera, minime dubia.
lopen. Mugire, p. givi & mugii, s. gitum: boare, p. avi, s. atum.
lopinge Mugitus, g. tûs, m.
lopen/ *Holl.* Pelles præparare. s. **Hupdebetten.** Depsere corium.
loper/ *Holl.* Coriarius, g. rii, m.
loper/bindtsel. Lorum, g. ri: loramentum, g. ti, ligaculum, vinculum g. li, m.
loper / **bodde.** Paniculus, g. li, m.
loper/kinder-windsel. Fasciæ, g. ciarum, f. cunabula, g. lorum: crepundia, g. diorum, n. *pl. num.*
lubben. Castrare, evirare, emasculare, p. avi. atum, *r. acc.*
lubber. Castrator, g. oris, m.
lubbinge. Castratio, eviratio, g. onis, f.
lucht/licht. s. licht. Lumen, inis, n. lux, ucis, f.
lucht/locht. s. locht. Aër, eris, m.
luchten/aensien. Adspicere, cio, p. spexi, s. spectum, *reg. acc.*
lichter. Candelabrum, g. bri, n.

lucht-streeck. s. Werelt-streeck. Zona, æ, f.
luggerigh/luck. Ignavus, a, um, o.
luck/ *Holl.* Fortuna, g. næ, f. **Gelock.** Sors prospera.
lul/toon. Tonus, g. ni, tenor, g. noris, m. Ratio harmonica.
den lul houden. Inarticulatè canere: tonum è faucibus promere sine verbis.
lul-peire. *Fl.* Pyrum fracidum.
lul-pype/ *Holl. Zel.* Tibia utricularis.
lulle/bzeede-forke. Siparum *vel* syparum, g. ri, n.
lunderen *vel* **lunteren.** Cunctari, morari, demorari, p. atus, s. atum. *dep.* Cunctanter agere.
lunderer/lunterer. Cunctator, dilator, g. oris. m. (um, o.
lunderigh/lunterigh. Cunctabundus, a,
lunderinge/lunteringe. Cunctatio, tardatio, g. onis; mora, g. ræ, f.
lundtse. Paxillus, g. li, m. Rotæ obex.
lust/begeirte. Desiderium, g. rii, n. cupido, g. dinis; aviditas, cupiditas, g. tatis, f.
lust der bedzuchte bzouwen. Citta, g. tæ, pica, g. cæ; malacia, g. ciæ, f.
lust hebben/lusten/gelusten. s. Belustight zyn. Inflammari cupiditate.
den lust boeten. Exsaturare animum: explere libinitiem: desiderio satis facere.
dat soude my moeten lusten. Et hoc quidem videre *vel* audire averem *vel* percuperem.
hem sal niet veel lusten te slapen. Non admodum dormire desiderabit: haud equidem somno se dare audebit.
lustigh / gelustigh. Appetens, g. tentis, o. *r. gen.*
lust/bzeught/verheuginge/vermaeck. Gaudium, g. dii: oblectamen, g. minis, n. voluptas, g. tatis: letitia, g. tiæ, delectatio, oblectatio, g. onis, f.
't is een lust om sien. Jucundum visu est.
't is een lust om hooren. Jucundum auditu est.
lustbaer/verheugelyck. Amœnus, jucundus, a, um; delectabilis, e, g. lis, o.
lusthof. Paradisus, g. si, m. viridarium, g. rii, n.
lusthups/speelhups. Prædium suburbanum: villa suburbana.
lustigh/lieffelyck. s. lustbaer. Amœnus: jucundus, delectabilis.
lustigh/bzolyck. Lætus, festivus, hilarus, a, um: hilaris, e, g. ris, o. Naturâ lætus.
lustigh / *adverbium vel interjectio excitandi.* Animosè, hilariter, *adv.* Estote hilares.
lustigheyt. Voluptas, amœnitas, jucunditas g. tatis, f. lepos, g. poris, m.

lustigh-

lustighlyk. Amœne, festivè, jucundè, lepide, adv.
Lustwoudt. Nemus, g. moris, n.
luttel/wepnigh / *adject.* Modicus, parvus, exiguus, a, um, o.
luttel/ *substant.* Modicum, parum, aliquantulum.
seer luttel. Perparum.
luttel min. Paullò minus: haud multò minus.
luttel tydts. Paulisper, parumper, aliquamdiu, *adv.*
luttelken. Pauxillum, momentum, i, n.
lup. Piger, gra, grum; ignavus, desidiosus, a, um; segnis, e, g. nis; iners, g. ertis; socors, g. cordis: deses, g. desidis, o.
lup wozden. Pigrescere, torpescere, *sine prat. aut sup.* Pigritiæ se dare.
lup zyn/lupaerden. Pigrum, ignavum, inertem, socordem, desidem, languidum esse. Torpere ignavia: deditum esse ignaviæ.
lupaerdye/lupighheydt. Ignavia, g. viæ; pigritia, inertia, g. tiæ: desidia, socordia, g. diæ, segnities, pigrities, g. tiei, f. torpor, g. oris, m.
lupelyk. Ignavè, segniter, pigrè, lentè, oscitanter, desidiosè, socorditer, *adv.*
lupcke. Operculum, g. li; operimentum, g. ti, n.
lupcken. Operire, p. perui, s. pertum; claudere, p. clausi, s. clausum; occludere, p. clusi, s. clusum, *reg. acc.*
lupkinge. Sepimentum, g. ti. n.
lupkewante. Chirotheca rustica, manica coriacea.
lupd/inhoud. Tenor, g. noris, m. forma, g. mæ, f. ut: **Lupt des bziefs.** Juxta tenorem *vel* formam litterarum.
lupde/hel/helle klinkende. Sonorus, clarus, argutus, acutus, a, um; vocalis, e, g. lis, o.
lupde/oberlupdt. Altè, clarè, *adv.* Intensâ voce.
lupde roepen. Vocem intendere: contentiore voce inclamare.
lupde roepen en is geen eer / *Proverb.* Secreta sua pandere & aliis propalare, honori noxium.
lupden/geklank maken. Sonare, p. nui, s. nitum. Sonum edere.
lupder. Tintinnabulorum curator.
lupde. s. lieden. Homines, *cujus nominat. sing.* Homo, minis, c.
lup-lecker-landt. Solis mensa.
lupmen/lupsteren. Observare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* insidiari, p. atus, *dep. r. dat.*
lupmen/lonken. Hirquum intuëri: retortis *sive* insidiantibus oculis contueri.
lupmen/ter aerdenwaerts sien. Humi demittere oculos: prono versus terram capite incedere.

lupmeren. Dormitare, *p.* avi, *s.* atum.
Luppaert/manneken. Pardus, g. di, m.
Luppaert/wyfken. Pardalis, *g.* lis *vel* lidis, panthera, *g.* ræ, f.
lups. Pediculus, *g.* li, m.
lups-achtige/lups-poke. Pediculosus, pedicolus, a, um, o.
lupsbosch. Caput pediculis refertum, scatens, pediculis,
lupsen. Pediculos legere, capere, venari.
lupsen/ *metaph.* Emungere alicujus pecunias: decipere aliquê, nummos alicujus suffurari.
lupse-krupt. Pedicularia, g. riæ, f. Staphysagria: uva silvestris.
lups siekte. Phthiriasis, g. is, f.
lupster/wederschyn. Splendor, nitor, fulgor, g. oris, m.
lupsteren/blicken. Splendere, p. dui. *sine sup.* s. Blinken. Micare.
lupsteren/toehooren. Auscultare, p. avi, s. atum, *r. acc.* attendere, p. tendi, s. tentum, *r. dat.*
lupsteren/bespieden. Observare, explorare. captare, p. avi, s. atum; *r. acc.* insidiari, p. atus, s. atum, *dep. r. dat.*
lupsterer/toehoorder. Auditor, auscultator, g. oris, m.
lupsterer/bespieder. Explorator, insidiator, observator, *g.* oris m.
lupsteringe/toehooringe. Auscultatio, observatio, *g.* onis, f.
lupte. Cithara, g. ræ, testudo, *g.* dinis, f.
lupten-bzuggesken. Magas, g. gadis, f. magadium, *g.* dii, n.
luptenkraege. Jugum, g. gi, n.
lupten houdt. Acer, g. ceris, n.
lupt-slager/lupt-spelder. Fidicen, g. cinis; citharœdus, g. di, m.
luxurie/oneerbaerheyt. Impudicitia, *g.* tiæ, f. Venerea impuritas.
luxurieus. Impudicus, a, um, o. Veneri addictus.

M.

Machachel. Ambubaja, g. jæ, f. mulier ignava, sordida.
machinatie. s. quaetstokinge. Machinatio, molitio, g. onis, f. machinamentum, ti, n.
machineren/besteken/ op handen hebben. Machinari, p. atus, s. atum: moliri, p. litus, *dep. r. acc.*
macht/gewelt/heerschappye. Dominium, g. nii: imperium, *g.* rii, n. dominatio, ditio, g. onis: potestas, g. tatis, f. dominatus, g. tûs, m.
souveraine/opperste macht. Summum jus: summum imperium: suprema potestas summo jure imperium.

upt volle macht. Pro summo jure: pro summâ imperii potestate.

machtigh. Potens, præpotens, g. tentis, o. Ampla validaque ditione pollens.

macht/ sterkte. Robur, g. boris, n. vires, g. virium, f. *pl. num.* nervi, g. vorum, m. *pl. num.*

machteloos. Infirmus, languidus, a, um: debilis, imbecillis, imbellis, c, g. lis; impotens, tentis, o.

machteloosheyt. Infirmitas, g. tatis; impotentia, g. tiæ, f. languor, g. oris, m.

machtigh/ stark. Validus, robustus, a, um, o.

machtighlyck / met kracht ende sterckte. Valenter, fortiter, robuste, potenter, *adv.*

macht/ verlof/ consent. Facultas, potestas, g. tatis; copia, g. piæ; licentia, g. tiæ, f.

macht geben / machtigen. Potestatem dare, facultatem dare; licentiam concedere, *r. dat.*

macht hebben/ ghemachtight zijn. Licentiam, *vel* potestatem, *vel* facultatem habêre; in manu alicujus esse; penes aliquem esse.

macht / groote middelen om iet te doen. Media, g. diorum, n. opes, g. pum; facultates, g. tatum, f. *pl. num.*

machtigh ryk. Prædives. g. vitis, o. Perquam opulentus; admodum locuples; copiis circumfluens.

machtigh/ bestant om iet te doen. Sufficiens, g. cientis, o.

machtigh/ om te betalen. Solvendo esse.

macht-brief. s. Bulle. Diploma, tis, n.

Macis. s. Foelie. Folia nucis odoratæ, myristicæ.

mackereel. Scombrus. g. bri, m. *pisces.*

maculature/ vuyl pampier. Charta rejectitia, sordida.

maculeren/ vuyl maecken. Polluere, p. lui, s. lutum: contaminare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Maculâ aliquid inficere.

madelieve. Bellis, g. lidis, f. *flos.*

madriegael. Cantio celerior.

maeckelen. Conciliare, p. avi, s. atum; transigere, p. egi, actum, r. *acc.*

mackelaer. Proxeneta, g. tæ, sequester, g. stri; conciliator. g. oris, patarius, g. rii, m.

maeckelaeresse. Conciliatrix, g. tricis: sequestra, g. stræ, f.

maeckelrye. Conciliatio, g. onis: conciliatura, g. ræ, f.

maecken/ doen/ bedrijven. Facere, cio, p. feci, s. factum: operari, p. atus, s. atum: gerere, p. gessi, s. gestum: agere, p. egi, s. actum, r. *acc.*

maecken/ bereyden/ bouwen. Facere, cio, p. feci, s. factum: condere, p. condidi, s. ditum, parare, formare, creare, p. avi, s. atum: fabricari, p. atus, s. atum, *dep.* struere, construere, exstruere, p. struxi, s. structum, r. *acc.*

maecker. Factor, actor, operator, parator, fabricator, g. oris, m.

maeksel. Factio, formatio, g. onis: factura, g. ræ; fabrica, g. cæ, f.

maecken / gebruycken / aennemen. ut: Den sot maecken. Agere motionem. Den siecxkaert maecken. Fingere morbum, *&c.* Den meester maecken. Omnia pro imperio agere.

maecken/ by Testament achter laeten. Legare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Testamento relinquere.

maecken/ natuerlyckerwijs vrucht brengen. Procreare, p. avi, s. atum. r. *acc.*

kinderen maecken. Liberos procreare, generare.

maecken / door 't verstandt uytwercken. Condere, p. condidi, s. ditum, r. *acc.*

een dicht maken. Poëma condere, *vel* pangere.

eene Wet maecken. Legem condere *vel* scribere.

maede/ maepe. Vermiculus, g. li, m.

maeden/ maepen. Metere, p. messui, s. messum, r. *acc.*

maeght/ onbevleckte Vrouwpersoon. Virgo, g. ginis, f. Incorrupta puella: illibati pudoris puella: integræ pudicitiæ adolescentula.

maeghdeken. Virguncula, g. læ, f.

maeghdelyk. Virginalis, e, g. lis: virgineus, a, um, o.

maeghdelyk vlot. Hymen, g. menis, f.

maeghden honigh. Mel virgo, *primi examinis mel.*

maeghden palm. Vinca pervinca, g. cæ, f. *herba.*

maeghden was. Cera virgo.

maeghdom. Virginitas, g. tatis, f. incorrupta virginis castitas, inviolata virginis castimonia: sincera virginitatis integritas, intacta virginis puritas.

den maeghdom nemen. Virginem violare: virginis pudicitiam corrumpere & violare: virgini vitium inferre, vitiare virginem.

maege/ bloedtverwante. Cognatus, consanguineus, a, um, o. affinis, g. nis, m.

maeghschap. Cognatio, g. onis: consanguinitas, affinitas, g. tatis, f.

maege / deel des lichaems. Stomachus. g. chi: ventriculus, g. li, m.

maeghdarm. Intestinum primum.

maeghpijne. Cardiacus affectus: cardiacus dolor: cardiacus morbus.

die maeghpijne heeft. Cardiacus, stomachicus, a, um, o.

maeger.

maeger. Macer, cra, crum; macilentus, a, um, o. macie affectus: macrore attenuatus.

maeger/ daer niet veele substantie in en is. Aridus, jejunus, siccus, a, um, o. ut: een magere oratie. Oratio jejuna, sicca.

seer mager / mager heyn. Strigosus, coriaginosus, extenuatus, exsuccus, torridus, a, um, o. macie exsuccus: macrore aridus.

maeger maecken. Maciare, emaciare, macerare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

mager worden. Emaciari, p. atus, *passivum*, macrescere, p. macrui, *sine sup.* macescere, p. macui, *sine sup.*

mager zijn. Macere, p. macui, *sine sup.*

maegerheydt. Macror *sive* macor, g. oris, m. macies, g. ciei; macritudo, g. dinis, f.

maegerlijk. Macilentè, *adv.*

mael / maeltydt. s. maeltydt. Convivium, ii, n.

mael/ meil. Farina, g. næ, f.

maelen. Molere, commolere, p. molui, s. litum. Frangere mola, r. *acc.*

maeler/ meuler. Molitor, g. oris, m.

maele/ boget/ balisse. Bulga, g. gæ; pera, g. ræ; mantica, g. cæ, f. Vidulus scorteus.

mael/ henghst. Equus sarcinarius.

mael slot. Sera pendula.

maelie. Orbiculus, annulus, anellus, hamulus, g. li, m. fibula, g. læ. f.

maelie van een net. Macula, plaga, foramen retis.

maelie van den nestel. Cuspis ligulæ.

maelie van 't panssier. Anuli loricæ: squamæ loricæ.

malien kolder. Lorica, g. cæ, f. Lorica hamata *vel* squamea.

maelieren. s. Emalieren. Pingere encausto.

maeltydt/ banket. Epulum, g. li, n. *in pl. num.* epulæ, g. larum, f. convivium, g. vii, n.

dat de mael-tydt aengaet oft daer toe behoort. Convivalis, e. g. lis; epularis, e, g. ris, o.

maeltydtgast. Conviva, g. væ, m. Soeckt hoorts Banket. Convivium, ii, n.

maenkop/ *Holl.* Papaver, g. veris, n.

maendt. Mensis, g. sis, m.

maendelyk. *adject.* Menstruus, a, um,

maendelyk / ter maendt. *adv.* Menstruè, menstruatim. Singulis mensibus.

maendtkost. Annona in mensem.

maendtgagie. Stipendium menstruum.

maendtgeldt. Menstruum, g. strui, n.

maendt-stonden/ maendelycke suyveringe der vrouwen. Menses, g. sium, m. menstrua, g. struorum; muliebria, g. brium, n. *pl. num.*

maene aen de peirden. Juba, g. bæ, f.

maene op de ooge. Pterygium, g. gii, n.

maene/ planete. Luna, g. næ, f.

maene in 't hooft. Mania, g. niæ, f.

maenkruydt. Lunaria, g. riæ, f.

maenjaer. Annus lunaris.

maendagh. Dies lunæ. *Melius cum Ecclesiâ.* Feria secunda.

maenkindt. Partus lunaris, quatta luna natus, *Proverb.* mola, æ, f.

maenringh. Halo, g. lonis, m.

maenschijn. Luna lucens: lunæ candor *sive* fulgor.

maensiek / maensuchtigh / maenigh. Lunaticus, insanus, maniacus, furiosus, a, um, o.

maenwijse gemaekt. Lunatus, a, um, o.

maendtwyser. s. Daghlyste. Calendarium, ii, n.

maenen / vermaenen. Monere, p. nui. s. nitum. s. vermaenen. Exhortari, atus, *dep.* r. *acc.*

maenen / besweiren. Adjurare, exorcizare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

maenen / schult eyschen. Interpellare debitorem: exigere debitum.

maener. Monitor, Postulator, g. oris, m.

maeninge / maenisse. Monitio, g. onis, f. monitus, g. ûs, masc.

maenen. Jus petere, ut: De Schepenen maenen. Sententiam rogare à judicibus: magistratum monere ut jus dicat.

maer / *conjunct. adversativa.* Sed, at, ast, atqui, tamen, verumtamen, verum, enim vero.

maer alleenlijk / *particula exclusiva.* Saltem, solum, tantùm, tantummodò, solummodò. s. Alleenlijck. Duntaxat.

maer/ *Holl.* i. meir. s. meir. Lacus, ûs, m.

maeraesch. Palus, g. ludis, f.

maeraschachtigh. Palustèr, stris, stre, g. stris; paludosus, a, um, o.

maere/ faeme. Fama, g. mæ, f.

maere/ faebele. Fabula, g. læ, f.

maerdzager. Nuntius, g. tii, m.

maere/ nachtmaere. Incubus, g. bi; ephialtes, g. tæ, m. Spectrum incubum.

maeren / maerren / *Holl.* i. merren / marren / meeren. Remorari, p. atus, s. atum. *dep.* detinere, p. nui, s. tentum, r. *acc.*

marotte/ *Fl.* Simius, g. mii: cercopithecus, g. ci, m.

maer-radijs. Raphanus rusticanus.

maerschalk / peirde doctor. Veterinareus, g. rii, n.

maerschalk van den leger / ridtmeester. Tribunus militum: magister equitum: præfectus militiæ.

maerschalk / patroon. Sanctus curando *vel* pellendo morbo quopiam præsidere creditus.

maert/ *Holl.* meirt. Martius, g. tii, m. *mensis.*

maert/dienſtmaerte. Ancilla, famula, *g.* læ; ſerva, *g.* væ; miniſtra, *g.* ſtræ, f.
maertjen. Ancillula, *g.* læ, f.
martele. *Apis major, quæ mellarium opus præparat.*
maesboom/maeshout. Acer, *g.* ceris, n.
van maesboom. Acernus, a, um, o.
maeſelen. Papulæ, variolæ, *g.* larum, f. exanthemata, *g.* matum, n. *pl. num.*
maet/compaignon/medegeſelle in eenige confrerie. Sodalis, *g.* lis, m.
in werk ende officie. Socius, *g.* cii, m.
in Magiſtraeture/Canoniſdye/&c. Collega, *g.* gæ, m.
in oorloge. Commilito, *g.* onis, m.
in repſen ende wandelen gaen. Comes, *g.* mitis, m.
in dienſtbaerheyt. Conſervus, *g.* vi, m.
in beſit van iet. Conſors, *g.* ſortis, m.
in contenantie. Congerro, *g.* onis, m.
maet/ſchipsgaſt/roeper. Remex, *g.* migis, m.
maete/daer men naer meten moet. Menſura, *g.* ræ; norma, *g.* mæ, regula, *g.* læ; amuſſis, *g.* ſis, f. Menſionis organum: dimenſionum inſtrumentum.
maete/het gene dat gemeten is. Dimenſum, *g.* ſi, n. Res dimenſa.
maete/middelmatigheyt. Modus, di; modulus, *g.* li, m. moderatio, proportio, *g.* onis, mediocritas, *g.* tatis; temperies, *g.* riei, f. temperamentum, *g.* ti, n.
ſonder maeten groot. Enormis, e, *g.* mis, immenſus, immodicus, a, um, o.
boven maeten. Extra modum: præter modum: ſupra modum: ultra modum: extra moderationis terminos, ſ. Seer.
maete houden/niet te vele en niet te luttel doen. Modum ſervare: modum adhibere: modum tenere: adhibere moderationem: non excedere modum.
maetigh/die met luttel te vreden is. Temperans, *g.* rantis; frugalis, e, *g.* lis; parcus, a, um, o. Homo frugi, frugalitatem obſervans; minimo contentus.
maetigh/die niet te veel eet noch drinckt. Sobrius, temperatus, a, um; temperans, *g.* rantis: continens, abſtinens, *g.* nentis, o. Inimicus luxuriosis epulis; potûs cibique parciſſimus; ab immodico ciborum uſu averſiſſimus.
matigh zijn. Eſſe continentem, temperatum, &c. Abſtinere à cibo: temperanter vivere: à luxu & intemperantiâ ſe continere.
matigheyt. Temperantia, continentia, abſtinentia, modeſtia, *g.* ſtiæ: ſobrietas, frugalitas, mediocritas, *g.* tatis: moderatio, temperatio, *g.* onis, f.

maetigh lijk/maetelijk. moderatè, temperanter, ſobriè, abſtinenter, continenter, frugaliter, parcè, *adv.*
maetigen/in de middelmaete brengen. moderare, temperare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
maete/den ſlagh in de muſique. modi, *g.* dorum, m. *pl. num.* menſura cantûs.
maete/middelende wege. modus, *g.* di, m. via, *g.* viæ: ratio, *g.* onis, f.
maepe/made. Vermiculus, *g.* li, m.
maepe/eirſwozm. Aſcaris, *g.* ridis, f.
maepachtigh. Vermiculoſus, a, um, o.
maepen/maenden. Metere, *p.* meſſui, ſ. meſſum, *r. act.* Fœnum ſecare *vel* demetere.
maep-tijdt. Fœniſecium, *g.* cii, n. fœniſecia, *g.* ciæ, f.
maeper. meſſor, *g.* oris: fœniſeca, *g.* cæ, maſc.
maep-boet. Valgus, *g.* gi, m.
maep-boeren. Intro diſtortis pedibus incedere.
magaſijn/plaetſe om groote vzobiſie van pet te bewaren. Apotheca, *g.* cæ, f. promptuarium, *g.* rii, n.
magaſijn van wapenen. Armamentarium, *g.* rii, n. armorum apotheca.
magaſijn van vivres. Annonarium, *g.* rii, n.
magger/verwiſſelaer van goederen. Commutator mercium.
mage. Stomachus, *g.* chi, m. ſ. maege. Ventriculus, i, m.
mager. Macer, cra, crum, o. ſ. maeger. macilentus, a, um, o.
maghſchien. Fortè, forſitan, fortaſſis, fortean, *adv.*
magiſtrael/Noodt-oorſen-wint. Argeſtes, *g.* ſtæ, corus, *g.* ri, m.
magiſtraet/oberigheyt, magiſtratus, *g.* tûs; m. poteſtas, *g.* ſtatis, f.
magiſtraet zijn. Eſſe in magiſtratu, *vel* in poteſtate: gerere magiſtratum.
magiſtratuere/laſt ende officie van magiſtraet. magiſtratus, *g.* tûs, m. poteſtas, *g.* ſtatis, f.
magneet-ſteen. Magnes, *g.* netis, m.
magnificentie/groote vzacht. magnificentia, *g.* tiæ, f. Splendidus & magnus apparatus; ingentis pompæ apparatus.
magnifique. magnificus, ſplendidus, a, um, o. ſ. heerlijck. Gloriolus, a, um, o.
magnifiquelijk. Magnifice, ſplendidè, *adv.*
majeſteyt/opperontſaghlijkheyt/grootſighheyt van de Coningen in macht ende credijt. Majeſtas, *g.* tatis, f. miſdaet of ſchuldt van leſe majeſteyt of gequetſte Hooghedt. Crimen læſæ majeſtatis: crimen minutæ majeſtatis.

ſchul-

ſchuldigh van crime van leſe majeſteyt. Reus læsæ majeſtatis: reus violatæ majeſtatis *vel* minutæ majeſtatis.
mainlede/oetrope aen d'eene parthye om onder te hebben't gene daer om gheſtreedeert wort. Vindiciarum datio, f. addictio in favorem alterius litigantium.
main morte/onveranderlicken ſtaet van eenigh huys/landt/&c. blijvende in eenwigh beſit. Immortalis mancipii poſſeſſio: immortalis poſſeſſionis prædium; caducariæ poſſeſſionis expers prædium.
maintenieren/in ſtaet houden/handhaven. Suſtentare, conſervare, *p.* avi, *ſ.* atum, fovere, *p.* fovi, f. fotum; tueri, *p.* tuitus, *dep. r. acc.* aſſerere aliquid adverſus vim, &c.
maintineren ſijn woordt/ſijn woordt houden ſtaende. Affirmare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
maintenue. Conſervatio, *g.* onis, tutela, *g.* læ, f.
maintien/'t upterlijck weſen van pemandt. Oris habitus: oris ſtatus, faciei ſtatus & habitus; oris & univerſi corporis poſitus.
Majolyne. Amaracus, *g.* ci, m. *herba.*
Maiſtreſſe/ten opſien van den baſael Domina, *g.* næ, f.
Maiſtreſſe/ten opſien van den knecht. Hera, *g.* ræ, f.
Maiſtreſſe/ten opſien van den leer-jongen. Magiſtra, *g.* ſtræ, f.
Maiſtreſſe/ten opſien van den buyer/ *metaph.* Amica, *g.* cæ, amaſia, *g.* ſiæ, f.
maken. ſ. maecken. Facere, cio, feci, factum, *r. acc.*
mal/derkel. Laſcivus, a, um: petulans, *g.* lantis, o.
mal/ſot vooz't hooft. Demens, amens, mentis: delirus, inſulſus, a, um, o.
malen. Laſcivire, ineptire, garrire, *p.* ivi & ii, ſ. itum.
mal-aert/ſmal. Laſcivus, a, um, o.
maligheyt/dertelteligheyt. Laſcivia, *g.* viæ: petulantia, *g.* tiæ, f.
maligheyt/ſottigheyt. Inſania, *g.* niæ: ſtultitia, *g.* tiæ, f.
malloote. Mulier inepta, inſulſa, delira, ſtolida, parum ſani cerebri *vel* ſanæ mentis.
malabenturen. Infortunium, *g.* nii, n. Adverſus caſus: adverſa fortuna.
malckander. Mutuo, invicem, alterutrum, *adv.* Interſe, alter alterum.
malcontent/niet voldaen. Cui non eſt ſatisfactum: cujus animo non eſt factum ſatis.
malcontent/qualick te vreden. Parum æquo animo: haud ſatis liquido animo.
Mal-crupdt/biſſen. Altercum, *g.* ci, n, lupina, *g.* næ, f. hyoſcyamus, *g.* mi, m. *herba.*

maledictie/verſoeninge. Imprecatio, exſecratio, *g.* onis, f. Dira deprecatio *vel* imprecatio.
maledyden/verbloecken/verfoepſen. Exſecrari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Exſecrationibus impetere: diris devovere: imprecationibus perſequi, *r. acc.*
malificie/quaedt feyt. Maleficium, *g.* cii, n.
maleficie/ſchade. Damnum, *g.* ni: detrimentum, *g.* ti, n.
maleficie/toovberye. Faſcinum, *g.* nii; veneficium, *g.* cii, n.
malencontre/ongeluck. Infortunium, *g.* nii, Adverſus caſus: funeſtus eventus.
mal-heur/ongeval/ramp. Infelicitas, *g.* tatis; miſeria, riæ, f. infortunium, *g.* nii, n. miſera conditio; infelix ſtatus.
malheureus/ramſpoedig/dat ongeluck vp brengt. Inauſpicatus, infauſtus, male ominoſus, a, um: infelix, *g.* licis.
malheureus/dien ongeluck overkomt. Infortunatus, a, um; infelix, *g.* licis: miſer, ſera, ſerum, o.
malheureus/meſchant/boos. Sceleratus, ſceleſtus, nefarius, a, um, o.
malheureuſelijck/ter ongeluckiger ure. Inauſpicato, male ominatè, *adv.*
malheureuſelijck/ongeluckiglijck. Infeliciter, improſperè, miſerè, *adv.*
malheureuſelijck/meſchantelijck. Sceleratè, ſceleſtè, nefariè, *adv.*
malitie/quaet opſet. Malitia, *g.* tiæ; malignitas, *g.* tatis, f. Iniqua voluntas, infeſtus, animus.
malicieus/vooz quaetwilligheydt gedzeven. Malitioſus, malignus, a, um, o.
malitieuſelijck/vooz malitie. Malignè, malitioſè, *adv.* maligno animo.
malrobie. Marrubium, *g.* bii, n. *herba.*
malthe/ſoozte van ſijn cement. Maltha, *g.* tæ, f. Signini operis genus.
met malthe beſtrycken. Malthare, p. avi, ſ. atum. Malthâ illinere, inducere, trullilare, *r. acc.*
maltſch. Mollis, e, *g.* lis; tener, nera, nerum; friabilis, e, *g.* lis, o.
maltſchkens Molliculus, tenellus, tenellulus, a, um, o.
maltſch maecken. Mollire, emollire, p. livi & lii, f. litum, *r. acc.*
maltſch worden. Molliri, emolliri, p. litus, *paſſ.* mollescere, *ſine & prat. & ſup.*
maltſigheyt. Mollities, *g.* tiei; teneritudo, *g.* dinis: teneritas, friabilitas, *g.* tatis, f.

malvasye Vicum Arvisium: vinum Chium.
maluwe. Malva, g. væ, f. *herba.*
hof-maluwe. Malva sativa *vel* hortensis.
groote hof-maluwe. Malope, g. pes, f. Malope malva.
kleyne hof-maluwe. Malache, g. ches, f. Malache malva.
wilde maluwe. Malva agrestis *vel* silvestris.
wilde maluwe met groote bladeren. Alcea, g. thææ, f.
maluwe die hoogh opschiet. Anademdromelache, g. ches, f. Arborescens malva.
van maluwe / oft het satsoen van maluwe hebbende. Malvaceus, a, um, o.
mamaluck / mammeluck / mamelu. Levis eques Syrus, vel Arabs, *vel* Maurus.
mamaluck/*metaph.* een Christen die Turks gewozden is. Christianus apostata.
Mamme/bozste. Mamma, g. mæ; f. uber, g. uberis, n.
Mamme/voedster. Nutrix, g. tricis, f.
Mammeken/bozsijen. Mammilla,, mammula, g. læ, f.
gemamt. Mammosus, a, um, o.
Mammens gewyse gemaeckt. Mammatus, a, um, o.
Mammen-deckscl. Mammillare, g. ris, n. Tegmen mamillare: strophium mammarum.
de Mammen aengaende. Mammillaris, e, g. ris, o.
Mammelinck/supgelit eck. Subrumus, g. mi; lacteus, g. ctentis, m.
Mammen/voedsteren. Nutricem agere.
Mammen-tepel. Papilla, g. læ, f. Mammæ capitulum: mammæ petiolus.
Mammekens-cruydt. Periclymenum, g. ni; caprifolium, g. lii, n.
Man/mans persoon. Mas, g. maris, masculus, g. li; vir, g. viri, m.
Man/gehoudt man. Maritus, g. ti, m.
Man/die een mans hert in 't lijf heeft. Vir, g. viri, m; Planè homo: virilis animi homo.
toont dat ghy man zijt. Hominem te proba: virum te præsta.
Manachtigh/manhaftigh/kloeck. Fortis, e, g. tis; magnanimus, strenuus, animosus, a um; virilis, e, g. lis, o. Animi excelsi atque invicti.
Manachtigh/mansieck. Mulier virosa, libidinosa, pruriens, viri appetens,
Manachtighept/dapperheyt. Fortitudo, g. dinis, virtus, g. tutis: magnanimitas, g. tatis, f.
Manachtighlijk. s. mannelijk. Viriliter.
Manbaer/die begint man te wozden. Ephebus, g. bi: puber, g. beris, m.

Manbaer wozden. Pubescere, p. bui *sine sup.*
Manbaerheyt. Pubertas, g. tatis, f.
Makbaere dochter. Virgo nubilis: virgo matura viro.
Manhertigh. s. manachtigh/manhastigh. Virili animo præditus.
Mannelyk/dat den man aengaet. Virilis, e, g. lis; masculus, masculinus, a, um, o.
Mannelijck / kloeck. s. manachtigh. Animosus, a, um, o.
Mannelycke coeragie. Virilis animus; fortis animus: invictus, ut virum decet, animus, infracta & viro digna animi vis.
Mannelyke antwoozde. Præsentis & fortis animi responsum, editum ab virili pectore & infracto animo responsum.
Mannelycke feyten. s. Feyten. Facinora, rum, n. *plur. cujus sing.* Facinus, oris, n.
Mannelyk/kloeckelyck. Fortiter, viriliter, animose, strenuè, *adv.* Animo invicto; animo infracto: virili pectore: forti animo.
Mannelijckheyt/kloeckheyt. s. manachtigheyt. Virilis magnanimitas.
Mannelykheyt/schamelheyt. Virilia, genitalia, g. lium: pudenda, verenda, g. dorum, n. *pl. num.*
Manneken. Homuncio, g. cionis; homunculus, homulus, g. li, m.
Mannekens crupt. s. Mannekens crupt. Caprifolium, ii, n.
Mannen / met mannen versien, ut: Een stadt mannen. Munire urbem viris: instruere præsidio & milite oppidum.
Mannen / eenen man geben. ut: Syne dochter mannen. Maritare, *p.* avi, f. atum. *r. acc.* Filiam nuptui tradere, filiam jungere viro.
Manninne/man-wijf. Virago, g. ginis, f.
Mans-broeder. Levir, g. viri, m. *Mariti frater.*
Manslenghde. Statura virilis.
Mansoore. Asarum, g. ri, n. *herba.*
Mans suster. Clos, g. loris, f. *mariti soror.*
Mansieck. Virosus, libidinosus, a, um, o.
Mannen-huys. Andron, g. dronis, m.
manck/vermindert. Mancus, mutilus, a, um, o.
manck/krenpel/lam/manckaerdt / manckepiet. Claudus, a, um; claudicans, g. cantis, loripes, g. pedis, omn.
manck zijn/manck gaen. Claudicare, p. avi, f. atum.
manckheyt. Claudicatio, g. onis, f.
manckement. s. Manquement. Defectus, ûs, penuria, æ, f.
mandaet / mandement. Jussum, g. si; mandatum, g. ti, edictum, g. cti, n.
by mandement van den Prince. Jussu Principis, ex edicto Principis.

sonder

sonder mandement. Injussu, *abl. abs.* Nullo interiedente jussu.
Mande. Corbis, g. bis; sporta, g. ræ, f. calathus, g. thi, m.
Mandeken. Sportula, fiscella, g læ, f. calathiscus, g. sci, m.
Mande-maker. Sportularius, g. rii, m.
Mandzagore, Mandragora, g. ræ, f.
Maen. s. maene. Luna, æ, f.
maen. s. maenen. Monere, ui, itum. *r. acc.*
maegel / *Holl.* Defectus, g. ctûs, m. vitium g. tii n.
manga / armoede. Inopia, g. piæ; egestas, g statis, f.
mangen/gebzeken. Deficere, cio, p. feci, f. fectum, deesse, abesse, desum, & absum, p. fui, *sine sup.*
mangen / *pro* mangeren / verwisselen. Mutare, commutare, permutare, p. avi, f atum, *r. acc.* commercari, p. atus, f. atum, *dep.* Merces commutare: negotiando permutare.
mangerr. Commutator, permutator, g. oris, m. Commutator mercium.
mangeinge. Commutatio, permutatio, g. oni, f.
manierefozme/satsoen/wijse. Modus, g. di, m. ratio, g. onis; via, g. viæ; forma, g. mæ; formula, g. læ, f.
manierevan spreken. Loquendi modus; loquendi formula: dicendi ratio.
maniere van leven. Vitæ institutum: vitæ genus: vivendi modus.
maniere / costume / gewoonte. Mos, g. moris dis, g. usûs, m. consuetudo, g. dinis, f.
op d'oudemaniere. Antiquo more, moribus antiquis *symbolum l. Lipsii*, pristino more, more miorum.
na de nieuwe maniere / nae den nieuwen snit. Nostris moribus; nostro more: hujus ævi morbus, ætatis nostræ more & instituto.
manierelijk / wel gemanieert. Modestus, moratus, a, um, o. moribus probis imbutus: Probe moratus: benè moratus.
manifactue / werck met der handt gewerkt. Manifactum, g. cti, v. Opus factum manu: opus factitium.
manifest / openbaer / notoir. Apertus, clarus, manifestus, notus, planus, a, um, o.
een manifest delict. Crimen apertum, & vulgo notum.
manifest / openbaere redenen waerommen dit of dat doet. Apologeticus, g. ci, m. Liber apologeticus: scriptum apologeticum: facti dira defensio, facti vulgata purgatio.
manifestelijck / klaerelijk. Apertè, clarè, manifestè, prospicuè, *adv.*

manifestelijck/in 't openbaer. Palàm, propalàm, publicè, *adv.* Omnibus palam: populo palam.
Manna / Hemel-hooigh. Manna, g. næ, f. manna, n. *indeclin.* mel roscidum, rosidum: ros melleus.
manquement / faute. Culpa, g. pæ, f. Deserti officii culpa: neglecti muneris noxa.
daer en sal geen manquement aen zijn. Nulla interveniet culpa: nulla committetur error, nulla erit mora.
manquement / gebzeck. Inopia, g. piæ; penuria, g. iæ, f.
manqueren in faute zijn. Officio deesse: ab officio deficere: in officio delinquere.
manqueren / ontbreken. Deesse, desum, p. defui, *sine sup.* deficere, cio, p. feci, f. fectum.
mp manqueert. Careo, p. rui, f. caritum & cassum: destituor, p. titutus, *pass. r. abl.*
manschap s. Hommagie. Fides clientelaris.
Mantel. Pallium, g. lii, n chlamys, g midis; penula, g. læ; laterna, chlæna, g. næ, f.
Mantelijen. Palliolum, g. li, n.
mantillie/mantilleken. Tunica militaris.
maquereau / maquerele / &c. s. Bozdeelhouder / &c. Leno, onis, m.
mazasch. Palus, g. ludis, f.
Marber. Marmor, g. moris, n.
witten Marber / treckende op ivoor. Coraliticum marmor.
witten Marber van Paroos oft Eylandt Parisse. Lychnites, g. tæ, m. marmor Parium: lapis Parius: lapis lychnites.
swarten Marber van Thebais. Thebaicum marmor.
swarten Marber van Thebais met goude spikeltjens. Auro guttatus Thebaicus lapis.
heel swarten Marber van Asien. Lapis Alabandicus: lapis milesius
groenen Marber. Marmor Laconicum.
graeuwen Marber gewatert. Marmor Augustum.
graeuwen Marber met strepen / gelijck haerkens. Marmor Tiberium.
witachtigen gespikkelden Marber serpentin / oft op 't satsoen van een serpent. Marmor ophites.
aschgraeuw serpentin Marber. Tephrias, g. riæ; tephrites, g. tæ, m.
swartachtigen serpentinen Marber. Ophites fuscus: marmorophites fulcum.
rosachtigen Marber / porphire. Porphyrites, g. tæ, m.
Porphire met witte strepen. Leucostictus, g. cti, m. Albo guttatus, porphyrites.
ijserverwigen Marber. Basaltes, g. tæ, m.
van Marber. Marmoreus, a, um, o.
van Marbers. Marmorosus, a, um, o.

marberen. marmoribus integere: marmorare, p. avi, ſ. atum, *reg. accuſ.*

marmerput. Marmoraria fodina.

marbelen. Incruſtare tegmentis marmoreis: variegare marmore.

marcheren. ſ. Marſcheren / aentrecken / aentreden / ſtreven. Ambulare, equitare, iter facere, progredi, gradum conferre.

marck / gewicht van 8. onces. Bes. g. beſſis m. ſelibra, g. bræ.

marck gouts. Selibra auri: bes auri: bes autarius.

marck ſilver. Selibra argenti: bes argenti: bes argentarius.

marck / teken / merck. Nota, g. æ, teſſera, g. ræ, f. ſignum, g. ni, n.

marcken / teerkenen. Notare, ſignare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

marcker. Notator, ſignator, g. oris, m.

marck-yſer. Cauterium, g. rii, n.

marck-teeken. Character, g. cteris, m.

marck / ſignet. Sigillum, g. li, n.

marck / contreye van een landt. Regio, g. onis, f. tractus, g. ctûs, m. plaga, g. gæ, f.

marckſteen / plaetſteen. Limes, g. mitis: terminus, g. ni, m. Lapis terminalis.

met marckſteenen afpalen. Definire regionibus limites: limite ponere: fines deſignare.

marck-grave. Comes limitaneus, *vulgo* Marchio.

marck-graefſchap. Marchionatûs, g. tûs, m.

marck / *herba.* Apiaſtrum, g. ſtri, n.

marckt / merkt. Forum, g. ri, n.

marckt-dagh. Mercatus, g. tus, m. Dies nundinalis.

marckt-coſf. Fiſcella forenſis.

marckt-ſchip. Navis oneraria.

marder. Martes, g. tis, f. Odorata muſtela: muſtela Scythica.

zobel marder. Odorata muſtela minor; pretioſi velleris muſtela.

marellen / amarelle-kerſſe. Ceraſum apronianum.

marellen / de meulen ſpelen. Scrupis ludere.

marellen-ſpel / meulen-ſpel. Scruporum ludus.

margh. ſ. mergh. Medulla, g. læ, f (dus.

margel / ſoozte van vette aerde oft cruyt / dienende om het landt te meſten. Marga, g. gæ, f. Terræ adeps: terrenæ pinguedinis callus.

witte margel. Leucargillus, g. li, m.

roode margel. Capnumargus, g. gi, m, marga rufa.

margelen. Argum margâ ſtercorare, oblimare, lætificare, pinguefacere.

margen. ſ. morgen. Cras, *adv.*

mariolepn. Amaracus, g. ci, m. ſampſuchum, g. chi, n.

wilde mariolepn. Origanum, g. ni, n.

van mariolepn. Amaracinus, ſampſuchinus, a, um, o.

marmelade. Cidoniatum, ti, n.

marmer. ſ. marber. Marmor, oris, t.

marmotte. Cercopithecus, g. ci m. Simius caudatus.

marrotte. Sceptrum morionis.

marquis. Marchio, g. onis, m.

marquieſe. Marchio, g. onis, f.

marquiſact. Marchionatus, g. tûs, m

marren / maren / *Holl.* Ligare, p. avi, ſ. atum.

marroquin. Hircinum corium; hircini pellis: caprinum corium: caprina pellis.

Mars / by de Heydenen de Godt des oorloghs. Mars, g. Martis: Gradivus, *vi*, m.

marſepain. Saccharatus panis: placenta avellana, & ſacharo condita.

marteco. ſ. Aepe. Simius, ii, m. Sinia, æ, f.

marteel. Malleus ferreus.

martelaer / martelareſſe / die door het Catholiq Roomſch geloof ſterft. Martyr, g. tyris, c. Catholici nominis martyr: tuendæ Catholicæ fidei causa cæſus.

martelie / marter / pijne. Cruciatus, g. tûs, m. carnificina, g. næ, f. tormentum, g. ti; ſupplicium, g. cii, n.

martelie / de doodt door 't Catholijk geloof geleden. Martyrium, g. rii. Obita mors tuendæ Catholicæ fidei nomine.

marteren / martiliſeren / door 't geloove dooden. Catholicæ fidei causa cædere: rectæ fidei odio interficere: martyrio afficere, *reg. acc.*

marter. ſ. marder. Martes, g. tis, .

maſche / maſchel. Macula, g. li, labes, g. bis, ſ.

maſcheten / aen de beenen oft ſpeen van 't vier. Phanſinges, g. gum, f. *pl. num.* Vinligines crurum.

maſchen / met maſchelen beplæcken. Maculare, p. avi, ſ. atum; maculis deformare: ſqualore inquinare, r. *acc.*

maſelen / de kinder maſelen. Paulæ, larum; boæ, g. boarum, f. exanthemata, g. tum, n, *pl. num.*

maſier / maſier-gat. Riſcus, g. i, m.

maſker / caſchene van de vrouwen. Peropis, pidis, f. paropium, g. pii, n.

maſker / mombackhuys. Perſona, næ; larva, g. væ, f.

maſkeren / ſich vermommen. Perſonam inducere: larvam inducere ibi: perſonâ vultum obducere.

maſkerade. Perſonatorum ſaltatoria luſio: larvatorum ludicra ſaltatio.

een maſkeraede maecken. Peſonatum ſaltare & ludere: perſonatum choreas agitare.

maſſa

maſſacreren / doodt ſmijten. Mactare, trucidare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

maſſamaker. Cædes, g. dis; ſtrages, g. gis, laniena, g. næ, f.

maſſe / klomp. Maſſa, g. ſæ; congeries, g. rici. f. cumulus, g. li; acervus, g. vi, m.

maſſe van goudt. Palacra, cræ, f.

maſſijf / dicht. Solidus, a, um, o.

maſt / maſtboom. Malus, g. li, m.

den grooten maſt. Malus decumanus *vel* princeps.

't middelſte van de maſt. Trachelum, g. li, n.

't opperſte van den maſt. Carcheſium, g. ſii, n.

maſt coorf. Corbita, g. tæ, f.

maſtelen. Farrago, g. ginis, f. Frumentorum commiſtio.

maſtelen / gemengelt. Miſcellaneus, promiſcuus, a, um, o.

maſtick / harſt van den boom Lentiſcus. Maſtiche, g. ches, f.

maſtiche / een compoſitie gelijck mozten om hout en andere dicke harde dingen by een te plarken. Lithocolla, g. læ, f.

mat / moede. Feſſus, defeſſus, fatigatus, defatigatus, laſſus, a, um, o. Labore confectus: labore fractus.

mat / ſlap / flauw. Languidus, a, um; debilis, e, g. lis, o.

mat / verwonnen. Victus, devictus, a, um, o.

matteren / mat maken. Fatigare, defatigare, p. avi, ſ. atum; mactare labore, frangere labore, *r. acc.*

mat worden. Fatigari, defatigari, delaſſari, p. atus, *paſſ.*

mattigheyt. Fatigatio, defatigatio, g. onis, f.

mataſſin / die den boeffon in een dans-ſpel maeckt. Mimus ſaltatorius: ludio ſaltator: morio ſaltatorius: mimicus ſaltator.

mataſſinen. Geſticulationes mimicæ.

mataſſinen maecken. Ludionis ritu manibus micare: mimicum ſaltatorem agere.

mate. ſ. maete. Menſura, g. ræ, f.

mater. ſ. marder. Martes, g. tis, f.

materac / matras. Culcita *vel* culcitra lanea: matta lanea: culcita leutonia; lectus tomenticius.

materie / ſtof om het te maecken. Materia, g. riæ; materies, g. riei, f.

materialen / als ſteen / hout / kalch / &c. Materiæ, g. riarum, *pl. num.*

materiael / dat een lichaem heeft / van materie gemaeckt. Corporatus, a, um, o. Conſtans materiâ: ex materiâ concretus: terrenâ concretione miſtus.

materie / ſuiet / argument daer men van handelt. Argumentum, g. ti: n. materia, g.

tiæ; res, g. rei, f. Res omnis de quâ agitur: id omne de quo eſt quæſtio; ut: Pointen ſeppen zijn materie van hiſtorie. Principum geſta hiſtoricis ſcribendi argumenta ſuppeditant.

materie van oorloge. Res belica.

materie van Staet. Respolitica: cauſa publici ſtatûs, cauſa rei publicæ: negotium publici ſtatûs, *vulgo.* Materia ſtatûs.

materie / etter. Sanies, g. nici, f. pus, g. puris, n.

Matrijſe van letteren. Exemplum typi chalcographici: prototypus character librarius.

matgickel / minute / originael. Primores tabulæ.

matrickel / regiſter. Index, g. dicis, m.

Matrone / treffelijcke eerlijcke vrouwe. Matrona, g. næ, f.

matſen / *Fl.* mactare. p. avi, ſ. atum; occidere, p. cidi, ſ. cîſum, *reg. accuſ.*

mats-hamer / *Fl.* Beir-hamer. Ceſtra, g. ſtræ, f.

matten van melk. Lac coagulatum: lac è ſero diſcretum.

matten van ſtroo / &c. matta, g. tæ; ſtorea, g. reæ, f. Stragulum ex ulvâ *aut* ſparto.

matte-bieſe. Juncus aquaticus: juncus holoſchœnus.

Matras / ſ. Materas. Culcita, Culcitra, æ, f.

Maxime / fondamentael ſpreuke. Effatum, placitum, ſcitum, pronunciatum, g. ti, axioma, g. matis, n.

Maxime in Theologie. Effatum, *vel* pronuntiatum, *vel* axioma Theologicum.

Maxime in materie van Staet. Axioma politicum.

mecanicq / *vel* mechanicq / ſlecht / verworpen. Abjectus, contemptus, ſordidus, a, um: illiberalis, e, g. lis, o.

mecanikelijck. Illiberaliter, ſordidè, *adv.* Illiberalem in modum, ſordidum in morem.

Mecaniſeren / mecanicq maecken / tot mecanique ende verwozpen dingen gheburcken. Ad ſordida demittere: ſordide abjicere: illiberaliter dejicere dignitatem alicujus rei, ad res illiberales deprimere.

medaelie / pronckpenninck / potſtuck. Nummus, g. mi, m. Sigillum nummarium: nummus teſſerarius.

medalie / die gewijdt is. Sacer Nummus, Pontificiæ gratiæ numiſma: Pontificiæ indulgentiæ ſigillum.

mede / t' ſamen. Una, pariter, ſimul, *adv.*

medeworge. Compræs, g. prædis: conſponſor, confidejuſſor, compromiſſor, g. oris, m.

medeborger. Municeps, cipis, m. Civis, conciſis, g. vis, m,

medebzoeder. Frater, Confrater, g fratris, m.

mede deelen/ deelachtigh maken. Participare, communicare, p avi, ſ. atum, *reg. acc. rei & dat. perſ.* impertire, p. tivi & tii, ſ. titum: impertiri, p. titus, *dep. reg. acc. rei & dat. perſ. vel acc. perſ. & abl. rei.*

mede deelen / part hebben. Participare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Participem eſſe: conſortem eſſe. *r. gen.*

mededoogen. Commiſeratio, compaſſio, g. onis, f.

mede erfgenaem. Cohæres, g. redis, o.

medeganger. Comes, g. mitis, c.

medegenoot / medegeſelle / medemaet/ medepartye. Socius, a, um; conſors, g. ſortis, o.

medegeſpan. Jugalis, g. lis; collega, g. gæ, m.

medehelper. Coadjutor, g. oris, m.

medelyden. Miſericordia, g diæ; compaſſio, g. onis, f.

medelyden hebben. Condolere, p. dolui, ſ. dolitum, compati, tior, g. paſſus, *dep. r. dat.* miſereri, p. ſertus, *dep. r. gen.*

medelupden. Conſonare, p. ſonui, ſ. ſonitum.

medelupdinge. Conſonantia, g. tiæ, fœm.

medepant. Hypotheca, g. cæ, f.

medepant zyn van eenige erve. Hypothecario jure obligari *vel* teneri alicujus loco.

medeplichtigh. Conſors facti; ſceleris particeps.

medeſpreken/ medeſtemmen. Conſonare, p. ſonui, ſ. ſonitum; ſuffragari, p. atus, aſſentiri, p. aſſenſus; *dep. r. dat.*

medebzyer. Rivalis, corrivalis, g. lis; competitor, g. oris, maſc.

medeweetigh. Conſcius, a, um, o. *reg. gen. vel dat.*

medecyn / medecyn-meeſter. Medicus, g. ci, m.

medecyn die met Diete te houden geneeſt. Medicus diæteticus, diætanus, *hinc* Diæterica, g. cæ, f.

medecyn die met dzoguen gheneeſt. Medicus pharmaceuticus *hinc.* Pharmaceutice, g. ces, f.

medecyn die t'ſamen met Diete en dzoguen geneeſt. Medicus clinicus, *hinc.* Clinice, g. ces, f.

medecyn die met ſweeten/ ſalven/ &c. gheneeſt. Jatraleptes, Jatralepta, g. tæ, m. *hinc* Jatraleptice, g. ces, f.

medecyn die met handtwerk geneeſt / chirurgyn. Chirurgus, g. gi, m. *hinc* Chirurgice, g. ces, f.

medecyn die niet dan upt experientie gheneeſt. Medicus empiricus, *hinc* Empirice, g. ces, f.

medecyne/konſt ende weten ſchap van medicineren. Medica, g. cæ; medicina, g. næ, f.

Ars medica: ſcientia medica: diſciplina Medica.

medecyne / medicament. Medicamentum, antidotum, g. ti; pharmacum, ci, n.

medecinael. Medicus, a, um; medicinalis, e, g. lis, o. Vim medicam habens.

medecinabel / dat kan geneſen wozden. Medicabilis, ſanabilis, e, g. lis, o.

medecineren/medicamenteren/doctoreren/ medicynen gebruycken. Uti medicinis: uti pharmacis: Medicorum operâ uti.

medecineren/ medicamenten / opleggen. Medicari, p. catus, ſ. catum, *reg. dat. & acc.* Curationem adhibêre: medicinam facere, *r. dat.*

medicyn-loon. Soſtrum, g. ſtri, n.

afgodt der medecynen by de Heydenen. Apollo, g. linis, m.

meditatie/naauwe overlegginge. Meditatio, g. onis, f. Accurata conſideratio: attenta cogitatio.

meditatie / eene inwendige dooz middelen van overlegginge. Commentatio, excogitatio, g. onis, f.

meditatie / overpeynſinge van de Goddelyke dingen. Rerum ſacrarum meditatio; piarum rerum conſideratio; rerum ad animæ ſalutem ſpectantium commentatio.

mediceren / wyſelyck overleggen / opſet peyſen. Meditari, p. tatus, ſ. tatum, *dep. r. acc.* Attente cogitare, *r. abl. cum De.* accurate conſiderare, *reg. acc.*

mediteren/op middelen dencken. Cogitando comminiſci: cogitando adinvenire; vias & rationes meditari.

mediteren/ Goddelycke dingen overpeyſen. Divina meditari, res divinas ſtudioſe cogitare, conſiderare, conſiderando expendere.

meedemee. Rubia, g. biæ, f. erythrodanum, g. ni, n.

meeden het laecken. Tingere panum rubiâ.

meedkrappe. Rubiæ radices comminutæ.

meel. ſ. meil. Farina, g. næ, f.

meenen. *Holl. Fl.* Opinari, p. atus, *dep.* ſ. meynen. Sentire.

meeps. Fragilis, exilis, imbecillis, e, g. lis; junceus, a, um, o.

meer. Magis, amplius, plus. *adv.* magis magiſque.

meer dan. Ultra, ſupra, *præp. reg. accuſ.* Plus quàm amplius, *adv.*

meer dan genoegh. Affatim, *adv.* Plus ſatis.

meer oft min. Plus minus.

meerder. Major, c. & majus, n. g. joris.

meedereren/meerder maecken. Augere, adaugere, p. auxi, ſ. auctum; multiplicare, p. avi, ſ. atum *reg. acc.*

meerderen/meerder wozden. Augêri, p. auctus. multiplicari, p. catus, *paſſ.*

meerderjarigh. Majorennis, e, g. nis, o.

meerderinge. Augmentum, incrementum, g. ti, n. acceſſio, g. onis, f.

meer/meerte/pael. Terminus, g. ni; limes, g. mitis, m. meta, g. tæ, f.

meerren. Terminos conſtruere: metas ponere.

meerren een ſchip. Navim continenti alligare: navem in portu ſiſtere.

meertouwe. Prymneſium, g. ſii: retinaculum, g. li, n.

meerſe. meirſe. Merx minuta.

meert/ ſ. meirt. Martius, ii, m, *menſis.*

meeſe. Parus, g. ri, m.

meeſt. Maximè, præcipuè, potiſſimùm, potiſſimè, *adv.*

de meeſte. Maximus, præcipuus, ſummus, a, um, o.

den meeſtendeel plerique, pleræque, pleraque, o. *pl. num.* maxima pars.

meeſtendeels. Plerumque, ut plurimum, *adv.*

meeſter/ten opſien van den baſael. Dominus, g. ni, m.

meeſter/ten opſien van den knecht. Herus, g. ri, m.

meeſter/ konſtenaer/ die ſijne konſte verſtaet. Opifex peritus: opifex e peritorum claſſe; artis expertus operarius.

meeſter/ leermeeſter / ſchoolmeeſter. Magiſter, g. ſtri: doctor, præceptor, g. toris, m.

den meeſter maecken. Imperare, imperitare, p. avi, ſ. atum; Imperium exercêre: imperium ſibi vindicare: dominatum in alios ſibi aſſerere: imperiose agere.

meeſter / medicyn / ſ. medicyn. Medicus, ci, m.

meeſteren / cureren. Curare, p. avi, ſ. atum, medicari, p. catus, ſ. catum, *dep. r. acc.*

te meeſteren gaen. Chirurgi operâ uti.

meeſtergeldt. Soſtrum, g. ſtri, n. (rii, n.

meeſterye / meeſterſchap. magiſterium, g.

meeſteringe/geneſinge. Curatio, ſanatio, medicatio, g. onis, f.

meeſterlyck. Artificioſè, ingenioſè, ſollerter, *adv.*

meeſterſſe/ ſ. maiſtreſſe. Domina, æ, f. Hera, æ, f. Magiſtra, æ, f.

meeſterſtuck/ ſ. proeve/ pzoefſtuk. Tyrocinium, ii, n. ſpecimen, documentum, canon artis.

meeſterwoztel. Laſer Gallicum.

meeuwe. Larus, g. ri, m. gravia, g. viæ, f. *avis.*

meide/honighdzanck Muſſum, g. ſi: melicratum, g. ti, n.

meil. Farina, g. næ, f.

meilbupdel/meilſifte. Incenticulum, g. li, n.

Cribrum farinarium *vel* pollinarium.

meilmeeſe/pimpelmeeſe. Parus minor.

meilpeyre. Sorbum, g. bi, m.

meilſack. Saccus farinarius.

dat tot meil dient. Farinarius, a, um, o.

meir/grooten ſack. Lacus, g. cûs, m. ſtagnum, g. ni, n. Stagnum latius.

meirkatte. Cercopithecus, g. ci, m. Simia caudata.

meirkrabbe. Gammarus, g. ri, m.

meirkrighh. Bellum navale.

meirminne. Siren, g. renis, f.

meir minnen. Nereides, g. dum, f. *pl. num.*

meirſpinne. Sepia, g. piæ, f.

meirſwijn. Delphinus, g. ni, m.

meirwater. Aqua ſtagnans; aqua reſes.

meirwoztel. Eryngium marinum.

meirſe. Merula, g. læ, f. *avis.*

meirſe. Merx, g. mercis, f. merx minuta: minuti generis merx: minutum mercimonium.

meirskozf/meirmande. Corbis *vel* ſporta inſtitoria.

meirsman. Doſſuarius inſtitor.

meirſe van een ſchip. Galea navis.

meirsſchip. Navis galeata.

meirsſpl. Thoracium, g. cii, n.

meirt. martius, g. tii, m. *menſis.*

miertsbloeme. Hyacinthus bifolius.

miertskiecken. Pullus martius: pullus optimus.

melaetſche. Leproſus, elephantiacus, a, um, o. Elephantiâ affectus.

melaetſchepdt. Lepra, g. præ; elephantia, g. tiæ; elephantiaſis, g. ſis, f.

melancolie/ſwarte galle/ſwazt verbzandt bloedt. melancholia, g. liæ, f. Atra bilis. nigra bilis. ſ. ſwaermoedigheyt. Languor, oris, m.

melancholie/ dzoefheydt. Triſtitia, g. tiæ, f. melancholicus animus: triſtis mentis habitus.

melancolick / die met de ſwarte galle geberrert is. melancholicus, a, um, o. Atrâ bile affectus.

melancholick/dzoef. triſtis, e, g. ſtis, o, *r. dat.* triſtitiâ affectus.

melck. Lac, g. lactis, n.

melckachtigh Lacteus, a, um, o.

melck voozthzengende. Lactarius, a, um, o.

melck-eemer / melckſtoop / melcktobbe. mulctra, g. ctræ, f.

melcken. Mulgere, p. mulſi *vel* mulxi, ſ. mulſum *vel* mulctum, *r. acc.*

melcken de dupven/ locken. Columbas eſcâ allicere, allectare *vel* illectare.

melcken/upt melcken/ 't geldt upt iemants bozſe locken. Emungere aliquem pecunia, elicere alicujus pecunias.

melck van visschen. Lactes, g. ctium, f. *pl. n.*
melck haer. Lanugo genatum.
melckkoe. Vacca lactaria.
melckkoe/ quistschotel. Prodigus, g. gi, m.
melckmarkt. Forum lactarium.
melckmuyl. Imberbis, g. bis, impuber, g. beris, m.
melckrunssel. Coagulum, g. li, n.
melckspyse/ lupbel. Lactaria, g. riorum, n. *pl. num. barbare* lacticinia.
melckspinde. Cella lactaria.
melckstande. Labrum lactarium.
melckteple. Sinus, g. nûs, m.
melckwey. Serum, g. ri, n.
melckwey. Sonchus, i, m. *herba.*
melde. Atriplexam, g. plexi, n. *herba.*
melden/ vermanen. Memorare, commemorare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* mentionem facere, *reg. gen.*
melden/ beklappen. Prodere, p. prodidi, s. proditum: revelare, declarare, p. avi, s. atum; aperire, p. aperui, s. apertum, *r. acc.*
meldens weirdt. Memorabilis, e, g. lis, o. memoratu dignus.
meldinge. mentio, g. onis, f.
meli soen. s. menisoen. Dysenteria, g. riæ, f.
melisse / melissenkruydt. Melinum, g. ni, apiastrum, g. stri, meliphyllum, melissophillum, g. li, n.
melodye/ soet gelupt / sanghgequeel/ soet lupdighept. Harmonia, g. niæ: melodia, g. lodiæ, f. Suavis concentus, dulce melos, jucunda concentio, lenis harmonia, cantûs jucunditas *vel* suavitas.
melodieus/ soetlupdigh. Concentu suavis, harmoniâ gratus, concentione jucundus.
melodieus liedeken. Suavis harmoniæ canticum, jucundi concentûs carmen.
melodieusen sank. Ab harmoniâ jucundus cantus: ab concentu suavis cantus.
melodieuselyck. Suavi concentu: jucundâ harmoniâ, dulci concentione.
meloen/ pompoen. Pepo, g. peponis: melo, g. lônis, m.
meluwe. Acarus, g. ri, m.
meluwen. A teredine exedi.
memme s. mamme. Nutrix, g. tricis, f.
memorabel / gedenckweirdigh. Memoriâ dignus, dignus memoriæ monumentis.
memoriael/ kladdeboek. Adversaria, g. riorum, n. *pl. n.* Tumultuarius commentariolus.
memorie/ de kracht van te gedencken. Memoria, g. riæ, f. memoriæ vis, recordationis facultas, recordandi facultas, reminiscendi vis.
memorie/ gedachtenisse. Memoria, g. riæ; recordatio, g. onis, f. Rerum animo perceptarum memoria.

memorie/ gedenckenisse schencken om pemandts daer by te gedencken. Mnemosynon, g. ni, n.
memorieren / om pet in memorie te houden. Commentariolus, g. li, m.
men / *nota verborum impersonalium.* ut: Men segt. Dicitur. Mengaet. Itur. Men singt. Canitur, *&c.*
menagie/ huysgesin/ familie. Familia, g. liæ, f. domestici, g. corum: familiares, g. rium, m. *pl. num.*
menagie / 't gene het huyshouden aengaet. Res familiaris: res domestica: res œconomica.
menagie/ huysraet ende huys meubelen. Instrumentum domesticum: suppellex familiaris.
menagie / het huyshouden. Occonomia, g. miæ, f. Oeconomica administratio: œconomiæ gestio, curatio, procuratio: domesticæ rei curatio.
menagie/ fatsoen of maniere van huyshouden. Administrandæ rei familiaris ratio: domesticæ administrationis modus & ratio.
menagie / goede oft quade bziendtschap tusschen malkanderen. Alicujus cum aliquo bona *vel* mala gratia, amicitia *vel* inimicitia, malavolentia *vel* benevolentia, ut: De man ende de bzouwe zyn in quaede menagie. Virum & uxorem intersimultas intercedit: conjux cum conjuge non est in gratiâ: vir ac mulier mutuas exercent simultates.
menagieren / huyshouden / sunnich zyn. Rem familiarem industriè ac sollerter procurare: rem œconomicam curare, œconomica procurare, rem familiarem gerere, rem œconomicam cum cura & industria gerere.
manigieerder / huysbadez / houshouder. Oeconomus, g. mi, m. Oeconomiæ administrator, rei familiaris curator.
goeden menagierder. Industrius œconomus, rei œconomicæ peritus.
menagieerster / die wel kan huyshouden. Oeconoma, g. mæ, f. Rei domesticæ curatrix, œconomiæ perita.
menge. Eupatorium, g. rii, n. *herba.*
mengel / *Holl.* pint. Hemina, g. næ, f.
mengelen / mengen/ temperen / onder een doen. Miscere, commiscere, permiscere, p. scui, s. mistum, *& nonnullis etiam* mixtum: temperare, p. avi, s. atum, *reg. accus.*
sich in eenige sacke mengelen/ sich met pet moeyen. Adhibere se: immiscere se: intrudere: ingerere se. *reg. dat.*
mengelinge / menginge / menghsel. Mistura, mixtura, g. ræ, mistio, permistio, g. onis, f.
mengelrye. Miscellanea, *g.* neorum, n. *pl. num.* chaos, n. *indecl.* Congeries *vel* moles confusa.
menger. Mistor, permistor, g. oris, m.
menghmoes. Olera miscellanea.
menghverwe. Color varius: color mistus.
menghwolle. Lana variegata.
menigh/ veele. Multus, a, um; creber, bra, brum, frequens, g. entis, o.
menigerhande/ menigerley. Varius, diversus, a, um: multiformis, e, g. mis, multiplex, g. plicis, o.
menighmael/ menighwerf/ dikmael. Sæpe, crebrò, compluries, *adv.*
hoe menighmael? Quoties? *adv.*
hoe menighste? Quotus, a, um, o.
menighte. Multitudo, g. dinis; copia, piæ, frequentia, affluentia, abundantia, tiæ, f. magna copia: magnus numerus.
menighte van volck. Turba, g. bæ, caterva, g. væ; concio, g. onis, f. Agmen hominum: populi frequentia.
menighvuldigh/ s. menigerhande. multipenus, multimodus, multifarius, a, um, o.
menighvuldighept/ s. menighte. Vis, vim, vi. Caterva, æ, f. vulgus, i, m & n.
menighvuldighlyck. Abundanter, copiosè, multipliciter, *adv.*
menigvuldigen. multiplicare, p. avi, s. atum, augere, exaugère, p. auxi, s. auctum, *r. acc.*
menie. minium, g. nii, n.
met menie bestryken. miniare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
menisoen/ *& per euphoniam* meilsoen. Dysenteria, g. riæ, f.
menisoenkruydt. Gnaphalium, g. lii, n. filago, g. ginis, f.
mennen / stouwen. Ducere, p. duxi, s. ductum; vehere, p. vexi, s. vectum; agere, p. egi. s. actum, *r. acc.*
menroede. Scutica, g. cæ, f. flagellum, g. li, n.
mensch. Homo, minis, c. mortalis, g. lis, m.
menschelyck. Humanus, a, um, o. Quod est rationis & conditionis humanæ: humanæ conditioni affine & cognatum.
menschelycker wyse/ nae menschen verstant. Humanitus, *adv.* Ex humanæ conditionis lege; ex humanæ sortis ratione atque usu.
menschelyckheyt / des menschen natuere. Humanitas, g. tatis, f. Natura hominis: natura humana.
menschelyckheyt / der menschen kranckheyt. Humana imbecillitas: humanæ conditionis infirmitas.
menschen-diefte, Plagium, ii, n.

menschendief. Plagiarius, g. rii, masc.
menschen-eter. Anthropophagus, gi, m.
menschen-eter / woeckerer. Usurarius, g. rii, m.
menschken. Homulus, homunculus, g. li, homuncio, g. onis, m.
mensch-schouwigh. misanthropos, fugitans hominum.
mente. mentha, g. thæ, f. *herba.*
wilde mente/ kleyne mente. mentastrum, g. stri, n. calamintha, g. thæ, f.
water-mente. Ballamita, g. tæ, f. mentha, aquatica.
mentie/ vermaen/ gewagh/ meldingh. mentio, commemoratio, g. onis, f.
mentioneren/ mentie maecken. Commemorare, p. avi, s. atum, *reg. abl. cum De.* mentionem facere *vel* habere, *reg. gen.*
mercken/ gewaer worden. Animadvertere, p. verti, s. versum; sentire, p. sensi, s. sensum; observare, p. avi, s. atum: intelligere, p. tellexi s. lectum: videre, p. vidi, s. visum: olfacere, cio, p. feci. s. factum, *r. acc.*
ik hebbe 't gemerckt. Suboluit mihi.
merckelyck. Evidens, g. dentis; manifestus, perspicuus, a, um, o.
merckelycken. Evidenter, manifestè, *adv.* Perspicuè, nominatim.
merckinge. Animadversio, notatio, consideratio, g. onis, f.
merckscaem. Perspicax, g. cacis; sagax, g. gacis: præsagus, acutus, a, um, o.
merckscaemheydt. Perspicacia, g. ciæ; Sagacitas, g. tatis, f.
merckscaemlyck. Sagaciter, perspicaciter, consideratè, *adv.*
merckteken/ kenteken. Signum, g. ni, indicium, g. cii, n. nota, g. tæ, f. character, g. steris, m.
mercken/ tekenen. s. marck. Nota, æ, f.
merck/ s. marckt. Forum, g. ri, n.
mergh. Medulla, g. læ, f.
tot het mergh toe / of upt het diepste van het mergh. Medullitùs, *adv.*
't merch upt doen. Emedullare, p. avi, s. atum, *r. acc* medullam eximere, adimere, demere.
mergh/ het beste van eenige saecke. Rei pars optima & sincerior; selectissimum quodque ex re quapiam.
het mergh upt eenen boeck trecken/ 't beste uptkippen. De codice optima quæque excernere, excerpere, seligere, libri sinceram medullam sibi legere, carpere, libare.
mergh / het binnenste van pet. Medulla, g. læ, f. intima, g. morum, n. *pl. num.*
pet onderzoecken tot het mergh toe. Rimari intima; scrutari ad intima usque viscera.

mer-

mergen/morgen. Cras, *adv.*
meridiaen/middaghkrinck/een linie beteke-nende het middelste van den hemel boven ons hooft. Meridianus, g. ni. m. Linea meridiana; circulus meridianus.
merie/merrie. Equa, g. quæ, f.
merite/verdienste. Meritum, prometitum, g. ti, n.
meriteren/verdienen/weirdigh zijn. Mereri, promereri, p. meritus, *dep.* Dignum esse.
meritoir/verdienstigh. Meritorius, a, um, o. mercede dignus.
merlaen/ *Fl.* **oft.**
merle/meirle. Merula, g. læ, f. *avis.*
merlin. Æalo, g. onis, m. *pisces.*
mersche/maersche. Palus, g. ludis, f.
mes/ *Fl.* **mest.** Fimus, g. mi, m. stercus, g. coris, n.
mes/snpdmes. Culter, g. tri, masc.
mesken. Cultellus, g. li, m.
mesmaecker. Cultrarius, g. rii, m.
meskooker. Theca cultraria.
meschant/hoos/quaet/vilepn. Pravus, improbus, flagitiosus, malignus, nefarius, sceleſtus, sceleratus, a, um, o.
meschantelijk. Improbe, flagitiosè, nefariè, scelerate, sceleste, *adv.*
meschantigheyt. Flagitium, g. tii, scelus, g. leris, n. Nefarium facinus; flagitiosum factum, res nefaria.
meschant/dat niet weirt en is. Abjectus, contemptus, a, um; vilis, e, g. lis, o.
mest. Fimus, g. mi, m. stercus, g. coris: lætamen, g. minis, n.
mestghoop mestpoel/mesput/messie/messingh. *Fl.* Fimetum, g. ti: sterquilinium, g. nii, n. Colluvies stercoraria.
mestgaffel. Furca fimaria: pala stercoraria.
mesten het landt. Stercorare agrum: impinguare agrum fimo: stercus agro ingerere.
mesten/vet macken. Saginare, p. avi, s. atum. pinguefacere, cio, p. feci, s. factum: farcire, p. farsi s. fartum, *reg. acc.* Impinguare.
mestbzok/mestspijse/mestboeder. Sigina, g. næ, f.
mestkot/meststal. Saginarium, g. rii, neut.
mestdier/wat dat het zp. Altilis, fartilis, e, g. lis, o.
mestinge. Saginatio, g. nis, f.
met/mede. Cum, *præp. r. abl.* Unà, *adv.*
met allen. Omnino, prorsus, *adv.*
met mp. Mecum, *adv.*
met tyde/alremets. Aliquando, subinde, *adv.* quandoque.
met/ *Holl.* **peter.** Parens lustricus.
metael. Metallum, g. li, n.
van metael. Metallicus, a, um, o.

meten. Metiri, demetiri, p. mensus, *dep.* mensurare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
meter. Mensor, g. oris, m.
t meten/metinge. Mensio, dimensio, mensuratio, g. onis, f.
meter/pete. Mater lustrica.
methode/leerwijs/leerwegh/schiklijk bezepdt/fatsoen om iet na de konste te werken. Methodus, g. di, f. Aperta certaque ratio: brevis expeditaque via: compendiaria ratio.
met eenen goeden methode. Dextrâ Methodo, Certâ facilique ratione & disciplinâ: commodâ & expeditâ ratione.
metselen/mersen. Struere, exstruere, construere, p. struxi, s. structum, *reg. acc.* Parietem struere: murum exstruere: lapidariam structuram facere, curare; cocto lapide murum struere.
metselrye/gemetst werk. Structura lapidaria: structura cæmentitia.
metselrye/metsers konste. Ars fabricæ muralis: fabrilis ars parietariæ.
metsteen. Cæmentum, i, n.
metser. Cæmentarius, g. rii, m. muralis structor: muralis structuræ opefex.
mette/metteken. Capra, g. præ, f.
mette/tuy wijf. Ingnava mulier.
mettenen. Antelucanæ preces: nocturnæ præcationes: antelucani Psalmi, matutina cantica.
meubelen/hupsraet dien men verset ten hã. Supellex, g. lectilis, instructus, g. ctûs, m.
meubeleren/met hupsraedt stofferen. Instruere; p. struxi, s. structum. Supellectili munire: instructu ornare, *r. acc.*
meuken. Modius, g. dii, m.
meuge/meugen/ *&c.* **s. moge/mogen/** *&c.* Posse. Audere.
meulen. Mola, g. læ, moletrina, g. næ, f. pistrinum, g. ni, n.
meulen/kep/sot. Delirus, g. ri: phantasticus, g. ci, m.
Meulder. Molitor, g. oris, m.
Meulders graeuw. Cinereus color.
Meulderse. Molitrix, g. tricis, f.
meulen-asse. Axis molaris.
meulenberg. Collis molarius.
meulenkarre. Vehiculum molarium.
meulenpser. Subscus molaris.
meulenlooper/opperste meulensteen. Catillus, g. li, m. Catillus molarius.
meulenligger/onderste meulensteen. Meta, g. tæ, f. meta molaria.
meulenpeirdt. Jumentum molarium.
meulenspel/s. mazellenspel. Ludus novem vel duodecim scruporum.
meulenspille. Trilla, g. læ, f. Fusus molæ.
meulensteen. Lapis molaris *vel* molarius.

meu-

meulenstof. Achne, g. nes, f.
meulenwendel. Molucrum, g. cri, n. Clavus molaris.
meulenwerck. Molitura, g. ræ, f.
meulenwozm. Mylœcus, ci, m.
meulenkrupdt/wonderboom. Ricinus, g. ni, m.
meulenaer. Scarabæus, cinereus, *insecti genus.*
meulenaer. Apua, g. pæ, f. *piscis*
mebzouwe/treffelijcke juffrouwe. Matrona: domina, g. næ, hera, g. ræ, f.
mebzouwe/bzouwe van eenige plaetse. Princeps femina: illustris mulier: illustri loco matrona.
mep/de maendt mep. Majus, g. ji, m. mensis majus.
van de mep. Majus, a, um, o.
mepbloemen. Lilium convallium.
mepboter. Butyrum vernum.
mepkaese/platten kaese. Coagulum, g. li, n.
mepdoren. Oxyacantha, g. thæ, f. Spina acuta.
mepvisch/hepn. Alausa, alosa, g. sæ, f.
mep/mepboom. Festa arbor maja: festa arbor majæ lætitiæ, maia arbor: majalis pinus.
den mep planten. Pangere maïalem pinum: depangere malum maji compitalitium: festam maji pinum statuere.
mepras. Frons, g. frondis, f. Ramus frondosus.
mepen/mepracken. Frondes, g. dium, f. *plurium.*
mepen/de hupsen met mepracken besteken. Frondibus ornare ædes: ramalibus fores convestire.
mepken/klepn mepraksken. Ramulus, ramusculus, g. li, masc.
mepken/supltien. Sertum, g. ti, n.
mepd/ *Holl.* Virgo, g. ginis, m.
meper van een Stadt. Tribunus, g. ni, m. major civitatis: major urbis: Prætor urbanus.
meper van een dozp. Prætor rusticanus: Prætor ruralis.
meperpe. Prætura, g. ræ, f. territorium, g. rii, n.
mepneed/valschen eed. Perjurium, g. rii: n. Juramentum falsum: jus jurandum violatum.
mepneeden/valschen eed doen. Pejerare, p. avi, s. atum. Falso jurare: falsum jus jurandum dare.
mepneedigh/trouwloos. Perjurus, perfidus a, um, o.
mepneedigh zijn. Violare jusjurandum: fidem datam violare, *vel* faliere.
mepnen/daer dooz houden. Putare, existima-

re, autumare, p. avi, s. atum: opinari, arbitrari, p. atus, s. atum, *dep.* sentiri, p. sensi, s. sensum: reri, p. ratus, *dep.*
soo ick mepne. Ut puto: ut autumo: ut existimo: ut reor: ut ego quidem sentio: mea sententiâ: meo judicio; ut mea fert opinio: ut mihi videtur.
anders dan ick mepnden. Aliter *vel* secùs quam putabam; citra opionem: præter opinionem: contra quàm opinabar.
mepninge/goedtdunken. Opinio, existimatio, g onis: sententia, g. tiæ, f. judicium, g. cii, n.
doen van mepninge veranderen. In aliam *seu* diversam sententiam deducere, adducere, trahere, flectere, *reg. acc.* aliud persuadere: diversum persuadere, *reg. acc. dep.* deducere aliquem ab opinione.
van eener mepninge zijn. Consentire, p. sensi, s. sensum; convenire, p. veni, s. ventum. Idem sentire: in eadem esse sententia, ejusdem esse opinionis.
mepninge/intentie/opset/booznemen. Intentio, g. onis: mens, g. mentis: voluntas, g. tatis, f. animus, g. mi, m. consilium, lii: propositum, g. ti, n.
ter goeder mepninge. Bono animo: bona intentione.
met sulke mepninge. Eâ sententiâ: ea opinione: eo animo: eo consilio: ea voluntate.
mepsen/dochter. Puella, juvencula, adolescentula, g. læ. f.
mepsen/maerte. Ancilla, famula, g. læ, f.
mepsenknecht/ *Fl.* Androgynus, g. ni: hermaphroditus, g. ti, m.
micke/een hout met twre tacken boven upt/gelijk een Y. Furca, g. cæ, f.
micke/onderserse. Pedamen, g. minis: pedamentum, g. ti, n. ridica, g. cæ, f.
micke/mick/gemich. Collimatio, g. onis, f.
micken met d'oogen. Collimare, collineare, p. avi, s atum.
middagh/den noen. Meridies, g. diei, m. medius dies: medium diei: meridiana hora; meridianum tempus.
teghen/oft omtrent den middagh. Circa meridiem: ci, circer meridiem: sub meridiem.
op den middagh. Ipso meridie: ipso die medio.
nae middagh. A meridie: post meridiem: pomeridiano tempore.
middagh/zupden. meridies, g diei, m. meridiana plaga *vel* regio: meridianus tractus: Australis regio *vel* plaga.
middaegsch. meridianus, a, um: australis, e, g. lis, o.
midda eghomael. Prandium, g. dii, n.

mid-

middaegh smael houden. Prandere, p. prandi & pransus sum; meridiari, p. atus, s. atum, *dep.*

middaeghschen slaep houden. Meridiare, avi atum, meridiari, p. atus, s. atum. *Senton. Celf.*

middaeghsenwint/ supden wint. Auster, g. stri, m.

middel/het midden/de middel/het middenste. Medium, g. dii; centrum, g. tri, n.

't midden van den somer. Media æstas, adulta æstas.

't midden van den winter. Bruma, g. mæ, f. media hyems; summa hyems.

in 't midden. In medio: in centro.

het midden/de helft. Medium, g. dii, n. medietas, g. tatis, f.

middelaer/middelperson. Mediator, intercessor, interventor, conciliator, g. oris; arbiter, g. tri: inturnuntius, g. tii: interpres, g. pretis, m.

middelaer van peps. pacis conciliator: pacis internuncius.

middelaer van eenigh accord. Concordiæ ineundæ interceslor.

middelaersse. Conciliatrix, g. tricis: internuntia, g. tiæ, f.

middel-baer/middel-maetigh. Mediocris, cre, g. cris: medius, a, um, o.

middel-baer man. Homo justæ staturæ.

middelbaerheyt/middelmaere. Mediocritas, g. tatis, f. medium, g. dii, n.

middelbaerelijk / soo heyen. Mediocriter, *adv.* mediocri modo.

middelen/tusschen beyden komen. Intercedere, p. cessi, s. cessum, intervenire, p. veni, s. ventum, r. *dat.*

een krackeel middelen. Conciliare pacem.

middeler-tyd/middelen tyde. Interim, interea, *adv.* Interea temporis.

middelantsch. Mediterraneus, a, um, o.

het middellantsche. Mediterraneum, g. nei, n. mediterranea, g. neorum, n. *pl. num.* Interior continens: interiora continentis; mediterranea regio.

middellantsche Zee. Mare mediterraneum, s. Zee. *in Onomastico.*

middel-lijf/s. Borst. Pectus, oris.

middel-linie. Diameter, g. tri, m. Linea dimetiens; linea intersecans.

middelmaete/s. middelbaerheydt. Mediocritas, atis, f.

middelpunt. Centrum, g. tri, n.

middelrifte. Diaphragma, g. matis, n.

middelschot. Interfinium, nii: interleptum, intersepimentum, g. ti, n.

't middelschot van de neuse. Imbrex narium; isthmus narium.

de middelste. medius, intermedius, a, um, o.

middelwandt. Paries intergerinus.

middelbinger. Digitus medius, infamis, turpis, impudicus, verpus.

middernacht. Nox media, nox intempesta, mediæ noctis hora.

te middernacht. Ipsa media nocte; ipso noctis medio.

nae middernacht. De mediâ nocte, post noctem mediam.

van middernacht af / sedert middernacht. A media nocte.

omtrent middernacht. Sub mediam noctem.

middel/maniere om iet te doen. Modus, g. di, m. ratio, g. onis; via, g. viæ, fœm.

by wat middel ende wege sulde dat doen? Quomodo, qua via, qua ratione id efficies?

middel/gelegenheydt/bequamigheyt. Medium, g. dii, n. occasio, g. onis; commoditas, g. tatis, f.

middel/vermogentheyt. Res, g. rei: facultates, g. tatum: fortunæ, g. narum, f. media, g. diorum, n. *pl. num.* Res familiaris.

een man van groote middelen. Homo magnarum divinarum. s. rijk. Affluens opibus & copiis. Abundantissimus rerum copiâ.

midts/mits/midts dat/midts dien/naedesmael. Quandoquidem. *conj.*

midts / &c. i. behoudelijk / op conditie, Ea lege: ea conditione.

midtsgaders. Simul, pariter, unâ, *adv.* Unà cum.

mid-weke/*Holl.* woensdagh. Dies mercurii.

mied/*Holl.* tydinge. Nuntium, g. tii, n.

mied bzengen/*Holl.* tydinge bzengen. Nuntiare, p. avi, s. atum.

miedewijs / *Holl.* Rerum novarum nuntius abundans.

miere. Formica, g. cæ, f.

mierachtigh. Formicosus, a, um, o.

mieren jeucksel. Formicatio, g. onis, f.

mieren-nesten in 't hooft hebben. Varia imaginari: cogitationibus variis suspensam mentem habere.

mieselen/*Holl.* musten. Nebulam exhalare. Het mieselt/mist/mest. Nebula halat.

miesselinge/*Holl.* mist. Nebula, g. læ, f.

miele/*Holl. Fl.* gift. Donum, g. ni, n.

miete/huerloon. Merces, g. cedis, f.

miete/Godtspenningh. Arrha, g. rhæ, f.

mieten/*Fl. Holl.* hueren. Conducere, p. duxi, s. ductum.

my. s. mp. Me, mihi.

mijden/verhoeden/schouwen. Vitare, evitare, devitare, declinare, p. avi, s. atum: fugere, gio, p. fugi, s. fugitum, r. *acc.*

mijdelijk. Vitabilis, evitabilis, e, g. lis, o.

mijden/spaeren. Parcere, p. peperci, s. parsum, r. *dat.* conservare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

mijd-

mijdsaem/*Fl.* Vitans, & Parcens.

mijle/mijle weghs Milliare, tris; millarium, g. rii, n. leuca, g. cæ, f. (1500.

Fransche mijle. Leuca, Gallica, passuum 1000.

Italiaensche mijle. Leuca Italica, passuum 1000.

Duytsche mijle. Leuca Germanica, passuum 4000.

Nederlansche mijle. Leuca Belgica passuum 2000.

Sweedtsche mijle. Leuca Suedica, passuum 5000.

Spaensche mijle. *eadem cum Gallicâ.*

mijn Meus, mea, meum, o. *Pronom possess.*

mijnen thalven. Per me: à me.

mijnent wegen. Meo nomine.

mijns wetens. Quod sciam.

om mijnent wille. Mei causa: mea causa; propter me: in meam gratiam; in gratiam mei.

mijne/put om metael te graben. Vena, fodina, g. næ, f. Puteus metallicus.

mijne van goudt. Aurifodina, g. næ, f.

mijne van silver. Argentifodina, g. næ, f.

mijne van cooper. Cuprifodina, g. næ, f.

dat de mijne aengaet. Mineralis, e, g. lis, o.

mijne/in sept van oorloge. Cuniculus militaris: castrensis operæ cuniculus: acta in hostilem arcem subterranea fossa, igniariæ machinationis cuniculus; muralis suffossionis cuniculus: subterranea subruendis aggeribus fossa.

eene mijne maken/mijneren. Suffodere, dio, p. fodi, s. fossum, r. *acc.* Cuniculum in arcem agere *vel* ducere.

mijne/mine/gelaet/gestelteniss des aensichts of van de tronie. Frons, g. frontis, f. os, g. oris, n. vultus, g. tûs, m. Oris species: otis habitus: vultûs conformatio.

mijne/semblant. Oris simulatio: simulatus vultus.

mijte/heller. Obolus g. li, m,

dat niet een mijte weirdt is. Vix cassâ nuce dignus.

mijte/tas. Meta, g. tæ, strues, g. struis, f.

mijten. Disponere in struem, r. *acc.*

Mijter/Bisschops-hoet. Mitra, g. træ; tiara, g. ræ; infula, g. læ, f.

Mijteren. Ornare mitra, r. *acc.*

eenen Bisschop ofte Abt Mijteren. Consecrare *vel* inaugurare Episcopum *vel* Abbatem.

mild/mildt/sacht. Mitis, e, g. tis; lenis, e, g. nis; mollis, e, g. lis; dulcis. e, g. cis, o.

milderen/versoeten. Levare, allevare, pacare, mitigare, p. avi, s. atum; lenire, mollire, p. ivi, s. itum, r. *acc.*

milderinge/versoetinge. Mitigatio, delinitio, g. onis, f.

mild/mildt. s. liberael. Beneficus, largus, munificus, a, um, o. Liberalis, e, g. is, o.

mildtheyt ofte mildadigheyt. Liberalitas, largitas, g. atis, f. munificentia, æ, f.

milde. Artiplex, g. plicis; chrysolachanum, g. ni, n. *herba.*

milie/hirs. Milium, g. lii, n.

milioen / somme van thienmael hondert duysend. Decies centena millia, numerus millenum millenariorum, millena millia: millies mille: *vulgo & barbarè* millio, g. onis, m.

een milioen goudt. Aureorum decies centena millia: aureorum millena millia: aurei millies mille.

militie/den krijghshandel. Res militaris: res bellica.

die heym de militie verstaet. Militiæ peritus: rei militaris intelligens.

militie/leger. Conscriptus exercitus.

militaire/ den oorlogh aeng aende. Militaris, e, g. ris, o.

militair leven / soldaten leven. Vita militaris; vivendi ratio castrensis.

militairelijck. Militariter, *adv.*

milte. Lien, g. lienis; splen, g. splenis, m.

miltsuchtigh. Lienicus, lienosus, splenaticus, a, um, o.

milte van de Visschen. Lactes piscium.

min/wepniger. Minus, minoris.

min hebben/ te min hebben. Minus habere.

min noch meer dan of &c. Haud secùs quam si, &c. perinde ac si, &c.

soo veele te min. Eò minùs: tantò minus.

min koopen. Minori emere.

min bieden. Minus offerre.

min of meer / daer omtrent. Plus minùsve.

minder/slepnder. Minor, g. noris, c. & minus, g. noris, n.

Minderbroeder. Frater minor, Franciscanus.

Minder-broeders Order. Ordo Seraphicus.

minderen. Minuere, diminuere, imminuere, p. minui, s. minutum, r. *acc.*

minderjaerigh. Pupillus, g. li; minorennis, g. is, m. minor annis; ætate minor.

minderjaerigheyt. Ætas pupillaris; minorennis ætas.

minderinge. Minutio, deminutio, diminutio, imminutio, g. onis, f.

mine. s. mijne. Fodina, æ, f.

mineralen/dingen die upt de aerde gegraven worden. Fossilia, mineralia, g. lium, n. *pl. num.*

Minister/officier/bewinthebber van eenige saecke. Curator, administrator, g. oris, m.

Minister/Predikant. Concionator, g. oris, m. Ecclesiastes, æ, m. Minister Ecclesiæ seu verbi divini. (tia,

Minne/vriendschap/bevalligheydt. Gra-

benevolentia, g. tiæ; charitas, g. tatis; manſuetudo, g. dinis, f.

Minnelijk/gratieus/amabel/beballigh. Comis, e, g. mis, ſuavis, e, g. vis; humanus, jucundus, lepidus, a, um, o.

Minnelijcken/lieffelijcken. Comiter, humaniter, ſuaviter, jucunde, *adv.*

Minnelijken/met der minne/met vriendſchap. Amicè,

met der Minne accorderen. Amicè rem componere.

Minnelijckheyt/lieffelijckheyt/beballigheyt. Comitas, ſuavitas, feſtivitas, g. tatis, f. lepor, g. poris, m.

Minne/lieſde. Amor, g. moris, m. Venus, g. neris, f.

de Minne aengaende. Amatorius, a, um, o.

Minnaer. Amator, g. oris: procus, g. ci, m.

Minnelijck/minſaem. Amabilis, e, g lis, venuſtus, a, um, o.

Minnen. Amare, p. avi, ſ. atum; diligere, p. dilexi, ſ. lectum. *r. acc.*

Minnen/vryen. Ambire puellam.

Minnendrank. Philtrum, g. tri, n.

Minſon/ſeer bemint. In caris eximius: in gratioſis ſingulari amore carus.

Minnen banden Prince. Principi in caris eximius, *&c.*

Minſon van de moeder. Singulares matris deliciæ: matris ſuaviſſimi amores: merus matris pulſus.

minne/ *Holl.* **voedſterſſe.** Nutrix, g. tricis, f.

Minnevader/ *Holl.* **voedſter.** Nutritius, g. rii, m.

minſte. Minimus, ultimus, a, um, o,

een minſten. Certè, ſaltem, *adv.* Vel hoc certè, hoc ſaltem: hoc vel minimum.

in 't minſte niet. Nullatenus, nequaquam, *adv.* Nullo modo.

minute. Horæ ſemuncia *vel* ſcrupulus, *vulgò*, minuta, g. tæ, f.

minute/'t originael ende eerſt bewrp van eenigh geſchrift. Prototypum ſcriptum: archetypus commentarius: archetypi tabulæ.

minuteren. Scripto concipere: in commentarios referre: ſcriptis conſignare.

Mirabolaen/ ſoorte van nooten uyt Levanten/ daer men het parfum af maekt. Myrobalanus, g. ni, f.

Mirakel/Goddelijck werck boven cracht van de natuere. Miraculum, g. li, prodigium, g. gii: oſtentum, g. ti, n. Supra naturæ vim divinitatis opus.

Miraculeus. Prodigioſus, a, um, o. miraculi plenus.

Miraculenſelijk. Prodigioſè, divinitus, *adv.* Præter naturæ vim.

Mirrhe. Myrrha, g. rhæ, f.

Mirrhenſap/ſtorax. Stacte, g. es, f.

dat van Mirrhe is. Myrrheus, myrrhinus, a, um, o.

met Mirrhe beſtreken / oft ghemengelt. Myrrhatus, a, um, o.

Mirte/mirtenboom. Myrtus, g. ti, f.

van Mirten. Myrteus, a, um, o.

Mirtenwyn. Vinum myrtites

Mirtenboſch. Myrtetum, g. ti, n.

mis. Erratum, g. ti, n. error, g. roris.

't is mis. Siniſtrè cecidit; malè ſucceſſit.

miſſen/ misſlaen. Errare, aberrare, p. avi, ſ. atum: hallucinari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

misaerden/upt den aerdt ſlaen. Degenerare, p. avi, ſ. atum; à majoribus degenerare: à majorum veſtigiis deſciſcere.

misaerdigh. Degener, g. neris, o.

misaerdigheyt. A majorum virtute diſceſſio: ab avorum gloriâ defectio: ab avitâ virtute ac meritis exeratio.

misbaer. Geſtus incompoſitus extremè lugentium.

misbaer maken. Præ nimiâ triſtitiâ & nimio luctu incompoſitè ſe gerere.

misbaeren. Abortare, p. avi, ſ. atum. abortire, p. tivi, ſ. itum; abortum facere; abortionem facere: abortum inferre, pati.

misbaeringe. Abortio, g. onis, f. abortus, g. tûs, m. Partus abortivi fœtus: nixus abortivæ prolis.

misbeuren. ſ. verbeuren. Incurrere mulctam, pœnam.

misbeurte. Peccatum, delictum, g. ti, n.

misbruyck. Abuſus, g. sûs, m. abuſio, g. onis, f.

misbruycken. Abuti, p. abuſus, *dep. r. abl.* Malè uti.

mis-cauſe. Infortunium, g. nii, f.

mis-clappen. Labi verbis: labi ſermone.

miſcontentement/ miſnoegen. Offenſa, g. ſæ; offenſio, g. onis, f.

miſcomen. Male evenire; infeliciter cedere: ſiniſtrè accidere. ut: Wat miſcomt u? Quid mali tibi accidit? quid ſiniſtri evenit.

miſcoopen. Cariùs æquo emere.

misdaedt. Delictum, peccatum, erratum, g. ti; facinus, g. cinoris, n. noxa, g. xæ, culpa, g. pæ, f.

misdadige. Reus, noxius, flagitioſus, facinoroſus, a, um, ſons, g. ſontis, o.

misdienen. Malè ſervire: haud bonum ſervitium præſtare, *r. dat.*

misdienſt. ſ. misdaet. Noxa, æ, f. Flagitium, tii, peccatum, i, n.

misdoen/quaedt doen aen iemanden. Nocere, p. nocui, ſ. nocitum, *r. dat.* offendere, p. fendi, ſ. fenſum, *r. acc.*

misdoen/ſondigen. Delinquere, p. deliqui, ſ. delictum: peccare, p. avi, ſ. atum, prævaricari, p. catus, ſ. catum, *dep.*

ſich

ſich misdragen. Inhoneſtè ſe gerere: improbam vitam agere.

misdragh. Abortus, g. tûs, m.

misdraghtigh. Abortivus, a, um, o.

misdunk. Suſpicio, g. onis, f.

misdunken. Suſpicari, p. catus, ſ. catum, *dep.* Siniſtrè de aliquo ſuſpicari.

misgaen/ ſ. misdoen. Delinquere, liqui, lictum.

misgeboorte/ſ. misbaringe. Abortus, ûs, m.

miſgelove / quaetgeloove. Chriſtianis legibus alienus cultus: impia religio, impiorum ſacrorum cultus.

miſgeloven / miſtrouwen. Diffidentia, g. tiæ, f.

miſgeloven/qualijk toebetrouwen. Diffidere, p. diffiſus, *neutro paſſ. r. dat.* Suſpectum habêre aliquem alicujus rei.

miſgewas. Nanus, g. ni; pumilio, g. onis, m.

miſgonnen. Invidère, p. vidi, ſ. vitum, *r. acc. rei & dat. perſ.* invidiâ tabeſcere: invidiâ ſtimulatili: vere, *met aphorice ſine præt. aut ſup.*

miſgonſte. Invidia, g. diæ; invidentia, g. tiæ, f. livor, g. voris, m.

miſgonſtigh/ miſgonner. Invidus, g. di; æmulus, g. li, m.

miſgrepen/ miſgrepten/ *Fl.* Diſplicêre, p. plicui, ſ. plicitum, *r. dat.*

miſgrijpen / faelen. Errare, p. avi, ſ. atum; falli, p. fallus, *paſſ.*

mishaegen. Diſplicere, p. plicui, ſ. plicitum, *r. dat.*

mishaeginge. Diſplicentia, g. tiæ: offenſio, g. onis, f. tædium, g. dii, n.

mishandelen/ ſondigen/ſ. misdoen. Peccare, avi, atum. Offendere, di, ſum.

mishandelen / onbehoorelijck aentaecken. Indecorè contrectare.

mishandelinge/ſ. misdaet. Delictum, i. Malefícium, ii, n.

mishanden/ niet wel ſtaen. Diſconvenire, p. veni, ſ. ventum, *r. dat.*

mishanden / niet aenſtaen. ſ. mishagen. Diſplicere, icui, icitum.

mishooren / qualijk hooren. Obaudire, p. divi, ſ. ditum.

mishoopen. Deſperare, p. avi, ſ. atum.

mishouwen/ quaedt houwelijk aengaen. infauſtis nuptiis jungi.

mishouwen/ ongelijck flecht houwelijck doen. Viliore conditione conjugem cooptare: deſcendere ad vilioris conditionis conjugium.

miskief / *Fl.* misluk. Infortunium, ii. Vitium, ii, n. (tiùs ponere.

miſleggen. Incautiùs ſeponere, inconſideran-

miſleyden. Seducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.*

misluk. Infortunium, g. nii, n. calamitas, g. tatis, f. Caſus adverſus.

misluycken. Malè ſuccedere: ſiniſtrè evenire. infeliciter cadere: eventum habere triſtem.

miſluyden. Diſſonare, p. ſonui, ſ. ſonitum.

miſluydende. Diſſonus, abſonus, a, um, o.

miſmacken. Deformare, deturpare, devenuſtare, avi, ſ. atum, *reg. acc.*

miſmackt. Fœdus, a, um; deformis, e, g. mis, o.

miſmackheyt. Deformitas, g. tatis; turpitudo, g. dinis, f. Formæ infelicitas.

miſmackelijk. Fœdè, turpiter, *adv.* Fœdâ cum deformatione.

miſmackinge. Deformatio, g. onis, f.

miſmoedigh/miſtrooſtigh. Deſperabundus, a, um; puſillanimis, e, g. mis, o.

miſmoedigheyt. Deſperatio, g. onis; puſillanimitas, g. tatis, f.

miſmoedighlijck. Deſperabundè, puſillanimiter, *adv.*

misnoegen. ſ. mishagen. Diſplicere, icui, icitum.

miſnoemen/ dolen in den naem te geven. Malè nominare: errare in nomine.

miſnoemen/noemen. Agnominare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

miſpaeyen. Offendere, p. fendi, ſ. fenſum.

miſpaſſen. ſ. misſtaen. Dedecere, dedecet, dedecuit. *Impers.*

miſpeuteren / *Fl.* verpeuteren. Peccare, p. avi, ſ. atum; delinquere, p. deliqui, ſ. delictum.

miſprijſelijk. Vituperabilis, contemptibilis, e, g. lis, o.

miſprijſen/ lacken. Vituperare, p. avi, ſ. atum; contemnere, p. tempſi, ſ. temptum; deſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum, *reg. acc.*

miſprijſinge. Vituperatio, g. onis, f. contemtus, deſpectus, g. tûs, m.

miſquaem. *Fl.* Malum, g. li; adverſum, g. ſi, n. morbus, bi, m. ægritudo, g. dinis, f. Caſus adverſus.

miſraek/ miſraecken. ſ. miſluk/ miſlucken. Malè ſuccedere: errare.

miſraeden. Malum conſilium dare *vel* ſuggerere.

miſrekenen. Errare in numero: falli calculo: falli numero; in putanda ratione aberrare.

miſrekeninge. Error calculi: error in numero.

miſſchapen. Deformis, e, g mis, o. ſ. **miſsmackt.** Fœdus, a, um.

miſſchappen. Male creare.

miſſchepſel. Monſtrum, g. ſtri, n. Naturæ erratum.

miſſchieden Malè evenire.

u ſal wel miſſchien. Nihil mali tibi evenit.

miſſeggen. Detrahere, p. traxi, ſ. tractum. *r. dat.* traducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. dat.*

Ignominiam inferre, inurere: notam inferre: existimationem alicujus lædere.

misseggher. Detractor, obtrectator, g. oris, m.

misseggynge. Obtrectatio, diffamatio, traductio, g. onis: nota, g. tæ, f.

misserren. ſ. **misleggen.** Non ſuo quodque loco, ſed temere ſeponere, collocare.

misslaen. Vano ictu ferire.

misspraecke. Linguæ lapſus: error in loquendo.

misspraken. Labi lingua *vel* verbis.

misstaen. Dedecet, p. dedecuit, *imper.* *reg. acc.*

misstaende. Indecens, g. centis: indecorus, a, um, o.

misstellen. ſ. **misleggen.** Malè, perperam ponere.

misstellen/in 't verwerret stellen. Turbare, p. bavi, ſ. batum, *r. acc.* miscere ſacra profanis.

een lupte misstellen. Citharæ fides disturbare.

mis-taemen. ſ. **misstaen.** Indecentem esse.

mistellen. ſ. **misrekenen.** Errorem calculi committere.

mistreden. Errare greſtu: labi gradu; falli veſtigio.

mistrede/mistred. Veſtigium fallens: gradus aberrans.

mistroost/mistroostigh/&c. ſ. **mismoedigh/ mismoedigheyt/ &c.** Deſperabundus, a, um, o.

mistrouwe. Diſſidentia, g. tiæ, f.

mistrouwen. Diffidere, p. diffiſus, *neutro paſſ. r. dat.*

mistrouwigh. Diffidens, g. dentis, o.

misvaeren. Perire, pereo, p. perii, ſ. itum.

misval/ongeluck. Infortunium, g. nii, n. Siniſter eventus.

misvallen. Malè cadere: ſiniſtrè evenire.

misvalligh. Infelix, g. licis, infortunatus, a, um, o.

misval van kinde. Abortus, g. tûs, m, abortio, g. onis, f.

misvallen/misvaeren. Abortum facere.

misverstandt/bottigheyt. Ignorantia inſcitia, g. tiæ, f.

misverstant/verschil. Diſſenſio, g. onis, f. Scrupulus, g. li, m.

misverstandt/als men een woort quaelijk of abereghts opneemt. Siniſtra dicti *vel* acceptatio *vel* interpretatio.

misverstant/dolinge/abuys. Error, g. oris, m.

misverstandigh/dot. Ignarus, inſcius, a, um, o.

misverwen. Errare in coloris infectione.

misvoegen. ſ. **misstaen.** Indecorum eſſe, dedecere.

misvvas. Abortus, g. tûs, m. abortio, g. onis, f.

misvvas der vruchden. Vitium herbarum: morbus frugum.

misvvassen, Decreſcere, p. crevi, cretum.

miserabel. ſ. **miserie.** Miſeria, æ, f.

¶ Miserere mei. Ileos, g. lei, m. chordapſum, g. si, n.

misericordie/compassie. Miſericordia, g. diæ, miſeratio, commiſeratio, g. onis, f.

misericordie hebben. Miſericordiâ duci, moveri, tangi: miſeratione affici, commoveri, flecti.

miserie/ellende. Miſeria, g. riæ: infelicitas, g. tatis, f.

miserabel/vol miserie. Miſer, ſera, ſerum; calamitoſus, ærumnoſus, a, um, o.

miserabel/catyf. Vilis, e, g. lis; miſellus, a, um, o.

miserabelijck / in miserie. Miſerè, calamitosè, ærumnosè, *adv.*

miserabelijck/jammerlijck/deerlijck. Miſerabiliter, indignè, *adv.* miſerabilem in morem, indignum in modum.

mispel. Meſpilum, g. li, n.

groote mispel. Anthedonium meſpilum, meſpilum ſetanium.

gemeene mispel. Meſpilum Gallicum.

mispelboom. Meſpilus, g. li, f.

misse/'t Sacrificie der H. Misse. Miſſa, g. ſæ, f. Sacrum, g. cri, n. Miſſæ ſacrum: miſſæ ſacrificium: Euchariſticum ſacrum: res divina.

gemeene of leege misse sonder sangh. Privata miſſa: miſſa expers cantûs.

hooghmisse. Miſſa cum cantu: Sacrum cum ſymphoniâ.

solemnele misse. Sacrum ſolemne *ſive* celebre: ſolemnis miſſa: miſſa celebrioris ritûs.

misboeck. Miſſale, g. lis, n.

misgewaedt. Veſtes ſacræ.

misse doen. Facere, cio, p. feci, ſ. factum. Rem divinam facere: divinis operari: ſacris operari; Sacrum facere.

nae de misse. Ab ſacris; ab re ſacra: ſecundùm rem divinam.

misse/jaermarckt. Nundinæ, g. narum, f. *pl. num.* mercatus ſolemnis.

misschien. Fortè, forſitan, fortaſſis, fortean, *adv.*

misselijck/onseker. Ambiguus, incertus, dubius, a, um, o.

't Is misselijck. Dubium eſt; ambiguum eſt: incertum eſt.

misselijck/qualijck te pas. Malè habens.

misselijck/vies/moeyelijck. Moroſus, a, um; difficilis, e, g. lis, o.

misselijcken/misschien. ſ. **misschien.** Fortè.

missen. ſ. **mis.** Erratum.

missive/sendbrief. Epiſtola, g. læ, f. literæ, g. rarum, m. *pl. num.*

mist. ſ. **mest.** Fimus, mi, m.

mist/nevel. Nebula, g. læ, f.

mistachtigh. Nebuloſus, a, um, o. Nebulis obductus.

misten. Nebulam exhalare, nebuloſum eſſe.

het mist. Nebula halat: nebuloſus eſt aër.

mistelupn. ſ. **mastelupn.** Farrago, inis, f.

misterie/verholentheyt/verborgen saecke. Myſterium, g. rii; arcanum, g. ni, n.

mistig/dat de verholentheden raeckt. Myſticus, a, um, o.

mitigatie/versoetenis. Mitigatio, g. onis, f.

mitigatoir/dat versoet. Mitigatorius, a, um o.

mitigeren/versoeten. Mitigare, p. avi, ſ. atum, lenire, p. nivi & nii, ſ. nitum, *r. acc.*

¶ Mitridaet/ tegen vergift/ geinventeert door den Coningh Mithridates. Mithridatica antidotus; mithridaticum antidotum *vel* alexipharmacum.

mocke/ duyple mocke. Sordidula, g. læ, f. Sordida mulier, ſordida, puella.

moddeken. Pupa, g. pæ, puellula, virguncula, g. læ, f.

moddelen/dabben. Fodicare, p. avi, ſ. atum, terram *ſeu* lutum motitare.

modder/moder / moper. Limus, g. mi, m. lutum, g. ti, volutabrum, g. bri, n.

modder/grondsop. Fæx, g. fæcis: fæces, g. cium, f. *pl. num* craſſamen, g. minis; ſedimentum, g. ti. n.

modderachtigh/moddigh. Fæculentus, cœnoſus, a, um; paluſtris, e, g. ſtris, o.

mode / maniere. Mods, g. di: mos, moris; ritus, g. tûs, m. ratio, g. onis, f.

nae d'oude mode / nae d'oude wet. Vetuſto more: antiquo ritu: veteri more: moribus antiquis, *ſymbolum I. Lipſii.*

nae de nieuwe mode / nae den nieuwen snof. Novo more: ut mos eſt hujus ætatis: ut eſt ritus præſentis temporis.

modelle/voorbeeldt. Typus, g. pi, m. proplaſma, g. matis; archetypum, prototypum, g. pi, n.

modelsnyder. Proplaſtes, g. ſtæ, m.

moderatie/versoetenis. Moderatio, alleviatio, g. onis, f.

modereren/in de middelmaet stellen. Moderari, p. atus, ſ. atum. *dep.*

moedereren een verschil. Componere litem.

modest/stil/seeghbaer. Modeſtus, pudicus verecundus, a, um, o.

modest zijn / sich modest houden. Modeſtè ſe gerere: modeſtum ſe præbere: modeſtum, verecundum eſſe: modeſtiæ ſpeciem præ ſe ferre.

modestelijck. Modeſtè, moderatè, pudicè, verecundè, *adv.*

modestighept/stilligheyt. Modeſtia, g. tiæ, verecundia, g. diæ. f. pudor, g. doris, m.

moede/mat. Laſſus, leſſus, deſeſſus, fatigatus, a, um, o.

moede maecken. Fatigare, defatigare, laſſare, delaſſare, p. avi, ſ. atum, *r. act.*

moede worden. Laſſeſcere, fatiſcere, *ſine prat. aut ſup.* fatigari, defatigari, p. atus, *paſſ.* Labore frangi.

moedelijck/moeyelijck. ſ. **moeyte/arbeyt/ &c.** Moleſtia, æ, f. Labor, oris, m.

moedtheyt / vermoidtheyt / moedigheyt. Laſſitudo, g. dinis; fatigatio, defatigatio, g. onis, f.

¶ Moeder. Mater, g. matris; genitrix, tricis, f.

¶ Moederlijck / van de ¶ Moeder. Maternus, a, um, o.

moederlings/of moederlijck alleen. Omnino ſolus, ſolitarius, a, um, o.

moederloos. Matrimus, mi, m. matre orbus.

moedernaeckt. Nudus, a, um, o. Nudus velut à matre.

moedersieck/moedersot. Matris puerili deſiderio languens.

moeder/baermoeder. Matrix, g. tricis, f. uterus, g. ri, m.

moeder/grondsop. Fæx, g. fæcis, f. ſedimentum, craſſamentum, g. ti. n.

¶ Moeder van een Clooster. Antiſtita, g. tæ, f.

¶ Moedercruydt. Parthenium, g. nii, n.

moedigh/sachte. Lenis, e, g. nis; mollis, e, g. lis, o.

moedt/gemoedt. Animus, g. mi, affectus, g. ctûs, m. mens, g. mentis, f.

moedt/coragie. Animus, g. mi; ſpiritus, tûs, m. audacia, g. ciæ, fortitudo, g. dinis, f.

moedt geven/stoudt maecken. Animum addere: mentem injicere, *r. dat.* animum excitare: erigere animos: bono animo eſſe jubere.

moedt scheppen/moedt nemen. Animos ſumere: animum erigere.

moedt hernemen. Recipere animum; recolligere ſe; recuperare *vel* revocare animum: ad ſe redire.

goeden moedt hebben. Animo eſſe forti magnoque, excelſo, infracto, erecto eſſe animo; imperterritum eſſe; bono animo eſſe.

wel te moede zijn. Bono eſſe animo: læto hilariqueaſſe animo.

den moedt laten sincken. Elanguere, p. langui, *ſine ſup.* animis concidere: animum deſpondere; animum abjicere.

moedigh / coragieus. Animoſus, cordatus, impavidus, intrepidus, a, um; audax, g. dacis; alacer, alacris, alacre, o. & alacris, e. alacre, g. cris, n.

moedigh/trotsigh. Ferox, g. rocis, arrogans, gantis; inſolens, lentis; faſtuoſus, a, um, o.

moedigheyt. Animositas, g. tatis, f.
moedigh|yck/ roeragieuselyck. Animosè, cordate, intrepidè, *adv.*
moedighlyck/ trotsighlyck. Ferociter, insolenter, talluosè, *adv.*
moedeloos. Pusillanimis, e, g. mis; timidus, pavidus, a, um, o Fractus animo; humili abjectoque animo.
moetwille/ moetwillighept. Lascivia, protervia, g. viæ; petulantia, g. tiæ; protervitas, procacitas, g. atis, f.
moetwillens/ van selfs/ met bedachte raedt. Ultro, sponte, præmeditatè, *adv.* studio *abl. abs.* Datâ operâ.
moetwilligh. Petulans, g. lantis; procax, g. cacis; petulcus, protervus, a, um, o.
moetwilligheyt. s. moetwille. Petulantia, æ, f.
moetwilligh|yck. Lascivè, petulanter, proterve, procaciter, *adv.*
moeyte. s. moepte/ arbeyt. Labor, oris, m. molestia, æ, f.
moette. Mactra, g. træ, f. Alveus pistorius.
moetie-byter. Parasitus, g. ti, m. Mensarum & offarum sectator.
moet/ slyck. Limus, g. mi, m. lutum, g. ti, n.
moerachtigh. Paludosus, limosus, a, um; palustris, e, g. stris, o.
Moerbesie. Morum, g. ri, n.
Moerbesieboom. Morus, g. ri, f.
Moes/ pap. Puls, g. pultis, f. pulmentum, g. ti; pulmentarium, g. rii, n.
Moes/ moeskruydt. Olus, g. oleris, n.
Moesho. Horius olitorius.
Moeskoppen. Æruscare, p. avi, s. atum. Pecuniam callacis & imprudentiâ quærere.
Moeskoren. Legumen, g. minis, n.
Moesman/ moes verkoper. Olitor, oris, m.
Morspot. Cacabus, g. bi, m.
Moesel/ sackpype. Utricula, g. læ, f.
Morseler/ sackpyper. Utricularius g. rii, m.
moeten. Debêre, p. bui, s. bitum; oportêre, o. ortui, *impersonale.*
men moet. Oportet, *sine casu, vel cum infinitivo.*
moerse. Mutilus, mutilatus, truncus, a, um, o.
moersen/ mutsen. Mutilare, truncare, amputare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
Moepe/ moepken/ moetjen van vaders wegen. Amita, tæ, f.
van moeders wegen. Materitera, g. ræ, f.
moepte/ arbeyt/ verdriet. Molestia, g. stiæ; solicitudo, g. dinis, f. labor, g. boris, m. fastidium, g. dii, n.
moepelyck/ swaer om doen/ oft om te verdragen. Laboriosus, molestus, operosus, a, um; difficilis, e, g. lis, o.
moepelyck/ verdrietigh om mede te verkeren. Morosus, a, um, difficilis, e, g. lis, o.

moepelyck/ die ons moepte aen doet. Molestus, importunus, a, um, o.
moepelyck vallen/ swaer vallen. Grave esse: molestum esse: laboriosum esse; difficile esse.
moepelyck vallen/ moepelyckheyt aen doen. Molestia aliquem afficere; importunum esse cuipiam.
moepelycken. Molestè, importunè, *adv.*
moepen/ iemanden tot iet emploperen ende gebruycken. Uti alicujus operâ; adhibêre aliquem in re aliqua.
moepte/ staepe/ wyle. Otium, g. tii, tempus, g. poris, n. vacuum tempus ab operâ, vacatio ab opere.
ik hebbe nu moepte. Otium habeo: vacat mihi: otium mihi est: tempus suppetit.
ter goeder moepte/ met goede staepe. Per otium, cum otio: per otii opportunitatem.
dit werck moet ter goeder moepte gedaen worden. Hoc operis cum otio curandum: non rectè fit hoc opus nisi sumpto ad id otio.
met langer moepte/ tragelyck. Lentè, tardè, segniter, *adv.*
moffe. Mucor, g. oris, m.
moffel. Chirotheca hyberna, manica hyberna.
moffelen. Buccas morare.
moge/ menge/ lust. Appetentia, g. tiæ, f.
mogelyck eten. Edere cum appetentia.
mogelycke spyse. Cibus lautus, delicatus stomacho & gutturi gratus.
mogen/ mengen/ begeiren. Appetere, p. petivi & petii; desiderare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
niet mogen. Aversari, p. atus, *s.* atum, *dep.* fastidire, p. divi, *s.* ditum; nauseare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
mogen/ derren. Audere, p. ausus sum, *neutro pass.*
hy en magh niet/ hy en derf niet/ het en is hem niet geoorloft. Non licet: non est concessum: non est liberum: non est integrum.
moge/ macht/ mogenthept. Potentia, pollentia, g. tiæ, potestas, g. tatis, f. vires, g. virium, f. *pl. num.*
mogelyck. Possibilis, e, lis, o. Quod esse potest; quod fieri potest: quod esse fierive potest.
is 't u mogelyck. Si quid poteris.
soo vele als my mogelyck is. Quantum possum: quidquid possum: quidquid valeo: quantum possunt meæ vires.
mogelyckheyt. s. vermogen. Possibilitas, facultas, g. tatis, f.
mogen/ konnen/ vermogen. Posse, possum, p. potui, *heteroel. sine sup.* valêre, p. valui, *s.* litum. Pollêre viribus.
mol. Talpa, g. pæ, f.

mol

molhoop. Crumus, g. mi, m.
mollen rooven. *metaph.* Mori, ior, p. mortuus, *dep. part.* moriturus. s. sterven. Mortem oppetere, occumbere. Mors eum judicio capitali subtraxit.
Molen/ meulen s. meulen. Mola, æ, f.
Molenaer. Apua, g. puæ, f. *piscis.*
molm/ olem. Caries, g. riei, f.
molmachtigh. Cariosus, a, um, o.
molmwozm. Teredo, g. dinis, tinea, g. neæ, s. cossus, g. si, termes, g. mitis, m.
molm/ *Holl.* mul/ gemul. *vid.*
molsem/ *Holl.* Putredo, g. dinis; caries, riei, f.
molsemen/ *Holl.* Cariem contrahere.
Momboozm/ momber. Tutor, g. oris, m. Pupillaris custos.
Momboozm by testament. Tutor testamentarius.
Momboozm by de Magistraet/ nae de wet Atilia geordonneert. Atilianus tutor.
Momboozm extraozdinaris in recht/ om tegen den ozdinaris Momboozm te prozederen. Prætorianus tutor.
Momboozm die afgaet. Tutor cessicus *vel* cessitius.
wetteliyck Momboozm. Legitimus tutor.
bequamen Momboozm. Idoneus tutor, justus tutor.
Momboozm in plaese van eenen wettigen boozm eenen tydt. Fiduciarius tutor: temporarius tutor.
eenen Momboozm geben. Pupillis tutorem attribuere, assignare, dare, constituere, instituere.
Momboozm zyn. Tutelam administrare exercêre, gerere, curare: pupillis tutorem præesse.
dat den Momboozm aengaet. Tutelaris, e, g. ris: tutelarius, a, um, o.
Momboozmdye. Tutela, g. læ, f.
in Momboozmdye zyn. Alienæ tutelæ esse: in alienâ tutela esse: in tutoris manu esse; tutori subesse.
uyt de Momboozmdye gaen. E tutela excedere, abire: è tutoris manu & potestate abire, dimitti, emitti.
uyt syn Momboozmdye zyn. Suæ tutelæ esse; sui juris esse: suæ sponte esse.
Momme/ mom-aensicht/ mombackhuys. Larva, g. væ, personæ, g. næ, f.
Mom-cleederen. Vestes personatæ.
Mommer. Personatæ ac gestuosæ choreæ saltator.
Mommers. Mimicorum saltatorum manus: mimicè saltantium caterva.
Mommerye. Mimica larvatorum chorea: gestuosa personatorum saltatio.
Momme-canisse. Silentis ac mimicæ aleæ lusorium pignus; larvati ac muti lusoris aleatorium depositum.
een mommer anse wozpen. Mimica silentique aleâ quempiam lacessere, invitare, provocare; larvatæ mutæque aleæ argumentum offerre cuipiam.
een mommer anse spelen. Silentem larvatamque aleam ludere: mutam & lavatam *sive* personatam aleam exercêre.
mommie/ mumie/ seekere naturelycke materie in Arabien/ gebruyckt in de medecynen. Pissasphaltus, g. ti, t. *Concretus ex asphalto & picis succus.*
mommie/ dicke taeyghept/ bloedende uyt de lichamen die met mumie/ mirrhe/ aloe ende andere droogen gebalsemt zyn. Sepulchralis pissasphaltus; condimentaria pissasphaltus.
mompelen/ mondipelen. Mussitare, p. avi, s. atum.
mompelinge. Mussitatio, susurratio, murmuratio, g. onis, f.
Monarch/ alleen heerscher. Monarcha & monarches, g. chæ; monarchus, g. chi, m.
Monarchie. Monarchia, g. æ, f. Amplum regnum: latè patens imperium.
monckaert/ wiselyck man. Homo gravis: homo severæ frontis.
monckaert/ gebeynser. Simulator, g. oris, hypocrita, g. tæ, m.
moncke/ monckesken. Puella compositovultu.
monckefropen. Subridêre, p. risi, s. risum; renidêre, p. nidui. *sine sup.*
moncken. Obducere vultum: vultum ad severitatem componere: corrugare vultum.
monckende opsicht. Frons nubila, obducta.
mondt. Os, g. oris, n. bucca, g. cæ, f.
mondt van eenen oven. Præfurnium, g. nii, n.
mondt van eene ribiere oft haven. Ostium fluminis: fauces fluvii.
mondt van eene tonne/ de maege/ &c. Orificium, g. cii, n.
met den mondt spelen. Esse loquacem.
mondeken. Osculum, g. li, n. bucula, g. læ, f.
mondeken/ cusken. Basium, g. sii; suavium, g. vii, n. osculum, g. li, n.
mondelyck/ mondt aen mondt. ut/ mondelyck kaensprecken. Coram alloqui, *r. acc.*
mondelyck/ met levende stemme. ut: mondelyck leeren. Vivâ voce docere. mondelyck uytspreken. Nuncupare, p. avi, s. atum. Vivâ voce declarare.
mondelyck/ mondigh/ dat wel smaeckt. Sapidus, a, um, o. Gratus palato.
monden/ smaecken/ 't zy goedt oft quaelyck. ut/ Het mont my wel. Bene sapit. 't Mont my niet. Haut lapite.

mondigh/clopachtigh / die wel ter taelen is. Loquax, g. quacis; verbosus, garrulus, a um, o.

mondigh / welsmaeckende. s. mondelijck / mondigh. Cibus *vel* potus grati saporis.

mondigh. Puber, g. beris, o. Qui excessit ex ephebis.

mondt-cost. Victus, g. ctûs, m. annona, næ, f. cibaria, g. riorum, n. *pl. num.*

mondtflupten, Adulari, p. atus, s. atum, *dep. r. dat.*

mondtflupter. Adulator, g. oris, m.

mondtjaut/ke. terupdt. Ligustrum, g. stri, n.

mompelen/mondtpelinge. s. mompelen/mompelinge. Murmuratio, g. onis, f.

mondtsoenen/iemants ptpooosten schynen oft tzeken. Interfari, *hæc solum habet*, interfaris *vel* fare, interiatur, p. interfatus; interloqui, p. locutus, *dep.* Interpellare loquentem: impedire sermonem loquentis: interrumpere sermonem alicujus.

mondtsoender. Interpellator, oris, m.

mondtsoen / cus. Osculum, g. li; suavium, *vel* savium, g. vii, n.

mondtsoen. Transactio *sive* conciliatio firmata osculo.

mondtsoenen / cussen. Osculari, suaviari, p. atus, s. atum, *dep.* basiare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Dare suavium, *r. dat.*

mondtsoenen. Convenire *sive* transigere interveniente osculo.

mondtstanck. Oze, g. zes, f, Oris graveolentia.

mondtvol. Bolus, g. li, m. Buccea, g. ceæ, f.

mondtvroet. Modestus linguâ: temperantioris linguæ.

Moninck. Monachus, g. chi, m. Religiosus solitarius.

Moninckx werck doen *prov.* Oleum & operam perdere, inanem operam sumere. s. den **Mooz schueren.** Antiricum metere.

Moninckerije/staet ende conditie van eenen Moninck. Monachismus, g. mi, m.

Monopolie/besteck van eenige personen onder malkanderen / van op te houden eenige waeren / om die upt niemandts handen dan upt de hunne te krygen / tot sulcken prijs ende tar als sp selve stellen. Coitio ad instituendum monopolium: instituendi monopolii conjuratio.

Monopolie/in sept van sijde/&c. Bombycini monopolium instituere; coëmptum compressumque omne tericum suis venale conditionibus.

Monopolie / inhoudinge van de waeren/ &c. Compressio mercium; vexatio mercis.

Monopolie/alderhande secrete compooten. Coitio, g. onis, f. Clancularia coitio, clandestinum conciliabulum.

Monopolie houden van coopmanschap. Exercere monopolium: coactam compressamque mercem suis legibus vendere.

Monopolie houden/hemelijcke vergaederinge houden. Per factionem coïre: factioso animo coïre: factiolam coitionem instituere: factiosum cœtum clanculum cogere: clandestinâ factione coire: initâ cautione conspirare.

Monster / leelijck dinck / oft iet dat seer selden gebeurt. Monstrum, g. stri; portentum, portentum, g. ti; prodigium, g. gii, n.

Monsterachtigh. Monstrosus, portentosus, prodigiosus, a, um, o.

Monster/toonstuck/staeltjen. Exemplum, pli; specimen, g. minis, n.

Monster/parade/pronckinge. Ostentatio, g. onis, f.

't gene dat maer geschiedt om te monsteren oft te pronncken. Inanis rei apparatus: speciosa sed inanis rei pompa: res ad ostentationem comparata.

Monsteren/ten toon stellen. Ostentare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

Monster / monsteringe der soldaten. Armilustrium, g. strii, n. Lustratio exercitus: recensio militaris: delectus militum.

Monsteren de nieuwe soldaten. Transvehere novellum exercitum ad delectum: lustrare exercitum ad delectum.

Monsteren / om recrupten te maecken. Spectare exercitum ad supplementum: lustrare copias ad supplendos ordines.

Monsteren/om 't volckte stellen. Transvehere exercitum ad recensendum: transvehere militem ad recensionem.

Monsteren om te betalen. Transvehere exercitum ad numerandum stipendium.

men monstert. Ex formulâ transvehitur exercitus: solemni transvectione procedit exercitus: exercitus lustratur, recensetur, recognoscitur: ad recensionem procedit exercitus.

Monster passeren. Ad recensionem procedere: ad lustrationem transvehi.

Monsterheere. Diribitor, militiæ censor, g. oris; arbiter, g. tri, m. militaris armatûs inspector: castrensis armaturæ spectator, arbiter, censor.

Monster-plaetse. Diribitorium. g. rii, n.

Monteren / opboetsen / toerusten. Apparare, adornare, p. avi, s. atum; instruere, p. struxi, s. structum; expedire, p. divi, s. ditum *r. dat.*

Moock/den mockzack. Ventriculus, g. li, m. Venter animalium.

moock-wozst. Venter faliscus: ventriculus farsus.

moon/moontjenpeck. Cacodæmon, g. monis, m. Dis ater.

moor / mooraesch / s. Maraesch. Cœnum palustre.

mooz/ mooriaen. Maurus, g. ri; Æthipos, g. pis, m.

den mooz schueren/verlooren moepte doen. Frustrâ, inaniter, incassùm laborare: operam sterilem & infrugiferam sumere: operam & impensam perdere, oleum & operam perdere: ludere operam: actum agere: arenæ semina mandare: littus arare: aërem verberare: laterem lavare: ignem dissecare: Æthiopem lavare: aquam cribro haurire: cum umbra pugnare. Penelopes telam texere.

moorept. Color pullus, Hispanus.

moriske / moriskendans. Pyrricha, g. chæ, maurica. g. cæ, f. Chironica saltatio.

moozt/swart peirdt. Equus badius.

moozt/de doot. Mors, g. mortis, nex, g. necis, f. lethum, g. thi, n.

de moozt steken. Mori, rior; p. mortuus, *part.* moriturus, *dep. s.* **Sterben.** Naturæ concedere, satis facere: è vita abire: morte absumi,

moozt/dootslagh/nederslagh. Homicidium, g. dii. n. cædes, g. dis, f.

moozdt / moozderye. Latrocinium, g. nii, trucidatio, g. onis, f.

moozdenaer/vermoozder. Homicida, g. dæ; sicarius, g. rii: interfector, g. oris, m.

moozdenaer / straet-schender. Latro, g. tronis; prædo, g. donis, grassator, prædator, g. oris: m.

moozdelinghs/moozdadighlijck. Insidiosè, *adv.* more sicarii.

moozt-brander / &c. brandt-stichter / &c. Incendiarius, ii, m.

moozt-kupl. Latronum spelunca.

moozt-pijen. Sica, g. cæ, f. Occultus pugiunculus.

moraei/dat de zeden aengaet. Moralis, e, g. lis, o.

moraelijck confozm de goede manieren. Probis moribus congruenter: ex bonorum morum legibus.

moraelijk/nae menschelijck verstant ende gevoelen. Ut esse potest de re quapiam hominum æstimatio: prout humano sensu res æstimari potest: *vulgo* moraliter.

moraelijck / na de uptertijcke apparentie. Ut est morum externa ratio: prout est habitus morum exterior: uti se produnt mores.

moraliseren/ eenigh leerpoinct upt pet trecken. Haurire, *vel* promere, *vel* eruere aliquod documentum pro recte informandis moribus.

moralitept / leer-poinct / goede manieren aengaende. Morale documentum, moralis institutio: præceptum ad mores pertinens.

moraesch/s. macaesch. Palus, g. udis, f.

morellen. Cerasa Actiana.

morept/s. moorept. Color atratus, beticus, ferrugineus.

mozsen/mozselen. Mandere, remandere, p. mandi, s. mansum; ruminare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

mozgen. Cras, *adv.* Crastinâ die: crastino die.

's mozgens/in den mozgen tijdt. Mane *adv.* matutino tempore.

den mozgen. Manè: manè diei: matutinum tempus; maturina hora.

mozgen-glants/morgen-roode/mozghenschyn/morgen-stondt. Aurora, g. ræ, matuta, g. tæ, f. diluculum, g. li, n.

mozgen-groete. Ave matutinum.

mozgen-kindt. Manius, g. nii, m. mane natus.

mozgen-sterre. Lucifer, g. feri, m.

mozgenstondigh. Matutinus, a, um, *oran.*

Mooriaen/s. mooz. Æthiops, g. opis, m.

mozren/binnens mondts spreecken. Murmurare, obmurmurare, mussitare, p. avi, s. atum.

mozren/knozren gelijck de verckens. Grunnire, p. nivi & nii, s. nitum.

mozren/klaegen. Conqueri, p. questus, *dep.*

mozrion. Cassis, g. sidis, galea, g. leæ, f.

mozsele/mozselinge/mozseltjen. Mica, g. cæ, f. frustulum, g. li, n.

mozselachtigh. Friabilis, e, g. lis, o.

mozselen. Friare, infriare, p. avi, s. atum: interere, p. trivi, s. tritum, *reg. acc.* In exiles micas comminuere.

morselen/ *Fl.* Pinsere, *vel* tundere in mortario.

mozsel-stamper. *Fl.* Pistillum, g. li, n.

mozsel-steen/tuf-steen. Tophus, g. phi, m.

mozstelle / mozstelleken. Crustulum, g. li; laganum, artolaganum, g. ni, n.

moztel. Arenatum, cæmentum, g. ti, n. Calcis & arenæ intrita: calx aquâ & fabulo contusa & mixta. s. **Cement.** Cæmentum, i, n.

moztel maecken. Arenatum conflare; calcem arenâ miscere.

moztel-back. Cupa cæmentaria.

moztel-houweel. Rutrum cæmentarium.

mozte-paepe/een soldaet van synen dienst ontslaen zijnde/ende even-wel syne gagie treckende. Stipendii compos miles solutus militaribus: stipendio fruens immunis miles: vacationem à militia nactus cum stipendii perpetui beneficio.

mozrier. Mortarium, g. rii, n.

moztier-stamper/moztier-stock/ *Fl.* Pilum, pistillum, g. li, n.

moztier in sept van oozloge. Pedalis canna

catapultaria; pedalis tubus catapultarius.

moztificatie / verſterbinge van de paſſie in de ſiele. Impotentium animi motuum coërcitio: contumacium animi motuum asperior coërcitio: *vel* durior domitus *vel* severior compressio.

moztificatie van het lichaem. Voluntaria corporis afflictatio *vel* vexatio.

moztificatie / ſterfpointjens / gelijck in de Religie. Incussus cuipiam pudoris sensus acerbior: inusta alteri asperioris censuræ verecundia.

moztificatie in het lichaem/als eenig lidt-maet rot of verſterft. Putrefactio, g. onis, f.

moztif ceren ſijne paſſien. Erumpentes animi motus acriter reprimere, supprimere: aspero domitu mentis perturbationes coërcere, cohibere, inhibere.

moztificeren ſijn lichaem. Corpus asperè habere: acerbe accipere corpus: graviter tractare corpus: membra corporis affligere, afflictare, vexare, divexare.

ſich moztificeren met vaſten/haepren kleederen/diſciplinen/ &c. Corpus inedià, cilicino, flagello atterere, conficere, macerare, subigere.

mozwe/ſacht. Mitis, e, g. tis: mollis, e, g. lis: tener, tenera, tenerum, o.

mozwe wozden. Emolliri, p. litus; *pass.* mollescere, *sine præt. aut sup.*

mozwen/mozwe maken. Mollire, emollire, p. livi & lii, l. litum, mitigare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

mozwte. Mollities, g. tiei; mollitia, g. tiæ, f.

mos/moſch/moſſe. Situs, g. tûs, mucor, g. oris, m. Diuturni sitûs vitium: vitiosus affectus ex diuturno situ.

mosachtigh/bemoſt. Mucidus, fracidus, a, um, o. Situ vitiatus: mucore corruptus.

moſſen/bemoſſen/moſachtigh wozden. Mucere, fracere, mucescere, fracescere, p. mucui & fracui, *sine sup.* mucidum fieri; mucorem & situm contrahere.

mos aen de boomen. Muscus, g. ci: bryon, g. onis, m. lanugo. ginis, f.

mos-krupdt. Alga, g. gæ, f.

mos-achtig. Muscosus, a, um, o. musco obsitus: musco obductus.

moſſe/ſlijck. Lutum, g. ti; cœnum, g. ni, n.

moſe-meyer. Præfectus plateis à luto purgandis.

moſe/waſchplaetſe in keuken. Lavatrina, g. næ, f. Lavatrinæ emissarium: aquarum culinæ emissarium: culinarium aquæ emissarium.

moſejanken. misere *vel* perditè amare. *Ad limen amicæ vel ad lavatrinam gannire.*

moſejancker. Amasius, g. lii, amatorculus, g. li, m.

moſiergat. Riscus, g. ci, m.

moſſche/ *Holl.* Passer. g. seris, *masc.*

moſſchel. Concha, g. chæ, f. conchylium, g. lii, n.

moſſchelman. Conchyta, g. tæ, m.

moſſchelſchelpe. Testa conchæ.

moſſchel/ *metaph.* **rochel.** Pituita crassior.

moſſchelen/moſſchelen uptwozpen. Screare, exscreare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

moskot. Canteria catapulta, canteriatus sclopus: canteriata fistula igniaria.

moskettier. Catapultarius canteriatus.

moſt/nieuwen wijn. Mustum, g. ti, n.

van moſt. Musteus, a, um, o.

tot moſt behoorende. Mustaceus, a, um, o.

moſtſoet. Musteus, a, um, o.

vol moſt/na moſt ſmakende of rieckende. Mustulentus, a, um, o.

moſtaerdt. Sinapis, g. pis, f. sinape, g. pis, n. sinapi, n. *indecl.* (pi edere.

vleeſch met moſtaert eeten. Carnem exsinapi moſtaert dat mp bp de neuſe. Sinapis me naribus corripit: nares sinapi invasit.

motkaſſe. Lupanar, g. naris, n. s. bozdeel. Prostibulum, i, n.

motetie. Canticum musicum prolixius: cantio musica longior.

motif/reden/ occaſie. Ratio, g. onis, causa, sæ, f. argumentum, incitamentum, g. ti, n. Ratio facti.

't motif van myn ſubit vertreck is boven andere redenen geweeſt. &c. Præter reliquas causas subitæ profectionis argumentum id habui, *&c.*

motif causa movens/auteur. Autor, g. oris,

motte. Tinea, g. neæ: blatta, g. tæ, f.

motten-krupdt. Blattaria, g. riæ, f. Stœchas citrinâ, *herba.*

mottigh/vol motten. Vermiculosus, tineosus a, um, o.

mottigh vupl / ongeſien. Sordidus, a, um; deformis, e, g. mis, o.

moude/ *Holl.* Alveus, g. vei, m.

mout. Byne, g. nes, f. *secundum Aetium. Hordeum est macceratum, & cum liguis enatis tostum.*

muut-bliege/ *metaph.* **dronckaert.** Strenuus potator.

monter / mozw. Mollis, g. lis; mitis, e, g. tis; maturus, a, um, o.

monteren/mozwe maken. Mollire, emollire, p. livi & lii, s. litum; macerare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

mouwe. Manica, g. cæ, f.

pemanden pet op de mouwe ſpellen. Obtrudere alicui mendacium: falsum quid persuadere alicui.

mouwe /

mouwe / vleeſachtige parthye. Pulpa, g. pæ, f. torus, g. ri, m.

mouwe/beckeneel-naedt. Sutura coronalis: sutura cranii.

mouwer/mouwercken. Scanthis, g. thidis, f. *avis.*

mop/frap/ opgetopt. Comptus, ornatus, a, um, Bellus, lepidus, a, um, o. elegans, g. antis, o.

mudde. Modius, g. dii, m.

muede/ſ. moede. Lassus, a, um, o.

muer/muer krupdt. Alsine, g. nes, f. corchorus, g. ri, m. *herba.*

muer/peper. Telephium, g. phii, n. *herba.*

muer-rupte. Capillus Veneris, *herba.* Trichomanes, n.

muer. Murus, g. ri, m.

mueren van de ſtadt. Mœnia, g. nium, n. *pl. num.*

de muer aengaende. Muralis, e, g. lis, o.

muer bzeker. Aries, g. rietis, m.

muf/muffigh/dat verduft rieckt. Mucidus, olidus, a, um, o. Quod situm redolet.

muffe / verduftheyt. Mucor, g. oris; situs, g. ûs, m.

muffen. Mucere, g. mucui *sine sup.* mucorem contraxisse: mucorem *vel* situm redolere: olere hircum.

muffelen/ *Holl.* **i. moffelen.** Buccas movere.

mugge/ſoozte van vliegen. Culex, g. licis, m.

muggeſken. cynips, g. phis, masc.

muggen-ſteker. Mylocopus, g. pi, m. *avis.*

mul/ *Fl.* **gemul.** Pulvis, g. veris, m.

mullener/mullinck/ *Fl.* Mugil, g. lis; m. *piscis.*

munitie/ ruſting. Instructus bellicus: instrumenta militaria, apparatus belli.

munte/krupdt. Mentha, g. thæ, f.

wilde munte. Mentastrum, g. stri, n.

munte/geldt. Moneta, g. tæ; pecunia, g. niæ, f. nummus *vel* numus, g. mi, m. numisma, g. matis, n.

munte/plaetſe daermen geldt mundt. Monera, g. tæ, f. Monetalis officina: monetariæ fabricæ officina.

munte/ den muntſlag. nota nummi: forma *vel* typus nummi.

dat tot de munte behoozt / oft de munte aengaet. Monetalis, e, g. lis, o.

munten. Nummos fabricare: monetam conflare, cudere, imprimere, signare.

munter. Signator monetalis: opifex signaturæ monetariæ: faber monetalis: cusor nummarius.

munter zijn. Monetarium opificium exercere.

Munt meeſter. Operæ monetariæ præfectus, fabricæ monetalis curator.

murmureren / mozren. Murmurare, admurmurare, ſ. mozren. Obmurmurare, p. avi, s. atum.

murmureren/ greunen. commurmurare aC conqueri.

muſcadelle. Vinum Apianum.

muſcadelle dzupve. Uva apiana.

muſcadelle peire. Pyrum Apianum.

muſcaet-bloeme/foelie. Macis, g. cis, f.

muſcaet-note. Nux myristica.

muſick/grondelingh. Fundulus, g. li, m. *piscis.*

muſieck/ ſingkunde/ maetſangh / konſte om aerdighlijck te ſingen. Musica, g. cæ; musices, g. ces, f. ars compositæ harmoniæ.

muſieck/ accoozd van ſtemmen. Musica symphonia: musica harmonia: musicæ symphoniæ concentus: musice modulati cantus harmonia.

muſieck/een liedt in muſieck. Musicum canticum: musicum carmen.

muſieck/ den choor van muſicienen. Symphonia, g. niæ, f. symphoniaci, g. corum, m. *pl. num.* Symphoniacorum chorus.

daer ſal muſieck zijn. Canet ibi symphonia: cantabunt symphoniaci.

muſicael dat de muſieck aengaet. Musicalis, e, g. lis, o.

muſicaelijck/in't muſieck. Musicè, *adv.*

muſicien. Musicus, symphoniacus, g. ci, m. musicorum peritus, musicam doctus.

muſkeliaet/ muſcus. Moschus, g. schi, m.

muſkeliaet bolleken. Moschi pastillus: moschi massula.

met muſkeliaet parfumeren. Moscho inodorare, odorare, adflare, imbuere: moschi odore perfundere, *r. acc.*

muſket/ſ. moſket. Sclopus canteriatus.

muſſche. Passer, g. seris, m. *avis.*

muſken. Passerculus, g. li, m.

muſſche/ *metaph.* Homo infirmus & minimè robustus.

mutinatie. Seditio, g. onis, f. tumultus, g. tûs, m. ſ. **mupten / mupteneren.** Seditionem excitare.

mutſaert. Fascis ligneus, lignorum fascis.

mutſe. Pileolus, g. li, m. vitta, g. tæ; mitra, g. træ, f.

mupk/mouter. Mollis, e, g. lis; mitis, e, g. tis, o.

mupck/mupdick/daer het oeft te mupken light. Mitigium, g. gii, n.

mupck-ooft/ mupck-appel. Pomum mite, molle.

mupcken/monteren/mouter maecken. Mollire, p. livi & lii, s. litum; mitigare, p. avi, s atum, *r. acc.*

mupcken / mouter wozden. Miteſcere, *sine præt. & sup.* mitigari, p. gatus; emolliri, p. litus, *pass.*

mupcken/gedoken liggen. Latitare, p. avi, s. atum,

mupt/pantoffel. Sandalium, g. lii, n. mulleus, g. lei, m, crepida, g. dæ, f.

mupl /

Mupl/mupl-eſel. Mulus, g. li, m.
mupl-dzyder. Mulio, g. lionis, maſc.
muplinne. Mula, g. læ, f.
mupl-ſadel. Clitellæ, g. larum, f. *pl. num.*
mupl/ſnupte. Os, g. oris, roſtrum, g. ſtri, n.
mupl-bandt/mupl-pſet/mupl-korf/mupl-pzange. Capiſtrum, g. ſtri, n. paſtomis proſtomis, g. midis, fiſcella, g. læ, f.
mupl-banden. Capiſtrare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* paſtomidem inducere, indere, induere, *r. dat.* ös paſtomide obducere, occludere, coërcêre, cohibere.
mupl-peire. Alapa, g. pæ, f.
mupl-ſkooter/kas-boebe. Agyrta, g. tæ; circulator, g. toris, m.
muplen. Simultates gerere contra aliquem *vel* cum aliquo: acerbo odio aliquem proſequi.
mupl-marckt. Simultas, g. tatis, f. Odium inveteratum.
mups. Mus, g. muris, ſorex, g. ricis, m.
van de mups. Murinus, ſoricinus, ſoriceus, a, um, o.
mupſen/mupſen bangen. Venari mures; mures capere *vel* captare, muribus inſidiari.
mups-keutel. Muſcerda, g. dæ, f.
mups-maeltyt. Nephalia, g. liorum, n. *pl. num.* prandium caninum.
mups-bael. Murinus, cinereus, leucophæus, a, um, o.
mupſe-balle. Muſcipula, g. læ, f,
mupſe-hondt. Murilegus, g. gi; muſio, g. onis, f.
muysken. Muſculus, g. li, m.
muys van de handt. Thenar, g. naris, n. muſculus, g. li. m Pulpa manûs.
mupſen met ſteirten. Bulbocaſtana, g. norum, *pl. num.*
mupſe-kooren. Hordeum murinum, lolium murinum.
mups-konijnghsken. Troglodytes paſſer.
mups-oore. Piloſella, g. læ, f.
mupſeneren/mupſeniſſen 't hooft hebben / neirſtelyck op pet pepſen. Imaginari, p. atus, ſ. atum, *dep. reg. accuſ.* Occupare animum ſollicitâ alicujus rei recogitatione: aliquid magno ſilentio ſecum inquirere.
mupſeniſſe in 't hooft. Imaginatio, g. onis; phantaſia, g. ſiæ, f. Sollicita rei alicujus recogitatio.
mupſteren. *Fl.* Perſcrutari, p. atus, ſ. tatum, *dep.* indagare, p. avi, ſ. atum, inquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum, *reg. accuſ.*
mupte/vogel-hups. Cavea, g. veæ, ſ. aviarium, g. rii, n.
ſich in de mupte houden. Domi ſe continere publicum vitare.
mupten/binnens mondts ſpzeken. Muſſitare, murmurare, p. avi, ſ. atum, inarticulatè & clanculùm ſecum loqui.
mupten/muptineren/mutineren. Seditionem excitare: conjuratâ ſeditione rebellare: tumultuoſa coïtione rebellionem inſtituere.
muptemaecker/rebel. Seditioſus, rixoſus, litigioſus, a, um, o. jurgiorum architectus: rixarum ſator.
mupterpe/muptinatie/muptmaeckerpe. Seditio, g. onis, f. tumultus, g. tûs, m.
mp *in dat.* mihi, *pron. ab Ego.*
mp ſelve. Mihimet: mihimet ipſi.
mp *in acc.* me, *pron. ab Ego.*
myrobalaen/mpzrhe/mpſterie *&c.* ſ. **miro-balaen.** Myrobalanus, i. mpzrhe. myrrha, æ, f. **miſterie.** myſterium, ii, n. *&c.*

N.

Nacht. Nox, g. noctis, f.
bp nacht/'s nachts. Noctu, nocte, de nocte, per noctem, nocturno tempore.
nacht ende dagh. Nocte dieque: noctu & interdiu, noctes atque dies.
op eene nacht. Nocte quadam.
't wozdt nacht. Nocteſcit, contenebraſcit: ſerum fit diei: nox appetit, nox irruit, incumbit.
tegen den nacht. Sub veſperam, ſub ſerum diei, primis noctis tenebris, appetente nocte.
tot laet in den nacht. In noctem, in multam noctem, in profundam noctem.
laet in den nacht. Concubiâ nocte: intempeſtâ nocte, noctis concubio *vel* conticinio, adultâ nocte: ſilente nocte.
nacht-bzaecke. Lucubratio, g. onis, vigilia, g. liæ, f.
nacht-bzaecken. Lucubrare, p. avi, ſ. atum.
nacht-crekel. Gryllus, g. li, m.
nacht-dief. Fur nocturnus.
nacht-doeck. Vitta nocturna.
nacht-gedzoghte. Umbræ, g. brarum, f. lemures, g. rum, m. *pl. num.*
nacht-liſken/nacht-rochsken. Subucula, interula, g. læ, f.
nacht-maet. Cœna, g. næ, f.
nacht-maere/nacht-merrie. Incubus, g. bi; ephialtes, g. tæ, m.
nacht-mugge/nacht-wozmken. Cicindela, nitedula, g. læ, lampyris, g. ridis, f.
nacht-raebe/nacht-vogel. Nycticorax, g. racis, m.
nacht-rabe/kap-dief. Lucifuga, g. gæ, m. Fur nocturnus.
nacht-rabe/die des nachts ober ſtraet loopt. Noctambulo, g. lonis, m.
nacht-upl. Noctua, g. ctuæ, f.
nacht-wacht/nacht-waecken. Vigiliæ, g. liarum, excubiæ, biarum, f. *pl. num.*

nacht-

nacht-wercken/ *&c.* ſ. **nacht-bzaecke.** Lucubratio, onis, f.
nacht-wercker/bern-ſteker. Foricarius, g. rii; coprophorus, g. ri, m.
nachts/nachtelyck Nocturnus, a, um, o.
nachtegael. Luſcinia, g. niæ: philomela, acredula, g. læ, f.
de nachtegael dienen. Latrocinari, prædari, p. atus, ſ. atum, *dep.* E rapto vivere; latrocinia exercere.
nacht-ſchade. Salanum, g. ni, n. *herba.*
nae/tot. *ad locum.* ad, verſus, *præp. reg. acc.*
nae huys gaen. Ire domum.
nae Bzuſſel gaen. Ire Bruxellas.
nae/nae dat/gelyck. Prout, quemadmodum, quantum, *adv.* ſecundùm, juxta, *præp. reg. acc.*
nae gewoonte/gelyck men gewoon is. Prout mos eſt: juxta conſuetudinem: de more: pro more.
nae mynen wenſch/gelyck ick wenſche. Optatò, *adv.* Ex animi ſententia: ex voto meo: in voto meo: ad votum.
nae mynne mepninge/gelyck ick mepne. Mea ſententia: prout opinor.
nae dat ick hoore/gelyck ick hoore. Prout audio: quantum intelligo.
nae by/omtrent. Ad, apud, ponè, circa, circiter, prope. *præp. r. acc.*
nae beſtaen. Eſſe conſanguineum: jungi alicui affinitate.
naegaen/ter herten gaen. ut: **Het gaet my nae.** Angor, affligor, crucior ob hanc rem: hoc me urit, angit, affligit, ſolicitum habet.
naebuer. *Holl.* Vicinus, g. ni, m.
naebuerſchap/*Holl.* **gebuerſchap/gebuerte.** Vicinia, æ, f.
naeder/*vel* **naerder.** Propior, proximior, g. oris, c. propius, proximius, n,
naeder wegh. Via compendioſior: viæ compendium.
naederen/*vel* **naerderen.** Appropinquare, approximare, p. avi, ſ. atum, *reg. dat.*
naederſchap/naelinckſchap. *Fl.* **naerhede.** Propinquitas, proximitas, tatis, f.
naederſchap bieden/den koop kalengieren upt recht van naederſchap. Retrahere emptionem jure proximitatis.
naederſchap bieden/inkomen. Accedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: ingredi, dior, g. greſſus, *dep. r. acc.*
nae/bykans/ *Fl.* **naelyck.** Ferè, fermè, propè, propemodum, *adv.*
nae/achter. Poſt, ponè, *prep. reg. acc. Hinc compoſita.*
naebootſen. Imitari facta *aut* dicta alterius.
naegebootſt/ſ. afbeeldigh/afgedzuckt/nevbeeldigh. Ectypus.
naebzupdloft. Repotia, g. tiorum, *pl. num.*

naeklabben. Imitando deformare.
naekomen/volgen. Sequi, p. ſecutus. *dep. reg. acc.* ſuccedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum, *reg. dat.*
naekomelingen. Poſteri, g. rorum: ſucceſſores, g. rum, m. *pl. num.*
naekomſte. Succeſſio, g. onis, f.
nae dat. Poſteà, deinde, exinde, deinceps, *adv.*
nae dat/nae adbenandt. Pro rato. ſ. **nae/nae dat.** Poſtquam.
naedel/ſchade. Damnum, g. ni; præjudicium, g. cii, n.
naedeeligh. Damnoſus, noxius, a, um, o.
naedemael. Quandoquidem, *reg. dat.*
naedencken/achterdencken. Suſpicio, g. onis, f.
naedencken hebben. Suſpicari, p. catus, ſ. catum, *dep.*
naedenken/oberpepſen. Conſiderare, penſiculare, penſitare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
naederhandt. Poſteà, *adv.*
naedifch. Bellaria, g. riorum, n. *pl. num.*
naedoen. Imitari, p. tatus, ſ. tatum, *dep. r. acc.*
naedorſt. Sitis à potu excitata.
nae-erfgenaem. Hæres ſecundus.
naefeeſte. Repotia, g. tiorum, n. *pl. num.*
naegaen/volgen. Sequi, p. ſecutus, *dep. r. acc.*
naegaen/verbolgen/op pet upt zyn. Inſequi; p. ſecutus. *dep. r. acc.* inſidiari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Inſidias tendere. *r. dat.*
ten naegandck komen. Supervenire, intervenire, p. veni, ſ. ventum, *r. dat.*
naeganger. Aſſecla, g. clæ; ſectator, g. oris, m.
naegangerſſe. Pediſſequa, g. quæ, conſectatrix, g. tricis, f.
naegeboozte. Secundæ, g. darum, f. *pl. num.*
naegedacht/naegepeps. Suſpicio, g. onis, f.
naegerecht/naegediſch. Repotia, g. tiorum, n. *pl. num.*
naegeven. Incuſare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Vitio vertere, *r. acc. rei & dat. perſ.*
naehooren. Auſcultare, p. avi, ſ. atum, *r. accuſ.* obedire, p. divi, ſ. ditum. *r. dat.*
naehop. Siſilimentum, g. ti, n.
naejaer. Annus ſeneſcens: annus extremus.
naejagen/verbolgen. Perſequi, inſequi, proſequi, p. ſecutus, *dep. r. acc.*
naejaeginge. Proſecutio, inſecutio, g. onis, f.
naelaeten/verlaeten. Relinquere, p. liqui, ſ. lictum. *r. acc.*
naelaten/achterlaeten. Omittere, p. miſi, ſ. miſſum, *reg. accuſ.*
naelaeten/ophouden. Ceſſare, avi, ſ. atum.
naeloopen/verbolgen/ ſ. **naejagen.** Perſequi, p. cutus, *dep. r. acc.*
naeloopen/dienen. Conſectari, p. ctatus, *dep.*

nae-

naeloopet / dienaer. Consectator, g. oris; assecla, g. clæ, m.

naemaecken. Imitari, p. atus, s. atum, *dep reg. acc.* assimilare, p. avi, , atum. Ad alterius formam effingere.

naemaeckſel. Imitatio, g. onis, f. ad alterius formam effictio.

naemaels. Posteà, postmodum, *adv.*

namaepen. Sicilire, p. livi, s. litum, *r. acc.*

namaepſel. Sicilimentum, g. ti, n.

naenebe. Abnepos, g. potis, m.

naenichte. Abneptis, g. tis, f.

naenoen. Pomeridianum tempus.

naeooghſt. Spicilegium, g gii, n.

naeraden/naeſlaen. Conjicere, cio, p. jeci, s. jectum, conjectare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Conjecturam facere, *r. gen.*

naerader. Conjectator, divinator, g. oris, m.

naeradinge. Conjectatio, divinatio, g. onis: conjectura, g. ræ, f.

naeraedt. Consilium præposterum.

naeroepen. Insectari aliquem à tergo verbis & clamoribus.

naeſaeten / s. naekomelinghen. Posteri, orum, m.

naeſaepen. Subserere, p. sevi, s. subsitum, *r. acc.*

naeſeggen / ſeggen 't gene dat een ander booz ſeght. Sequi verba alterius: reddere verba præeuntis.

naeſeggen/verwijten. s. naegeven. Incusare, p. avi, s. atum.

naeſegger. Obtrectator, g. oris, m.

naeſeggінge / 't naeſeggen. Obtrectatio, g. onis, f.

naeſenden. Mittere, p. misi, s. missum, *r. acc.*

naeſingen. Succinere, p. cinui, s. centum.

naeſlaen. s. naeraden. Conjectare, addivinare, p. avi, s. atum.

naeſmaeck. Sapor amarus, malus, ingratus.

dat heeft eenen quaden naeſmaeck. *prov.* Multa hinc mala sequuntur: plurima hinc nascitur difficultas.

nae pet ſmaken. Sapere, pio, p. sapivi & sapui, s. sapitum, *reg. acc. rei.* ut: **Mae ſmout ſmaken.** Sapere oleum, **na comijn ſmaken.** Sapere cuminum, *&c.*

naeſomer. Autumnus, g. ni, m. Extrema æstas.

naeſpraeke/s. achterklap. Obtrectatio, onis, f. Morsus clancularius.

naeſtaen / nae pet trachten. Prætendere, p. tendi, s. tensum; ambire, p. bivi & bii, s. bitum, *reg. acc.*

naeſtellen/achter aen ſtellen. Postponere, p. posui, s. positum, *reg. acc.*

naeſtellen/pet verbolgen. Consectari, p. tatus, s. atum, *dep. r. acc.* insidiari, p. atus, s. atum, *dep. reg. dat.*

naetaele/ s. achterklap. Obtrectatio, onis, f.

naetrachten/s. naeſtellen/pet volgen. Aucupari. Consectari, p. atus, *dep.*

naevaeren. Subsequi navigio.

naevolgh. Sequela, g. læ, f.

naevolgelijk. Imitabilis, e, g. lis, o.

naevolgen/achter aen volgen. Sequi, p. secutus, *dep.*

naevolgen/naedoen. Imitari, æmulari, p. p. atus, s. atum, *dep. r. acc.*

naevolger. Sectator, consectator, g. oris; assecla, g. clæ, masc.

naevolginge. Consectatio, g. onis, f.

naevolginge/naedoeninge. Imitatio, æmulatio, g. onis, f.

naevragen / naepet vernemen. Scisciari, perconari, p. atus, s. atum, *dep.* inquirere, p. quisivi, s. quisitum, *r. acc.*

naevragen/ achten. Curare, æstimare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

nae-wee-en. Secundæ, g. darum; hysteræ, g. rarum, deuteriæ, g. riarum, f. *pl. num.* Dolores post partum, *Prov.* **Dat zijn maer nae-wee-en daer de vroedt-vrouw geen geldt af en heeft.** Querelæ præposteræ & steriles: sero post festum, post rem judicatam contradicitur.

naewees. Proles posthuma.

naewijde. Fœnum cordum *vel* serotinum.

naewinter. Extrema hyems.

nacken/ genacken/ by komen. Propinquare, proximare, *r. dat.* accedere, p. cessi, s. cessum, *r. acc. cum Ad.*

nackinge. Appropinquatio, approximatio, g. onis, f.

naekt. Nudus, a, um, o. *r. gen. vel abl. cum A & Ad.*

naeckt maken. nudare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

naecktheyt/naecktenis. Nuditas, g. tatis, f.

naecktelijk. nude, *adv.*

naet. Sutura, commissura, g. ræ, f.

naegel. Clavus, g. vi, f.

naegel met een hooft. Clavus capitatus.

naegel met een rondt plat hooft. Clavus muscarius *vel* umbellatus.

nagel met eenen kram aen. Clavus uncinatus *vel* hamatus.

naegelen/met naegelen vaſt maeken. Clavo figere, defigere, affigere, p. fixi, fixum; *r. acc.*

eenen nagel inſlaen. Clavum figere.

naegeltjen. Clavulus, claviculus, g. li, masc.

nagelvaſt. Clavo fixus.

naegelvooz. Terebra, g. bræ, f.

naegelverwe. Color badius *vel* phœnicius.

naegelbloeme/genoffel. Caryophyllus, g. li, f.

naegelkruyt. Geum, g. gei, n. caryophyllata, g. tæ, f. *herba.*

naegelmes/naegelſweert. Secelpita, g. tæ, f. Gladius rotundo manubrio.

naegel

naegel aen de vingeren ende teenen. Unguis, g. guis, m. ungula, g. læ, f.

naegel-kozrſel. Præsegmina *vel* resegmina unguium.

naegel mage / nagel-vziendt. Consanguineus in septimo gradu.

naegel-maene. Exortus, g. tûs, m. Candidum unguis.

naegel-verwe. Onychinus color.

naegel in d'ooge. Pterygium, g. gii, n.

naelde. Acus, g. acûs, f.

naelde/hairpziem. Crinale, discriminale, g. lis, n.

naelde van een tooren. Obeliscus, g. ci, m.

naelde van een urewerck. Gnomon, g. monis, m.

naeldeken. Acicula, g. læ, f.

naelde-kerbel. Scandix, g. dicis, f. *herba.*

naem/ſoo elck heet. Nomen, g. minis, vocabulum, g. li, n. appellatio, g, onis, fœm.

eenen naem geven/noemen. Nominare, vocare, appellare, nuncupare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Nomen imponere: nomen indere, *r. dat.*

naem hebben/genoemt worden. Nominari, vocari, appellari, nuncupari, p. atus; dici, p. dictus, *pass.* Habère *vel* gerere nomen.

by naime/naemelijck Nomine, nominatim, *adv.*

naem/authoriteyt. Nomen, g. minis, n. auctoritas, g. tatis, f.

upt wiens naem doet ghy dit? Cujus auctoritate, cujus nomine, quâ auctoritate id facis? Quo authore?

upt den naem van den Pzince. Principis nomine: auctoritate Principis.

naem/vaerſchen tijtel/pzetext. Obtentus, g. tûs, m. nomen, g. minis, n. species, ciei, f.

op den naem van de deugt. Virtutis obtentu, virtutis prætextu.

naem/opſien/regaerd. Nomen, g. minis, n. causa, g. sæ, gratia, g. tiæ, f.

in den naem Gods/ in den naeme Jeſus doet doch dit. Dei nomine, Jesu nomine hoc fac: per Deum immortalem: in gratiam nominis Jesu

naem/faem/renoumee. Fama, g. mæ, existimatio, g. onis, f. nomen, g. minis, n.

goeden naem/ goede faem. Fama honesta, bona, præclara: existimatio bona: honorificum nomen.

eenen goeden naem hebben. Bene audire: famâ honoratiore coli: cum elogio recenseri. s. eenen grooten naem hebben. Florere nobilitate magni nominis.

quaeden naem. Infamia, g. miæ, f. infamia nominis: infamia existimationis: turpis existimatio.

eenen quaden naem hebben. Malè audire; infamiâ notari; ignominia notari: infamem esse.

in eenen quaden naem komen. Diffamari, infamari, p. atus, *pass.* Infamiâ notari.

vermaerden naem ende faem. Clarum nomen: claritudo nominis: celebris fama: claritas famæ.

eenen grooten naem hebben. Magnum nomen habere: celebritate nominis insignem esse: magni & celeberrimi nominis esse: præclaræ famæ & existimationis esse.

den naem van pet hebben. Audire, p. divi, s. ditum, ut: **Hy heeft den naem van gierigh / *&c.*** audit avarus; dicitur avarus, *&c.* Invenit nomen avari.

naemachtigh. Celebris, e, g. bris; nobilis, e, g. lis; nominatus, inclytus, a, um, o.

naemachtigheyt. Celebritas, nobilitas, g. tatis, f.

naemrol. Catalogus, i, m.

naemloos. Inglorius, obscurus, a, um, o.

naem/naemtjen. Pumilio, pumilo, g. onis; nanus, g. ni; pumilus, g. li, m.

naer/ s. nae. Ad, prope, *r. acc.*

naeſt. Proximè, *adv.*

de naeſte. Proximus, a, um, o.

de naeſte by den Koningh. Secundus à Rege.

naeſtkomende. Proximè futurus *vel* venturus.

naeſt-leſte. Penultimus, a, um, o.

naeſten/ *Holl.* **i. vernaderen.** Appropinquare, p. avi, s. atum.

naepen. Suere, p. sui, s sutum.

naepkozfken. Qualus, qualillus, g. li, calathus, g. thi, m.

naepelijck / dat kan genaept worden/ oft dat genaept is. Sutilis, e, g. lis, o.

naeper. Sartor, g. toris, m.

naepers-konſte. Sartoria, g. riæ, f.

naepſter. Sartrix, g. tricis, f.

naffel/ *Fl.* **naevel.** Umbilicus, g. ci, m.

nagel/ s. naegel. Clavus, vi.

naeme/ s. naem. nomen, g. minis, n.

naupt/ naut/ naut /roerende meubelen. Mancipia, g. piorum, n. *pl. num.* Res moventes: bona mobilia *vel* moventia.

levende naut/ beeſten by executie genomen. Pignore captum pecus: pigneratitium Pecus.

doode naupt/ meubelen by 's Heeren dienaer afgepaut. Capta pignore supellex: pigneratitium instrumentum.

nauptiſſatie / afpandinge by 's Heeren dienaer. Pigneratio, g. onis, f. Pignoris captio.

nauptiſſatie / als men eenigh geldt in ſequeſters handt leght Depositum pecuniæ debitæ: depositum æris apud sequestrum: cautio depositæ pecuniæ debitæ.

nautiſſatie/herkenteniſſe van ſijn handtſchrift.

schrift. Agnitio syngraphæ, agnitio cautionis pecuniariæ.

namptisseren / betalen. pendere, p. pependi, s. pensum, solvere, p. solvi, s. solutum, *r. acc.* Rem creditori solvere: debitum pendere.

namptisseren / een somme gelts staecken. Deponere, p. posui, s. positum, *reg. acc.* Pecuniam deponere, *vel* Summam pecuniæ apud sequestrum deponere, controversam pecuniam sequestro concredere.

namptisseren in handen van justitie. Adversario cavere præsenti pecuniâ apud Curiam; pecuniam apud judices deponere.

namptisseren sijnen crediteur. Creditori pignus dare: depositio pignore creditori cavêre.

eene rente namptisseren. Domino reditûs de pecuniâ cavere.

nap. Catinus, g. ni; alveus, g. vei; scyphus, g. phi, m.

naphthe. Naphtha, g. thæ, f. s. **Peeter-olie.** Tenuissimus bituminis flos.

nar. Stultus, fatuus, stolidus, a, um, o.

narrery / narrenwerck. Stultitia, g. tiæ, f. s. **Sot/sotternye.** Fatuitas, atis, f.

narcissen-bloem. Narcissus, g. si, m. *herba & flos.*

van narcissen. Narcissinus, a, um, o.

nardus. Nardus, g. di, f. nardum, g. di, n.

van nardus. Nardinus, a, um, o.

nascher / nascherheydt / nascherlijck. *Fl.* Avidus, a, um, o. Aviditas, g. tatis, f. Avide, *adv.*

nastel/nastelinck/ *Fl.* **nestel.** Ligula, g. læ, f

nat/vochtt. Humidus, uvidus, udus, madidus, a, um, o.

nattigheyt/nat / vochtigheyt. Humiditas, g. tatis, f. humor, mador, g. oris, m.

nat maecken. Madidare, humectare, rigare, irrigare, p. avi, s. atum, madefacere, cio, p. feci, s. factum, *r. acc.*

nat worden. Madefieri, fio, p. factus; humescere, madescere, *sine prat. aut. sup.*

nat zijn. Humere, p. humui; madere, p. madui, *sine sup.*

nater / water-slange. Natrix, g. tricis, f. hydrus, g. dri, masc.

naeter-wortel. Bistorta, g. tæ, f. *herba.*

natie/volck. Gens, g. gentis, natio, g. onis, f. populus, g. li, m.

nativitevt/nativitevt steller. Genethliacus, i, m. s. **Horoscope.** Horoscopus, i, m.

natuere / het binnenste beginsel van de verroeringhe ende andere werckingen in de creaturen. Natura, g. ræ, f.

natuere / die geschapen dingen. Natura, g. ræ, f. naturalia, g. lium; physica, g. corum, n. *pl. num.* Res naturales, res physicæ.

secreten der natuere oft der natuerelijcke dingen. Naturæ arcana, secreta, occulta: physicæ abdita, abstrusa.

natuere/het naturel/de natuerelijcke complexie. Naturalis affectus *vel* habitus, physica habitudo.

dzoef van natuere. Cui est melancholicus corporis affectus: cui est tristis habitudo corporis, naturâ tristis.

locht van natuere. Cui est hilarus animi habitus: cui est naturalis hilaritas: naturâ hilaris.

nature/het naturel/de natuerelijcke genegentheydt. Natura, g. ræ; indoles, g. lis, f. ingenium, g. nii, n. Animi proclivitas, naturalis animi propensio.

upt der natuer/upt natuerelijcke genegentheydt. Naturâ, suapte naturâ, suopte ingenio: suâ ipsius indole: naturæ ductu, instinctu, impulsu: instigante natura.

naturalitevt/'t recht van d'ingeborene in een landt aen eenen vreemdelinck verleent bp den Prince. Admissio peregrini in jura & privilegia indigenarum: assentio externi in jura & prærogativas civium.

naturaliseren. Peregrino jus indigenæ tribuere; peregrino & externo prærogativas indigenarum conferre.

naturalist/ondersoecker der Secreten van de geschapen dingen. Naturæ arcanorum indagator, physicarum rerum investigator.

naturalist / die de geschapen dingen beschrift. Scriptor rerum naturalium.

natuerelijck/ dat upt der natuere is oft komt. Naturalis, e, g. lis; Physicus, nativus, a, um, o.

natuerelijcken / upt de beginselen der natuere. Naturaliter, physice, *adv.* Ex naturæ legibus.

nave / *Holl.* **navel van 't radt.** Modiolus rotæ.

navel. Umbilicus, g. ci, m.

den navel van een radt. Modiolus rotæ.

navel-breuck. Eruptio umbilici.

navel-breuckigh. Exomphalus, g. li, m.

navel krupdt. Cotyledon, g. donis, m, acetabulum, g. li, n. Umbilicus Veneris.

navelwijs gheraeckt. Umbilicatus, a, um, o.

naveel/steckraepe. Napus, g. pi, m.

navigabel/dat men bezeplen kan/bezepligh. navigabilis, e, lis, o.

navigatie/ schip-vaert. Navigatio, g. onis, f.

nauw/engh/smal. Angustus, arctus, strictus, a, um, o.

nauw/sparigh. Parcus, a, um; tenax, g. acis, o

nauw/gedzongen. Angustè, arctè, *adv.*

nauw/sparighlijck. Parcè, tenaciter, *adv.*

nauwsteken / nauw staen / bpkans zijn/ luttel schillen. Parum abesse.

het stack nauw. Parum aberat.

nauw steken / nauw staen/arm zijn. Rem angustam habere: fortunam tenuem habêre, tenuioris esse fortunæ & conditionis.

't sieeckt mp heel nauw. Res mihi est angusta, fortuna mihi est contractior.

nauw besien Propiùs intueri; penitiùs & exactiùs inspicere. *r. acc.*

nauwsien/gierigh zijn/miser zijn. Nimis parcum esse; impendio parcum esse; parce, tenuiter, frugaliter vivere; nimis accuratâ frugalitatis regula sumptus metiri.

nauw sien/al te curieus zijn. Exactè nimis, & rigidè, & accuratè omnia examinare: ad amussim exigere.

nauw houden/in bedwanck houden. Arctè habere. *r. acc.*

nauwhoorigh. Acer auditu.

nauwpuntigh. Curiosus, a, um, o.

nauwelijks./ ter nauwer noodt. Vix, vixdum, ægrè, difficulter, *adv.*

nauwen/enghmaken. Arctare, *p.* avi, *s.* atum, stringere, *p.* strinxi, *s.* strictum. *r. acc.*

nauwers/ *Fl.* i. nergens. Nullibi, nusquam.

nebbe / *Holl.* **beck.** Rostrum, g. stri, n.

nebbelinck/ *Holl.* Anguilla, g. læ, f.

neck. Cervix, g. vicis, f.

necken/ *Fl.* **den neck breken.** Necare, *p.* cavi & cui, *s.* atum: occidere, *p.* cidi, *s.* cisum. *r. acc.* Vitam corpore secludere.

necker/water-duyvel. Dæmon aquaticus.

neder/nederigh/leegh. Humilis, e, g. lis: depressus, a, um, o.

nederighevt/ leeghde. Humilitas, g. tatis, f.

nederighevt van staet. Ignobilitas, obscuritas, g. tatis, f.

nederinge/delinge. Vallis, g. lis, f.

nederste. Infimus, a, um, o.

nederen. Demittere, submittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*

neder. *in compositione significat* **nederwaerts/ om leegh oft dat leegh is.** ut:

nederboogen. Inclinare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.*

Nederkamer. s. Nedersale. Cœnaculum inferius.

Nederknielen. Congeniculare. *p.* avi, *s.* atum. Genua flectere; genua ponere: procumbere in genua.

Nederroussens. Tibialia, g. lium, n. *pl. num.*

Nederdaelen. Descendere, *p.* scendi, *s.* scensum, subsidere, *p.* sedi, *s.* sessum.

Nederdzucken. Supprimere, deprimere, *p.* pressi, *s.* pressum, *r. acc.*

Nedergaen. s. Nederdaelen/afgaen. Ferri deorsum, descendere.

Nederganck. Descensus, g. sûs, m.

Nederganck der Sonne. Occasus solis; occubitus solis, *vulgo* Occidens, g. dentis, m.

nedergeboogt. Cernuus, a, um, o.

nederhelligh. Proclivis, declivis, e, g. vis; pronus, a, um, o.

Nederhof. Cors, g. cortis, f.

Nederlaege. Clades, g. dis; strages, g. gis; internecio, g. onis: jactura, g. ræ: calamitas, g. tatis, f.

de Nederlaege hebben. Vinci, *p.* victus, *pass.* succumbere, *p.* cubui, *s.* cubitum. Cladem accipere.

nederlaeten. Demittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*

nederleggen. Deponere, *p.* posui, *s.* positum. *r. acc.*

Nederleggen/dooden. s. Dooden. Mortem alicui inferre.

sich nederleggen. Prosternere, *p.* stravi, *s.* stratum, *sc.* se. Projicere se: humi se demittere.

nederliggen/sich nederleggen. Procumbere, *p.* cubui. *s.* cubitum.

nederliggen/liggen. Cubare, recubare, *p.* cubui, *s.* cubitum: jacere, *p.* jacui, *sine sup.*

Nedermaecken / vermoorden. Interficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum. *r. ac.*

nederrijsen. Prolabi, *p.* lapsus. *dep.*

Nedersaele. Cœnaculum inferius.

nedersetten. Deponere, *p.* posui, *s.* positum. *r. acc.*

nedersichtigh. Cernuus, a, um, o.

nedersien. Demittere vultum *vel* oculos: oculos humi defigere; oculos in terram conjicere.

nedersincken. Sidere, subsidere, *p.* sedi, *s.* sessum.

nederslaen/ter aerden slaen. Dejicere, *p.* jeci, *s.* jectum; prosternere, *p.* stravi, *s.* stratum, *r. acc.*

nederslaen d' oogen. s. nedersien. Submittere oculos.

nederslaen/iewers woninge nemen. Statuere sibi domicilium; sedem figere: habitationem sibi collocare.

nederslagh. Cædes, g. dis. f. homicidium, g. dii, n.

nederval. Occasus, g. sûs, m.

nedervallen. Procidere, concidere, *p.* cidi, *s.* casum.

nedervalligh. Occiduus, prociduus, a, um, o.

nederwerpen. Projicere, dejicere, cio, *p.* jeci *s.* jectum; sternere, prosternere. p. stravi, *s.* stratum, *r. acc.*

neen. Non, haud, minimè, nequaquam, *adv.*

Neeringe. *f.* neiringe. Quæstus, us, m. Lucrum, i, n. *vel.* Alimentum, i, n. Victus, us, m.

Neerstig. *f.* neirstigh. Diligens, tis, o.

Neeten/ *Holl.* Munera mittere nymphis, virginibus & puellis.

neffen/neffens / neben. Juxta, secus, *prap. r. acc.*

nefken. Nepotulus, g. li, m.

negeen/geen. Nullus. a, um. g. nullius, d. ulli, o.

Negelbloeme. Nigellastrum, g. stri, n. *flos.*

negen. Novem. *indec. pl. num.*

negendaegigh. Novemdialis, e, g. lis, o.

negenhonderr. Nongenti, æ, a, o. *pl. num.*

negenhonderste. Nongentesimus, a. um. o.

negenjaerigh. Novennis, novennalis, e, g. is, o.

negenmael. Novies, *adv.*

negenmaendigh. Novimestris, e, g. stris, o.

negenste. Nonus, a, um. o.

negenthien. Novemdecim. *indecl.*

negenthiensте. Decimus nonus, a, um, o.

negentigh. Nonagin ta. *indecl.*

negentighste. Nonagesimus, a, um, o.

negenvondigh Novecuplex, *g.* plicis; novecuplus, a, um, o.

negenmanneken. Octans, g. tantis, m. *octava pars assis.*

Negenooge. Cæcilia, g. liæ, f. Lampreta minor.

negge/ *Holl.* Mannus, g. ni: mannulus. g. li, m.

negligent/onachtsaem. Negligens, g gentis; incuriosus, a, um. o, r. *gen.* Parum sedulus; minus sollicitus.

negligent lup. Ignavus, , a, um; segnis, e, g. nis; iners, g. ertis, socors, g. cordis, o.

negligentlyck / onachtsaemelyck. Negligenter, *adv.* Per incuriam; ex incuriâ.

negligentelyk/lupelyck. Segniter, ignaviter, socorditer, *adv.*

negligentie/onachtsaemheyt. Negligentia, g. tiæ, f. neglectus, g. ûs, m.

negligentie/lupigheyt. Inertia, pigritia, tiæ. ignavia, g. viæ, f.

negligeren / verlupseren / upt lupigheydt ende onachtsaemheyd versumen. Ignaviter negligere; per ignaviam negligere: ex inertia spernere: ex neglectu contemnere, *reg. acc*

negotiant / die eenighe affairen besorght Commissarius, g. rii. m. Negotii administrator, curator, procuratot.

negotiant/coopman. Mercator, g. toris, m. Venalium negotiator.

negotiatie/'t bedienen van eenighe affairen. Negotiatio, curatio, procuratio, g. onis, f.

negotie/negotiatie/koopmanschap/traffijq. Mercatura, g. ræ, f. Mercaturæ negotiatio.

negotie/affaire. Negotium, g. tii, n.

negotieren / eenige affairen besorgen. Negotium administrare, curare, procurare.

negotieren/koopmanschap doen. *f.* Koopmanschap. Negociatio, onis, f. Mercaturam facere.

negromancije. Necromantia, g. ciæ, f. Divinatio ex mortuis *vel* per mortuos: evocatio manium ad divinationem.

negromancien. Necromantes, g, tis, m,

neire/neiringe/voedtsel/lichamelijck onderhoudt. Victus, g. ûs; cibus, g. bi, m. alimentum, nutrimentum, g, ti, n. alimonia, g. niæ, esca, g. scæ, f.

neiren/onderhouden. Alere, *p.* alui, *s.* alitum & altum: nutrire, *p.* trivi & trii, *s.* tritum, r. *acc.* Vitam sustentare; vitam tolerare.

neiren / geneiren/ neiringe doen. Exercère artem, mercaturam, *&c.*

neirigh/ geneirigh/ neirachtigh / die hem wel weet te geneiren. Quæstuosus, lucrosus, a, um, o. In victu parando sedulus.

neiringe / winst. Lucrum, g. cri, n. quæstus, proventus, g. tûs, m.

neiringe/ ambacht/ handel. Ars, g. artis, f. opificium, artificium, commercium, g. cii, n.

wat neiringh doet ghy? Quam artem exerces? quodnam est tuum opificium? unde vitam toleras?

goede neiringe hebben. Frequentes habêre emptores.

quade neiringe hebben. Raros habere emptores.

neirst ut: Is't neirst? Serione agis. 't Is neirst? Serio ago, non ludo, *&c.* Uyt nierst. Seriò, absque joco: extra jocum: ex animo.

neirst/neirstighept/blijtighept. Diligentia, vigilantia, g. tiæ; industria, g. striæ; sedulitas. g. tatis, f. studium, g. dii, opera, g. ræ, f. labor, g. oris, m.

neirstighept doen. Vigilare, advigilare *p.* avi, *s.* atum: satagere, *p.* tegi, *sine sup. r. gen.* Adhibêre diligentiam: operam dare: operam navare: laborem impendere.

alle mogelijke neirstighept doen/ sijn upterste best doen. Summam diligentiam adhibêre: omnibus viribus, nervis, industria, opera contendere; omni studio laborare: omnia conari: omnem rudentem, lapidem movêre.

neirstigh. Diligens, g. gentis: industrius, sedulus, navus, gnavus. strenuus, a, um, o.

neirs-

neirstighlijck. Diligentet, sedulò, studiosè, industrie, impigrè, gnaviter, *adv.* Summo studio: summa cura: summâ diligentiâ: summo conatu: velis remisque.

nemen. Capere, pio *p.* cepi, *s.* captum; capessere, *p.* pessivi & pessii, *s.* pessitum: sumere, *p.* sumsi, *s.* sumptum, r. *acc.*

nemen / opnemen / verstaen. ut: In goedt nemen / ten besten nemen. In bonam partem accipere, æqui bonique consulere; æquo animo ferre: benigne interpretari.

quaelijck nemen. Indignari, *p.* atus, *s.* arum. *dep.* Graviter ferre: ægrè ferre: graviter accipere.

neemachtigh. Furax, *g.* acis, o. *r. gen.*

nemer. Raptor, acceptor, g. oris, m.

neminge: Acceptio, sumptio, *g.* onis, f.

nepe. Vellicatio, g. onis, f.

nere. *f.* Neire. Victus, ûs, m. Nutrimentum, i, n.

nergens/ niewers. Nullibi, nusquam, nusquam, *adv. loci.* Nusquam locorum; nusquam *vel* nullibi gentium.

nergens om. Frustra, gratias, *adv.* Nullâ de causâ,

nergens anders om. Nullâ alia de causâ: non aliam ob causam.

nergens op passen. Non curare neque sacra neque profana: neque cœlum, neque infernum cogitare; susque deque habere omnia.

nesch-ey. Ovum sorbile, molle, liquidum.

nese/ *Fl.* neuse, Nasus, g. si, m.

nest van vogelen. Nidus, g, di, m.

nest/ vuyl slecht huysken. Sordidæ & humiles ædes.

nest van wilde dieren. Lustrum, g, stri, n.

nest van tamme dieren. Cubile, g. lis, n.

nesten/ nestellen. Nidificare, *p.* avi, *s.* atum, Nidum construere, fingere, ponere.

nesten/ broepen. Nidulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* Ovis incubare; ova in nido fovêre.

nesten/ in 't nest sitten. In nido agere; in nido degere.

nest-ey. Ovum in nido relictum.

nestvederen. Primæ avium plumæ.

nestjen. Nidulus, g. li, m.

nestel. Ligula, g. læ, f.

nestelen. Ligulis adstringere, r. *acc.*

Nestelkruydt, Alga marina.

net/ suyver. Purus, mundus, a, um, o. *Et adverbialiter,* Mundè, purè, integrè.

net/ polit/ fijntjens. Nitidus, politus, tersus, a, um, o. *Et adverbialiter.* Nitidè, polite, tersè.

net/ correct / sonder fauten. Emendatus, putus, sincerus, a, um. *Et adverbialiter.* Emendatè. purè, sincerè, tersè, ut: Net Latijn

spreken. Emendatè loqui Latinè: tersam Latinitatem loqui.

net/jupst/effen/ precijselijk. Præcise, plane, penitus, *adv.* ut: 't Js net gepast. Præcisè convenit.

netten / suyveren. Mundare, emundare, purgare, depurgare, expurgare, *p.* avi, *s.* atum: abstergere, *p.* tersi, *s.* tersum; r. *acc.*

nettigheyt. Mundities, *g.* tiei: munditia, g. tiæ: puritas, *g.* tatis, f.

net om visschen oft vogelen te vangen. Rete, g. tis. n. Rete piscarium: rete aucuparorium.

net om beesten te vangen. Cassis, *g.* cassidis. m.

netten spannen. Ponere *vel* tendere retia.

netten uptwerpen. Jacere retia in piscatum

netboebe/ netraubant. Scurra, g. ræ, m.

het net aengaende. Retiarius, a, um, o.

netkoorden. Plagæ, *g.* garum, *f. pl. num.*

netstaeck. Ames, *g.* mitis, m.

netteken. Reticulum, *g.* li, n.

netgewijse gemaeckt. Reticulatus, a, um, o.

net/'t velleken oft vliesken dat het opperste ingewant van het onderste afscheyt. Diaphragma. *g.* matis, n. Septum transversum.

net/ daer het ingewandt in light. Omentum, *g*, ti, n.

nete. Lens, *g.* lendis, f.

neetachtigh. Lentiginosus, a, um, o.

netel. Urtica, *g.* cæ, f.

netelwijsken. Urtica feminat urtica mitior, lenior.

netelmanneken. Urtica mas; urtica canina; urtica acrior, sævior.

doodenetel. Lamium, g. mii, n. Urtica innoxia, non aculeata.

stinkende netel. Urtica Herculanea, fœtida.

netelen/ met netelen steken. Urtica urere *sive* adurere, r. *acc.*

netten/ f. nat maken. Madidare, humectare, rigare, madore aspergere, irrigare, madefacere.

nettinge. Madefactio, humectatio, *g.* onis, f.

netten/ *metaph.* Potare, *p.* avi, *s.* atum. Guttura potu proluere.

netten/ suyveren. Purgare, avi, atum. *f.* Net/ suyver. Nitidus, a, um, o.

neuckel. Ruga frontis supra palpebras.

neuckelen. Corrugare frontem.

Neve in rechte afgaende linie/ soons ofte dochters sone. Nepos, g. potis, m.

Neve in syde linie / broeders oft susters sone. Nepos ex fratre *vel* sorore: fratris *vel* sororis filius, *quia nomen apud Latinos proprium non habet.*

Neven/geneven. *f.* Cosijns. Patrueles, ium,

m. *pl. num.* conſobrini, orum. m. *pl. num.* Cognati, orum, m.

nebel/ miſt. Nebula, *g.* læ, f.

nebelachtigh. Nebuloſus, nubilus, a, um, o. Nebulis plenus, nebulis obductus.

nebelachtighept. Nubilum, *g.* li, n.

nebelen/miſten. Nebulam agere; nebulam exhalare; nebulis obtenebrare, *r. acc.*

nebel-karre. ut: **Den nebel karre dzijven: met de nebel-karre verhupſen / bancke-root ſpelen.** Noctu & clanculum emigrare; cedere foro.

nebel-kraeye. Cornix varia.

neuſe. Naſus, *g.* ſi, m.

pemandt pet onder de neuſe wrijven. ſ. **verwijten.** Exprobare *vel* objicere aliquid alicui. Opprobrare alicui aliquid, exprobrationibus, opprobrationibus aliquem inceſſere.

bp den neus batten. Aliquem traducere.

eenen neus hebben. Decipi, pior, *p.* ceptus; fruſtrari, *p.* ſtratus, *ſ.* ſtratum, *paſſ.* Spe excidere.

pet in de neus hebben/ mercken. Animadvertere, *p.* verti, *ſ.* verſum; ſubodorari, *p.* ratus, *ſ.* ratum, *dep.* olfacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.*

ſijnen neus uptſteken. In publicum prodire.

neuſe-balleken / ronde tippeken voren aen de neuſe. Acrotinium, *g.* nii; ſphærium, *g.* rii, n, pyrula, *g.* læ, f.

neus-bergh. Crepido, *g.* dinis; ſpina; *g.* næ, f.

neusblaesken/ nieuwierbsken. Alæ, pinnæ, *g.* arum, f. *pl. num.*

neuskroſpel/ neusſchepdſel. Septum, diſſepimentum, *g.* ti; diaphragma, *g.* matis, n. Imbrex narium: diſcrimen narium.

neusdoek / *Fl. Holl.* **ſnuptdoeck.** Muccinum, *g.* ni; ſtrophiolum, *g.* li, n.

neuſegat. Naris, *g.* ris, f.

neusgeſwel. Ozæna; *g.* næ, f. polypus, *g.* pi, m.

neushair. Vibriſſæ, *g.* ſarum. f. vibriſſi, *g.* ſorum, m. *pl. num.*

neuspoeder / *metaph.* **neuspoeder geben.** Verberibus & pugnis tundere nares.

nieuswijs/ verſtandigh. ſ. **Cloeck/ verſtandigh.** Sagax, acis, o.

neuswijs / **die hem pet laet voorſtaen.** Naſutus, *g.* ti; ſciolus, *g.* li, m.

neuswijs/ curieus. Curioſus, a, um, o.

neuſelen / beſnuffelen. Curioſius inſpicere *vel* ſcrutari.

neuſelen/ ſuffeler. Scrutator, indagator, *g.* oris, m.

neutelen. Frivola agere.

neutelen/neutelerken. Frivolarius, *g.* rii, m. in frivolis agendis aſſiduus.

neutel manneken. Homuncio, *g.* onis; homulus, *g.* li, m.

neucken/neunetrebam/ neutelersken. Anicula curax: anus multæ ſedulitatis.

neutrael / **niet partydig.** Neutrarum partium, medius, a, um, o.

neutrael blijven oft zijn. Medium ſe gerere: in neutrius partes concedere: neutrius partibus ſe addidere: neutras partes accedere: medias partes ſequi.

neutraliteyt. Conditio media neutras ad partes accedentis: ratio & ſtatus amici communis diſſidentium partium.

nepen/ *Holl. Fl.* Hinnire, *p.* nivi, *ſ.* nitum.

nepgen/ boogen. Flectere, inflectere, *p.* flexi, *ſ.* flexum; curvare, incurvare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

boozwaerts nepgen ofte hellen. Proclinare, *p.* avi, *ſ.* atum, propendere, *p.* pendi, *ſ.* penſum.

nepgen/ de knien boogen. Flectere genua: poplites ſubmittere.

nepgen/reverentie doen gelijk de bzouwſpersoonen doen. Honoris ergo genua inflectere.

nepginge/ 't nepgen. Genuum inflexio.

nepginge. ſ. **genegenthept.** Inclinatio, onis, f. propenſio, onis, f.

Nichte / in rechte afgaende linie / des ſoons oft dochters dochter. Neptis, *g.* tis, f.

Nichte / mijns baders ſuſters dochter. Amitina, *g.* næ, f.

Nichte/ mijns baders bzoeders dochter. Patruelis, *g.* lis, f.

Nichte/ mijner moeder bzoeders oft ſuſters dochter. Conſobrina, *g.* næ f.

Nichte/mijns bzoeders oft ſuſters dochter. Neptis ex fratre *vel* ſorore.

nicken/knicken met d'oogen. ſ. **knik/knicken.** Nictare, *p.* avi, *ſ.* atum Oculis annuere.

Nie/ *Fl. Holl.* **nopt.** Numquam, *adv.*

niemandt. Nemo, *g.* minis, c. nullus, a, um. *g.* nullius, *d.* nulli, o.

niemandt dan ghy. Nemo præter te: haud quiſquam excepto te; præterquam tu nullus: extra te nemo.

niere. Ren, *g.* renis, m.

nierbedde. Renum adeps.

nierpijne. Nephritis, *g.* tidis, f.

die de nierpijne heeft. Nephriticus, a, um, o.

nierſtuck van een kalf. Lumbus vitulinus.

nieſen/ *verbum.* Sternuere, *p.* nui, *ſ.* nutum.

dickwils achter een nieſen. Sternutare, *p.* avi, *ſ.* atum.

't nieſen / *nomen.* **nieſinge.** Sternutatio, *g.* onis, f. ſternutamentum, *g.* ti, n.

nieskrupt / nieswortel. Helleborus, *g.* ri, m. helleborum, *g.* ri; veratrum, g. tri, n.

niespoeder. Pulvis ſternutatorius.

nieſpoeder geben / *metaph.* Pugno tundere nares.

niet /

niet/ *adv.* Non, nec, haud, haudquaquam.

niet/ *Nomen.* Nihil, n. *indecl.* nihilum, *g.* li. n.

om niet / ſonder reden / ſonder oorſaeck. Immerito, ſine causâ.

om niet/ te vergeefs. Fruſtrà, *adv.*

't is om niet dat gy doet. Fruſtrà laboras.

om niet/ ſonder gelt. Gratis, *adv.*

te niet doen/ upt roeden. Extinguere, *p.* tinxi, *ſ.* tinctum, *r. acc.* in nihilum redigere.

te niet doen/ afſchaffen. Abolere, *p.* lui, & levi, *ſ.* litum; abrogare, *p.* avi *ſ.* atum, *r. acc.*

te niet gaen. Perire, interire, eo, *p.* ivi, & ii, *ſ.* itum; occidere, *p.* cidi, *ſ.* caſum, in nihilum redigi: in nihilum recidere: in fumum abire.

niet alleen. Non ſolum: non tantum: non modo, *adv.*

niet eens/ i. noit. Ne ſemel quidem.

niet eens/ i. dickwils. Crebro, aliquoties, *adv.*

niet niet allen. Proſus nihil: nihil omnino.

niet te min. Nihilominus, attamen, nihilo ſecius, *adv.*

niet tegenſtaende / i. niet te min. Nihilominus.

niet tegenſtaende/ alhoewel Quamvis, *adv.*

niet tegenſtaende/ niet inſtende. *vulgò.* Non obſtante, *&c.*

niet tegenſtaende alle appellatien ende oppoſitien. Sublato quovis jure appellationis interceſſionisve.

niet dooge/ *Fl.* **deughniet.** Homo nauci, trioboli, ſemiſſis, nequam, nullius frugis.

niet wetigh. Inſcius, ignarus, a, um, o.

nieten/ *Holl.* Uxoribus & virginibus munuſcula mittere.

nieuw. Novus, a, um: recens, *g.* centis, o.

op een nieuw/ van nieuw/ op een her. Iterum; iterato, denuò, *adv.* De novo; ab integro: ab initiò.

op een nieuw beginnen. Iterare, reiterare, *p.* avi, *ſ.* atum; repetere, *p.* petivi & petii, *ſ.* petitum, *r. acc.*

nieuwachtigh. Novellus, recentulus, a. um, o.

nieuw-backen. Recens, *p.* centis, o.

nieuwelyck/ nieuwellinghs / onlanghs. Recens, recenter, nuper, nuperrime. *adverb.* Haud pridem.

nieuw-gehoude. Neogamus, *g.* mi, m. neogama, g. mæ, f.

nieuw jaers gift. Strena, *g.* næ, f. xenium, *g.* nii, n.

nieuwighept/dat noit te vooren gepleegt en is. Novitas, *g.* tatis, inſolentia, *g.* tiæ, f.

nieuwighept in ſept van Recht/ is belet van bzeedſamigh beſit. Uſurpatio, *g.* onis, f. Uſucapionis interpellatio; poſſeſſionis interturbatio.

Nieuw-mane. Noviluunium, *g.* nii, n.

Nieuws/ nieuwe tydinge. Nuntium, *g.* tii,

nuntia, *g.* tiorum, n. *pl. num.* Novæ rei nuntia

daer is Nieuws gekomen. Res novæ nuntiantur: nuntii afferuntur, apportantur.

nieuwsgierigh. Rerum novarum cupidus.

nieuwsgierighept. Rerum novarum cupiditas.

nijd/ nijdighept/ haet. Invidia, *g.* diæ; invidentia, *g.* tiæ, f. odium, *g.* dii, n. livor, *g.* voris, m.

nijdigh. Invidus, invidioſus, lividus, a, um, o. invidiâ ardens.

nydigaert. Invidus, *g.* di, *r. gen. vel dat.* malevolus, *g.* li, m.

nijdnagel. Reduvia, redivia, *g.* viæ, f. paranychia, *g.* chiæ, f.

nijgen. ſ. **nepgen.** Inclinare, avi, atum; inflectere, flexi, flexum.

nijpen. Vellicare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum, *r. acc.* Summis digitis comprimere: unguibus pungere, *r. acc.*

nijptange/ *Fl.* **trecktange.** Forfex, *g.* ficis: vollella, *g.* læ. f.

nijpvleeſch/ *Fl.* **i. nijdnagel.** Paranychia, æ, f.

Nimfe/een ſoorte van Goddinnen by de Heydenen. Nympha, *g.* phæ, f.

nimfe/ jonge dochter. Nympha *g.* phæ, f.

waternimfen. Najades, *g.* jadum: Nereides, *g.* reidum, f. *pl. num.*

berg-nimfen. Oreades, *g.* readum, f. *pl. num.* Napææ, *g.* æarum, f. *pl. num.*

boſch nimfen. Dryades, Hamadryades, *g.* dryadum, f. *pl. num.*

nimmermeer. nunquam, *adv.*

nobel/ heerelyck. Egregius, generoſus, a, um, o.

nobel/ liberael. Liberalis, e, *g.* lis: largus, munificus, a, um, o.

nobiliteren/ Edel maecken. nobilitare, avi, atum. ſ. **Edel.** Nobilis, e, is, o.

nobis-nat/ nobis-kroegh. Orcus, g. ci, m. Antrum Plutonium.

noch meer/ daerenboven. Adhuc, inſuper, etiamnum, *adv.*

noch/ niet. nec, neque, *conj.* (que.

tot noch toe. Hactenus, uſque adhuc, hucuſ-

noch eens. Iterum, denuò, *adv.*

noch d'een/ noch d'ander. neuter, tra, trum, *g.* neutrius; *d.* neutri, o.

noch niet. nondum, necdum, *adv.*

nochtans. Tamen, attamen, verum tamen, atqui, nihilominus, *adv.*

noch hier/ noch daer. nullibi, nuſquam, *r. gen.* locorum.

nocke/ *Holl.* **ruggraet.** Spina dorſi.

nocke/ *Holl.* **den hiel.** Singultus, *g.* tûs, m.

nocke/'t kerfken achter in den pijl. Crena, *g.* næ: inciſura, *g.* ræ, f.

noemen / eenen naem geben. nominare, nuncupare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Nomen imponere, nomen indere. *r. dat.*

noemen/bp synen naem noemen. Compellare aliquem nomine proprio.
noemen/nomineren/tot iet verkiesen. Designare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
Noen / den noentyt. Meridies, *g.* diei, m.
Noen-maele. Prandium, *g.* dii, n.
Noen-maelhouden. Prandêre, *p.* prandi, *s.* pransum, unde *part.* pransus.
Noen-slaepken. Meridiatio, *g.* onis, f.
een Noen-slaepken houden. Meridiari, *p.* atus, *dep.*
nomber/getal. Numerus, *g.* ri, m.
None / nae d'usance van Romen dry uren voor middagh. Nona, *g.* næ, f. Diei noctisve hora nona.
Nonne/klooster-vrouwe: Virgo sacra. Deo sacra; Deo consecrata: Monialis: quæ Juris consulto Joh. Bapt. Hodierno dicitur *Filia Monachata.*
Nonnen-klooster. Parthenon, *g.* nonis, m. Parthenium cœnobium: virginum cœnobium.
noodt/noodtsaecke/noodtdwank/noodtwendigheyt. Necessitas, *g.* tatis: necessitudo, *g.* dinis, f.
van noode. ut: 't Is van noode. Oportet, necesse est: opus est; necessarium est: operæ prætium est. 't En is niet van noode/'t sy onnodigh/'t is noodeloos. Haud opus est: haud necesse est: supervacaneum est.
van noode hebben. Necesse, necessum, opus habere. *r, acc.*
noodt en heeft geen wet. Necessitas durum est telum: necessitas non est alligata legibus: necessitati non est posita lex.
in noodt zyn/in perijckel zyn. Periclitari, *p.* tatus, *s.* tatum, *dep.* In periculo *vel* discrimine constitutum esse.
in noot zyn / in anghst zyn. Angustiari, *p.* atus, *s.* atum, *d.* In angustiâ vexari.
noodt van de natuere. Urgentis alvi necessitas.
noodt hebben / rack hebben. Alvo urgeri.
noodt/behoeftigheyt. *s.* armoedt. Indigentia, *g.* tiæ; inopia, *g.* piæ, penuria, *g.* riæ; egestas, *g.* statis, f. Paupertas, *g.* tatis, f.
in noodt zyn / gebreck hebben / armoede lyden. Laborare inopiâ *vel* penuriâ: præmi egestate & indigentiâ. *s.* Arm zyn. Egere, indigere, *p.* gui: inopem esse: pauperem esse.
noodelyck / noodigh / noodwendigh. Necessarius, a, um, o.
noodeloos. Vanus, supervacaneus, a, um, o.
noodigen / praemen / dwingen. Cogere, *p.* coëgi, *s.* coactum: urgere, *p.* ursi, *s.* ursum: compellere, *p.* compuli, *s.* compulsum: adigere, *g.* adegi, *s.* adactum, *r. acc.*
noot-druft / lyfs onderhoudt. Victus, *g.* ûs, m. Victûs necessaria: naturæ necessaria: ad victum requisita.

noodt lodt. ut: 't Is een verdicht noodtlot. est fatum ementitum.
noodtsaeckelyck. Necessariè, necessariò, *adv.* Necessitate cogente.
noodtweire/noodtsaeckelycke verweiringe. Defensio necessaria.
noordt. *s.* nozdt. Septentrio, *g.* onis, m.
noose/*Fl.* Noxa, *g.* xæ, f. damnum, *g.* ni. malum. *g.* li, n.
noose/*Fl.* gekyf. Rixa, *g.* æ, lis, *g.* litis, f. litigium, *g.* gii, n.
noosen/*Fl.* beschadigen. Nocêre, *p.* nocui, *s.* nocitum, *r. dat.*
noosel/schuldigh. Noxius, reus, a, um, o.
noost. *Holl.* Nodus *sive* tuber arboris.
nope. Punctus, *g.* tûs, m. punctio, *g.* onis, f.
nopen. Pungere, *p.* pupugi, *s.* punctum; stimulare, *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.*
nopende/dwingende. Urgens, *g.* gentis, o.
nopende/aengaende. Quantum ad: quod ad: quoad: pertinet ad: quod spectat ad.
nopende de rest. De reliquo: quod ad reliquum.
nopende myn advys. Si mea quæritur sententia: quod ad meum sensum attinet.
nooppser. Stimulus, *g.* li m.
noope. Villus, *g.* li: floccus, *g.* ci, m, tomentum, *g.* ti, m.
nopachtigh nappigh. Villosus, a, um, o.
noppen/de noppen uptrecken. Villos, floccos, tomenta detrahere.
nozck/nozckachtigh. Contumax, pervicax *g.* cacis: cervicosus, durus, præfractus, a, um, o.
nozck. Pervicaciter, pertinaciter. *adv.*
nozckheyt. Contumacia, pervicacia, *g.* ciæ f.
nozdt/noozden/'t geweste van middernacht. Septentrio, *g.* onis: aparctias, *g.* ætis: boreas, *g.* reæ. m.
nozdachtigh / nozdelyck / nozdigh / nozdisch Septentrionalis, borealis, e, *g.* lis. arcticus, arctous, a, um, o.
nozdt-asse. Polus arcticus.
nozdenwint. Aquilo, *g.* onis, m.
nozdtoostenwindt. Cæcias, *g.* ciæ: hellespontias, *g.* tiæ, m.
nozdt-westenwindt. Caurus, *g.* ri: argestes *vel* argesta, *g.* stæ, m.
Noozdtzee. Mare Germanicum.
noozdtsteen. Magnes, *g.* netis, m.
notabel/wiert om t'onthouden. Insignis, *g.* nis; notabilis, e, *g.* lis, o. Memoratu dignus: res non levis momenti.
notabel/treffelyck. Eximius, a, um: præstans *g.* tantis: excellens, *g.* lentis, o.
notabel/eerelyck. Honoratus, honorandus, venerandus, a, um, o.

notabelyck. Insigniter, magnopere, maximopere. *adv.* Non leviter; non mediocriter.
Notaris. Libello, tabellio, *g.* onis, m. *vulgò* Notarius, *g.* rii, m.
Notarialyck. Interventu tabellionis: instrumento publico libellionis.
Notariaet schap. Libellionis munus: *vulgò* Notariatus, *g.* tûs, m.
note/bruyck van den notenboom. Nux, nucis, f.
noten/van de note. Nuceus, a, um, o.
note van eene booge. Uncus, *g.* ci: astragalus, *g.* li, m.
note van eene kolomne. Epistylium, *g.* lii, n.
note/balcksteen. Mutulus, *g.* li, m. proceres, *g.* rum, m. *pl. num.*
noteblocmen. Nucamenta, *g.* torum, n. *plur. num.*
noteholster. Culeolus, *g.* li, n.
noteboom. Nux, *g.* nucis, f.
noteboschy. Nucetum, *g.* ti, n.
note muscaet. Nux myristica.
notjen. Nucula, *g.* læ, f.
note in 't musieck. Nota, *g.* tæ, f.
note/aentekeninge/uptlegginge. Explicatio, annotatio, animadversio, *g.* onis, f. commentarius, *g.* rii, m.
note / teecken/marck. Signum, *g.* ni, n. tessera, æ, f.
notereen/onthouden/in memorie houden/gaedeslaen. Advertere, animadvertere, *p.* verti, *s.* versum; observare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*
notereen / overleggen. Considerare, *p.* avi, *s.* atum; expendere, *p.* pendi, *s.* pensum, *r. acc.*
notereen / met een marcq oft teecken afteecknen. Adscribere notam, *r. dat. vel acc. cum Ad.*
noticie/kennisse / wetenschap. Notitia, peritia, g. tiæ; notio, cognitio, g. onis, f.
notitie van iet hebben. Meminisse, memini, *defectiv.* recordari, *p.* datus, *s.* datum, *dep. reg. gen. vel acc. vel abl. cum De.* Reminisci, *sin. præt. r. gen. vel acc.* Rei alicujus notitiam, scientiam habêre: rem aliquam compertam habêre.
notitie van iet houden / opschryven. Referre in tabulas: rationibus adscribere.
notitie van iet houden/onthouden. Memoriâ retinere: memoriæ infigere.
notitie/kennisse/gemeynschap. Familiaritas, g, tatis; conversatio, conjunctio, onis; consuetudo, g. dinis, f, usus, g. usus. m.
ick en hebbe daer geen notitie aen. Nulla mihi cum illo intercedit familiaritas.
notificeren/kennelyck maken. Significare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc. res & dat. pers.*

notoir/kennelyck. Notus, manifestus, apertus, a, um; evidens, g. dentis, o.
notoirelyck. Manifeste, evidenter, *adv.*
notoiretept. Evidentia, tiæ, f. Publica notitia.
novitie/leerjongen. Novitius, g. tii, tyro, g. ronis, m.
novitie in de Religie. Religiosus novitius, religiosæ disciplinæ novitius; instituti religiosi tyro.
novitie zyn. Novitium agere, tyronem esse, in tyrocinio exercêri.
noviciaet in de Religie/'t leeren om Religieux te zyn. Religiosæ vitæ tyrocinium; religiosi tyrocinii palæstra.
noviciaet/'t huys daer de novitien woonen. Novitiorum domus; Religiosorum tyronum ædes, domicilium, sedes.
nu/nouw. Jam, modo, nunc, *adv.*
nu d'een nu d'ander / overhandt. Alternatim, vicissim, *adv.*
nu eerst. Jam modò; jam primùm; nunc primùm stracks / terstondt. Confestim, statim, jam nunc, *adv.*
nu ter tyd. Hoc tempore, hac ætate.
nu voortaen. Posthæc, porro, *adv.* Imposterum.
nuchtre / nuchten / nuchtens/ *Fl. Holl.* voor noen. Manè, *adv.* matutino *vel* antemeridiano tempore.
morgen nuchten/ *Fl.* Cras manè.
nuchter / die noch niet gegeten en heeft. Jejunus, a, um, o.
nuchter/niet droncken. Sobrius, a, um, o.
nuchterheyt. Sobrietas, g. tatis, f.
neusch/schreef. Obliquus, transversus, a, um, o.
neuschelyck/schreef. Oblique, transversim, *adv.*
nuf. *s.* nufken. Nasutulus, sciolus, a, um, o.
nul/van geender weirden. Irritus, castus, a, um, inanis, e, g. nis, o.
nulheyt/nuttigheyt. Vitium, g. tii, n. Irritæ actionis vitium; vitiosæ actionis defectus.
nut/nutbaer/nuttelyck/nuttigh. Utilis, conducibilis, e, g. lis; fructuosus commodus, compendiosus, a, um, ; expediens, g. dientis, o.
't gemeyn nut. Bonum publicum.
nut zyn/profytelyck zyn. Prodesse, prosum, *p.* profui, conferre, fero, *p.* contuli. *s.* collatum, conducere, *p.* duxi, *s.* ductum, expedire, *p.* divi, *s.* ditum, *r. dat. pers. vel acc. cum Ad.* Emolumento esse: re esse: conducibile esse. *r. dat.*
nutbaerheyt. Utilitas, tatis, f. commodum, g. di: emolumentum, g. ti; compendium, g. dii: lucrum, g. cri, n. quæstus, g. stûs, m. *s.* profyt. Profectus, g. ûs, m.
nuttelycken. Utiliter, fructuosè, *adv.*
nutten/nuttigh en / gebruycken. Uti, *p.*

usus; frui, *p.* fruitus. *dep. r. abl.*
nutten/innemen/eten. Vesci, *dep. sm. præt. aut sup. r. abl.* lumere, *p.* sumpsi, *s.* sumptum. *r. acc.*

O

O! *Nota admirantis, exclamantis, detestantis, laudantis, irridentis, comminantis, &c.*
O wat een vraeven keetle is dit! O virum egregium! ô virum eximium!
O wat quaet menschen! O scelestum! ô facinorosum!
obedient/gehoorsaem. Obediens, *g.* dentis, obsequens, g. quentis; obtemptans, obsecundans, *g.* antis; moriger *vel* morigerus, a, um, o.
obedientelijck / gehoorsaemlijck. Obedienter, obsequenter; obtemperanter, morigere, *adv.*
obedientie / gehoorsaemheyt. Obedientia, obsequentia, *g.* tiæ; obtemperatio g. onis, f. obsequium, g. quii. n.
obedientie/brief van den Overste in een Cloester aen een ander Cloester. Commeatus. g. tûs, m. Syngraphus commeatûs.
obedientie/bevel van den Overste. Jussum, g. si, mandatum, g. ti, n.
obedieren/gehoorsaem zijn. Obedire, *p.* divi, *s.* ditum: parere, *p.* parui. *sin sup.* obsequi, *p.* secutus, *dep.* obtemperare, *p.* avi, *s.* atum; morem gerere, morigerum esse, *r. acc.*
obelisck/colomne. Obeliscus, *g.* ci, m.
object/'t gene dat men siet/ofte hoort/ gevoelt. Objectum, g. cti, n.
objectie/tegen redene. Objectio, oppositio, g. onis, f. objecta, g. ctorum, n. *pl. num.* Argumentum in contrarium.
objicieren/tegen seggen. Objicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum: opponere. *s.* sui, *s.* positum. *r. acc. rei & dat pers.*
objiceren / verwijten/ op sijn broot hangen. Objicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum: exprobrare, *p.* avi, *s.* atum. Probro dare *vel* vertere: crimini *aut* vitio dare. *r. acc. rei & dat. pers.*
oblatie / offerhande. Donarium, g. rii, donum g. ni: munus, *g.* neris, n.
obligatie/ plicht / verbintenisse/schuldt. Obligatio, debitio, *g.* onis. f.
obligatie hebben/verobligeert zijn. Alterî beneficii nomine obstrictum & devinctum esse.
in obligatie ballen/sich verobligeren aen een anderen. Obligationem contrahere: obligationem inire: obstringere se alicui.

in obligatie trecken / eenen anderen aen sich verobligeren. Beneficio sibi obstringere aliquem: officio sibi devincire aliquem.
Obligatie / handtschrift. Syngrapha, g. phæ p. chirographum, g. phi, n. Cautionis scriptum: cautionis syngraphum: obligatio scripto concepta.
oblije. Crustulum, g. li: laganus, g. ni, n.
obline/ouwl. Obelia, g. liæ, f.
oblijebacker. Lagnarius, g. rii, m.
obscur. *s.* Doncker. Caliginosus, obscurus, a, um, o.
observeren / onderhouden / achtervolgen ut: Een wet observeren. Observare legem: custodire legem: parere legi.
observeren/gaede slaen/letten op iet. Animadvertere, *p.* verti, *s.* versum: observare, *p.* avi, *s.* vatum. *r. acc.*
obstakel/ belet. Obstaculum, g. li: impedimentum, *g.* ti, n. obex, g. obicis, m.
obstinaet/ hartneckigh/stijffsinnig/ halsstarrigh. Pertinax, pervicax, g. cacis: obstinatus, obstirmatus, præfractus, cervicosus, capitosus, a, um, o.
obstinaet blijven. Animum obstinare: animum obstirmare.
obstinaetheyt. Pertinacia, pervicacia, g. ciæ; obstinatio, g. onis. f.
obstructie / verstoppinge/ verstoptheydt in 't lichaem. Obstructio, intercluso, g. onis, f.
obtineren/ verkrijgen. Obtinere, *p.* tinui, *s.* tentum; impetrare, *p.* avi, *s.* atum: assequi, consequi, *p.* secutus. *dep. r. acc.*
obtinue/verkrijginge. Obtentio, adeptio, impetratio g. onis, f.
obvieren/ tegen zijn. Occurrere, *p.* curri, *s.* cursum, *r. dat.*
eenigh quaet obvieren / beletten. Impendens malum occupare, præoccupare, imminenti malo occurrere, obviare.
occasie/ gelegentheyt/ middel. Occasio, g. onis: facultas, commoditas, opportunitas, g. tatis, f.
d'occasie waernemen. Oblatam occasionem arripere, capessere.
als de occasie presenteert. Ex occasione: data occasione: per occasionem: oblata opportunitate.
occasie/oorsaecke tot iet, Occasio, g. onis: ansa, g. æ: materia, g. riæ, f.
occasie geven. Occasionem præbere: argumentum subjicere: ansam objicere, offerre, *r. dat.*
occident/nederganck der Sonne/Westen. Occidens, g. dentis: occasus, g. sûs, m.
occidentael/van het Westquartier. Occidentalis, e, *g.* lis, o.
occulteren / verbergen. Abscondere, *p.* scondi

scondi, *s.* sconsum, occultare, celare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
occupatie/belet/negotie. Occupatio, g. onis, f. negotium, g. tii, onus, *g.* neris, n.
occupatie/ onrechtveerdig besit. Usurpatio, g. onis, f. Iniqua occupatio.
occuperen/plaets beslaen. Occupare, *p.* avi, *s.* atum; implêre, *p.* plevi, *s.* pletum, *r. acc.*
occuperen/in 't werck houden. Occupare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* occupatum habere: occupationibus exercere.
occuperen / tegen recht innemen ende besitten. Usurpare, occupare, *p.* avi, *s.* atum. *reg. acc.* Contra jus possidêre.
sich occuperen. Occupare se; occupationibus se exercere: occuptum agere.
occurrentie/ gebal. Casus, g. sûs, m. fors, g. sortis, fortuna, g. næ, f. Casus fortuitus.
in verschepden occurentien. Variis locis & temporibus.
occurreren/ voorvallen. Occurrere, *p.* curri, *s.* cursum; evenire, *p.* veni, *s.* ventum: accidere, *p.* cidi, *sine sup.*
Oceaen/ Zee. Oceanus, g. ni, m.
och! o! ah? heu! eheu! væ! *interj.*
ochermen! Eheu! Heu miserum!
och hoe/ ô quàm!
och jae. Utique.
och of! Utinam! ô si, *reg. conj.*
Ocker. Ochra, g. iæ, f.
ockfael/ *s.* hooghsael. Cella chori sublimior.
ockfel. Axilla, ala, g. æ.
't haer dat onder d' ockselen is. Pili subalares.
ockselstanck. Hircus g. ci, m. Virus alarum.
ocks-hooft. Dolium, g. lii, n.
octave/ den achsten na de feest. Octava, g. væ, f.
october/ maendt. October, g. bris, m.
octroy/toelatinge/het toelaten op eenigh versoeck. Concessus, *g.* sûs, m. facultas, potestas, g. tatis; venia, g. niæ; cessio, g. onis, f. indultum, g. ti, n.
octroyeren/ toelaten. Concedere, *p.* cessi, *s.* cessum, permittere, *p.* misi, *s.* missum; indulgêre, *p.* dulsi, *s.* dultum: impertiri, *p.* pertitus, *dep.* & impertire, *p.* tivi, *s.* titum, *r. acc. rei & dat. pers.*
odieus/ gehaetigh. Odiosus, a, um, o.
oeffenen. Exercêre, *p.* cui, *s.* citum, colere, excolere, *p.* colui, *s.* cultum; tractare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Versari in aliquâ re.
oeffeninge. Exercitium, g. tii, studium, g. dii, n. exercitatio, g. onis, f. usus, g. ûs, m.
oeft/fruyt/alderhande boomgewas. Poma, g. morum, n. *pl. num.* fructus, g. ctuum, m. *pl. num.*
rijp oeft. Poma matura.
spaep oeft. Poma serotina.
byorgh oeft. Fructus præcoci,

oeft dat af valt. Poma cadiva.
oeft dat schellen heeft. Nuces, g. cum, f. *pl. num.*
oefthof. Pomarium, g. rii, n.
oefthoeder. Pomarius, g. rii, m.
oefthooper. Pomarius, g. rii, m.
oester. Ostrea, g. træ, f. ostreum, g. strei, n.
zeeoester. Ostreum marinum.
laeckoester. Ostreum lacustre.
rivieroester. Ostreum fluviatile.
oesterplaets. Ostrearia, g. riæ, f.
oester wijs gemaeckt. Ostreatus, a, um, o.
oesters/ van oesters. Ostrearius, a, um, o.
oever. Litus, g. littoris, n. acta, g. ctæ, ripa, g. pæ. f.
of. Num, an, *adv.* si, *conj.*
of/ *Holl. Fl.* i. af. De, a, ab.
offenseren / eene foute doen. Offendere, *p.* fendi, *s.* fensum; delinquere, *p.* liqui, *s.* lictum; peccare, *p.* avi, *s.* atum.
offenseren/ yemandt te onvreden maken/ storen. Offendere, *p.* fendi, *s.* fensum; lædere, *p.* læsi, *s.* læsum, *reg. acc.* damnum *vel* detrimentum inferre, *r. dat.*
offensie/faute. Culpa, g. pæ: noxa, g. xæ, f. delictum; peccatum. g. ti, n.
offensie/ stoorenis. Offensa, g. sæ, f.
offensie/ schade. Læsio, g. onis, f. damnum, g. ni; incommodum, g. di, n.
offensif / dat de schade opbrenght. Infestus, noxius, a, um, o.
offensive oorloge. Bellum offensivum.
offensivelijck oorlogen. Propulsare vim illatam.
offensivelijck. Hostiliter, offensivè, *adv.*
offer/ 't gene datmen offert of geeft. Oblatio. g. onis, f. donarium, g. rii, n.
offer/ offerhande/ *s.* Sacrificie. Sacrificium, g. cii, n. immolatio, g. onis, f.
offeren. Offerre, offero, *p.* obtuli, *s.* oblatum, largiri, *p.* gitus, *dep. r. acc.*
offerkiste. Gazophylacium, g. cii, n.
offerpennick. Stips, g. stipis, f.
officie/ampt/last/bewint. Officium, g. cii: munus, g. neris, n, munia, g. niorum, n. *pl. num.* partes, g. tium, f. *pl. num.* provincia, g. ciæ. Sparta, g. tæ, f.
't is u officie. Tui officii est: tui muneris est: tuum est: tuæ partes sunt: tuarum est partium: ad te pertinet.
sijn officie bedienen. Fungi officio *vel* munere: obire *vel* exsequi munus suum, obire munia sua.
officier/ die eenigh officie bedient. Muneris administer, *vel* administrator: muneri præfectus.
Officier / rechter. Prætor, g. oris: judex, g. dicis, m.

officier/ ſtadts dienaer. Lictor, g. oris, m.
officien van den hove. Officia Palatina, n. *pl. num.*
oft. Vel, aut, ſive, ſeu, *adv.*
oir/ kindt/ erfgenaem. Soboles, g. lis, f. hæres, g. redis, c.
oirbore/ *&c.* ſ. **oyboir.** Commodum, g. i, n.
oirkond/ wettige ende volkomene getuygeniſſe. Teſtimonium ampliſſimum.
oirkonde/ getuyge. Teſtis ampliſſimus.
oirkonde / wetenſchap. Notitia certa; notitia prima, notitia ab ipsâ origine veritatis petita.
oirconden. Teſtari, *p.* atus, *ſ.* atum: profiteri, *p.* profeſſus, *dep.* notificare, *p.* avi, *ſ.* atum.
okeler/ *Fl.* **noteboom.** Nux, g. nucis, f.
oker. Ochra, g. ræ, f.
okerbleeck/ okergeil. Sil, g. ſilis, n.
okernote. Juglans, g. glandis, f.
oleanderboom. Nerium, g. rii, rhododendrum, g. dri, n, rhododaphne, g. nes, f. Herba Sabina; Oleander, dri, m.
olie. Oleum, g. lei, n.
olie van olyven. Olivum, g. vi, n. Oleum olivarum; olivæ oleum.
olie van ſuere olyven. Oleum omphacinum, acerbum, æſtivum.
olie van onrype olyven. Oleum drupæ: olivæ drupæ oleum.
olie van ſeer rype olyven. Oleum maturum.
olie van noten. Oleum nuceum, caryinum.
olie om t'eten. Oleum cibarium.
olie om mede te ſmeiren. Oleum unguentanum.
olie van baeyen. Oleum laurinum.
olie van perk. Piſſelæum, g. læi, n.
olie van kempſaet. Oleum cannabinum.
olie van lynſaet. Oleum lineum.
olie van lelien. Oleum liliacinum.
olie van roſen Oleum rhodinum.
oliachtigh / van olie. Oleaceus, oleoſus, a, um, o.
oliekruyck/ oliepot. Lecythus, g. thi, m.
oliemeulen. Olearia, g. ria, f. *vel* olearis mola.
olieperſſe. Trapetus, g. ti; trapes, g. petis, m.
olieboeck. Libum oleatum.
oliedroeſſem/ dun. Amurca, g. cæ, f.
oliedroeſſem/ dick. Fæces, g. cium, f. *pl. num.*
olieſlager/ olie verkooper. Olearius, rii, m.
olieſteen/ wetſteen/ die met olie moet geſtreken worden. Cos olearia.
olie verwe. Oleatum, g. ti, n.
olyf/ olyve. Oliva, g. væ. f.
van olyven. Oleaceus, oleaginus, oleagineus, a, um, o.
olyfboom. Olea, g. leæ, f.

wilden olyfboom. Oleaſter, g. ſtri, m.
olyfnydt. Oleitas, olivitas, g. tatis, f.
olyven plucken. Olivare, *p.* avi, *ſ.* atum. Oleitatem facere.
olivaſter/ coleur treckende op olyven. Olivarius color: olivæ color: olivæ pallor.
olyf-boſch/ olivière. Olivetum, g. ti, n.
olyf-ſteen. Nucleus olivæ.
olyve die in haer eygen olie oft in den pekel ſweimt. Colombas, g. badis, f.
compoſitie / van rype olyven met ſout/ beneckel/ leutſck/ ende moſt. Sampſa, g. ſæ, f.
compoſitie / van rype olyven met ſout / beneckel / ſentiſck ende olie. Epityron, g. ri, n.
t' Heyligh Olyſſel. Sacrum Chriſma.
olm/ olmboom. Ulmus, g. mi, f.
olmenboſch. Ulmetum, g. ti: ulmarium, g. rii, n.
olmen/ van olm. Ulmeus, a, um, o.
om. *Cauſalis particula.* ob, propter, *prap. reg. accuſ.*
omdat/ om dies wille dat. Eò quod, propter eâ quod, *r. conj.* quandoquidem, *r. indicat. & conj.* quia, *r. indicat.*
om niet/ ſonder reden/ & te vergeefs. Fruſtrà, gratis, nequidquam, *adv.*
om niet/ ſonder betalinge. Gratuitò, *adv.*
om Godts wille. Propter Deum.
om. *Particula finalis.* Ad, *r. acc.*
om te timmeren. Ad ædificandum.
om te leeren. Ad diſcendum: diſcendi causâ.
om/ rondt-om. Circum, *r. acc.*
om ende om. Circumcircâ, *adv.*
de windt is om. Ventus mutavit: ventus aliunde ſpirat.
omhoogh. Surſum, *adv.*
om leegh. Deorſum, *adv.*
om. *In compoſitione.*
ombinden. Circumligare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ombolwerken. Circumvallare, *p.* avi, *ſ.* atum. Cingere vallo. *r. acc.*
omboogen. Reflectere, inflectere, *p.* flexi, *ſ.* flexum: introrquêre, *p.* torſi, *ſ.* tortum, precurvare *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*
ombzengen/ dooden/ vermoorden. Occidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum, *r. acc.* **ſ. dooden.** Interficere, *p.* feci, *ſ.* fectum. Necare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ombzengen/ verquiſten. Prodigere, *p.* prodegi, *ſine ſup. r. acc.* **ſ. Verquiſten.** Diſſipare, *p.* avi. *ſ.* atum. Conſumere, *p.* ſumſi, *ſ.* ſumtum. *r. acc.*
omcingelen. Cingere, circumcingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum: circumdare, *p.* dedi, *ſ.* datum, *r. acc.*
omkleedt. Amiculum; g. li, n.

omkomen/ bergaen. Occumbere, *p.* cubui, *ſ.* cubitum: cadere, cecidi, *ſ.* caſum, perire, interire, eo, ivi *vel* ii, *ſ.* itum.
omkoopen / met geldt corrompereen. Corrumpere donis: pervertere pecuniis; auro corrumpere: auro in partes ſuas attrahere, *r. acc.*
omkrabben. Circumſcalpere, *p.* ſcalpſi, *ſ.* ſcalptum; circumfricare, *p.* fricui, *ſ.* frictum, *r. acc.*
omkrommen/ ſ. omboogen. Circumflectere, *p.* flexi, *ſ.* flexum, recurvare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
omkruppen. Circumrepere, *p.* repſi, *ſ.* reptum. *r. acc.*
omdeylen. Diſtribuere, *p.* bui, *ſ.* butum, *r. acc.*
omdoen/ ſ. omcingelen. Circumcingere.
ſich om doen / pelgers na vernemen. Diſpicere, cio, *p.* ſpexi, *ſ.* ſpectum; inquirere, perquirere, diſquirere, *p.* quiſivi, *ſ.* quiſitum: inveſtigare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
omdzaepen. Vertere, circumvertere, invertere, *p.* verti, *ſ.* verſum: torquère, contorquere, intorquere, *p.* torſi, *ſ.* torſum; circumgyrare, circumrotare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
omdzaeyinge. Circumgyratio, circumrotatio, *g.* onis, f.
omdzagen. Circumferre, fero, *p.* tuli, *ſ.* latum: circumgeſtare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
omdzaginge. Circumlatio, circumgeſtatio, onis, f.
omdzyben. Circumagere, *p.* egi, *ſ.* actum, *r. acc.*
omdzincken. In orbem bibere.
omgaen/ rondtsom gaen. Circuire, circuo, *p.* circuivi, *ſ.* circuitum: circumire, circumeo, *p.* circumivi, *ſ.* circumitum,
omgaen / van achter omgaen. Circuire à tergo, retrò.
omgaen / van voren omgaen. Circumire à fronte.
omgaen met pet/ met pet handelen. Verſari in realiquâ: rem quampiam exercere.
met koopmanſchap omgaen. Negotiari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Exercère commercia.
omgaen/ met pemant hanteren ende verkeeren. Verſari *vel* converſari cum aliquo: actitare frequentius cum aliquo: ut alicujus conſortio & familiaritate. **ſ. gemeynſchap met pemanden hebben.** Uti aliquò familiatiter.
omgaen / gedaen worden / ut: Siet wat daer omgaet. Quid ibi fiat, vide: quid agatur, explora.
omgaen / wegh omgaen / langeren weg omgaen. Longiore itinere proficiſci: viâ minus compendiosâ incedere.
omgaen/ bot worden. Obtundi, *p.* tuſus; hebetari, *p.* atus, *paſſ.*

omgaen/ ut: Hy en gaet daer niet aen om. Non utitur ambagibus: non ſimulate aut occulte agit: nam loquitur rectè: plane & nude eloquitur.
omgaenck/ het omgaen. Circuitus, ambitus, *g.* tûs, m. circuitio, g. onis, f.
omgaenck/ pandt. Porticus, *g.* cûs. f. periſtylium, g. lii, n.
omgaenck aen een toren. Peribolus turris: lorica turris.
den omgaenck om een choor in een groote Kerrke. Abitus chori.
omgaenck van een kermiſſe. Pompa ſacra.
omgangen der wegen. Ambages, g. gum, f. *pl. num.* anfractus, g. ctûs, m.
omgaen/ beſluyten. Circumdare, *p.* dedi, *ſ.* datum; includere, *p.* cluſi, *ſ.* cluſum. *r. acc.*
omgeven/ in 't ronde uyt deylen. Diſtribuere, *p.* bui, *ſ.* butum. *r. acc.*
omgeven / om pet geven/ achten. Curare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ick en geve daer niet om. Parvipendo. *p.* pendi, *ſ.* penſum: parviduco, *p.* duxi, *ſ.* ductum: floccifacio, *p.* feci, *ſ.* factum. Suſque deque habeo; pro nihilo duco; nil moror.
omgorden. Circumcingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum, *r. acc.*
omgraeven. Circumfodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* foſſum, *reg. acc.*
omgraevinge. Circumfoſſio, g. onis, f.
omgruppen. Comprehendere, *p.* hendi *ſ.* henſum, amplecti, *p.* plexus, *dep. reg. acc.*
omhanck/ omhanghſel. Velum, g. li: velamen, g. minis: velarium, *g.* rii; peripetaſma, g. matis. n.
omhangen. Circumdare, *p.* dedi, *ſ.* datum velare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*
omhelpen/ ſ. dooden. Occidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum. **ſ. verquiſten.** Conſumere, *p.* ſumpſi, *ſ.* ſumptum. *r. acc.*
omhelſen. Amplecti, complecti, *p.* plexus: amplexari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. reg. acc.*
omhelſinge. Complexus, amplexus. *g.* xûs, m. amplexatio, g. onis, f.
omhepnen/ ſ. omtupnen. Circumſepire, obſepire, *p.* ſepſi, *ſ.* ſeptum, *r. acc.*
omjaegen. Circumagere, *p.* egi, *ſ.* actum; agitare, *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*
omkeer. Circuitio. g. onis, f. circuitus, ambitus, anfractus, g. tûs, circus, *g.* ci, m.
omkeren / omſtoorten. Vetere, invertere. *p.* verti, *ſ.* verſum; verſare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r, acc.*
omkeeren/ wederom komen. Reverti, *p.* verſus, *dep.* redire, eo, *p.* ivi, *&* ii, *ſ.* ditum.
omkeeringe/ omſtoortinge. Verſura, inverſura, g. ræ: inverſio, converſio, g. onis, f.
omkycken/ ſ. omſien. Circumſpicere, reſpicere,

cere, *p.* ſpexi, *ſ.* ſpectum, *r. acc.*

omlecken. Circumlingere, *p.* linxi, *ſ.* linctum: allambere, *p.* lambi, *ſine ſup. reg. acc.*

omlegghen. Circumponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum: cingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum, *r. acc.*

omlegghſel/boozt. Ora, g. ræ, inſtita, g. tæ, f. limbus, g. bi: limbulus, g. li, m.

omliggen. Circumjacere, *p.* jacui, *ſine ſup.*

omliggende landen. Regiones conterminæ terræ circumjectæ.

omlommeren. Obumbrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

omlommeringe. Obumbratio g. onis, f.

omloop/ſ. omganck/omkeer. Circuitus, ambitus, g. ûs, m.

omloop/ſpzinghvier. *morbi genus.* Herpes, g. pis; zona, g. næ, f.

omloop des hemels. Cœli ambitus.

omloop des hoofts/ ſwymelinge/ ſupſelinge. Vertigo capitis.

omloopen. Circumcurrere, *p.* curri, *ſ.* curſum. *r. acc.* circumcurſare, *p.* avi, *ſ.* atum.

omloopende/omloopigh. Flexuoſus, a, um, o.

omlooper. Circumforaneus, g. nei, m.

omlooping van 't water. Circumluvio, g. onis, f.

omlupken/rontsom beſetten. Circumſepire, *p.* ſepſi & ſepivi, *ſ.* ſeptum & ſepitum, *r. acc.*

ommueren. ſ. bemueren. Muro cingere, muro munire, claudere, murum circumducere.

ommaepen. Circumſuere, obſuere, *p.* ſui, *ſ.* ſutum, *reg. acc.*

ompaelen. Terminis circumcludere, *reg. acc.*

omrede. Circumlocutio, g. onis; ambages, g. gum, f. *plur. num.*

omryden. Obequitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

omrinck. Circuitus, ambitus, g. tûs. gyrus g. ri; circulus, g. li, m.

omringhen. Circumdare, *p.* dedi *ſ.* datum; cingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum; vallare; *p.* avi, *ſ.* atum. *reg. acc.*

omſaepen. Circumſerere, *p.* ſevi, *ſ.* ſatum, *r. acc.*

omſchaduwen/ *Holl.* **omſchyjnen.** Obumbrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

omſchaeven. Circumdolare, *p* avi, *ſ.* atum, Circumradere runcinâ, *r. acc.*

omſcheiren. Circumtondere, *p.* cumtondi, *ſ.* tonſum, *r. acc.*

omſchyjnen. Circumfulgêre, *p.* fulſi, *ſine ſup. r. acc.*

omſchutten. Circumcludere, *p.* cruſi, *ſ.* cluſum. Sepire aſſeribus, *reg. acc.*

omſetten/beſetten. Circumponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum, obſidere, *p.* ſedi, *ſ.* ſeſſum, *reg. acc.*

omſetten/van ſyn opſet afkeeren. Averte-

re à propoſito, à cœpto, à conſilio, *&c. r. acc.*

omſicht. Circumſpectus, reſpectus, g. ûs, m.

omſichtigh/ omſichtighedt/ſ. voorſichtigh/ &c. Circumſpectus, conſideratus, a, um, o.

omſien/achterwaerts ſien. Reſpicere, cio, *p.* ſpexi, *ſ.* ſpectum.

omſien/rontsom ſien. Circumſpicere, cio, *p.* ſpexi, *ſ.* ſpectum; circumſpectare, *p.* avi, *ſ.* atum.

omſien/ in den windt ſien/goede toeſicht hebben. Attendere, *p.* tendi, *ſ.* tentum.

omſien/niet betrouwen. Diffidere, *p.* fiſus, *neutro paſſ.*

't omſien. Circumſpectio, g. onis, f.

omſlaen. *act.* Vertere, invertere, *p.* verti, *ſ.* verſum: verſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

omſlaen/ *paſſ.* Inverti, everti, *p.* verſus: ut: **Den wagen ſlaet om.** Currus evertitur.

omſlaen/ombouwen. Replicare, *p.* avi, *ſ.* atum, ut: **De mouwen omſlaen.** Replicare manicas.

omſlaen. ut: **Den mantel om de ooren ſlaen.** Involvere ſe pallio.

omſlaen/ ut: **De trommel omſlaen.** Ad tympani pulſum aliquid publicare.

omſlagh/deckſel. Amiculum, operculum, g. li, n.

omſlagh/inwindſel. Involucrum, g. cri, n.

omſlagh/'t omkeeren. Inverſio, replicatio, reflexio, g. onis, f.

omſmyten/ſ. omſlaen. Invertere, *p.* verti, *ſ.* verſum: verſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſyn gat omſmyten. A priore ſtatu in alium tranſire: mutare prius vitæ genus: à primâ conditione deſciſcere: alium fieri à ſeipſo.

omſpitten/ſ. omgraben. Circumfodere, g. fodi, *ſ.* foſſum, *r. acc.*

omſpringen. Saltitare, *p.* avi, *ſ.* atum: circumſilire, *p.* ſilui & filui, *ſ.* ſultum.

omſpringen met pemandt. Iniquius, duriùs, inhumaniùs cum aliquo agere.

omſtaen. Circumſiſtere, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtitum, circumſtare, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtatum.

omſtandt/gelegenthept van pet. Circumſtantia, g. tiæ: conditio, g. onis, f.

omſtoten/om verre ſtoten. Proſternere, *p.* ſtra vi, *ſ.* ſtratum: evertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, *r. accuſ.*

omſtooten/ſ. beletten. Impedire, *p.* divi, *ſ.* ditum, *r. acc.* Prohibere, *p.* bui, *ſ.* bitum.

omſtorten. Effundere, profundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*

omſtrycken. Circumlinire, *p.* ivi & evi, *ſ.* itum, *r. acc.*

omtimmeren. Circumſtruere, *p.* ſtruxi, *ſ.* ſtructum, *r. acc.*

omtrent. Circa, propè, circiter, *præp. r. acc. ſub. præp. r. acc. & abl.*

omtrommelen/ſ. omſlaen. Sonitu tympani promulgare: tympano ad arma evocare.

omtupnen. Circumſepire, obſepire, *p.* ſepivi & ſepſi, *ſ.* ſepitum & ſeptum, *r. acc.*

omvallen. Corruere. *p.* corui, *ſ.* corruitum, *part.* corruiturus: concidere, *p.* cidi, *ſine ſup* collabi. *p.* lapſus, *dep.*

omvanck. Circuitus, ambitus, g. tûs, maſc.

omvangen/omvatten. Amplecti, complecti, circumplecti, *p.* plexus, amplexari; *p.* atus, *dep. reg. acc.* Amplexibus *vel* complexu tenêre. amplexu circumplicare.

omverre wozpen/ ſ. omwozpen. Subvertere, pervertere, *p.* verti, *ſ.* verſum.

omvliegen. Circumvolare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

omvlieten / omvloeden. Circumfluere, *p.* fluxi. *ſ.* fluxum, *r. acc.*

omvoeren. Circumducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum: circumvehere, *p.* vexi, *ſ.* vectum, *r. acc.*

omvangen. Circumplicare, replicare, *p.* plicui, *& uſitatiùs* plicavi, *ſ.* plicitum, *& uſitatiùs* plicatum, *r. acc.*

omvryven. Fricare, circumfricare, *p.* fricui, *ſ.* frictum: conterere, *p.* contrivi, *ſ.* contritum, *r. acc.*

omvzingen. Contorquere, retorquere, intorquere. *p.* torſi, *ſ.* tortum, *reg. acc.*

omvzoeten. Verſare roſtro, *reg. accuſ.*

omwaepen. *paſſ.* Vento dejici, *p.* dejectus.

omwaepen / *act.* ut: **De windt heeft dat omgewaept.** Ventus dejecit, proſtravit.

omwandelen. Perambulare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

omwateren. Cingere aquis.

omwegh. Anfractus, g. ûs, m. diverticulum, g. li, n. Viæ flexus.

omwegen ſpoecken in 't ſpzeken. Uti circuitione; loqui per ambages, uti ambagibus.

omwelven. Camerare, concamerare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

omwenden. Vertere, invertere, *p.* verti. *ſ.* verſum; verſare, *p.* avi, *ſ.* atum; volvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum, *reg. acc.*

omwentelen. Convolvere, circumvolvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum, *r. acc.*

omweven. Circumtexere, *p.* texui, *ſ.* textum. *r. acc.*

omwinpelen / bedecken. Velare, *p.* avi, *ſ.* atum; obvolvere, volvi, *ſ.* volutum. *r. acc.*

omwinpelen/ſ. bewinpelen in 't ſpzeken. Tectè loqui.

omwinden / pewers om windem. circumvolvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum; complicare, *p.* cavi, *ſ.* catum, *reg. acc.*

omwinden/ omdraepen. Intorquêre, con-

torquere, *p.* torſi, *ſ.* tortum, *r. acc.*

omwindſel. Involucrum. g. cri, n.

omwoonen. Circumhabitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

omwoonders. Vicini, g. norum, accolæ, g. larum, m. *pl. num.*

omwozpen/ om verre wozpen. Subvertere, pervertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, dejicere, cio, *'t p.* jeci, *t.* jectum, *r. acc.*

landt omwozpen. Terram arare, paſſinare, fodere: terram aratro, paſſino *ſive* ligone vertere.

ſyn gat omwerpen/bederven. Deficere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum. Peſſum ire.

on. *extra compoſitionem nil valet, in compoſitione explicatur per* in *negativum.*

onabel/onbequaem. Inhabilis, e, g. lis; ineptus, a, um, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

onachbaer. Ignobilis, vilis, humilis, e, g. lis: obſcurus, inglorius, a, um, o. Obſcuræ famæ & exiſtimationis: nullius nominis aut opinionis.

onachtbaerhept. Obſcuritas, ignobilitas, vilitas, g. tatis, f. obſcura fama: nulla auctoritas: infima conditio.

onachtbaerlyck. Obſcurè, ignobiliter, *adv.*

onachtſaem. Incautus, improvidus, *r, gen.* incircumſpectus, temerarius, a, um: imprudens, g. dentis, o. *r. gen.*

onachtſaemheyt. Incuria, g. riæ; imprudentia, inconſiderantia, incogitantia, præcipitantia, g. tiæ; temeritas, g. tatis, f. Inconſulta ratio.

onachtſaemlyck. Imprudenter, improvidè, inconſiderate, negligenter, temere, *adv.*

onaengenaem. Ingratus, injucundus, a, um, o. Non acceptus. *r. dat.*

onaengenaemheyt. Diſplicentia, g. tiæ, f.

onaenghenaemlyck. Ingrate, invenustè, *adv.*

onaerdigh / niet konſtigh / ſonder konſt gemaeckt. Ineptus, incultus, impolitus, inconcinnus; invenustus, indecorus, a, um. o.

onaerdigheyt. Ineptia, g. tiæ, inconcinnitas, g. tatis, f.

onaerdiglyck. Incleganter, indecorè, incultè, invenustè, *adv.*

onaerdigh/die nyt de aerdt ſlaet. Degener, g. neris, o. Majorum ſuorum moribus non reſpondens.

onaerdigh groot. Vaſtus, immenſus; a, um; immanis, e, g. nis, o.

onbarmhertigh/ongenadigh. Inhumanus, ſævus, rigidus, durus, a, um; immitis, e, g. tis: immiſericors, g. cordis: crudelis, e, g. lis, o, *reg. dat. vel acc. cum. In vel Erga.*

onbarmhertigheydt / onghenadigheydt.

Immiſericordia, g. diæ, ſævitia, inclementia, g. tiæ: aſperitas, crudelitas, inhumanitas, g. tatis, f.

onbarmhertigh̄lijk. Inhumanè, duriter, aſperè, ſæviter, *adv.*

onbeanghſt. Intrepidus, impavidus, a, um, o. r. *acc. cum Ad.*

onbebloet. Incruentus, incruentatus, a, um, o.

onbeklimmelijck. Inacceſſus, præruptus, a, um, inacceſſibilis, e, g. lis, o.

onbedacht / &c. ſ. onachtſaem / & onberaeden. Negligens, g. tis, o. inconſultus, a, um, o.

onbedaecht / die noch niet tot ſijne jaren gekomen is. Minorennis, e, g. nis: impuber, g. beris, e, impubis, e, g. bis, o. Immaturus, annis.

onbedeckt. Nudus, retectus, apertus, a um, o.

onbedeckt̄elijck. Aperte, nudè, detectè, evidenter. *adv.*

onbedeckt̄hept. Nuditas, g. tatis: evidentia, g. tiæ, f.

onbedenckelijck. Incogitabilis, e, g. lis. o. Quod cogitatione comprehendi non poteſt.

onbederfelijck. Incorruptibilis, e, g. lis, o.

onbedorven. Incorruptus, a, um; integer, gra, grum, o.

onbedzeven / onervaren. Inexpertus, a, um, o.

onbedzeven / daer niet veel volck komt. Infrequens, g. quentis, o.

onbedziegelijck. Infallibilis, e, g. lis, o.

onbedziegelijcken / ſonder bedzogh. Infallibiliter, fideliter, *adv.*

onbedziegelijckhept. Infallibilitas, fidelitas, ſecuritas, g. tatis, f.

onbedpdelijck / dat men niet kan uptleggen. Inexplicabilis, e, g. lis, o.

onbedwonghen. Incoactus, voluntarius, a, um, o.

onbegaen / onbetreden. Invius, a, um, o.

onbekaemt. Ignotus, a, um, ignobilis, e. lis, o. Idcelebris, e. is, o.

onbegeirigh / dat niet en begeirt. Minimè cupidus: minimè appetens. r. *gen.*

onbegeirlijk / dat niet begiert en wozt. Quod non deſideratur.

onbegraeven. Inſepultus, inhumatus, a, um, o.

onbegrepen / dat niet begrepen en is. Incomprehenſus, a, um, o.

onbegrepen / daer of daer omtrent. Incircà, circiter, *adv.*

onbegrepen / niet ghebat in ſijn woozden. Non captus in ſermone.

onbegrijpelijck / dat men niet begrijpen en kan. Incomprehenſibilis, e, g. lis, o.

onbegrijpelijcken. Imcomprehenſibiliter *adverb.*

onbehaghelijck. Ingratus, a, um; diſpliceus, g. centis, o.

onbehaegelijcken. Ingratè, invenuſtè, *adv.*

onbehandigh / onbehandtſaem / die niet bequaem is tot pet. Inhabilis, e, g. lis. *reg. dat. vel act. um Ad.*

onbehandigh / dat men niet hanteren en kan. Intractabilis, e, g, lis, o.

onbehoedigh / &c. onachtſaem / &c. Incautus, a, um, o. improviſus, a, um. o.

onbehoorelijk. Indecens, inconveniens, g. entis: indecorus, a, um, o.

't is onbehoorlijck / 't en betaemt niet: Dedecet, diſconvenit; indecorum eſt; turpe eſt; præter decorum eſt: à decoro alienum eſt.

onbehoorelijcken. Indecenter, irreverenter, inconvenienter, incongruè, *adv.*

onbehoorelijckhept. Indecentia, g, tiæ, f.

onbejaert / onbedaeght. Minor annis, inconſideratus, a, um, o.

onbekenſaem / ondanckbaer. Ingratus, a, um, o. Accepti beneficii immemor.

onbekenſaem / niet wel om kennen. Ignoſcibilis, e, g. lis, o.

onbekent. Ignotus, incognitus, obſcurus, a, um, o.

onbekent zijn. Latère, *p. tui. ſine ſup.* ignotum eſſe: ignotum vivere: obſcuram vitam degere.

onbekenthept / onwetenthept. Ignorantia, g. tiæ, f.

onbekenthept / ondanckbaerhept: Ingratitudo, g. dinis, f.

onbeleeft. Incivilis, e, g. lis; inhumanus, inurbanus, inſulſus, barbarus, rigidus, durus, auſterus, a, um, o. Humanitatis expers, humanitatis immemor; ab humanitate alienus *vel* remotus.

onbeleeftzijn. Agreſtem eſſe: inhumanum eſſe: alienum & averſum eſſe ab humanitate: expertem eſſe humanitatis.

onbeleefthept. Inhumanitas, incivilitas, ruſticitas, morositas, inurbanitas, g. tatis, f. Mores inculti & agreſtes: morum ruſticitas.

onbeleefdelijck. Inciviliter, immodeſtè, inhumanè, inurbanè, *adv.*

onbelompen / bot / plomp. Rudis, e, g, dis; agreſtis, e, g. ſtis; incultus, impolitus, incompoſitus, a, um, o.

onbeplant. Incultus, a, um, o.

onbeplumt. Inplumis, e, g. mis, o.

onbequaem. Ineptus, a, um; inhabilis, e, g. lis, o. r. *dat. vel acc. eum Ad.* Non idoneus.

onbequaemhept. Ineptia, g. tiæ: abſurditas, tatis, f.

onbequaemelijck. Ineptè, abſurdè, incongruò, *adv.*

onbequaemelijck / ter ongeleghender ure. Importunè, intempeſtivè. Hora, loco & tempore importuno, incommodo.

onberadelijck. Inconſulte, inconſulte, temere, præcipitanter, *adv.*

onberaeden. Inconſideratus, temerarius, a. um: præceps. g. cipitis, o.

onbereedt. Imperatus, a. um, o.

onberiſpelijck. Inculpatus, a, um: irreprehenſibilis, e, g. lis, o. Culpæ expers: qui culpâ caret: omni obloquio ſuperior.

onberoerelijck. Immobilis, ſtabilis, e, g. lis: fixus, immotus, firmus, inconcuſſus, defixus, a, um, o.

onberoerelijcken. Immobiliter, immotè. *adv.*

onberouwigh. Impœnitens, g. tentis, o.

onbeſaept. Incultus, a, um, o.

onbeſchaedelijck. Innocuus, a, um, o.

onbeſchaedighlijck. Innoxiè, indemniter, *adv.*

onbeſchaedight. Indemnis, e, g. nis: illæſus, a, um, o.

onbeſchaemdelijck. Impudenter, inverecundè, *adv.* Citra omnem pudorem.

onbeſchaemt / onbeſchoft. Impudens, g. dentis: effrons, g. frontis, inverecundus, immodeſtus, a, um, o. Perfrictæ frontis, proſtitutæ frontis: qui omnem pudorem abterſit: pudoris expers.

onbeſchaemt zijn. Impudentem eſſe: perfrictæ frontis eſſe: poſuiſſe *vel* exuiſſe pudorem; pudore carère: verecundiæ fines tranſiliſſe.

onbeſchaemthept. Impudentia, tiæ, f, Frons perfricta.

onbeſcheedelijck / confuſelijck. Confusè, indiſtinctè, *adv.*

onbeſcheeden / confus onder malkanderen. indiſtinctus, confuſus, indefinitus, a, um, o.

onderſcheeden / onbeſchepden / ſonder verſtant oft reden. Irrationalis, e, g. lis; indiſcretus, a, um, o.

onbeſcheedenthept. Immodeſtia, g, ſtiæ, f.

onbeſcheedentlijck. Immodeſtè, indiſcretè, *adv.*

onbeſchermt. Indefenſus, a, um, o.

onbeſchoft / onbeſchaemt / ſ. onbeſchaemt. Impudens, g. tis. o, verecundiæ expers.

onbeſchoft / onbeſnoept / niet opgeboeſt. Incompoſitus, impolitus, impexus, a, um; rudis, e, g, dis, o.

onbeſchofthept. Ineptia, g. tiæ. æ.

onbeſint / ſ. onberaeden. Inconſultus, a, um, o

onbeſmet / ſuyver. Immaculatus, intemeratus, intaminatus, inviolatus, incontaminatus, purus, a, um, o.

onbeſnoept / ſ. onbeſchoft, Incompoſitus, a, um, o.

onbeſorght / ſ. onachtſaem. Negligens, g. tis, incurioſus, ſecurus, a, um, o.

onbeſtandigh. Inconſtans, g. ſtantis; levis, e, g. vis; labilis, inſtabilis. e, g. lis, lubricus. a, um, o.

onbeſtandigh. Vacillare, nutare, titubare, *p.* avi, *ſ.* atum.

onbeſtandighept. Inconſtantia, g. tiæ; inſtabilitas, levitas, g. tatis, f.

onbeſtandighlijck. Inconſtanter, leviter, *adv.*

onbeſtierigh. Indomabilis, e, g. lis; indomitus, a, um, o.

onbeſupſt / onachtſaem / ſ. onachtſaem. Socors, g. dis, o.

onbeſupſt / ſotachtigh. Barbus, ſtolidus, a, um, o. Stupidus, a, um. o.

onbeſweken / onbeſwijckelijck. Immotus, firmus, fixus, a, um; conſtans, g. ſtantis, o.

onbetaemelijck / onbehoorelijck / ſ. onbehoorelijck. Indecens, g. tis, o.

onbeterelijck. Incorrigibilis, inemendabilis, e, g. lis, o.

onbetimmerde plaetſe. Area, g. reæ, f. Locus vacuus, cui nihil eſt inædificatum.

onbetreden. Inacceſſus, invius, incalcatus, a, tum: infrequens, g. quentis, o.

onbeballijk. Invenuſtus, illepidus, ineptus, bardus, indecorus, a, um. o.

onbeballijckhept. Ineptia, g. tiæ, invenuſtas, g. tatis, f.

onbeblect / ſ. onbeſmet. Immaculatus, a, um. o.

onbebreeſt. Intrepidus, impavidus, ſecurus, a, um. o.

onbebreesdelijk. Intrepidè, impavidè, ſecurè, fortiter, animosè, *adv.*

onbebrijdt. Immunitus, a, um, o.

onbebroedſaem / ſ. onberaeden. Inconſultus, a, um, o.

onbebrucht. Sterilis, e, g. lis; infructuoſus, a, um, o.

onbewandelt. ſ. onbetreden. Invius, a, um, o.

onbewerghelijck / onbeweegt. ſ. onberoerelijck. Immobilis, e, g. lis, o.

onbewreghelijckhept des herten. Apathia, g. thiæ, f.

onbeweenelijck. Indeplorabilis, e, g. lis, o.

onbeweent. Indeploratus, indefletus, a, um, o.

onbewoonelijck. Inhabitabilis. e, g. lis, o.

onbewoont. Incultus, um, o.

onbilligh. Iniquus, injuſtus, injurius, a, um, o.

onbilligheptongelijck. Injuria. g. riæ. iniquitas, g. tatis; injuſtitia, tiæ, f.

onbilligh̄lijck / tegen alle recht / t'onrecht. Inique, immeritò, injuriâ, injuriosè, *adv.* Contra quam jus eſt, præter meritum: contra fas & æquum.

onbilligh̄lijck handelen / ongeſijck doen.

Ini-

Inique agere : injustè agere : perperam agere : contrà jus fasque agere : facere injuriam.

onbloedigh. Incruentus, a, um, o.

onboetveerdigh. Impœnitens, g. tentis, pertinax, g. nacis, o.

onboetveerdigheyt. Inpœnitentia, g. tiæ, f.

onbondigh/dat te vergeefs is. Irritus, a, um, o.

onboogigh / dat men niet boogen en kan. Inflexibilis, e, g. lis. o.

onbzekelyck. Infractus, a, um, o.

onbzuychelyck. Inusitatus, exoletus, a, um, o.

once. Uncia, g. ciæ, f.

een once swaer. Unciarius, a, am, o.

een halve once swaer. Semunciarius, a, um; semuncialis, e, g. lis, o.

anderhalf once swaer. Sesquiunciarius, a, um. sesquiuncialis. e, g. lis, o.

twee oncen swaer. Sextantarius, a, um. o. *&c.*

met oncen/once voor once. Unciatim, *adv.*

onchristelyck. Impiè, *adv.*

onklaer/troebel. Turbidus, turbatus, feculentus, a, um, o.

onklaer/doncker. Obscurus, tenebricosus, a, um, o.

onklaer/onbepl/ut: 't Is onklaer. Haud est tutum: non est secuium *vel* liberum.

oncorrect/ſ. incorrect. Mendosus, a, um, o.

onkost/dagelyckſche uptgaeve. Sumptus, g. tûs. m. impendium, g. dii; expensum, g. si, n. expensa. g. sæ, f.

onkosten doen. Sumptus facere, expendere, insumere, impendere, erogare: impensas facere.

onkosten/'t gene men uptgeven moet boven de wierde van de koopmanschap. Accessiones, g. num, f. accessoria, g. riorum, n. *pl. num.*

onkruygelyck/onverkruygelyck. Haud parabilis, e, g. lis, o. Acquisitu difficilis.

onkrupdt. Zizanium, g. nii; lolium, g. lii, n. zizania, g. niæ, f.

onkuyscli. Impurus, obscœnus, immundus, impudicus, a, um, o.

onkuyschelyck. Impudice, obscœnè, spurcè, *adv.*

onkuyschept. Immunditia, spurcitia, g. tiæ; libido, g. dinis, f.

ondachtigh. immemor, g. moris, o.

ondanck. Mala gratia.

ondanck behaelen. Malam inire gratiam.

ondanck weten. in malam partem accipere.

ondanckbaer. ingratus, a, um, o. Accepti beneficii immemor.

ondanckbaerheyt. ingratitudo, g. dinis, f.

ondanckbaer zyn. Non præbêre se gratum: gratiam benè meritis non referre.

ondeelachtigh. Expers, g. pertis, o. *reg. gen.*

ondeelbaer. Indivisibilis. e, lis, o.

ondegelyck/ondeughdelyk/ondeughdigh. Inhonestus, probrosus, vitiosus, improbus, ignominiosus, a, um; turpis, e, g. pis: infamis, e, g. mis. o.

ondegelyckheyt/ondeught. Turpitudo, g. dinis: ignominia, g. niæ: infamia, g. miæ, improbitas, g. tatis, f. dedecus, g. coris, probrum. g. bri: vitium, g. tii, n.

onder tusschen/ *præp.* inter, *r. acc.* in, *r. abl.*

onder/beneden/ *præp.* infrà, *r. acc.* subter, sub *r. acc. & abl.*

onder/beneden/ *adv.* infrà, subtus, inferiùs.

van onder. inferne. *adv.*

Onder Admiraei. Legatus classis.

onderbedde. Culcitra, g. træ, culcita, g. tæ. f.

onderbinden. Subnectere, p. nexui, *ſ.* nexum, *r. acc.*

onderblyven/niet voortkomen. Omitti, intermitti, prætermitti, p. missus, *pass.*

onderblyven/niet konnen volvoeren. Succumbere, *p.* cubui. *ſ.* cubitum. Succumbere oneri.

onderbode. Internuntius, g. tii, m.

onderbooge. Subpræs, g. prædis, c.

onderbozgermeester. Proconsul, g. sulis, m.

onderbozgermeesterschap. Proconsulatus, g. tûs. m.

onderbzengen/'t onderbzengen. Subjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum; subigere, *p.* subegi, *ſ.* subactum; subdere, p. subdidi, *ſ.* subditum: subjugare, superare, domare, p. avi, *ſ.* atum: coërcere, p. coërcui, *ſ.* coërcitum, *r. acc.*

onderbzoecke. Campestre, g. stris, n.

onderbuyck. Abdomen, g. minis; hygogastrium, g. stri, n.

onderkleedt. Subucula, g. læ, f.

onderkock. Subcoquus. g. qui, m.

onderkoers. Theristrum, g. stri. n. Subucula mulierum.

onderkomen / krachteloos worden. Elanguescere, *p.* gui, *sine sup*, flaccescere, *p.* flaccui, *sine sup.*

onderkomen/krachteloos. Flaccidus, languidus, a, um; debilis e, g. lis: impos, g. potis, o. Qui prorsus elanguit.

onderkoningh. Prorex, g. regis, m.

onderkoopen. Subrepere emptionem: præoccupare mercatum: intercipere emptionem.

onderkoster. Subcustos, g. stodis, m.

onderkoussens. Tibialia, g. lium, n. *pl. num.*

onderkruypen. Subrepere, p. repsi. *ſ.* reptum; supplantare, *p.* avi, *ſ.* atum.

pemandts werck onderkruppen. Fraudibus subducere opus alicujus.

onderdaen/verschepden. Diversus, distinctus, a, um; alius, a, ud, g. lius, *d.* lii, o.

onderdaen/ondersaet. Subditus, subjectus, g. ti, m.

onderdanigh. Subditus, morigerus, a, um; obediens, obsequens, g. entis, o. *r. dat.*

onderdanigh zyn. Obedire, *p.* divi, *ſ.* ditum; obtemperare, *p.* avi, *ſ.* atum; parère, *p.* parui, *ſ.* paritum; obsequi, *p.* secutus, *dep. r. dat.* Morem gerere.

onderdanigheyt. Obedientia, *g.* tiæ; submissio, *g.* onis, f. obsequium, g. quii, n.

onderdanighlyck. Submisse, demisse, supplicitèr, *adv.*

onderdoen/onder iet stellen of setten. Subdere, subdidi, *ſ.* ditum; supponere, *p.* posui, *ſ.* positum. *r. acc. rei & dat. pers.*

onderdouwen/onderdzucken. Supprimere, deprimere, opprimere, *p.* pressi, *ſ.* pressum, *r. acc.*

onderdouwen/ondersteken. Abdere, *p.* didi, *ſ.* ditum; occultare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

onderdupcken/dupckelen. Submregere, immergere, *p.* mersi, *ſ.* mersum, *r. acc.*

onderdupcken/sich bergen tewers onder. Occultare se: occulere se: abstruderе se.

onder een. Confusè, mixtim, promiscuè, catervatim, *adv.*

onder een doen/mengelen. Commiscère, permiscère, *p.* miscui, *ſ.* mistum: *aliqui etiam faciunt* mixtum, *r. acc. rei & dat. pers.*

ondergaen/te gronde gaen/bederven. interire, perire, deperire. eo, *p.* ivi & ii, *ſ.* itum; corruere, *p.* rui, *ſ.* rutum, *part.* rutturus Pessum ire.

ondergaen/sincken. Subsidere, *p.* sedi, *ſ.* sessum; submergi, *p.* mersus, *pass.*

ondergaen/voorkomen. Prævertere, p. verti, *ſ.* versum; prævenire, *p.* veni, *ſ.* ventum, *r. acc.* ut: Ick hebbe hem den wegh ondergaen/ick ben voor hem gekomen. Præveni eum.

ondergaen/beletten. Intercludere, *p.* clusi, *ſ.* clusum; impedire, *p* divi, *ſ.* ditum.

ondergank/bederffenis/ruine. Interitus, g. tûs, occasus, g. sûs, m. exitium, g. tii, n.

onderganck der sonne. Occasus *vel* occubitus solis.

ondergebouw. Substructio, *g.* onis, f.

't onder geben. Cedere, *p.* cessi, *ſ.* cessum, *r. dat.* Palmam dare alteri.

ondergewas. Stolones, *g.* num, m. *pl. num.*

ondergozden. Succingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum. *r. acc.*

ondergrave. Vice-comes, *g.* micis, m.

ondergraven. Suffodere, subterfodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* fossum, *r. acc.* Agere cuniculos.

onderhandelen. Intercedere, *p.* cessi *ſ.* cessum; intervenire, veni, *ſ.* ventum.

onderhandeler. Mediator, intercessor, *g.* oris; arbiter, *g.* bitri, m.

onderhandelinge. Intercessio, *g.* onis. f.

onderhanden hebben. Opus habêre præ manibus; opus ipsâ exercêre: occupati in opere; occupatum esse in opere.

onderhave. Hedera terrestris.

onderhavigh. Obnoxius, subjectus, a, um, o. *r. dat.* ut: Hy is dier onderhavigh van. Obnoxius est ei rei.

onderhemde. Interula, *g.* læ, f.

onderhooren/afhooren. Auscultare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Aurem a icui præbêre.

onderhoorigh/ *Fl.* Obediens, *g.* entis, o.

onderhouden/bewaren/beschermen. Servare, conservare, asservare, *p.* avi, *ſ.* atum; custodire, *p.* divi, *ſ.* ditum, *r. acc.*

onderhouden / oberepnde houden / tegen houden. Sustentare, *p.* avi, *ſ.* atum; sustinere, *p.* tinui, *ſ.* tentum: suffulcire, *p.* fulsi, *ſ.* fultum, *r. acc.*

onderhouden/de cost ende onderhoudt geven. Alere, *p.* alui, *ſ.* alitum & altum; nutrire, *p.* trivi, *ſ.* tritum; subsistentare, educare, *p.* avi. *ſ.* atum, *r. acc.* Annonam, victum præbere, suppeditare, *r. dat.*

onderhouden / in goede reke houden. Sartum rectum servare: in eodem statu servare.

onderhouden/achterhouden/verdonckeren. Premere, supprimere, *p.* pressi, *ſ.* pressum; occultare, *p.* avi, *ſ.* atum. Dolo malo retinêre, *r. acc.*

onderhoudenisse. Conservatio, *g.* onis, f.

onderhoudt/steunsel. Fulcimentum, *g.* ti: sustentaculum, adminiculum, g. li: fulcrum, g. cri. n.

onderhoudt/alimentatie/den kost. Victus, g. ûs, m, alimenta, g. torum . n. *pl. num.*

onderhueren. Intercipere *vel* subrepere conductionem.

onderkennen. Discernere, *p.* discrevi, *ſ.* cretum: distinguere. *p.* tinxi *ſ.* tinctum, *r. acc.*

onderkinne. *ſ.* cossim. Pinguedo à mento dependens; bucula sub mento.

onderlaege. Fulcrum, *g.* cri, n.

onderlaet. Pausa. *g.* sæ: intermissio, *g.* onis, f.

onderlaeten. Intermittere, prætermittere, *p.* misi, *p.* missum: præterire, eo, *p.* ivi & ii, *ſ.* itum, *r. acc.*

onderleermeester. Hypodidascalus, *g.* li, m.

onderleggen/iet onder iet anders leggen. Supponere, *p.* posui, *ſ.* positum, subdere, *p.* didi, *ſ.* ditum, suffulcire, *p.* fulsi. *ſ.* fulsum. *r. acc. rei.*

onderleghsel / ondersettinge. Substructio, suppositio, *g.* onis: suffultura, *g.* ræ, f.

onderliggen. Subjacere, *p.* jacui, *sine sup.* succumbere, cubui, *ſ.* cubitum, *r. dat.*

onder-lyf. Subucula, *g.* læ, f.

onderlingh. Mutuus, reciprocus, a, um, o.

onderlinghs. Mutuò, reciprocè, *adv.*

onder-meester Hypodidascalus, *g.* li, m.

ondermengen. Immiscère, permiscère, *p.* miscui, *ſ.* mistum, *& aliis* mixtum, *r. acc.*

ondermerck. Terminus, g. ni limes, g. mitis, m. distinctio, g. onis, f.

ondermercken. Terminare, limitare, *p.* avi, *s.* atum; distinguere, *p.* stinxi, *s.* stinctum, *r. acc.*

ondermet/ ondermoes / *Holl.* Merenda, *g.* dæ, f.

ondermetten/ *Holl.* Merendam sumere.

ondermeyer. Proprætor, *g.* oris, m.

ondermijnen. *s.* ondergraven. Suffodere, subtertodere, *p.* fodi, *s.* fossum, *r. acc.* agere cuniculos.

ondermoepen / *Fl. s.* onderwinden / onderstaen. Moliri, *dep.* litus.

ondernemen. *s.* ondergaen. Intercipere, pio, p. cepi, *s.* ceptum. Præcludere, si, sum. Prævertere, ti, *s.* sum.

onderpanden. Oppignerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

onderpandinge. Oppigneratio, *g.* onis, f.

onderreden. Colloqui, p. locutus, *dep.*

onderrichtinge/ onderrichten. *s.* onderwijsen/ onderwijs. Institutio, *g.* onis, f.

Onderriem. Semicinctium, *g.* ctii: semicinctorium, *g.* rii, n.

Onderrocksken. Subucula, *g.* læ, f. indusium *g.* sii, n.

onderroeren. Subagitare, p. avi, *s.* atum: intermiscêre, permiscêre, p. miscui, *s.* mistum, *& aliis* mixum, *r. acc.*

onderroeringe. Subagitatio, permistio, *g.* onis, f.

onderroocken. Suffire, p. fivi & fii, *s* fitum: suffumigare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

onderroockinge. Suffitus, *g.* tûs, m. suffimentum, g. ti. n. suffitio, *g.* onis, f.

Onderset. Subditus, *g.* ti, subjectus, *g.* cti, m.

Onderset zijn. Subesse, subsum, p. subfui, *sine sup. r. dat.*

onderscheyt/ verschil. Differentia, distantia, *g.* riæ: discretio, distinctio, onis, f. discrimen, *g.* minis, n. delectus, *g.* ctûs, m.

daer is onderscheedt in. Differunt, distant, discrepant inter sese.

sonder onderscheedt. Promiscuè, indistincte. *adv.* Sine delectu.

onderscheeden/ van een scheyden. Discernere, secernere, p. crevi, *s.* cretum; distinguere, p. stinxi, *s.* stinctum; disjungere, sejungere, p. junxi, *s.* junctum, *r. acc.*

onderscheeden/ d' een van d' ander kennen. *s.* onderkennen. Discernere, p. crevi, *s.* cretum, distinguere, p. stinxi, *s.* stinctum, *r. acc.* internoscere.

onderscheedelijck / dat kan van een geschenden wozden. Distinguibilis, e, *g.* lis, o.

onderscheedelycken / met onderscheedt. Distincte, distinctim, divisim, discriminatim, *adv.*

Onderschenckel. Crus, *g.* cruris, n.

Onderschepen Judex imi subsellii.

onderschieren / sich iewers onder voegen. Immiscêre, permiscere se: subingerere se.

onderschieren / ien onder iet voegen. Permiscere, *p.* miscui, *s.* mistum, *& aliis* mixtum, subjungere, p. junxi, *s.* junctum, *r. acc.*

onderschil. *s.* onderscheedt. Discrimen, *g.* minis, n.

onderschoren. Suffulcire, p. fulsi, *s.* fultum; adminiculari, p. latus, *dep. r. acc.*

onderschozsel. Sustentaculum, adminiculum, *g.* li; pedamen, staturnen, *g.* minis; pedamentum, fulcimentum, *g.* ti; fulcrum, *g.* cri, n.

Onderschout. Proprætor, *g.* oris, m.

onderschzaegen. *s.* onderschoren. Suffulcire, p. fulsi, *s.* fultum, *r. acc.*

Onderschzijven. Subscribere, p. scripsi, *s* scriptum; subsignare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.*

Onderschzift. Subscriptio, *g.* onis, f.

Onderschzyven. Intrudere, p. trusi, *s.* trusum, *r. acc.*

onderset sel. *s.* onderschozsel. Sustentaculum, *g.* i, n.

onderstetten/ iewers onder setten. Supponere, p. posui, *s.* positum, subdere, p. subdidi, *s.* subditum; substituere, p. tui, *s.* tutum. *r. acc.*

onderstetten. *s.* onderschoren. Suffulcire.

onderstreen in de weddinge. Deponere, p. posui, *s.* positum, *r. acc.* Ick sondedaer honderd guldens derhen onderstetten. Ausim deponere centum florenos: ausim certare centum florenis.

onderstiefsen. Tristrum, *g.* stri, n.

onderstincken/ te gronde stincken. Subsidere, p. subsidi, *sine supino*: submergi, p. mersus, *pass.*

onderstoeck. Inquisitio, disquisitio, perquisitio, perscrutatio, *g.* onis, f. examen, *g.* minis; scrutinium, *g.* nii, n.

onderstoecken/ vzagen/ kennisse van iet nemen. Inquirere, perquirere, p. quisivi, *s.* situm: scisciturari, scitari, percontari, rimari, scrutari, p atus, *s* atum, *dep.* investigare, indagare, interrogare, examinare, explorare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

onderstoecken / pzoeven. Tentare, p. avi, *s.* atum: periclitari, p. atus, *dep. r. acc.* Periculum alicujus rei facere.

onderstoecker. Inquisitor, scrutator, indagator, *g.* oris, m.

onderspzeken / tusschen beyden spzeken. Interloqui, p. locutus, *dep.* interpellare, p. avi, *s.* atum.

onderspzekinge. Interlocutio, g. onis.

onderspzeken/ bespzeken/ uptsteken. Condicere, *p.* dixi, dictum, pacisci, *p.* pactus; stipulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. vel* stipulare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

onderspzekinge. Pactio, stipulatio, condictio, conventio, *g.* onis, f. condictum, pactum, *g.* cti, n.

onderstaen/ bestaen/ wagen/ iet voozstellen. Moliri, *p.* litus: niti, conniti, *p.* nisus & nixus: aggredi, dior, *p.* gressus: conari, *p.* natus, *dep.* contendere, *p.* tendi, *s.* tensum & tentum: audere, *p.* ausus, *neutro-pass. r. ac.*

onderstaen / ergens onderstaen. Substare, subsistere, *p.* stiti, *s.* stitum.

onderstandt/ hulpe. Auxilium, *g.* lii; subsidium, præsidium, g. dii: adminiculum, g. li, n. suppetiæ, g. tiarum, f. *pl. num.*

onderstandt doen/ helpen Subvenire *p.* veni, *s.* ventum. Supperias ferre: præsidio esse. *r. dat.*

onderstandigh. Subsidiarius, auxiliarius, a, um: auxiliaris, e, ris, o.

onderstellen. *s.* onderzetten. Supponere.

onderste. Infimus, a, um, o.

onderstennen/ ondersteunsel. *s.* onderschoren/ onderschozsel. Suffulcire.

onderstropen. Substernere, *p.* stravi, *s.* stratum, *r. acc.*

onderstutten. *s.* onderschoren. Suffulcire.

ondertasten/ ondersoecken. Examinare, indagare, *p.* avi, *s.* atum: percontari, expiscari, p. atus. *s.* atum, *dep. r. acc.*

ondertastinge. *s.* onderstoeck. Examen, *g.* minis, n.

ondertekenen. Signare, subsignare, subnotare. *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.* Subscribere, *p.* scripsi, *s.* scriptum, *r. acc. & dat.*

ondertekeninge. Subsignatio, subscriptio, *g.* onis, f.

ondertyds. *s.* ondertusschen/ somwijlen. Interea temporis.

ondertrouwe. Desponsatio, g. onis, f. sponsalia, g. liorum *vel* lium, n. *pl. num.*

ondertrouw doen. Celebrare sponsalia.

ondertusschen / daerentusschen/ middelen tyde. Interea, interim, *adv.*

ondertusschen/ somwijlen. Interdum, nonnunquam, aliquando, quandoque, subinde. *adv.*

onderbat. Excipulus, g. li, m.

onderbinden. Comperire, *p.* peri, *s.* pertum: experiri, *p.* pertus, *dep. r. acc.*

onderbindinge. Experientia, g. tiæ, f. experimentum, g. ti, n.

Onderboogt. Curator, subtutor, g. oris, m.

onderbzagen. *s.* onderstoecken/ bzagen. Inquirere, sivi, situm, *reg. acc. vel acc. cum in vel abl. cum de.*

onderwaerts. Deorsum, *adv.*

onderwassen. Succrescere, *p.* crevi, *s.* cretum.

onderwegen. In viâ: per viam: inter viam: in itinere: intereundum.

onderwegen laten. Intermittere, omittere, *p.* misi, *s.* missum; relinquere, *p.* reliqui, *s.* relictum, *r. acc.* supersedere, *p.* sedi, *s.* sessum. *r. dat. vel abl.*

onderwijlen / ondertusschen / somwijlen. Aliquando, nonnunquam. *adv.*

onderwys / onderwijsinge. Institutio, institutio, g. onis; doctrina, g. næ, f. documentum, g. ti, n.

onderwijsen/ onderwijs geven. Instruere, *p.* struxi, *s.* structum: informare, *p.* avi, *s.* atum: erudire, *p.* divi *vel* dii, *s.* ditum: instituere, *p.* stitui, *s.* stitum; docere, *p.* docui, *s.* doctum, *r. acc.*

Onderwijser. Doctor, præceptor, institutor informator, g. oris, m.

onderwint/ bewindt. Occupatio, administratio, g. onis. f.

onderwint/ verwerringe. Implicatio, involutio, immexio, g. onis, f.

onderwint/ het bestaen van eenige saecke. Molimen, g. minis, n. conatus, g. tûs, m.

onderwinden/ sich met iet belemmeren. Occupare se aliquâ re: implicare se negotiis.

onderwinden/ verwerren innectere *p.* nexui, *s.* nexum: involvere, *p.* volvi, *s.* volutum. *r. acc.*

onderwinden / sich van selfs tot eenigen last aendzingen / onderstaen. ingerere se negotio: interponere se, *vel* immiscere se alicui rei: assumere sibi onus.

onderwinder. Arrogator negotii ultroneus.

onderwisselen/ over handt doen. Alternare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

onderwisselinghs/ over handt. Alternatim, vicissim, alterne, *adv.*

onderwozpen/ die iewers mede geplaegt is. Obnoxius, subjectus, a, um, o. *r. dat.*

onderwozpen / t' onder bzengen. Subjicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum; subdere, *p.* subdidi, *s.* subditum; subjugare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

sich onderwozpen een iemandt. Submittere, *p.* misi, *s.* missum, *se.* se alicui.

onderwozpen / ter aerden wozpen. Prosternere, *p.* stravi, *s.* stratum. Humi sternere: in humum projicere: in terram prosternere: *r. acc.*

ondicht. Pertusus, pervius, rarus, a, um: patens, g. tentis, o. Rimas agens, rimis fatiscens.

ondienst. Injuria, g. riæ: offensa, g. sæ: offensio, g. onis, f. damnum, g. ni, n.

ondienstbaer. Inofficiosus, a, um, o.

ondiepte. Vadum, g. di, n. brevi, g.

viorum, n. syrtes, g. tium, f. *pl. num.*
ondoenbaer/ondoenelyck. Impossibilis, e, g. lis, o. Factu difficilis.
ondraegelyck. importabilis, e, g. lis, o.
ondruchtelyck. Potui inidoneus.
onduerigh. *s.* **ongeduerigh.** inquietus, a, um, o.
onecht / onechtgh. illegitimus, spurius, a, um, o.
onedel. ignobilis, e, g. lis; plebejus, obscurus, a, um, o.
oneenigh/oneens/tweedrachtigh. Discors, g. cordis: dissidens, dissentiens, g. entis, discordans, g. dantis, o.
oneenigh zyn. Dissidêre, *p.* sedi, *s.* sessum: discordare, *p.* avi, *s.* atum. Discordes esse: non convenire: iras & inimicitias inter se gerere: discordias esse inter aliquos.
oneenighept/twist. Discordia, g. diæ: dissensio, g. onis; dissidentia, g. tiæ, *s.* dissidium, g. dii, n.
oneenighepdt onder de bolgeren. Factio, g. onis, *s.* Discordia civium: Bellum intestinum.
oneenighepdt maecken / twist maecken. Lites & contentiones excitare: serere lites: movêre rixas: concitare lites, jurgia, altercationes.
oneerbaer/oneerlyck/oneersaem. Inhonestus, impudicus, spurcus, obscurus, a, um. o.
oneerbaerheyt. impudicitia, g. tiæ, f.
oneer. Infamia, g. miæ; macula, g. læ; turpitudo, g. dinis, f. dedecus, g. decoris, n.
oneer te boren leggen. Ad inhonesta sollicitare, *r. acc.*
oneffen/onpaer/ongelyck. Impar, g. paris: inæqualis, e, g. lis, o.
oneffen / ronw. Scaber, bra, brum: inæqualis, e, g. lis; salebrosus, contragosus, a, um, o.
oneffen in de saek liggen. *s.* **oneenigh zyn.** Discordare, avi, atum inter se; cum aliquo pasci discordiis, discordem esse, dissidere, *p.* sedi *s.* sessum.
oneffen maecken. Imparem *aut* inæqualem reddere.
oneffenheyt. Inæqualitas, imparitas, g. tatis, f.
oneffenheyt/rouwigheyt. Scabrities, g. tiei, f. salebræ, g. brarum, f. *pl. num.* Asperitas loci: loca salebrosa & aspera.
onendelyck. Infinitus, innumerus, sempiternus, a, um, o.
onendelyken. Infinitè, perpetuò, indesinenter. *adv.*
onervaren / dis gene experientie en heeft Inexpertus, a, um: rudis, e, g. dis, o. *r. gen.* Usus expers; usum non habens; usu minime doctus; experientiâ carens; non satis versatus in rebus: ab usu rerum imperitus
onervaren/daer men gene experientie van heeft. Incompertus, inexploratus, incognitus, a, um, o.
onervarentheyt. Imperitia; inscitia, g. tiæ, f.
onepgen. Improprius, a, um, o.
onepgentlyck. Proprie, *adv.*
onganckbaer / onbetreden/daer men niet wel gaen kan. Inaccessus, invius, a, um, o.
onganckbaer geldt. Moneta improba.
ongans. Morbidus, corruptus, a, um, o. Malè sanus.
ongastbaer. Inhospitalis, e, g. lis, o.
ongastbaerheyt. Inhospitalitas, g. tatis, f.
ongeacht. Abjectus, despectus, contemptus, spretus, neglectus, a, um; vilis: contemptibilis, e, g. lis, o. Nullius pretii *aut* existimationis.
Ongeachtheyt. Despectus, g. ûs, m. vilitas, g. tatis, f.
ongebaepigh/wildt. *s.* **ongepaepigh.** Implacabilis, is, e, o.
ongebaent. Invius, a, um, o.
ongebaert. Imberbis, e, g. bis; investis, e, g. tis, o.
ongebeden/van selfs. Ultrò, *adv.* Non rogatus.
ongebluschten kalck. Calx viva.
ongeboden/ongeheten. injussus, a, um, o.
ongebonden/los. Solutus, a, um; liber, bera, berum, o.
ongebonden/ongeschickt. Effrenis, e, g. nis; dissolutus, a, um, o.
ongebonden in 't spreken. Os effrene, petulans, improbrum: homo turpiloquus.
ongebondentheyt. Dissolutio, effrenatio, g. onis, f.
ongebondentlyck. Dissolutè, effrenatè, *adv.*
ongeboogsaem. Inflexibilis, incurvabilis, e, g. lis, o.
ongeboogsaemheydt. Inflexibilitas, g. tatis, inobedientia, g. tiæ, f.
ongeboren. ingenitus, a, um, o.
ongebouwt. Incultus, a, um, o.
ongebreydelt. Effrenus, effrenatus, a, um, o.
ongebroken. Integer, gra, grum, o.
ongebruyckelyck/dat niet kan gebruyckt worden. Inutilis, e, g. lis, o.
ongebruyckelyck/dat niet in gebruyck is. Inusitatus, exoletus, a, um, o.
ongehapt. Non concisus, a, um, o.
ongeheert. inornatus, incultus, a, um, o.
ongeklert. investis, e, g. tis, nudus, a, um, o.
ongeknaegt. irrosus, a, um, o.
ongeknauwt. immansus, a, um, o.
ongeknoopt. Enodis, e, g. dis, o.
ongekoght. inemptus, a, um, o.
ongekrenckt. integer, gra, grum, o.
ongedachtigh. immemor, g. moris, o.

ongedachtighept. Oblivio, g. onis, f.
ongedaen. Intectus, a, um, o.
ongedeckt. Apertus, rectus, a, um, o.
ongedeesemt. Azymus, a, um, o.
ongedienstigh. Inofficiosus, a, um, o.
ongedoemt. Indemnatus, a, um, o.
ongedoogelyck. Intolerabilis, e, g. lis, o.
ongedoogsaem. Impatiens, tientis, o.
ongedongen sitten. Laxe sedere.
ongeduprigh/ongerust. Inquietus, irrequietus, a, um, o.
ongeduprighept. immodestia, g. tiæ, f.
ongeduldigh. impatiens, g. entis; intolerans, g. rantis, o.
ongedwongen. *adj.* Spontaneus, ultroneus, voluntarius, a, um, o.
ongedwongen. *adv.* Spontè, ultrò, voluntariè, ultroneè. *adv.*
ongefronst. Exporrectus, explicatus, a, um, o.
ongegort. Discinctus, a, um, o.
ongegroet. salutatus, a, um, o.
ongehabeneert. incultus, inornatus, a, um, o.
ongeheren. injussus, a, um, o.
ongehevelt. Azymus, a, um, o.
ongehoorsaem. inobediens, g. entis; immorigerus, a, um: rebellis, e, g. lis: contumax, g. macis, o.
ongehoorsaemheyt. inobedientia, g. tiæ: rebellio, g. onis; contumacia, g. ciæ, f.
ongehoorsaemlyck. inobedienter, *adv.*
ongehouwen steen. Cæmentum, g. ti, n.
ongehoudt. Cælebs, g. libis; innuptus, a, um, o.
ongehuldt. incomptus, a, um, o.
ongeirne. Ægre, invite, *adv.*
ongekemt. impexus, a, um.
ongelaeckt. integer, gra, grum, o.
ongelaeden. Vacuus, a, um: inanis, e, g. nis, o.
ongelaten/ *Holl.* immodestus, a, um, o.
ongelatenheyt. *Holl.* immodestia, g. tiæ, f.
ongelt. Vectigal, g. galis; tributum, g. ti, n. sumptus, g. tûs, m.
ongeleert. indoctus, ignarus, imperitus, illiteratus, ineruditus, a, um, rudis, e, g. dis, o.
ongeleertheyt. ignorantia, inscitia, g. tiæ, f.
ongeleerdelyck. indoctè, illiteratè. *adv.*
ongelegen/ niet wel gelegen. Male situs.
ongelegen/t'onpas *adj.* importunus, intempestivus, incommodus, a, um, o.
ongelegen/t'onpas *adv.* importune, incommode. Loco *vel* tempore importuno.
ongelegentheyt/ongetydigheyt. importunitas, intempestivitas, g. tatis, f.
ongelegentheyt/inconvenient. incommodum, g. di, n.
ongelyck/verschilligh. Dissimilis, absimilis. inæqualis, e, lis: diversus, a, um: dispar, impar, o.
ongelyck/onrecht. injuria, g. riæ, *f. s.* **onbilligh.** iniquus, a, um, o.

ongelyck hebben. Errare, *p.* avi, *s.* atum, falli, *p.* falsus: decipi, pior, *p.* ceptus, *pass.* hallucinari. *p.* atus, *s.* atum. *dep.*
ongelyck te vooren leggen. iniquum postulare.
ongelyckelyck. inæqualiter, dissimiliter, *adv.*
ongelyckheyt. Dissimilitudo, g. dinis, inæqualitas, g. tatis, f.
ongeloove. incredulitas: infidelitas, g. tatis: diffidentia, g. tiæ, f.
ongeloovelyck. incredibilis, e, g. lis, o. Fidem superans, fide major: speciem veri non habens.
is ongeloovelyck. incredibile est: credibile non est: à ratione alienum est; non est ut credi possit: non est ut fides habeatur: mendacium præ se fert: veritas imaginem non ostendit.
ongeloovelycken. incredibiliter. *adv.* Supra fidem.
ongeloovigh. incredulus, a. um: diffidens, g. dentis, o. Malè ad credendum affectus, qui ægre ad credendum adducitur.
ongelooft / die niet gepresen en is. illaudatus, a. um, o.
ongelooft/niet gedinght. Non licitatus.
ongeluck/tegenspoedt. infortunium, g. nii; malum, g. li: adversum, g. si, n. infelicitas, adversitas, g. tatis, f. Res adversa: sinistra fortuna.
ongeluck/gebal / dat niet al willens geschiet. Casus adversus: damnum sine injuriâ faxientis datum.
een ongeluck hebben/tegenspoedt hebben. Uti fortunâ adversâ, infestâ, infensâ: infeliciter agere: experiri fortunam inimicam, infestam, infensam, adversam.
een ongeluck hebben/niet al willens schade doen. Casum adversum sine culpâ pati.
een deel ongeluck onderworpen. Variis, multis, innumeris miseriis, calamitatibus, afflictionibus obnoxius, expositus: variis iracentis, stomachantis fortunæ telis & ictibus objectus.
ongeluckigh. infelix, g. licis; inauspicatus, calamitosus, infortunatus, infaustus, inominatus, a, um, o.
ongeluckighlyck. Infeliciter, inauspicatè, *adv.* Malo sidere: malis avibus.
ongemack. incommodum, g. di; malum, g. li, n. difficultas, g. tatis, f.
ongemackelyck incommodus, durus, a, um. o.
ongemackelycken incommode, durìter. *adv.*
ongemaeckt. infectus, a, um, o.
ongemanjert. immodestus, a, um, o.
ongemerkt laeten voorgaen. Connivêre, *p.* connivi & connixi, *sine sup. r. dat.* dissimulare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

ongemeyn. Rarus, a, um: infrequens, g. quentis, o.

ongemeynt / *adj.* Inopinatus, inopinus, a, um, o.

ongemeynt / *adv.* Subito, inopinatè. Præter opinionem.

ongemeyntigh groot. Immanis, e. g. nis, o. Vastus, immensus, a, um, o.

ongemeyntigh lyck. Enormiter, immensè, *adv.* præter communem ordinem.

ongemoyteerden muer. Macena, g. riæ; macenes, g. rei, f.

ongemunt-silver. Argentum non signatum.

ongenade. Offensio, g. onis; invidia, g. diæ, f. odium, g. dii, n.

in ongenade vallen van iemanden. Offensionem alicujus incurrere: cadere in odium, offensionem *vel* invidiam alicujus: excidere gratiâ alicujus. Effundere gratiam collectam, offensam suscipere, subire, meren.

ongenadigh. Inhumanus, durus, sævus, a, um, o.

ongenadighlyck. Acerbè, inhumaniter, duriter, sæve, *adv.*

ongeneselyck. Insanabilis, incurabilis, e, g. lis, o.

ongenoegelyck. Morosus, a, um; tristis, e, g. stis, o.

ongenoegelycken. Morosè, *adv.*

ongenoeghte. Ægrimonia, g. niæ; tristitia, g. tiæ, f. mœror, g. roris, m.

ongeoeffent. Inexercitatus, inexpertus, a, um, o.

ongeoorloft. Illicitus, prohibitus, inconcessus, a, um, o.

ongepaert. Solus, a, um, g. solius, *d.* soli, o.

ongepacnigh. Implacabilis, e, g. lis, o.

ongepasselyck. Incongruè, inconvenienter, *adv.*

ongepynden honigh. Mel non pressum.

ongeplogen. Insuetus, inusitatus, a, um, o.

ongeplumt. Implumis, e, g. mis, g.

ongeprefen. Illaudatus, a, um, o.

ongeproeft. Intentatus, a, um, o.

ongequest. Inafflictus, a, um, o.

ongequest. Illæsus, a, um, o.

ongeraeckt. Intactus, a, um, o.

ongerechtigh. Injustus iniquus, a, um, o.

ongerechtighepdt. Injustitia, g. tiæ; iniquitas, infidelitas, improbitas, g. tatis, f.

ongerechtighlyck. Injustè, inique, *adv.*

ongereedt. Imparatus, a, um, o.

ongeregelt/ongeschikt. Immodestus, immoderatus, a, um, o.

ongeregen / bupten schreve. Anormis, abnormis, enormis, e, g. mis, o.

ongeregelthept/ongeschikthepdt. Immodestia, g. stiæ, f.

ongerief. *f.* **ongemack.** Incommodum, i, n,

ongerievelyck. Incommodus, a, um, o.

ongeroert / vast. Immotus, firmus, a, um, o.

ongerust. Inquietus, irrequietus, a, um: inquies, g. quietis, o.

ongerust van herren. Animo turbatus; animum sollicitum circumferens: mente commotus.

ongerustelyck. Inquietè, sollicitè, *adv.*

ongerusthepdt Inquies, g. quietis: inquietudo, g. dinis, f.

ongerust maken. Turbare, interturbare, perturbare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

ongestaft/rouw. Impolitus, a, um, scaber, bra, brum, o.

ongeschapen / misnaeckt. Deformis, e, g. mis, o.

ongeschendt. Incorruptus, inviolatus, illibatus, intemeratus, intactus, purus, a, um, o.

ongeschepden. Indivisus, a, um, o.

ongeschikt/niet opgeropt / niet gefatsoeneert. Incultus, incompositus, a, um, o.

ongeschickt/sonder ordre/confuselyck onder malkanderen / overhoop. Indigestus, incompositus, confusus, indistinctus, inconditus, a, um, o.

ongeschickt van leven ende manieren ons. gelijck. Inhonestus, immodestus, dissolutus, effrenatus, immoderatus, a, um, turpis, e, g. pis, o.

ongeschickt van groote. Vastus, a, um: enormis, e, g. mis, o.

ongeschickt elyck/sonder fatsoen. Incultè, incomposite, *adv.*

ongeschickt elyck/confuselyck onder malkanderen. Indigestè, confusè, indistinctè, *adv.*

ongeschickt elyck/onhebbelyck Inhonestè, immodestè, dissolutè, *adv.*

ongeschickthepdt / ongeregelthepdt. Immodestia, g. stiæ. immoderatio, dissolutio, g. onis: ineptia, g. tiæ: inconcinnitas, g. tatis, f.

ongeschickthept / confusie / verwerringe. Confusio, g. onis, f.

ongeschoren. Intonsus, a, um, o.

onsedigh / ongemanicrt. Immodestus, inurbanus, insultus, incultus, incompositus, infacêtus, a, um; agrestis, e, g. stis; o. incultis, rusticis, incompositis, agrestibus moribus præditus.

onsedighept. Immodestia, g. stiæ; rusticitas, inurbanitas, g. tatis, f. Morum rusticitas, mores inculti & incompositi: morum impudentia.

onsedighlyck. Immodestè, inurbanè, incomposite, rusticè, *adv.*

ongesien/leelyck. Ingratus oculis, adspectu inamœnus.

ongestist. Impactus, a, um, o.

ongesmoert van tonge. Os effrenatum.

ongesnoept/ongefatsoeneert. Impolitus, a, um; rudis, e, g. dis, o.

ongesnoept van zeden, Rusticus, a, um, o. Rusticis & fœdis moribus. *f.* **ongesedigh.** Immodestus, a, um, o. Incultus, a, um, o.

ongesont/siecк. Ægер, gra, grum; morbidus, ægrotus, a, um, o.

ongesondt/dat ongesonthepdt maeckt. Insalubris, e, g. bris, o.

ongesondthepdt/siecкte. Ægritudo, invaletudo, g. dinis; infirmitas, g. tatis, f. morbus, g. bi, m.

ongesouten. Insulsus, a, um, o.

ongespannen. Laxus, remissus, a, um, o.

ongespijst Impastus, a, um, o.

ongestadigh / lichtveerdigh. Inconstans, g. stantis: instabilis, mutabilis, e, g. lis; levis, e, g. vis, o. inconstantis animi homo.

ongestadighept. Inconstantia, g. tiæ, instabilitas, levitas, g. tatis, f. Animi levitas: mentis mutabilitas.

ongestadiglyck. Inconstanter, leviter, *adv.*

ongestelt Incompositus, a, um. o. *f.* **ongheschickt/sonder ordre.** Confusus, a, um, o.

ongestelthept. indispositio, g. onis, f.

ongestelthepdt des weders. Aëris intemperies: cœli intempestas.

ongestichtigh. improbus, a, um, o. Qui aliis suâ improbitate malum exemplum præbet, *vel* malo est exemplo.

ongestichtighept Improbitas, g. tatis, immodestia, g. tiæ, f. Res mali exempli.

ongestoort. Inoffensus, a, um, o.

ongestraft. Impunitus, inultus, a, um, o.

ongestraft blijven, Abire impunè; terre impunè, habêre impunitatem.

ongestuymigh / *Holl.* Tempestuosus, procellosus, a, um, o.

ongetempert. Distemperatus, immodicus, a, um, o.

ongetempert weder. Tempestas, g. tatis, f. Cœli intemperies; aëris tempestas.

ongetempertheyt. Distemperies, intemperies, g. riei, f.

ongetemt. Indomitus, ferus, a, um; ferox, g. rocis, o.

ongetiert. Indigestus, a, um, o.

ongetydigh. *f.* **ontydigh.** Intempestivus, a, um, o.

ongetoomt. Effrenus, infrenus, a, um. Frenis solutus.

ongetroost. Mœstus, a, um, o. Solatii expers,

ongetrou. *f.* **ontrouwigh.** Infidus, a, um, o.

ongetrouwt. Innuptus, innubus, a, um, o.

ongetwyffelt. Indubitatus, a, um, o.

ongeval/tegenspoet. Infortunium, g. nii, n. Casus adversus,

ongeval/ongevalligheyt/miserie. Miseria,

riæ, ærumna, g. næ, f.

ongevalligh / ongeluckigh. Infortunatus, ærumnosus, a, um; miser, ra, rum, o.

ongevalligh/siecк. Caducus, morbidus, a, um, o. Morbo emaciatus.

ongevalscht. Sincerus, purus, intemeratus, a, um, o.

ongevernst/recht upt. Sincerus, candidus, a, um, o. Non fictus, non fucatus.

ongevernsthept. Candor, g. doris, m.

ongevlecкt. Immaculatus, a, um, o.

ongevoegh. incommodum, g. di, n.

ongevoorgelyck. ineptus, incommodus, a, um, o.

ongevoelyck. insensibilis, e, g. lis; insensatus, a, um, o. Sensûs expers.

ongevoelyck/onbermhertigh/sonder medelyden. immisericors, g. cordis; durus, sævus, inhumanus, a, um, o.

ongevraegt / niet te raede gegaen. inconsultus, a, um, o.

ongevraeght / van selfs. Ultrò, sponte, *adv.*

ongevreest. intrepidus, impavidus, a, um, o.

ongewroken inultus, a, um, o.

ongewacht. inexspectatus, a, um, o.

ongewapent. inermis, e, g. mis, o.

ongewasschen. illotus, a, um, o.

ongewasschen seggen. Parum pudicè eloqui; rudibus & austerioribus verbis effari.

onbewatert/dronogh. inaquosus, a, um, o.

ongeweerdeert. inæstimatus, a, um, o.

ongeweicte. *f.* **onweder.** Tempestas, g. atis, f.

ongewenscht. inoptatus, a, um, o.

ongewent. *f.* **ongewoon.** insuetus, insolitus, insolens.

ongeweten. ignoratus, a, um, o.

ongewyet. Profanus, a, um, o.

ongewilligh. *f.* **onwilligh.** invitus, a, um, o.

ongewis/onseker. incertus, a, um, o.

ongewondt. illæsus, invulneratus, a, um, o.

ongewonnen/ongehouw. incultus, illaboratus, a, um, o.

ongewoon/ongewoonlyck. insuetus, insolitus, a, um; insolens, g. lentis, o.

ongewoonte. Insuetudo, g. dinis: insolentia, g. tiæ, f.

ongewoonelycken. inusitatè, insolitè, *adv.*

onglat. Impolitus, a, um, scaber, bra, brum, o.

Ongoddelyck. impius, improbus, sceleratus, nefarius, a, um, o. A pietate remotus; Dei timore carens.

Ongoddelycken. impiè, nefariè, *adv.*

Ongoddelyckheyt. impietas, g. tatis. f. Contemptus Dei & verbi ejus.

Ongodtvruchtigh/&c. *f.* **ongoddelyck/&c.** impius, a, um. Expers divini timoris.

ongronderelyck. interrabilis, impenetrabilis, e, g. lis, o.

ongrondig / grondeloos. Profundissimus, immensus, a, um, o.

ongrondigh / dat op een slecht fondament staet. Labilis, e. g. lis; caducus, a, um, o.

ongunste. invidia, *g.* diæ; malevolentia, *g.* tiæ, f.

onhantsaem / dat men niet wel handelen kan. intractabilis, e, g. lis, o.

onhantsaem / traegh. Tardus, a, um. Minimè obsequiosus.

onhebbelyck. ineptus, incompositus, absurdus, a, um; indecens, *g.* centis, o.

onhebbelycken. inepte, absurde, indecenter. *adv.*

onheugelyck / daer geen vermaek in is. Fastidiosus, tædiosus, a, um: tristis, e, g. stis, o.

onheusch. inurbanus, a, um; incivilis, *g.* lis, o.

onhonbaer. innubilis, e, g. lis, o.

onhupsselyck. Prodigus, a, um, o. Non frugi.

oniupst. inæqualis, e, *g.* lis: abnormis, e, g. mis, o.

onkenbaer. Cognitu difficilis; obscurus, a, um.

onlanghs / *temp. præt.* Nuper, nuperrimè. *adv.* Haud dudum; haud ita pridem.

onlanghs / *temp. fut.* Brevi, propediem. *adv.* Paulò post; non ita multò post.

onledigh / beler. Occupatus, a, um, o. Districtus negotiis.

onledigen. Exercere se: occupare se; otium fugare.

onleerbaer / onleerig / onleersaem. indocilis, e, *g.* lis: stupidus, tardus, a, um: hebes, g. betis, o. ingenium pistillo obtusius: plumbeum ingenium; crasso, sterili, hebeti, stupido, obtuso, intelici ingenio natus.

onleerelyck. Quod disci non potest.

onlichamelyck. incorporeus, a, um, o. Corporis expers.

onlieflyck van manieren. illepidus, invenustus, injucundus, a, um: inamabilis, e, g. lis, o.

onlieflyck van smaek. insuavis, e, g. vis: acerbus, a, um, o.

onlieflyk van aensien. inamœnus, a, um, o.

onlieflyckheyt. Invenustas, injucunditas, *g.* tatis, f. *item.* insuavitas, acerbitas, g. tatis, f. *item.* inamœnitas, *g.* tatis, f.

onlydbaer / onlydelyck / dat men niet verdragen en kan. intolerabilis, e, g. lis; intolerandus, a, um, o.

onlydsaem / dat niet lyden en kan. impatibilis, e, g. lis, o.

onlydsaem / onverduldig. impatiens, *g.* entis; intolerans, g. antis, o.

onlydsaemheyt / als men niet meer lyden en kan upt volmaektheydt. impatibilitas, g. tatis, f.

onlydsaemheyt / onverduldigheyt / als men niet lyden en kan / upt onvolmaektheyt. impatientia, intolerantia, g. tiæ, f.

onlydsaemelyck. impatienter, intoleranter. *adv.*

onlydigh. *s.* onlichamelyck. incorporeus, a, um.

onloochbaer. Manifestus, a, um: evidens, g. dentis, o. Quod negari non potest.

onlosbaer / onlosselyk. insolubilis, e, g. lis, o.

onlust / walge. Fastidium, tædium, g. dii, n. nausea, *g.* leæ, f.

onlust / lupigheydt. ignavia, g. viæ, acedia, *g.* diæ, f.

onlust / sieckte. Ægritudo, g. dinis, f. languor, g. oris, m.

onlustigh / walgachtig. Fastidiosus, nauseabundus, a, um, o.

onlustigh / niet vermackelyck. injucundus, inamœnus, a, um, o.

onlustigh / lup. ignavus, torpidus, lassus, a, um, o.

onlustigh / sieck. Æger, gra, grum: languidus, a, um, o.

onlustig zyn / walgachtigh zyn. Fastidire, *p.* divi, *s.* ditum: nauseare, *p.* avi. *s.* atum.

onlustigh zyn / lup zyn. Torpere, *p.* pui, *sine sup.* torpidum & ignavum esse.

onlustigh zyn / sieckachtig zyn. Languere, *p.* gui, *sine sup.* Languidum esse.

onmacht / krenckte / onsterckte. Debilitas, g. tatis: impotentia, g. tiæ, f. Vitium defectio.

onmacht / beswymthepdt. Deliquium, *g.* quii, n. syncope, *g.* pes: lypothymia, g. miæ, f.

in onmacht vallen. Deliquium pati.

onmachtigh / onsterck. Debilis, imbecillis, e, *g.* lis, invalidus, infirmus, enervus, a, um; impos, *g.* potis, enervis, e, g. vis: impotens, g. tentis, o.

onmachtigen / iemanden syne sterckte benemen. Debilitare, enervare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.* impotentem reddere.

onmaete / onmaetigheydt. Excessus, *g.* ûs, m. immoderatio, *g.* onis, intemperantia, incontinentia, g. tiæ: immodestia, g. stiæ; luxuria, *g.* riæ, f. immoderatus voluptatum usus.

onmaetig / sonder maete. immoderatus, immodicus, a, um, enormis, e, g. mis, o.

onmaetigh groot. immensus, vastus, a, um; immanis, e, *g.* nis; prægrandis, dis, o.

onmaetigh / ongeschickt. Intemperans, *g.* antis: incontinens, *g.* nentis: luxuriosus, a, um, o.

onmaetigheyt. *s.* onmate. Immodestia, æ, f.

onmaetighlyk. Immodice: immensè, immoderatè, enormiter, intemperanter, *adv.*

onmanbaer. impubes, g. bis, o.

onmanierig. immodestus, dissolutus, a, um, o.

onmanierelyck. immodeste, dissolute, *adv.*

onmanierlyckheydt. immodestia, *g.* stiæ, f. Morum dissolutio.

onmenschelyck. inhumanus, a, um: crudelis, e, lis, o. Humanitatis, expers *vel* immemor.

onmenschelycken. inhumaniter, crudeliter, inhumane, *adv.*

onmenschelyckheydt. inhumanitas, crudelitas, g. tatis, f.

onmerckelyck / die niet bemerckt. inconsideratus, inconsultus, improvidus, incautus, a, um, o.

onmerckelyck / dat niet kan gemerkt worden. inconsiderabilis, inadvertibilis, e, g. lis, o.

onmerckelycken. incautè, inconsideratè, inconsideranter, imprudenter, *adv.*

onmerckelyckheydt. inconsiderantia, imprudentia, g. tiæ, f.

onmetelyck. immensurabilis, e, g. lis, o.

onmetelyckheyt. immensitas, g. tatis, f.

onminne. inimicitia, g. tiæ, f. odium, dissidium, g. dii, n.

onminnelyck / stuer. Morosus, severus, a, um. difficilis, e, g. lis, o.

onmoedigh. Pusillanimis. e, g. mis, timidus, a, um, o. Animi demissi & abjecti.

onmoedt. Pusillanimitas, g. tatis, f. Animus abjectus & fractus, animi imbecillitas & abjectio.

onmogelyck. impossibilis, e, g. lis, o.

onmogelykheyt. impossibilitas, g. tatis, fem.

onmondigh kindeken. infans, g. antis, o.

onnae. Remorè, longè procul. *adv.*

onna-by. Remorus, a, um, o. Longè distans.

onna-gelyckt. Dissimilis multùm.

onnatuerelyck. Præternaturalis, e. g. lis; prodigiosus, a, um, o. Præter naturam.

onnabolgelyck. inimitabilis, e. g. lis, o.

onnodigh. Supervacaneus, a, um, o. Non necessarius.

't is onnodigh. Haud opus est: supervacaneum est: necessitas non exigit, postulat.

onnosel / onschuldigh. Innocens, g. entis: insons, g. sontis: innocuus, innoxius, a, um. o. Culpæ expers: culpæ vacans: extra noxam: crimine vacuus.

onnosel zyn. innocentem esse; non esse in culpâ: vacare culpâ: carere culpâ: longe abesse à culpâ: extra culpam esse.

onnoselheyt. innocentia, g. tiæ; integritas: g. tatis, f.

onnoselyck. innocenter, immerenter, immerito. *adv.* Nullo merito: contrà quam meritus quis est: extra noxam: sine culpâ.

onrecht / uit onrecht lyden. injuriam ferre, pati.

onrecht aendoen. injuriam inferre.

onrustigh / moeyelyckheyt. inquies, g. etis; turbatio, g. onis, molestia, g. stiæ, f.

onruste aendoen. inquietare, sollicitare, interturbare, perturbare, molestare. *p.* avi. *s.* atum. *r. acc.* Molestum esse: negotium facessere. *r. dat.*

onrustigh / sonder ruste. inquies, g. etis; inquietus, irrequietus, turbulentus, a. um. o.

onrupm. Arctus, strictus, a. um. o.

ons / *in acc. plurali.* Nos, *in dat. & abl. pluralibus,* nobis: *à Pronom. Ego.*

onsaght. Durus, a. um: asper, pera, perum: rudis, e. g. dis, o.

onsachtmoedigh. immitis, e. g. tis, o.

onsaligh. Miser, ra. rum: infelix, g. licis, o.

onsalicheit. Miseria, g. riæ: infelicitas, g. tatis, f.

onsaligh. Misere, infeliciter. *adv.*

onschadelyck / dat geen schade en doet. innocuus, innoxius, a. um, o.

onschaemelyck / s. onbeschaemt. impudens, tis. o. Depositi pudoris puer, puella, homo.

onschalck. incautus, incallidus, a. um, o.

onschatbaer / onschattelyck. inæstimabilis, e. g. lis, o.

onscheldbaer. irreprehensibilis, e. g. lis, o.

onscherp / bot. Obtusus, a. um, o.

onscheurelyck. Illacerabilis, e. g. lis, o.

onschepdelyk / onschepdbaer. inseparabilis, e. g. lis: individuus, a. um, o.

onschynbaer. Obscurus, a. um, o.

onschuldigh / ontschult / &c. *s.* onnosel / *&c.* innocens, g. tis, o.

onse / onsen. Noster, nostra, strum, o. *Pronomen possessivum.*

onsedigh / s ongesedigh. immoderatus, a, um, immodestus. a. um, o.

onseglyk. ineffabilis, inenarrabilis, e. g. lis, o.

onseker / ongewis. incertus, dubius, inexploratus, a. um: anceps, g. cipitis, o.

onseker / niet bewaert. Intutus, indefensus, a. um. o. Non securus: periculis plenus.

onsekerheyt. incertitudo, g. dinis: suspensio, g. onis, f.

onsekerlyck. incerte, dubitanter. *adv. item* intute. *adv.*

t'onsent / in onsen hupse. Domi nostræ.

t'onsent / in ons landt. Apud nos: in patriâ nostrâ.

van onsent wegen. Nostro nomine: à nobis: à nostra parte.

onseylbaer. innavigabilis, e. g. lis, o.

onsichtbaer / onsienbaer. invisibilis, e. lis, o.

onsinnigh / sinneloos / syner sinnen berooft. insanus, malesanus, vesanus, furiosus, lymphatus, a. um: demens, amens, g. mentis: vecors, g. cordis, o. impos mentis: cui mens à sede mota.

onsinnigh maecken / buyten syne sinnen

maecken. Insanum reddere: mente emovere: ad insaniam redigere: in furorem agere. *v. acc.*

onsinnigh zijn. Insanire, *p.* nivi & nii, *sine sup.* furere, *sine præt. aut sup.* delirare, p. avi, *s.* atum. Mentis errore laborare: mentis impotem esse.

onsinnigh worden. Insaniâ corripi: mente capi: mente excipere: mente labi.

onsinnigheyt. Insania, g. niæ; dementia, amentia, g. tiæ: vecordia, g. diæ, *t.* delirium, g. rii, n. furor, g. oris, m.

onsinnighlijck. Furiosè, dementer, insanè, g. *adv.*

onsmaeckelijck. Insipidus, insulsus, a, um; insuavis, e, g. vis, o.

onsoet. Amarus, a, um, o.

onsorgsaem/onsorgbuldig. *s.* Sorgeloos. Securus, a, um. Negligens curarum. Incuriosus, a, um, o.

onspoet *s.* regenspoedt. Adversitas, *p.* tatis, *f.*

onspreckelinck/dat niet en kan upt gesproken worden. Ineffabilis, inenarrabilis, e, g. lis, o.

onspreckelijcken. Ineffabiliter, inenarrabiliter. *adv.*

onstade/onbequaemheyt. Importunitas, intempestivitas, incommoditas, g. tatis, *f.* Tempus importunum.

't onstade komen. Venire importunè.

onstadigh *s.* ongestadig. Inconstans, g. tis, o.

onstandvastigh. Inconstans, g. tantis; instabilis, e, g. lis, o.

onsterck. Imbecillis, debilis, e, g. lis: invalidus, infirmus, a, um, o.

onsterffelijck. Immortalis, e, g. lis, o. Morti non obnoxius.

onsterffelijckheyt. Immortalitas, g. tatis, *f.*

onsterffelijcken. Immortaliter, *adv.*

onstijf. Laxus, laxatus, remissus, a, um, o.

onstil. Inquietus, immodestus, a, um, o.

onstilte. Inquies, g. quietis: inquietudo, g. dinis, *f.*

onstondt. *s.* onstaede. Importunitas, tatis, *f.*

onstondt. Timidus, pavidus, a, um, o.

onstrafbaer/onstraffelijck. Irreprehensibilis, e, g. lis, inculpatus, a, um, o.

onstraffelijcken. Impunè, incalpabiliter, inculpatè, *adv.*

onstraffelijckheyt. Impunitas, g. tatis, *f.*

onstrijdtbaer. Imbellis, e, g. lis, o.

onstuimigh/ongestuymigh. *Hol.* Procellosus, tempestuosus, a, um, o.

onstuer. Mitis, e, g. tis: placidus, a, um, o.

onstuer/ *Holl.* Ferus, indomitus, a, um, o.

onstuerigheydt. *Holl.* Feritas, g. tatis, *f.*

onsupver/onkupsch. Impurus, a, um, o.

onsupveren. *s.* Veronsupveren. Impuratum reddere: Maculare, avi, atum; inquinare, avi, atum.

onswaer. Levis, e, g. vis, o.

ont / *cum compositis. s. pass.* **ontwoonbaer.** Inhabitabilis, is, e, o.

ontaemelijck. Indecens, inconveniens, g. entis, o.

ontallijck/ontelbaer. Innumerabilis, e, lis, o.

ontam/wildt. Ferus, indomitus, a, um, o.

ontelbaer/ *s.* **ontallijck.** Innumerabilis, le, is, o.

ontembaer. Indomabilis, e, g. lis, o.

ontijde/ontijdigheyt. Importunitas, intempestivitas, g. tatis, *f.*

t' ontijde/ontijdighlijck. Intempestivè, importunè, *adv.*

ontijdigh/buyten tijde. Intempestivus, importunus, a, um, o.

ontijdigh/onrijp. Immaturus, crudus, a, um, o.

ontroostelijck. Inconsolabilis, e, g. lis, o.

ontroostelijcken. Inconsolabiliter, *adv.*

ontrouw Infidus, perfidus, subdolus, a, um, o

ontrouwe. Infidelitas, g. tatis, *f.*

ontrouwe doen Fraudare, *p.* avi, *s.* atum, *v. acc.* Perfidè agere.

ontrouwelijck. Perfidè, fraudulenter, *adv.*

ontucht. *Holl.* Immodestia, petulantia, incontinentia, g. tiæ, *f.*

ontuchtigh/ *Holl.* Immodestus, improbus, lascivus, a, um, o.

ontuchtighlijck/ *Holl.* Immodestè, lascivè, petulanter, *adv.*

ontwijffelijck. Certus, indubitatus, a, um, o.

ontwijffelijcken. Certo, indubitatò, *adv.* Haud dubiè, procul dubio: sine dubio.

onbast. Infirmus, a, um: debilis, e, g. lis, o.

onbastelijck. Infirmè, debiliter, *adv.*

onbastigheyt. Infirmitas, g. tatis; inconstantia, g. tiæ, *f.*

onbeirdigh. Imparatus, a, um, o. *r. abl. cum A vel Ab.*

onbentbaer. Invendibilis, e, g. lis, o.

onberanderlijck. Immutabilis, e, g. lis, o.

onberanderlijcken. Immutabiliter, obstinatè, *adv.*

onberanderlijckheyt. Immutabilitas, g. tatis, *f.*

onberantwoordelijck. Inexcusabilis, e, lis, o, Quod excusari *vel* defendi non potest.

onbevast. Intrepidus, impertertitus, a, um, o.

onbeviddelijck. Inexorabilis, e, g. lis, o.

onbevlogen. Manifestus, a, um, o. *s.* Openbaer. Apertus, a, um. Propatulus, a, um, o.

onbevleeckelijck. Inviolabilis, e, g. lis, o.

onbevleeckelijcken. Sanctè, religiosè, inviolabiliter, *adv.*

onbevliert. Inornatus, incultus, a, um.

onbevlucht. *s.* onbedacht. Inconsideratus, a, um, o.

onverdeelijck/ *s.* **ondeeldaer.** Individuus, a, um.

onverdeelt. Indivisus, a, um, o.

onverdeeltheydt. Integritas, g. tatis: conjunctio, g. onis: concordia, g. diæ, *f.*

onverderffelijck/ *s.* **onbederfelijck.** Incorruptilis, e, g. lis, o.

onverdient/onnosel. Immeritus, innocuus, a, um: immerens, g. rentis: innocens, g. centis, o. Nihil tale meritus: culpæ expers: omni culpâ vacuus.

onverdient/om niet/upt genaden. Immeritus, gratuitus, a, um, o. Haud meritus, gratis collatus: ex meâ gratiâ præditus.

't is onverdient. In immeritum beneficium confers, immerito gratificaris.

onverdoemt. Indemnatus, a, um, o.

onverdonkert/niet swart oft bruyn gemaeckt. Inoffuscatus, a, um, o.

onverdonckert/openbaer. Publicus, manifestus, apertus, a, um, o.

onverdorven/ *s.* **onbedorven.** Incorruptus, a, um, o.

onverdouwelicke spijse. Cibus crudus: cibus concoctu difficilis; cibus difficilioris digestionis *vel* concoctionis.

onverdraegelijck Intolerabilis, e, g. lis, o.

onverdraegelijcken. intolerabiliter, intoleranter, impatienter, *adv.*

onverdraegende/ *s.* **onverduldigh.** Impatiens, tis, o.

onverdrietelijk. Indefessè, impigrè, strenuè, gnaviter, *adv.*

onverdrietigh/ die geen verdriet by en brengt. Non molestus: non tædiosus *aut* fastidiosus

onverdriertsaem/onverdroten Impiger, gragium; gnavus, strenuus, industrius, a, um; alacer, cris, cre, & alacris, cre, g. cris, o.

onverduldigh. Impatiens, g. entis; intolerans, g. rantis, o. *reg. gen.* Patiendi sensûs *vel* patientiæ expers.

onverduldighlijck. Impatienter; intoleranter, intolerabiliter, *adv.*

onverduldigheyt. Impatientia, intolerantia, g. tiæ, *f.*

onverdupstert/i. hel/klaer. Innubis, e, is, o.

onverflauwt. Strenuus, egregius, a, um, o.

onverganckelijck. Perpetuus, a, um: jugis, perennis, e, g. is, o.

onverganckelijcken. Perpetim, perpetuò, æternum, *adv.*

onverganckelijckheyt. Perpetuitas, perennitas, g. tatis, o.

onvergelijckelijck. incomparabilis, e, g. lis, o.

onvergesellschapt. Incomitatus, a, um, o.

onvergolden. Irremuneratus, a, um, o. Non compensatus.

onverhindert. Expeditus, a, um, o. Non impeditus; non retardatus.

onverhoeds. Subitò, inopinato, improvisò, *adv.*

onverholen/ *s.* **onverdonckert.** Haud obscuratus, sed manifestatus, revelatus.

onverhoopt. Inauditus, a, um, o.

onverhopet. Insperatus, a, um, o.

onverlaten/die niet verlaten en is. Indefessus, a, um, o. Non derelictus.

onverlaten/fielt/dronckert. Scurra, g. ræ, m. Homo nauci.

onverlegen/niet belet. Vacuus ab impedimentis, obstaculis, remoris.

onverlost. Irredemptus, a, um, o.

onvermakelijck/verdrietigh/niet plaisant. inamœnus, injucundus, a, um, o.

onvermakelijck/dat niet kan vermaeckt worden. Irreparabilis, e, g. lis, o.

onvermaert. Obscurus, ignotus, a, um; ignobilis, e, g. lis, o. quod intra famam est.

onvermijdelijck. Inevitabilis, e, g. lis, o.

onvermoedelijck/onvermoept. Indefessus, a, um, o.

onvermogen. Impotens, g. tentis, invalidus, infirmus, a, um; debilis, e. g. lis, o.

onvermogen/vet. Præpinguis, e, g. guis, o. opimus, obesus, a, um, o. Nimiâ pinguedine suffarsus; abdomine tardus, *poet.*

onvermogentheyt. Impotentia, g. tiæ; debilitas, imbecillitas, g. tatis, *f.*

onvermaert/ *s.* **onvermaert.** Inglorius, a, um, o. incelebris, is, e, *Sil. Ital.*

onvermoegelijck. Morosus, a, um; difficilis, e, g. lis, o.

onvernuftigh. Stolidus, brutus, a, um; vecors, g. cordis, o. Ratione carens, rationis expers.

onvernuftelijck. Stolidè, crassè, insciter, *adv.*

onverpoyrelijck. Immobilis, e, g. lis, o.

onverre. Prope, *r. acc.* Haud longè à, *cum abl. rei.*

onversadelijck. Inexplebilis, insatiabilis, e, g. lis, o.

onversadelijcken honger. Bulimia, g. miæ, *f.* appetitus caninus; fames canina.

onversaedelijcken. Insatiabiliter, inexplebiliter, *adv.*

onversadigheyt/onversaedtheyt. Insatiabilitas, g. tatis, *f.*

onversaeght. Audax, g. dacis: impavidus, intrepidus, animosus, a, um, fortis, e, g. tis, o.

onversaeghdelijck. Audacter, intrepidè, impertertitè, animosè, generosè, fortiter, *adv.*

onversaeghtheyt. Audacia, g. ciæ: generositas, tatis, *f.* Magnus, fortis & intrepidus animus.

onverscheurlijck. Illacerabilis, e, g. lis, o.

onverschepden/ongedeylt. Indivisus, a, um, o. Un-

o.ut: **Onverschepden goedt.** Bona communia & indivisa.

onverschepden/niet verschillende. Indifferens. g. rentis, o.

onverschepdenthept / gelijckenis. Indifferentia, convenientia, g. tiæ; similitudo, g. dinis: affinitas, g. tatis, f.

onverschepdentlijk/onder een/s. onderschepdelijck. Indiscretus, a, um o. Indistinctus, a, um, o.

onverschepdentlijcken / sonder onderschepdt. Indifferenter, promiscuè, *adv.* Sine discrimine.

onverschilligh/s. onverschepden. indifferens, tis, o.

onverschrickt/s. onverschaeght. imperterritus, a, um, o.

onversien/ onverwacht. improvisus, insperatus, inopinus, a, um, o.

onversiens/op sijn onversiens. improvisè, inopinato, subitò, repentè, *adv.* Ex improviso: præter spem: præter exspectationem.

onverstoort/ diegene experientie en heeft. inexpertus, imperitus, a, um, o.

onverstoenelijck. implacabilis, e, g. lis, o.

onverstandigh/onwijs/bot. imprudens, g. dentis; stolidus, ignarus, insulsus, imperitus, a, um; hebes, g. betis; rudis, e, g. dis, o.

onverstandighlijck. imprudenter, stolidè, insulsè, imperitè, *adv.*

onverstandt. imprudentia, inscitia, ignorantia, g. tiæ: ruditas, g. tatis, f.

onverstoorelijck. imperturbabilis, e, g. lis, o.

onvertellijck. inenarrabilis, e, g. lis, o.

onvertoogen recht. Jus summarium.

onvertolt. Non professus.

onvervaert / s. onverschaeght. impavidus, a, um, o.

onverbalscht. Sincerus, incorruptus, a, um, o.

onverbaeren / s. onerbaren. inexpertus, a, um, o.

onverbullijck. inexolebilis, e, g. lis, o.

onverwacht / s. onversien. improvisus, a, um, o.

onverwelckelijck. immarcescibilis, e, g. lis, o.

onverweten. inexprobratus, a, um, o.

Godt onverweten. Pace Dei dixerim; absit injuria Deo.

onverwijtelijck. inexprobrabilis, e, g. lis, o.

onverwinnelijck. invictus, a, um; insuperabilis, inexpugnabilis, e, g. lis, o.

onvepl/niet te koop. Non venalis: non vendibilis, e, g. lis.

onvpl/onvpp. intutus, periculosus, a, um, o. Periculis plenus: periculo conjunctus, non sine periculis.

onvlijt. incuria, g. tiæ: segnities, g. tiei, so-

cordia, g, diæ: ignavia, g. viæ, f.

onvlytigh. Negligens, g. gentis: ignavus, a, um: locors, g. cordis, o.

onvlytighlijck. Obscitanter, segniter, socorditer, *adv.*

onvorgelijck. Incommodus, a, um: inconveniens, g. entis, o.

onvolkomen. imperfectus, a, um, o.

onvolkomentlijck. imperfectè, *adv.*

onvoldraghen kint. Abortivus fœtus.

onvolstandigh. Inconstans, g. stantis: instabilis, mutabilis, e, g. lis: levis, e, g. vis, o.

onvoorsichtigh. improvidus, incircumspectus, incautus, inconsideratus, temperatus, a, um: imprudens, g. dentis: præceps, g. cipitis. o.

onvoorsichtighept. imprudentia, inconsiderantia, incogitantia, præcipitantia, g. tiæ: temeritas, g. tatis, f.

onvoorsichtighlijck. imprudenter, improvidè, incautè, præcipitanter, inconsideratè, temerè, *adv.*

onvzede. Dissidium, g. dii, n, discordia, g. diæ: dissensio, contentio, g. onis, f.

onvzedelijck. Discorditer, contentiosè, *adv.*

onvzeedigh / onvzeedsaem / genepgt tot onvzede. Contentiosus, a, um: pugnax, g. nacis, o.

onvziendelijcken dan manieren. inhumanus, durus, ferus, a, um, o.

onvziendelijck om aensien. inamœnus, a, um, o. Visui *vel* oculis ingratus.

onvziendelijckhept. inhumanitas, feritas, g. tatis, f.

onvziendtschap/vyandtschap. inimicitiæ, g. arum, f. *pl. num.*

onvziendtschap/ onaengenaemen dienst. Res ingrata: res minimè grata.

onvzp/onderworpen aen pet. Subditus, obnoxius, a, um, o. *r. dat.*

onvzp/onvepl/periculeus. intutus, periculosus, a, um, o.

onvzp/ die van een ander kan gesien worden. Obnoxius alienis oculis.

onvzpighept/ dat men niet vzp en is. Servitus, g. tutis, f.

onvzoedighept/onwijshepdt. insipientia, g. tiæ, f.

onvzoedt/onwijs. insipiens, g. entis, o.

onvzoedt/quistachtigh. Prodigus, a, um, o. Malè frugi: parum frugi.

onvzoedtheyt. Prodigalitas, g. tatis, f.

onvzoonk/voos. improbus, perversus a, um, o.

onvzoonighept. improbitas, perversitas, g. tatis, f.

onvzoom/niet kloeck. ignavus, timidus, a, um, o.

onvzoonighept. ignavia, g. viæ: timiditas, g. tatis, f.

onvzucht-

onvzuchtbaer. Sterilis, e, g. lis; infœcundus, a, um, o.

onvzuchtbaer worden. Sterilescere, *fine prat. & sup.*

onvzuchtbaer maecken. Sterilem reddere, *reg. acc.* sterilitatem inducere, *r. dat.*

onvzuchtbaerheyt. Sterilitas, g. tatis, f.

onuptkomelijck. Inextricabilis, e, lis, o.

onuptleggelijck. inexplicabilis, inenodabilis, e, g. lis, o.

onuptputtelijck. inexhaustus, a, um, o.

onuptspreeckelijk. ineffabilis, inenarrabilis, e, g. lis, o. Dictu non effabilis: statu inexplicabilis, e.

onuptwischelijck. indelebilis, e, g. lis, o. Nullâ vi detergendus *vel* delendus; nullâ diuturnitate abstergendus *vel* obliterandus.

onwaer/ onwaerachtigh. Falsus, fictus, ementitus, excogitatus, a, um: mendax, g. dacis, o.

onwanckelbaer. immutabilis, e, g. lis; constans, g. stantis, o.

onwanckelbaer / dat niet kan betreden worden. Invius, a, um, o.

onweder/tempeest/windt. Tempestas, g. tatis, f. Furens ventus: vagus & torrentis instar ruens venti flatus.

onweder met regen. Nimbosa tempestas; nimbo infestus ventus.

onweder met donder. Furens fulgure ac tonitru ventus.

onweder met hagel. Grandinosa tempestas: grandine læviens ventus.

onweder ter Zee/stozm. Procellis infestus oceanus; tempestatibus obnoxium mare.

't is onweder. Inclementibus ventis fœdum est tempus: furentibus aquilonum flatibus læva est tempestas.

onwederkeerelijck. irremeabilis, e, g. lis, o.

onwederleggelijck. irrefutabilis, inconvincibilis, e, g. lis, o.

onwederleggelijke getuygen. Testes classici: testes omni exceptione majores.

onwederroepelijck. irrevocabilis, stabilis, immutabilis, e, g. lis, o.

onwegh. Via invia; iter avium: iter devium.

onwegigh. Avius, devius, a, um, o.

onweirbaer. Inermis, e, g. mis: imbellis, e, g. lis, o.

onweirde/ onweirdighept. Indignitas, vilitas, g. tatis. f. opprobrium, g. brii, n.

in onweirde houden/s. verachten. Despicere. Nihil pendere, spernere, sprevi, spretum.

van onweirde. Nullus, a, um, g. nullius, d. nulli: inefficax, g. cacis: irritus, a, um, o. Nullius pretii: nullius momenti.

onweirdigh/onweirdt. Indignus, immeritus, a, um, o.

onweirdt/onaengenaem. Ingratus, a, um, o.

onwierdighlijck. indigne, irreverenter, *adv.* indignis modis.

onwetende/ onwetigh. ignorans, g. rantis: inscius, nescius, imperitus, a, um, o.

onwetenlijck/ onwetens. Inscie, inscienter, imprudenter, *adv.*

onwettens mp/sonder mijn wete. Me inscio: clam me.

onwetenschap/onwetenthept. ignorantia, imperitia, inscitia, imprudentia, g tiæ, f.

onwettelijck/onwettigh. illegitimus, illicitus, iniquus, a, um, o.

onwettelijck geboren. illegitimè natus; prohibito concubitu natus; filius adulterinus, spurius, incestuosus.

onwettelijcken illegitimè, illicitè, *adv.* Præter legem.

onwijs. insipiens, imprudens, amens, g. entis; insanus, stultus. a, um, o.

onwijshept. insania, g. niæ, stultitia, dementia, amentia, g. tiæ, f.

onwijsselijck. Stulte, insipienter, imprudenter, *adv.*

onwijt/enge/nauw. Angustus, arctus, a, um, o.

onwijt/niet verre. Non longè; Haud procul.

onwille/onwilligheyt. Malevolentia, g. tiæ, f.

onwillens/noode/s. ongeirne/noode. Ægrè, invitè, gravate.

onwilligh. invitus, a, um, nolens, g. lentis, o.

onwinbaer/onwinnelijck. invincibilis, insuperabilis, inexpugnabilis, e, g. lis: invictus, a, um, o.

onwoonbaer/onwoonsaem. inhabitabilis, e, g. lis; desertus, inhospitus, a, um, o.

ont / *præpos. inseparabilis, significat privationem, exponitur Latinè per* De, dis, di, ex, *&c.*

ontaenboozden/Zel. aen boozt trecken. Retrahere emptionem jure proximitatis, *juris consultorum vox.*

ontaerden. Degenerare, avi, *s.* atum.

ontaerdende. Degener, g. neris, o.

ontankeren. Anchoras tollere, solvere.

ontbedelen. Emendicare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

ontbeenen. Exossare, avi, *s.* atum, *r. acc.*

ontbeyren. Carere, *p.* rui, *s.* caritum & cassum; indigere, *p.* gui, *sine sup. reg. abl.*

ontbeyden. Exspectare, *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.*

ontbieden/laten weten. Nuntiare, denuntiare, avi, *s.* atum, *r. acc.*

ontbieden/tot hem roepen. Advocare, evocare, *p.* avi, *s.* atum; accersere, *p.* sivi, & sii, *s.* situm. *r. acc.*

ontbiedenisse. Nuntiatio, denuntiatio, g. onis, f. nuntium, g. tii, n.

ontbijt. Jentaculum, g. li, n.

ontbijten. Jentare, *p.* avi, *s.* atum. Sumere jentaculum.

ontbindelijck. Dissolubilis, e, g. lis, o.

ont-

ontbinden. Solvere, dissolvere, resolvere, p. solvi, s. solutum, *r. acc.*

ontbindinge. Solutio, g. onis, f.

ontbindselen/ *Fl.* Falcis exlolvere, *reg. acc.*

ontbladeren. Defrondare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontbloemen / synde bloemen beriefsen. Deflorêre, defloresc̃ere, p. florui, *sine sup.*

ontbloemen/de bloem nemen. Deflorare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

ontblooten. Nudare, denudare, p. avi, s. atum: exuere, p. exui, s. exutum, *r. acc. pers. & abl. rei.*

ontblootinge. Nudatio, denudatio, g. onis, f.

ontbreken. Deficere, cio, p. feci, s. fectum.

ontbrendelen. Detrenare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Frenum detrahere, *reg. dat.*

ontcierен. Deformare, deturpare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Deformen reddere.

ontcingelen een peirt. Equo cingulum detrahere: solvere equum cingulo.

ontclauwen / de klauwen aftrecken Exungulare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

ontcleeden. Devestire, p. stivi & stii, s. stitum, *r. acc.* Exuere vestem: exuere se veste; deponere *vel* ponere vestes.

ontclimmen. Prævertere aliquem scandendo.

ontcnoopen/ *Fl. i.* **ontknoopen.** Dissolvere, vi, olutum

ontknoopelijck. Enodabilis, e, p. lis, o.

ontknoopen. Enodare, denodare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

ontknopinge. Enodatio, denodatio, g. onis, f.

ontkomen. Evadere, p. vasi, s. vasum. s. **Ontgaen.** Elabi, psus, *dep.*

ontkoopen/ s. **onderkoopen.** Anticipare, intercipere emptionem.

ontkoppelen. Disjungere, sejungere, p. junxi, s. junctum, *reg. acc.*

ontkruppen. Erepere, p. repsi, s. reptum; subjabi, p. lapsus, *dep.* Evadere serpendo: latenter aufugere.

ontdarmen. Exenterare, eviscerare, p. avi, s. atum. *reg. acc.*

ontdecken/blooten/ontblooten. Nudare, denudare, p. avi, s. atum; retegere, p. texi, s. tectum, *r. acc.*

ontdecken / openbaren. Detegere, p. texi, s. tectum; revelare, manifestare, evulgare, promulgare, p. avi, s. atum; patefacere, cio, feci, s. factum, *r. accus.* Proferre in lucem.

ontdeckinge. Denudatio, detectio, retectio, g. onis, f.

ontdicken/dun maken Attenuare, extenuate, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontdoen/los doen/ van een doen. Solvere, dissolvere, exsolvere, p. solvi, s. solutum; explicare, p. cavi & cui, s. catum; extricare, enodare, p. avi, s. atum. *r. acc.*

ontdoen/casseren/afschaffen/te niet doen. Abrogare, p. avi, s. atum; abolêre, p. lui & levi, s. litum: rescindere, p. scidi, scissum. Irritum facere: infectum reddere, *r. acc.*

ontdopen/ s. **dopen.** Regelare, avi.

ontdraepen. Extorquere, p. torsi, s. tortum, *r. acc.*

ontdraepinge. Distortio, g. onis, f.

ontdraegen. Subtrahere, p. traxi, s. tractum; furripere, pio, p. ripui, s. reptum. Furtim asportare: clàm auferre, *r. acc.*

ontdrijven. Abigere, p. egi, s. actum, *r. acc.*

ontdrijver. Abactor, g. oris, m.

ont-edelen/ s. **Veron-edelen.** Nobilitate privare, *vel* Degenerare, avi, atum.

ontceren/schenden. Dedecorare, dehonestare, infamare, diffamare, violare, vitiare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

onterft. Exhæres, g. redis, c.

onterven. Exhæredare, abdicare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontervinge. Exhæredatio, abdicatio, g. onis, f.

ontepgenen. Emancipare, p. avi, s. atum. Libertate donare, *r. acc.*

ontepgeninge. Manumissio, emancipatio, g. onis, f.

ontfaen/ s. **ontfangen.** Accipere, pio, p. cepi, s. ceptum.

ontfangh/ontfanck. Acceptum, g. ti, n.

ontfangh boeck. Liber accepti.

ontfanghbaer / ontfangelijck. Acceptus, gratus, a, um, o.

niet ontfanghbaer zijn. Excludi, p. clusus; submoveri, p. motus, *pass.*

ontfangen/nemen. Capere, pio, p. cepi, s. captum; accipere, suscipere, recipere, pio, p. cepi, s. ceptum, *r. acc.*

ont-fanghen / swangher worden / dick worden. Concipere, pio, p. cepi, s. ceptum, *r. acc.* Fœtum concipere: prolem suscipere: utero ingravescere: gravidam fieri.

ontfangenisse. Conceptio, g. onis, f. conceptus, g. tûs, m.

ontfanger/innaender. Coactor, collector, g. oris, m.

ontfanger / penninckmeester. Tribunus ærarius: receptor canonarius.

ontfanger/ tollenaer/ s. **Tollenaer.** Publicanus, i, m. Tributorum collector. Manceps, cipis, m.

ontfermen. Misereri, p. sertus, s. sertum: *dep. reg. gen. rarissimè dat.* miserari, p. ratus, s. ratum, *dep. r. acc.* misereiceie *sine prat. aut sup. reg. acc. & gen.* miseret, *r. acc. & gen.* Misericordiâ affici, tangi, moveri, capi, *r. gen.*

onfermelijk/ daer men medelyden mede hebben moet. Miserabilis, e, g. lis: miserandus, commiserandus, a, um, o.

Misericordiâ *vel* commiseratione dignus.

ontfermelijcken/ellendighlijck. Misere, miserabiliter, calamitose, *adv.* Miserandum, illachrymabilem in modum.

ontfermhertigh/ ontfermigh/ genadigh/ medelijdende. Misericors, g. cordis, clemens, g. mentis; propitius, a, um, o.

ontfermhertighept / ontferminge. Misericordia, g. diæ; miseratio, commiseratio, g. onis: clementia, g. tiæ, mansuetudo, lenitudo, g. dinis; lenitas, g. tatis, f.

ontfronsen. Erugare, p. avi, s. atum. *reg. acc.*

ontfutselen / ontwerren. Extricare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontfutselen/onttrecken. Subtrahere, p. traxi, s. tractum, subducere, p. duxi, s. ductum, *reg. acc.*

ontfutselen/ontslibberen. Evadere, p. vasi. s. vasum. Subducere se.

ontgaderen. Disgregare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontgaen. Evadere, p. vasi, s. vasum; elabi, p. lapsus, *dep.*

ontgaen/ losgaen. ut: Den knoop is ontgaen. Nodus dissolutus est.

ontgelden. Luere, p. lui, *sine sup. part.* luiturus: persolvere, p. solvi, s. solutum, dependere, p. pendi, s. pensum, *r. acc.*

ontgespen. Refibulare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontgeven/ begeven / beswijcken. Deficere, cio, p. feci, s. fectum.

ontgeven/ontraeden. Dissuadere, p. suasi, s. suasum, *r. acc. rei & dat. pers.* Deducere de sententiâ, *r. acc.*

ontgeven/sich t'onder geven. Cedere, p. cessi, s. cessum. Cedere de sententiâ.

ontginnen. Prælibare, *p.* avi, *s.* atum; præcerpere, p. cerpsi, s. cerptum, *r. acc.*

ontgoeden. s. **ont-erven.** Exhæredare, hæreditate privare.

ontgonnen. Invidere, vidi, s. visum, *r. acc. rei & dat. pers.*

ontgorden. Discingere, recingere, p. cinxi, s. cinctum, *r. accus.*

ontgraten den visch. Exossare piscem.

ontgraven. Effodere, dio, p. fodi, s. fossum, *r. acc.*

onthaecken. Hamo *vel* unco expedire, *r. acc.*

onthaelen. Excipere, pio, p. cepi, s. ceptum: tractare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

onthaelinge. Exceptio, tractatio, g. onis, f.

onthairen. Depilare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

onthalsen. Decollare, p. avi, s. atum. Capite truncare, *r. acc.* Caput abscindere: caput amputare, *r. gen. vel dat.* (bus.

onthanden/ ontweldigen. Eripere è manibus.

onthanden/handt afkappen. Mutilare aliquem manu.

onthanden/niet dienen. Disconvenire, p. veni, s. ventum.

onthaerlewpen. Lacerare, p. avi, s. atum; discerpere, p. cerpsi, s. cerptum; distrahere p. traxi, s. tractum. *r. acc.*

onthaerlewpt Lacer & lacerus, sordidus, incomptus, pannolus, a, um, o.

onthaernassen. Exarmare, p. avi, s. atum. *r. acc.*

onthaspelen/ontslibberen. Evadere, p. vasi, s. vasum. s. **onthuppelen.** Evolare ex alicujus vi, manu, potestate, jurisdictione.

onthecht/ontstelt. Turbatus, a, um, o.

onthechten/los maecken. Refigere, p. fixi, s. fixum, solvere, dissolvere, p. solvi, s. solutum, *r. acc.*

onthepligben. Profanare, temerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Rebus sacris abuti.

onthoofden. s. **onthalsen.** Decollare, avi, atum. *r. acc.*

onthouden/in de memorie printen. Memoriæ mandare, infigere, imprimere: retinere memoriter: animo recondere, *r. acc.*

onthouden/indachtigh zijn. Meminisse, memini, *defect. r. gen. vel acc.* recordari, p. atus. s. atum, *dep. reg. gen. vel acc. vel abl. cum De.* Memoria tenere.

onthouden/ tegen houden. Retinere, detinere, p. tinui, s. tentum, *r. acc.*

onthouden/temmen. Cohibere, p. bui, s. bitum: coërcere, p. ercui, s. ercitum, *r. acc.*

onthouden/sich van pet onthouden. Abstinere, stinui, s. stentum, *reg. acc. pers. & abl. rei cum A vel Ab.*

onthoudinge. Continentia, & Abstinentia, g. tiæ, f.

onthucken/oft.

onthuppelen. Evadere, p. vasi, s. vasum; dilabi, p. lapsus, *dep.* subterfugere, gio, p. fugi, s. fugitum. Subducere se.

ontjaegen. Eripere, pio, p. ripui, s. reptum, *r. acc.*

ontkeirnen. Enucleare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontkennelijck. Quod negari potest. *inepte, & barbarè* negabilis.

ontkennen. Negare, p. avi, s. atum; diffiteri, p. diffessus, *dep.* inficiari, p. atus, *dep. r. acc.* ire inficias.

ontkenninge/ logeninge. Negatio, g. onis, f.

ontlaeden. Exonerare, deonerare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ontlasten / pemanden van synen last ontslaen. Liberare aliquem onere: levare aliquem onere: eximere aliquem onere.

ontlasten/pemandt van eenige schuldt oft aenklaginge ontlasten. Liberare aliquem culpâ.

ontlastinge. Exoneratio, g. onis, f.

ontlastinge/onschuldinge. Excusatio, g. onis, f.

ontleden. Deartuare, dilaniare, p. avi, s. atum; dissecare, p. secui, s. sectum, *r. acc.*

Ontleder. Anatomicus, i, m.

ontledinge. Deanuatio. g. onis; anatomia, g. miæ, f.

ontledigen/ *f.* **ontlasten.** Exonerare, avi, atum. *r. acc. perf. cum. Abl. rei.*

ontleenen. Mutuari, *p.* atus, *dep.* Sumere mutuo: accipere mutuo, *r. acc.*

ontleeninge. Mutuatio, g. onis, f.

ontleeren/achterwaerts leeren. Dediſcere, *p.* dedidici, *ſine ſup. reg. acc.*

ontleeren/ iemanden iet afbzengen oft ontwennen. Dedocêre, *p.* docui, *ſ.* doctum, *r. acc.*

ontlepſen. Detrahere alicui ocreas.

ontlendenen. Delumbare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontlepden. Seducere, abducere, *p.* duxi. *ſ.* ductum, *reg. acc.*

ontlieven. Amorem deponere.

ontlijken. Diſſimilem eſſe alicui: differre ab aliquo: abludere ab re aliquâ.

ontlyckſemen. Deformare, *p.* avi, *ſ.* atum *reg. acc.*

ontlijmen. Reglutinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontlijven/ *ſ.* **dooden.** Vitam adimere alicui, vitâ aliquem privare.

ontloogenen. Abnegare, denegare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontloopen. Effugere, gio, *p.* fugi, *ſ.* gitum, *r. acc.*

ontlooten. Replumbare, *p.* avi, *ſ.* batum, *r. acc.*

ontlooveren. Defrondare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontloſſen. Solvere, exſolvere. *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum; laxare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontloſſinge. Relaxatio, reſolutio, g. onis, f.

ontlupken. Aperire, *p.* perui, *ſ.* pertum: diſſepire, *p.* ſepivi & ſepſi, *ſ.* ſepitum & ſeptum, *r. acc.*

ontmachtigen/ſijne kracht benemen. Enervare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* *ſ.* Machteloos.

impotens, g. tis, o. Languidus, a, um, o.

ontmachtigen/ iemanden ſijnen laſt oft autoriteyt afnemen. Poteſtatem adimere; autoritatem minuere.

ontmaecken/te niet doen/caſſeren. Infirmare, *p.* avi, *ſ.* atum; reſcindere, *p.* ſcidi, *ſ.* ſciſſum, *r. acc.* irritum facere, infectum reddere, *r. acc.* vim derogare, *vel* abrogare, *r. dat.*

ontmaecken bp teſtamente. Exhæredare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontmaeghden/ *ſ.* **maeghdom nemen.** Devirginare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontmannen/ *ſ.* **lubben.** Caſtrare, emaſculare, *p.* avi *ſ.* atum, *r. acc.*

ontmannen eene ſtadt. Civitatem defenſoribus *vel* præſidio nudare.

ontmantelen. Nudare, ſpoliare, *p.* avi, *ſ.* atum. Pallio privare, *vel* exuere, *vel* ſpoliare, *r. acc.*

ontmantelen eene ſtad. Oppidum muris exuere: urbem mœnibus nudare: diutis muris urbem nudare *vel* retegere.

ontmoeten. Obviare, *p.* avi, *ſ.* atum; occurrere, *p.* curri, *ſ.* curſum, *r. dat.* offendere, *p.* fendi, *ſ.* fenſum, *r. acc.*

ontmoetinge. Occurſus, g. ſûs, m.

ontnagelen. Refigere clavum.

ontnaepen/ ontterren. Diſſuere, reſuere, *p.* ſui, *ſ.* utum, *r. acc.*

ontſach/ bzeeſe/ ſchzoom. Metus, g. tûs; timor, g. moris, m.

ontſagh/ eerbiedinge. Reverentia, g. tiæ, f.

ſonder ontſagh. Intrepidè, audacter, *adv.*

ontſchaekt/ ontſchaeckinge. Stuprum violentum: raptus virginum *vel* puellarum.

ontſchaecken. Violare virginem: vim virgini inferre.

ontſchepden. Diſcernere, *p.* diſcrevi, *ſ.* cretum, ſejungere, *p.* junxi, *ſ.* junctum, *r. acc.*

ontſchicken. Turbare, perturbare, avi, *ſ.* atum; confundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*

ontſchieten. Elabi, *p.* lapſus, *dep.*

ontſchieten upt den ſlaep. Subito evigilare.

ontſchoepen. Diſcalceare, excalceare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſchoepinge. Excalceatio, onis, f.

ontſchopen de boomen. Ablaqueare arbores.

ontſchozſſen. Decorticare, deglabrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. accuſ.* Corticem detrahere, *r. dat.*

ontſchozſinge. Decorticatio, deglabratio, g. onis, f.

ontſchulden/ onſchuldigen/ verſchoonen/ verantwoozden. Excuſare, purgare, expurgare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Uti excuſatione: excuſationem adferre.

ſich iewers mede ontſchuldigen. Prætexere, *p.* texui, *ſ.* textum: cauſari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. reg. acc.*

ontſchuldinge. Excuſatio, g. onis; apologia, g. giæ, f.

ontſegh/ aenhoudinge van vpandtſchap. Clarigatio, g. onis, f.

ontſegh/ wepgeringe. Negatio, g. onis, f.

ontſegh/ verbodt. Interdictio, g. onis, f.

ontſeggen/ wepgeren. Recuſare, *p.* avi, *ſ.* atum; renuere, *p.* nui, *ſ.* nutum, *r. acc.*

ontſeggen/ verbieden. Interdicere, *p.* dixi, *ſ.* dictum, *reg. acc.*

ontſeggen/ vpandtſchap aenkondigen. Clarigare, *p.* avi, *ſ.* atum: indicere bellum: denuntiare bellum, *r. dat.* ad bellum provocare, *r. accuſ.*

ontzegelen. Reſignare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſenuwen. Enervare, *p.* avi. *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſet/ hulpe. Supperiæ g. tiarum, f *pl. num.* auxilium, g. lii: ſubſidium, g. dii, n.

ontſetten/ ontſet doen. Succurrere, *p.* curri *ſ.* curſum; opitulari, *p.* atus, *ſ* atum, *dep.* ferre ſuppetias: auxilio *vel* ſubſidio eſſe, *r. dat.* liberare, *p.* avi. *ſ.* atum, *r. acc.*

ſichzin iet ontſetten/ *ſ.* **ontſtellen.** perturbari aliquâ re.

ontſetten een lidt. Luxare membrum, articulum loco movêre.

ontſien/ reſpect bzagen. Vereri, revereri, *p.* veritus, *dep.*

onſien/ bzeſen. Timere, *p.* mui; metuere, *p.* tui, *ſine ſup.*

ontſigh. *ſ.* **ontſach.** Obſervantia, g. æ, f.

ontſincken. Excidere, *p.* excidi, *ſine ſup.* elabi, *ſ.* lapſus, *dep.*

ontſinnen/ upt ſijne ſinnen maecken. Dementare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r acc.*

ontſinnen ſijner ſinnen geminſſen. Dementari, *p.* tatus, *paſſ.*

ontſlachten. Degenerare, *p.* avi, ſ. atum.

ontſlaen. Abſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum; liberare, exonerare, p. avi, ſ. atum, *r. acc. perf. & abl. rei.*

ontſlagen/ bzp. *ſ.* **Bzp.** Liber, bera, berum, cum *genit. vel abl.* cum *à vel ab.*

ontſlaepen/ in ſlaep vallen. Obdormire, *p.* mivi & mii, *ſ.* mitum.

ontſlaepen/ wacker wozden Expergiſci, *p.* perrectus, *dep. Lucretius hinc format participium* expergitus.

ontſlibberen. Eripere *p.* repſi, *ſ.* reptum; elabi, *p.* lapſus, *dep.* ſubterfugere, gio, *p.* fugi, *ſ.* gitum. Clàm elabi: ſe ſubducere.

ontſluppen. *Idem.*

ontſluppinge. Effugium, ſuffugium, ſubterfugium, g. gii, n. ſubductio, g. onis, f.

ontſlupten. Reſerare, *p.* avi, *ſ.* atum; recludere, *p.* cluſi, *ſ.* cluſum: aperire, *p.* perui, *ſ.* pertum, *r. acc.*

ontſluptinge. Reſeratio, recluſio, g. onis, f.

ontſnappen/ afnemen. Intercipere, pio, *p.* cepi, *ſ.* ceptum: eripere, ſurripere, pio, *p.* ripui. *ſ.* reptum, *r. acc.*

ontſnappen/ onſlibberen. *ſ.* **ontſlibberen.** Evadere, vaſi, vaſum, *r. acc. vel abl. vel abl.* cum *ex*, *vel acc.* cum *in.*

ontſpaeren. Comparcere, *p.* parſi, *ſ.* parſum, *r. acc.* Subtrahere ſibi: fraudare genium.

ontſpannen. Remittere, *p.* miſi, *ſ.* miſſum: retendere, *p.* tendi, *ſ.* tenſum & tentum: relaxare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

ontſpanninge. Retenſio, retenſio, laxatio, g. onis, f.

ontſpzingen. *ſ.* **ontſlibberen.** Elabi, lapſus, *dep. r. acc. vel dat. vel abl. vel abl. cum de, ex vel ex.*

ontſpzingen upt den ſlaep. Expergiſci, *p.* expertectus, *dep. Lucretius aixit*: iexpergitus.

ontſtaen/ doozſpzoomen. Oriri, ior, ortis *vel* oreris, p. ortus, *part.* oriturus; naſci, p. natus, *part.* naſciturus, *dep.*

ontſtaen. *ſ.* **bolſtaen.** Conſtare, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtitum.

ontſtrecken/ doen bzanden. Accendere, incendere, ſuccendere, *p.* cendi, *ſ.* cenſum, *r. acc.*

ontſteken/ bzandig wozden. Accendi, incendi, p. cenſus, inflammari, p. atus, *paſſ.* exardeſcere, *p.* exarſi, *ſ.* arſum.

ontſteken/ een dat ontſteken. Relinere, *p.* relevi, & relivi *aliquando*, *ſ.* relitum, *r. acc.*

ontſteken dan liefde. Amore incendi: amorem concipere: ad amorem allici, commoveri.

ontſteken van gramſchap. Excandeſcere, p. candui, *ſin. ſup.* Commoveri ad iram: accendi, ſuccendi, inflammari, excandeſcere iracundiâ.

ontſtekinge. Incendium, g. dii, n. deflagratio, inflammatio, g. onis, f.

ontſtellen/ misſtellen. Diſlocare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſtellen/ gelijck een Bzgel oft ſnaren ſpel ontſtelt wozt. Diſcomponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum: confundere, *p.* confudi, ſ. fuſum, *r. acc.*

ontſtellen/ turberen/ beroert maken. Turbare, perturbare, p. avi, *ſ.* atum: terrere, exterrere, *p.* terrui, *ſ.* territum: percellere, *p.* percuſi, *ſ.* percuſſum. Attonitum reddere *r. acc.*

onſtelt wozden/ ſich ontſtellen. Terreri, perterreri, p. territus; turbari, conſternari, p. atus: percelli, p. percelſus, *paſſ.*

ontſtelthept. Perturbatio, g. onis, f.

ontſtichten/ quaet exempel geven. Offendere, *p.* fendi, *ſ.* tenſum, *r. acc.* Offendiculum ponere: offendiculo eſſe, *r. dat.*

ontſtichtinge. Offendiculum, ſcandalum, g. li, n.

ontſtoppen. Relinere, *p.* relevi, (*variùs* relivi) *ſ.* relitum, *r. acc.* Operculum removere: obturamentum amovere.

ontſtricken. Enodare, denodare, extricare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſolvere, diſſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum, *r. acc.*

ontſtruycken. Exſtirpare *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſtucken. Lacer, ra, rum; lacerus, laceratus, a, um, o.

ontſucken. Ecſtaſim pati.

ontſuckinge. Ecſtaſis, g. ſis, f.

ontſuyveren. Inquinare, contaminare. *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontſwellen. Detumere, *p.* tumui, *ſin. ſup.* detumeſcere, *p.* tumſi, *ſin. ſup.*

ontſweimmen. Enatare, *p.* avi, *ſ.* atum. Natando evadere.

ontſtellen/mis-ſtellen. Errare in calculo, falli in calculo.

ontſterren. Diſſuere, reſuere. *g* ſui, *ſ.* ſutum; diſſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum, *r. acc.*

ontſtomen. Fræno exſolvere, *reg. acc.*

ontſtoveren. Liberare aliquem faſcino *ſive* incantamento.

ontſtrecken. Subtrahere, *p.* traxi, *ſ.* tractum; adimere, *p.* ademi, *ſ.* ademptum, ſutripere, pio, *p.* ripui, *ſ.* reptum, *r. acc.*

ontſtrouwen. Solvere matrimonium: à conjuge ſejungere, *r. acc.*

ontſtuppen. Diſſepire, *p.* ſepivi & ſepſi *ſ.* ſepitum & ſeptum, *r. acc.* Sepimentum revellere.

ontſwee. *ſ.* in twee. In partes. **Ontſweſnjden.** Diſſecare, ſecui, ſectum.

ontvallen. Excidere, *p.* cidi, *ſine ſup.*

ontverwen. Decolorare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Colorem vitiare *vel* abſtergere.

ontvluchten. Retexere, texui, *ſ.* textum; explicare, *p.* cui *vel* cavi, citum *vel* catum; extricare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

ontvlechtinge. Extricatio, *g.* onis, f.

ontvlieden. Effugere, aufugere, diffugere, gio. *p* fugi, *ſ* fugitum; evadere. *p.* vaſi, *ſ.* valum.

ontvliegen. Avolare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ontvoeren. Avchere, *p.* avexi, *ſ.* avectum; abducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum, *r acc.*

ontvoeren een vrouwperſoon. Rapere *vel* abripere puellam *vel* feminam.

ontvoerer. Raptor, abactor, *g:* oris, m.

ontvoeringe. Raptus, abactus, *g.* tûs, m.

ontvouwen. Explicare, diſplicare, *p.* cui & cavi, *ſ.* citum & catum, *r. acc.*

ontvouwinge. Diſplicatio, *g:* onis, f.

ontvreemden. Alienare, abalienare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontvremdinge. alienatio, abalienatio, *g.* onis,

ontvriesen. Regelare, *p.* avi, *ſ.* atum; egelidari, *p.* atus, *paſſ.*

ontvryden. Præripere amicam.

ontvryen. Libertatem adimere, *r. dat.*

ontvryngen. Extorquêre, *p.* torſi, *ſ.* tortum, *r. acc.*

ontwaken. Evigilare. *p.* avi, *ſ.* atum; expergiſci, *p.* perrectus, *Lucretio* pergitus, *dep.* (f.

ontwarking. Evigilatio, experrectio, *g.* onis,

ontwaeyen. Abripi vento.

ontwaepenen Exarmare, dearmare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontwaſſen grooter worden. Excreſcere, *p.* crevi, *ſ.* cretum.

De roede ontwaſſen zijn. Majorem eſſe quàm ut virgis cædatur. Exceſſit mihi ætas ex magiſterio tuo, *Plaut.* manum ſerulæ ſubducere.

ontwecken. Expergefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum, *r. acc.* excitare è ſomno.

ontweldigen. Vi eripere, *r. acc.*

ontwennen/ſijn gewoonte laten. Deſuefacere, *p.* ſuevi, *ſ.* ſuetum, abjicere & exuere conſuetudinem; recedere à conſuetudine. in deſuetudinem venire.

ontwennen/afvrzengen/gewoonte doen laten. Deſuefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.* adimere conſuetudinem, *r. dat* detrahere à conſuetudine, *r. acc.*

ontwenninge. Deſuetudo, *g.* dinis, f.

ontwerp. *ſ.* bewerp. Adumbratio, onis, f.

ontwerren. Extricare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontwerringe. Extricatio, *g.* onis, f.

ontweven. Retexere, *p.* texui, *ſ.* textum, *r. acc.*

ontwijcken. Declinare, evitare, *p.* avi *ſ.* atum; effugere. gio, *p* fugi, *ſ.* gitum, *r. acc.*

ontwijen. profanare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ontwinden. Evolvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum, *r. acc.*

ontworſtelen. Eluctari, *p.* atus, *ſ.* atum.

oock. Et, ac, atque, etiam, quoque, *conj.* item, ſimiliter, *adv.*

oodtmoet/oodtmoedigheyt. Humilitas, lenitas, *g.* tatis; manſuetudo, *g.* dinis; humiliatio, demiſſio, ſubmiſſio animi, *g:* onis, f.

ootmoedigh. Humilis, e, *g:* lis: lenis, e, *g.* nis, manſuetus, placidus, demiſſus, modeſtus, a, um, o. Ab omni faſtu & ſupercilio alienus.

ootmoedigh zijn. Humilem, modeſtum, demiſſum eſſe: animo eſſe humili & modeſto: ſeſe omnibus haud gravatim incurvare: ſubmittere ſe coram omnibus.

oodtmoedigen/eenen anderen oodtmoedig maecken. Manſuefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum; mitigare, *p.* avi, *ſ.* atum. Manſuetum & placidum reddere.

ſich oodtmoedigen. Humiliare ſe; demittere ſe: ſuo ſe pede metiri.

oodtmoedighlijck. Humiliter, demiſſe, ſubmiſſe, ſuppliciter, *adv.*

oogh / ooge. Oculus, *g.* li, m. lumen, *g.* minis, n.

in d'ooge ſtaen. Cadere in ſuſpicionem: patere aliorum obloquio.

een quaedt ooge op iemandt hebben. Habere aliquem ſuſpectum: habere ſuſpicionem de aliquo.

met quaede oogen aenſien. Haud æquis oculis adſpicere, *r. acc.*

met goede oogen aenſien. Æquis oculis adſpicere *vel* contueri.

ooge van de naelde. Foramen acûs.

ooge van de wynſtock. Oculus, *g.* li, m. gemma, *g.* mæ, f.

ooge oft ſchaekſel van een net. Macula, *g.* læ, f.

ooge van eenen teirlinck. Punctus, *g.* cti, m. punctum, *g.* ti, n.

dat tot d'ooge behoort. Ocularius, a, um, o.

dat veele oogen heeft. Oculatus, a, um, o.

ooghappel/ooghbal/ooghſteze. Pupula, pupilla, *g.* læ; f. oculiacies.

ooghbeentjens. Oſſa oculis ſubjecta.

ooghblinckelijck/ooghſchijnelijk. Evidens, *g:* dentis, perſpicuus, manifeſtus, conſpicuus, a, um, o.

ooghblinckelijcken. Evidenter, perſpicuè, manifeſtè, *adv.*

ooghbrauwen. Cilia, ſupercilia, *g.* liorum, *n. pl. num.* Pilipalpebræ.

ooghdeckſel/ooghſchelte/oogenlidt. Gena, *g:* næ, palpebra, *g:* bræ f. cilium, *g:* lii, n.

ooghdruppigh. Lippus, a, um, o.

ooghdruppinge / oogendroedt. Lippitudo, *g:* dinis, f.

ooghmerck/als men ſcherp na iet ſiet. Collimatio, *g:* onis, f.

ooghmerck/ *metaph.* Intentio, *g.* onis, f. ſcopus, *g:* pi, m.

oogemerck op iet nemen. Oculos in aliquid defigere, intenſiùs in rem aliquam contueri. Et *metaphorice*, intentionem in aliquid dirigere.

ooghluijcken/doot de vingeren ſien. Connivere, *p.* nivi, & nixi, *ſine ſup.* Diſſimulare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ooghluijckinge. Conniventia, *g:* tiæ, diſſimulatio, *g:* onis, f.

oogh-mederijn. Ophthalmicus, *g:* ci, m.

oogh-pijne. Ophtalmia, *g:* miæ, fem.

ooghſchijnelyck. *ſ.* ooghblyckelyck. Perſpicue.

ooghſichtige/getuyge. Autoptes, *g:* tæ, m. Teſtis ocularis.

ooghſteen. Succinum, *g:* ni, electrum, *g:* tri, n.

ooghſterre. *ſ.* ooghappel. Pupula, æ, f.

oogtanden. Dentes canini: dentes columellares.

oogen/ooghmercken. Collimare, collineare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc. cum In.* Oculos intendere.

oogen die toebacken van etter. Oculi gramioſi, *pl. num.*

voor oogen/tegenwoordigh. In conſpectu; coram oculis; ob oculos: ante oculos; in *vel* ſub oculis; coràm.

voor oogen zijn. Eſſe in conſpectu: ante *vel* ob oculos eſſe: ante oculos verſari.

voor oogen ſtellen. Exhibere, *p.* bui, *ſ.* bitum: repræſentare, *p.* avi, *ſ.* atum: oſtendere, *p.* oſtendi, *ſ.* oſtenſum & oſtentum, *r. acc.* Ob oculos ponere, ante oculos ponere.

voor oogen hebben/eeren. Revereri, *p.* veritus, *dep.* Præ oculis habere, *r. acc.*

oogenblick. Nictus oculi: momentum temporis.

oogen croontjen. Iris oculorum.

oogendienaer. Adulator, *g:* oris, m. Ad oculum ſerviens.

oogendraght / oogenetter. Gramæ, *g:* marum. gramiæ, *g:* miarum, f. *pl. num.* Oculorum pituita.

oogenhoecken. Anguli oculorum.

oogenhoeck na de neuſe. Canthus, *g:* thi, chanter, *g:* theris, m.

oogenhoeck nae buyten. Hirquus, *g:* qui, m

oogenhol. Sinus oculi; cavum oculi.

oogenlidt. *ſ.* ooghdeckſel. Palpebra, æ, f.

oogenloop. Epiphora, *g:* ræ, f.

oogenſalve. Collyrium, *g:* rii, n.

oogenſchepdſel/'t gene dat tuſſchen beyde d'oogen is. Intercilium, *g:* lii, n.

oogenſchijn. Conſpectus, *g:* ûs, m.

oogenenten. Inoculare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

oogenentinge. Inoculatio, *g:* onis, f.

oogenralle. *Holl.* Palpebra, *g:* bræ, f.

oogentroost. Euphraſia, *g:* ſiæ, f. *herba.*

oogenvel. Membrana *ſive* tunica oculorum.

oogenwit. Albugo, *g:* ginis, f. Albumen oculorum.

ooghsken. Ocellulus, ocellus, *g:* li, m.

ooghsken/lieffelijck aenſien. Oculi conjectus: laſcivior contuitus.

een ooghsken toewerpen. Adnictare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. dat.* Libidinoſis oculis inhiare in aliquid: cupiditatis oculum conjicere in aliquem: laſcivis obtutibus appellare aliquem.

ooghſt/ rydt om coren te picken. Meſſis, *g:* ſis, f. Frumentariæ coactionis tempus.

ooghſt/corenpickinge. Meſſis, *g:* ſis, f. ſpicilegium, *g:* gii, n. Frumentorum delectio, ſegetum ſectura.

ooghſt/ryp coren noch niet gepickt. Meſſis, *g:* ſis, f. Matura ſeges: maturæ fruges.

ooghſt/ gepickt coren noch op 't velt liggende. Demeſſæ in arvo ſegetes.

ooghſten. Metere, *p.* meſſui, *ſ.* meſſum, *r. acc.* Frumenta metere *vel* demetere; fruges ſecare, deſecare: ſegetem ſuccidere.

ooghſten/ *metaph.* Lucrum facere: quæſtum facere, conſequi commodum: emolumentum nanciſci.

ooghſter. Meſſor, *g:* ſoris, m. Frumentarius ſector.

Ooghſtmaendt. Auguſtus, *g:* ſti; Sextilis, *g:* lis, m.

Oom/'s vaders broeder. Patruus, *g:* trui, m.

Oom/'s moeders broeder. avunculus *g:* li, m.

Oor/kindt. *ſ.* Oir. Hæres, edis.

Oor/'t oor/oore/d'oore. Auris, *g.* ris; auricula, g. læ, f. (na.

het binnen hol van d'ooze. auris, ala, *vel* pin-

't buyten hol van d'ooze. Alveolus, *g.* li, m.

het opperſte van 't oor. Auris concha.

den ingebooghden kant van d'oore. Auris helix.

oor/'t gehoor. Auditus, g. tus, m.
een goedt oor. Acuta auris; acutus auditus: teres auris: argutia auris.
een quaet oor. Auris gravior: auris habetior.
oor/handt habe van eenen pot. Ansa, g. sæ, f.
ooren van de visschen. Branchiæ, g. iarum, f. *pl. num.*
dat ooren heeft. Auritus, a, um, o.
dat d'ooren aengaet. Auricularis, e, g. ris, o. auricularius, a, um, o.
oorbagge/oorrieraet/oorrinck. Inauris, g. ris, f.
oorbandt/oorclinck. Alapa, æ, f. colaphus, g. phi, m.
Oorbiechte. Confessio auricularis: confessio secreta.
oorblaesen. Insusurrare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei.*
oorblaesen, f. Vlepen. Adulari, *p.* atus, *dep. r. dat.*
oorblaeser/oortupter. Susurro, g. ronis, m.
oorblaesinge. Adulatio, susurratio, g. onis, f.
oorcussen. Pulvinar, g. naris: cervical, g. calis, n.
oorgeswel. Parotis, g. tidis, f. Apostema secus aures.
oorlapken/oorlelleken. Lobus auris, ima auris.
oorlepel. Auriscalpium, g. pii, n. Specillum auricularium.
oorloos. Auribus carens.
oorpeirle. Stalagmium, g. mii, n. Inauris oblonga ex baccâ pendula.
oorpijne oorwee. Otalgia, g. giæ. f.
oorrandt. Auris helix.
oorswerr. Cerumen, g. minis, n.
oorspuyte/oorspyppen. Clyster auricularius.
oorsputter. f. oorblaser. Susurro, onis. m.
oorruptinge. Aurium sibilus *vel* tinnitus.
oorsinger. Digitus auricularis.
oorwangen. Branchiæ piscium.
oorwurm. Fullo, g. lonis, m. Vermis auricularius.
oorbaer/oorbooz/&c. f. Oorboir/&c. Commodum, di, n. Utilitas, tatis, f.
oorconde. f. Oirconde. Testimonium amplissimum, momentosum, argumentosum, ponderosum.
oordeel. f. oordeel. Judicium, ii, n.
oorlof/orlof. f. verlof. Venia, æ, f.
Oorloge/orloge. f. Crijch. Bellum, li, n.
oorsaecke/reden waerom. Causa, g. sæ, ratio g. onis. f.
oorsaecke/occasie/begin. Causa, ansa, g. sæ; occasio, g. onis, f.
oorsaecker. Auctor, g. oris, m.
oorsaeckigh. Causalis, e, g. lis; causarius, a, um, o.
oorspronck/begin. Origo, g. ginis. f. ortus, g. tûs, fons, g. fontis, m. initium, g. tii, principium, g. pii, n. radix, g. dicis. f.
oorspronck hebben. Oriri, *p.* ortus, *part.* oriturus, *dep.* provenire, *p.* veni, *s.* ventum; profluere, *p.* fluxi, *s.* fluxum; promanare, dimanare, *p.* navi, *s.* natum: nasci, *p.* natus, *part.* nasciturus; proficisci, *p.* fectus, *dep.* Originem trahere, ducere.
oorspronck van eene fontepne. Scatebra, g. bræ: scaturigo, g. ginis, f.
oorspronckelijck. Originalis, e, g. lis. o. originarius, primigenius, a, um. o. *s.* opperboorbeeldigh/eerste boorbeeldt. Archetypus,
oort/*melius forte* oirt/ortjen. Quadrans, g. drantis; teruncius, g. cii, n.
oort. f. plaetse. Locus, g. ci, m.
oordt/boort. Ora, g. æ; extremitas, g. tatis, f.
oortsser/aen een scheede. Vinculum, g. li, m.
oosdrup/hupsdrup. Suggrundia, g. diorum, n. suggrundæ, g. darum. f. *pl. num.* imbricamentum, g. ti, n.
Oosten/der sonnen opganck. Oriens, g. rientis; ortus, g. tus, m. Regio ad ortum; plaga orientalis.
Oosten windt. Cæcias, g. ciæ, m.
Oost/Zupdt-oost. Eurus, g. ri, m.
Oostelijck. Orientalis, e, g. lis. o.
ootmoet. f, Oetmoet. Humilitas, g. tatis, f.
op/boben op. Super, supra, *prep. r. acc.*
op/aen *vel* neffens. ut: Op den Rhijn. Ad *vel* juxta *vel* secus Rhenum.
op/opwaert/om hoogh. Sursum, *adv.*
op/*adv. excitandi.* Heus! leva te, surge.
op den noen. Meridie, prandii tempore.
op herheurte. Sub pœnâ.
op ende neder. Sursum deorsum.
op dat. Ut, quò, *adv. r. conjunct.*
op dat niet. Ne, *adv. r. conjunct.*
op dese maniere. Hoc pacto: hoc modo; hunc in modum.
op conditie. Hac lege: eâ lege: eâ conditione.
op een herre/noch eens. Denuò, rursus, *adv.* Ab integro: de integro: adhuc semel.
opbetaelen/ten vollen afbetaelen. Persolvere, *p.* solvi, *s.* solutum, *r. dat. pers. & acc. rei.* In assem exsolvere.
opheuren/*Holl.* opheffen. Lavare, *p.* avi, *s.* atum; attollere, *sin. prat. aut sup. r. acc.*
opbidden/al op een roepen ende nooden. Corrogare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
opbijten. Exulcerare *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
opbinden/op een binden. Convasare, colligare, *p.* avi, *s.* atum *r. acc.*
opbinden/iewers op binden. Illigare, superilligare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
opblaesen. Inflare, sufflare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
opboetsel/bercierset. Ornatus, g. tus, m.
opboetsel aen de schepen. Acroteria, g. rium, n. *pl. num.* plutei navales.
opbrassen. f. opeeten. Devorare, *p.* avi, *s.* atum.
opbrassen/lyden/verdragen. Concoquere, *p.* coxi, *s.* coctum; digerere, *p.* gessi, *s.* gestum; pati, patior, *p.* passus, *r. acc.*
opbreken/met gewelt op doen. Effringere, *p.* fregi, *s.* fractum, convellere, *p.* vulsi, *s.* vulsum: perrumpere, *p.* rupi, *s.* ruptum. *r. acc.*
opbreken uyt de wonde is opgebroken. Vulnus recruduit.
opbreken/vertrecken. Discedere, *p.* cessi, *s.* cessum.
opbreken/sijn neringe verlaten. Dimittere opificium, *vel* mercaturam.
opbreken den leger. Movere castra; exercitum alio deducere.
opbreken van eene belegeringe. Obsidionem solvere: absistere obsidione: recedere ab obsidione.
opbrengen/ten voorschijn brengen. producere, *p.* duxi, *s.* ductum; apponere, *p.* posui, *s.* positum, *r. acc.*
opbrengen/fourneren. præbere, *p.* bui, *s.* bitum; suppeditare, *p.* avi *s.* atum, *r. acc.*
opclaren/hel worden. Claresceré inclaresceré, *p.* clarui; illucescere, *p.* luxi, *sin. sup.*
opclaren/hel maken. Serenare, avi, atum.
opclaren/polysteren. polire, expolire, *p.* livi & lii, *s.* litum. *r. acc.*
opclauteren. Ascendere, *p.* cendi, *s.* censum, *r. acc.* sursum niti.
opcloppen/met cloppen wacker maecken. pullando excitare, *r. acc.*
opcloppen/opjet cloppen. impingere, *p.* pegi, *s.* pactum, *r. acc. cum In.*
opcnoopen/hangen. s. hangen. Suspendere, *p.* di, *s.* sum.
opcoesteren. Fovere, *p.* fovi, *s.* fotum, *r. acc.*
opcomen/opwaerts comen. Adscendere, *p.* cendi, *s.* censum.
opcomen/toenemen. proficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum: emergere, *p.* mersi, *s.* mersum: profectum facere.
opcomen/van niet tot iet. Emergere ex humili; ex infimo provehi.
opcomen uyt het water. Emergere ex aquâ.
opcomen/genesen. Revalescere, *p.* valui, *s.* valitum.
opcondigen/f. opseggen. Renuntiare, denunciare, *vel* Abnegare, *p.* avi, *s.* atum.
opcoopen. Coëmere, *p.* emi, *s.* emptum, *r. acc.*
opcooper. Dardanarius, g. rii, m.
opcrabben/opcrersen. Refricare, *p.* fricui, *s.* frictum, *r. acc.*
opcraemen. Convasare merces: tollere merces: cum mercibus abire.
opcraemen/*metaph.* Versuram facere: cedere foro.
aen't operamen kent men de cooplieden. Exitus acta probat; finis coronat opus.
opdecken. Cooperire, *p.* perui, *s.* pertum, *r. acc.*
opdencken. Cogitare de re quapiam.
opdienen spyse oft eten. Instruere mensam cibis: apponere cibos.
opdobberen/*Holl.* Emergere, *p.* mersi, *s.* mersum.
opdocken/slaen. Verberare, *p.* avi, *s.* atum, percutere, tio, *p.* cussi, *s.* cussum, *r. acc.*
opdoncken/geben. Promere, *p.* prompsi, *s.* promtum. *r. acc.*
opdoen/open doen. f. openen. Aperire, rio, *p.* rui, *s.* pertum, patefacere, eci, actum.
opdoen/wegh doen. Tollere, *p.* sustuli, & *antique* tetuli, *s.* sublatum; reponere, *p.* posui, *s.* situm, *r. acc.*
opdoen een kindt. Infantulum fasciare, componere, fasciis involvere.
opdoen/provisie/boter. Comparare, *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.* recondere futuro usui annonam, butyrum.
opdraght/geswel. Tumor, g. moris, m. inflatio, g. onis, f. (onis, f.
opdraght/transport. Cessio, transcriptio, g.
opdraght/bevel. Delegatio, g. onis, f.
opdrachtigh/dat licht opswelt. Turgidus, a, um. o.
opdrachtigh van aensicht. Ruber facie, turgidus.
opdrachtigh/trots. Superbus, a, um, o. *s.* Hooghverdigh. Elatus, a, um, o. Superciliosus, a, um, o.
opdragen/brengen. Proferre, fero, *p.* tuli, *s.* prolatum; deferre, fero, *p.* detuli, *s.* delatum; apportare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
opdragen/om hoogdragen. Sursum ferre, *r. acc.*
opdragen/oversetten. Cedere, *p.* cessi, *s.* cessum; transcribere, *p.* scripsi. *s.* scriptum; resignare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei.*
opdragen/bevelen. Delegare, *p.* avi, *s.* atum; committere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*
opdragen/opswellen. Intumescere, *p.* tumui, *sine sup.*
op een uyt komen. In idem recidere; Tantundem valere; perinde esse.
open. Apertus, patulus, a, um; patens, g. tentis, o.
open van herten/openhertig. Candidus, sincerus, ingenuus, a, um, o.
open brief/ontsloten. Litteræ resignatæ.
opene brieven. Diploma, g. matis, n. bulla, g. læ, f. codicilli, g. lorum, m. *pl. num.* Litteræ patentes. (lis.
open hof. convivium publicum: cœna genia-
open plaetse. Locus subdialis.
open veld. Campus patens
open vloer. pavimentum subdiale.
opene wonde. Vulnus hians.

open zijn/open staen. Patêre, p. patui. *sine sup.* apertum esse.

open doen. s. openen. Discludere, usi, usum. Reserare, avi, atum.

openserren. Pandere, p. pandi, s. pansum, *r. acc.*

open straet. Via patens; via pervia; via lucida.

openbaer/ kennelyck. Manifestus, apertus, conspicuus, clarus, notus, cognitus, perspicuus. a, um; evidens, g. dentis, o.

openbaeren/ kennelyck maken / in 't licht brengen. Vulgare, evulgare, divulgare, promulgare, revelare, p. avi, s. atum; detegere, p. texi, s. tectum. *r. acc.* proferre in lucem: manifestum facere, palam facere.

openbaer worden / aen den dagh komen. Vulgari, divulgari, p. atus, *pass.* percrebescere *vel* percrebrescere; increbescere *vel* increbrescere, p. crebui, *vel* crebrui, *sine sup.* Manifestum, conspicuum, evidens, publicum fieri.

openbaer zijn. Constare, p. stiti, s. stitum; patêre, p. patui, *sine sup.* Manifestum esse: palàm esse.

't is openbaer. Patet, constat. Manifestum, notum, evidens est: palàm est: in aperto *vel* propatulo est: in conspectu est: haud obscurum est.

openbaringe. Manifestatio, divulgatio, revelatio, promulgatio, g: onis, f.

openbaerlyck. Manifeste, manifestò, palàm, propalàm, publicè, publicitus, vulgo, perspicuè, liquidò, *adv.*

open breken met gewelt. Perfringere, confringere, effringere, diffringere, p. fregi, s. fractum, *r. acc.*

open breken/ open doen. Reßignare, reserare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

open breken/ bersten. Rumpi, dirumpi, p. ruptus, *pass.*

openen/ open doen. Aperire, p. perui, s. pertum; reserare, p. avi, s. atum; recludere, p. clusi, s. clusum, solvere, p. solvi, s. solutum, pandere, p. pandi, s. passum, *r. acc.*

opendoenelyck. Adapertilis, e, g: lis, o.

opengaen. Aperiri, p. pertus, *pass.* dehiscere, *sin. prat & sup.* diffindi, p. fissus, *pass.*

mijn hert gaet open. Cor meum in voluptatem dissolvitur, diffluit, cor meum exilit.

openhertigh. s. open van herten. Homo apertus, candidus, sincerus.

openinge. Apertura, g: ræ; apertio, adaperitio, g. onis, f.

openlyck. s. openbaerlyk Manifestus, apertus, clarus, notus.

operatie/ opereren &c s. Werckinge. Operatio, g: onis, f. werchen. &c. Operari, patus.

operament. Auripigmentum, g: ti, n.

op-eten. Manducare, p. avi, s. atum; comedere, comedis & comes, comedit. & comest, p. edi, s. esum & estum, *r. acc.* vesci, *dep. sin. prat. r. abl.* Consumere edendo, *r. acc.*

op-eten/ *metaph.* ut: De gemeynte op eten. Plebem devorare: exsugere plebem: sanguinem & vitam populi exhaurire.

op epschen een plaetse. Petere *vel* postulare sibi dedi locum præsidiarios vocare ad deditionem.

op-epschen ten houwelyck. In matrimonium deposcere.

opgaen/ om hoogh gaen. Ascendere, conscendere, p. scendi, s. scensum.

opgaende stepl. Acclivis, e, g. vis; acclivus, a, um, o.

opganck. Adscensus, g: sûs, m.

opgaen/ open gaen. s. opengaen. Aperiri, tus, *pass.*

opgaen/ ten voorschijn comen / om hoog comen. Oriri, exoriri, p. ortus. *part.* orsurus, *dep.* surgere, exsurgere, p. surrexi, s. surrectum; erumpere, p. rupi, s. ruptum; prodire, prodeo, p. divi & dii, s. ditum, provenire, p. veni, s. ventum.

opgaen/ uyt spruyten. Progerminare, p. avi, s. atum.

de Sonne gaet op. Sol oritur, exoritur, exsurgit.

den opganck van de Sonne. Oriens, g. entis: ortus, g: tûs, m. ortus solis.

nae oft tegen der Sonnen opganck. Adsolis ortum: versus orientem solem.

met der Sonnen opganck. Sole oriente: sole exoriente; sole exsurgente; dum sol exoritur; dum lucescit: in solis ortu.

opgeblasen. Tumidus, turgidus, a, um, o.

opgeblasen zijn. Turgêre, p. tursi; tumere, s. mui, *sin. sup.*

opgeblasen mensch. s. Hoveerdigh/ trots/ moedigh. Homo elatus, fastuosus.

opgeblasenheyt. Arrogantia, g: tiæ, s. f trotsigheyt/ moedigheyt/ hoveerdye. Fastus, g: ûs, m.

opgehaelt cleedt. Vestis interpolis, interpola.

ophaelder/ opslickster/ ophaelster. Interpolator, g: oris, interpolatrix, g: icis, f.

opgenomen kindt. Adoptivus, a, um, o.

opgeracpt crijghsvolck. Miles subitarius, tumultuarius.

opgeven/ over-geven. Dedere, p. dedidi, s. deditum; tradere, p. didi, s. ditum, *r. acc.* ut: Een stadt opgeven. Dedere urbem: urbis deditionem facere.

opgeven/ wycken. ut: Ick en sal 't niet opgeven. Non cedam: non me submittam: haud dabo victas manus.

opgeven/ bevelen. Imponere alicui onus.

opgeven/ te geraden geven/ een vraege opgeven. Prononere quæstionem *sive* problema.

opgeven/ in iemandts discretie stellen. Permittere alicujus arbitrio. ut: Wy sullen 't God opgeven. Permittemus Deo.

opgeven. ut: Schoon opgeven. Aureos montes polliceri.

opgeven. ut: Den bal opgeven. Pilam proludere: pilam emittere.

opgevinge/ opgaeve/ vraege. Quæstio, g. onis, f. problema, g. matis, n.

opgevinghe. Traditio, cessio, deditio, g. onis, f.

opgieten. Superfundere, p. fudi, s. fusum, *r. acc.*

opgietinge. Superfusio, g. onis, f.

opgorden. Succingere se; vestem colligere.

opgraven. Effodere, refodere, dio, p. fodi, s. fossum, *r. acc.*

den weg opgraven. Viam fossis intercludere *vel* intercipere.

opgroepen Succrescere, p. crevi. s. cretum; adolescere, p. adolevi, s. adultum.

ophaelen. s. innen oft in maten renten oft penningen. Colligere pecunias.

ophaelen/ friseren. Crispare, p. avi, s. atum. Villosum facere, *r. acc.*

ophaelen/ om hoogh haelen. Sursum ferre, *r. acc.*

ophaelen/ om hoogh trecken. Attrahere, p. traxi, s. tractum; attollere, *sin. prat. aut sup. r. acc.*

ophaevigh/ ophevigh/ trots. Elatus, stomacholus, a, um, o.

ophangen. Suspendere, p. pendi, s. pensum, *r. acc.*

opheffen. Levare, sublevare, allevare, p. avi, s. atum; attollere, *sine prat. aut sup.* sustollere, p. sustuli, s. sublatum: erigere, p. rexi, s. rectum, *r. acc.*

opheffen/ opheffen. *Idem.*

ophelpen/ avancie doen/ voorthelpen. Promovêre, p. movi, s. motum: provehere, p. vexi. s. vectum, *r. acc.* Consulere alicui.

ophelpen/ verquisten. Abligurire, p. rivi & rii, s. ritum: dilapidare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ophevigh. s. ophaevigh. Elatus, a, um, o.

ophitsen/ ophitsen. Incitare, instigare, p. avi, s. atum. *r. acc.* Calcar addere: calcaria subdere, *r. dat.*

ophitser. Instigator, incitator, inductor, g. oris, m.

ophitsinge. Inductus, instinctus, g. us, m. incitatio, instigatio, inductio, g. onis, f.

ophoopen. Accumulare, acervare, coacervare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

ophouden/ niet meer doen. Desinere, p. sivi *vel* sii, s. situm; desistere, p. desiti, s. desitum; cessare, p. avi, s. atum: intermittere, omittere, p. misi, s. missum.

sonder ophouden. Indesinenter, incessanter, jugiter, perpetim. *adv.* Sinè *vel* absque intermissione.

ophoudinge. Cessatio, intermissio, omissio, vacatio, g: onis, f. intermissus, g. sûs, m.

ophouden/ om hoogh houden. Attollere *sin. prat. aut sup.* in altum elevare.

op ouden synen schoot. Pandere sinum.

op ouden/ voeden/ onderhouden. Educare, p. avi, s. atum; enutrire, p. trivi & trii, s. tritum: alere, p. alui, s. alitum & altum, *r. acc.*

ophouden/ tegen houden. Retinêre, detinêre, p. tinui, s. tentum, *r. acc.*

ophouden. ut: Huys op houden. Præsse domui.

ophuppelen. Subsilire, p. lui, & lii, s. subsultum.

opjagen. Excitare, p. avi, s. atum. *r. acc.*

opjagen/ opbullen. Infarcire, p. farsi, s. fartum: distendere, p. stendi, s. stensum & stentum, *r. acc.*

opiniaet/ die vast op sijne meyninge staet. Obstinatus, a, um; pervicax, g. cacis, o. Judicii nimium tenax; opinionis plus æquo retinens.

opiniaet/ hertneckigh/ crijgel. Obstinatus, a, um, o. Obstinati animi homo: infigni pervicaciâ homo.

opiniatelyck. Obstinatè, pertinaciter, pervicaciter, *adv.* Obstinato animo: obstirmatâ mente.

opiniatreren. Animum obstirmare, obdurare: in sententiâ mentem obdurare; sententiam mordicus *vel* pertinacius defendere *vel* tuêri.

opinie/ iugement/ meyninge/ advijs. Opinio, g. onis: sententia, g. tiæ, f.

opinie/ estym van iet. Existimatio, g. onis, f.

oplaeden. Onerare, p. avi, s. atum. ut: Goedt opladen. Onerare currum mercibus.

opleggen/ bevelen/ gebieden. Mandare, p. avi, s. atum; injungere, p. junxi, s. junctum, *r. acc. rei & dat. pers.*

opleggen/ beschuldigen. Accersere. p. sivi s. situm; insimulare, accusare, p. avi, s. atum, *r. acc, pers. & gen. rei.* Accersere aliquem criminis.

opleggen/ betalen/ tellen. s. nantiseren. Numerare, p. avi, s. atum.

opleggen/ boven iet leggen. Imponere, apponere, p. polui, s. positum, *r. acc. rei & dat. pers.*

opleinen/ op iet steunen. Inniti, p. nisus & nixus, *dep. r. dat.*

opnemen/ sich tegen d' Overheydt opleinen. s. rebelleren/ *item*, opstaen tegen iemandt. Rebellare, avi, atum. Cœptare rebellionem: seditionem concitare, com-

movere, concire, facere, conflare, afferre, inducere; inducere in civitatem.

oplesen. Recitare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oplichten. Levare, allevare, elevare, ſublevare, p. avi, ſ. atum; ſuſtollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum, *r. acc.*

oplichten eenighkryghsvolck. Colligere milites.

oplichten/ beuren. ut: gelt oplichten. Sumere pecunias.

oplichten/ verjagen. Fugare, propulſare, profligare, p. avi, ſ. atum; pellere, p. pepuli, ſ. pulſum, *r. acc.* in fugam conjicere.

opliggen. incubare, p. bui, ſ. bitum. *r. dat.*

Oploop/ beroerte. ſ. Oproer. Seditio, onis, f

oploopen/omhooghloopen. Surſum currere: ſurſum terri.

oploopen/ſwellen. Tumere, intumeſcere, p. tumui, *ſin. ſup.*

oplopen/gram worden. indignari, ſtomachari, p. atus, ſ. atum, *dep.* irâ ſuccendi.

oploopen / met gewelt open breecken. Effringere, diffringere, p. fregi, ſ. fractum, *r. acc.*

oploopigh ſ. oproerig. Seditioſus, a, um, o.

oploopigh van hoofde. Iracundus, a, um. o.

oplupcken. Pandere, expandere, p. pandi, ſ. paſſum & panſum, *r. acc.*

opmaecken/bouwen. Struere, conſtruere, exſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum, *r. acc.*

opmaecken/vol maecken. Finire, p. finivi & finii, ſ. finitum: perficere, cio, p. feci, fectum: abſolvere, p. ſolvi, ſolutum: perpolire, p. livi & lii, ſ. litum, *r. acc.*

opnemen/weghnemen. Tollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum: auferre, p. abſtuli, ſ. ablatum, accipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum, *r. acc.*

opnemen tot kindt. Adoptare, arrogare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

opnemen den tafel. Tollere menſam.

opnemen ſoldaten. Conquirere *vel* colligere militem.

iet qualijck opnemen. In malam partem excipere: ſiniſtre interpretari, *r. acc.*

opnemelinck. Adoptivus, a, um, o.

opneem-boeck. Penicillus, peniculus, g. li, m.

opneminge. Acceptio, aſſumptio, g onis, f.

opneminge van geldt. Coactio argentaria; exactio pecuniaria.

opneminge tot kindt. Adoptio, adoptatio, arrogatio, g. onis, f.

opneminge van ſoldaten. Militum conſcriptio.

opneſtelen. Adſtringere, p. ſtrinxi, ſ. ſtrictum, *r. acc.* Succingere ligulis.

oppacken/ pack ende ſack maken. Convaſare, p. avi, ſ. atum.

oppacken / weghpacken. Abripere, p. ripui, ſ. reptum, *r. acc.*

opper. Meta fœni.

opperen. In metas exſtruere.

opper. Superior, g. oris. m.

Opperbiſſchop. Archiepiſcopus, g. pi. maſc.

Opperhooftman. Celeuſtes, g. ſtæ, m.

opperhuyoerk/oppercouſſens. Subligar, g. aris: femoralia, g. lium. n. *pl. num.*

opperkamer. Cœnaculum, g. li. n.

Opperkamerlingh. Cubiculatiorum primicerius.

Opper-Capitein/ Colonel. Chiliarcha, g. chæ: tribunus, g. ni, m.

Opper-knaep. Famulorum primarius.

Opperkorck. Archimagirus, g. ri, m.

Opperhof. prætorium, g. rii, n.

Opperjager. Venatorum magiſter, princeps decurio, tribunus.

opperlyf. Thorax, g. racis, m.

oppermaerte. Ancillarum primaria.

Oppermeeſter. Scholarcha, g chæ: archididaſcalus, g. li, m. *barbare* ſcholaſticus.

Opperſte. Supremus, a, um, o. ſ. Oberſte. prætectus, i, m.

Opperveldtheer. Imperator, g. oris; architrategus, g. gi, m.

des Opperveldtheers kleedt. paludamentum, g. ti, n.

oppoztun / dat op plaetſe ende tyde paſt. Opportunus, tempeſtivus, a, um, o. Loco tempori idoneus.

oppoztunityt/bequaemheyt. Opportunitas, tempeſtivitas, g. tatis, f.

oppoſeren / tegenſtellen. Opponere, p. poſui, ſ. poſitum; objicere, cio, p. jeci, ſ. jectum.

ſich oppoſeren / in oppoſitie komen. intercedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum, *r. dat* interceſſione prohibere: interceſſionem interponere.

oppoſant. interceſſor, g. oris; intercedens, g. dentis, opponens, g. nentis m.

oppoſitie/tegen oberen ſtellinge. Oppoſitus, objectus, g. tûs, m.

oppoſitie/tegen ſeggen. Oppoſitio adverſationis.

oppoſitie/belet van de procedure. interceſſio, g. onis, f.

oppoſitie formeren tegen ſijne parthye. interceſſionem objicere adverſario; adverſarii intentionem interceſſione convellere & elidere.

afſtant doen van ſijne oppoſitie. interpoſitâ interceſſione abire, diſcedere, decedere: interceſſionem adverſario condonare.

oppronckeu. Adornare, exornare, p. avi, ſ. atum, expolire, p. polivi, & polii, ſ. litum, *r. acc.*

oppuplen. Extuberare, *p.* avi, *ſ.* atum.

opquicken. Educare, *p.* avi, *ſ.* atum: enutrire, p. trivi & trii, ſ. tritum; fovêre, confovêre, p. fovi, ſ. fotum, *r. acc.*

opraepen. Legere, colligere, p. legi, ſ. lectum, tollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum, *r. acc.*

opraepinge. Collectio, ſublatio, g. onis, f.

oprecht/ recht upt/ongedwongen. Candidus, ſincerus, apertus, ingenuus, a, um. Doli & fraudis expers.

oprecht/onbevalſcht. Legitimus, verus, germanus, a, um, o.

oprechtelyck Candidè, ſincerè, ingenuè, *adv.*

oprechtigheyt Candor, g. doris, m integritas, ſinceritas ſimplicitas, ingenuitas, g. tatis, f.

oprechten ober-ende heffen. Erigere, attigere, ſurrigere, p. rexi, ſ. rectum; elevare, allevare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oprichten/ſtichten Inſtituere, p. tui, ſ. tutum, *reg. acc.*

oprechten/ goedt doen. Reſarcire. p. ſarſi, ſ. ſartum; reparare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oprechtinge Erectio, allevatio. g. onis, f.

oprecken/opheffen Surrigere, attigere, p. rexi, ſ. rectum, *r. acc.*

oprecken/uptrecken. Extendere, diſtendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum, *reg. acc.*

oprijſen. Oriri, ſuboriri, p. ortus, *part.* oriturus; naſci, p. natus, *part.* naſciturus, *dep.* provenire, p. veni, ſ. ventum; promanare, dimanare, *p.* avi, *ſ.* atum.

oprijſinge. Origo g. ginis, f. principium, pii; initium, g. tii, n ſubortus, g. tûs, m.

oprocken *Holl.* oft.

oproerder. Incitare, concitare, irritare, inſtigare, ſtimulare, *p.* avi, *ſ.* atum; impellere, g. impuli, ſ. pulſum; incendere, p. cendi, ſ. cenſum, *r. acc.*

oproerder. Impulſor, auctor, inſtigator, g. oris, m.

oproerdinge. Inſtigatio, impulſio, provocatio, g. onis, f. inſtinctus, g. ctûs, m.

oproep / verkoopinge bp openbaren uptroep. Auctio, ſubhaſtatio, g. onis, f. Venditio auctionaria.

oproepen / uptroepen. Evocare, appellare, *p.* avi. *ſ.* atum *r. acc.*

oproepen / den koop uptkondigen. Proclamare auctionem.

oproeper. Præco, g. onis, m.

oproer. Tumultus, g. tûs, m. tumultuatio, ſeditio, factio, g. onis, f. turbæ, turbarum, f. *pl. num.*

oproer maecken. Seditionem excitare: tumultum excitare: commovere turbas.

oproerigh. Factioſus, ſeditioſus, turbulentus, turbidus, a, um, o.

oprollen. Convolvere, involvere, p. volvi, ſ. volutum, *reg. acc.*

oprucken. Suſtollere in altum.

oprucken *Holl.* i. oproerden. Incitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

oprustren/roerustren. Inſtruere *p* ſtruxi, ſtructum ſadornare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r acc.*

oprustinge. Inſtructio, adornatio, g. onis, f.

oprupden. ſ. oproerden. Exſtimulare, avi, atum.

oprupterl/oprupterl *Holl.* Oxygala, g. læ, f.

opſaen/archeten. Gradatim attollere.

opſchaffen/ aenbrengen Promere, *p.* prompſi, *ſ.* promptum, inferre, fero, *p.* intuli, *ſ.* illatum, *reg. acc.*

opſchaffen/verteeren. Conſumere, inſumere, *p.* ſumpſi, ſumptum; prodigere, *p.* degi, *ſine ſup. r. acc.*

opſchaffen/ ſtooren/ in corren ſtellen. Turbare, diſſipare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

opſchepppen. Affatim haurire.

opſchieten / onderſiens ober-ende ſpringen. Subſilire, *p.* lui & livi & lii, *ſ.* ſublatum. Subito ſe erigere, ſubſilire.

opſchieten / opgroeyen / opwaſſchen. Succreſcere, *p.* crevi, *ſ.* cretum: pullulare *p.* avi, *ſ.* atum, adoleſcere, *p.* levi, *ſ.* adultum.

opſchoxſen/opſchoxten Succingere, *p.* cinxi, *ſ.* cinctum; ſubſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum, *reg. acc.*

opſchoxſinge. Præcinctio, g. onis, f.

opſchrabben. Unguibus cutem abradere, lacerare.

opſchrift. Inſcriptio, g. onis, *ſ.* titulus. g. li, m. epigraphe, g. phes & phæ, f.

opſchryven. Inſcribere, *p.* ſcripſi, ſ. ſcriptum, *r. acc.*

ſich laeten opſchryven. Dare nomen ſuum: profiteri nomen ſuum.

opſchrobben/ opbaelen/ kretſen. Retricare, *p.* tricui, *ſ.* trictum.

opſchrobben/ *metaph.* **ſtooren.** ſ. **opſchaffen/ ſtooren.** Turbare, avi, atum.

opſchrobben / weghbarten. Corripere, diripere, ſurripere, pio, *p.* ripui, *ſ.* reptum, *r. acc.*

opſeggen/vertellen Recitare, enuntiare, *p.* avi, *ſ.* atum; profari. *hæc tantùm extant:* profaris, profatur; ferre, fero, *p.* retuli, *ſ.* relatum.

opſeggen/opkondigen. Renuntiare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. dat.* reſignare, abdicare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

opſeggen / dpandt ſchap verklaren. Clarigare, *p.* avi, *ſ.* atum.

opſet/ booznemen. Propoſitum, inceptum, decretum, ſtatutum, inſtitutum, g. ti, n. intentio, g. onis, f. Ratio propoſita; ſuſceptum conſilium.

opſet maken. Proponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum; ſtatuere, *p.* tui, *ſ.* tutum; decernere, *p.*

decrevi, ſ. cretum, *r. acc.* In animum inducere: cum animo ſtatutum ac deliberatum habere.

met opſet. Compoſito, ſtudio, cogitato *ablativi abſol.* De induſtrâ: datâ *vel* deditâ operâ: animo deliberato.

opſetten/ober ende ſetten. Erigere, p. rexi, ſ. rectum, *r. acc.*

opſetten/verhoogen/ut: 't geldt opſetten. Nummorum æſtimationem augere.

opſetten/openſetten. Pandere, p. pandi, ſ. panſum, aperire, p. perui, ſ. pertum, *reg. acc.*

opſetten/om hoogh ſetten. Surſum ponere.

opſetten/*metaph.* pryſen al ſpottende. Ludere aliquem: illudere alicui: laudando aliquem cavillari.

opſicht/tronie. Vultus, g. tûs, m.

opſicht/ fatſoen oft mine der oogen oft des aenſichts. Adſpectus, g. ûs, m. Ratio aſpectus; oculorum in adſpectu conformatio: habitus luminum in ſpectando. ſ. opſien. Suſpicere, cio, p. exi, ſ. ectum, *vel.* Reſpicere, cio, p. exi, ſ. ectum.

ten opſicht/ regard van pet. Ratio, g. onis: cauſa, g. ſæ, f. reſpectus, g. ûs, m.

ten opſicht/ ten regarde. Habitâ ratione ejus rei: initâ ratione cum reſpectu *vel* intuitu ejus rei.

opſichtigh/weirdigh. Venerandus, obſervandus, a, um; ſpectabilis, e, g. lis: conſpicuus, a, um, o.

opſichtigh/ſcheil. Luſcus, a, um, o.

opſieden. Ebullire, p. livi & lii, ſ. litum: decoquere, p. coxi, ſ. coctum.

opſiedſel. Decoctio, g. onis, f. decoctum, g. ĉti, n.

opſien/om hooghſien. Suſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum, ſuſpectare, p. avi, ſ. atum. Surſum adſpicere.

opſien/pewers op ſien/ſyne oogen op pet ſlaen. Reſpicere, inſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum: intueri & intui, intueor & intuor, p. intuitus, *dep. r. acc.*

't opſien. Vultus, g. tûs. m.

een heuſeh opſien. Vultus modeſtus, compoſitus.

een minneliick opſien. Aſpectus ſuavis & mitis: oculorum habitus jucundus & lenis.

een ruyp opſien. Vultus ad ſeveritatem compoſitus: vultus Philoſophicus.

een ſtuer of ſtraf opſien. Vultus ferox: adſpectus ſævus, trux.

opſitten/pewers op ſitten. Inſidere, p. ſedi, ſ. ſeſſum, *r. dat.*

opſitten/ gaen ſitten te peirde oft te wagen. Conſcendere equum *vel* currum.

opſitten. Wy ſullen daer eens opſitten. Maturiùs de eo deliberabimus.

't opſitten/opſittinge. Inſeſſio, conſcenſio; g. onis, ſ.

opſlaen/ op pet ſlaen. Ferire, *caret prat., & ſup. mutuatur ea a Percutio*, p. percuſſi, ſ. cuſſum: impingere, p. impegi, ſ. impactum.

opſlaen/ op doen. Pandere, p. pandi, ſ. panſum, *& panſum. ut:* Den mantel opſlaen. Pallium pandere *vel* explicare.

opſlaen/ mer gewelt open ſmyten. Effringere, diffringere, p. fregi, ſ. fractum. Ictu aperire, *r. acc.*

een ſlot opſlaen. Revellere ſeram.

opſlaen/ om hoogh heffen. ut/ d'Ogen opſlaen. Levare oculos: attollere oculos.

opſlaen/ omſlaen/ ſlooven/ ontbouwen, Replicare, p. plicui, ſ. plicitum; reflectere, p. flexi, ſ. flexum, *reg. acc.*

opſlaen/ dierder worden. ut: Yet koop ſlaet op. Annona augeſcit.

opſlaen/ dierder maecken. Pretia rerum augere: annonam ſagellare, incendere, onerare, vexare,

opſlach/ dierte. Augmentum, g. ti, n. pretii acceſſio.

opſlagh/ *Holl.* ſ. opſicht. Aſpectus, ûs, m.

opſlocken. Devorare, p. avi, ſ. atum; deglutire, p. tivi, ſ. tirum, *r. acc.*

opſlooven. ſ. opſlaen/omſlaen. Replicare, p. avi, ſ. atum.

opſluyten/bewaren. Recondere, p. condidi, ſ. conditum: recludere, p. cluſi. ſ. cluſum, *reg. acc.*

opſnyden. Diſſecare, p. ſecui, ſ. ſectum; incidere, p. cidi, ſ. ciſum, *r. acc.*

opſnydinge der lichamen. Anatomia, g. miæ; diſſectio, g. onis, f.

opſpannen. Intendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum, *reg. accuſ.*

opſperren. Pandere, p. pandi, ſ. panſum, *r. acc.*

de oogen opſperren. Oculos intendere.

opſpeuren. Indagare, p. avi, ſ. atum, *reg. act.*

opſpraecke/murmuratie/tegenſeggen. Obloquutio, contradictio, detractio, g. onis, f. murmur, g. muris: obloquium, g. quii, dicteria, g. riorum, n. *pl. num.* calumnia, g. niæ, f.

opſpringen/ om hoogh ſpringen. Exilire, ſubſilire, p. & livi & lii, ſ. ſultum.

opſpringen/op pet ſpringen. Inſilire, p. lui & livi & lii, ſ. ſultum.

opſpringen van blydtſchap. Exultare, p. avi, ſ. atum.

opſpringinge. Inſultura, g. ræ, f.

opſpringinge van blydtſchap. Exultatio, g. onis, f.

opſtaen van liggen oft ſitten. Surgere, aſſurgere, exſurgere, p. ſurrexi, ſ. ſurrectum,

opſtaen

opſtaen/opryſen. ſ. opryſen. Surgere, p. rexi, ſ. rectum.

opſtaen tegen pemandt. Reſiſtere, obſiſtere, p. ſtiti, ſ. ſtitum; reluctari, obluctari, p. ctatus, ſ. ctatum; obniti, p. niſus *vel* nixus, *dep. r. dat.* inſurgere in aliquem.

opſtal. Latibulum, receptaculum, conciliabulum, g. li, n.

jewers ſynen opſtal houden. Clam *vel* clanculum alicubi latitare.

opſtal/*Fl.* opſtel. Conatus, ûs, m. *vel* Erectio, onis, f.

opſteken/om hoogh ſteken. Subrigere, p. rexi, ſ. rectum: attollere. *ſine prat. & ſup. mutuatur ea* p. ſuſtuli, ſ. ſublatum, *reg. acc.*

de bandyten beginnen meer het hooft op te ſteken. Compreſſa proſcriptorum ſeditio redintegratur.

opſteken/ den prys verhoogen. Pretia rerum augere *vel* incendere.

opſteken/ wechſteken. Condere, recondere, p. condidi, ſ. conditum, *r. acc.*

opſteecken/ ſich groot maecken/ beginnen te praggeren. Superbire, p. bivi, ſ. bitum; inſoleſcere; inſolenter & arroganter agere; efferre ſe; criſtas erigere.

opſteken/ in ſynen boeſem ſteken/ ter herten batten. Animo condere: ſibi dictum putare.

opſteken/ meer ende meer worden/ ut: De windt ſteeckt op. Ventus inſurgit, increbreſcit.

opſtel/opſtellinge. Erectio, g. onis, f.

opſtel/ opſet/ voorneemen. Conatus, g. tûs, m. machinatio, g. onis, f.

opſtel/ opror. Seditio, g. onis, f.

opſtellen/ oprechten/ ober-ende ſtellen Erigere, p. rexi, ſ. rectum; ſtatuere, p. tui, ſ. tutum, *reg. acc.*

opſtellen/ inſtellen. Inſtituere, p. tui, ſ. tutum, *r. acc.*

opſtyghen/ ſ. opklimmen. Adſcendere, p. di, ſ. ſum.

opſtoken/ tot pet opbiſſen/ ſ. opbiſſen. Inſtigare, avi, atum.

opſtoken het vier. Subſtruere ignem.

opſtooten/ open-ſtooten. Impulſu aperire.

opſtroopen/ ſ. opſlaen/ omſlaen. Replicare, avi, atum.

opſwellen. Extuberare, p. avi. ſ. atum: intumeſcere, p. tumui, *ſine ſup.*

optaeckelen een ſchip. Inſtruere navem.

optekenen. Annotare, ſignare, conſignare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Scriptis mandare, conſignare.

optreckeninge. Annotatio, g. onis, f.

optyggen. Incuſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* ſ. aentyggen.

optimmeren/ hooger timmeren. Superſtruere, g. ſtruxi, ſ. ſtructum, exædificare, p.

avi, ſ. atum, *r. acc.*

optimmeringe. Exſtructio, ſuperſtructio, ſuperædificatio, g. onis, f.

optopen. Comere, p. compſi, ſ. comptum; ornare, adornare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

optopſel. Ornatus, g. tûs, m.

optrecken/ om hoogh trecken. Surſum trahere: in altum trahere.

ontreckende brugge. Pons verſatilis, ductuarius, attractilis.

optreckinge. Attractio onis, f.

optrecken/ opbouwen. Struere, conſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum *r. acc.*

optrecken een muer. Ducere murum.

optrecken/ vertrecken. Migrare, emigrare, p. avi, ſ. atum; alio abire, ſedem mutare.

den leger is opgetrocken. Exercitus aliò commigravit: alio caſtra tranſlata ſunt.

optrecken/ parade doen. Oſtentare, p. avi, atum, ad oſtentationem ambitioſius prodire.

opvaren. Subvehi, p. vectus, *paſſ.* adſcendere, p. ſcendi, ſ. ſcenſum.

opvaert. Aſcenſus, g. ſûs, m. aſcenſio, g. onis, f.

opvliegen/ wechvliegen. Subvolare, p. avi, ſ. atum.

opvliegen/ opſpringen. Subitò ſe erigere; ſubito ſubſilire.

opvliemen/ ſ. vliemen. Incidere, p. cidi, ſ. ciſum, *r. acc.*

opvoeden. Educare, p. avi, ſ. atum; nutrire, p. trivi, ſ. tritum; alere, p. alui, ſ. alitum & altum; fovere, p. fovi, ſ. fotum, *r. acc.*

opvoeder. Educator, nutritor, g. oris; nutritius, g. tii, m.

opvoedinge. Educatio, nutritio, g. onis, f.

opvoedſter. Educatrix, nutrix, g. tricis, f.

opvoeren. Subvehere, p. vexi, ſ. vectum. Surſum vehere: in altum vehere, *r. acc.*

opvoeringe. Evectio, ſubvectio, g. onis, f.

opvouwen. Complicare, p. plicui & plicavi, ſ. plicitum & plicatum, *r. acc.*

opvryven. ſ. opſtrabben Refricare, avi, atum, & ui, ictum.

opvullen. Explere, p. plevi, ſ. pletum; infarcire, p. farſi, ſ. fartum, *r. acc.*

opvulſel. Fartura, g. ræ, f.

opwaert. Surſum, *adv.* Surſum verſus.

opwaſſen. Excreſcere, accreſcere, p. crevi, ſ. cretum; augeſcere, *ſine prat. aut ſup.* aſſurgere, p. ſurrexi, ſ. ſurrectum.

opwecken. Excitare, ſuſcitare, p. avi, ſ. atum.

opwecker. Excitator, ſuſcitator, g. oris, maſc.

opweckinge. Excitatio, ſuſcitatio, g. onis, f.

opwellen. Scaturire, ebullire, p. ivi, ſ. itum.

opwellinge. Scaturigo, g. ginis; ebullitio, g. onis, f.

opwyſen. Demonſtrare, p. avi, ſ, atum, *reg.*

accuſ.

accus. s. Bewijsen. Probare, Confirmare, avi, atum.

opwinden/ophepsen. Subducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *r. acc.* Trochleâ in altum tollere.

opwinden/oprollen. Agglomerare, conglomerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* In glomum convolvere.

opwozpen/boben op wozpen. Injicere, superinjicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum, *reg. acc. rei & dat. pers.*

opwozpen upt de maghe. Eructare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

opwozpen/verwijten. Objicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum; exprobrare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei & dat. pers.*

opwozpen / tebert bzengen. Proponere, *p.* posui, *s.* positum, *r. acc.* In medium afferre.

opwozpen/ut: Een schanse opwozpen. Erigere propugnaculum.

een gracht opwozpen. Fodere fossam.

opwozpen. ut: Sich voor Heere opwozpen. Assumere sibi dominatum: arrogare sibi dominium: ingerere se regimini: usurpare dominatum.

opwozpen/ut: Yemandt tot Oversten opwozpen oft kiesen. Intrudere aliquem in magistratum.

Oranje-appel. s. Aranje-appel. Pomum auraicum, malum medicum, Chrysomelum, i, n.

Orateur/die een harangue doet. Orator, g. oris, m.

oratie / harangue / discours. Oratio, g. onis, f.

oratie/oratoir/bidt-plaetse. Sacellum, g. li; oratorium, g. rii, n.

oratoir / banck om op te knielen als men bidt. pluteus precatorius: cubitale precatorium.

ozboir. Commodum, g. di, emolumentum, g. ti, n. utilitas, g. tatis. f. usus fructus, g. ûs, m.

ozboiren/profijt met pet doen. Uti, *p* usus: frui, *p.* fruitus, *dep. r. abl.* Utilitatem ex aliquâ re capere: fructum è re quapiam capere *vel* capessere.

ozboiren 't landt. Terram colere: commodum ex agricultura percipere.

ozboirelijck. Utilis, conducibilis, e, g. lis: commodus, fructuosus, a, um, o. E re, ex usu.

ozboirlijck zijn. Conducere, *p.* duxi, *s.* ductum, E re esse.

ozck. Orca, *g.* cæ, f. *monstrum marinum.*

ozck/ozckachtigh. præfractus, cervicosus, durus, refractarius, a, um; contumax, g. macis. o.

oreken/hozcken/*Fl.* lupsteren. Auscultare, *p.* avi, *s.* atum.

ozdeel/inepninge/goedt-dunken. Judicium, g. cii; arbitrium, g. trii, n. sententia, g. tiæ; opinio, g. onis, f.

ozdeel/vonnis. Sententia, g. tiæ, f. decretum, pronuntiatum, g. ti, n.

ozdeelen/inepnen. putare, existimare, judicare, autumare, *p.* avi, *s.* atum; arbitrari, *p.* tratus, *s.* tratum, *dep.* sentire, *p.* sensi, *s.* sensum.

ozdeelen/vonnis geben. Judicare, dijudicare, *p.* avi, *s.* atum: cognoscere, p. novi, s. nitum: decernere, p. decrevi, *s.* decretum, sententiam pronuntiare, dare, ferre, dicere.

ozdeeler. Judex, g. dicis, m.

ozdeelich. Judicarius, a, um, o.

ozden/bequame gestelteniss. Ordo, g. dinis. m. collocatio, dispositio, compositio, g. onis, f.

sonder ozden. Incompositè, confusè, promiscuè, *adv.* Ordine turbato.

ozdentijck. Compositè, ordinatè, *adv.* Ordine, *abl. abs.*

in ozden stellen. In ordinem disponere.

ozden/rpe achter malkanderen. Ordo, g. dinis, m. series, g. riei, f. Ordine texta series.

in ozden stellen / op een rpe setten. In seriem digerere *vel* disponere.

ozden/bebel. præscriptum, mandatum, g. ti, n. præscriptio, jussio, g. onis: auctoritas, g. tatis, f.

ozden van Ridders. Ordo, g. dinis. m. sodalitium, g. tii. n.

ozden van Ridders. Ordo tesserariorum Equitum. Equester tesserariorum cœtus.

ozdinairelijck / ghemeenelijck. Plerumque, communiter, *adv.* Ex more, pro more: ex usu: ex recepto usu: ex more usitato.

ozdinaris / dat meestendeel in usantie is. Consuetus, usitatus, solitus, a, um; solennis, communis, e, g. nis, o.

ozdinaris Rechter. Proprius judex: legitimus judex.

den ozdinaris van elck. proprium, suum, justum, demensum cujusliber.

ozdinaris / eygen Bisschop. proprius Episcopus; suus Episcopus.

ozdinantie. *melius*

ozdonnantie/stellinge. Compositio, collocatio, dispositio, ordinatio, digestio, g. onis, f.

ozdonnantie / bebel. *s.* ozden/bebel. Mandatum, i, n. præscriptio, jussio, onis, f.

ozdonnantie/wet. Lex, g. legis, f, edictum, cti, n.

ozdonneren/ in ozden stellen. Disponere, *p.* posui, *s.* positum: collocare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

ozdonneren / wet stellen. Sancire, *p.* sancivi & sanxi, *s.* sancitum; decernere, p. crevi, *s.* cretum; edicere, *p.* dixi, *s.* dictum, præcipere, pio, *p.* cepi, *s.* ceptum; statuere; constituere, *p.* tui, *s.* tutum, imperare, *p.* avi, *s.* atum, jubere, *p.* jussi, *s.* jussum.

ozdupn/ardupn. Tophus, g. phi, m.

ozgel. Organum, g. ni, n. pneumonicum, pithaulicum organum.

Ozgelist. Psaltes organicus, pithaulicus.

Ozgelmaecher. Organarius, a, um, o.

originael. Archetypus, g. pi, m. principes tabulæ: primigenium exemplar.

ozlof. *s.* verlof. Venia, æ. f.

ozloge. *s.* kryghh. Bellum, li, n.

ozs-coren. Avena, g. næ, f.

os. Bos, g. bovis. c.

wilden os. Bubalus, g. li, m.

os-baere/*Fl.* ros-baere. Lectica, cæ. f.

osken. Buculus, g. lijuvencus, g. ci, m.

hoop ossen. Armentum, g. ti. n. Boarius grex, bubalinum armentum.

ossen/dat van een os is. Bovinus, bovillus, bubulus, a, um, o.

ossen dzyver/ossen-wepder. Bubulcus, g. ci, armentarius, g. rii, m.

ossen-jacht. Bubetiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Bubetiludi, boum *vel* taurorum jocularis venatio.

ossen-merckt. Forum boarium.

ossen-vliege. Tabanus, g. ni. m. œstum, g. sti. n.

ostagie/ostagier. Obses, g. sidis, c.

ostagiers geben. Obsides tradere, dare: adversario cavère obsidibus.

ostagiers nemen. Obsides accipere: datæ fidei obsides sumere

ostruyts. Aristolochia, g. chiæ, f. *herba.*

oster. Lutra, g. træ, f.

ostragie/*s.* ontragie/schamperheyt/gewelt/ongelijck. Contumelia, g. æ, f. invectio, onis. f. offensio, onis, f. atrocitas, tatis, f. importunitas, tatis. f.

ottrop/*s.* octroy. Beneficium, ii, n.

ouboliigh/genoeghlijck. Facetus, festivus, a, um, o.

ouboliigh/dies/quellijck. Morosus, molestus, a, um; gravis, e, g. vis; difficilis, e, g. is. o.

ouboliigh/leellijck. Absurdus, absonus, ineptus, a, um, o.

ouder / meerder van jaren. Senior, g. oris, c. & senius, g. nioris, n.

ouder/ eenwe van seker getal van jaren. Ætas, g. tatis, f.

ouder/ouderdom. Senectus, g. ctutis; senecta, g. tæ; f. senium, g. nii, n.

Ouderlingh. Senior, g. oris, m.

ouderman / assistent neffens den Deken van eenigegilde oft ambacht. Vicetribunus, g. ni. m. Tribuni optio.

ouders/vooz-ouders. Majores, g. rum, m. *pl. n.*

ouders vader en moeder. Parentes, g. tum, m. *pl. num.* genitores, um, *pl. num.*

oude-baer. *Holl.* Ciconia, g. niæ. f.

oudt/dat over een lange tijdt geleden is. Antiquus, priscus, annosus, grandævus, a, um; vetus, g. teris, o.

oudt/niet meer in gebruyck. Obsoletus, inusitatus, a, um. o.

oudt/versleten. Attritus, detritus, confectus, a, um, o.

oudt/herbaren. Experientiâ doctus, assuetudine exercitus.

een oudt soldaet. Veteranus miles: multo usu doctus bellator: à longiore usu rei bellicæ peritus.

een oudt Advocaet. In causis jactatus patronus.

oudt / ut: Hy is ses jaren oudt. Sex annorum est: sex annos ætatis habet: sextum jam annum vivit: annos natus est sex, *&c.*

oudt worden / langh leven. *de hominibus & bestiis.* Senescere, consenescere *p.* senui, *sine sup.* Senem fieri: senectute provehi: senio affici: ætate procedere: in senectutem delabi.

oudt worden/verstijven. Veterascere, invetcrascere, *p.* avi, *s.* atum.

oudt zijn/langh geleeft hebben. Senio confectum esse: canis obtessum esse: provectioris ætatis esse, provectâ ætate esse.

van oudts. Antiquitùs, *adv.* A multis jam annis: è longo tempore.

oudt man. Senex, g. senis senecio, g. onis. m. Homo senex: grandis natu: Magno natu: provectus ætate: exactæ ætatis: confectus ætate: grandis natu: provectæ, præcipitatæ, ingravescentis ætatis: provectâ ætate.

oudt wijf. Anus, g. nus; vetula, *g.* læ, f. Fœmina senex, *reliqua ex priore.*

in d'oude tyden. Majorum ætate: veteri seculo: priscis diebus, antiquitus.

oudt-backen/verstenst. Marcidus, fracidus, vietus, a, um, o.

oudt-backen brood. Panis hesternus.

Oudt-burger-meester. Exconsul, g. sulis, m. Vir consularis.

Oudt-kleer-kooper. Interpolator, g. oris & mango, g. gonis, m.

oudt-kleer-marckt. Forum scrutarium.

Oudt-groot-moeder. Proavia, g. viæ, f.

Oudt-groot-vader. Proavus, g. vi, m.

Oudt-oom. Proavunculus, g. li. patruus, g. trui, m.

Oudt-schepen. Exsenator, g. oris, m. Vir senatorius: senatorii ordinis.

oudtheydt. Vetustas, antiquitas, g. atis, f.

oven. Fornax, g. nacis, f. furnus, clibanus, g. ni, m.

van den oven/ ofr den oven aengaende. Fornaceus, furnarius, a, um, o.
oveubessem. Peniculus furnarius.
ovenbuer. Pistrium, g. ni, n.
ovenklaer/ ovengaffel. Rutabulum, g. li, n.
ovengat/ovenmondt. Præfurnium, g. nii, n.
ovenpael. Pala, g. læ, f. infurnibulum, g. li, n.
over. Super, *præp. reg. acc. & abl.* supra, præter, ultra, *præp. r. acc.*
overal. Ubique, passim, ubilibet, *adv.* Ubique locorum.
over ander dagh. Alternis diebus.
over dese syde na ons toe. Cis, citra, *præp. r. acc.*
over d'andere syde van ons. Ultra, trans, *r. acc.*
over ende weder. Ultrò citroque, hucatque illuc, hinc atque illinc.
over ende weder gaen. Ultrò citroque commeare.
overlangh. Pridem, jampridem, jamdiu, jamdudum, *adv.*
overmaeltydt. Inter prandendum: inter cœnandum.
over vele jaren. Multis abhinc annis.
over aen doen. Superinduere, p. dui, *f.* dutum, *r. acc.*
overarbeyden / sich te seer vermoeyen. Ultra vires laborare: laborando seipsum enervare, frangere se labore.
overarbeyden / boven syn kaeck arbeyden. Ultra demensum laborare.
overarm. Perpauper, peris, omn.
overbaer. Superfluum, g. fluï: residuum, g. dui, n.
overbeen. Varix, g. ricis, m.
overbinden. Circumligare, superalligare, p. avi, *f.* atum, *r. acc.*
overblevelingen. Reliquiæ, g. quiarum, f. *pl. n.*
overblyde. Perlætus, a, um, o. effusus gaudio.
overblyffsel. Residuum, g. dui: reliquum, g. qui, n.
overblyven/overschieten/te veel zyn. Restare, p. stiti, *f.* stitum, superesse, supersum, p. superfui: superare, p. avi, *f.* atum. Reliquum esse: residuum esse.
laten overblyven. Relinquere, p. liqui, *f.* lictum, *r. acc.*
overblyvende. Reliquus, residuus, a, um; superstes, g. stitis, o.
overbuyken / overbupcken. Ventrem saburrare: plus æquo ventri indulgere.
over-brengen / over d'ander syde brengen Transferre, deferre, fero, p. trans & detuli, *f.* trans *vel* delatum, *r. acc.*
overbrengen/passeren/toebrengen. ut: **Syn leven overbrengen.** Degere ætatem: traducere ætatem. **Den dagh overbrengen.** Transigere, consumere diem.
overbrengen/verquisten. Prodigere, p. degi, *sine sup.* dilapidare, *p.* avi, *f.* atum: consumere, *p.* sumpsi, *f.* sumptum, *r. acc.*
overbupck. Epigastrium, g. strii, n.
overbupcken. *f.* **overbuyken.** Plus justo abdomini indulgere, ventrem cibo potuque prægravare.
overkleeden. Superinduere *p.* dui, *f.* dutum: supervestire, *p.* stivi & stii, *f.* stitum, *r. acc.*
overkleedt. Amiculum, g. li, n.
overklepn. Perparvus, perpusillus, a, um, o.
overklimmen. Trans-scendere, *p.* scendi, *f.* scensum, *r. acc.*
overkork. Archimagirus, g. ri, m.
overkomen. ut: **Ick sal eens overkomen.** Excurram quandoque; ad vos subinde veniam.
overkomen/gebeuren. Accidere, contingere, accidit, contingit, *impers.*
overkomen/accoyderen. Convenire, *p.* veni, *f.* ventum: transigere, *p.* egi, *f.* actum: pacisci, *p.* pactus, *dep.*
overkominge/accoyd. Conventio, g. onis, *f.* pactum, g. cti, n. contractus, g. ctûs, m.
overkomste. Adventus, g. tûs, m.
overkoopen. Carius emere: plus nimio emere: nimis care emere.
overkoren. Auctarium, g. rii, n. Mantissa frumenti.
overkoudt. Præfrigidus, a, um, o.
overkracht. Violentia, g. tiæ, f.
overkrachtigh. Violentus, a, um, o.
overkroppen. *f.* **Verkroppen.** Turundis suffocare: ingluviem nimis saburrare.
overdadigh. Luxuriosus, immodicus, profusus, a, um, o.
overdadigheyt/overdaedt. Luxus, g. ûs, m. gula, crapula, g. læ; luxuria, g. riæ, f. immoderata vitæ ratio: vita intemperanter & luxuriosè traducta.
overdadighlyck. Gulosè, luxuriosè, immoderatè, *adv.*
overdaed. *f.* **overdadigheyt.** Luxus, ûs, intemperantia, æ, f.
overdaeght. Senex capularis, decrepitus, dierum plenus.
overdeck/overdeckssel. Operimentum, g. ti, n.
overdecken. Cooperire, p. perui, *f.* pertum: contegere, obtegere, p. texi, *f.* tectum, *r. acc.*
overdeckt schip. Navis constrata, tecta.
overdeckten wagen. Currus cameratus.
overdeel. Superficies, g. ciei, f.
overdenkelyck. Considerabilis, e, g. lis, o.
overdencken. Considerare, reputare, p. avi, *f.* atum, expendere, perpendere, p. pendi, pensum: pensiculari, p. atus, *f.* atum, *dep. reg. acc.* Animo lustrare, agitare, versare animo: animo revolvere.
over doen / over werk / meer doen. Facere ultra debitum: præter demensum laborare.
overdorpel. Superliminare, g. ris, n.
overdraght / als men pet aan een ander plaetse draeght. Translatio, translectio, g. onis, f.
overdraght van goedt/transport. Transcriptio, traditio, cessio, delegatio, g. onis, f.
overdraghen/op een ander plaetse draegen. Transferre, fero, p. transtuli, *f.* translatum *vel* tralatum; transportare, p. avi, *f.* atum. *r. acc.*
overdraegen/rapporteren. Renuntiare, p. avi, *f.* atum, referre, fero, p. retuli, *f.* relatum, *r. acc.*
overdraegen/f. Verraden. Prodere, didi, ditum.
overdraegen syn goedt / &c. Facultates transscribere, in alterius dominium transferre.
overdraeger / overdraeginge. *f.* **verrader / verraedt / &c.** Proditio, onis, f.
overdranck. Potus superfluus.
overdrincken, Plus æquo bibere: nimio potu obrui.
overdringhen / seer dringhen. Opprimere, comprimere, p. pressi, *f.* pressum, *reg. accus.*
overdringing / yemanden pet tegen synen danck doen aenbesteden. Obtrudere, p. trusi, *f.* trusum, *r. acc.* invito ingerere: nolenti dare; cogere ad accipiendum.
overdroef. Pertristis, e, g. stis, o.
overdronich. Pertæsus, a, um, o.
overduren. Perdurare, p. avi, *f.* atum.
overdwers. Obliquus, transversus, a, um, o.
overdwerselyck. Obliquè, transversè, *adv.* ex obliquo: ex transverso.
over-een komen / des handels eens worden. Convenire, p. veni, *f.* ventum; pacisci, p. pactus. *dep.*
over-een-kominge / accoyderinge. Conventio, pactio, g. onis, f.
over-een-komen/van eenen sinne oft meyninge zyn. Convenire, p. veni, *f.* ventum; contentire, p. sensi, *f.* sensum, *r. dat.* idem sentire; idem sequi: esse in eadem sententiâ: ejusdem esse sententiæ.
overeenkominge. Consensio, g. onis; *f.* consensus, g. sûs, m.
overeenkomen / malkanderen gelyck zyn Convenire, *p.* veni, *f.* ventum; congruere, p. grui, *sine sup.* respondere, p. spondi, *f.* sponsum, *reg. dat.* referre, fero, p. retuli, *f.* relatum, *r. acc.*
overeenkominge. Convenientia, congruentia, g. tiæ; similitudo, g. dinis, paritas, g. tatis, f.
overeergister. Nudius quartus.
overen / over zyn. Superesse, supersum, *p.* superfui.
over-ende. Erectus, a, um, o.
over-ende setten. Erigere, p. rexi, *f.* rectum, *r. acc.*
over-ende staen. Stare rectum, supinum: stare erecto corpore.
over-ende sitten. Sedere erecto corpore.
over-eten. Plus æquo comedere: nimio cibo se obruere: nimio cibo obrui.
overepsschen. Nimium petere: plus æquo exigere.
overgaen / op een ander syne gaen. Transire, transeo, p. transivi & transii, *f.* transitum; transmeare, p. avi, *f.* atum.
overgaen/te vele gaen/ sich vermoeden in 't gaen. Nimio ingressu, citatiore ingressu, prolixiore itinere se defatigare, defatigari, delassari.
overgaen / verispen. Increpare, *p.* crepui, *f.* crepitum; objurgare, *p.* avi, *f.* atum: corripere, pio, p. ripui, *f.* reptum, *reg. acc.* Redarguere aliquem duriuscule: severius aliquem increpare.
overgaen. ut: **De stadt sal overgaen.** Civitas in hostium potestatem concedet: hosti detur.
overganck / 't overgaen van een ander syde. Transitus, g. tûs, m. transitio, g. onis, f.
overganck / dat elcken een overkomt / gemeyne sieckte. Morbus epidemicus, communis, universalis.
overgapen/oversien. Omnia perlustrare.
overgapen / met den mondt en de lippen beslupren. Buccis includere.
overgaeve. Traditio, g. onis, f.
overgekomen. Adventitius, a, um, o.
overgeven / overleveren. Tradere, *p.* tradidi, *f.* ditum: transcribere, *p.* scripsi, *f.* scriptum, *reg. dat. perf. & acc. rei.*
overgeven/opgeven. Dedere, *p.* dedidi, *f.* deditum, *r. acc.* Deditionem facere.
overgeven / yzaecken. Vomere, p. vomui, *f.* vomitum.
overgevinge / overleveringe. Traditio, transcriptio, resignatio, g. onis, f.
overgevinge/yzaeckinge. Vomitio, g. onis, f.
overgewichte. Superpondium, g. dii, n.
overgieten / over pet gieten. Superfundere, superinfundere, *p.* fudi, *f.* fusum *r. acc.*
overgieten/te vele gieten. Nimium superfundere, infundere.
overgietinghe / als men pet over pet giet. Infusio, superfusio, superinfusio, g. onis, f.
overgietinge/als men te veel giet. Nimia infusio
overgrypen. Palmâ complecti, *r. acc.*

obergroot. Prægrandis, immanis, e, g. is; vastus, immensus, a, um, o.

obergulden. Deaurare, inaurare, p. avi, s. atum, Auro illinere, illudere, inducere, r. *acc.* Aurum inducere, r. *dat.*

obergulдinge. Auri illitus: auri inductio.

oberhaelen/op d'andere syde haelen. Transferre, fero, p. tuli, s. latum, *reg. acc.*

oberhaelen/beschuldigen/straffelyck berispen. Objurgare, p. avi, s. atum, *reg. acc.* Acriter quempiam excipere, acerbioribus verbis perstringere.

oberhaesten. s. **verhaesten.** Præcipitare, p. avi, s. atum.

d'oberhandt. Victoria, g. riæ: præeminentia, g. tiæ: palma, g. mæ, f.

d'oberhandt hebben. Prævalere, p. lui, s. litum, r. *dat.* Victoriâ potiri: victoriam habere, palmam ferre, adipisci, tenere.

oberhandts/van d'een dan d'ander. Alternatim, vicissim, *adv.* Alternis vicibus.

oberhangen/ut: Den pot met vleesch oberhangen. Ollam ad ignem suspendere, igni apponere *vel* admovere.

oberhangen/voorwaerts oberhellen. Propendere, p. pendi, s. pensum.

oberheer. Dominator, g. oris, masc.

oberheer alleen. Monarcha, g. chæ, m.

oberheeren/vermeesteren. Imperio, *sive* dominio subjicere, r. *acc.* in ditionem suam redigere; subjugare, p. avi, s. atum.

oberheerschen. Opprimere, p. pressi, s. pressum, r. *acc.*

oberhellen, Propendere, p. pendi, s. pensum

Oberheydt/s. Magistraet. Magistratus, g. tûs, m. potestas, g. tatis, f.

hooge Oberheydt/Prince/souveraine Heere. Summo imperio Princeps; supremâ jurisdictione Princeps.

Oberheydt/de weerdigheydt van 's Magistraet. Magistratus, principatus, g. tûs, m.

Oberheydt zyn. Esse in Magistratu: gerere magistratum: administrare Rempublicam.

oberhoeck. Obliquitas, g. tatis, f.

oberhoekigh. Obliquus, a, um, o.

oberhoecks. Oblique, *adv.*

oberhoecks maken. Obliquare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

oberhoef. Ungulæ equinæ supercrescentes.

oberhoofden/s. Oberheyt. Proceres, rum, m. *pl. num.* Magistratus, ûs, m. Superiores, um, m. *pl. num.*

oberhooft. Superior, g. oris, c. præpositus, g. ti, m. Dignitate supremus.

oberhoop dooy malkander. promiscuè, indiscriminatim, *adv.*

oberhoop/met hoopen. Acervatim, cumulatim, conglobatim, *adv.*

oberhoop loopen/sonder ordre loopen. Confuse & promiscuè currere.

oberhoop loopen/by een loopen. Concurrere, p. curri, s. cursum; conglobari, p. atus *pass.*

oberhoorigh/Fl. ongehoorsaem. Inobediens, g. entis, o.

oberjaeren. Annos excedere, *vulgò* superannare.

oberjaerigh. Anno *vel* annis major.

oberigh. Reliquus, residuus, a, um, o.

oberigh zyn. Superesse, supersum, p. supersui; abundare, p. avi, s. atum.

oberighept/s. oberheydt. Primores, orum, m. *pl. num.* Magistratus, ûs, m.

oberlaeden. prægravare, p. avi, s. atum; obruere, p. rui, s. rutum, r. *acc.* Supra vires onerare.

oberlaeten/aen een anderen oberlaeten/oversetten. Tradere, p. tradidi, s. traditum, *reg. acc. rei & dat. pers.* transferre, fero, p. tuli, s. latum. *reg. acc. rei & acc. pers. cum In.*

oberlaeten/laeten oberschieten. Protendere, p. tendi, s. tensum.

oberlanck. prælongus, procerus, a, um, o.

oberlangh. Diu, jamdiu, dudum, jampridem, *adv.*

oberlast/gewelt. Oppressio, g. onis, f. vis, *hæc habet*, g. vis, *acc.* vim, *abl.* vi; *pl. num. nom. & accus.* vires, g. virium, *dat. & abl.* viribus; violentia, g. tiæ, f.

oberlast met woorden. Injuria, g. riæ: calumnia, g. niæ; contumelia, g. liæ, f. dicterium, g. rii, n.

oberlast/moeyelyckheydt. Importunitas, g. tatis f.

oberlast doen/gewelt doen. Violare, p. avi, s. atum; opprimere, p. pressi, s. pressum, r. *acc.* Vim afferre, infere, facere: adhibere, violenter inferre manus; injicere manus violentas, r. *acc.*

oberlast/te swaeren last op leggen. Degravare, prægravare, p. avi, s. atum, *reg. acc.*

oberlastigh/moeyelyck/te swaer. Onerosus, molestus, a, um, o.

oberlastigh/die geweldt doet. Violentus, a, um, o.

oberlastigh zyn/te swaer oft te moeyelyck zyn. Oneri esse alicui: aliquem gravare.

met woorden oberlastigh zyn. Offendere aliquem nimiâ garrulitate: eadem dicendo & repetendo fastidium afferre.

oberleden/s. Doodt. Defunctus, a, um, o.

oberlegen/s. Verleghen. Importunus, a, um, o.

oberleggen/ober pet leggen. Superponere, superimponere, p. posui, s. positum. r. *acc. res & dat. pers.*

oberleggen de rekeninge. Computare, p. avi, s. atum. Calculos ponere; positis calculis rationem inire.

oberlegginge van de rekeninge. Calculatio, g. onis, f. positus calculorum.

oberleggen/oberdencken/oberpeysen. Considerare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

oberlegginge/oberpeysinge. Consideratio, perpensio, expensio, g. onis, f.

oberleggen/bedecken. Consternere, p. stravi, s. stratum; operire, cooperire, p. perui, s. pertum, r. *acc.*

oberleder van de schoenen. Obstragulum, g. li, n.

oberlesen/doorlesen. Relegere, perlegere, p. legi, s. lectum. Legendo percurrere, r. *acc.*

oberleven/noch in 't leven zyn. Superesse superesse, p. supersui. Superstitem esse: adhuc in vivis esse.

iemant overleven. Superstitem esse post aliquem; vitâ aliquem excedere.

de man heeft de vrouw drie jaeren overleeft/&c. Maritus uxori tres annos supervixit *vel* superstes fuit: maritus à mortuâ uxore tres annos in vivis fuit, *vel* inter vivos superavit; ab uxoris obitu tres anni marito fuere reliquum ætatis.

't overleven/den tydt dien iemandt langer leeft dan een ander. Superstitis anni reliqui, vitæ reliqua, ætas residua, annorum reliquiæ.

overlevende. Superstes, g. stitis, o.

overleveren. Tradere, p. tradidi, s. traditum, r. *acc.* Transferre in alium.

overleveringe. Traditio, g. onis, f.

overlidt. Membrum accrescens.

overlyden. s. sterven. Demori, tuus, *dep.* Mortem opperire, è vita migrare.

't overlyden. s. doodt. Obitus, g. ûs, m.

overlyf. Thorax, g. racis, m.

overlydigh. s. **overlevende.** Superstes, titis, o.

overloop. Transcursus, excursus, g. ûs, m.

overloop der wateren. Inundatio, exundatio, alluvio, g. onis, f.

overloop tot den vyandt. Defectio ad hostes.

overloop van 't schip. Fori, g. rorum, m. *pl. num.*

overlopen/op een ander syde lopen. Transcurrere, p. curri, s. cursum.

overlopen/met den haeste oft locht heenen doen. Agere perfunctoriè, levi manu *vel* levi brachio.

overlopen/gauw oversien. Leviter percurrere: leviter perstringere; cursim & celeriter pervolvere, perlegere, examinare, r. *acc.*

overlopen/verdrucken. Opprimere, p. pressi, s. pressum, r. *acc.* Subito opprimere.

overlopen tot den vyandt/overvallen. Desicere ad hostem, transfugere ad hostem.

overloper. Transfuga, perfuga, g. gæ; desertor g. oris, m.

overlopen/overvloeden. Exundare, p. avi, s. atum.

overlopen/oversieden. Ebullire, p. livi, s. litum.

overloten. Applumbare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Plumbo obducere, operire.

overloven. Pluris justo licêri.

overluy. pigerrimus, segnissimus, a, um, o.

overluydt. Altâ & clarâ voce.

overluydt roepen. Exclamare, p. avi, s. atum; plenâ & altâ voce clamare.

overmaete. Auctarium, corollarium, g. rii, n.

overmatigh. Superfluus, immoderatus, a, um, o.

overmantel. Epitogium, g. gii, n.

overmeester. s. **oppermeester.** Hyperdidascalus, Archididascalus, li, m.

overmeten. permetiri, p. mensus, *dep. reg. acc.*

overmidts/in twee. per medium. *In compositione* dis *vel* di, ut:

overmidts clieven. Diffindere, p. fidi, s. fissum; dissecare, p. secui, s. sectum, r. *acc.*

overmidts. s. **nademael.** Cùm, r. sub; Quoniam.

overmidts/door/van. ut: **Overmidts groote droefheyt.** præ nimiâ tristitiâ.

overmoedigh. s. **hooghmoedigh.** Fastuosus, a, um, o.

overmoet/hooghmoet. Fastus, g. tûs, m. arrogantia, g. tiæ, f.

overmogen. Prævalere, p. valui, s. valitum, r. *acc.*

overmorgen. perendie, *adv.*

overnachten. Pernoctare, p. avi, s. atum.

overnachtigh. pernox, g. noctis, o.

overnaem. Superlationis nomen. Cognomen fictitium.

overnatuerelyck. Supernaturalis, e, g. lis, o.

overnemen. Transsumere, p. sumpsi, s. sumtum, r. *acc.* Assumere sibi.

overneminge. Transsumptio, g. onis, f.

overoudt. pervetus, g. teris; peramiquus, pervetustus, a, um, o.

overpecken. Oppicare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

overpeynsen. s. **overdencken.** Animo agitare: Considerare, p. avi, s. atum.

overre/Fl. opevaer. Ciconia, g. niæ, f.

overrecht/Fl. aveerecht. præposterus, a, um, o.

overrecken. protendere, p. tendi, s. tensum, & tentum, r. *acc.*

oberrekenen/ berekenen. Recenſere, p. ſui, ſ. ſitum, *r. acc.* Calculos ponere.

oberrepcken/ oberiet repcken. Pertingere, p. pertigi, ſ. pertractum, *r. acc.*

oberrepcken/ met repcken ſeer doen. ſ. berrepcken. Exporrigendo lædere, luxare, extorquere, p. torſi, ſ. tortum.

oberreyn Permundus, mundiſſimus, a, um, o.

oberryden/ ober een ander ſijde ryden. Equo *vel* curru tranſire.

oberryden/ met een peirt of wagen oberlopen. Equo *vel* curru proterere, *r. acc.*

ober rock. Amiculum, g. li, n. *vulgò* ſuperpelliceum, g. cei, n. ſ. obermantel. Epitogium, ii, n.

oberroepen/ tot hem roepen. Accerſire & accerſere, p. ſivi, ſ. ſitum, *r. acc.* Vocare aliquem qui ultrà eſt.

oberroepen/ nae d'ander ſijde toeroepen. Clamore intenſiore aliquid indicare alicui.

oberroepen/ luyder roepen dan een ander. ſ. oberſchreeuwen. Vociferatione aliquem vincere.

oberroepen/ ober 't water roepen. Remigando tranſvehi.

oberroepen/ ſneller roepen als een ander. Remigando ſuperare: remigio præcellere, *r. acc.*

oberrompelen. Opprimere, p. preſſi, ſ. preſſum, *r. acc.* Ex improviſo opprimere: impetu opprimere.

oberrugge. Suppinus, reſupinus, a, um, o.

ober rugge vallen. Cadere retorſum: cadere ſupinum.

ober rugge worpen. Supinare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Reſupinare in tergum.

ober rugge worpen. *metaph.* **bederven.** Perdere, p. perdidi, ſ. perditum, *r. acc.*

oberſaept vercken. Porcus grandinoſus, leproſus.

oberſalven. Perungere, p. unxi, ſ. unctum: oblinere, p. lini, *vel* livi *vel* levi, ſ. litum, *reg. acc.*

oberſalft. Deliburus, a, um, o.

oberſchaduwen. Obumbrare, opacare, p. avi, atum, *r. acc.*

oberſchatten/ te groote ſchattinghe afeyſchen. Obruere *vel* Opprimere exactionibus, *r. acc.*

oberſchatten/ op al te hoogen prijs ſtellen. Nimium exigere: pretium nimium depoſcere.

oberſchepen. Transfretare, p. avi, ſ. atum; trajicere, cio, p. jeci, ſ. jectum; transvehi, p. vectus. *paſſ.* Navigio trajicere amnem.

oberſchepinge. Transfretatio, g. onis, f.

oberſchicken. ſ. oberſenden. Transmittere, miſi, miſſum.

oberſchieten/ oberiet wegh ſchieten. Ultrius jaculari.

oberſchieten/ te vele zijn. ſ. oberblijven. Superare, p. avi, ſ. atum.

berſchijnen. Superfulgere, *p.* fulſi, *ſine ſup.*

oberſchonken. Potu immio obrutus.

oberſchoon. Perpulcher, chra, chrum, o.

oberſchot/ oberblijfſel. Reſiduum, g. dui; reliquum, g. qui, n.

oberſchute. Tradux, g. ducis; rumpus, g. pi, m.

oberſchreeuwen/ oberroepen/ luyderſchreeuwen oft roepen dan een ander. Clamore obtundere, *r. acc.*

oberſchricken. Præterire, eo, *p.* ivi, ſ. itum; tranſilire, p. ſilui, & ſilivi, & ſilii, ſ. ſultum, *r. acc.*

oberſchrijden. Tranſgredi, dior, *p.* greſſus, *dep. r. acc.* Varicando tranſcendere.

oberſchrijdinge. Tranſgreſſio, g. onis, f.

oberſchrijven/ uytſchrijven. ſ. Copieren. Tranſcribere, pſi, ptum.

oberſchrijven/ iet toeſchrijven. Per litteras nuntiare.

oberſeer. Summopere, permultum, perquam, *adv.*

oberſeeſch. Transmarinus, a, um, o.

oberſeggen. Perferre, referre, deferre, fero, p. tuli, ſ. latum, *r. acc.*

oberſenden. Transmittere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.*

oberſetten/ ober een water boeren. Trajicere, cio, p. jeci, ſ. jectum; transvehere, p. vexi, ſ. vectum, *r. acc.*

oberſetter/ ſchipper. Portitor, g. oris, m.

oberſetten in de rekeninghe. Transſcribere, p. ſcripſi, ſ. ſcriptum, *r. acc.* Transferre in aliud nomen.

oberſetten/ aen een anderen oberlaten. Transſcribere in alium: alteri conſignare.

d'erfenijſſe oberſetten. Transferibere, transmittere, transferre hæreditatem.

oberſetten/ vertaelen/ van d'een taelin d'ander ſetten. Transferre, fero, p. tuli, ſ. latum: vertere, p. verti, ſ. verſum; traducere, p. duxi, ſ. ductum; interpretari, p. atum, *dep. r. acc.*

oberſetten/ keuſelen. Maculare, *p.* avi, ſ. atum.

oberſetter/ taelman. Interpres, g. pretis, c. tranſlator, g. oris. m.

oberſettinge/ vertaelinge. Verſio, tranſlatio, interpretatio, g. onis, f.

oberſightigh. Hyperops, g. opis, o.

oberſieden. Ebullire, p. livi, ſ. litum; efferuêre, p. ferbui, *ſine ſup.*

oberſien/ boozſien. Ulterius videre: proſpectare longiùs.

oberſien/ boozſien/ boozkijcken. Perluſtrare, *p.* avi, *ſ.* atum; inſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum. *r. acc.*

oberſien/ veronachtſaemen. Negligere, p. glexi, ſ. glectum, *r. acc.* Præmittere negligentiâ: non advertere.

oberſien/ boozſnubbeten/ onderſoecken. Examinare, p. avi, ſ. atum, *dep. r. acc.*

oberſien/ oberleſen/ ijer-beſien. Recognoſcere, p. novi, ſ. nitum, recenſere, p. ſui, ſ. ſitum, *r. acc.*

oberſien/ boozleſen. Relegere, perlegere, p. legi, ſ. lectum, *r. acc.*

oberſien/ berbeteren. Corrigere, p. rexi, ſ. rectum: emendare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oberſilberen. ſ. berſilberen. Argento obducere, tegere.

oberſlaen/ inwinden. Integere, p. texi, ſ. tectum: involvere, p. volvi, ſ. volutum. *r. acc.*

oberſlaen/ achterlaeten/ vergeten. Omittere, prætermittere, p. miſi, ſ. miſſum: tranſire, præterire, eo, p. ivi & ii, ſ. itum, *r. acc.*

oberſlaen/ giſſinge maerken/ oberdencken. Conjectare p. avi, ſ. atum: revolvere, p. volvi, ſ. volutum: expendere, p. pendi, ſ. penſum. Verſare animo. *r. acc.*

oberſlaen een rekeninge. Inire computum: leviter pernumerare.

oberſlaeninge. Computatio, calculatio, g. onis. f.

oberſlaninge/ achterlaetinge. Omiſſio, g. onis. f.

oberſlaeven. ſ. berſlaeven. Servili labore frangere, emaciare.

oberſlagh. Involucrum, g. cri: integumentum, g. ti. n.

oberſleppen. ſ. Sleppen. Trahere, p. traxi, ſ. tractum.

oberſloop/ 't oberbeliefen aen de ſchaemelheydt. Præputium, g. tii. n.

oberſloop/ *Fl.* **oberrock.** Amiculum, g. li, n. chlæna, g næ. f.

oberſnijden. Diſſecare, p. ſecui, ſ. ſectum, *r. acc.*

oberſnoode. pervilis, e, g. lis. o.

oberſout. perſalſus, a, um, o.

oberſpel. Adulterium, g. rii, n. mœchia, g. chiæ, f.

in oberſpel gewonnen/ oberwonnen baſtaert. Nothus, g. thi: ſpurius, g. rii. m.

oberſpeelder. Adulter, g. teri: mœchus, g. chi, m. alienæ conjugis violator *vel* Fidei matrimonialis delictor.

oberſpeelen/ oberſpel doen. Adulterare, p. avi, ſ. atum: adulterari, mœchari, p. atus, ſ. atum, *dep.* adulterium committere: fidem matrimonii fallere.

oberſpeelſter. Adultera, g. ræ: mœcha, g. chæ. f.

oberſpreiden. Subſternere, p. ſtravi, ſ. ſtratum, *r. acc.*

oberſpringen. Tranſilire, p. ſilui & ſilivi *vel* ſilii, ſ. ſultum.

oberſprunck. Tranſultus, g. tûs. maſc.

oberſprunck van een huys. podium, g. dii: projectum, g. cti: immicamentum, g. ti, menianum, g. ni, n. pergula, g. læ. f. projectum domûs.

oberſtaen/ tegenwoordigh zijn. Aſtare, aſſiſtere, p. aſtiti, ſ. aſtitum, *r. dat.*

ten oberſtaen van getuygen. præſentibus teſtibus: coram teſtibus.

oberſtappen. Tranſgredi, dior, p. greſſus, *dep.*

oberſte/ opperſte/ hooghſte. Summus, ſupremus, a. um, o.

oberſte/ principaelſten regent. Superior, g. oris, c. prætectus, præpotius, g. ti, m.

oberſte/ hooftluyden van een ſtadt. principes, g. pum; priores, proceres, g. rum; optimates, primates, magnates, g. tum, m *pl. n.*

oberſte maecken. præponere, p. poſui, ſ. poſitum: præficere, cio, p. feci, ſ. fectum, *r. acc. perf. & dat. rei.*

oberſte zijn. præeſſe, ſum, p. fui: dominari, p. natus ſ. natum, *dep. r. acc.* imperare, gubernare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Gerere *vel* habêre Magiſtratum: gerere Rempublicam *vel* imperium, imperandi jus habere.

oberſteck/ oberſteckſel. ſ. oberſprunk van een huys. projectura domûs. podium, ii, n.

oberſtellen. ſ. oberſetten. Tranſponere, p. ſui, ſitum.

oberſtil. tranquilliſſimus, quietiſſimus, a, um.

oberſtreck/ oberſtryck/ paſſeringe. præteritio, g. onis, f.

oberſtrecken/ oberſtrijken/ paſſeren/ boozby gaen præterire, eo, p. ivi & ii, ſ. itum, elabi, p. lapſus, *dep.* exſpirare, p. avi, ſ. atum.

oberſtryck/ oberſtrijcken/ paſſeren/ &c. ſ. oberſtreck/ oberſtrecken. præterire, p. ivi, ſ. itum.

oberſtrycken/ beſtrijken/ beſmeiren. Oblinere, p. lini & levi & livi, ſ. litum: perungere, p. unxi, ſ. unctum *r. acc.*

oberſtrijckinge/ beſmeiringe. Illinitio, perunctio, g. onis, f. illitus, g: tûs. m.

oberſtrijden/ verwinnen. Vincere, p. vici, ſ. victum; ſuperare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oberſtrijden/ met gewelt doen geloven. Invito & nolenti perſuadere.

oberſtrijden/ met vele woorden wijsmaecken. Inducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.* perſuadere, p. ſuaſi, ſ. ſuaſum, *r. dat.*

oberſtulpen/ achterwaerts ober boogen. Reflectere, p. flexi, ſ. flexum; recurvare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

oberſtulpt. Recurvus, a, um. o.

overswaer. Prægravis, e, g. vis, o.
overswaeren. Prægravare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
overswart. Perniger, gra, grum, o.
overswemmen. Trauare, transnatare, *p.* avi, *s.* atum.
overtal. Numerus excurrens.
overtallygh. *s.* **overtolligh.** Superabundans, o. superfluus, a, um, o.
overtellen/ aen ernen anderen tellen. Pernumerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei & dat. pers.*
overtellen/ overtellen. Renumerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Denuo numerare.
overtocht. Trajectus, g. ctûs, m.
overtocht/ dekssel. Obductio, obvolutio, g. onis, *f.* operimentum, g. ti; involucrum, g. cri, n.
overtolligh/ te vele. superfluus, supervacaneus, a, um, o.
overtonnen. Arguere, *vel* redarguere *vel* convincere testibus, argumentis convincere, *r. acc.*
overtrecken/ over iet marcheren. Transire, eo, *p.* ivi & ii, *s.* itum; transmeare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
overtrecken/ overleden. Operire, cooperire, adoperire, *p.* perui, *s.* pertum, vestire, *p.* stivi & stii, *s.* stitum; obducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *r. acc.*
overtrecken. ut: **De locht overtreckt.** Aër obnubilatur, obtenebratur, obducitur nubibus.
overtreckssel/ overkleedt. Amiculum, g. li, n.
overtreden/ over iet treden. transilire, *p.* lui, & livi & lii, *s.* sultum, *r. acc.*
overtreden een gebodt. prævaricari. *p.* atus, *s.* atum; transgredi, dior, *p.* gressus, *dep. r. acc.*
overtreder. prævaricator, transgressor, g. oris, m.
overtredinge. transgressio, g. onis, f.
overtreffen/ beter sijn. Excellere, antecellere, præcellere, *p.* cellui, *s.* celsum, antecedere, excedere, *p.* cessi, *s.* cessum; superare, exsuperare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* præpollêre, *p.* pollui, *sine sup.* prævalêre, *p.* valui, *s.* valitum, *r. acc.*
overtreffelyk/ overtreffende. Excellens, antecellens, præcellens, præpollens, g. lentis, o.
overtreffelycken. Excellenter, eximie, *adv.*
overtreffelyckheydt. Excellentia, præstantia, exsuperantia, g. tiæ, f.
overtrocken/ dupster. Nubilus, a, um, o. Nubibus obductus.
overtupgh. *s.* **overtogh.** Obvolutrum, i, n. operimentum, i, n.
overtupgen. *s.* **overtoonen.** Convincere testibus.
overvaeren. *s.* **overschepen.** Trajicere, jeci, jectum.
overvaert. Trajectus, g. ctûs, m.

overhallen/ verdrucken. Opprimere, *p.* pressi. *s.* pressum, *r. acc.*
overhallen/ tot den vyandt. *s.* **overlopen.** Transfugere, gio, gi, gitum.
't overhallen/ 't overlopen. Transfugium, g. gii, n.
overhaller. *s.* **overloper.** Transfuga, æ, m.
overhallinge/ verdruckinge. Oppressio, g. onis, f.
overhele. Permultus, plurimus, a, um, o.
overher. Prepinguis, e, g. guis, o.
overhliegen. Transvolare, pervolare, supervolare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
overweger. *s.* **snel/ gauw.** perceler, ris; Velox, ocis, o. Homo promptitudine & agilitate strenuus.
overhlieten/ *vel*
overhloeden. Exundare, *p.* avi, *s.* atum.
overhloedigh/ vol-op. Abundans, exuberans, exundans, g. antis; affluens, g. entis, largus, copiosus, a, um; dives, g. vitis; uber, g. eris, o.
overhloedigh hebben/ goeden ende genoegh hebben. Abundare, *p.* avi, *s.* atum; affluere, *p.* fluxi, *s.* fluxum. Copiam *vel* abundantiam habêre.
overhloedigh zijn. Abundare, redundare, *p.* avi, *s.* atum; affluere, *p.* fluxi, *s.* fluxum. Copiam *vel* abundantiam esse alicujus rei.
overhloedighheydt/ overhloedt. Abundantia, affluentia, g. tiæ; copia, g. piæ, ubertas largitas, g. tatis, f.
overhloedighheydt in eten/ &c. *s.* **overdaet.** Luxus in cibo.
overhloet van wateren. Inundatio, alluvio, g. onis; alluvies, g. vici, f.
overhoeren/ overharren. Transvehere, *p.* vexi, *s.* vectum; trajicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum; transportare, *p.* avi, *s.* atum; transferre, fero, *p.* transtuli, *s.* translatum, *r. acc.*
overhoerer. portitor, g. oris, m.
overhoerynge. Transvectio, g. onis, f.
overhriesen. Glacie adoperiri.
overhaege. Superpondium, g. dii, n.
overmas van bleesrhe. Excrescentia carnis.
overwassen. Supercrescere, excrescere, *p.* crevi, *s.* cretum; subnasci, *p.* natus, *part.* nasciturus, *dep.*
overwater. *s.* **overhloet van wateren.** Inundatio, g. onis, f.
overwaeteren. Inundare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
over weg. In itinere: in transeundo, dum iter.
over wegh gaen. Iter facere.
overwegen/ swaerder wegen. præponderare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
over wegen. *s.* **overdencken.** perponderare, pensiculare, *p.* avi, *s.* atum: animo volutare.

over wel. Perbenè, *adv.*
overweldigen. Superare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* *s.* **Verweldigen.** Vim inferre; vi opprimere.
overwelven. Camerare, fornicare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
overwerck. parergum, g. gi, n.
overwynbrauwen. Supercilium, g: lii, n.
overwille/ gewelt. Vis, g: vis, *acc.* vim, *abl.* vi, *pl. num. & ac. & voc.* vires, g. virium, *dat. & abl.* viribus: violentia, g: tiæ, f.
overwille/ overwilligheyt/ stedigheyt/ herneckigheyt. pertinacia, contumacia, g. ciæ, f.
overwilligh/ die gewelt doet. Violentus, a, um, o.
overwilligh/ stedigh. pertinax, contumax, g. acis, o.
overwinnen / meer winnen / te boven steken. Superlucrari, *p.* atus, *dep. r. acc.*
overwinst. Lucrum accrescens.
overwinnen/ t'onderbrengen. Vincere, devincere, *p.* vici, *s.* victum; superare, exsuperare, expugnare, *p.* avi, *s.* atum: subigere, *p.* subêgi, *s.* subactum: subjicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum, *r. acc.* Potiri victoriâ.
overwinner. Victor, domitor, subactor, debellator, g. oris, m.
overwinninge. Victoria, g: riæ, palma, g: mæ, f.
overwinnen/ overtupgen. Convincere, *p.* vici, *s.* victum, *r. acc.* Reum peragere.
van dieste overwonnen. Manifestus furti.
overwinnen / in overspel winnen. Adulterio gignere.
overwonnen bastaerdt. Filius adulterinus, nothus.
outaer. *s.* **Autaer.** Altare, is, n. Ara, æ, f.
outwel. Crustulum, g: li, n.
ope/ 't wijfken van de schapen. Ovis, g: vis, f. Ovis femina.
van open. Ovinus, ovillus, a, um, o.
opelijck/ *Fl.* Vilis, e, g. lis; malus, pravus, a, um, o.
opevaer. Ciconia, g. piæ, f.
opt. Unquam, *adv.*

P.

Pacht/ pacht huer/ 't geldt dat men hoor de pachtinge geeft. Vectigal, g: galis, *vulgo, non tamen Latine*, locarium, g: rii, n.
pacht/ pachtinge. Conductio, g. onis, f.
in pacht houden. Villam in conductu habêre, redemptorem agere.
pachtgoedt/ pachthoeve/ pachthof/ pachthuys. Villa, g: læ, f. prædium, g: dii, n.
pachten / in pacht nemen. Conducere, *p.* duxi, *s.* ductum; redimere, *p.* demi, *s.* demptum, *r. acc.*

Pachtenaer/ Pachter. Conductor, redemptor, g: oris, m.
Pacificatie/ vredehandelinge. Pacificatio, g: onis, f. Pacis conciliatio.
pacificeren. pacificare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* pacem conciliare: pacem inter dissidentes facere: litem compescere, componere, sopire.
pacificq/ paisibel. pacificus, quietus, tranquillus, a, um, o. Observans pacis & quietis.
pack/ packet. Fascis, g. cis, m. farcina, g. næ, f. onus, g. neris, n.
packende sack maken. Convasare, *p.* avi, *s.* atum. Vasa colligere.
packbeeste. Jumentum dossuarium *vel* clitellarium.
packdraeger. Gerulus, bajulus, g. li; dossuarius: farcinarius, g. rii, m.
packen/ op een packen. Sarcinare, consarcinare, *p.* avi, *s.* atum: compingere, *p.* pegi, *s.* pactum, *r. acc.* Colligere in farcinam.
packen/ dicht op een sitten. Stipari, constipari, *p.* atus, *s.* atum, *pass.*
packen/ in iet inrollen. ut: **In pampier packen.** Obvolvere chartis: amicire papyro.
Packer. Compactor farcinarum.
pack-cleedt. Segestre, g. stris, n.
pack-huys. Apotheca, g. cæ; *f.* promptuarium, g. rii, n.
pack-mul. Hinnus, g. ni; burdo, g. onis, m.
packnaelde. Acus farcinaria.
packpampier. Charta emporetica.
packpeirdt. Equus clitellarius.
packsadel. Clitella, g. læ, f.
packsken. Fasciculus, g. li, m. farcinula, g. læ, f.
packstock. Fustis farcinarius.
packt u van hier. Abi; apage hinc: auferte hinc: facesse hinc.
pactioneren. pacisci, *p.* pactus, *s.* pactum: pactionem facere: pactum inire.
padde. Bufo, g. onis, m. rubeta, g. tæ, f.
padden-bloedt. Deplumis; implumis, e, g. mis; depilis, e, g. lis; investis, e, g. stis; glaber, bra, brum, o. (tus.
padden-gereck. Ova bufonum: bufonum fœ-
padden-steen. Batrachius lapis.
padde van een slot. Seræ latibulum.
paddebloeme. Cyanthemis, g. midis, f.
padden-brood/ padden-stoel/ padden hoedsen / *Holl.* Fungus, g. gi; boletus, g. ti, m.
padden gras. Holosteum, g. stei, n.
padden-haer. Lanugo, g. ginis, f.
padt/ voetpadt/ voedtwegh. Semita, g. tæ, f. callis, g. lis; trames, g. mitis, m.
padt/ voedtstappe. Vestigium, g. gii, n.
pael/ ovenpael. pala, g. læ, f. batillus, g. li, m. batillum, g. li, n.
pael/ staeck. palus, paxillus, g. li, m. sudes, g. dis, pertica, g. cæ, f.
pael aen den ancker. Tonsilla, g. læ, f.

paei / om de wijstocken aen te binden Ridica, g. cæ; vaceria, g. riæ, f. flatumen, g. minis, n. Palus vitiarius: paxillus vineacius.

paei / paelsteen. Terminus, g. ni; limes, g. mitis, m.

paelen. Terminare, p. avi, s. atum; metari, p. tatus, s. tatum, *dep. r. acc.* Terminos constituere: limites ponere: limitibus distinguere.

Paelen / grensen s. **aenpalen.** Confinem, conterminum esse.

paelen des landts. Limites, g. tum: termini, g. norum. m. confinia, g. nium *tertiæ*, & niorum *secundæ declin.* n. *pl. num.*

paelgeldt. *Holl. Veltgal quod Amstelodami palorum intuitu solvitur.*

Paelmeester / Holl. boom-meester. portitor, g. oris, m.

Paelsiuk Angusilla, g. læ, f.

Paepe / Paepsser. presbyter, g. teri: sacerdos, g. dotis, m. s. **Priester.** Sacrificus, g. ci, m.

Paepegaey. psittacus, g. ci, m.

Paepegaey-kruyde. Gomphæna, g. næ, f. Amaranthus viridis. *herba.*

Paepenblad / Paepen-cruydt. Hieracium, g. cii, n. urinaria, g. næ, f. *herba.*

Paepenschoen. Calceolus Mariæ, *herba.*

paep-n-baften-avondt. Dominica Quinquagesimæ

Paepelt-entsen. Tinea fontana.

paer / gelijck. par, compar, g. paris, æqualis, e g. lis, o.

paer een coppel / twee. par, g. paris: jugum, g. gi, n.

paer oft onpaer spelen. Ludere par impar.

paeren / met paeren oft coppelen voegen. Binos & binos consociare: par pari distinguere

sich paeren gelijck de beesten doen. Sociare se.

paer heeren van Vranckrijck. Duodecim viri Galliæ: pares Franciæ.

paert paertsen / &c. s. **Weel / delen / &c.** partiri, titus *dep.*

paertnaer. partiarius, g. rii: m.

paertijde &c s. **partijde. &c.** pars, tis, f.

paertuere. s. **partiere** par, aris.

paesch dagh paeschen pascha, g. atis, n. & pascha, g. æ, f. Sacer dies Christi resurgentis.

dat Paeschen aengaet. paschalis, e, g. lis o.

paepe. paepement / betalinge. pensio, solutio, satisfactio, g. onis, f.

paeyement / cluytergelt. Minuta pecunia.

paepen / voldoen. Satisfacere, cio, p. feci, s. factum: solvere, p. solvi, s. solutum, *r. dat.*

paepen stillen. pacare, sedare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

paepinge verseeninge. Pacatio, placatio, g. onis, f.

pagador. præfectus ærario regio.

pagie / jonck knechtjen die eenen Heere oft Joffeouw dient. Pedissequus, g. qui, m. Honorarius assecla: honorarius puer.

pagie van eenen prince. Honorarius Principis ephebus.

pagie van eenen Coningh. Regius puer. Regius ephebus: Regius puer honorarius.

voor pagie dienen. Mereri ephebica (*sc.* stipendia:) ministrare in ephebis, *vel* inter ephebos.

pagiemeester. Regii ephebii præfectus: Regii pedagogi decurio.

pagie / een bladt van eenen boeck. pagina, g. næ, f. folium, g. lii, n.

palatin / hoveling. Aulicus, g. ci, m. Principis domesticus.

palatin / groot Heer / officier van een Coningrijck oft Keyserrijck. palatinus, g. ni. m. Dynastes palatinus: satrapa palatinus.

palatin / paltzgrave by Rhijn. Palatinus Rheni: Comes Palatinus Rheni.

palatinaet / heere van paltzgraeffschap. palatinatus, g. tûs, m. palatini honor & dignitas.

palatinaet / 't landt van den paltzgrave. palatinatus, tûs, m. Palatini ditio; satrapia heptarchica

paleren / hullen / fraey maecken. Comere, p. compsi, s. comptum: ornare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

paleerder. Cosmetes, g. æ. ornator, g. oris, m.

paleerhair Dapillamentum sutile.

paleerplum. Calamistrum, g. stri, n.

paleersel. Comptus, g. tûs, mundus, g. di, m. lenocinium, g. nii, n.

palepe / caterol. Trochlea, g. læ, f. *Item* tormenti genus.

palep touwde. Funis ductarius.

palepken. Orbiculus, li, m.

paleps. s. **palleps.** palatium, ii, n.

palfremer / stalknecht. Equiso, g. onis, m.

palie s. **Caf.** Palea, eæ, f.

palysteren polire, expolire, p. livi & lii, s. litum, *r. acc.*

palysstering. Politio, expolitio, g. onis, f.

palissade. Vacerræ, g. rarum, *pl. num.* f. septum, g. ti, n. Revinctum longurius vallum; adstrictum transversis ramicibus vallum,

palleken / Holl. slee-pruymken. prunum nanum.

palleren / s. paleren. Polire, p. ivi, s. itum. Comere, compsi, comptum.

palleps. palatium, g. tii, n. basilica, g. cæ, regia, g. giæ, f.

palm/

palm / 't black van de handt. Vola, g. læ; palm, g. mæ, f. Cavum manûs.

palmmaete. Palmus, g. mi, m.

palmmotten / vulgo plamotten. Indecenter manibus tractare, *r. acc.*

palmslagh. Palmaria addictio.

palmboom. Palma, g. mæ, f.

palmhout. Buxus, g. xi, f.

Palmsondag. Ramalia, g. liorum, n. *pl. num.* Dominica palmarum.

palmtack. Palma, æ; spathe, g. thes, f.

palm-weke. Hebdomada passionis.

palmalie. Tudicula, g. læ, f. Filaris tudicula: tudes missilis globi; clava pilæ missilis.

palmalie-plaetse. Stadium rudicularis sphæræ.

palster / stock / spyngh stock. Scipio, g. onis, m. contus, g. ti, m.

palster / stock daer een rappier in steekt. Dolon, g. lonis, m.

palster / stock van eenen Pelgrim. Baculus viatorius.

paltrock. Palla. g. læ, f.

Paltzgraef / Paltzgraeffschap. s. **Palatin / palatinaet.** Palatinatus, ûs, m.

palullen. Impedimenta, scruta, g. torum, n. farcinæ, g. narum, f. *pl. num.* Panniculi triti.

palure. s. **parure.** Ornamentum, i, n.

pampernoelie. Fungus, g. gi, m.

pampier. s. **papier.** Papyrus, ri Chatta, æ, f.

pampoelie. Mulier crassa, ventriosa.

pampoen. s. **pompoen.** Pepo, g. onis, m.

pan. s. **panne.** Sartago, g. onis, f.

panaetsen. Cædere nates ferrâ patellâ.

panden / verpanden / te pande geven. Pignerare *vel* pignorare, oppignorare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Pignori obligare, dare, ponere.

panden / afpanden / pandinghe doen. Pignorari, *vel* pignerari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* Pignora capere: pignus exequi: fiduciam capere.

pander. Pignorator *vel* pignator, g. oris, m.

pandinge. Pignoratio *vel* pigneratio, g. onis, f.

pandt. Pignus, noris *vel* neris, n. fiducia, g. ciæ; hypotheca, g. cæ. f.

pandthouder. Sequester, g. stri, m.

pandtman. Obses, g. sidis, m.

pandt / omganck / krupsganck / gelijck in de kloosters. Ambitus, g. tûs, m.

pandt / ruymte plaetse onder dack / om te wandelen / te schuylen / oft kraemen te setten. Xystus, g. sti, m. porticus, g. cûs, f. solarium, g. rii; ambulacrum, g. cri, n.

pandt van een roetse. Fulcrum lecti.

pandt oft boordt van een kleedt. Lacinia, g. niæ, f. fimbra, g. æ, f.

pandtrock. Tunica laciniata.

panne. Sartago, g. ginis, f. cacabus, g. bi. m.

panne-aersen. Cædere nates ferreâ patellâ.

pannekoeck. Striblita, g. ta, f. laganum, g. ni, n. placenta frixa.

pannekoecken. Comessari, p. atus, *dep.*

pannevisch / Holl. Pilcis in patellâ frixus.

panne van 't hooft. Calva, g. væ, f. vertex, g. ticis, m.

paene / tichel. Tegula, g. læ, f. imbrex, g. bricis, m.

pannendack. Tectum imbricatum, tegula neum.

pannendecker. Imbricarius, g. rii, n.

panne / soorte van fluweel. Heteromallum bombycinum: heteromallum sericum. Una fronte villosum sericum.

met panne gevoedert. Heteromallo fultus, heteromallo serico obductus.

panneel van schilderye. Tabula, g. læ, f.

panneel van eenen wagenman. Helcium, g. cii, n. clitellæ, g. larum, f. *pl. num.*

panneel van metselrye. Tympani fastigium.

pansen. s. **pensen** Pantices, cum, *pl. num.* m.

panspser / Ft. vel

panssier. Lorica, g. cæ, f.

panssierkraege. Collare hamatum *seu* squameum.

panssiermalien. Squamæ loricæ, anuli loricæ.

panssiermaecker. Loricarius, g. rii, n.

Pantre. Ferula, g. læ, f. *improprie tamen.*

Pantherdier / 't wijfken van eenen Luypaert. panthera, g. ræ; pardalis, g. lidis, f.

van Pantherden. pantherius, a, um, o.

pantoffel. Crepida, g. dæ, f. sandalium, g. lii, n.

pantoffelhout. s. **corck.** Suber, ris, m. & f.

pantoffelmaker. Crepidarius, g. rii, m.

pap / dyn om t' eten. puls, g. pultus, f. pulmentum, g. ti, n.

pap-eter. pultiphagus, g. gi, m.

pappeken. pulticula, g. læ, f.

papketel. Lebes pultarius.

pap om te placken. Colla. g. læ, f. gluten, g. tinis, n.

pappen / plucken Glutinare, agglutinare, conglutinare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

pappinge. Glutinatio, g. onis, f.

Papegaey. s. **Paepegaey** psittacus, g. ci, m.

papier. papyrus, g. ri; charta, g. tæ, f.

onbeschreven papier. Charta virgo.

van papier / papieren. papyraceus, chartaceus, a, um, o.

papieren manneken. *Adagium:* Homo imbellis, fragilis, mollis.

papier horentjen / papierhupsken. Circullus, g. li, m.

papierkiste. Chartophylacium, g. cii, n.

papiermaker. Chartopœus, g. pœi, m.

papiermeulen. Mola chartaria, molettina chartaria; officina chartaria.
papier-riet. Arundo papyracea.
Papier verkooper. Chartopola, g. læ; chartoprates, g. tæ, masc.
Papierwinckel. Chartopolium, g. lii.
Papieren/schriften. Commentarii, g. riorum, m. commentaria, g. riorum, n. *pl. num.*
Papperdi / *Fl.* Filla paganica.
Parabel/gelijckenisse. Parabola, g. læ, f.
Parade / bupten ordinarisse optooginge om te pronncken. Pompa, g. pæ, f. pompæ apparatus: pompa speciosior: magnifica apparatio,
Parade van kledingen. Vestium splendidus apparatus.
Parade van welsprekenthept. Dictionis illustrior pompa: ad pompam quæsita & composita orationis exornatio.
Paradeeren. Ostentare, *p.* avi, *s.* atum. Ostentationem præferre.
Paradijs/lusthof. Paradisus, g. si, m. Hortus voluptatis.
Paradijs/den Hemel. Beatorum sedes, cœleste Beatorum domicilium.
Paradijs-appelen. Melimela, g. lorum, m. *pl. num.* poma paradisiaca.
Paradijs-grepn. Cardamomum, g. mi, n.
Paradijs-vogel. Avis paradisea.
Parafe / epgen marck oft handt-teecken. Chirographi tessera.
Parafe/ de treck oft linie neffens het geschrift om bedrogh te verhoeden. Circumducta linea.
Paraferen/met sijn eigen mark oft handteecken teecknen. Scripturam suo nomine & tessera firmare.
Paragrafe/ afteeckeninge van een nieuwe sententie oft linie. Paragraphus, g. phi, f.
Parallele/gelijck. Parallelus, a, um, o. Mutuò collatus: par pari oppositus.
Parallele/ vergelijckenisse. Parallelum, g. li, n. collatio, comparatio, g. onis, f.
Paragon/ een volmaeckt middel van set. Eximium archetypum: singulare prototypum absolutum exemplum.
Paragon / vergelijckenisse. s. parallele. Comparatio, onis, f.
Paragoneren/vergelijcken. Comparare, *p.* avi, *s.* atum; conferre; fero, *p.* contuli, *s.* collatum, *r. acc. & dat.*
Parapet/leine/gelinte/om daer op of daer tegen te leunen. Peribolus, g. li, m. lorica, g. cæ, f. pteron, g. ri; pteroma, g. matis, n.
Paraphrase/uitleggingein de selve of andere taele/ nae den sin van den text met meerder en klaerder woorden. Paraphrasis, g. sis, f. contextûs planior interpretatio, clarior enarratio, dilucidior expositio.

Paraphraseren. Contextum apertiùs interpretari, planiùs enarrare: orationis texturam planiore interpretatione explicare, exponere, illustrare, enarrare.
Paraphrast / alsulcken uptlegger. Interpres, g. pretis; expositor, g. oris, m.
Parasole/waeyer/oft iet anders tegen de Sonne. Umbella, g. læ, f.
Parreel. Particula, læ, f.
parceeltjens maecken/ snoepen. Catillare, *p.* avi, *s.* atum; ligurire, *p.* rivi, *s.* ritum.
parck f. perck. Arena, æ, f. *vel* Vivarium, ii, septum, ti, n.
parcker. Septum angustius. Jemanden in 't parcket brengen. *Prov.* Aliquem ad angustias redigere.
Parkement / perkement. Membrana, g. næ, f.
Parkement-maecker. Membranarum opifex.
pardon/ vergiffenisse. Venia, g. niæ, f. Culpæ condonatio, noxæ remissio.
pardonnabel. Condonandus, remittendus, a, um, o. Venià dignus.
pardonneren/pardon geben. Condonare, *p.* avi, *s.* atum, ignoscere, *p.* novi, *s.* notum; parcere, *p.* peperci, *s.* parsum, & parcitum, *r. dat.*
pardonne mop/ vergeeft mp. Pace tuâ: veniâ tuâ.
pareil/gelijck. Æqualis, e, g. lis, omn.
la pareille. Par gratia: par officium.
a la pareille/op so schoon wederom. Parem gratiam pro mutuo officio.
parement/ verciersel/ opboetsinge. Ornatus, cultus, g. tûs, m. ornamentum, g. ti, n.
pareren/ toemaecken/ opboetsen. Ornare, adornare, exornare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
pareren/ afweiren/ afschermen. Avertere, *p.* verti, *s.* versum; declinare, *p.* avi, *s.* atum; detorquêre, *p.* torsi, *s.* tortum, *r. acc.*
parepe. s. porepe. Jus pisorum *vel* porrum, i, n.
parfum/ beroockinge. Suffimentum, g. ti, n. suffitus, g. tûs, m. suffitio, g. onis, f.
parfum/ welrieckende specerye. Odores, g. rum, m. *pl. num.* Medici odores: vestiarii odores.
parfumeren. Suffire, *s.* fivi, *s.* fitum, *r. acc.*
een kleedt parfumeren. Vestem odoribus inhalare, imbuere, perfundere.
Parlament/t'samensprake. Collocutio, g. onis, f. colloquium, g. quii, n. Mutuus sermo.
Parlementeren/ t'samen couten. Conferre, fero, *p.* tuli, *s.* collatum; congredi, dior, *p.* gressus, *dep.* Conferre capita: confere inter se.
Parlementeren/van appointement spreken. De conditionibus pacis agere.
de belegerde versoecken te parlementeren. Obsessi colloquium postulant: ad postulandum colloquium de deditione descendunt.
al parlementerende. Inter colloquium: per colloquium: per causam colloquii.
Parlementt/hoogen Raedt. Suprema Curia: summus Senatus; summâ jurisdictione tribunal.
Parlement/de vergaderinge van de Heeren des Parlements. Summæ curiæ consessus: supremi Senatûs concilium.
Parlement / de Heeren van het Parlement. Summæ curiæ patres, Senatûs patres conscripti.
Parlement / 't paleys oft de plaetse daer men 't parlement houdt. Basilica Senatus: palatium Senatus: Curia Senatus.
parmant/ parmantigh. Compositus, vultuosus, bellus, a, um, o.
parmantigh/nyck. Compositè, magnificè, *adv.*
parmentier. *Fl.* s. kleedermaecker. Sartor, oris, m.
parmesaen. Caseus Parmensis.
Parochie/s. Prochie. Paræcia, æ, f.
parole/ een woordt. Vox, g. vocis, f. verbum, g. bi, n.
parole/belofte/ trouw. Fides, g. dei; sponsio, g. onis, f. promissum, g. si, n.
op parole. Fide datâ.
partagie/deplinge. Partitio, divisio, sectio, distributio, g. onis, f.
parte/s. perte. Fallacia, æ, f. dolus, i, m.
partement/ vertreck. Profectio, g. onis, f.
parthye/deel. Pars, g. partis, f.
parthye/schuldt. Nomen, g. minis, n. Certa pecuniæ summa.
parthye/tegenparthye. Adversarius, contrarius, a, um, o.
parthyen / gracien 't sp upt de natuer oft verkregen. Dotes, g. dotium, facultates, g. tatum; virtutes, g. tutum; f. *pl. num.*
een man van groote parthyen. Homo eximiis prædtus dotibus.
parthye van pemandt houden. A partibus alicujus stare: factionis alicujus esse: propensiorem esse ad aliquam partem: partes alicujus tuêri, stare ab aliquo.
sijn parthye wel spelen. Partes suas scienter agere.
parthydigh/partiael/die d'eene parthye te seer toegedaen is. Sectator partis alterius: sectator alterarum partium.
parthydigh/ partiael/ muytmaecker. Factiosus, sectarius, a, um, o. Factionum amans: factionibus addictus: sectarum studiosus.
parthydighept/partialiteyt. Controversia, g. siæ; lis, g. litis, disceptatio, altercatio, g. onis, f.
participeren/deelachtigh sijn/deel hebben. Participare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* participem esse: consortem esse, *reg. gen.*
participeeren/ mede hebben / deelachtigh maecken. Participare, communicare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei.*
particulier/eygen. proprius, a, um; peculiaris, e, g. ris, o.
particulier/een particulier persoon. Homo privatus, exsors publici muneris: privatæ vitæ homo.
particulier/besonder. singularis, e, g. ris; solitarius, a, um, o.
in 't particulier/ booz eygen / apart. Propriè, privatim, peculiariter, *adv.* peculari jure.
in 't particulier/ in 't bysonder. singulatim, particulatim, *adv.* Distinctis capitibus: per singula capita.
in 't particulier / by sijn selven. Apud se; penes se.
particulariseren/in 't bysonder verhaelen. Persequi singulatim, membratim, per singula capita: rem exsequi distincte, enucleatè.
particulariteyten. Peculiaria, g. rium, n. *pl. num.* singula capita.
partisaene/ s. pertisaene. Gæsum, si, n. Tragula, æ, f.
partrys. Perdix, g. dicis, f.
partuere. Par, g. paris, o. consors, g. sortis, c.
paruke/ s. parement. Ornatus, g. us, m.
pas/de wijse van den eenen voet tot den anderen in 't gemeyn gaen/schrede. Gradus, passus, g. us, m.
pas/trede/tred/ 't gaen. Gressus, incessus, g. sus, m.
pas in 't dansen. Staticuli, g. lorum, m. *pl. num.* Numeri saltatorii.
den pas houden in 't dansen. Ad numeros saltare.
op sijn pas gaen. Gradatim ire: pedetentim, pedatim ire: commode progredi.
pas/goede gelegentheit/gemackelijkheit. Commoditas, opportunitas, g. tatis, f.
te pas. Opportunè, percommodè, commodè, commodùm, apte, *adv.* In tempore.
op dit pas. Jam, modo, *adv.* Hoc loco: hac vice: hoc tempore.
pet op sijn pas doen. Pro commoditate agere.
te passe brengen / pet toe employeren. Accommodare, adaptare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
te passe brengen / vergelden. Par pari referre.

pas/gevoegelyckheydt/dat wel is. Convenientia, g. tiæ, f.

van pas dienen. Ad voluntatem servire: ad nutum, *vel* ad placitum inservire.

van pas doen. Rectè, ritè, probè agere.

pas/staet van gesontheydt/'t zy goedt oft quaedt. Valetudo, g. dinis, f.

qualyck te pas zyn. Ægrotare, *p.* avi, *s.* atum. Malè habere: minus bene valere: adversâ uti valetudine. f. sieck zyn. Morbo laborare, conflictari.

wel te pas/f. gesondt. Sanus, a, um. Recto valens.

pas/wederpas. Præstigiæ, g. giarum, f. *pl. num.* Illudentis circulatoris præstigiæ.

die pas ende wederpas speelt. Præstigiator, g. oris, m.

pas-geldt. Minutæ pecuniæ.

pas-houwer/pas-mes. Harpe, g. pes, f. acinacis, g. cis, m.

pasloot/ f. **grondtloot.** Bolis, idis, g.

paspoorte. Commeatus, g. tûs, m. lyngraphus viatorius: syngraphus liberi commeatus: liberæ viæ syngraphus: diploma commeatus: tabulæ liberi commeatus.

pasquil/pasquin. Satyra, g. ræ; invectiva, g. væ, f. Libellus famosus.

passabel/ f. **passelyck.** Mediocris, is, e, o. Tolerabilis, is, e.

passagie/het doorgaen. Transitus, g. tûs, m. transitio, g. onis, f.

passagie/die plaetse daer men door gaet. Transitus, trajectus, g. tûs, m. via, g. viæ, f.

passagie/plaets ende sententie van eenige Schrifture. Locus, g. ci, m. *in pl.* loci, g. corum, m.

passagier/passant. Viator, g. toris, m. hospes. g. pitis, c.

passelyck/lydelyck. Mediocris, g. cris, tolerabilis, e, g. lis, o.

passelycken/lydelycken/soo henen. Mediocriter, tolerabiliter utque, *adv.*

passement. Limbus, g. bi; intextus, g. tûs, m. fimbria, g. briæ; præcexta, g. tæ, f.

passementwercker. Limbolarius, g. rii, m.

passen/schicken/voegen. Accommodare, adaptare, *p.* avi, *s.* atum, *r. dat pers. & acc. rei.*

passen/beguaem zyn. Convenire, *p.* veni, *s.* ventum, quadrare, *p.* avi, *s.* atum, *r. dat.*

passen/op pet antwoorden. Respondêre, *p.* spondi, *s.* ponsum; quadrare, *p.* avi, atum, *r. dat.*

passen/op pet letten/ut. Op moet daer op passen. Intendere huic rei oportet.

passen/pet estimeren. Æstimare, curare, *p.* avi, *s.* atum, f. achten. Taxare, avi, atum.

passen/te pas komen ut: Het past my. Jam mihi vacat: modò mihi est integrum.

passer. Circinus, g. ni, m.

met den passer passen. Circino designare.

passeerelyck/daer men door geraecken kan. Permeabilis, e, lis, o.

passerelyck/lydelyck/ f. **passelyck.** Tolerabilis, is, e, o.

passeren / door by eenige plaetse gaen. Transire, pertransire, eo, *p.* ivi, *s.* itum, *r. acc. loci.* Iter facere: iter habêre.

passeren / van d'eene plaetse tot d'andere gaen. Transire, eo, *p.* ivi, *s.* itum.

passeren/ in synen staet blyven. Abire, eo, *p.* ivi, *s.* itum. Eodem statu esse: eodem statu permitti, ut: Dit en sal also niet passeren. Non sic abibit.

passeren/ te boven gaen. Superare, *p.* avi, *s.* atum: antecellere, *p.* cellui, *sine sup. r. acc.*

passeren/verslenssen. Flaccêre, *p.* flaccui, *sine sup.* marcescere, *p.* marcui; tabescere, *p.* tabui, *sine sup.*

passeren/ophouden/een ende hebben. Desino, *p.* desivi & desii, *s.* desitum: cessare, *p.* avi, *s.* atum.

passeren een testament. Condere testamentum.

passeren/*in alio significatu.* ut: meester passeren. Magisterium adipisci: fieri Magistrum: in Magistrorum ordinem adscribi.

passie/beroerte van binnen. Passio, g. onis, f. Animi interna affectio; impotens animi motus; turbulenta mentis commotio: turbidi animi motus.

passie/pyne/tooment. Cruciatus, g. tûs, m. supplicium, cii; tormentum, g. ti, n.

sich passioneren/of gepassioneert zyn. Impotentiâ animi cruciari, æstuare, commoveri; impotentius animo commoveri: immoderatiùs animo conturbari.

de passie ons Heeren. Christi Domini cruciatus, supplicia, tormenta. Christi è cruce pendentis acerba supplicia.

pastenaken. Pastinaca, g. cæ, f.

pastey. Artocreas, g. creatis, n. panis carne fartus; carnarium panificium: panarium fartum.

pasteybacker. Artocopus, g. pi; artoptes *vel* artopta, g. tæ, m. pistor cupediarius.

pasteybackerye/pasteybackers-winckel. Pistrilla dulciaria; pistrina artoptitia.

pasteybackery/konste van pasteybacken. Pistura dulciaria *vel* artoptitia.

pasteybackerye/alle soorten van pasteyen. Martya, g. tyæ; maza, zæ, f. Omnegenus artocreatis.

pastoor. pastor, g. oris; parochus, g. chi, masc.

pastorye. parochia, g. chiæ, parœcia, g. ciæ, f. *vulgo* pastoratus, g. tûs, m.

pate. pecten musicus.

paten. Ducere lineas musicas.

patente, Principis solemne diploma; principis so-

solemnes litteræ: patentes à principe litteræ.

Paternoster/'s Heeren gebedt. Oratio Dominica.

Paternoster/Hoosen hoepken. Rosarium, g. rii, n. Calculi precatorii.

patient/siecken. Æger, gra, grum; ægrotus, a, um, o.

patient/misdadigen. Reus, g. rei, masc.

patienteren/sich patienteren/patientelyck hebben. Ferre patienter, æquo animo sufferre: placidè & moderatè ferre: toleranter pati.

sich patienteren met droogh broodt. Sicci panis esum toleranter ferre: ficco pane tolerare vitam.

patientie/verduldigheyt. patientia, tolerantia, sufferentia, g tiæ, f.

patientigh/verduldigh patiens, g. entis; tolerans, g. antis; æquanimis, longanimis, e, g. mis; æquanimus, longanimus, a, um, o. Æquo animo præditus.

patientigh/lyck. patienter, toleranter: placidè & sedatè, æquanimiter, *adv.*

patientie kruydt Lapathum, g. thi, n.

patrimonie/erfgoedt. patrimonium, g. nii, n. patria bona: patria hæreditas.

patroelie/schaerwacht. Vigiles ambulatorii: vigiles excursores. (lias.

de patroelie doen. Excurrentes exercêre vigi-

patroon/hoofdtmake. Patronus, g. ni: advocatus, g. ti: patrocinator, defensor, g. oris, m.

Patroon/Sant. Sanctus tutelaris.

patroon op het schip. Nauclerus, g. ri; gubernator, g. oris, m.

patroon/beworp van pet. Ichnographia, g. phiæ, f.

patroon/model. Archetypum, prototypum, g. pi: exemplar, g. plaris, n primatorium exemplar.

patroneren/na een patroon schilderen oft wercken. Ex archetypo effingere, prototypo exprimere.

patroneren/met coleuren affetten. Coloribus illustrare, *r. acc.*

pattin/& pattoffel/ *Fl.* f. **plattyn & pantoffel.** Crepida, æ, f.

pavepen plavepen. Pavimentare, *p.* avi, *s.* atum, pavimentum sternere.

pavepen. Pavimentator, oris, m.

pavepsel. pavimentum, g. ti, n.

pavepsteen/pavoirsteen. *Fl.* Tessella, g. læ, f. Tegula pavimenti.

pavilioen/beldt-tente. papilio, g. onis, m. tentorium, g. rii, n.

pavilioen van een bedde oft sit-plaetse. Conopeum, g. pei, n.

Paus. papa, g. pæ, m. Romanus pontifex.

den Paus aengaende. papalis, e, g. lis; pontificius, a, um, o.

Pausdom. Papæ dominium: papalis dignitas: pontificale imperium.

pause, Paus, g. sæ: requies, g. quiei: respiratio, g. onis. f.

pauselen. pausare, *p.* avi, *s.* atum: interquiescere, *p.* quievi, *s.* quietum. Intervallum facere.

pauw. pavo, g. onis: pavus, g. vi, m.

van pauwen. pavonius, pavoninus, a, um, o.

pauwenkrupdt. Siliquastrum, g. stri, n.

pauwenkrupdt. *Fl.* Amaranthus tricolor.

pauwinne. pava, g. væ, f.

peauter. f. speauter. plumbum argentatum.

peck. pix, g. picis; resina, g. næ, f.

peckachtigh/van peck. piceus, a, um, o.

peck-boom. picea, ceæ, f.

pecken/bepecken. picare, oppicare, impicare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

peckhaeck/ *Holl.* f. **dregge.** Horpago, nis, m.

peckinge. picatio, g. onis, f.

peck-olie. pisselæum, g læi, n.

peckreep. Malleolus, g. li, m.

peckswert. piceus, a, um, o.

peckronne. Dolium picatum.

peculaet / bestellinge van des Princen thesoor. peculatus, g. tûs, m. *Furtum pecuniæ publicæ.*

Peculaet/het crime van sulcke diefte. peculatus, g. tûs, m. Fraus peculatûs.

van peculaet beschuldight. peculator, g. oris, m. Reus peculatûs.

Peculaet bedryven. peculari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* peculatum committere.

Peculier/eygen. peculiaris, e, g. ris; præcipuus, proprius, a, um, o.

Pedant / een boterick die sich laet voorstaen of hem gedraeght geleert te zyn. Beanus, g. ni, m. insulsus doctrinæ ostentator: putidus eruditionis affectator: tumidæ ostentationis litterator: alter palæmon Rhemnius: merus palæmon Rhemnius: Rhemnianæ arrogantiæ simia: Appionium cymbalum.

Pedanterye. Inanis eruditio litteras ostentantis: insulsæ litteræ; affectantis eruditi nomen.

Pedestal. Stylobata, g. tæ, f. Basis columnæ.

Pee/Pote. Sifer, g. feris, n.

Peerdt/ f. **Peirdt.** Equus, i, m.

Peere/ f. **Peire.** Pyrum, n.

Peereman/pieterman. Araneus, g. nei, draco, g. onis, m. *pisces.*

Pegel/rechte maete. Stata mensura: signum justæ mensuræ.

Pegel. Ad mensuram archetypam definire.

Pegelen / spaerelyck geven. parce dare: parce infundere.

Pegeler. Dimensor, g. oris, m.

Pegelier. parce & avare distribuens.

pegel-

pegelrye. Sordida parſimonia.
pegelſtock. Baculus dimenſorius.
peird. Equus, g. qui; caballus, g. li, m.
te peirde zyn/rijden. Equo vehi: equo ferri.
te peirde zyn/ *ſ. adag.* **gram zyn.** Iraſci, p. iratus, Stomachari, atus, *dep.*
dat rot peirden behoozt. Equeſtris, e, g. ſtris; equarius, a, um, o.
van peirden. Equinus, caballinus, a, um, o.
peirdeken. Mannus, g. ni; equulus, mannulus, g. li, m. Equus pumilus.
peirde-berſder. ſ. picqueur. Equiſo, g. onis, m. Equorum domitor.
peirde-bloeme. Melampyrum, g. ri, n. Triticum vaccinum.
peirde-cieraet. Phaleræ, g. rarum, f. *pl. num.*
peirde-deckſel. Dorſuale, g. lis, neutr.
Peirde-meeſter. Hippiater, g. tri, m. Medicus equarius.
peirde-rupter. Eques, g. quitis, m.
peirde-tupſcher/peirde-cutſer. *Fl.* Hippocomus, g. mi, m.
peirde-volck. Equitatus, g. tus, m. Equeſtris exercitus: equites armati.
peirdige meztie. *Fl.* Equa pruriens.
peirds-arbeidt. Labores Herculei.
peirds-boone. Phaſeolus, g. li, m.
peirds-kaeſe / van de peirde-melck gemaeckt. Hippace, g. ces, f.
peirds-dief. Abactor, g. oris, m.
peirdts-dzanck/daer ſalvie in is. ſalviatum, g. ti, n. (onis, m.
peirds-hzſel/ *Fl.* Veſpa, g. pæ, f. crabro, g.
peirds-keber/ſ. peirds-bliege ſcarabeus, i, m.
peirds-ſtal. Equile, g. lis, n.
peirds-bliege/ peirds wozm. ſcarabeus, g. bei: cantharus, g. ri, m.
peire. Pyrum, g. ri, n.
peirboom/ peirlaer. Pyrus, g. ri, f.
peire-dzanck. Pyraſium, g. ſii, n.
peirckel/ *Fl.* **perſe.** Perſicum, g. ci, n.
peirle. Margarita, g. tæ, f. margaritum, g. ti, n. unio, g. onis, m.
peirle/t gene dat hemupt ſteckt boven andere. Flos ſingularis: eximium decus: extra controverſiam princeps. ut: **Peirle der Poeten.** Poëtarum facile princeps: decus ſingulare poëtarum. **Peirle onder de helden.** Equeſtrium virorum Alexander, Achilles, Hector.
peirle in d'oore. Argêma, g. matis, n.
van peirlen. Gemmeus, a, um, o.
met peirlen verciert. Gemmatus, a, um, o. Unionibus interſtinctus, redimitus.
peirlen-krupt/ſteen-krupt. Lithoſpermum. g, mi, n.
peirlen-moeder. Concha margaritifera.
peirlen-ſnoer. Unionum linea: margaritarum linea.

peirſch. Cærulus, cæruleus, cyaneus, violaceus, molochinus, a, um, o.
peirſch-verwer. Molochinarius, g. rii, m.
peirtſe/ſtaeck. Pertica, g. cæ; ſudes, g. dis, f.
pekel. Muria, g. riæ: ſaſſugo, ſalſilago, g. ginis, f.
pekelen. Muriâ condire, *r. acc.* muriam infundere, *r. dat.*
pekel-haringk. Harencus muriâ conditus.
pelgrim. Peregrinus, g. ni, n.
pelgrimagie. Peregrinatio, g. onis, f.
pelgrimagie doen. peregrinari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*
Pelicaen. pelicanus, g. ni, m.
pellatyn/ *Fl.* Papilio, g. onis, m.
pelle/baerkleedt. Umbella feralis.
pelle/ſloeſter/daer het zaet in ligt. ſiliqua? g. quæ: teſta, g. ſtæ, f. calix, g. licis; caliculus, g. li, m.
pellen / upt de ſloeſter doen. Deglabrare, decorticare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
pellen/ het vel afſtroopen. Glubere, deglubere, *p.* bi, *ſ.* bitum, *r. acc.*
pels/ haerachtigh vel. Pellis, g. lis, f.
pelsrock. Rheno, g. nonis, m. Veſtis pellicea *vel* pellita: amictus pellitus.
pelſen/ van pelſen gemaeckt. Pelliceus, a, um, o.
met pels geboert. pellitus, a, um, o.
met pelſen gekleedt. Maſtrucatus, pellitus, a, um, o. Rhenone indutus: pellita veſte tectus.
pelter/ *Holl.* **& pelsmaecker/** *Fl. vel*
peltſer/pelswercker/bontwercker. pellio, g. onis, m. pellitæ veſtis ſutor.
pelterye/bontwerckerye. Res villoſæ pellis; res pelliti regminis.
pelterye/peltiers konſte. pellitura, g. ræ, f.
peluwe/ hooftpeluwe. pulvinus, g. ni, m, cervical, g. calis, neutr.
pemelen/ ſ. **pegelen.** Perparcè dare.
pene/ ſtraffe: pœna, g. næ; mulcta, g. ctæ, f. ſupplicium, g. cii, n.
op pene. Indicta pœnâ: ſanctione pœnæ. ſ. **pyne.** pœna, g. næ, f.
penetrabel/daer men kan dooz geraecken. penetrabilis, e, g. lis, o.
penetratif/dat doozdzingt of diep in gaet. penetrans, g. trantis, o.
penetreeren/doozdzingen oft diep in gaen. penetrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
penitentie / berouw van 't quaedt. Pœnitentia, g. tiæ; pœnitudo, g. dinis; f. Noxæ pœnitentia: culpæ pœnitudo: dolor ex delicto.
penitentie/ſtraffe dooz de faute. Pœna, g. næ, f. ſupplicium, g. cii; piaculum, g. li, n. Culpæ expiatio.
ſyne penitentie leſen. Preces piaculares recitare.
penitentie ſtellen. Pœnam reo dicere; indicere,

dicere; edicere, imponere, ſtatuere.
penitentie aenbaerden. Noxæ expiationem excipere, accipere, ſubire.
penitentie doen / berouw hebben/ *ſ.* **Berouw.** Duci pœnitentia.
penitentie doen / ſich kaſtyden. Culpam pœnâ luere *vel* eluere; delicti expiationem exſolvere *vel* obire: noxam pœnâ expiare: pœnam piacularem ultrò ſubire.
penne/ pluyme. Penna, g. næ, f.
penne om te ſchzyven. Calamus, g. mi, m. Calamus ſcriptorius.
pennekoker. Calamarium, g. rii, n. Theca calamaria.
penne lecker. Scriba, g. bæ, m.
pennemeſker. Scalpellum, g. li, n.
penninck / penninckſken. Numus, nummus, g. mi; nummulus, g. li, m.
penninck-bloeme. Lunaria Græca, *flos.*
penninck-krupdt. Nummularia, g. riæ, f. *herba.*
penninck pariſis. Numulus pariſienſis, *Fl.* i.
dzy mytten Zbabants. Tres minut. Brab.
penninckſken / *Holl.* i. **dier mytten / half dupte.** Quatuor minut.
penninck-meeſter / ontfanger. Coactor, collector, g. oris. m.
penninck-meeſter/ thzeſorier. Tribunus *vel* præfectus ærarii.
penninck-ware. Merx, g. mercis, f.
penninck-waren. Divendere, *p.* vendidi, *ſ.* venditum, diſtrahere, *p.* ſtraxi, *ſ.* ſtractum, *r. acc.*
penningen/reecken-penningen. Calculi, abaculi, g. lorum, m. *pl. num.*
penſe/pens-ſack. Venter, g. tris; ventriculus, g. li, m. omâſum, g. ſi, n.
penſen/ingewandt. Omâſa, g. ſorum: inteſtina, g. norum, n. *pl. num.*
pens-merckt. Allantopolium, g. lii, n. Ilium macellum.
pens-poel. Iliaria lavatrina.
pens-vepl. Farciminum diſtributio.
pens-man. Omaſarius, g. rii: allantopola, g. læ, m.
pens-wyf. Allantopolis, g. lidis, f.
penſe/penſeken. phlox, g. phlogis; flammea, g. meæ, f. Viola autumnalis: viola ſerotina, *flos.*
penſee / penſee-rinck. Annulus violæ figuram referens.
penſioen/ intereſt van gelde. Uſura, g. ræ, f. Penſio uſurarum.
penſioen/ jaerlycks inkomen. Vectigal annuum: reditus annuus.
penſioen van eenen Prince. Muneris annua penſio, mercedis *aut* doni annua attributio.
penſioen / koſtgelt. Penſio in menſarios ſumptus.

penſionaris die pewers ſyn koſten hoopt. Emptitiæ menſæ convictor: pretio ex alieno veſcens menſâ.
penſionaris/penſioniſt. Beneficiarius, g. rii, m. Beneficiis adſcriptus: inter beneficia relatus: utens jure Regiæ penſionis annuæ.
Penſionaris van eene ſtadt. ſyndicus, g. ci, m. Conſiliarius urbis: actor Reipublicæ.
peonie/ pioene. Pæonia, g. niæ, f. *flos.*
pepel. papilio, g. onis, m.
pepelinck. Homuncio tenellus.
pepel-ſot. Delirus, a, um, o.
peper. Piper, g. peris, m.
peperen/met peper beſtroyen. Condire pipere, *r. acc.*
peperen / *metaph.* **dier maecken.** ut; **Ick ſal t hem wel peperen.** Caro ut ei conſtet tziam.
peperkoeck. Libum piperatum.
peper-koren. Granum piperis.
peper-koren. papula peſtifera, *à nigrocolore.*
peperkrupdt. Lepidium, g. dii, n. *herba.*
peperturnſken. Cuculus, g. li, maſc.
peperinck/ *Holl.* Fungus, g. gi, m.
peper-ſauſken. Intinctus piperatus.
peper-wortel. Raphanus ruſticanus: ſinapi perſicum.
pepoen. Pepo, g. ponis, m.
perck / een rontsom beſloten plaetſe. Septum, g. ti, n. circus, g. ci, m.
perck/daer men wilde beeſten houdt/ waerande. Vivarium, g. rii; theriotrophium, g. phii, n. ſeptum ferarum: altilium ferarum ſeptum.
perck van boomen. Arboretum, g. ti, n.
perck / kamp-plaetſe. Arena, g. næ, f. agon, g. gonis, m.
perck van hzyden/ om de ſchapen 's nachts tegen de wolven in te ſluyten. Oviarium, ſeptum craticium, campeſtres cauſæ craticiæ.
perckel. perſicum, g. ci, n.
perckement. Membrana, g. næ, f. Charta pergamena.
dat van perkement is. Membraneus, membranaceus, a, um, o.
perckement berepder. Membranarius, g. rii, m. Membranarum politor.
perdzys. perdix, g. dicis, f.
peremptie van een pzoces. Lis pervetus & caduca: vetuſtæ litis caduca conditio.
peremptoir/pzecies. Præciſus, a, um, o.
peremptoir dilay. Extrema ultimaque ampliatio.
peremptoir/ deciſif/ diffinitif. Decretorius, a, um, o.
exceptie peremptoire. Litis decretoria exceptio: exceptio quæ litem plane decidit.
peremptoirelyck. In rei ſumma.

perfect/

perfect/volmaeckt. Perfectus, absolutus, consummatus, a, um, o.
perfect/geheel/vol. Integer, gra, grum; plenus, a, um, o.
perfectelijck. Perfectè, absolutè, eximiè, *adv.* Ad unguem.
perfum. *f.* parfum suffimentum, g. i, n.
perijckel/dangier/gevaer. periculum, g: li; discrimen, g. minis, n.
in perijckel van leven. Ingenti capitis discrimine; præsenti vitæ periculo.
op mijn perijckel. Meo periculo.
sonder perijckel. Citra discrimen: extra periculi aleam.
in perijckel zijn. periclitari, *p.* tatus, *f.* tatum, *dep. reg. abl. cum De.* Adduci in periculum.
perijckeleus. periculosus, formidolosus, a, um, o.
perle/f. Peirle. Unio, g. onis, m.
permissie/verlof. Venia, g. niæ, copia, g. piæ, facultas, potestas, g. tatis. f.
permissie/al te groote libertept. Licentia, g. tiæ, f. Effusa licentia, effrenis libertas.
met permissie. Bona veniâ.
permitteren. permittere, *p.* misi, *f.* missum; concedere, *p.* cessi, *f.* cessum. Potestatem facere: facultatem dare, *r. dat.*
perplex/verslagen. Anxius, sollicitus, a, um, o. Anxietate affectus.
ik ben perplex hier in. Hoc me habet anxium, hoc facit anxietatem animo: anxietatem animi creat.
perplexitept/verslagenheydt. Anxietas, g. tatis, f. Animi anxia sollicitudo.
perre / *Fl.* Pielebille. Lusus cymbalorum puerilis.
peyreucke. Galericulum, g. li, n. Subditicia coma; suppositicii crines: adventitius capillus.
perse/persick. Persicum, g. ci, n. Malum persicum: malum duracinum.
perseboom. Persica, g. Malus Persica.
persesteen. Nux persica.
persekruydt. Persicaria, g. riæ, f.
persecutie/vervolginge/quellinge. Persecutio, vexatio, afflictio, g. onis, f.
perseruteren/vervolgen/quellen ende plagen. Vexare, divexare, *p.* avi, *f.* atum; persequi, *p.* secutus, *dep. reg. acc.* Duriùs accipere: malè tractare.
perselie/f. Peterselie. Petroselinum, i, n. Apium petreum.
perseverantie/volherdinge. Perseverantia, constantia, g. tiæ, f.
perseverantelijk/volherdigelijck. Perseveranter, constanter, *adv.*
persevereren/volherden. Perseverare, *p.* avi, *f.* atum; persistere, *p.* perstiti, *f.* stitum, pergere, *p.* perrexi, *f.* rectum, *reg. abl. cum In.*

persisteren/ *Idem quod* **perseverereren.** Persistere, *p.* perstiti, *f.* perstitum, perseverare, avi, atum.
persoon. Persona, g. næ, f.
in persoon. Per seipsum *vel* teipsum.
ick was selve in persone daer. Egomet ipse præsens aderam.
persoon/pemant. Homo, g. minis: vir, g. viri, m. aliquis, g. alicujus, *d.* alicui.
sekeren persoon. Certus quispiam.
persoon/staet/conditie/qualitept. Persona, g: næ, f. ut: **Hy representeert de persoon van den Prince.** Personam sustinet *vel* gerit principis: eo gradu & conditione est quâ ipse princeps.
personagie/amptbedieninge. partes, g. partium, f. *pl. num.* personæ munus.
personagie in 't spel. persona Comica: persona Comicæ scenæ: actor Comicus.
sijne personagie spelen *in bonâ parte.* personam fungi: personam gerere: partibus suis defungi.
sijne personagie spelen *in malâ parte.* Actorem esse alicujus nequitiæ.
personelijcken. præsens, g. sentis, o. Coram, *adv.*
perspective / wetenschap om reden te geven van 't gesicht/ &c. Optica, g. cæ; optice, g. ces, f.
perspective / de posture van pet te doen schijnen verre oft nae by te zijn/ &c. Rationis opticæ alius aliusque positus rei adspectabilis.
perse/om pet te persse. prælum, torculum, g. li; torcular, g. laris, n.
persse/druck/lijden. pressura, g. ræ; angustia, g. stiæ; oppressio, g. onis, fœm.
persen premere, *p.* pressi. *f.* pressum; coarctare, *p.* avi, *f.* atum; urgère, *p.* ursi, *sine sup. r. acc.*
persen/uptdrucken. Exprimere, *p.* pressi, *f.* pressum, r. *acc.*
perse/spille. Cochlea, g. leæ, f.
perte/bedrogh. Fraus, g. fraudis, fallacia, g. ciæ, f. dolus, g. li, m.
iemanden eene perte spelen. Circumvenire aliquem.
pertig/vol perten. Fallax, g. lacis, argutulus, a, um, o.
pertinent/jupst. *adv.* præcisè.
pertinent/jupst. *nom.* præcisus, a, um, o.
pertinent/net. Compositus, a, um; elegans, g. gantis, o.
pertinentelijck/geschicktelijck. Appositè, decenter, commodè, *adv.*
Pertisaene. Gesum, g. si, venabulum, telum, g. li, n.
perturberen in 't verwerret stellen. Turbare, *p.* avi, *f.* atum, r. *acc.*
perturbatie. perturbatio, g. onis, f.

perturbateur van de gemeyne ruste. perturbator quietis publicæ.
pese. Nervus, g: vi, m.
peseachtigh. Nervosus, a, um, o.
pese van eenen booge. Chorda arcûs.
peserick van eenen os. Taurea, g: reæ, f.
peserick aen den nabel. Umbilici nervus.
peste/haelende siekte. pestis, g: stis, pestilentia, g: tiæ; lues, g: luis, f.
peste/de peskole. Carbo, g: bonis, m. pestilens ulcus: pestilentis luis panus & ulcus.
peste/een bederfenis van andere. pestis, g: stis, lues, g: luis, f. corruptor, g: toris, m. pernicies, ciei, f.
pestmeester. Lemiater, g: tri, m.
pesthuys. Nosodochium peste contactorum.
pestilent/pestachtigh. Pestilens, g: lentis; pestifer, fera, ferum, o.
petarde. Infititium tormentum; infititius sclopus: infititia canna muralis: infititia catapulta.
een petarde aenbysen oft aen setten. Infititium tormentum applicare *vel* admovère: catapultarium tubum infititium portæ indere.
petarderen. Admoto infititio tormento subruere.
petardier. Infititii tubi librator.
pete. Susceptrix, g: tricis, f. Mater initialis *vel* lustrica.
pete/peetjen. Filia lustrica *seu* initialis.
peter. Susceptor, g: oris, m. pater initialis *vel* lustricus.
peterken. Filius lustricus *seu* initialis.
peter olie. Naphtha, g: thæ, f. petrelæum, g: læi, n. petrinum oleum, *vulgo* petroleum.
peterselie. Petroselinum, g: ni, n.
peterselie van Macedonien. Smyrnium, g: nii, n.
petreren/matelijck eten. Sobriè convivari.
petroile/i. peterolie. Naphtha, æ, f. *Flos bituminis.*
pette/put. *Holl.* puteus, g. tei. m.
petter/petierken/ *Holl.* Acanthis, g. thidis; carduelis, g: lis, f. *avis.*
petteren/den dunnen kack hebben. Forire, *p.* ivi, *f.* itum. Stercora liquidiora egerere.
petterer/schijter. Foriolus, g. li, m.
petteringen/dunnen strout. Foria, g. riorum, n. *pl. num.*
petum/tuback. petunum, g. ni: tabacum, g. ci, n. Nicociana, g. æ, f.
peupel. plebs *vel* plebes, g. plebis, f. Vulgus populi, fex plebis.
van 't gepeupel. popularis, e, g. ris, o.
peupeleren/ volckrijck maecken. Civibus frequentare, *r. acc.* incolarum frequentiam inducere, *r. dat.*

peure/peuren/ *Fl.* **spoveren/ met den poyer vijschen.** Fuscinâ piscari.
peuselen/betasten. Contrectare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*
peuselen/snoepen. Suaviora pulpamenta libare.
peuseler. pulpamentorum suaviorum delibator.
peuselrye peuselingen. Pulpamenta, g. torum, n. *pl. num.*
peuteren. *Digitis vel alio quopiam instrumento interiora rimari.* Fodicare, *p.* avi, *f.* atum.
pepl/ *Holl.* **i. pegel.** Stata mensura.
pepl/ *Fl.* **caeck.** Pensum, g. si, n. (tiri.
peplen/ *Holl.* **i pegelen.** Vasis capacitatem me.
peplen/ *Fl.* **i. eene taeck stellen.** pensum dare.
peplen/ pplen. Aquas bolide metiri.
peps/ruste/stilte. pax, g. pacis; quies, g. quietis; tranquillitas, tatis, f.
peps/bzede/ surseancie van oozloge. pax, g. pacis: pacificatio, g. onis, f.
peps maken. Confidere, constituere, componere, conciliare pacem; tollere, finire, componere, dirimere lites, inimicitias.
peps-gesante. Caduceator, g. oris, m.
pepsceren/te bzeden stellen. placare, pacare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*
peps-maecker. Arbiter pacis.
pepsibel. pacificus, tranquillus, pacatus, sedatus, quietus, a, um, o.
pepsibelijck. pacatè, placidè, quietè, sedatè, tranquillè, *adv.*
pepsen. *f.* dencken. Cogitare. *p.* avi, *f.* atum.
pepsteren/verversijen. Reficere, cio, *p.* feci, *f.* fectum.
pepsteren/voeden. pascere, *p.* pavi, *f.* pastum; nutrire, *p.* trivi, *f.* tritum, *r. acc.*
pepsteringe. Refectio, g. onis, f. pastus, g. stûs, m.
phantasije. *f.* inbeeldinge. Imaginatio, onis, f.
philipsdaelder. Nummus philippeus.
philosooph. philosophus, g. phi, m.
philosooph/onbolligh hooft. Homo phantasticus.
philosopheren/discurreren. Philosophari, *p.* atus, *dep.* disputare, disceptare, *p.* avi, *f.* atum; disserere, *p.* serui, *f.* sertum.
piaffe. Fastus, g. ûs, m. Tumida ostentatio: ambitiosa venditatio.
piaffert. Fastuosus, gloriosus, a, um, o. Insolenter superbus; fastu tumidus; arroganti& turgidus.
den piaffert maecken. Fastu efferri: cum fastu agere: insolentia fastu efferri, gloriosè ac tumidè se ostentare.
pick/haet. simultas, g. tatis, f. inimicitiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Latens odium: voluntatum dissensio.
eenen pick op pemanden hebben/ ghepickeert zijn op pemanden. Simultates adver-

ſus aliquem gerere *vel* habêre *vel* exercere: abalienato à quopiam eſſe animo.

pickant. Acerbus, a, um; aſper, pera, perum; mordax, g. dacis, o.

pickantige woorden. Verba mordacia: verba felle miſta: aculeata verba.

picke/ſickel. Falx meſſoria.

picken het kooren. Metere, *p.* meſſui, meſſum, ſecare frumentum.

picker. Meſſor, g. oris, m.

pickrijdt/ *ſ.* **oogſt.** Meſſis, is, f.

picke/houweel met eenen tandt. Ligo, g. onis, m.

pickel. Pes, g. pedis, m.

picke!been. Talus, g. li, m.

pickelrat. Chytropus, g. podis, m.

picken/hacken. Roſtro impetere, ferire, *reg. acc.*

picken/pickeren/ſteken. pungere, *p.* pupugi, *ſ.* punctum; ſtimulare, lancinare, *p.* avi, *ſ.* atum; configere, *p.* fixi, *ſ.* fixum, *r. acc.*

pickeren/ſpijt aendoen. Offendere, *p.* fendi, *ſ.* fenſum; laceſſere, *p.* ceſſivi, *ſ.* ſitum; *reg. acc.* Verborum aculeis figere: verborum acribus ſtimulis configere: aculeata verba alicui intendere, inurere.

ſich gepickert binden. Offendi, *p.* fenſus, *paſſ.* Graviter accipere: in deteriorem partem rapere, interpretari: commoveri verbi aculeo.

pickeren in 't rijden/den peirde de ſpooren geben. Equum calcaribus incitare, premere, equo calcaribus inſtare.

ſtijf aen pickeren. Incitatis equis ire, iter facere: urgendis equis multum progredi.

pickeren/ een peirdt leeren dzaben. Equum domare: equum domitu informare equum domiturâ inſtituere, condocefacere.

pickeur/berijder. Equarius domitor: equeſtris domitus magiſter.

picorpe/buerhaelinge op 's vyands landt. Populatio, depopulatio, g. onis, f. Hoſtilis populatio, hoſtilis agri depopulatio.

picorpe/ buet/ prooe van 's vyands landt gehaelt. Præda ex hoſtico, ex hoſtilibus agris, manubiæ, g. arum, f.

picoreren/op picorpe loopen. Depopulari, prædari, *p.* atus, *ſ.* atum, *r. acc.* Hoſtiles agros populari, depopulari, prædari: prædam ex hoſte agere: prædam ex hoſtili terrâ agere.

pier/pierwozm. Lumbricus, g. ci, m.

pieren/pieren bangen. Lumbricos capere.

piewit/ *ſ.* **hiewit.** Vanellus, i, m.

pijcke. Sariſſa, g. ſæ, framea, g. meæ; haſta, g. ſtæ, rhomphæa, g. phææ, f. Oblonga lancea: præ longa haſta.

pijckenier, Haſtatus, g. ti; ſariſſophorus, rhomphæophorus, g. ri, m. Sariſſa armatus: romphæâ inſtructus.

pijck-pſer. Spiculum, g. li, n. cuſpis, g. pidis, f.

pijckſoken. Haſtula, g. læ, f.

pijckſchacht. Haſtile, g. lis, n.

pije/pije-laecken. Pannus rudior, villoſus, hirſutus, vilior, denſior.

pije/ pijen-rock. Pannus rudior, villoſus, g. li, m.

pije-wanten. Chirothecæ villoſæ.

pijelijck/ *&c.* *ſ.* **Dertel/** *&c.* Laſcivus, protervus, delicatus, a, um, o.

pijl. Sagitta, g. tæ, f. telum, jaculum, g. li, n.

pijlbandt. Amentum, g. ti, n.

pijl-koker. pharetra, g. træ; f. corytus, g. ti, m.

pijl/ſtapel. ſtrues, g. ſtruis, ſ. Structus cumulus: digeſta ſtrues.

pijl van aſperges. Scapus aſparagi.

pijle. pila, g. læ; ſublica, g. cæ, f. palus, g. li, m. palus fiſtucarius.

pijlen. pilas in terram depangere: palos fiſtucâ adigere; incuſſâ fiſtucâ ſtipites figere.

pijlen. Aquas bolide metiri.

pijlinge. Fiſtucatio, g. onis, f.

pijlote/ *ſ.* **pilote.** Thalaſſometra, æ, m. explorator vadorum.

pijlſteirt. Glaucium, g. cii, n. *avis.*

pijlſteirt. Paſtinaca, g. cæ, f. *piſcis.*

pijn/ *ſ.* **pijne.** Dolor, g. oris, m.

pijn-appel/ pijn-note. Conus, g. ni, m, pomum Cybeles: nux pinea.

pijn-boom. pinus, g. ni, f.

wilden pijn-boom. pinaſter, g. ſtri, m.

van pijn-boom. pineus, a, um, o.

pijn-boom-boſch. pinetum, g. ti, n.

pijn-keirne. Nucleus pineus.

pijne/ſtraffe. pœna, g. næ, f. ſupplicium, g. cii, n.

op pijne. Sub pœnâ: ſanctione pœnæ.

pijne/benauwthept. Anxietas, g. tatis: ſollicitudo, g. dinis, f. angor, g. oris, m. curæ, g. rarum, f. *pl. num.*

pijne/moeyte/moeyelijckheyt. Labor, g. oris, m. difficultas, g. tatis, f.

pijnen/ moeyte doen. Allaborare, *p.* avi, *ſ.* atum; conarie, g. natus, *ſ.* natum, *dep.* audêre, *p.* auſus, *neut. paſſ. ſ.* pogen. Moliri, *p.* itus, *dep.*

pijnelijk/moeyelijck/ſwaer om doen. Difficilis, e, g. lis; laboriolus, moleſtus, a, um, o.

pijne/pijninge/torment. Cruciatus, g. tûs, m. tormentum, cruciamentum, g. ti, n.

pijnen/ pijnigen/op de pijnbanck leggen/ pijnelijck oft ſcherpelijck examineren. Torquêre, *p.* torſi, *ſ.* tortum. Adhibêre tormenta: ad tôrturam abripere: ad quæſtionem abripere: equuleo admovêre.

pijn-bank. Equuleus, g. lei, m.

pijniger, Tortor, g. oris, m.

pijne/ſmerte/weedom. Dolor, g. oris, m.

pijne hebben. Dolere, *p.* lui, *ſ.* litum.

pijpe/bupſe. Tubus, g. bi; carnalis, g. lis, m. fiſtula, g. læ, f.

pijpe/wijnpijpe. Cadus, g. di, m. orca, g. cæ, f. *Propriè in Gallia* cadorum tredecim dolium.

pijpe/fluyte. Fiſtula, g. læ, f. Fiſtula illex avium: calamus ex avenâ *vel* cicuta.

pijpen/fluyten. Fiſtulare, *p.* avi, *ſ.* atum. Tibiâ canere: fiſtulam inflare.

pijper. Aulœdus, g. di: fiſtulator, g. oris, tibicen, g. cinis, m.

pijperſſe/pijpſter. Auletris, g. tridis; tibicina, g. næ, f.

pijpinge/gepijp. Fiſtulatio, g. onis, f.

pijp-kruyt. *Holl.* Cicuta, g. tæ, f.

pijpe van 't been. Os tibiæ.

pijpe/pijperije/bedzogh/leugen/ uytſtrijkerije. Fraus, g. fraudis, f. dolus, g. li, m, Diſſimulata fraus, ſpecioſus dolus, ſpecie recti obducta fraus, fraudulenta recti ſimulatio.

pijpendraeyer/bedrieger/uytſtrijcker. Deceptor, impoſtor, g. oris, falſarius, g. rii, m. *propriè* alcator fraudulentus.

iemanden een pijpe wijs maecken/wat op de mouwe ſpellen. Fucum alicui facere, verbis aliquem circumvenire.

pijpegael Vehiculum truſatile.

pijſel/ *Fl. Zel.* Theca veſtiaria.

pil. *ſ.* **pille.** Turunda, æ, f.

pilaer. Columna, g. næ, f.

pilaer-buyter. Hypocrita, g. tæ, c.

pilaer-hooft. Epiſtylium, g. lii, n.

pilaer-ſchacht. Scapus, g. pi, m.

pilaer-voet. Baſis columnæ.

pilagie/plonderinge. Direptio, expilatio, depopulatio, g. onis, f.

eene Stadt tot pilagie geven. Capti oppidi prædam militi dare, concedere, tradere, permittere.

pilagie/buyt in 't pilleren behaelt. Præda, g. dæ, f. compendia ex direptione.

pilleren/uytplonderen. Expilare, *p.* avi, *ſ.* atum, diripere, pio, ripui, *ſ.* reptum, *r. acc.*

pille/krop-aes. Turunda, g. dæ, f.

pille/groote ſtuck. Fruſtum majus.

pilleken/klepn rondt bzockskeu. Pilula, g. læ, f. globulus, g. li, m. Globoſa maſſula, minutus globulus.

pilleken in de medecijne. Catapotium, g. tii, n. Medica pilula.

pilleken inneemen. Haurire catapotia, pilulas medicas ſumere.

pilorijn/ *Holl.* Numellæ verſatiles.

pilorijn/ caecke. Probroſus capitalium cippus, infamis numellæ ſtola.

pilorijn/die aen de cack geſtaen heeft. Ignominioſi cippi numellam paſſus.

pilote/ſchipper. Nauclerus, g. ri, m. navigationis rector: navalis viæ ductor.

pilootſchap. Res naucleria: negotium nauclerium.

pimpel. *i.* **pepel.** Papilio, onis, m.

pimpelmeeſe. parus minor.

pimpelmeeſe / *metaph.* **pampieren mannecken/ die geen cracht en heeft.** Homuncio imbecillis.

pimpernelle. pimpinella, bipinnella, g. læ, f.

pimpernote piſtacium, g. cii, n

pimpooge/pinckooge. Luſciosus, a, um, o.

pin/cleynen ſpierinck Aqua minor.

pinaſſe/ *Genus levioris navigii.*

pinceel/ ſchilders pinceel. penicillus, g. li, m. penicillum, peniculum, g. li, n, pictorium peniculum.

pinck/ *Holl.* **jongen os.** Juvencus, g. ci, m.

pinck/pinkop/ *Holl.* Digitus auricularis.

pinke/viſſchers boot. Cymba, g. bæ, f.

pincknet. Rete majus.

pincken. Scintillare, *p.* avi, *ſ.* atum: micare, *p.* micui, *ſine ſup.*

pinckoogije. *ſ.* **pimpooghe.** Luſciosus, a, um, o.

pinckoogen. Connivere. *p.* nivi *&* nixi. *ſup. caret.* dictare, *p.* avi, *ſ.* atum. Semiclauſis oculis intueri.

pinckſter/ *Holl.* pentecoſte, g. ſtes, f.

pinne/ ſcherpe naelde. pinna, g. næ; cuſpis, g. pidis, f. ſpiculum, g. li, n,

pinne in de doel. Scopus, g. pi, m.

pinne van hout. Impages, g. gis, f. Clavus ligneus.

pinne van eenen toren/ naelde. pyramis, g. midis, f.

pinſeel/ *ſ.* **pinceel.** peniculus, penicillus, i, m.

pinſſen/ *Fl. ſ.* **pitſen.** Carpere, *p.* pſi, *ſ.* ptum,

pinte. Hemina, g. næ; cotyla, g. læ, f. *Quarta parisiorgii.*

pinteleren. potitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

pintſoen/ pointſoen. Ceſtrum, g. tri: ſcalprum, g. pri, n.

pionie. pæonia, g. niæ, f.

pionnier/ ſchans-graver. Foſſor caſtrenſis; caſtrenſium operum foſſor.

pionnier/ mijnen graver. Foſſor cuniculatius.

pipe/ *Holl.* Mentula, g. læ, f.

pipen/pijpen/gelyck de jonge vogels. Pipire, *p.* pivi, *ſ.* pitum.

pipepe/ *Fl.* **oft.**

pippe/ſpzouwe/pijpſe. pituita, g. tæ, f.

pipſigh. pituitoſus, mucoſus, a, um, o.

pis/piſſe. Urina, g. næ, f. lotium, g. tii, n.

pisbedde. Qui lectum commingit.

pisbedde. Urinaria, g. riæ, f. *herba.*

pisbedde/ *Holl.* **ſuege.** Aſellus, g. li, m.

pisbeſiender. Uroſcopus, g. pi, m.

pis-glas. Urinale, g. lis, n.
pis pot/pis tepte. Matula, matella, g læ, f.
pis-prumme. prunum asinarium.
pis caverne. Ganeum, g. nei, n. ganea, g. neæ, f.
pis-winckel. Officina vilior.
pisse hebben. Micturire, *p.* rivi, *s.* ritum.
pissen/ syn water maken. Mingere, *p.* minxi, *s.* mictum; mejere, *mutuatur tempora à mingo.* Urinam reddere: Lotium facere.
pissine/ *Holl.* Forica vaccarum.
Pistole/ roer. Sclopus, g. pi, m. Fistula ignivoma.
Pistole/ dobbel ducaet van Spangien. Duplio Hilpanienſis.
Pistolet/ enckel Spaenschen Ducaet. Aureus Hiſpanicus.
pit/ *Fl.* put. puteus, g. tei, m.
pitsachtigh. Malignus, aſtutus, doloſus, a, um: fallax, g. lacis, o.
pitsachtigh/ diefachtigh. Furax, g. racis, o.
pitse/ nuppinge. Vellicatio, g. onis, f.
pitsighept/ loosighept. Aſtutia, g. tiæ, f.
pitsen/ nuppen. Carpere, *p.* carpſi, *s.* carptum: vellicare, *p.* avi, *s.* atum; vellere, *p.* velli & vulſi, *s.* vulſum, *r. acc.*
pitsen/ stelen. Suffurari, *p.* furatus, *dep.*
pitte. *Holl.* i. keirne. Nucleus, g. clei, m.
Plackaet. placitum, decretum, g. ti, n. ſanctio, g. onis, f. diploma, programma, g. matis, n.
by Plackate publiceren. Fixis libellis edicere: programmatis denuntiare.
placken/ bast maecken. Glutinare, agglutinare, *p* avi, *s.* atum; affigere, *p.* fixi, *s.* fixum, *r. acc.*
placken aen de wandt. Affigere parieti.
placke/ smette. Macula, g. læ: labes, g. bis, f.
plackaert/ gespickelt/ vol placken. Maculoſus, a, um, o. Maculis interſtinctus.
placken/ smetten. Maculare, *p.* avi, *s.* atum; inficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum.
plack-verwer/ klad-schilder. pictor ineptus.
plack water. Aqua ſmegmatica.
placke van slagen. Ictus, g. ctûs, m.
placken/ plaesteren. Ungere, inungere, *p.* unxi, *s.* unctum; linere, *p.* levi, *r. acc.*
placken/ met leem/met kalck/ &c. besetten. Cruſtare, incruſtare, gypſare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
plackerije. Opus rectorium.
plack-leem. Lutum paleatum.
plack-slange. Cenchris, g. ridis, f.
Pladdys. paſſer, g. ſeris. m. *piſcis.*
plaederen/ gabberen. Blaterare, *p.* avi, ſ. atum: garrire, *p.* rivi, *s.* ritum.
plaederen/ plepten. Cauſam dicere: cauſam in jure agere: cauſam in judicio dicere.
plaederen/ jocken/ spelen. Jocari, nugari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* Ludere, *p.* luſi, *s.* luſum

plaederinge/ pleptinge/ disput. Contentio, g. onis; lis, g litis, f. Cauſæ diſceptatio: litium diſceptatio: cauſæ cognitio.
plaederinge/ jock/ spel. Jocus, g. ci, ludus, g. di, m. ludicrum, g. cri, n.
plaederer/ guychelaer. Joculator, geſticulator, nugator, g. oris; ludio, g. onis, m.
plage/ quellinge. plaga, g gæ, f vexatio afflictio, exagitatio, g. onis; moleſtia, g. tiæ, f.
plaege/ ongeval/ siecktе. Morbus, g. bi, m. adverſitas, g. tatis, f. malum, g. li, n.
plaegen. Affligere, fixi, *s.* flictum: vexare, divexare: exagitare, moleſtare, *p.* avi, ſ. atum: torquêre, *p.* torſi, *s.* tortum, *r. acc.*
plaen/ het plat/ den grondt van eenige afreckeninge. Ichnographiæ area *vel* ſolum; ichnographicæ deſcriptionis area.
den plaen van eene fortesse/ het pampier daer het bewerp op staet. Chartacea area deſignandæ arcis.
den plaen van een fortesse/ de plaetse selve daer men de fortesse afsteeckt. Solum *vel* area extruendæ arcis.
den plaen/ d'afsteckinge. Ichnographia, g. phiæ, f.
plaen-boom. platanus, g. ni, f.
van plaen-boom. plataninus, a, um, o.
plaester van den Barbier. Emplaſtrum, g. ſtri; malagma, g. matis, n.
plaesteren/ Barbierye gebruycken. Illinere medicamentum: imponere emplaſtrum.
plaester/ beseitsel. Cruſta, g. ſtæ: incruſtatio, g. onis, f.
plaester/ gips. Gypſum, g. ſi, m.
plaesteren. besetten. Linere, illinere, *p.* livi, *s.* litum; cruſtare, incruſtare, gypſare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
plaesterer/ placker. Cruſtarius, gypſarius, g. rii, m.
plaete. Lamina, g. næ, f.
plaete in de zee/ sant plaete. pulvinus, g. ni, m. brevia, g. viorum, n. *pl. num.* rupes, g. pis, f. ſcopulus, g. li, m.
plaetse/ stede. Locus, g. ci, m. *in plurali* loca, g. corum, n. ſedes, g. dis, f. (ii, m.
plaets-houder/ s. Stadthouder. Vicarius,
plaetse van schrijtuere/ passagie. Locus, g. ci, m. *in plurali*, loci, g corum, m.
plaetse/ ruymte. Spatium, g. tii, n. Spatioſus locus.
plaetse/ pletse. Area, g. reæ, f. impluvium, compluvium, g. vii, n.
plaeperen/ s. plaederen. Garrire, ivi, itum.
plagge/ *Holl.* Macula, g. læ, f.
plaggen/ *Holl.* Maculare, *p.* avi, ſ. atum.
plaggen/ *Holl.* bier tappen. Inſtitorem cereviſiarium agere.
playger/ biertapper. Inſtitor cerevisiarius.

plagge/ onde vodderye. Scruta, g. torum; panicularia, g. riorum; n. panniculi, g. lorum, m. *pl. num.* Res viles & tritæ.
plage/ s. plaege. Plaga, æ, f. Malum, i, n. Tribulatio, onis, f.
plaisant/ lieffelyck/ aengenaem. Feſtivus, lepidus, amœnus, gratus, a, um; elegans, g. gantis, o.
plaisancie/ aengenaemheyt van set. Amœnitas, jucunditas, g. tatis, f.
plaepsantelyck. Feſtive, lepidè, amœnè & amœniter, urbanè, facetè, *adv.*
plaisier/ vermaerck/ genoeghte. Delectatio, oblectatio, g. onis, voluptas, g. tatis, f. delectamentum, oblectamentum, g. ti, n.
eerelyck/ plaisier. Liberalis oblectatio, honeſta voluptas.
eerelyck plaisier nemen. Ingenuis ſe voluptatibus oblectare, recreare, reficere.
oneerelyck plaisier. Impura voluptas: obſcœna libido.
plaisier/ cortoisie/ vriendtschap. Gratia, g. tiæ, f. officium, g. cii, n. Officioſa gratia.
iemandt plaisier doen. Gratiſſimum facere: rem gratiſſimam præſtare.
ghy sult my besonder plaisier doen/ my sal daer besonder vriendtschap aen geschieden. Inibis à me maximam gratiam; gratiſſimum mihi feceris: me tibi prorſus demerebere.
plaisier/ vryen wille. Arbitrium, g. trii, n. arbitratus, g. tûs, m.
voor myn plaisier. Animi gratiâ: quoniam ita collibuit: ſic eſt collibitum.
plancke. Aſſer, g. ſeris, m. tabula, g. læ, f.
plancken. Contabulare, contignare, coaſtare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
planckeken. Aſſerculus g. li, m.
planeren. Planare, complanare, explanare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
planeringe. Planatio, æquatio, g. onis, f.
Planete/ zweef-sterre/ dwael-sterre. Planeta *vel* planetes, g. tæ, f.
Planete/ constellatie/ oft gestelteniſſe der sterren in des menschen geboorte. Horoſcopus, g. pi, m. Stella natalis; ſtella genethliaca.
Planete-leser. Genethliacus, g. ci, m. Genethliacus divinus, genethliacus vatus; horoſcopi natalis interpres.
planseu met water. Effundere, diffundere aquas.
planseu in 't water. Motitare aquas.
plante/ al dat in de aerde woxtel dast is. Planta, g. tæ, f. plantarium, g. tii, n. ſtirps, g. ſtirpis, f.
plante des voets. Planta pedis.
planten/ inseticken/ gelyck men de krupden doet. Plantare, *p.* avi, ſ. atum, ſerere, *p.* ſevi, *s.* ſatum; inſerere, conſerere, *p.* ſevi, *s.* ſitum, *r. acc.*
planten/ stellen/ rechten. Statuere, *p.* tui, *s.* tutum, erigere, *p.* rexi, *s.* rectum: collocare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*
het geschut planten. Diſponere tormenta bellica.
planter. Plantator, conſitator, g. oris, f.
plantinge. plantatio, conſitio, g. onis, f.
plantsoen/ overvloedigh. Uber, g. beris; redundans, abundans, g. dantis: affluens, g. entis; copioſus, fœcundus, a, um, o.
in plantsoen/ overvloedelyck. Copioſè, abundanter, affluenter, *adv.*
plantsoen/ tacksken van twee of drie jaren/ aen beyde kanten afgesneden/ om te planten. Talea, g. leæ, f. ramalis talea: arboreæ propaginis talea.
plantsoen-bosch. Seminarium, plantarium, g. rii, n.
plas/ plasch. Lacuna, g. næ; lama, g. mæ, f.
plasregen. Nimbus, g. bi, m. præceps & vehemens pluvia: repentina ventoſaque pluvia, imber, bris, m.
plasdanck. palpum, g. pi, n. Gratulatio adulatoria, inſinuatio adulatoria.
plasdanck haelen. Adulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* ſ. Plompstrycken. Aſſentari, atus *dep.*
plasschen/ s. plansseu. Aquas motitare, quaſſare, diffundere.
plat/ effen. planus, æquus, a, um, o.
plat/ breedt. Latus, a, um, o.
platbroeck. Eunuchus, g. chi, m.
platgat. Depygis, e, g. gis, o.
platlandt. planus ager, plana regio: loca plana.
platlips. pediculus inguinalis, ſubalaris.
platneuse. Simus, a, um, o.
platsaet/ s. lynsaet. Semen lini.
platvoet. planipes, g. pedis, c.
platte-bosse. Crumena vacua.
platte caese. Coagulum, g. li, n.
platteforme/ afsteeninge/ s. plaen. Ichnographia, æ, f.
platte forme/ fortificatie. propugnaculum, g. li: caſtrum, g. tri, n. agger, g. geris, m. arx, g. arcis, f.
platte-handt. Expanſa manus.
ten platten lande. In campeſtribus; in locis immunitis.
plat/ mouwe/ halfrot. Mollis, mitis, g. is; tracidus, a, um, o.
plat/ eenboudigh/ gemeyn/ slecht heden. Vulgaris, humilis, trivialis, e, g. is, o.
plat discours. Humilis, abjecta, vulgaris differendi ratio: ſermo expers artis & elegantiæ.
plat/ uprduckelyck/ welverstaenelyck. planè, apertè, intelligibiliter, diſertè,

perſpicuè, dilucide, ſignificanter, emphaticè, *adv.*

plat/ recht upt/ ſonder doecksheens vooz den mondt te nemen. Omnino, penitus, prorſus, libere, plane. *adv.*

plat affeggen. præcise dicere.

plat/ ſlecht. ut: plat werck. Opus rude, impolitum.

platte/ ſ. plaete. Lamina, æ, f.

plateel. patina, g. næ: lanx, g. lancis; paropſis, g. ſidis, f. catinus, g. ni, m.

platteel-lecker. Catillo, g. onis; parasitus, g. ti, m.

plattyn. Calo, g. onis, m. baxea, g. eæ, f.

plattyn-wachter. Leno, g. onis, m.

plabeyen/ ſ. pabeyen. pavimentum ſternere.

plebaen. Curio, g. onis: parochus, g. chi, m.

plecke/ &c. ſ. placke. Labes, g. is, f.

plecht van 't ſchip/ Fl. prora, g. ræ, f.

plechten/ Fl. Spondêre rem eſſe ſinceram & puram.

pledener/ ſ. plaenboom. Platanus, i. f.

plegen. Solere, p. ſolitus, *neutro-paſſ.*

plegen/ oeffenen. Exercere, p. ercui, ſ. ercitum, r. *acc.* fungi, p. functus, *dep. r. abl.*

pleginge/ gewoonte. Conſuetudo, g. dinis, ulus, g. sûs, m.

pletſe/ ſ. plaetſe. Locus, i, m.

pletſen. palmâ tundere.

pletſen/ lappen. Reconcinare, p. avi, ſ. atum; reſarcire, p. arſi, ſ. artum, r. *acc.*

pletten/ in ſtucken bryben. Conterere, p. trivi, ſ. tritum, contundere, p. contudi, ſ. contuſum, r. *acc.*

pletten/ vertreden. Conculcare, p. avi, ſ. atum; obterere, p. trivi, ſ. tritum, r. *acc.*

plettinge. Conculcatio, contritio, g. onis, f.

pleuris/ pleureſie. pleuritis g. tidis, f. Affectus pleuriticus: lateris affectus frigore congelati ſanguinis.

die 't pleuris heeft. Pleuriticus, a, um, o. pleuritide affectus.

plein/ wyde ruyme opene plaetſe. Campus, g. pi, m. area, g. reæ, f.

pleine/ effene. Planities, g. tici, f.

pleineren/ effen maken. Planare, complanare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

pleyte/ plat lanck ſchip. Stlata, g. tæ, f.

pleyte/ gedingh/ Holl. Judicium, g. cii, n. Cauſæ dictio, cauſæ actio; litis defenſio.

pleyten/ Holl. dingen in Recht. cauſam dicere, agere, perorare: cauſam in jure agere: cauſam in judicio dicere.

pleyt-dagh/ Holl. dingh-dagh. Dies judicius: dies faſtus.

pleyter/ Holl. krackeeler/ die vol pzoceſſen ſteeckt. Vitilitigator, g. oris, m. Litium amans.

pleyter/ die in pzoceſſen is. Litigator, g. oris litigans, g. gantis, m.

plicht/ ampt/ verbintenisſe. Munus, g. neris; officium, g. cii, n. partes, g. partium *pl. num.*

plocken/ *Holl.* ſ. plucken. carpere, p. pſi, ſ. ptum.

ploegh. Aratrum, g. tri, n.

ploegh-kouter. Dens aratri.

ploegh-kromte. Buris, g. ridis, f.

ploegh-eſel. *metaph.* Homo multi laboris.

ploegh-yſer. Vomer & Vomis, g. meris, m.

ploegh-ſteert. ſtiva, g. væ, f.

ploegh-vore. ſulcus, g. ci, m.

ploegen/ arbeyen. Arare p. avi, ſ. atum.

ploegen / ſeer weercken/ ſ. blocken. Aſſiduum eſſe in opere, ſtudijs immerſum.

plomp/ dot/ ongeſchickt. ſtupidus, bardus, a, um; hebes, g. betis, o. truncus, g. ci; ſtipes, g. pitis, m.

plompaert. Homo plumbeus: rudis, hebes: obtuſæ mentis: hebetioris ingenii.

plompelyck/ botteliyck. ſtupide, bardè, ineptè, obtuſè, *adv.*

plompheyt. ſtupor, g. oris, m. ſtupiditas; g. tatis, f. Hebetis animi tarditas.

plomp/ ſwaer. Prægravis, e, g. vis: obeſus, a, um, o.

plomp/ niet wel gemaeckt. Rudis, e, g. dis, impolitus, a, um, o.

plompe. Nymphæa, æ, f. Alga paluſtris.

plompen / plonſen / plotſen / in 't water ſmacken. Mergere, demergere, immergere, p. merſi, ſ. merſum, r. *acc.*

plompen / plonſen / plotſen / in 't water dupckelen. Mergi, p. merſus, *paſſ.* Aquas ſubire.

ſ. dupckelen. Urinare, avi, atum.

plonderen/ &c. ſ pileren/ &c. Diripere, ripio, p. ripui, ſ. reptum.

plonſen/ ſ. plompen. Aquis immergi, lymphas quaſſare.

plope. Ruga, g. gæ: ſtria, g. ſtriæ; lacinia, g. niæ; plicatura, g. ræ, f.

ſyne plope nemen/ een onafhzengelyke gewoonte krygen. combibere habitum: combibere morem: contrahere habitudinem: conſuetudinis & moris callum obducere, ut: **Hy heeft ſyne ploope genoomen in ſlempen ende dempen.** Ingluvici callum obduxit: helluandi malum morem imbibit: helluationis fœdam conſuetudinem contraxit.

plopen. plicare, complicare, rugare, corrugare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.* plicas nectere: rugas inducere, r. *dat.* plicis involvere, r. *acc.*

ploprock. Tunica rugoſa, ſtrioſa.

plucht/ *Fl.* Fortuna, g. næ, ſ. caſus, eventus, g. ûs, m.

pluck/ pluckſel/ pluckelingh. carptura, g. ræ, f. linamentum, g. ti, n.

pulcken / teeſen. carpere, p. carpſi, ſ. carptum;

ptum; decerpere, p. pſi, ſ. ptum; vellere, p. velli, & vulſi, ſ. vulſum, r, *acc.*

Plucken/ af plucken/ als appels/ &c. Legere, p. legi, ſ. lectum, r. *acc.*

Plucken/ vederen uptrecken. Deplumare, ſ. avi, ſ. atum, plumis exuere *vel* ſpoliare, r. *acc.*

Plucker. Carptor, evultor, g. oris, m.

Pluckgraen. Legumen, g. minis, n.

Pluckhairen. Evellere capillos.

Plukhairen/ *metaph.* **iemanden 't ſyne quyt helpen.** Emungere aliquem bonis ſuis.

Pluckbuncken/ *Holl.* Minutal, g. alis, n.

Pluckvogel. Scurra, g. ræ, m. Homo nullius pretii. *Proprie* parasitus, g. ti, m.

Plugge/ dat niet meer en deught. Res vilis & nullius valoris.

Plugge/ *metaph.* Homo incompoſitus, impolitus, impexus.

Plunderen/ ſ. pileren. Exſpoliare, avi, atum.

Plubier. Pardalus, g. li, m.

Plumme/ veder. Pluma, mæ, g. penna, g. næ, f.

Plumme om te ſchryven. Calamus ſcriptorius: calamus librarius.

van plummen. Plumeus, a, um, plumatilis, e, g. lis, o.

Plummen aengaende/ oft plummen gelyk. Plumarius, a, um, o.

Plummaedſie. plumaria panicula.

Plumm-alum. Alumen ſciſſile.

Plummaſſier. plumarius, g. rii, m. plumarii operis artifex.

Plummaſſierye. Ars texturæ plumatilis.

Plummboſch. Criſta plumatilis.

Plummen krygen. Plumeſcere, *ſine præt. aut ſup.*

Plummetſe. Grabbatus, g. ti, m. culcita, g. tæ, f.

Plumm-grabe. Comes plumarius. *Privilegium in Hollandriâ, quod nemo præter illius conſenſum cygnos alere poſſit, unde ipſi certi reditus annui proveniunt.*

Plummken. plumula, pennula, g. læ f.

Plummkens-bloemen. Beronica coronaria, *flos.*

Plummloos. Deplumis, implumis, e, g. mis, o

Plummſtrycken. Adulari, aſſentari, p. atus, ſ. atum, r. *dat.* palpari, p. atus, *dep.* & palpare, p. avi, ſ. atum, r. *dat.* & *acc.*

Plummſtrycker. Aſſentator, adulator, palpator, g. oris; palpo, g. onis, m.

Plummſtryckerye. Adulatio, g. aſſentatio. palpatio, g. onis, f.

Plumm vederen. Tomentum Loconicum: lana anſerina.

Plups/ net. Mundus, tersus, purus, politus, a, um, o.

Plups/ onnoſel. Immunis à ſcelere.

Nier plups zyn. Non eſſe integræ fidei; non eſſe alienum à ſcelere: non eſſe immunem à crimine.

plupſen/ net maecken. polire, p. livi, ſ. litum, comere, p. compſi, ſ. comptum: mundare: p. avi, ſ. atum, tergere, detergere, p. terſi, ſ. terſum, r. *acc.*

plupſen/ beetjen vooz beetjen af trecken. Minutim carpere *vel* avellere.

plupſen/ plupſieren/ nauw vooz ſnubbelen. perſcrutari, ſcrutari anxius, r. *acc.*

plupſen de bozſe. Evacuare crumenam.

plupſerie. Scruta, g. torum, n. quilquiliæ, g. larum, f *pl. num.*

plupsmerckt/ lupsmerckt. Scrutaria, g. riæ, f. Forum ſcrutarium.

pocke/ pupſte. puſtula, puſula, læ; vomica, g. cæ, f.

pockeheens/ kinderpockheens. Vari, g. rorum, varioli, morbilli, g. lorum, m. anthemata, exauthemata, g. tum, n. *pl. num.*

plocken/ uitpuplen. Extuberare, p. avi, ſ. atum.

pocken/ lemten/ Spaenſche pocken. Morbus Gallicus: lues Venerea: ſcabies Neapolitana *vel* Hiſpanica.

pokachtigh. Infectus venereâ lue.

pock hout. Ebenus, g. ni, m. & ebenum, g. ni, guajacum, g. ci, n.

podde/ *Holl.* ſ. padde. Bufo g. onis, m.

poete. poëta, g. tæ, m.

poeterye/ gedicht. Poëma, g. matis, n.

poeterye/ konſten om dichten te maecken. Poëtice, g. ces; poetica, g. cæ, f. Ars poëtica: facultas poëtica, ſcientia poëtica.

poeteresſe. poëtria, g. triæ, f.

poeder/ poeper. pulvis, g. veris, m.

poeder van geſchut / buspoeder. pulvis igniarius, ſulphurarius, catapultarius.

van poeder. pulvereus, a, um, o.

vol poeder/ poederachtigh. pulverulentus, a, um, o.

poederen/ met poeder beſtroyen. Inſpergere aliquid pulvere.

poeder-kupsken. Cucullus, g. li, m.

poedersuyker/ ſ. meelſuyker. Flos ſacchari, ſaccharum comminutum, contuſum, redactum in pulverem.

poel. palus, g. ludis; lacuna, g. næ, f. ſtagnum, g. ni, n.

poelen/ *Fl.* Excavare, p. avi, ſ. atum: ſuffodere, dio, p. fodi, ſ. foſſum, r. *acc.*

poel-ſneppe. Gallinago major.

poelie/ hinne. Gallina, g. næ, f.

poelie-jonge hinne. pullaſter, g. ſtri, m. pullaſtra, g. ſtræ, f. pullus gallinaceus.

poelien ey. Ovum gallinaceum.

poelier / hoenderboederer. Gallinarius, g. rii, m. Nutritius gallinarius.

poelier/ hoenderverkooper. Gallinarius propola: rei gallinariæ inſtitor.

poep. Crepitus ventris.

poepen. Submiſsè pedere.

poepe/ ſ. poppe. pupa, æ, f.

pof/ 't gelupdt van eenen windt. Bombus, g. bi: flatus, g. tus, m

poffen/de kaecken opblaeſen. Inflare buccas.

poffen/*metaph.* kracken ende ſtoffen. Oſtentare, *p.* avi, *ſ.* atum. Venditare ſe: jactare ſe præconiis: ſua ipſius præconia buccinare, canere, publicare, celebrare: ſe ſuaque arrogantius deprædicare.

poffer/ Thraſo, g. onis; jactator, oſtentator, g. oris: gloriolus, g. ſi, m. ſui vanus oſtentator.

poffernye. Jactatio, oſtentatio, g. onis, jactantiæ, g. tiæ, f. Sui immodica commendatio.

Poignaert. pugio, g. onis, m. ſica, g. cæ, f.

Poignaerderen. Transfodere pugione. Occidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum, *r. acc.*

poinſoen/ Franſchen wijn/ anderhalf aeme. Seſquiquadrans culei.

pointinge/ *Fl.* bede/ ſchattinge. Exactio, g. onis. f.

poke/ *Fl.* i. poignaert. Sica, cæ, f. Dolon, onis, f.

poke/*Fl.* Cilicium, g. cii, n. Tegmen cilicinum: ſaccus cilicinus: veſtis cilicina.

pol. ſ. bol. Caput, g. pitis, n.

pol/polle. Concubinus, g. ni; adulter, g. teri, m.

polder klepn ſolderken. parvum tabulatum: exiguum ſolarium.

polder/hoender-polder. Gallinarium, g. rii, n.

polder/ingedijckt landt. poldrus, g. dri, m. *Agger e fluvianæ mari ductis aggeribus ſeparatus.*

pole / *Holl.* pericarpium, g. pii, n. folliculus, g. li, m.

polepe. Pulegium, g. gii, n. *herba.*

pol-haemer. *Fl.* Malleus militaris. ſ. hepthamer. Malleus caſtrenſis.

policye/ regiment onder de gemeynte. politia, g. tiæ, f. Diſciplina civilis: ratio politicæ adminiſtrationis; politiæ leges; politica inſtituta: inſtituta & leges publici ſtatus.

policye/ordre ende wetten waer af het zp. Inſtituta, g. torum, n. *pl. num.*

policy-kamer. Exedra præludum politicæ diſciplinæ.

policye ſtellen. Politicis legibus informare: politiæ inſtituta inſtituere.

politicque/ de policye aengaet. politicus, a, um, o.

politicque wetten/ ſ. Policye. politia, æ, f.

politicque/die hem de policye verſtaet. politiæ peritus: rei politicæ bene peritus.

politicq/ die hem nae alle winden draept/ die de hupk na den wint hangt. Omnium temporum homo: cuivis ſcenæ ac tempori ſerviens: in quamlibet partem verſatilis ingenii ſtudiique homo.

polijſteren/ ſ. palyſteren. Expolire, *p.* ivi, *ſ.* itum.

polle/ polleken/ marotteken. Morio, g. onis, m. *item.* Sceptrum morionis.

pol-lepel. Rudicula, g. læ, f.

pols/ ſlagh van de aderen. Arteriarum *vel* venarum pulſus; venæ motus, micans arteria.

pols-ader / d'ader daer men de ſlagh aen voelt. Arteria, g. riæ, f.

den ſiecken heeft geenen pols meer. Arteria non micat: vena non ſalit: non ſentitur venæ motio.

den pols is goedt. Probus & rectus eſt arteriæ pulſus

den pols is ſeer ſwack. Formicans eſt pulſus.

pols/ pols-kloet. Contus, g. ti, m.

pols-ſack. *Retis genus.*

pols-ſtock. Fuſcina, g. næ, f.

polſſen/ in 't waeter. Quatere *ſeu* turbare aquas.

poltron/bloodhart/lupaert. Ignavus, a, um, iners, g. ertis; deſes, g. ſidis, o.

poltronnerye. Ignavia, g. viæ: ſocordia, g. diæ, f.

als een poltron. Ignaviter, ignavè, ſocorditer, *adv.*

polver/ poeder. pulvis, g. veris, m.

polveren/polverneren. Molere, commolere, *p.* molui, *ſ.* molitum, *r. acc.* In pulverem commolere, redigere: in farinam contundere.

polwe. Cervical, g. alis, n.

pommepie/ ſ. appelmoes. pomatium, ii, n.

pompe/waterpompe. Hydraula, g. læ; antlia, g. liæ, f. Hauſtrum hydraulicum: antlia hydraulica.

pompen. Exantliare *vel* exantlare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Antliam trahere.

pomp-water van 't ſchip. Nautea, g. teæ, f.

pompe/pomperye/pracht/magnifique paſrade. pompa, g. pæ: magnificentia, g. tiæ, f. faſtus, g. tûs, m. Magnificentiæ oſtentatio.

pompe/ pracht in woorden. Rerum verborumque in dicendo pompa: exquiſitus verborum apparatus.

pompe/ pracht in klederen. Splendidæ veſtes: veſtium exquiſitus ad pompam cultus.

pompeus. Magnificus, faſtuoſus, ſuperbus, a, um, o, pompæ plenus: ad pompam perſignis; exquiſitè magnificus.

pompeuſelyck. Magnifice, faſtuoſè, ſuperbè, *adv.* Cum inſigni pompâ; magnificè ad pompam: magnifico inſtructu & apparatu.

pompoelie. Mulier craſſa & ventricoſa.

pompoen. pepo, malopepo, g. onis, m.

pondel. Statera, g. ræ, f. æquipondium, g. dii, n.

pont.

pont. pondo, n *indeclinab.* Libra, g. bræ, f.

pondigh/ dat een pont ſwaer is. Libralis, e, g. lis, o.

pondt dinck. *Fl.* Trita lintea.

pondt-geldt. Exactio in ſingulas libras.

pondt-papier. papyrus quæ per libras venditur.

pondt peire. pyrum liberale.

ponge/ waterponge. Cepæa, g. æ, f.

ponte. ponto, g. onis, f.

ponteficael/ heerelyck. Magnificus, ſplendidus. a, um, o.

pontificiaelyck. pontificio apparatu & ſplendore, pontificali pompâ & majeſtate: pontificii apparatus ritu & more.

pontſen. Cælare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſculpere, *p.* pſi *ſ.* ptum: incidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum, punctim effigiare, *r. acc.*

poogen/ *Fl. Holl* ict onderſtaen. Tentare, alloborare, *p.* avi, *ſ* atum; aggredi, dior, *p.* greſſus; moliri, *p.* litus: conari, *p.* atus, *dep. r. acc.*

poogingh. Conatus, g. tûs, m. molimen, g. minis, n.

poorlook. Aſcalonia, g. niæ, f bulbus g. bi, m.

poorte/ *Fl.* haeve. portus, g. tûs, m.

poorte. porta, g. tæ, janua, g. nuæ, fores, g. rium, f. *pl. num.* oſtium, g. ſtii, n.

poorte. *metap. Fl.* Anus, g. ni; podex, g. dicis m.

poortael. Veſtibulum, li, prothyrum, g. ri: propylæum, g. læi, n.

poortier/ die binnen de poorte woont/ borger. Civis, g. vis, municipes, g. cipis, c.

poorterye. Jus civium.

poorteren. In civium numerum recipere.

poort-geldt. portorium, g. rii, n.

poortier/ poortwachter. Oſtiarius, g. rii: janitor, g. oris, m.

poortiererye / plaetſe daer den poortier woont. Oſtiarium, g. rii, n.

poorterken. Faſciculus lignorum brevior.

pooſe/ ruſte. pauſa, g. ſæ: quies, g. quietis: reſpiratio, g. onis f.

pooſe tydts. Aliquod temporis ſpatium, aliquamdiu, *adv.*

pooſe/ ut: met pooſen. Subinde, nonnumquam, interdum, per vices.

pooſen/ophouden/ruſten. pauſare, *p.* avi, *ſ.* atum; interquieſcere, *p.* quievi, *ſ.* quietum; reſpirare, *p* avi *ſ.* atum.

poote/ clauwe. Ungula, g. læ, f.

poot/ pooten-bel. *pellis ovium ſilveſtrium pedibus detracta.*

poote/ pee. Siſer, g. ſeris, n.

poote/plante. Surculus, g. li; calamus, g. mi, m.

popelpe/ geraektheyt. Apoplexia, g. iæ, ſideratio, g. onis, f.

popelen. Murmurare, demurmurare, muſſita-

re, *p.* avi, *ſ.* atum. Verba tacite & ſubmiſſe efferre.

popeler. Muſſitator, g. oris, m. *Item.* hypocrita, *qui ubique labiorum motu preces fundere ſimulat.*

popelinge. Murmur, g. murmuris, n. Humiles ſuſurri.

popelier/ poplier. Populus, g. li, fem.

popelieren/ban popelier. populeus, a, um, o.

poppe / beeldeken van eenige ſtoffe gemaeckt. Pupa, g. pæ, f. pupæ icon. (ſtæ, m.

poppen-kramer/ poppelier. Coroplaſtes, g.

poppen-werck. Frivola, g. lorum, n. *pl. num.*

poppen/ kinder-ſpel-dingen. Crepundia, g. diorum, n. *pl num.*

poppe/ 't wyfken van bogels. Papa, g. pæ, f. Avicula femella.

poppe/ ſpinnewebbe. Telaaranearum.

poppen op de boomen. Spongiolæ arborum.

poppe/ brandt-poppe. Maleolus, g. li, m. Stuppa incendiaria.

pozelepne/poſtelepne. portulaca, g. cæ; andrachna, g. næ, f. *herba.*

pozelepne/ zee-ſlecke. Veneria, g. riæ, f. Veneria concha: Venerius murex: Venerium buccinum.

pozelepne / ſchelpe van zee-ſlecken daer men de koſtelycke baren van maeckt. Veneriæ teſta: Veneriæ cruſta: Veneriæ buccinæ teſta *vel* cruſta.

pozelepne baren. Vaſa murrhina, oſtracia vaſa; veneria vaſa: vaſa è cruſtâ Veneriæ.

poztie / een deel van 't geheel. pars, partis; portio, g. onis, f. membrium, g. bri, n.

poztie / quete / ieders behoozlycke deel. Rata cujuſque portio.

poztie van ſpyſe. Demenſum obſonii: juſta obſoniorum in quoſque accumbentium.

tot de poztie nooden. Invitare ad quotidianos & ſolitos cibos.

pozten/ verpozten/ verboeren. Loco movêre, *p.* movi, *ſ.* motum, *r. acc.*

pozten/ trachten/ poogen. Moliri, *p.* litus: conari, *p.* natus, *ſ.* natum, *dep.* ſ. poogen. Anniti, nisus, *dep.*

pozten/ aendrijven/ aennemen. Urgêre, *p.* urſi, *ſ.* urſum, *r. acc.*

pozrepe. Porrum, g. ri, n.

van pozrepe. Porraceus, a, um, o.

pozrepe/ *Fl.* Cremor piſorum.

poſeren/ ſtellen. Collocare, *p.* avi, *ſ* atum; ponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum: ſtatuere, *p.* tui, *ſ.* tutum, *r. acc.*

poſeren/ afleggen. Deponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum: abjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *r. acc.*

poſeren/nemen oft toegeven dat iet ſoo zp. Ponere, *&c. ut ſupra.*

poſſideren/ beſitten/ inne-hebben. Obtinêre, *p.* tinui, *ſ.* tentum: poſſidere, *p.* poſſedi,

ſ. poſſeſſum; occupare *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

poſſeſſuer/ ingebber/ beſitter. poſſeſſor, *g:* oris. m

poſſeſſie/ beſit. poſſeſſio, *g:* onis, f.

poſſeſſie neemen. In poſſeſſionem venire rei. poſſeſſionem rei adire.

in poſſeſſie ſtellen. Inducere in poſſeſſionem.

poſſibel/ mogelyck. poſſibilis, e, *g:* lis, o,

is 't poſſibel. Fieri ne poteſt? an eſt credibile?

poſſibiliteyt/ mogelyckheyt Facultas, *g.* tatis, f. vires, *g.* rium, f. *pl. num.*

poſt. *Genus delicati piſciculi.*

poſt/ ſtyl. poſtis, *g.* ſtis, m.

poſt/ plaetſe. Statio, *g:* onis, f.

Poſt/ poſtbode. Veredarius, ii, m. Curſor, *g:* oris; Hemerodromus, *g:* mi, m.

poſt te peirde. Eques curſor: nuntius equeſter.

poſt te voete. pedeſter curſor.

ter poſt gaen. Citato curſu itet facere.

te poſt ryden. Citatis equis vehi.

Poſt/ 't officie oft ampt om de poſtpeirden te beſorgen. Curatio rei veredariæ.

poſt / plaetſe daer men onder wegen de peirden verwiſſelt. Veredarium ſtabulum: ſtativa *vel* ſtatio veredariorum: ſtatio veredaria.

poſterye/ poſthuys. Magiſtri veredariorum ædes.

poſthoren Cornu veredarium.

poſtmeeſter. Rei veredariæ magiſter: curſorum *vel* veredariorum præfectus.

poſtpampier. Charta auguſta.

poſtpeirt. Veredus, *g.* di, m. Equus veredus.

poſtrepſe. ſtathmus, *g:* mi, m. Veredarii una decurſio.

poſtrilon/ de gidſe oft lendsman van de gene die ter poſt gaet. Veredarius, *g:* rii, m. Dux veredariæ decurſionis.

pot. Olla, *g.* læ, f.

Pot/ canne. lextarius, *g:* rii, m. poculum, *g:* li, n.

dat den pot aengaet. Ollaris, e, *g:* ris, o.

potaerde. Argilla, *g:* læ, f. terra figularis.

van potaerde. Argillaceus, figlinus, a, um, o.

potappel pomum pulmonium.

potaſchen. Cinetes ſmegmatici, ſaponarii.

potbacker. Figulus, *g.* li, m.

potbackerye/ potterye. Figlina, *g:* næ, f.

potkaeſe. Caſeus conditaneus.

potgeldt. pecunia optimæ monetæ.

potgieter. Faber ſtannarius.

potharſt. Caro jurulenta.

potherſe. Anſa ollaris.

pothondt. Olla Euchionis.

potlepel/ pollepel. Tudicula, *g:* læ, f.

potmimpel. Meſpilum majus.

potpaſteye. Minutal piperatum.

potſcherf. Teſta, *g:* tæ, f.

potſuicker. ſaccharum vilius.

potten. condere, *p.* condidi, *ſ.* conditum, aſſervare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

potter. Euchio, *g.* onis, m.

potagie/ natten koſt van water of melck/ met meil/ erten/ boonen/ rys. *&c.* Jus, *g:* juris; pulmentum, *g:* ti; pulmentarium, *g:* rii, n. puls, *g:* pultis, f.

potagie krupt. Olus pulmentarium.

potagetye. Quodlibet pulmenti genus.

pover/ arm. ſ. arm. pauper, *g:* is.

poyen/ ſuppen. potitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

poyer. Fuſcina, *g:* næ, f.

poyeren. Fuſcinâ piſcari.

poperen/ penteren. Fodicare, *p.* avi, *ſ.* atum,

praeht ſ. pompe. pompa, æ, f.

practycke/ gewoonte / uſantie / bewerkingh/ handel-greep/ uptwerckingh/ onderwindt / oeffeningh. conſuetudo, *g.* dinis, f. uſus, *g:* ûs, mos, *g.* moris. m.

practycke/ ſtyl ende maniere van Rechts saecken te handelen. Mos fori: uſus fori: mos forenſis: uſus forenſis: uſus rerum forenſium.

practycke/ wetenſchap van de Rechts practycke. Uſus forenſis ſcientia: forenſis moris & uſus notitia, uſus fori.

practycke/ experientie. Experientia, *g:* tiæ, f. uſus, *g:* ûs, m.

practycke/ hemelyck verſtandt met iemandt. Clandeſtinum commercium: clandeſtina communicatio: clancularia conſiliorum communicatio.

practycke/ inventie. Inventio, excogitatio, *g.* onis, f.

practycke/ conſt ende wetenſchap om een saecke te beleyden. Artes, *g.* rium, f. *pl. num.* induſtria, *g:* triæ; calliditas, *g:* tatis f.

practyckant/ practyckigh. callidus, induſtrius, a, um, o. Solers excogitator: cautus & promptus inventor

practiſeren/ iets inventeren. Adinvenire, *p.* veni, *ſ.* ventum, excogitare, *p.* avi, *ſ.* atum; comminiſci, *p.* commentus, *dep.*

practiſeren/ van iet profeſſie maecken. profiteri, *p.* feſſus, *dep.* exercêre, *p.* cui, *ſ.* citum, *r. acc.*

practiſyn / die de practycke hanteert. pragmaticus forenſis: forenſis palæſtræ pragmaticus.

practiſyn/ in de practycke geverſeert. Uſus forenſis peritus: forenſis palæſtræ intelligens.

praeme/ dwank. preſſio, oppreſſio, g. onis; preſſura, *g:* ræ, f. preſſus, *g:* ûs, m.

praemen/ dwingen. Cogere, *p.* coëgi, *ſ.* coactum; urgere, ursi, *ſ.* urſum; premere, *p.* preſſi, ſ. preſſum, *r. acc.*

praemiken. *Holl.* cymba, *g:* bæ, f.

praeſen. Murmurare, murmurillare, *p.* avi *ſ.* atum,

atum; mutire *p.* tivi, *ſ.* titum.

praet/ praetien. Fabulæ, *g:* larum; nugæ. *g:* garum, f. *pl. num.*

praeten/ eenen praetien houden. Fabulari, *p.* atus, *ſ.* atum: colloqui, *p.* locutus. *dep.*

praetinge. Colloquium, *g:* quii, n. ſermocinatio, confabulatio, *g:* onis, f.

prange. Coarctatio, compreſſio, *g:* onis, f.

prange/ muylprange. Poſtomis *vel* paſtomis, *g:* midis, f.

pemanden een prange op de nens ſetten. In arctum quempiam redigere: in ordinem redigere.

prangen/ om pet tegen te houden. Retinaculum, *g:* li, n.

prangen/ benauwen. Conſtringere, *p.* ſtrixi, *ſ.* ſtrictum; arctare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

pranger/ hals-yſer. Numellæ, *g:* larum, f. *pl. n.*

pranger/ kuyppers haeck. Harpago, *g.* onis, m.

prangh-wortel. Ononis, *g:* nidis, f. *herba.*

prat. Arrogans, *g:* gantis, faſtuoſus, a, um, o,

pratten/ ſich prat houden. Superbire, *p.* bivi, *ſ.* bitum; ferocire, *p.* civi, *ſ.* citum. Tollere animos.

praet/ *Fl.* Supparus, *g:* ri, m.

praet/ *Fl.* Muccinium pendulum.

prebende/ 't innekomen van een Koninck oft prieſter. Annuus commeatus, *vulgo* præbenda. (nis.

prebendier. Habens jus annonariæ tributio-

precieus/ koſtelyck. pretioſus, a, um, o. Ingentis pretii.

den prezieuſen maecken / ſich ſuperb houden ſ. pratten. Tollere animos.

preciſelyck/ juyſt. precise, prorſus, *adv.*

predeſtinatie/ voorſchickingh/ voorbeſtemmingh/ voorbeſchickingh. prædeſtinatio, *g:* onis, f.

predeſtineren/ tot pet ſchicken. prædeſtinare, *p.* avi, *ſ.* atum.

predicken/ preken Concionari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Concionem habere: ad populum verba facere: ad populum dicere.

Predicant/ Prediker. Euangelicus concionator: ſacer concionator: divini verbi præco; divinæ legis interpres.

Predicatie/ ſermoon/ preker-berkondingh/ leer-reden / voorleeringh. Concio, *g:* onis, f. Sacra concio; divini verbi præconium: de re Chriſtianâ concio.

in de Predicatie/ onder 't ſermoon. In concione, pro concione

Predick-heer. Dominicanus, *g.* ni, m. Dominicani inſtituti ſectator.

predick-ſtoel/ daer men 't Sermoen op doet. Cathedra, *g:* dræ, f. ſuggeſtus, *g:* ſtûs, m.

Predick ſtoel/ ſtoel daer de vrouwen onder 't Sermon op ſitten. Sella plicatilis.

preeuwen/ heymelyk ontrecken. Suffurari,

p. ratus, *ſ.* ratum, *dep.* ſurripere, pio, p. ripui, *ſ.* reptum, *r. acc.*

prefacie/ voor-rede. præfatio. *g:* onis, f. præloquium, *g:* quii; exordium, dii, n. prologus, *g:* gi, m.

preferentie/ voordeel/ voortrerkingh/ voorrecht. Prælatio, *g:* onis, f.

preferentie/ pribilegie van de vrouwen tot antwerpen om hare ingevrogte goederen upt te winnen om niet meds in des mans ſchulden gerekent te worden. prælatio bonorum dotalitiorum: privilegium, exemptio dotis.

preferentie uptwinnen. Uti jure prælationis.

prejuditie/ ſchade / achter-deel / voorrooy-deel. præjudicium, *g:* ii. Damnum, *g:* ni, detrimentum, *g:* ti; incommodum, *g:* di, n.

ſonder prejudicie van u recht. Salvo jure tuo: ſalvâ re tuâ; quod fraudi ne ſit rebus tuis.

prejudiceren/ voor-oordeelen/ beſchadigen. Nocêre, *p.* cui, *ſ.* citum. Fraudi eſſe. damno eſſe: damnum dare, *&c. r. acc.*

prejudicabel. Noxius, damnoſus, pernicioſus, a, um, o.

prelaet. Præſul, *g:* ſulis; antiſtes, *g:* ſtitis, m.

prelaetſchap. præſulatus, *g.* tûs, m.

prenten/ *Fl.* ſ. drucken. Typis excudere.

preparatie/ gereetſchap. Apparatus, *g:* tûs, m.

preparatie tot iet maecken. Apparatus alicujus rei facere.

preſagie/ een voorteken van pet dat gheſchieden ſal. præſagium, *g:* gii; prognoſticum, *g:* ci, n.

preſcriberen/ voordonnantie geven. præſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum. *r. dat. & acc.*

preſcriberen/ tytel ende eygendom van pet krygen door breedſaemingh beſit van ſekeren tyde. Uſu capere, pio, *p.* cepi, *ſ.* captum; præſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, *reg. acc.* uſucapione rem quærere.

preſcriptie. Uſucapio, præſcriptio, *g.* onis, f.

preſent/ geſchenck. Donum, *g:* ni; munus, *g.* neris, n.

preſent/ tegenwoordigh. Præſens, *g:* ſentis: inſtans, *g:* ſtantis, o.

preſentatie/ rooninge/ aenbiedingh/ overbedingh. Exhibitio, oblatio, *g:* onis, f.

preſentatie in recht. ſ. repreſentatie. Oppoſitus, *g:* tûs, m.

preſenteren/ bieden. Exhibere, *p.* bui, *ſ.* bitum; offerre, fero, *p.* obtuli, *ſ.* oblatum, *r. acc.*

ſich preſenteren. ſe ſiſtere; coram venire: præſentem ſe ſiſtere.

preſentie/ regenwoordigheyt. præſentia, *g:* tiæ, f.

ter preſentie. Coram. *præp. r abl.* In ore, in oculis, ſpectante, inſpectante, præſente *&c.*

preſervatif. Antidotus, *g.* ti, f. antidotum, *g:* ti: alexipharmacum, ci, n.

preserveren/bewaeren/verhoeden/behoeden. Conservare, liberare, vindicare, *p.* avi, *f.* atum; defendere, *p.* fendi, *f.* tensum, tutari, *p.* tatus, *f.* atum, *dep. r. acc.*

President/Voorsitter/Vaets-hooftman. Præses, g. sidis, m.

presideren. præsidere, *p.* sedi, *f.* sessum; præesse, sum *p.* præsui.

presumeren/waenen/meynen/vermoeden. Suspiciari, *p.* catus, *dep.* Suspicione duci.

presumeren van sijn selve/ sich wel laeten beduncken. De se sentire sublatius: de se cogitare arrogantius: multa sibi arrogare.

presuntie/ suspitie. Sulpitio, g. onis; conjectura, g. ræ, f. Anticipata suspicio.

presuntie/verwaentheydt/laetdunckenheydt/waenvermoedingh. Arrogantia, g. tiæ, f. Temeraria fidentia: immodica sui fiducia.

presumtueus/trots/moedigh/verwaent/vermetent/laetdunckent. Arrogans, g. gantis, o. præfidentis animi homo: arroganter de se sentiens: arrogans sufflatus.

presumtueuselyck. Arroganter, præfidenter, *adv.* cum fastu.

pretenderen/ pet voorhebben. Animum quopiam intendere, aliquo spectare: animum ad quidpiam intendere.

pretenderen/ voorwenden eenigh recht. Rei cujuspiam jus animo sibi asserere, despondere, ut: Ick pretendere op de helft van dat huys. Ejus domus dimidiam partem mihi affero.

pretenderen/verepschen/versoecken. Postulare, *p.* avi, *f.* atum; petere, *p.* tivi, *f.* titum, *r. acc.*

gepretendeert/ die men seght soo oft soo te wesen. Creditus, existimatus, habitus, putatus, a, um, o.

pretensie/voornemen. Consilium, g. lii, n.

pretensie/ recht dat men tot pet meynt te hebben. Animo ac ipe præceptum jus.

pretensie tot pet hebben/ sp. pretenderen eenig recht. Titulum juris prætendere, prætexere, obtendere.

pretensie/'t gene daer men recht op pretendeert. Animo præcepta res.

pretext/ deckmantel/schyn/ &c. Obtentus, g. tûs, m. Obtenta facto causa: prætexta consilio causa: simulacrum æquitatis.

prevost. Prætectus rerum capitalium.

prevost-stock. Vitis, g. tis, f.

preutel. Murmur, g. muris, n.

preutel/ een hoop onder een. Congeries, g. riei: turba, g. bæ, f.

preutelen/morren. Murmurare, *p.* avi, *f.* atum.

preuteler. Susurro, g. onis, m.

prick/ prickstken. Mentula, g. læ, f.

prick/ lamprey. Muræna, g. næ; mustela, g.

læ; lampreta, g. tæ, f.

prick/ *Holl. & Fl.* **prickel.** Aculeus, lei; stimulus, g. li, m.

pricken. stimulare, *p.* avi, *f.* atum; pungere, *p.* pupugi, *f.* punctum, *r. acc.* Stimulos subdere, *r. dat.*

Prickinge. stimulatio, punctio, g. onis, f.

prieel. Umbraculum, g. li; torus, g. ri, m.

prieel van wyngaert. Arcella, g. læ, f.

prieeltjen. Pergula, g. læ, f. topiarium, g. rii, n.

priem om te steecken. stilus, g. li, m.

priem om te krollen. Calamistrum, g. stri, n.

priem/ *Fl.* **dageraet.** prima aurora: primum diluculum.

primen/ stelen/ bergen. Occultare, *p.* avi, *f.* atum; surripere, pio, repui, *f.* reptum, *r. acc.*

Priester. Sacerdos, g. dotis; presbyter, g. teri, m.

Priesterdom/ Priesterschap. Sacerdotium, g. tii, n.

pryckel/ *Holl.* **proncken.** Ornare, avi, atum, *vel* Ostentare se, *vel* Frontem subducere.

pryc. Cadaver, g. veris, n.

prys/ weirde/ tax. pretium, g. tii, n. æstimatio, g. onis, f.

prys/prys-stuck. Bravium, g. vii; præmium, g. mii, n. palma, g. mæ, f.

om prys. Certatim, *adv.*

prys/ lof. Laus, g. laudis, f. honos, g. noris, m.

prys gever. Brabeutes, g. tæ, m.

pryselyck/ prys-weirdigh. Laudabilis, e, g. lis, o.

pryssen/ *s.* **loven.** Laudare, præconiis extollere.

prys maecken. Prædæ dare, exponere, *r. acc.*

primaet primas, g. matis, m.

prime/ s. priem. Radius, ii, m.

primicie/ d'eerste vrucgten. primitiæ, g. tiarum, f. *pl. num.*

Prince. princeps summo jure: suprema ditione princeps.

princelyck. Regius, a, um; regalis, e, g. lis, o.

princelycken. Regiè, basilicè, *adv.*

princendom. principatus, g. tûs, m.

princen hof. Aula, g. læ. f. palatium, g. tii, n.

princen schat. Fiscus, g. ci, m.

princesse. princeps, g. cipis, f.

principael. præcipuus, summus, a, um, o.

't principael/ daer 't al aen hanght. Caput rei; summa rei: in quo plus est momenti.

't principael/ 't capitael. Sors, g. sortis, f.

den principaelsten zyn. præcipuum esse: inter alios eminêre.

principaelyck. præcipuè, imprimis, præsertim, maximè, *adv.*

prince/ printen/ s. Drucken. prelo subjicere Typographico; imprimere, excudere librum.

Prioor. Cœnobiarcha, g. chæ, m. Cœnobii antistes.

prio-

priorinne. Antistita, g. tæ, f.

priorep. prioratus, g. tûs, m.

privaet/ kackhups. Latrina, g. næ, f.

privaet persoon. Homo privatus: privatæ vitæ homo.

privaet leven. Vita privata.

privilegie/voorrecht/handvest. privilegium g. gii, n. prærogativa, g. væ, f. Jus prærogativum.

privilegie/ den brief van de privilegie. Diploma, g. matis, n.

privilegieren. prorogativum jus tribuere *vel* attribuere, *r. dat.* prærogativæ jure augere, *r. acc.*

proberen/ betoonen/ goedt doen. probare, demonstrare, *p.* avi, *f.* atum, edocere, *p.* cui, *f.* doctum; ostendere, *p.* di, *f.* tensum, & tum, *r. acc.*

proberen/ s. proeven. probare, avi, atum.

procederen/ pewers van komen/ ut: Het procedeert van de hoede. provenit a villâ.

procederen/ handelen. Agere, *p.* egi, *f.* actum, versari, *p.* atus, *f.* atum, *dep.* Se gerere, ut: procedeert wat soetjens met hem. Moderatiùs age cum eo: & Op procedeert al te stram. rigidiùs æquo agis: acerbius justo tegeris.

procederen/ een proces hebben/ rechten. Agere, *p.* egi, *f.* actum, Litem agere, habere, exercere, in lite versari: lite certare: in judicio contendere: judicio experiri.

procedure/ maniere van doen. Agendi ratio, modus: versandi ratio.

proceduren/ acten in sept van procederen. Litis acta: intervenientia in litis cursu acta.

proces/gedingh/handelinge in recht. Causa, g. sæ, controversiæ, g. siæ, dica, g cæ; lis, g. litis, f.

proces/ verhael. Exscripta rei gestæ acta.

proces/intenderen/ den proces aensetten. Dicam scribere, intendere, impingere. dicam intentare, *r. dat.* in jus vocare *r. acc.*

proces verliesen. Causâ cadere: lite vinci.

proces winnen. Causam vincere: in causâ superiorem *vel* victorem abire *vel* discedere.

proces hernemen. Litem integrare.

proces instrueren. Litem judicandam digerere, componere, disponere, ordinare.

proces rapporteren. Litem ad consilium deferre, de lite ad judices referre.

't proces wynderen. De causâ decernere, decidere, statuere.

processie/ hoops volck die gaet bidden. Deo supplicantium agmen: structa acies pie supplicantium.

processie/ omme gangh/ de gebeden van de processie. Supplicatio, g. onis, f.

processie instellen. Supplicationem indicere *vel* decernere.

processie houden. Supplicationem habere: structâ supplicantium acie prodire.

processie generael. Omnium ordinum solemnis supplicatio.

processie van danckseggingе. publica ad sacras ædes gratulatio.

processie ordinaris. processio stata.

processioneliyck/ met processie. Supplicantium ritu, serie & ordine.

prochiaen. parochus, g. chi; parœcus, g. ci, m.

prochie. parœcia, g ciæ. f.

prochie kercke. Templum parœcum.

procuratie/besorginge. Curatio, procuratio, gestio, g. onis, f.

Procuratie/ macht om pet te doen. Attributa scripto gerendi auctoritas.

procuratie/'t geschrift van de macht. Syngraphus attributæ auctoritatis; tabulæ potestatis gerendi negotii.

procureren/ besorgen. Curare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

procureren/ verworsacken. Conciliare, creare, *p.* avi, *f.* atum; accersere, *p.* sivi, *f.* situm, *r. acc.*

procureur/ die macht heeft om pet te doen. procurator, g. oris, m.

procureur in recht. Caussidicus, g. ci, m.

procureur van quade saecken. Rabula, g. læ; veterator, g. oris, m.

prodigie/ een wondere saecke. prodigium, g. gii; miraculum, g. li; ostentum, g. ti, n.

prodigie/ pet dat men vreemdts te vreden heeft. portentum, g. ti, n.

proef/ proef stuck. Tyrocinium, g. nii; experimentum, g. ti; specimen, g. minis, n.

proef-stuck doen/ proeven wat men kan. Experiri, *p.* pertus; periclitari, *p.* tatus, *f.* tatum, *dep.* Experimentum capere: periculum facere, *r. gen.*

proef-stuck doen/ toonen wat men kan. Specimen dare, edere, præbere: documentum dare: tyrocinium ponere.

proeven/ memanden proeven. *s.* **proef-stuck doen.** Examinare, probare, *p.* avi, *f.* atum.

proeven/ smaecken. Gustare, degustare, libare, delibare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

profaen/ niet geheyligh/ weireliyck. profanus, a, um, o.

profaneren/ schenden/ onthevligen. profanare, *p.* avi *f.* atum. *r. acc.*

profaes *Gallicè* **prouface.** Feliciter, prosperè, *adv.* prosit: bene vertat: felix faustumque sit.

professeur/ leeraer. Doctor, professor, g. oris, m.

professie/ openbaere ende vrye verklaeringe. Factum dictumque profitentis: diserta significatio libere profitentis.

professie

ꝑofessie/exercitie/ konst/ ambacht/ stÿl. Ars, g. artis, f. Artis exercitatio.

ꝑofessie/ staet van leven. Professio, g. onis, f. Vitæ conditio, ratio, status, genus.

ꝑofessie van ꝑet maecken. Exercêre, *p.* cui, *s.* citum, factitare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* Studêre alicui rei.

ꝑofessie/belydenisse inde religie. Solemnis votorum Religionis approbatæ nuncupatio.

ꝑofessie doen in een religie. Solemnia vota nuncupare: solemnibus votis se obligare, conceptis votorum verbis se Ordini religioso *vel* Sodalitio sacro mancipare.

ꝑofete/waersegger prophetes *vel* propheta, g. tæ, m. Divinus vates.

ꝑofeterisse. prophetis, g. tidis, f.

ꝑofeteren/ te vooren seggen, prædicere, *p.* dixi, *s.* dictum, prænuntiare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Vaticinia edere: oracula fundere.

ꝑofecye/voorseggingh Prædictio, g. onis, f. vaticinium, g. nii: oraculum, g. li, n.

ꝑofyt/ winst. Quæstus, profectus, g. ûs, m. utilitas, g. tatis, f. commodum, g. di: emolumentum, g. ti, compendium, g. dii, n.

ꝑofytelyck/dat ꝑofyt voortbrenght. Utilis, e, g. lis: fructuosus, commodus, compendiosus. a, um, o.

ꝑofytelyck/die ꝑofyt soeckt Homo frugi. *s* spaersaem. Frugalis, is, e, o.

ꝑofytelycken/ met wepnigh kost. Frugaliter, parcè, *adv.*

ꝑofytelycken/met baet of winst. Utiliter, fructuosè. *adv.* Cum fructu: cum quæstu.

ꝑofyteren/ voorderen/ winnen/ winningh/ doen/ ꝑofyt doen. Proficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum. Quæstum facere, compendium facere.

ꝑofyteren/ ꝑofyt brengen. prodesse, prosum, profui: juvare *p.* juvi, *s.* jutum.

ꝑognostieq/een voorseggende teecken prognosticum, g. ci; præsagium, g. gii, n. Signum prænuntiatus.

ꝑognostieatie/ voorkenningh/ voordinghingh/ voorstellingh/voorseggingе ort sekere teeckenen Divinatio ex prognostico.

ꝑognostieeren/voorkennen/voordunden/ voorkundigen / ort seeckere teeckenen voorseggen. Divinare *vel* prædicere ex prognosticis.

ꝑogres/ voortganck progressus, g. ûs, m.

ꝑogres doen/voortganck hebben. Progredi, dior, *p.* gressus, *dep.* progressum facere.

ꝑofet/ s. schetsinge/ ontwerp. Delineatio, designatio, g. onis: ichnographia, g phiæ.

ꝑomet maecken. Exemplum delineare.

ꝑofet/bewoꝛp in den sin Rei animo conceptæ species: simulacrum in animo; idea, æ, f.

ꝑoiet / voornemen / met resolutie om te volbrengen. Consilium, g. lii, institutum, g. ti, n.

ꝑoiet maecken. Animo designare.

ꝑologe. Prologus, g. gi, m. præfatio, g. onis, f. proœmium, g. mii, n.

lange ꝑologen maecken. Sermonem inutiliter protrahere.

ꝑolongatie/ verlenginghe/ verlengenisse. productio, prolatio, promissio, g. onis, f.

ꝑolongatie/uptstel. Dilatio, procrastinatio, g. onis, f.

ꝑolongeren/verlengen. Producere, *p.* duxi, *s.* ductum: protrahere, *p.* traxi, *s.* tractum: proferre, fero, *p.* protuli, *s.* prolatum, *reg. acc.*

ꝑolongeren/upt stellen. Procrastinare, *p.* avi, *s.* atum; differre, fero, *p.* distuli, *s.* dilatum, *r. acc.*

ꝑomoteur/ voorderer/ bevorderaer. promotor, g. oris: Mecænas, g. natis, masc.

ꝑomoteur / aenspreker in't geestelyck Recht. Actor in Curiâ Ecclesiastica, *vulgò* promotor, g. oris, m.

ꝑomotie/ voorderinge/voorsettingh. Promotio, provectio, g. onis, f.

ꝑomoveren / voorderen / bevorderen / voorstetten. Promovêre, *p.* movi, *s.* motum, provehere, *p.* vexi, *s.* vectum, *r. acc.*

ꝑompte betalinge. præsens *vel* parata pecunia.

ꝑompte/vaerdige executie. parata exsecutio

ꝑomptelycken/ terstondt. Expedite, velociter, statim, *adv.*

ꝑonck/ *Holl.* **ꝑonckerye.** Ornatus, g. ûs, m. ostentatio, g. onis, f.

ꝑonckaert. Vultuosus, a, um, o.

te ꝑonck stellen. Ostentare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

ꝑonckende weder. Nubilus aër: cælum caligans.

ꝑonckende opsicht. Frons nubila, frons obducta: vultus tetrior.

ꝑonck-werck. Supellex ad ostentationem comparata: cultus ædium.

ꝑondsel/ꝑondselinge. Scruta, g. torum, n. *pl. num.* Res tritæ & viliores.

ꝑondselen. Tricari, nugari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*

ꝑondselen/ neuselen. Scrutari, p. atus, *dep.*

ꝑondselier. Frivolarius, g. rii, m.

ꝑondselgeldt. Minutæ pecuniæ.

ꝑononceren /uptsprecken. Pronuntiare, p. avi, *s.* atum: exprimere, p. pressi, *s.* pressum: efferre, fero, p. extuli, *s.* elatum, *r. acc.*

wel ende volkomentlyck ꝑononceren Diserte venustèque enunciare, enucleatè & eleganter proferre & effari.

ꝑro-

ꝑonuncieren/ uptspreken/ de uptspraeke van ꝑet doen. Enuntiare, *p.* avi, *s.* atum.

ꝑonunciatie/upt spraeke. Diserta pronuntiatio.

ꝑoper/ epgen. proprius, a, um; peculiaris, e, *g.* ris, o.

ꝑoper/ net/ frap/ klepn/ dun/ welstaende. concinnus, appositus, bellus, politus, aptus, idoneus, cultus, a, um, o.

ꝑoperheꝑt. Elegantia, *g.* tiæ: concinnitas, g. tatis, f.

ꝑoperlyck/ fraeykens. Eleganter, concinnè, belle, decenter, scitè, *adv.*

ꝑoperlyck/ stillekens/ soetjens. placidè, quietè, modestè *adv.*

ꝑoperlyk/allenghskens. Sensim, paulatim, lentè, pedetentim, *adv.*

ꝑoperlyk/maetelyck. Frugaliter, temperanter, modicè, *adv.*

ꝑoperlyck aensetten. Modicè agere; frugaliter vivere.

ꝑopoꝛtie/ evenredenheydt/gelyckmatigheꝑt/evenbedeelingh/goede ende begnaeme gestelteniſſe van d'een nae d'ander. Habitudo, g dinis; Proportio, ratio, g. onis, f. habitus, g. tûs, m. Analogia, g. æ, f.

ꝑopoꝛtionelyck/ na ꝑopoꝛtie Ex proportionis normâ: habitâ ratione proportionis.

ꝑopoꝛtioneren/ vergelyken Æquare, adæquare, *p.* avi, *s.* atum, r. *acc.* proportionis legem adhibêre: proportionem inire.

ꝑopositie/ voorstel/ materie die voorgehouden woꝛdt om daer van te handelen. propositio, g. onis, f. positaad differendum quæstio: argumentum deliberationis.

ꝑoposi/gesꝑreck/voorhebbingh/voornemen/'t seggen/discours. Dicta, *g.* ctorum: verba, g. borum, n. *pl. num.* Intentio, oratio, g. onis, f. sermo, g. onis, m.

ꝑoposi houden. Sermonem miscêre; verba habêre.

yemants ꝑopoosi stooren / in yemants ꝑoposi oft reden vallen. sermonem alicujus interturbare *vel* interrumpere.

ꝑoposi/ passinge/ welgelegenheꝑt. Opportunitas, commoditas, g. tatis, f.

ꝑopten ꝑoposi/ bequaemelyck. commodè, opportunè, *adv.*

ten ꝑoposi / tot sÿnen tÿde ende plaetse. Loco ac tempore: congruenter loco ac tempori, ubi & quando oportet.

ten ꝑoposi/wel te passe/passende op't gene dat voorgaet Ad rem: apposite *vel* congruenter ad id de quo agitur.

te ꝑopoosi/ soo 't behoort. Uti decet: sicut expedit.

ꝑoposi/resolutie/ voornemen. Animi decretum firmum, fixum & ratum consilium.

ꝑoppe. pedamen, inis; Veruculum, *g.* li, *n.*

ꝑoprietaris/ eygenaer. Dominus, *g.* ni, m. legitimus dominus: mancipio dominus.

ꝑoprieteꝑt/ eygenschap/ eygendom. Dominium, *g.* nii: mancipium, g. pii, n. Jus mancipii *seu* mancupi.

ꝑoꝛogatie / ꝑoꝛogeren/ s. ꝑolongatie/ ꝑolongeren. Differre, *p.* distuli, dilatum.

ꝑoseta dat geen dichten is. prosa, *g.* æ, f. Oratio soluta: dictio solura.

ꝑospereren/ winnen/ verꝑoberen/ geluck hebben/ welvaeren. prospere agere: prosperis rebus uti: prosperitate frui.

ꝑospereren/geluck geven. prosperare, *p* avi, *s.* atum, r. *acc.* Felices successus alicui dare, ut: **Godt heeft mijn gheꝑospereert.** Deus rem meam prosperavit: felicibus successibus beavit: exitu felici est prosecutus.

ꝑospeꝛiteꝑt/voorspoet. prosperitas, felicitas, *g.* tatis, f. Felix rerum exitus, prosper successus.

met ꝑospeꝛiteꝑt. Feliciter, prosperè, *adv.* Deo auspice; adjuvante Numine; prospero eventu, felici exitu.

ꝑossen. Bullire, ebullire, *p.* livi, *s.* litum.

ꝑost. præpositus, præfectus, *g.* ti, m.

ꝑost-dꝑe. Præpositura, præfectura, *g.* ræ, f.

ꝑotecteur/ beschermer. Defentor, tutor, g. oris, patronus, *g.* ni m.

ꝑotectie/ beschermінge. Tutela, g. læ, f. præsidium, *g.* dii, n.

in ꝑotectie nemen. Recipere in clientelam *vel* tutelam suam.

in ꝑotectie zÿn. In clientelâ *vel* tutelâ.

ꝑoteel/ s. preutel. congeries, ei, f.

ꝑotest/ voorbetuginghe/ wederspraeck/ verbetuginghe/betuyg-kenuis. Obnuntiatio, protestatio, g. onis, f.

ꝑotest doen / ꝑotesteren / openlyck verklaren. Testari palam ut: **Ick ꝑotesteꝑe voor Godt/** *&c.* Interposito teste numine assevero, *&c.*

ꝑotesteren/recht bewaren/voorbetuyghen/ verwerpen / tegenseggen. contestando denuntiare, testato reclamare.

ꝑotocol/schrÿf-rol/klad-boek/ *vulgò* protocollum, li. n. primores tabulæ: matrices tabulæ: archetypæ tabulæ, *forte* Adversaria, *g.* riorum, n. *pl. num.* ut: **'t staet in 't ꝑotocol.** Diurnis actis urbis est mandatum.

ꝑotonotaris. consilii pontificii notarius: pontificii senatûs libellio: pontificii consilii scriba, *vulgò* Protonotarius Apostolicus.

ꝑovande/voorraedt. Annona, g. næ, f. commeatus, *g.* tûs, m.

ꝑovanderen. De annonâ providêre, *reg. dat.*

prouandtmeester. præfectus annonarius.
prouue prouene/ prouoot dat men een armen geeft. panis diarius.
prouene/ prebende. Beneficium Ecclesiasticum, *vulgo* præbenda.
prouensche roose. Rosa alabandica.
prouensche tafel. Mensa pantherina.
prouensche hout. Lignum crispatum. (tia, æ.
prouidentie/ s. vooꝛsienigheydt. providen-
prouincial. provincialis, g. lis, m. provinciæ præses.
prouintie/ landtschap/ landt. provincia, g. ciæ, f. regio, g. onis, f.
prouisie/ gereetschap/ vooꝛraet. Apparatio, comparatio, g. onis, f. apparatus, g. tûs, m.
prouisie/ vooꝛsieninge van officie/ oft last/ &c. Attributio, collatio, g. onis, f. Juris ac possessionis attributio.
prouisie/ brieven van prouisie. Diploma collati juris.
prouisie/ geniet van eenige saecke toegelaten tot andere vooꝛe. permissa potestas ad tempus, concessus usus donec aliud decernatur, fiduciaria potestas.
by prouisie. Jure fiduciario: jure fiduciariæ possessionis; lege fiduciariæ possessionis.
prouisie/ ontsanck van een deel op rekeninge van 't geheel. Fruitio partis in spem totius.
prouisie van mondtkost oft victes. Annona cibaria: commeatus escarius; rei cibariæ parata annona.
prouisie van victes doen. Cibaria apparare, commeatum seponere, congerere.
ick hebbe prouisie genoegh van eetwaren. Conditam habeo sufficientem rei penuariæ annonam: abunde mihi instructa est res penuaria.
prouisie van gelde. Commeatus argentarius; pecuniariæ commeatus.
prouisie van graen. Frumentaria annona: frumentarius commeatus.
prouisioneel/ by prouisie gemaeckt. Fiduciarius, a, um, o.
prouisor. Oeconomus, g. mi, m.
prouoost/ s. prevoost. præfectus causarum capitalium. Executor sententiarum criminalium.
prope/ roof op den vyant gehaelt. præda ex hostibus, parta ex hoste præda.
de prope deylen. prædam dividere.
prupimboom/ prupimeler. prunus, g. ni, f.
prupimbosch. prunetum, g. ti, n.
prupime. prunum, g. ni, n.
prupime van damast. prunum Damascenum.
prupimken. prunulum, g. li, n.
prupim perse. Malum Armeniacum.
prupschen/ bricken. singultire, *p.* tivi, *s.* titum.

prupschen/ *Fl.* **opheffen.** Ebullire, *p.* livi, *s.* litum.
Psalm/ sangh-liedt. psalmus, g. mi, m.
Psalmboeck. psalterium, g. rii, n. Liber psalmorum.
psalmodie. psalmorum cantus.
ptisane/ gerstenwater/ sherbier. ptisana, g. næ, f. Hordei decoctum
publicq/ gemeyn. Communis, e, g. nis; publicus, a, um, o.
publicq/ openbaer. Manifestus, notus, a, um, (o.
publicq/ ongedeckt. Apertus, protatulus, a, um, o.
publique plaetse. publicum, g. ci, propatulum, g. li, n.
in 't publicq zyn. Este in propatulo.
publicaen. publicanus, g. ni, m.
publicatie/ uytkondinge met authoritept. promulgatio, g. onis, f.
publicatie/ ontdeckinge. Divulgatio, publicatio, g. onis, f.
publiceren/ afkondigen/ aflesen/ uytkondigen. promulgare, denuntiare, *p.* avi, *s.* atum; edicere, *p.* dixi, *s.* dictum, *r. acc.* Voce præconis proclamare.
publiceren/ openbaeren/ in 't licht brengen. Divulgare, evulgare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
publiceren/ uytstroyen. Disseminare in vulgus.
puer/ ongemengelt. Merus, purus, a, um, o. Expers misturæ.
puer/ gesuyvert van alle mengelinge. purgatus, a, um, o.
puer gondt. Aurum purum, purgatum, obryzum.
pueren wyn. Vinum defecatum.
puer water. Aqua limpida.
puere lucht. Aër purus, liquidus.
puer/ oprecht. Merus, verus, a, um, o, ut: **puere leugen.** Merum mendacium.
puer/ teenemael. plenè plane, prorsus, omnino, *adv.*
puer argh. prorsus astutus.
puer arm. Omnino pauper.
puer sot. Omnino stultus.
puer willens. Compositò, *adv.* Datâ operâ.
pueren/ *Fl.* **i. poperen.** Fuscinâ pilcari.
puerne. Rudus, g. deris, n.
puelle/ s. Ampulle. Ampulla, æ, f.
puelle/ *Holl.* **i. poelie.** pullastra, g. stræ, f.
pulveriseren. pulverare, *p.* avi, *s.* atum, *r. act.* In pulverem redigere.
pundel/ s. pondel. Statera, æ, f.
punt/ 't scherp of spits van iet. Cuspis, g. pidis, f. mucro, g. onis, m.
punt/ stipken. punctum, g. cti, n.
punt/ artyckel. Caput, g. pitis; membrum, g. bri, n. pars, g. partis, f.

punt *l*

punt/ 't principaelste van de saecke. Summa rei: summum rei caput: controversiæ princeps nodus.
punten/ eenen punt aen iet maken. Acuminare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Ferri cuspidem exacuere.
puntigh/ dat spits oft scherp is. Cuspidatus, mucronatus, acuminatus, a, um, o.
puntigh/ curieus/ net. Exactus, exquisitus, comptus, accuratus, nitidus, a, um, o.
puntigh/ subtyl. Argutus, ingeniosus, a, um; subtilis, e, g. lis; solers, g. lertis; perspicax, g. cacis, o.
puntighept/ nettighept. Nitor, decor, g. oris m. decentia, g. tiæ, f.
puntighlyck/ curieuselyck/ konstigh. Exactissim, accuratè, nitidè, exquisitè, eximiè, *adv.* Ad amussim: exactissimâ curâ.
puntuelyck. Accuratè, strictè, *adv.* per singula capita.
puntwyse. Cuspidatim, mucronatim, *adv.*
puppingh. Malum petitium.
purgatie/ zuyveringh/ medicyn. Purgatio, evacuatio, g. onis, f. Medicamentum cathar-ticum, potio alvum ciens.
purgatif/ dat kracht heeft om te purgeren. Catharticus, a, um, o. purgandi vi præditus.
purge/ excusatie. Purgatio, g. onis, f. Criminis depulsio: innocentiæ probatio.
purgeren/ eene purgatie innemen. Medicam purgationem sumere: medica purgatione uti.
purgeren/ ontschuldigen/ sichte purge stellen. Innocentiam probare: objectum crimen amoliri.
sich purgeren by eede. Ejurare objecta crimina.
purper/ den Visch purper. Purpura, g. ræ, f. strum, g. stri; conchylium, g. lii, n. murex, g. ricis, m.
purpurin/ purperverwe. Color purpureus.
roode purpur. Purpura Tyria, Tarentina, Laconica, sarrana: murex Tyrius, *&c.*
roode purper/ met scharlaken gront. Hysginum, g. ni, n. Ostrum hysginum.
violette purper. Molochina purpura, amethystina, violacea, janthina.
purper in sept van wapen. Purpura molochina: conchylium, g. lii, n.
van purpur. Purpureus, ostrinus, muricatus, a, um, o.
purperachtigh worden. Purpurascere, *fine præt. aut sup.* purpuræ colorem inducere.
purreken/ *Fl.* **bratteken.** Verrucula, g. læ, f.
pusseme. *Fl.* Mensa usurarii.
pussemen/ *Fl.* Usuras exercêre.
pussemier/ *Fl.* Usurarius, g. rii, m.
put/ waterput. Puteus, g. tei, m.
put/ kupl. Fovea, g. veæ, f. lcrobs, g. bis, f.

put ende galge. Merum jus.
put-emmer. Situla, g. læ; urna, g. næ, f. haustrum, g. stri, n.
putgalge. Tollenon, g. nonis, m.
put-haeck. Lupus, g. pi, harpago, g. gonis, m.
putradt. Tympanum putei.
putschele. Puteal, g. alis, n.
putse. *Holl. Zel.* situla nautica.
putslepger. Tollenon, g. onis, m.
putteken. Scrobiculus, g. li, m.
putten. Haurire, *p.* hausi, *s.* haustum, *reg. acc.*
putwater. Aqua puteana.
pupe/ pupde. Podium, g. dii, pulpitum, g. ti, n, suggestus, g. tûs, m.
van de pupe afkondigen. publicare è rostris.
puple/ s. buple. Tuber, eris, n.
puplen/ om hoogh uytsteken. Tuberare, protuberare, pullulare, *p.* avi, *s.* atum; turgere, *p.* tursi, *sine sup.* prominere, *p.* nui. *sine sup.*
puplader. Varix, g. ricis, m.
pupladerigh. Varicosus, a, um, o.
puplooge. Oculus extuberans.
puploogen. Oculos exserere.
puploogigh. Exophthalmus, g. mi, m.
pupmsteen. pumex, g. micis, m.
pupmsteenachtigh. pumicosus, a, um, o.
pupste. Vomica, g. cæ; pustula, pusula, g. læ, f. tuber, g. beris, tuberculum, g. li, n.
pupstachtigh/ gepupst. pustulatus, pustulosus, a, um, o.
pupt. *Fl. Zel.* Rana, g. næ, f.
puptael. s. Aelpupt. Mustela, æ, f. *piscis.*
puytschede boter. *Holland.* **biestige boter.** Butyrum è colostro.

Q.

Qvabbe/ vane aen de kinne. palearia, g. arium, n.
qvabbe. *Fl.* Holothurium, g. rii, n. *piscis.*
qvack/ qvackelinge. Frivolum, g. li, n. nugæ, g. narum, f. *pl. num.* Res frivola.
qvak. *Holl.* **quispeltjen.** Floccus, g. ci; flocculus, g. li, m.
qvackel. Cotornix, g. nicis, f. *avis.*
qvackelbeentjen. Fistula aucuparoria.
qvackelen. Aucupari coturnices.
qvackelbere. *Holl.* Bryonia, g. niæ, f. *herba.*
qvackelen/ qvacken/ verqvackelen/ verquisten. Dissipare, *p.* avi, *s.* atum; profundere, *p.* fudi, *s.* fusum, *r. acc.*
qvackelgeldeken. pecuniæ minutæ.
qvackman/ bedrieger/ uytstrycker. Æruscator, g. oris, m.
qvackernelleken. *Fl.* puella venusta, lepida, lasciva.
qvacksalver. Agyrta, g. tæ, circumforaneus, g. nei, m.

qvack*

quackſalverije. Agyrtica medicina.
quaet/boos. *Fl.* quaedertieren. Malus, pravus, perversus, malignus, iceleſtus, a, um, o.
't quaedt. Malum, g. li, n.
tot quaderture. Inauſpicato, infeliciter, *adv.* Malis avibus.
quaetbelept / *Fl.* moederſoogh. cyceon, g. cei, n. *Miſcellanea potio.*
quaetbelepdt/*Fl.* deughniet. Nequam, *indec.* Prodigus, ſceleratus, improbus, a, um, o.
quaetdaedigh / quaetdoender. Maleficus, facinorolus, a, um, o.
quaede daed. Maleficium, g. cii; malefactum, g. ctì; flagitium, g. tii; facinus, g. noris, n.
quaedtherrigh/ſ. quaetjonſtigh. Malevolus, a, um, o.
quaerheit/booshept. Malitia, nequitia, g. tiæ, perverſitas, improbitas, pravitas, g. tatis, f.
quaedtjonſtigh Invidus, malevolus, a, um, o.
quaedtjonſtighepdt. Invidia, g. diæ: malevolentia, g. tiæ, f.
te quaedt krygen/ oft/ te quaedt hebben. Succumbere, p. cubui, ſ. cubitum. Inferiorem eſſe.
quaerluſtigh. Libidinoſus, Venereus, a, um, o.
quaedtſprekigh. Maledicus, a, um, o.
quaetſprekenthept. Maledicentia, g. tiæ, f.
quaedwilligh/ quaedwilligheyd/ ſ. quaedsjonſtigh/ *&c.* Malevolus, a, um, o.
quaedt vier. Sacer ignis.
quaele/ quellinge/ quaelijckheyt. Languor, g. oris, morbus, g. bi, m. ægritudo, g. dinis, infirmitas, g. tatis, f. Adverſa valetudo.
quaelijck zijn. Malè habere.
quaelijck/ booſelijck. Malè, pravè, perverſè, *adv.*
met quaelijck nemen. Ægrè ferre, moleſtè ferre: indigne ferre, graviter ferre, ſiniſtrè accipere: in ſiniſtram partem interpretari.
niet quaelijck nemen. Æqui bonique facere, *vel* conſulere, in meliorem partem capere *vel* interpretari.
quaelijck daer aen zijn. Incommodum pati, afflictâ eſſe conditione.
quaelijck geſint zijn. Stomachari, indignari, iraſci, p. atus, ſ. atum, *dep.*
quaelijck bergaen. Malè cedere, male cadere, malum, triſtem, infauſtum, infelicem exitum habere, male verti.
quaelijck/ nauwelijcks/ ter nauwer noot. Vix, ægrè, difficulter, *adv.*
quaelijckdaert/ tegenſpoedt. Infortunium, g. nii, n. adverſitas, g. tatis, f. Adverſus caſus.
quaert/ vierendeel/ ſ. quartier. Quadrans, g. antis, m.
quaert wijns. Vini ſextarius.

qualificeren/ dooz circumſtantien beſchrijven. Ex adjunctis deſcribere: ex conditionibus exponere, *r. acc.*
qualificeren/ hoedanigh maken/ titel geven/ tijtels ende qualitept toeſchrijven. Certâ nomenclatione afficere, *r. acc.*
qualificeren/ iemanden ſekere gaven der nature oft verkregene toeſchrijven. Dotes attribuere, laudes aſſignare, *r. dat.*
qualitept / accident ende bpval hangende aen de ſubſtantie van pet waer dooz 't ſelve ſoo oft ſoodanig genaemt wort. Qualitas, g. tatis, habitudo, g. dinis, f. ut: De klaerheyt is een qualitept hangende aen de Sonne. Claritas eſt qualitas ſolis ingenita.
qualitept / naem ende tijtel waer mede men eene perſoon qualificeert. Appellatio, nomenclatio, g. onis, f.
qualitept/ de conditie van eenige perſoon. Conditio, g. onis, f. ſtatus, g. tûs, m. vitæ conditio, hominis ſtatus.
hooge qualitept. Clarus locus, celebre nomen, honoratus gradus, illuſtris ſtatus.
eenman van qualitept. Splendido loco vir, illuſtri conditione homo.
quartier / een deel van een geheel in vieren gedeplt zijnde. Quadrans, g. drantis, m. quarta, g. tæ, f.
quartier / geweſte ofte ſtreke van eene ſtadt oft landt. plaga, g. gæ; regio, g. onis, f. tractus, g. ctûs, m.
quartier/ logement. Hoſpitium, g. tii, n.
quartieren van de jMaene. Quadrantes lunares.
quartieren van de wapens. Teſſellæ quadratæ inſignium: ſtemmatis membrum.
quartieren in vier deplen. In quatuor partes diſſecare.
Quartiermeeſter/ forier. Metator, deſignator, g. oris, m. Deſignator hoſpitiorum *vel* diverſoriorum.
quasbroeck. Bracca follicans.
quaſſen. Quaſſare, motare, motitare, p. avi, ſ. atum; concutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum, *r. acc.*
quaſt/ *Holl* quiſpel. penicillus, g. li, m. *item* een tack. Nodus arboris.
quartier Quaternio, g. onis, m.
quatertemper. Quatuor temporum ſtata jejunia.
quaren gelijck de boerſchen. Coaxare, p. avi, ſ. atum.
queappel. Malum cydonium.
queappelboom. Malus cydonia.
que-krupdt. *Holl. idem quod.*
quemoes. Cydonite, g. tes, f. *vulgò* Diacidonium.
quepeire. Malum ſtrutheum,

que-bleeſch/ *Holl* que-moes Cydonite, g. es, f.
que-wijn. Vinum cydonites.
queckſen. ſ. quelen. Garrire, p. ivi, ſ. itum. Minutizare, p. avi, ſ. atum. Modulari, p. atus, *dep.*
queecken/ *Holl. Fl.* quicken. Nutrire, p. trivi, ſ. tritum; alere, p. alui, ſ. alitum & altum; educare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
queeckerpe/ *Fl:* Plantarium, g. rii, n.
queirne. Mola truſatilis: mola manuaria.
queken gelijck de bojſchen. Coaxare, *p.* avi, ſ. atum.
gelijck de ganſen. Gingrire, *p.* rivi, ſ. ritum; clangere, p. clanxi, ſ. clanctum.
gelijck de vogels Garrire, *p.* rivi, ſ. ritum.
queken/ *Fl.* Garrire, *p.* rivi, ſ. ritum.
quelen/ quenen. Languêre, *p.* gui, *ſine ſup,* Languore tabeſcere.
quelebalch/ quelebaſt/ quelebupck. Diutino languore tabeſcens.
queelende ſiecktе. Syntexis, g. xis; atrophia, g. phiæ, f.
quellinge. Languor, g. oris, m. ægritudo, g. dinis, f.
quellen/ plagen. Vexare, moleſtare, infeſtare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*
quellaedſie/ quellinge. Vexatio, moleſtatio, afflictio, g. onis; moleſtia, g. tiæ, f.
quel-ijſer/ quellijck. Moleſtus, morоſus, faſtidioſus, a, um, o.
quellijckheyt. Moroſitas, g. tatis, f.
quenckelen. *Holl.* Garrire, *p.* rivi, ſ. ritum.
quendel. Serpillum, g. li, n. *herba.*
quene/ klappepe. Mulier garrula,
quenecom/ quenenkout/ quenenclap. Deliria, g. riorum, n. ineptiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Fabulæ aniles.
quenen. Ineptire, *p.* tivi, ſ. titum.
quene/ *Fl.* moeſel. Tibia utricularis.
quenen/ quelen. ſ. quelen Garrire, ivi, itum:
quentſelen. *Lente & faſtidioſe manere.*
queedel/ klier. Tonſilla, g. læ: glans, g. glandis, f.
querdel/ ſnipſel van leeder/ querdelingen. Segmenta corii.
querdelſnyder/ *ironicè* ſchoenlapper. Cerdo, g. onis, m. Calceolarius, g. rii, m.
querdelen. Dura & nodoſa fila ſuere.
querelle/ kijvagie. Rixa, g. rixæ, f. jurgium, g. gii, n.
querelle/ tweedracht. Diſcordia, g. diæ: diſſenſio, g. onis, f. diſſendium, dii, n.
querelle ſoecken oft maken. Diſſenſiones ciere, concitare: diſſidia ſuſcitare.
querelleus. Jurgioſus, diſſidioſus, rixoſus, a, um, o. Jurgiorum architectus.
queſel/ neu-neirsken. Nugatrix, g. tricis, f.
queſel/ debote. Devota, g. tæ, f. Devotioni dedita puella.

queſelbollen/ queſelen. Tractare nugas ſeriò, nugas agere.
queſeler. Moroſus, g. ſi. m.
queſelinge. Nugæ, g. garum; quiſquiliæ, g. liarum, f. *pl. num.*
queſtie/ bzage. Quæſtio, interrogatio, percontatio, g. onis, f.
eene queſtie proponeren. Interrogare, *p.* avi, ſ. atum: quærere, p. quæſivi, ſ. quæſitum, *reg. acc.* Poſitâ quæſtione laceſſere
queſtie/ materie van conferentie/ van tractatie/ van onderhandelinge. Argumentum, g. ti, n. quæſtio, g. onis, f.
queſtie/ ſwarigheyt om te reſolveren. Argumenti propoſiti difficultas.
queſtie/ verſchil. Diſſidium, g. dii, n diſſenſio, g. onis, f. Inteſtis animis exercita controverſia.
queſtie tegen iemanden hebben. Habêre diſſidium cum aliquo,
quetſch/ *&c.* boos/ *&c.* Pravus, a, um, o.
quetſe/ *Fl.* wonde. Vulnus, g. neris, n.
quetſen Vulnerare, *p.* avi, *ſ.* atum; lædere, p. læſi, ſ. læſum, *r. acc.* ſ. wonden. Sauciare, *p.* avi, *ſ.* atum.
quetſuure. Læſio, g. onis, f. vulnus, g. neris, n.
quetteren. Garrire, *p.* rivi, *ſ.* ritum: ſtrepere, *p.* pui, ſ. pitum. Inepte loqui.
quetterer. Garrulus, g. li, m.
quettererſſe. Garrula, g. læ, f.
quetteringe. Garrulitas, g. tatis, f.
quick/ lebende/ gauw. Vivus, vividus, a, um; agilis, e, g. lis; alacer, alacris, alacre: *vel* alacris, e, g. cris, o.
quickquen. ſ. opquicken. Educare, avi, atum.
quickhaege. Sepes naturalis, viva.
quickſilver. Argentum vivum.
quiekſteirt. Motacilla, g. læ, f.
quickſteirten. Caudam motitare.
quijl/ *Holl. Fl.* Faſcia picturaria.
quijlen/ quijlinge. ſ. ſeveren/ ſeveringe. Salivam crebrò excernere.
quijnen/ *Fl. Holl.* queelen. Tabeſcere, *p.* bui.
quijt/ bzp. Solutus, dimiſſus, liberatus, a, um; liber, bera, berum, o.
quijt maken. Dimittere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.* Liberare, exonerare, *p.* avi ſ. atum, *ſe.* ſe à re aliquâ. Miſſum facere, *r. acc*
ick ſal u dat quijt maken. Ego te ab iſto liberabo: ego te iſta re exonerabo.
quijt worden. Amittere, *p.* miſi, ſ. miſſum. perdere, *p.* perdidi, *ſ.* perditum, *r. acc.* Exonerari, liberari. *ſe.* re aliquâ.
quijt zijn. Amiſiſſe, perdidiſſe, *r. acc.* Liberatum *vel* exoneratum eſſe re aliquâ,

quĳtantie. Apócha, g. chæ; acceptilatio, g. onis, f.

quyten 'quĳtantie geben Acceptum ferre: accepto ferre.

fyn recht quyten. Cedere jure suo: jus suum alteri remittere.

een rente quyten/ afleggen. Redimere censum.

quyten fyn belofte. Fidem suam liberare: promissis stare: pollicita præstare.

quyt ſchelden. Debitum condonare: remittere æs alienum.

quinckt/ſotternĳe. Insania, g. niæ, f. deliramentum, g. ti, n.

een quinckt wegh hebben. Delirare, v. avi, ſ. atum: insanire, p. nivi, ſ. nitum. Haud usquequaque sapere.

quinte quintjen. Drachma, g. mæ, f.

quint/winſt. Lucrum, g. cri; emolumentum, g. ti, fœnus, g. noris, n.

't is quint. Lucrum est: lucri loco est.

quintappel/ *Holl.* Colocynthis, g. thidis, f.

quiſpel om te ſproepen. Aspergillum, g. li, n.

quiſpel om te baegen. Peniculus, g. li, m.

quiſpelbieſe. Juncus bombycinus.

quiſpelſteicken/ blyen. Adulari, p. atus, ſ. atum, *dep.* r. dat. vel acc.

quiſpelſteirten / over ende weder looyen. Vagari, p. atus. ſ. atum, *dep.*

quiſpeltjen/bozſteltjen. Echinus, g. ni, m.

quiſt. Profusio, dissipatio, g. onis, f.

quiſten/verquiſten. Dilapidare, avi, ſ. atum; prodigere, p. degi, ſ. dactum, r. acc.

quiſterye. Prodigalitas, g. tatis, f.

quiſtgeldt/ quiſtgoet/ quiſtſchotel. Dilapidator, g. oris; prodigus, gi, m.

quote/ aendeel/ werf/ maet. Rata pars: virilis pars: virilis portio, sua cujusque pars.

de quote epſchen. Exigere capita: exigere tributaria capita: cogere tributi partem virilem.

quotiſeren/ ſchatten/ aendeel epſſchen/ de quote ſtellen. Ratam partem statuere: virilem portionem indicere.

R.

Rbarber. Rhabarbarum, g. ri, n.

Rabat van het cactusſpel. Sphæristerii rectum inferius.

Rabat/ kraege. Linteum, collare orbiculatum.

Rabat/ afſlagh. Detrimentum *vel* pretio decessio, deductio, detractio, diminutio.

Rabatteren/ afcorten. Deducere, minuere, detrahere de summâ.

Rabaut/ boebe. Nequam, o. *indeclin.* nebulo, tenebrio, flagrio, verbero, g. onis; sceleratus, g. ti; improbus, g. bi, scurra, g. ræ, f.

Rabaut/ hoerjager. Scortator, g. oris, ganeo, g. onis; salax, g. acis; libidinosus, g. ſi, m.

den rabaut ſpelen. Scurram agere: nebulonem agere.

rabaut/ſtruggelaer. ſ. truggelaer. Æruscator, g. oris, m.

rabaud-appel. Malum orthomasticum.

rabaudtsboge/ *adag.* uptzeckeninge van lupaerdye. Pandiculatio, g. onis, f.

den rabauds boge ſpannen/ *Adag.* ſich van lupaerdye uptrecken. Pandiculari, p. atus, ſ. atum.

rabauderye/ rabaudts ſtuk. Nequitia, g. tiæ; scurrilitas, g. tatis, f. flagitium, g. tii, scelus, leris, n.

rabbelen. Nugari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Blaterare, p. avi, ſ. atum,

rabbelſter. Mulier impudicè & dolosè mendicans.

rabot/ *Fl.* i. ſlupſe. Cataracta, g. ctæ, f.

rabot/ *Fl* belet. Obex, g. bicis, m. obtaculum, g. li, n.

rabot/ *Fl.* tegenheyt. Adversitas, g. tatis, f.

racalie/ 't ſcĳnpm van 't gepeupel. Vila plebis capita: abjectum plebis vulgus: vile plebis vulgus: plebeia tex: plebeiæ sordes.

racket/ bal-net. Reticulum, g. li. n. Reticulum sphæristicum, reticulum pilare, pilaristeticulus.

rackett. Eruca, g. cæ, f.

rachelooten. *Orbiculi volubiles, qui malum navis ambiunt, ut eorum ope facilius vela attollantur*

rade/ *Hell.* rasch. Citò. *adv.*

radys. Raphanus, g. ni, m. raphanus, g. nidis, f.

radt van den wagen. Rota, tæ, f.

radt van den boznput. Haustrum aquarium, rota aquaria.

radt van 't horologie. Horaria rota: horologii dentata rota.

radt om packen oft ſwaer gewicht om hoogh te trecken Geranus, g. ni, m. Rota tractoria, tympanum tractorium.

radtbraecken. Pœnariâ rotâ reum afficere *vel* plectere: noxali rotæ reum dedere.

radtmacker Carpentarius, g. rii, m.

radtnaebe. Modiolus rotæ.

radtſchene. Canthus ferreus rotæ.

radtſpeecke. Radius rotæ.

radtſperre. Sufflamen, g. minis. n.

radtſpoore. Orbita, æ, f.

radtvelge. Abſis, g. ſidis, f. (tus.

raeck/ geval. Casus g. sûs, m. eventus fortuit is een raeck. Casu contigit: fortuitò evenit. met een raeck/ by gevalle. Casu, fortuitò.

raeck/ aentaſtinge. Tactus, attactus g. ctûs, m.

raecken. Tangere, p. tetigi, ſ. tactum: attrectare, p. avi, ſ. atum, r. acc.

raeck/

raeck/ *Holl.* reke. Rastrum, g. ſtri; rastellum, g. li, n.

raecken/ *Holl.* met een raecke by een ſchĳreu. Rastro cogere: rastello colligere.

raeckel. Sarculum, g. li, n.

raeckelen. Sarrire, p. rivi, ſ. ritum: sarculare, p. avi, ſ. atum. r. acc.

raeckeler. Sarritor, sarculator, g. oris, m.

raeckelinge. Sarritura, g. ræ: sarritio, sarculatio, g. onis, f.

raeckkĳven/ *Fl.* kyben. Altercari, rixari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Lites movere.

raeden/ raedt ende daet geven. Suadere. p. ſi, ſ. ſuaſum, r dat. Consilium dare, præbere: consilio adesse. r. dat. consilio juvare: ope & consilio juvare, r. acc. Authorem alicui esse.

raeden tot iet. Suadere, p. ſuaſi, ſ. ſuaſum r. dat. perf. & acc. res. Suadere cupiam aliquid: incitare aliquem ad quippiam.

raeden/ geraeden. ſ. Geraeden. Consultus, a, um, o.

raedt/ advys. Consilium, g. lii, n. sententia, g. tiæ, f.

met raedt. Consulè, consultò, *adv.*

dooz uwen raedt. Tuo consilio: tuo suasu, tuo ductu, hortatu, instinctu: te suasore, hortatore, consultore, auctore.

raeder/ raedtgeber/ raedtſman. Consultor, suasor, g. oris: consiliarius, g. rii: author, oris, m.

den raedt/ bergaderinge der raedsheeren. Senatus, g. tûs, m. Senatorum consessus: ordo Senatorius.

Raedtkamer/ raedthuys. Prætorium, g. rii, n. curia, g. riæ, f. Basilica, æ, f.

Raedt houden/ raedtſlaen. Consultare. deliberare, p. avi. ſ. atum. Consilia agere; inire consilium; consilia conferre: consilia agitare: consilium capessere, capere.

te raede gaen/ raedt vragen. Consulere, p. ſului, ſ. ſultum, r. acc. petere consilium à quopiam: consultare quempiam: inquirere alicujus consilium.

raedtloos/ die geenen raedt heeft oft en weet. Consilii expers.

raedtſaem/ wys/ die goeden raedt geven kan. Consultus, a, um; prudens, g. dentis, o.

raedtſaem binden. Judicare, expedire, consultum arbitrari.

raedtſaem/ pzofytelyk menagier. Frugi, *indecl.* industrius œconomus: rei œconomicæ peritus.

raedtſaemheyt. Frugalitas, g. tatis, f.

raedtſel. ſ. geraedtſel. Ænigma, g. tis, n.

raedtshandel. Auctio, g. onis: causa, g. ſæ, f.

raedts Heer. Consiliarius, g. rii. Senator, g. oris. Vir Senatorius, ex ordine Senatorio, ordinis Senatorii.

raedsſlag Consultatio, deliberatio, g. onis, f.

raei/ *Fl.* riel. Tenuis, nue, g. nuis, exilis, le g. lis. o.

raem/ daer men iet aen uptſpant. Extentorium. g. tii, n. (læ.

raem/ lyſt. Pluteus, g. tei, m. marginales tabularum.

raem van de benſters. Jugamenta fenestrarum.

raemen / uptſpannen. Distendere, extendere, p. tendi, ſ. tensum & tentum, r. acc.

raemen ſ. raedt houden. Consociare consilia cum aliquo, consultare, deliberare, avi, atum.

raemen / ſlupren / reſolveren. Decernere, p. crevi, ſ. cretum, definire, p. finivi, ſ finitum, r. acc.

raemen/ *Holl.* meynen. Putare, existimare, judicare, p. avi, ſ. atum; arbitrari, opinari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

raemte / 't geraemte van eenen menſche. Compages, g. gis, f. ſceleton, g. ti, n

raep. Collectio, g. onis, f.

raepen/ bergaderen. Colligere, p. legi, ſ. lectum, r. acc.

raepen/ opnemen. Tollere, p. ſuſtuli, ſ. sublatum; levare, p. avi. ſ. atum. r, acc.

genoeghte raepen. Delectari, p. atus, *paſſ.* Voluptatem capere: oblectare se: voluptatem haurire.

syne sinnekens raepen. Colligere se.

raepelingen. Collectanea, p. neorum, n *pl. n.*

Rapiamus. Miscellanea, g. neorum, n *pl. n.* Turba miscellanea.

raeper. Collector, accumulator, g. oris. m.

raepinge. Collectio, sublevatio, g. onis, f.

raepoot. ſ. rapondtappel. Malum orthomasticum.

raepe. Rapa, g. pæ, f. rapum, g. pi, n.

rarpbucht / rapier/ *Holl.* rarplandt. Rapina, g. næ, f.

rarpetuydt/ raeploof. Rapacia *sive* rapicia, g. ciorum, n.

raephoen ſ. Patrys/ & Delphoen. Perdix. icis f.

raeproche/ *Holl.* een maete van xv. boeten. Mensura XV. pedum.

raepſmout. Oleum rapaceum.

raephinke. Chloris, g. ris, f.

raer/ dat niet gemeyn en is. Rarus, a, um; infrequens, g. quentis, o.

raer/ coſtelyck Exquisitus, pretiosus, a, um, o.

raerelyck/ niet dickwils. Raro, infrequenter, *adv.*

raerheyt / dat niet veel geſien en wert. Raritas, g. tatis, f.

raeſelen. Somniari ineptias.

raeſelinge. Somnium lymphaticum.

raeſen/ dweipen. Delirare, p. avi, ſ. atum; insanire, p. nivi, ſ. nitum: desipere, pio, p. ipui, *ſine ſup.* Rabie agitari: furiis agitari.

raeſende ſiekte. Phrenesis, g. ſis, f.

raesende maken. In furorem agere, *r. acc.*
raeskop. Delirus, insanus, a, um, o.
raesernye. Deliria, g. rii, n. insania, g. niæ, f.
raesen en tieren. Ineptire, lascivire, p. ivi, s. itum. Strepitum, tumultum excitare.
raeskop/die veel gerucht s maeckt. Tumultuosus, a, um, o.
raeseren / afscheiren. s. raseren. Abradere, asi, asum: Detondere, ondi, onsum.
raete/honigh-raete. Favus, g. vi, m.
raete/portie. Rata, g. tæ, f.
raetel. Crepitaculum, crotalum, g. li, n.
raeteler/nachtroeper. Præco nocturnus.
raetelen. Crepitare, p. avi, s. atum. Crotalum pulsare.
raetelen/snaetteren. Garrire, p. rivi, s. ritum.
raeteler. Rabula, g. læ; garrulus, g. li, m.
raetelaer/espenboom. Populus Lybica.
raetelgoudt s. klaetzgoudt. Bracteola, æ, f.
Raeve. Corvus, g. vi, m.
de Raeve aengaende. Corvinus, a, um, o.
Raeven geschreeuw. Crocitatio, g. onis, f.
Raeven-kock. Carnifex, g. ficis, m.
Raeven-kost. s. galgen-aes. Furcifer, i, m.
Raeven-swert. Coracinus, a, um, o.
Raeven-voet/kraepen-voet. Coronopus, g. podis, f. *herba.*
Raffineren. Purgare, expurgare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
Rafter / ongetimmert rouw balckhout. Lignum rude: truncus non dolatus.
ragh/rage/*Holl.* Aranea, g. neæ, f.
ral/rallerye/rel. Ridiculum, ludicrum: ludicra cavillatio: jocularis cavillatio: jocorum & ridiculorum ludus.
rallen/gecken ende spotten. Jocari & cavillari: jocis & cavillationibus ludere: jocos & ridicula miscêre.
de ral met iemanden houden. Joco cavillari in aliquem: aliquem ridiculis cavillari: jocis & lodificationibus cavillari in aliquem.
Ram. Aries, g. rietis, m.
ramagie/wilden sanck der vogelen. Nativus avium cantus; avium cantio vernacula.
ramagie/ryswerck. Ramalia, g. lium, n. *pl. num.*
ramas/bergaderinge van vele dingen op een gehast. Congeries, g. riei, f. cumulus, g. li: acervus, g. vi, masc.
ramasseren/op een bergaderen. Acervare, coacervare, cumulare, accumulare, p. avi, s. atum.
ramme/stoom-ram/*hodie.* galerpe. Aries, g. rietis. m. testudo, g. dinis, f. Machina arietaria.
rammenen. Arietare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
rammeken/*Fl.* roosterpe. Panis escharitas.
rammelen/heet zijn. s. remmelen. Lascivire, ivi, itum. Vim masculam exercere.

rammelen/gerucht maecken. Strepere, perstrepere, p. pui, s. pitum.
rammelec / die gerucht maekt. Tumultuator, g. oris, m.
rammeler. s. stameler. Balbus, i, m.
rammelinge. Strepitus, g. tûs, m. commotio, tumultuatio, g. onis, f.
rammelinge in den buyck. Intestinorum rugitus.
rammoer. Rumor g. oris; tumultus, strepitus, g. tûs, turba, g. bæ, f.
rammoeren. Tumultuari, p. atus, s. atum, *dep.*
rammoer-meester. Coryphæus, g. phæi, m. Auctor, magister, princeps turbarum.
ramp/rampspoedt/ongeluck. Malum, g. li; infortunium, g. nii, n. miseria, g. riæ: adversitas g. tatis, f.
rampsaligh/rampspoedigh. Infortunatus, infaustus, a, um; miser, ra, rum; infelix, g. licis, o.
ranck/smal/dun. Exilis, gracilis, e, g. lis; tenuis, tenue, g. tenuis, o.
ranck maken. Tenuare, extenuare, p. avi, s. tum, *r. acc.*
ranck worden. Gracilescere, *sine prat. aut sup.* tenuari, p. atus, *pass.*
ranckheyt. Gracilitas, exilitas, tenuitas, g. tatis, f.
ranckske/tack. Ramus, g. mi, m.
ranckseken. Flagellum, g. li, n,
ranckе van den wyngaerdt Palmes, g. mitis, m.
rancke/bedrogh. Fallacia, g. ciæ; astutia, versutia, g. tiæ, f. dolus, g. li, m.
rancken/ranckzaken. s. sich recken. Pandiculari, atus, *dep.*
rancker, s. rancket. Reticulum, g. li, n.
ranckoen/verholen haet/ranckure/ranckore/ranckeure/*Fl.* Rancor, g. oris, m. simultas, g. tatis, f. Acerbum rectumque odium: acerbi ac dissimulantis animi odium: acerbior simultas.
rankoen dragen. Acerbo esse in aliquem animo; Gerere simultates cum aliquo.
randt/kant/boort. Margo, g. ginis: limbus, g. bi, m. ora, g. ræ, f.
randt van eenen beker. Labrum, g. bri, n.
randt van een ribiere Crepido, g. dinis, f.
randen/eenen randt aen set maken. Marginare, crepidare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
randen/randten/*Fl.* Delirare, p. avi, s. atum; insanire p. nivi, s. nitum.
randt-upl/kerck-upl. Otis, g. tidis, f. Noctua aurita.
randuynen. Effusè currere cum impetu.
ranst/ranstigh. s. garstigh. Rancidus, a, um, o.
randtsoen/losgeldt. Lytrum, g. tri, n. Redemptionis

ptionis pretium: redimendi captivi pretium.
syn rantsoen maken. Pacisci de redemtionis pretio.
syn rantsoen betalen. redemptionis pretium pendere, dependere, numerare.
rantsoenen/rantsoeneren/los koopen. Redimere, p. demi, s. demptum. Pretio liberare, *r. acc.*
rantsoeneren/den rantsoen betalen. Captivo legem redemptionis imponere: redemptionis pretium indicere.
rap/snel/gauw. Celer, g. leris; velox, g. locis; pernix, g. nicis; agilis, e, lis; impiger, gra, grum; properus, a, um, o.
rappigheyt. s. rashept. Celeritas, velocitas, atis, f.
rapaillie. s. racaillie. Fex plebis.
raepe. s. raepe. Rapum, i, n.
Rapier. Ensis, g. sis; gladius, g. dii, masc.
rapontick. Rhapontícum.
rappe/crappe/druyve. Racemus, g. mi, m. uva, g. væ, f.
rappe/roofken van eenigh seer. Crustula ulceris: crustula scabiei: scabiosæ partis crusta.
rappe/rappigheydt/schurftheydt. Scabies, g. biei: impetigo, porrigo, g. ginis, mentagra, g. græ, f.
rappigh/schurft. Scabiosus, impetiginosus, mentagricus, a, um, o. Scabie infectus.
rappel. revocatio, g. onis, f.
rapport / overdracht / verslagh / verhael. Narratio, g. onis, f. verba, g. borum: dicta, g. ctorum, n. *pl. num.*
na 't rapport van uwe dienstboden. Ut narrant tui domestici: ut est sermo tuorum: exipsis tuorum verbis.
rapport/ overdraeginge / verraderye. Delatio, g. onis, f.
valsch rapport. Falsæ delationes.
rapport/ antwoorde. Responsum, g. si, n.
rapporteren / verhaelen. Narrare p. avi, s. atum: referre, fero, p. retuli, s. relatum, *r. acc.*
rapporteren/ sich verdragen tot pet. Deferre, fero, p. detuli, s. delatum: permittere, p. misi, s. missum.
sich rapporteren aen den autheur. Fidem relinquere auctori.
rapporteur/verrader/overdrager. Delator, g. oris, m.
rapporteur/ die eenigh rapport doet. Denuntiator, g. oris, m.
rapporteur in recht. Relator, g. oris, m. Litis relator, causæ judicandæ relator.
ras. Sericum rasile: textum rasum.
rasin de zee. Charybdis, g. dis, f.
rasch/snel. s. ras. Rapidus, a, um, o. Velox, ocis, o.

rasch van de handt. Manus promptus.
raschelyck. Velociter, ocius, raptim, *adv.*
rasschen. Festinare, properare, p. avi, s. atum.
raschept. Velocitas, pernicitas, celeritas, g. tatis, f.
rascel. Phaselus, g. li, m. *navis.*
raseren / tot het vel toe afscheiren. Ad cutem radere: ad cutem tondere: ad ipsam cutem attondere.
raseren den baert. Novaculâ barbam abradere.
raseren/te gronde toe afsnijden Demolire, p. litus, s. litum, *dep.* excidere, p. cidi, s. cisum: subvertere, p. verti, s. versum: delere, p. levi, s. letum, *r. acc.* Solo æquare.
rasier/*Fl.* Modius, g. dii, m.
rasyn. s. rosyn. Uvæ passæ, f. *pl. num.*
raspe. Radula, g. læ, f.
raspen. Friare, p. avi, s. atum: comminuere, p. nui, s. nutum, *r. acc.*
rate/honigh-rate. Favus, g. vi, m.
rate/behoorte/portie. Rata, g. tæ; portio, g. onis, fœm.
ratel. s. raetel. Crotalum, i, n.
ratificatie / bekrachtigingh. Ratihabitio, approbatio, comprobatio, g. onis, f.
ratificeren/bekrachtigen. Approbare, comprobare, p. avi, s. atum, *r. acc.* ratum habere.
ratte. Glis, g. gliris; lorex, g. ricis, m.
ratteken. Musculus, g. li, m.
rattenkot / rattennest. Glirarium, g. rii, n.
ratten-kruydt. Aconitum, g. ti, n.
ratten-kentel. Muscerda, g. dæ, f. Stercus murinum, fimus murinus.
ratten sleetsens. Nucamenta, g. torum, n. *pl. num. flos.*
ratten valle. Muscipula, g. læ, f.
rabe. s. raebe. Corvus, i, m.
ravelen / ravelen / op 't water dryven. Fluctuare, p. avi, s. atum.
ravelinge. Vortex, g. ticis, m.
ravelen/*Holl.* verwerren. Intricari, p. atus, *pass.*
ravelen/ raesen. Insanire, p. nivi, s. nitum.
ravot. Lupanar, g. naris, n. caterva nebulonum.
ravotten/getier maken. Tumultuari, p. atus, s. atum, *dep.*
ravotten/ravot houden. Lenocinium exercere.
rauweler. Olla fictilis.
raepe/den trek van eene penne. Linea, g. neæ, f. ductus, g. ctûs, m. Calami ductus in papyro: inducta scripto linea.
raperen / s. roperen / met eene penne door strycken / upt doen. Transversa lineâ inducere: inductâ lineâ obliterare: lineâ ductâ delere, *r. acc.*
reael/liberael. s. mildt. Liberalis, is, e, o.

reael / vijf stuyvers. Drachma Attica.
rebbe / *Fl.* f. riube. Costa, æ, f.
rebel / wederspanningh. Rebellis, e, g. lis; retractarius, a, um, o.
rebelleren. Rebellare, *p.* avi, *f.* atum, deficere, *p.* feci, *f.* fectum. Seditionem concitare: ab imperio desciscere *vel* discedere: Principis imperium detrectare, *vel* jugum excutere: rebellionem instituere: contra principem insurgere.
rebellie. Defectio, rebellio, *g.* onis, f. rebellium, *g.* lii, n.
recept. Pharmacum, *g.* ci; medicamentum, *g.* ti, n. potio *g.* onis, f.
recherche / ondersoeck. Inquisitio, conquisitio, *g.* onis f.
recherche doen. Inquirere, *p.* quisivi, *f.* situm, indagare, investigare, *p.* avi, *f.* atum; scrutari, *p.* atus. *f.* arum, *dep.*
recht / billigh. Rectus, bonus, justus, a, um, o
't recht / billigheyt / recht ende reden. Rectum, *g.* cti, verum, *g.* ri; æquum *g.* qui, justum, *g.* sti, n. æquitas, tatis, f. *indecl.*
recht / gerechtigheyt. Recte, juste, vere, *adv.*
recht / behoorelijck. Apposite congruenter, *adv.*
recht / het recht. Jus, *g.* juris, n. lex, *g.* legis f
recht doen. Judicare, p. avi, *f.* atum, *r. acc.* Justitiam administrare: jus dicere: leges exercere.
voor recht roepen. In jus vocare.
te recht. Jure merito.
recht dagh. Dies factus.
recht dagh houden. Forum agere. (o.
rechtelijck. Judicialis, e, g. lis; judiciarius, a, um.
rechtelijcken. Legitime, juste, *adv.* jure, lege, *abl. absol.*
rechten / in recht dingen. *f.* procedeeren. Agere lites.
rechter. Judex, *g.* dicis, m.
rechterstoel / vierschaere. Tribunal, *g.* nalis, n.
rechtkamer. Curia, *g.* riæ, f.
rechtgeleerde. Jurisperitus, *g.* ti, m. Legum & juris peritus
rechtmatigh. Æquilibris, e, *g.* bris, o.
rechteloos. Irregularis, e *g.* ris. o.
rechtshandel / proces. Dica, *g.* cæ; actio, *g.* onis, controversia, *g.* siæ, f. Actio forensis
rechtspleginge. Jurisdictio, *g.* onis, f.
rechtswetenschendt. Jurisprudentia, *g.* tiæ, f.
rechtstaedt. Judicialis locus.
rechtveerdigh. Justus, æquus, a, um, o.
rechtveerdigheyt. Justitia, *g.* tiæ; æquitas, *g.* tatis, f.
rechtveerdigen. Justificare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.* justum reddere, justum pronuntiare.
rechtveerdigmakinge. Justificatio, *g.* onis, f.
rechtwijse. Jure, ipso jure
recht / niet krom / effen. Rectus, directus; æquus, a, um, o.

recht houden / recht upt. Rectâ, directè, *adv.* recte limite.
recht nederwaerts. Rectâ deorsum.
recht opwaerts. Recta sursum.
recht-geloovigh. Orthodoxus, a, um, o.
rechthoeckigh. Rectangulus a, um, o.
rechtschaffen. *German* rechtschaffig. Exactus, accuratus, perfectus, germanus, probus, a, um, o.
rechtsinnigh. Integer, gra, grum; candidus, sincerus, apertus, a, um, o.
rechtsinnigheyt. Integritas, sinceritas, *g.* tatis, f. candor, *g.* doris, m.
rechtsinnigh. Integrè, candidè, sincerè, *adv.*
rechtsnoer. Perpendiculum, *g.* li, n. norma, *g.* mæ; linea, *g.* neæ; regula, *g.* læ, f.
recht upt / oprecht. f. rechtsinnigh. Candidus, a, um, o.
rechten / rechtmaecken. Dirigere, p. direxi, f. directum, *r. acc.*
recht / bequaem. ute. Recht te passe komen. Commodè *vel* opportunè venire.
't is recht dat my gelyckt. Aptissimum, commodissimum mihi est.
recht / overende. Erectus, rectus, a, um; stans *g.* stantis, o.
recht over ende setten. Erigere, p. erexi, *f.* erectum, *r. acc.*
recht / niet slincks. Dexter, tera, terum, o.
rechte handt. Dextra, *g.* træ, f.
rechts ende slincks. Ambidexter, a, um, o.
rechtsuer. Patruelis, *g.* lis; fobrinus, consobrinus, amitinus, *g.* ni, m.
rechtbanck. Abacus, *g.* ci, m.
rechten / f. aenrechten. Instruere, p. uxi, *f.* tructum; Apparare, avi, atum.
reciproq / onderlingh. Wederzijds / weerkerig / heen ende weer. Mutuus, reciprocus, a, um, o.
reciproquelijk. Mutuò, reciprocè, *adv.*
reciproquelijk doen / reciproqueren. Mutuum referre, rependere: vicissim respondere, vicissim rependere: paria facere.
reciproratie / weerkeringh. Mutuæ rei interpositio.
recke. Pertica, *g.* cæ, f.
recke van de vogelaers. Ames, *g.* mitis. m.
recken / strecken. Tendere, distendere, extendere, p. tendi, *f.* tensum & tentum, *r. acc.*
sigh recken / ranckuzaken. Pandiculari, p. latus, f. atum, *dep.*
het recken. Pandiculatio, *g.* onis, f.
reckinge / uytstreckinge. Extensio, distensio, intensio, *g.* onis, f.
recognoscren / besien. Inspicere, cio, p. spexi, spectum; instrare, p. avi, f. atum, *r. acc.*
recognoscren / vergelden / lonen. Retribuere, p. bui, f. butum, reddere, solvere mercedem; parem gratiam referre.

recognitie / vergeldinge / loon. Merces, *g.* cedis, f. præmium, *g.* mii, n. retributio, *g.* onis, f.
recognitie / erkentenis / de herkentenisse van vasael tot synen leenheer. Professio clientelaris fundi.
recommanderen / bevelen. Commendare, *p.* avi, f. atum, *r. acc.*
recommanderen / sich aen iemandt recommanderen / eenen groetenisse senden. Salutare, p. avi, f. atum, *r. acc.* Salutem dicere: *r. dat.*
recommanderen / prijsen / aenprijsen. Commendare, laudare, celebrare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*
recommandabel / prijselijck. Commendabilis, laudabilis, e, *g.* lis: commendandus, laudandus, a, um. o.
recommandatie / voordernis. Commendatio, *g.* onis, f. Litteræ commendatitiæ.
recommandatie / groetenisse. Salutatio, *g.* onis, f. Salutis renuntiatio.
recommandatie / lof. Commendatio, laudatio, prædicatio, *g.* onis, f.
recompensie / vergeldinge / gagie. Merces, *g.* cedis, f. præmium. *g.* mii, n.
recompenseren / vergelden / van gelijcken doen. Rependere, *p.* pendi, *f.* pensum: retribuere, *p.* bui, *f.* butum.
reconciliatie / verforninge. Reconciliatio, *g.* onis, f. reditus in gratiam.
reconcilieren / verfoenen. Reconciliare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc. rei & dat. pers.* In gratiam restituere, reponere, reducere.
reconvenieren / sich van verweirder aenlegger maken. Convenientem petitorem eâdem actione convenire: petitorem eodem ipsius judicio appellare & arcessere: actionem in actorem retorquere.
reconventie / regenepsch / weder aenspraek. Actionis in actorem retorsio.
recours / toevluchyt. Refugium, perfugium, *g.* gii, n.
reconbreren / wederom krijgen. Recuperare, *p.* avi, *f.* atum: recipere, pio, *p* cepi, *f.* ceptum. *r. acc.*
recreatif / vermakelijck. Amœnus, jucundus, gratus, a, um, delectabilis, e, *g.* lis, o.
recreatie / vereliick vermaeck. Animi relaxatio, recreatio, remissio: liberale oblectamentum.
recreatie / spel. Ludus, *g.* di: lusus *g.* sûs, m. Animi ludicra remissio.
recreeren / vermaecken. Recreare, oblectare, *p.* avi, *f.* atum: reficere, cio, *p.* feci, *f.* fectum. Laboribus confectum animum relaxare.
Rector / regeerder. Rector, *g.* oris, præses, *g.* sidis, m.
redene / spyake. Sermo, *g.* onis, m. dictio.

oratio, *g.* onis, f.
redenen. Loqui, *p.* locutus; sermocinari, *p.* atus, *dep.* differere, *p.* serui *f.* sertum, fari, fatis *vel* fare, fatur, & *imper.* fare.
redenaer / *Fl.* Rhetor, orator, *g.* oris, m.
reden konste. Rhetorica, *g.* cæ; & Rherorice, *g.* ces. f.
reden-rijck. Eloquens, *g.* quentis, disertus, a, um, o.
reden-rijcke uytspyake. Copiosa oratio.
reden / oorsake waerom iet geschiet is. Ratio, *g.* onis; causa, *g* sæ, f.
reden / kracht ende veel van de ziel d'welck discoureert. Ratio, *g.* onis, f judicium, *g.* cii, n. mens, *g.* mentis, f. Animi pars mentis & rationis capax.
redene / het discours ende oordeel selve van de redene. Ratio, ratiocinatio, *g.* onis, mens, *g.* mentis, f. judicium, *g.* cii, n Rationis actio & exercitatio.
redenlijck. Rationalis, e, *g.* lis, o. rationis particeps: ratione præditus.
reden / billigheyt / redelyckheyt. Æquum, *g.* qui, fas, n. *indecl.*
't is reden. Æquum est, jus est, fas est.
tegen reden. Contra fas.
tegen recht en reden. Præ jus fasque.
redenlijck. Æquus justus, a um, o. Æquo congruus: cum æquitate conjunctus.
redhibitie / wedergebing als men iet gekocht heeft / ende't selve bevint geen leverbaer goedt te zijn / 't selve wederom sendt. *Item* als den verkoper 't onleverbaer goedt wederom neemt. Redhibitio, *g.* onis, f.
actie redhibitoir / om den verkooper te doen sijn onleverbaer goedt wederom nemen. Actio redhibitoria.
redres / herstellinge / verbeteringe. Restitutio correctio, *g.* onis, f.
redresseren / herstellen. Restituere, *p.* tui, *f.* tutum, *r. acc.*
redresseren / verbeteren. Corrigere *p.* correxi, *f.* rectum; emendare, p. avi, f. atum, *r. acc.*
reduceren / herbrengen / wederleyden / te recht brengen / wederom brengen. Reducere; *p.* duxi, *f.* ductum; revocare, p. avi, atum, *r. acc.*
reductie / wederbrenginge. Restitutio, reductio, *g.* onis, f.
redute / wachthuys. Præsidiaria statio.
ree / hinde. Cerva, *g.* væ, f.
reekalf. Hinnulus, *g.* li. m.
ree / wilde gepte. Caprea, *g.* preæ, f. capreolus, *g.* li, m.
reeden / gereet maken. Parare, apparare, præparare, p. avi, f. atum: instruere, *p.* struxi, *f.* structum, *r. acc.*
scheepen reden. Naves instruere,

reedec. Classis instructor.
reedtschap/werckturgh. Instrumenta, armamenta, g. torum, n. *pl. num.*
reedt/gereedt. Paratus, promptus, expeditus, a, um, o.
reedtsant. Fundum arenosum: arena imi fundi.
reel/ranck s. reil. Exilis, e, o.
re-eel/dat in de daet soo is. Realis, e, g. lis, Reipsâ existens: reipsa constans.
re-eljck. Reapse, reipsâ, omnino, reverâ.
reen/*Fl.* s. repn. Purus, a, um, o.
reep. Circulus, g. li; orbis, g. bis, m.
reep/*Fl. Holl.* Funis, g. nis, m. restis, g. stis, f. tomex, g. micis, m.
reep dans. Peraurum, g. ri, n.
reep-dansser. Peraurista, g. æ, m.
reepen/met den reep spelen. Ludere circulo ligneo.
reep-houdt. Ligna victoria.
reep-slager/kuyper. Victor, g. oris, m.
reepen yet blas. Vellere linum.
reeren. *Clamare instar cervi cervam appetentis.*
reessem. Racemus, g. mi, m. uva, g. væ, fœm.
reessem ajupns. Ceparum uva.
reessemen Colligare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
reeten yet blas. Stringere linum: linum in agris præparare.
reeuw/reeuwsel/reeuwsweet. Spuma lethalis.
reeuwen/schrobben in de pesthuysen. Pollingere, p. linxi, s. linctum.
reeuwer/schrobber. pollinctor, g. oris, m.
reeuwinge. pollinctura: g. ræ, f.
refectie/wat etens. Cibatus, ejus, g. sûs; cibus, g. bi, m. refectio, g. onis, f.
referijn. s. refrein. Intercalaris versus.
reformatie/herboringe/herstellinge. Instauratio, g. onis, f. Reformatio, g. onis, f.
reformatie/betteringe. Correctio, emendatio, instauratio, restitutio, g. onis, f.
reformateur/herstteller. Instaurator, restitutor, g. oris, m.
reformateur/verbeteraer. Corrector, emendator, g. oris, m.
reformeren/op den ouden voet brengen. Reformare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Ad priorem formam revocare: pristino formæ restituere.
reformeren/verbeteren. Reformare, p. avi, s. atum, corrigere, p. rexi, s. rectum, *r. acc.*
refrein/herhalinge van 't selfde rijm oft eynde. Metri clausulæve iteratio, repetitio: alternans dicti aut sententiæ frequentatio.
refrein/dicht dat dickmael op malkadderen slaet. Intercalaris versus; intercalare metrum.

refractschieren. Reficere se cibo potuve: nonnihil cibi potûve sumere.
refter. Cœnaculum, g. li, n. *vulgò* refectorium.
refus/wepgeringe. Denegatio, g. onis; repulsa, g. sæ, f.
refuseren. s. wepgeren. Abnuere, p. nui, s. nutum. Recusare, denegare, detrectare, p. avi, s. atum.
refutatie/wederlegginge. Confutatio, refutatio, g. onis, f.
refuteren/wederleggen. Refellere, p. felli, *sine sup.* refutare, p. avi s. atum, *r. acc.*
regael/venyn/vergif. Aconitum, g. ti, n. neutr.
regaleren/wel tracteeren/goede cier aen doen. Laute & festivè aliquem excipere: comiter & humaniter tractare.
regard/opsicht/respect. Ratio, g. onis; causa, g. sæ, f. nomen; g. minis, n.
ick en begeire dat niet voor mijn regard. Non meâ causâ id cupio: haud meo nomine id peto.
in regard/ten regard/ten opsien ofte respect. Habitâ ratione: initâ ratione cum: si componas, *vel* si conferis cum, *&c.*
regard nemen op iet/ter insien. Rationem habere: rationem ducere: respectum habere, *r. gen.* considerare, avi, s. atum: expendere, p. pendi, s. pensum, *r. acc.*
regeren/gouverneren. Regere, p. rexi, s. rectum; gubernare, regnare, imperare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Præesse, præsum, p. præfui, *sin. sup.* præsidere, p. sedi, s. sessum, *r. dat.*
regeren/regneren. Regere, p. rexi, s. rectum. Cum imperio esse: cum potestate esse: imperio potiri: rerum in regno potiri: regio jure ac potestate imperare: summo jure clavum regni tenere.
regent/regeerder. Rector, gubernator, moderator, imperator, g. oris, m. regni administrator, procurator.
regente. regni administratrix, procuratrix.
regeringe. Regimen, g. minis, n. administratio, gestio, rectio, g. onis, f.
by regeeringe van Augustus. Regnante, imperante Augusto.
regel/regelet om linien te trecken. Regula, g. læ, f. canon, g. nonis, masc.
regelen/linien trecken. Lineare, p. avi, s. atum, lineas ducere ad regulam: ex regulâ ducere lineas.
regel-recht. Directus, a, um, o. E diametro.
regel rechts. Rectâ, directè, *adv.*
regels gewijse. Instar lineæ *sive* regulæ.
regel/forme dienende voor recht snoer in eenigen handel. modus, g. di. m. norma, g. mæ. f. gnomon, g. monis, m. *Vide* regel/wedt. Lex, g. legis, f.
regel houden. Modum servare: modum tenere.

regel

regel stellen. Modum præscribere, præfinire, *vel* præstituere: suas partes assignare; sua munia distribuere, *reg. dat.*
regeleren/sich voegen naer den regel. Ad regulam dirigere: ad normam exigere: ex rationis regulâ rem ponere.
sijn leven te regeleren. Actiones vitamque universalem ad rationis normam dirigere, exigere, ex rationis regulâ fingere, componere, instituere.
regeleren/regel stellen/s. regel stellen. Modum præscribere.
regel/wet/ordonnantie/regiment. Lex, g. legis, f. præscriptum, g. ti, n. præscriptio, g. onis, f. Præscripta gerendi formula, præfinitus agendi modus: præstituta agendi ratio.
regel/maniere van leven in de kloosters. Ordinis religiosi statuta, constitutiones, sanctiones, sancita, *&c.*
regen. Pluvia, g. viæ, f. imber, g. bris, m.
regenachtigh. Pluviatilis, e, g. lis, o.
regenback. Cisterna, g, næ, f. lacus compluvius.
regenboge. Torrens, g. rentis, f.
regenbooge. Iris, g. ridis, f.
regenen. Pluere, p. plui, s. plutum: compluere, impluere, p. plui, s. plutum.
regengat. Plaga cœli pluviosa.
regenmantel. Lacerna, g. næ: penula, g. læ, f.
regenplaetse. Compluvium, g. vii, neut.
regenschenre. Nimbus, g. bi, m.
regen-begel. Arquata, g. tæ, f.
regenwater. Aqua pluvia.
regenworm. Lumbricus, g. ci, m.
regeren/s. regneren. Regere, rexi, rectum.
regeir-sucht. Regnandi libido.
regiment/regeringe/s. regieringe. Regimen, inis, n. Administratio, onis, f.
regiment soldaten. Legio, g. onis, phalanx, g. langis, g.
register/catalogue. Catalogus, g. gi, m. album, g. bi, n.
register van eenen boeck. Elenchus, g. chi, m. Index libri.
register/daghboeck/journael. Ephemeris, g. ridis, f. Ephemeræ tabulæ: diariæ tabulæ: diurnorum actorum codex.
register houden/te boeck stellen. In ephemerides scribere, in codicem referre: codici inferere: in commentarium referre: codici.
register op d'Orgel. Ordines organici.
oude registers. Archiva, g. vorum, n. *pl. num.*
registreren. s. register-houden. In codicem referre.
registreringhe. Inscriptio, annotatio, g. onis, f.
regneerder/*&c.* s. regent/*&c.* Rector, gubernator, oris, m.
regneren/s. regeren. Cum imperio esse.

reil/dun/ranck/smal. Tenuis, e, g. nuis, gracilis, exilis, e, g. lis, o.
reilheyt. Gracilitas, tenuitas, g. tatis, fœm.
reke/raecke. Rastrum, g. stri, sarculum, g. li, n.
reken/s. raecken. Sarculare, p. avi, s. atum. Rastro corradere.
reke/recke/regge. *Holl. Fl.* grietsel. Rastellum, g. li, n. Recten, g. ctinis, m.
reke/goede gestelteniſſe. Ordo, g. dinis, m.
in goede reke houden. Sartum rectum servare.
reken/op eene rpe setten/in ordre stellen. Disponere, *p.* posui *s.* positum, adaptare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* In ordinem disponere.
reken het vier. Ignem condere: ignem sub cineres condere.
rekel. canis degener: canis rusticus.
rekel/*metaph.* Euclio, g. onis, m.
rekelachtigh. caninus, a, um, o.
rekelachtigh. *metaph.* Avarus, a, um; tenax, g. nacis, o.
rekenen. computare, supputare, numerare, p. avi, *s.* atum; rationem, *seu* calculum subducere; inire *vel* putare rationem: calculum ponere.
met yemanden rekenen. Putare, supputare rationem cum aliquo; calculum ponere cum aliquo.
rekenaer. Calculator, supputator, g. oris, m.
rekenbanck/rekentafel. Abacus, g. ci, m.
rekenboeck/om in te schrijven. Liber accepti & expensi.
rekenboeck/cyfferboeck. Libellus arithmeticus.
rekeninge. Ratio, computatio, supputatio, g. onis, f. calculus, g. li; computus, g. tûs, n. rationes, g. num. f. *pl. num.*
rekeninge doen. Edere rationes; rationes colligere, inferre.
op de rekeninge setten oft stellen. Rationibus adscribere; in rationes referre.
op rekeninghe geven. Anticipare ad futurum computum.
op rekeninge ontfangen. Accipere ad computum.
sijn rekeninge maeken/sijn giſſinge maecken. Conjicere, *p.* jeci, *s.* jectum; conjectare, *p.* avi, *s.* atum.
de rekeninge stupten. conficere rationes.
rekenkamer/comtoir. ratiocinarium, g. rii, n.
rekenkonſte. Arithmetica, g. cæ, arithmetice, g. ces, f.
rekenpenningen. calculi, abaculi, g. lorum, m. *pl. num.*
rekenschap. Ratio, computatio, calculatio, g. onis, f.
rekenschap van yet geven. Alicujus rei rationem reddere, exponere: causas alicujus repromere, producere.

rel/ *Fl.* Strepitus, *g.* tûs, m. garrulitas, *g.* tatis, f.
rellen / *ſ.* tieren. Deliramenta effutire. Tumultuari, atus, *dep.* Strepitum edere.
relaes/ verhael. Narratio, enarratio, commemoratio, *g.* onis, f.
relaes/ rappoꝛt. Relatio, *g.* onis, f. reſponſum, *g.* ſi, n.
relateren/ verhaelen / vertellen. Narrare, enarrare, commemorare, *p.* avi, *ſ.* atum; referre, fero, *p.* tuli, *ſ.* latum, *r. acc.*
relateur. Narrator, *g.* oris, m.
relaxatie/ vermaeck. Laxamentum, *g.* ti, n. relaxatio, remiſſio, *g.* onis, f. relaxatio ab opere: remiſſio ab opere.
relaxatie/ verloſſinge. Miſſio, demiſſio, *g.* onis, f.
relaxatie/ quꝛtſcheldinge. Condonatio, *g.* onis, f.
relaxeren / ſlap maecken / ontſpannen. Laxare, relaxare, *p.* avi, *ſ.* atum; remittere, *p.* miſi, *ſ.* miſſum, *r. acc.*
relaxeren / ontſlaen/ los laten. Mittere, dimittere, *p.* miſi, *ſ.* miſſum, *r. acc.*
relegeren/ wegh ſenden. Condonare, *p.* avi, *ſ.* atum: concedere, *p.* ceſſi, *ſ.* ceſſum, *r. acc.*
relegeren / wegh ſenden. Relegare, ablegare, amandare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*
relevee / is in rechts termen den tyt van den noen tot den avondt. Horæ pomeridianæ: tempus pomeridianum.
relevement / ont jeffingh / verheffing. Jus perſequendæ reſtitutionis: auctoritas à Principe perſequendæ in jure reſtitutionis in integrum.
bꝛieven van relevement. Diploma experiundæ in jure reſtitutionis: diploma actionis reſtitutoriæ.
relevement van appel. Diploma ineundæ provocationis: ſyngraphus perſequendæ appellationis.
relevement / het releveren des leengoeds van den leen-heer. Profeſſio clientelaris prædii; &, Initæ poſſeſſionis pretium.
releveren/ op ſijn geheel ſtellen. Reſtituere in integrum: incommodo eximere, abſolvere. *Item.* In causâ victum admittere ad repetendam rem judicatam.
releveren het leengoedt. Profiteri apud beneficiarium dominum: profiteri clientelaria prædia.
releveren / 't recht van ſijn leen aen den leen-heer betaelen in de beleeninge. Adeundæ poſſeſſionis clientelaris prædii auctoritatem ab beneficiario Dynaſtâ emere.
relief/ophefve/verlichtingh/verſtellingh/ opheffingh/'t gene dat uptꝛyckt oft heim uptſteekt in eenig geſneden / gegooten oft gedꝛeven werk. Eminentia, *g.* tiæ, f. Exſtantis figuræ eminentia, prominentis effigiei exſtantia.
religie/'t geloove. Religio, *g.* onis: fides, *g.* dei, f. Univerſi cultus divini ſumma: univerſa erga Numen religio.
religie/ beſondere maniere van leven. Religioſum vitæ genus, religioſæ vit cultus, ſtatus, genus.
religie / klooſter oꝛden. Religioſus ordo: religioſus cœtus *vel* conventus: religioſa ſodalitas: religioſum collegium *vel* corpus.
religieus/ die van eenige Oꝛden is. Religioſus, *g.* ſi, m. Religioſi ordinis ſodalis.
religieus/ devoot. Pius, religioſus, a, um, o Eximiâ pietate homo.
religieuſelijck / godtvꝛuchtighlijck. Piè, religioſè, *adv.* eximiâ pietate.
reliqua / overſchot / overblijffel / opleggingh/ de reſt van eene ſchuldt. Reliqua, *g.* quorum, n. *pl. num.* Ætis alieni reliduum.
reliquien / overblijffelen. Reliquiæ ſacræ: ſacræ beatorum Reliquiæ: venerandæ Sanctorum Reliquiæ.
reliquie-kaſten/reliquaire. Lipſanotheca, *g.* cæ; f. lipſanodochium, *g.* chii, n.
remarcabel / notabel / gedenckweirdigh. Eximius, a, um; inſignis, e, *g.* nis; illuſtris, e, *g.* ſtris, o. Memorabile: notatu dignum.
remarckeren/ mercken. Animadvertere, p. verti, *ſ.* verſum; obſervare, notare, *p.* avi, *ſ.* atum, deprehendere, *p.* hendi, *ſ.* henſum, *reg. acc.*
rembourſeren/wederom geven. Refundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum; reponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum; reprendere, *p.* pendi, *ſ.* penſum, *r. acc.* Remetiri eandem ſummam.
rembourſement. Penſatio, compenſatio, *g.* onis, f.
remedie tegen eenigh ongeval. Remedium, *g.* dii, levamentum, allevamentum, *g.* ti, n.
remedie tot eenige ſieckte. Medicamentum, *g.* ti, n. Morbi remedium *vel* levamentum.
kracht̃ige remedie/dat terſtont helpt. Præſentaneum, prælentiſſimum, efficax & potens remedium; operæ præſentis remedium.
remedie gebꝛuycken. Remedium abhibere: remedii opem conferre.
d'uyterſte remedie gebꝛuycken. Ad extrema deſcendere remedia: ad ultima devenire remedia.
remedieren. Mederi, *mutuatur prat. & ſup. à* Medicari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Medicinam facere: levamentum adferre, *r. dat.*

remedie-

remedieren / beteren / *ſ.* beteren. Remedia malo quærere. Emendare.
remelen / *Holl.* Delirare, p. avi, *ſ.* atum; ineptire, p. tivi, *ſ.* titum.
remelinge / *Holl.* Delirium, *g.* rii, n.
remis / pardon. Venia, *g.* niæ; condonatio, *g.* onis, f.
remis geben. Veniam concedere, dare, indulgere: remittere noxam, *reg. dat.*
remmelen. Catulire, p. livi, *ſ.* litum.
remonſtrancie / onderwijs / bevꝛoogh. Documentum, præceptum, *g.* ti, n.
remonſtrancie / diſcours. Suaſio *vel* perſuaſio, *g.* onis, f.
remonſtrantie doen. Suadère, p. ſuaſi, *ſ.* ſuaſum, diſſerere, p. ſerui, *ſ.* ſertum; diſputare, p. avi, *ſ.* atum.
remonſtreren/ te verſtaen geven. Docêre, p. docui, *ſ.* doctum, *r. acc. duos:* oſtendere, p. di, *ſ.* ſtenſum & tentum: exponere, p. poſui, *ſ.* poſitum, *reg. dat. perſ. & acc. rei.*
remonſtreren/ vermaenen. Admonere, commonere, p. monui, *ſ.* monitum: commonetacere, cio, p. feci, *ſ.* factum, *r. acc.*
remonſtreren/ onderwijſen. Erudire, p. divi, *ſ.* ditum; docere, p. docui, *ſ.* doctum, inſtruere, p. ſtruxi, ſtructum, *r. acc.*
rencke / *ſ.* rancke. Antractus, ûs, m.
rencontre/ gemoedtinge. Occurſus, *g.* ſûs, m. occurſatio, *g.* onis, *ſ.* Mutua occurrentium *vel* obviantium coitio.
rencontre / ghevecht van partꝛyen malkanderen beſegenende. Conflictus, *g.* ctus. m.
rencontreren/ gemoeten. Occurrere, p. curri, *ſ.* curſum; obviare, p. avi, *ſ.* atum; *r. dat.* Habere obvium, *r. acc.* obvium fieri, *r. acc.* obviam venire.
rendt *ſ.* rundt. Bos, bovis, c.
rengelen/ temmen. Domare, p. domui, *ſ.* domitum; coërcere, p. coërcui, *ſ.* coërcitum, *r. acc.*
rengelen/ ꝓaemen. Urgere, p. urſi, *ſ.* urſum, premere, p. preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*
renne. Penuarium, *g.* rii, n.
renne / *Fl.* om vogelen in te ſetten. Cavea, *g.* veæ f.
renne / haeſen-renne. Leporarium, *g.* rii, n.
rennen. Currere, p. cucurri, *ſ.* curſum: curſare, curſitare, p. avi, *ſ.* atum. Velocissimo equo curſu ferri.
rennen met de lancie. Incurrere lanceis adverſis.
renner. Curſor, *g.* oris, m.
renbaene. Curriculum, *g.* li, n. Stadium, ii, n. Hippodromus, *g.* mi, m.
renſchip. Navis actuaria.
rennen / ruunen / ſtollen. Coagulare, p. avi, *ſ.* atum.

renommee/ faem. Fama, *g.* mæ, exiſtimatio, *g.* onis, f. nomen, *g.* minis, n.
repſel / ruyſel. Coagulum, *g.* li, n.
renſel / ſuer. *ſ.* tynſch. Subacidus, a, um.
renonceren/ verſaecken. Renuntiare, abnegare, abdicare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
rente. Reditus, cenſus, *g.* ſûs. m. vectigal, *g.* galis, n. Proventus annuus.
rentbaer / die renten betalen moet. Vectigalis, e, *g.* lis, o.
rentbꝛief. Litteræ conſtitutionis redituum.
rent-geld. Pecunia in reditus annuos deſtinata.
rentenier. Creditor reddituum.
rent meeſter. Quæſtor ærarius: præfectus ærarii.
rent-meeſterſchap. Quæſtura, *g.* ræ, f. Præfectura ærarii.
renvoy/verſending/wederſendingh/ permiſſie om ſijne ſaecke aen ſynen oꝛdinaris Rechter te trecken. Commeatus, *g.* tûs, m. miſſio, *g.* onis, f. Commeatus ad appellandum Præſidem.
renvoy verſoecken. Appellare legitimum *vel* ordinarium judicem: petere commeatum ad ſuum judicem.
renvoyeren/ wederſenden/ verſenden/renvoy verleenen. Reo dare commeatum ad legitimum Præſidem: reum & ejus cauſam ſcribere legitimum judicem.
reparatie / verbeteringe. Reparatio, emendatio, correctio, *g.* onis, f.
reparatie/ hermaekinge. Reſarcinatio, *g.* onis, f.
reparatie van injurie. Violati honoris inflicta pœna, lætæ exiſtimationis mulcta.
repareren / *ſ.* hermaecken. Reficere, p. feci, *ſ.* fectum.
d'eere repareren. Illatam injuriam ſarcire.
replike/antwooꝛt op des verweirders antwooꝛde. Defenſionis infirmatio *vel* refutatio.
replike / tweede antwooꝛde. Iterata defenſio, repetita exceptio.
daer en valt geen replike op. Præcluſa eſt omnis exceptio: ſublata eſt omnis defenſionis ſpes.
replikeren. Reid defenſionem infirmare.
replikeren / tegenſeggen. Obloqui, p. locutus. *dep.* Contrarium dicere.
repꝛeſalie / wederneminghh. Clarigatio, pignoratio, *g.* onis, f. Ob res non redditas inflicta direptio.
repꝛeſentatie / vooꝛſtellinge. Exhibitio, *g.* onis, f.
repꝛeſentatie / klaere bewijſinge. Enucleata expoſitio; dilucida explicatio.
repꝛeſentatie / beeldt van per. Imago, *g.* ginis, effigies, *g.* giei; ſpecies, *g.* ciei, f. ſimulachrum, *g.* chri, n.

repꝛe-

repzeſentatie in een Comedie. Spectaculum, g. li, n.

repzeſentatie in erffeniſſe / als de kinders erven in baders oft moeders plaetſe / ſonder dat ſy in't teſtament ſtaen. repræſentatio, g. onis, f.

repzeſenteren/ voozſtellen. Siſtere, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtatum; exhibere, *p.* hibui, *ſ.* hibitum, *r. acc.* præſentem ſiſtere. (ſtaen.

repzeſenteren / in eens anders plaetſe Vicem genere, obtinere, referre; auctoritatem gerere.

repzeſenteren/te kennen geben. Oſtendere, *p.* ſtendi, *ſ.* ſtenſum & ſtentum; demonſtrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.* Manifeſte, diſerte & enucleatè exponere.

repzeſenteren / een beeldt van pet in de memorie bzengen. Speciem rei proponere: rei ſimulacrum ob oculos ponere.

repzeſenteren in een Comedie. In ſcenâ dare, edere *vel* Agere perſonam.

repzochie/verwyt. Exprobratio, opprobatio. g. onis, f. probrum, g. bri; opprobrium, g. brii: improperium, g. rii, n.

repzochzeren/ verwyten. Exprobrare, opprobrare, improperare, *p.* avi, *ſ.* atum; objicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *reg. acc.* Crimini dare.

repzochzeren/ verwozpen. rejicere, ecio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *reg. acc.*

Republycke. reſpublica, g. cæ, f. Libera reſpublica: liberi juris reſpublica: reſpublica autonomiam habens.

reputatie/eſtim/achtbaerheydt/achtingh. Exiſtimatio, opinio, g. onis; fama, g. mæ, f. nomen, g. minis, n. Claritas famæ; nominis celebritas, Titulus, i, m.

in reputatie zyn. Famâ valere: exiſtimatione claree: claro eſſe nomine.

een man van reputatie. Conſpicuus, ſpectatus, clarus, amplus, a, um; celebris, illuſtris, e, g. ris, ſpectabilis, e, g. lis, o.

requeſte/verſoeck. Petitio, poſtulatio, g onis; rogatus, g. tûs, m. poſtulatum, g. ti, n.

requeſte / ootmoedigh verſoeck. Libellus ſupplex. (ſupplicem.

requeſte repzeſenteren. Offerre libellum

requiſitie / *idem quod* **requeſte.** Poſtulatum libellare, *Ictorum vox.*

reſche/ruſche. Gleba, g. bæ, f. ceſpes, g. pitis, m.

reſen/ *Fl.* i. **heben.** Tremere, *p.* mui.

reſerve/exceptie/uptneminghh/voozbehoudinghh/verlet/uptſonderinghh. Exceptio, g. onis, f. Interpoſita conditio.

reſerveren / voozbehouden. Excipere, pio, *p.* cepi, *ſ.* ceptum.

reſidentie/verblyf/ſittinghh/woonplaetſe. Habitatio aſſidua, ſedes perpetua, aſſidua præſentia: jugis incolatus.

reſideren/ woonen. Habitare; *p.* avi, *ſ.* atum; degere, *p.* egi, *ſup. caret.* Aſſiduum eſſe in loco.

reſignatie/overwyſinghh. Abdicatio, g. onis, f. Gratuita tranſcriptio.

reſigneren. Abdicare, *p.* avi, *ſ.* atum. Abdicare ſe munere.

reſiſtentie/ tegenweir/ tegenſtandt. repugnantia, g. tiæ, f. obnixus, renixus, g. ûs, m. Adverſus conatus: contrarius conatus.

ſonder reſiſtentie. Nemine repugnante: nullo obſiſtente: nullius intercedente renixu: nemine ſe opponente.

reſiſtentie doen/ reſiſteren. repugnare, *p.* avi, *ſ.* atum, obniti, *p.* nixus, *dep.* obſiſtere, *p.* obſtiti, reſiſtere, *p.* reſtiti, *ſ.* ſtitum, *reg. dat.*

reſolveren/ pet dat dick is onderſcheyden. Diſſolvere, reſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum: diſcutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum, diſſipare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. accuſ.*

reſolveren/ pet dat twyffelachtigh is uptleggen. Solvere, exſolvere. *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum: enucleare, *p.* avi, *ſ.* atum: expedire, *p.* divi, *ſ.* ditum; evolvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum.

reſolveren/ ſlupten/ raemen/ voozneemen/ beſlupten. Decernere, *p* decrevi, *ſ.* decretum; ſtatuere, conſtituere, *p.* tui, *ſ.* tutum: definere, *p.* finivi, *ſ.* finitum, *r. acc.*

reſolutie/uptlegginge/ontknoopinghh/ontbindinghh / ontloſſinghh / van't gene dat twyfelachtig is. Dilucida explicatio: enucleata expoſitio.

reſolutie/beſlupt. Decretum, g. ti, n. Animi conſtitutum.

reſolutie/ ſ. couragie. Fortitudo, g. dinis, f. Animus fornis.

met eene reſolutie. Conſtanter, confidenter, audacter, intrepidè, animosè, *adv.* Animo forti & conſtanti.

reſolut/gereſolveert. Conſtans; g. ſtantis: fortis, e, g. tis, audax, g. dacis, intrepidus, a, um, o.

reſolut/recht upt/ ongebepnſt. Candidus, ſincerus, apertus, a, um, o. Non tecti, ſubdoli animi.

reſpect/ opſicht. ratio, g. onis, f. reſpectus, g. ctûs, m.

ten reſpect. ratione, pro ratione, ad rationem.

reſpect dzagen. rationem habere: reſpectum habere: rationem ducere.

reſpect/ eere/ reverentie. Honor, g. oris, m. reverentia, g. tiæ, veneratio, g. onis, f. cultus, g. tûs, m.

met reſpect. reverenter, venerabunde, *adv.* Cum veneratione.

van gzooten reſpect / reſpectabel. reverendus, colendus, honorandus, a, um: venc;

venerabilis, e, g. lis, o. Majeſtate plenus, dignitate plenus: à dignitate venerabilis.

ſonder reſpect/ſonder eer te bewyſen. Non habito reſpectu; non habita ratione.

ſonder reſpect / ſonder eer. Vilis, e, g. lis: inglorius, a, um, o.

behoudens u reſpect. Tua veniâ: cum tuâ reverentiâ: bonâ tuâ veniâ; fas ſit dicere; ſalvo honore tuo.

met reſpect van de compagnie ſpzeken. Honorem dicere: honorem præfari: honorem omnibus præmittere, audientium honorem præfari: bonam veniam adſtantium prius precari.

reſpecteren. ſ. eeren. Honorare, p. avi, ſ. atum; venerari, p. ratus, ſ. ratum: revereri, p. veritus, *dep. r. acc.* Honorem habere, *r. dat.*

reſpel. *Fl.* Nebulo, g. onis, m.

reſpen/ *Holl.* Ructare, eructare, p. avi, ſ. atum.

reſpyt/tyt om den aſſem te verhalen. Reſpirandi ſpatium.

reſpyt/tyt om te ruſten. Laxamentum, g. ti, n. relaxatio, g. onis, f. interquieſcendi mora: recreatio à labore.

reſpyt/ uptſtel. Prorogatio, dilatio, prolatio, g. onis, f. inducíæ, g. ciarum, f. *pl. num.*

bzieven van reſpyt. Diploma prolatæ diei: diploma induciarium diſſolvendi æris alieni.

reſſoztzeren/ onder't gebiedt ſtaen. Subeſſe ditioni. In alicujus ditione ac poteſtate eſſe.

reſte/ overſchot. Reſiduum, g. dui; reliquum, g. qui, n. reliqua, g. quorum, n. *pl. num.*

aengaende de reſt. Quoad reliqua; quantum ad cetera: quod ad reliqua attinet, pertinet.

reſten/reſteren. Supereſſe, ſuperſum, p. ſuperfui, *ſine ſup.* ſuperare, p. avi, ſ. atum, reſiduum & reliquum eſſe.

reſtitueren/wedergeven/herſtellen. Reddere, p. reddidi, ſ. redditum; reſtituere, p. tui, p. tutum, *r. acc.*

reſtitutie. Redditio, reſtitutio, g. onis, f.

rete/ ſpiete. Rima, g. mæ, f.

reten. ſ. pieten. Rimas agere, ducere, diffindi, iſſus, *paſſ.*

rete. Alveus navigabilis.

reten. Flumen à virgultis purgare.

reten het blas. ſ. rupen. Strigere ſemen lini.

rethorijke/redenrycker-konſte. Rhetorica, g. cæ, *vel* Rhetorice, g. ces, f. Eloquentiæ ars.

rethorijn. Rhetor, g. toris, m.

reticeren/ vertrecken/te rugge gaen. Recedere, retrocedere, diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: abire, abeo, p. abivi, & abii, ſ. itum, recipere ſe. Regredi, eſſus, *dep.*

retorſie/ondzaepinghh/ontwendinghh. Injuriæ illatæ vindicatio per eandem injuriam.

retour/wederkeer/ ut: **peerden van retour.** Equi reduces.

retraite blaeſen. Canere receptui: canere receptum: canere ad receptum; receptûs ſignum dare.

retrenchement/affnijdinghh/verſtreckwal. Agger, geris: vallus, g. li, m. munitio, g. onis, f.

retrencheren. Aggere coërcere & firmare, arctioribus validioribuſque cingere ſe munitionibus.

den vyandt is ſterck geretrencheert. Validiſſimè ſe munivit hoſtis, firmiſſimo aggere ſe circumſepſit.

reuck. ſ. geur. Odor, g. oris, m.

reuck geven/ geur van hem geven. Halare, ſpirare, avi, ſ. atum. Odorem emittere. Afflantur è floribus odores, *Cic.*

reuckeloos. Inodorus, a, um, o.

reuckwerck. Incenſum, g. ſi, n. Suffitus, g. ûs, m.

reuck/ſiet rieken. Odoratus, olfactus, g. ûs, m.

reude/reucken. Canis mas

revelatie/ Goddelycke openbaringe. Oraculum, g. li, n. Cœlo miſſum oraculum: cœlitus editum oraculum: divinitus nuntiatum oraculum.

revelzeren/openbaren. Revelare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Divinitus nuntiare, ſignificare, indicare.

revelzeren/in't licht bzengen. Vulgare, evulgare, divulgare, p. avi, ſ. atum, prodere, p. prodidi, ſ. proditum, *r. acc.*

revelſie / ontwaeckinghh upt den ſlaep. Somni ſolutio: à ſomno ſolutio.

revelſie/ het teecken om op te ſtaen. Matutina excitatio.

de revelſie ſtaen. Signum dare evigilationis *vel* somni ſolvendi.

reven/revelen/ *Holl.* Delirare, p. avi, ſ. atum: Deliramenta loqui.

revenge/ wzaecke. Vindicta, g. ctæ; ultio, g. onis, f.

revenge in't ſpel. Inſtaurativus amiſſæ palmæ ludus, inſtaurativum certamen pro recuperandâ amiſſâ palmâ.

revengeeren/ ſyn revenge haelen. Par pari referre.

revenuye/ *Fl.* **Proventus Principis.**

reverentie/ eere/ reſpect. Reverentia, g. tiæ, veneratio, g. onis, f.

reverentie/eerbiedinge/gzoeteniſſe. Salutatoria veneratio: ſaluratoria genum ſubmiſſio: inflexi poplitis ſalutatio, inflexo poplite veneratio.

reverentie doen. Prono genu honorem habere; demiſſo capite, aperto capite, ſummiſſo genu venerationem adhibere, *reg. dat.*

met reverentie geſpzoken / met reverentie van

van de compagnie. Bonâ audientium venià; dicto factoque sit venia: sit honos auribus audientium; pace vestrâ, qui adestis, dixero.

ribiere. Fluvius, vii, m. flumen, g. minis, n.

reulen / *Holl.* i. mangelen. Permutare, *p.* avi, *s.* atum.

reum / *Fl.* snof. Rheuma, *g.* matis, n. epihora, *g.* ræ; pituita, *g.* tæ, f.

reumarnck / *s.* sout / vochtigh / nat. Humidus, udus, uvidus, a, um, o.

reumatysche plaetse. Locus situm sentiens.

revocatie / herroepinge. Rescissio, abrogatio, revocatio, *g.* onis, f.

revocabel / dat kan herroepen worden. Rescissioni obnoxius: in quem cadit rescissio *vel* abrogatio.

revoceren / herroepen / te niet doen. Abrogare, revocare, *p.* avi, *s.* atum, rescindere, *p.* scidi, *s.* scissum, *r. acc.*

revoceren / wederom ontbieden. Revocare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

revolte / rebellie / oploop / afval. Defectio, rebellio, g. onis, f. rebellium, g. lii, n.

revolteren / rebelleren / afvallen / omkeeren / omwenden. Rebellare, *p.* avi, *s.* atum. Rebellionem concitare: imperium reculare, detrectare, rejicere.

revolutie / draeyinge / omwentelingh / omrollingh / omloop / omdraeying / omkeer. Circumactus, *g.* ctûs, m. circumitio, circuitio, conversio, *g.* onis, f.

revolutie der sterren / den omkeer oft omloop om den aerdtbol. Astrorum decurrentium circumactus, *vel* circuitus, *vel* conversio.

revolutie / veranderinge. Mutatio, commutatio, conversio, *g.* onis, f. (tio.

revolutie van staet. Publicæ rei commuta-

revot / *s.* rabot. Lupanar, aris, n.

reuse. Gigas, *g.* gantis, m.

reutel / *s.* rotel. Grunnitus, ûs, m.

rey / reyn. Chorea, *g.* reæ; saltatio, g. onis, f.

reyen / *s.* dansen. Choreas agitare.

reycken / recken. Tendere, extendere, *p.* tendi, *s.* tensum, & tentum, *reg. accus.*

reycken / langen. Porrigere, *p.* porrexi, *s.* porrectum, *r. acc.*

reycken / aen pet reycken. Attingere, contingere, *p.* tigi, *s.* tactum, *r. acc.*

reyeren / s ryeren. Sufflaminare, *p* avi, *s.* atum.

reyeren / beven. Tremere, *sine sup.*

reyger. Ardea, *g.* deæ, f. *avis.*

reyn / *Fl.* Pluvia, *g.* viæ, f.

reyn / suyver / net / schoon. Purus, mundus, lautus, a, um, o.

reynigheyt / uertigheyt. Munditia, lautitia, *g.* tiæ: puritas, *g.* tatis, mundities, *g.* tiei, f.

reynigen / suyveren / net maken. Purgare, mundare, expurgare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

reyniger. Purgator, mundator, purificator, *g.* oris, m.

reyninginge / reyninge. Purgatio, mundatio, purificatio, *g.* onis f.

reynelycke bzouwe. Mulier mundicei studiosa.

reynighlyck / reynelyk. Purè, nitidè, *adv.* Sine sordibus.

reyn / suyver / onbevleckt van onkuyscheydt. Castus, purus, mundus, immaculatus, inviolatus, intemeratus, a, um; integer, gra, grum, o.

reynighheyt / suyverheyt. Castitas, *g.* tatis; pudicitia, *g.* tiæ, f.

reynighlyck. Castè, purè, pudicè, *adv.*

reynbloeme. Chrysocome, *g.* mes, f. Amaranthus luteus *flos.*

reynaeren / wormkruydt. Athanasia, *g.* siæ, f. tanacetum, *g.* ti, n. *herba.*

reyn-upt. Ad fundum usque exhaustus.

reys aen reys. Plene, plane, *adv.* Ad oram usque.

reyse / ut: Een reyse / semel; twee reysen / bis, &c. d'eerste reyse / primò, primâ vice; de tweede reyse / secundò, secundâ vice, alterâ vice, &c. hoe veel reysen? quoties? d'hoeveelste reyse? quotâ vice? &c.

reyse / tocht. Iter, *g.* itineris, n. profectio, *g.* onis, f.

reysbaer. Pervius, a, um, o.

reysen. proficisci, *p.* fectus, *dep.* migrare, commigare, *p.* avi, *s.* atum. Iter facere: tendere aliquò: conferre se aliquo.

gaen reysen. Inire iter: suscipere iter: committere se viæ: dare se in viam: aggredi iter, inire viam.

reysen buyten 's lands. Peregre abire, proficisci.

reyser. Viator, peregrinator, *g.* oris, m.

reys-geldt. Viaticum, *g.* ci, n.

reys-geselle. Comes, *g.* mitis, m.

reys-hoedt. Petasus, *g.* si; galerus, *g.* ri, m.

reysig. Itineri accinctus, expeditus.

reysigh / *Holl. Zel.* Procerus, longus, a, um, o.

reysiger. Eques, *g.* quitis, m.

reys-mantel. Penula, *g.* læ, lacerna, g. næ, f.

reys-tuygh. Sarcina, *g.* næ, f. impedimenta, *g.* torum, n. *pl. num.*

ribbe in 't lichaem. Costa, *g.* stæ, f.

lange ribben / Costæ veræ.

korte ribbe. Costa notha.

ribbe aen de solderinge. Tignus, *g.* ni, m. tignum, *g* ni, n.

ribbeken. Tigillus, *g.* li. m. tigillum, *g.* li, n.

ribben van 't schip. Cinctus navis.

ribben / laege. Contignatio, *g.* onis, f.

ribbekens in de bladeren. Fibræ, *g.* brarum, f. *pl. num.*

Ridder / Ridder-heer. Eques, g. quitis, m. Eques auratus, vir Equestris ordinis.

Ridderlyck. Militaris, e, *g.* ris; fortis, e, *g.* tis, generosus, bellicosus, strenuus, a, um, o.

Ridderlycken. Militariter, fortiter, animosè, strenuè, *adv.*

Ridderschap. Ordo equestris: dignitas equestris.

Ridder slaen. Equitem creare: inter Equestres viros allegere; equestribus adscribere, *acc. reg.*

ridderspel / *s.* tooneyspel. Hippomachia, æ, f. Ludus Trojæ.

ridderspoore. Cuminum silvestre; consolida regalis, *flos.*

Ridt-meester / capiteyn van peirde volck. Magister equitum.

rieck. Furca, *g.* cæ, f. tridens, *g.* dentis, m.

riecsen. Furcilla, *g.* læ, f.

rieken / den reuck naer hem trecken. Odorari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* olfacere, cio, *p.* feci, *s.* factum. Odorem percipere, sentire.

riecken / reuck van hem geben. Olere, redolere, *p.* lui, *s.* litum; odorare, fragrare, *p.* avi, *s.* atum; Odorem spirare *vel* exhalare.

riecken / mercken. Subodorari, *p.* atus, *s.* atum; *dep. s.* maecken. Animadvertere, *p.* verti, *s.* versum: sentire, *p.* sensi, *s.* sensum.

rieckelyck / rieckende. Odoriter, fera, ferum: odorus, a, um, o.

riecker. Odorator, *g.* oris, m.

riecker / rieckappelken. Pastillus, *g.* li, m. fervia, *g.* viæ, f. oltactorium, *g.* rii, n.

rieckwerck / reuckwerck. Incensum, *g.* si; thymiama, *g.* matis; suffimentum, *g.* ti, n.

rieffe / hyschute. Palmes foraneus.

riefte. Diaphragma, *g.* matis, n.

riem / gordel. Cingulum, *g.* li, n. zona, *g.* næ, f.

riem bestaeger / riem-maecker. Zonarius, fibularius, *g.* rii, m.

riem / bandt oft ander stuck uyt leder gesueden. Corrigia, *g.* giæ, f. amentum, *g.* ti, lorum, *g.* ri, n. Ligaculum coriaceum.

riem uyt het bleesch ghesueden. Succidia, *g.* diæ, f.

riem om te roepen. Remus, *g.* mi, m.

riem-balck. Transtra, *g.* trorum. n *pl. num.*

riem-bladt. Palmula, *g.* læ: tonsa, *g.* sæ, f. remi palma,

riem-boogde / daer den riem aen vast is. Stropha, *g.* phæ, struppus, *g.* pi, m.

riemen / roepen. Remigare, *p.* avi, *s.* atum, remo operam dare; remis incumbere: remigio fungi: remigem agere: remum ducere *vel* trahere.

't riemen / 't roepen / 't geroep. Remigatio, *g.* onis, f. remigium, *g.* gii, n. remigantium ope-

ra: remorum concitatio.

riemer / roeper. Remex, *g.* migis, m.

riemgat in 't schip. Scalmus, *g.* mi, m.

riem pampier. Rilmus, *g.* mi, m. Chartæ strues viginti scaporum,

riester / ryster / *Fl.* Rulla, *g.* læ, f.

riet / groot riet. Arundo, *g.* dinis, f.

middelbaer riet. Canna, *g* næ, f.

kleyn riet. Calamus, *g.* mi, m. Arundo tenuissima.

rietachtig. Arundineus, arundinaceus, a, um, o.

vol riet. Arundinosus, a, um, o.

rietbosch. Arundinetum, cannetum, calametum, *g.* ti, n.

rierkolbe / rietdobbe / *s.* dobbe. Spica typhæ.

rietgras. Carex, *g.* icis, f.

rietmeese. Parus silvestris.

rietmussche. Schœniculus, *g.* li, m.

rietpeire. Pyrum signinum: pyrum testaceum.

rietpyp / *s.* riet. Arundo.

rietpluyme. Panicula, *g.* læ f.

riet schore. Arundinetum littoreum.

rietsneppe. Perdix rustica.

rietspiere. Bulbus arundinis.

rieve / rietsel. Rastrum, i, n, *in plur.* Rastri & rastra, rastellum, *g.* li, n.

rif / rift. Involucrum, *g.* cri, n.

rigeur / straffigheyt. Rigor, *g* oris, m. severitas, acerbitas, alperitas, *g.* tatis; sævitia, inclementia, *g.* tiæ, f.

rigeur van 't recht. Rigida juris ratio, rigidæ juris interpretatio; severa juris æstimatio: rigidi, ac severi juris ratio.

rigoreus / strengh. Severus, durus, acerbus, rigidus, a, um; asper, pera, perum; immitis, e, *g.* tis; inclemens, *g.* mentis, o,

rigoreuselyck. Acerbè, rigidè, durè, severe, inclementer, *adv.*

rychel in 't schappraep. Loculamentum, *g.* ti, n.

ryck / welhebbende. Dives, *g.* vitis: locuples, *g.* pletis: opulentus, copiosus, a, um, o. Copiis refertus: divitiarum plenus.

ryck van gelde. Pecuniosus, a, um, o. Benè nummatus.

ryckdom. Copiæ, divitiæ, *g.* arum, opes, opum f. *pl. num.* opulentia, *g.* tiæ, f. Ingentes fortunæ: amplæ facultates.

ryckelyck / overvloedelyck. Copiosè, abundanter, large, abundè. *adv.*

ryckelyck / heerelyck. Luculenter, splendidè, *adv.* Luculentum in modum.

ryckelyck / kostelyck. Sumptuosè, opiparè, *adv.*

ryncken / ryckmaecken. Ditare, locupletare, *p.* avi, *s.* atum. Divitem facere: divitiis augere: fortunis locupletare, *reg. acc.*

ryncken / ryck worden. Ditescere *sine prat. aut sup.* ditari, locupletari, *p.* atus, *s.* atum, *pass.*

Divitem fieri & locupletem: rem facere; pervenire ad divitias.

rijck zijn. Divitem, locupletem, opulentum esse: divitiis affluere: opibus valere; opibus florere, abundare.

rijck/ koninghrijck. Regnum, g. ni, n.

rijck/ Keyserrijck. Imperium, g. rii, n.

rijcksdagh. Comitia, g. tiorum, n. *pl. num.* Conventus imperialis.

rijcksstadt. Civitas imperialis.

rijden te peirde. Equitare, p. avi, s. atum. Equo vehi.

rijden met eenen wagen/ eenen wagen mennen. Currum agere, ducere.

rijden te wagen. Curru vehi.

rijden op 't ijs. In glacie ferri.

rijden op de tonge. *Prov.* Diffamari, p. atus, *pass.* Calumniis peti.

rijden/ *Prov.* **gram zijn.** Irasci, p. iratus. *dep.*

doen rijden. Exagitare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Ad bilem provocare.

rijder te peirde. Eques, g. quitis, m.

ryder conijn. Cuniculus admissarius.

rijdhamer. Cestra, g. stræ, f.

rijdmeester/ s. ritmeester. Magister equitum.

rijdpeirt. Equus ephippiarius.

rijdrock/ wapenrock. Sagum, g. gi, n.

rijdsweirde. Vervina, g. næ. f. verutum, g. ti, n.

rijdigh zijn. Equire: Equam appetere, *de equis dicitur.*

rijdderen / rijeren / schudden ende beven. Tremere, p. mui, *sine sup.* Trepidare, p. avi, s. atum.

rijdinge. Tremor, g. oris, masc.

rije / rijge. Regula, g. læ, linea, g. neæ, f. radius, g. dii, m.

rije/ ordre. Ordo, g. dinis, m. series, g. riei, f.

op de rije. In ordinem: in orbem.

rijre/ radtsperre. Sufflamen, g. minis, neut.

rijeren beven/ s. rijderen. Tremere, p. mui.

rijf. Largus, copiosus, a, um, liberalis, e, g. lis, o.

rijfelijck. Liberaliter, largè, copiosè, *adv.* Plena manu.

rijffel. Sortitio, g. onis, f. sortitus, g. ûs, m.

rijffelbeecker. Pyrgus, g. gi, m, orca, g. cæ, f.

rijffelaer. Fritillarius, g. rii, m.

rijffelen. Ludere fritillo.

rijge/ rije. Regula, g. læ. linea, g. neæ, f.

rijghbandt/ rijghnestel/ rijghsnoer. Fascia, eiæ; tænia, g. niæ, f. ligamen, g. minis. n.

rijgen. Fasciare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

rijm/ vorst. Pruina, g. næ, f.

rijmachtigh. Pruinosus, a, um, o.

rijmen. Pluere pruinem.

rijm/ rijmen/ rijmdicht. Rhythmus, g. mi, m. Carmen homœoteleuton: exeuntium versuum rhythmus; pariter cadentium versuum exitus.

rijmdichter. Poëta rhythmicus.

rijmen. Rhythmos componere: vernaculo sermone versus pariter cadentes scribere.

rijnbesie. Spina infectoria: rhamnus catharticus.

rijnbloeme / s. republoeme. Chrysocome, g. es, f. Chrysanthemum, i, n.

rijnsch / rensch. Acidulus, subacidus, a, um, o.

rijnschen / eenen rijnschen smaeck hebben. Acidulum esse: acidulum sapere.

rijp / volwassen. Maturus, tempestivus, a, um; mollis, e, g. lis, mitis, e, g. tis, o.

rijp vooz den tijdt. præcox, g. cocis: præmaturus, præcoquus, a, um, o.

rijpen / rijp worden. Matuescere, ematuescere, p. maturui, *sin. sup.*

pass. Maturitatem adipisci, nancisci: pervenire ad maturitatem.

doen rijpen. Maturare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Maturitatem afferre, r. *dat.* ad maturitatem perducere, r. *acc.*

rijphept. Maturitas, g. tatis, f. Perfecta concoctio.

rijpinge. Maturatio, g. onis, f.

rijp / geset. Gravis, e, g. vis: severus, a, um, o. Ad severitatem compositus.

rijpighept. Gravitas, severitas, g. tatis, f. Severa gravitas, gravis severitas.

rijpelijck / voozsichtighlijck. Circumspectè, considerate, consultò, deliberatò, *adv.* Maturo consilio.

rijp van verstant worden / &c. Moderatum, prudentem fieri: moderationis & prudentiæ laudem adipisci: morum assequi maturitatem.

rijs / ryst. Oryza, g. zæ, f.

rijspotagie. Puls, *vel* pulmentum, *vel* polenta oryzæ, *vel* ex oryza.

rijs / rijserhout. Virgulta, sarmenta, g. torum, ramalia, g. lium, neut, *pl. num.*

rijs / tacksken. Rami virgula.

rijsachtigh. Ramosus, virgultosus, sarmentosus, a, um, o.

van rijs gemaeckt. Sarmentitius, a, um, o.

rijswerck / *Fl.* Moles ex sarmentorum & virgultorum fascibus confecta.

rijs. *Fl.* **uutsaert.** Fascis lignorum, g. cis. m.

rijsen / oprijsen / opstaen. Surgere, assurgere, p. surrexi, s. surrectum; oriri, p. ortus, *dep.*

rijsen / afrijsen / daelen. Delabi, p. lapsus, *dep.* decidere, p. decidi; descendere, p. scendi, s. scensum.

rijsenden steen. Calculus, g. li, m.

rijsingh. s gestingh. Fermentatio, g. onis, f.

rijselen / rijtelen. *Holl.* Strepere, p. pui, s. pitum; strepitare, susurrare, p. avi, s. atum. Levi strepitu moveri, submissum murmur edere.

rijsseler. Stramentum, g. ti; substramen, g. minis, n.

rijste ajuyn / s. Geessem. Cæparum uva.

rijte / splete / clove. Rima, g. mæ, fissura, g. ræ, f.

rijten / clieven / doen splijten. Findere, p. fidi, s. fissum: scindere, p. scidi, s. scissum; rumpere, p. rupi, ruptum, r. *acc.*

rijten / clieven / van selfs splijten. Findi, difindi, p. fissus, *pass.* Rimas *vel* fissuras agere.

rijte / riole / gote. Canalis, g. lis, *d.*

rijve. Rastrum, g. stri; rastellum, g. li, *neut.*

rimmelen / s. rammelen. Strepere, ui, itum.

rimpel / s. rompel. Ruga, g. gæ, f.

rinck / s. ringh. Annulus, i, m.

rindt. Bos, g. bovis, c.

rinders van een rindt. Bubulus, bovillus, a, um, o.

rindeken. Juvencus, g. ci, m.

rindtsel / s. Kunsel. Coagulum, g. li, n.

ringh / rinck / vinger-rinck. Annulus, g. li, m.

ringhbandt. Millus, g. li, m.

ringhcasse. Pala annuli.

ringhcollier. Lorica, g. cæ, f. trilix, g. licis, m.

ringhdoosken. Dactyliotheca, g. cæ, f.

ringelen / eenen rinck aen pet doen. Annulo induere, circumdare, circumcludere, r. *acc.*

ringelen / *metaph.* **temmen.** Domare, p. domui, s. domitum: coërcere, p. ercui, s. ercitum, r. *acc.*

ringhmaecker. Faber annularius.

ringhsken. Annellus, g. li, m.

ringhvinger. Digitus annularis.

ringh der maene. Halos, halo, f. *indecl.*

ringh van een deure. Cornix, g. nicis, f. annulus, marulus, g. li, masc.

ringh / rinck / rondt perck. Circulus, g. li; orbis, g. bis, m.

ringhdans. Salutatio in orbem.

ringhwijs. Orbiculatim, circulatim, *adv.*

ringhwormm / hairworm. Lichen, g. enis, m.

ringhduyve. Palumbes, g. bis; palumbus, g. bi, m.

ringhmeisie. Merula torquata.

ringhel / *Holl.* Nola, g. læ, f. tintinnabulum, crepitaculum, crotalium, g. li, *neut.*

rinkelropen. Circumcursare & sonare nolis & crepitaculis.

rinne / s. renne. Penuarium, ii, n.

rinnen / stollen / s. Munnen. Densari, p. atus, *pass.*

rinsch / s. Kinsch. Subacidus, a, um, o.

rinsel / s. runsel. Coagulum, i, n.

riole. Alveus, g. ei, m. cloaca, g. cæ, *fœm.*

riole / bore. Sulcus, g. ci, m. lira, ræ, f.

riolen. Sulcos ducere.

ripsen / s. rupsen. Ructare, screare, p. avi, s. atum.

ritte van blas. Manipulus lini.

Ritmeester / s. Ridmeester. Magister equitum.

ritsch / rutsch *Holl.* Pruriens, catuliens, g. entis, o.

ritsch zijn / *Holl.* Prurire, catulire, p. ivi, & ii, s. itum.

ritsche tebe / *Holl.* Canis pruriens. Vel per *metaph.* Mulier salax.

ritsen / ontslibberen / ontgaen. Fugere, diffugere, gio, p. fugi, s. fugitum, labi, elabi, p. lapsus, *dep.* Fugâ se subducere.

ribiere. Amnis, g. nis, fluvius, g. vii. m. flumen, g. minis, n.

van de ribiere. Fluviatilis, e, g. lis, fluviaticus, amnicus, a, um, o.

roaensch / coleur de Rop. color impluviatus, fuligineus, castaneus, a, um, o.

roaensch / doncker roodt. color fulvus, mustelinus.

Robijn. carbunculus amethystizon.

robust / sterck. robustus, validus, prævalidus, a, um, o.

robust / rouw. Homo incompositus, inquietus.

Roch. Raja, g. jæ, f. *piscis.*

rochel. phlegma, g. matis, n. Pituita crassior & tenacior.

rochelen. Screare, p. avi, s. atum. Phlegmata crebriora ejicere.

rochjeler. Homo tussiens, screans.

rochelinge. Screatus, g. tûs, m. {tûs, m.

rochel merckt. Turba, g. bæ, f. tumultus, g.

rock / tijfrock. Tunica, g. cæ, f.

rockelinck / obberrock. Supparum, g. ri, n. supparus, g. ri, m. tunicella, g. læ, f. Amiculum lineum.

rock / schinrock. Colus, g. li, f.

rock / rockstel / 't gene om den spinrock gedaen is. Pensum, g. si, n. Manipulus colo aggestus.

rocken. Aptare colo linum *vel* pensum.

rocken / oprocken. Instigare, incitare, p. avi, s. atum.

rocken / berocken. Machinari, p. atus, s. atum, moliri, p. litus, *dep. r. acc.*

rockvinck. Auctor, fax turbarum.

rockerte. Eruca, g. f. *herba.*

rorck / *Zel.* Delator, g. oris, m.

roerck / voorsichtigheyt. cura, g. ræ: attentio, consideratio, g. onis, f.

roerck neimen op eenige saeke. Attendere rei cuipiam.

roerckeloos / onvoorsichtigh. Temerarius, inconsideratus, incuriosus, a, um, præceps, g. cipitis, o.

roerckeloosheyt / onvoorsichtigheyt. Temeritas, g. tatis: inconsiderantia, præcipitantia, g. tiæ, f.

roerckelooselijck. Temerè, inconsideranter, præcipitanter, *adv.*

roecken/bebroeden. Curare, conſiderare, *p.* avi, *ſ.* atum: pretendere, expendere, *p.* pendi, *ſ.* pentum, *r. acc.*

roeck vogel. Cornix furva.

roeckoecken. Cornicari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*

roede/ roede om te geeſſelen. Virga, g. gæ, ſerula, g. æ, f.

roede om te meten. Decempeda, g. dæ, f.

roede/ manneliickheyt. Membrum virile.

corte roede. Apparitor publicus.

lange roede. Stator primarius.

roode roede. Prætor rerum capitalium.

roeden/uptroeden/ uptwieden. Eradicare, exſtirpare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

roeden/roepen/rupmen/wegwozpen. Projicere, abjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *r. acc.*

roeden/roepen/ſ. riemen. Remigare, *p.* avi, *ſ.* atum. (meratio.

roef van een ſchip. Navis ad proram concaroeffelen/ ſlaen. Percutere, tio. *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum. Pugnis dedolare, *r. acc.*

roeffelinge. Percuſſio, dedolatio, g. onis, f.

roem/ ſtoffinge. Jactantia, g. tiæ: jactatio, oſtentatio, g. onis, f.

roem van ſijn ſelve. Gloriatio, g. onis, f. ſui in ſolens commendatio.

roemachtigh/roemdzager. Jactator, g. oris, glorioſus, a, um, o. ſui vanus commendator, laudator, deprædicator: ſui glorioſus oſtentator.

roemen/ roemdzagen/ ſtoffen. Gloriari, *p.* atus, *dep.* oſtentare, jactare, *p.* avi, *ſ.* atum, prædicare de ſe.

roemgierigh. Avidus gloriæ *ſive* laudis.

roemweirdigh. Inclitus, clarus, a, um, o.

roep/geſchreeuw. Clamor, rumor, g. moris, m

roepachtigh. Clamoſus, a, um, o.

roepen/ ſchreeuwen. Clamare, exclamare, clamitare, *p.* avi, *ſ.* atum; edere voces.

roeper/ ſchreeuwer. Vociferator, clamator, oris, m.

roepinge. Vociferatio, g. onis, f.

roepen/ naroepen. Vocare, *p.* avi, *ſ.* atum; accerſere, *p.* ſivi, *ſ.* ſitum, *r. acc.*

roepen/ nooden. Invitare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

roep/ ſtaet/ beroep. Vocatio, g. onis, f.

roep/ uptroep. Subhaſtatio, auctio, g. onis, f. Auctio publica.

roeper/ uptroeper. Præco, g. onis, m.

roep/maere. Fama, g. mæ, f. rumor, g. oris, m. ſermo vulgi.

den roep gaet/ men ſeght. Dicitur, dicunt, ferur, ajunt, fama eſt, fama fert.

roer van een ſchip. Clavus, g. vi, m. gubernaculum, g. li, n.

roerbanck/ ſ. riembanck. Tranſtra, g. orum, n. *pl. num.*

roerloos ſchip. Navis clavo *ſive* gubernaculo carens.

roer/ buyſe. Tubus, g. bi, m. tubulus, g. li, m.

roer/ buſſe. Stlopus *vel* ſclopus, g. pi, m.

roere/ beroerte. Motus, g. tûs, m. commotio, g. onis, f.

in roere ſtellen. Turbare, interturbare, *p.* avi, *ſ* atum, *r. acc.*

roeren/ verroeren. Movere, *p.* movi, *ſ.* motum, *r. acc.* Movêre loco.

roeringe. Motio, g. onis, f.

roerlijck. Mobilis, e, g. lis, o.

roerende goederen. Mobilia bona.

roerdinck/roerſtichter/ ſ. Welhamel. Dux & fax ſeditionis. Tuba rumoris. Auctor tumultus, turbarum.

roeren/ onder een roeren. Agitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Agitando miſcere.

roerſpaen/ roerſtock. Spatha, g. thæ; tudicula, g. læ, f.

roeren/ raecken. Tangere, *p.* tetigi, *ſ.* tactum, *r. acc.* (laris.

roerdomp. Onocrotalus, g. li, m. Ardes ſtel-

roercrupdt. Gnaphalium, g. lii, n.

roeſt/ *Fl.* hinnecot. Gallionarium, g. rii, n. Pertica gallinaria.

roeſten/ *Fl.* op den roeſt ſitten. Quieſcere, *p* quievi, *ſ.* quietum.

roeſt/ yſer roeſt. Rubigo, ferrugo, g. ginis, f.

roeſtachtigh. Ferrugineus, rubiginoſus, æruginoſus, ferruginoſus, a, um, o.

roeſten/ beroeſten. Rubigine obduci: rubiginem contrahere.

roet/ *Fl.* ſoet. Fuligo, g. ginis, f.

roet-aert. Pica glandaria, *avis.*

roetſe/ rotſe. Rupes, g. is, f.

roepen/ ſ. riemen. Remigare, *p.* avi, *ſ.* atum.

roffiaen. Leno, g. nonis, m.

rogge. Siligo, g. ginis, f. ſecale, g. lis, n.

roggenbloeme. Cyanus, g. ni, m.

roggenbzoodt. panis cibarius, gregarius, ſecalicius.

roge/ roger. Ova piſcium feminarum.

rokelen/ ſ. raeckelen. Sarculare, *p.* avi, *ſ.* atum. ſ. Krekenen yet byer. Rutabulo prorsuere ignem.

rokelſtock/ *Fl.* Rutabulum, g. li, n.

rol/ rolſtock. Radius, g. dii, n.

rol/ welle. Volvolus, g. li: cylindrus, g. dri, m.

rollen. Volvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum: volutare, verſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

al rollende. Volutatim, *adv.*

rollinge. Volutatio, g. onis, f.

rol/ carerol. Trochlea, g. leæ, f.

rol/ ſchiprol. Phalanga, g. gæ, f.

rol/ lyſte. Codicillus, g. li; index, g. dicis; catalogus, g. gi, m. album, g. bi, neut.

rol om te ſpelen. Scenici muneris commentariolus.

ſijne rol ſpelen. Perſonam ſuam agere: partes ſuas agere.

rolwagen. Eſſedum, g. di, n. Vehiculum meritorium, carrus meritorius.

rombout/ pupſtbyter. Mordella, g. læ, f.

romentyck/ ſ. reumentyck. Rheumaticus, a, um, o.

romme/ romblock. Trabale, g. lis, neut.

rommel/ een kloeck wyf. Virago, g. ginis, f.

rommelen/ ſ. rammelen. Perſtrepere, *p.* ui, *ſ.* itum.

rump / *Holl.* lichaem ſonder hoozhooft. Corpus truncum: cui caput eſt præſectum.

rompe/ note. Nux myriſtica vilior, caſſa.

rompel. Ruga, g. gæ, f

rompelen. Rugare, corrugare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

roncken in den ſlaep. Rhonchizare, *p.* avi, *ſ.* atum. Rhonchos emittere *vel* edere.

roncken/ getier maken. Perſtrepere, *p.* pui, *ſ.* pitum.

ronckinge / geronck. Rhonchus, g. chi, m. Dormientis ſtridens è naſo ſonus.

rondaſſe/ rondelle. Scutum, g. ti, n. parma, g. mæ, f. clypeus, g. pei, m.

rondaſſier. Parmularius, g. rii: clypeatus, ſcutatus, g. ti, m.

rondt gelyck eenen bol. Rotundus, globoſus, ſphæricus, a, um; orbicularis, e, g. ris, o.

rondtachtigh. Subrotundus, a, um, o.

de ronde/ rondigheyt. Rotunditas, g. tatis, f.

de ronde des werelts. Orbis terrarum.

in't ront. orbiculatim, *adv.* In globi modum.

ronden/ bolwys maecken. Rotundare, globare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Rotundum facere.

rondt-om. Circumcirca, undique, *adv.* Ex omni parte.

rondt in't lanck gelyck een pyckc. Teres, g. retis, o.

rondtpuntigh. Turbinatus, a, um, o. In conum rotundus: in turbinem acuminatus.

rondt gelyck eenen rinck oft circkel. Circularis, e, g. ris, o. In circulum rotundus: in orbem figuratus.

in't rondt. In circulum: in orbem: in gyrum, in ſpiram.

ronde / ronde figuere / circkel/ rondeel/ ronde perck. Circulus, g. li: orbis, g. bis, m. Orbiculatus ambitus, rotundus gyrus: orbiculata ſpira.

een rondt teeckenen. Circulum lineare, delineare, deſcribere: orbem exarare, figurare, deſignare.

in een rondt ſluyten. Circulo includere, concludere, circumſcribere.

ronden. Circinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ronden dans. Chorea circularis.

rondt om draepen. Circumvolvere, *p.* volvi, *ſ.* volutum. Torquêre in orbem, *r. acc.*

rondt om draepen. Circumferre, fero, *p.* tuli, *ſ.* latum, circumgeſtare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ronde ſchyve. Diſcus, g. ci, m.

rondt om dzincken. In orbem bibere.

rondt upt/ ſonder galle/ ſonder argh/ ongeveynſt. Sincerus, candidus, ingenuus, a, um, o. Doli expers: fraudis expers: doli neſcius.

rondt upt ſeggen. Aperte, libere, candide, ſincere, ingenue dicere,

rondt/ volkomen. Abſolutus, ſolidus, a, um, integrer, gra, grum, o.

eenen ronden dagh. Dies civilis.

een rondt jaer. Annus ſolaris.

ronde/ ſchaerwacht. Circuitio militaris.

de ronde / ſchaerwachters. Circuitores, circitores, g. rum, *pl. num.*

ronden / de ronde doen. Vigilias obire, circumire, inſpicere: vigilias explorare.

rondt hups. Statio vigilum.

rondeel. Rhythmus reciprocus, *vel* reciprocans *vel* contectarius. (re.

rondeelen. Rhythmos reciprocos pronuntia-

ronge/ romme/ romblock. Trabale, g. lis, n.

ronſe. Trochlea, g. leæ, f.

ronſelen/ *Fl.* mangelen. Permutare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ronſeler. Permutator, g. oris, m.

roock van't vier. Fumus, g. mi, m.

roock/ damp. Vapor, g. poris, m.

roocken/ uit yet roockt. Fumat.

roocken/ eenen roock van hem geben. Fumare, *p.* avi, t. atum. Fumum emittere.

roocken/ beroocken/ in den roock dzoogen. Infumare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Ad fumum ſiccare.

roockachtigh. Fumoſus, a, um, o.

roock-gat. Fumarium, g. rii, infumibulum, g. li, n.

roockbat. Acerra, g. ræ, f. thuribulum, g. li, n.

roockverwig. Impluviatus, pluviatus a, um, o.

roockwerck. Suffitus g. tûs, m. ſuffimentum, g. ti, thymiama, g. matis, neut.

roodt. *adj.* Ruber, bra, brum: rufus, a, um, o.

roodt/'t roodt/roodt coleur. *ſubſt.* Rubrum, g. bri, n. Ruber color.

oprecht roodt coleur. Minium, g. nii: purpuriſſum, g. ſi, n. *Hinc* Miniatus, purpuriſſatus.

carmezyn-roodt. Coccus, g. ci, f. cocceum, g. cei: coccineum, g. nei, n. *Hinc* Coccinus, coccineus.

purper-roodt. Oſtrum, g. ſtri: Tyrum, g. rii, n. murex, g. ricis, m. *Hinc* Oſtrinus, Tyrius, mucicatus.

roodt-purper/ upt doncker bruyn. Purpura molochina *vel* malvacea. *Hinc* Molochinus, molochinatus.

bloedt-roodt. Rubrum ſanguineum. *Hinc* ſanguineus, roſeus.

vyer-roodt. Color flammeus, igneus, ſandaracinus.

op 't roodt trechen. Subrubêre, p. bui. *sine sup.*
roodtachtigh. Rubicundus, rubidus, a, um, subrubens, g. bentis, o.
roodtborstsen. rubecula, g. læ, f. *avis.*
roodighept/roodthept. rubor, g. boris, m. rubedo, g. dinis, f.
't roodt jonck. Papulæ, g. larum, f. *pl. num.*
rooden/roodt maecken. rubricare, p. avi, s. atum; rubricâ inficere: rubro tingere: rubro inficere: rubore imbuere, profundere, suffundere.
't roodt melisoen. Dysenteria, g. riæ, fœm.
roodtschaere. *Piscis asselli tomus.*
roodtsmidt. Faber æramentarius, cuprarius.
roodtsteirtsen. rubicilla, g. læ, f.
roodt worden. rubescere, p. rubui, *sine sup.* ruborem assumere, induere.
roodt zijn. rubêre, p. rubui, *sine sup.*
roodt worden van schaemte. Erubescere, p. rubui, *sine sup.* Pudore erubescere: pudore suffundi: ruborem oris ex pudore concipere: rubore suffundi ex verecundiâ.
roode aerde. rubrica, g. cæ, f.
roode ielie. Narcissus, g. si, m.
roolde loop. Dysenteria.
roode peen. Pastinaca rubra.
roode zee. Mare rubrum, erythræum.
roode. Echinus, g. ni, m. *Bovis ventriculus.*
roof/ptope/buet. rapina, g. næ; præda, g. dæ, f. manubiæ, g. biarum; exuviæ, g. viarum, f. *pl. num.* spolium, g. lii, neut.
roof-cupl/roof-nest. Spoliarium, g. rii, n. prædonum latibulum.
roofgaerens. Spica filacea.
roofgeldt. Pecunia manubialis.
roofgierighept. rapax, g. pacis, o. *gen.* Prædæ avidus.
roofgierighept. rapacitas, g. tatis, f.
roof-schip. Navis prædatoria.
roof-vogel. Aquila, g. læ, f. accipiter, g. pitris, m.
roof/roofken van eenige wonde oft schorft. Crusta ulceris *vel* vulneris.
room/*Holl. Fl.* Cremor, g. oris, m.
roomenepe/*Holl.* Vinum Hispanicum.
roomer. Cyatus vitreus.
roomerken. Modiolus, g. li, m.
roop/*Holl.* reep. Funis, g. nis, m. spira, g. ræ, f.
roopen/ruppen. Trahere, p. traxi, s. tractum: vellere, p. velli & vulsi, s. vulsum, *r. acc.*
Roose. rosa, g. sæ, f. *flos.*
wilde herftroose. Petillus, g. li, m.
herftroose. rosa coroneola, Damascena.
ronde roosen. rosæ Milesiæ.
incarnadine roose. rosa Alabandica.
winter roose. rosa Chartaginensis.
roose botte. Alabastrus, g. stri, m. Rosæ calyx.
van roosen. rosaceus, rhodinus, a, um, o.
olie van Roosen. Oleum rhodinum, rosaceum.
syrop van Roosen. Decoctum rosæ.
salf van Roosen. Unguentum rhodinum.
azijn van Roosen. Acetum rhodinum.
honingh van Roosen. rhodomeli, *indeclin.* n.
Roosen water. Aqua rosacea.
Roosenbosch. rosetum, g: ti, n.
Roosen verwigh. roseus, a, um, o.
Roosier. rosarium, g: rii, n.
Roosen-nobel. Aureus rosatus.
Roosel. rubriceta, g: tæ, f. purpuriſſum, g: si, n.
Roosmarijn. rosmarinus, g; ni, m.
Roose/S. Antonnis vier. Erysipelas, g: latis, n. Ignis sacer.
Roose op de lupte. Magas, g. gadis, f. magadium, g: dii, n.
roost/gebraden vleesch. Assum, g: si, n. Veru tosta caro: assa caro, tosta caro: inassata caro.
roosten. Torrêre, p. rui, s. tostum; frigere, p. frixi, f. frixum *vel* frictum, *r. acc.*
rooster. Craticula, g: læ, f.
roost-eye. Panis tostus.
roostinge. Tostio, g. onis, f.
roost-panne/s. braedt panne. Frixorium, ii, n. Sarrago. inis, f.
roote/s. rotte. Caterva, æ. Cohors, oris, f.
roobe/roof. Præda, g: dæ, f.
rooben/plunderen/met gewelt nemen. Prædari, grassari, furari, p. atus, s. atum, *dep.* spoliare, p. avi, s. atum; rapere, pio, p. rapui. s. raptum, *r. acc.*
roober. Prædo, latro, g: onis: raptor, grassator, g: oris, m.
rooderije. Latrocinium, g: nii, n. rapina, g: næ; prædatio, g. onis, f.
roobigh. rapax, g: pacis, o. *r. gen.*
ros/rosch/roodt. rufus, rutilus, a, um, o.
rosachtigh. Subrufus; rufuius, a, um, o.
rossaert. Vir rufus
rosseel. rubellus, a, um, o.
ros/ergh/snoodt. Callidus, cautus, dolosus, a, um, fallax, g. lacis, o.
ros/peird/henghst. Equus, g. qui; caballus. li, m.
rosbaer. Lectica, g. cæ, f.
rosbaer drager. Lecticarius, g. rii, m.
rosbapaerdt. Equus beyardus.
roscam. Strigilis, g. lis, f.
roscammen. Equum strigili defricare.
roscremmer. Hippocomus, g. mi: equiso, g. onis, m.
rosmenlen. Mola equaria, asinaria.
rossen/s. ryden te peirde. Equitare, equo vehi.
ros-tupscher. Mango, g. onis, m.
ros-noote/s. Okernoote. Nux basilica.
ros-pruyme. Prunum cerinum.
rosmaryn. Rosmarinus, g. ni, m.

rosch/rusch. Cespes, g: pitis, m.
rosijnen. Uvæ passæ.
rot/'t rot/de rottigheyt. Putredo, g: dinis: caries, g: rei, f.
rot/*adj.* Putris, e, g: tris, o. s. Verrot Putrefactus, a, um, o.
rotachtigh. Submarcidus, putridiusculus, a, um, o.
rotten. Putrere, putrescere, p. putrui, *sine sup.*
rottinge. Putrefactio, g: onis, f.
rot/bende. Turma, g. mæ; decuria, g: riæ; cohors, g: hortis: caterva, g. væ, f. Manipulus militum.
rotgeselle. Commilito, commanipu'o, g: onis, m.
rotmeester/corporael. Decurio, g. onis, m. Manipuli præfectus.
rotten/in rotten stellen. Per manipulos distribuere: per contubernia dividere.
rotten/sich by een voegen. Coire in turmas.
rotwijse. Manipulatim, turmatim, *adv.*
rote van eenen Olifant. Proboscis, g: cidis, f.
rotel in de keile. Moribundorum murmur.
rotelen. Grunnire, p. nivi, s. nitum: murmurare, murmurillare, p. avi, s. atum.
roten het vlas/s. rotten. Macerare linum.
Rotgans. Anser minor.
rouw/oneffen/niet glat. Scaber, bra, brum; asper, ra, rum, o.
rouwagie. rudetum, aspretum, ti, n. tesqua, g. quorum, n. *pl. num.*
rouwelijck. Durè, asperè, *adv.*
rouwen/rouw maecken. Scabrare, exasperare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
rouwigheyt/ Aspredo, g. dinis: ruditas, g: tatis; scabrities, g: tiei, f.
rouw wercken. Asciare, p. avi, s. atum, *r. acc.* rudi modo dolare.
rouw/droefheydt. Luctus, g: ctus: dolor, g. oris, m.
rouw draegen. Lugêre, p. luxi, s. luctum, *r. acc.* Pullatum incedere.
rouw dragende. Pullatus, atratus, a, um, o.
rouwen/rouw hebben, Dolere, p. lui, s. litum, lugere, p. luxi, s. luctum.
rouwhertigh. Mœstus, a, um: tristis, e, g: stis, o.
rouw-caparuyn. Cuculus lugubris.
rouw-cleedt. Vestis pulla: vestimentum lugubre *vel* funerale.
rouw-liedt. Elegia, g: giæ, f. threnus, g: ni, m. Carmen lugubre.
rouw/onbolmaeckt. rudis, e, g: dis; imperfectus, impolitus, infectus, a, um, o.
rouw/vol hair/vol locken. Hispidus, pilosus, hirsutus, villosus, a, um, o.
met laeken rouwen. Carminnare pannum: pectere pannum.
rouw-poore. Columbus plumipes.
rouw/berouw/boet. Pœnitentia, g: tiæ, f.
rouw/rouw hebben/heel spelen. Pœnitere, p. tuit, *sine sup.*
rouw/boschachtig/doornachtig. Dumosus, Senticosus, a, um, o.
rouw/niet gecroockt. Crudus, a, um, o.
rouw/wilt. Ferus, a, um: agrestis, e, g: stis, o.
rouw/straf. Crudelis, e, g: lis: immitis, e, g: tis; inclemens, g: mentis: atrox, g: trocis; austerus, a, um, o.
rouw/onrijp. Immaturus, a, um, o.
ruperen/dooz doen/uyt doen. Expungere, p. punxi, s. punctum, delêre, p. levi, l. letum, *r. acc.* s. roperen. Exstirpare, p. avi, s. atum.
ropereu/affsnyden. Exscindere, p. scidi, s. scissum; evertere, p. verti, s. versum; demoliri, p. litus, *dep. r. acc.*
ropsinck. rubellio, g: onis: cuculus, g: li, m. *pisces.*
ruchelen. Grunire, p. nivi, s. nitum; murmurillare, p. avi, atum.
ruchelen. Grunnitor, g. oris, m.
ruchelingh/gemorre. Murmur, g. murmuris, n.
ruchelinge/getier. Turba, g. bæ, f. s. gerucht. rumor, oris, m.
ruck/rup. Tractus, g. ctûs, m.
rucken/ruppen. Abripere, pio, p. ripui, s. reptum; vellere, avellere, p. velli & vulsi, s. vulsum. Vi detrahere, *r. acc.*
ruckinge/ruppinge. Avulsio, g: onis, f.
reukeluos. Lucuriosus, a, um, o. Præceps, cipitis, o. s. roeck. Cura, æ, f.
reupe/*Holl.* Eruca, g: cæ, f.
rueren/s. roeren. Tangere, p. tetigi, s. tactum.
ruet. Sevum, sebum, g. bi, n.
ruetachtigh. Sebosus, a, um, o.
van ruet. Sebaceus, a, um, o. ut: een ruete keerse. Candela sebacea.
rueten/met ruet bestrycken. Sebare, p. avi, s. atum, *r. acc*
ruetsel. Axungia, g: giæ; arvina, g. næ, fœm.
rugge. Dorsum, g: si; tergum, g: gi, neutr.
rugge/onderstandt. Subsidium, g: dii, n.
rugh-deksel. Dorsuale, g. lis, n.
te rugge. retrò, retrorsum. *adv.*
ruggelen/achterwaerts gaen. retrogredior, p. gressus, *dep.* retroire, retroëo. p. retroivi, & retroii, s. retroitum.
ruggelinck. Supinus, resupinus, a, um, o.
ruggelincks. retrorsum, cessim, recessim, *adv.*
rugh-graet. Spina dorsi.
rug-graet-been/rugh-graet/cnokel. Spondylus, g: li, m. Vertebra spinæ.
rugh-graet-mergh. Medulla spinalis.
rugh-pijpe. Tubus, g: bi, m. Fistula sacra.
overrugge worpen/*adag.* s. bederben. Corrumpere, rupi, ruptum.
overrugge worpen/op den rugh leggen. resupinare in tergum.
rugie/ruste/onrust. Molestia, g. tiæ, vexatio, g. onis, f. fastidium, g: dii, n.
rupn/upterlijk bederf. pernicies, ei, ruina, næ, clades,

clades, g. dis, ſtrages, g. gis, f. exitium, g. tii, excidium, g. dii, n.

ruinen/ d'oberblyſſelen van gebzoken houtwſelen. Rudera, g. rum, n. ruinæ, parietinæ, narum, f. *pl. num.*

ruineren/bederven. Perdere, *p.* perdidi, *ſ.* perditum, peſſumdare, *p.* peſſumdedi, peſſumdatum, *r. acc.*

ruineren/ iemanden om het ſyne bzengen. Bonis evertere: fortunis exuere *vel* ſpoliare, *r. acc.* (o.

rumatick/ſ reumatick. Rheumaticus, a, um,

rumoor/ſ rammoer. Rumor, oris, m. Turba, æ. f.

rundt/ſ rindt. Bos, bovis, c.

runnen/ſtollen Coagulari, denſari, *p.* atus, *ſ.* atum, *paſſ.*

runſel. Coagulum, g. li, n.

ruppen/&c. ſ. rucken. Trahere, xi, ctum. Rapere, *p.* pui, *ſ.* ptum.

rupſe/ripſe. Millepeda, g. dæ, f.

rupte/goepſe. Ructus, g. ctûs, maſc.

rupſen. Ructare, eructare, icreare *p.* avi, *p.* atum.

ruſch. Gleba, g. bæ, f. ceſpes, g. pitis, maſc.

ruſſche/rupſſche/ om biſſchen te bangen. Naſſa, g. ſæ, f.

ruſte. Quies, requies, g. quietis; quietudo, g. dinis; tranquillitas, ſecuritas, g. tatis, f.

Ruſtdagh. Sabbatum, g. ti, n.

ruſtelyck/ geruſtelyck/ſtille. Quietus, tranquillus, placidus, a, um, o.

ruſtelycken. Quietè, tranquillè, placidè, *adv.*

ruſten/ſyne ruſte nemen. Quieſcere, *p.* quievi, *ſ.* quietum, otiari, feriari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Frui quiete: capere quietem.

ruſtplaetſe. Statio, g. onis, f.

ruſt-ſtock. Scipio, g. onis, m.

ruſten/toeruſten. Parare, apparare, ornare, armare, p. avi, ſ. atum; inſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum, *r. acc.*

ruſtigh/beirdigh. Paratus, promptus, ornatus, a, um, o.

ruſtighept. Concinnitas, g. tatis, elegantia, g. tiæ, f.

ruſtighlyck. Ornatè, bellè, venuſtè, ingenuè, *adv.*

ruſtinge/toeruſtinge. Apparatus, inſtructus, g. ûs, m.

ruſtinge/geweir. Armatura, g. ræ, f. arma, g. morum, n. *pl. num.*

rutſen/ſ citſen. Inſtigare, avi, atum.

rupcken/ *Holl.* **ricken,** Olfacere, cio, *p.* feci, ſ. factum.

rencken/een renck van hem geben. Olere, ui, itum.

rupdigh/rouw/hairachtigh. Pilolus, hirſutus, villoſus, a, um, o.

ruydigh/ *Holl.* **ſchozft.** Scabioſus, a, um, o.

ruydighept/ *Holl.* **ſchozftheyt.** Scabies, g. biei, f.

ruydſchen. Scabere, *p.* ſcabi, *ſine ſup.* fricare, confricare, *p.* fricui, *ſ.* frictum, atterere, *p.* attrivi, *ſ.* tritum, *r. acc.*

rupe/waerloop. Rivus, g. vi: æquæductus, g. ctûs, m. Foſſa publica.

rupen met foztſighept weghſmacken. Multâ vi jacere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jactum; rejicere, abjicere, cio, jeci, *ſ.* jectum *r. acc.*

rupen/om berre ſmyten. Dejicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, deturbare, exturbare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Terræ affigere, humi projicere.

rupſſel/rompel. Ruga, g. gæ, f.

rupffelen/rompelen/fronſen. Rugare, ſtriare *p.* avi, *ſ.* ſatum, *r. acc.*

rupffel ſpel. Fritillus, g. li, m.

rupffelen. Ludere, fritillo. *ſ.* ryffelen. Teſſeris ſortiri, talorum punctis certare.

ruplen/ *Holl.* **mangelen.** Permutare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

rupm/wyt. Laxus, amplus, latus, ſpatioſus, a, um, o.

rupm van't ſchip. Alveus navis.

't is rupm een elle. Ulna eſt & amplius: ultra ulnam eſt.

't is rupm acht uren. Jam præter octavam eſt.

rupm. Spatium, g. tii, vacuum, g. cui, n. Vacuus locus.

rupmen/wyt maken. Ampliare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

rupmen/pdel maken. Vacuare, evacuare, exonerare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* Loco movere.

rupmen/wycken. Cedere, diſcedere, *p.* ceſſi, *ſ.* ceſſum. Loco cedere.

rupnelinge. Ramalia, g. lium, n. *pl. num* Faſces ramorum & frondium.

rupnen. Frondare, colliucare, interlucare, *p. p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

rupn ſtock. Rutrum, g. tri, n.

rupn. Cantherius, tii, m. Equus ſpado: equus caſtratus.

rupnen. Caſtrare, emaſculare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

rupnen/ *Holl.* **oozblaſen.** Suſurrare, *p.* avi, *ſ.* atum.

rupner/ *Holl.* **oozblaſer.** Suſurro, g. onis, m.

rupſchen/getier maecken. Fremere, *p.* mui, *ſ.* mitum; ſtrepere, *p.* pui, *ſ.* pitum.

wat rupſcht daer? Quid hic rerum agitur?

rupſchen gelyck de bpen. Bombilare, *p.* avi, *ſ.* atum; Bombos edere.

rupſchende. Sonorus, a, um, o.

rupſchinge. Strepitus, fremitus, g. tûs, m.

rupſchppype. Tibia utricularis.

rupſchppyper. Utricularius, g. rii, m.

rupſchen/geweldt doen. Graſſari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* impetum facere.

rupſcher. Graſſator, g. oris, m

rups

rupſchen/tegen iet aendzyden/ſ. rupſchen. Atterere, p. trivi, tritum.

rupſe-mupſen. Strepere, p. pui, ſ. pitum. Omnia perquirere: omnia perluſtrare & ſcrutari.

rupte/wyn rupte. Ruta, g. tæ, f. *herba.*

van rupte. Rutaceus, a, um, o.

rupte/vierkant gedingesken. Teſſula, g. læ, f.

rupte in't kaert ſpel. Rhombulus, g. li, m.

rupte in't venſter. Teſſella vitrea.

ruptwyſe. Teſſellatim, *adv.*

rupten/ wieden. Evellere, p. velli & vulſi, ſ. vulſum; eradicare, ſarculare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

rupten/verwoeſten. Vaſtare, p. avi, ſ. atum, deſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum, *r. acc.*

rupten ende rooben. Prædari, populari, graſſari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*

Rupter. Eques, g. quitis, m.

Rupterpe. Equitatus, g. tûs, m. Copiæ equeſtres.

Rupter krupdt. Militaris Aizoides, g. dis *vel* dæ, f. Sedum aquatile.

Rupters jongen. Cacula, g. læ, f.

Rupters dienſt. Officium, g. cii, n.

eenen Rupters dienſt doen. Officium alicui præſtare *vel* exhibêre.

Rupter/ *Lov.* **molenaer.** Scarabeus g. bei. m.

Rupter/goedt rupter. Homo ſinceræ fidei: homo doli & fraudis expers.

Rupven/kael wozden. Calveſcere, *ſine præt. aut ſup.* calvefieri, fio, p. factus.

Rupven gelyck de vogels. Vernare, p. avi, ſ. atum. Pennas remittere: plumas mutare.

Rupvinge. Vernatio, g. onis, f. Crinium *vel* pilorum defluvium.

S.

SAſa. Age, agedum, animosè, *adv.* Expedi, perge, abſolve, *Holl. imperativi.*

ſaberen/tateren/iet qualyck doen. Ineptire, p. tivi, ſ. titum. Inepte quid agere.

ſabberen/tateren/hackelen/ *Holl.* Balbutire, p. tivi, ſ. titum.

ſabberen / bupl maecken. Maculare, ſordidare, contaminare, conſpurcare, inquinare, p. avi, ſ. atum: polluere, p. lui, ſ. lutum, *r. acc.*

ſabberer/tateren/bzodder. Ineptus rei cujuſpiam operator.

ſabberer tateren/hackeler/ *Holl.* **Balbutiens,** g. entis, o.

ſabberer/ modderer. Conſpurcator, inquinator, contaminator. g. oris, m.

ſabberinge/bemodderinge. Contaminatio, inquinatio, conquinatio, pollutio, deformatio, fœdatio, g. onis, f.

ſabel/ *Holl.* **Mus Sarmaticus *vel* Ponticus: martes Scythica.**

ſabelbellen. Pelles ſabellinæ: pelles murinæ

ſabel/Turckſchen ſabel. Acinaces, g. nacis, m.

ſabelen/ nederhouwen. Trucidare, p. avi, ſ. atum. Acinace perimere, diſſecare *vel* necare, *r. acc.*

ſabel/coleur in de wapenen. Colorater, fulvus, pullus.

hp voert ſabel gebandeert met argentin. In atrâ palmæ aream gerit obliquam faſciam argenteam; pullus ei eſt ſcuti laterculus argento obliquatus.

ſaccagie/pileringe. Direptio, g. onis, f. ſ. plunderinge. Depopulatio, Expilatio, Spoliatio, g. onis, f.

ſaccageren/ pileren. Diripere, pio, p. ripui, ſ. ruptum. Direptione exhaurire: direptâ prædâ vaſtare, *r. acc.*

ſacht Lenis, e, g. nis, o. ſ. **ſaeght.** Suavis; Mitis, is, e, o.

ſack. Saccus, g. ci, m.

ſackdzager. Getulus, bajulus g. li, doſſuarius, g. rii, m.

ſacken / in den ſack ſteecken. In ſaccum recondere.

ſacken ende packen. Convaſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſacken/dooz eenen ſack ſyghen. Colare ſacco.

ſack-net. *Rete capiundis ficedulis.*

ſackpype. Tibia utricularis.

ſackpyper. Utricularius, g. rii, maſc:

ſacksken. Sacculus, g. li, m.

ſack wyn. Vinum ſacco caſtratum.

ſack/oozlof. Miſſio, dimiſſio, g. onis, f.

ſynen ſack geven/oozlof geven. Dimittere, p. miſi, ſ. miſſum, exauctorare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſack/de mage/bupck. Stomachus, g. chi, venter, g. ventris, m.

ſynen ſach opvullen. Infarcire ventrem *ſive* ſtomachum.

ſacken/neder ſincken. Sidere, ſubſidere, p. ſidi. ſ. ſeſſum. Deorſum vergere.

Sacrament/myſterie. Sacramentum, g. ti, n.

Sacrament der H. Kercke. Eccleſiæ Catholicæ Sacramentum.

Sacrificie/offerhande/'t werck van de offerhande. Sacrificium, g. cii, n. immolatio, g. onis, f.

onder 't Sacrificie. Inter ſacrificandum, dum ſacrificaretur.

Sacrificie/offerhande/'t gene dar gheoffert wozt. Victima, g. mæ; hoſtia, g. ſtiæ, f.

Sacrilegie / onteringe van Godtlycke oft gewyde dingen/ *Idem* **Dieffte van ſulke dingen.** Sacrilegium, g. gii, n.

Sacriſtye. Sacrarium, g. rii, hierophylacium, g. cii, n, Ædis ſacræ gazophylacium.

ſadel. Ephippium. g. pii, o.

ſadel-booge. Arculus ephippii.

ſadel cleedt/ ſadel deckſel. Phaleræ, g. rarum, t *pl. num.*
ſadel-ruſſen. Stragulum, g. li, n.
ſadelen. Sterneré *vel* inſternere equum.
ſadelaer/ ſadel-maker. Sellarius, ephippiarius, g. rii, m.
ſadel peirdt. Equus inſtratus.
ſadel-riem. Cingulum, g. li, n.
ſadel-teſſche. Bulga, g. gæchippopera, g. ræ, f.
ſaeden/ beſaedigen. Satiare, p. avi, ſ. atum, *r. dic.*
ſaedt/ ſ. ſat. Satur, a. um, o.
ſaecke/ affaire/ handel. Res, g. rei, f. negotium, g. tii, n.
is 't ſaeck. Si, quod ſi.
't en dient niet ter ſaecke. Nihil ad rem: nihil ad rhombum.
een nopt gehoozde ſaecke. Res inaudita.
de ſaecken ſtaen ſoo/ de ſaecken ſyn ſoo geſchaepen. Iraſe res habet; eo loco res eſt, is rei eſt ſtatus: ea rei eſt conditio.
ſaecke/ proces. Cauſa, g. læ, dica, g. cæ: lis, g. tis, controverſia, g. ſiæ, f.
hooft ſaecke. Status cauſæ: caput *vel* ſumma rei: quæſtio præcipua.
ſyne ſaecke aen eenen Advocaet pzeſenteren. Cauſam *vel* litem patrono deferre.
ſyne ſaecke in conſultatie ſtellen. De cauſâ ſuâ juris peritos conſulere.
de ſaecke bedingen. Cauſam dicere, defendere.
ſaecke in recht gefondeert. Cauſa inſtructa & munita à juris præſidiis.
ſaedt. Semen, g. minis, n. ſementis, g. tis, f.
vol ſaedt. Seminoſus, a, um, o.
ſaeden/ ſaepen. Seminare, *p.* avi, *ſ.* atum. Sementem facere: ſemina ſpargere.
ſaeder/ ſaeper. Sator, ſeminator, g. oris, m.
ſaedſoen. Tempus ſerendi.
ſaetſoen/ ſatſoen/ getyden des jaers. Anni tempora, anni partes.
ſaedſoen den epgen tyt om pet te doen. Tempus, g. poris, n. tempeſtas, g. tatis, f.
't binſt altyt in't ſelfde ſatſoen. Nunquam obſoleſcit.
bupten ſyn ſaiſoen. Importunè, intempeſtivè, *adv.*
booz 't ſaiſoen. Immaturè, *adv.*
op ſyn ſaiſoen. Tempeſtivè, *adv.*
't ſaiſoen gaede ſlaen. Aucupari tempus.
ſaedtacker/ ſaedtlandt. Seges, g. getis, f. Terra ſabacta & ſata.
ſaedt coren. Seminum, g. ni, n.
ſaedtgoedt. Semina, g. num, n. *pl. num.*
ſaedthupsken. Pericarpium, g. pii, n.
ſaedtmaendt. October, g. bris, m.
ſaeft/ ſ. ſaeght. Mollis, e, o.
ſaef. Femina pigra, torpida, ignava, inutilis.
ſaege. Serra, g. ræ, f.
ſaegen. Serrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſaeger. Serrarius, g. rii, m.
ſaegemeel. Scobs, g. ſcobis, f.
ſaeginge. Serratio, g. onis, f.
ſaeghsken. Serrula, g. læ, f.
ſaeght/ niet rouw in 't taſten. ſuavis, e, g. vis, dulcis, e, g. cis, lenis, e, nis; mollis, e, g. lis, o.
ſaegt worden. Mollescere.
ſaeght leven. Vita voluptuaria.
een ſaeght leven leyden. Vitam ducere Epicuream, voluptuariam, mollem.
die een ſaeght leven leyt. Epicureus, g. rei, voluptuarius g. rii, m.
ſaeght/ ſaeghtlyck. Molliter, leniter, *adv.*
ſaeght ſitten. Molliter ſedere.
ſaeght liggen. Molliter cubare.
ſaeghten / ſaeghtige / ſaeght maecken. Migitare, *p.* avi, *ſ.* atum: lenire, mollire, emollire, ivi & ii, *ſ.* itum; demulcere, *p.* mulſi, *ſ.* mulſum, *r. acc.*
ſaeghtheyt. Mollities, g. tiei, mollitia, g. tiæ, lenitas, g. tatis, f.
ſaeghtheytigh/ ſaeghtmoedigh/ ſaeghtſinnigh. Manſuetus, placidus, benignus, a, um, mitis, e, g. tis; comis, e, g. mis, lenis, e, g. nis; placabilis, e, lis, o.
ſaeghtheytighept / ſachtmoedighept / ſaeghtſinnighept. Manſuetudo, lenitudo, g. dinis: lenitas, facilitas, benignitas, g. tatis, clementia, g. tiæ, f. animi æquitas.
ſaeghtheytighlyck/ *&c.* Manſuetè, placidè, leniter, *adv.*
ſaemelen/ goederen. Congregare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* ſ. bergaderen. Colligere, *p.* egi, *ſ.* ectum.
ſaemen/ t'ſaemen. Simul, unâ, pariter, junctim, conjunctim, *adv. In compoſitione exprimitur per* Con. *ut:*
ſaemen-cooper. Coëmere, *p.* emi, *ſ.* emptum, *r. acc.*
ſaemen naepen. Conſuere, *p.* ſui, *ſ.* ſutum: colligare, *p.* avi, *ſ.* atum; connectere, *p.* nexui, *ſ.* nexum, *r. acc.*
ſamen-ſpzeken. Colloqui, *p.* locutus, *dep.*
ſamen-ſpzake. Colloquium, g. quii, n.
ſamen-ſtemminge. Symphonia, g. niæ, f. concentus, g. tûs, m.
ſaen/ terſtondt. Mox, ſtatim, actutùm, confeſtim, *adv.* è veſtigio.
ſoo ſaen als. Statim atque: ſimul ac.
ſaene/ ſaen/ room. Cremor, g. oris, m. Flos lactis.
ſaen-keiſe. Caſeus è lactis cremore.
't ſaentjen van 't bier. Cremor cereviſiæ.
ſaerdſie/ ſaerſie. ſtragula, g. læ, lodix, g. dicis, t. ſtragulum, g. li, n.
ſaepe/ ſaepet. Iubſericus pannus: tramoſericus pannus.
ſaeyen/ ſaepſoen/ ſ. Saedt/ *&c.* Seges, etis, f.
ſaffier. Sapphirus, g. ri, m. *gemma.*

ſaffraen.

ſaffraen. Crocus, g. ci, m. crocum, g. ci, n.
van ſaffraen. crocinus, a, um, o.
ſafferaen-verwigh. croceus, a, um, o.
geſaffraent. crocatus, a, um, o. croco delibutus, imbutus.
ſaft/ ſ. ſaeght. Mollis, e, o.
ſaege/ ſ. ſage. Serra, g. æ, f.
ſaiſeren/ niet de handen vatten. Prehendere, apprehendere, *p.* hendi, *ſ.* henſum: capere, pio, *p.* cepi, *ſ.* captum, *r. acc.*
ſaiſeren/ innemen. Occupare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (di.
ſaiſoen/ ſ. ſaedtſoen *in* ſaedt. Tempus ſerendi.
ſake/ ſ. ſaecke. Res, rei, f. Cauſa, æ, f.
ſakeleeren/ *Fl.* Sarculare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſakeleer-yſer/ *Fl.* Sarculum, g. li, n.
ſalaet. Lactuca, g. æ, f. Acetarium, g. rii, n. ſatura virentium herbarum. (æ, f.
Salamander/ ſ. Salmande. Salamandra, g.
ſalaris/ loon. Merces, g. cedis, f. ſtipendium, g. dii, n. Pretium operæ.
ſale/ ſalet. Aula, g. læ, f. atrium, g. atrii, n.
ſalf/ ſalve. Unguentum, g. ti, unguen, g. guinis, n.
ſalfachtigh. Unguinoſus, unguentatus, a, um, o.
ſalf-buſſe. Unguentaria pixis, g. xidis, f.
ſalf-verkooper. Myropola, g. læ; unguentarius, g. rii, m.
ſalf-winckel. Myropolium, g. lii, n.
ſaligh/ die ſaligh is. Beatus, a, um, o. æternæ ſaluris & beatudinis particeps.
ſaligh/ dat ſaligheyt verzenght. Salutaris, e, g. ris, o.
is 't imp anders ſaligh. Dummodò ſit ſalutare; dummodò ſit è ſalute meâ.
ſaligh/ geluckigh. Felix, g. licis: fortunatus, a, um, o.
ſaligheyt. Salus, g. lutis, beatitudo, g. dinis, f.
ſalighlyck. Beatè, feliciter, *adv.*
ſalighmaecken. Beâre, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſalighmaecker. Salvator, ſervator, g. oris, m.
ſalighmakinge. Beatio, ſalvatio, g. onis, f.
ſaligh worden. Salvari, p. atus, *paſſ.* beatum & ſalvum fieri: æternæ ſalutis participem reddi.
ſalm/ ſalm-liedt. Pſalmus, g. mi, m. canticum, g. ci, n.
ſalmbiſch. Salmo, g. onis, m.
ſalmken. Salmo exilis, Zalar, g. aris, m.
ſalmander. Salamandra, g. dræ, f.
ſalpeeter. Nitrum, g. tri, n. ſal nitratum.
ſalpeeterſch/ ſalpeeterachtigh. Nitroſus, a, um, o.
met ſalpeeter gemaeckt. Nitratus, a, um, o.
ſalpeterers-pot. Nitraria, g. riæ, f.
ſalvade/ oft ſalve. Feſtarum cannarum militaris congratulatio; catapultaria congratulatio *vel* conſalutatio.

ſalvade ſchieten. Feſto catapultarum plauſu reſonare.
pemanden ſalvade ſchieten. Catapultaria gratulatione accipere *vel* excipere.
ſalvatie/ gzoeteniſſe. Salutatio, g: onis, f.
ſalveren/ gzoeten. Salutare, conſalutare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* ſalutem dicere, *r. dat.* ſalvere, jubêre, *r. acc.*
ſalveren / welkom hieten. Fauſtum adventum precari; gratulari alicui adventum.
ſalvatie. Adverſæ infirmationis refutatio.
ſalveren / pemanden bewaren. Servare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* ſalutem afferre: ſalutem impertire, *r. dat.* ſalvum & incolumen præſtare: eripere è periculo.
ſich ſalveren/ ſchapperen. Periculo ſe eximere: ſe ſubducere: fugâ ſalutem quærere.
ſalve/ ſ. ſalf. Unguentum, g: ti, n.
ſalven. Ungere, inungere, perungere, p. unxi, ſ. unctum, *r, acc.*
ſalver. Unctor, g: oris, m.
ſalvinge. Unctio, g: onis, f.
ſalvo/ behalven. Extra, præter, præterquam, *præp. r. acc.*
ſalvo/ behoudene handt. In ſalvo ſyn. In tuto eſſe. In ſalvo brengen In tutum ponere, conſtituere loco tuto, *r. acc.*
ſalupt. ſalus, g: lutis, incolumitas, g: tatis, f.
ſamaer / ſamaris. Palla, penula, g: læ, f. epitogium, g: gii, n.
ſanck/ ſ. ſangh. Cantus, ûs, m.
ſandt. Arena, g: næ, ſabulum, g: li, n. ſabulo, g: lonis, m.
ſandachtigh. Arenoſus, ſabuloſus, a, um, o.
ſandbaepe. Vadum arenoſum.
ſandbergh. Tumulus arenarius.
ſandbuſſe. Theca arenaria.
ſandcupl/ ſandpot. Arenaria, riæ, f.
ſandlooper. Clepſydra, g: dræ, f.
ſandplaete. Pulvinus, g: ni, m.
ſandſteen. Tophus, phi, m.
ſandſteentjen. calculus, g: li, m. glarea, g: reæ, f.
ſangh/ ſanck. Cantus, g: tûs, cantio, modulatio, g: onis, f.
ſanger. Cantor, g: oris, muſicus, g: ci, m.
ſangereſſe. Cantrix, cantratrix, g: tricis, f. pſaltria, g. triæ, f.
ſanghmeeſter. Archiphonaſcus, g: ci, m. Præfectus muſicorum; primicerius cantorum.
ſanghvogel. Oſcen, g: cinis, n.
Sant/ eenen Heyligen. Sanctus, g: cti: Divus, g: vi, m. Beatorum albo adſcriptus: inter Cœlites relatus: ſacrâ apotheoſi donatus: in ſanctorum numerum allectus.
Santinne / eene Heylige vrouwe. *Idem in fœmino genere*, ſancta, Diva, æ.
Sante/ geſontheyt/ welvarentheyt. Sanitas, g: tatis, valetudo, g: dinis, f.
Sante/ eenen vzouck op pemands geſont-

hept. Haustus liberalior in salutem (*vel* pro salute) alicujus.

jemanden eene Sante toebzengen. Præbibere alicui haustum salutis.

de Sante omdzincken. In orbem bibere pro alicujus salute. Saluti alicujus bibere.

Santorie. Centaurium, g. rii, n. febrifuga, g. gæ, f.

sap. succus, g. ci; liquor, g. quoris, m.

sap van boomen. Lachrymæ arborum.

saparhtigh. succosus, succulentus, succidus, a, um, o. Succi plenus.

sapgroen. Color prasinus, porraceus.

salpoos/dzoogh/dozre. Exsuccus, aridus, ficcus, a, um, o. Expers succi.

sapine. sandalium Hispanicum.

Sara syns crupdt. Aristolochia, g. chiæ, f. *herba*.

sarck/sarckſteen. Sarcophagus, g. gi, m. Cippus sepulchralis.

sarckelen. Sarrire, p. rivi, ſ. ritum, sarculare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

sarckelaer. Sarritor, sarculator, g. oris, m.

sarckelinge. Sarratio, sarculatio, g. onis, sarritura, g. ræ, f.

sardyn/spozt. Sarda, g. dæ, f.

sargiant/ſ. sergiant. Satelles, itis, m.

sargie/ſ. saerdsie. Stragula, æ, f.

sarp. Acerbus, a, um, o.

sas/oaer men 't water opſhoudt. Cataracta, g. ctæ, f.

sassem/saessaem/saetsaem. Petulans, g. lantis, lascivus, petulcus, a, um, o. (tate.

sassaemheyt. Lascivia *vel* petulantia ex saturisassaemelyck. lascivè, protervè, petulanter, *adv.*

sat/vol gegeten/vernoegt van spyse satur, ra, tum, o. Cibo plenus: cibo gravis, cibo differtus.

sat maken/versaeden. satiare, saturare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

sathept. Satias, f. *in nominativo tantum*, satietas, saturitas, g. tatis, f.

sat ſ. dzoncken. Ebrius, a, um, o.

sat-rick. Saturio, g. onis; ebriosus, ſi, m.

sate/*Fl.* setel. Sedile, g. lis, n.

sater/saterkop. Satyrus, g. ri, m.

Saterdagh. Sabbatum, g. ti, n. Dies sabbati.

satisfactie/voldoeninge/betaelinge. Debiti exsolutio: æris alieni dissolutio.

satisfactie/straffe/amende booz een faute Culpæ luitio: noxæ expiatio.

satisfactie/ont schuldinge. Excusatio, purgatio, g. onis, f.

satisfactie / contentement / reden van synen handel. Suæ rationis luique moris probatio.

Satyn. Bombycium sericum densius.

Sabelboom sabelkrupt, Sabina, g. næ, f. corsilium, g. lii, n.

sabel/ſ. sant. Sabulum, i, n.

sauf-conduyt / bzygelepde / paspoozt. Commeatus, g. tûs, m. liber commeatus.

saubegarde. Clientela, tutela, g. læ, f. patrocinium, g. nii, o.

bzieben van saubegarde. Diploma tutelare; syngraphus tutelaris.

op saubegarde woonen oft sitten. Sub tutelâ alicujus habitare *vel* esse.

saubegarde/wapen van een Pzince boben de poozte / tot teecken van saubegarde. Tesserarium scutum tutelare, scutaria tessera tutelaris, Principis parma tutelaris.

sabie. Salvia, g. viæ, f. *herba*.

sabie/dzank booz de beesten. Salviatum, g. ti, n.

sausse. Condimentum, g. ti: embamma, g. matis, n. conditura, g. ræ, f.

sausse van groen crupdt. Embamma herbaceum.

sausse van afyn oft berjups. Oxyporum, g. ri, n. Embamma acetarium.

sausse van specerye. Intinctus aromatites: embamma aromarites.

sausse van peper. Embamma piperatum.

sausſen. Condire, p. divi, ſ. ditum, *r. acc.* Conditura instruere.

sausſier/sausſierken. Acetabulum, g. li: oxybaphum, g. phi, n.

sausſenboom. Oxyacantha, g. thæ, ſ. spina sancta.

sausſiese. Lucanica, g. cæ, f. botulus, botellus, g. li, m.

sausſiese van Bolonien. Bononiensis botulus.

sauwel/ traege bzouwe. Mulier tarda, lenta, ignava.

sauwelen. Lentè, tardè, ignavè agere.

Scepter. Sceptrum, g. tri, n. Bacillus, regium insigne.

Scepter-dzager. Sceptuchus, chi, masc.

schab af. Quisquiliæ, g. liarum, f. purgamenta, g. torum, n, *pl. num.*

schabbe/schabbeken / cael manteltjen oft rocksken. Lacerna, g. næ, f. Vilior & trita penula.

schabbe/schorft. Scabies, g. biei, fœm.

schabbigh. scabiosus, a, um, o.

schabbe/quaet wyf. Mulier maledica, mulier rixosa.

schabbe/schobbe/ schabbade. scomma, g. matis; cavillum, g. li, n.

schabbeeuwen. Cavillari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.* Scommatibus aliquem impetere, famæ alicujus detrahere.

schabben/ schzobben. Scabere, p. bi, *sine sup.* scalpere, p. psi, ſ. ptum, *r. acc.*

scabelle. Scabellum, g. li, suppedaneum, g. nei, n.

schaeyen. Cachinnari, p. atus, ſ. atum. *pass.*

schacht/

schacht/schaft. Scapus, g. pi, calamus, g. mi, caulis, g. lis, m.

schachtkoker. Theca calamiaria.

schacht landts/ *Fl. Zel.* een roede landts. Jugerum, g. ri, decem pedes. (m.

schabde/ruysch. Gleba, g. bæ, f. cespes, g. pitis.

schade/ſ. schaduwe. Umbra, æ, f.

schach. Raptus, g. tûs, m. Virginis raptus.

schaecken een dochter. Rapere virginem: vim virgini inferre.

schaecker. Raptor, g. oris, ficarius, g. rii; latro, g. onis, m.

schaek/schackschyve/schaecksteck. Latrunculus, g. li, scrupus, g. pi, m,

schaeckberdt. Tabula latruncularia.

schaecken/schaeckspel spelen. Latrunculis ludere.

schaecksel. Annulus *vel* ansula catenæ.

schaeckelinge. Catenatio, g. onis, fœm.

schaeckel van den hangel. Gradus climacteris.

schaeckelen/schozssen. Gradatim attollere.

schaeckel/schildeken. Cetra, g. træ, f.

schaeckieren. Variare, variegare, *p.* avi ſ. atum, *r. acc.*

schaeckierſel. Variatio, variegatio, g. onis, f.

schade/achterdeel. Damnum, g. ni, n. incommodum, g. di, detrimentum, g. ti, dispendium, g. dii, n. noxa, g. næ, fœm.

schade lyden. Damnum pati: detrimentum capere: jacturam facere: incidere in damnum.

schade doen/ beschadigen. Nocere, *p.* cui, *ſ.* citum; obesse, obsum, *p.* obfui, *sine sup.* officere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum, Inferre damnum *vel* noxam, *r. dat.* incommodo, damno afficere aliquem.

schaede compenseren/ schadeloos houden. Damnum *vel* jacturam pensare, *vel* rependere, *vel* compensare, *vel* resarcire: impendium reddere: impensam refundere: damnum præstare.

schadelyck. Noxius, damnosus, perniciosus, exitiosus, a, um, o.

schadelycken. Noxiè, pernoxiè, *adv.*

schadeloos. Indemnis, e, g nis, o.

schadeloos houden/ſ. schaede compenseren. Indemnem præstare.

schadeloosheyt. Indemnitas, g. tatis, fœm.

schaeden/ſ. schaede doen. Nocere, cui, citum. Obesse, obsum, obfui, *r. dat.*

wat schaet dat? Quid hinc damni? quid inde incommodi? quid id refert?

ten schaedt niet. Nihil obest: nihil inde damni: nihil exinde detrimenti.

't en kan niet schaden. Nullum creare potest damnum; nihil inde noxæ accedere potest: obesse haud poterit.

schaede/schaepe/schaeduwe. Umbra, g. bræ, opacitas, g. tatis, fœm.

schaedt-hoedt. Umbella, g. læ; causia, g. siæ, f. petasus, g. si, masc.

schaeduwe-achtigh. Opacus, umbrosus, a, um, o.

schaeduwinghe. Umbratio, opacatio, g. onis, f.

schaeduwen. Umbrare, inumbrare, opacare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

schaef/schaebe. Runcina, g. næ; dolabra, g. bræ, f.

schaeffelingen. Ramenta, g. orum; scidia, g. diorum, n. *pl. num.*

schaef-yser. Scalprum, g. pri, n.

schaefken. Dolabella, g. læ, f.

schaesmes. Scalprum, g. pri, n. Culter rasorius.

schalle/schelle. Putamen, g. minis, n. testa, crusta, g. stæ, squama, g. mæ, f.

schale van 't ep. Testa ovi.

schaele van de waege. Lanx, g. lancis, f.

schaelwage. Trutina, g. næ: statera, g. træ, f.

schaele/dzinckschale. Patera, g. ræ; phiala g. læ, f. scyphus, g. phi, m.

schaelie. Scandula, tegula, lamella, g. læ; lamina, g. næ, f. (n.

schaelie/schyf-schaelie. Palimpsestus, g. sti,

schalie-dack. Tectum e scandulis.

schaelien-decker. Scandularius, g. rii, masc.

schaemel/schaemelachtigh/schaemachtigh/die beschaemt is. Pudicus, verecundus, pudibundus, a, um; prudens, g. dentis, o.

schaemelheyt/schaemte. Pudor, g. doris; rubor, g. boris, m. verecundia, g. diæ; pudicitia, g. tiæ; ingenuitas, g. tatis, f.

schaemelheyt / schaemele partye des lichaems. Pudendum, verendum, g. di, n.

schaemelyck / met beschaemtheyt. Verecunde, pudibunde, timidè, *adv.*

sich schaemen. Pudere, pudet, puduit; verecundari, *p.* datus, *ſ.* datum, *dep.* pudefieri, fio, *p.* factus, *neutro-pass.* erubescere, *p.* rubui, *sine sup.* Pudore affici: pudore suffundi.

ick schaems mp. Pudet me: erubesco: pudor mihi est.

schaemloos/ schaemteloos. Impudens, g. dentis; inverecundus, impudicus, a, um, o. homo perfrictæ frontis.

schaemroot. Color verecundus.

syn schaemschoenen upt doen. Deponere *vel* exuere pudorem: nihil habere pudoris: pudoris expertem esse: perfricare frontem.

schaemte ſ. schaemelheyt. Pudor, g. oris, m.

schaemel/arm. pauper, g. peris, inops, g. opis, miser, ra, rum, o.

schaemelheydt. Verecunda paupertas: pudor paupertatis.

schaemelyck. Misere, *adv.*

schaep. Ovis, g. vis: bidens, g. dentis, f.

schaepen/van een schaep. Ovillus, a, um, o.

schae-

ſchaeper/ſchaepherder/ſcheper. Opilio *vel* upilio, *g:* onis, m.

ſchaeperpe/ *Fl.* Ovium paſcua.

ſchaepershondt. Canis pecuarius.

ſchaepken. Ovicula, *g:* læ, f.

ſchaepskope/ſchaepsſtal. Ovile, *g.* lis, n. caula, *g:* læ, f.

ſchaepsmudde. Grex ovium.

ſchaepslepel/ſchaepsſpriet. Pedum, *g:* di, n.

ſchaepslups. Vermis ovillus.

ſchaepspels. Melota, *g:* tæ, f.

ſchaepstanden. Dentes columellares, canini.

ſchaepsverwe. Rubrica fabrilis.

ſchaepsſuerkel. Oxalis minuta, *herba.*

ſchaep/geſtaltenisſe. Forma, *g:* mæ, f.

ſchaepen/ſomme geben/ſ. ſcheppen. Creare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſchaerhoſch. Silva raſa.

ſchaerde/ſcheure. Crena, *g:* næ: rima, *g:* mæ: fiſſura, ruptura, *g:* ræ, f.

ſchaertanden. Dentes terrati, *vel* pectinatim ſtipati.

ſchaertandigh. Denticulatus, a, um, o.

ſchaerde. *Holl.* ſcherf. Teſta, æ, f.

ſchaerde. Rhomboides, *g:* dis, c. *piſcis.*

ſchaere/hoop volcks. Turba, *g:* bæ: caterva, *g:* væ: turma, *g:* mæ, f. agmen, *g:* minis, n.

ſchaermutſel/ſchaermutſeringe. *Quia fit per turmas ſaltem.* Velitatio, *g:* onis, f. Velitaris pugna; velitare prælium: prolusio conflictûs.

ſchaermutſelen/ſchaezmutſeren. Velitari, *p.* tatus, *ſ.* atum, *dep.*

ſchaermutſer. Veles, *g:* litis; velitator, *g:* oris, m.

ſchaerwachte/om dat deſe wachters met trompen gaen. Circitores, *g:* torum, m. *pl. num.* Excubiæ, g. biarum: vigiliæ, g. liarum, f. *pl. num.*

ſchaers/ *Fl.* ſcheire. Forfex, ficis, f.

ſchaerlaet/colour van ſchaerlate. Coccus, *g:* ci, m. Cocci color: coccinus color: coccineus color.

ſchaerlaetengrepn Coccum, *g:* ci; culculium, *g:* lii, n. coccus, *g:* ci, m.

ſchaerlaeten/ſtof met ſchaerlaedt geverwet. coccinum, *g:* ni, n. Lana coccinea, coccina, cocco tincta.

van ſchaerlaten. Coccinus, coccineus, oſtrinus, a, um, o.

ſchaerlepe. Gallicentrum, *g:* tri, n. Herminum ſylveſtre; ſalvia Romana, *herba.*

ſchaerlupn. Scurra, *g:* ræ, m.

ſchaermutſe. Velitatio, onis, f. *&c. ſ. in* ſchaere. Turba, æ, f.

ſchaer ſcherp. Aſper, ra, rum, o.

ſchaer/ſcheermes. Novacula, æ, f.

ſchaers gierigh. Avarus, parcus, a, um, comparativus, *g:* varis, o.

ſchaers/nauwelyckx. Vix, *adv.*

ſchaers/ſpaerſaemlyk. Parce, tenaciter, *adv.*

ſchaertonge. Solea, *g.* leæ; ſingulaca, *g:* cæ, f. *piſcis.*

ſchaerwachte. Excubiæ. *g:* arum, f. *pl. num. ſ. in* ſchaere. Grex, *g:* gregis, m.

ſchaereren/ſ. ſchetteren. Cachinnari, *dep.*

ſchaetſe/ *Holl.* **ſchaeverdyne.** Calopodia ferrata.

ſchaetſe/ *Fl.* **ſtelte.** Grallæ, *g.* larum, f. *pl. num.*

ſchaebe. Dolabra, *g:* bræ, aſcia, ciæ; tuncina, *g:* næ, f.

ſchaebelingen. ramenta, ſegmenta, *g:* torum, n. *pl. num.*

ſchaeben. Dolare, edolare, dedolare, exaſciare, runcinare, lævigare, *p.* avi, *ſ.* atum: radere, *p.* raſi, *ſ.* raſum, *r. acc.* Dolabrâ polire.

ſchaeden/ *metaph.* **onbeſchaemdelyck eyſchen.** Paraſitari, *p.* tatus, *ſ.* tatum, *dep.* Impudentiùs petere.

ſchaever Dolator, exaſciator, runcinator, raſor, *g.* oris, m.

ſchaever/ *metaph.* **ſchuymer.** paraſitus, *g:* ti, m.

ſchaverdynen. Calopodia ferrea.

op ſchaverdynen ryden. Supra glaciem ferreis calopodiis ferri *vel* agitari. Divaricatis cruribus per glaciem incedere.

ſchaervernack/ſ. ſchamp/ *Holl.* Scomma, *g:* matis, dicterium, *g.* rii: cavillum, *g.* li, n. cavillatio, *g.* onis, f.

ſchaevernacken/ſ. ſchampen/beſchampen. cavillari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.* ſcommata in aliquem conjicere: dictériis aliquem inſectari.

ſchaf/ *Holl.* Comeſſatio, *g:* onis, fœm.

ſchaffen/banketteren. Comeſſari, epulari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*

ſchaffen/ *Holl.* **i. doen.** Agere, *p.* egi, *ſ.* actum; tractare, curare, *p.* avi, *ſ.* atum, negotiari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

wat hebdp hier te ſchaffen. Quid hic tibi negotii *aut* rerum?

ſchaefupt/upl. Bubo, *g:* bonis, maſc.

ſchaffupt/deughniet. Scurra, *g.* ræ, m.

ſchaft/ſchacht. ſcapus, *g:* pi; caulis, *g:* lis, m.

ſchaftelingh/ *Holl.* Anguilla, *g:* læ, fœm.

ſchal/geſchal/gelupt. ſonus, *g:* ni, rinnitus, ſonitus, *g.* tûs, m. vox, *g.* vocis, f.

ſchallen/een gelupt maeken. Sonare, perſonare, reſonare, *p.* ui, *ſ.* itum, ſonum referre: ſonitum *vel* tinnitum edere.

ſchalbyter/ *Fl.* ſcarabeus, *g:* bei, m.

ſchalck/loos/ergh. Callidus, aſtutus, cautus, ſubdolus, a, um; vafer, fra, frum, ſagax, *g:* gacis, o.

ſchalkaerdt. *Fl.* Veterator, *g.* oris, maſc.

ſchalkelyck/looſelyck. Callidè, aſtute, vafrè, fraudulenter, *adv.*

ſchalkenaer. Scurra, *g:* ræ, m.

ſchalkheydt. Aſtutia, verſutia, *g:* tiæ, calliditas, ſagacitas, *g.* tatis, f.

ſchalmepe. Monaulus, *g:* li, lituus, *g:* tui, m.

ſchalmen-riet. Calamus monaulicus.

ſchalotnie. Aſcalonia, *g.* niæ, f.

van ſchaelgenien. Bulbaceus, a, um, o.

ſchaemel/ſ. ſchaemel. Pudibundus, a, um. *Vel* Paupertinus, a, um, o. Inops, verecundus.

ſchamp/ſchamperye/ſchamperheyt. Scomma, *g:* matis, dicterium, *g:* rii; convitium, *g:* tii; cavillum, *g.* li: probrum, *g.* bri, ludibrium, *g.* brii, n. cavillatio, *g.* onis, f. Dictum mordax, ſalſus & aſper jocus.

ſchampen/ſchimpen. Convitiari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* inſultare, *p* avi, *ſ.* atum; *r. dat.* perſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum. Scommate appetere: dicteriis figere: dictis mordacibus lædere: naſo ſuſpendere: ludibrio habere, *r. acc.*

ſchamper. Convitiator, deriſor, deluſor, *g:* oris; ſannio, *g.* onis, m. Dicteriorum artifex.

ſchamperachtigh/ſchampigh. Contumelioſus, ſalſus, a, um, o. Dicteriis aſſuetus.

ſchampelen. Ceſpitare, *p.* avi, *ſ.* atum; labi, p. lapſus, *dep.*

ſchampen/upt ſchampen. Lubricando labi.

ſchamperlyck. Lubrice, vacillanter, *adv.*

ſchamperlyk ſtaen. Nutare, vacillare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſyne ſaken/ſynen handel ſtaet ſchamperlyk. Res ipſius *vel* negotium ipſius nutat, *aut* vacillat.

ſchampen/dooz ſluppen. Abire, eo, p. ivi, *ſ.* itum: evadere, p. vaſi, *ſ.* vaſum, elabi, p. lapſus, *dep.* fugere, ſubterfugere, gio, p. fugi, *ſ.* fugitum. ſe ſubducere.

ſchandael/aenſtoot/ergernis/ſchandaleus werk/dat ſchandael veroorſaekt. Facinus indignum: facinus infame & probroſum, *vul g.* ſcandalum, *g:* li, n. ut: **Dronkenſchap is een ſchandael/'t is een ſchandaleuſe ſaeke.** Ebrietas res eſt infamis & probroſa: ebrietas eſt factum infame.

ſchandael/ 't miſnoegen dat iemandt dat in te ſien oft te hooren een ſchandaleus werk. Offenſio, *g.* onis, f. Offenſio ex probroſo facinore. ut: **Dronkenſchap is een ſchandael dooz alle menſchen.** Ebrietas gravem habet offenſionem apud omnes, ebrietas offendit omnes.

ſchandael/ ſchande/ een openbare beſchaemtheyt dooz alle de werelt. Opprobrium publicum: infamia publica: ignominia publica.

ſchandael geven/ſchandaliſeren. Offendere, *p.* fendi, *ſ.* enſum, *r. acc.* Turpi facinore offendere: infami facto offenſionem præbere: indigno probroſoque facinore offendere: indigno facto aut dicto offenſionem concitare *vel* movere, offendiculum prebere.

ſchandaleus. Infamis, e, *g:* mis; probroſus, ignominioſus, a, um, o. Ignominiæ & infamiæ plenus.

ſchandaliſeren/ſchande aen doen/iemandt openbaerlyk beſchaemt macken. Infamiam publicam inurere. *r. dat.*

ſchande. Ignominia, *g:* niæ, infamia, *g:* miæ, f. opprobrium, *g.* brii, n.

't is ſchande. Turpe eſt: indecorum eſt: dedecet: dedecori eſt: probro eſt, vitio ducitur, vertitur.

dooz ſchande rekenen. Vitio tribuere: vitio vertere, crimini dare

te ſchande maecken/ & tot ſchande bzenghen. ſ. **Schenden.** Confundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum. Deformare, avi. Dehoneſtare.

ſchande aen doen. Afficere ignominiâ, *r. acc.* Inurere notam, *r. dat.*

ſchandelyk. Inhoneſtus, fœdus, ſpurcus, ignominioſus, a, um; turpis, e, *g.* pis: infamis, e, *g.* mis, o.

ſchandelyken. Turpiter, fœdè, ignominioſè, inhoneſtè, *adv.*

ſchantſe/fozt. propugnaculum, *g.* li, n. arx, *g:* arcis, f. Locus munitus.

ſchantſe/begravinge. Vallum, *g.* li, n. agger, *g:* geris, m.

ſchantſen/ beſchantſen/ ſich begraeven. Munire, *p.* nivi, *ſ.* nitum. Cingere, circumdare, claudere, firmare aggere *ſeu* vallo, *r. acc.*

ſchans graver. Foſſor militaris.

ſchans-rozven. Gerræ, *g.* rarum: crates, *g.* tium, f. *pl. num.*

ſchap/ ſchapraede/ ſcapraepe. Armarium: repoſitorium, promptuarium, *g:* rii, n.

ſchap in de muer. riſcus, *g:* ci, m.

't ſchap ſchoon maeken. Sua clàm aliò transferre.

ſchaplaers. Humerale, *g:* lis; ſcapulare, *g.* ris, n.

ſchappelyk/wel opgetopt. Formoſus, compoſitus, a, um, o. Benè formatus.

ſchappelyck/ lydelyck. Tolerabilis, e, *g.* lis, a.

ſchappelyken/ fraepkens. Compoſitè, decenter, nitidè, *adv.*

ſchapperen/ ontkomen. Evadere, *p.* vaſi, *ſ.* vaſum.

ſchapperen/verhoeden. Vitare, devitare, evitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſchapperlinck/ *Fl.* **ſnipperlingh.** ſegmentum, *g.* ti, n.

ſchare/ſ. ſchaere. Turba, æ, f.

ſcharf/ſcherf. Teſta, *g.* ſtæ, f.

ſcharlaet/ſ. ſchaerlaet. Coccus, *g:* ci, m.

ſchaerlupn. ſcurra, *g:* ræ, m.

ſcharmuſſeren/ ſ. ſchermutſeren. Velitari, *p.* atus, *dep.*

ſcharp/ ſ. ſcherp. Acutus, a, um, o. Acri ſapore præditus, a, um.

ſcharren/ f. ſcherren/ ſchrabben. Radere, *p.* raſi, *ſ.* raſum, raſitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſcharven/ ſ. ſcherven. Minutim concidere.

ſchat. Theſaurus, *g.* ri, m. gaza, *g.* zæ, f.

ſchatkamer. Ærarium, *g.* rii; gazophylacium, *g.* cii, n.

Schatmeeſter/ threſorier. Quæſtor ærarius: præfectus ærario.

ſchatryck. Prævides, *g.* divitis, o.

ſchatten/ weirderen. Æſtimare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Rei pretium æſtimare: rei pretium cenſere, taxare.

ſchattelyck. Æſtimabilis, e, *g.* lis, o.

ſchatter. Æſtimator, *g.* oris, m.

ſchattinge/weirderinge. Æſtimatio, taxatio, *g.* onis, f.

ſchatten/ ſchattinge opſtellen. Cenſere, *p.* ſui, *ſ.* ſum, *r. acc.* Cenſum imperare: tributum imponere, *r. dat.* exigere cenſum: agere cenſum.

ſchattinge/ tribupt. Cenſus, *g.* ſûs, m. tributum, *g.* ti; vectigal, *g.* galis, n. exactio, *g.* onis, f.

ſchatten / ende ſcheiren. Vexare & affligere tributis, exactionibus, *r. acc.*

ſchatſchuldt. Debitum in diem, nulli reditui obnoxium: *ſive* debitum procedens ex æſtimatione partium conſenſu factâ.

ſchave/ ſ. ſchaeve. Aſcia, æ, f.

ſchaverdynen/ ſ. ſcheverdynen. Calopodia ferrea.

ſchavot/ tooneel. Theatrum, *g.* tri, pegma, *g.* matis, n. ſcena, *g.* næ, f.

ſchavot/ ſtellinge/ als van metſers/ &c. Tabulatum, *g.* ti, contabulatio, *g.* onis, f.

ſchavot / verheven plaetſe om iemanden ten toon te ſtellen tot ſchande. Cataſta, *g.* ſtæ, f.

ſchavotteren/een tooneel oft ſtellinge maeken. Tabulatum excitare, conſtruere, extruere: contabulationem ædificare.

ſchavotteren/te ſponcke ſtellen tot ſchande. Catamidiare, *p.* avi, *ſ.* atum. Publico ludibrio exponere, *r. acc.*

ſchavupt/ſchafupt. Bubo, onis, m. *vel* Scurra, æ, m.

ſcheede/ſchee. Vagina, *g.* næ, f. xiphotheca, *g.* cæ, f.

ſcheedel des hoofts. Vertex, *g.* ticis, m. ſynciput, *g.* pitis, n.

ſcheedelen. Diſcriminare, *p.* avi, *ſ.* atum, diſcernere, *p.* crevi, *ſ.* cretum, *r. acc.*

ſcheedelinck gareus / *Fl.* ſ. ſtringe. Spira filacea.

ſcheedelpriem. Acus, *g.* cûs, f. crinale, diſcriminale, *g.* lis, n.

ſcherden/van een doen/ ſ. ſchepden. Separare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſecernere, *p.* ſecrevi, *ſ.* ſecretum, *r. acc.*

ſcheef / ſlim. Obliquus, tranſverſus, limus, tortus, flexuoſus. diſtortus, a, um, o.

ſcheefbeen / krombeen. Loripes, *g.* pedis, compernis, *g.* nis, c.

ſcheefhals/ ſ. kromhals. Obſtipus, i, m.

ſchreeuwen/ ſchampen/ *Fl.* Cavillari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*

ſcheffel/ *Fl.* **i. ſchelfer/ ſcheffelen/** *Fl.* **ſchelferen.** Findere, idi, iſſum, *vel paſſive.* Findi, *p.* iſſus.

ſcheil. Limus, tortus, obtortus, a, um, o.

ſcheillaert/ ſcheilwip. Strabo, *g.* onis: ſtrabus, *g.* bi, m.

ſcheile oogen. Oculi limi *vel* limes: oculi retorti.

met ſcheile oogen aenſien. Indignantibus oculis intuëri: haud æquis oculis contueri *vel* adſpicere.

ſcheire. Fortex, *g.* ficis, f.

ſcheirbecken. Pelvis tonſoris.

ſcheirdoeck. Linteum humerale tonſoris.

ſcheirdraet. Licium, *g.* cii; licia, *g.* orum, n. *pl. num.*

ſcheiren. Tondêre, *p.* totondi, *ſ.* tonſum; radere, *p.* raſi, *ſ.* raſum, *r. acc.*

raedt ſcheiren. Inire, agere, capere conſilium.

den ſot ſcheiren. Morionem agere.

met iemanden den ſot ſcheiren. Ludere, *p.* luſi, *ſ.* luſum, *r. acc.* illudere, *p.* luſi, *ſ.* luſum, *r. dat.* Ludificari, *p.* atus, *dep.*

ſcheiren / iemanden om het ſyne bzengen. Detondere, *p.* tondi, *ſ.* tonſum, deplumare, expilare, *p* avi, *ſ.* atum: deglubere, *p.* glupſi, *ſ.* ptum, *r. acc.* Emungere aliquem pecuniis.

ſcheiren de webbe. Telam ordiri, exordiri, *p.* orſus.

ſcheirbanck. Gnaphalium, *g.* li, n. Tomentum breviuſculum.

ſcheirkoker. Theca novaecularia.

ſcheirmes. Novacula, *g.* læ, f.

ſcheirſel. Raſura, tonſura, *g.* ræ, f.

ſcheirſolder / ſ. ſchorreſolder. Tabulatum ſuperius.

ſcheirſter. Tonſtrix, *g.* ſtricis, f.

ſcheirwinckel. Tonſtrina, *g.* næ, f.

ſcheirwolle. Tomentum, *g.* ti, n.

ſchelden. Increpare, *p.* pui, & avi, *ſ.* atum; objurgare, vituperare, *p.* avi, *ſ.* atum; reprehendere, *p.* hendi, *ſ.* henſum; criminari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.* convitiari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. dat.* ut: Hy docht u niet ſchelden. Ille non audebat te onerare dictis

ſcheldt-

ſcheldtbaer. Vituperabilis, culpabilis, e, *g.* lis: criminandus, vituperandus, a, um, o. Vituperio dignus.

ſcheldtbzief. Epiſtola increpatoria.

ſchelder. Objurgator, calumniator, convitiator, *g.* oris, m.

ſcheldigh/ die elck een ſcheldt. Calumnioſus, invectivus, a, um, o.

ſcheldinge. Objurgatio, increpatio, *g.* onis, f.

ſcheldtwoozden. Opprobria, *g.* briorum, convitia, *g.* tiorum, n. *pl. num.*

ſchele/ derkſel. Operculum, *g.* li; obturamentum, *g.* ti, n. (ii, n.

ſchele des hoofts / ſ. beckeneel. Cranium,

ſcheele van d'oogen. Palpebræ, *g.* brarum, f. *pl. num.*

ſchelfe/ ſchelfer/ ſchelle. putamen, *g.* minis: ramentum, *g.* n.

ſchelfe van viſch. Nucleus piſcis.

ſchelfe/ ſchobbe. Squama, *g.* mæ, f.

den viſch ſchelfen. Deſquamare piſcem.

ſchelfachtigh. Squamoſus, a, um,

ſchelfer/ ſplinter. Feſtuca, cæ; Aſſula, *g.* læ, f. fruſtulum, *g.* li, n. (o.

ſchelferachtigh/dat ſchelfert. Fiſſilis, *g.* lis,

ſchelferen/doen ſchelferen. Findere, *p.* fidi, *ſ.* fiſſum: diſtinguere, *p.* ſtinxi, *ſ.* ſtinctum: ſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum; radere, *p.* raſi, *ſ.* raſum, *r. acc.*

ſchelferen / van ſelfs ſchelferen. Findi, a fiſſus, *paſſ.*

ſchelferingen. Stricturæ, *g.* rarum: aſſulæ, *g.* larum, f. ramenta, *g.* torum, n. *pl. num.*

ſchelferingen van 't hooft. Furfures, *g.* furfurum, m. *pl. num.*

ſchellingh. Solidus argenteus.

ſchellingh Pariſiſch. Medius as.

ſchellingh ſterlinghs. Decem aſſes.

ſchellingh Brabants. Quatuor aſſes.

ſchellingh Vlaems. Sex aſſes.

ſchelm/ ſchelm-hals/ ſtuck-ſchelms. Nequam, m. *indecl.* nebulo, *g.* lonis: ſcurra, *g.* ræ: veterator, *g.* oris, m. Homo nauci, m.

ſchelmachtigh. Sceleſtus, ſceleratus, flagitioſus, a, um, o.

ſchelmerye/ ſchelmſtuck. Facinus, *g.* noris; flagitium, *g.* tii: ſcelus, *g.* leris, n. Crimen cum dedecore conjunctum.

ſchelpe. Teſta, *g.* ſtæ: conchia, *g.* chiæ, f.

ſchelpe van een note. Putamen nucis.

ſchelpviſch. Conchyle, *g.* lis; conchylium, *g.* lii, n. conchylia, *g.* norum & hum, n. *pl. num.*

ſchelver/ ſ. ſchelfer. Aſſula, æ, f.

ſchel-viſch. Aſellus minor.

ſchel-wozrel. Chelidonium majus, *herba.*

ſchemel. Caligo, *g.* ginis, f. Vana apparitio; oculorum fallacia.

ſchemel-oogen/ ſchemeren. Caligare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſchemel / ſchamel. Pudibundus, pudicus, a, um, o.

ſchemeren/ lommeringe maken. Umbrare, inumbrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſchemeren/ ſchemeloogen. Caligare, *p.* avi, *ſ.* atum. (rum.

ſchemeringe / dupſterheyt. Caligo oculo-

ſchemeringe in d'ooge. Suffuſio, *g.* onis; caligo, *g.* ginis, f.

ſchemeringe des daeghs/ tweelicht/ ſchemerlicht. Crepuſculum, *g.* li, n Lux dubia.

ſchemmekel/ *Fl. Zel.* Simius, *g.* mii, m. ſimia, *g.* miæ, f.

ſchenck/ſchenckaſie/gifte/bereeringe. Munus, *g.* neris, n. donum, *g.* ni; donarium, honorarium, *g.* rii, n.

ſchencken / geben / eene bereeringe doen oft geben. Dare, p. dedi, *ſ.* datum, *r. acc. rei & dat. perſ. item acc. & duos dat.* offerre, fero, p. obtuli, *ſ.* oblatum; largiri, p. gitus, *dep. r. dat. perſ. & acc. rei.* dotare, donare, p. avi, *ſ.* arum, *r. acc. rei & dat. perſ. vel acc. perſ. & abl. rei.*

ſchenck-wyn. Vinum donativum.

ſchenckel. Crus, *g.* cruris, n.

ſchenckel van een bercken. Perna, *g.* næ, f.

ſchencken/ inſchencken/ ingieten. Infundere, p. fudi, fuſum: miſcere, p. miſcui, & miſtum *potius quam* mixtum, *r. acc.*

te dzincken ſchencken. Miſcere potum *vel* poculum: miniſtrare potum.

ſchencker/ inſchencker. pocillator, *g.* oris; pincerna, *g.* næ, m. A poculis; à cyathis.

ſchenckerſſe. Procillatrix, *g.* tricis f.

ſchenckpot. Cirnea, *g.* neæ, f. cantharus, *g.* ri, nimbus, *g.* bi, m.

ſchenden/ te ſchande maken. Vitiare, deformare, dedecorare, p. avi, *ſ.* atum; polluere, lui, *ſ.* lutum, corrumpere, p. rupi, *ſ.* ruptum, *r. acc.*

eene maeght ſchenden/tot oneere bzengen. Virginem violare *vel* contemerare: pudicitiæ vim *vel* vitium inferre.

ſchender. Corruptor, temerator, vitiator, depravator, *g.* oris, m.

ſchendinge. Corruptio, vitiatio, contemeratio, depravatio, *g.* onis, f.

ſchene van 's menſchen been. Tibia, *g.* biæ, f. crus, *g.* cruris, n.

ſchen-

schene van een radt/ *Fl.* Canthus, g. thi, m. abſis, g. ſidis, f.

schene/ spalke/ om pet mede te ſtupten/ oft te spalcken. regula, g. læ; lamina, g. næ, f.

schepen/ te schepe doen. In navem inferre ſen immittere.

Schepen/ om vonnis te wijſen. Senator, g. oris; scabinus, g. ni, m.

Schependom/ d'officie van Schepen. Dignitas senatoria: status senatorius: munus senatorium.

Schepen hups/ *Fl.* Curia, g. riæ, f.

Schepenschap/ den tijdt dat pemant schepen is. Tempus scabinatus.

scheppen/ maecken. Creare, p. avi, ſ. atum: condere, p. didi, ſ. ditum, *r. acc.*

schepper. Creator, conditor, g. oris, m.

scheppinge. Creatio, formatio, g. onis, f.

schepsel. Creatura, g. ræ, f. plaſma, g. matis, n.

scheppen/ uptscheppen/ putten. Haurire, p. hauſi, ſ. hauſtum, *r. acc.*

genoeghte scheppen. Delectari, p. tatus, *paſſ.* capere voluptatem.

eenen moet scheppen. Animum ſumere, animos erigere, ſ. moet. Animus, i, m.

een lochtjen scheppen. Auram captare.

verſtandt scheppen. Intelligere, p. tellexi, ſ. lectum, *r. acc.* Senſus ex aliquâ re conſequi, percipere.

schepbecken/ scheptepel/ schepvat. capula, g. læ, f. hauſtrum, g. ſtri, n.

schepemer. Situla, g. læ, f.

schepnet. Sagena, g. næ, f.

schepper/ *Fl.* i. schipper. Nauta, æ, m.

schepter/ ſ. Sceptet. Sceptrum, i, n.

schyede/ schyede. Paſſus, g. ſûs: gradus, g. dûs, m.

schyedebeenen. Divaricari, atus, *dep.*

schyedelinghs. Divaricatis cruribus.

schyeden/ ſ. schyden. Paſſum facere: grallare.

scherf. Teſta, g. ſtæ, f.

scherfachtigh. Teſtaceus, teſteus, oſtraceus, a, um, o.

scherfken. Teſtula, g. læ, f.

scherf-berdt. Magis conciſoria.

scherf-mes. Culter conciſorius.

Schergant/ ſ. sergeant. Satelles, itis, m. accenſus, ſi, m.

scherlinck. Cicuta, g. tæ, f.

scherlupn/ fielt. Scurra, g. ræ, maſc.

scherm/ schutsel/ boozberdt. Pluteus, g. tei, m.

schermen/ campen. Dimicare, pugnare, certare, p. avi, ſ. atum, digladiari, conflictari, p. atus ſ. atum, *dep.* confligere, p. flixi, ſ. flictum.

schermer. Athleta, palæſtrita, g. tæ; pugil, g. gilis: gladiator, g. oris, m.

schermen/ geschetm/ schermingc. Gladiatura, g. ræ, f. Pugna gladiatoria.

schermconſte. Arspalæſtrica, gymnica, gladiatoria, athletica, pugilica.

scherm-meester. Gymnaſtes, g. ſtæ: gymnaſiarcha, g. chæ, paleſtricus, g. ci, m.

schermschoole. Gymnaſium, g. ſii, n. palæſtra, g. ſtræ, f. Ludus gladiatorius.

schermoelie. Libum, g. bi, n.

schermutselen/ ſ. schaermutsen. Velitari, p. tatus, *dep.*

schermups. Mus ſubterraneus, cæcus, ſ. Mol. Talpa, g. pæ, f.

scherp/ bytende op de tonge/ als peper. &c. Acer, acris, cre, g. acris: mordax, g. dacis, o. Acri guſtu: acrem habens ſaporem.

scherpelyck/ bitterlyck. Acriter, *adv.*

scherpelyk/ ernſtelyk. Severe, ſeveriter, *adv.*

scherpte. Acrimonia, g. niæ; Acredo, g. dinis, f. Sapor acer.

scherp-snydende. Acus, acuminatus, a, um, o.

scherpachtigh. Acutulus, a, um, o.

scherpen. Acuere, p. cui, ſ. cutum, *r. acc.* Acutum reddere, *r. acc.* Aciem inducere, *r. dat.*

scherpinge. Exactio, acuminatio, cuſpidatio, g. onis, f.

scherpſinnigh. Acutus, ingenioſus: argutus, a, um, ſubtilis, e, g. lis; ſagax, g. gacis; ſolers, g. lertis, o. Ingenio valens, bene ab ingenio paratus.

scherpſinnige spreuke. Apophthegma, atis, n.

scherpſinnighept. Solertia, g. tiæ: ſagacitas, ſubtilitas, g. tatis, f. Ingenii acumen.

scherpſinnighlyck. Ingenioſe, acutè, argutè, ſubtiliter, ſolerter, *adv.*

scherpte/ 't scherp/ de snede. Acies, g. ciei, f. acumen, g. minis, n.

scherpte/ ſpits van een bergh. Apex, g. picis, m. faſtigium, g. gii, jugum, g. gi; culmen, cacumen, g. minis, n.

scherp/ vyerck. Parcus, a, um; tenax, g. nacis; illiberalis, e, g. lis, *r. gen.* ſordidus, a, um, o.

scherpelyck/ ſtrengelyck/ nauw. Stricte, perparcè; parcè, avarè, tenaciter, *adv.*

scherpighept. Avaritia, g. tiæ, tenacitas, parcitas, g. tatis: parſimonia, g. niæ, *fœm.*

scherp geſicht. Oculi lyncei, aquilini, arces, viſus acutior.

scherpſichtig. Perſpicax, g. cacis, o. Acutus viſu.

scherphoorigh. Acer auditu.

scherprecht. Summum jus, ſtrictum jus: rigidiſſimum jus: rigor juris.

scherprechter/ *Fl.* Tortor, g. oris: carnifex, g. ficis, m.

scherre. Paſſer, g. ſeris, m. *piſcis.*

scherren/ schaeren. Radere, p. raſi, ſ. raſum, *r. acc.*

vp een scherren. Corradere, p. raſi, ſ. raſum, *dep. r. acc.*

scherssen/ *Holl.* Jocari, nugari, p. atus, ſ. atum,

scherven. Teſta, g. ſtæ, f.

scherven/ in kleyne beetjens kappen. Concidere minutim: conſcindere in minutiſſimas particulas.

scherdinge. Conciſio, g. onis, f.

scheeete/ beeſt. Crepitus alvi *vel* ventris.

eenen schete laten/ vyſten. Pedere, p. pepedi, *ſine ſup.*

schetteren/ tieren. Stridere & ſtridêre, p. ſtridi, *ſine ſup.* ſtrepere, crepare, p. pui, ſ. pitum. Fragorem edere.

schetteren/ schetterbekken/ klappen. Garrire, p. rivi, ſ. ritum.

schetteren/ daeveren/ beven. Tremere, intremere, p. mui, *ſine ſup.*

schetteren/ ongeschiktelyk lachen. Cachinnari, p. atus, ſ. atum, *dep.* immoderatiùs *vel* immodeſtiùs, *vel* effuse ridêre.

schetteringe. Stridor, g. oris, m. ſonus vibrans.

schetteringe in 't singen/ diminuatie. Chroma, g. matis, n.

scheure/ schore. Sciſſura, ruptura, riſſura, g. ræ: rima, g. mæ, f. hiatus, g. tûs, maſc.

scheuren/ doen scheuren. Rumpere, diſrumpere, p. rupi, ſ. ruptum: lacerare, dilaniare, p. avi, ſ. atum: vellere, p. velli & vulſi, *poetice*, ſ. vulſum; diſcerpere, p. cerpſi, ſ. cerptum, *r. acc.*

iemandts reden scheuren. Interpellare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* interpellare *vel* interrumpere ſermonem. ſ. *in* pzopoſt. Sermo, onis, m.

Scheurbuyk. Stomacace, g. ces, f. *cùm totus venter & hypochondria patiuntur.*

Scheurmondt. Oſcedo, g. dinis, f. *cum gingivæ à dentibus ſeparantur.*

scheuringe. Ruptio, g. onis, ſciſſura, g. ræ, f.

scheuringe onder het volk, ſ. schisme. Schiſma, g. matis, n.

scheut/ geschiet. Jaculatio, ejaculatio, g. onis, f. jaculum, g. li, n.

scheutbry. Impenetrabilis glande *vel* plumbo.

scheute/ pickantigh geſpot. ſcomma, g. matis: cavillum, g. li, n.

scheute/ sprupte. ſurculus, g. li, m. germen, g. minis, n.

scheute aen den wijngaert. Palmes, g. mitis: pampinus, g. ni, m.

scheute om boozts te planten. talea, g. leæ, f.

scheutigh / dat scheuren boozts bzenght. ſurculaceus, ſurculoſus, a, um, o.

scheutjens van de krupden. Cymæ, g. marum, f. *pl. num.*

scheutigh/ gereedt om iet te doen. Promptus, a, um, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.* expeditus, a, um, *r. acc. cum Ad.*

scheut wijn/ lek-wijn. Protropum, g. pi, n. Muſtum lixivum.

schepden/ dertrekken/ wegh gaen. Diſcedere, decedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: abire, eo, p. abivi, ſ. abitum: proficiſci, p. fectus, digredi, dior, p. greſſus, *dep.*

't schepden/ 't vertreck. Digreſſus, diſceſſus, g. ſûs; abitus, g. tûs, m. digreſſio, profectio, migratio, g. onis, f.

schepden/ van een doen. ſeparare, ſegregare, diſgregare, p. avi, ſ. atum; dividere, p. viſi, ſ. viſum, ſejungere, p. junxi, ſ. junctum, diſtrahere, p. traxi, ſ. tractum; divellere, p. velli, & *poet.* vulſi, ſ. vulſum; diſpartiri, p. titus, *dep.* & diſpartire, p. tivi, ſ. titum, *r. acc.*

schepdbaer. ſeparabilis, e, g. lis; disjunctivus, dividuus, a, um, o.

schepdboom. Arbor terminalis.

schepdbzief. Libellus repudii.

schepdzonck. Potus valedictorius.

schepdinge. ſeparatio, diviſio, disjunctio, g. onis, f. divortium, g. tii, n.

schepd-lieden / schepd-mans / schepdrechter. Arbitri, g. trorum, m. *pl. num.*

schepdmaeltydt. Epulum valedictorium.

schepdmuer. Paries intergerinus.

schepdeten. Diſcriminare, p. avi, ſ. atum, diſcernere, p. diſcrevi, ſ. cretum, *r. acc.*

schepdsel. ſejunctio, diviſio, ſeparatio, g. onis, f. diſcrimen, g. minis, n.

schepdsel der derme. Meſenterium, g. rii, n.

schepdsel der neus-gaten. Diaphragma naſi.

schepd-steen. Terminus, g. ni, m. lapis terminalis.

schepssen. Effodere lapides: excidere ſaxa.

schepsput. Latomia *vel* latumia, g. miæ; lapicidina, g. næ, f.

Schepsser/ steenhouwer. Latomus, g. mi: lapicida, g. dæ, m.

Schiatica/ flerecyn in de heupen. Iſchias, g. adis, f.

die de Schiatica heeft. Iſchiacus, iſchiadicus, a, um, o.

schicht/ *Fl.* Jaculum, telum, g. li: verutum, g. ti, n. tragula, g. læ, f.

schick / goede ozdonnantie. Diſpoſitio, accommodatio, g. onis, f. ordo, g. dinis, m.

't en heeft gene schick. Nullus eſt ordo: merum eſt chaos, & mera confuſio.

schicken/ in ozdre stellen. Diſponere, componere, p. poſui, ſ. poſitum; concinnare, accommodare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

sigh schicken/ sigh tot iet boegen. Vitam inſtituere. Animum ad aliquod vitæ genus applicare. Vocationi alicui ſe addicere.

schickinge Godts. Providentia divina.

schicken/ senden. Mittere, p. miſi, ſ. miſſum; deſtinare. p avi, ſ. atum, *r. acc.* (*acc.*

schieden/ *Fl.* clieven. Findere, p. fidi, ſ. fiſſum, *r.*

schielyck/ *Holl. Fl.* onderſien. ſubitus, ſubitaneus, repentinus, præproperus, a, um, o.

schiedelicken. *Holl. Fl.* Subitò, repentè, *adv.*
schieloos/schierloos *adject.* Improvidus, inconsideratus, temerarius, a, um, præceps, g. cipitis, o.
schieloos. *adv.* Improvidè, inconsiderate, præcipitanter, temere.
schier bykans. Pene, propemodum, fere, terme *adv.*
schier/schierken houts. Assula, g. læ, f.
schier oft mozgen. Aliquando, olim, brevi, *adv.*
schierwiere. *Fl.* Permissim, sparsim, *adv.*
schieten. Jaculari, ejaculari, *p.* atus, *s.* atum. *dep. r. acc.* Emittere telum: displodere *vel* explodere bombardam. Men heeft hem dese wonde met een silvere kogel geschoten. Hoc vulnus ei perglobum argenteum illatum est.
schietende oogen. Emissitii oculi.
schieter/schutter. Sagittarius, g. rii, jaculator, g. oris, m.
schiet-lap. Brachiale jaculatorium.
iemanden in den schietlap komen. Alicui occurrere: alicui objici: alicui in manus *vel* oculos venire.
schiet-pylsken. Tragula, g. læ, f.
schiet-pijl. Sagitta, g. tæ; arundo, g. dinis, calamus, g. mi, m.
schietpinne. Scopus, g. pi, m.
schiet-plaetse. Campus jaculatorius.
schiet-slange. Jaculus, g. li, m.
schietspoele. Radius textorius.
schieren/haestelyck opschieren. Subitò consurgere.
schieren/veranderen. ut: Syne verwe schieren. Colorem mutare, amittere.
schierende verwe. Color evanidus, fugax, obsoletus.
schieren een gracht. Ducere foveam.
schieren het vzoodt in den oven. Panem in furnum mittere.
schieren/spruyten. Germinare, pullulare, p. avi, *s.* atum.
schieter/schierwormken. Blatta, g. tæ, tinea, g. neæ, f.
schiffen. Butyrum fieri.
schiften. *Holl.* i. delen. Dividere, *p.* visi, *s.* visum; partiri, p. titus, *dep. r. acc.*
schiftinge. *Holl.* Divisio, sejunctio, g. onis, f.
schimfferen. Prolabi, p. lapsus, *dep.*
schimffelinge. Prolapsio, g. onis, f.
schijn/schijnsel/glans. Splendor, nitor, fulgor, g. oris, m. jubar, g. baris, n. claritas, g. tatis; lux, g. lucis, f.
den schijn in 't water als de Sonne schijnt. Aquæ absole collucentis repercussus fulgor: colluctratæ aquæ vibrans splendor.
schijnbaer/klaer/hel. Illustris, e, g. tris, clarus, splendidus, dilucidus, a, um, o.

schijnbaer/kennelyck/openbaer. Evidens, g. dentis, perspicuus, manifestus, a, um, o.
schijnbaerheyt/kennelyckheyt. Evidentia, g. tiæ, f.
schijnbaerlyck. Evidenter, clarè, perspicuè, manifestè, dilucidè, luculenter, *adv.*
schijnen/hel zijn. Splendère, p. dui, *sine sup.* fulgere & fulgere, *p.* fulsi, *sine sup.* nitere, *p.* tui, *sine sup.* lucere, *p.* luxi, *sine sup.* radiare, *p.* avi, *s.* atum.
schijn hoedt. Causia, g. siæ, f. umbraculum, g. li, n.
schijnsel des Hemels. Æthra, g. thræ, f.
schijn-wormken. Nitedula, g. læ: lampyris, g. ridis, f.
schijn/semblant/pretext. Causa, g. sæ, f. obtentus, g. tûs, m. species, g. ciei: simulatio, g. onis, f.
onder den schijn. ut: Onder den schijn van deught. Per speciem officii: specie virtutis: prætextu, obtentu beneficii.
eenen schijn geven. Fingere, effingere, *p.* finxi, *s.* fictum.
eenen schijn van waerheyt geven. veritatis fucum obtendere: sub veritatis specie falliere.
schijn der waerheyt. Verisimilitudo, g. dinis, f. Veri species: veritatis fucus.
schijndeught. Hypocritis, g. tis, f. Virtus simulata.
schijndeughdigh. Hypocrita, g. tæ, m.
schijnen/apparentie hebben. Videri, *p* visus, *passive.* apparere, *p.* parui, *s.* paritum.
't soude schijnen. Videretur, appareret.
ick soude schijnen. Viderer, apparerem.
schijnen te zijn / gestatenisse oft farsoen van iet hebben. Præbere *vel* reddere speciem: referre rem aliquam: speciem alicujus præ se ferre: rem aliquam exprimere *aut* repræsentare.
schijnheiligh. *s.* schijndeughdigh. Hypocrita, Holophanta, æ, m.
schijt/schijte/schijterye/kackerye. Alvi profluvium.
de schijte pewers van hebben. *adag.* Vilipendere *p.* dendi, *s.* pensum, *r. acc.* Sulque deque habere.
schijte. *adag.* Mulier spurca.
schijten/bijsten. Pedere, *p.* pepedi, *sine sup.*
schijten/kacken. Cacare, *p.* avi, *s.* atum. Exonerare alvum.
schijter. Peditor & cacator, g. oris, m.
schijtgat. Podex, g. dicis, m.
schijtkoeck. Libum vilius.
schijtkruydt. Mercurialis, g. lis, f. *herba.*
schijtpot/schijtreple. Lasanum, g. ni, n.
schijt-repse. Labor frustraneus.
schijtvoest. Gelu leve, gelu unius diei.

schijve/

schijve/ronde tafel. Orbis, g. bis: discus, g. ci, m. rota, g. tæ, f.
schijve/cliesteragie van iet in 't rondt afgesneden is. Tessella, taleola, g. læ, f.
schijve in de linie. Patella, mola, g. læ, f.
schijve ajuyn. Taleola cepitia.
schijve van 't damberdt. Scrupus, g. pi; calculus, g. li, m.
schijve in de borsten. Uberum g'umi.
schijve/penninck. Nummus, g. mi, m.
schijvert/schijvelink. *Holl* malum orbiculatum.
Schilder. Pictor, g. oris, m.
Schilderen/eene figuere treecken. Pingere, *p.* pinxi, *s.* pictum: figurare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.* Ductibus figurare.
Schilderen/met coleuren ende met het pinceel maken. Penicillo & coloribus pingere, depingere, coloribus imaginem effingere, exprimere: diagraphicam iconem coloribus exci ere.
Schilderye/de konste oft 't werk van schilderen. Pictura, g. ræ, f.
Schildt/in 't vierkant. Scutum, g. ti, n.
Schildt/in 't rondt. Clypeus, g. pei, m.
Schildt/lanck ende aen de kanten ingebooght. Ancile, g. lis, n.
Schildt/van een schiltpadde. Testa, g. stæ, f.
met eenen Schildt gewapent. Clypeatus, scutatus, a, um, o.
Schildtdak Testudo militaris.
Schildt-cnaepe. Scutifer, g. feri, m.
Schildtmaker. Scutarius, g. rii, m.
Schiltpadde Testudo, g. dinis, f.
Schildtwachte. Excubiæ, g. biarum; vigiliæ, g. liarum, f. *pl. num.*
Schilt-wapen. Insignia, g. nium, n. *pl. num.*
schilge/*Fl.* Numella, g. læ f.
schille/*Holl.* schelle. Cortex, g. ticis, m.
schillen/*Holl.* schellen. Decorticare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
schillen/verschillen. Discrepare *p.* avi, *s.* atum atum; distare, *p.* distiti, *s.* distitum; differre, differt, *impers.*
schijm/*Holl.* Furfures capitis.
schimman. Proreta, g. tæ, m.
schimme/*Holl.* schyne. Umbra, g. bræ, fœm.
schimmel/most. Situs, g. tûs; mucor, g. coris, m.
schimmelachtigh. Rancidus, mucidus, fracidus, a, um, o.
schimmelen/verschimmelen. Mucêre, fracêre, *p.* cui, *sine sup.*
schimmelpeirdt. Equus murinus, glaucus, leucophæus.
schimp/gecku met spotternye/schimpschent/schimpwerk/schimpwoort. Convitium, *p.* tii; cavillum, g. li: scomma, g. matis, n. contumelia, g. liæ, f. Ludicra cavillatio: jocularis cavillatio.

schimpachtigh. Salius, a, um; dicax, mordax, g. acis, o.
schimp-dzief/schimp-liedt. Satyra, g. ræ; invectiva, g. væ, f.
schimpen. Cavillari, *p.* atus, *dep.* sugillare, substannare, *p.* avi, *s.* atum; perstringere, *p.* strinxi, *s.* strictum; irridere, *p.* risi. *s.* risum, *r. acc.* Jocose cavillari: ridiculis cavillari.
schimper. Cavillator, derisor, g. oris, m.
schimpreden. Dicterium, g. rii, n. sales, g. lium, m. *pl. num.*
schimpvogel Scurra, g. ræ: sannio, g. onis, m.
schimpsgewyse. Jocularitèr, *adv.* Joculari cavillatione.
schinck/&c. *s.* schenck. Munus, eris, n.
schinderen *s.* schaetse. Scandula, æ, f.
schinderen de wynen. Reliquum vini radio metiri.
schip/schepe. Navis, g. vis, f. navigium, g. gii, n.
schipdancken. Transtra, g. trorum; juga, g. gorum, n. *pl. num.*
schipdeck. Rostrum, g. stri, n.
schipdoden. Carina, g. næ, f.
schipboot/lichter. Scapha, g. phæ, n, remulcus, g. ci, m.
schipbzaeke. Naufragium, g. gii, n.
schipbzaeke lyden. Naufragari, *p.* gatus, *s.* gatum, *dep.* Naufragium facere, pati.
die schipbzaeke geleden heeft. Naufragus, g. gi, m.
schipbzoot. Panis nauticus.
schipkoozde/schipseel/schiptouwe. Rudens, g. dentis, m Funis nauticus.
schipkrygh / schipoozloge / schipstrydt. Naumachia g. chiæ, f.
schipdzegge/schiphaek. Harpago, g. gonis, m.
schipgeldt/schiploon. Naulum, g. li, n.
schipgewant/schiprustinghe. Navis armamenta.
schiphaven/schiplandt. Portus, g. tûs, m.
schipheer/schipmeester/schippatroon. Navarchus, g. chi: nauclerus, g. ri, m.
schiphouder. Remora, g. ræ; echeneis, g. neidis, f. *piscis.*
schipken. Navicula, g. læ, f.
schiplandt/schipsandt. Saburra, g. ræ, f.
schipleder. Pons, g. pontis, m.
schipmaeker. Naupegus, g. gi, m.
schipman / schiplieden / schipper / schipbaerdder. Nauta *poetice* navita, g. tæ, naviculator, g. oris, m.
schipperschap/ schipbaerdye. Navicularia, g. riæ, f.
schiprede / schipstadt / schipstelle/ schipwerf. Statio navium. Navale, is, n.
schipreder. Navis exercitor.
schipriem/schiproede. Remus, g. mi, m.
schiproer. Clavus, g. vi, m. gubernaculum, g. li, m.

schiprollen. Palangæ, g. garum, f. *pl. num.*
Schipprover. Pirata, g. tæ, m.
Schipseyl. Velum, g. li, n. carbasus, g. si, f. carbasa, g. iorum, n. *pl. num.*
Schipslaefken. Mesonauta, g. tæ, m.
Schipsolder. Fori, g. rorum, m. *pl. num.*
Schipstrydt. Naumachia, g. chiæ, pugna navalis.
Schiptol. Portorium, g. rii, n.
Schiptollenaer. Portitor, g. toris, m.
Schipvaert. Navigatio, g. onis, f.
Schipvaerdye. Navicularia, g. riæ, f.
Schisma, scheuringe in opinien. Schisma, g. matis, n. dissensio, g. onis, f.
Schisma in de H. Kerke, afwijkinge van 't Opperhooft. Defectio ab Ecclesiæ capite; divortium à Christi mysteriis.
Schismaticq. Rebellis in Ecclesiam: detrectator constitutionis Ecclesiasticæ, *vulgo* Schismaticus, g. ci, m.
schits, ut: Het geeft my schits. A ratione alienum videtur; novum & extraneum videtur.
schitte/ *Holl.* Stercus liquidum.
schobbe/ deksel. Operculum, g. li, tegumentum, g. ti, n.
schobbe/ *Holl.* schelpe. Squama, g. mæ, f.
schobbe/ *Holl.* schaefupt. Scurra, g. ræ, m.
schobbe/ berispinge. Objurgatio, increpatio, g. onis, f.
een schobbe oft schobbade geven. f. schelden/ bekyven. Objurgare, *p.* avi, *s.* atum; increpare. *p.* pui, *s.* pitum, *r. acc.*
schoghte/ schoft. Scapulæ, g. arum, dorsum, g. si, n. humeri, g. rorum, m. *pl. num.*
iet op syn schoft nemen. Humeris imponere, *r. acc.*
schok/geschok/schokkinge. Succussatio, concussio, jactatio, g. onis, f. concussus, g. sûs, m.
schokken. Quassare, succussare, *p.* avi, *s.* atum: concutere, tio, *p.* cussi, *s.* cussum; collidere, *p.* liti, *s.* lisum, *r. acc.*
schokkende peirdt. equus succussarius.
schokken / schokkeren / in ordre stellen. f. schaekeren. Variegare, avi, atum.
schof/ omslagh. Ricinum, g. ni, n. Pallii *vel* togæ circa collum reflexio.
schoeffel. Pala, g. læ, f.
Schoen. Calceus, g. cei, m. calceamentum, g. ti, n.
Schoen met een enkele sole. Simplicis soleæ calceus.
Schoen met dobbel solen. Geminæ soleæ calceus.
Schoen met platte solen. Planæ soleæ calceus.
Schoenen met pont lebis. Sublatæ soleæ calceus: popiolo, g. onis, m.
Boeren-schoen. Peco, g. ronis, m.

Schoendraet. Filum sutorium.
Schoenen/ schoenen aendoen. Calceare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Induere calceos.
Schoen horen. Inductorium, g. rii, n.
Schoentjen. Calceolus g. li, n.
Schoenlapper. Veteramentarius sutor: detritorum calceorum interpolator.
Schoenlapper/ *Holl.* Papilio, g. onis, m.
Schoenlapperye. Sutrina veteramentaria.
Schoenleest. Mustricula, g. læ, f. forma calcei.
Schoenmaker. Sutor, g. oris; calceatius, g. rii, m.
Schoenmaker/ *Holl.* Pyrallis, g. lidis, f. *Item* Tinca, g. cæ, f.
schoenmakerye / schoenmakers-winkel. Sutrina, g. næ, f.
schoenmakers konst. Sutoria, g. riæ, f.
schoenmakers sweirtsel. Chalcanthum, g. thi, n.
schoenriem. Corrigia, g. giæ, f.
schoensel/ 't aentrecken van de schoenen / oft het fatsoen van de schoenen. Calceamen, g. minis, calceamentum, g. ti, n.
schoensole. Solea, g. leæ, f.
schoendoode. Peniculus, *vel* penicillus, g. li, m.
schoorhaeye. Squatina, g. næ, f. *piscis.*
schoepen/ schoeper/ schoepsel. &c. f. schoen. Calceamenta, orum, *pl. num.*
schof/ schoft/ virrendeel van 't daghwerk. Quadrans operæ diurnæ.
schof/ schoft / etens tydt van de wercklieden. Pastus, g. tûs, m.
schoffen/ schofren. Interquiescere statis horis à labore.
schof/ hekken van eene poorte. Cataracta, g. ctæ; cataractæ, g. ctes, f. Ferro echinata portæ cataracta.
't schof optrekken. Cataractam moliri, tollere, attollere.
't schof aflaten. Cataractam demittere.
schof/ hekken van eene deure. Obex, g. bicis, m. repagulum, g. li, n.
schoffieren/ schenden. Violare, *p.* avi, *s.* atum; corrumpere, *p.* rupi, *s.* ruptum, *r. acc.* inferre labem, *r. dat.*
schoffieren eene maeght. Stuprare, vitiare, constuprare, *p.* avi, *s.* atum; comprimere, *p.* pressi, *s.* pressum, *r. acc.* inferre stuprum; vim afferre, *r. dat.* expugnare pudicitiam virginis *aut* puellæ.
schoffierigh. Violentus, a, um, o.
schoffieringe/ schendinge. Violentia, g. tiæ: injuria, g. riæ, f. opprobrium, g. brii; dedecus, g. oris, n.
schoffieringe van dochters. Raptus, g. tûs, m. Stuprum violentum.
schoffierlick. Violenter, ignominiosè, *adv.*
schoffilioen. Peniculus furnarius.

scholk. *Fl.* Rudus, g. deris, n.
scholderen/ tupsch schoole houden. Ludum alearorium exercere.
scholderer/ die tupsch-schoole houdt. Alearoriæ præfectus.
Schole/ plaetse daer men iet leert. Schola, g. f. gymnasium, g. sii, n. ludus, g. di, m.
Schole om te studeren. Ludus litterarius: gymnasium litterarium: schola litteraria.
Hooge schole. Academia, g. miæ, f. *vulgo* Universitas, g. tatis, f.
kleyne Schole. Schola trivialis.
Schole / de plaetse van de schole/ daer de studenten de lessen horen. Auditorium, g. rii, n.
Schole geldt. Minerval, g. valis; didactrum, g. ctri, n. Doctoris salarium, merces.
Schole gesellen. Condiscipuli, g. lorum, commilitones, g. num, m.
Schole-kindt / scholier. Scholasticus, g. ci; discipulus, g. li, m.
Schoolemeester. Præceptor, g. oris: pædagogus, g. gi; ludimagister, g. stri, m.
Schole heeren. Scholarchæ, g. charum, m. *pl. num.*
dat tot de Schole behoort. Scholaris, e, g. ris; scholasticus, a, um, o.
Schole houden. Habere scholas; docêre literas.
ter Schole gaen. Studere, p. dui, *sine sup.* scholas frequentare, adire.
scholfert *vel* scholver. Mergus magnus, *avis.*
schotte/ schuyte. Massa, g. læ, crusta, g. stæ; gleba, g. bæ, f.
schollen/ op een vieren. Congliaciare, *p.* avi, *s.* atum.
scholle/ platdijs. Passer, g. seris, m. *piscis.*
scholle/ tonge. Lingulaca, g. cæ, f. *piscis.*
scholpen *Holl.* cloteren. Tuditare, *p.* avi, *s.* atum, *vel* Pultare, p. avi, s. atum.
schoncaen de boomen. Bryon, *vel* bryum, g. bryi, n. muscus, g. ci, m.
schonnen/ 't mos af doen. Emuscare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
schon/ schomme/ een duyle plaetse. Locus situ squalidus.
schommelen / 't duyl werk in de keucken doen. Agere mediastinum, sordidiora culinæ opera facere.
schommel-kock/ schommel-knaek. Mediastinus, g. ni, lixa, g. xæ, m. servulus sordidis culinæ operibus destinatus.
schommel-maeyte. mediastina, g. næ, f. Ancilla sordidis operibus deputata.
schoof/ schoobe. Merges, g. gitis, f. Fascis segetum: manipulus spicarum.
schoof-landt/ *Fl. Ager qui ultra decimum etiam sextum manipulum pendit.*
schoon/ fraey. Pulcher, chra, chrum, formosus, decorus, venustus, speciosus, scitus, bellus, a, um; elegans, g. gantis, o. Formâ egregiâ, formâ liberali & eximiâ: facie venusta.
't is een schonen dagh. Est dies luculentus, innubis.
schoon/ super/ net. Purus, mundus, tersus, nitidus, a, um, o.
schoon broeder. *Fl.* Levir, g. viri, m. *Sororis maritus.*
schoon-dochter. Nurus, g. rûs, f. *Filii uxor.*
schoon-heere, *Fl.* groot-vader. Avus, g. vi, m.
schoonheyt. Pulchritudo, g. dinis: formositas, venustas, g. tatis: elegantia, g. tiæ, f.
schoontjens/ fraeykens. Pulchre, bellè, venustè, *adv.*
schoontjens/ *Fl.* properlyk. Sensim, paulatim, tractim, *adv.*
schoon-laecken/ *Fl.* anime-laecken. Mappa, g.
schoon maecken/ *s.* reynigen. Expurgare, *p.* avi, *s.* atum.
schoon moeder, *Fl.* Socrus, g. crûs, f. *Mariti vel uxoris mater.*
schoon-sone. *Fl.* Gener, g. neri, m. *Filiæ maritus.*
schoon-suster. *Fl.* Glos, gloris, f. *Uxoris vel mariti soror.*
schoon-taele. Adulator, g. toris: logodædalus, g. li, m.
schoonvader. *Fl.* Socer, g. ceri, m. *Uxoris vel mariti pater.*
schoon-vrouwe. *Fl.* groot-moeder. Avia, g. viæ, f.
schoon hemde. Indusium recens.
schoon weder. Serenitas, g. tatis, f. Cœlum ludum, clarum, serenum.
schoot. Gremium, g. mii, n. sinus, g. nûs, m. in den schoot setten / i. seer lief hebben. Unicè diligere, *r. acc.*
schoot-honden. Canis Melitæus.
schoot-hoyn. *Extremus veli angulus.*
schoot-cleedt/ *Fl.* voorschoot. Castula, g. læ, f. succinctorium, g. rii, n.
schoove/ schoof. Merges, g. gitis, f.
schooven. In mergites *vel* taciculos colligere.
schoover-seyl. *Velum maximum.*
schoppe. Tegumentum, g. ti, n.
schop/ *Holl. Fl.* schuppe. Pala, g. læ, f.
schoppen/ *Holl. Fl.* schuppen / voort stoorten. Excutere, tio, p. cussi, *s.* cussum: protrudere, p. trusi, *s.* trusum, *r. acc.*
schore/ beurlandt. Acta, g. ctæ, ripa, g. pæ: alluvies, g. viei: alluvio, g. onis, f.
schore/ onderset sel. Fulcrum, g. cri: fulcimentum, pedamentum, g. ti; fulcimen, statumen, pedamen, g. minis, neut.
schoren/ ondersetten. Fulcire, suffulcire, p. fulsi, *s.* fultum, *r. acc.*
schore-houters. Columnia, g. um n. *pl. num.*
schore-leder. Scalæ columnâ fultæ.
schort-solder. Tabulatum superius.

schoren / weghstouwen. f. schoppen / & schuppen. Ludere otiosè

schore steen. f. schoude. Caminus, i, m, intumibulum, i, n.

schorft / schorftigh. Scabiosus, impetiginosus, mentagricus, a, um, o. scabie infectus.

schorftheyt. Scabies, g. biei; porrigo, impetigo, g. ginis; mentagra, g. græ, f.

schorst *metaph.* onnut / slecht / dupl. Inutilis futilis, e, g. lis; trivolus, a, um, o.

schorlupn. Scurra, g. ræ, m.

schorpen / klieben. Scindere, *p.* scidi, scissum; findere, *p.* fidi, *s.* fissum, *r. acc.*

Schorpioen / 1. een venynig beest / 2. een seebisch / 3. een teecken aen den Hemelschen zodiacq. 4. een kruydt / 5. een kryghs instrument. Scorpius, g. pii: scorpio, g. onis, m.

Scorpioens steert. Scorpiûrum, g. ri, n. *herba.*

van den scorpioen. Scorpionius, a, um, o.

schorre / een stuck dat jemers is afgescheuert. Rupsura, scissura, g. ræ: gleba, g. bæ: massa, g. sæ, f.

schorre / grupp. Radus, g. deris; cæmentum, g. ti, n.

schorre / schore / voozlandt. f. schore. Alluvio, onis f.

schorsimpten. Ringi, *caret præterito & supino*

schorsse / het buytenste van boomen / &c. Cortex, g. ticis; liber, g. bri, m.

de schorsse afdoen / blecken. Decorticare, *p.* avi, *s.* atum: deglubere, *p.* glubi, *s.* bitum. *r. acc.* Cortices adimere, *r. dat. vel abl. cum A vel Ab*

schorse / *Fl.* schorte / schortekleedt / schortelboeck. Præcinctorium, g. rii: ventrale, g. lis, supparum, g. ri, n. cassula, g. læ, f.

schoes-haeck. Fibula, g. læ, f. spinther, g. theris, n.

schortspoozte / schortpoozte. Cataracta, g. ctæ, f.

schorssen / schorten / omhoogh schorten. Succingere, *p.* cinxi, *s.* cinctum: subducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *r. acc.*

schorssen / schorten / ophouden / staecken. Cessare, *p.* avi, *s.* atum: suspendere, *p.* pendi, pensum. ut: Het werck schorssen oft schorten. Cessare ab opere: suspendere opus.

schorssinge / opschorssinge. Succinctio, g. onis, f.

schorssinge / ophoudinge. Suspensio, intermissio, g. onis, f.

schorsinge van wapenen. Armistitium, g. tii, n. induciæ, g. ciarum, f. *pl. num.*

schorssen. f. Schorten. Deesse, defui. Averb. Defum *vel* fiudare, avi, atum.

schorthaeck. f. schoorshaeck. Spinther, g. eris, n.

schoztneusigh / camus. Simus, a, um, o.

schozten / *Holl.* gebzeken. Deesse, defum, *p.* defui, *sine sup.* deficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum.

schossen / *Fl.* brassen. Epulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*

schot / schutsel. Septum, g. ti, n.

schot / tribupt. Census, g. sûs, m. Vectigal, g. galis; tributum, g. buti, n. contributio, g. onis, f.

schot in de syde. Laterum dolor.

schot / schoft. f. schoft. Passus, ûs, m.

schote. f. scheute. Surculus, i, m.

schotel. Scutella, g. læ; patina, g. næ: lanx, g. lancis, paropsis, g. idis, f. catinus, g. ni, m.

schotel van de waege. Lanx, g. lancis, f.

schotelboeck / schotelbodde. Peniculus culinarius.

schotel-eten / toespyse. Obsonium, g. nii, n.

schotelken. Catillus, g. li, m.

schottelecker. Catillo, g. lonis, m.

schotelwaege. Trutina, g. næ, statera, g. ræ: bilanx, g. lancis, f.

schotelwater. Eluvies culinaria.

schots / dor / plomp. Bardus, ineptus, incompositus, absurdus, a, um, o.

dat comt my schots voor. Hoc mihi ineptum, absurdum, peregrinum videtur: ratione ablonum id mihi videtur.

schotselyck. Inepte, absonè, absurdè, *adv.*

schoude / schouwe / schoudsteen. Caminus, g. ni, n

schoudeberdt / *Fl.* Plateus foci.

schoudegeldt. Exactio in caminos.

schoudehangel. Climacter, g. cteris, masc.

schoudmantel. Sinus camini.

schoudpype. Fumarium g. rii, n. Tubus fumarius, tubus foci.

schoudvaeger. Caminorum purgator.

schoudeverwe. Color fuligineus.

schouden / met heet water bespoepen. Aquâ ferventi perfundere.

een vercken schouden. Porcum mactatum fervidâ depilare

schoudelinck. f. vlaetvercken. Porcellus Trojanus: nefrens, dis, m.

schouder. Humerus, g. ri, m. *in homine:* armus, g. mi, m. *in bestiis.*

schouderblaedt. Scapulæ, g. larum, f. *pl. num.*

schouderen apzupn. Humerale, scapulare, g. ris, n.

Schout / *Holl. Fl. sive.*

Schouteth. Prætor, g. toris, m.

Schoutethschap. Prætura, g. ræ, f.

schoverlinck / *Holl.* schaverdyn. Calopodia ferrea.

schouw / ontsagh. Terriculum, g. li, neut.

schouw / vreesachtigh. Pavidus, trepidus, meticulosus, a, um, o.

schouw

schouw / wildt / ongetemt. Agrestis, e, g. stis; indomitus, a, um, o.

schouw / vluchtigh. Fugitans, g. tantis, o.

schouw / schouwigh / vermydt. Vitabundus, a, um, o.

schouwelyck / dat men myden moet. Vitabilis, e, g. lis, o.

schouwen / myden. Vitare, *p.* avi, *s.* atum; fugere, gio, *p* fugi, *s.* gitum, *r. acc.*

schouwinge. Vitatio, devitatio, g. onis, f.

schouwe / beschouwinge. Lustratio, g. onis, f. obtuitus, intuitus, g. tûs, masc.

schouwen / sien. Lustrare, collustrare, *p.* avi, *s.* atum; inspicere, cio, *p.* spexi, *s* spectum; contuêri & contui, *p.* tuitus, *dep. r. acc.*

schouw-plaetse. Theatrum, g. tri, n. scena, g. næ, f.

schouspeelder / camerspeelder. Histrio, g, onis, m.

schouspel. Ludi, g. dorum, m. *pl. num.* Spectacula publica, *pl num.*

schouw toren. Specula, g. læ, pharus, ri, f.

schopen gaen / lopen. Fugere, gio, *p.* fugi, *s.* fugitum.

schopen / onbeschaemdelyck bedelen. Mendicare impudentius.

schrabbe. Incisura, g. ræ, vibex, g. bicis; cicatrix, g. tricis, f.

schrabbe / strepe. Litura, g. ræ, f.

schrabben / luchtelyck quetsen. Scabere, *p.* scabi, *sine sup.* scalpere, *p.* scalpsi, *s.* ptum, *r. acc.* Incidere unguibus: leviter vulnerare; cicatriculam inducere.

schrabben / scharren. Radere, *p.* rasi, *s.* rasum, resitare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

de visch schrabben. Desquamare piscem.

peen schrabben. Siser expurgare.

iemants tonge schrabben. Ficte laudando in cautum, ejus secreta fallaciter expiscari.

schrabber. Rasor, g. oris, m.

schrabber / schrabmes. Scalprum, g. pri, n.

schrabsel. Rasura, g. ræ, f. ramentum, strigmentum, g. ti, n.

schraeffelen / by een roepen / by een vergaderen. Corradere, *p.* rasi, *s.* rasum; coacervare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

schraffeler / die iet by een schrabt. Corrasor, g. soris, m.

schraffeler. *metaph.* gierighardt. Lucrio, g. onis, m.

schraffelaer / arbeyder. Bajulus, g. li, m.

schraeffelingen. Analecta, g. ctorum, n. *pl. n.*

schraeffelen. *Fl.* Radere, *p.* rasi, *s.* rasum, *r. acc.*

schraege. Fulcrum, g. cri, n. capreolus, g. li, m.

schraegen / stellinge van de timmerlieden. Cantherii, g. riorum, m. *pl. num.*

schrael. *Holl.* lanck. Gracilis, e, g. lis, o.

schrael / mager / dun. Tenuis, nue, g. nuis; macer, cra, crum, o. & *metaphorice*, arum / kael. Pauper, g. peris, o.

schraepsel / snipperinge. Ramentum, g. ti, n.

schraepen. Radere, *p.* rasi, *s.* rasum, scalpere, *p.* scalpsi, *s.* ptum; scabere, *p.* scabi, *sine sup. r. acc.*

schramme / crauwetse / barlasse. Vulnus quod cædendo infertur, *item.* Cicatrix, g. tricis; vibex, bicis, f.

schrancke / tralie. Clathrum, g. thri, n cancelli, g. lorum, m. *pl. num.*

schrancken / tralie wyse maecken. Cancellatim locare.

schranke / afgetupnte. Septum, conseptum, g. ti, n.

schrancken / afstupnen. Sepire, sepivi & sepsi, *s.* sepitum & septum, *r. acc.*

schranken / schrankelbeenen / aenschrancken. Ingentes & latos passus facere.

schrankelaar / schrankelbeen. Varus, g. ri, m.

schrankelbeenen / de beenen wijt van een sperren. Varicare, *p.* avi, *s.* atum: & varicari, p. catus, *s.* catum, *dep.* Divaricari crura.

schranse / schrants korbe. *Fl. f.* Schanse / schrants korben / &c. Crates castrenses: Viminææ propugnaculorum corbes.

schranssen / stempen / bancketteren. Heluari, prominari, *p* atus, *s.* atum, *dep.*

schrede. Passus, g. sûs; gradus, g. dûs, m.

schreedelingh. Divaricatis pedibus.

schreeuw. Clamor, g. moris, m. exclamatio, vociferatio, g. onis, f.

schreeuwen. Clamare, exclamare, inclamare, *p.* avi, *s.* atum, vociferari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*

schreeuwer. Clamator, exclamator, vociferator, g. toris, masc.

schreel / mager. Strigosus, macilentus, a, um, o.

schreppen / buysen setten. Scarificare, *p.* cavi, *s.* catum.

schrep koppeken / laet-busse. Cucurbitula, g. læ, f.

schreppinge. Scarificatio, g. onis, f.

schreve. Linea, g. neæ; forma, g. mæ, f.

buyten schreve. Ultra modum, extra metam.

buyten schreve gaen. Ultra metam progredi: terminos, fines, metam, septa transsilire: egredi, excedere metam: terminos præscriptos transgredi: extra chorum saltare.

schrey / geschrey / schreyinge. Clamor, g. moris, fletus, ejulatus, ululatus, g. tûs, m. ejulatio, lacrymatio, g. onis, f.

schreyen. Ejulare, plorare, *p.* avi, *s.* atum; lamentari, *p.* tatus, *s.* tatum; lacrymari,

p. matus, ſ. matum, *dep.* ſiêre, p. ſievi, ſ. ſietum.

ſchzeper. Lacrymator, ejulator, plorator, g. toris, m.

ſchzepſel/ tranen. Lacrymæ, g. marum, f. *pl. num.*

ſchzik/ vreſe/ ontſteltenisſe/ ſchzoom. Tremor, g. moris; horror, terror, g. roris, pavor, g. voris, m. formido, g. dinis, f.

gzooten ſchzick. Stupor, g. poris, m. conſternatio, g. onis, f.

ſchzickelyk. Horribilis, terribilis, formidabilis, g. lis; horridus, horrendus, a, um, o.

ſchzickelyken. Horribiliter, terribiliter, horrende, *adv.* Horrendum in modum.

eenen ſchzik aenjaegen / bangh maecken. Terrere, exterrere, p. terrui, *ſine ſup.* percellere, p. perculi, ſ. perculſum: terrefacere: cio, p. feci, ſ. factum. Attonitum reddere: horrore afficere, *r. acc.* terrorem incutere, injicere: timorem, pavorem, metum incutere, *r. dat.*

eenen ſchzik kryggen. Terreri, exterreri, perterreri, p. territus; conſternari, p. atus, *paſſ.* horrere, p. horrui; ſtupere, p. pui, *ſine ſup.* Animo horrere, horrore perfundi.

ſchzikken *vel* ſchzikkelen/ voozſpgaen/ overſtaen. Prætergredi, tranſgredi, dior, p. greſſus, *dep. r. a cuſ.*

ſchzikkeldagh. Dies intercalaris.

ſchzikkel-jaer. Annus intercalaris: annus biſſextus *vel* biſſextilis.

ſchzikken/ ſchzedelinghs loopen. Currere late divaricatis pedibus.

ſchzikſchoenen. ſ. ſchaerverdyjnen. Calopodia ferrea.

ſchrift/geſchrift/dat geſchreven is/ſchrifture. Scriptum, g. tis; ſcripta, g. torum, n. *plenum.* ſcriptura, g. ræ, f. Reſ ſcripto conſignatæ: res monumentis traditæ.

ſchrift/ het ſchryven. Scriptio, g. onis, f.

ſchrift/ geſchrift/ fatſoen van ſchryven/ de handt. Manus, g. nûs, f. Alicujus propria ſcriptio; cujuſpiam germanus character.

ſchziftelyck. Scripto, *abl. abſ.*

ſchziftgeleerde. Literatus, a, um, o. Scripturæ peritus.

ſchziftpinne/ ſchzyftpungh. Calamarium, g. rii, n. calamotheca, g. cæ, f.

de by ſchziftuere. Scripturæ ſacræ: ſacra Biblia, ſacro-ſanctæ Bibliorum pandectæ: Utriuſque fœderis paginæ.

ſchzyden. Gradi, dior, p. greſſus, *dep.*

ſchzydebeennen. Varicare, p. avi, ſ. atum, *vel* varicati, p. atus, ſ. atum, *dep.*

ſchzyde/ ſchzede. Gradus, g. dûs, m.

ſchzydelinghs. Divaricatis pedibus.

ſchzydinge. Divaricatio, g. onis, f.

ſchzyfvoert. Pluteus, g. tei; abacus, g. ci, maſc.

ſchryf-boeksken/ ſchryf-tafelken. Tabulæ, f. album, g. bi, n. pugillares, g. rium, codicilli, g. lorum, n. *pl. num.*

ſchryf-kamer/ plaetſe daer men ſyn comptoir houdt. Tablinum, g. ni, n.

ſchryf koker. Calamotheca, g. cæ, f.

ſchryf inkt. Atramentum ſcriptorium.

ſchryf-lade. Graphiarium, g. rii, n. pluteus, g. tei, n.

ſchryf-pampier. Charta ſolida: charta non bibula nec diffluens: charta gummata.

ſchryf penne. Calamus ſcriptorius.

ſchryf priem. Stylus, g. li, m.

ſchryf-ſchaelſe. Palimpſeſtus, g. ſti, m.

ſchryn/ kiſte. Scrinium, g. nii, n. arca, g. cæ ciſta, g. ſtæ, f.

ſchryn/ doodt-kiſte. Capulus, g. li, m. feretrum, g. tri, n.

ſchzyn-werker. Scrinarius, capſarius, g. rii, n.

het ſchrynwerk aengaende/ oft tot ſchzynwerk dienende. Scriniarius, a, um, o.

ſchryven. Scribere, conſcribere, p. ſcripſi, ſ. ſcriptum.

ſchryver. Scriba, g. bæ: amanuenſis, g. is, m.

ſchryver/ ſcribent / author van boeken. Sciptor, auctor, g. toris, m.

ſchzobben/ ſchrabben. Scalpere, p. ſcalpſi, ſ. ptum; fricare, p. fricui, ſ. frictum, *r. acc.*

ſchzobber. Scalptor, g. oris, m.

ſchzobben 't huys. Mundare, purgare, expurgare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſchzobber/ ſupverer. Mundator, purgator, g. oris, m.

ſchzobber/ ſchrob-beſſemken. Everriculum, g. li, n.

ſchzobben/ *metaph.* Superficiariè & negligenter agere.

ſchzobber. Operarius incurioſus, negligens.

ſchzobben / op een raepen. Coacervare, p. vavi, ſ. vatum; corradere, p. raſi, ſ. raſum, *r. acc.*

ſchzobber. Corraſor, g. ſoris, m.

ſchzobber/ *Holl.* ſchraeffeler. Bajulus, g. li, m.

ſchzobber/ *Holl.* die ſlepder. Lictor, g. toris, m. *item.* Homo vilis, triobolaris.

ſchzobben in de peſthupſen. Peſte infeſtos curare.

ſchzobber in de peſthupſen. Veſpillo, g. lonis: pollinctor, g. oris, m.

ſchzoebe / groot glas op eenen verguldden voet. Vitrum decumanum; ſcyphus decumanus.

ſchzoeve/ vyſſe. Cochlea, g. leæ, f.

ſchzoeven/ vyſen. Cochleâ attollere *vel* annectere.

ſchzoeven/ ſ. proncken. Adornare, p. avi, ſ. atum, *vel* contrahere ſupercilium, *vel* nubilum fieri,

ſchroes

chzoeven/ſtoeffen ende poffen/ ſ. ſtoeffen/ poffen. Buccas inflare, ampullari, atus, *dep.* efflare inanes glorias.

ſchzompel/ rompel. Ruga, g. gæ, f.

ſchzompelen. Rugare, corrugare, criſpare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (o.

ſchzompeligh/ verſchzompelt. Viëtus, a, um,

ſchzonde/ *Fl.* klove. Rima, g. mæ, fiſſura, g. ræ, f.

ſchzanden / *Fl.* Findi, p. fiſſus, *paſſ.* Rimas agere.

ſchzoode/ ſchzope/ ſchzoodelinck/ſchzoodſel / ſchzopſel. Segmen, prælegmen, reſegmen, g. minis, n.

ſchzooden/ ſchzoepen. Mutilare, truncare, decurtare, amputare, p. avi, ſ. atum; reſecare, p. ſecui, ſ. ſectum, *r. acc.*

't gelt ſchzoepen. Accidere monetam.

ſchzooder. Acciſor, g. ſoris, m.

ſchzood-pſer. Scalprum, g. pri, n.

ſchzoodinge. Reſectio, acciſio, g. onis, f.

ſchzoom/ ſchzoomſel. Horror, pavor, tremor, g. oris; metus, g. tus, m.

eenen ſchzoom kryggen. Terreri, exterreri, p. territus, conſternati, p. natus, *paſſ.* horrere, p. rui; ſtupere, p. pui, *ſine ſup.* horreſcere, horrui, *ſine ſup.* Animo horrere, animo eſſe pavido.

eenen ſchzoom aenjaegen. Terrere, p. terrui, *ſine ſup. r. acc.* Timorem *vel* metum injicere, incutere, inferre, *reg. dat.*

ſchzoom hebben/ oft ſchroomen. Timere, p. mui, pavere, p. pavi, *ſine ſup.* formidare, reformidare, p. avi, ſ. atum. Metu perturbari: metu affici: timore commoveri; in metu *vel* timore eſſe.

ſchzoomachtigh/ die ſchzoom heeft. Timidus, pavidus, meticuloſus, formidoloſus, a, um, o. Animi abjecti, fracti & pavidi.

ſchzoomelyck/dat ſchzoom maekt/ſchzoomigh. Horridus, horrendus, horrificus, a, um; horribilis, terribilis, formidabilis, e, g. lis, o.

ſchzoomelycken. Atrociter, truculenter, crudeliter, horribiliter, ſævè, inhumanè, tragicè, *adv.*

ſchzooper. Dirumpere, p. rupi, ſ. ruptum, *r. acc.*

ſchzoſſen/ banketteren/ ſlempen. Convivari, p. atus; comeſſare, p. ſatus, *dep.*

ſchzope/ &c. ſ. ſchzoode. Segmen, minis, n. Philura, æ, f.

ſchzupel/ 't 24. deel van een once. Scrupulus, g. li, m. ſcrupulum, g. li, n.

ſchzupel/ twyffelachtigheyt. Scrupulus, g. li, m. dubitatio, g. onis, f.

in ſchzupel zyn/ twyffelen. Dubitare, hæſitare, p. avi, ſ. atum. Incertum *vel* dubium eſſe.

ſchzupel / achterpenſen in de conſcientie. Animi *vel* conſcientiæ ſcrupulus, religio, aculeus, morſus, ſtimulus.

in ſchzupel zyn. Animi ſcrupulo angi.

eenen ſchzeupel kryggen. Religione turbari, moveri, commoveri, percelli.

in per ſchzeupel macken/ſchzupuleus zyn. Religioni quidpiam habere, ducere.

in ſchzupel bzengen oft jaegen. Religionem afferre, offerre, injicere, incutere, inducere *reg. dat.*

eenen ſchzupel weghnemen. Religione abſolvere, eximere, liberare, *r. acc.* Religionem evellere, excutere, eximere, *r. dat.*

ſchzupuleus / anghſtigh / achterkoulſigh. Anxie religioſus: anxiâ religione affectus.

ſchzupuleuſelyck. Religioſâ pietate: anxiâ religione.

ſcrupuloſitepdt / ſ. naeuw-geſetheydt. Scrupuloſitas, atis, f.

ſchzupve / *Zel.* Scurra, g. ræ; nebulo, g. lonis, m.

ſchubbe. Squama, g. mæ, f.

ſchubbachtigh. Squamoſus, a, um, o.

ſchubben. Delquamare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſchubbe / roobe. Cruſta vulneris.

ſchubben op 't hooft. Porrigo, g. ginis, f. Furfures capitis.

ſchudde. Scurra, g. ræ; vappa, g. æ. nebulo, g. lonis, m. Homo vilis.

ſchudden / doen daveren. Quatere, tio, p. quaſſi, ſ. quaſſum: vibrare, quaſſare, agitare, p. avi, ſ. atum: concutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum, *reg. acc.*

ſchuddinge. agitatio, concuſſio, g. onis, f.

ſchudden/ beven. Tremere, p. mui, horrere, horreſcere, p. horrui, *ſine ſup.* tepidare, p. davi, ſ. atum: contremiſcere, intremiſcere, p. tremui, *ſine ſup.* Horrore concuti.

ſchuddebollen. Caput jactare, motitare, agitare.

ſchuddeven/ van lachen ſchudden. Cachinnari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

ſchuere. Horreum, g. rei: granarium, rii, n.

ſchueren/ ſupveren/ net maecken. Tergere, extergere, p. terſi, ſ. terſum: fricare, defricare, p. fricui, ſ. frictum, *reg. acc.*

ſchuerlap/ ſchuervodde. Peniculus, penicillus, g. li, m.

ſchuerſant. Glarea, g. reæ, f.

ſchuerſteen. Tophus, g. phi, m.

ſchuldt/ faute. Culpa, g. pæ: noxa, g. æ: cauſa, g. ſæ, f.

de ſchuldt op pemandt leggen. Culpare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* inſimulare, p. avi, ſ. atum. *reg. accuſ. perſ. gen. rei.* Culpam in aliquem conferre, transferre, rejicere, conjicere, convertere, derivare: culpam alicui attribuere, imputare, impingere.

ſchuldig/ſchuldbaer/niet onnooſel. Noxius, reus, a, um; culpabilis, le, *g.* lis, o. Non expers culpæ: haud expers criminis: culpâ non vacans.

ſchuldigh / plichtigh / gehouden te doen. Obnoxius, obligatus, adstrictus, a, um, o.

ſchuldigh ende gehouden zijn. Debere, *p.* bui, *ſ.* bitum; teneri, *pass.* obligari, *p.* gatus, *pass.* Obligatum esse.

ſchuldt/ geldt-ſchuldt. Debitum, *g.* ti; nomen, *g.* minis, n. Æs alienum.

ſchuldt/die wp uytſtaende hebben. Æs alienum nostrum: nostra nomina: nostra in alienis rationibus nomina.

ſchuldt/ die wp uytſtaende hebben. Æs in nominibus: nostrum æs in nominibus: pecunia nostra in alienis tabulis.

ſchuldigh zijn. Debere, *p.* debui, *ſ* debitum, *r. acc. rei & dat. pers.* Æs alienum habere: in ære alieno esse: æs alienum contraxisse.

ſchuldt betaelen. Æs alienum dissolvere: rem creditori solvere: nomina expedire, explicare: liberare se ære alieno.

ſchuldt met ſchuldt betaelen/ hier een gat ſtoppen ende ginder een maecken. Versuram facere; æs alienum alieno ære dissolvere.

ſchuldt-bode/knupver. Exactor, *g.* oris, m.

ſchuldt-heere/ ſchuldt-eyſchjer. Creditor, *g.* oris, m.

ſchuldt maecken. Conflare æs alienum: debita contrahere: facere nomina.

ſchuppe. Pala, *g.* læ, f. ligo, *g.* gonis, m. rutrum, *g.* tri, n.

ſchuppen/ met een ſchuppe wegh doen. Pala *seu* ligone amovere.

ſchuppen/ wegh ſtooten. Protrudere, *p.* trusi, *ſ.* trusum; propellere, *p.* puli, *ſ.* pulsum, *r. acc.*

ſchup-ſtoel. Sedes labilis.

op een ſchup-ſtoel ſetten. *adag.* Decipere, pio, *p.* decepi, *ſ.* ceptum. In casu necessitatis deserere, in re arctâ destituere. *reg. acc.*

ſchut/ beſchermen. Custodia, protectio, *g.* onis; tutela, *g.* læ, f. patrocinium, *g.* nii; præsidium, *g.* dii, n.

ſchutten/beſchermen. Custodire, *p.* divi, *ſ.* ditum; defendere, *p.* fendi, *ſ.* fensum: tutari, *p.* tatus, *dep.* tuëri, *p.* tuitus, *dep.* servare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Propulsare injuriam ab aliquo.

ſchuts-genoot/leenman. Cliens, tis, m.

ſchutten/ beſluyten/ betuynen. Sepire, intersepire, *p.* sepivi & sepsi, *ſ.* sepitum & septum; intercludere, *p.* clusi, *ſ.* clusum; observare, vallare, *p.* avi, *ſ.* atum; obstruere, *p.* struxi, *ſ.* structum, *reg. acc.*

ſchutſel. Septum, *g.* ti, septimentum, *g.* ti n. obex, *g.* bicis, m.

ſchuttinge. Intercluſio, *g.* onis; clausura, *g.* ræ, f.

ſchutdack. Projectura, *g.* ræ, f.

ſchutgaren. Clathri, *g.* throrum, m. clathra, *g.* throrum, n. *pl. num.*

ſchutkope. Septum ferarum: retinacula bestiarum.

ſchutten/afhouden/ afweiren. Avertere, *p.* verti, *ſ.* versum: propellere, *p.* propuli, *ſ.* propulsum: arcêre, *p.* arcui, *sine sup. reg. acc.*

ſchutten den windt. Venti injuriam avertere *vel* arcêre.

ſchutten/ tegenhouden/ wederhouden. Sistere, *p.* stiti, *ſ.* statum, remorari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

ſchutten op ſijn tanden/ *adag.* Surdis auribus præterire: nihil morari, *r. acc.*

ſchutter. Sagittarius, *g.* rii; jaculator, *g.* oris, m.

ſchutterye. Collegium jaculatorium.

ſchuyeren. Alvo laxâ laborare.

ſchuyerer. Foriolus, *g.* li, m.

ſchuyeringe. Foria, *g.* riorum, n. *pl. num.* Proluvium alvi.

ſchufen/ *ſ.* **ſchupben.** Loco movêre *Active.* Loco moveri, *passive.*

ſchupf-yſſer. Obex, *g.* bicis: pessulus, *g.* li, m.

ſchupf-laeye. Capsa pendula.

ſchupf venſter. Fenestra trusatilis.

ſchupf-upt/ *Fl.* Bubo, *g.* bonis, m,

ſchupffel/ ſchupffler/ ſiffler. Fistula, *g.* læ, *ſ.*

ſchupffelen/ ſlupten. Sibilare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſchupffeler/ ſlupter. Sibilator, *g.* oris, m.

ſchupffeler/ *Holl.* Parasitus, *g.* ti: gnatho, *g.* thonis, m.

ſchupffelinge. Sibilus, *g.* li, m.

ſchupffelioen. Peniculus furnarius.

ſchupl. Aphthæ, *g.* tharum, f. *pl. num.* oscedo, *g.* dinis, f.

ſchuplen/ verborgen zijn. Latere, *p.* latui, *ſ.* latitum: delitescere, *p.* litui; latitare, *p* avi, *ſ.* atum: subesse, subsum, *p.* subfui.

ſchuplen/te doen ſijn/ut: Wat ſchuplt hier. Quid hic rerum agitur? **ſchuplt daer pet?** An quodpiam hic dubium?

ſchuplhoeck. Latebra, *g.* bræ, f. latibulum, li, n. insidiæ, *g.* diarum, f. *pl. num.*

ſchuplen/ *Fl.* **ſluymeren.** Dormitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſchupm. Spuma, *g.* mæ, f. (um, o.

ſchupmachtigh/ ſchupmigh. Spumosus, a,

ſchupm van loot. Molybdis, *g.* dis, f.

ſchupm van merael. Scoria, *g.* riæ, f.

ſchupm van ſilver. Helcysma, *g.* matis, n.

ſchupm van boeben. Nequissimus nebulonum, *item* Fæx *vel* colluvies nebulonum.

ſchupmbecken. Spumas ore agere.

ſchupmboebe Scurra, *g.* ræ; nebulo, *g.* lonis, m.

ſchupmen/ ſchupm opwerpen. Spumare *p.* avi, *ſ.* atum; spumas agere.

ſchup-

ſchupmen/ 't ſchupm afdoen. Despumare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſchupmen / op ſchupm leven/ truggeler. Parasitari, *p.* tatus, *ſ.* atum, *dep.* mensas sectari: cibos & potus gratuitos sectari.

ſchupmer/ ſchupmerer/ truggeler/ tellioz lecker. Parasitus, *g.* ti: gnatho, *g.* onis, m. Mensarum assecla & sectator. (m.

ſchupminge/ 't ſchupmen. Spumatus, *g.* tûs, **ſchupmſpaen.** Spatha, *g* thæ. f.

ſchupmterm/ſchupmwoozt. *Vox non vernacula sed peregrina & aliunde petita.*

ſchupte. Lembus, *g.* bi. m. cymba, *g.* bæ: scapha, *g.* phæ. f. linter, *g.* tris, *d.*

ſchuptboebe/ ſchuptenaer/ ſchuptbalck. Lintrarius, *g.* rii. m.

ſchuptien. Scapula, *g.* læ. f. phaselus, *g.* li, *d.* acacium, *g.* cii, n.

ſchupt-trecker. Helciarius, *g.* rii. m.

ſchuptvaerder. Lintrarius, *g.* rii: portitor, vector, *g.* oris. m.

ſchupven / vooztdouwen. Protrudere, *p.* trusi, *ſ.* trusum: propellere, *p.* propuli, *ſ.* propulsum. *r. acc.*

ſchupven / de gardijn toeſchupven / intrecken. Cortinas attrahere *vel* contrahere: *vel* **upt ſchupven,** Cortinas explicare, evolvere.

ſchupven / plaets maecken. Recedere, *p.* cessi, cessum. Loco moveri.

ſcrutinie/vergaderinge der boiſen in eenige verkrieſinge. Scrutinium, *g.* nii. n. Suffragiorum collectio.

ſcrutinie/ verkieſinge bp middel van boiſen. Lectio ex suffragiis, electio per suffragia.

ſcrutinieren/ de boiſen bp een vergaderen. Suffragia colligere, cogere, excipere.

ſebberen/ *ſ.* **ſabberen.** Maculare, rubare, *p.* avi, *ſ.* atum: ineptè pingere.

ſeconds/ onderſtandt/ hulpe. Auxilium, *g.* lii; subsidium, *g.* dii. n. suppetiæ. *g.* tiarum. f. *pl. num.*

ſecours in oozloge. Auxiliares copiæ: auxiliares cohortes: auxiliarii milites: milites subsidiarii: copiæ subsidiariæ.

ſecours in pijne / verlichtinge. Levamentum, *g.* ti. n.

ſecourabel/die geirne ſecours doet. Ad auxilium pronus, ad ferendam opem promptus: admittendas suppetias propensus.

ſecourabel / dien men licht kan ſecours doen. Excipiendis subsidiis opportunus: admittendis suppetiis idoneus & commodus.

ſecoureren/ ſecours doen. Auxiliari, *p.* atus *dep.* succurrere, *p.* curri, *ſ.* cursum, *r. dat.*

dene ſtadt ſecoureren. Auxilia & commeatum civitati laboranti sufficere *vel* suppeditare *vel* submittere: laborantem civitatem

armatorum subsidiis & annonâ juvare, sublevare, confirmare.

ſecreet/ dat men verbozgen houdt. Secretum, *g.* ti; arcanum, *g.* ni, reconditum, occultum, abditum, *g.* ti, n.

ſecreet/ die ſwijgen kan. Arcani observans, commissi secreti retinens; in tegendo arcano religiosus.

betrouwen als ſecreet. Alicujus fidei ac silentio arcanum committere: in fide ac silentio cujuspiam arcanum deponere.

Secretaris. Secretarius, *g.* rii, m. A secretis; ab epistolis, Scriba curiæ, civitatis, Principis, *&c.*

ſecrete plaetſe. Recessus, *g.* sûs. m. abditum, *g.* ti, n. Locus abditus: locus à publico secretus.

ſecrete plaetſe/ privaet. Latrina, *g.* næ. f.

ſecretelijck/ heymelijck/ verborgenlijck. Clam, clanculum, secreto, arcane, occultè, *adv.*

ſecreten raet. Privatum concilium: senatus intimior.

ſecte/hoop volcks van eene opinie. Secta, *g.* tæ, factio, *g.* onis. f.

ſecte/ d'opinie ſelve. Secta, *g.* tæ: hæresis, *g.* sis, opinio, *g.* onis, f. dogma, *g.* matis, n.

ſectaris. Sectator, *g.* oris; sectarius, *g.* rii, m.

ſede/ maniere. Mos, *g.* moris, rius, *g.* tûs; ulus, *g.* sûs, m. consuetudo, assuetudo, *g.* dinis. f.

de ſeden aengaende. Moralis, *g.* e, lis, o.

ſedebaer/ ſedbaer/ ſedigh. Modestus, moratus, sedatus, compositus, tranquillus, a, um, o. Honestis & laudatis moribus præditus.

ſedebaerheyt / ſedbaerheyt/ ſedigheydt. Modestia, *g.* tiæ, f.

ſede-leere. Ethica, *g.* cæ; Ethice, *g* ces, f. Moralis philosophia.

ſedigheyck. Modestè, morate, *adv.*

ſedert/ ſedert dien tijt dat/ *&c.* **ſedert dat/** *&c.* Ab eo tempore: ex eo die: ex eo quod, ex quo.

ſedert wanneer? Ex *vel* à quo tempore?

ſeditie/ſedities/ *&c.* **ſ. onder opruerers/** *&c.* Seditio, onis, f. seditiosus, a, um, o. seditiosus seditione gaudet.

ſee/ *alias* **zee.** Mare, *g.* ris: æquor, *g* oris, n. pontus, *g.* ti, m. pelagus, *g.* gi, m. & neut.

van de ſee. Pelagicus, pelagius, marinus, ponticus, a, um, o.

ſee-ajuyn. Squilla *g.* læ, f.

ſee-angſt. Syrtes, *g.* tis, f.

ſee-beete. Beta marina.

ſee-bieſe/ bubbel. Mariscus, *g.* ci, m.

ſee-boeſem. Sinus, *g.* nus, m. Littus incurvum.

ſee-bzaeſem. Aurata *vel* orata, *g.* tæ, f. *piscis,*

ſee-bzandt. Flamma marina.

ſee-

see-kaerte. Charta *vel* mappa nautica.
see kalf/see-hont. Phoca, *g:* cæ, galeus, *g.* lei; squalus, *g:* li, m. Canis marinus, *piscis.*
see-kant/see-oever/see-strand/see-strangh. Crepido, *g:* dinis, f. Littus maris.
see-katte. Loligo, *g:* ginis, f. *piscis.*
see klippe. Scopulus, *g:* li, m.
see compas/compas. *Pyxidicula nautica.*
see-konincx. Mullus barbatus, *piscis.*
see-kosten. Oræ maritimæ.
see-kreeft. Astacus, *g:* ci: gammarus, *g:* ri, Cancer marinus, *piscis.*
see-krijgh/see oorlogh. Naumachia, *g.* chiæ, f. Bellum navale.
see-krupdt/see-gras. Alga, *g.* gæ; ulva, *g.* væ, f.
see-diepte Pelagus, *g.* gi, m. & n. altum, *g.* ti, n.
see-dijck. Agger marinus.
see-dijste. Merces nautragorum.
see-enghde. Fretum, g. ti, n. Maris angustiæ.
see-buerigh. Maritimus, a, um, o.
see-godt dp de Heydenen. Neptunus, *g:* ni, Nereus, *g:* rei, m.
see-groen. Glaucum, g. ci, n. Color glaucus.
see-haen. Cuculus, *g:* li, m. *piscis.*
see-haeve. Portus, *g:* tûs, m. navale, *g.* lis, n.
see-horen/see-slecke. Cochlea, *g:* leæ, f.
see-man / schipper. Nauta, *g:* tæ, m. *Poeticè* navita.
see-monster. Monstrum marinum.
see-mos. Mulcus marinus.
see-moschel. Concha marina.
see-neetelen. Alga marina.
see-peirdt. Hippopotamus, *g:* i, m.
see-ronse. Promontorium, *g:* rii, n.
see-roover. Pirata, *g:* tæ. m.
see-rooverye. Piratica, *g:* cæ, f.
see-schuym. Halosachne, *g.* nes, f. Sali spuma.
see-siek/verseent. Nauseâ marinâ laborans.
see-sieckte. Nausea, *g.* seæ, f.
see-swoeck. Lupus marinus.
see-spinne. Sepia, *g:* piæ, f.
see-stadt. Urbs maritima; oppidum maritimum.
see-stilte/calmte. Malacia, *g:* ciæ, f. Tranquillitas maris.
see-storm. Procella, *g:* læ, f.
see-swaluwe. Hirundo marina.
see-vaerder. Nauta, *g:* tæ, m.
see-vaerdye. Navicularia, *g:* riæ, f.
see-verwigh. Cæruleus, thalassicus, a, um, o.
see-visch. Piscis marinus.
seewindt. Soldanella, *g:* læ, f. *herba.*
seevisch. Marinus, a, um. o.

Verscheyde naemen van see-en siet achter in het Onomasticum **of Nomenclature.**

seel/koorde. Rectis, *g.* this, f. funis, *g:* nis, m.
seel-bast. Chamædaphne, *g:* nus, f. *herba.*

seel-danser. Funambulus, *g.* li, m.
seel-draeyer. Restio, *g.* onis, restiarius, *g.* rii, m.
seelen. Ligare tunc, *r. acc.*
seel-rijs. Alcea, *g:* cæ, f. *herba.*
een seel trecken/een seel spannen. Colludere, *g:* lusi, t. lusum. Idem jugum trahere.
see m/ seem leeder. Aluta, *g:* tæ, f. Pellis mollior.
seemen leir-verkooper. Alutarius, *g.* rii, m.
seem/honigh. Mel, *g:* mellis, n.
't seem geven. Adulari, p. atus, f. atum: blandiri, p. ditus, *dep. r. dat.*
seemen/van seem. Melleus, mellitus. a, um, o.
seemen/met seem bestrycken. Linere *seu* imbuere melle, *r. acc.*
seem koeck. Dulciarum ex melle libum.
seem strycker. Adulator, assentator, *g.* oris, m.
seep/seepe. Sapo, *g:* ponis. m. smegma, *g.* matis, n.
seepachtigh. Saponus, a, um, o.
seepen. Perungere sapone.
seep rupdt. Saponaria, *g:* riæ, f. *herba.*
seep sieder. Saponarius, g. rii, m.
seep-sop. Aqua smegmatica.
seer/schorft/seerigheyt. Scabies, g. biei, exulceratio, g. onis, f. ulcus, *g:* ceris, n.
seerigh. Scabiosus, exulceratus, a, um, o.
seer/seerken/roof. Crusta ulceris.
seer/grotelycks. Vehementer, admodum, valde, perquam, plurimùm, magnopere, *adv.*
seerste/op 't seerste. Maximopere, summopere, *adv.*
seer. *In compositione adjectivorum exprimitur per* præ *aut* per.
seer haest/rasch. Citò, festinanter, *adv.*
loopt seer. Curre citiùs: curre festinantiùs.
seer gaen. Festinare, p. avi, *s.* avi, *s.* atum. Properare, avi, atum.
op 't seerste loopen. Contendere *vel* certare cursu.
seer doen / leet doen aen een anderen. Lædere, p. læsi, *s.* læsum, *r. acc.* Dolore afficere.
seer-doen/ smerten/ wee-doen. Dolêre, p. dolui, *s.* dolitum.
't doet mijn seer tot in mijn hert. Doleo animitus.
sever/seeveringe. Saliva, *g:* væ, f. oris pituita.
seeverdoechsken. Salivarium, *g:* rii, n.
severwortel. Pyrethrum, *g:* tri, n. *herba.*
seeveren. Salivare, p. avi, *s.* atum.
se/seve. Cribrum, *g:* bri, n.
seffens. Simul, una, junctim, pariter, *adv.*
segge/ *Fl.* Gramen palustre majus.
seggen. Dicere, p. dixi, *s.* dictum; narrare, memorare, commemorare, p. avi, *s.* atum; loqui, p. locutus, *dep.* recensere. p. censui, *s.* censum. Ajo, inquam, *defectivum.*

't is

't is mijn seggen oock. Eadem est mea sententia.
't seggen van de lieden/ opspraecke. Dicteria vulgi: sermo vulgi.
jae seggen. Affirmare, confirmare, probare, *p.* avi, *s.* atum.
neen seggen. Negare, denegare, recusare, *p.* avi, *s.* atum; renuere, abnuere, *p.* nui, *s.* nutum.
daer is genoegh van gesepdt. De his satis: de hisce satis dixisse mihi video r: hæc dixisse sufficiat: de his hactenus.
in 't kort seggen. Paucis dicere, complecti: summatim perstringere: tribis verbis absolvere: in pauca contrahere.
men seght. Dicitur, fertur, ajunt; feruntur, perhibent. Rumor est, fama est.
soo men seght. Ut fertur, ut ajunt, dicunt, perhibent: ut fama est: ut fama habet.
segger. Auctor, narrator, *g.* oris, m.
segginge. Narratio, recitatio, *g.* onis, f.
seghlieden. Arbitri, trorum, m. *pl. num.*
seghsman / die pet gesepdt heeft. Auctor, *g.* oris, m.
seghs-maere. Fabula, *g.* læ. f.
seghswoort / spreckwoordt. Proverbium, *g.* bii; dictum, *g.* cti, n. (tio.
seghswoordt/'t bloot seggen. Nuda narrateghe. *Holl.* victorie. Victoria, *g.* riæ, fœm.
sege-brief. Litteræ victoriæ indices: litteræ laureatæ.
segelijk. Triumphalis, e, lis, o.
segelof. Adorea, g. reæ, f.
segeloon. Epinicium, g. cii, n.
segeoffer. Hostia, g. stiæ; victima, g. mæ, f.
segeprael. Triumphus, i, m.
segerijk. Victoriosus, a, um, o.
segeteeken. Trophæum, g. phæi, n.
segevier. Ignes Triumphales, festivi ob victoriam obtentam.
segewoortel. Victorialis, g. lis, f. *herba.*
segel. Sigillum, g. li; signum, g. ni, n.
segelen. Sigillare, obsignare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*
segeler. Sigillifer, g. feri, sigillator, signator, g. oris, m.
dat tot segelen behoort. Sigillatorius, signatorius, a, um, o.
segelgeldt. Cerarium, g. rii, n.
segelringk. Annulus signatorius.
segelwas. Cera sigillaris.
segen. Benedictio, g. onis, f. Fausta apprecatio: felicitatis ac omnis boni denuntiatio.
segenen. Benedicere, *p.* dixi, *s.* dictum, *r. dat.* Benè precari: bona precari: fausta apprecari.
segenen de tafel. Sacrare *vel* consecrare mensam.
segenen met het teeken des H. Kruys. Crucis signo signare *vel* munire, *reg. acc.*

Godt segene u de maeltydt. Prosit convivis: prosi convivium.
Godt segen ons. Propitius sit Deus.
sekel/ *Holl.* sikkel. Falx, *g.* falcis, f.
seker/ ongetwyfelt. Certus, indubitatus, a, um, o.
seker/ sonder achterdenken. Securus, a, um, o.
seker/ *Fl.* borge. Cautio, fidejussio, g. onis, f. fidejussor, g. oris, m.
seker/ *Fl.* pandt. Pignus, *g.* noris, n.
seker stellen / *Fl.* borge stellen. Cavere, *p.* cavi, *s.* cautum: fidejubere, *p.* jussi, *s.* jussum.
seker/ sekerlyk/ gewisselyk. Certò, liquido, certe, sanè, proculdubio, profectò, *adv.*
sekeren/ *s.* bersekeren. Asseverare, avi, atum, certò asserere.
sekerheydt/ sekeringe/ gewisheyt. Certitudo, g. dinis. f. certum, *g.* ti, n.
sekerheydt/ versekeringe. Securitas, *g.* tatis, f.
sekerlyk/ gewisselyk/ *s.* seker. Certè.
sekerlyk/ sonder vreese. Securè, tutò, *adv.*
sekermakinge. Assertio, affirmatio, g. onis, f.
selden / seldsaem / niet gemeyn/ dat niet dikwils geschiedt. Rarus, insolitus, insuetus, a, um, o.
seldenheyt/ seldsaemheyt. Raritas, paucitas, *g.* tatis: insolentia, infrequentia, *g.* tiæ, f. (o.
seltsaem/ niet gemein/ *s.* selden. Rarus, a, um,
seldsaem/ wonderbaer. Portentosus, prodigiosus, monstrosus, a, um. o. (f.
seldsaemheyt/ viesighheyt Morositas, *g.* tatis,
self/ selve. Idem, m. eadem, f. idem, n. g. ejusdem, *dat.* eidem: ipsemet, ipsamet, ipsummet, g. ipsiusmet, *d.* ipsimet, o.
het self. Idipsum, idem ipsum: istud ipsum.
ik selfs. Ego ipse: ipse ego, egomet.
hy selfs. Ipsemet.
ghy selfs. Tumet.
van selfs. Sponte, ultro, *adv.* suâ sponte.
selfwilligh. Ultroneus, spontaneus, voluntarius, a, um, o.
selfwilligh lyk. Ultroneè, spontaneè, voluntariè, *adv.*
selfende/ selfcant. Ora panni *vel* lintei.
seltsy/ witte malluwe. Bismalva, g. væ, f.
semblant/ apparentie. Indicium, g. cii: signum, g. gni, n species, g. ciei, f.
sonder semblant te maken. Nullo edito indicio, nullo dato signo: re dissimulatâ: dissimulanter, *adv.*
semblant/ valscheyn schyn. Simulatio, assimulatio, g. onis, f. Ficta *vel* falsa species: dissimulatus affectus.
den semblant macken. Simulare, assimulare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. actus.*
semelen/ grups. Furfures, *g.* furum, m. *pl. num.*
semelachtigh/ van semelen. Furfureus, furfuraceus, a, um, o.
semelmeil. Simila, g. læ; similago, g. ginis, f.

van

van semelmeil. Similagineus, a, um, o.
semelen. Frivola scrupulose agere: curiosiùs in rebus minimis hærere.
semeler. Curiosus in rebus frivolis *vel* nullius momenti.
semelen. Cunctari, p. ctatus, s. ctatum, *dep.* lente, tarde, cunctanter agere in re seriâ & gravi.
semeler. Cunctator, g. oris, m. Tardus & lentus in opere.
semwatie / plaetse om jonge plantsoenen te boeden. Seminarium, g. rii, n.
Senaet / den Raed oft Magistraet van eene stadt. Senatus, tûs, m. Publicum consilium.
Souverainen Raedt. Supremus senatus; patres conscripti.
Senbloot. Bolis, g. lidis. f.
Sendael. Sindon, g. donis, f.
senden. Mittere, p. misi, s. missum, legare, destinare, p. avi, s. atum, r. *acc. rei & dat. pers.*
sendbode. Nuntius, g. tii, m.
sendbrief. Epistola, g. læ. f. litteræ, g. ratum, f. *pl. num.*
sendinge. Missio, g. onis, f.
sene / senebladeren. Sena, g. næ, f. *herba.*
senegroen. Solidago, g. ginis, f. *herba.*
Seneschalk. Oeconomus, g. mi; dispensator, g. oris. m. Provinciæ, Familiæ præpositus.
sengelen / gensteren van gloepent yser. Stricturæ, g. rarum, f. *pl. num.*
sengelen / sengen. Ustulare, p. avi, s. atum; adurere, p. ussi, s. ustum, r. *acc.* Leviter cremare *vel* urere.
senginge. Ustulatio, g. onis, f.
sengroer / Sclopus *vel* stlopus, g. pi, m.
sententie / spreuke / wijse spreuke. Sententia, g. tiæ: gnome, g. mes, *vel* gnoma, g. mæ, f. Grave argutumque dictum.
sententieus / sinspreukigh / dat vol van fraeye ende wijse spreuken is. Sententiosus, a, um, o sententiis creber, illustris, frequens, ornatus, refertus
Sententieuselyck. Graviter & argutè; argutè & gravi sententiarum pondere.
sententie / vonnis. Judicium, g. cii, n. Judicis sententia.
sententie interlocutoir. Interlocutoria judicis sententia: *& hæc viam sternit ad definitivam.*
sententie geven. Judicare, p. avi, s. atum. Sententiam proferre, pronuntiare.
de sententie executeren. Judicatum exsequi: effectum dare judicium.
de sententie krupsen. Judicium *vel* judicatum rescindere *aut* tollere.
sentinelle / de wacht. Excubiæ, custodiæ, vigiliæ, g. iarum, f *pl. num.* excubitus, g. tus, m.
sentinelle / die gene die op sentinelle staet. Excubitor, speculator, g. oris, m.

sentinel perdu / bertooren schildtwacht. Conclamatæ salutis excubitor; desperatæ conditionis speculator.
op sentinelle staen. Agere excubias: excubitorem agere.
senuwe. Nervus, g. vi, m.
senuwachtigh. Nervosus, a, um, o.
senuwe-water. Pituita, g. tæ, f.
senuwe-aderen. Varices g. cum, m. *pl. num.*
sepelen / *Holl.* leken / dzuppen. Stillare, p. avi, s. atum.
sepulture / graf / oft grafsteen. Sepulchrum, g. chri; monumentum, g. ti, n. tumulus, g. li, m.
sequester / middelpersoon op wien men pet in deposito stelt. Sequester, tris, tre; & sequester, stra, strum, o.
sequestratie / beleggingh / obergift. sequestratio g onis, f sequestrum, g. stri. n.
sequesteeren / in sequestratie of bewaringe stellen. Rem controversam apud sequestrum deponere: sequestro committere: sequestri mandare: sequestris fidei & custodiæ tradere.
in sequestratie staen. In sequestro esse: in sequestri fide ac potestate esse.
't gene dat in sequestratie staet. Depositum sequestrarium: res sequestro mandata.
serk. Cippus, g. pi, m.
Sergeant / officier. Apparitor, g. oris: accensus, g. si, m.
sermoon / predicatie. Concio, g. onis, f.
sermoon doen. Concionari, p. natus, s. natum, *dep.* Ad populum ducere.
in 't sermoon / onder 't sermoon. In concione: pro concione: inter concionem: inter concionandum.
serp / sârp. Acerbus, subacidus, acidulus, a, um, o.
serpent / slange. Serpens, g. pentis, anguis, g. guis, d. coluber, g. lubri, m.
serpentijsch. Anguineus & anguinus, a, um, o.
serpentine / serpentsteonge. Dracontium, g. tii, n. *herba.*
serviette / hand-doeck. Mantile, g. lis, n.
servitie / dienst. Officium, g. cii, n. opera, g. ræ, f.
servituyt in recht. Servitus, g. tutis, f. prædii, *vel* fundi servitus.
dat met eenige servituyt belast is. Servum prædium: serviens prædium, ut:
dat landt is aen my met servituyt / dat ick daer door magh gaen / ryden / &c. Prædium *vel* fundus mihi, meove fundo, est obnoxius servituti itineris, viæ & actûs.
dit huys staet in servituyt aan myn huys / dat ick het licht magh benemen. Ædes istæ meis eâconditione serviunt, ut mihi sit jus earum lumina obstruendi.

dat

dat ick daer magh eenen balck in den muer leggen. Ut mihi sit jus tigni immittendi.
dat ick magh myn water daer op lepden. Stillicidium in eas avertendi, &c.
ses / sesse. Sex, o. *indecl.*
ses ten hondert. Usura semissis.
sesshorckigh. Sexangulus, a, um, o.
sesthondert. Sexcenti, sexcenteni, sexceni, æ, a. o. *pl. num.*
ses jaetigh. Sexennis, ne, g. nis, omn.
sesken / de ses oogen op ten tricktinck. Senio, g. onis, m.
sesken *Fl.* negenmanneken. Octans, g. antis, m.
sesmael / ses repsen / ses werben. Sexies, *adv.* sex vicibus.
seste. Sextus, a, um, o.
sesthien. Sexdecim, sedecim, *ind.*
sesthienste. Decimus sextus, a. um, o.
sestigh. Sexaginta *indecl.* sexageni, æ, a, o. *pl. n.*
sestighmael. Sexagies, *adv.*
sestighste. Sexagesimus, a, um, o.
set. ut: Met eenen set. Momento, *abl. absol.*
set. *Fl.* Culus, g. li, m.
selet. Sella, g. læ, sedes, dis, f. sedile, g. lis, n.
setten / stellen. Ponere, *p.* posui, *s.* positum; locare, collocare, p. avi, s. atum; statuere, p. tui, s. tutum, *r. acc.*
setten / planten. Plantare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
setrancke. Tradux, g. ducis. m.
setten / ordonneren. Statuere, constituere, *p.* tui, *s.* tutum; decernere, *p.* decrevi, *s.* decretum: sancire, *p.* sancivi & sanxi, *s.* sancitum, & sanctum, *reg. acc.*
setten / schatten / op geldt setten / taxeren. Censere. *p.* sui, *s.* sum; æstimare, taxare, *p.* avi, s. atum, *reg. acc.* pretium constituere.
setter. Positor, g. oris, m.
settinge / stellinge. Positio, locatio, g. onis, f. positus, g. tus, masc, thesis, g is, f.
settinge. *Fl.* schattinge. Census, sus. m. impositio, g onis, f.
settinge / *Holl.* Lex, g. legis, f. decretum, g. ti, n constitutio, g. onis, f.
setstucken. Theles, g. sium: positiones, g. num, f. *pl. num.*
seude / sode. Ebullitio, g. onis, f.
in de seude zyn. Ebullire, *p.* livi, *s.* litum.
op de seude zyn. Jam jam ebullire.
seude. *Holl. Zel. Fl.* Cespes, g. pitis, m. gleba, g. bæ, f.
de seude / als het bitter in de mont komt. Ardor stomachi: ebullitio flavæ bilis circa os stomachi.
seve / sifte. Cribrum, g. bri: incerniculum, g. li, n.
seven / getal. Septem, *indecl.* septeni, næ, na, o. *pl. num.*

sevengetijde-krupdt. Lotus sativa, *herba.*
sevenmael. Septies, *adv.*
sevenste. septimus, a, um, o.
sevensterre. Ursæ, g. larum: pleiades, g. dum, f. *pl. num.*
seventhien. septendecim, *ind.*
seventhienste. Decimus septimus, a, um, o.
seventigh. septuaginta, *indecl.*
seventighmael. septuagies, *adv.*
seventighste. septuagesimus, a, um, o.
sevenboom. fabina, g. næ, f.
seugh. *Fl.* sogh. sus, g. suis, c.
seuge. Millepeda, g. dæ. f.
seugenbzoodt. Cyclaminum, g. ni, n. *herbæ.*
seup / sope. Haustus, g. stus, m.
seuren / ter herten gaen. ut: Dat seurt my. Hoc me urit: ea me cura torquet; id mihi acerbum est.
seuteren. Frivolari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* lentè, remisse, negligenter agere.
seuterer. Frivolator, g. oris, m.
sepl. Velum g. li, n. Navale velum: nauticum velum.
't sepl gaen / te schepe gaen. Conscendere navim.
't sepl optrecken. Tollere velum: pandere velum.
seplbaer / dat kan beseplt wozden. Navigabilis, e, g. lis, o.
seplboom / mast. Malus, g. li, m.
seplen. Velificari, *p.* atus, *dep.* & velificare, p. avi, s. atum. Vela facere, velis vehi.
seplgat. Carchesium, g. sii, n.
seplmaecker. Lintearius, g. rii, m.
seplspriet. Antenna, g. næ, f.
seplsteen. Magnes, g netis, m.
sepnden. s. senden. Mittere, *p.* isi, *s.* issum.
sepne / sepn net. sagena, g. næ, f.
sepnen. *Fl.* segenen. Benedicere, *p.* dixi, *s.* dictum, *r. dat.*
sepse. Segula, g. læ, f. Falx messoria.
sich. *Holl. ex Germanico.* hem. se. *in accus.*
sichel / sickel / sekel. Falax, g. talcis, f.
sicht / sichter. *Fl.* sedert. Postquam, inde, postea, *adv.* Ab eo tempore.
sicht / gesicht. Visus, g. sus. m.
opsicht / verstoudt. Viso *vel* visis, *sc.* litteris: statim, confestim, *adv.*
sichtbaer. Conspicuus, a, um: visibilis, spectabilis, e, g. lis, o. (*adv.*
sichtbaerlyk. Conspicuè, apertè, dilucide,
sichtigen. Conspicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum, *r. acc.*
sickel s. sichel. Falx, cis, f.
stromgelyck een sickel. Falcatus, a, um, o.
sickelen. Falcare, p. avi, s. atum, *r. acc.* secare falce.
siek / kranck. Æger, gra, grum; ægrotus, a, um, o. Ægre affectus: morbo affectus.

siek

ick worden. Corripi morbo, in morbum incidere: in morbum delabi.
siek zijn. Ægrotare, *p.* avi, *t.* atum: Morbo affici, urgeri, detineri, conficiviriosâ esse valetudine: valetudine uti adversâ.
siekachtigh/siekaert/sieker tieren. *Fl.* Morbosus, valetudinarius, a, um, o.
den siekaert maecken. Morbum simulare.
siekelijk. Morbo nonnihil affectus: levi morbo implicitus, correptus.
siekelijcken. Languidiuscule, debiliter, *adv.*
siekhuys. Nosocomium g. mii: valetudinarium, *g.* rii, n
siekte/krankheyt. Morbus, *g.* bi, languor, *g.* oris, m. infirmitas, *g.* tatis: valetudo, ægritudo g. dinis, f.
siekte/den tydt dat men siek is. Ægrotatio, *g.* onis, f.
sieden/koken. Lixare, elixare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
siende/opsieden/opbobbelen. Bullire, ebullire, *p.* livi, *s.* litum: fervêre. *p.* fervi & ferbui, *sine sup. dicitur &* fervere, *p.* fervi *sed rarius.*
doen sieden. Fervefacere, cio, *p.* feci, *s.* factum, *r. acc.*
siedende heet. Fervidus, æstuosus, a, um, o.
siedpot. Lebes, *g.* betis; cacabus, *g.* bi, m.
siegen/s. sijgen. Colare, *p.* avi, *s.* atum.
siele. Anima, *g.* mæ: vita, *g.* tæ, f.
dat een siele heeft. Animal, g. malis, n.
sieltien. Animula, *g.* læ, f.
sieltien/onderrocksken. Subucula, *g.* læ, f. tunica, *g.* cæ, f.
sielworcken/sieltogen. Agonizare, *p.* avi, *s.* atum. Agere animam: esse in agone.
sielwaeckinge/doodsnoot. Agon, *g.* onis, m.
sielmisse. Sacra, *g.* storum, n. inferiæ, *g.* riarum; exsequiæ, *g.* quiarum, f. *pl. num.*
sien. Videre, *p.* vidi, *s.* visum, conspicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum; cernere, *p.* crevi, *s.* cretum; conspicari, *p.* catus, *s.* catum; tueri, contueri, *p.* tuitus, *dep. r. acc.*
sien gelijk/ &c. Similem esse, *reg. dat.*
laten sien. Ostendere, *p.* stendi, *s.* stensum & stentum; exhibere, *p.* bui, *s.* bitum, *r. acc.*
't sien. Conspectus, contuitus, intuitus, *g.* tûs, m. visio, *g.* onis, f.
siender. Spectator, speculator, contemplator, inspector, *g.* oris, m.
sienelijk/sienbaer. Visibilis, spectabilis, e, g. lis; conspicuus, a, um, o.
siere/wormken. Acarus, *g.* ri, m. teredo, *g.* dinis, f.
siere/sierken. Atomus, *g.* mi, m.
niet een siere. Omnino nihil: planè nihil.
niet een siere om iet geven/ niet een siere op iet passen. Suique deque habere: nullatenus curare; nihil morari.

siffelen/schuppelen. Sibilare, *p.* avi, *s.* atum, sibilum edere: sibilo personare.
siffelende roepen. Sibilo advocare *vel* accersere, *reg. acc.*
siffeler. Sibilator, *g.* oris, m.
siffelet/pypken. Melina, *g.* næ; syringa, gæ, f. Exilis fistula.
sift/sebe. Cribrum, *g.* bri; incerniculum, *g.* li, n.
sijften. Cribare, *p.* avi, *s.* atum; incernere, *p.* increvi, *s.* incretum, *r. acc.*
siffel/'t gene dat gesift is. Excretum, purgamentum, *g.* ti, n.
siftinge. Cribratio, excretio, *g.* onis, f.
signatuere/mark. Chirographum, *g.* phi, n.
signet/ daer men mede segelt. Signum, *g.* ni; sigillum, *g.* li, n.
syde. Latus, *g.* teris, n. (læ, f.
syde van een bladt. Pagina, *g.* næ; pagella, *g.*
sydebalken. Arrectaria, *g.* riorum, n. *pl. num.*
op eene syde gaen/ter syden gaen. Secedere, cessi, *s.* cessum, secedere nonnihil.
op dese syde. Cis, *prap. r. acc.*
op d'andere syde. Trans, *prap. reg., acc.*
nae dese syde. Horsum, *adv.*
nae d'andere sydere. Istorsum, *adv.*
van dese syde. Hinc, *adv.*
van d'andere syde. Illinc, istinc, *adv.*
ter syde/ vanter syden/ sydelinghs. Ex obliquo: extransversio, in obliquum.
ter syden/ alleen. Seorsum, *adv.*
sydewee. Pleuritis, *g.* tidis, f.
sydewegh. Diverticulum, *g.* li, o.
van de syde. Lateralis, e, *g.* lis, o.
syde/parthye. Pars, *g.* partis, f.
hy staet op onse syde. A nostrâ parte stat.
syde speks. Succidia, *g.* diæ, f.
syde/sije. Sericum, *g.* ci, n. bombyx, *g.* bycis, f.
syden/van syde gemaeckt. Sericus, bombycinus, a, um, o.
syden-stof. Textum sericum: textile sericum.
syden-worm Bombyx, *g.* bycis, m. seraraneus.
syght/sughdoeck/sughkorf/ sughschotel. sughvat. Colum, *g.* li, n. qualos, *g.* li, m.
sijgen. Colare, excolare, percolare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* per colum purgare.
syle/ *Holl.* Incile, *g.* lis, n.
syn. Suus, sua, suum, o. *Pronom. possess.*
syn selfs zijn. Esse sui juris; esse sui potestatis.
sypen/leken. Stillare, manare, *p.* avi, *s.* atum; fluere, *p.* fluxi, *s.* fluxum.
sypende nat/ sypen van nattigheyt. Permadidus, a, um, o.
sypoge. Lippus, gramiosus, a, um, o.
sysken. Acanthis, *g.* thidis, *t. avis.*
sillabe. Syllaba, *g.* bæ, f.
van sillabe/tot sillabe. Syllabatim, *adv.*
sille/syle/sulle. Incile, *g.* lis, n. *Item.* Limen, *g.* minis, n.
sille landts. Quadrans jugeri,

silte. Salsugo, salsilago, g. ginis, f.
siltigh. Sallus, a, um, o.
silver. Argentum, g. ti, n.
silveracktigh. Argentosus, a, um, o.
silver-ader/silver-mijne. Argenti fodina, *g.* næ, argentaria, g. riæ, f. Argentaria fodina: vena argentaria.
silveren/van silver. Argenteus, a, um, o.
silveren/versilveren. Argentare, deargentare, inargentare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.* Argenteâ bracteola inducere.
silver-crupdt. Argemone, g. nes, *s.* inguinaria, *g.* riæ, f. *herba.*
silverwerck. Suppellex argentea.
silversmidt. Faber argentarius.
simme. Simius, *g.* mii, simia, *g.* miæ, f.
simmeken. Simiolus, *g.* li, m. simiola, *g.* læ, f
simme met eenen steert. Cercopithecus, *g.* ci, m.
van den simme. Simininus, a, um, o.
simme/die alle dingen nae doet. Imitator, *g.* oris, æmulus, *g.* li, m.
simme/bouffon. Morio, ludio, *g.* onis, m.
Simonie/ vercoopinge van gewyde dingen. Sacrorum nundinatio: Simoniaca nundinatio.
simpel/slecht/sonder groot beslach. Simplex, *g.* plicis, o. Apparatus expers: ornatûs & cultûs expers.
simpele maeltydt. Cœna sine cultu.
simpel cleedjen. Vestis nullo cultu.
simpel/oprecht/eenboudigh. Apertus, candidus, sincerus, ingenuus, a, um, o. Ingenii candidi & simplicis: aperti animi: ingenui animi.
simpel/onschalck. Incautus, incallidus, a, um, o. Minùs cautus: minùs callidus.
simpel/dot/ongeleert. Indoctus, a, um, rudis, e, *g.* dis, o.
simpel/sot. Fatuus, stolidus, a, um. o.
simpelyck/locht henen. Leviter, modicè, tenuiter, exiliter, *adv.*
simpelyck/oprechtelyck. Candidè, ingenuè, sincerè, *adv.*
simpelyck/botteliyck Imprudenter, incautè, incallidè, *adv.* Parum cautè, minùs circumspectè.
simpelyck/sottelyck. Fatuè, stolidè. *adv.*
simpelheyt/oprechtigheyt. Ingenuitas, sinceritas, *g.* tatis, f. candor, *g.* doris, m. ingenii aperta simplicitas: animi candida sinceritas.
simpelheyt/ faute van goede toesicht. Incauta simplicitas: imprudens simplicitas.
simpelheyt/sottigheyt. Fatuitas, stoliditas, *g.* tatis, f. Fatua simplicitas,
sin/sinne/natuerelycke kracht van sinnelycke wercken/als't sien/hoozen &c. Sensus, *g.* sûs, m. Sensus exercendi facultas.
siu/instrument van de sinnen. Sensus, *g.* sûs, m.

ut: Het oogh is den seckersten sin. Sensuum omnium certissimus est oculus.
sin/verstandt/neerstigheyt. Ars & conatus: industria & nisus: ingenii ac virium nervi.
sijne sinnen aen iet hangen. Omnem industriam in aliquid conferre.
sin/ het gebruyck van de reden/ discretie/ jugement. Mens, *g.* mentis: ratio, *g.* onis, f. judicium, *g.* cii, n.
sin/het eygentlyck verstant van iet. Sensus, g. sûs: intellectus, g. ctus, m. sententia, *g.* tiæ, f.
sin/mepninge/opinie. Opinio, *g.* onis, f. judicium, *g.* cii. n.
in den sin hebben/ iet peysen. Versare animo; secum agitare: animo volvere, *r. acc.*
in den sin hebben/ voorgenomen hebben. In animo habere: apud animum statuisse, statutum ac deliberatum cum animo habere.
in den sin nemen/hem voornemen. Proponere sibi; in animum inducere.
in den sin komen. Occurrere, p. curri, *s.* cursum: subire, beo, p. subii, *s.* subitòin mentem venire; menti incidere.
in den sin leggen. In animo versari.
na sijnen sin hebben/ na iemans sijn gaen. Ex sententia succedere: ex animi sententia succedere: omnia pro voto habere.
upt den sin setten / vergeten. Oblivisci, litus, *dep.* (tiam.
van anderen sin worden. Mutare sententsinneken. ut: hersinneken spelen. Ludere, p. lusi, *s.* lusum; nugari, jocari, p. atus, *s.* atum, *dep.* Histrionem agere.
sinnelyck/epgensinnigh. Pertinax, *g.* nacis, pervicax, *g.* cacis; obstinatus, a. um, o. Homo suorum morum.
sinnelyckheyt/ epgensinnigheyt. Pervicacia, *g.* cæ, f.
sinnelyck/ dat de sinne aengaet. Sensualis, e, *g.* lis, o. Ad sensum spectans, sensuum proprium.
sinnelyckheyt/ genegentheydt tot sinnelycke dingen. Sensualitas, *g.* tatis, f. Proclivitas in corporis oblectamenta.
sinnelyckheyt/al te groote affectie tot iet. Nimus erga rem quampiam affectus.
sinneloos. s. onsinnigh/ sijner sinnen beroofi. Mentis inops: mentis impos: mente captus.
sinnerijck/scherpsinnigh. Ingeniosus, acutus, a, um, perspicax, *g.* cacis, o. Ingenio pollens; ingenio acerrimo & eximio præditus.
sinnerijcke spreuck Apophthegma *g.* tis, n.
sincken/in't water worpen. Mergere, demergere, p. mersi, *s.* mersum. *r. acc.*
sincken/ te gronde gaen oft vallen. Morgi, demergi, p. mersus, *pass.*

sincken/ neder sincken/ om leegh sincken. Sidere, *sine præt. aut sup.* subsidere, desidere, *p.* sedi, *s. caret.*

sinken den dooden. s. begraven. Inhumare, *p.* avi, *s.* atum.

sinckinge/ catharre. Catharrus, i, m. fluxus, *g.* ûs, m.

sinckinge. Submersio, *g.* onis, f.

sinck-loot. Bolis, *g.* lidis, f.

sinck-poel/ sterfput. Vorago, *g.* ginis, f.

sinck-rijs. Virgulta, *g.* torum, n. *pl. num.*

sinckſen. pentecoste, *g.* stes, f.

sindael/ *Holl.* Sindon, *g.* donis, f.

sindel. Scoria, *g.* riæ, f.

sindert. s. sedert. Ex eo quod.

singel/ cingel/ leidere handt. Cingulum, *g.* li; lorum, *g.* ri, n.

singel/ sengel. Stictura, *g.* rarum, f. *pl. num.*

singele. Lilium montanum, *flos.*

Singen. Canere, *p.* cecini, *s.* cantum; cantare, *p.* avi, *s.* atum; modulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*

Singer/ sanger. Cantor, *g.* oris, m.

Singh-konſt/ musique. Musica, *g.* cæ: *vel* Mulice, *g.* ces, f. Ars canendi: recte & suaviter modulandi scientia.

singulier/ alleen. Unicus, a, um, o. Unus & solus, ut: Ghy sijt singulier in dese opinie. Tu singularis es in hac opinione: tu solus & unicus hanc tuëris sententiam.

singulier/ eygen aen pemandt. Singularis, e, *g.* ris. proprius, a, um, o. ut: Het is singulier in de visschen / *&c.* Piscibus id proprium est.

singulier/ excellent/ raer/ exquis. Eximius, exquisitus, rarus, a, um: excellens, *g.* lentis; præstans, *g.* stantis, o.

singulier/ bysonder. ût: Eenen singulieren vriendt. Amicus familiarissimus.

singuliriteyt/ raritept/ excellentie. Excellentia, præstantia, *g.* tiæ, f.

singulieriteyt in geleertheyt. Doctrinæ exquisita & excellens quædam ratio.

singulieriteyten. Res exquisitæ & singulares.

singulieriteyten der natuere. Res naturales exquisiti generis.

singulierelijck/ apart Privatim, seorsum, *adv.*

singulierelijck/ eygentlijck aen een. Peculiariter, propriè, *adv.*

singulierelijck/ uytstekende. Excellenter, exquisitè *adv.* Exquisitum in modum, singulari quodam modo.

Sinopel/ groen coleur in sept van wapenen. Prasinum, *g.* ni: viride, *g.* dis, n. Prasinus color.

sippen. Pitissare, sorbillare, *p.* avi, *s.* atum.

Sire/ heer. Dominus, *g.* ni, m.

sircken/ gelijck de musschen. Pipere, *p.* pivi, *s.* pitum; pipilare, *p.* avi, *s.* atum.

Sirope. Syrupus, *g.* pi, m. Medicum propoma.

sister. Modius, *g.* dii, m.

sitten. Sedere, *p.* sedi, *s.* sessum.

sitten aen tafel Discumbere, accumbere, *p.* cubui, *s.* cubitum. Assidere mensæ.

sitten in 't leven. Meretricari, *p.* atus, *dep.* prostare, *p.* stiti, *s.* stitum. Prostituere pudicitiam.

sitten by eenen gehouwden man. Concubinari, *p.* atus, *dep.* Concubinam agere: concumbere illegitime.

Sit-bank/ sitplaetse/ sitstoel/ sitstede/ een sitten. Sedes, *g.* dis, f. sedile, *g.* lis, n.

Sit-dagh s. Genacht-dagh. Dies fastus. Dies judicialis.

Sit-cussen. Pulvinus, *g.* ni, m.

sittende ambacht. Opificium sedentarium.

sittinge/ yet sitten. Sessio, *g.* onis, f.

situeren. Collocare, *p.* avi, *s.* atum, ponere, *p.* posui, *s.* positum; statuere, constituere, *p.* tui, *s.* tutum, *r. acc.*

Situatie. Situs, *g.* ûs, m.

slabbacken/ bergaen. Deficere, cio, *p.* feci, f. fectum; languescere, *p.* langui, *sine sup.* labascere, *sine præt. aut sup.*

Slabbe/ slabdoek. Rica, *g.* cæ; ricula, *g.* læ, f.

slabbaert. Liguritor, *g.* oris, m.

slabben/ slabberen/ lecken. Lambere, *p.* lambi, *sine sup.* lingere, *p.* linxi, *s.* linctum: sorbere, *p.* sorbui, *s.* sorptum, *r. acc.*

slabben/ beslabben/ vuyl maecken. s. Bes slabben. Cibo liquido commaculare.

slabberinge/ spijse die slabberigh is. Sorbilia, *g.* lium, n. *pl. num.* echigma, *g.* matis, n.

slabberinge. Sorbitio, *g.* onis, *s.* linctus, *g.* ctûs: m.

Slachten/ *Holl.* **doden.** Mactare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Slachter/ *Holl.* **beenhouwer.** Lanius, *g.* nii, m

Slachtbanck/ slachthuys. Laniena, *g.* næ, f.

Slachtmaendt/ slacht-tydt. November, *g.* bris, m.

Slacht-offer. Victima, *g.* mæ, f.

Slachtsweert. Rhomphæa, *g.* phææ, f.

slachten / gelijck syn. Similem esse. ut: Ghy slacht de verckens. Similis es porcis: porcorum more agis.

den vader slachten. Patrissare, *p.* avi, *s.* atum. Patrios mores imitari.

Slack. s. fleck. *Fl.* Laxus, a, um, o.

Slacke/ slecke. Limax, *g.* macis, d.

Slacken-huysken. Cochlea, *g.* leæ, f.

slaeck/ los. Laxus, remissus, a, um, o.

slacken/ los maecken. Laxare, *p.* avi, *s.* atum; solvere, *p.* solvi, *s.* solutum: remittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*

slaecken/ los worden. Laxari, *p.* atus; solvi, *p.* solutus, remitti. *p.* missus, *pass.*

slaeckinge. Laxatio, remissio, *g.* onis, f. laxamentum, *g.* ti, n.

Slaef. s. slaeve. Mancipium, ii, n.

Slaefken. Mediastinus, *g.* ni, m.

slaegel/ slegel. Malleus ligneus.

slaegen. s. slagh. Verbera, *g.* rum, n. *pl. num.*

slaegen. s. slaen. Verberare, p. avi, *s.* atum.

Slaeger. Percussor, *g.* soris, m.

Slaeger van beesten. Lanius, g. nii, lanio, *g.* onis, m.

slaen/ slagen/ smijten. Percutere, tio, p. cussi, *s.* cussum: verberare, p. avi, *s.* atum, cædere, p. cæcidi, *s.* cæsum: terrire, *sine præt. aut sup. r. acc.*

Slaen/ in bataelie brechten. Confligere, p. flixi, *s.* flictum, pugnare, p. avi, *s.* atum. *s.* **Slagh leveren.** Dimicare prælio cum aliquo.

slaen/ een beest doden. Mactare, p. avi, *s.* atum *r. acc.*

slaen naer iet/ geraden. Conjicere, cio, p. jeci, *s.* jectum, *r. acc.* Conjecturam facere, *r. gen.*

slaen den mantel om de oozen. Involvere se pallio.

slaen de trompet. Canere tubâ.

slaen de trommel. Tympanum pulsare.

slaen eenen leger. Castra metari.

slaen de oogen op iet. Intendere *seu* conjicere oculos in aliquid.

slaep. Somnus, *g.* ni; sopor, *g.* poris, m. quies, *g.* quietis, f.

slaep des hoofts. Tempora, *g.* rum, n. *pl. num.*

slaeperigh. Somnolentus, a, um, o.

slaepaert. Dormitator, *g.* oris, m.

slaepe:sse. Dormitatrix, *g.* tricis, f.

den slaepaert maken. Simulare somnum; fingere somnum.

slaep-bank/ slaepbedde. Cubile, *g.* lis, n.

Slaep-camer. Cubiculum, *g.* li: dormitorium, *g.* rii, n.

slaepcruydt. Papaver, *g.* veris, n.

slaepdoeck. Rica, *g.* cæ: ricula, *g.* læ, f.

slaepdzonck. Pocænium, *g.* nii, n. (pulvus.

slaepdzoncken. Somno obrutus: somno sepultus.

slaepen. Dormire, p. mivi, *s.* mitum: somnum capere. **Hy sal de ganschen dagh slaepen.** Ille diem somno ducet.

hartslaepen. Stertere, p. stertui, *sine sup.* **Hy slaept een gat in den dagh.** In multam lucem stertit.

doen slaepen. Sopire, p. pivi, *s.* pitum: soporare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.* somnum inducere, somnum conciliare, *r. dat.*

slaepen gelijck een koep. Glirium more stertere. Endymionis somnum dormire.

slaepen gaen / te bedde gaen. Ire cubitum: lectum petere.

't gene dat doet slaepen. Somnifer, sepotifer, fera, ferum, o.

slaepende leden. Membra torpida, stupida.

slaeper. Dormitator, *g.* oris, m.

slaeper/ nacht-gast. Hospes, *g.* spitis, m.

slaeperigh. Dormitabundus, a, um, o.

slaeperigh zijn. Dormitare, p. avi, *s.* atum.

slaeperighheyt der leden. Torpor, stupor, *g.* poris, m.

slaepster. Dormitatrix, *g.* tricis, f.

slaeplaecken. Toral, torale, *g.* lis: linteamen, *g.* minis, n.

slaeploos. Insomnis, e, *g.* nis, o.

slaep-muys. Sorex, *g.* ricis, m.

slaepsien/ slaepsuchtigh. Lethargicus, vetenosus, a, um, o.

slaepsiekte Lethargus *g.* gi: veternus, *g.* ni, m.

slaepstede/ daer men slaept. Cubiculum, *g.* li, n.

slaepstede/ daer men slaepers houdt. Hospitium, *g.* tii, n.

slaeve / slaeve/ lijfeygen knecht. Mancipium, *g.* pii, n. servus, *g.* vi, m.

slaeve/ werck-ezel/ buchteler. Laboriosus, a, um, o. Assiduus operator instar servi: multos labores sustinens.

slaeven/ dienen. Servire instar mancipii.

slaeve/ wercken als een slaeve. Ærumnosissime laborare: incessanter se laboribus trangere.

slaevelijck. Servilis, e, *g.* lis, o.

slaevernije. Servitus, *g.* tutis: servitudo, *g.* dinis, f.

slaeverse. Mediastina, *g.* næ, f. Ancilla *vel* servula vilior.

slaevinne. Serva, *g.* væ, f.

slag/ stoot. Ictus, *g.* ctûs: pulsus, *g.* sûs, m. verber. n. *g.* verberis: percussio. *g.* onis, f.

Slagh/ stryd/ batallie. Pugna, , *g.* næ: prælium, *g.* lii, n. conflictus, *g.* ctus, m.

Slagh leveren. Confligere, p. flixi, *s.* flictum: præliari, p. atus, *dep.* dimicare, p. avi, *s.* atum: signa conferre, concurrere armis: acie confligere.

Slagh/ moorderije. Cædes, *g.* dis, strages, *g.* gis: internecio, *g.* onis, f.

slagh/ vogel-slagh. Decipula, *g.* læ, f.

slag des hoofts/ *Fl.* Tempora, *g.* rum, n. *pl. n.*

slaghboom/ dzaepboom. Repagulum, *g.* li, n.

slaghbosch. Silva cædua.

slaghduyve. Palumbus, *g.* bi, m.

slagh-hout. Lignum cæduum: arbores cæduæ.

slagh-meulen. Trapes, *g.* petis, m.

slagh-orden. Acies, *g.* ciei, f.

slagh-orden stellen. Aciem instituere.

slagh-orden breken. Aciem rumpere.

slagh-regen. Imber, *g.* bris: nimbus, *g.* bi, m.

slagh-tanden. Dentes exserti.

slampampen. s. slempen. Helluari, atus. Comessari, pergræcari, *dep.*

Slange. Serpens, *g.* pentis: anguis, *g.* guis, d. coluber, *g.* bri, m. vipera, *g.* ræ: f.

Slange/soozte van geschut. Colubrina, g. næ, f.
Slangen-cruidt. Dracunculus, g. li, m. herba.
Slangen-huidt/slangen-bel. Leberis, g. ridis, f. spolium vel exuviæ serpentis.
Slangen-bel/boos wyf. Mulier angue & viperâ nocentior.
van Slangen. Anguineus, serpentinus, a, um, o.
Slanghsken. Anguiculus, g. li, m.
slap/niet gespannen. Remissus, solutus, a, um, o.
slap/sagt/uiet stijf. Fluxus flaccidus, a, um, o.
slap/traegh/negligent. Ignavus, a, um, iners, g. ertis: locors, g. cordis; negligens, g. gentis, o, s. traegh. Tardus, a, um, o. Segnis, is, e. o.
slap maken. Laxare, p. avi, s. atum, r. acc.
slap wozden/verslappen/synge stijfte verliesen. Flaccescere, conflaccescere, flaccui, sin. sup.
slap wozden/ontspannen. Laxari, p. atus, pass.
slap/boddih wozden. Marcescere, p. marcui, sine sup.
slap zijn. Marcere, p. marcui; flaccere, p. flaccui, sine sup.
slapachtigh/s. slap. Flaccidus, a, um, o.
slaphertigh/slapmoedigh. Ignavus, a, um; pusillanimis, e, g. mis, o.
slaphept/ontspannenhept. Laxitas, g: tatis, f.
slaphept/traeghept. Ignavia, g: viæ; socordia, g: diæ, f.
slaphepdt/slauwighepdt. Marcor, languor, g: oris, m. mollitia, g: tiæ; mollities, g: tiei, f.
slappelijck. Laxè, remissè, adv.
slappelijck/slauwelijk. Languide, lentè, adv.
slappelijck/lupelijck. Ignavè, ignaviter. socorditer, adv.
slappelijck te werck gaen. Lentè progredi: remisse agere, indormire operi.
slappen. s. slap wozden. Laxari, atus, par: vel Flaccescere, p. cui, sine sup.
slecht/effen. Planus, æquus, a, um, o.
slechten/effenen/effen maken. Planare, complanare, æquare, p. avi, s. atum. r. acc. Planum facere.
slecht/enckel. Simplus, singulus, a, um, o.
slecht/gemeyn man. Vir ignobilis, plebeius, popularis, vulgaris.
slecht niet kostelijck/oft niet veel weert. Tenuis, e, g: nuis; vilis, e, g. lis, o. Exigui pretii.
slecht/bot/slechthooft/onschalck. Idiota, g: tæ, m. rudis, e, g: dis; incautus, imperitus, a, um, o.
slecht ende recht. Sincerus, candidus, apertus, a, um, o. Fraudis & doli expers.

slechtigheit. s. simpelheyt. Simplicitas, g. matis, f.
slechtiglijck/slechtelijck. s. simpelijck/slechts. Simpliciter, tenuiter. adv.
slechtigheijck/sonder konste. Ruditer, adv.
slechts/ten minsten/immers/alleenelijck. Tantùm, tantummodo, solum, solummodo, saltem. adv.
Slecke. s. Slacke. Limax, acis, m. & f.
sledde. Traha, g: hæ, f.
sledderen. s. slibberen. Labi, p. lapsus, dep.
slee/Fl. s. sleeuw. Tenuis, is, e, o.
slee/sleepzuyme. Acacium, g: cii, spineolum, prunulum, g. li, n. spineolus, g: li, m.
sleedozen. Prunus silvestris.
sleepken/Holl. Fl. iperken. Gyathus, g. thi, m,
sleeuw/Fl. Tenuis, e, g: nuis: exilis, e. g: lis, o.
sleenwen/Fl. Attenuari, p. atus, pass.
slegel/Germ. Malleus ligneus.
slemp/slempmarckt. Comessatio, epulatio, g. onis, f. epulum, g: li, n.
slempen/slampampen. Comessari, helluari, populari, Græcari, epulari, p. atus, s. atum, dep. Crapulæ & gulæ indulgere: potationibus & comessationibus operam dare.
slemper/slpampamper. Helluo, lurco, ganeo, comedo, gluto, g: onis, comessator, g: oris, m.
slemperije. Crapula, g. læ: helluatio, g. onis, f.
slete/t'slijten van iet. Consumtio, g. onis, f. attritus, g. tûs, m. intertrimentum, g. ti, n. intertritura, g. ræ, f.
sletigh. Tritus, detritus, a, um, o. Usu consumptus.
slete/verteitinge. Venditio, g. onis, f.
slets/bodde. Panniculus, g. li, m. peniculum g. li; peniculamentum, g: ti, n.
sletse/slabe/lup wyf. Mulier ignava.
sleuren/slozen. Rapere, pio, p. rapui, s. raptum, raptare, p. avi, s. atum; trahere, protrahere, p. traxi, s. tractum, r. acc.
Sleutel. Clavis, g. vis, f.
den sleutel op't graf leggen. Positis super demortui tumulo clavibus hæredio cedere.
Sleutel bloeme. Verbasculum, g. li. n. flos.
sleutelen van een fiole oft luite/de stecken. Verticilli, g. lorum. m. verticula, g: lorum, n. pl. num.
coppel-sleutels. Manipulus clavium.
sleutel van't landt. Claustra provinciæ: ditionis vel imperii vel regni claustra.
sleutel oft stuptsteen van een welfsel. Tholus, g. li, m. Umbilicus fornicis.
slepck. Planus, æquus, a, um, o.
slephvol. Ad oram usque plenus: ad summum plenus,

slepnke/

slepnke/Holl. Fovea, g. veæ, f.
slerp-steirt. Syrma, g. matis, n. tractus, g. ctûs, m.
sleppe/suite. Comitatus, g. tûs, m. pompa, g. pæ, f. Agmen comitantium.
slepp-been/slepp-voet. Atta, g. tæ, m.
sleppe/baddigh-wyf. Mulier tardigrada.
sleppen/sloten. s. sleuren. Trahere, protrahere, p. traxi, s. tractum, r. acc.
sleppen/cruppen. Repere, p. repsi, s. reptum; serpere, p. serpsi, s. serptum; raptare, p. avi, s. atum.
sleppen met den haer. Crinibus arreptum protrahere vel raptare.
slepp-dzager. fyrmatophorus, g. ri, m.
slepp-lende. Elumbis, e, g. bis, o.
slepp-net. sagena g. næ, f.
slibber/slijm. Limus, g. mi, m. cœnum, g. ni, n.
slibberachtigh/slibberig. Lubricus, a, um, o.
slibberachtigheyt. Lubricitas, g. tatis, f. lubricum, g. ci, n.
slibberachtigh maken. Lubricare, p. avi, s. atum, r. acc.
slibberen. Labi, prolabi, p. lapsus, dep. lapsare, p. avi, s. atum.
slibberinge. Lapsio, prolapsio, g. onis, f.
slick/slock/slocker. s. slocker. Helluo, g. onis, m.
slicken/slocken. Vorare, devorare, p. avi, s. atum; glutire, deglutire, p. tivi, s. titum; sorbere, p. sorbui & sorpsi, s. sorptum: absorbere, p. sorpsi, s. sorptum. r. acc.
slickb;ork/leckerbzok/leckernije. Cupediæ, g. diarum, f. pl. num. scitamenta, g. torum, n. pl. num.
slickeren. s. slicken. Glutire, p. ivi, s. itum.
slickeringe. sorbitio, g. onis, f. ecligma, g. matis, n.
slickheet. Præcalidus, a, um, o.
slidderen. s. slibberen. Labi, lapsus, dep.
slijck. Lutum, g. ti: cœnum, g. ni: stercus, g. coris, n.
slijckachtigh. Lutosus, cœnosus, lutulentus, a, um, o.
slijckhose/slijckschoen. Pero, g. ronis, m.
slijckspore/Holl. yzspore. Encentris, g. tridis, f.
slijm/slijmigheydt. Limus, g. mi, m, læx, g. læcis, f.
slijmachtigh. Limosus, læculentus, a, um, o.
slijmigh/slibberachtigh. Lubricus, a, um, o.
slijmigh/claim/taey. Viscosus, a, um, o.
slijpen. Acuere, exacuere, p. acui, s. acutum, r. acc.
slijpen diamanten. Polire gemmas.
slijpsel. scobina, g. næ, f.
slijpsteen. Cos, g. cotis, f.

slijte/slete. Tritus, attritus, g. tûs, m. consumptio, g. onis, f.
slijten/doen vergaen. Terere, atterere, p. trivi, s. tritum, r. acc.
slijten/vergaen. Teri, atteri, p. tritus, pass.
slijten/verrieren. Vendere, p. vendidi, s. venditum, r. acc.
slijte/slijtinge/Holl. upt-terende oft quijnende sieckte. syntexis, g. xis, f. Febris hectica.
slijtigh/Holl. syntecticus, a, um, o.
slim/neusch/scoin/scheef. Limus, obtortus, distortus, a, um, o.
slim/snode/loos. Pravus, perversus, dolosus, astutus, a, um; vafer, fra, frum, o.
slimmaken. Obliquare, p. avi, s. atum; distorquere p. torsi, s. tortum, r. acc.
slimbeen. Varus, valgus, a, um, o. Loripes, g. pedis, c.
slimhals. Obstipus, a, um, o.
slimmelijck/scoin. Obliquè, distortè, adv.
slimmelijck/looselijck. Pravè, perverse, dolose, astutè, adv.
slimmigheyt/scointe. Obliquitas, g. tatis, f.
slimmigheyt/ergheydt. Vafritia, astutia, g. tiæ, f.
slinck/slincks. Lævus, a, um; sinister, stra, strum, o.
slinckaert/slincke poot. scæva, g. væ; scævola, g. læ, m.
slincke jandt. Læva, g. væ; sinistra, g. træ, f.
na de slincke hant. Lævorsum, sinistrorsum. adv.
slincks ende recht. Ambidexter, tra, trum, o.
slinden/slocken. s. slicken. Vorare, p. avi, s. atum.
slinder. Chelydrus, g. dri, m, serpens.
slinge/slinger. Funda, g. dæ, f.
slingen/slingeren/met de slinger wozpen. Fundâ jacere.
slingeren/weghwozpen. Abjicere, projicere, cio, p. jeci, s. jectum, r. acc.
slingerer. Funditor, g. oris, fundibularius, g. rii, m.
slinger-leir. scutula, g. læ, f.
slinger-slange. spira, g. ræ, f.
slinger-spel. Epostracismus, g. mi, m.
slinger voet. Loripes, g. pedis, c.
slippe/kerf. Crena, g. næ, incisura, g. ræ, f.
slippen. Inscindere, p. scidi, s. scissum; dissecare, p. secui, s. sectum, r. acc.
slippen d'ooren. Incidere aures.
slippe. Lacinia, g. niæ, f.
slippe bieden/slippe geven. Frustrare, p. avi, s. atum, vel frustrari, p. atus, dep. circumvenire, p. veni, s. ventum; ludificare, p. avi, s. atum, r. acc. Frustrâ habere aliquem.
slippe hebben. Frustrari, p. atus, circumveniri, p. ventus; decipi, pior, p. deceptus, pass.

ſliſſen/effenen. Planare, complanare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſliſſen/afbyeken ter aerden toe. Vaſtare, devaſtare, *p.* avi, *ſ.* atum, diruere, *p.* dirui, *ſ.* dirutum; exſcindere, *p.* ſcidi, *ſ.* ſciſſum; excidere, *p.* cidi, *ſ.* ciſum; evertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, *r. acc.*

ſliſſen een krackeel. Litem componere, dirimere.

ſlobbe/ſlofhoſe/ſlobberhoſe. Caligæ rugoſæ, laxæ, follicantes.

ſlobberen. Laxum *ſeu* flaccidum eſſe.

ſlobbe. Hauſtus, *g.* ſtûs, m.

ſlobben. Sorbere, *p.* ſorbui, *ſ.* ſorptum; ſorbillare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſlocke/de heile. Gula, *g.* læ, *f.* fauces, *g.* cium, *f. pl. num.* Rumen, *g.* minis, n.

ſlocken/ſlockſken. Hauſtus, *g.* ſtûs, m.

ſlockachtigh. Guloſus, ingluvioſus, a, um, o.

ſlocken *ſ.* ſucken. Avide glutire.

ſlocker. Helluo, *g.* onis; vorax, *g.* racis, m.

ſlockinge. Ingluvies, *g.* viei; voracitas, *g.* tatis, f.

ſlodde. Femina ſordida, inculta.

ſlodder/ſlodderer. Homo ſordidus, incultus, incompoſitus.

ſlodderachtigh. Sordidus, flaccidus, a, um, negligens, *g.* gentis, o.

ſlodder-broeck. Bracca follicans.

ſlodderen. Flaccère, flaccelcere, *p.* flaccui, *ſine ſup.*

ſlodderige kleederen. Veſtes laxæ.

ſloef. Sordidus, incultus, ſqualidus, a, um, o.

ſloefachtigh. Sordidulus, a, um, o.

ſloeffe. Crepida trita: calceus tritus.

ſloepe/ *Clavus ferreus minor.*

ſloepe/ſchip. Celox, *g.* locis, f.

ſloepen/ſluppen. Repere, irrepere, *p.* repſi, *ſ.* reptum.

ſloeſter/ſnoeſter. Culeola, *g.* lorum, n. *pl. n.*

ſloeſteren/ſnoeſteren. Culeolis *vel* cortice eximere *vel* evolvere, *r. acc.* culeola, corrices, putamina detrahere, *r. dat.*

ſlof. *Helt.* Sordidus, a, um, o.

ſlom/ *Fl.* ſlim. Obliquus, a, um, o.

ſlommeren/verwerren. Confundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum; intricare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſlommeringe/verwerringe. Confuſio, *g.* onis, f. tricæ, *g.* estum, f. *pl. num.*

ſlonen/ſloven/ſleunen. Frondere, dutare, lucare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Collucare arbores.

ſlons. Laxus, a, um, o.

ſloof *ſ.* ſloobe. Reflexio, onis, f.

't ſloofken van de manneliſckheydt. Præputium, *g.* tii, n.

ſlooze/ſloozken/dunt maertjen. Ancillula, vilis, ſordida, tarda,

ſlorigh/ſloozdigh. Sordidus, a, um, o.

ſloore. *ſ.* Sleuren. Rapere, pio, pui, pium.

ſloore/ſlooz koole. Braſſica Cumana, rubra, ſativa.

ſloot. Foſſa, *g.* ſæ, f. Paluſtris foſſa.

ſlooye/ſlooſ. Reflexio, replicatio, *g.* onis, f.

ſlooyen/opſlooyen. Retegere, *p.* texi, *ſ.* tectum; denudare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* ut: de mouwen ſlooyen. Reflectere manicas.

ſlooye/den baſt oft belleken daer het graen uitſchiet oft daer het ſaet in is. Folliculus, *g.* li, m.

ſlozen. *ſ.* Sleuren. Trahere, axi, actum.

ſlozye/ *Holl.* ſnupte. Proboſcis, *g.* cidis, f.

ſlozpen ſlozpen. Sorbillare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſorbere, *p.* ſorbui, *ſ.* ſorptum, *r. acc.*

ſlot/'t ſluyten aen een deure/ *&c.* Sera, *g.* ræ, f. clauſtrum, *g.* ſtri, n.

inſlot zyn/geſloten zyn. Claudi, *p.* clauſus, *paſſ.*

op 't ſlot ſtaen. Connivere, *p.* nixi, *ſine ſup.*

op 't ſlot ſetten. ut: Set de deure op het ſlot. Fac connivêre januam.

ſlot-maker. Serarius faber.

ſlot/beſluyt. Clauſula, *g.* læ, f.

dat is het ſlot ende de reneringe/ *Adag.* Hæc totius rei eſt ſummа: hinc tota rei ſeries pendet.

't en heeft ſlot noch ende/ *Adag.* Scopæ ſunt diſſolutæ.

ſlot reden/argument. Concluſio, *g.* onis, f. ſyllogiſmus, *g.* mi, m. argumentum, *g.* ti, n.

ſlot-reden/'t ende van de reden. Epilogus, *g.* gi, m.

ſlot-regel/ſluit-regel. Periodus, rhythmi, Clauſula, *g.* æ, f.

Slot/kaſteel/borght. Arx, *g.* arcis; caſtrum, *g.* ſtri: caſtellum, *g.* li, n.

Slot oft kaſteel neffens een ſtadt. Acropolis, *g.* lis, f.

ſluns ſloef. Sordidus, a, um, o.

ſluntſen Sordidare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſluyer/bandt. Lorum, *g.* ri: loramentum, *g.* ti, n.

ſluyer/hooft deckſel. Peplum, *g.* pli; flammeum, *g.* mei, n. rica, *g.* cæ: ricula, *g.* læ, f.

ſluyer/arm-bandt. Metilla, *g.* læ, f.

ſluyer/beldt-teken. Tænia *g.* niæ, f. flammeum, *g.* mei, n. Faſcia militaris.

ſluyme Cortex, *g.* ticis, m. corticula, membranula, *g.* læ: ſiliqua, *g.* quæ, f.

ſluymen/ſluppen. *ſ.* ſluppen. Modico gradu ire; paſſu, inceſſu tacito vadere, ambulare.

ſluymen/luymen/ſ. luymen. Inſidiari, atus, *dep.* Retortis oculis intueri.

ſluymen/ *ſ.* luymeren. Dormitare, p. avi, *ſ.* atum: ſoporari, p. atus, *dep.*

ſluymer. Dormitator, *g.* oris, m.

ſluymer/ſluyper. Subdolus, *g.* li, m.

ſluymer/ *Fl.* Laganum delicatius.

ſluymerachtigh. Somnolentus, ſomniculoſus, dormitabundus, a, um, o.

ſluymeringe. Dormitatio, *g.* onis, fœm.

ſluppe. Latebra, *g.* bræ: caverna, *g.* næ, f.

ſluppen/propertyck gaen. Suſpenſo gradu ire: tacite ingredi, tractim ire.

ſluppen/ongemerckt doorgaen. Furtim ſe proripere.

ſluppen/heymelyck na ſtellen. Inſidiari, p. atus, *ſ.* atum, *dep. r. dat.*

ſluyper/die sigh verborgen houdt. Latebricola, *g.* læ, m.

ſluyper/gheveynſt. Hypocrita, *g.* tæ, m.

ſluyp kot/ſluyp-hol. Latibulum *g.* li, effugium, *g.* gii, n. latebræ, *g.* brarum. f. *pl. num.*

ſluyſe/waterganck. Aquæductus, *g.* ctûs, m.

ſluyſe/ſpuyte. Emiſſarium, rii, n. cataracta, *g.* ctæ, f.

ſluyt-balck/sluyt-steen. Tholus, *g.* li, m Umbilicus fornicis.

ſluyt-hoom. Vectis, *g.* ctis; clathrus, *g.* thri, m.

ſluyt-koole. Braſſica capitata.

ſluyt-krop. Lactuca capitata.

ſluyten. Claudere, p. clauſi, *ſ.* ſum: occludere, p. cluſi, *ſ.* ſum: obſerare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſluyter. Clauſor, *g.* oris, m.

ſluytinge/ſlot. Clauſura, *g.* ræ, f.

ſluytreden/ſluytregel. *ſ.* slotreden/slotregel. Periodus rhythmica.

ſluyven/ſlouve/ *ſ.* ſlouve, Folliculus, i, m.

ſmachten/doen ſmachten. Suffocare, præfocare, p. avi. *ſ.* atum: obruere, p. obrui, *ſ.* obrutum: extinguere, p. tinxi, *ſ.* tinctum, *r. acc.*

ſmachten/verſmachten. Suffocari, præfocari, p. atus, extingui, p. tinctus: obrui, p. rutus, *paſſ.*

ſmacht van den pekelharinck. *Holl.* Reſegmen harengi muriati.

ſmack. Frutex coriarius.

ſmack/verlies. Jactura, *g.* ræ, f. detrimentum, *g.* ti, n.

ſmacke / *Holl. Genus navis oblongæ.*

ſmacke. Colliſio, *g.* onis, f. colliſus, illiſus, *g.* ſûs, m.

ſmacken/weghwerpen/daer henen ſmyten. Projicere, abjicere. cio, p. jeci, *ſ.* jectum, *r. acc.* Collidere in terram: illidere terræ.

ſmack-muylen. Manduco, *g.* onis, m.

ſmackmuylen/ſmacktanden. Labia *vel* dentes manducando collidere.

ſmackmuylen/ſmobbermuylen. Baſiare, p.

avi, *ſ.* atum: oſculari, p. atus, *dep. r. acc.* Infigere oſculum, *r. dat.*

ſmaede. *ſ.* ſmaedt. Contumelia, æ, f.

ſmaeck/den ſinne des ſmaeckens daer men mede ſmaeckt. Guſtus, *g.* tûs, m.

ſmaeck/den ſmaeck van't gene dat men eter oft proeft. ſapor, *g.* oris, guſtus, *g.* ſtûs. m.

ſmaeck in iet hebben. Delectari, oblectari, p. atus, *paſſ.* Voluptatem ſentire in re aliquâ: cum voluptate guſtare.

eenen goeden ſmaeck hebben. Jucundum ac ſuave ſapere: ſuavi jucundoque eſſe ſapore.

ſmaeckelyck. Sapidus, a, um, ſuavis, e, *g.* vis, o. Grati ſaporis. De Taerte is seer ſmaeckelyk. Eſt tucetum perquam ſapidiſſimum:

ſmaeckeloos. Inſipidus, inſulſus, a, um, o.

ſmaecken/proeven. Sapere, p. pui, *ſine ſup.* guſtare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſmaecken/eenen ſmaeck hebben/iewers nae ſmaecken. Reſipere, p. pui, *ſine ſup.* Referre ſaporem ut: Na den roock ſmaecken. Fumum ſapere: fumum reſipere, fumi ſaporem referre. ſmaecken nae rebellye/ketterye/ *&c.* ſapere rebellionem, hæreſim, *&c.* Præ ſe ferre rebellionem *vel* hæreſim.

ſmaecker/proever. Guſtator, prægustator, *g.* oris, m.

ſmaeckinge. Guſtatio, *g.* onis, f.

ſmaede/ſmaddе. Vituperatio, *g.* onis: contumelia, *g.* liæ, f. contemptus, *g.* ûs, m. convitium, *g.* tii: vituperium *g.* rii. vilipendium, *g.* dii, n.

ſmaeden. Aſpernari, convitiari, p. atus, *ſ.* atum, *dep.* contemnere, p. tempſi, *ſ.* temptum, vituperare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſmaeder. Vituperator, convitiator, calumniator, *g.* oris, m.

ſmaedigh. Contumelioſus, ignominioſus, a, um, o.

ſmadighlyck. Contemtim, contumelioſe, *adv.*

ſmaerotſen. Paraſitari, p. tatus, *dep.*

ſmaerotſer. Paraſitus, *g.* ti, m.

ſmal/engh/nauw. Anguſtus, ſtrictus, arctus, contractus, a, um, o.

ſmal/ranck. Gracilis, e, *g.* lis: gracilentus, a, um, o.

ſmalle jonckers. Tenuioris fortunæ nobiles beneficentia.

ſmalle ſteden. Oppida minora, ignobiliora.

ſmallen/enger oft nauwer maecken. Tenuare, attenuare, coarctare, p. avi, *ſ.* atum, contrahere, p. traxi, *ſ.* tractum, *r. acc.*

ſmallen op iemanden. Derogare *vel* detrahere alicui.

ſmallighept. Gracilitas, tenuitas, *g.* tatis, f.

smedt/ smidt. Faber ferrarius: ferrariæ fabricæ artifex; ustrinæ opifex.

smedebalck. Follis major.

smeden. Cudere, *p.* cudi, *s* cusum; conflare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Ad ustrinam fabricare *vel* fabricari; ad ustrinam fabrefacere.

smeden/ verdichten/ versieren. Comminisci, *p.* commentus, *dep.* fingere, *p.* finxi, *s.* fictum; struere, *p.* struxi, *s.* structum; architectari, *p.* tatus, *s.* atum, *r. acc.*

smede-hamer. Malleus fabrilis.

smede-kolen. Carbones majores.

smedse/ smidse. Ustrina, g. næ, f.

smeechachtigh. Blandus, blandulus, adulatorius, assentatorius, a, um, o. *r. dat.*

smeecken. Blandiri, *p.* ditus, assentari, *p.* tatus, *dep. r. dat.* adulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep. r. dat. & acc.* delinire, *p.* nivi, *s.* nitum, *r. acc.* servire auribus; dare auribus.

al smeekende. Blande, adulatorie, assentatorie, *adv.*

smeecker. Adulator, assentator, palpator, g. oris, m. Ad voluntatem loquens.

smeekinge. Adulatio, palpatio, assentatio, *p.* onis, f. blanditiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* blandimentum, g. ti, n. Verba adulatoria, assentatoria, sermo adulatorius.

smeer/ *Fl.* **teer.** Tenuis, e, *g.* nuis, o.

smeir/ vet. Adeps, g. dipis, d. pinguedo, g. dinis; arvina, g. næ, f.

smeirachtigh. Pinguis, gue, g. guis; adiposus, a, um, o.

smeirbuyck. Ventriosus, ventrosus, ventricosus, a, um, o. Ventri & abdomini deditus.

smeiren/ bestrycken. Ungere, *p* unxi, *s.* unctum; linere, illinere, *p* levi, *s.* litum, *r. acc.*

smeiren/ slempen. Comessari, epulari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.*

smeiren/ slaen. Verberare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

smeirkeirse/ reutenkeirse. Candela sebacea.

smeir-krupt. Orobanche, g. ches; scandulaca, g. cæ, f.

smeirsel. Unctio, g. onis; litura, unctura, g. ræ, f.

smeirwortel. Telephium, g. phii, n. bryonia, g niæ, f.

smeltbaer/ smeltig. Liquidus, fluxus, a, um, o.

smelten/ smilten. Fundere, *p.* fudi, *s.* fusum: liquare, eliquare, conflare, *p.* avi, *s.* atum: liquefacere, cio, *p.* feci, *s.* factum, *r. acc.*

smelten/ van een gaen/ weck worden. Liquere, *p.* licui, *sine sup.* Liquefieri, fio, *p.* factus, *neutro pass.*

smelten/ vermindert worden. Minui, diminui, *p.* minutus, *pass.*

smelter. Conflator, g. oris, m.

smelt-hups. Conflatorium, g. rii, n. Officina liquatoris.

smelt-oven. Ustrina, g. næ, f.

smelt-werck. Encaustice, g. ces, f.

smerlin. Æsalo, g. onis, m. *avis.*

smerte/ pyne. Dolor, g. loris: cruciatus, g. tûs, m. acerbitas, g. tatis, f.

smertelyck. Dolenter, *adv.*

smerten. Dolere, *p.* lui, *s.* litum; urere, *p.* ussi, *s.* ustum, *r. acc.* Dolore afficere.

smertig/ dat pyne doet. Dolorificus, a, um, o. Dolorem ciens, creans.

gesmertselt/ gesmortenthept. Intertrigo, g. ginis: intertritura, g. ræ, f. paratrimma, g. matis, n.

smete/ slagh. Verber, *Gen.* verberis, *abl.* verbere, n ictus, g. ûs, m. percussio, g. onis: plaga, g. æ, f.

smets/ al te soet. Prædulcis, e, g. cis; mulseus, a, um, o.

smets/ walghachtigh. Nauseosus, a, um, o. nauseam ciens, creans, movens.

smets/ bzom. Comessatio, epulatio, g. onis, f. epulum, g. li, n. *in plurali habet* epulæ, g. larum, f.

smetsen. Epulari, comessari, *p.* atus, *dep.*

smetser. Comessator, ligurritor, g. oris, m.

smetsen/ in 't eeten een gelupdt maken gelyck berckens. *s.* smack-muylen. Labiorum diductu sonum edere.

smette/ buylighept. Macula, g. læ; labes, g. bis, f. vitium, g. tii, n. nævus, g. vi, m.

smette/ haestelyke siekte. Contagio, g. onis, f. contagium, g. gii, n. Noxius contactus.

smetteliyck/ smettigh/ dat smet/ dat buyl maeckt. Maculosus, sordidus, a, um, o.

smetteliyck / dat een siecktе doet hebben. Contagiosus, a, um, o. Contagio noxius: contagione lædens.

smetten/ buyl maken. Maculare, commaculare, contaminare, fœdare, *p.* avi, *s.* atum; polluere, *p.* lui, *s.* lutum, *r. acc.* Labe adspergere: maculis afficere: spurcum reddere, *r. acc.* labem inferre, *r. dat.*

smettinge. Coinquinatio, contaminatio, pollutio, conspurcatio, fœdatio, g. onis: contages, g. gis, f.

smeuren/ bestrycken. Linere, *p.* levi, *s.* litum, *r. acc.*

smeuren/ bancketteren. Comessari, *p.* atus, *dep.*

smeuren/ smooren. Vaporare, *p.* avi, *s.* atum, Vaporem emittere.

smidt. Faber ferrarius.

smidse. Ustrina, g. næ, f.

smydigh. Mollis, tractabilis, e, g. lis, o.

smyten/ slaen. Percutere, cio, *p* cussi, *s.* cussum, verberare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

smilten. *s.* smelten. Liquefacere, eci, actum, act. liquefieri, actus, *pass.*

smisse. Ustrina, g. næ, f.

smodderen. Helluari, *p.* atus, *dep.* ligurire, *p.* rivi, *s.* ritum.

smoel/ s. soel. Trepidus, a, um, o.

smoken/ s. smooken. Fumare, avi, atum.

smoock/ smooz. Vapor, g. poris, fumus, g. mi, m.

smoocke/ smotsken. Cinisso, g. onis: mediastinus, g. ni, m.

smoocken/ smoken. Vaporare, fumare, exhalare, *p.* avi, *s.* atum.

smoock gat. Vaporarium, g. rii, n.

smooz/ s. smoock. Vapor, g. oris, n.

smooren/ s. smoocken. Vaporare, avi, atum.

smooren/ eenen anderen verdzincken. Suffocare, *p.* avi, *s.* atum: mergere, submergere, *p.* mersi, *s.* mersum, *reg. acc.*

smooren / verdzincken. Mergi, submergi, *p.* mersus; suffocari, *p.* catus, *pass.*

smooren/ koken/ stoven. Fovere, *p.* fovi, *s.* fotum, *reg. acc. In operta olla coquere ad lentum ignem.*

smooren van de porcken. Exsudare morbum Gallicum.

smooz-panne. Testus, g sti, m. testum, g. sti, n.

smots/ onder-knaep. Mediastinus, g. ni, m.

smout/ vettighept. Arvina, g. næ, axungia, g. giæ, pinguedo, g. dinis, f. adeps, g. dipis, dub.

smout/ olie van raepen/ lynsaet. Oleum rapinum, *vel* lineum.

smoutachtigh. Oleosus, a, um, o.

smouten. Linere arvinâ, butyro *vel* oleo.

smout-meulen. Trapes, g. petis, f.

smoutpeiren. Pyrum musteum.

smout-peiren/ flatteringe. Palpum, g. pi, blandimentum, g. ti, n.

iemant de smoutpeiren geben. *s.* Vlepen. Assentari, atus, *dep. r. dat.*

smul/ dzoncken. Ebrius, a, um, o. Obrutus potu.

smullen. Pergræcari, p. catus. *dep.*

smupck/ *Fl.* Nebula, g. læ, f. fumus, g. mi, vapor, g. poris, m.

smupcken. Vaporare, obnubilare, obtenebrare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

smupckende. Nubilus, nubilosus, a, um, o.

smupckende kolen. Favillæ, g. larum, f. *pl. num.* Carbones semiextincti.

smupsteren. Linere, oblinere, p. levi, *s.* litum, *r. acc.*

snabben/ byten. Mordere, p. momordi, *s.* morsum, *reg. acc.*

snabben/ toesnappen. Mordaciter dicere.

snabben/ met een voortsighept weghnemen. Raptare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

snack/ aesseminge. Respiratio, g. onis, f. anhelitus, g. tûs, m.

snack/ den hick. Singultus, g. tûs, m.

snacken / aessemen. Respirare, anhelare,

p. avi, *s.* atum.

snacken/ nae pet haecken. Inhiare, p. avi, *s.* atum, *r. dat.* appetere, p. petii, *s.* petitum, *r. acc.*

snackerken/ kefferken. Hylactor, g. oris, m.

snare. Chorda, g. dæ, fides, g. fidis, f.

snarenboogsken. Plectrum, g. tri, n.

snarenspel. Cithara, lyra, g. ræ, f.

snaerer/ s. snap/ snaeteringe. Garrulitas, g. atis, f.

snaevel. Rostrum, g. stri, n.

snap/ wechruckinge. Raptus, g. ptûs, m. interceptio, g. onis, f.

snaphaen. Crassator, g. oris, latro, g. tronis, m.

snappen/ happen. Raptare, captare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

snapper. Interceptor, g. oris, m.

snap-repse. Excursio, g. onis, f.

snap/ overvloedigen klap/ snatering/ snaeter. Garrulitas, loquacitas, g. tatis, argutatio, g. onis, f.

snapper/ klapper/ snaterer/ snaeterbeck/ snaeterachtig. Garrulus, loquaculus, argutulus, g. li; blatero, g onis, m. linguax, g. guacis, loquax, g. quacis, o.

snapster/ klappepe. Garrula, loquacula, g. læ, f.

snappen/ klappen. Garrire, *p.* rivi, *s.* ritum, blaterare, p. avi, *s.* atum; argutari, p. tatus, *dep.*

snaere/ s. snare. Chorda, æ, f.

snatre/ *Holl.* Mulier maledica, rixosa.

snazren. Jurgare, p. avi, *s.* atum, *&* Jurgari, p. atus, *dep.* Fremere, p. mui, *s.* mitum.

snater/ snateractrigh/ *&c. s.* **snap.** Garrulitas, g. tatis f.

snavel/ s. snaevel. Rostrum, i, n.

snauw. Scomma, g. matis, n. Dictum amarius.

snauwen op iemandt. Impetere aliquem maledictis.

Snebbe/ snebschupte/ *Holl.* Cymba oblongior.

snede/ dat afgesneden is. Incisura, g. ræ; incisio, g. onis, f.

snede/ dat afgesneden is. Segmen, g. minis, segmentum, g. ti, n.

snede bzoodt. Lamella panis.

snede/ scherpte. Acies, g. ciei, f.

snedelinck/ die upt moeders lichaem ghesneden is. Cæso, g. sonis, m.

sneeuw. Nix, g. nivis, f.

van sneeuw. Niveus, a, um, o.

sneeuwachtigh/ besneeuwt. Nivalis, e, g. lis; nivosus; ningidus, a, um, o.

sneeuwen. Ningere, p. ninxi, *sine sup.*

het sneeuwt. Ningit.

het is seer ghesneeuwt. Nivis abundè cecidit; copiosior est nix effusa: uberior nix se fudit.

sneeuw-bogel. Lagopus, g. podis, f. *avis.*

ſneeuw-wit. Niveus, a, um, o.
Snel/raſch. Celer, g. leris, volucer, lucris, cre; velox, g. locis; pernix, g. nicis, rapidus, a, um; præceps, g. cipitis, o.
ſnelheyt. Celeritas, velocitas, pernicitas, g. tatis, f.
ſnellyck. Celeriter, velociter, ocyùs, citò, properè, properanter, *adv.* Cum feſtinatione.
Snelle/ſnelleken. Hemina, g. næ, f. *Poculum teres, ſic dictum quod cito ebibatur.*
Sneppe. Gallinago, g. ginis. f.
Sneppen. Urere, adurere frigore.
ſneppende koude. Frigus intenſum.
ſneppende windt. Aura urens; ventus urens.
Sneve/ *Holl.* ongeluck. Adverſitas, g. tatis, f. Adverſus caſus.
ſneven/dooien. Errare, p. avi, ſ. atum; labi, p. lapſus, *dep.*
ſneven/derven. Carère, *p.* rui, ſ. ritum, *r. abl.*
ſnevve/ſnarre. ſ. ſnaꝛre. Mulier rixoſa.
ſnick/ſ. ſnack. Anhelitus, us, m.
ſnickheet/ſ. ſlickheet. Præcalidus, a, m, o.
ſnigge/*Holl.* ſlecke. Limax, g. macis, d.
ſnyden/in ſtucken ſnyden. Scindere, p. ſcidi, ſ. ſciſſum; ſecare, diſſecare; *p.* ſecui, ſ. ſectum, *reg. accuſ.*
ſnyden/graven. Sculpere, inſculpere, p. ſculpſi, ſ. ſculptum, *reg. acc.*
ſnyden/koꝛen picken. Metere, p. meſſui, ſ. meſſum.
ſnyden/ſnoepen. Putare, collucare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
ſnyden/ſubben. Caſtrare, evirare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
ſyden/den ſteen ſnyden. Sectione *vel* inciſione eximere calculum.
Snyder/die pet ſnydt. Sciſſor, ſector, g. oris, m.
Snyder/ *Holl.* kleermaecker. Sartor, g. oris, m.
Snyder/ſnoeyer. Putator, g. oris, m.
Snyder/die de ſteen ſnydt. Lithotomus, g. mi, m.
ſnydtmes/ſekel. Falx, g. falcis, f.
ſnydſel. ſegmen, ſeſegmen, g. minis; ſegmentum, g. ti, n.
ſnyd-tydt/wyn-tydt. Vindemia, g. miæ, f.
ſnippen/ſnipperen. ſecare, ſelecare. p. ſecui, ſ. ſectum, ineidere. p. cidi, ſ. ciſum, *r. acc.*
ſnippelinge. ſegmenta, g. torum, ſegmina, ſelegmina, g. minum. n. *pl. num.*
Snodder/*Fl.* ſordes, g. dium, f. *pl. num.*
Snoeck. Lucius, g. cii, m. *piſcis.*
ſnoer ſien. Acutum & exertis oculis videre.
Snoecks/neuſe-wys. Naſutus, a, um, o.
Snoecken/*Fl.* ſnoepen. Putare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*

ſnoepen. Catillare, p. avi, ſ. atum, ligurire, *p.* rivi, *ſ.* ritum Vorare cupedias.
ſnoeper. Catillo, g. lonis, m.
ſnoeperye. Cupediæ, g. diarum, f. cupedia, g. diorum, n. *pl. num.*
ſnoepmerckt. Forum cupediarium.
Snoer/handeken. Chorda, g. dæ, f. ligaculum, g. li, n.
ſnoercken. Funiculus, g. li, m.
ſnoer/haeir-ſnoer. Tænia, g. niæ, f.
ſnoeren. Stringere, conſtringere, p. ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum, *r. acc.*
ſnoeren den beck. Refrænare linguam.
Snoeſter. Putamen, g. minis, n.
ſnoeſteren/ſ. ſnoepen. Vorare cupedias.
Snoeven/ſ. ſnupven. ſpirare, avi, atum.
ſnoepen. Frondare, putare, collucare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
Snoeper. putator, frondator, collucator, g. oris, m.
ſnoepinge / ſnoeptydt. putatio, frondatio, collucatio, g. onis, f.
ſnoepmes. ſcirpula, g. læ, f. Falx putoria.
ſnoepſel. ſarmenta, ramenta, g. torum, n. *pl. num.*
Snof/ſnoffelinge. ſagacitas, g. tatis. f.
ſnoffelen / ſnuffelen. ſubolere, p. lui, ſ. litum: odorari, p. atus, *dep. r. acc.* Indagare canum more.
ſnoffen/ ſ. ſnupven. Anhelare, avi, atum.
ſnof/ſnofferinge. Rheuma, g. matis, n. catarrhus, g. rhi, m. gravedo, g. dinis, f.
den ſnof hebben. Rheumate laborare: rheumaticum eſſe.
ſnof/mode/maniere. Modus, g. di, mos, g. moris, m. ratio, g. onis, f.
nae den ouden ſnof/nae d'oude wet. Veteſto more: antiquo ritu: veteri more, Moribus antiquis, *ſymbolum l: Lipſii.*
na den nieuwen ſnof. Novo more: novo ritu, ut eſt, tert ritus præſentis temporis.
ſnoode/verwoꝛpen. Vilis, e, g. lis: turpis, e, g. pis, contemptus, a, um, o.
ſnodelyck. Turpiter, contemptim, *adv.*
ſnoodheyt. Vilitas, g. tatis, f.
ſnoode/ergh. Aſtutus, callidus. a, um, o.
ſnoodigheyt. Aſtutia, g. tiæ: calliditas, g. tatis, f.
ſnoꝛck/ronck. Ronchus, g chi, m.
ſnoꝛken/roncken. Stertere, p. ſtertui, *ſine ſup.* Rhonchizare. p. avi, ſ. atum.
ſnoꝛken/hicken. Singultire, p. tivi, ſ. titum.
ſnoꝛken/ſ. poffen/ſnoffen. Ampullari, atus, *dep.* Fumos jactare.
ſnoꝛren/ ſ. ſnaꝛren. Fremere, mui, mitum.
ſnot. Mucus, ci, m. myxa, g. æ, f.
ſnotachtigh/ſnot-muyl/ſnot-olf. Mucoſus, a, um, o.

ſnot-doeck/ ſnut-doeck. Sudarium, g. ſtrophiolum, g. li, n.
ſnor-gat/ neuſgat. Nares, g. narium, f. *pl. n.*
ſnotten/ ſ. ſnutten. Mungere, *p.* xi, ſ. nctum.
ſnuf/ ſnuffen/ ſ. ſnof/ *&c.* Rheuma, tis, n.
ſnutten. Mungere, emungere, *p.* munxi, *ſ.* munctum, *r. acc.*
ſnutter. Emunctorium, g. rii, n.
ſnuttinge. Emunctio, g. onis, f.
ſnupſteren/ſ. ſnoepen. Catillare, avi, atum.
ſnupte/ neuſe. Naſus, g. ſi, m.
ſnupte of teen bek van een beeſte. Roſtrum, g. ſtri, n.
ſnupt van een olp faut. Proboſcis, g. cidis f.
ſnuptaert. Naſo, naſonis, m. Naſo inſignis.
ſnupven. Spirare, anhelare, *p.* avi, *ſ.* atum.
ſo. *Holl.* ſ. ſoo. *Ubi in Periodo orationis Belgicâ occurrit.* So & maer ſoo; *prius exponitur per ſi & poſtertus per* ſin autem.
ſnobbelen / *Fl.* Ceſpitare, titubare, *p* avi, *ſ.* atum.
ſober/ matigh in eeten ende dzincken. Frugalis, e, g. lis, continens, g. nentis, o. *r. gen.* Cibi ac potûs temperans: eſcarum & vini temperans, parcus, abſtinens.
ſober zyn / ſobereren. Sobriè, frugaliter, tenuiter vivere *ſeu* victitare: tenuem vitæ rationem inire.
ſoberheyt. Sobrietas, parcitas, g. tatis; temperantia, g. tiæ; moderatio, g. onis, f.
ſoberlyck. Parcè, moderate, temperate, frugaliter, *adv.*
Sociael/ gheſelligh/ dat geirne gheſelſchappeeft. Socialis, e, g. lis, o. Propenſus ad ſocietatem.
ſocietept/ geſelſchap. Societas, g. tatis, f. conſortium, g. tii, n.
Socke. Soccus, g. ci, m.
Sode/ ſ. Seude. Ebullitio, g. onis. f. *vet.* Ardor ſtomachi.
ſoecken. Quærere, *p.* quæſivi, *ſ.* quæſitum, conquirere, exquirere, *p.* quiſivi, *ſ.* quiſitum: indagare, inveſtigare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
pemandts pꝛofijt ſoecken. Conſulere utilitati alicujus: alicujus commodo providère.
ſijn eygen pꝛofijt ſoecken. Commoda ſua ſpectare, captare, commodi ſui *vel* utilitatis ſuæ rationem habere: conſulere ſuis commodis.
ſoecker. Inquiſitor, indagator, explorator, inveſtigator, g. oris, m.
ſoeckinge/ geſoeck. Inquiſitio, inveſtigatio, g. onis, f.
Soeffelen / blaeſen. Suſſare, *p.* avi, *ſ.* atum.
Soegh/ ſ. Sogh. Porca, g. cæ, f. ſus, g. ſuis, f.
Soel/ laf. Tepidus, gelidus, a, um, o.

ſoel weder. Aura lenior, tepidior.
Soen/ſoentjen/kus. Oſculum, g. li, ſuavium, g vii; baſium, g. ſii, n.
ſoenen/kuſſen. Oſculari, ſuaviari, p. atus, *dep.* baſiare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſoen/ſoeninghe/verſoeninghe. Reconciliatio, expiatio, g. onis, f.
ſoenen/den ſoen maken. Reconciliare, conciliare, placare, propitiare, p. avi, ſ. atum *r. acc.* componere gratiam: amiſſam *vel* reſciſſam amicitiam reparare.
ſoener/ſoenmaeker. Pacator, reconciliator, g. oris m.
ſoen-offer. Expiatio, g. onis, f.
Soet in 't ſmaken/ſoetmondigh. Suavis, e, g. vis; dulcis, e, g. cis, o.
ſoet van geur/ſoetgeurigh. Fragans, g. grantis: redolens, ſuavcolens, g. lentis, o.
ſoet in 't aenraken. Mollis, e, g. lis: lenis, e, g. nis: mitis, e, g. tis, o.
ſoet van natuere/ ſoetzeerdigh. Manſuetus, benignus, a, um, comis, e, g. mis: mitis, e, g. tis, o. Ingenium mite: mores comes.
ſoeten/ſoet maeken. Dulcare, edulcare, dulcorare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſoeten/ſoet woꝛden. Dulceſcere, miteſcere, *ſine præt. aut ſup.*
ſoeten/verſoeten. ſ. verſoeten. Edulcare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſoetigheyt. Dulcedo, ſuavitudo, g. dinis, f.
ſoetinge. Dulcoratio, g. onis, f.
ſoetjens/welſmaeckende. Dulciter, blandè, ſuaviter, ſuave, dulce, *adv.*
ſoetjens/ſtillekens. Tacitè, ſilentio, *adv.* ſine ſtrepitu: ſine tumultu.
ſoetjens/niet ſtyf. Molliter, blandè, leniter, *adv.*
ſoetachtigh. Dulcidulus, a, um, ſubdulcis, e. g. cis, o.
Soet/roet van de ſchoude. Fuligo, ginis, f.
ſoetachtigh/van ſoet. Fuliginoſus, a, um, o.
Soeteler in den kruyd. Cauponari, p. atus, *dep.* Caculam *vel* ixam agere.
Soeteler in den kruyd. Lixa, g. æ: cacula, g læ, m.
ſoetelen / ſijn koopmanſchap onder de marckt geven. Vilius ſua vendere.
ſoetelen/ ſlechte koopmanſchap doen. Viliora & futilia vendere.
Soeteler. Viliorum rerum inſtitor & Vilius ſua aliis obtrudens.
ſoetelrye. Ars ſordida: quæſtus ſordidus.
ſoffler. Alapa, g. pæ. f. colaphus, g. phi, m.
ſoffraen/ſ. ſaffraen. Crocus, g. ci, m.
ſolaes/trooſt. ſolatium, g. tii, n. conſolatio, g tionis, f.
ſolaes/baet. Levamen, g. minis, n.
ſolaes/hulpe. Auxilium, g. lii: ſubſidium, g. dii, n.

ſolageren/ ſ. ſolaes geven/ **trooſten.** Solari, conſolari, *p.* atus, *ſ.* atum. *dep. r. acc.*

ſolageren/ helpen. Levare, ſublevare, *p.* avi, *ſ.* atum; adjuvare, *p.* juvi, *ſ.* jutum, *r. acc.* Opem ferre, *reg. dat.*

ſolt/ ſ. **gagie.** Stipendium, g. dii, n.

ſoldaet. Miles, *g.* litis, m.

ſoldaet zijn Merêri, *p.* meritus, *dep. vel* merêre. *p.* merui, *ſ.* meritum, *r. acc.* Stipendia facere.

ſolder. Solarium, g. rii; tabulatum, g. ti, n.

ſolderbalck. Trabs, *g.* trabis, f.

ſolderberders. Aſſamenta, g. torum, n. aſſeres, g. rum, m. *pl. num.*

ſolderen. Coaſſare, contabulare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

ſolderinge. Contabulatio, coaſſatio, contignatio, g. onis, f.

ſolder-tibbe. Tignus, *g.* ni, m. tignum, *g.* ni, n.

ſole van den ſchoen. Solea, *g.* læ, f. **van den doet.** Planta, g. tæ, vola, *g.* læ, f.

ſolen/ verſolen. Reficere ſoleas.

ſolennel/ heerlijck/ treffelijck. Solennis, e, g. nis; celebris, e, g. bris, o.

ſolennelen/ feeſtdag. Feſtum celebre, ſolenne.

ſolennel/ wettelijck. Legitimus, a, um, o.

ſolennelen eedt. Jus jurandum legitimum, ſacramenti verba ſolennia; concepta verba ex ſolenni ſacramenti formula, *ſive* ex legitimo jusjurandi ritu & uſu.

ſolennen/ buyten ordinaris. Solennis, e, g. nis, o. Res extraordinarii apparatûs: res apparatioris & ſpecioſioris pompæ.

ſolennel banckет. Solenne & apparatius convivium; celebratius & majoris pompæ epulum.

ſolennelijck/ nae ſolennele forme. Ex ſolenni formulâ: ex uſu rituque ſolenni; ex ratione legitimæ formulæ.

ſolennelijck/ met extraordinariſſe gereetſchap. Cum apparatu; cum pompa: teſto apparatu: pompâ extraordinariâ.

ſolennitept/ gewoonelijcke ceremonie. Solenne, *g.* nis, n. Solennis ritus, ſolennis uſus & mos.

ſolennitept / buyten ordinariſſe gereetſchap. Solennitas, g. tatis, f. ſolennia, *g.* nium, n *pl. n.*

ſolennitept / feeſt. Sacrum Deo ſolenne annuum.

ſolenniſeren/ met ſolennitept vieren. Solenni ceremoniâ & auguſtiore pompâ celebrare: extraordinario apparatu feſtoque ritu concelebrare & colere.

ſolfer. Sulfer, *g.* furis, n. (ratus, a, um, o.

ſolveracht igh/ van ſolfer. Sulfureus, ſulfu-

ſolfer-kalck. Bitumen, g. minis, n.

ſolfer-mijne. Fodina ſulfurea.

ſolfer ptem/ ſolfer-ſteck. Sulfuratum, *g.* ti, n. Malleus ſulfuratus.

ſoliciteren/ iet verbolgen. Curare, procurare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

een proces ſoliciteren. Litem curare: litis curam gerere.

ſoliciteren / tot pet te ſoecken te bzengen/ ofte te bekouten. Appellare, incitare, invitare, ſollicitare, *p.* avi, *ſ.* atum; allicere, pellicere, cio *p.* lexi, *ſ.* lectum; inducere, *p.* duxi, *ſ.* dictum, *r. acc.*

een bzouwe tot ouerre ſolliciteren. Mulierem appellare ad flagitium: mulierem appellare de flagitio.

ſoliciteur/ die pet beſozght. Curator, procurator. *g.* oris, maſc.

ſolliciteur/ die pemant tot pet verſoeckt. ſollicitator, inſtigator, inſtructor ad flagitium, facinus, *&c.*

ſollebollen. Præcipitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* & Præcipitari *p.* atus, *paſſ.*

ſom/ *in plur.* **ſommige.** Aliquis, qua, quod, *vel* quid, *g.* alicujus, *d.* alicui; quidam, quædam, quoddam *vel* quiddam, *g.* cujuſdam, *d.* cuidam: nonnullus, a, um, *g.* nullius, *d.* nulli, o.

ſom/ ſomie/ pak/ laſt. Onus, *g.* neris, n ſarcina, *g.* næ, f.

ſom-beeſt. Jumentum clitellarium, ſarcinarium, onerarium, doſſuarium, vectorium.

ſom-ſadel. Clitellæ, *g.* larum, f. *pl. num.*

ſomber/ duyſter. Nubilus, obſcurus, opacus, tenebroſus, a, um, o.

ſober/ triſt/ melancolieq. Melancholicus, a, um; triſtior, c. & triſtius, *g.* ſtioris.

ſomer. Æſtas, *g.* tatis, f.

ſomerachtigh/ ſomerſch. Æſtivus, a, um, o.

ſomer-goedt. Bruges æſtivæ.

ſomer-hitte. Æſtus, *g.* ûs, m.

ſomerhoedt. Cauſia, *g.* liæ, f.

ſomerhutte/ ſomerlobe. Umbraculum, *g.* li, n.

ſomer-hups. Solarium, *g.* rii, n.

ſomer-leger. æſtiva, *g.* vorum, n. *pl. num.*

ſomer-terwe. Triticum trimeſtre.

ſomertijdt. Tempus Æſtivum.

ſomer-vogel. ſ. **Vepel.** Papilio, g. onis, m.

ſomerſche. æſtivus, a, um, ut: **ſomerſchen dagh.** Dies æſtivus.

Somme. Summa, *g.* mæ, f.

een ſomme gelts. Summa pecuniæ.

een groote ſomme gelts. Summa vis pecuniæ.

ſomme/ in fin/ ten leſten. Denique, in ſummâ, tandem.

ſomme/ om kozt te ſeggen. In ſummâ; ut paucis multa complectar, ut ne ſingula percenſeam.

ſommarie/ kozt begrijp. Epitome, *g.* mæ; ſynopſis, *g.* ſis, f. breviarum, *g.* rii, n. Contracta rei ſumma; ſumma rei capita, rei ſynopſis: rei totius epitome.

ſommatie. Debitoris in jure appellatio.

ſommatie van eenige plaetſe. Loci obſeſſi ad deditionem poſtulatio.

ſommeren/ opſommeren. Summam cogere, conficere, colligere, concipere; in ſummam redigere.

ſommeren/ pet epſchen. Poſcere, p. popoſci, *ſup. caret.* poſtulare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſynen ſchuldenaer bp recht ſommeren. Debitorem interpellare in judicio, jure à debitore nomina reſpoſcere. (nem.

ſommeren eene plaetſe. Vocare ad deditio-

ſommierelijck/ dat ſimpelijck ende ſonder ceremonie gedaen wozdt. Solennis formulæ expers, exſors.

ſommierlijcke kenniſſe. Cognitio cauſæ ex ſimplici nudâque formulâ; tumultuaria cauſæ cognitio.

ſommierelijcken. Summatim, *adv.* per ſumma capita: ſummis rei capitibus.

ſommige. Quidam, aliquis, nonnullus.

ſomtijdts/ ſomwijlen. Interdum, aliquando, quandoque, nonnunquam, ſubinde, *adv.*

Son/ ſonne. Sol, g. ſolis: Phœbus, g. bi, m. Titan, g. tanis, m. *apud Poëtas.*

de Son gaet op. ſol oritur, exoritur, exſurgit, prodit.

de ſon gaet onder. ſol occidit, occumbit, ſubit. **met der ſonnen ondergank / als de ſonne onder gaet.** ſole cadente: ſole occumbente: dum ſol cadit; in ſolis occaſu.

met der ſonnen opganck. Sole oriente, exoriente, in ortu ſolis.

de ſonne aengaende/ oft van de ſonne. Solaris, e, g. ris; phœbeus, a, um, o.

ſonnen klaar. Evidens, g. dentis, manifeſtus, a, um, o.

ſonnen-kroone. *Nummus aureus.*

ſonnen-ſtant. ſolſtitium, g. tii, n.

ſonnen-vogel. Phœnix, g. nicis, m.

ſonnen-wende. Heliotropium, g. pii, n. *herba.*

ſonnen-wijſer. ſciatericum ſolare.

Sondagh. Dies Dominicus.

ſonde. Peccatum, delictum, erratum, g. ti; crimen, g. minis, n. noxa, g. xæ, culpa, g. pæ: offenſa, g. ſæ, f.

ſondaer/ ſondigh. Peccator, tranſgreſſor, g. oris: reus, g. rei, m. Peccatis obnoxius.

ſondereſſe. Peccatrix, g. tricis; rea, g. reæ, f.

ſondigen/ overtreden/ miſhandelen. Peccare, p. avi, ſ. atum: delinquere, p. deliqui, ſ. delictum. Flagitium committere: ſcelus admittere: peccatum committere.

ſonde-offer. Piaculum, g. li, n.

ſonder. ſine, abſque, *prap. reg. abl.* citra, extra, *prap. reg. acc.*

ſonderen/ ſunderen/ van een ſcheyden. ſeparare, ſegregare, p. avi, ſ. atum, ſejungere, p. junxi, ſ. junctum, dirimere, p. diremi, ſ. diremptum, divellere, p. velli & vulſi, ſ. vulſum.

ſonderlinge/ alleen. ſpecialis, e, g. lis; ſingularis, peculiaris, e, g. ris, o.

ſonderlingh/ treffelijck/ pet bpſonders. Inſignis. e, g. nis: præclarus, eximius, inclytus, a, um: præſtans, g. ſtantis, o.

ſone. Filius, g. lii, natus, gnatus, g. ti, n.

den ſone aengaende. Filialis, e, g. lis.

ſoontjen. Filiolus, g. li, m.

mijnes ſoons ſoone. Nepos, g. potis, m.

mijnes ſones dochter. Neptis, g. tis, f.

mijnes ſones vzouwe. Nurus, g. rûs, f.

ſonnet. Carmen, g. minis, n. cantio, g. onis, f. Teſſaradecaſtichum vernaculum.

ſoo / *particula interdum nihil ſignificat, & tantum conſecutionem ad priora innuit, & explicari poſſet per* tum *vel* tunc, ut: **Als ick daer was / ſoo quam hy ock.** Cùm ibi eſſem, & ipſe ſuperveniebat. **Soo ghy dat doet/ ſoo ſuldy ſlagen kryghen.** ſi id feceris, vapulabis, *ubi poſtremum,* **ſoo** *tantum conſecutionem ſignificat.*

ſoo/ *pro* **doen.** Cùm, dum, ut: **ſoo ick daer quam.** Cùm illic venirem.

ſoo *pro* **aldus/ ſus.** Ita, ſic, *adv.* Hoc modo, hac ratione, eodem modo: ad hunc modum, ut: **Doet dat ſoo.** Fac ita.

ſoo *pro* **hy aldien.** ſi, quod ſi, ut: **ſoo ghy dat doet.** ſi hoc feceris.

ſoo / *pro* **gelijck.** ſicut, ſicuti, velut, veluti, ceu, prout: quemadmodum, ut: **Doet ſoo hy doet.** Fac ſicut ipſe facit.

ſoo/ *pro* **na dat/ gelijck.** ſicut. *&c. ut ante.* ut: **Na dat ick hoore.** Prout audio. (di, *indecl*

ſoodanig. Talis, e, g. lis, o. ejuſmodi, iſtiuſmo-

ſoodanighlijck. Ita, *adv.* Eum in modum: ad eum modum, taliter.

ſoo dat. Ita ut: eum in modum ut.

ſoo dickwils. Toties, *adv.* (adeò magnus.

ſoo groot. Tantus, a, um, o. Tam magnus:

ſoo haeſt. Tam citò.

ſoo haeſt als/ ſoo ſaen als. Simulac: ſimulatque. Cùm primùm, ſtatim ac.

ſoo lanck. Tam longus.

ſoo lange. Tam diu.

ſoo lange als. Donec, quamdiu, quouſque, quoad, quoaduſque, dum, *adv.*

ſoo ſeer/ ſoo verre. Adeo, tantum, tantopere, *adv.* Adeò *vel* tam vehementer.

ſoo ſoo. *interject.* Hui!

ſoo ſoo? Ita ne?

ſoo groot. Tantus, a, um.

ſoo ſoo/ ſoo henen. Utcumque, aliquantulum, qualitercumque, *adv.*

ſoo veele/ ſ. **ſoo menige.** Tot. *adv.*

ſoo veele als. Quantum, quoad, *adv.*

eſſen ſoo veele. Totidem, *adv.*

ſoo waer/ ſoo ergens. Ubicumque, ſi alicubi,

ſoo wanneer. Quandocumque, *adv.*

ſoo wel. Æque bene.

ſoo wel als. Æque ac.

ſoo wie. Si quis, quicumque.

ſoogen/ te ſupgen geeben. Lactare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

ſoogen/ ſupgen. Lactêre, *ſine præt. aut ſup.*

ſoogelinck / dat noch ſupght. Lactens, *g.* ẽntis: ſubrumus, a, um, o.

ſoogh beerkens. Nefrens, *g.* frendis, m.

ſoom. Fimbria, *g.* briæ: ora, *g.* ræ: inſtita, *g.* tæ, *f.* limbus, *g.* bi, m.

ſoomen. Oram aſſuere, *reg. dat.*

ſoorte/ ſ. ſozte. Species, ei, f.

ſophiſt die yemandt aenbanght in ſyne woozden. Sophiſtes, *g.* tæ, m. Captioſus diſputator.

ſophiſterye. Captioſa dialectica: ambiguitas Crocodilina.

ſop/ top/ ſ. Top. Cacumen, minis, n.

ſop/ ſoppe. Jus, *g.* juris; juſculum, *g.* li, n. liquor, *g.* quoris, maſc.

ſop-achtigh. Jurulentus, a, um, o.

ſoppelotis. Sorbile, *g.* lis, n. Cibus ſorbilis.

ſoppen. Intingere, *p.* tinxi, *ſ.* tinctum, *r. acc.*

ſozbe/ ſozbappel. Sorbum, *g.* bi, n.

ſozbenboom. Scorbus, *g.* bi, f.

ſoren/ ſueren/ ſ. ſueren. Ulcerare, *p.* avi, *ſ.* atum, Dolere, eo, *p.* ui, *ſ.* itum.

ſozge/ angſt. Cura, *g.* ræ; ſollicitudo, *g.* dinis: anxietas, *g.* tatis, f. angor, *g.* oris, m.

ſozge laten varen. Deponere curas: exuere *vel* exonerare ſe curis.

met ſozge beladen ſyn. Curis angi, ſollicitari: curis *vel* curarum fluctibus occupari, obrui, urgeri, cruciari.

ſozgelyck. Periculoſus, a, um, o. Res periculo plena.

ſozgelycken. Periculosè, *adv.*

ſozgelyckheydt. Periculum, *g.* li, n.

ſozgeloos. Incurius, incurioſus, a, um; negligens, *g.* gentis, o.

ſozgeloosheydt. Incuria, *g.* riæ; negligentia, *g.* tiæ, f.

ſozgen/ ſozge dragen. Curare, *p.* avi *ſ.* atum, ſatagere, *p.* ſategi, *ſine ſup.* Curam adhibere, *ſ.* **Neirſtigheydt doen.** Navare operam & ſtudium alicui: Adhibere diligentiam.

ſozgen/ vreſen. Timêre, *p.* mui; metuere, *p.* tui *ſine ſup.* vereri, *p.* veritus, *ſup.*

ſozghvuldigh. Sollicitus, ſedulus, anxius, a, um, o.

ſozghvuldigheyt/ ſ. ſozge. Sollicitudo, inis, f. Cura, æ.

ſozghvuldighlyck. Sollicitè, anxiè, *adv.*

ſozte/ manier/ geſtachte/ ſ. ſpecie. Species, *g.* ciei, f. genus, *g.* neris, n. modus, *g.* di, m.

ſozteren. Diſponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum; ſimile ſimili jungere.

ſozteringe. Res congeneres.

ſot/ onbedacht/ ondiſcreet. Levis, e, *g.* vis; inconſideratus, temerarius, a, um, o.

ſotte koopmanſchap. Temeraria emptio.

ſot/ ſonder reden of verſtant. Fatuus, ſtolidus, ſtultus, a, um, o.

den ſot maecken. Morionem agere.

ſot wozden. Stultescere, *ſine præt. aut ſup.*

ſot zyn. Deſipere, pio, *p.* ſipui, *ſine ſup.* Delirare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſotachtig. Abſurdus, ineptus, inſulſus, a, um: hebes, *g.* betis, o.

ſottighept / onbedachtheyt. Imprudentia, inconſiderantia, *g.* tiæ: temeritas, *g.* tatis, f. Temerarialevitas.

ſottighept / ſotterye. Fatuitas, *g.* tatis: ſtultitia, *g.* tiæ, f.

ſots-klap. Stultiloquium, *g.* quii, n.

ſots-boere. Ineptia, *g.* iæ, f.

ſotteluck / onbedachteluck. Improvidè, incautè, imprudenter, *adv.*

ſotteluck/ dwaeſeluck. Stultè, ſtolidè, *adv.*

ſottinne/ ſ. ſot. Fatua, æ, f.

ſoudeerſel/ verlootſel. Ferrumen, *g.* minis, n. plumbatura, *g.* ræ, f.

ſoudeerſel vangondt. Chryſocolla, *g.* læ, f.

ſouderen/ ſtarck maecken. Solidare, conſolidare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. accuſ.*

ſouderen / verlooren. Ferruminare, plumbare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſoudye/ ſ. ſold. ſtipendium, ii, n.

ſoudure/ ſ. ſoudeerſel. Ferrumen, *g.* inis, n.

ſoveryn *vel* **ſoverepn / opperſte / hoogſte.** Præcipuus, ſummus, ſupremus, a, um, o.

ſoveryn Prince/ die niet van eenen anderen dependeert. Summi imperii Princeps: ſummo imperio pollens, ſuprema jurisdictione Princeps.

ſoverynelyck. ſummo jure; ſummo imperio; ſummâ jurisdictione.

ſoverynſchap/ ſoverynheyt. ſummum imperium; ſuprema jurisdictio, ſupremi imperii jus & poteſtas.

ſout. ſal, *g.* ſalis, m. & n.

ſout/ geſouten. ſallus, ſalitus, a, um, o.

ſout-water. Aqua marina.

ſoutachtigh. ſubſalſus, a, um, o.

ſout-back/ ſout-keete/ ſout-kupl. ſalina, ſalifodina, *g.* næ. f. ſalinæ, *g.* narum, f. *pl. num.* Officina ſalaria.

ſouten. ſalire, *p.* livi, *ſ.* litum & ſallere; *p.* ſalli, *ſ.* ſalſum, *r. acc.* ſale condire; ſale adſpergere.

ſouten / *metaph.* **op te hoogen prijs ſetten.** Nimio pretio onerare, *r. acc.*

ſouten / *metaph.* **wederleggen.** Recondere, *p.* condidi, *ſ.* conditum, *r. acc.*

ſout-kuppe. Dolium ſalarium; cupa ſalſamentaria.

ſoutinge. ſalitura, *g.* ræ, f. ſalaria conditura.

ſout-maecker. ſalſamentarius, *g.* rii, m.

ſoutſack. ſaccus ſalarius.

ſout-

ſout-ſack/ *metaph.* Homo tetricus; homo incivilis; homo inſulſus.

ſouſel/ pekel. Salſugo, ſalſilago, *g.* ginis: muria, *g.* riæ; ſalſitudo, *g.* dinis, f.

ſoutſteen. Columna, Gruma ſalis.

ſout-vat. Salinum, ni, n.

Souveryn/ ſ. Souveryn/ Opperſte/ opper-machtigh/ opperhooft. Supremus, ſummi imperii Exarchus, Dominus.

ſpacie/ wydde. Spatium, *g.* tii; intervallum, *g.* li, n. intercapedo, *g.* dinis, f.

ſpaceerhof/ wandelplaetſe. Ambulacrum, *g.* cri: deambulatorium, *g.* rii, n.

ſpacieren/ wandelen. Ambulare, deambulare, obambulare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſpacieringe/ wandelinge. Deambulatio, obambulatio, *g.* onis, f.

ſpadel. Spathula, tudicula, *g.* læ, f.

ſpaete/ ſpaey. *adject.* ſerus, tardus, ſerotinus, a, um, o.

ſpaede/ ſpaey/ *adv.* ſerò, tardè.

ſpaede/ houweel. Rutrum, *g.* tri: paſtinum, *g.* ni, n.

ſpaeden / ſpaepen. Fodere, dio, *p.* fodi, *ſ.* foſſum; paſtinare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſpaeder. Foſſor, paſtinator, *g.* oris, m.

ſpaen/ ſpaenzen. Aſſula, *g.* læ, f.

ſpaen/ ſpanderen. Schidia, *g.* diorum, n. *pl. n.* Aſſulæ, larum, f. *pl. n.*

ſpaenſche-kap. Bardocucullus, *g.* li, m. ſaga, *g.* gæ, cuculla, *g.* læ, f.

Spaenſch-groen. Vitriolum, *g.* li, n. ærugo, *g.* ginis, f.

ſpaer-beck. Præparcus, perparcus, a, um, o.

ſpaer-becken. Parce nimis vivere: defraudare genium.

ſpaeren/ verſchoonen/ bergeven. Parcere, *p.* peperci, *ſ.* parcitum, *reg. dat.*

ſpaeren/ beſpaeren/ hy een houden. Parcere, *p.* parſi, *ſ.* parſum, *r. acc.*

ſpaerlyck/ ſpaerſaem. Parcus, a, um, o. *r. gen. Plin. & Plaut. junguntur abl.*

ſpaerlyck/ ſpaerſaemlyck. Parcè, *adv.*

ſpaerpot. Pecunia repoſita.

ſpaerſaemheyt. Parſimonia, *g.* niæ, parcitas, *g.* tatis, f.

ſpaepe/ &c. ſ. ſpaede. Serò.

ſpalck. Regula, *g.* læ; faſcia, *g.* ciæ: lamina, *g.* næ, f.

ſpalcken. Lamellâ ligneâ ſuffulcire, *r. acc.*

ſpange. Fibula, bulla, *g.* læ, f.

ſpange-maecker. Fibularius, *g.* rii, m.

ſpanne. Dodrans, *g.* drantis; m. ſpithama, *g.* mæ, f.

ſpannen. Tendere, *p.* tetendi, *ſ.* tenſum & tentum: intendere, *p.* tendi, *ſ.* tenſum & tentum, *r. acc.*

ſpannen met yemant. Aenſpannen. Aſſociare alicui. Aſſumere aliquem in ſocietatem.

item. Adſciſcere, adjungere, adhibere aliquem ſibi locium.

ſpan-ader onder de tonghe. Nervus linguæ.

ſpan-aderigh / dien de ſpan-ader niet gebroocken enis. Ancyloglossus, *g.* ſi, m.

ſpangozdel/ ſpantiem aen de peirden. Cingula, *g.* læ, f.

ſpan-koozde / ſpan-keten / ſpan-ſtrick / daer men de wielen mede tegen hout als het bergh afgaet. Sufflamen, *g.* minis, n.

ſpan-ſeel. Compes equina.

ſpanſel/ ſpanſel-lint. Faſcia, *g.* ciæ; vitta, *g.* tæ, tænia, *g.* niæ, f.

ſpants-boets. Preſſo pede.

ſpants-boets ſpringen. Junctis pedibus ſalire.

ſpaorcke/ *Fl.* **genſter.** ſcintilla, *g.* læ, f.

ſparge. Aſparagus, *g.* gi, m.

ſpat. *Vitium in ſuffraginibus equorum.*

ſpatſieck peirt. *Equus eo morbo laborans.*

ſpatel/ ſpadelken. ſpatha, *g.* thæ: ſpathula, *g.* læ, f.

ſpeaunter. Electrum, i, n. plumbum candidum, argentarium.

ſpeceryе/ krupdt. Aroma, *g.* matis, n.

ſpeceryе-verkooper. Aromatopola, *g.* læ, m. *ſ.* Crupdenier. Aromatarius, rii, m.

ſpeceryе-winckel. Aromatopolium, *g.* lii, n.

ſpecht. Picus, *g.* ci, m.

ſpeciael/ beſonder. Peculiaris, e, *g.* ris: præcipuus, a, um, o.

ſpeciael/ ſpeciaelen vrient. Amicus ſingularis.

ſpeciael/ eygen. proprius, a, um, o.

ſpecialyck. ſpeciatim, peculiariter, nominatim, *adv.*

ſpecie/ ſozte. Genus, *g.* neris, n.

't is een ſpecie van dieverye. Furti genus eſt.

ſpecieus / dat eenen ſchyn van waerheydt heeft. ſpecioſus, a, um: plauſibilis, e, *g.* lis, o. In ſpeciem verus.

ſpecificeren/ diſtinctelyk ende onderſcheedelyck verklaeren. Deſignare, *p.* avi, *ſ.* atum; exprimere, *p.* preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.* Diſtinctè & nominatim exprimere.

ſpecificatie. Nominata & diſtincta rei alicujus deſignatio.

ſpeck. Lardum, laridum, *g.* di, n.

ſpecken/ larderen. Lardo figere.

ſpeck-hals. plurima cervix, *poet.*

ſpeck-hout. Alburnum, *g.* ni, n.

ſpeck maepe. Termes, *g.* mitis, m.

ſpeck-naelde/ ſpeck priem. Acus lardaria.

ſpeck-ſapepe. Moretum, *g.* ti, n.

ſpecktakel / 't gene dat de paſſanten doet ommſien. ſpectaculum, *g.* li, n.

ſpecu-

ſpeculatie. Contemplatio, meditatio, g. onis, f.

ſyn ſpeculatie in pet hebben. De re quapiam attentius cogitare: in re quapiam cogitationes defigere: re aliquâ oblectari.

ſpeculeeren. Contemplari, meditari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*

ſpeecke. Radius, g. dii, m.

ſpeecken, *Holl. Fl.* ſ. **ſpicken.** Sputare, avi, atum.

ſpeeckſel. Sputum, g. ti, n. ſaliva, g. væ, f.

ſpeeckſelachtigh. Salivoſus, a, um, o.

ſpeeckſelen. Spuere, p. ſpui, ſ. putum; ſalivare, p. avi, ſ. atum.

ſpeelberdt. Alveus luſorius.

ſpeelwen. Sputare, p. ſavi, ſ. atum.

ſpeine. Hæmorrhois, g. rhoidis, f. condyloma, g. matis, n.

ſpeinkrupt. Chelidonium minus: ſcrofularia minor, *herba.*

ſpeine/de mamme omtrecken. Ablactare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Removêre à mammâ.

ſpeinen van pet/ eenen anderen. Subtrahere, p. traxi, ſ. tractum; *r. acc. rei & dat. perſ.*

ſpeinen van pet/ ſich ſelve. Abſtinêre, continere, p. tinui, ſ. tentum, *reg. abl. rei cum A. & acc. perſ.*

ſpeinvercksken. Nefrens g. frendis, m. Porcellus ablactatus.

ſpeinen/ gelyck de boomen. Defrondeſcere, p. frodui, *ſine ſup.*

ſpinſel der boomen. *Defloreſcentis arboris fructus informes.*

ſpeire/ ſ. **ſperre.** Haſta, g. ſtæ; lancea, g. ceæ, f.

ſpeir-haepe. Galeus lanceatus *vel* aculeatus: *piſces.*

ſpeirhout. Tignus, g. ni, m, tignum, g. ni, n.

ſpeirkrupdt. Valeriana, g. næ, f. *herba.*

ſpeirwortel. Dracunculus, g. li, m. *herba.*

ſpel/als met teirlingen/kaerten/&c. Ludus, g. di: luſus, g. ſûs, m. alea, g. leæ, f. Certamen aleatorium, ludus aleatorius.

't ſpel/ 't geheele ſpel. Integer luſus, totum certamen

ick win het ſpel. Hoc certamine ſupero, hoc luſu victor ſum.

ick hebbe vier in 't ſpel/ oft/ ick hebbe vier voor. Quater jam vici.

wat doet elck ſpel? Quanto in ſingulos luſus certatur? quantum deponitur?

ick hebbe goet ſpel. Ludus favet, alea favet.

ick hebbe quaet ſpel. Ludus adverſatur, alea mihi eſt noverca.

ſpeele-herdt/ *& per ſyncopen* **ſpeelherdt.** Abacus, g. ci, fritillus, g. li, m.

ſpeelgeſelle. Colluſor, g. oris, m.

ſpeelhouder. Alearcha, g. chæ, n. Alearum exercitor.

ſpeel-ſchoole/ tupſch-ſchoole; Schola aleatoria.

ſpelen/ tupſchen. Ludere aleâ.

ſpeler/ tupſchер. Alcator, g. oris, alco, onis, m.

ſpel/ jock. Ludus, g. di. jocus, g. ci, m. ludicrum, g. cri, n. joci, g. corum, m. joca, g. corum, n. *pl. num.*

ſpeel vogel. Ludius, g. dii, m.

ſpelen/ jocke. Jocari, p. atus, ſ. atum. *dep.*

ſpel/ ſ. recreatie. Recreatio, oblectatio, g. onis, f.

ſpeeldingen der kinderen. Crepundia, g. diorum, n. *pl. n.*

ſpeelſieck. Ludi avidus.

ſpeeldagen. Feriæ, arum, *pl. num.*

ſpeeſhof. Hortus voluptarius, hortus ad amœnitatem & delicias conſitus.

ſpeel-huys. Domus æſtiva.

ſpeelwagen. Eſſedum, g. di, n.

ſpel/ ſpotternije. Ludibrium, g. brii, n.

ſpel van comedianten. Fabula, g. læ, f.

ſpel met eenen blyden uptganck. Comœdia, g. diæ, f.

ſpel met eenen droeven uptganck. Tragœdia, g. diæ, f.

ick gae 't ſpel ſien. Eo ſpectatum fabulam.

ſpelen. Agere fabulam.

ſpeler. Actor, g. oris, comœdus, g. di, m.

ſpel/ muſicq-ſpel. Harmonia, g. niæ, ſ. Harmonia muſica.

ſpelen. Canere fidibus, organo, tibis, *&c.*

ſpeelman. Aulœdus, g. di; tibicen, fidicen, g. cinis, m.

ſpelen den ſot. Morionem agere: ſimulare *vel* fingere ſtultitiam.

ſpelen den milden Merten. Liberaliùs ſua expendere, munificum ſe exhibere.

ſpenne-banck/ ſpenne-koetſe. Lectica plicatilis.

ſperges. Aſparagus, g. gi. m.

ſperre. Sudes, g. dis, pertica, g. cæ, f. paxillus, g. li; longurius. g. rii, m.

ſperren/ op ſperren. Diſtendere, p. diſtendi, ſ. diſtenſum & diſtentum: diducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.*

ſperrelen/ ſperrelbeenen. Palpitare, p. avi, ſ. atum. Motare pedes, palpitare pedibus.

ſperreler. Palpitator, g. oris, m.

ſperrelinge. Palpitatio, g. onis, f.

ſperrelinghe maercken/ tegenſperrelen/ ſich wegherigh houden. Renuere, p. nui, ſ. nutum; refragari, reluctari, p. atus, ſ. atum, *dep.* obniti, p. obnixus, *dep.*

ſperwer. Niſus, g. ſi, m.

ſperwer-beſie. Sorbum, g. bi, n.

ſperwer-beſie-boom. Sorbus, g. bi, f.

ſpet/ ſpit. Veru, n, *in ſingulari indeclinabile, & plurali* verua, veruum, verubus.

den ſpet aen 't vyer leggen. Inſtructum verubus applicare foco, *vel* apponere igni.

den

den ſpet in de aſſchen wenden. Oleum & operam perdere.

den ſpet draepen. Verù verſare.

ſpeten/ baſt ſpeten. Figere, configere, p. fixi, ſ. fixum, *r. acc.*

ſpetjen. Veruculum, g. li, n.

ſpeur/ voetſtappen/ teecken van den voet in de aerde. Veſtigium, g. gii, n. nota, g. tæ, f.

ſpeure/ den reuck daer de honden na ſpeuren. Indago, g. ginis, f.

ſpeuren/ na-ſpeuren. Inveſtigare, veſtigare, perveſtigare, indagare, p. avi, ſ. atum. Luſtrare veſtigia.

ſpeuren/ beſpeuren/ merken. Animadvertere, p. verti, ſ. verſum: ſentire, p. ſenſi, ſ. ſenſum: obſervare, p. avi, ſ. atum; odorari, ſubodorari, p. ratus, ſ. ratum *dep. r. acc.*

ſpeure/ ſpeurholger/ ſpeurhont. Inveſtigator, indagator, g. oris, m.

ſpeurigh. Sagax, g. gacis, o.

ſpeuringe/ 't ſpeuren. Indago, g. ginis, f

ſpeurie. Spergula, g. læ, f. polygalon, g. li, n. *herba.*

ſpeurie-boter. Butyrum autumnale.

ſpickel-achtigh/ geſpickelt. Verſicolor, g. loris, o. Maculis interſtinctus.

ſpickelen. Variare, p. avi, ſ. atum: interſtinguere, p. ſtinxi, ſ. ſtinctum. Maculis diſtinguere.

ſpilken. Sputare, p. avi, ſ. atum.

ſpie/ ſpieder. Explorator, ſpeculator, g. oris, m.

ſpien/ beſpieden. Explorare, obſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſpien/ onderſoecken. Inquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum; indagare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

ſpiedinge. Speculatus, g. tûs, m.

ſpie/ ſpycker. Clavus, g. vi, m.

ſpien/ ſcherppuntigh maken. Inſpicare. p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (re.

ſpien/ met een ſpie vaſt maken. Clavo firma-

ſpieck-olie ſ. **ſpyck olie.** Oleum nardinum.

ſpiegel. Speculum, g. li, n.

ſpiegel der deughden. Exemplar virtutum.

ſpiegelen/ ſich in den ſpiegel beſien. In ſpeculo ſe contueri, contpicere, intpicere; de oris habitu ſpeculum conſulere.

ſpiegelen/ ſich aen den ſpiegel palleren. Oris & corporis cultum ad ſpeculum exigere: ex ſpeculo cultum ornatumque componere, concinnare, conformare, inſtruere.

ſich ſpiegelen aen een ander. Capere, petere, ſumere exemplum ab aliis: proponere ſibi alios exemplar: documentum ex aliis capere; ex aliis periculum facere: ex aliorum periculo ſapere.

ſpiegelhars. Reſina pellucida.

ſpiegelmaecker. Specularius, g. rii, m.

ſpiegelſteen. Aphroſelinus lapis.

ſpiegelviſch. Faber, g. fabri, m. *piſcis.*

ſpier/ ſpierſwaluwe. Apus, g. podis; cypſelus, g. li, m.

ſpier/ het ſpierſtuck van eenige beeſt. Pulpa, g. pæ, f. lacertus, g. ti; torus, g. ri, m.

ſpierinck. Apua, g. puæ, f.

ſpieſſe. Haſta, g. ſtæ; lancea, g. ceæ, laſiſſa, g. læ, f.

ſpieſſedraeger. Haſtatus, g. ti; doryphorus, laſiſſophorus, g. ri, m.

ſpies-glas. Stibium, g. bii, n.

ſpies-yſer. Spiculum, g. li, n.

ſpies-ſchacht/ ſpies-ſtange. Haſtile, g. lis, n.

ſpycke/ labender/ ſpyckwaerde. Nardus, g. di, f. ſpica nardi.

ſpyck-olie. Oleum nardinum.

ſpycker/ ſ. **ſpie.** Clavus, g. vi, m.

ſpyckerboor. Terebra, g. bræ, f.

ſpyckerboorken. Terebellum, g. li, n.

ſpycker/ horenſpycker. Granarium, g. rii, n. Horreum frumenti: horreum penſile.

ſpye/ ſpie. Clavus, g. vi, m.

ſpyſe. Cibus, g. bi; victus, g. ctûs, m. eſca, g. eæ, f. alimentum, g. ti; edulium, g. lii, n. cibaria, g. riorum, n. dapes, g. dapum, f. *pl. num.*

ſpyſen. Cibare, p. avi, ſ. atum; nutrire, p. trivi, ſ. tritum; paſcere, p. avi, ſ. paſtum; alere, p. alui, ſ. alitum & altum, *r. acc.*

ſpyſ-kamer. Penuarium, promtuarium, g. rii, n.

ſpyſ-koeck. Libum condimentarium.

ſpyſ-kopper. Obſonator, g. oris m.

ſpyſ-kelder. Cella penuaria.

ſpyſemeeſter. Promuſcondus, g. promiconi, m.

ſpyſewinkel. Macellum, g. li, n.

ſpyt/ graemſchap. Indignatio, g. onis, *fœm.*

ſpyt/ ſmaede. Contumelia, g. liæ; f. opprobrium, g. brii, n.

iemanden ſpyt aendoen/ tergen. Ægrè alicui facere: alicui ſtomachum movêre.

tot ſpyt van u. Te invito: velis nolis.

van ſpyt. Præ indignatione: ex ſtomacho.

ſpyten/ verdrieten. Pigêre, piget, piguit, *impers.*

dat ſpyt my. hoc me utit: hoc me malè habet.

ſpyten/ graem zyn. Stomachari, indignari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

ſpytigh/ trots. Procax, g. cacis; inſolens, g. lentis: arrogans, g. gantis: faſtuoſus, ſuperbus, a, um, o.

ſpytighheydt. Faſtus, g. ſtûs, m. arrogantia, g. tiæ, f.

ſpytighlyck. Faſtuosè, inſolenter, procaciter, *adv.* (torius.

ſpitgloen/ ſpitloen. Canis aviarius, aucupa-

ſpille. Fuſus, g. ſi, m.

ſpille van een druckperſſe. Cochlea, g. leæ, f.

de ſpillen zyn in de aſſchen gevallen. Spes decollavit, me fefellit, deceptt, delusit; aliter

ac sperabam contigit, accidit, evenit, res exitum habuit contra spem.
sijne spille wel verkopen. Prosperum eventum habere; eprôspere cedere. Ex voto cadere.
spille van den arm. Ulna, g. næ, f.
spille van eene wenteltrap. Scapus, g. pi, m.
spille van eenen tozen. s. Naelde. Pyramis, midis, f.
spille-been/kozt-been. Myscelus, g. li, m.
spillebeenen. Pepes in aërem surrigere.
spilleken. Fusiculus, g. li, m.
spille-werdel. Verticulum, verticillum, g. li, n.
spinagie. Blitum lingulatum.
spinde/s. Kenne. Promptuarium, g. rii. n.
spinde-broodt. Panis gradilis. *qui eleemosinæ loco egenis distribuitur.*
spinden. Dividere egenis panes.
spindinge/depl. Distributio, g. onis, f.
spinne/*Fl.* Lac humanum.
spinne/ spinhoere/ spinnekop. Araneus, g. nei, m. aranea, g. neæ, f.
spinne-muys. Mus araneus.
spinne-webbe. Tela aranearum.
spinnen. Nere, *p.* nevi, *s.* netum-Ducere fila; trahere pensa.
spin-radt/spin-wiel. Rhombus, g. bi, m.
spin-rock. Colus, g. li, & lûs, f.
spin-rockfel. Pensum, g. si. n.
spinsel. Tela, g. læ, f. filum, g. li, n.
spinster/spinnersse. Lanifica, cæ, f.
spinte. Corbula, g. læ, f. cophinus, g. ni; modiolus, g. li; chœnix, g. nicis, masc.
spit/s. spet. Veru, g. ru, n.
spits/den scherpen punt van pet. Cuspis, g. pidis, f. mucro, g. cronis, m.
spitse/'t hoogste/'t top van pet. Culmen, acumen, g. minis, fastigium, g. gii, n.
spits/dat eenen scherpen punt heeft. Acuminatus, acutus, cuspidatus. a, um, o.
spits hooft. Cilo, g. lonis, m.
spitsen/spits maecken. Acuere, exacuere, *p.* acui, *s.* acutum; acuminare, cuspidare, *p.* avi, s. atum, *r. acc.*
spitsighept. Aculeus, g. lei, m.
spits/trots/moedigh. Fastuosus, a, um; arrogans, g. gantis, o.
sich spits houden. Fastum præ se ferre.
spitten/graven. fodere, dio, *p.* fodi, s. fossum; pastinare. *p.* avi, s. atum, *r. acc.*
spitter. Fossor, pastinator, g. oris, m.
splenter/s. splinter. Festuca, g. cæ, f.
splete. Rima, g. mæ; fissura, g. ræ, f.
splete van eene penne. Crena calami.
spletig/gespleten/vol spleten. Rimosus, hiulcus, a, um: fatiscens, g. centis. o.
splijten/van een doen. Findere, diffindere, *p.* fidi, s. fissum; ferrâ dissecare, *p.* secui, s. sectum, *r. acc.*
splijten/van een gaen. Findi, diffindi, *p.* fissus; secari, dissecari, *p.* sectus; *pass.* hiare, *p.* hiavi, *s.* hiatum; dehiscere, *sine prat. aut sup.*
splijtinge. Fissio, g. onis, f.
splyt-mijte. Homo sordide avarus.
splinter. Assula, g. læ; testuca, g. cæ, f.
splinteren. In assulas dividere: in testucas secare.
splinterwijs. Assulatim, testucatim, *adv.*
spoedt/spoedt/avancement/voorganck. Progressus, successus, g. sûs m.
spoeden/goeden spoedt hebben. Benè succedere: feliciter evenire, commode cedere.
spoeden/doen goeden spoedt hebben. ut: God spoet u. Deus fortunet, prosperet: feliciter succedere faciat.
spoedt/spoedt/haeste/spoedigheyt/spoedinge. Festinatio, acceleratio, properatio, g. onis, f.
met spoedt/haestigliick. Festinanter, properanter, *adv.*
spoeden sich haesten. Festinare, properare, accelerare, *p.* avi, *s.* atum.
spoedigh. Properus, festinus, a, um, o.
spoele/spoeltupte. Panus, g. ni, m. Glomus textorius.
spoele/schiet-spoele. Radius, g. dii, m.
spoelen. In panum fila cumulare: legere fila rhombô.
spoelen/spoelen/uptwasschen. Colluere, diluere, eluere, *p.* lui, *s.* lutum, *r. acc.*
spoelinge/spoelwater. Colluvio, g. onis: colluvies, eluvies, g. viei, f.
spoelradt/spoelwiel. Rhombus, g. bi, m.
spoelbat. Nasiterna, g. næ, f. aquiminarium, rii, n.
spoel-wijn. Lora, g. ræ, f. Vinum dilutum.
spoel-worm. Lumbricus, g. ci, m.
spolleren/s. berooven. Spoliare, *p.* avi, s. atum.
sponde. Sponda, g. dæ, f.
spongie. Spongia, g. giæ, f.
spongie/lanteirntjen. Laternula, g. læ, f.
spoock/*Holl.* Larva, g. væ, f. spectrum, g. ctri, n.
spoockerije. *Holl.* Spectrorum ludibria; larvarum vexationes, illusiones.
spoze. Calcar, g. caris, n.
de spoze geven. Calcaribus urgere: calcaribus fodere; incussis calcaribus adurgêre.
de spore geven/ pemanden voortdryven. Urgere, *p.* ursi, *s.* ursum: premere, *p.* pressi, *s.* pressum, *r. acc.* Ad officium urgere, incitare.
spozemaecker. Calcarius, g. rii, m.
spoze van een karre oft wagen. Orbita, æ, f.
buyten de spore gaen. Exorbitare.
spoze/spozen/s. spreure/ speuren. Indagare, avi, arum.
spoize/s. speurse. Spergula, æ, f. (rii, m.
spozkel/ spozkelmaendt. Februarius, g.
spozkelbloeme. Narcissus luteus.
spozte/ lederspozte. Climacter, g. cteris, m. Gradus scalæ.

spot/ spotredene/ spotternije/ gespodt/ spotwoordeu. Illusio, derisio, irrisio, g. onis; sanna, g. næ, f. cavillum, g. li: scomma, g. matis, n. nasus, g. si, m. jocola illusio: ludicra illusio.
spotteliik/ s. al spottende. Cavillando: per ironiam: subsannando.
spotten. Ludere, illudere, p. lusi, s. lusum; ridere, deridere, irridere, p. risi, s. risum: ludificare, p. avi, s. atum, & ludificari, p. atus, s. atum, *dep.* risui, derisui, ludibrio habere: sannis eludere, *r. acc.*
al spottende. Ludibrio, deridiculo, *ablativi abs.* Per ludibrium: per deridiculum.
spottens weirdt. Ridiculus, deridiculus, a, um, o. risu dignus.
spotter/ spottigh/ spot-vogel. Irrisor, delusor, cavillator, g. oris: sannio, g. onis: scurra, g. ræ, m
spotter/ gecker/ socker. Empæcta, g. æ, m. s. Gecken/ socken. Jocari, p. atus *dep.*
spouwen/ uptspouwen. Spuere, despuere, exspuere, p. spui, *s.* sputum: screare, excreare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Ejicere sputum.
op pet spouwen. Inspuere, p. spui, s. sputum, *r. dat. vel acc. cum In.* Conspuere, p. spui, s. sputum: conspurare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
spouwen/bzaecken. Vomere, p. mui, s. mitum.
spouwinge/ uptspouwinge. Screatio, exspuito, g. onis. screatus, g. tus, m.
spouwinge/bzaekinge. Vomitio, g. onis, f.
spouwsel/dat men uptspuyt. Saliva, g. væ, f.
spouwsel/ dat men uptbzaeckt. Vomitus, g. tus, m.
spzaecke/'t spzeken. Sermo, g. monis, m. loquela, g. læ; locutio, oratio, g. onis, f.
spzaecke/taele. Sermo, g. onis, m. idioma, g. matis, n. lingua, g. guæ, f.
spzaecke/maere. Fama, g. mæ, f. Sermo vulgi.
spzaecke houden. Colloqui, p. locutus, *dep.* Miscere colloquia; conferre sermonem, habere sermonem.
spzaeckeloos. Infans, g. fantis, c.
spzaeckzaem/ die goet om spzeken is. Affabilis, e, g. lis; comis, e, g. mis, o.
spzeken. Loqui, p. locutus. s. Seggen. Dicere, xi, ctum.
spzeken booz pemandt. Fide jubere, p. jussi, s. jussum. Spondere pro aliquo: causam alicujus agere.
met den broode spzeken. Adulari, p. atus, s. atum, *dep. r. dat. vel acc.* (sum.
ten besten spzeken. Intercedere, p. cessi, s. cessum.
spzeekachtigh. Loquax, g. quacis: garrulus, loquaculus, a, um, o.
spzeek-woozt. Dictum, g. cti; adagium, g. gii. proverbium, g. bii, n. paræmia, g. miæ, f.
spzeeuwe. Sturnus, g. ni, m.
Spreeuwe/ s. spotter. Cavillator, g. ris, m.
spzeevoet. Tegumentum aviarium.

spzenckel/ spzencken. s. spzinckel. Maculosa adspersio.
spzengen/ bespzengen. Spargere, p. sparsi, s. sparsum, adspergere, p. sperси, s. spersum, *acc. res & dat pers. vel acc. pers. & abl. rei.*
spzengen met sout. Condire sale.
spzeucke. Dictum, g. dicti. enuntiatum, pronunciatum, g. ti, n. sententia, g. tiæ, f.
spzepdelingh. Sparsim, passim, *adv.*
spzepden/ uptspzepden. Spargere, p. sparsi, s. sparsum; pandere, p. pandi, s. passum, tendere, extendere, *p.* tendi, s. tensum & tentum, *r. acc.*
spzepden decken. Sternere, *p.* stravi, s. stratum. *r. acc.*
spzepd-kleed. Stragulum, g. li, n.
spzepdinge. Extensio, distensio, g. onis, f.
spzier van eenen jaeger. Venabulum, g. li, n.
spzier ofre stock van eenen herder. Pedum, g. di, agolum, g. li, n.
spzier van een schip. Antenna, g. næ, f.
spzier-oogen/ spzieroogen. *Fl.* doncker gesicht hebben. Caligare, *p.* avi, s. atum.
spzieroogen/ dolen. Hallucinari. *p.* atus, s. atum, *dep.*
spzieroogінge. Caligatio oculorum.
spzinck/ spzonk/ begin. Origo, scaturigo, g. ginis; scatebra, g. bræ, f.
spzinckhal. Halter, g. teris, m.
spzinck-krupt. Siliquastrum, stri, n.
spzinck-haen. Locusta, g. stæ, f.
spzinck-haentjen. Attelabus, g. bi, m.
spzinckhaepe. Galeus glaucus, *piscis.*
spzinghengхst. Equus admissarius.
spzinck-kever. Bruchus, g. chi, m.
spzinck-net. Pantherum, g. ri, n.
spzinckrepse. Excursio, eruptio, g. onis, f.
spzinckruyter. Desultor, g. oris, m.
spzinckstock. Contus, g. ti. m.
spzinck-vier in de locht. Bolis, g. lidis: lampas, g. padis, f.
spzinckvlet in 't menschen lichaem. Hepes, g. peris, m.
spzinckvloet. Æstus altiormaris.
spzinckwal. Orca, g. cæ, f. *piscis.*
spzinckel/ spzenckel. Macula adspersa.
spzinckelinge/ spzenckelen. Spargere, *p.* sparsi, s. sparsum, dispergere, *p.* sperси, s. spersum, *r. acc.*
spzinckelinge. Adspersio, consperso, g. onis, f.
spzingen. Salire, *p.* lui & lii, s. saltum; saltare, *p.* avi, s. atum.
om hoogh spzingen. Exilire, *p.* lui, & lii, s. exsultum, assultare, exultare, *p.* avi, s. atum.
van een spzingen. Dissilire, *p.* lui & lii, *s.* dissultum.
spzinger. saltator, g. oris, m.
spzingerisse. saltatrix, g. tricis, f.
spzinginge. saltatio, g. onis, f.

ſpzoek/ *Fl.* dat lichtelyck bzeeckt. Fragilis, e, *g.* lis, o.

ſpzockel/ *ſ.* ſpzockel. Caries, *g.* ei, f. *vel* Creminium, *g.* nii, n.

ſpzoete/ **ſpzoetſel**. Lentigo, *g.* ginis, lenticula, *g.* læ, f.

ſpzoetachtigh/ **vol ſpzoeten**. Lentiginolus a, um, o.

ſpzonck. Saltus, *g.* tûs, m.

ſpzot. Sarda, *g.* dæ, f. Apua infumata.

ſpzouwe/ **'t ſchupl**. Aphthæ, *g.* aphtharum, f. *pl. num.*

ſpzouwe/ **pips**. Pituita, *g.* tæ, f. *Gallinarum morbus.*

ſpzupte. Frutex, *g.* ticis; furculus, *g.* li, m. germen, *g.* minis, n. planta, *g.* tæ, f.

ſpzupten. Germinare, progerminare, pullulare, fruticare, *p.* avi, *ſ.* atum. Surculos *vel* germina emittere.

ſpzuptiens der krupden. Cymæ, *g.* marum, f. *pl. num.*

ſpzuytſel. Germinatio, pullulatio, *g.* onis, f.

ſpeulen/ *ſ.* **ſpoelen**. Eluere, lui, lutum.

ſpupe. Cataracta, *g.* tæ, f. amiſſarium, *g.* rii, n.

ſpupte. Siphon, *g.* phonis, m.

ſpupten. Spuere, exſpuere, *p.* pui, *ſ.* putum. Per ſiphonem emittere.

ſpupten Siphunculus, *g.* li, m.

ſpupt-wal. Phyſeter, *g.* teris, m.

ſqadzon. Armatorum equitum agmen: equitum ala *vel* agema.

ſquinantie. Angina, *g.* næ; ſynanche, *g.* ches, f.

ſtadt/ **ſtede**. Oppidum, *g.* di, n. urbs, *g.* urbis, civitas, *g.* tatis, f.

ſtadts-bode. Viator, ſtator *g.* oris, m.

ſtadts-boeck. Tabulæ publicæ.

ſtadts dienaer. Apparitor, lictor, *g.* oris, m.

ſtadts genoote. Popularis, e, *g.* ris, o. civis, *g.* vis, c.

ſtadt hups. Baſilica, *g.* cæ; curia, *g.* riæ, f. prætorium, *g.* tii, n.

ſtadts-joncker. Patritius, *g.* tii, m.

ſtadts-kindt. Prodigentiæ condemnatus.

ſtadts-kindt maecken. Prodigum declarare, bonis interdicere.

ſtadtlyck/ **ſtadtſch**/ **ſtedtſch**. Oppidanus, urbanus, a, um, o.

ſtadtlycken. Urbanè, civiliter, *adv.*

ſtadts manieren. Mos civilis: oppidi cujuſque mos civilis.

nae ſtadts maniere. Civili more: ex civili formulâ.

ſtadts-muren. Mœnia, *g.* nium, n. muri, rorum, m. *pl. num.*

ſtadsſchryver/ *ſ.* **Greffier**. Graphiarius urbis

ſtadts-palen. Territorium, *g.* rii, n.

ſtadts-recht. Jus civile, municipale.

ſtadts-wapenen/ **ſtadts-buſſe**. Spither, *g.* theris, n.

ſtadt grijpen. Obtinêre, *p.* tinui, *ſ.* tentum. Ratum eſſe: locum habêre *vel* obtinere.

ſtaeck/ **ſtock**. Stipes, *g.* pitis, fuſtis, *g.* ſtis, m. fudes, *g.* dis, f.

ſtaeck in 't geſlacht/ *ſ.* **tronck**. Truncus, *g.* ci, m. Stirps, *g.* ſtirpis, f.

ſtaecken/ **met ſtaecken beſetten**. Palare, pedare, vallare, ſtatuminare, firmare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſtaecken/ **ophouden**. ut: **Hier ſullen wp het ſtaecken**. Hic ſiſtamus. **ſtaecken 't werck**. Sictere opus: deſiſtere *vel* ceſſare ab opere.

ſtaecket ſel. Septimentum, ſeptum, *g.* ti: vallum, *g.* li, n. (jugum, *g.* gi, n.

wyngaert ſtaecket ſel. Cantherius, *g.* rii, m.

ſtaede/ **gelegenthept**. Commoditas, opportunitas, *g.* tatis, f.

te ſtaede komen. Uſui eſſe: commodè venire.

ſtaede/ **ledigen tydt**. Otium, *g.* tii, n.

ſtaede hebben. Vacare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſtaedigh/ **geſtaedigh**. Stabilis, e, *g.* lis: firmus, aſſiduus, a, um, o. (tatis, f.

ſtaedighept. Conſtantia, *g.* tiæ: aſſiduitas, *g.*

ſtaedighlyck. Conſtanter, aſſiduè, *adv.*

ſtadigen/ **beveſtigen**. Firmare, confirmare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſtaedt/ **ſtaegh**./ *Holl.* Aſſiduè, *adv.*

ſtaedtſie. Contignatio, *g.* onis, f.

ſtael. Chalybs, *g.* lybis, f.

ſtaelen/ **van ſtael**. Chalybeus, a, um, o.

ſtaelen/ **verſtaelen**. Chalybe munire.

ſtael/ **monſter**. Specimen, *g.* minis, n.

ſtael van bertwe. Tincturæ probatio.

ſtael-loot. *Sigillum plumbeum pannis tincti appenſum.*

het laecken ſtaelen. pannum probè tinctum ſigillo munire.

ſtaen/ **overende ſtaen**. ſtare, *p.* ſteti, *ſ.* ſtatum conſiſtere, *p.* conſtiti, *ſ.* conſtitum.

ſtaen/ **zyn**. Eſſe, ſum, *p.* fui, *ſine ſup.*

in vreſe ſtaen. In metu eſſe. (aliquo.

wel ſtaen met pemandten. In gratiâ eſſe cum

't ſtaet in u beliefte. In tuo arbitrio eſt: tui eſt arbitrii.

ſtaen/ **paſſen**. Decêre, decuit, *impers.* convenire, *p.* veni, *ſ.* ventum, ut: **Dit kleedt ſtaet u wel**. Hæc veſtis te decet. Apta eſt, corpori congruit.

ſtaen/ **betamen**. ut: **Het ſtaet wel**. Decet, convenit, par eſt.

het ſtaet u toe. Tuum eſt.

ſtaen/ **trachten** ut: **Nae ſtaet ſtaen**. Contendere ad honores: ad honores adſpirare: ambire honores.

nae pemandts leven ſtaen. Inſidiari vitæ: moliri mortem, *r. dat.*

ſtaen/ **voorſtaen**. Alicujus cauſam tuêri.

ſtaen/ **vertrouwen**. ut: **Op pemanden ſtaen**. Niti alicujus conſilio, auxilio.

by

Hp ſtaet te ſeer op ſyn ſelve. Nimium ſibi fidit: ſui eſt præbidens.

ſtaen/ **bergaen**. ut: **Hoe ſtaet het met u**. Quo in loco res tuæ ſunt?

ſtaen/ **koſten**. ut: **Het ſtaet my ſoo veel**. Tanti mihi conſtat. (gnans.

ſtaende water. Stagnum, *g.* ni, n. Aqua ſtaſtaende **voedts**. Statim, illico, *adv.*

ſtaet/ **qualiteyt**. Status, habitus, *g.* tûs, m. conditio, *g.* onis, f. ut: **Den ſtaet van de ſaecke**. Rei ſtatus: rei conditio.

ſtaet/ **profeſſie**. Vitæ ratio: vitæ inſtitutum. ut: **Mynen ſtaet is Medecyn/den uwen Advocaet te zyn**. Inſtituti mei eſſe Medicinam, tui juriſprudentiam profiteri.

ſtaet/ **pracht in uterlycke maniere van leven**/ **in kledingen**/ *&c.* Cultus, *g.* tûs, m. pompa, *g.* pæ, f. ut: **Hp hout grooten ſtaet**. ſplendido cultu utitur.

ſtaet/ **lyſte van 't gene men heeft**. Commentarius bonorum.

ſtaet/ **eere**. Honor, *g.* noris, m.

ſtaet-kamer. Cœnaculum apparatius.

ſtaet-dochter. Honoraria & nobilis virgo.

ſtaet-gierig. Ambitioſus, a, um, o.

ſtaetgierighept. Ambitio, *g.* onis, f.

ſtaet-graf. Cenotaphium, *g.* phii, n.

ſtaet-kabbert. Toga cultior.

ſtaet-wagen. Carpentum, *g.* ti, n.

ſtaet/ **ſouvereinitept van een landt**. Imperium, *g.* rii: regnum, *g.* ni, n. ditio, *g.* onis, f. Pleno jure imperium.

ſtaet/ **den ſtaedt van 't landt**. Publicus ſtatus: publicæ rei ſtatus: regni res univerſa: regni ſumma.

ſtaetigh. Gravis, e, *g.* vis; ſeverus, magnificus, a, um, o. Valens auctoritate & reverentiâ.

ſtaetighept. Gravitas, ſeveritas, *g.* tatis, f. decentia, magnificentia, *g.* tiæ, f.

ſtaetiglyck. Graviter, ſeverè, magnifice, *adv.*

ſtaeven den eedt. Juramenti verba concipere: certam juramenti formulam dictare: præire verba juramenti.

ſtaf. Baculus, *g.* li, ſcipio, onis, m, pedum, *g.* di, n.

ſtaffier. Stator, apparitor, *g.* oris, m.

ſtagie. Contignatio, contabulatio, *g.* onis, f. ſolarium, *g.* rii; tabulatum, *g.* ti, n.

ſtal-ſtallinge. Stabulum, *g.* li, præſepe, *g.* pis, n.

ſtal-boom Vacerra, *g.* ræ, f. longurius, *g.* rii, m.

ſtal-hengſt. Equus admiſſarius.

ſtal-keirſe/ *Fl.* **ſtal-licht**. Ignis fatuus: Ignis erraticus.

ſtal-ſongen. Stabularius, *g.* rii, m.

ſtallen/ **in den ſtal ſetten**. Stabulare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſtal-meeſter. Stabuli præfectus.

ſtal-vleeſch. Caro beſtiæ in ſtabulo ſaginatæ.

ſtam/ **'t onderſte van een boom**. Truncus, ci; caudex, *g.* dicis, m. ſtipes, *g.* pitis, m.

ſtam/ **geſlacht**. Stirps, *g.* ſtirpis; progenies, *g.* niei, f. genus, *g.* neris, n.

ſtamelen. Balbutire, *p.* tivi, *ſ.* titum. Impedite loqui: hæſitare linguâ.

ſtameler. Balbus, blæſus, a, um; balbutiens, *g.* entis, o.

ſtaemelinge. Blæſitas, *g.* tatis; balbuties, *g.* tiei, f. Linguæ hæſitatio *vel* titubatio.

ſtamer. Veſtis ſubtilibus filis texta.

ſtamyne. Stamineum textum.

ſtamynen ſack. Cilicium, *g.* cii, n.

ſtampen. Tundere, *p.* tutudi, *ſ.* tuſum; contundere, *p.* contudi, *ſ.* contuſum, *r. acc.*

ſtampen in eenen mortier. Pinſere, *p.* pinſui, *ſ.* pinſum, pinſitum & piſtum; terere, *p.* trivi, *ſ.* tritum, *r. acc.*

ſtampen met voeten. Calculare, conculcare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſtamper/ **mortier-ſtamper**. Piſtillum, pilum, *g.* li, n.

ſtamper/ **eenen die ſtampt**. Pinſor, contuſor, *g.* oris, m.

ſtampye/ **gerucht**. Tumultuatio, *g.* onis, f. tumultus, *g.* tûs, m.

ſtampye maecken. Tumultuari, *p.* atus, *dep.* Furore & clamore incondito ſævire.

ſtampyen/ **met de voeten ſtampelen**. Inſultare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſtampinge. Contuſio, contritio, *g.* onis, f.

ſtamp-meulen. Molettina, *g.* næ, f. piſtrinum, *g.* ni, n.

ſtanck. Fœtor, putor, *g.* oris, m. mephitis, *g.* tidis, f.

ſtank des monts. Oza, *g.* ozæ, f.

ſtank der ockſelen. Hircus, *g.* ci, m.

ſtandaert. Vexillum, *g.* li, ſignum, *g.* ni: labarum, *g.* ri, n.

ſtande. Orca, *g.* cæ, f. cadus, *g.* di, m.

ſtantbaſtighept. Firmitas, ſtabilitas, *g.* tatis, f

ſtandt/ **ofte geſteltenisſe der ſaecke**. Status, *g.* tûs, locus, *g.* ci, m. conditio, *g.* onis, f.

ſtantactig/ **ſtantbaſtigh**. Stabilis, e, *g.* lis: conſtans, *g.* ſtantis, firmus, a, um, o. Conſtantiâ præditus.

ſtantbaſtig blyven. Obdurare, *p.* avi, *ſ.* atum: immobilem permanêre: non cedere: inſtitutum tenêre: non deterrêri à propoſito.

ſtandtbaſtigh zyn. Eſſe conſtantem; optime ſibi conſtare: non facilè deſciſcere à ſeipſo: haud facile mutare conſilium.

ſtandtaftighept/ **ſtandtbaſtighept**. Conſtantia, *g.* tiæ; firmitas, ſtabilitas, immutabilitas, *g.* tatis, f.

ſtandtaftighlyk/ **ſtandtbaſtighlyk**. Conſtanter, fortiter, perſeveranter, firmiter, *adv.*

ſtandtbincke. Antes camini.

ſtange. Stipes, *g.* pitis, vectis, *g.* ctis, fuſtis, *g.* tis: ſparus, *g.* ri, m. fudes, *g.* dis, f.

ſtangel/ *Holl.* Caulis, g. lis; ſtipes, g. pitis; scapus, g. pi, m.
ſtangelknobbeltjen. Geniculum, g. li, m.
ſtap / ſtip. Gradus, g. dus, paſſus, g. sûs, m. veſtigium, g. gii, n.
ſtappen/ ſtippen. Figere veſtigia.
ſtapel/ mijle. Meta, g. tæ, ſtrues, g. ſtruis; diſpoſitio, g. onis, f.
ſtapelen. In metas *ſive* ſtrues diſponere.
ſtapelhups Horreum, g. rei; promptuarium, g. rii, n.
ſtapel-marckt. Forum, g. ri, n.
ſtapel-recht Juſtorium.
ſtarck/ſ. ſterck. Fortis, is, e, o.
ſtarigh/ſ. ſtaetigh Gravis, is, e, o.
ſtatue/beeld. Statua, g. tuæ, f.
ſtature/hooghde des lichaems. Statura, g. ræ, f. Corporis altitudo: corporeæ altitudinis modus.
ſtaunt. Statutum, decretum, g. ti, n.
ſteck. Stipes, g. pitis, baculus, g. li, m.
ſteck van 't damwerdt. Scrupus, g. pi, m.
ſteck van een lupte. Verticillum, g. li, n.
ſtecken / planten. Figere, defigere, p. fixi, ſ. fixum: pangere, p. panxi, ſ. pactum, *r. acc.*
ſteck-beſi. Uva criſpa.
ſteck-beytel. Scalprum, g. pri, n.
ſteck-blindt. Cæcus omnino.
ſteck-doodt. Emortuus, a, um, o.
ſteck-yſer. Cœlum, g. li, n. *plur.* hi cœli, m.
ſteck-palm Agrifolium, g. lii, n.
ſteck pennijnck. Pecunia illex.
eenen ſteck-pennijnck keyggen, Largitionibus *vel* muneribus corrumpi.
ſteck-ſpille/ ſuppoſitoire. Balanus, g. ni, f. glans, g. glandis, f.
ſteck raepe Napus, g. pi; bunias, g. niæ, maſc.
ſteck-ſpel / tornoy-ſpel. Ludi cutules: certamen cutule.
ſteckte Punctio, g. onis, f.
ſteckte in de ſijde. pleuritis, g. ritidis, f.
ſteckte aen 't hert. Cardialgia, g. giæ, fœm.
ſtede/plaetſe. Locus, g. ci, m. ſedes, g. dis, f.
in ſtede van. Loco, vice, *r. gen.*
ſtede grijpen Ratum & firmum eſſe.
ſtede-vaſt Aſſiduus, a, um, ſtabilis, e, g. lis, o.
ſtede/ ſtadt Urbs, g. urbis, civitas, g. tatis, f. oppidum, g. di, n.
ſtedeken Oppidulum, g. li, n. urbecula, g. læ, f.
ſtedelijck. Oppidanus, urbanus, a, um, o.
ſtedelijck man. Civis, vis, oppidanus, g. ni, m.
ſtedigh/ ſtergh/ hertneckigh. Pertinax, g. nacis; pervicax, g. cacis, obſtinatus, obſtimatus, captioſus, cervicoſus, refractarius, a, um, o.
ſtedighept/ hertneckighept Pertinacia, pervicacia, g. ciæ; obſtinatio, g. onis, f.
ſteen Lapis, g. pidis, m. ſaxum, g. xi, n.
ſteen/ ſeker gewicht. *Pondus ſex vel octo librarum pro locorum ac conſuetudine.*

ſteen/ gevangen-hups. Carcer, g. ceris; m.
ſteen/ gravel. Calculus, g. li, m.
ſteen teirlinck Alea, g. leæ, teſſera, g. ræ, f.
ſteen/keirne van de beſien. Vinaceus, g. cei, m.
ſteen/ keirne van kerſſen/ pruymen/ &c. Os, g. oſſis, n.
ſteenachtigh/ daer veel ſteenen zijn. Lapidoſus, glareoſus, a, um, o. Ager ſcrupoſus.
ſteenachtigh/ die den ſteen heeft. Calculoſus, a, um, o.
ſteenbacker. Laterarius, g. rii, m.
ſteenbanck in zee. Scopulus, g. li, m.
ſteenbock. Capricornus, g. ni, m.
ſteenbreke. Saxifraga, g. gæ, f. empetron, g. tri, n. *herba.*
ſteenkauwe. Monedula petrea.
ſteenklaver. Trifolium odoratum, *herba.*
ſteenklippe/ ſteenrotſe. Rupes, g. pis, f. laxum, g. xi, n. ſcopulus, g. li, m.
ſteen-kolen. Carbones foſſiles.
ſteen-kraepe. Phyrrocorax, g. racis, m. *avis.*
ſteen-kruyter. Tinunculus, g. li, m. *avis.*
ſteen-kuyl. Lapidicina, g. næ, f.
ſteen-doodt. Emortuus, a, um, o.
ſteen-duyve. Columba ſaxatilis.
ſteen-epcke. Ilex, g. licis, f.
ſteen-geyte. Ibex, g. bicis, m rupicapra, g. præ, f.
ſteen-hert. Lapideus, a, um, o.
ſteen-hertigh. Sævus, a, um, crudelis, e, g. lis, immitis, e, g. tis, o.
ſteen-hoen Lagopus, g. podis, f. (m.
ſteen-houwer lapicida, g. dæ latomus, g. mi,
ſteen-huys. Lirocolla, g. læ, f.
ſteen-oven. Lateraria, g. riæ, f.
ſteen-peck. Zopiſſa, g. ſæ, f.
ſteen-plaetſe. Saxetum, g. ti, n.
ſteen put. Latomia, g. miæ, ſaxitodina, g. næ, f.
ſteen-puyſtiens. Vari, g. rorum, m. *pl. num.*
ſteen-rabe. Corvus ſaxatilis.
ſteen-roch. Raja clavata.
ſteen-rotſe. Rupes, g. pis, cautes, g. tis, petra, g. træ, f. ſcopulus, g. li, m.
ſteen-rotſige plaetſe. Salebra, g. bræ, f. aſpretum, g. ti, n.
ſteen-rupte. Ruta muraria.
ſteen-ſnyder. Lithotomus, g. mi, m.
ſteen-ſwaluwe. Hirundo ſaxatilis.
ſteen-vaeren Scolopendrium, g. drii, n. ſaxifraga, g. gæ, f. *herba.*
ſteen-violeren. Viola lutea, *flos.*
ſteen-wal Maceria, g. riæ; maceries, g. riei, f.
ſteen-wegh. Lithoſtrotum, g. ti, n. Via ſilice ſtrata.
ſteen-uyl. Noctua ſaxatilis.
ſteen-wozm. Aſellus, g. li, oniſcus, g. ſci, m.
ſteenen van ſteen. Lapideus, ſaxeus, a, um, o.
ſteentjen. Lapillus, ſcrupulus, g. li, m.
ſtege / ſtraetjen. Viculus, g. li, angiportus, ti, m.

ſtegel-reep. Stapes, g. pedis, ſubex, g. bicis, m. ſtapia, g. piæ, f.
ſteger/ *Fl.* trap. Gradus, g. dûs, m.
ſtegigh/ *Holl.* ſtepl. Acclivis, e, g. vis, o.
ſteirt van een beeſt. Cauda, g. dæ, f.
ſteirt/ ſlepp. Syrma, g. matis, n.
ſteirt-been. Oſtacrum.
ſteirt/ bzepdel/ ſteirt riem. Poſtilena, g. næ, f.
ſteirten/ doozſteirten/ gaen loopen/ vluchten. Fugere, gio, p. fugi, ſ. fugitum.
ſteke. Punctio, g. onis, f. punctus, g. ctûs, m.
ſteke/ vinck-ſlagh. Decipula, g. læ, f.
ſteke-beſie. Uva criſpa.
ſtekel boom/ ſtekelDoren. Rhamnus, g. mni, paliurus, g. ri, m.
ſtekel-krabbe. Paliurus, g. ri, m.
ſteken. Pungere p. pupugi & punxi, ſ. punctum figere, p. fixi, ſ. fixum, lancinare, p. navi, ſ. natum, *r. acc.*
ſteken in koper. Sculpere, inſculpere, p. pſi, ſ. prum. Incidere in æs.
ſteken den horen / oft de trompet. Buccinare, p. avi, ſ. atum. Buccinâ canere.
ſteken de ſchuldt op yemandt. Culpam in aliquem transferre, derivare.
ſteken na eer/ na pet trachten, ut: ſteken na een officie. Ambire, capere munus, adſpirare ad munus: ſteken na rijckdom. Ambire divitias: duci amore divitiarum.
ſteken/ in pet baſt zijn. Hærere, p. pæſi, ſ. hæſum, ut: In't ſijnck ſteken. In luto hærere.
In ſchulden ſteken. Ære alieno opprimi.
ſteken het vier in pet. Subjicere ignem, injicere ignem, ſubjicere faces.
ſteken vol lupſen. Scatere pediculis.
ſteken/ al ſtekende. Punctim, *adv.*
ſteken/ ſteck-yſer. Stimulus, g. li, m.
ſteker/ pognaerdt. Sica, g. cæ, f. pugio, g. onis, m.
ſtelbier. *Vetus & defæcata tereviſia.*
ſtelckeren/ ſtollen. Concreſcere, p. crevi, ſ. cretum.
ſtele. Scapus, g. pi: capulus, g. li, m. manubrium, g. brii, n.
ſtelen van krupdt. Caulis, g. lis, maſc.
ſtele van appelen / peiren &c. Petiolus, g. li, m.
ſtelen/ eenen ſtele aendoen. Scapo inſtruere, *r. acc.* ſcapum inferre, *r. dat.*
ſtelen/ rooven. Furari, p. ratus, *dep.* auferre, fero, p. abſtuli, ſ. ablatum, ſurripere, pio, p. ripui, ſ. reptum, *r. acc.* Furto auferre: clam & furtim ſurripere.
ſtellagie. Pegma, g. matis, n. ſcena, g. næ, f.
ſtellen/ ſetten. Ponere, componere, diſponere, p. poſui, ſ. poſitum; locare, aptare, p. avi, ſ. atum, ſtatuere, p. ſtatui, ſ. ſtatutum.
ſtellen in yemandts beſit. Mittere aliquem in poſſeſſionem.
ſtellen / tegen yemandt. Inſurgere in aliquem: opponere ſe alicui.

ſtellen ſich in perijkel. Exponere ſe periculo.
te werck ſtellen. Effectum dare.
ſtellen te boeck. Annotare p. avi, ſ. atum. In tabulas *vel* in commentarium referre.
ſich tot deugden ſtellen. Vitam emendare in melius; virtutiſe dare, ad frugem ſe recipere.
ſtellinge/ faſoeneringe. Poſtura, g. ræ, diſpoſitio, collocatio, g. onis, f.
ſtellinge/ als van metſers / &c. Tabulatum, g. ti, n.
ſtelpen/ ſ. Stulpen. Stipare, p. avi, ſ. atum.
ſtelpen't bloedt. Siſtere ſanguinem.
ſtelte. Gralla, g. læ, f.
Stemme. Vox, g. vocis, f.
Stemme / vois in eenige verkieſinge. Votum, g. ti, ſuffragium, g. gii, n.
Stemmeloos. Mutus, a, um, o.
Stemmen. Suffragium ferre.
Stemmen over een. Paria vota ferre.
Stemmigh. Gravis, e, g. o.
Stempel. Forma, g. mæ, f. typus, g. pi, m.
Stempelen. Signare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Stempel-ſlagh. Signum monetæ; typus monetalis. (*calcei.*
Stemſel. forma, g. mæ, formula, g. læ f. *Ora.*
Stenen/ ſuchten. Gemere, p. mui, ſ. gemitum.
Steninge / geſtene. Gemitus, g. tus, m. ſuſpirium, g. rii, n.
Ster blindt. Omnino, *ſive* prorſus cæcus. Talpa cæcior.
Sterck van lijve ende leden. Validus, robuſtus, nervoſus, a, um, fortis, e, g. tis, o. Robore præſtans, viribus pollens.
Sterck om laſt te draegen/ als een balck &c. Firmus, durus, a, um, o.
Sterck van ſmaecke. Acris, e, g. cris, ut: De boter ſmaeckt ſterck. Acrem, farcidum ſaporem refert, habet butyrum.
Sterck van volck / ende menighte. Copioſus, validus, a, um, o. ut: eenen ſtercken leger. Exercitus validus, copioſus.
Sterck / ut: ſtercken windt. Ventus validus, vehemens, impetuoſus, valens.
Sterck van werckinge/ ut: ſtercken wijn. Vinum temetum, grave. ſ. Trachtigh. Efficax, cis, o.
Sterck zijn. Valere, p. valui, ſ. valitum, vigere, p. vigui *ſine ſup.* Viribus & robore pollere, præſtare, excellere.
Sterck worden evaleſcere, p. valui, ſ. valitum.
Sterck water. Aqua chryſulca.
ſterckelijck. Fortiter, acriter, vehementer. *adv.*
Stercken / fortificeren. Munire, p. nivi & nii, ſ. nitum. Munitionibus firmare.
Stercken/ ſterckte geven. Firmare, roborare, corroborare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Stercken/ coragie geven. Exhortari, p. tatus, ſ. tatum, *dep.* Animum addere.

sterkinge/sterkmaekinge/fortificatie. Munitio, g. onis, f. munimenta, g. torum, n. pl. num. Munitionum opera.

sterckte/kracht, Robur, g. roboris, n. vires, g. virium, f. pl. num. fortitudo, g. dinis, f.

sterckte/fort/kasteel. arx, g. arcis, f. propugnaculum, g. li, n.

sterf-dagh. Dies obitûs: dies supremus.

sterf-huys. Ædes defuncti.

't sterf-huys aenbeirden. Adire bona defuncti.

't sterfhuys verstooten. Renuntiare bonis defuncti.

sterflyck. Mortalis, e, g. lis; caducus, a, um, o. Morti obnoxius.

sterflyckheyt. Mortalitas, g. tatis, f.

sterf-pit. Vorago, g. ginis, f.

sterfte/peste. Epidemia, g. miæ, f. Populator morbus: longe ac latè serpens funestus morbus.

sterste by brengende. Lethalis, e, g. lis: lethifer, mortiter, fera, ferum, o.

sterre/gestarte. Astrum, g. stri, n. stella, g. læ, f.

sterre met een steert. Cometa vel cometes, g. tæ, m.

sterre-kijckerije. Astronomia, g. miæ, f.

sterrekijcker. Astrologus, astronomus, i, m.

sterre-klaer/sterre-ligt. lubustris, e, g. stris, o

sterre-knupdt. Bubonium, g. nii, n.

sterre in de ooghen. Pupilla, g. læ, f.

sterre/starre. Suffusio, g. onis, f. *Humor viscosus in pupillam incidens & eam obscurans.*

sterre-blindt. Ex suffusione cœcus.

sterre-blintheyt. Suffusio, g. onis, f.

sterre/starre/*vetus*. Rigidus, a, um, inflexibilis, immobilis, e, g. lis, o. *Ex hoc nobis supersunt.*

sterrelyck. Rigidè, fixè, intentè, *adv.*

sterreoogen / sterrelyck aensien. Fixis & intentis oculis intueri.

sterrelinck. Fibra, g. bræ, f. ligamen, g. minis, n.

sterven. mori, demori, emori, rior, p. mortuus *dep.* exspirare, *p.* avi, *s.* atum: occumbere, p. cubui, s. cubitum. Animam exhalare: vitam cum morte commutare: è vitâ abire, discedere, vitâ defungi: fatis concedere: è vivis excedere.

't sterven. Obitus, g. tûs, m. mors, g. mortis, f.

stervelyck / s. sterflyck. Mortalis, e, is, o.

steve/ploeghsteirt. Stiva, g. væ, f.

steve/booghsteve aen een schip. Prora, g. ræ, f.

steve/achtersteve. Puppis, g. pis, f.

strevel/leirse. Ocrea, g. creæ, f.

steune/*Fl.* leine. Fulcimentum, g. ti: sustentamen, columen, g. minis, fulcrum, g. cri, n.

steunen. Niti, inniti, nixus *vel* nisus, *dep.* incumbere, p. cubui, s. cubitum, *r. dat.*

steunsel. Fulcimentum, g. ti, columen, g. mi-

nis, n. scipio, g. onis, m.

Steur. Acipenser, g. seris, m. *piscis.*

stepg/stepl. Acclivis, e, g. vis, & acclivus, a, um, o.

stepgen/stepgeren/steplen. Elevare, p. avi, s. atum, erigere, p. rexi, s. rectum, *r. acc.*

't water-stepgen. Aquas sistere, cohibere, retinere, inhibere, coërcere

stepge plaetse. Præcipitium, g. tii, n.

stepl/*idem quod* stepgh. De Bergh is stepl. Mons est præruptè altus.

stichting/bouwsel/gebouw. Structura, g. ræ, f. ædificium, g. cii, n.

stichten/bouwen. struere, *p.* struxi, *s.* structum: ædificare, *p* avi, *s.* atum; moliri, *p.* molitus, *dep r. acc.*

stichtinge/bouwinge. constructio, ædificatio, g. onis, f.

Stichtt/Wisdom/oft Abdije. Episcopatus, g. tûs, m. Abbatia, g. tiæ, f.

Sticht / 't gebiedt soo verre als hem een Wisdom strecht. Diœcesis, g. sis, f.

stichten/fonderen/oprechten. condere, *p.* condidi, *s.* conditum; fundare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*

stichten/goedt exempel geven. esse aliis exemplo; prælucere aliis bono exemplo: exhibere exemplum aliis

stichtinge/goedt exempel. virtutis ac probitatis exemplum.

stichtigh. Probus, a um, exemplaris, e, g. ris, o.

sticken/nijpen. Pungere, *p.* pupugi & punxi, *s.* punctum: figere, *p.* fixi, *s.* fixum, *r. acc.*

sticken/verwurgen/*activè*. Suffocare, strangulare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

sticken/verwurgen *pass.* Suffocari, strangulari, *p.* atus.

sticken/borduren. Plumare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.* l. Pingere acu.

stickaelde. Acus Babylonia, Assyria, Semiramia.

stickzel/stickwerck. Opus plumarium *seu* acu pictum.

stickziende. Myops, g. opis, m.

stijck-syde. Sericum limbolarium.

stief-broeder. Frater ex altero tantum parente.

stief-dochter. Privigna, g. næ, f.

stief-moeder. Noverca, g. cæ, f.

stief-sone. Privignus, g. ni, m.

stief-suster. soror ex altero tantùm parente.

stief-vader. Vitricus, g. ci. m.

stier/os/beire. Taurus, g. ri, m.

stier-kalf. Vitulus, g. li, m.

stieren-jacht. Bubetiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Bubetii ludi.

stier/stier-roer. clavus, g. vi, m. gubernaculum, g. li, n.

stier-boom/stier-stock. contus, g. ti, m.

stierbo[illegible] Dextera navis.

stieren/

stieren/voortdouwen. Impellere, p. impuli, s. impulsum, propellere, p. propuli, s. propulsum, promovere, p. movi, s. motum, *r. acc.*

stieren/regeren. Regere, p. rexi, s. rectum: gubernare p. avi, s. atum, *r. acc.*

Stieren/senden. Mittere, p. misi. s. missum, *r. acc.*

Stierman. Nauclerus, g. ri, m.

stiet. Uropigium, *vel* oropigium, g. gii, n.

stiet-been. Os sacrum.

Stijf. Rigidus, durus, firmus, a, um, o.

stijf van goudt. Rigens auro.

stijffelijck. Rigidè, firmè, firmiter, *adv.*

straffelijck/met geweldt. Validè, fortiter, valdè, violenter, *adv.*

stijf maken/hardt maken. Indurare, consolidare, p. avi, s. atum.

stijf worden. Rigescere, p. rigui, *sine sup.* intendi, p. tentus *vel* intentus, *pass.*

stijf zijn. Rigere, obrigere, dirigere, *p.* rigui, *sine sup.*

stijfheyt / stijfte. Rigor, g. oris, m. duritia, g. tiæ, firmitas, g. tatis, f.

stijfhoozende. Surdaster, g. stri, masc.

stijfsel. Amylum, g. li, n.

stijfsinnigh / stijfsinnighepdt / s. hertneckigh/obstinaet. Obstinatus, a um, o.

stijl/om pet 't onderserren. Pila, g læ, columna, g. næ, f. stipes. g. pitis, m.

Stijl van de deure. Postis, g. stis, masc.

stijl/maniere. Modus, g. di: usûs, g. sûs, m.

Stijl/maniere van 't Recht. Formula, g. læ, ratio, g. onis, f. mos. g. moris, usus, g. sûs, ritus, tûs, m. Rei forensis mos & usus, actionum forensium tractandarum ratio: rei judiciariæ concepta formula.

stijl van schrijven. Vena, g. næ, f. stylus, g. li, m. Scribendi modus.

stijleren/oeffenen. Exercere, p. ercui, s. ercitum, *r. acc.*

stijpgat. Columbarium, g. rii. n.

Stijpen / dick ofte hardt maken. Firmare, durare, densare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

stijven/pemandt in sijn booznemen hertneckigh maken. Obdurare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

stijven/als kraegjens/*&c.* Amylo indurare

stijven/ stijf worden. Intendi, p. tensus & tentus, *pass.*

stil/stille/sonder getier. Quietus, tranquillus, placidus, sedatus, a, um, mitis, e, g. tis, o.

stil-swijgende. Tacitus, a, um, o.

stil/sedigh. Modestus, a, um, o.

stil zijn. Quiescere, *p.* quievi, *s.* quietum; cessare, *p.* avi, s. atum.

stil/heymelijck. Secretò, clàm, *adv.*

stillekens / sonder geruchт. Tacitè, sedatè, *adv.* (*adv.*

stillekens / properlijck. Modestè, placidè,

Stillen [illegible], pacare, mitigare, placare, *p.*

cavi, s. catum; compescere, *p.* scui, s. scitum, reprimere, *p.* pressi, s. pressum, *r. acc.*

stilligheyt/s. stille. Tranquillitas, tatis, f.

stilligelijck/s. stillekens. Placidè.

sich stil houden. Modestè agere, continere se.

stil houden/ophouden. Cessare, p. avi, s. atum, desistere, p. destiti, s. destitum, subsistere, *p.* substiti, s. substitum.

stil houden/ stille staen. Restitare, p. avi, s. atum. Sistere gradum.

stilstaende water. Stagnum, g. gni, n.

stilstant. Quies, g. quietis; cessatio, g. onis, f.

stilstant der sonne. Solstitium, g. tii, n.

stilstant van wapenen. Armistitium, g. tii, n. induciæ, arum, f. *pl. num.*

stilswijgen. Tacere. p. tacui, s. tacitum; silere, p. lui; conticere, p. ticui, *sine sup.*

stilswijgende. Tacitus, taciturnus, a, um, o.

stilswijgens. Tacitè, *adv.*

stilswijginge/stilswijgentheyt. Silentium, g. tii, n. taciturnitas, g. tatis, f.

stilte. Tranquillitas, g. tatis, f.

stilte van de nacht. Conticinium, g. nii, n.

stilte der zee. Malacia, g. ciæ, f.

stincken. Fœtere, putere, p. tui, *sine sup.* obolere, p. olui, s. olitum. Malè olere.

stinckende/ stincker/ stinckaert. Fœtidus, putidus, olidus, virosus, a, um, o.

stinckenden aesem. Oze, g. zes, f.

stinck-gat. Spiraculum, g. li, n.

stinckdisch. Apua, g. puæ, f.

stip/stup. Punctus, g. ctı, m.

stipken. Punctulus, g. li, m.

stipnaelde. Acus Phrygia.

stippen. Pungere, p. pupugi, s. punctum, *r. acc.*

stippen met de naelde. Acu pingere.

stipsel/sticksel. Opus plumarium.

op eenen stip/op sijn ondersiens. Subitò, *adv.* Extemporè.

stippen/stappen. Figere pedem; vestigium facere.

stipulatie. Stipulatio, g. onis, f.

stipuleren is eygentlijck / als A vraeght oft B belooft te doen 't geene A van hem begeert / ende als B hem daer toe verbint / A van hem neemt mondelijcke verbintenisse. Stipulari, instipulari, p. atus, s. arum, *dep.*

stipuleren / de forme in een contract als Notaris onderhouden. Solemniter Notarii *vel* libellionis ritu stipulari.

stipuleren/onderlinge contracteren. Mutuò stipulari.

stock/block/staek. Stipes, g. pitis, palus, g. pali, m. fustis, g. dis, f.

stock/kluppel. Baculus, bacillus, g. li, fustis, g. stis, m.

stockade. Sica, g. cæ, f.

stockbeelt. Statua, g. tuæ, f.

stockbeurse. Sacciperium, g. rii, n.

ſtockblindt. Omnino cæcus.
ſtockduyve. Palumbus, g. bi, m.
ſtock-erte. Piſum Romanum.
ſtocken. Baculo munire, firmare.
ſtocken / met ſtocken ſlaen. Fuſtigare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtocken de bien. Apes intra alvearium ponere.
ſtockhair. Lanugo, g. ginis, f.
ſtock oudt. Decrepitus, a, um, o.
ſtock regel. Clausula in carmine ſubinde recurrens.
ſtock-ſtil. Immobilis, e, g. lis, o.
ſtock-violiere. Leucoion, g. coii, n. Viola alba, *flos.*
ſtockviſch. Aſellus ſiccatus.
ſtoel / ſetel. Sedes, g. dis: ſella, g. læ, cathedra, g. dræ, f. ſedile, g. lis, n.
te ſtoel gaen. Cacare, *p.* avi, ſ. atum. Exonerare alvum.
ſtoelzaeper. Tornator, g. oris, m.
ſtoelganck. Dejectio alvi, ſubductio alvi.
ſtoelganck maken. Alvum cière, ſolvere.
ſtoeltjen. Sedula, g. læ, f.
yemanden een ſtoeltjen ſetten. Alicui calumniam parare, ſtruere.
ſtoepe / geeſſelinge. flagellatio, g. onis, f. fuſtuarium, g. rii; verber, *gen.* verberis, *abl.* verbere.
ſtoepen. Flagellare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* Cædere virgis.
ſtof / aſchen. Pulvis, g. veris, m.
tot ſtof maken. Pulverare, pulverizare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* In pulverem redigere.
ſtofachtig. Pulvereus, pulverulentus, a, um, o.
ſtof-haeir. Lanugo, g. nis, f.
ſtof-meil. Pollen, g. linis, n.
ſtof-regen. Pluvia rorulenta.
ſtof-ſandt. Glarea, g. reæ, f.
ſtoffe. Materia, g. riæ: materies, g. riei, f.
ſtoffeerſel. Ornatus, comptus, g. tus, m. ornamentum, g. ti, n.
ſtoffeerſter. Ornatrix, comptrix, g. tricis, f.
ſtoffen en poffen. ſ. Poffen. Gloriari, ampullari, immane jactare.
ſtofferen / opboerſen. Inſtruere. *p.* ſtruxi, ſ. ſtructum, ornare, *p.* avi, ſ. atum: comere, *p.* compſi, ſ. comptum, *r. acc.*
ſtofferen een leugen. Mendacium adornare: mendaciis ſuffarcinare, mendacio fucum addere.
ſtoffeerder. Cosmeta, g. tæ, ornator, g. oris, m.
ſtoffeerder / leugenaar. Mendaciorum concinnator, Aretalogus, g. gi, m.
ſtofferingen. ſ. ſtoffeerſel. Ornatus, g. us, m.
ſtoken het vier. Ignem ſuccendere.
ſtoken / opſtoken / dzyven. Incitare, inſtigare, ſtimulare, concitare, *p.* avi, ſ. atum, impellere, *p.* impuli, ſ. impulſum: incendere, *p.* cendi, ſ. cenſum, *r. acc.* Calcar ſubdere, *r. dat.*

ſtoker / ſtoke-vier. Incitator, inſtigator, auctor, incentor, g. oris, m. Fax ſeditionis, ſtabellum turbarum.
ſtockinge. Incitatio, inſtigatio, onis, f.
ſtollen / dick wozden. Concreſcere, *p.* crevi, ſ. cretum: condenſari, conſtipari, coagulari, *p.* atus, *paſſ.*
ſtolpe / *Holl.* vierklocke. Turbo focarius.
ſtolpen / *Holl.* ſtelpen / ſ. Stelpen & Becken. Obturare, avi, atum. Operire, perui, pertum.
ſtom. Mutus, ta, um, elinguis, e, g. guis, o.
ſtom wozden. Mutescere, obmutescere, *p.* mutui, *ſine ſup.*
ſtom maecken / verwinnen. Adversarium ad infantiam redigere; adversario os obturare, oppilare, occludere, comprimere.
ſtomme ſonde. Peccatum Sodomiticum.
ſtommelyck. Tacitè, *adv.*
ſtomp / bot. Hebes, g. betis: obtusus, a, um, o.
ſtomp wozden. Hebescere, *ſine prat. aut ſup.*
ſtomp maken. Hebetare *p.* avi, ſ. atum: obtundere, *p.* obtudi, ſ. obtusum, *reg. acc.*
ſtompe daer pet afgebaut is. Truncus, g. ci, m. manus mutila *vel* pes mutilus.
ſtompen / afkappen. Truncare, detruncare, mutilare, decurtare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtompboet. Mutilus pede.
ſtompelen / verſtompelen. Obſtruere, *p.* ſtruxi, ſ. ſtructum, *reg. acc.*
ſtonde / ſtondt. Hora, g. ræ, f.
ſtonde / ogenblick. Momentum, g. ti, n.
ſtonden. Vices, *d. & abl.* vicibus, *pl. num.*
ſtonden / ſ. Maenſtonden. Menſtrua, orum. n.
van ſtonden aen. Protinus, illicò, confeſtim, ſtatim, incunctanter, *adv.* Eveſtigio.
ſtonen / ſteunen. Inniti, *p.* nixus, *dep.*
ſtoole. Stola, g. læ, f. orarium, g. rii, n.
ſtoop. Cantharus g. ri, m.
ſtooren / beletten. Turbare, perturbare, interpellare. *p.* avi ſ. atum, *r. acc.*
ſtooren / gram maecken. Irritare, *p.* avi, ſ. atum, ſ. gram maecken. Exacerbare, bilem alicui movere, indignari.
ſich ſtooren / ſ. gram wozden. Irâ incendi, iracundia exardescere, exæstuare, inflammari.
ſtooringe / ſtoorniſſe. Turbatio, interpellatio, g. onis, f.
ſtoot. Pulſus, impulſus, g. ſus, ictus, g. ctus, colliſus, g. us, m.
ſtoot-degen. Pugio, g. onis, m. ſica, g. cæ, f.
ſtooten / douwen. Tundere, *p.* tutudi, ſ. tuſum & tunſum, pulſare, *p.* avi, ſ. atum; trudere, p. truſi, ſ. truſum; impellere, *p.* impuli, ſ. impulſum, propellere, *p.* propuli, ſ. propulſum.
ſtooten met de hoornen. Ferire, petere cornibus.

ſtooten /

ſtooten / ergens tegen ſtooten. Allidere, collidere, illidere, p. liſi, ſ. liſum; impingere, p. impegi, ſ. impactum, offendere, p. fendi, ſ. fenſum.
ſich ergens aenſtooten / pewers in beregert wozden. Offendi *vel* ſcandalizari in aliquo.
ſtooren / ſtampen. Terere, p. trivi, ſ. tritum, pinſere, p. pinſi & pinſui, ſ. pinſum, pinſitum & piſtum.
ſtooter / ſtamper. Piſtillum, g. li, n.
ſtooter / geldt. Drachma, g. mæ, f.
ſtoot-kant. Ora, g. ræ, f.
ſtoot-hoofden. Arietare, coniſcare, p. avi, ſ. atum.
ſtoot-hoofdigh. Contentioſus, refractarius, obſtinatus, a, um, pervicax, g. cacis, o.
ſtootigh. Cornupeta, g. tæ, m.
ſtootſel. Offendiculum, g. li, n.
Stoppel / koren-halm. Stipula, g. læ, f. culmus, g. mi, m.
ſtoppelen / plupmen krygen. Primas pennas emittere.
ſtoppelen / potten / geldt bergaderen. Corradere nummos.
ſtoppelen / manbaer wozden. Pubescere, *ſine prat. aut ſup.*
ſtoppel-gans. Anſer ſtipulas paſcens.
ſtoppel-haericken. Lanugo, g. ginis, f.
ſtoppel-rarpe. Rapum minuſculum.
ſtoppel-veder. Pluma tenerior.
Stoppen / toeſtoppen. ſtipare, obſtipare, oppilare, obturare, p. avi, ſ. atum: obſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum, *r. acc.*
ſtoppen / dicht en dick maecken. Adſtringere, p. ſtrinxi, ſ. ſtrictum: denſare, condenſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtoppende medicyne. Medicamentem ſtipticum.
ſtoppen een ſchip. ſ. Calefateren. Rimoſas ſtipare naves, lacera reficere navigia.
ſtopper. Stipator, obſtipator, g. oris, m.
ſtopper van klederen. Conſutor, g. oris, m.
ſtopſel. Obturamentum, g. ti: operculum, cooperculum, g. li, n.
ſtozm / beſtozminge. Impetus, g. tûs, m. impreſſio, oppugnatio, g. onis, f.
ſtozmdack / gallerye. Pluteus, g. tei: muſculus, g. li, m. vinea, g. neæ, f.
ſtozmen. Oppugnare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtozm gat / bzeſſche. Labefactio muri.
ſtozm-hoet. Galea, g. leæ, f.
ſtozm-katte / ſtozm-ram. Vinea, g. neæ, f. aries, g. rietis, m.
ſtozm / alarm. Claſſicum, g. ci, n.
ſtozm-klocke. Campana claſſica.
ſtozm ſlaen. Claſſicum canere: ad arma cière.
ſtozm / ſtozmwint. Turbo, g. binis, m. procella, g. læ, f. nimbus, g. bi, m. procellosa tempestas.

ſtozmachtigh / ſtozmigh. Turbidus, tempeſtuosus, procellosus, impetuosus, a, um, o.
ſtozm-baere / ſtormbuye. procella, g. læ, f.
ſtozten / uptgieten. Fundere, effundere, profundere, p. fudi, ſ. fuſum, *r. acc.*
ſtozt-ſchoten / *adag.* Homo prodigus.
ſtoztvat / ſ. onderbat. Excipulus, i, m.
ſtozt wyn. Vappa, g. pæ, f.
ſtove / wazm-plaetſe. Hypocauſtum, g. ſti: tepidarium, g. rii, n. æſtuarium, rii, n.
ſtove / badt-ſtove. Balneum, g. nei, n.
ſtove / ſtoofken dooz de vzouwen. Æthranum, g. ni, n
ſtooven / ſmooren. Fovere, p. fovi, ſ. fotum, vaporare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtooven-meeſter. Balneator, g. oris, m.
ſtoovinge. Fotus, g. tûs, m. fomentum, g. ti, n.
ſtout / vermeten. Audax, g. dacis, audens, g. dentis, temerarius, a, um, o.
ſtoutachtigh. Audaculus, feroculus, a, um, o.
ſtout / kloeck. Strenuus, intrepidus. a, um, o.
ſtout / onveſchaemt. Effrons, g. frontis, o.
ſtout in't ſpzeken. *in bonum.* Liberi oris, ingenui oris.
ſtout in't ſpzeken. *in malum.* Procax, g. cacis, o. Effrenis oris: procacioris linguæ.
ſtoutelyck / vzyelyck. Libere, ingenue, *adv.*
ſtoutelyck / kloeckelyck. Audacter, audenter, intrepide. *adv.*
ſtoutelycken / vermetelycken. Temere, confidenter, præfidenter, arroganter, *adv.*
ſtoutigheyt / kloeckheyt. Audacia, g. ciæ, ſtrenuitas, g. tatis, f.
ſtoutigheyt / vermetentheyt. Temeritas, g. tatis: confidentia, præfidentia, g. tiæ, f.
ſtoutigheyt / vzpigheyt. Libertas, ingenuitas, g. tatis, f.
Stouwen. Agere, p. egi, ſ. actum: ducere, p. duxi, ſ. ductum; impellere, p. impuli, ſ. impulſum, propellere, p. propuli, ſ. propulſum, *r. acc.*
ſtouwer. Adactor, impulſor, propulſor, g. oris, m.
ſtouwinge. Adactio, perpulſio, g. onis, f.
ſtracks / recht upt. Recta, directe, *adv.*
ſtracks / terſtont. *futuri temp.* Confeſtim, ſtatim, mox, extemplo, *adv.*
ſtracks / terſtont / *præteriti temp.* Jam primùm, *adv.*
Straele. Radius, g. dii: ſplendor, g. oris, m.
ſtraele / *Holl. Fl.* ſtimulus, g. li: aculeus, g. lei, m. ſpiculum, g. li, n.
ſtraelen. Radiare, irradiare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſtraelen / ſtreken. Pungere, p. pupugi & punxi, ſ. punctum, *r. acc.*
ſtraelen der oogen. Acies oculorum.
Straeme. Vibex, g. vibicis, f.

Straete

Straete. Platea, g: teæ, via, g: viæ, f. vicus, g. ci, m.
straedt-arbeyder. Bajulus, gerulus, g: li, m.
straet-deure. Antica, g. cæ, f.
in volle straete. Publicè, *adv.* In propatulo: coram omnibus.
van straete tot straete. Vicatim, plateatim, *adv.*
Straetjen. Angiportus, g. ti, m. *vel* angiportum, g. ti, n.
straet-maere. Vulgi sermo: vulgi fabella.
straet-modder. Eluvies, g. viei, f.
straet-roover/straet-schender. Latro, g. tronis, grassator, g. oris, m.
straet-roverije/straet-schenderije. Latrocinium, g. nii, n.
straet-rooven/straet-schenden. Latrocinari, p. atus, *dep.*
straet-slinger. Otiosus, deambulator.
straet-vercken/ S. Antonis vercken. Porcus aphetus.
straet-vercken/ vuyle hoere. Scortum vile: cloaca libidinosorum, meretrix diobolaris.
straet-wagen. Plaustrum, g. stri, sarracum, g. raci, n.
Straeven/ met gewelt afnemen. Vi ad aliquid dandum cogere; vi auferre, tollere, eripere, violenter extorquere.
straf/stevel. Rigidus, durus, austerus, ferus, sævus, a, um, asper, pera, perum, ferox, atrox, g. trocis, o.
strafbaer/ straffens weirt/ strafweirdig. Puniendus, plectendus, a, um, o. pœnâ dignus, pœnæobnoxius. (g. lis. o.
strafbaer/ berispelijck. Reprehensibilis, e,
straffe aen 't lichaem. Pœna, g. næ, f. supplicium, g. cii, n.
straffe in gelde/ amende. Mulcta & multa g. tiæ, f.
straffe met woorden/berispinge. Reprehensio, correptio, g. onis, f.
straffelijck/ ernstelijck. Severiter, severè, rigidè, aspere, *adv.*
straffen aen den lyve. Punire, p. nivi, s. nitum, plectere, p. plexi, *aliàs* plexui, s. plexum, r. *acc.* Afficere supplicio, capitaliter in aliquem animadvertere: multare morte; supplicium capitis *vel* mortis de aliquo sumere ad mortis supplicium rapere.
straffen/in gelt boete slaen. Multam pecuniariam imponere, irrogare, statuere, dicere, r. *dat.*
straffen met woorden. Arguere, redarguere, p. argui, s. argutum: carpere, p. carpsi, s. carptum: reprehendere, p. hendi, s. hensum, increpare, p. crepui, s. crepitum, r. *acc.*
straffer. Punitor, castigator, g. oris, m.
straffheyt/straffigheydt. Rigor, g. oris, m. severitas, austeritas, g. tatis, f.

Strale/s. Straele. Radius, ii, m.
Stram/ stijf in de leden. Strigosus, rigidus, a, um, o.
stram/moede van gaen/werken/&c. Lassus, a, um, o. f. Fractus labore, itinere, *&c.*
stramme leden. Membra defatigata, rigida, labore tracta.
strame. Videx, g: bicis, f.
stramijn/s. flamijn. Staminium textum.
Strandt aen de zee. Littus, g: toris, n. acta, g: æ, f.
stranden. Impingere in littus.
strangh/strenge/strangen. s. strengh. Strictus, a, um, strengen. stringere, p. nxi, s. ctum.
stratageme/ kryghslist. Stratagema, g: matis, n. Dolus militaris: ars fallendi hostem.
straet/s. Straet. Platea, gæ, f.
strecken/uytrecken. Tendere, intendere, distendere, p. tendi, s. tensum & tentum, expandere, p. pandi, s. pansum, r. *acc.*
strecken/ ut: Het streckt tot sulken ende. in eum finem tendit: eo tendit: vergit in illum finem, het streckt tot mijn achter deel. Cedit, vergit, tendit in meum damnum, præjudicium, incommodum.
strecken ende recken de leden. Pandiculari, p. atus, s. atum. *dep.* (onis, f.
streckinge. Extensio distensio, expansio, g.
streel. Pecten, g. tinis, m. strigilis, g. lis, f.
streelen. Pectere, p. pexi & pexui, s. pexum. pectinare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
strelen/blepen. Mulcere, demulcere, p. mulsi, s. mulsum, r. *acc.* adulari, p. atus, *dep.* r. *dat. vel acc.*
Streke. Via, g: viæ: plaga, g: gæ; regio, g. onis, f. tractus, g. ctûs, m.
streke/strepe. Vibex, g: bicis, f.
Streme/ streeck. Linea, g: neæ, f. lineamentum, g: ti; filum, g: li, n.
stremen des aensichts. Ductus faciei, lineamentum vultûs.
Streme garens/s. Stringe. Spira filacea.
Strengh/ strenge/ straf. Rigidus, durus, severus, arctus, strictus, a, um, o.
strengigheyt. Rigor, g: oris, m. sævitia, g: tiæ: severitas, g: tatis, f.
strengigh lijck. Strictè, arctè, severè, *adv.*
strengel. *Catarrhus equorum cum anthelitûs difficultate.*
strepe. stria, g. striæ; linea, g: neæ, litura, g. ræ, f.
penanden een strepe setten. Deludere aliquem: illudere alicui.
strepen. Striare, lineare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Lineis distinguere.
Strepen/ *Holl.* Niti, eniti, p. nisus & nixus; moliri, p. molitus, *dep.*
streupen/s. stroopen. Distringere, inxi, ictum.
strick/strop/koorde. Laqueus, g: queì; funus, g: nis, m.

strick/knoop. Nodus, g. di, m.
strick/bedzogh/laegen. Insidiæ, g. diarum, f. *pl. num.* tendicula, g. læ, f. laqueus, g. quei, m.
stricken. Stringere, constringere, p. strinxi, s. strictum; nectere, connectere, p. nexui *vel* nexi, s. nexum, nodare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
strick-hosen. Perones, num, m. *pl. num.*
Strickt/nauw. Arctus, strictus, contractus, a, um, o.
stricktelijck/nau/engh. Strictè, angustè, *adv.*
stricktelijck/ scherpelijk. Severè, serio, *adv.* Extra jocum.
strieneleu/struyckelen. Vacillare, cespitare, p. avi, s. atum, Gressu nutare.
Strijcken/ smeiren. Linere, p. levi, s. litum; illinere, p. levi, s. litum; ungere, p. unxi, s. unctum, r. *acc.*
strijcken/effen maecken. Æquare, exæquare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
strijcken/ los maecken. Remittere, p. misi, s. missum, relaxare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
het zeyl strijcken. Vela demittere *vel* contrahere.
gaen strijcken/door gaen. Abire, eo, p. abivi, & abii, s. abitum; discedere, p. cessi, s. cessum.
strijckhout. Hostorium, g. rii, n. radius, g. dii, æquator, g. oris, m.
Strijden/vechten. Certare, decertare, dimicare, pugnare, p. avi, s. atum: confligere, p. flixi, s. flictum; conflictare, præliari, p. atus, s. atum, *dep.*
strijden/twisten/ met woorden argueren. Contendere, p. tendi, s. tensum & tentum, rixari, jugari, altercari, p. atus, s. atum, *dep.*
strijder. Bellator, g. oris, m.
strijdigh/ dat in twist staet. Controversus, rælitigiosus, contentiosus, a, um, o.
strijdt. Certamen, g. minis; prælium, g. lii, n. pugna, g. næ, f. conflictus, g. ctûs, malc.
om strijdt. Certatim, *adv.*
strijdtbaer. Fortis, e, g: tis: bellicosus, a, um, militaris, e, g: ris: pugnax, g: nacis, c. Strenuus in armis: manu promptus: strenuus & insignis bellator.
strijdtbaerlijck. Bellicosè, *adv.*
strijdtbaene/ strijdtplaetse. Arena, g. næ; palæstra, g. træ, f.
strijdt reden. Oratio contentiosa.
Stringe. Funis, g: nis, m. vinculum, g. li; lorum, g: ri, n. restes, g: stium, f. *pl. num.*
stringe garens. Spira filacea, orbis filaceus.
stringe haers. Cirrus, g: ri: cincinnus. g: ni, m.
Strobbe. Frutex, g: ticis, m.
stronck. Truncus, g: ci, stipes, g: pitis, m.
stronck/ afkomste des geslachts. Stirps, g: stirpis: progenies, g: niei, f.
stroncken. Truncare, detruncare, decurtare; amputare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

stronck-eycke. Quercus tonsilis.
stronkelen. Cespitare, titubare, p. avi, s. atum.
stronckelende peirdt. Equus cespitator.
stronckelinge. Offensio, offensatio, g: onis, f. offendiculum, g. li, n.
stront/vuyligheyt. Stercus, g: coris, n. merda. g: dæ, f.
strontpot. Lasanum, g: ni, n.
strondtdoere. Res frivola.
stroo. Stramen, g: minis, n. stramenta, g: torum, n. *pl. num.*
stroo-boter. Butyrum hiemale.
stroo-halm/stroo-pijpe. Culmus, calamus, g. mi, m. fistula, g: læ, f.
stroo-knoop. Geniculum, g: li, n.
stroo-sack. Culcita straminea.
van stroo/stropen. Stramineus, a, um, o.
stropen-korf. Fiscina, g: næ, f. fiscella, g: læ, f.
stroom. Fluxus, g. xûs, m. unda, g: dæ, f. Cursus aquæ: cursus amnis.
stroom/ getyde. Æstus, g. stûs, m. *Maris crescentis & decrescentis commotio.*
tegen stroom. Adverso flumine.
met den stroom. Prono, secundo flumine.
stroomen. Fluctuare, undare, p. avi, s. atum.
stroomdisch. Piscis fluviatilis. (m.
stroop/strop/s. strop. Nodus, di, laqueus, ei, g.
stroopen/ schilleren. Glubere, deglobere, p. glupsi, s. gluptum; distringere, p. strinxi, s. strictum, r. *acc.*
stroopen/rooven. Grassari, latrocinari, p. atus s. atum. *dep.*
stroop-nest. Spelæum, g: læi, n. Latronum latibulum.
stroopsel der slangen. Vernatio, g: onis: leberis, g: ridis, f.
strop-bast. Laqueus, g: quei, m. restis, g: stis, f. funis, g: nis, m.
stroppade/ stroppe la koorde. Rechamus, cruciarius: cruciaria trochlea; pendulæ trochleæ tormentum.
stroppade geven. Tollere in cruciariam trochleam: pendulum librare in cruciariâ trochleâ: torquere cruciariâ trochleâ.
het stroppaderen. Dejectus à rechamo cruciario.
stroppen/met eenen strop binden. Stringere, p. strinxi, s. strictum, r. *acc.*
strop-hagh. Decipula, g: læ: tranlenna, g: næ, f.
stropieren. Mutilare, p. avi, s. atum.
strote. Jugulus, g: li, m. jugulum, g: li, neut.
strote-knobbel tjen. Larynx, g: ryngis, f.
strop/s. stroo. Stramentum, i, n.
stropen/saepen. Spargere, p. sparsi, s. sparsum & dispergere, p. sparsi, s. spersum, r. *acc.*
stropsel. Stramentum, g: ti; substramen, g: minis, n.
stubbe. Frutex, g: ticis, m.
strunck/s. stronk. Truncus, ci, m.

struvelen/ *Fl.* Horrere, inhorrere, p. horrui, *sine sup.*
struweeren/ *Fl.* Dispergere, p. sperſi, ſ. sperſum, *r. acc.*
struwiers/ *Fl.* Sparſim, *adv.*
struyck. Stirps, g. stirpis, d. frutex, g. tricis, maſc.
struyckboſch. Fruticetum, g. ti, n.
struyck-roober. Latro, onis, m.
struys/ struysbogel. Struchio, g. onis, struthius, g. thii, m.
struys-meeſe. Parus criſtatus.
struyve. Striblita, placenta, g. tæ, f. laganum, g. ni, n.
stuck. Fruſtum, ſegmentum, fragmentum, g. ti, n.
broom stuck. Egregium facinus.
een stout stuck. Audax facinus: facinus temerarium.
een fielen stuck. Scelus, g. leris: flagitium, vitium, g. tii, n. Facinus malum, improbum, perverſum: crimen cum turpitudine & dedecore conjunctum.
stuck-boefs/ stuckfielts/ stuckschelms. Nebulo, g. lonis; ſcurra, g. ræ, nequam, m. *indecl.*
stuck-gelts. Nummus, g. mi, m.
stuck geschuts. Tormentum æneum,
stuck laecken. Panni maſſa: textum laneum vicenarum ulnarum.
stuck lants. Fundus, g. di: ager, g. gri, m.
stuck schilderye. Icon, g. onis, imago, g. ginis, f. picta tabella.
stuck-wercks. Opus, g. peris, n.
stucken van een proces. Auctoritates litis: documenta litis.
stuck/ deel van een geheel. Membrum, g. bri, n. pars, g. tis, f.
stuck van een boeck. Tomus, g. mi, m.
stuckskens. Fruſtulum, g. li, n. particula, g. læ, f.
stuckswijs/ met stucken/ in kleine stucken. Membratim, particulatim, fruſtatim, articulatim, fruſtulatim, *adv.*
Student. Studioſus, a, um, o.
studeren/ leeren. Diſcere, condiſcere, p. didici, *ſup. caret*, r. *acc.* Litteris operam dare: litteris ſtudere: Litteris incumbere.
studie/ sorghbuldigheyt/ affectie. Studium, g. dii, n. cura, g. ræ: ſollicitudo, g. dinis, f.
studie/ occupatie in de bryc konſten. Studium litterarum: ſtudium litterarium.
de studien/ den tyd dat men studeert. Studii litterarii curriculum; litterariæ palæſtræ ſtudium.
studoir. Muſæum, g. ſæi, n.
stuer/ stueren bol. Torvus, auſterus, a, um; trux, g. trucis; ferox, g. rocis, o.
stuer-gesicht. Aſpectus ferox.
stuer-sien/ stuerbollen. Truci & feroci vultu intueri.

stuerigheyt. Torvitas, aſperitas, ferocitas; g. tatis, f.
stuerigh lyck/ stuerlyck. Torvè, aſperè, ferociter, *adv.*
stulpen/ ſ. stelpen. Obſtruere, uxi, uctum, ſtipare, avi, atum: Reſtringere, inxi, ictum.
sturte/ schore. Fulcrum, g. cri; fulcimentum, g. ti, n.
stutten/ onderſetten. Fulcire, ſuffulcire, p. fulſi, fultum, *r. acc.*
stutters/ frepten. Tibicines, g. num, m. anterides, g. dum, f *pl. num.*
stutten/ wederhouden/ doen stille staen. Detinere, retinere, p. tinui, ſ. tentum; reprimere, p. preſſi, preſſum, *r. acc.*
stupck. Concuſſus, g. ſus, m.
stupcken. Quatere, tio, p. quaſſi, ſ. quaſſum, concutere, incutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum: *r. acc.*
stupcken/ met noten in't putteken spelen. Ludere nucibus ad ſcrobem.
stupckmande. Qualus, g. li, m.
stupfbloeme. Pappus, g. pi, m.
stupfhaer. Lanugo, g. ginis, f.
stupfmeel. Pollen, g. linis, n.
stupfsant. Glarea, g. reæ, f.
stuppe. Spaſmus, g. mi, m. convulſio, onis, f. Deliquium, *ſive* defectio animi.
stuppen/ ſ. nepgen/ reverentie doen. Reverentiam præſtare; Reverenter genu ſubmittere, poplitem inflectere: incurvare, inclinare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
stupten/ *Holl.* wederbotten. Reſilire, p. lii, ſ. reſultum: reſultare, p. avi, ſ. atum.
niet stupten/ niet deugen. Nihil valere, *proprie dicitur de pila non reſultare.*
stupten/ poffen. Jactare, oſtentare, p. avi, ſ. atum. ſ. Danteren. Gloriari, p. atus, *dep.*
stupter/ stuptbos. Thraſo, g. onis; oſtentator, jactator, g. oris, m.
stupben. Pulverem excitare: pulverem ſpargere.
stupver. Seſtertius, g. tii, m. *malè* As, aſſis.
subalterne/ die onder eenen hoogheren staet. Subditus, ſubſtitutus, ſubjectus, luccentivus, a, um, o. Subditus & inferior.
subalterne banke. Inferior curia: inferius tribunal: tribunal ſecundarium.
subalternen rechter. Inferior *vel* ſecundarius judex: inferioris tribunalis judex.
subbelen. Titubare, ceſpitare, p. avi, ſ. atum.
subdiaken. Subdiaconus, g. ni, m.
subhastatie/ openbare verkoopinge. Auctio publica: ad haſtam venditio: lectionis venditio.
bp subhastatie verkoopen. Auctionari, p. atus, ſ. atum, r. *act.* Auctionem facere: ſub-

ſub haſtâ vendere: haſtâ poſita vendere.
subject/ onderdanigh. ſubditus, ſubjectus, a, um, o.
subject/ aen pet onderworpen. Obnoxius, a, um, o. ut: subject aen de doodt. Obnoxius morti, subject aen't gravel. Calculo obnoxius. subject aen dieverye. In furtum pronus.
subject materie/ stoffe/ daer van ghehandelt wort. Argumentum, g. ti: thema, g. matis, n. materia, g. riæ, f.
subject/ de occasie van pet. Occaſio, g. onis, f.
subjectie/ als men aen pet verbonden is. ſervitus, g. tutis, f. obſequium, g. quii, n.
subjectie/ onderdanigheyt. ſubmiſſio, onis. f. obſequium, g. quii, n.
in subjectie zijn van eenen anderen. Alieni eſſe juris, arbitrii, imperii: alienæ eſſe juriſdictionis
subyt/ niet voorsien. Repentinus, ſubitaneus, a, um, o. Minimè prævisus.
subytelyck/ onvoorsienelyck. Subitò repente, repentino, *adv.*
subjugeren/ t'onderbrengen. Domare, p. domui, ſ. domitum: ſubigere, p. ſubegi, ſ. ſubactum, *r. acc.*
suborneren/ toemaken. Inſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum: ſubornare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Ad facinus *vel* ſcelus condocefacere, inſtruere, inducere, inſtigare, pellicere.
subrogeren/ in plaetse van eenen anderen stellen. ſubrogare, p. avi, ſ. atum: ſubſtituere, p. ſtitui, ſ. ſtitutum: ſufficere, cio, p. feci, ſ. fectum, *r. acc. rei cum dat.*
subsidie/ hulpe. Auxilium, g. lii: ſubſidium, g. dii, n. ſuppetiæ, g. tiarum, f. *pl. num.*
substantie/ 't wesen selve van pet. ſubſtantia, g. tiæ, f.
substantie/ het sap oft mergh/ oft beste van pet. ſubſtantia, g. tiæ: medulla, g. læ, f.
substantie/ 't principaelste van pet. Caput rei: rei ſumma.
substantieus/ vol saps. ſuccoſus, a, um, o. Succo plenus; ſucco refertus; ſucco & medullâ differtus.
substantie/ dat de saecke principaelyck raekt. ſubſtantialis, e, g. lis, o. Ipſam rei eſſentiam concernens.
substitueren/ ſ. subrogeren. Subrogare, avi, atum.
substitut. Vicarius, g. rii; ſubſtitutus, g. ti, m.
substitutie/ als men eenen anderen in syne plaetse stelt. ſubrogatio, ſubſtitutio, g. onis, f.
subtyl ſcherpſinnigh/ geeſtig. Acutus, argutus, ingenioſus, a, um; ſubtilis, e, g. lis, o.
subtyl/ fyn/ dun. ſubtilis, exilis, g. lis; tenuis, e, g. nuis, o.

subtyligheyt/ geestigheyt. Argutiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Acumen, g. minis, n. ſubtilitas, g. atis, f. Ingenii acumen.
subtyligheyt/ fynigheyt. Tenuitas, exilitas, g. tatis, f.
subtylyck en/ met verstande. Acutè, argutè, peracute, perargute, *adv.* Magno acumine.
subtylyck en/ dunnekens. Subtiliter, tenuiter, exiliter, *adv.*
subtiliseren/ scherpsinnigh maecken/ de sinnen scherpen. Acuere, exacuere, p. acui, ſ. cutum, *r. acc.* ut: disputeren ende discoureren scherpt de sinnen ende den geest. Diſputationes & diſcurſus ingenium acuunt.
subtiliseren/ met scherpsinnigheyt handelen. Acutius excutere: argutius expendere, *r. acc.*
eene swaere materie subtiliseren. De obſcuro argumento ſubtilius diſputare: arduam quæſtionem ſubtiliore diſputatione perſequi, tractare.
subtiliseren/ fyntjens stampen/ subtiliter comminuere, *r. acc.* ut: de specerye subtiliseren. Aromata in tenuem pulverem commolere.
succederen/ in eens anders plaetse komen. ſuccedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum, *r. dat.* ſucceſſorem fieri alicujus, decedentis locum occupare.
succederen/ lucken/ wel vergaen. Feliciter cedere: feliciter ſuccedere: proſpere cadere, evenire: ex voto cadere *vel* cedere; bene vertere, felicem habere exitum: ex ſententiâ cedere.
qualyck succederen/ qualyck lucken. Male cadere: ſiniſtre evenire, improſpere cadere.
succes/ uptganck. ſucceſſus, g. ſûs, exitus, g. tus: finis, g. nis, m.
successeur/ die in eens anders plaetse komt. ſucceſſor, g. oris, m. hæres, g. redis, c.
successie ſucceſſio, g. onis, f.
successyvelyck. Perpetuâ ſerie: continuâ ſerie; continuatâ conſecutione.
succinctelyck/ in't kort. ſuccincte, breviter, ſummatim, *adv.* paucis, *abl. abſ.*
sucht/ suchtinge. Gemitus, g. tûs, m. ſuſpirium, g. rii, n.
suchten. Gemere, ingemiſcere, p. gemui, ſ. gemitum, ſuſpirare, p. avi, ſ. atum. Ducere ſuſpiria, trahere ſuſpiria.
suchtigh/ ſ. sieck. Ægrotus, morbo affectus correptus, oppreſſus.
sucketen/ ballen. Lapſare, ceſpitare, vacillare, titubare, p. avi. ſ. atum.
sucketen/ arm zijn. Vitam trahere miſeram ærumnoſam.

ſuckelen/ met quade ſoztuyne oft tegenſpoet beſtreden wozden. Variis fortunæ & adverſitatum caſibus jactari.

ſuckeler/ rampſaligh. Miſer, ra, rum: ærumnoſus, a, um, o.

ſuckelinge/ tegenſpoet. Miſeria, g. riæ: ærumna, g. næ: adverſitas, calamitas, g. tatis, f.

ſuckelinge/ ſobbelinge. Celſitatio, offenſio, g. onis, f. offendiculum, g. li, n.

ſuckelinge geven. Pulſare, verberare, *p.* avi, *ſ.* atum: ferire, *ſine præt. aut ſup.* percutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum, *r. acc.* Verberibus excipere, *r. acc.* Alapam impingere; manus inferre, *r. dat.*

ſuden/ *ſ.* ſupden. Auſtrinus mundi tractus.

ſuer. Acidus, acerbus, acidulus, acetoſus, a, um, o.

ſuere ſauſſe. Oxyporum, oxigarum, g. ri, n.

ſueren arbeydt. Labor gravis, ſummus, moleſtiſſimus, durus.

ſuer geldt. Merces duro labore parta.

ſuer backhups/ ſuere tronie. Auſterus, ſeverus, a, um; aſper, ra, rum, o. Aſpectu qui eſt terrico: frons nubila, obducta, caperata.

ſuermelck. Oxypala, g. læ, f.

ſueracht igh. Acidulus, ſubacidus, a, um, o.

ſuerckel. Oxalis, g. lis: acetoſa, g. ſæ, f. *herba.*

ſuerdeegh/ Deeſſem/ heſdeegh. Fermentum, g. ti, n.

ſueren/ ſuer wozden. Acêre, acelcere, *p.* acui, *ſine ſup.*

ſueren/ ſuer ballen. Moleſtum eſſe, multo labore & tædio conſtare.

ſuer maken ut: Sp maeckt my't ſoo ſuer. Difficile & moleſtum mihi reddis: difficilem & morolum te præbes.

dat niet ſuert/ en ſoet niet. Quæ non gravia non ſuavia. Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara.

ſuerigheyt/ ſuerte. Acor, g. oris, m. acritudo, g. dinis, f.

ſuerelyck. Acidulè, acerbè, *adv.*

ſuertelinck met groote moeyte. Magno tædio & taſtidio, duro gravique labore.

ſuerſien. Caperare frontem, corrugare frontem: contrahere ſupercilium.

ſuer/ *ſ.* ſoet. Dulcis, is, e, o.

ſuf/ dweipende/ ſuffier. Delirus, a, um, o.

ſuffen/ dwelpen. Delirare, *p.* avi, *ſ.* atum, hallucinari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*

ſufferye/ ſuffinge. Delirium, g. rii: deliramentum, g. ti, n. deliratio, g. onis, f.

ſufferinck. Annulus annulis innexus.

ſuffiſant/ bequaem. Idoneus, a, um, o. Qui par eſt oneri.

ſuffiſant/ machtigh/ ryck genoegh om yet uyt te boeren. A facultatibus bene paratus, fortunarum ſatis habens: in fortunarum idoneis copiis exiſtens.

ſuffiſantelyck. Sat, abunde, ſatis, *adv.*

ſuffiſantie/ ſuffiſante quantitept. Idonea copia, copia quæ ſatis ſit.

ſuffler/ inuyte ſche. Alapa, g. pæ, f. Colaphus, g. phi, m.

ſuffler geven. Alapam *vel* colaphum impingere.

ſuffragaen/ Vicaris van eenen Biſſchop. Choreſpiſcopus, g. pi, m.

ſuffragie/ voys/ keurſtemme. Suffragium, g. i, n.

syn ſuffragie/ oft voys geven. Suffragari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Suffragio favere, *r. dat.*

de ſuffragien vergaderen. Suffragia colligere, rogare, cogere, exigere.

ſuk/ een goeden ſtechten armen ſuk. Homo ignarus, imperitus, ineruditus, nulla bona litteratura imbutus.

ſulck/ ſulckerley/ ſulcks. Talis, e, g. lis, o. ejuſmodi, hujuſmodi, iſtiuſmodi. o. *indecl.*

ſulcker/ *ſ.* ſuerckel. Oxalis, is, f.

ſulle/ *Fl.* dozpel. Limen, g. minis, n.

ſulle/ heppael. Sublica, g. cæ, f.

ſulte/ *Hell.* pekel. Muria, g. riæ: ſalſugo, ſalſiago, g. ginis, f.

ſuperbe/ *ſ.* Hoogheerdig. Superbus, a, um, o.

ſuperflu/ te vele. Immoderatus, immodicus, ſuperfluus, a, um, o.

ſuperflu/ onnoodigh. Supervacaneus, a, um, o. Non neceſſarius.

ſuperflu/ te vergeefs. Inanis, e, g. nis: inutilis, e, g. lis, o.

ſuperfluitept/ overvloedigheyt. Redundantia, g. tiæ: copia, g. piæ: ubertas, g. tatis, f. Immodica rerum copia & ubertas: major affluentia.

ſuperſtitie/ overſtallighept/ by-geloof/ valſchen ſchyn van Godts-dienſt gefondeert in dwalinge. Superſtitio, g. onis, f. Pietatis vana ſpecies, umbra: religionis falſum ſpecimen.

ſuperſtitieus/ overſtalligh/ bygeloovigh. Superſtitiolus, a, um, o.

ſuperſtitieuſelyck. Superſtitiosè, *adv.* Inani pietatis ſpecie.

ſuppier/ *ſ.* Cippier/ *ſ.* Storkwaerder. Phylaciſta, g. æ, m. cippi cuſtos.

ſuppleren/ vervullen't gene dat gebreeckt. Explêre, ſupplêre, *p.* plevi, *ſ.* pletum, *r. acc.*

ſupplicant. Supplex, g. plicis, o.

ſupplicatie/ requeſte. Libellus ſupplex, ſupplex petitio, poſtulatio.

ſupplieren/ bidden. Supplicare, *p.* avi *ſ.* atum, *r. acc.* ſupplicem orare, petere, poſtulare, obſecrare, rogare.

ſupport/ gunſte. Gratia, g. tiæ, f. favor, g. voris, m.

ſupport/ hulpe/ ſecours. *Gen.* opis, *acc.* opem *abl.* ope, f. auxilium, g. lii: ſubſidium, g. lii, n.

ſuppoztabel/ verdraegelijck. Tolerandus, a, um; tolerabilis, e, *g.* lis. o.

ſuppozteren/ verdzagen. Ferre, fero *p.* tuli, *ſ.* latum: ſufferre, fero, *p.* ſuſtuli, *ſ.* ſublatum: tolerare, *p.* avi, *ſ.* atum: pati, tior, *p.* paſſus, *dep, r, acc.*

ſuppozteren/ gunſtigh zyn/ dooz water ende dier dzagen. Favere, *p.* favi, *ſ.* fautum, *r. dat.* Alicui adeſſe favore: alicui ſe fautorem præbere: aliquem favore tegere: alicujus partes ſtudiose tueri.

ſuppoſeren/ onderſteken/ onderſtellen/ uptmaecken/ toeſtellen/ vercieren/ quaet in plaets van goet leggen. Subjicere, cio; *p.* jeci *ſ.* jectum: ſubdere, *p.* ſubdidi, *ſ.* ſubditum: ſupponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum: ſubſtituere, *p.* tui, *ſ.* tutum, *r. acc.*

ſuppoſeren/ nemen dat pet ſoo zy. ut: Laet ons dat ſuppoſeren/ oft genomen dat het ſoo is. Demus, faciamus, ponamus, ſtatuamus ita eſſe. Eſto.

ſuppoſitie/ dat bedziegelijck in plaetſe van het oprechte geſtelt wozt. ſubditius, adulterinus, a, um, o.

ſuppoſitie/ dooz bedzogh verkregen. Suppoſitius, ſubditius, a, um, o.

ſuppoſitie/ het toegeven dat pet ſo zy. Poſitiò, g. onis, f.

valſche ſuppoſitie. Poſitio ejus quod non eſt: poſitio pro certo quo certum non eſt.

niet ſuppoſitie. Ut hoc ponamus: ut pro vero ponamus: ut hoc certum eſſe ſtatuamus.

ſuppoſitorie. Medica balanus: glans medica.

ſuppoſt/ onderdaen. Subditus, g. ti, m.

ſupprimeren/ verdoncken/ verdzucken/ onderhouden/ dempen. Comprimere, ſupprimere, *p.* preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*

ſupprimeren/ te niet doen. Abolêre, *p.* abolevi, *ſ.* abolitum: tollere, *p.* ſuſtuli, *ſ.* ſublatum; reſcindere, *p.* ſcidi, *ſ.* ſciſſum: ſupprimere, *p.* preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*

ſurgye. Chirurgia, g. giæ, f.

ſurgyn. Chirurgus, g. gi, m.

ſurplus/ den overſchot. Reliquum, g. qui, n.

ſurplus/ toemaes. Auctarium, corollarium. g. rii, n.

ſus/ ſoo. Sic, ita, *adv.*

ſus en ſoo. Utcunque, quomodocunque, *adv.*

ſusdanigh. Talis, e, g. lis, o. hujuſmodi, ejuſmodi, o. *indecl.*

ſus. Sel *Interjectio indicendi ſilentii.*

ſuſſen/ paepen. Sedare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

ſuſpect/ verdachtigh. Suſpectus, a, um, o. *r. gen. vel abl.*

ſuſpens/ in twyffel ſtaende/ die noch niet gereſolveert en is. Dubius: incertus, ſuſpenſus, a, um, o. Animi dubius: animo hærens; incertus conſilii.

de ſaecke ſtaet in ſuſpenſie, Res eſt in dubio, res eſt in incerto.

Suſter, ſoror, g. roris, germana, g. næ, *fœminijns* **vader ſuſter**. Amita g. tæ, f.

myner moeder ſuſter. Matertera, g. ræ, f.

ſuſter alleen van Vaders wegen. Soror patruelis.

ſuſter alleen van Moeders wegen. Soror marruelis.

ſuſterken. Sororcula. g. læ, f.

ſuſterlinck/ myn ſuſters man. Sororius, g. rii, m.

ſuſters ende bzoeders. Amitini, g. norum, m. *pl. num.*

ſupcker. Saccar, g. charis; ſaccharum, g. ri, n. mel calamites: mel arundineum.

ſupcker-backer. Saccharius, g. rii, m. Plaſtes *vel* fictor ſaccharatius.

ſupcker-bzoot. Meta ſacchari: conus ſaccharatius.

ſupckeren/ ſupcker in iet doen. Saccharo condire, perfundere, imbuere.

ſupckeren/ met ſupcker beſtroyen. Saccharo aſpergere, contingere, illinere, *r, acc.*

ſupcker-meulen. Mola ſaccheraria.

ſupcker-laepken. Trageatotheca, g. cæ, f.

ſupcker-pee. ſilarum, g. ri, n. Daucus niger.

ſupcker-riet. Canna mellaria; arundo ſacchararia.

ſupcker-wozkel. ſiſarum, g. ri, n.

ſupckerye/ *ſ.* Cicorye. Cichorium, g. ii, n.

ſupden/ ſupde/ 't quartier des werelts nae den middagh. Meridies, diei, m. Auſtrina orbis regio *vel* plaga: Auſtrinus mundi tractus.

ſupdelyck. Auſtrinus, Notius, meridianus. a, um; auſtralis, meridionalis, e, g. lis, o.

ſupden-windt. Auſter, g. ſtri; notus, g. ti, m.

ſupd-ſupd-weſt. Libonotus, g. ti, m.

ſupd-ſupd-ooſt. Euronotus, g. ti; Phœnicias, g. ciæ, m.

ſupgelinck. Lactens. g. ctentis, o.

ſupgen/ de bozſten trecken. Sugere, *p.* ſuxi, *ſ.* ſuctum. Ducere ubera.

ſupgen/ ſoogen/ te ſupgen geven. Lactare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

ſupger/ die ſupght. Suctor, g. oris, m.

ſupger/ miſmaeckſel by de vzouwen. Sanguiſuga, g. gæ, m.

ſupginge/ 't ſupgen. Suctus, g. ctûs. maſc.

ſupghlam/ ſupghberrcken. Subrumus, g. mi, m.

ſupl/ *Holl.* pilaer. Columna, g. næ, f.

ſuploore. Homo demiſſis auriculis, *& metaph.* Puſillanimis, e, g. mis, o. Homo abjecti & demiſſi animi.

ſupl-ooren. Auriculas demittere, *& metaph.* Abjecto eſſe animo.

ſupl-oozigh. Anxius, a, um; æger, gra. grum, o.

ſuppe/ ſeupe/ ſope. Hauſtus, g. ſtûs, m.

ſuppachtigh. Jurulentus, a, um, o.
ſuppelijk/ dat kan geſopen worden. Sorbilis. e, g. lis, o.
ſuppen / ſlorpen. Sorbere, *p.* sorbui, *ſ.* sorptum, sorbillare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſuppen/ drincken. Compotare, *p.* avi, *ſ.* atum. Poculis indulgere: potationibus indulgere, een ſuppen/ ſuppendranck. Sorbitio, *g.* onis. f. sorbillum, *g.* li, n.
ſupper / dronkaert. Potator, compotor, g. oris, combibo *g.* bonis, m.
ſuppken. Sorbituncula, *g.* læ, f, ecligma, *g.* gmatis. n.
ſupp-peire. Sorbum, g. bi, n.
ſupp-peir-boom. Sorbus, *g.* bi, f.
ſupſel-bollen. Vertigine laborare.
ſupſelinge in 't hooft. Vertigo capitis, f.
ſupſelen. Ceſpitare, titubare, *p.* avi, *ſ.* atum
ſupſelinge. Ceſpitatio. titubatio, g. onis, f.
ſupſen. Suſurrare. ſibilare, *p.* avi *ſ.* atum: tinnire, p. nivi, *ſ.* nitum.
ſupſinge. Suſurrus *g.* ri, ſibilus, g. li; tinnitus, g. tûs, m.
ſupvel / alderleye ſpijſe van melck gemackt. Lactantia, *g.* tium. lactaria, g. riorum, n. *pl. num.*
ſupver / repn. Mundus, nitidus, a, um, o.
ſupver/ onbeſmet van onreupshepdts weg. Purus, caſtus, intemeratus, intactus, pudicus. inviolatus, a, um. integer, gra. grum, o.
ſupver latijn. Pura, emendatata, caſta Latinitas.
ſupveren / repnigen. Mundare, purgare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſupverheyt/ netrigheyt. Munditia, *g.* tiæ, mundities, g. tiei, f.
ſupverheyt / repnigheyt / onbeſmetheyt van onkupshepts wege. Caſtitas, puritas, *g.* tatis, caſtimonia, g. niæ, pudicitia, *g.* tiæ, f.
ſupveringe. Mundatio, purgatio, purificatio, *g.* onis, f. (*adv.*
ſupverlijck / repnighlijck. Mundè, nitidè, *adv.*
ſupverlyk / in repnigheydt. Caſtè, pudicè, *adv.*
ſwack / onſterck / krank / ſonder ſterckte. Debilis, imbecillis, fragilis, e, *g.* lis, languidus, imbecillus, infirmus, a, um, o.
ſwak/ taep. Flexilis, e, g. lis, lentus, a, um, o.
ſwacken / onſterck maecken. Debilitare, enervare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſwacken / onſterck worden. Debilitari, enervari, *p.* atus, *paſſ.* deficere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum.
ſwacken/ omboogen boogwaerts. Flecti, inflecti, p. flexus, *paſſ.*
ſwacken / omboogen achterwaerts. Recurvari, *p.* atus, reflecti, *p.* flexus, *paſſ.*
ſwakheyt. Inbecillitas, debilitas, fragilitas, infirmitas, g. tatis, f.

ſwacke taepigheyt. Lentor, g. oris, m.
ſwadderen. Aquam turbare, motitare, agitare.
ſwaeger/ ſ. ſwager. Affinis, is, m.
ſwaeline/ ſwaluwe. Hirundo g. dinis, f.
ſwaen. Cygnus, g. ni, olor, g. oris, m.
ſwaer / ſwaerachtigh / dat veel weget. Gravis, e, g. vis; ponderoſus, a, um, o. Magni ponderis.
ſwaeren/ ſwaer laden. Gravare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſwaerheyt/ ſwaerte. Pondus, g. deris, n, gravitas, g. tatis, f.
ſwaerhoofden. Mœrêre. *p.* mœrui *vel* mœſtus ſum, *ſine ſup.* dolêre, *p.* dolui, *ſ.* dolitum, triſtari, *p* atus. *dep.*
ſwaer-hoofdigh/ ſwaer-moedigh. Triſtis, e, g. ſtis. melancholicus, mœſtus, anxius, a, um, o.
ſwaermoedigheyt. Triſtitia, mœſtitia, *g.* tiæ, f. languor, g. oris, m.
ſwaer/ daer vele aengelegen is. Gravis, e, g, vis, arduus, a, um. Magni momenti, magni ponderis.
ſwaer/ moeyelijck om doen. Difficilis, e. g. lis: moleſtus, operoſus, laborioſus, a, um, o.
ſwaerachtigh. Subdifficilis, e, g. lis, o.
ſwaerigheyt. Difficultas, g. tatis: moleſtia, g. ſtiæ: cura, g. ræ. ſolicitudo, g. dinis, f.
ſwaerlijck. Difficulter, vix, ægrè, moleſtè, gravate, *adv.*
ſwaer van kinde/ ſ. ſwanger. Gravida, æ, f. prægnans, g. tis.
ſwaerde. Cutis porcina: pellis ſuilla.
ſwaeger/ aenbehoudt/ met ſwaegerſchap toegedaen. Affinis, g. nis, m. affinitate conjunctus.
ſwaeger / mijner ſuſterman / oft mijner vrouwen broeder. Sororius, g. rii, m.
ſwaeger / mijns mans broeder. Levir, g. viri, m.
ſwaegerinne/ mijns broeders vrouwe/ oft mijns mans ſuſter. Fratria, g. triæ, f.
ſwaegers. Conſororii, g. riorum, m. *pl. num.*
ſwaegerſchap. Affinitas, g. tatis, f.
ſwalp. Fluctus, g. ctûs. m. unda. g. dæ; fluctuatio, g. onis, f.
ſwalpen. Fluctuare, undare. *p.* avi, *ſ.* atum, lustari fluctibus.
ſwaluwe. Hirundo, g. dinis, f.
ſwalm/ *Fl.* Spongia, g. giæ, f.
ſwam aen de boomen. Panus, g. ni. fungus, g. gi, m. tuber, g. beris, n.
ſwamachtigh. Spongioſus, fiſtuloſus, fungoſus, a, um, o.
ſwamſteentjen. Spongites, g. tæ, m.
ſwank / daveringe. Vibratio, libratio, g. onis, f.
ſwanbelen/ ſwanken/ ſtrunkelen. Nutare, vacillare, titubare, *p.* avi, *ſ.* atum.

ſwans

ſwancken/ doen daeveren. Librare, vibrare, p. avi. *ſ.* atum, *r. acc.*
ſwankroede/ wippe. Tolleno, g. nonis, m.
ſwankvederen / ſlaghvederen. Pennæ remiges.
ſwanger/ bevrucht/ groot gaende. Gravida g. dæ; fœta, g. tæ; prægnans, g. antis, f. Uterum ferens; uterum gerens.
ſwangeren/ bevruchten. gravidare, imprægnare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Gravidam reddere.
ſwanger zijn. Eſſe gravidam, pragnantem: uterum ferre, geſtare: utero ingraveſcere.
ſwarm/ ſ. ſweem. Coitio, onis, f.
ſwart/ ſ. ſwert. Niger, gra, grum, o.
ſweem/ ſwerinen. *Ex anatum genere.*
ſweepe/ geeſſel. Flagrum, g. gri; flagellum, g. li, n. ſcutica, g. cæ, f.
ſweepen/ geeſſelen. Flagellare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſweet. Sudor, g. doris, m. (o.
ſweetachtigh/ ſweetigh. Sudabundus, a, um,
ſweetbadt/ ſweetſtove. Sudatorium, g. rii; laconicum, g. ci, n. exedra ſudatoria.
ſweetdoek. Sudarium, g. rii, n.
ſweeten / ſweet uptwozpen. Sudare, exſudare, p. avi, *ſ.* atum. ſudorem emittere.
ſeer ſweeten. Sudore diffluere.
ſweten / ſeer wercken. ſudare, deſudare, enixiſſimè laborare, p. avi, *ſ.* atum; improbos, ingentes labores ſufferre.
't ſweeten. Sudatio, g. onis, f.
ſweetende ſieckte. ſudor Britannicus.
ſweetgaetjens. Pori, g. rorum, n. *pl. num.*
ſwierdt. Gladius, g. dii; g. enſis, g. ſis. m.
ſwierdeken. Gladiolus, enſiculus, g. li, m.
ſwierdt-danſer. Pyrrhichiſta, g. tæ, m.
ſwierdt-dager. Polio, g. onis, m.
ſwierdt-viſch. Xiphias, g. phiæ, m.
ſweire/ ſweiragie. Apoſtema, g. matis; ulcus, g. ceris, n. vomica, g. cæ, f. abceſſus, g. ſûs, m.
ſweiren/etteren. Ulcerari, exulcerari, ſuppurari, p. atus, *paſſ.*
doen ſweiren. Ulcerare, ſupputare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc,* In ulcere pus ciêre, citare, excitare: ulcus in pus ſolvere.
ſweiren / vol ſweiragie maecken. Ulceribus ſauciare: ulcus inducere, infligere.
ſweiringe. Exulceratio, g. onis, f.
ſweiren/ eedt doen. Jurare, adjurare, p. avi, *ſ.* atum. Jusjurandum dare: jure jurando firmare.
een Yepligen ſweiren. Deum Divoſque teſtari, *ſeu* in teſtes advocare.
ſweiren / vloecken / vanneu. Exſecrari, deteſtari, p. atus, *ſ.* atum. *dep.* Diras imprecari: diis devovêre.
ſwelkenhoudt. ſambucus aquatica.
ſwelen het hop. Verſare fœnem furcillis.

ſwelgen/ ſwellen/ ſ. ſwilgen/ ſwilken. Deglutire, ivi, itum.
ſwelte/ *Fl.* Puella languida, remiſſa.
ſwemmen. Nare, *p.* navi, *ſ.* natum: natare, *p.* tavi, *ſ.* tatum.
ſwemmer. Natator. *g.* oris, m.
ſwemminge/ het ſwemmen. Natatus, g. tûs, m.
ſwenge/ ſwengen/ ſwengel/ ſ. ſwinge. Lorum, i. n.
ſwerm. Coitio, *g.* onis, f.
ſwermbien/ ſwermiſel. Examen apum.
ſwermen/ krielen. Scatêre, *p.* ſcatui, *ſine ſup.* Agminatim coïre.
ſwermen/ ſweren. Vagari, divagari, palari, *p.* atus. *dep.* errare, *p.* avi, *ſ.* atum.
't ſwermen der bien. Vernatio, *g.* onis, f.
ſwermer. Vagabundus, g. di: erro, g. onis. m.
ſwermer / dullen kop. Homo fanaticus, veſanus.
ſwerm-krupdt. Bryonia, g. niæ, f. Vitis alba.
ſwert/ ſwart. Niger, gra, grum: ater, tra, trum, pullus, a, um, o.
ſeer ſwert. Perniger, gra, grum. o.
't ſwert/ wozt in ſept van wapen genoemt fabel. Atrum in ſcutariæ teſſeræ aream *Fabulæ* nomine deſignatur.
ſwert wozden. Nigreſcere, *ſine prat. & ſup.* nigrefieri, fio, *p.* factus, *neutropaſſ.*
ſwertachtigh. Obater, tra, trum: ſubniger, gra, grum: nigrans, nigricans, g. antis, nigellus, fuſcus, a, um, o.
ſwerte konſte. Magia, *g.* giæ; magice, *g.* es,
ſwerten/ ſwert maecken. Denigrare, infuſcare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
ſwart verwen. Atro inficere, tingere. (m.
ſwertheyt. Nigredo, g, dinis, f. nigror, g. oris,
ſwert-konſtenaer. Magus, g. gi: incantator. g. toris, m.
ſwertegeel. Luridus, ravus, a, um, o.
ſwert-graulw. Pullus, fuſcus, a, um, o.
ſwertſel. Fuligo, g. ginis, f. atramentum, g. ti, n.
ſwertſelen / met ſwertſel beſtrijcken. Atramentum illinere, inducere, atramento imbuere, inficere.
ſwert voet. Melampus, *g.* podis, m.
ſweſerick. Coleus, *g.* lei, m.
ſwertſen / klappen. Garrire, *p.* rivi, *ſ.* rirum. blaterare, deblaterare, *p.* avi, *ſ.* atum: nugari, fabulari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*
ſwertſer. Blatero, g. onis, garrulus, g. li, m.
ſwevel/ *Fl. Holl.* Sulfur, *g.* furis, n.
ſwefel-ſtock/ *Fl.* Sulfuratum, g. ti, n.
ſweven/ dryven/ vlotten. Fluctuare, fluctare, *p.* avi, *ſ.* atum.
ſwichten / wijcken/ toegeven. Cedere. *p.* ceſſi, *ſ.* ceſſum, ceſſare, *p.* avi, *ſ.* atum: deſiſtere, *p.* deſtiti, *ſ.* deſtitum.
doen ſwichten. Reprimere, *p.* preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*

swick/swanck. Libratio, vibratio, g.onis. f.
swicken/ doen daberen. Agitare, moritare, librare, vibrare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*
swick/swickſken. Terebellum, veruculum, g. li, n.
swicken/ booren. Terebello perforare.
swier. Gyrus, g. ri, m. circumvolutatio, g. onis, f.
swieren/ draepen. Gyrare, *p.* avi, *s.* atum; circumvolvi. *p.* volutus, *pass.* in gyrum verti
ſynen vollen swier hebben. Prolibitu agere.
swieren/ herwaerts en derwaerts loopen. Vagari, divagari, *p.* gatus, *s.* gatum, *dep.* Oberrare, *p.* avi, *s.* atum: Huc illuc oberrare; hinc inde vagari.
swyck/ beswyckinge. Defectus, g. ĉûs, m deliquium, g. quii, n.
swycken. Deficere, cio, *p.* feci, *s.* fectum.
swygen. Tacère, tacui, tacitum, silère, *p.* lui conticeo, reticeo, *p.* ticui, *sine sup.*
doen swygen. Silentium imperare, indicere, imponere, injungere, *r. dat.*
swyghachtigh. Taciturnus, a. um, o. Ad silentium proclivis: in taciturnitatem propensus: silentii observans.
swygelingh̄s/ stilswygens. Tacitè, silentio, clam, clandestine obscure, occultè, *adv.*
swygenthept. Taciturnitas, g. tatis, f. Insita silentii observantia; propensio ad silentium.
swymel/swymelinge/als men half in slaep is. Sopor, g. oris, m. Levis somnus
swymelinge/ valsche inbeeldinge. phantasma, g. matis, n. imaginatio, g. onis, f.
swymelinge/draepinge in 't hooft. Vertigo, g. ginis, f. scotoma, g. matis. n.
swymelinge/als men van ſyn selven is. Deliquium, g. quii, n. defectio animi.
swymelen/half in slaep zyn. Sopotare, *p.* avi, *s.* atum; supore obrui.
swymelen/ inbeelden. Falsa imaginari.
swymelinge/ draepinge in 't hooft hebben. Vertigine laborare.
swymelen/ van ſyn selven zyn. Deliquium pati.
swyn/ *s.* vercken. Porcus, ci. m.
swylgen/ doorswelgen. Glutire, deglutire, *p.* tivi, *s.* titum, *r. acc.*
swillen. Tumère, *p.* tumui, *sine sup.* inflari, *p.* atus, *pass.* tumescere, intumescere, *p.* tumui, *sine sup.*
swilling/ geswil. Tumor, g. moris, m. inflatio, g. onis, f.
swinge. Lorum, g. ri, n. habena, g. næ, f.
swingen/ swancken. Vibrare, librare *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
swingen/ swingen het vlas. Contundere linum; frangere linum: mollire linum flagello.
sy. *singul.* Illa, g. illius, *d.* illi; ipsa, g. ipsius, *d.* ipsi, f.

sy/ sy lieden. *in. pl.* Ipsi, sæ, sa, o.
Sympathie/ onderlinge treck/ natuerelijcke toenepginge Sympathia, g. thiæ, f.
Symphonie/ accoordt van musicq. Concentus, g. ûs, m. symphonia, g. niæ, f.
synode/ vergaederinge der Pzelaten van de H. Kerke. Synodus, g. di, f. Concilium, g. lii, n.

T.

TAback. Tabacum, g. ci, n. petunum, g. ni. n. *herba.* Nicotiana, æ, f. Herba panacea.
Tabbaert. Toga, g. gæ, f. Tunica talaris.
Tabernakel/ tente. Tabernaculum, g. li. tentorium, g. rii, n.
Tabernakel van 't H. Sacrament. ædicula sacro sanctæ Hostiæ.
Tabulature. Tabula musica.
tachtentigh. Octoginta, o. *pl. num. indecl.*
tachtentighſte. Octogesimus, a, um. o.
tack. Ramus, g. mi, m.
tack met bruchten. Termes, g. mitis, m.
tackelingen. Ramalia. g. lium; sarmenta, g torum, *pl. num.*
tacken/ taecken. Tangere, p. tetigi, *s.* tactum, attingere, contingere, *p.* tigi, *s.* tactum, *r. acc.*
tacken/ batten. Comprehendere, apprehendere, *p.* hendi, *s.* hensum: capere, pio, *p.* cepi, *s.* captum; arripere, pio, *p.* ripui, *s.* reptum, *r. acc.*
tacken/ tacken krijgen. Ramos producere; ramos diffundere.
tacken/ de tacken afsnoepen. Putare, *p.* avi, *s.* atum. Ramos amputare.
tacken/ quetſen. Lædere, *p.* læsi, *s.* læsum: percutere, tio. *p.* cussi, *s.* cussum, *r. acc.*
tackhout. Ligna è ramis præcisis confecta.
taecksken. Ramulus, ramusculus, g. li. m.
taecke/ taeckwerck. Pensum; g. ſi, n. justa, g. storum, n. *pl. num.*
eene taecke geven. Pensum præscribere, assignare, *r. dat.*
ſyne taecke doen. Pensum absolvere.
taeckel/ dick touwe. Rudens, g. dentis, m.
taeckelen/ met taeckelen versien. Rudentibus armare, instruere, *r. acc.*
taeckelinge. Armenta navium.
taeckelen/ *Holl.* binden. Ligare. *p.* avi, *s.* atum. *r. ac..*
taefel/ *s.* Tafel. Mensa, æ. f.
Taele/ spraecke. Lingua, g. guæ, idioma, g. matis, n. sermo, g. monis, m. Hp sprack XXII. taelen. Ille loquebatur ore duarum & viginti gentium.
taele ende antwoordt geven. Ad quæsita & petita respondêre.
talen nae pet. Inquirere de re aliqua: in rem aliquam inquirere, investigare.
taelman/ taelboerder/ bertaelder. Interpres, g. pretis, c.

taelman/ voorspraecke. Advocatus. g. ti. m.
taelbeirdigh̄/ welter taelen. Facundus, disertus, a, um; eloquens, g. quentis, o.
taelſe/ *s.* talie. Cæsura, æ, f.
taemelijck/ dat betaemt. Decens, conveniens, g. entis; licitus, a, um, o. Quod decet, quod est decens alicui: quod decorum est.
taemelijck/ soo heenen/ middelbaer/ tusſchen beyde. Mediocriter, utcumque, quomodocumque, *adv.* Medio modo; nec nimium, nec parum.
taemelijcken/ soo't betaemt. Decenter, decore, convenienter, congruenter, licite, digne, rite, *adv.*
taemelijckheydt. Decentia, convenientia, g. tiæ, f. decorum, g. ri, n.
taenront/ teeckenringh. Zodiacus, i, m.
taerte. placenta, ſtriblita, g. tæ, f. popanum, ni, n.
taerte van appelen/ peiren/ criecken/ bÿgen/ pruymen/ *&c.* popanum salgamarium: libum salgamarium; ſtriblita salgamaria; placenta salgamis condita, *vel* salta.
taerte van room/ kiese/ *&c.* popanum lactarium; placenta *seu* ſtriblita lactaria.
taertvanne. Artopta, g. tæ, scutra, g. træ, f.
taereren/ staemelen. Balbutire, p. tivi, *s.* titum, titubare, hæsitare, *p.* avi, *s.* atum. Confundere verba, imperfectè loqui.
taereler/ staemeler. Blæsus; g. ſi, balbus, g. bi, m.
taererer/ snapper. Blatero, g. onis, m.
taereringe/ staemeringe. Titubatio, g. onis, f.
taerolf/ totolf. Statua muta. gelijk de hoedtkraniers voorsetten. Stipes vestiarius.
taey. Tenax, g. nacis, lentus, viscosus, a, um, o.
taeyaerdt/ gierigaert. Homo avarus, *sive* tenax.
taeyheyt. Lentor, g. oris, m. lentitia, g. tiæ, f.
tafel om op te eten. Mensa, g. sæ, f. Mensa esicaria.
de tafel decken. Mensam parare, adornare, sternere.
de tafel opdienen. Cibum apponere: escam inferre.
aen tafel sitten. Accumbere, discumbere, *p.* cubui, *s.* cubitum, mensæ assidere.
goede tafel. Mensa opipara, opima, lautè instructa.
over tafel. Super cibum, ad mensam: secundum mensam: inter vescendum,
de tafel opnemen. Mensam tollere.
van tafel opstaen. E mensâ consurgere, excedere.
uae de tafel. Sublatis mensis: sublatis cibis: sublatâ mensâ.

tafel-berdt. *Holl.* telloor. Orbis, g. bis, m.
tafel-bier. Cerevisia tenuis.
tafel-cleedt. Tapetum mensarium.
tafel-knecht. Mensæ instructor.
tafel-dienaer. Triclinarius, g. rii, m.
tafel-gast. Convictor, g. oris; conviva, g. væ, m.
tafel-gereght. Missus, g. sûs, m, ferculum, g. li, n.
tafelhouden. Convivas alere.
tafelhouder. Hospes, g. pitis. m.
tafelier/ commensael. Commensalis, g. lis, m.
tafel-laken/ ammelaecken. Mappa, g. pæ, f.
tafel-rinck. Basis, g. sis, f.
tafel-ronde. Magister g. gidis, magida, g. dæ, f.
tafel-schrage. Trapezophorum, g. ri, n.
tafel-servis. Mensæ instructus, mensæ apparatus.
tafel-spel. Ludi convivales.
tafel-bzient. Parasitus, g. ti, m.
tafel-wijn. Vinum cibarium.
tafel/ wisselbanck. Mensa nummaria.
tafelhouder. Argentarius, mensarius, g. rii, m.
tafelhouder/ *Holl.* Usurarius, g. rii, m.
tafelom op te schrijven. Tabula, g. læ, f.
tafelet/ tafelboeksken. Palimpsestus, g. sti, m. pugillares, g. rium, m. *pl. num.*
tafereel/ bloot onbeschreven oft onbeschildert berdt. Tabula rasa.
tafel/ wysser van eenen boeck. Elenchus, g. chi; index, g. dicis, m.
taffer/ taf. Multitium. g. ti, n. Bombycinum multitium.
taffetier. Multitii textor.
takel/ tale/ *s.* taeckel. Rudens, entis, m.
taele. Lingua, æ, f.
talie/ kerf. Cæsura, sectura, ræ, cæsio, sectio, g. onis, f.
talie/ 't sestiende deel van eene elle. Sectiuncula, g. læ, f.
talie-hout/ kerf-stock. Talea rationaria.
taldicht/ talschrift. Chronographicum, g. ci, n.
talmeester. Arithmeticus, g. ci, m.
tam/ niet wilt. Cicur, g. curis, mansuetus, placidus, domitus, a, um; mitis, e, g. tis, o.
tam maecken. Cicurare, *p.* avi, *s.* atum, domare, *p.* mui, *s.* mitum, mansuetacere, cio, *p.* feci, *s.* factum, *r. acc.*
tam worden. Mitescere, mansuescere *sine præt. aut sup.*
tammigheydt. Mansuetudo, g. dinis, f. Ingenium cicur.
tam/ traegh/ lam. Lentus, torpidus, tardus, a, um, piger, gra, grum; deses, g. sidis, iners, g. ertis. o
tammen gesel/ daer niet veel in en steeckt. Rudis, e. g. dis, o. idiota, g. tæ, m.
tamboer/ tamboercyn/ *Fl.* s. trommel. Tympanum. ni, n.

Tandt. Dens, g. dentis, m.
tandt van een kam Radius pectinis.
tandt beenen. Præsepia dentium.
tandtblick. Rictus, g. ûs, m. Minax oris habitus.
tandtblicken. Ringere instar canis latraturi.
tandtkoter/tandtschrabber. Dentiscalpium, g. pii; dentitricium, g. cii, n.
tanden koteren. Dentes scalpere, purgare, tricare
tanden krijgen. Dentire, p. tivi, s. titum.
tandtholtekens. Dentium cavernulæ.
tandtloos. Edentulus, a, um, o.
tandtpijn/tandtswee. Odontalgia, g. giæ, f. Dentium dolor.
tandttrecker. Dentifrangibulus, g. li, m.
tandtvleesch. Gingiva, g. væ, f.
tandtsgewijse. Dentatim, denticulatim, *adv.*
Tanept. Color cervinus, castaneus, fulvus, ferrugineus.
tange. Forceps, g. cipis, f.
met glopende tangen trecken. Candenti forcipe dilaniare reum.
tanger/ronw. Asper, ra, rum, o.
tanger/gauw. Gnavus, a, um, o.
tanger/teer/ranck. Tener, ra, rum; gracilis, e, g. lis, o.
Tanneel. Theatrum, g. tri, n.
tantafer/die hem alle dingen moeyt. Polypragmon, g. monis, m.
tantafer/die niet kan stil sitten. Homo inquietus, homo aliis molestus.
tantaferije. Inquies, g. quietis; molestia, g. stiæ f.
tap/al't gene dat aen het eynde spitsront is. Verū, n. *indecl. in singul.* Veruculum, g. li, n.
tap/kraen van een vat. Epistomium, g. mii, n. siphunculus, g. li, m.
tapkens-kruyd. Hippoglossum, g. si. *neutr.*
tappen/uyt yet vat tappen. Promere, suppromere, p. prompsi, s. promptum, r. *acc.*
tapper. Promus, suppromus, g. mi, m.
tappen/bier oft wijn vercoopen. Cauponari, *p.* atus, *s.* atum, *dep.* Cauponariam exercêre; cauponam exercêre; rem cauponiam factitare.
tapper/bierverkooper. Zythopola, g. læ; caupo, g. ponis. m.
tapper wijnverkoper. Oenopola, g. læ, m.
den tap / als men bier oft wijn met den klepnen uyt verkoopt. Heminaria venditio.
den tap / bier oft wijn verkooperije. Caupona, g. næ, f. zythopolium; œnopolium, g. lii, n.
uyt den tap verkoopen. Cauponari, *p.* atus *s.* atum, *dep.* Minutim vendere.
tapken int de keele. Uva, g. væ, uvula, g. læ, f.

tapyt/tapisserije. Tapetium, g. tii; aulæum, g. læi; peristroma, g. stromatis, n. tapes, g. petis, m.
tapissier / die tapyten maeckt oft werkt. Aulæorum *vel* tapetium opifex.
tapissier/die met tapyten handelt. Tapetopola, g. læ, m.
taras. *s.* terras. Rudus novum.
Tarbot. Rhombus, g. bi, m. *piscis.*
targie. Parma, g. mæ, cetra, g. træ, f. clypeus, g. pei, m.
tas/staepel/hoop in ordre gestelt. Strues, g. struis, pila, g. læ, f.
tas/staepelen/in ordre stellen. Struere, adstruere, *p.* struxi, *s.* structum, *r. acc.* Struem componere.
tas/hoop onder een. Acervus, g. vi, cumulus, g. li, m. congeries, g. riei, f.
tassen / op een hoopen soo 't valt / onder een. Acervare; coacervare, *p.* avi, *s.* atum; aggerere, congerere. *p.* gessi, *s.* gestum, *r. acc.*
tasche/tesche huydel. Crumena, g. næ, pera, g. ræ. f. marsupium, g. pii, n. loculus, g. li, m.
taschkens kruyd. Bursa pastoria, *herba.*
tasch-maecker. Marsupiarius. crumenarius, g. rii, m.
tast/het tasten. Palpatio, attrectatio, contrectatio, g. onis, f.
met den tast/al tastende/ in 't doncker. In incertum porrectis manibus; in tenebris: sine lumine.
tastelijck. Palpabilis, e, g. lis, n,
tasten/aentraecken. Attrectare, contrectare, palpare, p. avi, s. atum. attingere, contingere, *p.* tigi, *s.* tactum, *r. acc.*
tasten/ al tastende beproeven. Tentare, p. avi, *s.* atum *r. acc.* Tactu tentare, experiri, explorare, periclitari.
tasten den pols. Tentare venam.
tasten/in het doncker tasten/met den tast soecken. Dubiis manibus tentare, explorare. investigare: incertis manibus palpare. manum incerto conjectu vestigare.
Taverne / herberge daer men wijn oft bier tapt. Caupona, popina, g. næ, f.
van de taverne. Cauponius, a, um, popinalis, e, g. lis, o.
taverne houden/*s.* tappen. Exercere tabernam, cauponarium, rem cauponariam factitare.
de taverne hanteeren. Popinari, *p.* natus. *s.* natum, *deo.* In cauponâ frequenter agere, in popinâ crebro versari, popinonem agere.
tavernier/tapper. Caupo, popino, g. onis, m.
tavernier / die altijdt op de bierbanck sit. Popino, g. onis, m. Cauponius helluo: cauponarum assecla: popinarum assectator.
taxt / taxatie / weirderinge. Æstimatio, g. onis, f.
taxeren/ weirderen. æstimare. taxare, *p.* avi, atum,

s. atum, *r. acc.* Rei pretium decernere, æstimare, edicere, constituere.
te. *Particula variis juncta varie significat.*
't Antwerpen woonen. Habitare Antverpiæ.
te bedde/in't bedde. In lecto.
te bedde/na't bedde. Cubitum.
te bedde gaen. Ire cubitum.
te bedde leggen. Lecto decumbere.
te gaste nooden. Invitare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
te gaste zijn. In convivio esse.
een te gemoete komen. Obviam venire, *r. dat.*
te gemoete gaen. Obviam ire, *r. dat.*
te gronde gaen. Pessum ire.
te handts/terstont. Mox, statim, *adv.*
te handts/nu/ tegenwoordigtijdt. Modò, *adv.*
te kennen geven. Notum facere.
te lanck. Nimis longus, longior justo.
te lande. Terra, *abl. abs.*
te lande gaen. Proficisci itinere terrestri.
te lande woonen. Ruri habitare.
te langh. Nimis diu.
te leur stellen. Frustrare spe.
te mael. Simul, *adv.*
te nacht. Noctu, nocte, de nocte.
te niet. In nihilum, ad nihilum.
te pas. Commodè, *adv.*
te pas zijn. Valere, *p.* valui, *s.* valitum.
te peerde. Eques: equo vectus.
te recht/met recht. Juste, meritò, jure, *adv.*
te recht wel. Rectè, benè, *adv.*
te samen. Simul, unà pariter, *adv.*
te scheepe. Navi.
te voet. Pedes.
te vergeefs. Frustra, *adv.* In cassum.
tevreede/*s.* vrede. Contentus, a, um, o.
te wagen. Curru, vehiculo.
te weech brengen. Procurare. *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Effectum dare.
te wijle. Interim, interea, *adv.*
Te. *interdum etiam est nota Gerundii.* ut, om te doen. Faciendi, *vel* ad faciendum, *&c.*
teecken/marck. Signum, g. ni, n. nota, g. tæ; figura, g. ræ. f. character, g. ĉeris, m.
teecken/bedietsel. Indicium, g. cii: argumentum, g. ti, n. significatio, g. onis, tessera, g. ræ, f. symbolum, g. li, n.
teecken / wonderteecken aenden hemel/in de locht/oft andersints. Prodigium, g. gii, portentum, ostentum, g. ti, n.
teeken van eenen Pater noster. Sphærula *vel* pilula precatoria. (tûs, m.
teecken met den hoofde / nick. Nutus, g.
teekenen. signare, notare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
teeckenen/betceckenen. significare, denotare, designare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*
teeckeninge. signatio, g. onis, f.
teeckeninge van schilderye / project. Descriptio, designatio, g. onis, ichnographia, g. phiæ f.

teelen. *Holl.* voorts voortbrengen. Gignere, progignere, p. genui, s. genitum; generare, p. avi, s. atum, producere, p. duxi, s. ductum, *r. acc.*
teelinge / *Holl.* Proventus, g. tûs, m.
teen. Digitus pedis.
grooten teen. Hallus, g. li: hallux, g. lucis, m.
op sijn teenen gaen. Suspendere gradum: suspenso gradu ire.
op syn teenen staen. Digitis pedum insistere. *Et metaphoricè pro* sich verheffen ende verhoogh moedigen Erigere cristas: fastu intumescere.
teen/teene. Vimen, g. minis, n.
teenbosch. Virgetum, viminetum, salicetum, g. ti, n.
teenen/ van teenen. Vimineus, crattitius, a, um, o.
teen gewas. Virgultum, g. ti, n.
teer/tanger/ranck. Exilis, gracilis, e, g. lis, o.
teer/ dun maecken. Attenuare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
teer/weeck van complexie. Tener, nera, nerum, delicatus, a, um, o.
teer/dertel. Mollis, e, g. lis, effeminatus, a, um, o. Luxu perditus.
teeren/teergeldt/*s.* teiren/teirgeldt.
teesen/plucken. Carpere, p. carpsi, s. carptum. vellere, p. velli & vulsi, s. vulsum: vellicare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
teeuwen. Homo nullius momenti.
tegel. *Holl. Fl.* tichel. Tegula, g. læ, f.
teegen/ tegen. Contra, adversum, adversus, *præp. r. acc.*
tegensdanck. Invitus, a, um, ut: tegens danck van vader. Invito patre.
tegen omtrent. ut: Tegen avont. Circa vesperam. Tegen Paesschen. Ad *vel* circa festum Paschatis, *&c.*
tegen/na eenige saeke. Versus. ad, in, *r. acc.* ut, Wont dat tegen 't licht. Ad lumen admove. Keert u tegen het Noorden. Ad septentrionem te converte, *&c.*
tegen partijdigh. Adversarius, contrarius, adversus, a, um, o. Pars adversa.
tegen zijn/contrarie partije zijn. Adversari, p. sarus, *dep. r. dat.* Adversas tueri partes, esse ab adversario.
tegen zijn/ tegen staen/walgen. Nauseare, p. avi, s. atum. fastidire, p. divi, s. ditum, *r. acc.* nauseam ciere.
tegenklachte. Reconventio, g. onis, f.
tegenklanck. Echo, g. chûs, f.
tegenkomen/tegen gaen. Obviare, p. avi, s. atum, ire obviam: obviam fieri *r. dat.*
tegenkomste. Occursus, g. sûs, masc. Cris, m.
tegen-borge. Præs, g. prædis, expromissor, g. o.
tegenbrief. antapocha g. chæ, f.
tegen een houden. Conferre, fero, p. contuli, s. collatum: comparare, p. avi, s. arum.
tegen-gaebe/ tegen-gifte/ tegen schenck.

Antidotum, g. ti, n. remuneratio, compensatio, g. onis, f.
tegen-gewicht. Æquipondium, g. dii, n.
tegen-graven/tegen-mijnen. Adversis cuniculis excipere.
tegenheuge/tegenmenge. Adverso *vel* reluctante stomacho, appetitu.
tegenhept/walge. Fastidium, g. dii, n.
tegenhept/afkeer. Contrarietas, g. tatis, aversatio, g. onis f,
een tegenhept van pemant hebben. Adversari, *p.* atus, *f.* atum, *dep. r. acc.*
tegen-houden / houden staen. Sustentare, p. avi, *f.* atum; sustinere, p. tinui, *f.* tentum; sustulcire, p. fulsi, *f.* fultum, *r. acc.*
tegenhouden / tegen oft voor pet houden. Obtendere, p. tendi, *f.* tensum & tentum. *r. acc.*
tegenhouden/beletten. Impedire, p. divi, *f.* ditum: obsistere, p. obstiti, *f.* obstitum, *r. dat.*
tegen-liefde. Amor mutuus.
tegen-list. Antistropha, g. phæ, f.
tegen-loopen. Occurlare, p. avi, *f.* atum; occurrere, p. curri, *f.* cursum. *r. acc.*
tegen pet een loopen. Incurrere in aliquid; offendere in quidpiam.
tegen-mijne. Cuniculus adversus.
tegen-morren. Obmurmurare, p. avi, *f.* atum.
tegen-opstaen. Insurgere in aliquem.
tegen-over. E regione: ex adverso: ex oppolito.
tegen-pandt. Antihypotheca, g. cæ, f.
tegen-partije. Pars adversa.
tegen-schrijven. Referibere, p. scripsi, *f.* scriptum, *r. dat.*
tegen-seggen. Contradicere, p. dixi, *f.* dictum: obloqui, p. locutus; refragari, p. gatus, *dep. r. dat.*
pet tegen-seggen/tegen-spraecke. Contradictio, g. onis, f.
tegen-setten/tegen-stellen. Opponere, p. posui, *f.* positum. *r. acc. res & dat. pers.*
tegen-settinge/tegen-setsel. Oppositio, g. onis, *f.* oppositus, g. tûs, m.
tegen-spannigh. Repugnans, g. nantis, o.
tegen-spoet. Adversitas, calamitas, infelicitas, g. tatis, *f.* adversa, g. sorum, n. *pl. num.* Res adversæ, res arctæ.
tegen-spoet hebben. Uti fortunâ adversa, iniquâ, durâ, novercâ, infestâ, difficili: adversitatem pati; Conflictari in fortuniis.
tegen-staen/weder-partije zijn. Resistere, p. restiti, *f.* restitum. *r. dat*
tegen-staen/walgen. Esse fastidio: nauseam patere, *r. dat.*
tegen-stemmen. Dissentire ab aliquo; suffragium adversum ferre.
tegen-steunen. Inniti, p. nisus & nixus, *dep. r. dat.*
tegen-stooten/voor-stooten. Protrudere, p. trûsi, *f.* trusum, propellere. *p.* propuli, *f.* propulsum, *r. acc.*
tegen pet stooten. Offendere, p. fendi, *f.* fensum; impingere, *p.* impegi, *f.* impactum, *r. acc. cum In.*
tegen-strijden. Repugnare, *p.* avi, *f.* atum; resistere, *p.* restiti. *f.* restitum, *r. dat.*
tegen-strijdt/tegen-weir. Repugnantia, resistentia, g. tiæ, f.
tegenwindt. Ventus adversus.
tegenwoordigh. Præsens, g. sentis. o. præsto, *indec.* o. Qui adest, qui interest,
tegenwoordigh zijn. Adesse, a sum, *p.* adfui: interesse, interfum, *p.* interfui, *sine sup. r. dat.* Coram adesse: præsto adesse, præsentem adesse.
tegenwoordigheyt. Præsentia, g. tiæ, f.
ter tegenwoordigheyt / in præsentie. Præsente, præsentibus: in ore: in oculis: coram. uijn tegenwoordigheyt van de jMagistraet. Præsente Magistratu, præsentibus Scabinis; in ore Magistratûs, coram Magistratu.
tegenwoordighlijck. Jam, nunc, modo, *adv.* in præsenti.
tegenwoorpinghe. Oppositio, objectio, g. onis, f.
teir/teire/teiringe. Impensa, g. sæ, f. sumtus, g. tûs, m.
tiere/na-teire stellen. Sumptus lucro metiri.
teiren/maeltijdt houden. Victitare, *p.* avi, *f.* atum, vesci, *dep. sine præt.*
teiren/verdouwen. Concoquere, *p.* coxi, *f.* coctum, digerere, *p.* gessi, *f.* gestum, *r. acc.*
teirgeldt/teirpennick. Viaticum, g. ci, n.
teir-geselle. Convictor, compotor, g. oris, m.
teirinae/*Holl.* uptdroogende sieckte. Tabes, g. bis, phthisis, g. sis; atrophia, g. phiæ, f.
teirsack. Ascopera, g. peræ, f.
teirlinck. Alea, g. æ, tessera, g. ræ, f.
teirlinck spel. Alea, g. leæ, f. Lusus aleæ.
teirlincks wijse gemaerkt. Quadratus, a, um. o.
weten wat op den teirlinck loopt. Rei alicujus habere peritiam.
teirre/teir/peck. Pix liquida *vel* fluida.
teirre/vogelijm. Viscum, g. ci, n.
teirren/bereirren. Illinere visco, *vel* pice, *vel* resinâ.
teke. Ricinus. g. ni, m.
telde/den aerdigen trede van een peirdt. Tolutarius ingressus: numerosus gradus, equi molliter pedes glomerantis gradarius incessus.
telde/telle/tellenaer. Thieldo, asturco, g. onis, m. Equus tolutarius.
telden / als een pierdt. Tolutim incedere: infracto in elegantiorem cincessum gradu ferri,
tellen. Numerare, annumerare, denumerare, supputare, computare, *p.* avi. *f.* atum. *r. acc.*
telbaer/ tellijck/ dat men kan tellen. Numerabilis, e, g. lis, o.
telkonste. Arithmetica, g. cæ, f.
teller. Numerator, g. oris, m. Numerorum peritus,
tellinge. Numeratio, supputatio, g. onis, f.
tellingz. Orbis, g. bis, quadra. g. dræ, f.
tellingz-lecker. Parasitus, g. ti, m.
Teme/*f.* Theme. Thema, tis, n. Scriptionis argumentum.
Temerair/onbedachtelijck stout. Temerarius, a, um, o. Temere audax.
temerairlijck. Temerè, præsidenter *adv.* Præcipiti consilio, cœco impetu.
temeritept. Temeritas, g. tatis, f. Præceps audacia, stulta audentia.
temmen/tam maecken. Cicurare, *p.* avi, *f.* atum. Mansuefacere, cio, *p.* feci *f.* factum, *r. acc.*
temmen/dwingen. Domare, edomare, perdomare, p. domui, *f.* domitum, coercere, *p.* coërcui, *f.* coërcitum, *r. acc.*
temmen/ t'onder brengen. Subjicere, cio, *p.* jeci, *f.* jectum, *r. acc.*
temmelijck. Domabilis, e, g. lis, o.
temminge. Comitura. g. ræ, f. domitus, g. tûs, m.
tempeest in de locht. Tempestas, g. tatis, f. Sævientis cœli vis major: procellosa vis venti.
tempeest op 't water. Sævientis Oceani violentus motus: æstuantis maris turbulentus impetus.
tempeestig/dat een tempeest maeckt. Tempestuosus, procellosus, a, um. o.
tempeestigh / dat een tempeest onderwerpen is. Tempestuosus, a. um, o, Tempestatibus infestus; procellis obnoxius.
Tempel/kercke Templum, g. pli, n. ædes, g. ædis, f. Sacra ædes.
tempel/catte-baile. Decipulum, g. li, n. muscipula, æ, f.
temperen/maetigen. Temperare, attemperare, p. avi, *f.* atum, moderari, p. atus *dep. r. acc.* un: Sijne passagie temperen. Animi commotiones temperare, moderari, refrænare, cohibêre.
temperen/mengelen. Temperare, p. avi, *f.* atum; miscere, p. miscui, *f.* mistum, *r. acc.*
temperament/temperature/temperijnghe/mengelinge. Temperamentum, g ti, n. temperatura, g. ræ, temperies, g. riei, f.
temperament des lichaems/de natuerelijke gesteltenisse. Nativus habitus; naturalis conditio & ratio; natura & ingenium.
Temporiseren/sich na den tijdt voegen. Servire tempori: accommodare se tempori; parere tempori. ad temporis conditionem accedere; temporis rationem sequi.
Tems/temst/sift. Cribrum, g. bri, n. incernaculum, g. li, n.
temsen/temsten / sijften. Cribrare. p. avi, *f.* atum; excernere, p. excrevi, *f.* cretum, *r. acc.*
temsen/voorpoen. Exprimere, p. pressi, *f.* pressum, *r. acc.*
ten/ *præpos.* Ad, in, versus, *r. acc.*
ten eersten. Primo, *adv.*
ten deelen. Partim, *adv.*
ten hooghsten. Ut summùm, *adv.*
ten lesten. Demum, denique, tandem, postremo, *adv.* Ad extremum.
ten minsten. Ut minimùm, *adv.*
ten Oosten. Orientem versus, ad Orientem.
ten tijdt dat. Cum, *adv. r. conj.* Tempore illo quo.
ten/tin. Stannum, g. ni, n.
van ten/tenen. Stanneus. a, um, o.
ten-gieter. Stannarius, g. rii, m.
ten-werck. Vasa stannea.
tentatie. Tentatio, g. onis, f.
tenteren. Tentare, p. avi, *f.* atum, *r. acc.*
tenteerder. Tentator, g. oris, m.
tente/pabilioen. Tentorium, g. rii; tabernaculum, g. li, n. papilio, g. onis, masc.
tenten-meesters. Metatores, mensores, g. rum, m. *pl. num.*
tepel. Papilla, g. læ, f.
ter. *præp.* Ad, in, versus, *r. acc.*
ter rechter-handt. Dextrorsum, *adv.* Ad dexteram.
ter rechter tijdt. Tempore, opportunè, *adv.*
ter zijden Seorsum, *adv.* A latere.
ter stadewaerts. Ad urbem.
terbot/ *f.* tarbot. Rhombus, i, m.
terdt/ *f.* trede. Passus, ûs; Gradus, ûs, m.
den terdt van den voedt. Palma pedis.
tergen/grepen. Irritare, infestare, vexare, p. avi, *f.* atum: lacessere. p. sivi, *f.* situm, *r. acc.*
tergինge. Irritatio, g. onis, f. irritamentum, g. ti, n.
terlinck/ *f.* teirlinck. Alea, g. æ, f.
terme/termijn/gesetten dagh. Dies, g. diei, f. Dies præfinita, tempus præfinitum, præstitutum.
terme/fatsoen oft maniere van spreken in elcke konste. Verba concepta, legitima, solemnia artis aut facultatis.
yp spreeckt in termen. Subjectæ rei idoneis & propriis verbis utitur. (thina resina.
terment ijn. Terebinthum, g. thi, n. Terebinterment ijn. Terebinthus, g. thi, f.
terminieren / een sake ten eynde brengen. Absolvere, p. solvi, *f.* solutum; expedire, p. divi *f.* ditum, *r. acc.*
terminieren/een proces wijsen. Controversiam decidere, dijudicare.
Terras/tiras/*f.* Maltije. Maltha, g. thæ, f. tophus, g. phi, m.

terraſſen. Malthare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Incruſtare topho.

Terre/perck/ ſ. Teire. Axungia, æ, f. pix liquida.

terren/ont-terren/ſ. Onterren. Diſſuere, *p.* ui, *ſ.* utum. Diſſolvere, vi, olutum. Dirimere, emi, emptum.

terſtont. *futuri temp.* Statim, illicò, protinus, confeſtim, mox, *adv.*

Terwe. Triticum, *g.* ci, n.

terwen/van terwe. Triticeus, a, um, o.

terwijlen. Interim, interea, *adv.*

teſſche/ſ. Taſſche. Crumena, æ, f. Marſupium, ii, n.

Teſtament. Teſtamentum, *g.* ti, n. Ultimum teſtatoris judicium. Ultima voluntas.

Teſtament maken. Teſtari, *p.* tatus, *dep.* Teſtamentum condere, erigere.

bp Teſtament ordonneren. Teſtamento cavêre, ſtatuere.

Teſtament / 't geſchrift van Teſtament. Teſtamenti tabulæ: ſupremæ tabulæ.

ſonder Teſtament ſterven. Inteſtatum mori.

Teſtament/'tgene bp Teſtament wechgemaeckt is/legaet. Legatum, *g.* ti, n.

een Teſtament maeken. Legare aliquid alicui.

Teſtament-ſchrijver/Notaris. Libellio, *g.* onis, m.

teſtamenteur/executeur van't teſtament. Curator teſtamenti, hæres fiduciarius, fidei commiſſarius.

teſtateur. Legator, teſtator, *g.* oris, m.

Tetſe ſlag met een blacke yant. Palmæ ictus.

tetſken. Levior palmæ ictus. (ictus.

een tetſe geven. Palmâ leviter verberare.

Tebe. Canis. *g.* nis, f. Canis femella.

Tenge. Hauſtus, *g.* ſtûs, m.

Teugel. Lorum. *g.* ri; retinaculum, *g.* li, n. habena, *g.* næ, f.

Teuterquaet / ſ. Toterquaet. Buccinator mali.

Tex / de woorden ſelve van den auteur. Textus, contextus, *g.* tûs, m. Deſerta auctoris verba: ipſe Auctoris contextus.

Teyle/ napken. Reſta, *g.* ſtæ, f.

Teyte/vader. Pater. *g.* tris, m.

Teynen/leirberepden. Concinnare coria.

Theater. ſ. Tooneel. Theatrum, i, n.

Thema / materie om daer op te diſcoureren. Argumentum, *g.* ti, n. præpoſita quæſtio.

thema in de ſchole. ſcriptionis argumentum. ſcholaſticæ ſcriptionis materia: dictatum exercendæ ſcriptionis argumentum: propoſita ſtyli exercendi materia.

eenen thema geven. Dictare ſcriptionis argumentum: proponere exercendi ſtyli materiam.

den thema maecken. ſcribere ſuo ſtylo propoſitam materiam.

Tien. Decim, o. *indecl. pl. num.*

thiende/den thienden. Decimus, a, um, o.

thienden van de vzuchten. Decimæ, *g.* marum, f. *pl. num.*

de thiende optkippen. Decimare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Decimas colligere.

thiende-man. Decurio. *g.* onis, decanus, *g.* ni, m.

thiendmanſchap. Decuriatus, *g.* tûs, m.

thiendenaer/pachter van de thienden. Decimarum redemptor.

thienderhande / thienderleye. Decuplex, *g.* plicis, o.

thien dupſent. Decem millia.

thien hondert dupſent. Decies centena millia.

thien dupſent mael dupſent. Decies millena millia.

thien hondert dupſent mael dupſent. Millies millena millia.

thien-jaerigh. Decennis. e, *g.* nis, o.

thien mael. Decies, *adv.*

thientjen. Decas, *g.* cadis, f.

tichel/tichel-ſteen. Tegula, *g.* læ, f. later, *g.* lateris, m. imbrex, *g.* bricis. c.

van tichelen Laterilius, a, um; tegulaneus, imbricatus, a, um, o.

tichelbecker. Tegularius, *g.* rii, n.

tichelrye/tichel-oben. Lateraria, *g.* riæ, f. lateraria officina.

tichel wijſe. Imbricatim, tegulatim, *adv.*

tichte/boos feyt. Crimen, g. minis, n.

tichte/berichtinge. Acculatio, g. onis, f.

tichte ende aenſpraecke doen. Actionem intendere.

Tick/tickſken. Punctus, g. cti, m.

Ticke-bollen/ſ. Tucke-bollen. Capite arietare.

tickbackbordt. Fritillus, g. li, m. Alveus luſorius.

tickbacken. Ludere ſcrupis.

tier/ſ. getier. Tumultus, g tûs, m.

tieren. Tumultuari, vociferari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*

tierenepn. Linoſtema, g. matis: burellum, *g.* li, n.

tijcke. Culcita. g. tæ, f.

tijck-wever. Culcitarius, g. rii, m.

tijdt. Tempus, *g.* poris, n.

met den tijdt. Tempore intercedente, interveniente, ſuccedente: annorum interventu, ſucceſſu.

tijt van honderd jaeren. Seculum, g. li, n.

omtrent dien tijdt. Id fere temporis: perid. fere tempus: circa id tempus: ſecundum iſtud tempus.

doen ter tijdt. Id temporis: eo tempore.

tijdt/tije. ſ. getijde. Æſtus maris.

tydelijck/op tijde. Tempeſtivus, opportunus, a, um, o.

tijdelijck/verganckelijck. Temporarius, a, um, temporalis, e, *g.* lis.

tijdelijck/lichaemelijck ten opſien van het geeſtelijk. Corporeus, a, um. Materiâ conſtans: ex materiâ concretus.

tijdelijck / het lichaem ende de uptterlijcke dingen aengaende. Externus, a, um. o. exterior, *g.* oris, c. & exterius, *g.* rioris, n. ut: **Het tijdelijck gebiedt.** Ditio in bona & corpus

tijdelijck/bp tijde / in tijdts. Tempeſtivè, maturè, tempore, *adv.*

tijdinge/maere. Nuntium, *g.* tii, n.

tijdinge vzengen. Nuntiare, *p.* avi, *ſ.* atum.

tijtverdrijf. Oblectamentum, delectamentum, *g.* ti, n. oblectatio, delectatio, *g.* onis, f.

tijdtverdrijven. Tempus fallere, terere.

tijdtverlies. Jactura temporis.

tijdt/gelegenthept. Tempus, *g.* poris, n. occaſio, *g.* onis: opportunitas, *g.* tatis, f.

tijdt/moepte. Otium, g. tii, n. Vacuum à negotiis tempus.

ick hebbe geenen tijdt. Non mihi vacat, non eſt otium. Diſtineor occupationibus: occupatiſſimus ſum: ego tempore.

bp aldien ghp tijdt hadden. Si vacares, ſi vacuus eſſes: ſi tibi eſſet otium.

tijger. Tigris, *g.* gris, *vel* gridis, f.

tijlbaer goet. Res mobilis, bona mobilia.

tijmus. Thymus, *g.* mi, f. ſerpillum, *g.* li, n.

tijtel/opſchrijft. Titulus, *g.* li, m. epigraphe *g.* phes, inſcriptio. *g.* onis, f.

tijtel/qualiteyt. Titulus, *g.* li, m. Honoris titulus: honoraria appellatio.

tijtel/pretext. Obtentus, *g.* tûs. m, cauſa, *g.* ſæ, f. Prætextus, *g.* ûs, m. Color, *g.* oris. m

tijtel/bewijs. Auctoritas, *g.* tatis, f. Auctoritatis tabulæ.

tille/brugge. Pons, *g.* pontis, m.

tillen/opheffen. Levare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

timber/plumwerck op een wapen. Apex plumarius, plumatilis, panicula coronaria.

timmer/timmeringe/timmeragie/bouw. Fabrica, *g.* cæ; ſtructura. *g.* ræ; contignatio, *g.* onis, f.

timmeren/ſ. bouwen. Ædificare, avi, atum; architectari, atus, *dep.*

timmerhof/timmerhuys. Officina lignaria.

timmerhout. Tignus, *g.* ni, m. tignum, *g.* ni, n.

timmerman. Faber lignarius.

tin/ſ. ten. ſtannum, *g.* ni, n.

tinge/ *Fl.* ſlije. Tinca. *g.* cæ, f.

tingel/*Fl.* netel. Urtica, *g.* cæ, f.

tingelen/*Fl.* bijten gelijck de netelen doen. Morſicare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

tingelen/ *Fl.* met netelen vzanden. Urticis adurere.

tingelinge. Acritudo, *g.* dinis; morſicatio, *g.* onis, f.

tinne/kijckplaeſte. Specula, g. læ, f.

tinne/tancel/vorſtweringe aen een toren, Lorica, g. cæ, f. peribolus, *g.* li, m.

tinte/tintepſer/tintpſer. ſpecillum, *g.* li, n.

tinten/tintelen. ſpecillo vulnus tentare.

tintelen/*metaph.* Animum alicujus pertentare.

tinte/*Fl.* wieck. Linamentum, *g.* ti; penicu-lum, *g.* li. n.

tintelen/kerelen. Titillare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

tintelinge/ketelinge. Titillatio, g. onis, f.

tintelen/van houde. Afrigore morſicare.

tintelinge van houde. Morſicatio, *g.* onis, f.

tip/tipken. Apex, *g.* picis: punctus, *g.* cti, m.

tipken van 't note. Lobus auriculæ.

Tiran. Tyrannus, *g.* ni, m. Violentus ac crudelis Exarchus, Dominus.

tiranpe. Tyrannis, *g.* nidis, f. tyranicus dominatus.

tiranniſch. Tyrannicus, a, um: crudelis, e, *g.* lis, o.

tiranniſeren. Tyrannicè vexare: tyrannica vi divexare, *reg. acc.*

Titel/ſ. tijtel. Titulus, i, m.

Tittel/'t pointjen op de letter. Punctus. *g.* cti, m.

tittel/'t plat ſtreepken op de letters a/e/o/i/u. alſo/ a e o u. Tranſverſa lineola compendiaria.

Tobbi/ſuppe. Cupa g. pæ, f. labrum, *g.* bri; ſolium, *g.* lii, n.

Toch/ſ. Doch. Tamen.

Tocht van eenen leger/heirtocht. Expeditio militaris.

Tocht/entreprinſe. Excurſio, *g.* onis, f.

tocht/bpleven. Uſus fructus, *g.* ûs, m.

in 't tocht beſitten. Uſum fructum rei habere: non ipſam rem.

tochtenaer. Uſufructuarius, *g.* rii, m.

tocht goedt. Res uſufructuaria.

Tokke-bollen/ſ. tucke-bollen. Adverſis inter ſe cornibus incurſare.

tocken/taechen. Tangere, *p.* tetigi *ſ.* tactum; attingere, *p.* attigi, *ſ.* attactum, *r. acc.*

toe/bp. Ad, uſque, *præp. r. acc.*

toe/geſloten. Clauſus, a, um. o.

Om beter kenniſſe van de woorden te hebben/worden de gene die van Toe clauſus ghemaeckt zijn / met * voren gheteeckent/ die ſonder 't felfde zijn / komen van Toe apud.

toebehooren. Attinere, pertinere, *p.* tinui, *ſ.* tentum, *r. acc. cum Ad.*

toebehoorte/pertinentie. Attinentia, *g.* tiæ: proprietas, *g.* tatis, f. Quod ad aliquid ſpectat. pertinet.

toebereyden. Parare, *p.* avi, *ſ.* atum: inſtruere, *p.* ſtruxi, *ſ.* ſtructum.

toebetrouwen. Confidere, *p.* fisus sum, *neutro-pass. r. dat.* Committere alicujus fidei.

toebinden. Obligare, *p.* avi, *s.* atum: occludere, *p.* clusi, *s.* clusum, *r. acc.*

toebzengen/bpbzengen. Apportare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* afferre, fero, *p.* attuli, *s.* allatum.

toebzengen/verstyten. ut: Syn leven toebzengen in deugden. Vitam transigere in virtutum exercitiis.

toebzengen. ut: Ick sal hem daer toebzengen. Ego illum ad hoc adducam, perducam, adigam, redigam, compellam, cogam, commovebo: ego id ei persuadebo.

toeknicken. Annuere, *p.* nui, *sine sup. r. dat.*

* toeknoopen. Alligare, nodare. *p.* avi. *s.* atum, *r. acc.*

toekomen/bpkomen Advenire, *p.* veni, *s.* ventum: accedere, *p.* cessi, *s.* cessum.

toekomen/s. toebehooren. Spectare, avi, atum: Pertinere, ui, tentum.

toekomen/geschieden. Evenire, evenire: accidere, accidit.

toekomste. Adventus, g. tûs, m.

toekomstigh/toekomende. Futurus, venturus, a, um. o.

* toekrupt. Herba condimentaria.

* toedecken. Tegere, contegere, obtegere, *p.* texi, *s.* tectum: operire, cooperire, *p.* perui, *s.* pertum, *r. acc.*

toedoen / by doen. Addere, addidi, *s.* additum: adjicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum; adjungere, *p.* junxi, *s.* junctum: admovere, *p.* movi, *s.* motum, *r. acc.*

* toedoen/hulpe/bystant. Subsidium, g. dii: auxilium, g. lii; adminiculum, g. li; adjutorium, g. rii, n. opis, g. opis, f.

door toedoen/met toedoen van Peeter. Auxilio, ope, adjutorio Petri: adjuvante, opitulante, auxiliante Petro.

* toedoen/sluyten Claudere, *p.* clausi, *s.* clausum: occludere, præcludere, *p.* clusi, *s.* clusum; obserare, obturare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toedragen/s. toebzengen/bybzengen. Afferre, p. attuli, *s.* allatum.

toedragen/gebeuren. Accidere, accidit: evenire, evenit.

toedrincken. Propinare, *p.* avi, *s.* atum: præbibere, *p.* bibi, *s.* bitum.

toe-eygenen. Dedicare, consecrare, *p.* avi, *s.* atum: attribuere, *p.* bui, *s.* butum: addicere, *p.* dixi, *s.* dictum, *r. acc. rei & dat. pers.*

toe-eygeninge. Dedicatio, consecratio, g. onis, f.

toegaen. Accedere, *p.* cessi, *s.* cessum: adire, eo, *p.* adivi & adii, *s.* aditum, *r. acc.*

* toegaen/van selfs toesluten. Claudi, *p.* clausus, *pass.*

toeganck. Aditus, g. tûs, accessûs, g. sûs, masc.

toegedaen/toegewogen / geaffectioneert. studiosus, a, um, o. *r. acc.* addictus, a, um, o, *r. dat.*

toegenegen. Propensus in aliquem animus, voluntasque.

toegenegen / tot pet sin hebbende. Inclinatus, pronus, a, um; proclivis, e, g. vis, o. *r. dat. vel acc. cum Ad.*

toeval. Accidens, g: dentis.

toegeven/opgeven/s. toebzengen/bybzengen. Apportare, avi, atum.

toegeven / toemaet geven. Addere auctarium: auctarii loco dare.

toegift. Auctarium, corollarium, g. rii: additamentum, g. ti, n.

toegeven/toelaten. Indulgêre, *p.* dulsi, *s.* dultum, *r. dat. s.* toelaten, Permittere, *p.* isi, *s.* issum.

* toehacken. Assibulare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

* toehelen/doen genesen. Curare, sanare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* mederi, *caret prat.* medicor, *p.* medicatus. *s.* medicatum, *r. dat.*

* toehelen/genesen worden. Curari, sanari, *p.* atus, *pass.*

toehooren/toeluysteren. Auscultare, *p.* avi, *s.* atum. Advertere animum.

toehooren/s. toebehooren. Pertinêre, *p.* ui, *s.* entum.

toekeer/toevlucht. Refugium, perfugium, g. gii, n.

toekeeren/synen toevlucht nemen. Confugere, gio, *p.* fugi, *s.* fugitum, *r. acc. cum Ad.*

toelach. Arrisio, g. onis, f.

toelachen. Arridere, *p.* risi, *s.* risum, *r. dat.*

toelaten/ toegeven. Annuere, g. nui, *sine sup.* permittere, *p.* misi, *s.* missum; indulgêre, *p.* dulsi, *s.* dultum, *r. acc. rei cum dat. pers.*

* toelaten/gesloten laten. clausum relinquere, dimittere: in clausurâ relinquere.

toelatinge. Permissio, g. onis; indulgentia, licentia, g. tiæ, f.

toeleggen/opleggen, Apponere, *p.* posui, *s.* positum; admovere, *p.* vi, *s.* motum; addere, *p.* addidi, *s.* additum, *r. acc.*

toe-liggen/trachten om pet te doen. Conari, machinari, p. atus, s. atum; moliri, p. litus, *dep. r. acc.*

toeloop. Concursus, g. sûs, m.

toelopen. Accurrere, concurrere, *p.* curri, *s.* cursum.

* toelopen/s. * toegaen. Accedere, ssi, ssum.

toeluysteren/s. toehooren. Auscultare, avi, atum.

toemaecken/te werck stellen. subornare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

* toemaecken. Obserare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toemaecken/s. pallieren. Adornare, avi, atum. Polire, avi, itum.

toemaere/s. toegifte, Auctarium, g. rii, n.

toes

toemeten. Explêre, *p.* plevi, *s.* pletum. *r. acc.*

toenaem. Agnomen, cognomen, g. minis; cognomentum, g. ti, n.

toenamen. Cognominare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

* toenepen. Consuere, *p.* sui, *s.* sutum, *r. acc.*

toenemen/wassen. Crescere, *p.* crevi, *s.*, cretum. Incrementum capere.

toenemen / voortganck hebben. Progredi, dior, *p.* gressus sum, *dep.* progressus facere.

toenemen/bynemen. Assumere, *p.* sumpsi, *s.* sumptum, *r. acc.*

toeneminge/wasdom. Augmentum, incrementum, g. ti, n.

* toenesselen. Adstringere, constringere ligulis, *r. acc.*

toenepgen. Acclinare, inclinare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toenepginge. Inclinatio, g. onis, f.

toepadt. Diverticulum, i, n.

toepandt. pignus accessorium.

toepzangen. adstringere, constringere, *p.* strinxi, *s.* strictum, *r. acc.*

toeraden. Suadêre, *p.* suasi, *s.* suasum, *r. acc. rei & dat. pers.* Inducere, *p.* duxi, *s.* ductum. *r. acc.*

toerechten. Apparare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toerekenen/in de rekeninge bydoen. Annumerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei & dat. pers.* Acceptum referre.

* toerekenen het vier. Ignem condere.

toernsten. Adornare, apparare, *p.* avi, *s.* atum: instruere, *p.* struxi, *s.* structum, *r. acc.*

toeschick. Destinatio, g. onis, f.

toeschicken / pewers toeschicken. Destinare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toeschicken/senden. Mittere, *p.* misi, *s.* missum. *r. acc. rei.*

toeschieten/s. toevliegen. Advolare, avi, atum.

toeschryven / pemant pet by brieven laten weten. Perscribere, *p.* scripsi, *s.* scriptum, *r. acc.*

toe-schryven / toe-eygenen. Adscribere, *p.* scripsi, *s.* scriptum: attribuere, *p.* bui, *s.* butum: assignare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc. rei.*

toeseggen / beloven. Addicere, condicere, *p.* dixi, *s.* dictum: polliceri, *p.* licitus, *dep.* promittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*

toesegginge. promissio, stipulatio, g. onis, f. dictum, g. cti, n.

* toesegelen. Obsignare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

toesicht. Cura, g. ræ, f.

toesicht hebben/ sorge dragen. Curare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Curam alicujus rei habêre, gerere, agere.

toesicht hebben/inden wint sien. præcavere, *p.* cavi, *s.* cautum; prospicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum.

toesiender. Curator, g. oûs, m.

toeslaen/smyten. Ferire, *sine prat. & sup.*

* toeslaen/toevouwen. Plicare, *p.* cavi, *s.* catum; convolvere, *p.* volvi, *s.* volutum. *r. acc.*

toeslaen / aenveirden. Acceptare, *p.* avi, *s.* atum, *reg. acc.* ut: Het houwelyck toeslaen. Acceptare conditiones matrimonii. Een koop toeslaen. Acceptare venditionem *sive* pacisci, p. pactus, *dep.*

toesluyten. Occludere, *p.* clusi, *s.* clusum, *r. acc.*

toesmouwen. Oggannire, *p.* nivi, *s.* nitum, *r. dat.* Verbis mordacibus in aliquem invehi.

toespyse. Obsonium, g. nii, n.

toespreecken. Alloqui, *p.* locutus, *dep.* compellare. p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

toespringen. Insilire *p.* silui & sili, *s.* sultum; invadere, p. vasi. *s.* vasum, *r. acc.*

toestaen/behooren / behoorelyck zyn, ut: Het staet u toe. Tuum est: tuum munus est: tui muneris *vel* officii est: tuarum partium est: tux partes sunt; ad te pertinet, spectat, attinet; à te postulatur; convenit tibi.

toestaen/consenteren. Permittere, *p.* misi. *s.* missum; concedere, p. cessi, *s.* cessum, *r. dat.* Dare, concedere copiam: facere potestatem. dare licentiam.

toestaen/ut: De deure staet toe. Janua est clausa.

toesteken/heymelyk geven. suppeditare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

toestellen/gereet maecken. Instruere, *p.* struxi, *s.* structum: parare, apparare, p. paravi, *s.* paratum, *reg. acc.*

toestellen/ *Holl.* leveren. Tradere, *p.* tradidi, *s.* traditum, *r. acc. rei & dat. pers.*

toestemmen/van de selve opinie zyn. suffragari, p. atus, *s.* atum: assentiri, *p.* sensus, *dep. r. dat.* Ire in sententiam alicujus: stare cum aliquo: unà sentire: sentire cum aliquo.

toesteren/senden. Mittere, *p.* misi, *s.* missum, *r. acc.*

toesteken/oproeden. Incitare, instigare, provocare, p. avi, *s.* atum; impellere, *p.* puli, *s.* pulsum, *r. acc.* Auctorem & suasorem esse alicui.

toestekinge. Incitamentum, g. ti, n.

* toestooten. Impulsu claudere.

* toestoppen. Obturare, p. avi, *s.* atum; obstruere, p. struxi, *s.* structum, *r. acc.*

toestoppen/toenepen. Consuere, p. sui, *s.* sutum, *r. acc.*

* toestricken/toestroppen. Adstringere, constringere, p. strinxi, *s.* strictum; coangustare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

toe-tellen. Adnumerare, p. avi, *s.* atum, *r. acc.*

* toetrecken. Attrahere, p. traxi, *s.* tractum, *r. acc.*

toes

toebal. Accidens, g. dentis. n. casus, g. sûs: eventus, g. tus, m.
toeballen/ byballen. Accidere, p. cessi, s. cessum, r. *dat.* Adjungere se.
* toeballen. Cadendo occludi.
toeberlaet. Refugium, perfugium, g. gii, asylum, g. li, n.
toebliesen. Confugere, gio, p. fugi, s. gitum, r. *acc. cum Ad.*
toebliegen / pemanden aenrennen. Involare in aliquem.
toebliegen/bybzengen. Advolare, p. avi, s. atum, r. *dat.*
toebloeden. Affluere, p. fluxi, s. fluxum.
toebluchr. Receptaculum, g. li, n. toeberlaet. Refugium, ii. n.
toeboegen. Adjungere, p. junxi, s. junctum. applicare, p. plicui, & *usitatius* plicavi, s. plicitum, *usitatius* plicatum, adjicere, cio, p. jeci, s. jectum, r. *acc. rei & dat pers.*
toeboere/toeboeringe. Advectio, importatio, g. onis, f.
toeboeren. Advehere, p. vexi, s. vectum, importare, p. avi. s. atum, r. *acc.*
toewas/groepsel. Accrescentia, g. tiæ, accretio, g. onis, f. accrementum, g. ti. n.
toewassen/ groepen. Accrescere, increscere, p. crevi, s. cretum.
* toewassen/ toehoeren. Vectigal pendere.
* toewelven. Concamerare, conformicare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
toewencken/ toeknicken. Annuere, p. ui, s. utum.
toewozp. Adjectio, g. onis, f. s toegifte. Corollarium, g. rii. n.
toewozpen. Addere, p. addidi, s. additum: adjicere, cio, p. jeci, s. jectum, r. *acc.*
toewysen/ bewysen. Assignare, p. avi, s. atum, r. *acc.*
toewysen by vonnis. Adjudicare, p. avi, s. atum, r. *acc.* Per judicium *vel* per sententiam attribuere, assignare.
* toewinden. Complicare, p. plicavi, s. plicatum; convolvere, p. volvi, s. volutum, r. *acc.*
toer / wandelinge in 't rondt. Decursus, g. sûs m. decursio, g. onis f.
toez a la mode. Decursio Gallicana.
toer / heer/ ozde. Ordo, g. dinis, m. vicis, g. cis, f.
met toeren. Vicibus; per vices; in vices; statutis vicibus; statuto ordine.
elk synen tour. Suo quilibet ordine: suâ quisque vice.
't is nu mynen tour. Jam meæ sunt vices.
tournopen / s. tozнopen. Trojam ludere, imaginario ludo equis concurrere.
toerte. scriblita, g: tæ, f, crustulum, g. li, n.
toetsen/ raeken. Tangere, p. tetigi, s. tactum, attrectare, p. avi, s. atum. r. *acc.*
toetsen/pzoeven. Ad lapidem Lydium examinare.
toetssteen. Lapis Lydius, Coticula, g. læ. f.
toeven/ wachten. Exspectare, p. avi, s. atum, opperiri, p. oppertus, s. pertum; præstolari, p. atus, s. atum, *dep.* manere, p. mansi, s. mansum, r. *acc.*
toeven / tracteren. Epulo accipere: mensâ accipere; convivio accipere.
toffeen. Tophus, phi, m.
togel/ s. tengel. Habena, æ, f.
tol. Vectigal, g. galis, n. *terrâ* portorium, g. rii, n. *navi.*
tolbanke / tolhups. Telonium, g. nii. n.
tollen/ s. vertollen. Vectigalia persolvere.
tollenaer/ die den tol inhaelt. Telonarius, g. rii, manceps, g. cipis; portitor. g. oris, publicanus, g. ni, m. coactor, portorii redemptor.
tolk/ *Holl.* taelman. Interpres, g. pretis, c.
tolken/ *Hol.* vertalen. Interpretari, p. tatus. s. tatum, *dep.* r. *acc.*
tolereren. Tolerare, p. avi, s. atum, pati, tior, p. passus; perpeti, tior, p. perpessus, *dep.*
tolerabel/verdzaegelyk. Tolerabilis, e, g. lis, o.
ton/ s. tonne. Dolium, ii, n. Tina, tonna, æ, f.
tonge. Lingua, g. linguæ, f.
tonge/ scholle. Lingulaca, g. cæ; solea, g. leæ, f. *piscis,*
tonge/ schaertonge. Cynoglossus, g. si, m. *piscis.*
tongeskens. Lingula, g. læ, f.
tongesken van den aesem. Epiglottis, g. tidis, gurgulio, g. lionis, masc.
tongeloos. Elinguis, e, g. gui. o.
tongeschrabber. Glossocnister, g. steris, m.
tongeschrabber/ *metaph.* Callidus percontator.
pemants tonge schrabben / uptbaelen. Callidè expiscari; secreta alterius astutè rimari: mentem alicujus dolosè pertentare.
tonne. Cadus, g. di, m. dolium, g. lii, n.
tonne/ baeke/ s. Baeke. Specula marina.
tonne op de mast. Carchesium, g. sii, n. Suprema mali pars.
tonnen. Doliis *vel* cadis infundere.
tonne gouts. Aureorum centum millia; centies mille aurei.
tonharingh. Harencus muriaticus vilior.
tonstabe/ s. dupge. Asserculus dolii; docus, ci, m. *vel* Epistomium, ii, n.
tonvisch. Asellus salitus.
toogh. Capsa institoria.
tooge/toogen/*Fl.* toon/toonen. Offendere, p. di, s. sum.
toom. Frænum. g. ni; retinaculum, g. li, lorum. g. ri. n. habena, g. næ, f.
toom gebit. Camus, g. mi, m.

toos

toomen. Frænare, refrenare, *p.* avi, *s.* atum, r. *acc.*
toom-spange. Bulla, g. læ, f.
toon/ wysse van eenen sank. Tonus, sonus, g. ni, tenor, g. oris, m.
toon / tooninge / tooge. Monstratio, demonstratio, ostensio, g. onis, f.
toon/ bewys in recht. Probatio, testificatio, g. onis, f. testimonium. g. nii, documentum, g. ti, n.
toonbaer / toonelyk/ dat men kan goet doen. Probabilis, e, g. lis. o.
toonbeldt. Insigne, *vel* projectum domûs.
tooneel. Theatrum, g tri; suggestum, g. sti; tribunal, g. nalis, n. Scenicæ actionis tribunal: scenici iudicri suggestus.
toonen/ toogen. Ostendere, *p.* stendi, *s* stensum & stentum: monstrare, *p.* avi, *s.* atum: exhibere, *p* hibui, *s.* hibitum, r. *acc.*
toonen/ goet doen. Probare, confirmare, demonstrare, *p.* avi, *s.* atum; docere, *p.* docui, *s.* doctum, r. *acc.* Planum facere, argumentis comprobare: testimoniis & demonstrationibus probare, docere.
tooveren. Fascinare, incantare. *p.* avi, *s.* atum, Veneficium facere, veneficio *vel* fascino aliquid agere: diro carmine fascinare.
tooverer. Veneficus, g ci. magus, g. gi: præstigiator, g. oris, m. Veneficii architectus: fascini artifex.
tooveresse. saga, maga, g. gæ: venefica, g. cæ, f.
tooverye. Fascinum, g. ni: veneficium, g. cii; carmen, g. minis, n.
overinge / de daet sehe van tooveren. Fascinatio, incantatio, g. onis, f. incantamentum, g. ti, n.
top/ 't sop. Cacumen, culmen, g. minis, fastigium, g. gii, n. apex, g. picis; vertex, g. ticis, m. summitas, g. tatis, f.
top van eenen berge. supercilium, g. lii, n. Jugum montis.
top-sepl. Thoracium, g. cii, n. Summum velum.
top/ daer de kinders mede spelen. Turbo, g. binis, m. ludi puerilis turbo.
toppen / met den top spelen. Ludere turbine: turbinem agitare; turbinem scuticâ circumagere.
toppen/ gedebauscheert zyn. In ganeis agere: in lustris versari: aleam & helluationes exercere: aleatorem & ganeonem agere.
topper/een die gedebauscheert is. Homo depravatissimæ vitæ.
tozck/ pechfackel. Fax picea: orbiculus picatus.
tore/ tooren. Turris, g. ris, f.
toren/gramschap/ s. toren. Indignatio, onis, f. Iræ, æ. f.
tozf/ darnick / *Fl. Holl. Zelan.* Cespes bituminosus: gleba bituminosa.

van tozf. Cespititius, a, um, o.
tozment/pyninge. Tormentum, cruciamentum, g. ti, supplicium, g. cii, n. cruciatus, g. tûs; m. crux, g. crucis, f.
tozment/pyne in de ziele. Afflictio, g. onis, f. Afflictatio mentis; animum excrucians cura: animum urens dolor.
tozment in de conscientie. Conscientiæ carnificina.
tozmenteren/pynigen. Cruciare, discruciare, excruciare, *p.* avi, *s.* atum, r. *acc.* Tormenta infligere, r. *dat.* Tormentis divexare, r. *acc.*
tozmenteren/moepelyck vallen. Affligere, *p.* flixi, *s.* flictum, r. *acc.* Molestum esse, r. *dat.*
toozn/graimschap/tooznighept/verbitteringe. Ira, g. ræ; iracundia, g. diæ, indignatio, g. onis: bilis, g. lis, f. stomachus, g. chi, m.
dooz tooznighept/dooz graimschap. Iratè, iracundè, *adv.* In irâ: cum irâ, animo irato: animo irâ commoto, irâ commotus.
tooznigh/ grammoedig. Iratus, iracundus, indignabundus, biliosus, stomachosus, a, um; indignans, g. nantis. o. irâ incensus: iracundiâ inflammatus.
tooznigh maeken/ bergrammen. Irritare: exasperare, exacerbare, *p.* avi, *s.* atum, r. *acc.* Concitare, provocare, impellere, commovere iracundiam, ad iram: movere stomachum alicui.
toozniz wozden. Commoveri. *p.* motus; exacerbari, irritari, *p.* atus, *pass.* excandescere, *p.* candui, *sine sup.* Commoveri ad iram; irâ concitari, corripi.
toozniyh zyn. Irasci, *p.* ratus; indignari, stomachari, *p.* atus, *dep.* succensere, *p.* censui, *sine sup.* r. *dat.* Irâ correptum esse.
tozнop/ omkeer / een keerken om. Discursus, g. sûs, m. circumitio, deambulatio, g. onis, f.
een tozнopken om gaen. Deambulare, *p.* avi, *s.* atum.
tozнop / tozнopspel. Ludicra pugna; ludicrum certamen.
tozнop te peirde. Ludicra pugna equestris: ludicra equitum pugna.
tozнop met lancien. Ludicrum præpilatarum hastarum: ludicrum puris hastis dimicantium.
tozнop met kozte lanssen. Pugnæ ludicrum puris acinacibus ludentium: palæstricum certamen obtuso acinace digladiantium.
tozнop te voet. Pedestre ludicrum digladiatorium, simulacrum pedestris pugnæ gladiatoriæ.
tozнop-plaetse. Catadromus, g. mi. m.
tozsch/ dzupbe. Botrus, g. tri; racemus, g. mi, m.

tozysse/

tortisse/tortse. Fax, g. facis; teda, g. dæ, f.
tortsen-draeger. Daduchus, g. chi. m.
tot. Usque, ad, tenus, versus, *præp. r. acc.*
tot dat. Donec, quoad, quousque, quoadusque, *adv.*
tot noch toe. Hactenus, *adv.*
tot nu toe. Etiamnum, adhuc, ad hoc usque tempus.
tote/ tupte. Conus, g. ni: apex, g. pieis, m. lunula, g. læ, f.
tote/ blaes hoorn. Buccina, g. næ, f.
toten/blaetsen. Buccinare, p. avi, s. atum.
de tote wat blaesen. Obtundere aures alicujus: fatigare aliquem dictorum nimietate.
tote/ raperupn. Epomis, g. midis, f. cucullus, g. li, m.
tote/ *Fl.* nupl. Rostrum, g. stri, n.
toterqueat. Buccinator mali: lituus malorum: incentor nequitiæ.
tot-olf. Statua nequitiæ.
touter/ touterspel. Oscillum, g. li, n. oscillatio, g. onis, f.
touteren. Ludere oscillis: oscillo jactari.
touteren/ schudden ende beven. Tremere, intremere, p. mui, s. mitum, palpitare, pavitare, p. avi, s. atum; totari, jactari, p. atus, *pass.*
touteringe / bupberinge. Tremor, g. moris, horror, g. oris, m.
touwe/ seel. Funis. g. nis. m. restis, g. stis, f.
touwen/mozwe maken. Mollire, p. livi & lii, s. litum; macerare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
touwen / persen / s. Bouwen. premere, p. essi, s. essum, subigere, egi, actum.
touwer. Alutarius, g. rii, m.
trachten/ pongen/ op pet upt zijn. Conari, machinari, p. atus, s. atum, *dep.* laborare, allaborare, p. avi, s. atum. Incumbere in aliquid: esse in aliquo: curas, cogitationes, mentem, studia, laborem in aliquid dirigere, conferre, intendere.
tractaet/ discours/ 't zp bp geschrift oft anders. Disputatio, dissertatio, g. onis, f. tractatus, g. tûs, m.
tractaet / onderhaudelinge van pet. Colloquium de componendis rebus, congressus de dirimendis rebus.
tractaet/ accoozt. Pactum, g. cti, n. pactio, g. onis, f. conventa, torum, n. *pl. num.* pacta conventa,
tracteren/ sozge vooz pemant dzagen om te genesen. Curare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Curationem adhibere, *r. dat.* ut: Den siecken wozt tweemael 's daegs getractert. ægro bis quotidie cura adhibetur.
tractement / de sozge van den medicyn. Curatio, g. onis, f. Medica curatio.
tracteren/aen tafel toeven. Cibo accipere: mensâ accipere, excipere: epulo accipere: comiter habêre, humaniter accipere.
tractament aen tafel. Oblatæ mensæ conditio: oppositæ mensæ ratio.
tracteren / sich reghen pemanden comptzeren. Accipere, excipere, pio, p. cepi, s. ceptum; prosequi, p. secutus; complecti, p. plexus, *dep.* habere, p. bui, s. bitum, *r. acc.*
tractement / maniere om sich reghen eenen anderen te comptzeren. Quempiam accipiendi ratio: erga aliquem sese adhibendi modus. ut: Wp hebben van hem goedt tractement ghehadt. Comiter accepti sumus: humaniter habiti sumus.
tractabel/goet om mede te handelen. Homo facillimus: tractabilis & facillimi ingenii.
traditie/ oberleberinge. Traditio, g. onis, f. Rei cujuspiam per manus & ætates traditio: majorum verbis mandata traditio: avorum ore nudique verbi testimonio accepta traditio.
traditie van de Ll. Roomsche Kercke. Ecclesiæ traditiones: à Christo & Apostolis verbo habitæ traditiones: Christi & Apostolorum ore acceptæ traditiones.
traductie / oversettinge. Interpretatio, g. onis, f.
traegh/lup. Tardus, lentus, ignavus, desidiosus, a, um; piger, gra, grum; deses, g. sidis, o.
traeghzijn. Torpère, p. pui, *sine sup.* pigrum, ignavum, inertem, socordem, desidem esse: ignaviæ, desidiæ, pigritiæ, socordiæ deditum esse: manum habere sub pallio.
traegh wozden. Torpescere, p. pui, *sine sup.* pigrescere, *sine præt. aut sup.* Ignavum, pigrum, inertem fieri.
traeghept. Ignavia, g. viæ. desidia, socordia, g. diæ, f. torpor, g. oris, m. segnities, g. tiei, f.
traeghlyck. Ignavè, segniter, pigrè, lentè, socitanter, socorditer, desidiosè, *adv.*
tralie. Clathrus, g. thri, m. clathri, g. throrum; cancelli, g. lorum, m. *pl. num.* transenna, g. næ, f.
traelien. Clathrare, p. avi, s. atum, Clathris obducere, obsepire.
tralie wijse. Cancellatim, *adv.*
traen van hzijten. Lachryma, g. mæ, f.
traen van boomen. Gummi, n. *indecl.* & gummis, g. mis, f.
traen van bisschen. Pinguedo balænarum.
trafike / trafiq / koophandel. Commercium, g. cii, n. negotiatio, g. onis, mercatura, g. ræ, f. Emendi vendendique commercium.
trafikeren / koopmanschap doen. Mercatorem agere, mercaturam facere, exercêre: mercaturæ operam dare.

traficant/ coopman. Mercator, negotiator, g. oris, m.
tragedie. Tragœdia, g. diæ, f. tragicum poëma.
tragedie-schzyber. Poëta tragicus: scriptor tragicus.
tragedie speelder. Tragœdus, g. di, m. Actor tragicus.
transactie/ appointement/ beslechtingh/ verdragh. Decisio, transactio, g. onis, f.
transeneren/ straben. Extorquere pecunias vi & violentia.
transeneringe. Violenta pecuniæ exactio.
tzansfiguratie / herstellinge in een ander gedaente. Transfiguratio, transformatio, g. onis, f. Alterius figuræ aut formæ inductio: in alteram figuram *vel* formam migratio, transitio.
transfigureren/in een ander gedaente stellen. Transfigurare, transformare, p. avi, s. atum, *r. acc.* In aliam figuram transmutare, *r. acc.* aliam formam inducere, *r. dat.* in diversam formam transferre, *r. acc.*
transfiguratie/transfozmeren/s. Transfiguratie. Transformatio, g. onis, f.
transslateren/oberseten. Transferre, fero, p. transtuli, s. translatum, interpretari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.*
translaet. Translatum, g. ti, n. Scriptum ex unâ in alteram linguam traductum.
transslatie/ obersettinge. Transslatio, interpretatio, g. onis, f.
transpozt/ berboeringe van d'eene plaetse op d'ander. Transvectio, transportatio, g. onis. f.
transpozt/obersettinge van sijn recht aen een ander. Cessio, delegatio, transscriptio, g. onis, f.
transpozteren/ van d'een plaetse op d'ander berseten. Transferre, fero, p. tuli, s. latum: transponere, p. posui, s. positum; transvehere, p. vexi, s. vectum, *r. acc.*
transpozteren / aen een ander over geben. Cedere, p. cessi, s. cessum; transcribere, p. scripsi, s. scriptum, *r. acc. rei & dat. pers.*
tranten / trantselen. Tarde progredi: lente incedere.
trap. Gradus, g. dus, m. scalæ, g. larum, f. *pl. n.*
trappen. Calcare, conculcare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
trapwijs. Gradatim, *adv.*
trawant. Satelles, g. litis, m. somatophylax, acis, m. Miles prætorianus, spiculator, oris, m.
trawant/ lupaert/ slemper/ s. trisant. Deses, g. dis, ignavus, a, um, o.
trecbter/s. trechter. Infundibulum, i. n.
trech/ slepe. Tractus, ductus, g. ctus, m.
trekkaebtigh. Trahax, bacis; petax, g. pellacis; illex, g. illicis, o.
treckbeeste. Jumentum, g. ti, n.
treckbzugge/s. balkzugge. Pons versatilis.
trecken. Trahere, p. traxi, s. tractum, *r. acc.*
trecken eenen muer. Ducere murum.
trecken letteren. Ducere litteras.
trecken van de letteren. Ductus litterarum.
trecken van leder. Stringere ensem: nudare *vel* evaginare gladium.
trecken/repsen/ s. repsen. Peregrinari, atus, *dep.* iter facere, habere, instituere: proficisci, fectus, *dep.*
treck-kabel/treck-seel. Rhemulcus, g. ci, m. Funus ductarius.
treckgaren/treckner. Sagena, g. næ, f.
treckgifte. Donum illex.
treckhaeck. Harpago, g. gonis, m.
treckinge. Tractus, g. ctus: raptus, g. tus, m.
treckinge des mondts. Spasmus in vultu.
trecklinie. Linea ductilis. (rium,
treckpeert/wagenpeert. Jumentum plaustra-
treck-plaester. Malagma, g. matis, n.
treek-plaester. *metaph.* lock-goet. Illicium, g. cii, n.
treck-tange. Forceps, g. cipis, f.
treck / begeerte/ verlangen. Desiderium, g. rii, n. appetitus, g. tus, m. appetentia, g. tiæ, cupido, g. dinis, f.
treck tot pet hebben. Desiderare, p. avi, s. atum; concupiscere, p. pivi, s. pitum; appetere, p. petivi & petii, s. petitum, *r. acc.* Affici re aliquâ: tangi desiderio alicujus rei.
trede/ tredt. Gradus, g. dus, gressus, g. sus, m. vestigium, g. gii, n.
treden. Gradi, ingredi, dior, gressus, *dep.* incedere, p. cessi, s. cessum.
treden met boeten. Calcare, conculcare, proculcare, p. cavi, s. catum, *r. acc.* proterere pedibus.
treffelyck. Præstans, g. antis; excellens, præcellens, g. lentis: præclarus, eximius, egregius, inclitus, a, um, insignis, e, g. nis, illustris, e, g. stris, o.
treffelyck/ van importantie. Gravis, g. vis, arduus, momentosus, a, um, o.
treffelyckheydt. Præstantia, excellentia, eminentia, g. tiæ, f.
treffelycken. Insigniter, egregiè, eximiè, *adv.*
treffen/raecken. Attingere, contingere, p. tigi, s. tactum.
treffen/ slaen. Ferire, *sine præt. & sup.* cædere, p. cecidi, s. cæsum, *r. acc*
een treffen/batallie. Conflictus, g. ctus, masc.
trefr. Trypus, chytropus, g. podis, m.
trefter/ trechter. Infundibulum, g. li, n.
treke bedzogh. Fallacia, g. ciæ; fraus, g. fraudis: astutia, g. tiæ, f. dolus, g. li, m.
vol treken steken. Vulpinari, p. atus, s. atum, *dep.* Esse dolosum, fraudulentum.

niet valsche treken omgaen Fallaciter agere: fraudulenter agere. (n.

tremulle van de menschen. Infundibulum, g. li,

Trenchee/ loopgracht. Vallum, g. li, n. Aggere munita fossa: vallo munita fossa.

trensselen/ trasselen. Ignaviter agere.

trensseler. Homo ignavus, cunctabundus, lentus.

trepan. Trypane, g. nes, f. trypanon, g. ni, n. Chirurgica terebra.

trepaneren. Osterebrâ forare, fodere, perfodere, perforare.

Tresee-becken/ s. Tryseer-becken. Concha fistulosa.

Tresoor schat. Thesaurus, g. ri, m. gaza, g. gazæ, f. Abditus thesaurus.

Tresoor/ buffet. Abacus, g. ci, m.

Tresorier. Quæstor ærarius; tribunus ærarius,

Tresoorije. Ærarium, g. rii, n.

Treves/ stilstandt van vyantschap. Induciæ, g. ciarum, f. *pl. num.* Bellicum justitium; castrense justitium.

Treves maecken. Inducias facere, pacisci, pangere.

treuren/ bedroeft zijn. Mœrere, p. mœstus sum, dolêre, p. lui, s. litum; lugere, p. luxi, s. luctum; tristari, contristari, p. status, *dep.* In mœrore esse: esse in luctu: versari in tristitiâ.

altoos treuren. Esse in assiduo luctu: assiduè lugêre: luctu contabescere.

treurigh/ treurgeest/ treurmoedigh. Tristis, e, g. stis; mœstus, a, um; mœrens, dolens, g. entis, o.

Treurliedt. Elegia, g. giæ, f. Carmen lugubre.

treurighlyck. Mœstè, dolenter, melancholicè, *adv.*

treutel. Merda, g. dæ, f.

treutelmanneken. Homuncio, g. onis, m.

trepn/ familie van eenen Prince. Familia, g. liæ, f. domestici, *aut* familiares Principis.

trepn/ professie oft exercitie van pet. Functio, professio, g. onis, f. ut: trepn van koopmanschap. Mercaturæ professio: mercatoria functio.

trepn/ 't voorderen van 't werck. Operis progressus, operis continuatio *vel* prosecutio, ut: In den trepn zijn/ in 't werck zijn. In operis esse cursu, operis viam decurrere: opus persequi.

trepn/ usancie/ gebruyck. Usus, g. sus; ritus, g. tûs; mos, g. moris, m. ut: In den trepn zijn/ in gebruyck oft usancie zijn. Moribus receptum, esse ita obtinêre usu.

trepn/ maniere van leven. Mores, g. rum, m. *pl. num.* Vitæ institutum: vivendi ratio, ut: Quaden trepn houden. Depravatam vitæ rationem habere: probrosum vitæ institutum tenere. Een jonghman van quaden trepn. Probrosæ vitæ juvenis: depravatis moribus adolescens.

trepn/ den gangk. Gradus, g. dûs: incessus: gressus, g. sûs m.

trepneren/ de lange elle soecken/ uytstellen. protrahere, extrahere, p. traxi, s. tractum. proferre, fero, p. protuli, s. prolatum; procrastinare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

trepneringe. Protractio, prolatio, procrastinatio, dilatio, g. onis, f.

Triackel. Theriaca, g. cæ; f. theriacum antidotum.

tribulatie/ druck/ tegenspoet. Ærumna, g. næ; calamitas, g. tatis, f. Res adversæ: casus adversi, res afflictæ, tristes.

in tribulatie zijn. In ærumnis agere, versari, ærumnis agi, agitari rebus adversis, afflictari: calamitate premi, vexari.

Tribupt/ impost. Tributum, g. ti; vectigal, g. galis, n.

Tributaris/ die moet tribupt geven. Vectigalis, e, g. lis; tributarius, a, um, o.

tryp. Heteromallum, g. li, n.

tryseer-becken/ tryssel. Cribrum, g. bri; incerniculum, g. li, n.

tryseler/ s. tryssseler. Homo lentus.

Trioulf/ zegepraal. Triumphus, g. phi, m.

Trioumphant/ die trioumpheert. Triumphator, g. phatoris, o. triumphum agens.

triumphant/ triomfael. Triumphalis, e, g. lis, o. triumphali apparatu magnificus; triumphali pompâ splendidus: triumphali majestate augustus.

Trioumphantelyck. Triumphalem in modum; triumphali apparatu, pompa, splendore, magnificentia; triumphantis in morem.

Trioumferen/ eenen trioumf houden. Triumphare, p. avi, s. atum. Triumphum agere, habere, ducere.

Trioumferen / in eenige saecke uytsteken. Insigniter agere: cum laude rem gerere, ut: Op trioumferen in 't spreecken. In dicendo triumphat, excellit.

Trioumferen/ eenige extraordinarisse feest houden. Triumphare, p. avi, s. atum. Lætiâ, triumphare; exultatione extra ordinem efferri.

Trioumferen in 't proces. Causam vincere, litem vincere; causæ *vel* in causâ superiorem abire: litis victorem discedere.

Trioumfeerder. Triumphator, g. oris, m.

Trioumferinge. Triumphatus, g. tûs, m.

trippen/ trippelen/ trepelen. Assidue motare, pedes; saltitare, p. avi, s. atum.

thysoor/ thzesoor. Abacus, g. ci, m.

troebel/ slumachtigh. Turbidus, turbatus, limosus, lutulentus, a, um, o.

troebele locht. Cœlum turbidum: aër nubilus, æther nubibus & nebulis obductus.

troe-

troebeleren. Turbare, conturbare, perturbare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

troebel/ beroerte/ confusie. Confusio, perturbatio, g. onis, f. Perturbatus *vel* confusus rerum status.

troebel/ beroerte in 't verstandt. Deliratio, g. onis, f. Animi perturbatio: vehementior mentis commotio: rationis abalienati: mentis aberratio.

troebeleren de sinnen/ of het verstant. Animum turbare; mentiturbationem inducere: impotem mentis facere.

troebel/ tumult/ oproer. Turbæ, g. barum, f. *pl. num.* Tumultus, g. tûs, m.

troebel onder de gemeynte. Plebis tumultus: plebis tumultuosæ seditio.

troebel in 's lands staet. Publicæ rei tumultuosa perturbatio: publici status turbulenta ratio.

troebeleren 's lands staet. Clandestinis coitionibus publici status quietem interturbare & concutere.

troef/ spel. Ludi triumphus.

troeven. Ludere chartis.

troep / troepe/ hoop onder een. Turba, g. bæ, f. Confusè mista turba.

troepe toehoorders oft toesienders. Cœtus g. tûs, m. corona, g. næ, f.

troep volck al gaende. Agmen, g. minis, n. Contusum agmen.

troep in orde gestelt. Ordinata caterva; structa hominum manus.

troep soldaten. Militaris caterva, manus, cohors; militum globus, cuneus, manipulus; militares copiæ. (turma.

troep peirde volck. Turma, g. mæ, f. Equitum

met troepen. Catervatim, turmatim, *adv.*

troepkens. Copiolæ, g latum, f. *pl. num.* tenues copiæ.

troep beesten. Grex, g. gregis, m. armentum, g. ti, n.

met troepen. Gregatim, *adv.*

troetelen. Palpare, p. avi, s. atum; & palpari, p. patus, s. patum, *dep. r. dat. & acc.* demulcere, p. mulsi, s. mulsum, *r. acc.*

troetelinge. palpatio, demulsio, g. onis, f. blanditiæ, g. atum, f. *pl. num.*

trogh. Alveus, g. vei; linter, g. tris, m.

trogh/ *Holl. Fl. Zel.* molie. Mactra, g. træ, f.

trommel. Tympanum, g. ni, n.

trommelen. Tympanizare, p. avi, s. atum; Tympanum pulsare.

trommelslagh. Tympani sonitus.

trommelslaeger. Tympanista, g. masc.

tromp/ muyltrompe. Crembalum, g. li, n.

trompen. Crembalo canere.

trompe/ beck. Rostrum, g. stri, n.

trompe van eene Olifant. Proboscis, promuscis, g. cidis, f.

trompe/ bedrogh. Fallacia, g. ciæ, f. dolus.

trompen bedroogen/ bedriegen. Fallere, p. fefelli, s. falsum; decipere, pio, p. cepi, s. ceptum, *r. acc.* Verba & fucos dare: Fumos vendere.

trompette. Tuba, g. bæ, f. classicum, g. ci, n.

trompetten. Tubâ canere: buccinâ clangere.

trompetter. Tubicen, g. bicinis: æneator, g. oris, m.

trompetslagh. Tubæ sonitus, clangor.

trompetsteker/ dik-kaecke. Bucco, g. onis, m.

tronck. Stipes, pitis; scapus, g. pi; truncus, g. ci, caudex, g. dicis, m.

tronck in materie van afcomsten/ tronck van een geslacht. Caput, g. pitis, n. stirps, g. pis, f. stipes, g. pitis, m. Caput gentis: princeps generis; prima stirps totius generis.

troncken/ eenen boom de tacken afcappen. Arborem decurtare, truncare, detruncare, arborem ramis minuere, deminuere.

troncke/ epcke. Robur, g. boris, n.

tronie. Vultus, g. tûs, m.

troon. Solium, g. lii, n. thronus, g. ni, masc.

troost. Solatium, g. tii; solamen, g. minis, n. consolatio, g. onis, f. Levamen tristitiæ.

dat troost bzengt. Consolatorius, a, um, o.

troosteloos. Solatii inops: solatio destitutus.

troosten. Solari, consolari, p. latus s. latum, *dep. r. acc.* solatio esse; consolationi esse, *r. dat.* animi dolorem lenire, levare, minuere, languentem excitare, erigere.

troostet. Consolator, g. oris, m.

trop/ troppe/ *Fl.* s. troepe. Grex, egis, m. Turma, æ, f.

tros/ pack/ trosseel. Fascis, g. cis; fasciculus, manipulus, g. li, m. farcina, g. næ, f.

trossen/ packen. Consarcinare, convasare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

tros/ bagagie van een leger. Impedimenta, g. torum, n. *pl. num.* farcinæ, g. narum, f. *pl. num.*

tros-jongen. Calo, g. onis; cacula, g. læ, m.

trot/ trotten/ s. Dzaf. succussatio, onis, f. dzaben. succussare, avi, atum.

trots. Insultatio, g. onis; contumelia, g. liæ, f.

trotsen/ trotseren/ spijt aen doen. Insultare, p. avi, s. atum, *r. dat.*

trots/ trotsigh. Fastuosus, superbus, a, um, arrogans, g. gantis, o.

trotseren/ trots spreken. Ferocire, p. civi, s. citum. Fastuose, & atroganter loqui.

trotsighlyck. Fastuosè atroganter, *adv.*

troubel/ s. troebel. Turbidus, a, um, o.

trouw/ getrouw. Fidelis, e, g. lis; fidus, a, um, o.

trouw/ trouwe. Fides, g. dei; fidelitas, g. tatis, f.

trouwelyck / op trouwe. Fideliter, *adv.*

Ex fide: integrâ fide: sincerâ fide.

trouweloos/ trouwbzeckigh. Perfidus, infidus, fœditragus, a, um, o.

trouweloosheyt/ trouw bzaecke. Perfidia, diæ infidelitas, g. tatis, f.

trouwen/ betrouwen. Fidere, confidere, p. fisus sum, *neutro-pass.* r. *dat.*

trouwens jae. Utique, *adv.*

trouwhertigh/ cozdiael. Ex imo pectore fidus.

trouwe/ houwelyk Matrimonium, g. nii, n.

trouw belooven. Polliceri matrimonium; fidem dare matrimonii.

trouwen / Bruydt ende Bzuydegom in houwelyck verbinden. Matrimonio copulare: Jungere in matrimonium.

trouwen/ een bzouwe nemen. Ducere uxorem. Accipere, ducere in matrimonium, conjungere secum in matrimonio, r. *acc.*

trouwen/ eenen man nemen. Nubere viro.

trouwringk. Annulus pronubus. Arrhæ, æ, f. Arrhabo, onis, m.

truant/ die genegen is tot alle dertelheydt ende lupighheydt. Pronus ad curandæ cutis illecebras; proclivis ad illecebrosa corporis commoda: propensus ad inertiæ & abdominis illicia.

jonghman truant. Adolescens illecebrarum ad otium & gulam assecla: ad voluptatem inertiamque pellicientium commodorum assectator.

truant/ lupaert/ doen niet. Deses, g fidis; iners, g. ertis, ignavus, a, um, o.

truceman/ truchman/ tolck/ *Fl.* taelman. Interpres, g. pretis, c. Peregrinæ linguæ interpres.

truffe/ *Fl.* quacke. Mendacium, g. cii, n. nugæ, g. garum, f. *pl. num.*

truffel/ *Fl.* Impostor, g. toris, m.

truggelen/ looten Sortiri, p. titus, *dep.*

truggelen met uptstrykerije aen geldt aen de kust geraecken. Æruscare, p. avi, s. atum.

truggeler/ uptstrycker. Æruscator, g. oris, m.

truwant / s. truant. Abdomini natus, Epicuri de grege porcus.

truwel. Trulla, g. læ, f. Trulla cæmentaria.

trune/ senge/ sogh. Sus, g. suis; scrofa, fæ, f.

t'samen/ geluckelyk. Simul, unà, pariter, *adv.*

t'samen/ by een. *In compositione explicatur per* co, con, cum, *pro ratione verbi primitivi cum quo componitur.*

t'samen bzaegen. Congerere, congessi, stum, r. *acc.*

t'samen vergaderen. Colligere, egi, ectum, r. *acc.*

tucht/ *Holl.* Disciplina, doctrina, g. næ; modestia, g. stiæ, f.

tucht-meester. Censor, g. oris, pædagogus, g. gi, n.

tuchtigh/ *Fl.* Catuliens, g. entis, o.

tucie. Pompholyx, g. lygis, spodos, g. di, f.

valschetucie. Cadmia, g. miæ, f.

tuk/ als men met het voozhooft. Ictus *sive* pulsus frontis.

tuckebollen. Conisare, p. avi, s. atum. Arietare capite; capita & frontes collidere, *ut faciunt arietes.*

tuck/ bedzogh. Fallacia, ciæ; fraus, g. fraudis, f.

quaeden tuck. Astutus deceptor.

tuffeen. Tophus, g. phi, m.

tumult/ getier. Tumultus, g. tûs, m. tumultuatio, g. onis, f.

tumultuair/ dat met der haest gedaen is. Tumultuarius, subitarius, a, um, o.

tumultuairelyck. Tumultuariè, *adv.* subitariâ operâ: tumultuariâ curâ.

Turbant. Tiara, Diadema, atis, n.

Turckesche-boone. Phaseolus, g. li, lupinus, i, m.

Turckois. Jaspis aëruzula, Caspia.

tuzf/ s. tozf. Cespes bituminosus.

turteldupve/ s tozteldupve. Turtur, uris, m.

tusschen. Inter, *præp.* r. *acc.* In, *præp.* r. *acc. & abl.*

tusschen beyden. Intermedius, a, um, o.

tusschen beyden/ ondertusschen. Interim, interea, *adv.*

tusschen licht en doncker. In crepusculo.

tusschen-scheedt. Intervallum, g. li, n.

dat tusschen bel en bleesch is. Intercus, g. cutis, o.

tusschen-wandt. Paries intergerinus.

tusschen-wydde. Interstitium, g. tii, n.

tittel/ s. tittel. Apex, g. icis, m.

tuper. Restis, tis, pedica, g. cæ, f. lorum, g. ri, n.

tuperen. Nectere, innectere, p. nexui, s. nexum, Vincire pedicis, r. *acc.*

tupgh/ getupgh/ gereedtschap. Armamenta, g. torum, n. *pl. num.*

tupge/ tuppen/ s getupge. Testis, is, m s getupgen Testari, atus *dep.*

tupl-werrk. Opus, g. peris, n. opera, g. ræ, f.

tuplen. Laborare, p. avi, s. atum.

tuplen. Lascivire, p. vivi, s. vitum. Lasciviè vivere.

tuplen synen tupl. Furere furorem suum.

tuplisen. sertum, g. ti, n.

tupmen. Rotari, p. atus, volvi, p. volutus. *pass.* Petauristàm agere: volvere se in caput.

tupmeler. Petaurista, g. stæ, m.

tupn/ tupnhaegh. Sepes, g. pis, f.

tupnen / betupnen. Sepire, circumsepire, obsepire, p. sepsi, s. septum, r. *acc.*

tupninge. Septimen, g. ti; septum, g. ti, n.

tupn klorke. Convolvulus, g. li, m *flos.*

tupn-koninghsken. Regulus, trochilus, g. li, m.

tupn-

tupn-kerse/ *Holl.* Nasturtium hortense, *herba.*

tupn-man/ *Holl.* Hortulanus, g. ni, m.

tupn-staeck. Sudes, g. dis, f. palus, g. li, longurius, g. rii, m.

tupsschen/ mangelen. permutare, commutare, p. avi, s. atum, r. *acc.*

tupsselen/ spelen. Ludere aleâ: jacere aleam.

tupsselaer. Aleator, g. oris: aleo, g. onis, m.

tupsselaerije/ tupsselspel. Alea, g leæ, f. ludus aleæ: ludus traxillorum.

tupte/ tote. Conus, cincinnus, g: ni: cirrus, g ri, m.

tuptebant. Tænia, g. niæ, f. Fascia crinalis.

met den tuptebandt spelen. Delitare, p. avi, s. atum.

tupte pot/ pot met een tote. Cirnea, g: neæ, f. gutturnium, g. nii, n.

tuptelen. Commutare, permutare, p avi, s. atum, r. *acc.*

tupteler Commutator, permutator, g. oris m.

tupten/ den hoozn blaesen. Canere cornu, inflare cornu.

tupten een gerucht maken. Tinnire, p. nivi, s. nitum: strepere, p. pui, s. pitum.

tupten/ in d'ooze. Dicere in aurem; in aurem susurrare.

tuphozen. Cornu, n. *indeclin. in sing.* buccina, g. næ, f.

tuphozentjen. Fistula cornea.

tuptinge. Susurrus, g. rii; sibilus, g. li: tinnitus, g. tûs, m.

tuptmupl. Bronchus, brochus, g. chi, m.

twaelf/ twelf. Duodecim, o. *indecl.*

twaelfmael. Duodecies, *adv.*

twaelfvoudigh. Duodecuplus, a, um, o.

twaelfste. Duodecimus, a, um, o.

twantelen/ dobben. Hallucinari, p. natus, *dep.* dubitare, subdubitare, hæsitare, p. avi, s. atum,

twantelinge. Hæsitatio, dubitatio, g. onis, f.

twee. Duo, duæ, duo, *pl. num.* o.

twee en twee. Bini, næ, na, o. *pl. num.*

in twee breken. Diffringere, p. diffregi, s. fractum, r. *acc.*

tweeback / *Holl.* beschupt. Panis bis coctus.

in twee deplen. Bipartiri, p. titus, *dep.*

twee dagen. Biduum, g. dui, n.

tweebladt. Bifolium, g. lii, n.

tweedagigh. Biduanus, a, um, o.

tweederhandt/ tweederlepe. Duplex, g. plicis, o.

tweedeurigh. Biforis, e, g. ris, o.

tweedepligh. Divisibilis, e, g. lis, o.

tweedracht. Dissidium, g. dii, n. discordia, g. diæ; dissensio, g. onis, f.

tweedrachtigh. Discors, g. cordis, dissidens, g. dentis, o.

tweedrachtigh zyn. Dissidere, p. dissedi, s. dissessum, discordare, p. avi, s. atum, discrepare, p. avi, s. atum, dissentire, p. dissensi, s. dissensum.

tweedeeligh. Biformis e, g. mis, o.

tweeboeck/ tweewegh. Bivium, g. vii, n.

tweehonderd. Ducenti, æ, a, o. *pl. num.*

tweehonderd-mael. Ducenties: *adv.*

tweehoofdigh. Biceps, g. cipitis, o.

tweejaerigh. Biennis, e, g. nis; bimulus, a, um, o.

tweelijvigh. Bicorpor, g. poris, o.

tweelinck. Gemellus, g. li; geminus, g. ni, m.

tweemaels/ tweewerf/ twees / *Holl.* Bis *adv.*

tweemael kleynder. Duplo minor, & minus.

tweemael grooter. Duplo major & majus.

tweemaendigh. Bimestris, e, g. stris, o.

tweenamigh. Binomius, a, um; binominis, e, g. nis, o.

tweepondigh. Bilibris, e, g. bris, o.

tweesnydigh. Anceps, g. ancipitis, o.

tweesplecrigh. Bifidus, a, um, o.

twee strept/ s. tweecamp. Duellum, g. i, n.

tweetongigh. Bilinguis, e, g. guis, o.

tweeverwigh. Bicolor, g. coloris, o.

tweevoetigh. Bipes, g. pedis, o.

twee voozhoofdigh. Bifrons, g. frontis, o.

tweevoudigh. Duplex, g. plicis, o.

tweevoudighept. Duplicitas, g. tatis, o.

tweevoudighlyck. Dupliciter, duplicatò, *adv.*

twelf/ s. twaelf. Duodecim.

twyffel/ twyfelachtigheyt. Dubium, g. bii; ambiguum, g. gui, n. dubietas, ambiguitas, g. tatis, f.

sonder twyffel. Indubitanter, *adv.* Sine dubio: haud dubiè: procul dubio: citra omne dubium: citra omnem controversiam.

twyfelachtigh/ de gene die twyfelt. Dubius, ambiguus, incertus, a, um, anceps, g. cipitis, o.

twyfelachtigh / daer men aen twyfelt. Controversus, dubius, ambiguus, incertus, a, um, o. De quo est controversia: de quo dubitatur.

twyffelen. Dubitare, p. avi, s. atum: hærêre, p. hæsi, s. hæsum, Suspensum teneri, in ancipiti versari: animo pendere: dubiâ cogitatione distrahi, jactari.

twyffelyck. Dubiè, ambiguè, dubitanter, *adv.*

twygh / *Holl.* Ramus, g. mi: surculus, g. li. m.

twyn. Filum duplarium.

twynen. Fila congeminare.

twyn-meulen. Rhombus filarius.

twintigh. Viginti, *pl. num. indecl.*

twintighmael. Vigesies, vicies, *adv.*

twintighste. Vigesimus & vicesimus, a, um, o.

twist/ kyvagie. Rixa, g. æ; lis, g. litis: altercatio, contentio, disceptatio, g. onis, f. jurgium, g. gii, n.

twisten/ kyven. Rixari, altercari, jurgari, p. atus, s. atum, *dep.* litigare, disceptare, p. avi, s. atum, contendere, p. tendi, s. tensum & tentum.

twistigh. Litigiosus, rixosus, contentiosus, a, um, o.
twistmaker. Altercator, litigator, g: oris, m.

V.

Vacant/ sonder meester. Vacuus, derelictus, nudus, a, um; vacans. g: cantis, o.
Vacantie. Feriæ, g: riarum, f. *pl. num.* Otium à munere, ab opere.
Vacantie van recht. Justitium, g: tii, n. Forense justitium: forenses feriæ.
Vacantie in de schoole. Feriæ litterariæ, litterarium justitium: litterarii studii halcyonia: litterariæ operæ halcyonia, scholastici muneris dies halcyonii.
vacatie/ loon. Salarium, g: rii, n. merces, g: cedis, f.
vacatie/ oeffeninge. Exercitatio, occupatio, g: onis, f.
vacatie/ professie. Professio, g: onis, f. munus, g: neris, n. Vitæ genus, vitæ ratio: vitæ institutum.
vaceren/ besongeren. Vacare, p. cavi, s. catum: incumbere, p. cubui, s. cubitum, *r. dat.* Operam navare.
vaceren/ behouden van 't werck. Otiari, feriari, p atus, s atum, *dep.*
vaceren / open staet oft sonder meester zijn. Vacare, *p.* avi, *s.* atum. Vacuum esse: vacare è possessore *vel* domino.
vacht/ vlies. Vellus, g: leris, n. (puella.
vadde. Ignava mulier: ignava & deformis
vaddigh-laf/ luy. Ignavus. marcidus, languidus, torpidus, a, um, o.
vaddighept. Torpor, marcor, languor g: oris, vetetnus, g: ni. m.
vaddose. Venefica, g. cæ, f.
vadem/ ses voeten ende een half. Orgyia, g. gyiæ, f.
vademen/ ombademen. Ambabus amplecti ulnis, complexu cingere.
vademen/ besseemen. Acum filo cingere.
Vader. Pater, g: patris: parens, g. rentis: genitor, g. toris, m.
Vaders des Huysgesins. Paterfamilias, g: patris familias.
Vader-erve/ vaderlijck goet. patrimonium, g nii, n.
Vaderlandt/ vaderslandt. Patria, g. triæ, f. Solum patrium, natale solum.
Vaderlijck/ den vader aengaende. Patrius, patruus, a. um, o.
Vaderlijcken. Paternè, patriè, *adv.*
Vaderloos. Patre orbus.
Vadermoort. Parricidium, g. dii, n.
Vadermoorder. Parricida, g. dæ, m.
Vaders broeder / oom. Patruus, g. truï, m.
Vaders broeders kint. Patruelis, g: lis, m.

Vaders suster. Amita, g: tæ, f.
vaerk. Sopor, g: poris: somnus, g: ni, m.
vaerk hebben. Dormiturire, p. rivi, s. ritum.
vaerkeloos/ slomnis, g: nis; pervigil, g: gilis, o.
vaerkerigh/ vol vaercks. Somnolentus, somniculosus, soporatus, a, um, o.
vaegen. Purgare, *p.* avi, *s.* atum: tergere. p. tersi, s. tersum: verrere, p. verri, s. versum, *r. acc.*
Vaegevper. purgatorium, g. rii, n purgatorius ignis: expurgator, ignis.
vager. purgator, expurgator, g: oris, masc.
vaeger/ kloeck keirle. Qui ad quidvis cum alacritate peragendum promptus est.
vaeghsel/ keirsel. purgamentum, g: ti, n. quisquiliæ, g: liarum, f. *pl. num.*
vael/ vaeluwe. Color helvus, gilvus, balius.
vael / afgesleten/ verschoten van verwe. Decolor, g. loris: detritus, a, um, o.
vael/ bruyn. Hyacinthinus, amethystinus, a, um, o.
Vaene/ vendel. Vexillum, g. li; signum, g: ni, n. signum militare.
Vaene/ kerck-vaene. Labarum sacrum: vexillum sacrum.
Vaene/ vendel soldaten. Cohors, g: hortis, f.
Vaen-dzaeger/ alferes. Signifer. g: feri: vexillarius, g: rii, m.
Vaentien/ vlagge. Vexillulum, g: li, n.
Vaene/ vier cannen. Triens, g: entis, m. Quatuor mensuræ.
vaene/ quabbe. palear, g. aris, n.
vaer/ schrick/ vreese. Metus. g. tûs, terror, horror, g. orîs. m.
vaerlijck. Formidandus, horrendus, a, um, o.
vaerlijck. *s.* sorgelijck periculosus, a, um. Periculi plenus. Discrimini obnoxius.
vaerdigh *s.* veirdigh. promptus, a, um. Agilis, is, e, o,
vaeren/ repsen. Tendere, tetendi, *s.* tensum & tentum, proficisci, p. fectus, *dep.*
vaeren / hem hebben / in sulcke oft sulcke gestelt syn sse des lichaems zijn. Valere, p. lui, *s.* litum. Habêre se. ut: Hoe vaert ghy? Qui vales; qui te habes?
vaeren/ voorspoet oft tegenspoet hebben. prosperâ *vel* adversâ fortunâ uti.
vaeren / een ende oft uytganck hebben. Exitum sortiri. ut: Hoe suldy ten lesten vaeren? Quem tandem finem habebis? quem denique exitum habebis?
vaeren te scheye *s.* veiren. Vehi navigio.
vaeren te waegen *s.* ryden. Vehi curru.
vaeren/ tusschen beyden komen. ut: In yemants reden vaeren. Interloqui, p. locutus, *dep.* Intercedere, p. cessi, *s.* cessum. Interrumpere sermonem: interpellare loquentem: impedire sermonem loquentis.
vaerende haeve. Bona mobilia: res mobiles.
vaeren/ vaeren-cruydt. Filix, g. licis, f.

vaert /

vaert/ reyse. Iter, g. itineris, n. profectio, g. onis, f.
sich op de vaert maecken. Accingere se itineri: expedire se profectioni.
met een vaert. Expedite, prompte, ociùs, *adv.*
vaert/ *s.* veir. Trajectus, g. ctûs, m.
vaert/ gracht om schepen door te brengen. Canalis, g. lis, m. fossa, g. sæ, f.
vaese/ vese. Festuca, g. cæ: fiora, g. bræ, f.
vaselmen/ vesselmen/ *s.* veselmen. ut: vesselt de naclde. Acum filo trajice.
vagebont / die geen vaste woonstede en heeft. Erraticus, errabundus, erraneus, vagus, a, um, o. erro, g ronis, m.
vagabont/ deugniet. Scurra, g. ræ, masc.
vagen *s.* vegen verrere, p. ri, *s.* sum. (cis, o
valiant / *s.* klorck/ stout. Fortis, is, e, o. audax.
val. Casus, lapsus, g. sûs, m. ruina, g. næ, *fæm.*
valbrugge. Pons pensilis, versatilis.
valdeure. Janua labilis, sublicia.
valsoet. Cestrillus, g. li, m.
valle/ mnise valle: Decipula, tendicula, g. læ, f.
vallen/ nedervallen/ omvallen. Cadere, p. cecidi, *s.* casum: decipere: concidere, p. concidi, *sine sup.* labi, perlabi, prolabi, p. lapsus, *dep.* ruere, corruere, p. rui, *s.* rutum.
vallen in eenigh accident vallen. Incidere, p. incidi, *sine sup.* ut:
vallen in slaep. Obdormire, indormire, obdormiscere, p. mivi, *s.* mitum: somno corripi.
vallen in faute. Delinquere, p. liqui, *s.* lictum: peccare, p. avi, *s.* atum. Noxam incurrere: culpam admittere: in culpam incidere.
vallen in disgratie. Principis indignationem incurrere: in Principis indignationem delabi, incidere.
vallen in sieckte. In morbum incidere, delabi: morbum incurrere.
vallen in 's vyands handen. In hostium insidias delabi, in insidiis hostilibus circumveniri.
vallen op een propoost. In mentionem incidere, devenire, devolvi, deduci.
vallen/ gebeuren/ geschieden. ut:
daer vallen slagen. Fit pugna.
daer vallen woorden. Fit rixa.
vallen/ voorvallen. Occurrere, p. curri, *s.* cursum, ut:
wat valt hier al te seggen? Quid hic dicendum occurrit?
vallen/ overkomen. Obvenire, p. veni, *s.* ventum, ut:
tot deel vallen. In sortem obvenire.
't lot is my soo gevallen. Ita sors mihi obtigit: ita fortuna cecidit.
vallende sieckte. Epilepsia, g. siæ, f. morbus, comitialis, caducus, Herculeus, sacer.
die de vallende sieckte heeft. Epilepticus, a, um, o.

valligh. Caducus, timosus, a, um, o.
valpoorte. Cataracta, g. ctæ, f.
val/ strick. Laqueus, g. queï, m.
valck. Falco, g. onis: tinnunculus, g. li, m. Accipiter primarius.
valckenaer/ valckenier. Auceps mansuerarius, auceps domitor: aucupatoriæ domiturræ artifex.
valckenet. Falco catapultarius,
valeur/ vaillandise. Fortitudo, g. dinis, f. *s.* Cloeckheyt. Animositas, g. tatis, f.
valeur/ *s.* weicoe. Pretium, g. tii, n. æstimatio, g. onis, f. valor, g. oris, m.
valide/ vast/ krachtigh. Legitimus, ratus, justus, a, um, o.
validoren/ goet zijn. Auctoritatem *vel* vim habere, ratum esse.
valise. Vidulus, g. li, m. Culeus farcinarius follis viatorius.
valeye/ tusschen twee bergen. Valles *seu* vallis, g. lis, f.
vallepe/ rondt om met bergen besloten. Convallis, g. lis, f.
valdupde. Palumbus, g. bi, m.
valsch / versiert / onwaerachtigh. Falsus, vanus, fabulosus, fictus, confictus, fictitius, commentius, a, um, o.
valsch / bedriegelijck. Malus, improbus, a, um: fallax, g. lacis, o.
valsch/ loos. Astutus, callidus, versutus, a, um: vertipellis, e, g. lis, o.
valsch/ vervalscht. Adulterinus, vitiatus, vitiosus, adulteratus, depravatus, corruptus, a, um, o.
valsch / dat in plaetse van het oprecht komt. Subditivus, suppositivus, a, um, o.
valschlijk. falsè, fictè, mentitè, simulatè, *adv.*
valschen/ vervalschen. Adulterare, p. avi, *s.* atum: corrumpere, p. rupi, *s.* ruptum, *r. acc.*
valscher/ vervalscher/ falsaris/ valschaert. *Fl.* Adulterator, vitiator, corruptor, suppositor, g. oris, m.
valscheit/ het crimen van valscheyt. crimen falsi: noxa admissi falsi: fraus falsi commissi.
valscheyt/ bedrogh/ uytstrickerije. Fallum, g. li, n. falsitas, g. tatis; fallacia, g. ciæ, f.
valscheyt/ finesse/ dobbelheyt/ loosigheyt. Calliditas, g. tatis; astutia, versutia, g. tiæ, f.
van / *nota genitivi & ablativi. Genitivi* ut: den boeck van Jan. Liber Joannis. *Ablativi.* ut: Grys van soigen. Canus à curis.
van / *nota causæ propter quam*, præ. *r. abl.* propter, *r. acc.* ut: Hy is sieck van te veel fruyt t'eten. Ægrotat eò quod plurima poma comederit. Hy is sieck van lief de. Præ amore, *vel* propter amorem ægre habet. *Exponitur tum etiamper* ex *ut:* Ex nimio pomorum esu ægrotat: ex nimio amore decumbit.
van achter ponè, *præp r. abl.* retro *adv.* a tergo.

van dichț hn. Cominus, *adv.*
van beneden. Inferne, *adv.*
van boven. Supernè, desuper, *adv.*
van buyten/ buytenș. Extra, foris, exteriùs, forinsecus, *adv. in loco.*
van daer. Inde, illinc, istinc, *adv. de loco,*
van daer/ wegh. Apage, abi, discede, cede, *Imperativi.*
van dorn af. Jam inde: ex eo tempore.
van doen hebben. Indigere, p. gui, *sine sup.*
van herten. Ex animo.
van hier. Hinc, *adv.*
van noode zijn. Opus esse.
van selfs. Ipsonte, ultro, *adv.*
van stadt tot stadt. Oppidatim.
van dorp tot dorp. Vicatim.
van deure tot deure. Ostiatim.
van stonden aen. Confestim, illico, statim, protinus, extemplò, *adv.*
van ter zijden. Obliquè, *adv.*
van verre. Eminus, *adv.*
van voren. Antè, coràm, à fronte.
van voren af. Ab initio. (tergo.
van voren en van achteren. A fronte & à
van waer? Unde? *adv.*
vanck van eenen Os. *Pars carnosior bovis sub ventre circa femora.*
vank/vang. Captura, g. rx, f. captus, g. ptûs, m.
vangen. Capere, pio, p. cepi, s. captum: prehendere, apprehendere, comprehendere, p. hendi, s. hensum: corripere, pio, p. ripui, s. reptum, *r. acc.*
vanger. Comprehensor, g. oris, m.
vang-vraege. Captiuncula, g. læ, f. Quæstio cornuta: argumentum captiosum.
variabel/ wankelbaer. Instabilis, mutabilis, e, g. lis: levis, e, g. vis: inconstans, g. stantis, o. Inconstantis consilii, quovis vento mutabilior.
variabelijck. Inconstantem in modum, instabilem in modum.
varieren / nu sus nu soo spreken. Verbis non constare, eâdem in re diversa loqui.
varieteyt/verscheydenheyt. Diversitas, varietas, g. tatis; dissimilitudo, g. dinis, f. Distincta ratio.
varre/ veirse/ stier. Taurus, g. ri, m.
varse/veirse/veirskalf. Bucula, vitula, g. læ, f.
vasael. Cliens, g. clientis: vasallus, g. li: beneficiarius, g. rii, m. (jus clientelare.
vasaelschap. Clientela, g. læ, f. Jus clientelæ;
vast/ nu al tegenwoordelijk. Modò, jam, *adv.* Reipsâ. Hy light vast ende sterft. Jam in agone est.
vast/ niet te min/ eyenwel. Attamen, nihilominùs, nihilo seciùs, & tamen. ut: Ghy seght dat ghy 't niet doen en sult / ende vast doet ghy 't. Te non facturum ais, & nihilominus facis.
vast/ stijf/ onbeweghlijk. Firmus, solidus, vastus, immotus, a, um, o.
vast/ seker/ waerachtigh. Certus, indubitatus, exploratus, compertus, a, um, o.
't gaet vast. Certum est, compertum est: res est indubia. (certo habêre.
voor vast houden. Pro comperto habêre: pro
vastelijk/ sterkelijk. Firmiter, firme, valide, stabiliter, *adv.*
vastelijk/ sekerlijk. Certò, certè, asseverantèr, constanter, *adv.*
vastigheyt/ sterckte. Firmitas, stabilitas, g. tatis, firmitudo, g. dinis, f. (um, o.
vast houdende. tenax, g. nacis, viscosus, a,
vast in een. Densus, a, um, o.
vast landt. Continens, g. nentis, f.
vast maecken. Firmare, confirmare, solidare, consolidare, roborare, p. avi, s. atum, stabilire, p. livi, s. litum, *r. acc.*
vast slaepen. Altùm dormire, profundè dormire: Endymionis somnum dormire.
vast staen. Consistere, p. constiti, s. stitum.
vasten/ niet eten. Jejunare, p. avi, s. atum, abstinêre, p. stinui, s. stentum. Abstinere à cibo, inediam sustinêre, tolerare.
't vasten. Jejunium, g. nii, n. abstinentia, g tiæ; inedia, g diæ, f. Cibi, esûs, potûs abstinentia.
den vasten van 40. dagen. Quadragesimæ jejunium: sacra Quadragesimæ inedia: Quadragenarium jejunium: magnum jejunium, vernum jejunium.
den vasten van quatertemper. Quaternarium jejunium, quaternûm temporum jejunium.
in den vasten. Per jejunium: jejunii sacri diebus.
vastenavont. Bacchanalia, Liberalia, saturnalia, g. lium: Orgia, g. giorum, *pl. num.*
vasten avont houden. celebrare Bacchanalia.
vat. Vas, g. vasis: dolium, g. lii, n.
vatjen. Vasculum, g. li, n.
vats. Mucidus, a, um, o. (pere vas.
vats smaecken. Mucêre, p. mucui, *sine sup.* fa-
vatten/ met de handt nemen. sumere, p. sumpsi, s. ptumptum: capere, pio, p. cepi, s. captum; accipere, pio, p. cepi, s. ceptum; arripere, pio, arripui, s. reptum: prehendere, p. hendi, s. hensum, *r. acc.*
vatten/ begrijpen. Capere, pio, p. cepi, s. captum; intelligere, p. lexi, s. lectum: percipere, pio, cepi, s. ceptum, *r. acc.*
vatsel. Ansa, g. sæ, f. capulus, g. li, m.
vader/ vver. Uber, g. beris, n.
vader-vlaet. fumen, g. minis, n.
vechten. Pugnare, dimicare, p. avi, s. atum: confligere, p. flixi, s. flixum.
vechterye/ gevecht. Pugna, g. næ, f. conflictus, g. ctus, m.
vedel/ s. viole. Fidicula, læ, f. Barbitus, g. ti: pandura, g. ræ, f.
vedelvooghsken. Plectrum, g. cri, n.

Veder/ s. plumme. Pluma, æ, f.
Vee/veegh. Pecus, g. pecoris, n. pecudes, g. pecudum, f. *pl. num.* (um, o.
veeghs/veestachtigh. Belluinus, pecuinus, a,
veedief. Abigeus, g. gei, m.
veedieftе. Abigeatus, g. tûs, m.
veehoeder. Pecuarius, armentarius, g. rii, m.
veemerkt. Forum boarium.
veestal. Stabulum, g. li, n.
vee voeder. Pabulum, g. li, n.
Veet/haet/ rancketur. Odium, g. dii, n. rancor, g. oris, m. simultas, g. tatis, f.
veede dragen. Inimicitias, odium, rancorem gerere adversus aliquem: gravi aliquem odio prosequi.
Veel/ s. Vele. Multus, a, um, o.
Veese/ kindts windel. Fascia, g. ciæ, fasciola, g. læ, f.
Veest. s. Vest. Crepitus ventris, alvi.
Vegetatif/ dat kracht ende sterckte geeft. Vegetans, g. tantis, o.
Vegen/ s. Vaegen. Purgare, p. avi, s. atum.
veger/ besem. scopæ, arum, *pl. n.* scopula, g. læ, f.
veger/ stout keirle. Audaculus, g. li, m.
vehement/ heftigh. Fervidus, præfervidus, a, um; acer, acris, acre, g. aeris, o. Acriter incitatus: vehementer concitatus.
vehementelijck. Acriter, vehementer, *adv.* Acriore impetu: vehementiore vi.
vehementie/heftigheyt. Vehementia, g. tiæ: concitatio, g. onis, f. impetus, g. tus, m. Incitatior motus: vehementior vis.
veiligh. Tutus, a, um, o.
veir/vaert/ daer men over een water vaert. Trajectus, g. ctûs, m.
veiren/ 't schepe repsen. Navigare, *p.* avi, *s.* atum. Nagivio vehi.
veiren/ eenen anderen over 't water setten. Trajicere, cio, p. jeci, s. jectum: transvehere, p. vexi, s. vectum; transportare, p. avi, s. atum. transmittere, p. misi, s. missum.
veiren/ overgeset worden. Trajicere, p. cio, p. jeci, s. jectum: transire, transeo, p. transivi, s. transitum; trans fretare, p. avi, s. atum, transmittere, p. misi, s. missum. Emetiri flumen.
veirgewant. Armamenta navis.
viergelt. Naulum, g. li, n.
veirman. Portior, g. oris, m. navicularius, li, m. trarius, g. rii, m.
veirponte/veirboot/veirschip/ veirschuyte. Ponto, g. onis, m. cymba, g. bæ, f. Navis vectoria.
Veirdigh/ gauw. Agilis, le, g. lis; velox, g. locis: rapidus, citus, properus, a, um, o.
veirdigh/ gereet. Paratus, promptus, expeditus, instructus, accinctus, a, um, o.
veirdigh van de hant. Manu promptus; manu levis. (tatis, f.
veirdigheyt. Agilitas, habilitas, dexteritas, g:

veirdighlijck. Prompte, alacriter, expeditè, *adv.*
veirdigen/veirdigh maecken. Parare, apparare, adornare, armare, p. avi, s. atum.
Veirs. Versus, g. sûs, m. carmen, g. minis; metrum, g. tri, n.
veirs heroicq. Versus epicus, heroicus: metrum *vel* carmen heroicum, epicum.
veirsen maecken. Versificare, p. avi, s. atum, *Quintil.* Versus facere, condere, pangere.
veirsel/ veirsken. Versiculus, g. li, m.
veirsel in den kercken getyden. Versiculus incentivus. Het responsoir. Versiculus succentivus.
Veirse/jonge koey. Bucula, g. læ: juvenca, g. cæ, f.
Veirsene/hiel. Calcaneum, g. nei, n. calx, g. calcis, f.
veiteren. Catenare, p. avi, s. atum, compedire, p. divi, s. ditum *r. acc.* Vincula injicere *r. dat.*
Veken/ herken. Vacerra, g. ræ, f. repagulum, g. li, n.
Vel/huyt. Pellis, g. lis; cutis, g. tis, f.
vel/ ossenhuyt. Tergus, g: goris, n.
vel van perkement. Membrana, pergamena, g. næ, f.
vel in de ooge. Suffusio, g. onis; cataracta, g. ctæ, f.
vel/hoere. Scortum, g. ti, prostibulum, g. li, *m.* Meretrix, g: tricis, f.
velleken. Pellicula, membranula, g. læ, f.
Veldt. Rus, g. ruris, n. campus, g. pi, ager, g. agri, m. terra, g. terræ, f.
veldt in sept van wapen. Solum, g. li, n.
veldt-kappe. Sagum, g. i, n. Chlamys, f.
veldt-koetse. Lectus cattensis.
veldt krekel. Cicada, g. dæ, f. gryllus, g. li, m.
veldt-kuyve. Palumbus, g. bi; palumbes, g. bis, m.
veldt geschrey/ alarm. Classicum, g. ci, n.
Veldt goden. Fauni, g. norum, m.
Velde-heere. Imperator, g. oris: archistrategus, g. gi: dux, g. ducis, m.
veldthoen/ patrys. Perdix, g. dicis, f.
veldtmuys. Sorex, g. ricis, m.
veldtslagh. Prælium, g. lii, n. conflictus, g. ctûs, m.
veldtstuck. Tormentum minus.
veldtteecken. Tessera *vel* tænia militaris.
Velttuyn. sepes, g. pis, f.
Vele/*per syncopen* veel. Multus, copiosus, numerosus, a, um, o. Magna copia: magnus numerus.
veel/*adv.* grootelijks seer/. Multùm, impensè, vehementer, valide, magnoperè, admodum.
veel/*in comparatione.* Multò, impendiò, longè, ut: Veel geleerder. Multò doctior.
te veel. Nimis, nimium, nimisquam; nimium.

quam, *adv.* Plus, satis: plus æquo. (o.

veelachtigh. Pluſculus: compluſculus, a, um,

veelderhande / veelderlepe / veelboudigh. Multiplex, g. plicis; multijugis, e, g: gis; multifarius, varius, a, um, o.

in veelderhande maniꝛen / veelbondigh-lyk. Multipliciter, multifariàm, pluriſariàm, multiformiter, variè, *adv.*

veelheyt / menigte. Multitudo, g. dinis: copia, g: piæ, f.

veelſaligh / oudt. Annoſus, a, um, o.

veel min. Nedum, multo minus.

veelverwigh. Multicolor, g: coloris, o.

veelvoetigh. Multipes, g: pedis, o.

veel voudigh. Multiplex, multifarius.

velge / radt velge. Modiolus rotæ.

vellen / nederwerpen. ſternere, proſternere, p. ſtravi, ſ. ſtratum, *r. acc.*

vellen / een been ſetten. Supplantare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

velours Heteromallum, g: li; n. Bombyx heteromallus.

velourtier. Heteromalli textor.

ven / venne / moerlandt. Palus, g: ludis, f. Palus bituminoſa.

ven / ventant / met waterachtigen gront. Paſcuum paluſtre.

ven-beſie. *Holl.* craeckbeſien. Vaccinia, g: niorum, n. *pl. num.*

Venckel. Fœniculum, g: li, m. marathrum, g: thri, n. *herba.*

Vendel. ſ. Vaene. Vexillum, g: i, n.

Veniſoen / vleeſch van wilde beeſten. Ferina, g: næ, f. Caro ferina.

Veniſoen-paſtepe. Ferinæ artocreas.

venijn / vergift. Venenum, g. ni; toxicum, g: ci: virus. *indecl.* n. aconitum, i, n.

venijnigh Venenatus venenoſus, virulentus, a, um, o. Veneno infectus: corruptus, imbutus.

venijnigheydt. Virulentia, g: tiæ, f.

venijnen / vergiften. Venenum adhibêre, inducere, miſcêre, adſpergere, infundere, infuergere, admiſcere, *r. dat.*

venſter. Feneſtra, g: ſtræ, f.

veſtnerhoyde. Reticulata feneſtra: tranſenna, lepto obducta feneſtra.

venſterken. Feneſtella, g: læ, f. ſ o.

dat de venſters aengaet. Feneſtralis, e, g: lis,

vent / vepnt. *Fl.* Adoleſcens, g: centis, juvenis, g: nis, m.

vente / vercopinge. Venditio, auctio, g: onis. f. Auctionaria venditio.

venten / vercopen. Vendere, p. vendidi, ſ. venditum, *r. acc.*

ventbaer. Vendibilis, e, g: lis, o.

ventegoedt. *Fl.* Merx venalis.

ventoeſe / laet-buſſe. Cucurbitula, g: læ, f.

ver. *præpoſiti. varia ſignificationi votum, quibus præponitur addit.*

ver-accompagneren / ſ. vergeſelſchappen. Comitari; p. atus, *dep.*

veraccoyderen / eens woꝛden. Paciſci, p. pactus, *dep.* convenire, p. veni, ſ. ventum.

veraccoyderen / eens maecken. Componere, p. poſui. ſ. poſitum; conciliare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verachten. Contemnere, p. tempſi. ſ. temptum, ſpernere, p. ſprevi, ſ. ſpretum; deſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. pectum; aſpernari, p. atus, *dep. r. acc.*

verachtt ſyn oft woꝛden. Contemni, p. tempus, ſperni, p. ſpretus: deſpici, p. ſpectus, vilipendi, p. penſus, *paſſ.* Ultimo loco poni: in ultimis haberi: minimè æſtimari.

verachtelijck. Contemptibilis aſpernabilis, e. g: is; contemnendus, aſpernandus, a, um, o.

verachtelijcken. Contemptim, *adv.*

verachter. Contemptor, deſpector, ſpretor aſpernator, g: oris, m.

verachtinge / verſmadinge. Contemptus, g. tûs, m. contemptio, deſpectio, aſpernatio, g. onis, ſ.

verachteren Morari, remorari, p. ratus, *dep.* tardare, retardare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verademen. Reſpirare, p. avi, ſ. atum.

veraerden. Naturam immutare in aliud ingenium migrare: novam naturam induere.

veranderen, pet veranderen Mutare, immutare; alterare; p. avi, ſ. atum. *r. acc.*

veranderen / verandert woꝛden Mutari, immutari, p. atus, *paſſ.*

veranderinge. Mutatio, immutatio, g. onis, f.

veranderlijck. Mutabilis, verſatilis, verſipellis, e, g. lis, o.

verantwoꝛden. Defendere, p. fendi, ſ. fenſum: excuſare, purgare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* patrocinari, p. atus, *dep. r. acc.*

verantwoꝛdinge. Defenſio, g. onis: apologia, g. giæ, f.

verarbeyden / oberarbeyden. Frangere ſe laboribus.

verergeren / erger maken. Depravare, adulterare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Deterius facere.

verargeren / erger woꝛden. Depravari, p. atus, *paſſ.* In pejus abire: in deterius vergere.

verarghwaenen. Suſpectum habere.

verarmen / ſ. arm maken. Depæuperare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verarmen / arm woꝛden / ſ. arm woꝛden. Adinopiam redigi.

verbaeſen. ſtupefacere, obſtupefacere, cio, p. feci, ſ. factum: conſternare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verbaeſt. Perplexus, peculſus, attonitus, conſternatus. a, um, o.

verbaeſt zyn. ſtupere, obſtupeſcere, p. ſtupui, *ſine ſup.*

verbaeſtheyt. Conſternatio, g. onis, f ſtupor, g: oris,

g: oris. m. perplexitas, tatis, f.

Verban / als men in den Geeſtelijcken ban gedaen woꝛdt. Anathema, g. matis, n. execratio, g. onis, ſ.

Verban, banniſſement. Exilium, g. lii, n. proſcriptio, g. onis, ſ.

Verbannen. Proſcribere, p. ſcripſi, ſ. ſcriptum, relegare, *p.* avi, *ſ.* atum. Anathemate ferire, *r. acc.*

Verbandt / *Holl. Fl.* ſ. verbondt. Fœdus, eris, n. Pactum, i, n.

Verbandtbꝛief. Obligatio, g. onis, f. tabulæ, g larum, f. *pl. num.*

Verbanden / ſ. verbinden. Obligare, *p.* avi, *ſ.* atum.

Verbaſtaerden / verbaſchen. Adulterare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

Verbaſtaerden / uyt den aert ſlaen. Degenerare, p. avi, ſ. atum.

verbedden. In alium collocare.

verbelden / veranderē van gedaente. Transfigurare, transformare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

verbelden / ſich inbelden. Imaginari, *p.* atus, *dep.*

verbeldinge. Imaginatio, g. onis, f.

verberghen. Abdere, condere, *p.* didi, *ſ.* ditum: celare, occultare, p. avi, ſ. atum: abſcondere, *p.* ſcondi, *ſ* ſconſum, *r. acc.*

verberginge. Abſconſio, occultatio, g. onis, f.

verbernen / ſ. verbꝛanden. Comburere, p. uſſi, ſ. uſſum.

verbeſigen / verſlijten. Conſumere, p. ſumpſi, ſ. ſumptum; atterere, *p.* trivi, *ſ.* tritum, *r. acc.*

verbeſigen / tot pet verbꝛupcken. Uti, p. uſus, *dep. r. abl.* ad rem quampiam adhibêre.

verbeteren. Emendare, p. avi ſ. atum; corrigere, *p.* rexi, *ſ.* rectum, *r. acc.*

verbeuren / verlieſen. Perdere, *p.* perdidi, ſ. ditum, amittere, *p.* miſi, *ſ.* miſſum, *r. acc.*

verbeuren ſyn voꝛgerſchap. Excidere civitate, perdere jus civium.

verbeuren / in bꝛeuk vallen. Incidere in mulctam: mulctæ reum fieri.

ſyn leven verbeuren. pœnam capitis incurrere.

verbeurt maken. Confiſcare, publicare, *p.* avi, *ſ.* atum. Fiſco addicere, *r. acc.*

verbeurte. Mulcta, g: ctæ; pœna, g. næ, f.

op verbeurte. ſub pœna.

verbeyden. Expectare, *p.* avi, *ſ.* atum; manere, *p.* manſi, *ſ.* manſum; opperiri, *p.* oppertus, *dep. r. acc.*

verbidden. Exorare, *p.* avi *ſ.* atum, deprecari, *p.* catus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

verbidden / met bidden pmanden verloſſen. Deprecari, culpam alterius: deprecando alium in libertatem aſſerere.

verbiddelijck. Exorabilis, e, g. lis, o.

verbidder. Exorator, g. oris, m.

verbieden. Prohibere, *p.* bui, ſ, bitum; vetare, *p.* tui, *ſ.* itum: interdicere, *p.* dixi, *ſ.* dictum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

verbieden pemanden ſyn huys. Interdicere alicui domo ſuâ.

verbyſteren / verwoeſten. Depopulari *p.* latus, ſ. latum, *dep.* vaſtare, p. avi ſ. atum; deſtruere, *p.* ſtruxi, ſ ſtructum, *r. acc.*

verbyſteren. ſ. arm maecken. Depauperare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verbyten. Admordere, p. mordi, ſ. morſum, *r. acc.*

ſyn ſelve verbyten. coërcere, cohibere ſeipſum.

verbinden / verplichten. Obligare *p.* avi, *ſ.* atum; devincire, *p.* vinxi, *ſ.* vinctum, adſtringere, *p.* ſtrinxi, *ſ.* ſtrictum, *r. acc.*

verbinden als een wonde. Obligare vulnus.

verbindinge. Obligatio, adſtrictio, g. onis, f.

verbitteren / verbittert maken, Acerbare, exacerbare, exaſperere, p. avi, ſ. atum *r. acc.*

verbitteren / verbittert woꝛden. Exacerbaſcere, *ſine prat aut ſup* exacerbari, exaſperari, *p.* atus, *paſſ.*

verbitteringe. Exacerbatio, irritatio, g: onis, f.

verblaecken / verblunſteren Uſtulare, *p.* avi, ſ. atum: adurere, *p.* uſſi, ſ. uſtum, *r. acc.*

verblaeſen. Diſſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verblecken / verbleecken / verſterven. Pallescere, expalleſcere, p. pallui. *ſine ſup.*

verblyden / blyde maeken. Oolectare, delectare, hilarare, exhilarare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.* Gaudio perfundere.

verblyden / blyde zyn Gaudere, p. gaviſus, n, *paſſ* Lætari, p. tatus, ſ. atum, *dep.* Affici gaudio: lætitiam percipere. **de booſen verblyden haer over ander mans ongeluck.** Alienis malis mali voluptatem capiunt.

verblyder / bꝛolyck. Hilaris, e, g: ris; & hilarus, a, um; lætus, a, um, o. Bono animo, plenus lætitiæ.

verblyf / woninge. Manſio, habitatio. g: onis, f.

verblyf / overſchot. Reliquiæ, g. quiarum, f. *pl. num.*

verblinden. Cœcare, excœcare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*

verblintheyt. Cœcitas, g: tatis; obcœcatio, g. onis, f.

verbloemen. Reflorere, p. florui, *ſine ſup.*

verbluffen met woꝛden. Protelare aliquem verbis.

verbluſteren / ſ. verblaecken. Adurere, p uſſi, ſ uſtum.

verbluſteringe. Uſtulatio, aduſtio g. onis, f.

verbodt. Interdictum, g. cti, n. prohibitio, g. onis. f.

Verbolgen. Iratus, a. um, o.

Verbolgentheyt / gramſchap. Ira, g: ræ; indignatio, g. onis. f.

ver-

verbont. Fœdus, g. deris; pactum, g. cti, n.
verbont-broeker. Fœditragus, g. gi, m.
verbont-maecken. Ferire, percutere, icere fœdus: jungere fœdus.
verborgen/*verbum*. ſ. verbergen. Celare, avi, atum.
verborgen/ *adject*. Abditus, absconditus, occultus, secretus, a, um, o ſ ſinnig/ verſchoutwigh. Anagogicus, a, um, o.
verborgen zijn. Latêre, p. latui, ſ. latitum: latitare, p. avi, ſ. atum.
in 't verborgen. Clàm, clanculum, clandestinò, latenter, *adv.* in occulto.
verborgenthepdt. Arcanum, g. ni, mysterium, g. rii, n.
verborgentlijck. Arcanè, abditè, absconditè, tectè, *adv.*
verbranden/ doen branden. Comburere, exurere, p. ussi, ſ. ustum: cremare, concremare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verbranden/door de brandt vergaen. Flagrare, conflagrare, deflagrare, p. avi, atum; cremari, concremari, p. atus, *pass.*
verbranthept. Ambustio, adustio, ustulatio, g. onis, f.
verbrassen. Decoquere, p. coxi, ſ. coctum; abligurire, p. rivi, ſ. ritum, *r. acc.*
verbreyden/ uytſpreyden. Extendere, p. tendi, ſ. tensum & tentum; dilatare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verbreyden/ kennelijck over al maecken. Propalare, divulgare, pervulgare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verbreydinge/uytſpreydinge. Extensio, g. onis, f.
verbuycken. Saburrare ventrem: cibo & potu nimio ſe onerare.
Vercieren. Ornare, concinnare, *p.* avi, ſ. atum; comere, p. compſi, ſ. comptum, *r. acc.*
vercierr zijn pewers mede. Rem aliquam gratam & acceptam habêre: delectari re quapiam: voluptatem ex aliquâ re capere.
vercieringe. ſ. Cieraet. Ornatus, g. tûs, m.
Verkalefateren. Interpolare, reparare, p. avi, ſ. atum, reficere, cio, p. feci, ſ. fectum. *r. acc.*
Vercken. Porcus, g. ci, m. lus. g. luis, f.
van vercken. Porcinus, ſuillus, a, um, o.
verckens ſouwer. Subulcus, g. ci, m. (n.
verckens kot. Hara, g. ræ. ſ. porcile, ſuile, g. lis,
verckens dreck. ſuccerda, g. dæ, f.
verckens trog. Alveus, g. vei, linter, g. tris, m.
verckens ſmeer. Arvina, g. næ. f.
verckoken. Porcellus, porculus, g. li, m.
verckens traenen. *Prov.* Crocodili lacrymæ.
verklaeren/uytleggen. Declarare, explanare, elucidare, explicare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verklaeren/te kennen geven/toonen. Indicare, ſignificare, *p.* avi, ſ. atum; exponere, p. poſui, ſ. poſitum, *r. acc.*
verklaeren/ ſich verklaeren. Profiteri, p. feſſus, *dep. r. acc.* ut: Sich vyant verklaren. Profiteri ſe hoſtem.
verklaerder/uytlegger. Declarator, explanator, illuſtrator, g. oris, m.
verklaringe/uytlegginge. Explicatio, interpretatio, explicatio, expoſitio, g. onis, f.
verklaringe/bevestinge. Aſſertio, g. onis, f.
verklaringe/ uytkondinge. Denuntiatio, g. onis, f.
verklappen/ ſich abuſeren in 't ſpreecken. Labi linguæ procacitate: prodere ſe incauta garrulitate.
verkleeden. Veſtitum mutare.
verklepnen. Minuere. p. minui, ſ. minutum: attenuare, extenuare, *p.* avi, ſ. atum, accidere, p. cidi, ſ. cisum, *r. acc.*
verklepnen/klepn achten/ſ. *in* achten. Parvi pendere.
ſich verklepnen. Submittere ſe: humilia, tenuia de ſe ſentire.
verklepninge. Attentio, extenuatio, g. onis, f.
verklicken/ *Holl.* verraden. Deferre, tero, p. detuli, ſ. delatum, *r. acc.*
verklicker/ *Holl.* Proditor, delator, g. oris, m,
Verkloecken/ den moet nemen. Audere, p. ausus, *neutro-pass.*
verkloecken/bedziegen. Decipere, pio. p. cepi, ceptum, *r. acc.* ſ. bedziegen. Fallere, fefelli, fallum.
verkloecken/ pemanden in ſubtijlheyt te gauw zijn. Superare, prævertere aliquem ſolertia.
Verknoopen. Innodare, *p.* avi, *ſ.* atum, innectere, p. nexui, ſ. nexum, *r. acc.*
Verkocht worden. Venire, neo, venis. *imperf.* Venibam, p. venii & venivi, *ſup. caret.* Venum ire.
verkoelen/koel maecken. Refrigerare, *p.* avi, ſ. atum, frigefacere, cio, p. feci, ſ. factum, *r. acc.* Ad frigus revocare: frigore recreare.
verkoelen/koel worden. Defervere, p. ferbui & fervi, *ſine ſup.* Refrigeſcere, p. frixi, *ſine ſup.* Frigus induere.
verkoelen/sachte/sinnen krijgen. Animi ardorem ponere, exuere, deponere, remittere.
verkoelende. Refrigeratorius, a, um, o. Refrigerationis efficiens.
verkoken. Decoquere, diſcoquere, p. coxi, ſ. coctum; Coquendo abſumere.
verkonbeenen. Narrare, p. ravi, ſ. ratum, referre, fero, p. retuli, ſ. relatum, prodere, p. prodidi, ſ. proditum, *r. acc.*
verkonckelen. Diſtorquere, p. torſi, ſ. torſum, *r. acc.*
verkonkelt in de blaeſe. Gravedinoſus, iſchuriacus, a, um, o. ſtillicidio *vel* iſchuria laborare.

verkondigen. Denuntiare, indicare, ſignificare, pervulgare, promulgare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verkoop/ verkoopinge. Venditio, g. onis, f.
verkoopachtigh. Vendax, g. dacis, o.
verkoopelijck. Vendibilis, e, g. lis, o.
verkoopen. Vendere, p. vendidi, ſ. venditum, diſtrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*
verkooper. Venditor, inſtitor, g. oris, m.
verkoopſter. Venditrix, g. tricis, f.
verkoperen. ærare, obærare, p. avi, ſ. atum, *r. a.*
verkorſten. Incruſtare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verkort/ ſchade. Damnum, g. ni, detrimentum, g. ti; diſpendium, g. dii, n.
verkort doen. Damnum alicui inferre: damni cauſam eſſe alicui.
verkort hebben bp pet. Ob rem quampiam diſpendium pati: alicujus rei gratiâ damnum incurrere: jacturam pati, damno affici.
verkorten/ affsnyden. Decurtare, p. avi, ſ. atum, abſcindere, p. ſcidi, ſ. ſciſſum, *r. acc.*
verkorten/in't kort bzengē. In compendium redigere, in pauca contrahere, conferre.
verkortinge. Decurtatio, breviatio, contractio, g. onis, f.
verkonden/ſ. Verkoelen. Refrigeſcere, p. ixi.
verkouden/ den ſnof kryghen. Gravedinem contrahere.
verkout zijn. Gravedine laborare.
verkoutheyt/ verſnotheyt. Gravedo, g. dinis, coryza, g. zæ, f.
verkrachten/ verweldigen. Superare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Vim inferre, vim facere, *r. dat.* Vi aliquem ſubjicere.
verkrachten een vrouwe. Fœminam violare, vitiare, ſtuprare, p. avi, ſ. atum.
verkrijgen. Parare, comparare, p. avi, ſ. atum: acquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum, nanciſci, p. nactus, adipiſci, p. adeptus: aſſequi, conſequi, p. ſecutus, *dep. r. acc.* potiri, p. potitus, *dep. r. abl.*
verkrimpen. Contrahi, p. tractus, attenuari, p. atus, *pass.*
verkrocken. Corrugare; p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Rugis pliciſque deformare.
verkrommen. curvare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verkromt. Recurvus, repandus, a, um, o.
verkroppen. Signare, ingurgitare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verkruppen. Prorepere, p. repſi, ſ. reptum.
verdacht. ſuſpectus, a, um.
verdedigen/ verdedinge/ beſchermen. Defendere, p. fendi, ſ. tenſum, *r. acc.* patrocinari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. dat.*
verdeegen. taſtidire, p. divi, ſ. ditum, *r. acc.* pertædere, p. duit, ſ. tæſum, *r. gen.*
verdeelen. Diſpertire, p. tivi, ſ. titum, & diſpertiri, p. titus, *dep.* dividere, p. vidi, ſ. viſum, *r. acc.* Hy heeft de reden in klepndere poincten verdeelt. Carpſit orationem membris minutioribus.
verdelauwen. Livêre, liveſcere, *ſine præ. & ſup.* palleſcere, p. pallui. *ſine ſup.* (*r. acc.*
verdempen. Extinguere, p. tinxi, ſ. tinctum,
verdencken. Excogitare, p. avi, ſ. atum: comminiſci, p. commentus, *dep.* confingere, p. finxi, ſ. fictum, *r. acc.*
verderf. Exitium, g. tii, n. interitus, g. tus, m. pernicies, g. ciei, f.
verderffelijck. Exitialis, e, o.
verderrelen. Laſcivire, p. vivi, ſ. vitum. Laſcivum fieri: in laſciviam abire.
verderven/ verderven. Corrumpere, p. upi, ſ. uptum.
verdichten/ verſieren/ ſ. verdencken. Confingere, p. inxi, ſ. ictum.
verdichten/dicht oft dick maecken. ſpiſſare, denſare, condenſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verdichten/ dicht oft dick worden. ſpiſſari, denſari, condenſari, p. atus, *pass.* ſpiſſeſcere, craſſeſcere. *ſine prat. aut ſup.*
verdienen/ met dienſt winnen. Merere, p. merui, ſ. meritum, & mereri, promereri, p. meritus ſum, *dep. r. acc.*
verdienen/ met dienſt recompenſeren/ danckbaer zijn. Meritis reſpondere: officium reddere pro beneficiis: beneficium officio rependere: par pari referre.
verdienſt/ verdienſte. *Holl.* Meritum, promeritum, g. ti, n.
verdienſtigh. Meritorius, a, um, o.
verdiepen/ uytholten. cavare, excavare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verdiepinge van een huys. Contignatio, tabulatio, g. onis, f. tabulatum, g. ti, n.
verdieren/dierder maecken. Pretium augere, intendere: rem venalem incendere.
verdieren/dierder worden. ut: de teerſtocht wordt dierder. Annona ingraveſcit.
verdieren in den hoop hoogen. Licitari, auctionari, p. atus, ſ. atum; liceri, p. licitus, *dep.*
verdieren/ uytverkoopen. Divendere, p. vendidi, ſ. venditum, *r. acc.*
verdingen/ huyren. Conducere, p. duxi, ſ. ductum, redimere, p. demi, ſ. demptum, *r. acc.*
verdingen/verpachten. In lites conſumere, prodigere, erogare.
verdingen/ bedingen in recht. Cauſam alicujus agere, defendere.
verdobbelen/ dobbel maecken. Duplicare, geminare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verdobbelen/ verſpelen. Aleâ perdere.
verdoemen. Damnare, condemnare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (onis, f.
verdoemenisſe. Damnatio, condemnatio, g.
verdoen/ verquiſten. Abligurire, rivi, ſ. ritum, profundere, p. fudi, ſ. fuſum. Inutiliter conſumere, *r. acc.*
verdoen/dooden/om hals bzengen. Mortem inferre

inferre: manus inferre; mortem consciscere, *r. dat.* Orbare se luce.

verdoender/ quist-schotel. Nepos, g, potis; nepotulus, g. li, prodigus, g. gi, m.

verdoenelyck. Prodigus, profusus, a, um, o.

verdoenelyckheyt. Prodigalitas, g. tatis, prodigentia, g. tiæ, profusio, g. onis, f.

verdoolen/verdoolt zijn/van de baen zijn. f. Dooleu. Errare, deviare, p. avi, f. atum, vagari; divagari, p. gatus, *dep.* Deflectere à via, à viâ rectâ recedere: extra callem esse.

verduysteren/ duyster maken. Tenebrare, opacare, obscurare, p. avi, f. atum, *r. acc.* Obscurum *vel* tenebrosum reddere: tenebras *vel* caliginem offundere, obducere: involvere tenebris.

verdonkeren/ verbergen. Occultare, celare, p. avi, f. atum. Supprimere, p. pressi, f. pressum, *r. acc.* (o.

verdoofd. Surdus, a, um; surdaster, stra, strum,

verdooven/ doof maken. Exsurdare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

verdooven/ doof worden. Obsurdescere, p. surdui, *sine sup.*

verdozen/ dozre maken. Arefacere, cio, p, feci, f. factum; exsiccare, p. avi, f. atum; *r. acc.*

verdozren/ dozre worden. Arescere, exarescere, p. arui, *sine sup.*

verdozren/ uptteren. Tabescere, p. bui, *sine sup.*

verdozret. Aridus, siccus, torridus, a, um, o.

verdouwen/ teren. Coquere, concoquere, p. coxi, f. coctum; digerere, p. gessi, f. gestum, *r. acc.*

verdouwelick. Digestibilis, e, g. lis, o. Concoctu facilis.

verdouwinge. Concoctio, digestio, g. onis, f.

verdzapen. Distorquere, obtorquere, contorquere, p. torsi, f. tortum, *r. acc.*

verdzaepen/ bederven. Depravare, p. avi, f. atum; pervertere, p. verti, f. versum, *r. acc.*

verdzaept/ gekzomt. Distortus, retortus, a, um, o.

verdzaept/ verergert. Pravus, depravatus, perversus, præposterus, a, um, o.

verdzaept van sinnen. Animo perturbatus.

verdzagh/ oogh-luyckinge. Conniventia, tolerantia, g. tiæ, f.

verdzagh/ accoord. Conditio, compositio, g. onis, f. pactum, g. cti, n.

verdzagh/ patientie. Tolerantia, sufferentia, g. æ, f.

verdzaghelijck/ lijdelijck. Tolerabilis, e, g. lis, o.

verdzagen/ op een ander plaetse setten. Transferre, fero, p. transtuli, translatum, *vel* tralatum, *r. acc.*

verdzagen/ lijden. Patior, p. passus, perpeti, tior, p. perpessus, *dep.* ferre, fero, p. tuli, f. latum; sufferre. fero, *caret. præt. r. acc.*

verdzagen/ accoozt maken. Convenire, p. ni, f. ventum, pacisci, p. pactus, *dep.*

verdziet/ tegenheydt. Tædium, fastidium, g. dii, n.

verdzier/ lijden. Ærumna, g. næ; ægritudo, g. dinis.

verdzieten/ moede zijn. Tædere, distædere, p. partæsum est *vel* tæduit, *sine sup. impers.*

verdzieten/ spyten. Pigere, p. guit, *imp.*

verdzieteliyck. Tædiose, *adv.*

verdzietigh. Tædiosus, molestus, a, um, o.

verdzyden/ verjaegen. Pellere, o. pepuli, f. pulsum, expellere, p. expuli, f. expulsum; abigere p. abegi, f. abactum; profligare, propulsare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

den tyt verdzyden. Tempus fallere.

verdzincken/ in 't water verdoen. Demergere, submergere, p. mersi, f. mersum, suffocare p. avi, f. atum, *r. acc.* Aquis extinguere.

verdzincken/ in 't water vergaen. Submergi, demergi, p. mersus, *pass.*

verdzincken/ met dzincken verteeren. Potu, potationibus, poculis insumere, consumere.

verdzingen. Comprimere, p. pressi, pressum, *r. acc.*

verdzongen sitten. Arctè sedere.

verdzoogen/ f. verdozren. Arefieri, factus, *pass.*

verdzucken. Opprimere, p. pressi, f. pressum, *r. acc.*

verdzuckinge. Oppressio, g. onis, f.

verdueren. Perdurare, p. avi, f. atum, sustinere, p. tinui, f. tentum, *r. acc.*

verduldigh. patiens, g. entis, longanimis, e, g. mis, & longanimus, a, um; æquanimis, e, g. mis, & æquanimus, a, um, o.

verduldigheydt. Patientia, tolerantia, g. tiæ; æquanimitas, longanimitas, g. tatis, f.

verduldighlijck. Patienter, toleranter, moderatè, placidè, æquanimiter, *adv.* Patienti animo: æquo animo.

verduptschen. Interpretari Teutonicè, reddere vernaculè.

verdupsteren/ f verdonkeren. Obscurare, p. avi, f. atum.

verdupbeten. Fascinare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

op pet verduibelt syn. Rem quampiam deamare, aliquid perditè amare, nimiùm quam in aliquid ferri.

verdwelmen. Perturbari mente.

verdwynen/ upt de oogen geraecken. Evanescere, p. vanui, *sine sup.*

verdwynen/ uptteren. Tabescere, p. tabui, *sine sup.* Tabe consumi.

verdwynen/ te niet gaen. Emori, rior, *p.* mortuus, *dep.* perire, pereo, p. perii, f. peritum. In nihilum fatiscere, abire.

verdwynende. Evanidus, a, um, omn.

veredelen/ f. nobiliteren/ edel maken. Nobilitare, nobilem creare, in Ordinem Nobilitatis equestrem cooptare.

vereenigen. Unire, p. nivi, f. nitum, adunare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

vereeninge. Unitas, g. tatis; unio, g. onis, f.

vereeren/ eere aen doen. Honestare, cohonestare, ornare, decorare, p. avi, f. atum; dignari, atus, *dep. r. acc.*

vereeren/ schencken. Donare, p. avi, f. atum, *r. acc. rei & dat. pers. vel acc. pers. & abl. rei.*

vereeringe/ eerbewysinge. Dignatio, g. onis, f. honor, g. oris, m.

vereeringe/ schenck. Honorarium, g. rii, munus, g. neris n.

vereffenen. Æquare, exæquare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

verergeren/ verermen/ f. verargen/ verarmen. Depravare *vel* Depauperari, *pass.*

vereren. Edendo consumere.

veretteren. suppurare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

veretteringen. suppuratio, g, onis, f.

verepsen. Abhorrere, p. horrui, *sine sup.* abominari, p. atus, *dep.*

verepschen. Requirere, p. quisivi, f. situm, poscere, p. popoici, *sine sup.* postulare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

verfieren. Ferocire, protervire, p. ivi, f. itum; insolescere, *sine præt. aut sup.*

verflauwen/ flauw maken. Infirmare, debilitare, p. avi, f. atum, *r. acc.*

verflauwen/ flauw worden. Languescere, p. langui, deficere, cio, p. feci, f. fectum. Frangi animo.

verfoenen. Abominari, aversari, p. atus, f. atum, *dep.* abhorrere, p. horrui, *sine sup.*

vergaderen/ bp een brengen. congregare, p avi, f atum; cogere, p coëgi, f coactum, *r. acc*

vergaderen/ bp een komen. Convenire, p. veni, f. ventum; confluere, p. fluxi, f. fluxum.

vergaderinge/ hoop. Congeries, g. riei, congestio, g. onis: compages, g. gis, f.

vergaderinge/ bp-een-brenginge. Collectio, congregatio, coacervatio, g. onis, f.

vergaderinge/ bp-een-komste. Conventus, g. tûs: congressus, g. sûs, m.

vergaderinge van volk. cœtus, g. tûs, m. collegium, g. gii, concilium, g. lii, n. synodus, g. di, f. concio, g. onis; corona, g. næ, f.

vergaen. Perire, pereo, f. perii, f. peritum; interire, tereo, p. terii, f. teritum; intercidere: p. intercidi. *sup. caret.* In nihilum recidere, ad nihilum venire.

vergallen. Tingere felle; inficere felle.

vergancklelyck. Fluxus, evanidus, perituras, caducus, momentaneus, a, um, o.

vergancklelyckheyt. Varietas, g. atis, f. Inconstantia, g. tiæ, instabilitas, g. tatis, f.

vergansen/ *Fl.* **f/ verhansen.** Inaugurari solemniter.

vergarst. Rancidus, a, um, o.

vergarsten. Rancere, rancescere, *p.* rancui, *sine sup.*

vergeefs. Frustrà, necquidquam, incassum, te vergeefs arbeyden/ f. verliesen den arbeyt. Laborem frustrari, operam ludere.

vergeelen/ geel worden. Flavere, flavescere, *sine prat. aut sup.* (cere, *r. acc.*

vergeelen/ geel verwen. Flavo tingere, infi-

vergelden. Rependere, p. pendi, f. pensum; pensare, compensare, p. avi, f. atum: hostire, redhostire, p. tivi, f. titum, *r. acc.* Paria facere: par pari rependere.

vergeldinge. Pensatio, compensatio, talio, retributio, g. onis, f. hostimentum, g. ti, n.

vergelijcken. Æquare, exæquare, comparare, assimilare, p. avi, f. atum: conferre, fero, p. contuli, f. collatum, *r. acc. rei & dat. pers.*

vergelijkinge. Collatio, comparatio, g. onis f.

vergeloven/ f. verloven. Devovere, p. vovi, f. votum, *r. acc.* (r. acc.

vergeselschappen. Comitari, p, tatus, *dep.*

vergen. sollicitare, incitare, *p.* avi, atum.

vergetelijk/ vergetigh. Obliviosus a, um, o. *r. gen.* Oblivioni obnoxius, in oblivionem pronus; qui est fluxæ & fallacis memoriæ.

vergeten/ upt de memorie laten. Oblivisci, *p.* oblitus, *r. acc. & gen.* Oblivioni dare, tradere, *r. acc.*

vergeten/ achterlaeten. Omittere, *p.* misi, f. missum, præterire, eo, *p.* ivi, f. itum, *r. acc.*

sig vergeten/ faute doen. Delinquere, *p.* liqui, f. lictum, labi, *p.* lapsus, *dep.* peccare, errare, *p.* avi, f. atum, ut: **Hy heeft hem seelijk vergeten.** Graviter deliquit, turpiter lapsus est. **De vrouwe heeft haer vergeten.** Mulier impegit: contra quam decebat admisit.

vergetenthept voor eenwigh. Amnestia, g. tiæ, f. lex oblivionis injuriarum in perpetuum.

vergetenheyt. Oblivio, g. onis, f.

voor vergetenthept. Oblivione: ex oblivione: per oblivionem.

vergeten worden. In oblivionem venire, oblivione exstingui.

vergeven/ missgeven. Perperam dare: dando errare.

vergeven/ pardonneren. Ignoscere, *p.* novi, f. notum: condonare, *p.* avi, f. atum, *r. acc. rei. & dat. pers.*

vergevinge/ vergiffenisse. Remissio, condonatio, g. onis: venia, g. niæ, f. Gratia delicti.

vergeven/ vergiften. Veneno inficere, necare, extinguere, *r. acc.* Venenum dare, miscere, *r. dat.*

vergever/ vergifter. Venefícus, g. ci, m.

ver-

vergebinge/vergiftinge. veneficium, g. cii, n.
vergieren/ opgieren. Effundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*
vergieren/ in een ander vat gieren. Transfundere, diffundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum: decapulare, elutriare *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
vergift Venenum, g. ni, toxicum, g. ci: cicuta, g. æ, f. virus, n. *indecl.*
vergiften/ vergifter/ ſ. Vergeven/ vergiften. Veneno inficere pocula: toxicum miſcere, venenum alicui infundere, facere malum venenum, veneno interimere.
vergyſelen Obſidem dare, *r. acc.*
vergiſſen Conjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, conjectare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
verglaſen. Vitrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Vitro incruſtrare, illinere.
vergrammen/ gram maecken. Irâ aliquem afficere bilem alicui movere & **gram worden.** Incendi irâ, exardeſcere iracundiâ.
vergrypen/ dolen Errare, *p.* avi, *ſ.* atum: fallı, *p.* fallus, *paſſ.*
vergrypinge. Error, g. oris, m.
vergrimmen. Efferare, *p.* avi, *ſ.* atum; ſævire, ferocire, civi tium.
vergroenen. Reviteſcere, *p.* virui, *ſine ſup.*
vergronden. fidere, ſidi, ſubſidere, *p.* ſedi, *ſ.* ſeſſum.
vergrooten. Ampliare, amplificare, *p.* avi, *ſ.* atum augere, *p.* auxi, *ſ.* auctum, *r. acc.*
vergroven. Condenſare, conſpiſſare, *p.* avi, *ſ* atum, *r. acc.*
vergruwelen / vergruwen. Horreſcere, cohorrere, abhorrere *p* horrui, *ſine ſup.*
vergulden/ overgulden Aurare, deaurare, inaurare, *p* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
vergulder Deaurator, g. oris, m.
vergulding Auratura, g. ræ, f.
vergunnen/ ſ. Verlaten. Concedere, *p.* ceſſi, *ſ.* ceſſum. Indulgere, *p* ſi, *ſ.* tum.
vergunnen/ misgunnen. Invidere, *p.* vidi, *ſ.* viſum, *r. acc. rei & dat. perſ.*
Verhabſacken/ overſchreeuwen. Obtundere clamore, protelare lavis dictis.
verhackelen. Lacerare, *p.* avi, *ſ.* atum; conſcindere, diſcindere *p.* ſcidi *ſ.* ciſſum, *r. acc.*
verhaegen. Scire, *p.* ſcpſi, *ſ.* ſeptum, *r. acc.*
verhael/ relaes. Relatio, commemoratio, g. onis, f.
verhael/ garandi Compenſatio, recuperatio, g. onis, f.
verhaelen/ vertellen. Narrare, commemorare, *p.* avi, *ſ.* atum, referre, tero, *p.* retuli, *ſ.* rela um, *r. acc.*
verhaelen de ſchade. Damnum penſare, compenſare, ſarcire reparare.
verhaelyck. Recuperabilis e, g. lis, o.
ver aeten. Aduri frigore, *vel* aurâ.
verhaeſten. Properare, deproperare, præcipitare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Verhaet. Inviſus, a, um, o. *r. dat. Aliquando ſed rarius*, exoſus, a, um, o.
verhandelen. Diſtrahere, p. traxi, *ſ.* tractum, *r. acc.* negotiando diſtribuere.
verhangen/ op een andere plaetſe hangen. Aliorſum *vel* alium in locum ſuſpendere.
verhangen/ ſich verhangen/ ſich dooden. Vitam ſibi laqueo eripere: ſuſpendere ſe.
verhangen/ ſich verhangen aen een hoere. Meretrico amore innecti. Miſcere ſe cum ſcorto.
verheeren/ vermeeſteren. Imperare, p. avi, ſ. atum, *dep. r. acc.* Imperium ſibi vindicare in aliquem: dominatum ſibi aſſumere, aſſerere.
verheffen/ om hoogh heffen. Tollere, p. ſuſtuli, ſublatum: extollere, p. extuli, ſ. elatum; elevare, avi, ſ. atum, *r. acc.* In altum erigere: in ſublime tollere.
verheffen/ prijſen. Extollere, p. extuli, ſ. elatum: exaltare, p. avi, ſ. atum: evehere, p. vexi, ſ. vectum. Laudibus efferre, *r. acc.*
verheffen een leen. Profiteri clientelam: recognoſcere feudum.
verheelen. Celare, diſſimulare, p. avi, ſ. atum, reticere, p. ticui, *ſine ſup. r. acc.*
verheelt werk. Opus laqueatum, fornicatum.
verhemelte/ welffel. Cameratio, g. onis, fornix, nicis: vexitas, g. tatis, teſtudo, g. dinis, f.
verhemelte des monts / ſ. gehemelte. Palatum, g. ti, n.
verherden/ hardt maecken. Durare, indurare ſolidare, conſolidare, firmare, p. avi, ſ. atum *r. acc.* Firmum & ſolidum reddere.
verherden / verſteenen / hardt ende verſteent worden. Obdureſcere, indureſcere, p. durui, occalleſcere, p. callui, *ſine ſup.* Callum ducere.
verheven/ hoogh. Celſus, excelſus, editus, a, um: ſublimis, e, g mis, o.
verheven werck/ gheveven werck. Anaglyptum, g. ti, n. Cælatum opus.
verheugen/ verblyden. Delectare, oblectare, exhilarare, recreare, p. avi, ſ. atum, delectatione afficere, *r. acc.*
verheugen/ ſich verblyden. Lætari, p. tatus, ſ. tatum, *dep.* gaudere p. gaviſus, *paſſ.* delectari, tatus, *paſſ.*
verheuginge Delectatio, oblectatio, g onis, voluptas, g tatis, f
verheugelyck/ genoegelyck. Jucundus, facetus, blandus, a, um, o.
verheught/ half beſchoncken Semiebrius, a, um, o Largiore hauſtu exhilaratus.
verhinderen / beletten. Impedire, p. divi, ſ. dı um, *r. acc.*
verhinderinge/ belet. Impedimentum g. ti, n.

Verh

verhitten/ heet maecken. Fervefacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.*
verhitthept. Fervor, *g.* voris, m. æſtus, us, m.
verhoeden. Cavêre, præcavêre, *p.* cavi, *ſ.* cautum, prævertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, providere, *p.* vidi, *ſ.* viſum.
verhoereren. In meretrices expendere: in meretriciosamores impendere.
verholen. Arcanus, ſecretus, myſticus, a, um, o.
verholenthept. Arcanum, *g.* ni; ſecretum, *g.* ti; myſterium, *g.* rii, n.
verholentlyck. Occultè, arcanè, myſticè, *adv.*
verhongeren Fame frangere, macerare, *r. acc.* Famelicum reddere.
verhongeren een ſtadt. Fame civitatem premere, inferre famem civibus.
verhongert. Famelicus, *g.* ci, m.
verhoogen / om hoogh trecken. Attollere, *ſine prat. aut ſup.* extollere, *p.* extuli, *ſ.* elatum; exaltare, elevare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
verhoogen in 't kooper. Auctionari, licitari, *p.* atus, *ſ.* utum.
verhooghveirdigen/ ſ. hooghveirdigh zyn. Superbire, *p.* ivi, *ſ.* itum.
verhooren. Exaudire, *p.* ivi, *ſ.* itum, *r. acc.*
verhopen. Diſſipare, *p.* avi, *ſ.* atum; disjicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum; confundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*
verhuerder. Locator, elocator, *g.* oris, m.
verhueren. Locare, elocare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. dat. perſ. & acc. rei.*
verhueringe. Locatio, elocatio, *g.* onis, f.
verhupſen. Migrare, emigrare, commigrare, *p.* avi, *ſ.* atum, mutare ſedem.
verjagen. Fugare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* In fugam conjicere.
verjaeren/ jaer en dagh uptſtellen. Annum ex anno trahere: in annos differre.
verjaeren / een jaer worden. In annum orbem redire.
't verjaert nu. Jam annus eſt; annus jam orbis redit.
verjaeringe. Præſcriptio poſſeſſionis annuæ.
verjongen. Juveneſcere, repubeſcere, *ſine prat. aut ſup.*
verjonnen/ ſ. vergonnen. Invidere, idi, iſum.
Verjups. Omphacium, *g.* cii, n. Acerbus & immitis uvæ liquor.
verkeeren/ omkeeren. Vertere, convertere, invertere, *p.* verti, *ſ.* verſum, *r. acc.*
verkeerdelyck. Inversè, perversè, perperam, præpostere, *adv.*
verkeeringe/ omkeer. Viciſſitudo, *g.* dinis, f.
verkeert/ omgekeert. Inverſus, mutatus, a, um, o.
verkeert/ abererhts. Præpoſterus, pravus, averſus, depravatus, a, um, o.
verkeeren/ ſpelen. Ludere fritillo.
verkeerbordt. Fritillus, g. li, m. Alveus luſorius.

verkeeren/ hanteeren. Converſari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* Conſueſcere, *p.* ſuevi, *ſ.* ſuetum.
hy verkeert met geleerde mannen. Frequens eſt cum doctis: eruditis conſuevit.
verkeeringe. Converſatio, *g.* onis, familiaritas, *g.* tatis, f.
verkieſen. Eligere, ſeligere, deligere, p. legi, *ſ.* lectum, *r. acc.*
verkieſer. Electer, *g.* oris, m.
verkieſinge. Electio, *g.* onis, f.
verkycken / veronachtſaemen. Negligere, *p.* neglexi, *ſ.* neglectum, *r. acc.*
verkillen. Rigere, *p.* gui. Aduri frigore.
verkilt. Frigore torpens.
verkilthept/ verkillinge. E frigore torpor.
verlaeden/ overlaeden. Degravare, prægravare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Opprimere *vel* obruere nimio onere.
Verlaet/ ſlupſe. Emiſſarium, g. rii, n.
verlaeten / achterlaeten. Relinquere, linquere, *p.* liqui, ſ. lictum; deſerere, *p.* ſerui, *ſ.* ſertum, *r. acc.*
verlaetinge. Dereliction, deſertio, g. onis, f.
verlaeten / quiteren/ abandonneren. ut: **Syn officie verlaeten.** Abdicare ſe munere: ponere munus.
verlaeten/ betrouwen. Fidere, confidere, *p.* ſus, ſum, *neutro-paſſ. r. dat.*
verlaeten/ ophouden. Ceſſare, *p.* avi, *ſ.* atum. **De klock is verlaeten.** Campanæ ſignum ſiluit.
verlaeten wyn oft olie. Elutriare, decapulare, *p.* avi, *ſ.* atum; transfundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*
verlanden/ upt water-grondt landt worden. Accreſcere in terram, redigi in continentem.
verlang / impoztantie. Momentum, *g.* ti; pondus, *g.* deris, n.
een ſaeke van verlang Res magni momenti.
daer ligt geen verlangen aen. Nihil refert: nullius momenti.
daer ligt groot verlangen aen. Magni refert, plurimum *vel* permagni intereſt.
verlangen/ begeeren. Deſiderare, exſpectare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
verlangeniſſe. Deſiderium, *g.* rii, n. exſpectatio, *g.* onis, f.
verlauwen/ lauw worden. Tepêre, tepeſcere, intepeſcere, *p.* tepui, defervêre *vel* deferbere, *p.* ferbui & fervi, *ſine ſup.*
verlecken/ onnuttelyck verteiren. Abligurire, *p.* rivi, *ſ.* riſum, *r. acc.*
verleckeren / pemanden met ſoetigheyt verlepden. Ineſcare, prolectare, illectare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Illecebris *vel* cupediis ineſcare.
verlecken/ verleckert worden. Ineſcari, *p.* atus, *ſ.* atum, *paſſ.*

verlerkert mensch. Homo perditè lautus & delicatus.
verleden/voorleden/gepasseert. Præteritus, transactus, a, um, o.
verleden jaer. Annus superior.
verledigen/ sich tot iet verledigen. Vacare rei alicui.
verledigen/quijt maken. Expedire, liberare, exonerare ab aliquâ re.
verleden/ de walge van iet hebben. Fastidire, p. divi, ſ. ditum; nauseare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verleden/ de walge doen hebben. Tædium creare: fastidium adferre, *r. dat.*
verlegen. Humiliare, p. avi, ſ. atum: remittere, p. misi, ſ. missum, *r. acc.*
verleelijcken/leelijck maken. Fœdare, conspurcare, deturpare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verleelijcken/leelijck worden. Fœdari, p. atus, *pass.*
verleenen/peenen/te gebruyck geven. Concedere, p. cessi, ſ. cessum, *r. acc.* Commodare alicui aliquid: Utendum dare.
verleenen/schencken/toelaten/geven. Indulgere, dulsi, ſ. dultum: concedere, p. cessi, ſ. cessum, *r. dat. pers. & acc. rei.*
verleeren/qualijck onderwijsen. Dedocêre, p. docui, ſ. doctum, *r. acc.*
verleeren/achterwaerts leeren. Dediscere, dedidici, *sine sup, r. acc.*
verleesten/ konnen opbrengen. Ferre sumptus: pecuniam corradere.
verlegh/verschiet. Repræsentatio, g: onis, f. expensæ, g: farum, f. *pl. num.*
verleggen/verschicken. Repræsentare, p. avi, ſ. atum: expendere, p. pendi, ſ. pensum, *r. acc.*
verleggen/verwerpen. Reprobare, p. avi, ſ. atum: rejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, *r. acc.*
niet te verleggen. Haud contemnendus, respuendus, reprobandus.
verleggen/verleggen. Loco movere, p. movi, ſ. motum, *r. acc.* Alio ponere: alium in locum ponere. (o.
verlegen/ belet Occupatus, impeditus, a, um,
verlegen ey. Ovum urinum.
verlegen meirsse. Merx obsoleta, corrupta.
verlegen van gelde. In angustiis esse rei pecuniariæ: laborare difficultate rei nummariæ.
verlegeren. Movere castra.
verleken. Exstillare, p. avi, ſ. atum.
verlemden/ ſ. infameren/ eere ende faeme nemen. Infamare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Diffamare.
verlemmen. Mutilare, truncare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verlemt. Mutilus, a, um, o.
verlemthept. Mutilatio, g. onis, f.
verlengh. Prolongatio, prorogatio, g: onis, f.

verlengen/uytstellen. Prorogare, prolongare procrastinare, p. avi, ſ. atum: trahere, protrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*
verlengenis/verlenginge. Prolongatio, productio, protractio, procrastinatio, comperendinatio, g. onis, f.
verlesen/voorlesen Perlegere, p. legi, ſ. lectum, *r. acc.*
verlesen goedt. Res lectæ & viliores: merces rejeculæ.
verleschen. Restinguere, p. stinxi, ſ. stinctum, *r. acc.*
verlet/hinder. Impedimentum, g. ti, n. interpellatio, g. onis, f.
verlet/vacatie/arbeyt. Opera, g. ræ, f. labor, g. boris, m.
verlet/verlies van winst. Lucri cessatio.
verletten/ hinderen. Impedire, p. divi, ſ. ditum; interpellare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verletten/ verliesen aen synen winst. ut: Ick hebbe hier eenen gulden verlet. Perit mihi florenus è lucro.
verlepden. Seducere, p. duxi, ſ. ductum: decipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum, *r. acc.*
verlepder. Seductor, g. oris, m.
verlepdinge. Seductio, g. onis, f.
verlichten/ schijnende glans geven. Illustrare, illuminare, collustrare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Lucidum & splendidum reddere.
verlichtinge. Illustratio, illuminatio, g. onis, f.
verlichten/ affetten met coleuren. Illuminare, illustrare, p. avi, ſ. atum. Picturis collustrare: illustribus coloribus ornare.
verlichtinge/affetsel. Illustramentum, g. ti, n.
verlichter. Exornator pigmentarius.
verlichten/solageren/solaes geven. Levare, allevare, relevare, p. avi, ſ. atum. *r. acc. pers. & abl. rei.* Levationem afferre, *r. dat. pers. & abl. rei cum A vel Ab.*
verlichtinge/secours. Levamen, g. minis; levamentum, g. ti, n.
verliefd zyn/ minnen. Amare, p. avi, ſ. atum.
verlies/ schade. Jactura, g: ræ, perditio, g: onis, f. detrimentum, g: ti; damnum, g: ni, dispendium, g: dii, n.
verliesen. Amittere, p. misi, ſ. missum; perdere, p. perdidi, ſ. perditum, *r. acc.* Jacturam facere, *r. gen.*
verliesen den moedt. ſ. *in* moedt. Animum abjicere; despondere animum.
verliesen den arbeydt. Frustrà, inaniter, incassum laborare: oleum & operam perdere: actum agere: operam ludere: Penelopes telam texere.
verliesen den slagh. Vinci, p. victus; superari, p. atus. *pass.* Prælio succumbere.
verliesen 't proces. ſ. *in* Proces. Causâ cadere; In lite succumbere forensi.
verlieven op iet. Deperire, eo, p. perii, ſ. peritum, *r. acc.* Concipere amorem: capi amore, *r. gen.*
verliggen. Situm mutare.
verliggen een kindt. Infantem opprimere.
verlijdt. Confessio, g. onis, f.
verlochten. Ventilare, eventilare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Exponere soli.
verlochten de voomen. Collucare, interlucacare, p. avi, ſ. atum, *sc.* arbores: luxuriantes ramos præscindere, decidere.
verlocken. Pellicere, cio, p. pellexi, ſ. lectum, *r. acc.*
verlof. permissio, g. onis: venia, g. niæ; copia, g. piæ, f.
met verlof. Honore dicto.
verlof-brief. Litteræ salvi conductûs, commeatus, g. tûs, m.
verloochenen. Abnegare, pernegare, denegare, p. avi, ſ. atum; inficiari, p. atus, *dep. r. acc.*
verloochjnge. Abnegatio, g. onis, f.
verloop. Decursus, defluxus, g. ûs, m.
verloop des tyds. Lapsus temporis.
verloop van interest. Interusurium, g. rii, n.
verloopen/ over 't stier van den behoorelijcken tyd loopen. Tempestivitatem amittere, excedere, exire, egredi, prætergredi.
verloopen/vluchten. Fugere, autugere, p. fugi, ſ. fugitum.
verloopen/niet vast blijven. Mutari, p. tatus, *pass.*
verloopende vierdagen. Festa mobilia.
verlooten/met loot beplacken. Plumbare, ferruminare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (re.
verlooten d'aerde potten. Ollas luteas vitraverlootinge. Plumbatura, g. ræ, f.
verlooren arbeydt. Labor cassus, inanis, irritus.
verlooren maendagh. Hilaria, g. riorum, n. *pl. num.*
verlooren gaen. Perire. reo, p. perii, ſ. peritum, perdi, perditus sum.
verlossen. Liberare, vendicare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*
verlosser. Liberator, redemptor, g. oris, m. vindex, g. icis, c.
verlossinge. Liberatio, redemptio, g. onis, f.
verlooven/verswerren. Devovere, p. vovi, ſ. votum, ejurare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Voto facto sibi interdicere.
verlooven/toeseggen. Addicere, p. dixi, ſ. dictum, *r. acc. rei.* (care.
verlooven / overlooven. Pluris æquo indiverloovet/verlooft. Votivus, promissus, a, um, o.
verloof de maget. Virgo desponsata.
verlupaerden. Pigritiâ perdere: ignavia negligere, *r. acc.*
vermaeck/vermaecksel. Reparatio, refectio, restauratio, g. onis, f.

vermaeckelijck/dat kan gerepareert worden. Reparabilis, e, g. lis, o.
vermaercken / repareren. Reparare, restaurare, interpolare, instaurare, reconcinnare, p. avi, ſ. atum, reficere, cio, p. feci, ſ. fectum: resarcire, p. sarsi, ſ. atum, *r. acc.*
vermaeck/plaisier/genochte. Recreatio, oblectatio, g. onis, f.
vermaeckelijck/genoegelijck. Delectabilis, g. lis; jucundus, amœnus, a, um, o.
vermaecken/ plaisier aen doen. exhilarare, delectare, p. avi, ſ. atum, *r. acc* Lætitiâ afficere, voluptare afficere: lætitiâ complere, gaudio perfundere: ad hilaritatem traducere.
vermaecken / eenen wonde vermaecken. Obligare vulnus.
vermaercken/blameren. Calumniari, convitiari, p. atus, ſ. atum, *dep.* traducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.* Infamiam *vel* ignominiam inurere alicui: detrahere famæ alicujus.
vermaen. Mentio, commemoratio, g: onis, f.
vermaenen/vermaen maecken. Meminisse. *defect. r. gen vel abl. cum De.* Mentionem facere, *r. gen.*
vermaenen/waerschouwen. Monere, admonere, commonere, p. monui, ſ. monitum: hortari, adhortari, exhortari, cohortari, p. tatus, ſ. atum, *dep. r. acc.*
vermaener. Monitor, admonitor, hortator, adhortator, g. oris, m.
vermaninge. Monitio, admonitio, exhortatio, g. onis, f. monitum, g. ti, n.
vermaeninge van de roztse. Accessio, g: onis, f. paroxismus, g: mi, m.
vermaeren/vermaert maken. Celebrare, p. avi, ſ. atum. Celebrem, inclitum, nobilem reddere aliquem.
vermaeren/verbreyden. Divulgare, evulgare. p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
vermaerthept. Fama, g. mæ; celebritas, claritas, g. tatis: existimatio, g. onis, f. nomen, g: minis, n.
vermageren/mager maken. Emaciare, macerare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
vermageren/ mager worden. Macescere, p. macui, *sine sup.* emaciari, p. atus. *pass.*
vermangelen. permutare, p. avi, ſ. atum *r. acc.*
vermannen. Virorum numero superare.
vermant worden. Superari, p. atus. *pass.* Multitudini inferiorem esse.
vermasschieren/oft vermasschelen/ſ. masselen/bemasselen. Commaculare, p. avi, ſ. tum. Maculis deformare.
vermeerderen/vermeeren. Augere, adaugere, p. auxi, ſ. auctum, amplificare, multiplicare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
vermeerder. Amplificator, multiplicator, g. oris, m.
vermeerder des Rijcks. *Titulus imperatoris.*

Christiani. Augustus, g. sti, m.

vermeerderinge Augmentum, incrementum, g. ti, n. amplificatio, multiplicatio, g. onis, f.

vermeesteren. subjicere, cio, p. jeci, s. jectum: superare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Imperium *vel* dominatum in quempiam obtinere.

vermeesteren/ geneesen. Curare, sanare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermelden. Memorare, commemorare, p. avi, s. atum, *r. acc.* meminisse, *defect. r. gen. vel acc. vel abl. cum De.*

vermelnwen. Vermiculari, p. atus, *dep.* Cariem contrahere: carioſum fieri.

vermelnwet. Carioſus, a, um, o.

vermengen. Miſcere, intermiſcere, p. miſcui, s. mixtum, *r. acc.*

vermenigh vuldigen/ veele maken. Multiplicare, p. avi, s. atum; augere, p. auxi, s. auctum, *r. acc.*

vermenigh vuldigen/meerder wozden Multiplicari, p. atus, augeri, p. auctus, *pass.* maximis ſemper auctibus creſcere, *Liv.*

vermenigh vuldinge. Multiplicatio, auctio, g. onis, f.

vermete/ vooznemen/ intentie/ wenſche Votum, propoſitum, g. ti, n. intentio, g. onis, f. conceptus, g. ptûs, m

tot ſynen vermere komen. Voti compotem fieri.

vermetel/ vermetelyck/ vermeten. Arrogans, g. gantis, inſolens, g. lentis, temerarius, a, um, o

vermetelycken. Arroganter, præſumptuoſè.

ſich vermeten. Arrogare ſibi: præſumere ſibi: tribuere ſibi.

vermetenheyt. Arrogantia, præſidentia, g. tiæ: præſumptio, g. onis, f.

vermepen. Ambulare, deambulare, obambulare, prodeambulare, p. avi, s. atum.

vermeynt. Putatitius, creditus, putativus, a, um, o.

vermiddelſt/nits dat/ ſ obermits. Quandoquidem. Eo quod

vermydelyck. Evitabilis, e, g. lis, o.

vermyden Cavere, p. cavi, s cautum, *r. dat. & acc.* evitare, p. avi, s. atum *r. acc.*

Vermilioen Minium, g. nii, n. cinnabaris, g. ris, f.

van vermilioen Miniaceus, a, um, o.

vermincken. Mutilare, truncare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermincxt. Mutilus, truncus, a, um, o.

vermynderen. Diminuere, p. nui, s. nutum; attenuare, p. avi, s atum, *r. acc.*

't vermoeden / 't achterdencken. Sulpicio, g. onis, f.

vermoeden/achterdencken hebben. Sulpicari, p. atus, s. atum, *dep.* ſubolere, p. subolait, *impers.*

vermoeden/mepnen. Opinari, p. atus, s. atum, *dep.* exiſtimare, p. avi, s. atum.

vermoeden/moede maken. Laſſare, fatigare, defatigare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermoethepdt. Laſſitudo, g. dinis: defatigatio, g. onis, f.

vermogen/ konnen. Quire, quèo, p. quivi: poſſe, poſſum, p potui, *anomal* pollere, p. p pollui: valere, p. valui *ſine ſup.*

vermogen/ yden ut: Iemanden quaetyck vermogen. Averſari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.* Ab aliquo animo eſſe alieno.

vermogenthept Potentia, pollentia, g tiæ; potestas, facultas, g. tatis, f. vires g. rium, f. *pl. num.*

vermogentlyck. Potenter, fortiter, *adv.*

vermogigh. Potens, g. tentis, o

vermomboren / momboir geben. Pupillis tutorem attribuere, aſſignare, dare, conſtituere, inſtituere.

vermomboiren / momboir van weſen zyn. Tutelam adminiſtrare, exercere, gerere, curare, procurare; pupillis tutorem præeſſe.

vermommen. Larvam induere, *r. dat.* perſonâ vultum obducere.

vermompelen/ verdonkeren/ verſwygen. Subticere, p. ticui, *ſine ſup.* celare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermomt. Larvatus, perſonatus, a, um, o.

vermonden/ vertellen. Referre, fero, p. retuli, s. relatum: narrare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermonden pemanden vooz pzecken. Patrocinari, p. atus, s. atum, *dep. r. dat* Cauſam pro aliquo dicere: Cauſam alicujus agere.

vermoozden. Trucidare, obtruncare, p avi, s. atum, *r. acc.*

vermozwen Mollire, emollire, p. ivi, s. itum: lenire, p. nivi, s. nitum: mitigare, molificare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vermozwinge. Mollitio, g. onis, f.

vermoſſen. Fracere, p. cui, *ſine ſup.* Situm contrahere.

vermotten. Sentire tineas; à tineis exedi & corrumpi.

vermuffen. Rancere, p. cui, *ſine ſup.* Rèdolere ſitum.

vermuft Rancidus, a, um, o.

vermuftheyt. ſitus, g. tûs: rancor, pædor, g. oris, m.

vermutſen. Deperire, p perivi & ii, s. peritum, *r. acc.* Perdite amare

vermuſſ. Rei culpam cœco amore ductus.

vermupten. Ex indignatione alicujus rei jacturam facere.

vernachten. Pernoctare, p. avi, s. atum. Noctem traducere, tranſigere.

vernachtinge. Pernoctatio, g. onis, f.

vernaerderen/ naerder by komen. Appropinquare, approximare, *p.* avi, *s.* atum, *r. dat.*

vernaerderen/calangieren. Emptionem jure proximitatis retrahere.

vernaerderinge. Jus præferentiæ.

vernaegelen. Clavo obſtruere.

vernaegelen een peirt. Clavo equi pedem tranſigere, lædere.

vernaemen/vermaeren/ſ. vermaeren Reddere celebrem celebrare, *p.* avi *s.* atum.

vernaemen/ eenen anderen naem geven Aliud nomen indere.

vernaemthept. *ſ.* **vermaerthepdt.** Celebritas, tatis, f.

vernederen. Humiliare, *p.* avi, *s.* atum; ſubmittere, p. miſi, s. miſſum: deprimere, preſſi, preſſum, *r. acc.*

vernederinge. Humilitas, g: tatis; demiſſio, g. onis, f.

vernemen/na pet vzagen. ſciſcitari, ſcitari, percontari, p. tatus, s. tatum, *dep.* inquirere, p. quiſivi, s. ſitum: indagare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

vernemachtigh. Sciſcitabundus, a, um, o

vernemminge. Percontatio, inquiſitio, g: onis, f

vernemen/hooren/verſtaen. Inaudire, p. divi, s. ditum: reſciſcere, p. ſcivi, s. ſcitum, *r. acc.*

vernepen/klepn. Anguſtus, contractus, pumilus, a, um; exilis, e, g. lis, o.

vernesten/den nest veranderen. Nidum mutare.

vernesten / doen loopen. Fugare, *p.* avi, *s.* atum, expellere, p. expuli, s. expulſum, *r. acc.*

verneutelen/s. vernepen. Vietus, caperatus, a, um, o.

verneutelt manneken. Nanus, g. ni: homuncio, g. onis, m.

vernielen/doodt ſmyten. Occidere, p. cidi, s. ciſum: interficere, cio, p. feci, s. fectum: trucidare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vernielen/ruineren. Vaſtare, devaſtare, p. avi, s. atum: populari, depopulari, p. atus, s. atum, *dep.* deſtruere, p. ſtruxi, ſtructum, evertere, p. verti, s. verſum, *r. acc.*

vernielen/doozbzengen. Conſumere, abſumere, p. ſumpſi, s. ſumptum; corrumpere, p. rupi, s. ruptum: diſſipare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

vernielder/ die veel om den hals bzengt. Diſſipator, g. oris, m.

vernielſter. Diſſipatrix, g. tricis, f.

vernielinge. Ruina, g. næ: deſtructio, g: onis, f.

vernieten/niet achten. Spernere, p. ſprevi, s. ſpretum. *ſ.* **veracht yten.** Contemnere, p. tempſi, s. temptum,

vernietinge/ ſ. veracht inge. Contemptus, ûs, m.

vernieuwen. Novare, innovare, renovare, integrare, redintegrare, reſtaurare, *p.* avi, *s.* atum. *r. acc.*

vernieuwer. Novator, innovator, renovator, reſtaurator, g: oris, m.

vernieuwinge. Renovatio, redintegratio, g. onis, f.

vernis/gomme van geneber-boom Sandaracha, g. chæ, f. juniperi lachryma *vel* gummi *vel* reſina juniperi.

vernis/ gomme van geneber-boom ghetempert met lyn-olie / daer men mede verniſſet. Sandaracha diluta, liquata, oleo diffuſa:

verniſſen. Sandaracino diluto imbuere, illinere, oblinere, *r. acc.*

vernoegen/ſ. contenteren. Satisfacere, cio, p. feci, s. factum.

vernoegt zyn. Contentum eſſe: acquieſcere ſuis.

vernoeginge/ſ. contentement. Satisfactio, onis, f

vernuchteren/ nuchter wozden. Crapulam exhalare, edormire.

vernuft/vernuftig. Prudens, g: dentis, cautus, induſtrinus, circumſpectus, a, um: ſolers, g. lertis, o. Actioris & exacti judicii.

vernuftigheyt/voozſichtigheyt Prudentia, ſolertia, g: tiæ; induſtria, g: ſtriæ, ingenium, g. nii, n.

vernuftigheydt/ natuerelycke kracht om verſtandig te zyn. Ratio, g: onis, f. Acumen & ſolertia mentis: motus cogitationis.

vernuftiglyck. Solerter, prudenter, caute, induſtriè *adv.*

veronachtſaemen. Negligere, p. glexi, s. glectum. Per negligentiam, incuriam, ignaviam *vel* inertiam perdere, *r. acc.*

veronachtſaeminge. Negligentia, g tiæ, f. neglectus, g. ctûs, m.

veronderpanden. Oppignorare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

verongelyncken. Injuriâ *vel* damno afficere.

veronſchaemelen. Pudorem exuere, abjicere,

veronſchuldigen. Excuſare, purgare, *p* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

verontweirdigen. dedignari, aſpernari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

veroodmoedigen. Humiliare, *p.* avi *ſ.* atum, *r. acc.*

veroozſaecken/ ſ. cauſeren. Occaſionem, anſam præbere.

veroozdeelen. Damnare, condemnare, *p.* avi *ſ.* atum, *r. acc.*

verouden / verouderen. Seneſcere, conſeneſcere, p. ſenui, *ſine ſup.* veteraſcere, *p.* avi, *ſ.* atum: obſoleſcere, exſole

ſcere, p. ſolui, ſ. ſolutum.

veroveren/ verwinnen. Expugnare, ſuperare, p. avi, ſ. atum: capere, pio, p. cepi, ſ. captum: devincere, p. vici, ſ. victum, r. *acc.*

veroveren / te boven ſteercken. Lucrari, p. atus, ſ. atum, *dep.* r. *acc.*

veroveren/ verkrijgen. Conſequi, p. ſecutus: nanciſci, p. nactus: adipiſci, p. adeptus, *dep.* obtinere, p. tinui, ſ. obtentum: acquirere, p. quiſivi, ſ. quiſitum, r. *acc.*

veroveringe. Expugnatio, g. onis, f.

verpachten/in pacht geven. Locare, elocare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verpachter. Locator, elocator, g. oris, m.

verpachtinge. Locatio, elocatio, g. onis, f.

verpachten/ in pacht nemen. Conducere, p. duxi, ſ. ductum; redimere, p. demi, ſ. demptum, r. *acc.*

verpachter. Conductor, redemptor, g. oris, m.

verpachtinge. Conductio, redemptio, g. onis, f.

verpaelen. Limites reponere.

verpaeren. Combinare, conjugare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verpaerten/ ſ. verdeplen. Partiri, p. titus, *dep.*

verpanden. Oppignorare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.* Pignori opponere: pignori dare.

verpandinge. Oppignoratio, g. onis, f.

verpercken. Oppicare, impicare, p. cavi, ſ. catum, r. *acc.*

verpeuteren/ ſ. Miſpeuteren. Delinquere, p. liqui, ſ. lictum.

verpicken. Roſtro impetere, *& metaph.* iemanden achterdeel doen. Diſpendium alicui afferre.

verplanten. Transferre, tuli, latum, r. *acc.*

verpletten. Obterere, conterere, p. trivi, ſ. tritum: conculcare, p. avi, ſ. atum: comminuere, p. minui, ſ. minutum, r. *acc.*

verplichten. Obligare, p. avi, ſ. atum: divincire, p. vinxi, ſ. vinctum: adſtringere, p. ſtrinxi, ſ. ſtrictum, r. *acc.*

verplicht zijn. Debere, p. debui, ſ. debitum, r. *dat.* Obligatum eſſe alicui: devinctum eſſe alicui.

verpoffen. Obtundere, p. obtudi, ſ. tuſum, r. *acc.* Nimiâ jactantiâ alterum ad inſantiam redigere.

verpoonſen. Alternare vices; alternatim agere.

verpoonſen/den aeſem herhaelen. Reſpirare, p. avi, ſ. atum.

verpoonſen. Loco movere, r. *acc.*

verquackelen. Diſſipare, p. avi, ſ. atum: profundere, p. fudi, fuſum. In res frivolas & nauci impendere, r. *acc.*

verquanſelen. Permutando perdere.

verquicken / verquickelen/ tot ſijn ſelfs bzengen. Refocillare, p. avi, ſ. atum; reficere, cio, p. feci, ſ. fectum, r. *acc.*

verquicken/ tot ſijn ſelven komen. Refocillari, p. atus, *paſſ.* Reviviſcere, p. revixi, ſ. victum.

verquickinge. Refocillatio, recreatio, refectio, g. onis, f.

verquiſten/ onnutteliick ombzengen. Conſumere, p. ſumpſi, ſ. ſumptum: perdere, p. perdidi, ſ. perditum: profundere, p. fudi, ſ. fuſum: dilapidare, p. avi, ſ. atum, decoquere, p. coxi, ſ. coctum, r. *acc.*

verquiſter/quiſtſchotel. Prodigus, g. gi, m. dilapidator, g. oris, m.

verquiſtinge. Prodigalitas, g. tatis, f.

verraden. Prodere, tradere, p. didi, ſ. ditum, r. *acc.*

Verrader. Proditor, traditor, g. oris, m.

verraedelijck. Proditorie, inſidioſe, *adv.*

verraedt. Proditio, g. onis: inſidiæ, g. diarum, f. *pl. num.*

verraſſchen/ voozkomen. Anticipare, p. avi, ſ. atum; prævertere, p. verti, ſ. verſum, r. *acc.*

verraſſchen / betrappen. Intercipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum; opprimere, p. preſſi, ſ. preſſum, r. *acc.*

verre/ ſtier/ ſ. veire. Bos admiſſarius: Taurus, i, m.

verre wijt van daer. Longè, procul, *adv.*

van verre. Eminus: E longinquo, *adv.*

Verre van hier. Procul hinc.

ſoo verre als/ behalven. Modò, dummodò, ſi, *adv.*

verre ſiende. Lynceus, a, um, o.

verreſiende/ verreſieningh. Prudens, g. dentis: providus; cautus, a, um, o. Futuri providus.

verrecken. Extendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum: expandere, p. pandi, ſ. panſum, r. *acc.*

verrepcken. Luxare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verrepcken eenen pandt. Vendicare ſibi fundum.

verrepſen. In iter inſumere.

verrepcken. Ditare, locupletare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verrijſen. Reſurgere, p. ſurrexi, ſ. ſurrectum, Levare ſe.

Verrijſenisſe. Reſurrectio, g. onis, f.

Verrimpelen/ vol rompelen maken. Rugare, corrugare, caperare p. avi, ſ. atum.

Verrimpelen/ vol rompelen wozden. Rugari, caperari, p. atus ſ. atum, *paſſ.*

Verrimpelt/ vol rompelen. Rugoſus, coſſus, vietus, a, um, o, Rugoſâ macilentus cute.

Verroeckeloozen. Neglectim tractare.

Verroeren. Movere, commovere, p. movi, ſ. motum, r. *acc.*

Verroeſten. Rubiginem contrahere.

Verroeſt. Rubiginoſus, æruginoſus, a, um, o.

Ver-

Verroeſtheyt. Rubigo, g. ginis, f.

Verrompelt/ ſ. verrimpelt. Rugoſus, a, um, o. Corrugatus, a, um, o.

Verrot. putris, e, g. tris, putidus, putridus, putre factus, a, um, o.

Verrotten. putrere, putreſcere, p. putrui, *ſine ſup.* putrifieri, fio, p. factus, n. *paſſ*

Verrot ende bedozven bloet. Sanies, g. niei, f

Verrottinge. putredo, g. dinis: putrefactio, onis, f.

Verrucken/ van een trecken. Divellere, p. velli & vulſi, ſ. vulſum: diſtrahere, p. traxi, ſ. tractum, r. *acc.*

verrucken/ upt de rote doen. Luxare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

Verruckinge. Avulſio, g. onis, f.

Verruckinge der ſinnen. Ecſtaſis, g. ſis, f. *vulgo* raptus, g. ptûs, m.

verſachten. Mollire, emollire, lenire, p. ivi, ſ. itum, mitigare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſaecken. Negare, abnegare, p. avi, ſ. atum, inficiare, p. atus, *dep.* r. *acc.* renunciare, p. avi, ſ. atum, r. *dat.*

verſaedelijck. ſatiabilis, e, g. lis, o.

verſaeden. ſatiare, ſaturare, p. avi, ſ. atum: explère, p. plevi, ſ. pletum, r. *acc.*

verſaedt. ſatur, g. turi, m.

verſaedtheydt. Satietas, g. tatis: ſaturitas, g. tatis, f.

verſaemen/ ſ. vergaederen. Colligere, p. egi, ſ. lectum, congregare, p. avi, ſ. atum.

verſamelingh. Zeugma, g. tis, n.

verſanden. Arenâ obſtrui.

verſch/nieuw. recens, g. centis: novus, a, um, o

verſch/ gauw. Vegetus, vividus, a, um; incolumis, e, g. mis, o.

verſchaelen. Evanelcere, p. vanui, *ſine ſup.* Saporem & odorem amittere.

verſchaelt. Evanidus, a, um, o.

verſchaelde wijn. Vappa, g. pæ, f.

verſchaeren. Alternare vices: mutuas operas dare.

verſchaerens/ oberhandt. Alternatim, *adv.* Alternis vicibus: per vices.

verſchaffen. Procurare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſchalcken. Circumvenire, p. veni, ſ. ventum: decipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum. Dolo capere, r. *acc.*

verſchatten/ ſ. Oberſchatten. Exactionibus gravare.

verſchepden/ ſ. ſterben. E vitâ emigrare, fato cedere. E vivis excedere.

verſchepden/ van een doen. Diſgregare, ſeparare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſchepden/ doodt. Mortuus, defunctus, a, um, o.

verſchepden/ voozgaen. Diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.

verſchepden/ fferent. Diverſus, diſtinctus, a, um: diſſimilis, e, g. lis: alius, a, ud, g. alius, d. alii, diſpar, g. aris, o.

verſcheppen. In aliam navim transferre.

verſcheppen den aeſſem. Reſpirare, p. avi, ſ. atum.

verſcherpen/ ſcherp maken. Acuere, exacuere, p. acui, ſ. acutum, r. *acc.*

verſcheppen / bp een grepſelen. Avaritiâ corradere.

verſcheuren. Lacerare, dilacerare, p. avi, ſ. atum; conſcindere, p. ſcidi, ſ. ciſſum, diſcerpere, p. pſi, ſ. ptum, r. *acc.*

verſcheurt. Lacer, lacerus, a, um, o.

verſchieten/ weghſchieten. Ejaculari, p. atus, ſ. atum, *dep.* r. *acc.*

verſchieten/ verleggen. Erogare, prærogare, repræſentare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſchieten/ verſchzicken. Concuti, tior, p. concuſſus: conſternari, p. atus, *paſſ.*

verſchietinge van leden. Membrorum alternata ſubſultio.

verſchietinge/ verſchzickthept. Conſternatio, g. onis, f.

verſchijnen. Apparatere, comparere, p. parui, ſ. paritum, ſiſtere ſe: præſto adeſſe.

verſchijnen / verdallen. ut: De rente is verſchenen. ſolutio cecidit: dies ſolutionis cecidit.

verſchil/ onderſcheydt. Differentia, diſcrepantia, g. tiæ: diverſitas, tatis, f.

verſchil/ diſput. Controverſia, g. ſiæ, f. De aliquâ re contentio, concertatio.

verſchil/gekijf. Rixa, g. xæ, f. jurgium, g. gii, n.

verſchillen/ malkanderen niet gelijck zijn. Differre, fero, p. diſtuli, ſ. dilatum, diſcrepare, p. avi, ſ. atum.

verſchimmelen. Fracere, p. cui; mucere, p. cui, *ſine ſup.*

verſchimmelt. Mucidus, fracidus, a, um, o.

verſchocken. Quaſſare, p. avi, ſ. atum; concutere, ſuccutere, tio, p. cuſſi, ſ. cuſſum; luxare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſchoonen/ fraep maecken. Ornare, adornare, decorare, honeſtare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

verſchoonen/ excuſeren. Purgare, excuſare, avi, ſ. atum.

verſchoonen/ ſpaeren. Parcere, p. peperci, ſ. parſum, indulgere, p. dulſi, ſ. dultum: ignoſcere, p. novi, ſ. notum, r. *dat.*

verſchouden. Fervidâ abluere, perfundere, amburere.

verſchzaepen/ bp een raepen. Contrahere, p. traxi, ſ. tractum: conflare, p. flavi, ſ. flatum; corradere, p. raſi, ſ. raſum, r. *acc.*

verſchzaepen / rompelachtigh wozden. Contrahi, p. tractus; corrumpi, p. corruptus; exſiccari, p. catus; diſſindi, p. ſiſus, corrugari, p. gatus, *paſſ.* Scabrum fieri.

verschricken/een vreese aenjagen/verbaest maecken. Terrère, deterrère, perterrère, exterrère, *p.* terrui, *f.* territum; exanimare, *p.* avi, *f.* atum; percellere, *p.* perculi, *f.* culsum, *r. acc.* Terrorem incutere, *r. dat.*

verschricken/ vreesen. Terreri, exterreri, perterreri, *p.* territus, *pass.* horreri, *p.* horrui, *sine sup.* pavere, *p.* pavi, *sine sup.* consternari, *p.* atus, *pass.*

verschrickt. Attonitus, perterritus, a, um, o.

verschrickelijck. Horridus, horrendus, tremendus, formidandus, a, um; horribilis, terribilis, formidabilis, e, *g.* lis, o.

verschrickthept. Terror, pavor, stupor, *g.* oris, m. consternatio, *g.* onis, f.

verschrompelen. Caperare, corrugare, *p.* avi, *f.* atum *r. acc.*

verschroomen Abhorrere, exhorrere, *p.* horrui, *sine sup.* abominari, *p.* atus, *f.* atum, *dep. r. dat.*

verschroomelijck/ f. verschrickelijck. Terribilis, e, o

verschudden. Quatere, tio, *p.* quassi, *f.* quassum; concutere, tio *p.* cussi, *f.* cussum; agitare, *p* avi, *f.* atum, *r. acc.*

verschuppen/ wechschuppen. Rejicere, cio, *p.* jeci, *f.* jectum: repudiare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

verschuyven/ wechdouwen. Amovere, removere, *p.* movi, *f.* motum, protrudere, *p.* trusi, *f.* trusum; propellere, *p.* propuli, *f.* propulsum, *r. acc.*

verschuyven/ versitten/ voortschuyven. Recedere, *p.* cessi, *f.* cessum. Mutare locum, **pemanden doen verschuyven.** Abigare, *p.* abegi, *f.* abactum; repellere, *p.* repuli, *f.* repulsum, *r. acc.*

verschuyven/ opschorten. Differre, *p.* distuli, *f.* dilatum.

Vers/ veirs. versus, *g.* sûs, m. carmen, *g.* inis, n.

Verse/ veirse. Juvenca, *g.* cæ, *f.* Vitula, *g.* læ, *f.*

Verseren. Ulcerare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Verseeuwen. Laborare nauseâ marinâ.

Verseeuwthept. Nauseâ marina, languor stomachi: fastidium ex crapula.

Verseeuwt. Languens stomacho: fastidiosus ex hesternâ crapulâ.

Verseggen. Eliminare, *p.* avi, *f.* atum: referre, fero, *p.* retuli, *f.* relatum. Palam facere, *r. acc.*

Versegelen. Obsignare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Versekeren. Asseverare, confirmare, *p.* avi, *f.* atum: asserere, *p.* serui, *f.* sertum, *r. acc.*

Versekeren/ borge blijven. Spondere, *p.* spospondi, *f.* sponsum: cavêre, *p.* cavi, *f.* cautum, *r. dat.* Fidem dare, fide suâ polliceri: recipere suâ fide.

Versekeren/ op sijn perijckel nemen. Periculum rei in se recipere.

Versekeren/ bupten perijckel brengen. Incolumem & tutum præstare: constituere loco tuto: incolumitatem alicui præstare.

Versekeren/ de vreese afnemen. Securitatem afferre, dare, præstare.

Versekeringe. Confirmatio, assertio, asseveratio, *g.* onis, f.

Versekeringe/ belofte. Fides, *g.* dei: fiducia, *g.* ciæ, sponsio, cautio, *g.* onis, f.

Versekert. Certus, securus, rutus, a, um, o.

Versellen/ verselschappen/ f. vergesellschappen. Sejungere socium, comitari, atus.

versenden. Ablegare, amandare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Versengen. Urere, adurere, *p.* ussi, *f.* ustum; ustulare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Versetten/ op een ander plaetse setten. Transponere, *p.* posui, *f.* positum, translocare, *p.* avi, *f.* atum, transferre, fero, *p.* translui, *f.* translatum, *r. acc.*

Versetten de vroedheyt. Tristitiam animo abstergere, detergere, depellere.

Versetten/ verpanden. Oppignorare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Verseylen. Aberrare â cursu navigationis: extra lineam navigare.

Versieden/ insieden. Decoquere, *p.* coxi, *f.* coctum, *r. acc.*

Versien/ sich tegen't toekomende waernemen. Providere, *p.* vidi, *f.* visum: prospicere, cio, *p.* spexi, *f.* spectum, *r. dat. perf. & abl. rei, cum De vel A.* præcavere, *p.* cavi, *f.* cautum.

Versien/ geven. Dare, *p.* dedi, *f.* datum, attribuere, *p.* bui, *f.* butum: conferre, fero, *p.* contuli, *f.* collatum, *r. acc.* ut: **pemanden van een officie versien.** Donare aliquem munere, assignare, dare, conferre alicui functionem, munus.

Versieninge/ f. provisie. Provisio, cautio, *g.* onis, f. Subsidium, *g* ii, n.

Versien/ sijne kanse niet gade slaen/ versupmen. Negligere, *p.* glexi, *f.* glectum, *r. acc.* Occasionem amittere.

Versien met pet. Paratus, instructus, a, um o, *r. abl. rei.*

Versierelijck/ gevepnsdelijck. Fictè, *adv.* Simulatè.

Versien/ versinnen/ verdichten. Comminisci, commentus, *dep.* fingere, confingere, *p.* finxi, *f.* finctum; excogitare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

Versiert. Fabulosus, a, um, o.

Versiersel. Figmentum, commentum, *g.* ti, n. fabula, *g.* læ, f.

Versilveren/ besilveren. argentare, deargentare, *p.* avi, *f.* atum. Argento tegere, *r. acc.*

Versilveringe. Argentatio deargentatio, *g.* onis, f.

Versincken. Absorberi à terræ voragine. ut:

Vp uloet versincken. Dehiscat illi terra.

versinnen/ bedencken. Deliberare, cogitare, consultare, *p.* avi, *f.* atum.

versinnen/ f. versieren/ versinnen. Excogitare, *p.* avi, *f.* atum. Comminisci, *p.* mentus, *dep.*

versinnigh. Perspicax, *g.* cacis, f.

versitten. Sessionem mutare.

verslaen/ weghsteken/ f. verslagh spelen. Abstrudere, usi, usum. Manticulari, *p.* atus, *dep.* Clam amovere, intervertere, ti, tum.

verslaen/ doodt smijten. Cædere, *p.* cecidi, *f.* cæsum, *r. acc.* **f. Dooden.** Interficere, *p* feci, *f.* fectum.

verslaen/ verkoelen. Regelare, *p.* avi, *f.* atum, deferbêre, *p.* ferbui & defervi, *sine sup.* refrigari, *p.* atus. *f.* atum, *pass.* **verslaen den dorst.** Sitem sedare, levare, restinguere.

verslaen/ verbaest worden/ f. verbaest. Attonitus, perterrefactus, terrore perculsus.

verslaven. Labore se frangere: nimio labore defatigari.

verslagh spelen. Surripere, pio, *p.* pui, *f.* reptum; abdere, *p.* abdidi, *f.* abditum; occultare, *p.* avi, *f.* atum, abstrudere, *p.* trusi, *f.* trusum, *r. acc.*

verslaepen/ doorslaepen verliesen. Perdere *seu* negligere ob somnum *vel* propter somnum.

verslaegen/ f. verbaest. Consternatus, attonitus, a, um, o. **verslagenthept.** Consternatio, onis, f. stupor, oris, m.

verslappen/ slap maken. Laxare, relaxare, *p.* avi, *f.* atum; retendere, *p.* tendi, *f.* tensum & tentum, *r. acc.*

verslappen/ slap worden. Remitti, *p.* missus, *pass.* languescere, langui, *sine sup.* languebêri, fio, *p.* factus, *neutro-pass.*

verslempen. Dilapidare, *p.* avi, *f.* atum; decoquere, *p.* coxi, *f.* coctum, *r. acc.*

verslensen. Flaccescere, marcescere, fracêre, fracescere, marcere, *p.* cui, *sine sup.*

verslenst. Flaccidus, marcidus, fracidus, vietus, evanidus, a, um, o.

versleten. Obsoletus, attritus, a, um, o.

versleuren/ versleppen. Raptare, *p.* avi, *f.* atum: abstrahere, *p.* traxi, *f.* tractum, *r. acc.*

verslicken/ doorslicken. Deglutire, *p.* tivi, *f.* titum; absorbere, *p.* absorbui, *Lucanus* absorpsi, *f.* scorptum, *r. acc.*

verslicken/ in 't slicken sterven. Deglutiendo præfocari.

verslijten. Terere, atterere, conterere, deterere, obterere, *p.* trivi, *f.* tritum: absumere, consumere, *p.* sumsi, *f.* sumptum, *r. acc.*

verslijten sijn leven. Vitam ducere, transigere, traducere.

verslinden. Vorare, devorare, *p.* avi, *f.* atum, absorbere, *p.* sorbui & sorpsi, *f.* sorptum, *r. acc.*

versloecken/ f. verslicken. Deglutire, *p.* ivi, *f.* itum.

versloeven/ *Vel*

verslonsen. Turpiter terere & inquinare; ignaviâ deturpare, *r. acc.*

verslupperen/ f. verslensen. Marcescere, *p.* cui,

verslupsen. Aquæ cursum sistere, obstipare, oppilare, obstruere.

versmachten/ doen smachten. Suffocare, præfocare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.* Spiritum præcludere.

versmachten in 't water. Demergere, submergere, *p.* mersi, *f.* mersum, *r. acc.*

versmachten/ sterven. Suffocari, præfocari, *p.* catus, extingui, *p.* tinctus, *pass.*

versmachten in 't water. Demergi, immergi, submergi, *p.* mersus, *pass.*

versmaeden/ f. verachten/ mispijsen. Vituperare, *p.* avi, *f.* atum.

versmaedinge/ versmaethept. Contemptus, *g.* ptûs, m. contumelia, *g.* liæ, infamia, *g.* miæ, f.

versmaelderen/ klepn maken. Extenuare, *p.* avi, *f.* atum, *r. acc.*

versmeden/ hersmeden. Recudere, *p.* cudi, *f.* cusum, *r. acc.*

versmeecken/ smeckende verkrijgen. Eblandire, *p.* ditus, *dep.* exorare, *p.* avi, *f.* atum: deprecari, *p.* catus, *dep. r. acc.*

versmeiren/ smeirende verdoen. Unguendo consumere.

versmeiren/ om den hals brengen. Abligurire, *p.* rivi, *f.* ritum, *r. acc.*

versmeiren/ gesmozten worden. Intertrigine vexari, affligi.

versmeten/ verhaelen de schade. Ferre impendia, sumptus: damnum instaurare.

versmilten/ al smiltende vergaen. Liquari.

versmilten/ gieten. Liquare, eliquare, *p.* avi, *f.* atum; fundere, *p.* fudi, *f.* fusum, *r. acc.* atus, *pass.*

versmilten/ minderen. Minui, diminui, *p.* minutus, *pass.*

versmooren/ f. versmachten. Extingui, inctus, *Passive.*

versmoort/ dzoncken. Vino, mero saucius, sepultus.

versnaeuwen/ f. bekijven. Severiori sermone obtundere.

versnijden/ snydende doorbrengen. Discindere, *p.* scidi, *f.* scissum; dissecare, *p.* secui, *f.* sectum, *r. acc.*

versnijden een penne. Calamum aptare.

versnipperen. Conscindere, *p.* scidi, *f.* scissum, *r. acc.* In minutas particulas secare

versnoeyen. Abligurire, *p.* rivi, *f.* ritum, *r. acc.*

versnoncken. Jactantiâ & sesquipedalibus verbis alium pertundere.

verſnot. Pituitoſus, gravedinoſus, a, um, o.
verſnot op pet zijn. Amare perdite *vel* misere: deperire amore, *r. acc.*
verſnothept. Gravedo, *g.* dinis; coryza, *g.* zæ, f. rheuma, *g.* matis, n.
verſoeck/ pꝛoebe. Tentatio, probatio, onis, f. experimentum, *g.* ti, n.
verſoeck/ bede. Poſtulatio, petitio, *g.* onis, f. poſtulatum, *g.* ti, n.
verſoecken/ pꝛoeven. Tentare, probare, *p.* avi, *ſ.* atum, experiri, p. pertus, *dep. r. acc.* periculum facere alicujus rei.
verſoecken/ bidden. Poſtulare, flagitare, rogare, p. avi, ſ. atum; poſcere, p. popoſci, *ſine ſup.* petere, p. petivi & petii, ſ. petitum, *r. acc.*
verſoecken ten houwelijck. Procare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Sollicitare in matrimonium.
verſoenelijck. Placabilis, piabilis, expiabilis, e, *g.* lis, o.
verſoenen. Placare, conciliare, reconciliare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* In gratiam reducere.
verſoeninge. Reconciliatio, pacatio, *g.* onis, f. placamen, *g.* minis, n.
verſoeten/ ſoet maecken. Dulcare, edulcare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſoeten/ vermozwen. Placare, mitigare, demitigare, p. avi, ſ. atum; mulcere, demulcere, permulcere, p. mulſi, mulſum, *r. acc.*
verſoeringe. Lenimentum, *g.* ti, lenimen, *g.* minis, n.
verſolen. ſoleas aſſuere, *r. dat.*
verſomeren/ overſomeren. Æſtivare, p. avi, ſ. atum. Æſtatem agere: in æſtivis agere.
verſonnen/ van hette vederven. Nimio æſtu corrumpi.
verſotten/ ſot wozden. Dementari, p. tatus, *paſſ.* ſtultescere, *ſine prat. aut ſup.* Ad inſaniam redigi.
verſot op iet. Rei cuipiam impenſiùs deditus: nimio rei alicujus amore & affectu detentus.
verſot zijn op een mept. Perditè amare, *vel* deperire virginem.
verſouwe/ ſ. viſouwe. Conſideratio, *g.* onis, f.
verſpaeden/ uptſtellen. Differre, fero, p. diſtuli, ſ. dilatum; prorogare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
't verſpaeden van de coztſe. Febris inclinatio: febris ſerior recurſus.
verſpaeren. Comparcere, p. ſparſi, ſ. ſparſum, *r. acc.*
verſpelen. Aleâ *vel* ludo perdere. **Hp heeft in een uꝛe tꝛix.** Croonen verſpeelt. Ille in una horâ undetriginta aureos coronatos luſo prodegit.
verſpeten. Refigere, p. fixi, ſ. fixum; refibulare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſpieden/ ſ. beſpieden. Explorare, p. avi, ſ. atum.

Verſpillen/ verquiſten. Dilapidare, p. avi, ſ. atum; profundere, p. fudi, ſ. fuſum; prodigere, p. degi, ſ. dactum, *r. acc.* (*r. acc.*
Verſpꝛepden. Diſpergere, p. perſi, ſ. perſum,
Verſtaelen. Acuere chalybe.
Verſtaen. Intelligere, p. tellexi, ſ. lectum: capere, pio, cepi, captum, percipere, pio, cepi, ſ. ceptum: comprehendere, p. hendi, ſ. henſum; videre, p. vidi, ſ. viſum. Animo percipere; ratione aſſequi: intelligentiâ, ratione comprehendere.
Verſtaen/ tot iet conſent geven. Aſſentiri, p. aſſenſus, *dep. r. dat.*
Verſtandt. Intellectus, *g.* ctus, m. ingenium, *g.* nii, n. ſenſus, *g.* ſûs, m. intelligentia, *g.* tiæ; mens, *g.* mentis, f. Captus mentis: ingenii acumen.
goet verſtandt hebben/ geeſtigh zijn. Ingenio eſſe felici, excellenti, præclaro, ſagaci, inſigni, acuto, ſolerti, ingenio haud infelici eſſe: pollere ingenio: ingenium habere felix.
Verſtandt van iet hebben. Rei alicujus habere peritiam.
bot ende plomp verſtandt hebben. Ingenio eſſe obtuſo, tardo, hebeti, infelici.
goedt verſtandt hebben/ bp ſijne ſinnen zijn. Integris eſſe ſenſibus.
Hemelijck verſtand/ ſ. Intelligentie/ verraderije. Clandeſtinum cum aliquo commercium: clandeſtina inter aliquos conſiliorum communicatio.
Verſtandigh/ wijs. Intelligens, *g.* gentis: prudens, *g.* dentis; ſapiens, *g.* entis; ingenioſus, cordatus, conſideratus, a, um, o.
Verſtandighlijck/ wijſelijk. Prudenter, ſapienter, cordatè, *adv.*
Verſtandighlijck/ klaerelijck. Clare, perſpicuè, intelligibiliter, evidenter, dilucidè, emphaticè, *adv.*
Verſteenen/ ſteen wozden. Lapideſcere, *ſine prat. aut ſup.* In lapidem conſolidari.
Verſteent/ ſ. hartneckigh/ obſtinaet. Pertinax, acis, o. Obſtinatus, a, um.
Verſtekelingh/ verwozpelinck/ die over al in den hoeck ſit/ verſtootelinck. Omnium abjectiſſimus: repudium omnium.
Verſteken/ verbezgen. Abſcondere, p. ſcondidi & ſcondi, ſ. ſconditum & abſconſum, abſtrudere, p. ſtruſi, ſ. ſtruſum: abdere, p. abdidi, ſ. abditum; occultare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Verſteken hem/ wegh gaen. ſubducere ſe.
Verſteken eenen misdadigen. ſontem receptare.
Verſteken van ſijn recht. Excludere jure ſuo: privare jure, *r. acc.* **De Wozgers zijn verſteken van de verwachtinge haerder behoudenisſe.** Præcluſa civibus eſt exſpectatio incolumitatis.
Verſtellen. Tranſponere, p. poſui, ſ. poſitum: tranſlocare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verſtercken/ ſterckte geven. Roborare, corroborare, firmare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Robur & vires ſuggerere, *r. dat.*
verſtercken/ ſterck maken/ als Caſtelen/ Steden/ &c. Munire, permunire, p. nivi, ſ. nitum, *r. acc.*
verſterf. Hæreditas, *g.* tatis, f.
verſterven/ veſterven. Emori, intermori, rior, p. mortuus, *dep.*
verſterven/ aenſterven. Morte ad quempiam devolvi: obvenire hæreditate.
verſterven/ ſijne ſinnelijckheydt temmen/ ſ. moztificeren. Animi motus premere
verſticken/ dooden. Præfocare, ſuffocare, p. avi, ſ. atum: extinguere, p. tinxi, ſ. ctum, *r. acc.*
verſticken/ gedoodt wozden. ſuffocari, p. atus: extingui, p. tinctus, *paſſ.*
verſtijven. Rigere, rigeſcere, obrigere, p. rigui, *ſine ſup.*
verſtijft. Rigidus, obſtipus, a, um, o.
verſtijfthept. Rigor, *g.* oris, m.
verſtijfthept in de lendenen. ſtupor lumborum.
verſtocken/ verharden. Indurare, obdurare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtocken/ verhardt wozden. Indurari, p. p. atus, *paſſ.*
verſtommen. Obmuteſcere, p. mutui, *ſine ſup.*
verſtompelen/ verbergen/ ſ. verſteecken. Abſcondere, di, ditum. Celare, p. avi, ſ. atum.
verſtompen. Mutilare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtompt. Mutilus, a, um, o.
verſtooten. Turbare, exaſperare, exacerbare, irritare, p. avi, ſ. atum; offendere, p. fendi, ſ. fenſum, *r. acc.*
verſtooringe. Turbatio, exaſperatio, offenſio, onis, f.
verſtoozt van ſinnen. Mente captus.
verſtootelinck/ ſ. verſtekelinck. Reprobus, i, m. Rejiculus, i, m.
verſtooten/ klepn achten. Rejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum; repudiare, p. avi, ſ. atum; repellere, p. repuli, ſ. repulſum; excludere, p. cluſi, ſ. cluſum: abdicare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtooten/ weghſtooten met de voeten. Protrudere, retrudere, p. truſi, ſ. truſum. Contemptim conterere, *r. acc.*
verſtoppen. Obſtruere, p. ſtruxi, ſ. ſtructum: obturare, oppilare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtoppinge/ verſtopthepdt. Obſtructio, *g.* onis, f.
verſtopthept op de bozſt. Aſthma, *g.* matis, n. Spirandi difficultas.
verſtopthepdt in de maege. Obſtructio ventriculi.

verſtopthept in de neuſe. Coryza, *g.* æ, f.
verſtopthept in de blaeſe. Iſchuria, *g.* riæ, f.
verſtozten. Profundere, p. fudi, ſ. fuſum, *r. acc.*
verſtozven wijn. Vappa, *g.* pæ, f. Vinum evadidum.
verſtozven goet. Bona hæreditate parta.
verſtouten/ moet geven. Animare, p. avi, ſ. atum. Addere animum: accendere animos.
verſtouten/ moet nemen. Audere, p. auſus, n. *paſſ.* Præfidentiam ſumere.
verſtouwen. Abigere, p. abegi, ſ. abactum, *r. acc.*
verſtrecken/ uptſtrecken. Extendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum, *r. acc.*
verſtrecken/ verde gaen. Latè patere.
verſtrecken/ dueren. Durare, p. avi, ſ. atum.
verſtrengen. Conſtringere, p. ſtrixi, ſ. ſtrictum, *r. acc.*
verſtricken. Illaqueare, p. avi, ſ. atum, innectere, p. nexui, ſ. nexum; irretire, p. tivi, ſ. titum, *r. acc.*
verſtropen. Diſpergere, p. ſperſi, ſ. ſperſum; diſſipare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtropinge. Diſperſio, diſſipatio, *g.* onis, f.
verſtropthept des herten. Evagatio mentis, diſtractio animi.
verſtupcken. Luxare, eluxare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
verſtuyven/ doen in de lucht vliegen. Diſpergere, p. ſperſi, ſ. ſperſum, *r. acc.*
verſtuyven/ vervliegen. Evaneſcere, p. vanui. Diſpergi, avolare inſtar pulveris.
verſtuyven/ wegh loopen. Aufugere, gio, p. fugi, ſ. fugitum.
verſuchten. Gemere, ingemere, ingemiſcere, p. gemui, ſ. gemitum: ſuſpirare, p. avi, ſ. atum. Suſpiria ducere, trahere.
verſuchtinge. Gemitus, *g.* tûs, m. ſuſpirium, *g.* rii, n.
verſuckelen/ verwozpen. Disjicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, *r. acc.*
verſuckelen/ hier en daer gaen. Vagari, p. gatus, ſ. gatum, *dep.*
verſueren. Aceſcere, p. acui, *ſine ſup.*
verſuert. Acidus, a, um, o.
verſuffen. Delirare, p. avi, ſ. atum, *dep.* Mente perturbari.
verſuft. Delirus, a, um, o. Animi haud uſque adeo compos.
verſufthepdt. Delirium, *g.* rii, n. animi ſtupor.
verſupm/ verſupmenisſe. Negligentia, *g.* tiæ; incuria, *g.* riæ; ſocordia, *g.* diæ, f.
verſupmenisſe van't recht. Eremodicium, *g.* cii, n. vadimonium deſertum.
verſupmen. Negligere, p. glexi, ſ. glectum; omittere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.*

verrupſchen/ verſpelen. Aleâ & ludo perdere, conſumere.

verruptelen. Permutare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwyffelen/deſpereren. Deſperare, p. avi, ſ. atum, in deſperationem rerum omnium abripi, abigi, delabi, ruere.

verwyffelen / pemanden tot deſperatie brengen. Deſperationem alicui incutere, injicere, inducere, afferre, creare.

verbaeren / verbaert maken / &c. ſ. verſchricken. Perterrefacere, p. eci, ſ. actum: metu territare: terrorem injicere, incutere, offerre, inferre, afferre.

verbatten/in een ander vat doen. Elutriare, p. avi, ſ. atum, transfundere, *p.* fudi, ſ. fuſum, *r. acc.*

verbal/profyt. Emolumentum, *g:* ti, n.

verballen/neder ballen. Collabi, *p.* lapſus, *dep.* ruere, corruere, p. rui, ſ. ruitum, rutum.

verballen/ſ verſchynen. Cadere, cecidi, caſum: Cedere, ceſſi, ceſſum, ut: Dies ſolutionis cedit.

verballigh. Ruinoſus, caducus, a, um, o.

verbalſchen. Adulterare, depravare, vitiare, p. avi, ſ. atum, corrumpere, p. rupi, ſ. ruptum, *r. acc.*

verbalſcher. Adulterator, g. oris: falſarius, g. rii, m.

verbalſchinge. Adulteratio, g. onis, o.

Verbangen pemanden in ſyne woorden. Capere, deprehendere aliquem in verbis

Verbelen/ bele worden. Crebreſcere, increbreſcere, *p.* crebui *vel* crebrui, *ſine ſup.*

Verbelen/dooz de menigte walgen. Numero, multitudine, frequentia nauſeam *vel* faſtidium parere.

Verbellen. Mutare, exuere cutem veterem.

Verbellinge der ſlangen. Leberis *g:* ridis; ſenecta, g: ctæ, f. Vernatio: Exuviæ ſerpentum.

Verberſchen/ ſ. verquicken & verkoelen. Refrigerare, p. avi, ſ. atum.

Verberwen. Variare *ſeu* mutare colorem.

Verbliegen. Avolare, *p.* avi, *ſ.* atum.

Verbloecken. Deteſtari, execrari, abominari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.* devovere, *p.* vovi, *ſ.* votum, *r. acc.* Diris devovere.

Verbloeckelyck/verbloeckt/die moet verbloeckt worden. Deteſtabilis, e, *g:* lis; deteſtandus, a, um, o.

Verblockinge. Deteſtatio, execratio, abominatio, anathematizatio, g. onis, f. diræ, g. dirarum, f. *pl. num.* Dira devotio.

Verboeren. Avehere, *p.* vexi, *ſ.* vectum, *r. acc.*

Verboeren/verlepden. Seducere, *p.* duxi, ſ. ductum, *r. acc.*

Verbolgh/ achter een volginge. Conſecutio, g. onis: conſequentia, g. tiæ, f.

verbolgh/verdueringe/continuatie. Continuatio, proſecutio, g. onis, f.

verbolgh/rye. Ordo, g. dinis, m. ſeries, *g:* riei, f.

verbolgen / achter een volgen. Conſequi, p. ſecutus, *dep.*

verbolgen/ſ. continueren. Subſequi, cutus; *dep.* Continuari, atus. *paſſ.* Continuare, *act.*

verbolgen/quellen/beangſtigen. Perſequi, p. ſecutus, *dep.* affligere, p. flixi, i. flictum, exagitare, p. avi, ſ. atum *r. acc.*

verbolgens. Continenter, conſequenter, *adv.* Ex ordine.

verbolger. Perſecutor, g. oris, m.

verbolginge. Perſecutio, g. onis, f.

verboozdeelen/ſ bedziegen. Circumſcribere, circumvenire, *r. acc. perſ.*

verboozderen/abanceren/boozthelpen. Promovere. p. movi, ſ. motum, provehere, p. vexi, ſ. vectum, *r. acc.* Evehere ad dignitatem *vel* officium.

verboozderen/beſtaen/onderwinden. Audere, p. ausus ſum, *neutro paſſ.* præſumere, p. ſumpſi, ſumptum.

verboozderen/haeſten. Accelerare, maturare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

verbzeemden/in vzeemde handen brengen. Alienare, abalienare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verbzeemden van pemandt. Alieno, averſo eſſe animo: diſtrahi animo ab aliquo.

verbzeemdinge. Alienatio, abalienatio, diſtractio, g: onis, f.

verbzeughden/ſ verblyden. Exhilarare aliquem, *activ.* lætitiam alicui afferre. Exhilarari: lætitiâ affici, *paſſive.*

verbziesen. Congelare, conglaciare, *p.* avi, *ſ.* atum.

verbzingen/ſ. verdzaepen. diſtorquere, p. torſi, ſ. torſum.

verbzoegen. Maturiùs facere.

verbzouwen. Effœminari, p. atus, *paſſ.*

verbullen. Replere, explere, implere, complere, ſupplere, p. plevi, ſ. pletum. *r. acc.*

Verbullinge. Repletio, expletio, g. onis, f. complementum, ſupplementum, g. ti, n.

Verbuplen/bupl maecken. Fœdare, ſpurcare, inquinare, conſpurcare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

Verbuplen/bupl worden. ſordeſcere, exſordeſcere, p. ſordui, *ſine ſup.* corrumpi, p. ruptus, *paſſ.* Situm contrahere: vitium facere.

Verwachten. Exſpectare, p. avi, ſ. atum: opperiri, p. pertus; præſtolari, p. atus, *dep. r. acc.*

Verwachtinge. Exſpectatio, g. onis, f.

Verwaendelyck/vermetelyck. Arroganter, gloriose, *adv.*

Ver-

verſupmelick. Negligenter, oſcitanter, incuriose, *adv.*

verſupmigh. Negligens, *g.* gentis; incurioſus, a, um, o.

verſuppen/ſ. verdzincken. ſubmergi, ſus. *Paſſive*, aquis extingui. ſed *activè*, inſumere poculis

verſwacken/ ſlap worden. Langueſcere, *p.* langui, *ſine ſup.* infirmari, debilitari, *p.* atus, *paſſ.*

verſwacken/ ſlap maken. Infirmare, debilitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

verſwaren/ ſwaer maken. Aggravare, ingravare *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

verſwaeren/ ſwaer worden. Aggravari, ingravari, *p.* atus, *paſſ.* aggraveſcere, *ſine prat. aut ſup.*

verſweiren/ by eede verſaecken. Dejurare, ejurare, abjurare, *p.* avi, *ſ.* atum, devovere, *p.* vovi, *ſ.* votum, *r. acc.*

verſweiren / tot eene ſweiragie komen. ſuppurare. *p.* avi, *ſ.* atum. In pus converti.

verſweiringe. Apoſtema, *g.* matis; vomica, *g.* cæ: exulceratio, g. onis, f.

verſwelgen. Deglutire, *p.* tivi, *ſ.* titum. devorare. *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

verſwygen. Conticere, reticere, ſubticere, *p.* ticui, *ſine ſup. r. acc.*

verſwygentheyt. Reticentia, g. tiæ: taciturnitas, *g.* tatis, f.

verſwymen. Animo linqui, deficere.

verſwymtheyt. Animi deliquium.

verſwynen / ſ verdwynen. Evaneſcere, p. nui, Diſparere, p. ui.

verraeden. Interpretari, p. tatus, ſ. tatum, *dep. r. acc.*

verraeder. Interpres, *g.* pretis, c.

verraedinge. Interpretatio, g. onis, f.

verraſten / mis taſten. Tactu *vel* tangendo errare.

verteirbaer / dat de mage verteiren kan. Digeſtibilis, e, *g.* is, o. Concoctu facilis.

verteiren/ verdouwen. Concoquere, p. coxi, ſ. coctum: digerere, p. geſſi, ſ. geſtum, *r. acc.*

verteiren/ vermielen. Conſumere, abſumere, p. ſumpſi, ſ. ſumptum, *r. acc.* ut: Yet vier verteirt alle dingen. Ignis eſt edax omnium, conſumit omnia.

verteiren/ doen koſten. Inſumere, p. ſumpſi, ſ. ſumptum: expendere, impendere, p. pendi, ſ. penſum, *r. acc.*

vertellen. Narrare, enarrare, p. avi, ſ. atum: referre, fero, p. retuli, ſ. relatum, *r. acc.*

vertellinge. Relatio, narratio, g. onis, f.

vertennen. Incruſtare, illinere, oblinere ſtanno.

vertreiten/ vercoopen. Diſtendere, p. vendidi, ſ. venditum: diſtrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

vertyden/ vertygen/ renonceren/ afgaen.

Renuntiare, p. avi, ſ. atum, *r. dat.*

vertydinge. Renuntiatio, *g.* onis, f.

vertimmeren. In ædificationes & ſubſtructiones impendere.

vertoeven/ wachten. Exſpectare, p. avi, ſ. atum: præſtolari, p. atus, ſ. atum: opperiri, pertus, *dep. r. acc.*

vertoeven/ trepneren. Cunctari, morari, p. atus, ſ. atum, *dep.*

vertolken/ *Holl.* Interpretari, p. tatus, ſ. tatum, *dep. r. acc.*

vertollen. Vectigal ſolvere.

vertoogh/ *Fl.* Demonſtratio, *g.* onis, f. & Spectaculum, *g.* li, n.

vertoonen. Monſtrare, commonſtrare, demonſtrare, p. avi, ſ. atum, exhibere, p. hibui, ſ. hibitum, *r. acc.* Spectandum dare.

vertoonen/ bewyſen. Docêre, p. docui, ſ. doctum, *r. acc.*

ſich vertoonen. Apparere, comparere, p. parui, ſ. paritum.

vertooninge. Exhibitio, demonſtratio, compariio, præſentatio, g, onis, f.

vertoozen/ſ bergrammen/ & gram maken ſtomachum alicui movere. Ad iram provocare, concitare aliquem.

vertraegen/ inp worden. Pigreſcere, *ſine prat. aut ſup.*

vertreck/ uptſtel. Mora, *g.* ræ: cunctatio, *g.* onis, f.

vertreck / eenſaemige plaetſe. ſeceſſus, receſſus, *g.* ſûs, m. conclave, *g.* vis, n.

vertreck/ wegh repſe. Diſceſſus, *g.* ſûs: abitus, *g.* tûs, m.

vertreck/ plaetſe daer heen een Leger henen retireert. Receptus, p. tûs, m.

vertreckbzief. Miſſio cauſaria.

vertrecken/ uptſtellen. Protrahere, p. traxi, ſ. tractum: producere, p. duxi, ſ. ductum, prorogare, *p.* avi, *ſ.* atum.

vertrecken/ wegh repſen. Diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: proficiſci, p. profectus, *dep.*

vertrecken/ vertellen. Enarrare, p. avi, ſ. atum Referre, tuli, latum.

vertreden ſich war vertreden/ wandelen. Ambulare, deambulare, p. avi, ſ. atum: ſpatiari, p. atus, *dep.*

vertreden/ onder de voeten treden. Conculcare, proculcare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Pedibus protrudere. *Dari autem* aliquantillam differentiam *inter voces iſtas Belgicas*, Vertreden & vertreden/ *innuimus*, dum *illud* per *Perculcare* explicamus; *hoc* vero per *Conculcare* expoſuimus.

vertrooſten/ſ. trooſten. Conſolari, p. atus.

vertrouwen/ ſ. betrouwen. Confidere, iſus.

vertupſchen/ vermangelen. Permutare, commutare, demutare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

Ver-

verwaendelyck/ derrelyck. Lascivè, delicatè, molliter, *adv.*

verwaendelyck/ derrelyck. Splendidè, magnificè, *adv.*

verwaenen/ *Holl.* **mepnen.** Putare, p. avi, ſ. atum; credere, p. credidi, ſ. creditum.

verwaenen/ troetſeren. Gloriari, atus, *dep.* Intumeſcere animo.

verwaent/ troetſmoedigh. Glorioſus, gloriabundus, jactabundus, a, um: arrogans, *g.* gantis, o.

verwaent ende tyck. Dives & glorioſus.

verwaent/ dertel. Lascivus, a, um: mollis, e, *g.* lis, o.

verwaent / gemepnt. Putativus, creditus, a, um, o.

verwaenthept. Arrogantia, *g.* tiæ: lascivia, *g.* viæ, f.

verwaerlooſen. *Holl.* Negligere, p. glexi, ſ. lectum, *r. acc.*

verwaerſter. Curatrix puerperarum.

verwaeren/verwaet/verwaereniſſe/ *Fl.* **Excommuniceren /** *&c.* ſacris aliquem interdicere.

verwaereren. Nimiâ aquâ imbuere, *r. acc.*

verwaepen/ weghwaepen. Vento diſpergi, abripi.

verwaepen/ verlochten. Ventilare, eventilare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwe/ coleur. Color, *g.* loris, m. tinctura, *g.* ræ, f.

verwe van Schilders. Pigmenta, *g.* torum, n. *pl. num.*

verwen. Colorare, *p.* avi, ſ. atum; inficere, cio, p. feci, fectum: inbuere, p. bui, ſ. butum: tingere, intingere, p. tinxi, ſ. tinctum, *r. acc.*

Verwer. Tinctor, *g.* oris, m.

Verwerye. Officina tinctoria.

verwecken/ wacker maecken upt den ſlaep. Excitare, ſuſcitare, p. avi, ſ. atum, expergefacere, cio, p. feci, ſ. factum, *r. acc.*

verwecken/ opſtoken/ vermanen. Incitare, concitare, inſtigare, p. avi, ſ. atum; inducere, p. duxi, ſ. ductum: impellere, p. impuli, ſ. impulſum, *r. acc.*

verwerkſel. Incitamentum, *g.* ti, n. inſtigatio, *g.* onis, f. ſtimulus, *g.* li, m.

verwedden. Decertare, p. avi, ſ. atum, *r. abl. pretii*

verwederen / wederen. Inſolare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Soli & aëri exponere.

verweeren. Callere, occallere, callescere, occallescere, p. callui *ſine ſup.* Callum obducere.

verweiren. Defendere, p. fendi, ſ. fenſum, tueri, p. tutus *vel* tutus, *dep.* propugnare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verweiren eene ſaecke. Cauſam dicere.

verweirer. Defenſor, propugnator, *g.* oris, m.

verweirer in recht. Reus, a, um, o.

verweiringe. Defenſio, propugnatio, *g.* onis, f.

verweiringe in recht. Exceptio, g. onis, f.

verwegen. Præponderare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Præpondere ſuperare.

verwelcken/ verwelckeren. Flaccere, flaccescere, p. flaccui: fracere, fracescere, p. acui: marcere, marcescere, p. marcui: tabescere, p. tabui, *ſine ſup.*

verweldigen/ welderigh worden. Lascivire, protervire, p. ivi, ſ. itum.

verweldigen/ t'onderdrengen. Opprimere, ſupprimere, p. preſſi, ſ. preſſum, *r. acc.* prævalere, p. valui, ſ. itum, *reg. dat.*

verweldigen/ geweldt aen doen. Violare, p. avi, ſ. atum, *reg. accuſ.* Vim inferre, *reg. dat.*

verwellуſtigen. Delectare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwelven. Camerare, concamerare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwelffel/ ſ. welffel. Fornix, icis, m. Concameratio, g. onis, f.

verwercken/ tot het werck emploperen. In opus conſumere, impendere.

verwarmen. Calefacere, excalefacere, cio, p. feci, ſ. factum: fovere, p. fovi, ſ. fotum, focillare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwerminge. Fomentum, g. ti, n.

verwerpen/ ſ. Verwozpen. Rejicere, jeci, jectum. Refutare, p. avi, ſ. atum.

verwerrelyck. Implexè, perplexè, intricatè, *adv.*

verwerren. Intricare, implicare, turbare, p. avi, ſ. atum: miſcere, permiſcere, p. miſcui, ſ. miſtum: involvere, p. volvi, ſ. volutum, *r. acc.*

verwerret. Implexus, involutus, a, um, o.

verwerret hair. Tricæ, *g.* carum, f. *pl. num.*

verwerringe. Tricæ, g. carum: ſtrophæ, g. pharum, f. *pl. num.* confuſio, g. onis, f.

verwerven/ verkrygen. Impetrare, p. avi, ſ. atum; obtinere, p. tinui, ſ. tentum: conſequi, p. ſecutus, *dep. r. acc.* potiri, p. itus, *dep. r. abl. & gen. & acc.*

verwyft. Uxorius, g. rii, m.

verwyft/ bedozven. Effœminatus, a, um, o.

verwyſen. Damnare, condemnare, p. avi, ſ. atum: Peragere reum, *r. acc.*

verwyt. Probrum, g. bri: opprobrium, g. brii, vituperium, g. rii: convitium, g. tii, n. exprobratio, g. onis, f.

verwyten. Exprobrare, opprobrare, imbrobrare, imputare, p. avi, ſ. atum: objicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, *r. acc. res.*

verwyven. Effeminare *&* effeminari.

verwilderen / met boſſchen en hagen bewaſſen. ſilveſcere, *ſine prat. aut ſup.*

verwilderen/ moetwilligh worden. Lascivire, protervire, p. vivi, ſ. vitum.

verwilderen/ wildt en wreedt maken. Efferare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

verw

verwilderinge. Efferatio, g. onis, f.

verwilligen/ bekouten. Inducere, adducere, *p.* duxi, ſ. ductum, *r. acc.* perſuadere, *p.* ſuaſi, ſuaſum, *r. dat. perſ. & acc. rei.*

verwillinge. Conſenſus, aſſenſus, applauſus, g. ſûs, m. conſenſio, g. onis, f.

verwinden. Obvolvere, involvere, p. volvi, ſ. volutum, *r. acc.*

verwinnelyck. Expugnabilis, vincibilis, e, g. lis, o.

verwinnen. Vincere, devincere, *p.* vici, ſ. victum: ſuperare, expugnare, *p.* avi, ſ. atum, ſubigere, *p.* ſubegi, ſ. ſubactum, *reg. accuſ.* Victorem eſſe: victoriâ potiri.

verwinner. Victor, domitor, g. oris, m.

verwinnerſſe. Victrix, g. tricis, f.

ſich verwonnen geven. Dare manus: abjicere haſtam: herbam porrigere.

verwinteren. Hiemare, hibernare, avi, ſ. atum.

verwinteringe. Hiematio, hibernatio, *g.* onis, f. hiberna, g. norum, n. *pl. num.*

verwiſſelen. Mutare, commutare, permutare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

verwiſſelinge. Permutatio, g. onis, f.

verwittigen/ *Holl.* Indicare, ſignificare, denuntiare, *p.* avi, ſ. atum, *reg. dat. perſ.* certiorem facere, *r. acc.*

verwoeden Inſanire, *p.* nivi, ſ. nitum: furere, *ſine prat. aut ſup.* ſævire, p. vivi, ſ. vitum; bacchari, debacchari, p. chatus, *dep.* Rabie agitari: Furiis agitari.

verwoet. Rabidus, rabioſus, a, um, o.

verwoethept. Furor, *g.* oris, m. rabies, g. biei: inſania, g. niæ, f.

verwoedelyckſt. Furiosè, furenter, rabidè, *adv.*

verwoeſten. Vaſtare, devaſtare, evaſtare, deſolare, p. avi, ſ. atum: populari, depopulari, p. atus *dep.* Excidio dare.

verwoeſter. Vaſtator: depopulator, g. oris, m.

verwoeſtinge. Vaſtatio, devaſtatio, everſio, populatio, g. onis: vaſtitas, g. tatis, f. excidium, g. dii, n.

verwonden. Convulnerare, p. avi, ſ. atum, Vulnus alicui infligere.

verwonderen/ verwondert zyn. Mirari, admirari, demirari, p. atus, *dep.* ſtupere, ſtupescere, p. ſtupui, *ſine ſup.*

verwonderen ſich oper pet. ut: Ick verwondere my oper de ſotternye van dien menſch. Miror inſaniam hominis illius. (f.

verwonderinge. Admiratio, miratio, g. onis,

verworgen. ſuffocare, præfocare, ſtrangulare, p. avi, ſ. atum. Fauces elidere.

verworgen/ verſticken. Suffocari, p. atus, *paſſ.*

verworginge. Præfocatio, ſtrangulatio, g. onis, f.

verwormen. Verminare, p. avi, ſ. atum; vermiculari, p. atus: Scatere vermibus.

verwormt. Carioſus, verminoſus, a, um, o.

verwormthept. Caries, *g.* rei: vermiculatio, g. onis, f.

verwozpen/ verſtooten. Rejicere, abjicere, cio, *p.* jeci, ſ. jectum; repudiare, *p.* avi, ſ. atum; aſpernari, adverſari, *p.* atus, *dep. r. acc.*

verwozpelyck/ verſtekelinck. Reprobus, i, m. repudium omnium. (gere.

verwozteten/ wozteten krygen. Radices a-

verwozteten/ verouderen. Veteraſcere, *caret prat. & ſup.*

veſe/ veiſe/ veſelinge. Fibra, g. bræ; feſtuca, *g.* cæ, f. floccus, *g.* ci, m. capillamentum, *g.* ti, n.

veſelen/ veſicken. Suſurrare, muſſitare, *p.* avi, ſ. atum. Submiſſè loqui.

veſperen/ veſper-getyden. Veſpertini Pſalmi: veſpertinæ preces. Veſperæ ſacerdotales: ſacræ Veſperæ.

de veſperen ſingen. Canere ſacras veſperas: canere veſpertinos Pſalmos: concinere veſpertinas preces.

veſperbroot. Merenda, g. dæ, f.

veſperen. Merendam ſumere.

veſper-tyt. Veſper, g. peris, m. veſpera, g. ræ, f. Veſperum, g. ri, n. ſerum diei: veſper diei: hora veſpera; veſperum diei.

te veſper-tyde. Veſpere, veſperi: veſpere diei: circa veſperum: ſub veſperam.

veſſemen een naelde. Acum trajicere filo, filum indere acui.

veſt / beeſt. Flatus *ſeu* crepitus ventris.

eenen beeſt laten. Pedere, *p.* pepedi, ſ. peditum. Crepitum mittere.

veſten/ goeden. Mittere in poſſeſſionem.

veſten/ veſtigen. Firmare, roborare, confirmare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.*

veſte/ de veſte van eene ſtadt. Mœnia, g. nium, *p. plur. num.*

veſtinge. Munitio, g. onis, f. munimen, g. minis, n.

vet. Pinguis, gue, g. guis: obeſus, a, um, o.

vet/ veſmeert. pinguedine perunctus.

vet/ als boter/ olie/ *&c.* pinguedo, g. dinis, f. adeps, g. dipis; pingue, g. guis, n.

vet/ vettighept. pinguedo, pinguetudo, g. dinis: obeſitas, g. tatis, f.

vetten/ vet maken. pinguefacere, cio, *p.* feci, ſ. factum: impinguare, laginare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* obeſum facere.

vetten/ vet worden. Pingueſcere, *ſine prat. aut ſup.* pinguefieri, fio, *p.* factus *neutro paſſ.* obeſum *fieri.*

vetten/ met vet beſtrycken. Impinguare, *p.* avi, ſ. atum, *r. acc.* adipe illinere.

vetten het lepder. Macerare, concinnare corium.

vetten-donderdagh. primus dies hilariorum.

vet-backhups. Bucco, g. conis, m.

vetſack

vetsack. Ventrosus, ventriosus, a, um, o.
vette-warier. Pinguiarius, g. rii, m.
vette-warye. Officina pinguiaria.
veter/veteren/ſ. veiter. Ligula, æ, f. *vel* Catena, æ, f. **veteren.** Catenâ religare, constringere.
veulen/ volen. Equulus, g. li; equuleus, g. lei, m. pullus equinus.
veulen/ veulen wozden. Equum edere.
veur/ ſ. voo;. Ante, *r. acc.* Præ, *r. abl.*
vepgh. Morti proximus.
vepgh zyn. Habere mortem in procinctu.
vepl/ te koop. Venalis, e, g. lis, o.
veplbaer. Vendibilis, e, g. lis, o.
veplen. Venum exponere: pretium dicere *vel* statuere.
veple. Hedera, g. ræ, f.
van veple. Hederaceus, a, um, o.
veplich/vry. Tutus, pervicus, securus, a, um, o.
veplich/ ongevonden. Immunis, e, g. nis, o.
veplichen securum & tutum reddere.
veplichept. Securitas, libertas, g. tatis, f.
vepn/ vepnt/ *Fl.* Adolescens celebs.
vepn-noot/vepn-genoot/ *Holl. Zel. Fl.* Collega, g. gæ, m. *in munere vel magistratu.*
vepnſen/ gevepnſen. Fingere, *p.* finxi, *ſ.* fictum, simulare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
vepnſinge. Simulatio, g. onis, f.
Vicaris/ ſtadthouder. Vicarius, g. rii: optio, onis, m.
Vacariaet / ſtadthouderſchap. Vicarium munus: vicaria jurisdictio.
Vicerop. Prorex, g. regis, m.
Vicieur/ gebzekigh. Vitiosus, corruptus, depravatus, a, um, o.
Vicomte. Procomes, g. mitis, m.
victalie/ ſ. vivres. Commeatus, g. tûs, m. annona, g. næ, f. cibaria, g. riorum, n. *pl. num.*
victorie/verwindinge/zege. Victoria, g. riæ, f.
victorieur/zegeryck. Victor, g. oris, m.
victorye bevechten. Victoriam ferre, referre, reportare: victorem discedere, abscedere, abire.
vier/ getal. Quatuor, o. *indecl.*
vier ende vier. Quaterni, æ, a, o. *pl. num.*
vierkant/ vierkantig/ vierhoeckigh. Quadratus, quadrus, tetragonus, a, um. o.
in 't vierkant. In quadro.
in 't vierkant maken. Quadrare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
vier daegen. Quatriduum, g. dui, n.
vierdaeghſche coozt ſe. Quartana, g. næ, f.
vierden. Quartus, a, um, o.
een vierden. Quarto, quartùm, *adv.*
't vierde deel. Quadrans, g. drantis, m.
vier deelen/ in vier deelen. Quadripartiri, p. titus, *dep. r. acc.*
vierderhande/vierderley. Quadruplex, g. plicis, o.

vierdobbel. Quadruplus, a, um, o.
vierhoek/ vierhoeckigh/ ſ. vierkant. Quadrangularis, is, e, o. Tetroganus, a, um, o.
vierhondert. Quadringenti, æ, a, o. *pl. num.*
vierhondertſe. Quadringentesimus, a, um, o.
vierhondert mael. Quadringenties, *adv.*
vierjarigen tydt. Quadriennium, g. nii, n.
vierjaerigh. Quadrimus, a, um, o.
viermael. Quater, *adv.*
viermael ſoo veele. Quadruplum, numerus quartâ parte auctior.
vierpondigh. Quadrilibris, bre, g. bris, o.
vierſcheutigh. Quadratus, a, um, o.
vierſpletigh. Quadrifidus, a, um, o.
vierſpzonck/ vierwegh. Quadrivium, g. vii; compitum, g. ti, n.
viertel. Quadrans, g. drantis: quartarius, g. rii, m.
viertighmael. Quadragies.
vierthien. Quatuordecim, o. *pl, num. indecl.*
vier-thienmael. Quatuordecies, *adv.*
vierthienſte. Decimus quartus, a, um, o.
viertigh. Quadraginta, o. *pl. num. indecl.*
viertighſte. Quadragesimus, a, um, o.
vierboetigh. Quadrupes, g. pedis, o.
vierboudt. Quadruplus, a, um, o. quadruplex, g. plicis, o.
vierboudighlyck. Quadruplò, *adv.*
vier/element. Ignis, g. ignis, m.
vierbal/ vierpyl. Pyrobolus, g. li. n. ignis missilis: telum missile ignitum.
vierbecken/ bedtpanne. Ignitabulum, g. li, foculus, g. li, m.
vierbote/baeck. Specula, g. læ, f. pharus, g. ri, m.
vierbout. Phalarica, g. cæ, f.
vierbzandt. Titio, g. onis, torris, g. ris, m.
vierbuſſe. Bombarda, g. dæ, f.
vierckloot/vierbal. Pyrobolus, i, m.
vierckruydt. Consiligo, g. ginis, f. *herba.*
vierdoeck/ vonck. Fomes, g. mitis.
viergaffel. Rutabulum, g. li, n.
vierhaeck/ vzandhaeck. Hama, g. mæ, f. harpago, g. onis, m.
vierigh. Ignitus, igneus, a, um; ardens, fervens, g. entis: flagrans, g. antis, o.
vierighept. Ardor, fervor, g. oris, m.
vieryſer/vierſlagh. Igniarium, g. rii, n.
vierkepe. Pyrites, g. tis: silex, g. licis, m.
viermugge. Pyralis, g. lidis, f.
vierpanne. Ignitabulum, g. li, n.
vierpyl/ ſ. vierbal. Ignis projectilis, missilis, globus ignitus.
vierreep. Malleolus, g. li, m.
vierroer. Catapulta rotata.
vierroot. Igneus, rutilus, fulvus, flammeus, a, um, o.
vierſchilder/ majleerder. Encaustes, g. stis, *vel* ſtæ, m.

vier-

Vierſchuppe. Batillus, g. li, m.
Vierſlag/ vierſtael. Ignarium, g. rii, n.
Vierſtaen. Ignem excutere, ſuscitare, elicere è silice.
Vierſtaek. Rutabulum, g. li, n.
Vierſtede/ *Fl.* Focus, g. ci, m.
Vierſteen. Silex, g. licis, m.
Viertange. Pyragia, g. gix, f. forceps, g. pis, f.
Vierreken. Pharus, g. ri, m.
Vierteile. Testa focaria.
Vierwagen. Foculus rotatus.
Vieren een bedde. Lectum fovere foculo: lectum ignitabulo calefacere.
Vieren/ vier van blydtſchap ſtoken. Ignes publicos struere: festos ignes struere.
Vieringe. Festus ignis: publicæ gratulationis festus ignis.
Vieren/feeſt houden. Festum agere, celebrare, festum diem celebrare, agere, agitare.
Vieren/tuſſen/niet werken Feriari, otiari, *p.* atus, *dep.* Feriasagere, vacare ab opere.
Vieren/ iemanden eere aendoen. Colere, *p.* colui, *ſ.* cultum, observare, *p.* avi, *ſ.* atum: magnificare, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.* Honorem solemnen exhibere, *r. dat.*
Vierdagh/ feeſtdagh. Festum, g. sti, n. Dies festus: dies festa.
Vieravondt. Feriæ, g. riarum, f.
Vier avond hebben. Habere vacationem ab opere. Relaxari ab occupationibus.
Vies. Morosus, a, um: difficilis, e, g. lis, o.
Vieſighept. Morositas, g. tatis, f. fastidium, g. dii, o.
Vieſefaſe. Nugæ, g. garum, f. *pl. num.*
Vigeur/ kracht. Vigor, g. oris, m. Valida vis: virtus vivida.
Vigoreuſelyk. Nervose, valenter, validè, *adv.* Eximiâ vi: insigni robore.
Vigge/ viggen. Porculus, porcellus, g. li, m.
Viggen. Porcos edere.
Vigelant/neirſtigh/ zozghvuldigh. Vigil, g. gilis: vigilans, g. lantis: sollicitus, providus, a, um, o.
Vigilant zyn. Advigilare, invigilare, *p.* avi, *ſ.* atum: Vigilantiam adhibere, *r. dat.* vigilanter accurare, *r. acc.*
Vigilantelyk. Vigilanter, providè, providenter, *adv.*
Vigilantie/ zozghvuldigheidt. Vigilantia, g. tiæ. sedulitas, g. tatis, f. Vigilans cautio: Vigil cura: studiosa sedulitas.
Vigilie/den avont voo; een feeſtdagh. Festum, g. sti, n. Pridianus dies: anterior dies.
Vigilie/ vaſtendagh. Pridianum sacri diei jejunium: pridiana festi sequentis inedia.
Vigilie voo; de dooden. Exsequiæ, g. quiarum, f. *pl. num.* funeralia, g. lium, n. *pl. num.* justa funebria.

Vyandt/ die vyandtſchap dzaeght tegen iemandt. Inimicus, g. ci, m.
Vyandt/tegenpartye. Adversarius, g. rii, m.
Vyandt/die ons oozloge aendoet. Hostis, g. stis, m.
Vyandt/muytmaeker. Perduellis, g. lis, m.
's Vyandts landt. Hosticum, g. ci, n. Terra hostilis.
Vyandigh. Hostilis, e, g. lis: hosticus, infensus, infestus, a, um, o.
Vyandtlyk. Hostiliter, infestè, *adv.* Infesto animo.
Vyandtſchap. Inimicitiæ, g. tiarum, f. *pl. n.* hostilitas, simultas, g. tatis; odium, g. dii, n.
Vyandtſchap maeken. Inimicitias excitare: inimicitias, odia, simultates concitare, movere, struere; amicitiam dissolvere, dirimere, dissuere.
vyandtſchap hebben. Inimicitias gerere, habere, exercere, iras gerere; simultates alere, fovere; hostili esse animo.
Vyf/ vyhe/ getal. Quinque, o. *pl. num. indecl.*
Vyfderleye. Quintuplex, g. plicis, o.
Vyfhondert. Quingenti, æ, a, o. *pl. num.*
Vyfhondertmael. Quingenties, *adv.*
Vyfjaerigh. Quinquennalis, e, g. lis, o.
Vyfjaerigen tydt. Quinquennium, g. nii, n.
Vyfmael/ vyfwerven. Quinquies, *adv.*
Vyfſte. Quintus, a, um, o.
Vyftigh. Quinquaginta, o. *pl. num. indecl.*
Vyftighmael. Quinquagies, *adv.*
Vyfthien. Quindecim, o. *pl. num. indecl.*
Vyfthienmael. Quindecies, *adv.*
Vyfvinger-kruyt. pentaphyllum, g. li, n. *herba.*
Vyfvoet. Stella, g. læ, f. *piscis.*
Vyge. Ficus, g. ci & cûs, f.
van de Vyge. Ficulneus, a, um, o.
Vygen-bladt. Folium ficulneum.
gzoene vyge. Grossus, g. si, d.
tydige vyge. Ficus præcox.
witte tydige vyge. Ficus Aratia, albicerata.
ſwarte tydige vyge. Ficus Rhodia, Tiburtina.
ſpaede vyge. Chelodonia, g. niæ, chalcidica, g. cæ, f.
heel ſoete vyge. Callistrathia, g. thiæ, f.
omſmaekelyke vyge. Marisca, g. cæ, f.
ſoete vyge als ſy noch gzoen is. Oma, g. mæ, f.
dzooge vyge. Carica, g. cæ; cottana, g. næ; caunea, g. neæ: Livia, g. viæ: Pompeja, g. jæ, f.
Vygeboom. Ficus, g. ci, & cûs, f.
Vygeboone. Lupinus, g. ni, m.
Vygh-kozf. Palatha, g. thæ, f.
Vyghpupſte/ vyghvaerte. Marisca, g. cæ, sycosis, g. is, f.
Vyge/eſels-ſtront. Fimus asininus.
Vyghe/ vergif. ut: Iemanden een vyghe geven, Miscere toxicum; spargere ve-

nena; venena infundere alicui.
vylge/den middelsten vinger. De vylge setten. Ostendere medium digitum, summo contemptu ac ludibrio afficere.
vylle. Lima, g: mæ, f.
vylen. Limare, elimare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Lima radere.
vylsel. Limatura, g. ræ; scobs, (cobis, f.
vynse/schroeve. Cochlea, g: leæ, f.
vynsen. Cochleam circumagere, versare, circumvolvere.
vynsken. Cochlidium, g: dii, n.
vynsel. Mortarium, g: rii, n.
vynsten. Pedere, p. pepedi, s. peditum.
vyt. Ephelis, g: lidis, f.
vyve/s. vyf. Quinque.
vyve/vyver/*morbus*. Verminatio, g: onis, f. cyclus, g. cli, m.
vyver/visschouder. Piscina, g: næ, f. ichthyotrophium, g: phii, n. Piscarium vivarium.
vyverbisch. Piscis palustris.
vil/verwozpen/veracht. Vilis, humilis, aspernabilis, e, g: lis; abjectus, contemptus, a, um, o.
vil/goeden koop. Vilis, e, g: lis, o. Exigui *vel* tenuis pretii.
vilenn/ondanckbaer. Ingratus, a, um, o. ingrati animi homo, gratiæ immemor.
vilenn/vuiser gierigh. Sordidus, a, um, o. Sordide parcus: turpiter tenax.
vilenn/infaem. Fœdus, indignus, probrosus, a, um; infamis, e, g. mis: turpis, g. pis, o.
vilenn/vuyl/stinckende. Fœdus, immundus, sordidus, spurcus, a, um, o.
vilenn/moeyelyck/schadelyck. Infestus, a, um; gravis, e, g: vis, o.
vilenn/oneerlyck. Impudicus, impurus, a, um, o.
vilennighlyck/*prorata adjectivorum*. Ignominiose, fœdè, impure, turpiter.
vilennie/ondanckbaerheyt. Ingratus animus ingrata mens.
vilennie/miserie/scherpighheyt. Sordes, g: dium, f. *pl. num.* Sordida tenacitas.
vilennie/infamie. Infamia, g: miæ, f. dedecus, g. coris: probrum, g. bri, n.
vilennie/vuylighheyt. Sordes, g: dium, f. *pl. num.* immunditia, spurcitia. g: tiæ: fœditas, g. tatis, f.
vilennie/oneerelyckheyt. Impudicitia, g. tiæ: impuritas, g: tatis, f.
villere/s. violiere. Violarium, ii, n.
villen. Excoriare, p. avi, t. atum: glubere, deglubere, p. glupsi, s. ptum, r. *acc.* Pellem detrahere.
viller. Excoriator, g. oris, m.
vilt. Subcoactum, g: cti, n. *vulgò* feltrum coactile, g: lis: impile, g: lis, n. impilia, g: lium, n. *pl. num.*

vilten hoedt. Petasus coactilis: galerus è lanis coactu. (lis.
viltenmantel. Sagum, g gi, n. Penula coactiviltenschoen. Calceus coactilis.
viltmacker. Coactilarius, g. rii, m.
vinne/vlinne. Pinna, g. næ: squama, g. mæ, f.
vincke. Fringilla, frigilla, g. læ, f.
vinckner. Pantherum, g. ri, n.
vinckslagh. Decipulum, g. li, n.
vinchen. Aucupari frigillas.
vinch-oozde/maegde-palm. Vinca, pervinca, *herba*.
vinden/'t gene men soeckt. Invenire, p. veni, s. ventum: reperire, p. reperi, reptum.
vinden/by haefaerdt gemoedten. Offendere, p. fendi, s. fensum. *r. acc.* reperire fortuitò, casu, forte fortuna.
vinden/versieren. Invenire, adinvenire, p. veni, s. ventum: comminisci, p. commentus, *dep.* excogitare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
vinden / by expecientie oft andersins bevinden. Deprehendere, p. hendi, s. hensum: reperire, p. reperi, s. reptum.
vinden / jugeren. Censère, p. censui, s. censum: existimare, judicare, p. avi, s. atum: sentire, p. sensi, s. sensum.
gaen vinden. Ad quempiam ire, adire, se conferre.
sich vinden / tegenwoordigh zyn. Adesse, adsum, p. adfui; interesse, interfum, p. interfui.
sich vinden / hem hebben / in sulcken of sulcken staet zyn. Habere, p. habui, t. habitum.
vinder. Inventor, g. oris, m.
vindinge. Inventio, g. onis, f.
vinger. Digitus, g. ti, m.
door de vingeren sien. Connivère, p. nivi & nixi, *fine sup.* dissimulare, p. avi, s. atum: indulgère, p. dulsi, s. dultum. Oculis conniventibus videre.
niet eenen vinger vreedt. Ne digitum quidem: non digitum transversum; ne latum quidem unguem.
vinger-hoedt. Digitale, g. lis, n.
vinger rinck. Annulus, g. li, m.
vingeren/met den vinger hantieren. Digitis contrectare, r. *acc.*
vinne/ bloedt-vinne/ *Holl.* Ulcus, g. ceris, n.
vinne/ontgaustighheyt/ *Holl.* Grando, g. dinis, f. Lepra porcorum.
vinnigh/ *Holl.* Grandinosus, a, um, o.
vinne van de visch. Pinna, g. næ. squama, g. mæ, f.
vinne/hacht/snede. Cæsura, incisura, g. ræ, incisio, g. onis, f.
vinne / voor / haestigh. Acer, aeris, acre, asper, pera, perum, crudelis, e, g. lis: sævus, a, um; vehemens, g. mentis, o.

vinnigh

vinnigh/vreck. Avarus, a, um, o. sordidè avarus.
vinnighheyt/vooshept. Asperitas, crudelitas, g. tatis, sævitia, vehementia, g. tix, f.
viole/baesviole. Decumanus barbitus: primaritus barbitus.
viole / Tenoer ende Contratenoer viole. Barbitus medianus.
viole/violonse. Barbitus minor.
op violen spelen. Canere barbitis, canere fidibus.
viole/violette. Viola, g. læ, f. Martia viola.
violet colour. Color violaceus, amethystinus, ianthinus.
violepurper. Cochylium, g. lii, n.
violet licht. Color violaceus dilutior.
violet bruyn. Violaceus color fuscus, ianthinus color saturatior, pinguior.
violet verwen. Amethysto inficere, ianthino tingere.
violeren / schenden. Violare, *p.* avi, s. atum, *r. acc.* vitium inferre, *r. dat.*
violeren een dochter. Virginem violare, stuprare, constuprare, virginis pudicitiam corrumpere, violare.
violier/struyskendaer violen op wassen. Paniculata viola: paniculatum leucojon.
geele violier. Aurea viola; lutea viola.
witte violier. Candida viola.
purpure violier. Viola punicea.
visch. Piscis, g. scis, m.
vischangel. Hamus piscatorius.
vischboot. Lembus, g. bi, m.
vischboeper/ *Fl.* Vivarium, g. rii, n.
vischcracken. Branchiæ, g. iarum, f. *pl. num.*
visch-cooper. Piscarius, g. rii, m. Propola piscarius.
visch-cozf. Fiscella, g. læ, f.
vischdagh. Dies acarnius.
vischgraet. Spina, g. næ, f.
vischmerckt. Forum piscarium.
vischschubbe. Squama, g. mæ, f.
vischspaen. Spatha, g. thæ: thudicula, g. læ, f.
vischen. piscari, *p.* atus, *dep.*
visscher. piscator, g. oris, m.
vischerye. piscaria, g. riæ, f.
visenomye. Vultus, g. tus, m. physiognomonia, æ, species, g. ciei, f.
visibel/claer/openbaer. Apertus, clarus, manifestus, perspicuus, a, um, o.
visibelyck/oogschynelyck. Apertè, clarè, manifestè, *adv.* vel ipsis oculis testibus.
visibelyck/nae den upterlyckenschyn. Ut quidem fert, est oculorum judicium.
Visier aen het helmet. Cassidis conspicillum, cassidis buccula.
Visier / schiet gaeten op een Oozloghs schyp. Jaculatorium ostiolum.
visioen/ eene verschyninge. Visum, g. si, n. visio, g. onis: species, g. ciei, f. (em.
een visioen hebben. divinorum videre speci-
visite/besoeck. Officiosus aditus ad aliquem. Officiosus itus ad quempiam: itio ad alterum officii causâ: aditus ad salutandum, ad visendum, ad visendum salutandumque: aditio ad consalutationis officium.
visite doen. Visere, invisere, p. visi, s. visum, *r. acc.* amicè visere, officiosè invisere.
visite/besichtinge ban let. Inspectio, lustratio recognitio, spectatio. g. onis, f.
visite doen/visiteren/besichtigen. Inspicere, cio, p. spexi, s. spectum, recognoscere, p. novi, s. nitum, lustrare, perlustrare, p. avi, s. atum. *r. acc.*
visiteur. Inspector, visitator, g. oris, m.
vissouwe. Consideratio, g. onis, f.
sonder vissouwe/ *nomen.* Temerarius, inconsideratus, a, um, o.
sonder visouwe. *adv.* Temere, inconsideranter, præcipitanter.
vitriol miniraei. Chalcanthum, g. thi, n. Atramentum sutorium.
vitriolcoperoes. Misy, sory, g. yos, n.
vits/dicknaels doende/ &c. Creber, bra, brum: frequens, g. entis, o.
vits/gauw. Agilis, e, g. lis: expeditus, properus, citus, a, um, o.
sewers vits zyn. Habitum habere alicujus rei: expeditum esse in re aliquâ.
vitse/wicke. Vicia, g. ciæ, f.
vivandier / soetlader. Annonæ castrensis propola.
vivres/ victalie. Cibaria, g. riorum, n. *p. n.* annona, g. næ, f. victus, g. ctûs, m.
vlack/effen. Planus, æquus, a, um; æqualis, e, g. lis, o.
vlack/plat/uytgesprept. Diductus, dilatatus, explicatus, a, um, o.
't vlack van let/vlackte/vlackheyt. Superficies, g. ciei, f. æquor, g. quoris, æquum, g. qui, n. planities, tiei, f.
vlacke handt. palma, g. mæ, f. manus explicata. vlack landt. Regio campana.
vlacke boet. Plautus, a, um, o.
vlacke zee. Æquor, g. quoris, n.
vlacken/vlackeren. Coruscare, p. avi, s. atum. Vibrare instar flammæ: Spargere fricturas ignitas: *Vel* extendi aut extendere in æquor.
vlaede/vlaepe. Placenta, scriblita, g. tæ, f. libum, g bi, n.
vlaede/toerde. Panis testâ coctus.
vlaeden/vlaen/ *Fl.* s. villen. Excoriare, *p.* avi, s. atum, *r. acc.*
vlaege. Nimbus, g. bi, m. procella, g. læ: tempestas, g. tatis, f. Repentina & præceps pluvia.
vlaerboom/*Holl.* s. vlierboom. Sambucus, ci, f.

vlagge. Aplustre, amplustre, g. stris, aplustrium, g. stri, n.
vlaggeren. Volitare, p. avi, ſ. atum.
vlamme. Flamma, g. mæ, f.
vlammen / in brandt ſtaen. Ardere, *p.* arſi, *ſ.* arſum. Flammas jacere, jaculari, fundere, vibrare, emittere.
vlammen nae iet / nae iet boven maeten haecken. Trahi, rapi, æſtuare, flagrare, incendi deſiderio, amore alicujus rei.
vlammigh. Flammeus, rutilus, a, um, o.
vlas / *alias* **vlaſch.** Linum, g. ni. n.
van vlas. Lineus, a, um, o.
't vlas boken. Linum mollire.
vlas-boken / ſ. plupmſtrijken. *Fl. metaph.* Adulari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep.*
vlas-boker / ſ. plupmſtrijker. Adulator, aſſentator, g. oris, m.
vlas-bolleken. Granum lini.
vlaſſen / van vlasroleur / vondt. Xerampelinus, a, um. o.
vlas hairkens. Lanugo, g. ginis f.
vlechthaeir / lokhair. Cincinnus, g. ni; cirrus g. ri, m.
vlecht-ſnoer. Tænia, g. niæ. f. redimiculum, g. li, n.
vlechten / vlichten. Nectere, *p.* nexui, *ſ.* nexum; texere, contexere, *p.* texui, *p.* textum; plectere. p. plexi *&* plexui, *ſ.* plexum, *r. acc.*
vlekke / plakke. Macula, g. læ, f. nævus, g. vi, m.
vlekken / plakken. Maculare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. a.*
vledder / *Holl.* **vlier.** Sambucus, g. ci, f.
vledderen. Palpitare, volitare, p. avi, ſ. atum. Plaudere alis.
vledderumps. Veſpertilio, g. onis, m.
vleeſch. Caro, g. carnis, f.
van vleeſch. Carneus, a, um, o.
vleeſchachtigh. Carnoſus, torolus, a, um, o.
vleeſchende bloedt / naeſte maeghſchap. Conſanguineus, g. nei, m.
vleeſch ende bloedt nemen / den arbeidt ontſhouden. Fruſtrare *vel depon.* fruſtrari aliquem mercede debitâ.
vleeſch-cruydt. Herbæ condimentariæ.
vleeſch-cuype. Orca ſallamentaria.
vleeſch-deyl. Viſceratio, g. onis, f.
vleeſch-haeck. Creagra, g. græ. (ſa.
vleeſchhoere. Meretrix litium & cædium cau-
vleeſch-houwer. Lanius, g. nii, m.
vleeſch-huys. Macellum, g. li, n.
vleeſch-maeſe. Termes, g. mitis, m.
vleeſch-paſtepe. Attocreas, g. atis, n. attocrea, g. creæ, f.
vleeſch-ſop. Jus, juris: juſculum, g. li, n.
vleeſch-tydt. Legitimum tempus carnis edendæ *vel* veſcendæ: carneorum eduliorum dies legitimi. Tempus carnarium.
vleeſchelijk. Carnalis, e, g. lis, o.
vlegger / *Holl.* Ala, g. læ, f.

vleggeren / *Holl.* Volitare, *p.* avi, *ſ.* atum.
vlegel. Flagellum, g. li, n.
vlerke / El. vleugel. Ala. f.
vleugel / 't gevliegh. Volatus, tûs, m.
vleuge / hoop vogels. Grex avium.
vleugelen / de vleugels binden. Alas conſtringere.
vleugelen / *metaph.* Manus poſt tergum revincire, religare.
vleughs / terſtondt. Statim, illicò, confeſtim, *adv.*
Vleus / ſ. Flux. Mox, ſtatim.
vleiden / vleijen / vleiſteirten. Blandiri, *p.* ditus, *dep. r. dat.* adulari, *p.* latus, *dep. r. dat. & acc.* aſſentari, *p.* atus, *dep. r. dat.*
vleidbaerd / vleper. Adulator, Aſſentator, g. oris. m.
vleidinge. Adulatio, aſſentatio, g. onis. f.
vlichelen. Volitare, ſubvolitare, *p.* avi, *ſ.* atum. Concutere alas.
vlichel-ſteirten / over ende weder loopen. Diſcurſare, *p.* avi, *ſ.* atum: diſcurrere, *p.* curri, *ſ* curſum.
vlichelinge. Diſcurſatio, g. onis, f.
vlichten / ſ. vlechten. Nectere, xui, um.
vlieden. Fugere, aufugere, diffugere, gio, *p.* fugi, *ſ.* fugitum. Terga dare: terga vertere, fugam arripere: in fugam ſe dare,
vliege. Muſca, g. cæ. f.
Spaenſe vliege. Cantharis, g. dis, f.
peirdts vliege. Oeſtrum, g. ſtri. n. tabanus, g. ni. Aſilus, i, m.
keirs vliege. Cicindela, nitedula, g. læ: lampyris. g. ridis, f.
vliegen. Volare, *p.* volavi, *ſ.* atum: volatum exercere: volatu evehi, alis vehi.
vliegen / vogelen vangen. Aucupari, *p.* atus, *ſ.* atum. Ex aucupio voluptatem quærere.
vliegenden leger. Caſtra volatica, tralatitia, Exercitus vagus, ſuppetiarius.
vliegende oogen. Oculi emiſſitii, laſcivi.
vliegende vendelen. Erecta ſigna: explicata ſigna.
vlieger / vogelvanger. Auceps, g. aucupis, m.
vlieger / vrouwen tabbaert. Stola, palla, g. læ, f.
vlieger / daer de kinders mede ſpelen. Draco, g. onis, m. *à figura.*
vlieme om iet mede te vliemen. Scalprum, pri: ſcapellum, g. li: phlebotomum, g. mi n.
vlieme van den viſch. Pinna, g. næ, f.
vliemen. Incidere, *p.* di, *ſ.* cilum, *r. acc.*
vlier. Sambucus, g. ci. f.
van vlier. Sambuceus, a, um. o.
vliertortſche. Sambuceus corymbus.
vlierveſie. Bacca ſambucea: acinus ſambuceus.
wilden vlier. Ebulus, g. li, f.

vlies.

vlies. Vellus, g. velleris, n. melota, g. tæ, *vel* melote, g. tes. f.
vliesken. Membranula, g. læ, f.
vlies-heeren. Equites aurei velleris.
vliet / cuije. Amnis, g. nis, fluvius, g. vii, rivus, g. vi, m. flumen, g. minis, n.
vliet ſlupter. Portitor, g. oris. m.
v jeren ſ. vloeden. Fluere, p. uxi, ſ. uxum.
vlijt / neirſt. Diligentia, g. tiæ; ſtudium, g. dii, n.
vlijtigh / neirſtigh. Sedulus, ſtudioſus, a, um; diligens, g. gentis, o.
vlijtigh / ganw / diſpooſt. Acer, alacer, m. acris, alacris, f. acre, alacre, n. *item* alacris, e, g. cris; vividus, vegetus, a, um, agilis, e, g. lis, o.
vlijtige tronije. Frons exporrecta, hilaris.
vlijtige tonge. Loquela liberalior.
vlijtighlijk. Diligenter, ſedulo, *item.* acriter, alacriter, vividè, *adv.*
vlimme / ſ. vlijmme. Scalprum, i, n.
vlokke / loke. Floccus, g. ci: villus, g. li, m.
vlokke / daer men vulſel van maekt. Tomentum, g. ti, n.
vlokbedde. Culcitra, g. træ, f.
vlokwolle. Lanugo, g. ginis, f.
vol vlokken / vlokkigh. Villoſus, a, um, o.
vlokkaerdt. Homo ignavus, fluxus, remiſſus, languidus.
vloeck. Execratio, imprecatio, deteſtatio, devotio, g. onis; diræ, g. rarum, f. *pl. num.*
vloecken. Execrari, deteſtari, *r. acc.* imprecari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. dat. perf. & acc. res.* Diris devovere aliquem.
vloecker. Execrator, imprecator, g. oris, m.
vloedt. Fluxus, g. xûs, m. fluxio, g. onis, f. profluvium, g. vii, n.
vloedt van de zee. Æſtus, g. ſtûs, m. Maris acceſſus & receſſus.
vloedt / rjviere. Amnis, g. nis, fluvius. g. vii, m. flumen, g. minis, n.
vloedt van de vrouwen Menſtrua, g. ſtruorum, n. *pl. num.*
vloedt des buyks. Alvi fluor, alvi profluvium: alvi fluxio.
vloedt van bloedt / roodtmeliſoen. Dyſenteria, g. riæ. f.
vloeden. Fluere, p. fluxi, ſ. fluxum; manare, dimanare, p. avi, ſ. atum.
vloedig. Fluidus, liquidus, a, um, o.
vloeghs / ſ. vlughs. Statim, illicò.
vloer. Area, g. reæ, f. pavimentum, g. ti, n.
vlot / vlote / boomen vp een gebonden op 't water vrjvende. Ratis, g. tis, f.
vlote / een deel ſchepen. Claſſis. g. ſis, f. Navium claſſis.
vlote / vlotte / vaere / golve. Fluctus, g. ctus, m. unda, g. dæ, f.
vlote-melk / *Holl.* Lac ſine cremore.
vlotten / vloten / van de vaeren over ende

weder geſmeten wozden. Fluctibus jactari, agitari.
vlotten / op 't water drijven. Fluitare, p. avi, ſ. atum. In aquis ferri.
vlot-vederen. Pinnæ, g. narum, f. *pl. num.*
vlote. Raja major, *piſces.*
vlouwe / net. Tendicula, nebula, g. læ, f.
vloye. Pulex, g. licis, m.
vlop-ſtupt. Perſicaria, g riæ, *&* conyza, g. zæ, f.
vloyen. Venari pulices.
vloyen / *metaph.* Clam ſurripere; furtim ſubtrahere.
vlught / *vetus.* Volatus, g. tûs, m.
met een vlught. Celerrimè, ſubitò, ocius, raptim, *adv.*
vlught. Fuga, g. gæ, f.
vlught / de vlught nemen. Fugere, gio, p. fugi, ſ. fugitum, terga vertere; fugam capeſſere, arripere, in fugam ſe conjicere.
in de vlught jagen. Fugare, profligare, diſſipare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* In fugam vertere, conjicere.
vlughtigh. Fugax, g. gacis; fugitivus, profugus, a, um, o.
vlughtigh / overlooper. Transfuga, perfuga, g. gæ: defertor, g. toris, m.
vlugge / die kan vliegen. Volatilis, e, g. lis, o. Volatui maturus.
vlugge / bequaem tot iet. Maturus, a, um, o. ut: Een vlugge doghter. Virgo inhians, apta matrimonio.
vlugge / lupaert / die niet en doet dan in de Sonne liggen vluggen / ſ. lupaert. Ignavus ſub Tago Tityrus, *item.* Scurra, g. ræ, m.
vluggen / vlugge wozden. Plumas emittere; *& metaphoricè.* pubeſcere, *ſinepræt. aut ſup.*
vluggen in de Sonne wentelen. Apricari, p. catus, ſ. catum, *dep.*
vlughs. Ocius, confeſtim, ſtatim, velociter, *adv.*
Vnie / vereeninge. Unio, g. onis, f. concordia, diæ, f.
Vnie / verbontenisſe. Fœderatio, g. onis, f.
unieren / vereeſcheiden dingen in een vrengen. Cogere, p. coëgi, ſ. coactum; conflare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
unieren / vereenigen dooz affectie oft alliantie. jungere, conjungere, p. junxi, ſ. junctum; copulare, colligare, illigare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
ſigh unieren / vereenight wozden. Coalêre, coaleſcere, p. alui, ſ. alitum: coire, coëo, p. coivi, ſ. coitum.
univerſel / heim ſtrekkende over al. Univerſus, a, um: univerſalis, e, g. lis, o.
Univerſiteyt / hooge ſchole / gelijk tot Loven oft Vtrecht. Academia, g. miæ, f. gymnaſium, g. ſii, n. univerſitas, g. atis, f.

vochel/ gevochelte. Ovi umbilicus.
vochelen. *Coire more avium.*
vocht/ vochtigh. Humidus, madidus, udus, uvidus, humectus, a, um, o.
vocht maecken. Madefacere, cio, p. feci, s. factum: humectare, rigare, irrigare, madidare, p. avi, s. atum; *r. acc.*
vocht worden. Humescere, madescere, *sine prat. aut sup.* madefieri, fio, p. factus, *neutro pass.* humectari, p. tatus, *pass.* Humorem *vel* uſorem contrahere.
vocht zijn. Humere, p. mui: madêre, p. dui, *sine sup.*
vochtighept. Humor, mador, uvor. g. oris, m humiditas, g. tatis, f.
vodde / verſleten doeckſken. Panniculus, g. li, m.
vodde/ opneem doeck. Peniculus, g. li, m. peniculum, g. li, n.
vodde/ vzouwe die heel luy is. Mulier ignava, ſordida
vodde/ ondeugende vzouwe/ hoere. Meretrix, g. tricis, f.
vodde/ vodderije. Scruta, g. torum, n. panniculi, g. lorum, m. *pl. num.*
vodden / leuren / dat niet veel en deught. Res viles, frivolæ, nauci, nullius pretii.
voddelen/ vodden/ vzodden/ vzonſelen. Interpolare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* (um, o.
vocht/ ſ. vocht. Humidus, uvidus, udus, a,
voeden/ onderhouden. Alere, p. alui, ſ. alitum, & altum: nutrire, p. trivi, ſ. tritum, fovere, p. fovi, ſ. fotum: educare, p. avi, ſ. atum, paſcere, p. avi, ſ. paſtum, *r. acc.*
voeden/ op de wepde voeren. Pabulari, p. atus, ſ. atum, *dep.*
voeder/ voeper voor beeſten/ voeragie. Farrago, g. ginis, f. pabulum, g. li, n. Pabularis farrago.
voederen/ voeperen/ 't eten geven. Cibare, p. avi, ſ. atum; pabulari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*
voederinge/ voeperinge/ als men de beeſten t' eeten geeft. Pabulatio, paſtio, g. onis, f. paſtus, g. ſûs, m.
voedſel/ onderhoudt. Alimentum, nutrimentum, g. ti, n. alimonia, g. niæ: eſca, g. cæ, f. cibus, g. bi, m.
voedſter. Nutrix, g. tricis, f.
voedſterheer/ voedſtervader/ *Fl.* Nutritius, g. tii, m.
voedſterkindt/ voedſterlinck. Alumnus, g. ni, m.
voedſterloon. Nutritia, g. tiorum, n. *pl. num.*
voeder/ voeper/ voederinge/ voeper/ laecken/ &c. Suffultura, g. ræ, f. Pannus ſubducitius.
voederen. Fulcire, ſuffulcire, p. fulſi, ſ. fultum *r. acc.*

voeder/ voeper/ voer/ ſoo veele als een peerdt trecken kan. Veles, g. his, f. plauſtrum, g. ſtri, neutr.
voeder wyn. Culeus, g. lei, m.
voege/ voeghſel/ t' ſamen voeghinge. Junctio, conjunctio, g. onis: junctura, commiſſura, g. ræ: compages, g. gis: compago, g ginis, f.
voegen/ bp een voegen. Jungere, p. junxi, ſ. junctum; commitere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.*
voege/ welgelegenheyt/ gevoeghlijkheyt. Commoditas, opportunitas, g. tatis, decentia, g. tiæ, f.
voegen/ wel ſtaen. Decêre, decet p. decuit; *impersonal. r. acc.* aptum eſſe: congruum eſſe: decorum eſſe.
voegelijck. Commodus, accomodus, aptus, appoſitus, congruus, a, um, o.
voegelijcken. Commode, accommode, aptè, appoſite, *adv.*
voegen / accommoderen. Aptare, accommodare, p. avi, ſ atum.
ſich na den tijdt voegen. Servire tempori, ſ. tijdt. Tempus, g. oris, n.
voegen/ ſchicken/ neſtellen. Diſponere, p. poſui, ſ. poſitum; ſtatuere, conſtituere, p. tui, ſ. tutum: ordinare, p. avi, ſ. atum.
voege/ geſtelteniſſe. Diſpoſitio, ratio, conditio, g. onis, f. modus, g. di; ritus, g. tûs, mos, g. moris, m.
in deſer voegen. Hoc modo; hâc ratione; hoc pacto.
in dier voegen. Ita ut: adeò ut.
voelen/ ſ. taſten. Tangere, p. tetigi, ſ. tactum.
voelen/ met het gevoelen pzoeven/ ſ. gevoelen. Sentire, p. ſenſi, ſ. ſenſum.
voer / voeper / ſoo vele als men op eenen wagen ſeffens voeren kan. Veles, g. his; Vectura, g. ræ; vectio g. onis, f.
voeren/ vzengen te wagen of te ſchepe. Vehere, p. vexi, ſ. vectum; portare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*
voeren lenden. Ducere, conducere, deducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.* ductorem eſſe: ducem agere.
voeder. Dux, g. ducis, m.
voeren/ beſtieren. ut:
voeren oozloge. Bellum gerere. ſ. oozloge. Bellum, g. i, n.
voeren een Pzoces. Litigare, p. avi, ſ. atum, ſ. Pzoces. Lis, g. itis, f.
voeren 't woozdt. Orare, perorare, p. avi, ſ. atum. Verba facere.
voeren eenen handel. Negotium facere.
voerloon. Vectura, g. ræ, f. Vecturæ merces: vectionis pretium.
voerman. Auriga, g. gæ: vector, g. oris: vehicularius, plauſtrarius, rhedarius, eſſedarius, g. rii, m.

voere/

voere/ maniere van doen. Actus, g. ctûs, m. actio, g. onis, f. geſtus, g. ſtûs: mos, g. moris, m.
voeſyner voeren gaen. Morem ſuum ſervare.
voerelooſ. Laſcivus, immodeſtus, a, um; petulans, g. lantis, o.
voerelooſheyt. Laſcivia, g. vi; immodeſtia, petulantia, g. tiæ, fem.
voet. pes, g. pedis, m.
te voet. pede,, *abſolutè.*
te voet gaen. Iter pedeſtre conficere, peditem ire.
voet bp ſteck ſetten. Collato pede præliari; conterre pedem, manum; Cominus confligere: ad manus venire.
voet/ proportie. Modus, g. di, m. modulus, g. li, m. ut: **voet houden in 't danſſen.** In numeros ſaltare.
voet/ conditie/ beſpzek. Modus, g. di, m. lex, g. legis; conditio, g. onis, f. ut: **Op wat voet?** Quâ lege? quâ conditione?
voet/ occaſie. Anſa, g. læ; occaſio, g. onis, f. ut: **Jemanden eenen voet geven.** Dare anſam: præbêre occaſionem, aperire feneſtram.
voet / maete in de langhde / bzeedde en hoogte van een voet. pes, g. pedis, m.
voet voo: voet. pedetentim, gradatim, ſenſim, pautatim, *adv.*
voet ſetten aen pemandt. Supplantare, p. avi, ſ. atum.
voet-angel/ minck-pſer. Murex, g. ricis: tribulus, g. li, m.
voetbanck. Suppedaneum, g. nei, n.
voetboepen. Compedes, g. pedum, m. *pl. num.*
voet-boge. Baliſta, g. ſtæ, f. Arcus chalybeus.
voetganger. Pedes, g. ditis, m. Homo pedes.
voetgicht/ *Holl.* podagra, g. græ, f.
voetpadt/ voetwegh. Semita, g. tæ, f. trames, mitis, m.
voetſpore/ voetſtappe. Veſtigium, g. gii, n.
voetſtaens. Veſtigio, confeſtim, *adv.*
voetſtrick. pedica, g. cæ, f.
voetval. Supplicatio, g. onis, f.
eenen voetval doen. Procidere in genua, ad genua accidere: ad pedes ſe provolvere, adjicere.
voetvolck. peditatus, g. tûs, m.
voetelinck/ ſocke. pedule, g. lis, n.
vogel. Avis, g. avis; volucris, g. cris, f. ales, g. litis, c.
vogel / *metaph. in bonam partem.* Vir alacris, ſtrenuus, acer.
vogel/ *metaph. in malam partem.* Homo levis, ſceleratus, ſceleſtus, ſcurra.
vogelbzaecken. Leviter dormire.
vogelcope/ vogelhups. Aviarium, g. rii, n. cavea, g. veæ, f.
vogelcruyt. Aſine, g. nes, hippia, g. piæ, fœm.

vogelgrijp. Gypus, g. gryphis: gryphus, g. phi, m.
vogelhepn. Onocrotalus, g li, m.
vogelkarht / vogelbanck/ vogelrije. Ancupium, g. pii, n.
vogelkyn / vogelteicre. Viſcus, g. ci, m. Viſcum, g. ci, n.
vogel-net. Vendicula, g. læ, f.
vogelſlagh. Decipula, g. læ, f.
vogelvanger. Auceps, g. aucupis, m.
vogelwaerſegger. Augur, g. guris, m.
vogel-wepde. Ager ericetus.
vog len. Aucupari, p. atus, ſ. atum, *dep.*
vooght/ ammaen/ vzoſſaert. Præfectus, g. cti; toparcha, g. chæ: ſatrapa, g. pæ, m.
vooghdye/ vooghtſchap. Satrapia, g. piæ; toparchia, g. chiæ: præfectura, præfura, g. ræ, f.
voogdenijſſe/ voogtnijſſe/ vonnijſſe. Judicium, g. cii, n. Sententia judicis: judicatum.
vooght/ momboir. Tutor, g. toris, m. Pupilli defenſor, curator.
vooghdye/ momboirdije. Tutela, g. læ, f. patrocinium, g. nii, n.
vooghtdeſſe/ voogtdinne. Turrix, g. tricis, f.
vooghtkindt/ weeſe. pupillus, g. li, m.
vos/ ſ vopes. Vox, g. ocis, f.
vol. plenus, refertus, repletus, diſtentus, oppletus, a, um, o.
vol/ gelyck de beeſten als ſy dzagen. Fœtus, a, um, o.
vol/ dzoncken. Ebrius, a, um, o.
vol/ ſat gegeten. Satur, ra, rum, o.
volle macht. plena poteſtas, ſuprema auctoritas: ſumma juriſdictio.
vollen dagh. Clarum diei: lux diei: clara lux.
in vollen dage. Ipſo die, de die, claro die, luce palàm.
vollen nacht. Nox cæca, obſcura, ſilens: obſcurum noctis: ſilentium noctis.
in vollen nacht. Nocturnis tenebris: cæcâ de nocte: per ipſa noctis ſilentia
in vollen marckt/ in volle ſtraete. Publicè, palàm, propalàm. *adv.* palàm omnibus: populo palàm: in foro palàm.
in vollen raedt. Pleno judicum conſeſſu, judicibus palàm.
ten vollen. Omninò, penitùs, planè, plenè, prorſus, *adv.*
volle maene. Plenilunium, g. nii, n.
volbzengen/ volepnden. Efficere, perficere, conficere, cio. p. feci, ſ. fectum; peragere, p. egi, ſ. actum, complere, p. plevi, ſ. pletum; abſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum; conſummare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
volbzengen ſynen wille. Explere animum, ſatisfacere animo
volcomen contenteinent geben. Ex aſſe ſatisfacere. ſ. Contentement. Satisfactio, g. onis, f.

volkomen/volmaeckt. Perfectus, completus, absolutus, plenus, a, um; integer, gra, grum, o.
volkomelijk. Perfectè, absolutè, integrè, eximiè, exactè, elaborate, consummate, plenè *adv.*
volkomenheit. Perfectio, completio, absolutio, g. onis, f. plenitudo, g. dinis, præstantia excellentia, g. tiæ, f.
voldanken. Sufficientes, pares referre gratias.
voldienen. Emereri, p. meritus. *dep.*
voldoen/tot boven voldoen. Implere, p. plevi, s. pletum, *r. acc.*
voldoen/satisfactie geven. Satisfacere, cio, p. feci, s. factum; satisdare, p. dedi, s. datum, *r. acc.* s. satisfactie. Satisfactio, g. onis, f.
voldueren s. standvastigh blijven. Perseverare, perdurare, obdurare, continuare, perennare, p. avi, s. atum; perstare, persistere, p. stiti, s. stitum; permanère, p. mansi, s. mansum. Non cedere: institutum tenere.
voldueringhlijck. perseveranter, *adv.*
al a volck/ toght hemen. Inconsideratè ac leviter, temere ac imprudenter.
volenden. Perficere, cio, p. feci, s. fectum, finire, perfinire, p. finivi & finii, s. finitum. Ad finem perducere, *reg. acc.* colophonem addere: coronidem imponere. *r. dat.*
volherden/s. voldueren. Perdurare, p. avi, s. atum.
volherdigh/s. standtvastigh. Constans, tis, o. Stabilis, is, e, o. Perseverans, tis, o.
volherdigheit. s. standtvastighept. Constantia, æ, f. perseverantia, æ, f.
voljaert/voljaerigh. Adultus, a, um, o. Majorannis: adultus ætate: adulta ætate.
Volleeren. Perdocere, p. docui, s. doctum, *r. acc.*
vollyvigh. Corpulentus, quadratus, obesus, torolus. a, um: pinguis, e, g, guis, o.
vollyvigheit. corpulentia, g. tiæ. f.
volmaecken/s. volenden. Perficere, cio, p. feci, s. fectum, *r. acc.*
volmaecken/vullen. Implere, p. plevi, s. pletum, *r. acc.*
vol-maeckt: Perfectus, absolutus, a, um, o.
volmaecktheit. Perfectio, g: onis, f.
vol-op. Affatim, abunde, *adv.* Plenâ manu.
vol-staegen. Laciniosus, sinuosus, striatus, amplus, a, um, o.
vol-staen/veur-staen. constare, p. stiti, s. stitum.
volstaen/standtvastigh zijn/s. voldueren. Perstare, p. it. itum.
volstaen/s. voldoen. satisfacere, p. eci, s. actum, & satisfactie. Satisfactio, onis, f.

volvoeren. Transigere, peragere, p. egi, s. actum; exequi, p. executus, *dep. r. acc.*
volwassen. In justam excrescere staturam.
volwassen/voljaerigh/s. voljaert. Adultus, i. m. Adultæ ætatis homo. Major annis.
volck/een volkomen gemeinte. Populus, g. li, m.
volk/gemein volck. Plebs *vel* plebis, g. bis, f. vulgus, g: gi, n.
volk/natie. Gens, g. gentis; natio, g. onis, f. populus, g. li, m.
't volk aengaende/of van 't volk. Popularis, g. ris, plebejus, a, um, o.
't volksken/manneken alleman. Popellus g. li, m. plebecula, g. læ, f.
volkrijk. Populosus, a, um, o.
volen/s. veulen. Equuleus, ei, m. Pullus equinus, qui Aidano dicitur *filius equi.*
volgen/aghterjemandt gaen. Sequi, consequi, insequi, subsequi, p. secutus, *dep. r. acc.*
volgen/neffens aen staen. ut: Na het hooft volght den nek caput excipit *vel* subsequitur cervix; capitis appendix est cervix.
volgen/finniten by forme van Dialectita/ ut: upt uwe antwoorde volght. Ex tuo responso sequitur, consequens est, efficitur, evincitur.
volgen/naedoen. Imitari, æmulari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.*
volgen/van iemants parthije zijn. Sequi, s. secutus, sectari, consectari, assectari, p. ctatus, *dep. r. ac..*
volgen/in iemants dienst zijn. ut: Hy volgt den Prince. In Principis est comitatu, familiâ. (ire.
volgen het vonnis. pedibus in sententiam
volgh schepenen. Senatores pedarii.
volger. Sectator, g. oris. m.
vollen. Lanam vestem calcando densare, desquamare, polire: lanam stipare.
voller. Fullo, g. onis, m.
volle tijt/vollers winkel. Fullonica, g. corum, n. *pl. num.* Officina fullonia *vel* fullonica.
den vollersaengaende. Fullonius *vel* fullonicus, a, um, o.
vollelijk/het vollen. Lanæ vestis politura: lanei panni politio.
voller-aerde. Terra cimolia, terra cretosa.
vollers-cruidt. Rediculs, g. læ: lanaria, g. riæ, f. struthium, g. thii, n.
volle/eenen draep in 't rondt. Circumactus, g. ctûs, m. circumactio, g. onis, f.
volumen/grooten boeck. codex, g. dicis: liber, g. bri, m. volumen, g. minis, n.
volumen/stuk van een grooten boeck. Tomus, g. mi, n. volumen, minis, n.
vonk/om bi e te slaen. Fomes, g. mitis, m.

vonke biers/gensterken. Scintilla, favilla g. læ, f.
vonken/allenghskens branden. Ignescere, *sine præt. aut sup.*
vonkinge. Scintillatio, g. onis, f.
vondt/praktijk/listighepd. Inventum, commentum, g. ti, n. ars, g. artis; techna, g. næ, f.
vondelingh. Expositicius. g. tii, m.
vondelingen huys. Orphanotrophium, g. phii, n.
vonnis. Sententia, g. tiæ, f. judicium, g. cii, n.
vonnis/goedtdunken. Arbitrium, g. trii, n.
vonnissen/vonnis geben. Judicare, dijudicare, p. avi, s. atum; ferre sententiam.
vonte/gunte. Baptisterium, g. rii, n. Sacer lustrandorum fons, sacra lustralium initiorum piscina.
voor *pro* vore/veur. Pro, præ, coram, *præp. r. abl.* ante, apud, *præp. r. acc.*
voor de deure. Pro foribus. *Suet.*
van voor/van voren. A fronte.
te voren. Ante, antea, prius, *adv.*
voor mijn deel. Pro meâ parte, quantum ad me.
voor niet. Gratis, frustra, *adv.*
voor een jaer/maendt/dag/ure. In annum, diem, mensem, horam: in spatium unius anni, dei, mensis, horæ.
voor dat/eer dat. Antequàm: priusquam,
voor handen zijn. Imminere, p. minui, *sine sup.* instare, p. institi, s. institum.
voor abondt. Serum diei.
voorbaene. Prima via.
sich op de voorbaene maecken. Prævenire, p. veni, s. ventum.
voorbaete. Prærogativa, g. væ, f.
voorbedachtelijk. Præmeditate, *adv.*
voorbedenken. Præmeditari, p. tatus, s. tatum, *dep. r. acc.*
voorbedieden. Portendere, p. tendi, s. tentum, *r. acc.*
voorbedietsel. Portentum, g. ti, n.
voorbespreck. Conditio, g. onis, f. condictum, g. cti, n.
voorbeelt. prototypum, archetypum, g. pi; exemplum. g. pli; exemplar, g. plaris, n. typus, archetypus, g. pi, m.
voorbeelden. Imaginari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.*
voorberdt. Projectum officinæ.
voorbergh in de zee. Promontorium, g. rii, n.
voorbidden. Intercedere, p. cessi, s. cessum; deprecari, p. catus, s. catum, *dep.*
voorbidder. Interc ssor, deprecator, g. oris, m.
voorbiddinge. Interc ssio, deprecatio, g. onis, f.
voorbinden. Prælig re, p. avi, s. atum, prævincire, p. vinxi, s. vinctum, *r. acc.*

voorboode/voorbedieds el. Præsagium, g. gii, n.
voorborgh/voorstadt. Suburbium, g. bii; pomærium, g. rii, n.
voorborgh van der helle. Limbus, g. bi, m.
voorbrengen. Producere, p. duxi, s. ductum, *reg. acc.*
voorbroek. Subligar, g. garis; subligaculum, g. li, n.
voorby. Trans, præter, ultrà, *præp. r. acc.*
voorby gaen. Transire, præterire, eo, p. ivi, s. itum; prætergredi, dior, p. gressus, *dep. r. acc.*
voorby laten gaen. Prætermittere, p. misi, s. missum, *r. acc.*
voorby varen. Prætervehi, p. vectus, *pass.*
voorkomen/eer komen. Prævenire, p. veni, s. ventum; præoccupare, p. pavi, s. patum; anteverlere, p. verti, s. versum, *r. acc.*
voorkomen/in den sin komen. Obversari menti, animo, oculis: meminisse, *defectiv.*
voorkomen/voorgoeden. Cavère, præcavere, p. cavi, s. cautum *r. acc.*
voorkoop. Præmptio, g. onis, f.
voorkooper. Propola, g. læ; institor, g. oris, m.
voordagh. Projectura, g. ræ; corona, g. næ; lorica, g. cæ, f.
voordagh. Tempus antelucanum.
voordansen/voren upt dansen. Præsultare, avi, s. atum. Choream ducere.
voordansen/aen den dans leyden. In Choream producere: præsultione honorare, *r. acc.*
voordeel. Prærogativa, g. væ, f.
voorderen/voorthelpen/s. avanceren/promoveren. Promovere, p. movi, s. motum; provehere, evehere, p. vexi, s. vectum, *r. acc.*
Godt voordere u. Deus fortunet.
voorderen/voortgank doen. Proficere, cio, p. feci, s. fectum: promovère, p. movi, s. motum.
voorderinge/voordernis. Promotio, g. onis, f.
Voordochter. Filia primi tori.
voordoen. Præire exemplo *vel* facto.
voordragen. Proponere, p. posui, s. positum, *r. acc.*
voorgaen. Præcedere, p. cessi, s. cessum: præire, anteire, eo, p. ivi. s. itum, *r. acc.*
voorgank/exempel. Exemplum, g. pli, n.
voorgank/dienst. Servitium, g. tii, n.
voorgank voortocht. Prærogativa. g. væ. præstantia, g. tiæ, f.
voorgeborghte/s. voorborgh. Propugnaculum, i: Suburbium, ii, n.
voorgebel. Frontispicium, g. cii, n.
voorhair. Antiæ, g. tiarum: capronæ, g. narum, f. *pl. num.*

Vooz-hals. Jugulus, g. li, m. jugulum, g. li, n.
Voozhangen Præpendere, *p.* pendi, *ſ.* penſum, *r. acc.*
Voozhanghſel. Velum, g. li. n.
Voozhoede. Cautio, g. onis, f. cautela, g. læ, f.
Voozhoeden. Præcavere, p. cavi, ſ. cautum, *r. acc.*
Voozhof. Atrium, g. trii; veſtibulum, g. ii, n.
Voozhooft. Frons, g. frontis, f. ſinciput, g. pitis, n.
Voozhoofden aen de balcken. Froceres, 'g. cerum, m. *pl. num.*
Voozhouden/aendienen. Proponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum, *r. acc.*
Voozhouden/vooz pet houden. Prætendere. *p.* tendi, ſ. tenſum & tentum: opponere, *p.* poſui, *ſ.* poſitum; objicere, cio, *p.* jeci, ſ. jectum: exhibere, *p.* bui, ſ. bitum. *r. acc.*
voozhups/ſ. voozhof. Atrium, ii, n. Veſtibulum, i, n.
Voozhuyt. Præputium, ti, n.
Voozjagen. Fugare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Voorigh. Priſtinus, a, um, o.
Voozkindt. Proles è priore toro.
Voozleden. Anteactus, tranſactus, præteritus, a, um, o.
Voozleggen. Proponere, anteponere, apponere, poſui, *ſ.* poſitum, *r. acc.*
Voozleeſen. Prælegere, *p.* legi, *ſ.* lectum, *r. acc.*
Voozleſer. prælector, g. oris, m.
Voozleſſe. prælectio, g. onis, f.
Voozlichten. prælucere, *p.* luxi, *ſine ſup.*
Voozloop. præcurſus, g. ſûs, m. præcurſio, g. onis, f.
Voozloop van bzandewijn. Vinum lixivium *vel* lixivum.
voozloopen/ voozen upt lopen. præcurrere, antecurrere, p. curri, ſ. curſum.
voozlopen/in 't lopen te voozen komen. Antevertere. *vel* prævertere curſu.
voozloopen/vluchten. Fugere, gio, *p.* fugi, *ſ.* fugitum. (mi, m.
voozloper. præcurſor, g. oris; prodromus, g.
voozmaels. Olim, quondam, *adv.*
voozmouwe. Manicæ anterior pars.
vooz-nacht. Conticinium, g. nii, n.
vooz-naem / den eerſten naem van pemandt. prænomen, g. minis, n.
voozpaem/ſ. treffelijck. Eximius, a, um, o.
voozpaemſte. præcipuus, a, um. princeps, ipis.
voozpemen/een opſet. Conſilium, g. lii: propoſitum, inſtitutum, decretum, g. ti, n. ſententia, g. tiæ, f. conatus, g. tus, m.
voozpemen/een opſet maecken. proponere, *p.* poſui, ſ. poſitum: ſtatuere, conſtituere, *p.* tui, *ſ.* tutum, *r. acc.* In animum inducere, apud animum ſtatuere: deliberatum, conſtitutum habere.
den vooz-noen. Tempus antemeridianum, promeridianum,

voozoozdeel. præjudicium, g. cii, n.
voozouders. Majores, g. rum; patres, g. trum, m. *pl. num.* proavi, g. orum, m. *pl. num.*
voozover. pronus, a, um, o.
voozpandt. Lacinia anterior.
voozpoeden. præguſtare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*
voozraet/voozgaenden raet. Conſilium prævium.
met voozraedt. Conſultò, deliberatò, *adv.*
voozraet/ſ. pzoviſie. proviſio, onis, f. Commeatus, g. us, m. ſubſidium, ii, n.
voozrecht. prærogativa, æ, f. privilegium, il, n.
voozreden. prætatio, g. onis, f. prologus, g. gi, m. procœmium, g. mii, n.
voozreden en, prætari, prætaris, prætatur, prætatus. *non pl. ultrà,* proloqui, *p.* locutus, *dep.*
voozſaet. Anteceſſor, præceſſor, deceſſor, g. oris, m. Majores, g. rum, m. *pl. num.*
voozſanck. Antiphona, g. næ, f.
voozſanger. præcentor, intonator, g. oris, m.
voozſchantſe. prætentura, g. ræ, f. propugnaculum, g. li, n.
voozſchieten/pet verwijten. Objicere, cio, *p.* jeci, *ſ.* jectum, *r. acc.*
voozſchijn. Conſpectus, adſpectus, g. ctus, m.
ten voozſchijn bzengen. Siſtere, *p.* ſtiti, *ſ.* ſtatum: proferre, fero, *p.* protuli, *ſ.* prolatum: exhibere, *p.* bui, *ſ.* bitum, *reg. acc.* in conſpectum dare: in lucem proferre.
ten voozſchijn komen. Comparere, apparere, *p.* parui, *ſ.* paritum, in conſpectum venire: in publicum prodire.
voozſchoot. Caſtula, g. læ, f. præcinctorium, g. rii, n.
voozſchzift. Exemplar, g. plaris, n.
voozſchzijven. præſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, *r. acc. rei & dat. perſ.*
voozſeggen. prædicere, *p.* dixi, *ſ.* dictum: vaticinari, atus, ſ. atum, *dep.* prognoſtico indicare.
voozſegginge. prædictio, g. onis, f. prognoſticum, g. ci, n.
voozſenden. præmittere, antemittere, *p.* miſi, miſſum, *r. acc.*
voozſet/ſ. opſet. propoſitum, i, n. Scopus, i, m. Intentio, g. onis, f.
voozſetten. Anteponere, præponere, p. poſui, ſ. poſitum, *r. acc.*
voozſetten 't eeten. Apponere cibum.
voozſichtigh. providus, *r. gen.* cautus, circumſpectus, conſideratus, a, um: prudens, g. dentis, *r. gen.* perſpicax, g. cacis, o.
voozſichtigheyt. providentia, prudentia, g. tiæ; circumſpectio, g. onis, f.
voozſichtighlijck. provide, prudenter, cautè, circumſpectè, conſultò, *adv.* judicio, *abl abſ.* Re bene deliberata.
voozſien. proſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum; providere, *p.* vidi, *ſ.* viſum: cavere, *p.* cavi, ſ. cautum. Conſulere in futurum.

vooz-

voozſieninge. Proviſio, *g.* onis, f.
voozſingen. Præcinere, p. cinui, ſ. centum.
voozſlagh van d'uure. Præludium, g. dii, n.
voozſlaeghs/wel wetens. Sponte, ultro *adv.* Data opera: Dedita opera; de induſtria: ſciens ac volens.
voozſloofken. Præputium, *g.* tii, n.
voozſnyden. Præſcindere, ſcidi, ſ. ſciſſum, *r. acc.*
voozſnyder. Præſector, ſtructor, g. oris, maſc.
voozſomer. Ver, *g.* veris, n. prima ætas.
voozſoone. Filius primi tori.
voozſpel. Præludium, *g.* dii, n.
voozſpoedigh. Secundus, fauſtus, a, um: felix, *g.* licis: proſper, ra, rum, o.
voozſpoedighlijck. Proſperè, feliciter, *adv.* Bono omine: ſecundis fatis.
voozſpoedt. Proſperitas, felicitas, g. tatis, f. ſucceſſus, *g.* ſûs, maſc,
voozſpoet hebben/ſ. geluckigh zijn. Felicitate florere; proſpero, auſpicato, ſecundo ſucceſſu uti.
voozſpzaecke. Patrocinium, *g.* nii, n.
voozſpzaecker. Patronus, *g.* ni; advocatus, g. ti, m.
voozſpzeken/ pemanden voozſtaen. Patrocinari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. dat.* defendere, p. fendi, ſ. menſum, *r. acc.*
vooz pemanden ſpzeeken/ſ. hozge bijden. Adpromittere, p. miſi, ſ. miſſum: fidejubere p. juſſi, ſ. juſſum: ſpondere. p. ſpoſpondi, ſ. ſponſum.
voozſtadt. Suburbia, *g.* orum, n. *pl. num.*
voozſtaen/ſ. beſchermen. Propugnare, avi, atum. Protegere, p. exi, ſ. ectum. Patrocinari, atus, *dep.*
voozſtaen/geheugen. In memoria eſſe, *r. dat.* Dat ſtaet my wel vooz. Memini, recordor: in memoria habeo.
hem laten voozſtaen / ſ. mepnen. Putare, exiſtimare, p. avi, ſ. atum; arbitrari, opinari, p. atus, ſ. atum, *dep.*
hem laeten voozſtaen / ſich ſelven groot maken / ſich ſelven veel laten dunchen. Se magnificare, extollere, efferre, ſe unum ſuſpicere & admirari; nimiùm ſibi placere: plus ſibi tribuere, arrogare, ſumere, aſſumere, adſcribere, largiri.
voozſtaen/ op de tonge ſitten/en niet konnen uptbzengen. Obverſari, p. atus, ſ. atum, obverſari animo *vel* menti.
voozſtaender/ beſchermer. Defenſor, g. oris: patronus, g. ni, m.
voozſtel. Propoſitum, g. ti, n.
voozſtellen/ vooz een ander ſtellen. Proponere, anteponere, p. poſui. ſ. poſitum, præferre, fero, prætuli, ſ. prælatum, *r. acc. rei & dat. perſ.*
voozſtellen/ voozhouden. Proponere, expo-

nere, p. poſui, ſ. poſitum: oſtendere, p. ſtendi, ſ. ſtenſum & ſtentum: exhibere, p. hibui, ſ. hibitum, *r. acc.*
't voozſte. Prora, *g.* ræ, f.
voozſtanden. Dentes primores, inciſores, geniſini.
voozteecken. Præſagium, prodigium, *g.* gii, oſtentum, portentum, *g.* ti, n. præſagitio, *g.* onis, f.
voozteeckenen. præſignare. p. avi, ſ. atum: præſagire, p. givi, ſ. gitum, *r. acc.*
Voozthyds. Olim, quondam, *adv.*
Voozthocht/ abantgarde. prima acies.
Voozthocht/voozdeel. prærogativa, *g.* væ: præeminentia, *g.* tiæ, f. primæ partes.
Vooztreffelijck/ſ treffelijck/heerlijck. præſtabilis, is, e, o. præcellens, tis, o. glorioſus, a, um, o.
vooztreffen/ſ obertreffen. Antecellere, præcellere, p. cellui, ſ. celſum, *r. acc.*
Voozvaderen/ſ. Voozvaders. Majores, um, m. *pl. num.*
voozvechten / beſchermen. propugnare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Voozvechter. propugnator, *g.* oris: agoniſta, *g.* ſtæ, m.
Voozvluchtigh. profugus, a, um: extorris, e, *g.* ris, o.
Voozvoets/ *Holl.* Statim, *adv.*
Voozwachte. procubitores, *g.* rum, m. *pl. n.*
Voozwaer. Certò, certè, fanè, profectò, reverà, enimverò, *adv.*
Voozwaerde/ beſpzek. pactum, conditum, *g.* cti, n. conditio, pactio, *g.* onis, f.
Voozwaerts. Antrorſum, *adv.*
Voozwenden/ pzetext op pet ſoecken/ hebben. Prætendere, obtendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum: præexere, p. texui, ſ. textum, *r. acc.* prætextum quærere.
voozwendſel/ſ. pzetext. prætextus, ûs: color oris, obtentus, ûs, m.
voozwerpen. Objicere, p. jeci, ſ. jectum.
voozweten/van te vooren weten. Præſcire, p. ſcivi, ſ. ſcitum: prænoſcere, p. novi, ſ. notum. *r. acc.*
voozwetende. præſcius, a, um, o.
vooz windt. Ventus ſecundus: aura ſecunda.
vooz wint zeylen/ſ. geluckigh zijn. Affluente rerum ſecundarum favonio velificari.
't is al vooz windt. Omnia fauſta & proſpera ſunt, nihil non felix & fauſtum.
Voozwinter. prima hiems.
Voozt. Ultrà, *præp. r. acc.* ulteriùs, *adv.*
voozraen. Poſterum, dehinc, *adv.*
voozt bzengen. producere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.*
voozt-komen / voozt gaen. procedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: prodire, deo, p. prodii, ſ. proditum.

vooz-

vooztkomen/ uitspuiten. Enasci, p. natus, oriri, p. ortus, *dep.*
vooztkruppen. Proserpere, p. serpsi, s. serptum.
vooztdryven. Propellere, p. propuli, s. propulsum, *r. acc.*
vooztgaen. Procedere, p. cessi, s. cessum, progredi, dior, p. gressus, *dep.* pergere, p. perrexi, s. rectum.
vooztgank/ 't vooztgaen. Progressus, g. sûs, m. progressio, g. onis, f.
vooztgank/vooztdernis. Successus, g. sûs, m. promotio, provectio, g. onis, f.
vooztbaelen. Producere, p. duxi, s. ductum, *r. acc.*
vooztbelpen / promoveren. Promovere, p. movi, s. motum; provehere, p. vexi, s. vectum, *r. acc.*
vooztbelpen/ s dooden. Occidere, p. cidi, s. cisum, *r. acc.* E medio tollere.
vooztjaegen. Propellere, p. propuli, s. propulsum, *r. acc.*
vooztkruppen. Proserpere, p. serpsi, s. serptum.
vooztlangen. Tradere, p. tradidi, s. traditum, promere, p. prompsi; s. promptum, *r. acc.*
vooztlopen. procurrere, p. procurri, s. procursum, procursare, p. avi, s. atum.
vooztroepen. proclamare, p. avi, s. atum, *r. acc.* s. **Openbaren.** patefacere, p. eci, s. actum, Manifestare, p. avi, s. atum.
vooz staen. prostare, p. stiti, s. stitum. Explicare merces.
voozstel. Intentum, g. ti, n. machinatio, g. onis, f.
vooz-stellen. Machinari, conari, p. atus, s. atum, *dep. r. acc.*
vooztstieren. propellere, p. propuli, s. pulsum, *r. acc.*
vooztstouwen. protrudere, p. trusi, s. trusum, *r. acc.*
vooztrekken/ vooztstueren. protrahere, p. traxi, s. tractum, *r. acc.*
vooztrekken/vooztrepsen. pergere, p. perrexi, s. rectum. Iter persequi.
vooztrekken. progredi, dior, p. gressus, *dep.*
vooztvaeren. pergere, p. perrexi, s. rectum.
voozwenden. Causari, atus, tum, *dep. reg. acc.* prætendere, di, sum.
voysse/stemme/s. voise. Vox, g ocis, f.
voos/vooscht. Spongiosus, fungosus, rarus, a, um, o.
voosighedt. Fungositas, g. tatis, fœm.
vorke/gaffel. Furca, g. cæ, f. bidens, g. dentis, m.
vore. Sulcus, g. ci. m.
vore gewijse. Sulcatim, imbricatim, *adv.*
voren. Sulcare, p. avi, s. atum, *r. acc.*
vorme/s. forme. Forma, g. æ, f.
vormsel. Sacramentum confirmationis.

vormen. Sacræ confirmationis inungere oleo, *r. acc.* Impertiri Sacramentum confirmationis, *r. dat.*
Vorsch. Rana, g: næ, f.
Vorst/Prince. Princeps, g: cipis, masc.
Vorstinne/Princesse. Princeps, g: cipis, f.
Vorst/koude. Gelu, n. *indecl.*
Vorstigh. Gelidus, alsiosus, a, um, o.
Vorst, *e Germ. vetus.* **vorsch.** Silva, g. væ, f.
Vorster/vorsch wachter. s. **forestier.** Sylvæ præfectus.
Vorster/vorpschouterij. prætor ruralis.
Vos. Vulpes, g. pis, f.
Vos/*metaph.* Veterator, g. oris, m. Homo astutus, versutus, versipellis, callidus.
Vossen. Vulpinus, a, um, o.
Voskin. Vulpecula, g. læ, f.
Voute/s. welffel. camera, g. ræ, f.
Vouwe. Plica, g. cæ; plicatura, g. ræ, f.
Vouwelijk. plicabilis, plicarilis, e, g. lis, o.
Vouwen. plicare, p. plicavi, s. catum; complicare, p. cavi, s. catum, *usitatius*, p. cui, s. citum, *rarius.*
vperken. Hemina, g. næ, f.
Vraght/ladenis. Vectura, g. ræ: vehes, g his, f.
Vraght-loon. portorium, g. rii, n. vectura, g. ræ, f.
Vraghten/bevraghten. Vecturam dare.
om vraght vaeren. Vehicularium facere.
vraght schip. Navis oneraria, vectoria.
vraghtwaegen. Esseda, g. dæ, f. plaustrum, g. stri, n.
vrak/sout. Salsus, marinus, a, um, o.
vrakken-haringh. Harencus rejiculus.
Vradde. palear, g. aris, n.
vraeke. Vindicta, g. ctæ; ultio, g. onis, f.
vraecke nemen/vreken. Ulcisci, p. ultus, *dep.* vindicare, p. avi, s. atum, *r. acc.* retaliare, p. avi, s. atum, *r. acc.* vindictam sumere, capere: pœnas expetere.
vraecknemer/vreker. Ultor, g. oris, vindex, g: dicis, m.
vrage. Quæstio, rogatio, percontatio, g: onis. f. problema, g: matis, n.
vragen. Rogare, interrogare, p. avi, s. atum; quærere, p. quisivi, s. situm; contari, percontari, p. tatus, s. tatum, *dep. r. acc.*
niet daer na vragen. parvipendere: nihili putare: fusque deque ferre: nil morari, *r. acc.*
vraeger. Interrogator, percontator, g: oris, m.
vraet/slokker. Helluo, lurco, epulo, manduco, g: onis, m. Homo gulosus, vorax, ingluviosus.
vrangh. Austerus, a, um, o. Asper gustu.
vrangh-kruyt. Consiligo, g: ginis, f. *herba.*
vratte. Verruca, g. cæ, f.
vratteghtigh. Verrucosus, a, um, o.

ure/

ure/uer. Hora, g. ræ, f.
urewerk. Horologium, g: gii, n.
vrek. Avarus, sordidus, præparcus, a, um, o.
vrekheyt. Avaritia, g. tiæ, f. sordes, g: dium, f. *pl. num.*
vreckaert. Euclio, g: onis, o.
vrede/ruste. Pax, g: acis, quies, g. quietis; tranquillitas, g: tatis, f.
in vreede leven. Uti pace: frui quiete & tranquillitate; omnia esse quieta & tranquilla.
in vreede zijn/ sonder sorge zijn. Tranquillo esse animo: animo esse æquo, quieto: tranquille agere: animo esse vacuo ab omni curâ, perturbatione, molestiâ: omnis molestiæ & perturbationis expertem esse.
te vreden zijn / sich laten genoegen / niet meer begeiren. Contentum esse: acquiescere rei præsenti: non plus expetere.
te vreden stellen/ versoenen. Placare, pacare, pacificare, conciliare, sedare, p. avi, s. atum, *r. acc.* propitium reddere.
te vreden stellen/betalen. Solvere, persolvere, exsolvere, p. solvi, s. lutum, satisfacere, cio, p. feci, s. factum, *r. dat. pers.*
met vreden laeten. Permittere aliquem in quiete: **Laet my met vreden.** Noli esse mihi molestus; noli interrumpere quietem.
niet met vreden laten. Molestare, agitare, vexare, divexare, infestare, turbare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Odiosum ac molestum esse, *r. dat.* Facere nolle aliquem missum.
vrede maeken. Pacem facere, conficere, conciliare lites, inimicitias tollere, finire, dirimere.
ik ben te vreden. Placet, fiat. Non abnuo, per me licet, non contradico.
vredesaem/vredelijk. pacificus, quietus, tranquillus, placidus, placatus, sedatus, a, um. o.
vredesamelijk/ vredelijk. Pacificè, placidè, sedatè, tranquillè, quietè, *adv.*
vreedt. Sævus, ferus, truculentus, inhumanus, a, um; crudelis, e, g. lis, atrox, g. trocis, o.
vredelijk. Atrociter, sæve, truculenter, crudeliter, *adv.*
vreedtheydt. Sævitia, truculentia, g. tiæ, ferocia, g. ciæ, crudelitas, g. tatis, f.
vreese. Metus, g. tûs; timor, pavor, tremor, g. oris, m. formido, g. dinis: trepidatio, g. onis, f.
groote vreese/ verschrickinge. Consternatio, g. onis, f. stupor, horror, g. oris, m.
vresen/ vreese hebben. Timere, p. mui; metuere, p. tui; pavere, p. pavi, *sine sup.* Metu perturbari: timore commoveri.
groote vreese hebben. Formidare, trepidare, p. avi, s. atum; extimescere, pertimescere p. timui, expavescere, p. pavi, horrere, exhorrere, exhorrescere, p. horrui, *sine sup.* Animo consternari: timore pelli.
vreese aenjagen. Terrere, exterrere, perterrere, p. terrui, s. territum, terrefacere, cio, p. feci, s. factum, *r. acc.* Timorem *vel* metum injicere, incutere, *r. dat.* horrore afficere, *r. acc.*
vreese benemen. Levare metu, liberare metu: metum tollere, detrahere, auferre, eximere, expellere; erigere animum.
sonder vreese/ onverbaert. *adj.* impavidus, imperterritus, a, um, o. Vir impavidi animi, imperterriti pectoris.
sonder vreese / onverbaerelijk. *adv.* Impavide, audacter; forti animo.
vreeseaghtigh. Timidus, formidolosus, meticulosus, a, um, o.
vreeselijk/schroomelijck. Terribilis, horribilis, formidabilis, e, p. lis; horrendus, a, um, o.
vreeselijken/ schroomelijcken. Terribiliter, horrendè, *adv.* horrendum in modum.
vreeken. Vindicare, p. avi, s. atum.
vreeker. Vindex, icis, m. Ultor, oris, m.
vraeke. Vindicta, æ, f.
vremt/uitlandisch. Peregrinus, alienus, externus, exterus, exoticus, extraneus, extrarius, a, um, o.
vremt / onbekent. Incognitus, ignotus, a, um, o.
dat komt my vremt voor/ dat dunkt my vremt. Mirum *vel* absurdum mihi id videtur: equidem ideò miror.
vremdelink/ uitlander. Peregrinus, g. ni, alienigena, g. næ: hospes, g. pitis, m.
vreughd/ s. blijdschap. Lætitia, g. tiæ, f. gaudium, g. dii, n.
vreughd rapen/ s. blijde zijn. Gaudium percipere: Gaudio affici.
vrient/ van goede kennisse ende affectie. amicus, g. ci; benevolus, g. li; sodalis, g. lis; necessarius, g. rii, m.
vriendt van bloets wege. Consanguineus, nei: cognatus, g. ti, propinquus, g. qui, m. consanguinitate junctus: ratione sanguinis junctus.
vriendt/ voozderer/ patroon. Mecœnas, g. natis; patronus, g. ni, m.
hy is mynen seer goeden vrient. Amicissimus ei sum; arctissima mihi cum illo est necessitudo: unus ei sum ex intimis; habet me in intimis, ille mihi alter ego.
vriendelijk. Amicus, humanus, benignus, blandus, a, um; comis, e, g. mis; facilis, e, g. lis, o.
vriendelijken. Amicè, benevolè, benignè, humanè, comiter, blandè, placidè, *adv.*
vriendelijkheyt. Benignitas, bonitas, humanitas, comitas, placiditas, g. tatis, f. Morum mansuetudo.
vriendtschap / ghemeynschap. Amicitia, g. tiæ,

g. tiæ; familiaritas, g. tatis; necessitudo, consuetudo, g. dinis, f. usus, g. sûs, m.

vrientschap marken. Amicitiam conciliare cum aliquo: contrahere amicitiam cum aliquo.

wy houden goede vriendtschap. Mutua est inter nos, eaque bona familiaritas: alter alteri familiares admodum sumus; utor eo, isque me vicissim valde familiariter. Intercedit mihi tecum necessitudo, amicitia.

vriendtschap breecken. Amicitiam dissolvere, dirumpere, dissuere, dirimere.

vriendtschap/ cortoysie. Gratia, g. tiæ, f. officium, g. cii, n. Officiosa gratia.

yemant vriendtschap doen. Benè mereri de aliquo: gratiâ sibi quempiam obstringere, officium in aliquem conferre; rem gratam alicui facere.

gy sult my besondere vriendtschap doen/ my sal besondere vriendtschap geschieden. Rem gratissimam mihi feceris: me tibi prorsus demerebere: inibis à me singularem gratiam.

Vriendinne. Amica, g. cæ, f.

vriese/ saergie. Gaulape, n. *indecl.* gausapina, g. næ, f.

vriesen/ kout zijn. Frigere, p. xi. *sine sup.* f. kout. Frigidus, a, um, o.

vriesen/ ijs worden. Gelare, gelascere, congelascere, p. lavi, s. latum. In glaciem durari.

vry/ los/ ongebonden. Liber, ra, rum, solutus, a, um, o.

vry/ aen niemant verbonden/ sijn selfs. Libea, ra, rum, o. Sui juris: suæ potestatis: sui arbitrii: sui mancipii.

vry/ seker/ bewaert. Tutus, securus, a, um, o.

vry/ onbeswaert. Liber, ra, rum: immunis, e, g. nis; expers, g. pertis, o.

vry/ onbelet. Vacuus à negotiis.

vrystaen/ genoechsaet zijn. Librum esse; concessum & permissum esse, *r. dat.*

vrysagie. Ambitio, procatio, g. onis, f.

vrysquyter. Prædo, g. donis: prædator, g. oris m.

vrydagh. Dies Veneris: *melius cum Ecclesiâ* Feria sexta.

vryden/ vrijen/ loslaten. Dimittere, p. misi, missum: liberare, p. avi, s. atum; solvere, p. solvi, s. solutum, *r. acc.*

vryden/ vrijen/ van lijfeygenschap vrylaten. Emancipare, p. avi, s. atum: manumittere, p. misi, s. missum, *r. acc.* Libertatem donare, dare, *r. dat.* rude donare: liberum facere, jubere *r. acc.*

vryden/ vrijen/ ten houwelijck versoecken. Ambire, bio, p. bivi, s. bitum: procari, p. catus, s. catum, *dep.* Ad matrimonium sollicitare, *r. acc.*

vryden/ vrijen/ vrydom van pet geven. Dare alicui immunitatem: eximere aliquem onere aliquo.

vryder/ vryer. Amator g. oris: amasius: g. sii: procus, g. ci, m.

vrydom. Libertas, g. tatis, f.

vrydom van lasten. Immunitas, g. tatis: exemptio, g. onis, f.

vrydster. Amica, g. cæ, f.

vrylyck. Libere, audacter, *adv.*

vryheere. Liber Baro.

vryhertigh. Ingenuus, apertus, candidus, sincerus, a, um: liberalis, e, g. lis, o.

vryhertighept. Ingenuitas, libertas, g. tatis, f. candor, g. oris, m.

vryhertighlyck. Ingenuè, candidè, sincerè, libere, *adv.*

vryhept/ s. vrydom. Immunitas, atis, f. Jus libertatis,

vryhept/ vrydorp met stadts privilegie. Municipium g. pii, n.

vryhept/ vrye plaetse. Asylum, g. li: refugium, perfugium, g. gii, n.

vry maecken/ s. vrijen/ van lijfeygenschap. *&c.* Emancipare, libertatem donare. Manu asserere, *r. acc. perf.*

vrymoedigh/ s. vryhertigh. Candidus, ingenuus, animosus, a, um, o.

vrymondigh. Liberi & aperti oris.

vrywilligh. Spontaneus, ultroneus, voluntarius, a, um, o.

vrywilligh lyck. Sponte, ultrò, liberè, voluntariè, *adv.* sponte suâ: suopte nutu.

vryf des voets. Summum pedis.

vryf-steen. Pumex, g. micis: tophus, g. phi, m.

vrywer. Tritor, frictor, g. oris, m.

vrywinge. Frictio, perfrictio, g. onis, f. tritus, attritus, g. tûs m.

vrywen/ in stucken morselen. Terere, deterere, conterere, p. trivi, s. tritum, pinsere, p. pinsui, s. pinsitum & pistum: pisere, p. pisi, s. pistum; contundere, p. tudi, s. tusum, *r. acc.*

vrywen/ tegen pet aen vrywen. Atterere, p. trivi, s. tritum, *r. acc.*

vringen. Torquere, contorquere, p. torsi, s. tortum: constringere, p. strinxi, s. strictum, *r. acc.*

vritselen *idem quod* **vringen.** Torquere, p. orsi, ortum. Urgere, si, sum.

vritselen/ wemelen. Motitare, mobilitare, p. avi, s. atum.

vroedt/ profytelyck/ spaersaem. Frugi, *indecl.* Frugalis, e, g. lis: parcus, a, um, o.

vroedelyck. Parcè, frugaliter, *adv.*

vroedtheyt. Frugalitas, g. tatis; parsimonia, g. niæ, f.

vroedvrouwe/ vroedmoeder/ & vroedwijf. *Holl.* Obstetrix, g. tricis, f.

vroed-vrouw zijn/ oft vroedtvrouwen werck doen. Obstetricari, p. tatus, *dep.*

vroed-vrouwen loon. Mœtrum, g. tri, n.

vroegh/ s morgens vroegh. Mane, diluculò, *adv.* Summo mane; prima luce: ante lucem.

vroegh/ by tijdts/ tijdelyck. Maturè, tempestivè, *adv.*

vroegh en laet. Assiduè, indefessè, *adv.*

vroegen. Maturius *sive* citius solito facere *aut* venire.

vroegen/ pijnigen/ tormenteren. Torquêre, p. torsi, s. tortum; angere, p. anxi, *sine sup.* cruciare, discruciare, excruciare, vexare, p. avi, s. atum; affligere, p. fixi, s. fictum, *r. acc.*

vroeginge/ tormentatie. Torsio, vellicatio, g. onis, f. angor, g. oris, m.

vroeginge van Conscientie/ het knaegen van conscientie. Conscientiæ aculeus, angor, anxietas, scrupulus, stimulus, animi ex admissâ noxa vulnus, dolor, onus, pœna, pondus, vermis conscientiæ.

vroeren. Suffodere, dio, p. fodi, s. fossum, *r. acc.*

vroeren gelyck de herckens. Terram rostro suffodere, in luto volutari.

vroeren/ doorsnuffelen. Scrutari, p. tatus, *dep. r. acc.*

vrolyck/ vrolyckheyt/ s. blijde. Lætus, a, um, o. s. blijdtschap. Lætitia, æ, f. Hilaritas, g. tatis, f.

vrome/ *& per crasin* **vroom/ kloeck/ neerstigh.** Navus, gnavus, sedulus, a, um, o. s. kloeck. Fortis, e, is, o.

vrome/ kloeck/ manhaftig. Strenuus, vegetus, a, um; fortis, e, g. tis, o.

vrome/ starck van lyf en leden. Robustus, torosus, a, um, o.

vrome/ goedt/ oprecht. Probus, candidus, sincerus, a, um, o. frugi, *indecl.* integer, gra, grum, o.

vrome feyten. Facta fortia, facinora heroica.

vromelyk/ s. kloeckelyck. Alacriter, fortiter, probe.

vromen/ dick ende vet worden. Crassescere, *sine prat. aut sup.* pinguefieri, fio, p. factus, *neutro pass.*

vromen/ s. vrymen. Confirmare initiatos Christo ad uberiorem Spiritus Sancti gratiam.

vromigheyt/ dickte/ welgestelthevdt van 't lichaem. Crassitudo, g. dinis; sanitas, g. tatis, f. Valetudo bona, integra, firma.

vromigheyt/ deugt. Virtus, g. tutis, probitas, integritas, g. tatis, f.

op sijn eygen vromigheyt met doen. Proprio Marte: proprio instinctu: propria auctoritate.

vronck/ eenen ronden bandt. Spira, g. ræ, f.

vronck/ gevlingh. Torsio, contorsio, g. onis, f.

vronck/ hast. Simultas, g. tatis, f.

vrouwe/ vrouw-persoon. Fœmina, g. næ, mulier, g. lieris, f.

vrouwe/ gehouwde vrouwe. Maritata, g. tæ, conjux, g. jugis, uxor, g. oris, f.

vrouwe/ hupsmoeder. Matrona, g. næ: materfamilias, g. matris familias.

vrouwe/ meesterssa. Domina, g. næ; hera, g. ræ, f.

vrouwe/ me-vrouwe. Illustris mulier, illustri loco fœmina.

vrouwachtigh/ vrouwhertigh/ vrouwsiock. Mulierosus, effœminatus, a, um, o.

vrouwachtighlyck. Muliebriter, effœminatè, *adv.*

vrouwken. Muliercula, fœmella, g. læ, f.

vrouwelyck. Fœminius, fœmineus, a, um: muliebris, e, g. bris, o.

vrouwelyckheyt. Muliebria, g. brium, n. *pl. num.*

vrouwen kracht/ vrouwen schenderye. Stuprum, g. pri, n.

vrouwenhaer. Capillus Veneris, *herba.*

vrouwen huys. Gynæceum, g. cei, n.

vrouwen-lust. Pica, g. cæ: malacia, g. ciæ, f. absurda mulierum gravidarum appetentia.

vrucht/ vracht/ 't zy menschen oft beesten. Fœtus, partus, g. tûs, m.

vrucht/ gewas upt der aerden. Fructus, proventus, g. tus, m.

vrucht/ graengewas. Fruges, g. um, f. *pl. num.*

vrucht/ boomgewas. Fructus, g. ctus, m. poma, g. morum, n, *pl. num.*

vrucht/ winst/ profyt van wat het zy. Fructus, g. ctus, m. compendium, g. dii, emolumentum, g. ti, n.

vruchtbaer. Fœcundus, a, um: fertilis, e, g. lis: uber, bera, berum, frugifer, fœtifer, fera, ferum: ferax, g. racis: dives, g. vitis, o. Eximiæ ubertatis: multæ fœcunditatis.

vruchtbaerheyt. Fœcunditas, fertilitas, ubertas, g. tatis, f.

vruchtbaerlyck/ in abondantie. Fertiliter, fœcundè, feraciter. *adv.*

vruchtbaerlyck/ met profyt/ profytelyken. Utiliter, fructuosè, *adv.*

vruchtbaeren/ vruchtbaer maecken. Fœcundare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Fertilitatem, ubertatem conferre, *r. dat.*

vrueten/ s. vroeten. Suffodere, odio, p. odi, s. ossum.

vueren/ vuerenhout. Pinaster, g. stri, m. Pinus silvestris.

vueren/ *Holl. Fl.* **lubben.** Castrare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Emasculare, virilia exsecare.

vullen/ vol maecken. Implère, adim-

plere, complere, explere, replere, opplere, *p.* plevi. *ſ.* pletum: farcire, farſi, *ſ.* fartum, *reg. acc.*

vuiſel. Fartura, g. ræ, f. tomentum, g. ti, n.

vuntige. Mucidus, a, um, o.

vuike/ fuyke. Excipulus, g. li, m. naſſa, æ, f.

vupke/ douw/ duf. Pulſus, g. ſûs: ictus, g. ctûs, m.

vuiken/ douwen/ eenen vupcke geben/ eenen duf geben. Pellere, *p.* pepuli, *ſ.* pulſum: quatere, tio, *p.* quaſſi, *ſ.* quaſſum: protrudere, *p.* truſi, *ſ.* ſum, *reg. acc.*

vuil/ beſlykt. Sordidus, pollutus, ſqualidus, maculatus, conſpurcatus, contaminatus, coinquinatus, a, um, o.

vupl/ onerelyk. Turpis. e, g. pis: inhoneſtus, a, um, o.

vuplen/ vupl maecken/ beſmetten. Conſpurcare, contaminare, coinquinare, ſordidare, *p.* avi, *ſ.* atum, *reg. acc.*

vuplen/ vupl zyn. Sordere, ſordeſcere, *p.* ſordui, tabeſcere, tabere, *p.* bui: putrere, *p.* trui, *ſine ſup.*

vuplen/ beſcheren uptkomen/ op een erternest uptkomen. Exitum malum habere, conſequi, adipiſci, ſortiri exitum triſtem: habere finem *vel* exitum infauſtum, infelicem, feralem, exitialem.

vuplighept/ vuplniſſe. Sordes, g. dium, quis quiliæ, g. liarum, f. *pl. num.* eluvies, g. viei: immunditia, g. tiæ, f.

vuplighcit/ onmutteliykheit/ oneerelykheit. Turpitudo, g. dinis, f. turpia, g: pium, n. *pl. n.*

vuplighcidt/ ſlyk. Lutum, g. ti, cœnum, g. ni, n.

vuplighept/ ſtank. Fœtor, ſqualor, g. oris, m. ſitus, g. ſûs. m.

vuplighcidt/ ſtront. Merda, g. dæ, f.

vuplighcidt/ iet dat niet veele en deught/ ofte niet weirt is. Frivola, g. lorum, n. *pl. num.*

vuplighlyk/ vuplyk. Turpiter, fœdè, *adv.*

vuplnis-bak. Colluviarium, g. rii, n. cloaca, g. cæ, f.

vupſt. Pugnus, g. ni, m. *Coacta in volam manus.*

vupſtien. Pugillus, g. li, m.

vupſt-took/ vupſt-ſlagh. Pugnus, g. ni; colaphus, g. phi, m. alapa, g. pæ, f. Impactus pugnus: inflictus pugnus: pugni ictus.

vupſtlook geven/ met vupſten ſlaen. Pugnos cuipiam impingere, infligere, ingerere, pugnis aliquem contundere.

vupſt-recht/ gewelt/ ut: Yet ſyne met vupſt-recht wederom krygen. Verberibus illatis ſua recuparе.

upt. *præp.* De, e, ex, *r. abl.* extra, *reg. acc.*

upt/ vupten. *adv.* Extra, foris, forinſecus, exterius.

upt/ pdel. Inanis, e, g. nis; vacuus, a, um, o. ut: **Yet Vat is upt.** Dolium eſt inane, vacuum. Vas eſt evacuatum.

upt/ gedaen. ut: **'t Is upt/ 't is gedaen.** Finitum eſt: conſummatum eſt: res perfecta eſt. **De Miſſe is upt.** Finem habet. Finitum eſt Sacrum: *&c.*

upt/ bedorben/ ut: **'t is upt met hem.** Actum eſt de eo: periit: ad trieres redactus eſt.

upt zyn/ niet t'huys zyn. Abeſſe domo.

upt zyn op iet/ pet beſteken. Moliri, *p.* litus; machinari, conari, *p.* natus, *dep. r. acc.*

upt zyn om iet/ verbolgen. Aucupari, venari, *p.* atus, *ſ.* atum, *dep. r. acc.*

upt zyn om iemanden te bedriegen. Struere alicui dolos, fallaciam, inſidias.

uptbannen Relegare, *p.* avi, *ſ.* atum, proſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, *r. acc.* In exilium pellere.

uptbeelden/ gedaente geven. Figurare, *p.* avi, *ſ.* atum; fingere, effingere, *p.* finxi, *ſ.* ctum, *r. acc.*

uptbeeldinge. Effigies, g. giei, f.

uptberſten. Erumpere, *p.* rupi, *ſ.* ruptum: ſcaturire, *p.* rivi *&* ritum.

uptblaeſen als een keirſe. *&c.* Extinguere flatu, *r. acc.*

uptblaeſen/ upt-trompetten. Vulgare, divulgare, evulgare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* ebbuccinare. Ad tubæ ſonitum publicare.

uptblyven. Emanere, *p.* manſi, *ſ.* manſum.

uptbluſſchen. Extinguere, *p.* tinxi, *ſ.* tinctum, *r. acc.*

uptbluſſchinge. Extinctio, g. onis, f.

uptboiſen de woozden. Liberius effundere verba: effutire incautius.

uptbozreien/ ſ. uptberſten. Scaturire, *p.* ivi, *ſ.* itum.

uptbotten. Gemmare, fruticare, pullulare, extuberare, *p.* avi, *ſ.* atum; efflorеſcere, *p.* florui, *ſine ſup.*

uptbzanden. exurere, perurere, *p.* uſſi, *ſ.* uſtum, *r. acc.*

uptbzeken/ uptberſten. Erumpere, *p.* rupi, *ſ.* ruptum.

uptbzeken upt de gedankeniſſe. Dirumpere vincula. Effringere carcerem.

uptbzeken/ in 't licht komen. Vulgari, evulgari, divulgari, *p.* atus, *paſſ.* Manifeſtum fieri, palam fieri.

uptbzengen/ ten woozſchyn bzengen. Efferre, proferre, fero, *p.* tuli, *ſ.* latum; expromere, prompſi, *ſ.* promptum, *r. acc.*

uptbzengen/ aen den dagh bzengen. Manifeſtare, revelare, vulgare, evulgare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptbzeiden. Extendere, *p.* tendi, *ſ.* tenſum *&* tentum, *r. acc.*

uptbzoeden. Excludere *vel* excudere ova: incubare ovis.

uptbuys

uptbuſdelen. Exernere, *p.* excrevi, *ſ.* cretum.

uptbuiten. Extuberare, p. avi, *ſ.* atum.

uptkans. Confinium, g. nii, n.

uptkloppen/ ſtof ende vupligheydt upt kloppen. Excutere, tio, p. cuſſi, *ſ.* cuſſum; extundere, p. tudi, *ſ.* tuſum, *r. acc.*

uptkloppen/ met kloppen dunner oft langer maken. Cudendo extendere, protendere.

uptkomen/ in 't licht komen. Emanare, p avi, *ſ.* atum. Vulgari, evulgari, p. atus, *paſſ* prodire in lucem.

uptkomen/ uptgaen. Prodire, p. divi, *vel* dii, *ſ.* ditum; egredi, dior, p. greſſus, *dep.*

uptkomen/ uptſpzuiten/ als boomen/ bloemen/ &c. Progerminare, p. avi, *ſ.* atum.

uptkomen op een. In idem recidere.

uptkomen/ upt het water om hoog komen. Emergere, p. merſi, *ſ.* merſum, enatare, p. avi, *ſ.* atum.

uptkomen/ upt iet ſynen oozſpzonk hebben. provenire, p. veni, *ſ.* ventum; oriri, p. ortus, nasci, p. natus, *dep.*

uptkomſte/ uptganck/ als men ietwers uptkomt. Egreſſio, g. onis, f. exitus, g. tus; egreſſus, g. ſus, m.

uptkomſte/ epnde. Eventus, exitus, g. tus, m. eventum, g. ti, n. finis, g. nis, d. **een quade uptkomſte hebben.** Malè evenire; male cedere: exitum triſtem habere. **een goede uptkomſte hebben.** Bene cadere: proſperè evenire: proſperè ſuccedere: felicem habere exitum.

uptkondinge. Promulgatio, proclamatio, g. onis, f.

uptkondigen. Evulgare, divulgare, promulgare, proclamare, publicare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptkoop. Redemptio, g. onis, f.

uptkoopen/ afkoopen/ met gelt loſſen. Redimere, p. demi, *ſ.* demptum, *r. acc.*

uptkonpen/ omkoopen/ ſterckpenningen geben. Auro corrumpere, *r. acc.*

uptkrabben/ uptheeren. Eradere, p. raſi, *ſ.* raſum, *r. acc.* *ſ.* upthaelen. Eruere, uo, p. ui, *ſ.* utum,

uptkryten/ genoegh kryten. Plus ſatis affatim plorare.

uptkryten de oogen. Oculos lachrimis hebetare; fletu oculis nocere. Efflere oculos. *Quintil.*

upt-kruipen. Erepere, prorepere, p. repſi, *ſ.* reptum: proreptare, p. avi, *ſ.* atum.

uptdeilen. Diſtribuere, p. bui, *ſ.* bitum, elargiri, p. gitus: diſpertiri, p. titus, *dep. r. acc.*

uptdeilinge. Diſtributio, partitio, g. onis, f.

uptdoen/ uptnemen/ ietwers uptnemen. Demere, p. dempſi, *ſ.* demptum: eximere, p. exemi, *ſ.* emptum, *r. acc.*

uptdoen/ uptblaſſchen Exſtinguere, *p.* ſtinxi, *ſ.* ſtinctum, *r. acc.*

uptdoen/ doozſtryken. Obliterare, *p.* avi, *ſ.* atum; expungere, p. punxi, *ſ.* punctum: delère, *p.* levi, *ſ.* letum, *r. acc.*

uptdoen/ ontkleden. Exuere, p. exui, *ſ.* exutum, *r. acc.*

uptdouwen/ uptdzucken. Exprimere, p. preſſi, *ſ.* preſſum, *r. acc.*

uptdzagen. Efferre, fero, *p.* extuli, *ſ.* elatum; exportare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptdzyven. Expellere, *p.* puli, *ſ.* pulſum; eliminare, exturbare, *p.* avi, *ſ.* atum. exigere, p. exegi, *ſ.* exactum, *r. acc.*

uptdzyvinge. Expulſio, exactio, g. onis, f.

uptdzinken. Ebibere, *p.* ebibi, *ſ.* bibitum, epotare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptdzingen. Extorquere, *p.* torſi, *ſ.* tortum, *r. acc.*

uptdzoogen/ dzoogh maken. Exſiccare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptdzoogen/ uptteiren. Tabeſcere, contabeſcere, extabeſcere, *p.* tabui; exareſcere, *p.* arui, *ſine ſup.*

uptdzogende ſieckte. Tabes, g. bis, atrophia, phiæ, phthiſis, g. ſis, f.

uptdzoginge. exſiccatio, g. onis, f.

uptdzucken/ ſ. uptdouwen. Exprimere, mo, p. eſſi, t. eſſum.

uptdzuckelyck. Expreſsè, nominatim, liquidè, *adv.*

uptdzuppen. Exſtillare, *p.* avi, *ſ.* atum.

upt-een doen. Diſjungere, ſejungere, *p.* junxi, *ſ.* junctum: diſſolvere, *p.* ſolvi, *ſ.* ſolutum, *r. acc.*

upt-een doen/ ontvouwen. Explicare, *p.* plicui, *&* plicavi, *ſ.* plicitum, *&* plicatum.

upterlyck Externè, extrinſecè, *adv.*

d' upterſte Extremus, ſupremus, extimus, ultimus, noviſſimus, a, um, o.

upterſte wille/ ſ. Teſtament. Teſtamentum, i, n. Tabulæ ultimæ voluntatis,

upt-eeten. Exedere, *p.* edi, eſum, *r. acc.*

upt-epſchen. Provocare, procitare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

upt gaen/ bupten gaen. Exire, prodire, eo, *p.* ivi, *ſ.* itum; egredi, dior, *p.* greſſus, *dep.*

uptgaen/ ſterben/ uptgebluſcht woozden. Exſtingui, p. ſtinctus, *paſſ.* exſpirare, p. avi, atum, emori, ior, p. mortuus, *dep. part.* moriturus.

uptgaen/ verlyſen Renunciare, p. avi, *ſ.* atum; cedere, p. ceſſi, *ſ.* ceſſum, *r. dat.*

laeten uptgaen/ uptgeven. Edere, p. edidi, *ſ.* editum: publicare, vulgare, p. avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptgaen/ enden. Deſinere, p. ſivi, *ſ.* ſitum: finire, p. nivi *&* nii, *ſ.* nitum.

uptgaende jaer. Annus ſenescens: annus finiens: annus exſpirans.

uptgabe/ ſ. uptgeve. Expenſa, æ, f.

uptgank/ſ. **uptkomſten.** Eventa, g. orum, n. *pl. num.* Eventus, ûs, m.

uptgeleghde hinne. Gallina effeta.

uptgedient. Emeritus, a, um, o.

uptgedrooght/*adj.* Siccus, aridus, a, um, o.

uptgeſſelen. Flagellare in exilium, virgis exigere.

uptgeleſen/*adj.* Eximius, exquiſitus, a, um, o.

uptgeleide. Deductio, g. onis, f.

uptgeleide doen. Deducere aliquem honoris gratiâ.

uptgeoorloght. Fractus bello.

uptgeraecken. Evadere, p. vaſi, ſ. vaſum.

ick kan daer niet uptgeraecken. Non poſſum hic me expedire.

uptgeſocht/*adj.* ſ. **uptgeleſen.** Exquiſitus, a, um, o.

uptgeve/**oncoſten die men uptgeeft.** Expenſa, g. ſæ, f. expenſum g. ſi; impendium, g. dii, n. ſumptus, g. ptûs, m.

uptgeven/**in't licht geven.** Edere, p. edidi, ſ. editum; emittere, p. emiſi, ſ. emiſſum, *r. acc.*

uptgeven/**beſteden.** Expendere, impendere, p. pendi, ſ. penſum; erogare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptgeven/**uptſtroijen.** Spargere, p. ſparſi, ſ. ſparſum: ſerere, p. ſevi, ſ. atum; diſſeminare, p. avi, ſ. atum. ut: **Een leugen uptgeven.** Falſum rumorem ſerere, vulgare.

uptgeven/**gevveinſen.** Fingere, p. finxi, ſ. fictum, ementiri, p. mentitus, *dep. r. acc.*

uptgeven/**vanteren.** Oſtentare ſe: prædicare ſe. ut. **ſyn ſelven voor rijk**/**geleert**/*&c.* **uptgeven.** Prædicare, jactare, oſtentare ſe divitem, doctum *&c.*

uptgieten. Effundere, diffundere, profundere, p. fudi, ſ. fuſum, *r. acc.*

uptgietinge. Effuſio, profuſio, g. onis, f.

uptgraben. Effodere, dio, p. fodi, ſ. foſſum; eruere, p. erui, ſ. erutum.

uptgraben/ſ. **graberen.** Sculpere, po, p. pſi, ſ. ptum. Cælare, p. avi, ſ. atum.

upthaelen/**van eenige plaetſe weghnemen.** Auferre, fero, p. abſtuli, ſ. ablatum; efferre, fero, p. extuli, ſ. elatum: eximere, p. exemi, ſ. exemptum: extrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

uphaelen/**uptlangen.** Proferre, p. protuli, ſ. prolatum: promere, p. promſi, ſ. promptum, *r. acc.*

uptlaelen/**voorſoecken**/**iemants gront hooren.** Examinare, p. avi, ſ. atum; perquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum, *r. acc.* Rimari, ſcrutari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Callidè elicere, callidè examinare, expiſcari ſecreta.

uptlaelen/**uptkrabben.** Effodere, dio, p. fodi, ſ. foſſum: eruere, p. erui, ſ. erutum, *r. acc.*

uptlangherdt. Interſigne æ dium,

uptlangen. Propendere, p. pendi, ſ. penſum.

uptleemſch. Peregrinus, extraneus, exoticus, a, um, o.

uptleſſen. Eximere, p. exemi, ſ. exemptum, *r. acc.*

uptlelpen. Liberare aliquem à re aliquâ, eripere, *vel* eximere quempiam è vinculis, ex adverſitate.

uptloeſten. Extuſſire, p. ſivi, ſ. ſitum.

upt-loten. Excavare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptlolinge. Excavatio, g. onis, f.

uptlongeren. Ad famem adigere: inedia premere, macerare, vexare, *r. acc.* eſuriem inferre, *r. dat.*

uptlouwen. Reſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Sibi vendicare.

uptlouwen. Exſcindere, p. ſcidi, ſ. ſciſſum: exſculpere, p. ſculſi, ſ. ſculptum, *r. acc.*

upt-lagen. Expellere, p. expuli, ſ. pulſum: ejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum: exigere, p. exegi, ſ. exactum: extrudere, truſi, ſ. truſum, exturbare, exterminare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptkeeren. Extorſum vertere.

uptkeiren. Everrere, p. verri, ſ. verſum, *r. acc.*

uptkeirſel. Quisquiliæ, g. liarum, f. *pl. num.* purgamentum, g. ti, n.

uptkieſen. Seligere, eligere, deligere, p. legi, ſ. lectum: excerpere, p. cerpſi, ſ. cerptum, *r. acc.*

uptkieſinge. Electio, g. onis, f. delectus, g. ûs, m.

uptkijken/**uptſteken.** Eminêre, prominere, p. minui, *ſine ſup.* protuberare, p. avi, ſ. atum.

uptkijken/**uptſien.** Proſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum; proſpectare, p. avi, ſ. atum.

uptlaeten/**voorlaten.** Emittere, demittere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.*

uptlaeten upt eene gevvankeniſſe. Solvere aliquem ergaſtulo, vinculis, carcere.

uptlaeten/**achterlaten.** Omittere, prætermittere, p. miſi, ſ. miſſum, *r. acc.*

uptlander. Externus, g. ni; exterus, g. ri: advena, g. næ, m.

uptlantſch/ ſ. **uptheemſch.** Exoticus, extraneus, a, um, o.

uptlangen. Expromere, p. prompſi, ſ. promptum: proferre, fero, p. protuli, ſ. prolatum, *r. acc.*

uptleenen. Aliis utendum dare aliquid.

uptleeren. Ediſcere, perdiſcere, p. didici, *ſine ſup.*

uptleggen/**ten voorſchijn bzengen.** Exponere, p. poſui, ſ. poſitum: proferre, fero, p. protuli, ſ. prolatum, *r. acc.*

uptleggen/**verklaren.** Exponere, p. poſui, ſ. poſitum; explicare, declarare, illuſtrare, dilucidare, explanare, *p.* avi, *ſ.* atum: interpretari, *p.* tatus, *ſ.* tum. *dep. r. acc.*

uptleggen/**wijder maecken.** Dilatare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptlegger/**verclaerder.** Expoſitor, explicator, g. oris, m.

uptlegger/**waghtſchijp.** Navis excubitoria, prælidiaria.

uptleggінge. Expoſitio, explanatio, interpretatio, g. onis, f.

uptleken. Exſtillare, *p.* avi, *ſ.* atum.

uptleſen/ ſ. **uptkieſen.** Eligere, igo, *p.* egi, *ſ.* ectum.

uptleſen/**voorleſen.** Perlegere, *p.* legi, *ſ.* lectum, *r. acc.*

uptlepden. Educere, deducere, *p.* duxi, *ſ.* ductum, *r. acc.*

uptlokken. Elicere, p. licui, ſ. licitum, prolicere, io, p. licui, ſ. licitum.

uptloop/**voorloop.** Excurſio, procurſio, g. onis, f. excurſus, procurſus, g. ûs, m.

uptloop/**uptvlucht.** Effugium, g. gii, n.

uptloopen/**voorloopen.** Excurrere, procurrere, decurrere, p. curri, ſ. urſum.

uptloopen/**weghloopen.** Fugere, aufugere, p. fugi, ſ. fugitum.

uptloopen/**uptbotten.** Pullulare, germinare, fruticare, p. avi, ſ. atum.

uptloopen/**overloopen.** Exundare, inundare, redundare, p. avi, ſ. atum; ſuperfluere, p. fluxi, ſ. fluxum.

uptloopen/**meerder vvorden.** Excreſcere, p. crevi, ſ. cretum; extendi, tenſus & tentus, *paſſ.*

upt loopen/**ſchorft vvorden.** Fruticari *vel* fruticare ſcabie.

uptmageren/**uptmergelen.** Emaciare, extenuare, macerare, attenuare, p. avi, ſ. atum; exhaurire, p. hauſi, ſ. auſtum, *r. acc.* conficere macie.

uptmaken/**volmaken.** Perficere, cio, p. feci, ſ. fectum; abſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum, *r. acc.*

uptmaken/**toemaken.** Subornare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptmaken/**ſchelden**/ ſ. **blameren.** Convitiari, p. atus, ſ. atum, *dep. r. acc.*

uptmaenen/**beſweiren.** Exorcizare, abjurare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptmelken. Emulgere, p. mulſi, ſ. mulſum, *r. acc.*

uptmergelen. Emedullare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptmageren. Emaciare, avi, atum.

uptmergelen 't landt. Agrum defatigare.

uptmeten. Dimetiri, emetiri, p. menſus, ſ. menſum, *dep. r. acc.*

uptmonſteren. Exauctorare, repudiare, p. avi, ſ. atum; rejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, *r. acc.*

uptmonſteringe. Exauctoratio, g. onis, f. exauctoramentum, g. ti, n.

uptmunten/ ſ. **te boven gaen**/**of uptſteken in iet** ſ. **uptnemelijk zijn.**

uptnemelijk/**uptnemende.** Singularis, e. g. ris: egregius, eximius, a, um: præſtans, g. ſtantis: inſignis, e, g. gnis, o.

uptnemelijck ſijn/**uitſteken in iet.** Antecellere, excellere, præcellere, p. cellui, ſ. celſum: excedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: ſuperare, exſuperare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* prævalere, p. valui, ſ. valitum, pollere, p. pollui, *ſup. caret.* præſtare, p. ſtiti, ſ. ſtitum, *r. dat.* eminere, p. minui, *ſine ſup.* Præcipuum eſſe: alios poſt ſe relinquere.

uptnemelijkheyt. Singularitas, g. tatis: excellentia, præſtantia, g. tiæ, f.

uptnemen/**uit iet nemen.** Eximere, p. exemi, ſ. exemptum: excerpere, p. cerpſi, ſ. cerptum, *r. acc.*

uptnemen/**uptſteken.** Excipere, pio, p. cepi, ſ. ceptum, *r. acc.*

uptnemende / ſ. **uptnemelijk.** Eximius, a, um, Eminens, entis, o.

uptnemende/ *in compoſitione cum adjectivis explicatur per.* per, ut: **Uptnemende ſchoon**/**geleert.** Perpulcher, perdoctus & cær.

uitnementlijk. Eximiè, egregiè, exquiſitè, *adv.*

uptneminge. Delectus, g. ûs, maſc.

uptperſſen. Exprimere, p. preſſi, ſ. preſſum; extorquere, p. torſi, ſ. tortum, *r. acc.*

uptpikken/ſ. **uptkieſen.** Eligere, igo, p. egi, ſ. ectum.

uptplukken. Evellere, p. velli & vulſi, ſ. vulſum *r acc.*

uptputten. Exhaurire, *p.* hauſi, *ſ.* hauſtum, *r. acc.*

uptpuplen. Extuberare, protuberare, p. avi, ſ. atum.

uptraepen. Seligere, colligere, p. legi, ſ. lectum *r. acc.*

uptrechten/**doen.** Facere, cio, p. feci, ſ. factum: exſequi, p. exſecutus, *dep.* expedire, p. divi, ſ. ditum, *r. acc.*

uptrekken. Extendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum: expandere, p. pandi, ſ. panſum, *r. acc.*

uptrepken/ſ. **uptrekken.** Exporrigere, go, p. rexi, ſ. rectum.

uptrijken/**uptdeilen.** Erogare, p. avi, ſ. atum, diſtribuere, p. bui, ſ. butum, *r. acc.*

uptreiker. erogator, diſtributor, g. oris, m.

uptreikinge. erogatio, diſtributio, g. onis, f.

uptroeden. eradicare, exſtirpare, p. avi, ſ. atum; evellere, p. velli, & vulſi, ſ. vulſum, *r. acc.* Radicitus evellere, ſtirpitus eradicare.

uptroedinge. exſtirpatio, eradicatio, g. onis, f.

uptroep/ **openbaere verkondinge.** Proclamatio, g. onis, f. præconium, g. nii, n.

uptroep/**verkoopinge.** Auctio, ſubhaſtatio, g. onis, f.

uptroepen/vercondigen. Proclamare, vulgare, evulgare, publicare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptroepen/ verroepen. Evocare, provocare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptroepen/ ſ. uptroeden. Extirpare, *p.* avi, *ſ.* atum. Astirpe tollere, delere.

uptrollen. Evolvere, p. volvi, *ſ.* volutum *r. acc.*

uptroopen/ ſ. uptroeden. Evellere, lo, *p.* vulſi, *ſ.* vulſum. Eradicare, *p.* avi, *ſ.* atum.

uptrurken / uptcruppen. Eripere, pio, *p.* ripui, *ſ.* reptum, *reg. acc.*

uptruckinge. Evulſio, g. onis, f.

uptruſten. Inſtruere, *p.* ſtruxi, *ſ.* ſtructum: apparare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptſchaeven. Eradere, abradere. *p.* raſi, *ſ.* raſum: expungere, *p.* punxi, *ſ.* punctum, *r. acc.*

uptſchabbinge. Eraſio, expunctio, g. onis, f.

uptſchrift/copije. Apographum, g. phi: exemplum, g. li; exſcriptum, deſcriptum, g. pti, n.

uptſchryven. Deſcribere: exſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, *r. acc.*

uptſchudden/ uptſtorten/ uptgieten. Effundere, *p.* fudi, *ſ.* fuſum, *r. acc.*

uptſchudden/ afworpen. Excutere, tio, *p.* cuſſi, *ſ.* cuſſum, *r. acc.*

uptſchudden/ beroouen. Spoliare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

uptſchudden/ uptdoen/ ontkleden. Exuere veſtes: detrahere veſtes,

uptſeggen. Eloqui, p. locutus: effari, p. affatus, *dep. r. acc.*

uptſeggen/ ſ. bannen. Proſcribere, p. ſcripſi, ſcriptum, *r. acc.*

uptſenden/ ſ. uptſchicken. Emittere, p. miſi, ſ. miſſum. Ablegare, p. avi, ſ. atum.

uptſet/uptſettinge/uptſtel. Dilatio, g. onis, f.

uptſetten/ wooꝛſetten. Exponere, p. poſui, ſ. poſitum, *r. acc.*

uptſetten / ſ. uptſtellen. Differre, fero, p. diſtuli, ſ. dilatum, *r. acc.*

uptſetten / verſetten. Transferre, fero, p. tranſtuli, ſ. tranſlatum, *r. acc.* ut: De feeſt is uptgeſet. Feſtum in aliud tempus eſt tranſlatum.

uptſetten / aen landt ſetten. Exponere in terram.

uptſetten ſyn geldt. Collocare pecunias fœnori.

uptſetten/beſteden ten houwelyk. Elocare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Nuptui collocare.

uptſettinge/ houwelycks goedt. Dos, g. tis, f. paraphærna, g. norum, n. *pl. num.*

uptſicht/'t uptſien. Proſpectus, g. ûs, m.

uptſien / uptkycken. Proſpicere, cio, p. ſpexi, ſ. ſpectum; proſectare, p. avi, ſ. atum.

uptſifren. Excernere, p. crevi, ſ. cretum, *r. acc.*

uptſinnigh/ ſ. onſinnigh. Inſanus, fanaticus, lymphatus, a, um, o. Mente alienatus.

uptſlaen/uptdryven met een hamer. Procudere, p. cudi, ſ. cuſum, *r. acc.* extendere, malleo; ducere laminam.

uptſlaen/ uptſtooten. Ejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, expellere, p. expuli, ſ. expulſum.

uptſlaen op 't lyff/ ſchorft worden. Scabie inficì: puſtulas emittere.

uptſlaen den bal. Emittere pilam.

uptſlaen onnutte klap. Verba turpia, fœda, futilia, *&c.* effutire.

uptſlaen gelyck de peirden. Calcitrare, recalcitrare, p. avi, ſ. atum. Calce ferire, calce petere.

uptſlaen/ ontaerden. Degenerare, p. avi, ſ. atum.

uptſlaen/ verſchimmelen. Mucere, mucescere, p. mucui, *ſine ſup.*

uptſlaende peirdt. Calcitro, g. onis, m.

uptſlaende dochter. Puella degenerans: ad inhoneſta ſe proſtituens.

uptſlaepen. Edormire, p. mivi, ſ. mitum.

uptſlagh van de wage. Momentum, g. ti, n.

uptſlibberen. Lubricando labi.

uptſlorpen. Exſorbêre, p. bui, ſ. ſorptum, *r. acc.*

uptſlupten, Excludere, p. cluſi, ſ. cluſum, *r. acc.*

upt-

uptſluitinge. Excluſio, g: onis, f.

uptſmeden. Procudere, p. cudi, ſ. cuſum, *r. acc.* Cudendo dilatare.

uptſmeden. ut: Hy ſal daer eenen betten hamel upt-ſmeden. Lautum hinc ſibi lucrum captabit.

uptſmyten. Expellere, p. expuli, ſ. expulſum, *r. acc.*

uptſnyden. Exſcindere, p. ſcidi, ſ. ſciſſum: exſecare, p. ſecui, ſ. ſectum, *r. acc.*

uptſnyden / laecken oft tynwaet met den kleinen verkoopen. Minutim vendere.

uptſnutten. Emungere, p. munxi, ſ. munctum, *r. acc.*

uptſoecken/ ſ. uptkieſen. Seligere, deligere, eligere, p. egi, ſ. ectum.

uptſonderen/ ſ. uptſcheiden. Segregare, p. avi, ſ. atum, ſeligere, p. egi, ſ. ectum.

uptſpannen/ uptrecken. Extendere, diſtendere, protendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum, *r, acc.*

uptſpannen / als peirden upt de carre / *&c.* Interjungere equos. Sejugare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptſpanninge / uptreckinge. Extenſio, diſtenſio, g: onis, f.

uptſpanninge / herberge. Hoſpitium, g: tii: diverſorium, g: rii, n.

uptſpoelen. Eluere, proluere, p. lui, ſ. lutum, *r. acc.*

uptſpoelſel. Eluvies, proluvies, g: viei, f. proluvium, g: vii, n.

uptſpouwen/ſpeekſel uytwerpen. Deſpuere, exſpuere, p. ſpui, ſ. ſputum; exſcreare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Exſpuere phlegma: deſpuere pituitam.

uptſpouwen / uptzaken. Vomere, evomere, p. mui, ſ. mitum, *r. acc.* Egerere *vel* regerere cibum *vel* potum, rejicere comeſta.

uptſprake/ het ſpreken. Elocutio, g: quii, n. pronuntiatio, elocutio, oratio, g: onis, f.

uptſprake/ vonnis. Pronuntiatum, g: ti, n. ſententia, g: tiæ, f.

d'uptſpraek doen/ 't woort voeren. Perorare, p. avi, ſ. atum. Habêre ſermonem: verba facere.

uptſprekelyk. Effabilis, enarrabilis, explicabilis, e, g: lis, o.

uptſpreken / ſpreken dat men 't hoort. Eloqui, proloqui, p. locutus, *hæc tantùm habent*, effaris *vel* effare, effatur, effatus, *dep.* pronuntiare, enuntiare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* In verba, *ſeu* vocem prorumpere.

uptſpreken. Ferre ſententiam: cauſam decidere.

uptſpreiden / breedt ende wydt maeken. Expandere, p. pandi, ſ. paſſum & panſum: extendere, diſtendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum: dilatare, p. avi, ſ. atum *r. acc.*

uptſpreiden / verſpreiden. Spargere, p. ſparſi, ſ. ſparſum: dilpergere, p. ſperſi, ſ. ſperſum, *r. acc.*

uptſpreidinge. Extenſio, diſtenſio, dilatio, g. onis f.

uptſpringen. Proſilire, p. ſilui & ſilii, ſ. ſultum.

uptſpronk. Excurſio, g. onis, f.

uptſpronk/ voordack. Projectum, g. cti, n. projecta, g. ctæ, f.

uptſpruyten. Germinare, progerminare, pullulare, p. avi, ſ. atum; oriri, p. ortus, *part.* oriturus, *dep.*

uptſtaen/uptruyten. Exſtare, p. ſtiti, ſ. ſtitum, *vel* ſtatum; eminêre, prominêre, p. minui, *ſine ſup.*

uptſtaen/ tyden/ verdueren. Ferre, perferre, fero, p. tuli, ſ. latum: ſufferre, fero, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum; perpeti, tior, p. peſſus, *dep.* tolerare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptſtaende. ut: met iemanden iet uptſtaende hebben. Habere cum aliquo quidpiam negotii aut controverſiæ.

uptſtaende ſchulden. Nomina aliena.

uptſtampen. Extundere, p. tudi, ſ. tuſum, *r. acc.*

uptſteken/ wooꝛtſteken/ uptreiken. Protendere, extendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum.

uptſtekinge. Protenſio, extenſio, g. onis, f.

uptſteken / uitpuilen / ſ. uptſtaen. Eminere, p. minui, *ſine ſup.* Prominere.

uptſteken / met een mes/ elſene/ *&c.* Expungere, p. punxi, ſ. punctum. *Conſimiliter.*

uptſteken. Effodere, p. fodi, ſ. foſſum; eruere, p. rui, ſ. rutum: ſuffigere, p. fixi, ſ. fixum, *r. acc.*

uptſteken/ graberen. Exſculpere, p. ſculpſi, ſ. ſculptum; cælare, p. avi, ſ. atum, *r. acc perf.*

uptſtekinge. Effoſſio, ſuffoſſio, ſuffixio, g. onis, f.

uptſteken/ beſpreken/ onderſpreken. Excipere, pio, p. cepi ſ. ceptum, *r. acc.*

uptſteken/ uptnemende zyn/ ſ. uptnemelyk zyn. Excellere, p. lui ſ. elſum.

uptſtekinge / treffelykheidt. Eminentia, excellentia, g. tiæ, f.

uptſteken d'oogen met giften. Muneribus aliquem corrumpere.

uptſtel / dilap. Mora, remora, g. ræ, cunctatio, dilatio, prolatio, comperendinatio, g. onis, f.

ſonder uptſtel. Sine mora: ſine cunctatione: abſque mora: nulla facta mora: nulla interpoſita mora.

uptſtellen. Differre, fero, p. diſtuli, ſ. latum; prorogare, procraſtinare, comperendinare, p. avi, ſ. atum; producere, p. duxi, ſ. ductum; protrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

uptstooten. Extrudere, p. truſi, ſ. truſum; efficere, cio, p. jeci, ſ. jectum; eliminare, exturbare, p. avi, ſ. atum: expellere, p. puli, ſ. pulſum: exigere, p. exegi, ſ. exactum, *r. acc.*

uptstootinge. Extruſio, expulſio, exturbatio, g. onis, f.

uptstorten. Effundere, profundere, p. fudi, ſ. fuſum, *r. acc.*

uptstortinge. Effuſio, g. onis, f.

uptstreecken/ ſ. **uptrecken.** Extendere, p. di, ſ. enſum.

uptstrijken/ opboetſen. Elimare, ornare, fucare, p. avi, ſ. atum: polire, expolire, p. livi, ſ. litum, *r. acc.*

uptstrijken/ bedziegen/ ſ. **bedziegen.** Fraudem inferre alicui: Improbiſſime fraudare, in fraudem impellere, deducere, injicere aliquem.

uptstrijkinge/uptstrijkerije. Fallacia, g. æ, f. ſ. **bedzieger/bedzogh.** Impoſtor, fraudator, g. oris, m.

uptſupgen. Exugere, p. uxi, ſ. ctum, *r. acc.*

uptſunderen/ ſ. **uptſchepden.** Segregare, p. avi, ſ. atum.

uptſurpen. Exſorbere, p. bui, ſ. ptum, *r. acc.*

uptſweeren. Exſudare, p. avi, ſ. atum.

uptſweemmen. Enare, enatare, p. avi, ſ. atum.

uptteiren. Exhaurire, p. hauſi, ſ. hauſtum, *r. acc.*

upt-teiren/ arm wozden/ ſ. **arm wozden.** Depauperari, p. atus, *paſſ.*

upt-teiren van ſiekte. Extabeſcere, p. tabui, *ſine ſup.* Tabe confici.

upt-trecken. Extrahere, p. traxi, ſ. tractum, educere, p. duxi, ſ. ductum; exſerere, p. ſerui, ſ. exertum, *r. acc.*

upt-trecken/ verhuiſen/ weghgaen. Emigrare, p. avi, ſ. atum; diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.

upt-trecken een rappier. Stringere, educere enſem.

upt-treden/upt-gaen. Egredi, progredi, dior, p. greſſus, *dep.*

upt-treden/ vertreden. Exculcare, p. avi, ſ. atum; proterere, p. trivi, ſ. tritum, *r. acc.*

upt-trompetten ſ. **uptblaeſen.** Ebuccinare, p. avi, ſ. atum. Tubicine proclamare, divulare, promulgare, enunciare; tubâ ſignum dare præconii: tubæ clangore evulgare.

uptvaegen/ ſ. **upt-wiſſchen.** Delere, p. evi, ſ. etum. Extergere, p. erſi, ſ. erſum.

upt-vaert. Exſequiæ, inferiæ, g. iarum, f, *pl.* n. juſta, g. ſtorum, n. *pl. num.*

uptvaert houden. Juſta facere: juſta funebria reddere: inferias ſolvere; demortuo parentare.

uptvaert/ maeltijdt op de begraeffeniſſe. Epulum ferale, *vel* funebre.

uptvaeren/ te waegen oft te ſchepe upt-gaen. Efferri, feror, p. elatus; evehi, p. vectus, *paſſ.* egredi, dior, p. greſſus, *dep.*

uptval op den vandt. Eruptio, g. onis, f. Eruptio in hoſtem: in hoſtem impreſſio.

eenen uptval doen. Erumpere, p. rupi, ſ. ruptum. In hoſtem erumpere: ex arce hoſtem invadere.

uptvallen/ ieewers uptvallen. Excidere, p. excidi, *ſine ſup.* elabi, p. lapſus, *dep.*

uptvallinge des hairs. Alopecia, g. ciæ, f.

uptverkoopen. Divendere, p. vendidi, ſ. venditum, *r. acc.*

uptverkooper. Propola, g. læ: inſtitor, oris, m.

uptverkooren. Exquiſitus, a, um, o.

uptverkiesen. Seligere, deligere, p. legi, ſ. lectum, *r. acc.*

uptvijlen. Elimare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptvlieden. Effugere, gio, p. fugi, ſ. fugitum.

uptvliegen Evolare, p. avi, ſ. atum.

uptvlieten/uptvloeden. Effluere, p. fluxi, ſ. fluxum: emanare, p. avi, ſ. atum.

uptvlucht. Effugium, ſubterfugium, g. gii: diverticulum, g. li, n. Evadendi via, effugiendi ratio.

uptvlucht ſoecken. Captare diverticula, quærere effugia: ſubterfugiendi omnes anſas prenſare.

uptvluchten/ ſ. **uptvlieden.** Effugere, p. fugi, ſ. fugitum.

uptvoeren/ upt d' een plaets in d' ander voeren. Evehere, p. vexi, ſ. vectum; exportare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptvoeren/ ten ende vzengen. Abſolvere, p. ſolvi, ſ. ſolutum; perficere, efficere, confice. re, cio, p. feci, ſ. fectum; tranſigere, p. egi, ſ. actum, *r. acc.* Ad finem perducere.

uptvzijven. Exterere, p. trivi, tritum, *r. acc.*

uptvzingen. Exprimere, p. preſſi, ſ. preſſum: extorquêre, p. torſi, ſ. tortum, *r. acc.*

uptwaerts. Extorſum, *adv.*

uptwaeyen/ verlochten. Ventilare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

uptwaeyen/ van den wint uptgaen. Extingui vento.

uptwaſſchen. Eluere, p. eluì, ſ. elutum, *r. acc.*

uptwaſſchen. Excreſcere, p. crevi, ſ. cretum.

uptwaſſchinge. Excreſcentia, g. tiæ, f.

up twendigh. Exterior, g. oris, c. exterius, g. oris, n. externus, extrinſecus, a, um, o.

uptwendig/ pzachtigh/ ſ. **pzachtigh.** Pomoſus, Magnificus, a, um, o.

uptwendigheit ſ. **pzacht.** Luxurioſus cultus: amplitudo, magnificentia, pompa ſuperba.

uptwendighlijck. Extra, extrinſecus, foris, exterius, forinſecus, *adv.*

uptwerken/ ſ. **uptvoeren.** Perficere, p. eci, ſ. ectum. *Vel* Exſequi, p. ecutus, *dep.*

uptwetten. Acuendo detererere.

uptwijcken/ upt de weghgaen. Cedere, decedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: divertere, p. verti, ſ. verſum. Declinare de viâ: deflectere à viâ.

uptwijſen/betoonen. Significare, demonſtrare, declarare, p. avi, ſ. atum, oſtendere, p. ſtendi, ſ. tenſum & ſtentum, *r. acc.*

uptwinnen. Evincere, p. vici, ſ. victum, *r. acc.*

u twiſchen. Extergere, p. erſi, ſ. terſum; delere, p. levi, ſ. letum; expungere, diſpungere, p. unxi, ſ. punctum, *r. acc.*

uptwiſſinge. Deletio, expunctio, g. onis, f.

uptwozpen. Ejicere, cio, p. jeci, ſ. jectum; expellere, p. expuli, ſ. expulſum: exturbare, p. avi, ſ. atum.

uptwozſtelen. Eluctari, p. atus, *dep.*

uptwozteſen/ ſ. **uptroeden.** Eradicare, p. avi, ſ. atum.

W.

Wachs/was. Cera, g. ræ, f.

waſchachtigh. Ceratus, inceratus, a, um, o.

waſchen/ met wachs beſtrijken. Cerare, incerare, p. avi, ſ. atum. *r. acc.*

wachſen/van wachs. Cereus, a, um, o.

't wachs aengaende. Ceratius, a, um, o.

wachſen keirſe. Cereus, g. rei, m. Candela cerea.

wachsmaker. Cerarius, g. rii, m.

wachsgeil. Cerinus, a, um, o.

wachsgelt/wachsrente. Cerarium, g. rii, n.

Wacht/bewarenis. Cuſtodia, g. diæ, f.

wacht/waeke. Vigilia, g. liæ, f.

wacht/waecker. Vigil, is. Excubitor, oris, m.

wachte/de wachters ſelve. Excubiæ, g. biarum, f. *pl. n.* Vigiles, g. lum: excubitores, g. rum, m. *pl. num.*

de wacht hebben. Excubare, p. bui, ſ. bitum; vigilare, p. avi, ſ. atum. Vigilias *vel* excubias agere.

de wacht oplepden. Collocare excubias, vigilias, vigiles: ſtationem vigilibus attribuere.

de wagt viſiteren. Stativas cuſtodias circumire, obire: ſtatarios vigiles luſtrare, explorare.

de wacht aflepden. Excubias deducere de ſtatione, vigiles è ſtativis dimittere.

wachten/gaede ſlaen. Cuſtodire, p. divi, ſ. ditum; defendere, p. fendi, ſ. fenſum, *r. acc.* Sub tutela tegere.

wachten/mijden. Cavere, p. cavi, ſ. cautum, *r. dat. & acc.*

wachten/onthouden. Abſtinere, p. ſtinui, ſ. tentum. Continere ſe à re quapiam.

wachten/verbepden. Exſpectare, avi, ſ. atum, opperiri, p. pertus: præſtolari, p. latus, *dep. r. acc.*

wachten/beſpieden. Inſidiari, p. atus, *dep. r. dat.* obſervare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

wachter/bewaerder Cuſtos, g. todis, m.

wachter/waecker. Vigil, g. gilis: excubitor, g. oris, m.

wacht-hondt. Canis domeſticus.

wacht-huys Statio, g. onis, f. Vigilum ſtatio: excubiarum exedra.

wacht-meeſter. Teſſerarius, g. rii, m. Præfectus vigiliarum.

wacht-woozt. Teſſera, g. ræ, f. Caſtrenſis teſſera.

wak/vochtig. Udus, uvidus, humidus, a, um, o.

wack/tap. Lentus, vierus, a, um: flexibilis, e, g. lis, o.

wack/week/teer. Debilis, imbecillis, e, g. lis, o.

wackheyt/traepigheit. Lentitia, g. tiæ, f. Lentor, g. oris, m.

wacker/niet ſlaepende. Vigil, g. lis; inſomnis, e, g. nis: vigilans, g. lantis, o.

wacker/gauw. Gnavus, expeditus, ſtrenuus, a, um; impiger, gra, grum; agilis, e, g. lis, o.

wacker maken/ doen ontwaken. Expergefacere, cio, p. feci, ſ. factum, excitare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

wacker maken/gauw maken. Strenuum & gnavum reddere.

wacker wozden/ ontwaken. Expergiſci, p. pergrectus: expergefieri, p. factus. (atum.

wacker zijn/ niet ſlapen. Vigilare, p. avi, ſ.

wacker zijn/gauw zijn. Eſſe ſtrenuum, gnavum, agilem, expeditum.

wackerheyt. Vigilantia, g. tiæ, f.

wackerlijk. Vigilanter, *adv.*

Waden. Vadare, p. avi, ſ. atum.

Waecke/ wacken/ *&c.* ſ. **wachte.** Excubiæ, arum, f. *pl. num.*

de wacht houden. Vigilias agere. Excubare, p. avi, ſ. atum.

waecken ende bzaecken. Frangere ſe vigiliis.

Waefel. Laganum, g. ni; libum, g. bi: cruſtulum, g. li, n.

Wafelbacker. Libarius, g. rii, maſc.

Waefelyſer. Artopta, g. tæ, Teſtus libarius.

Waege. Trutina, g. næ: lanx, g. lancis, f.

Waege met twee ſchaelen. Libra, g. bræ, f. Bilanx, g. cis, f.

waege met eene ſchaele. Statera, g. ræ, f.

waege-balck/waegh yſer. Librile, g. lis, n.

waege deure. Agina, g. næ, f.

waege-huys. Stateraria, g. riæ, f.

waege-meeſter. Zygoſtata, g. tæ, m. Libripens, g. endis, m.

waegh-ſchaele / de ſchale van de waege. Lanx, g. lancis, f.

waegh-ſchale/haſaert. Alea, g. leæ, f. Fortunæ caſus.

in de waeg ſchale hangen. Fortunæ committere: periculo *vel* diſcrimini exponere: in apertum diſcrimen adducere.

waegſtant. Libramentum, g. ti; æquilibrium, g. brii, n.

waege-tongeskin. Examen, g. minis, n.

waegen. Audere, *p.* ausus ſum, *neutro-paſſ.* experiri, *p.* pertus, *dep.* tentare, *p.* avi, *ſ.* atum. Fortunam tentare: ſubire aleam: cum periculo experiri.

waegh-hals. Audaculus, *g.* li: temerarius, *g:* rii, m.

waegen. Currus, *g.* rûs, m. vehiculum, *g.* li, ſarracum, *g.* ci; pilentum, carpentum, *g.* ti; plauſtrum, *g.* ſtri, n, theda, *g.* dæ; carruca, *g.* cæ, f.

waegen van wyngaert. Arcella *vel* arcellata vitis.

waegen aen den Hemel/waege-ſterre. Arctos, *g:* ûs; urſa, *g.* æ, f.

waegen-aſſche. Axis, *g.* xis, m. Axia, *g:* xiæ, f.

waegen-borgh. Vallum ex coactis curribus.

waegen-korf. Corbis carrucarius.

waegen-byſſel. Temo, *g.* monis, m.

waegen-huive. Tympanum, *g.* ni, n.

waegen-lederen. Crates, *g.* tium, f. *pl. num.*

waegen-leerſe. Orbita, *g.* tæ, f.

waegen-loopigh peirt. Equus indomitus.

waegen-loopigh. Cupidus, avidus, avarus, a, um: appetens, *g.* tentis, o. *r. gen.*

waegen-loopigh maken. Ad rei alicujus cupiditatem *vel* deſiderium incendere, *r. acc.* ingerere alicui deſiderium rei alicujus; ſaliyam movere alicui.

waegen-maeker. Carpentarius, eſſedarius, plauſtrarius, *g.* rii, m.

waegenman. Auriga, *g.* gæ, m. aurigarius, carrucarius, *g.* rii, m.

waegenman aen den Hemel. Arctophylax, *g:* lacis: bootes, *g.* tis, m.

waegenſchot. Lignum ſcrinarium: lignum quernum majus.

waegenſmeir. Axungia, g. giæ. f.

waegenſpoor. Orbita, æ, f. buiten ſpoor gaen. Exorbitare, avi, atum.

waegenwegh. Veha, g. hæ, f.

Waen/ *Fl. Holl.* Opinio, g. onis, f.

waen/ *Fl. Holl.* vermeerentheyt. Præſumptio, g. onis, f.

waenen/ *Fl. Holl.* meinen. Opinari, *p.* atus, *dep.* putare, *p.* avi, *ſ.* atum.

waenteken. Præſagium, g. gii, n.

waenwijs. Delirus, a, um, o.

waepen/ ſ. wapen. Arma, g. orum, n. *pl. num.*

waer/in wat plaetſe? Ubi? *adv.*

waer/waer henen? Quò, quorſum? *adv.*

waer/waer van? De quo, de quâre?

waer by/waer door? Unde? *adv.*

waer door/waer langs? Quâ? *adv.*

waer toe/tot wat ende? Quorſum, quare, ad quid? cui fini? in quem finem?

waerom/waer door/uit wat oorſacke? Cur, quare, quam ob rem, propter quid, qua de causâ, quas ob cauſas, quam ob cauſam? ut quid?

waer ſyet ook zy. Ubi ſit: ubicumque tandem ſit.

waer/ gewis. Verum, g. ti; certum, g. ti, n, 't en is niet waer. Parcis vero: non eſt ita. *Cic.*

waer maken. Probare, comprobare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Ratum facere. *r. acc.* Vim & auctoritatem conferre. *r. dat.*

waerachtigh. Verus, veridicus, veriloquus, a, um; verax, g. racis, o. homo fide dignus: veritatis cultor: veritatis retinens.

waerachtigheit. Veracitas, atis, f. ſ. waerheit. Veritas, g. tatis, f.

waerachtighlyck. Verè, certè, reverà, profectò, certe, næ. *adv.*

waerheit. Veritas, g. tatis. f.

in der waerheit/om de waerheit te ſeggen. Ut verum fatear: ut dicam quod res eſt: ut vera loquar.

in der waerheit/ſ. waerachtighlyck. Profectò: vere: certe, veriſſimè: Verius vero: In veritate. *Quintil.*

waer-raeden. Divinare, p. avi, ſ, atum, *r. acc.*

waerſchyn/ waerſchynlykheit. Veriſimilitudo, g. dinis, f. Species veri.

waerſchynelyck/waerſchynigh. Veroſimilis, e, g. lis, o Veritati conſonus.

waerſchynelyken. Veroſimiliter. *adv.*

waerſchouwen. Monere, promonere, p. nui, ſ. nitum; commonefacere, cio, p. feci, factum, *r. acc.*

waerſchouwinge. Monitio, præmonitio, g. onis, f. monitum, ti, g: n.

waerſeggen. Verum dicere.

waerſeggen/ iet te voren ſeggen. Augurare, divinare, conjectare, p. avi, ſ atum; augurari, hariolari, p. atus, *dep.* prædicere, p. dixi, ſ. dictum, *r. acc.*

waerſegger. Augur, g. guris; divinus, *g.* ni; hariolus, *g.* li, m.

waerſeggerye. Augurium, *g.* rii; n. hariolatio, *g.* onis: haruſpicina, *g.* næ, f.

waerteecken. Omen, *g.* minis, n.

waerdig. *Holl. Zel.* **weirdigh.** Dignus, a, um, o. ſ. *in* **weirde.** Dignitas, *g.* tatis, f.

waerde/ *vetus.* Cuſtodia, *g.* diæ, f.

waerande/ *vetus.* Cuſtodia, *g.* diæ; detenſio *g.* onis, f.

waerande/ verſekeringe/ waerandſchap. Cautio, aſſertio, *g.* onis, f.

waerande/ daer men wilde beeſten houdt. Theriotrophium, *g.* phii; vivarium, *g.* rii, n.

waerande/waerandner/ſ. garande. Aſſertor, *g.* oris, m. garanderen. Aſſerere, p. rui, ſ. ertum.

Waeren/ bewaren. Cuſtodire, p. divi, ſ. ditum; curare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

waerborge. Aſſertor, *g.* oris, m. Evictionem præſtans.

Waer-

waerbrief. Litteræ aſſertoriæ.

waergeldt/ waergeldt/ waerpenningh. Auctoramentum, *g:* ti, n. arrha, *g:* rhæ, f. arrhabo, *g:* bonis, m.

waergelders/ waergelders/ *Holl.* Milites fiduciarii.

waeringh. pergula, g: læ, f. *Propriè ea quæ per totam navim excurrit.*

waerloosen. Negligere, *p.* glexi, *ſ.* glectum, *r. acc.*

waernemen/ gade ſlaen. Obſervare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.* Rationem habère, *r. acc.*

waernemen/ op iet letten. Advertere, animadvertere, *p.* verti, *ſ.* verſum.

waerſchap. Cautio, ſatisdatio, *g:* onis, f.

waerſchap doen. Cavère, *p.* cavi, *ſ.* cautum; ſatisdare, *p.* dedi, *ſ.* datum, *r. dat.*

waerſchouwen. Monere, præmonere, ui, itum. Certiorem facere.

waere/ koopmanſchap. Merx, *g:* mercis, f. mercimonium, *g:* nii, n.

waeren. Mercem bonam eſſe ſpondere.

waerderen/ ſ. weerderen. Taxare, æſtimare, *p.* avi, *ſ.* atum.

waerdyer/ ſ. weirdeyer. Prætectus monetæ. Æſtimator, *g:* oris, m.

waeter/ ſ. water. Aqua, *g:* æ, f. (nis.

waeteraet. Muria, *g:* riæ, f. Liquamen, g. mi-

waeien/ blaeſen. Flare, ſpirare, *p.* avi, *ſ.* atum.

waeien / windt maken. Ventilare, *p.* avi, *ſ.* atum.

waeijer. Ventilabrum, *g:* bri; muſcarium, *g:* rii; flabellum, *g:* li, n.

waefel/ ſ. wafel. Laganum, *g:* i, n.

wagge. Tibiale, *g:* lis, n. pero, *g:* onis, m.

waggelbeenen. Ceſpitare, *p.* avi, *ſ.* atum. Nutare greſſu.

waggelen/ niet vaſt ſtaen/ vaderen. Vacillare, nutare, *p.* avi, *ſ.* atum.

waggen/ doen vaderen. Agitare, motitare, quaſſare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

waggelinge. Agitatio, vacillatio, quaſſatio, *g:* onis, f.

wage/ *&c.* ſ. waege. Libra, *g:* æ, f. Lanx, g: ancis, f.

wal. *Hinc compoſita:*

walberke. Cedrus Mauritana, *frutex.*

walnot/ *Holl.* Juglans, g: glandis, f.

walſchot. Ambar ſubalbidum. Maris flos.

walſtroo. Galium, *g:* lii, n. mallugo, *g:* ginis, f.

walviſch. Balena, *g:* næ, f. cetus, *g:* ti, m. cete, n. *indecl.*

walwortel. Alus Callicus: conſolida major. *herba.*

walge/walginge. Nauſea, *g:* ſeæ, f. faſtidium, *g:* dii, n.

walgen / eene walge hebben. Faſtidire, *p.* divi, *ſ.* ditum; nauſeare, *p.* avi, *ſ.* atum: *r. acc.*

walgen/ eene walge maeken. Faſtidium afferre, creare, nauſeam excitare, parere, *r. dat.*

walghachtigh/ walgigh / die licht walgt van iet. Nauſeabundus, a, um, o.

walghachtigh/ dat walginge maekt. Nauſeoſus, a, um, o.

walle/ dam. Vallum, *g:* li; munimentum, *g:* ri; propugnaculum, *g:* li, n. agger, *g:* geris, m.

walle/ *Holl.* **waterkant.** Ripa, *g:* æ; crepido, *g:* dinis, f.

walle/ſeede. Bullitio, ebullitio, *g:* onis, f.

wallen/ opſieden. Bullire, ebullire, *p.* livi, *ſ.* litum.

wallups. Cimex. *g:* micis, m.

wallem/ glupe. *Faſciculus ſtraminis ardentis.*

walm-aſche. Favillæ ſtramineæ.

wambais. Thorax, *g:* racis, m.

iemanden een wambais geven/ſ. bekyven. Aſperioribus aliquem verbis perſtringere, caſtigare, *Cic.* dictis caſtigare, *Plaut.*

wamme aen de viſſchen. Branchiæ *g:* iarum, f. *pl. num.*

wan/ *Fl. Holl. Zel.* malus, pravus, a, um, o. *Item.* Defectus, *g:* ctûs, m. inopia, *g:* piæ, f. *Hinc compoſita:*

wangeloove. Incredulitas, *g:* tatis, f. Malè affecta fides.

wangeloovigh. Incredulus, a, um, o.

wanhope/ wantroost. Deſperatio, *g:* onis, f. Afflictio ſpei.

wanhopen/ wantroostig zijn. Deſperare, *p.* avi, *ſ.* atum. Omnem plane ſpem adjicere, amittere, deponere: omni ſpe decidere, privari, deturbari, depelli.

wanhopigh/ wantroostigh. Deſperatus, a, um; inconſolabilis, e, *g:* lis, o.

wanluſt. Nauſea, *g:* ſeæ, f.

wanmaete/ *Zel.* Menſura non plena.

wantrouwe/ wantrouwigheidt. Diffidentia, *g:* tiæ, f.

wantrouwen. Diffidere, *p.* fiſus, *neutro-paſſ. r. dat.* Diffidentia conflictari.

wanwerigh/ wanwijs. Inſipiens, *p.* entis, delirus, a, um, o. Cerebro laborans.

wankelbaer/wankelmoedig/lichtveirdich. Mutabilis, inſtabilis, variabilis, e, *g:* lis; levis, e, *g:* vis; inconſtans, *g:* ſtantis; inbricus, a, um, o. Animo inconſtans & fluctuans.

wankelen/ wanken. Vacillare, titubare, nutare, fluctuare, *p.* avi, *ſ.* atum.

wandel / dagelyksche converſatie / comportement. Converſatio, *g:* onis, conſuetudo, *g:* dinis. f. mores, *g:* rum, m. *pl. num.* uſus, *g:* ûs, m.

wandelen ende handelen met iemanden. Verſari cum aliquo: alicui conſuescere: uti aliquo familiariter.

wandelen/ weghgaen. Abire, beo, p. abi-

vi & abii, ſ. itum; diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.

wandelen/treden/ſpanſeren. Ambulare, deambulare, obambulare, p. avi, ſ. atum.

wandelaer. Ambulator, deambulator, g. oris, m

wandelinge. Ambulatio, deambulatio, obambulatio, g. onis, f.

wandel-geſelle. Comes, g. mitis, m.

wandel-plaetſe. Ambulacrum, g. cri, n.

wand/leemen muer. Paries, g. rietis, m.

Wandtluys. Cimex, g. micis, m.

Wange. Gena, g. næ; mala, g. læ, f.

Wanne. Vannus, g. ni, f. ventilabrum, g. bri, n.

Wannen. Evellere, *ſine prat. aut ſup.* evannare, ventilare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.* vanno excernere, ventilabro ſuccernere.

wanneer/tot wat tyd? Quando? ubi? *adv.* Quo tempore?

wanneer/by aldien. Si, cùm, quando, ſi quando.

wanſt/buyck. Venter, g. tris: ſtomachus, g. chi, m.

want/om dat. Quòd, *reg. ſubj.* quia, quoniam, quandoquidem, ſi quidem.

Wante. Manica, chiroteca, g. cæ, f.

want/ſuffler. Alapa, g. pæ. f.

Wapen om te vechten. Arma, g. morum, n. *pl. num.*

faict van vechten. Bellica facinora, *p. num.*

in wapen zyn. In armis, eſſe, in acie ſtare.

Wapen drager. Armiger, g. igeri, m.

wapenen/wapen aen trecken. Armare, p. avi, ſ. atum, Armis inducere, inſtruere, tegere, r. *acc.*

wapenen/ſigh tot den krygh rusten. Arma parare: exercitum conſcribere.

wapenen / met wapenen verſien/ut: Een ſchip of kasteel wapenen. Armis inſtuere navem *vel* arcem.

wapen-huys/arſenael. Armamentarium, g. rii, n.

wapeninge. Armatura, g. ræ, f. armatus, g. tus, m.

wapeloos. Inermis, e, g. mis; inermus, a, um, o.

wapenriem. Balteus, g. tei, m. balteum, g. tei, n.

wapenrock. Sagum, g. gi; paludamentum, g. ti, n.

wapen ſmidt. Armorum faber.

wapentuygh. Armamenta, g. torum, n. *pl. num.*

wapen ſchilt/teken van edelsoom. Inſigne, g. gnis, n. inſignia, g. nium, n. *pl. n.* Gentilitii typi: inſigne gentilitium: ſcutum gentis ſymbolicum: typus parmæ gentilitiæ.

wapen-belt. Area ſymbolici ſcuti.

wapen-quartieren. Laterculi areæ.

wapper/wippe. Tollenon, g. nonis, m.

wapperen/ hangen. Pendere, p. pependi, ſ. penſum, *neutrum.*

wapperen/doen daberen. Motitare, agitare, librare, vibrare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

wapper bakhuys. Loquaculus, garrulus, g. li; linguax, g. guacis, m.

warm. Calidus, a, um, o.

warm houden. Fovere, p. fovi, ſ. fotum, r. *acc.*

warm maken/ wermen. Calefacere, cio, p. feci, ſ. factum, r. *acc.*

warm worden. Concalere, concaleſcere, calefcere, incaleſcere, p. calui, ſ. litum.

warm zyn. Calere, p. calui, ſ. calitum.

warmte. Calor, g. loris, m.

warmoes/ warmoes/ krupdt. Olus, (*aliqui ſcribunt* holus) g. oleris, n.

Warmoes-wyf. Olitrix, g. tricis, f.

Warmoes-ſop. Juſculum olitorium.

Was/ſ. Wachs. Cera, ræ, f.

Was/ſ. wasdom. Incrementum, g. ti, n. Augmentum, g. ti, n.

Wasch. Lotio, lavatio, g. onis; lotura, lavatura, g. ræ, f.

Waſcherſe. Lotrix, g. tricis, f. (næ, f.

waſch hups/waſch-plaetſe. Lavatrina, g.

waſchkuppe/waſchtobbe. Labrum, g. bri, n. Vas lotorium.

waſſchen. Lavare, p. lavi, ſ. lotum, & *antique* lavatum; lavere, p. lavi, ſ. lotum *vel* lautum; abluere, p. lui, ſ. lutum, r. *acc.*

Wasdom. Augmentum, incrementum, g. ti, n.

waſſen/ſ. groepen. Creſcere, accreſcere, ſuccreſcere, p. crevi, ſ. cretum.

wat/iet. Quid, aliquid, g. cujus, d. cui; quidpiam, g: cujuspiam, d. cuipiam: paulum, paululum, pauxillum, g. li. n. r. *gen.* ut: **wat bzoodt.** Pauxillum panis.

wat-al brage nde. Quid? quidnam?

wat is 't dan? Quid tum, quid tum poſtea?

wat/hoedanigh. Quantus, a, um; qualis, e, g. lis, o. ut. **wat pyne is dit?** Quantus dolor? **wat onnuttighepdt is dit?** Quæ *vel* qualis hæc eſt fœditas?

Water. Aqua, g. quæ; frigida, g. dæ, f. *Poetice* lympha, g. phæ, unda, g. dæ, f. latex, g. ticis, m.

water/ 't water/ de water ſucht. Aqua intercus, g. tercutis, f. hydrops, g. dropis, m. hydropiſis, g. piſis, f.

't water laden. Hydrope affici.

water verruwe. Color margaritarum.

water/piſſe. Urina, g. næ, f.

waterachtigh/ waterigh. Aquoſus, a, um, o.

waterbak/waterbank. Aquilegium, g. gii, n. ciſterna, g. næ, f.

waterbad. Lavacrum, g. cri, n.

waterbaere/ watergolbe. Unda, g. dæ, f. fluctus, g. ctus, m.

Water-

Waterbeckigh/ *Fl.* Appetens, tentis, o. *reg. gen.*

waterbecken/ *Fl.* Appetere, p. petivi & petii, ſ. petitum, r. *acc.* appetentia rapi, r. *gen.*

Waterbeke. Rivus, g. vi; rivulus, g. li, m.

Waterblaeſe/ waterbobbel. Bulla, g. læ, f.

Waterbuyſe/ waterſuypte. Tubus, g. bi; tubulus, g. li; ſipho, & ſiphon, g. phonis, m.

Waterkanne/ waterkrupcke/ waterpot/ waterbat. Hydria, g. driæ: urna, g. næ, ſirula, g. læ, f. aqualis, g. lis, m. Vas aquarium.

Waterkant. Ripa, g. pæ: crepido, g. dinis, f. littus, g. toris, n.

nae den waterkant riecken. *Prov. Brabant.* Sapere hæreſim.

Waterdzup. Gutta, g. tæ, f. ſtillicidium, g. dii, n,

watereppe/watermerck/waterponge. Laver, g. veris, n. *herba.*

watergalle. Bilis, g. lis: cholera, g. ræ, f.

waterganck/ waterlaet/ waterlepde/ waterloop/ waterſchap. Aquagium, g. gii, n aquæductus, g. tus.

watergutte. Alluvies, vici, f.

watergracht. Foſſa, g. ſæ, f.

watergroebe/ waterbore. Elix, g. elicis, m. lira, g. ræ. f.

waterhoen. Fulix, g. licis: fulica, g. cæ, f.

waterhond. Canis aquaticus.

waterkerſſe. ſiſymbrium *vel* naſturtium aquaticum, *herba.*

waterladen/ ſ. watersucht. Aqua intercus. Hydrops, g. opis, m.

waterliſch. Sparganium, g. nii, *herba.*

waterlook. ſcordium, g. dii, n.

waterloopigh/ ſ. waterberkigh. ſalivans, g. antis, o **waterloopigh maken/ ſ. wagenloopigh maecken.** Salivam movere, deſiderium excitare.

waterman. Aquarius, g. rii, m.

watermeulen. Hydromyla, g. læ, f.

watermugge. Cynips, g. phis m.

water-muys/ water-ratte. Mus aquaticus.

waterpas. Perpendiculum, g. li, n. libella, g. læ, f.

waterpeirt. Hippopotamus, g. mi, m.

waterpeere. Pyrum ſuperbum.

waterpoel. Lacuna, g. næ, f.

waterpot. Hydria, g. driæ, f. *item.* **pispot.** Matula, g. læ, f.

waterpuyſte. Oedema, g. matis, n.

waterradt. Tympanum, g. ni, n.

waterrabe. Phalacrocorax, g. coracis, m.

waterrabe & waterrotte. *metaph.* Homo aquis aſſuetus.

waterſack. Aquibibulus, g. i; hydropota, g. tæ, m.

waterſchenten. ſtolones, g. num, m. *pl. num.*

waterſchepper. Hauſtrum, g. ſtri, n.

waterſlange. Hydrus, g. dri, m.

waterſluyſe. Cataracta, g. ctæ, m.

waterſneppe. Perdix aquatilis.

waterſpinne. Tipula, g. læ, f.

waterſteen/ moſe. Urnarium, g. rii, n. lavatrina g. næ, f.

waterſtroom. Fluctus, g. ctûs, m. fluentum, g. ti, n.

waterſucht. Hydrops, g. dropis, m.

waterſuchtigh. Hydropicus, a, um, o.

waterſwaluwe. Apus, g. podis, m.

waterverwe. Pigmenta aquâ trita.

waterbloet. Flumen, g. minis; diluvium, g. vii, n.

waterwilligе. ſiler, g. leris, n.

wateren/ met water beſproepen. Rigare, irrigare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

wateren/ dzencken. Adaquare, p. avi, ſ. atum, r. *acc.*

wateren/ met water mengelen. Diluere, p. dilui, ſ. dilutum, r. *acc.*

wateren/ ſ. piſſen. Lotium facere. Mejere, p. inxi, ſ. ictum.

webbe/ gewebe. Tela, g. læ; textura, g. ræ, f.

webbe/ web-dzaet/ weogaeren. ſtamen, g. minis, n.

webboom. Liciatorium, g. rii, n.

webſpinne. Araneus, g. nei, m. aranea, g. neæ, f.

wegh/ &c. ſ. **wegh.** Via, g. æ, f.

wecken. Excitare, ſuſcitare, p. avi, ſ. atum; expergefacere, cio, p. feci, ſ. factum, r. *acc.*

wecker. Excitator, g. oris, m.

werker / urewerk. Horologium excitatorium.

wedden/een weddinge doen. pignore certare: ſponſione contendere: ſponſionem cum aliquo facere: ſponſione cum quopiam de aliqua re certare.

wedden op thien dupſent kroonen. Aureorum decies millibus ſponſionem facere.

weddinge/ het wedden ſelve. ſponſio, certatio, g. onis, f.

weddinge / 't gene daer men om wedder. ſponſio, g. onis, f. Sponſa pecuniaria: pecunia ſponſa.

de weddinge winnen. Sponſionem vincere.

wedſpel. Certamen, g. minis, n.

weder/tydt/ſaiſoen. Tempus, g. poris: cœlum, g. li, n. aura, g. ræ, f. Aëris habitus, cœli affectio, ſtatus, ratio.

na dat het weder ſal zyn. Prout erit tempus: pro ratione temporis; uti erit cœli habitus: Ut feret aëris conſtitutio: uti erit affectus & ſtatus aëris.

ſchoon weder. Cœlum ſerenum: cœli habitus ſerenus: aëris facies ſerena.

reghenachtigh weder. Pluvium tempus: pluvio-

pluviosum coelum: pluvia infestum tempus.

Weder / ram. Aries, g. rietis, m.

Weder / wederom / noch eens. Rursus, iterum, denuo, *adv.*

Weder / wederom. Re, *præp. inseparabilis.*

Weder / of. ut: weder yp wil of niet. Velit nolit.

Weder / tegen. Contra, *præp. r. acc.*

Weder aen doen. Redinduere, *p.* dui, *s.* dutum, *r. acc.*

Wederbaeren. Regenerare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Wederbrengen. Referre, fero, *p.* tuli, *s.* latum, *r. acc.*

Wederbringinge. Reductio, g. onis, f.

Wederbruiloft. Repotia, g. tiorum, n. *pl. num.*

Wederklank / Wedertoon. Echo, chûs, f. Vocis repercussio.

Wederklinken. Resonare, retonare, *p.* nui, *s.* nitum: reboare, *p.* avi, *s.* atum.

Wederklinkende. Retonus, g. ni, m.

Wederkomen. Redire, redeo, *p.* redivi & redii, *s.* reditum; reverti, *p.* versus, *dep.*

Wederkomen tot sich selve. Recolligere se: recipere se.

Wederkomste. Reditus, g. tus, m.

Wederkrygelyk. Recuperabilis, e, g. lis, o.

Wederkrygen. Recuperare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Wederkrygginge. Recuperatio, g. onis, f.

Wederdooper. Anabaptista, g. tæ, m.

Wedereischen. Repetere *p.* petivi, & petii, *s.* petitum, *reg. acc.* reposcere, *p.* repoposci, *sine sup.*

Wedergade. Consors, g. sortis, compar, g. paris, c.

Wedergaen / s. wederkomen. Redire, deo, *p.* divi, redii *per syne. s.* ditum.

Wedergalm / Wedergelmt. Echo, g. chus, f.

Wedergalmen. Resonare, *p.* nui, *s.* nitum.

Wedergank. Reditus, g. tus, m.

Wedergebooren worden. Renasci, *p.* natus, *dep.*

Wedergeboorte. Regeneratio, g. onis; renascentia, g. tiæ, f.

Wedergelden. Retribuere, *p.* bui, *s.* butum: rependere, *p.* pendi, *s.* pensum.

Wedergeldinge. Retributio, talio, pensatio, g. onis, f.

Wedergeven. Reddere, *p.* reddidi, *s.* redditum; restituere, *p.* tui, *s.* tutum; retribuere, *p.* bui, *s.* butum, *r. acc.*

Wederhaek. Uncus recurvus.

Wederhael. Repetitio, g. onis, f.

Wederhaelen. Repetere, *p.* petivi & petii, *s.* titum; reducere, *p.* duxi, *s.* ctum, *r dat.*

Wederhaen. Triton, g. tonis, m.

Wederhaen. *Metaph.* Homo omnium temporum: homo Euripo mobilior.

Wederhouden. Cohibere *p.* bui, bitum: continere, *p.* nui, *s.* tentum; reprimere, *p.* repressi, repressum, *r. acc.*

Wederkeer. Reversio, reditio, g. onis, f. regressus, reditus, recursus, g. us, m.

Wederkeerigh. Reciprocus, a, um, o.

Wederkeerelyk. Reciproce, *adv.*

Wederleggelyk. Refutabilis, e, g. lis, o.

Wederleggen / herleggen. Reponere, *p.* posui, *s.* positum, *r. acc.*

Wederleggen / verwerpen. Rejicere, cio, *p.* jeci, *s.* jectum; repudiare, refutare, confutare, reprobare, *p.* avi, *s.* atum; refellere, *p.* felli, *sine sup. r. acc.*

Wederlegginge. refutatio, confutatio g. onis, f.

Wederlesen / herlesen. Relegere, *p.* legi, *s.* lectum, *r. acc.*

Wederleiden. Reducere, *p.* duxi, *s.* ductum, *r. acc.*

Wederlicht. Fulgur, g. guris; fulgetrum, g. tri, n. coruscatio, g. onis. f,

Wederlichten. Fulgurare, fulgurat, *impers.*

Wederliefde. Amor reciprocus, mutuus.

Wederloon. Retributio, g. onis, f.

Wederloonen. Remunerari, *p.* atus, *dep.* compensare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Wederloop. Recursus, g. sus, m.

Wederloopen. Recurrere, *p.* curri, *s.* cursum.

Wedermaekskerse. Saga, g. gæ. Venefica, g. cæ, f.

Wedermaeltyd. Repotia, g. tiorum, n. *pl. num.*

Wedernemen. Repetere, *p.* petivi & petii, *s.* petitum; resumere, *p.* sumpsi, *s.* sumptum, *r. acc.*

Wedernemminge. Resumptio, g. onis, f.

Wederom. Iterum, rursum, rursus, denuo, *adv. Composita à* **Wederom** *eadem sunt quæ à* **Weder.**

Wederopbotten. Resilire, *p.* lui & lii, *s.* sultum.

Wederoprechten. Restaurare, *p.* avi, *s.* atum, restituere, *p.* tui, *s.* tutum *r. acc.*

Wederoprechtinge. Restauratio, redintegratio, g. onis, f.

Wederpaer. Compar, g. aris; consors, g. sortis, o.

Wederpartydigh. Adversarius, a, um, o.

Wederpartye. Pars adversa.

Wederroep. Revocatio, retractatio, g. onis; palinodia, g. diæ, f.

Wederroepelyk. Revocabilis, e, g. lis, o.

Wederroepen. Revocare, retractare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.* Palinodiam canere.

Wederschyn. Splendor, nitor, g. oris, m.

Wederschynen. Refulgere *p.* fulsi, *sine sup.* resplendere, *p.* splendui, *sine sup.*

Wederschrift. Rescriptum, g. pti, n.

Wederschryven. Rescribere, *p.* scripsi. *s.* scriptum,

scriptum, *r. dat. pers. & acc. rei.*

Wederschryvinge. Rescriptio, g. onis, f.

Wederschuldt. Nomen, g. minis, n. Æs nostrum.

Wederseggen / voorts seggen. Referre, fero, *p.* retuli, *s.* relatum, *r. acc.*

Wederseggen / tegenseggen. Contradicere, *p.* dixi, *s.* dictum; retragari, *p.* gatus, *dep. r. dat.* retractare, recusare, denegare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc.*

Wederseggginge. Contradictio, retractio, g. onis, f.

Wedersenden. Remittere, *p.* misi, *s.* missum.

Weder-sien / anderwerf sien. Revidere, *p.* vidi, *s.* visum; revisere, *p.* visi, *s.* visum, *r. acc.*

tot wedersiens. Ad primum *vel* proximum congressum.

Wedersiens / verachten. Contemnere, *p.* tempsi, *s.* temptum; despicere, cio, *p.* spexi, *s.* spectum, aversari, *p.* atus, *r. acc.*

Wederzyds. Utrimque, vicissim, ultro citroque, *adv.*

Wedersienelyck. Despicabilis, e, g. lis, o.

Wederslaen. Repercutere, tio, *p.* cussi, *s.* cussum: referire *sine prat. aut sup.* reverberare, *p.* avi, *s.* atum, *r. acc*

Wederslagh. Repercussio, reverberatio, g. onis, f. repercussus, g. sûs, m.

Wederslagh van geluit / s. wedergalm. Echo, g. chûs, f.

Wedersluiten. Recludere, occludere, *p.* clusi, *s.* clusum, *r. acc.*

Wedersmeden / hersmeden. Recudere, *p.* cudi, *s.* cusum, *r. acc.*

Wederspannen / tegen iet aenspannen. Obtendere, *p.* obtendi, *s.* tensum & tentum, *r. a.*

Wederspannen / wederstreven. Repugnare, *p.* avi, *s.* atum; resistere, obsistere, *p.* stiti, *s.* stitum; reniti, *p.* nisus *vel* nixus, reluctari, obluctari, *p.* atus, *dep. r. acc.*

Wederspannigh. Rebellis, e, g. lis; contumax, g. macis: pertinax, g. nacis: obstinatus, præfractus, a, um, o.

Wederspannigheit. Repugnantia, g. tiæ, contumacia, pertinacia, pervicacia, g: tiæ, rebellio, g: onis, f.

Wederspoorigh / s. wederspannigh. Rebellis, is, e, o.

Wederspowen. Revomere, *p.* mui, *s.* mitum; *r. acc.*

Wederspraake / s. wederseggginge. Contradictio, tionis, f.

Wederspreken / s. wederseggen. Contradicere, *p.* ixi, *s.* ictum.

Wederstaen / s. wederspannen. Resistere, *p.* stiti, *s.* stitum.

Wederstant. Resistentia, g: tiæ, f.

Wederstoot. Repulsus, g: sûs, m.

Wederstooten. Repellere, *p.* repuli, *s.* repul-

sum: retrudere, *p.* trusi, *s.* trusum, *r. acc.*

Wederstryden / Wederstrydigh / s. wederspannen. Repugnare, *p.* avi, *s.* atum.

Wedertoon / s. Wedergalm. Echo, g: Echûs, Repercussio soni.

Wedervaren. Evenire, obvenire, *p.* venit, *imp.*

Wederverchten. Repugnare, *p.* avi, *s.* atum, *r. dat.*

Wederwys. Aëris mutationum præscius.

Wederwilligh / s. wederspannigh. Pertinax, g: acis, o.

Wederwolf / s. weerwolf. Lycanthrophus, g. pi, m.

Weduwe. Vidua, g: duæ, f. Viro orba; marito orbata.

Weduwer / weduwenaer. Viduus, g: dui, m. Uxore orbus: uxore orbatus.

Weduweliyckheydt / weduwelyncken staet. Viduitas, g: tatis, f. Conjugis orbitas: ab demortuo conjuge solitudo.

Wee. Væ: *interj. minantis, r. dat.*

Wee / pyne / smerte. Dolor, g: loris, m.

Wee doen. Dolere, indolere. *p.* lui, *s.* litum.

Weedoen. Tormentum, g: ti, n. languor, g: oris, m.

Wee-klachte. Lamentatio, g: onis, f. planctus, gemitus, g: tûs, m.

Wee-klagen. Lamentari, *p.* atus, *dep.*

Weemoedigh. Pusillanimis, e, g: mis, o. In lachrymas pronus *vel* facilis.

Weerklups. Cimex, g: micis, m.

Weeck / sacht om tasten. Mollis, e, g: lis; lævis, e, g: vis, o.

Weeck / vloepende. Liquidus, fluidus, a, um, o.

't weeck van den buyck. Ilia, g: lium, n *pl. n.*

't weeck van de zyde. Hypochondria, g: driorum, n. *pl. num.*

Weeck van complexie / weeckelyck. Tener, ra, rum; molliculus, delicatus, languidus, a, um: imbecillis, e, g: lis, o.

Weeck maecken. Mollire, emollire, *p.* livi & lii, *s.* litum, *r. acc.*

Weeckwerker. Faber abietarius.

Weer. Glastum, g: stri n. ilatis, g: tis, f.

Weer / weele / *Holl. Zel.* Vortex aquarum; pars terræ inundata.

Ween / geween / weeninge. Fletus, ploratus, ejulatus, gemitus, g: tûs, m.

Weenen. Lachrymare, *p.* avi, *s.* atum. & lachrymari, *p.* atus, *dep.* flere, *p.* flevi, *s.* fletum; plorare, *p.* avi, *s.* atum. Fundere lachrymas.

doen weenen. Lachrymas excutere, extorquere, ad fletum impellere, adducere: commovere lachrymas, lachrymas cogere.

Weer *pro s.* **Weder.** Tempestas, g: atis, f. Cœlum, g: i, n.

Weer / gewei / s. Weir. Arma, orum, n. *pl. num.*

weerdt/ ſ. weirdt. Dignus, a, um, o.
wereldt/ ſ. weireldt. Mundus, g. i, m.
weer / hardigheyt aen de handen oft boomen. Callus, g. li, m. callum, g. li, n.
weer/ knobbel aen de boomen. Nodus, g. di, m. tuber, g. beris, n.
weerachtigh. Calloſus, a, um, o.
weere/ herweiren. Callére, callescere, p. callui *ſine ſup.*
weerloos. Inermis, imbellis, e, g. is, o.
weer-ooge. Hordeolum, g. li; grando, g. dinis, m
weese/ weesekint/ weeselink. Pupillus, g. li; orphanus, g. ni, m.
weesen-huys. Orphanotrophium, g. phii, n.
weerd/ ſ. weed. Glaſtum, g. i, n.
wegge. Libum, g. bi, n.
wegh/ wegh daer men langs gaet. Via, g. viæ: ſemita, g. tæ, f. callis, g. lis, m. iter *vel antiq.* itiner, g. neris.
yemanden den wegh baenen. Aditum aperire: viam paretacere alicui.
over wegh gaen. Iter facere: viam carpere.
weghblaederen. Arnogloſſa, g. ſorum, n. *pl. n.*
weghbree. Plantago, g. ginis, f.
weghgeſelle. Comes, g. mitis; ſocius, g. cii, m.
wegh-geldt. Portorium, g. rii, n.
weghgras. Polygonum, g. ni, n. proſerpina, g. næ, f. *herba.*
weglaege. Inſidiæ, g. diarum, *pl. num.*
weghſcheyde. Compitum, g. ti; bivium, trivium quadrivium, g. vii, n.
wegh/ wege/ manier/ middel. Via, g. viæ; ratio, g. onis, f. modus, g. di, m,
dat en is den rechten weg niet tot geleertheydt. Non eſt idonea ad eruditionem perveniendi via: non eſt congrua ratio.
te wege brengen/ doen besorgen/ verschaffen. Efficere, perficere, cio, p. feci, ſ. fectum; præſtare, p. ſtiti, ſ. ſtitum; curare, procurare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
te wege brengen/ verkrijgen. Adipiſci, p. adeptus: nanciſci, p. nactus: conſequi, aſſequi, p. ſecutus, *dep. r. acc.* impetrare, comparare, p. avi, ſ. atum: obtinere, p. nui, ſ. tentum; acquirere, p. quiſivi, ſ. ſitum, *r. acc.*
by wege dan recht. Viâ juris: mediante jure.
op middel ende wege peysen. Modum & viam excogitare.
't sy by wat wege 't kan geschieden. Quacumque tandem ratione fieri poſſit: quo modo fieri queat.
wegh/ dan. A, ab, de, *prap. r. abl.*
wegh/ doos/ booghs. Apage: apagete: apagesis.
wegh doen. Amovere, ſemovere, removere, p. movi, ſ. motum; tollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum; amoliri, p. molitus, *dep. r. acc.*

weghdoeninge. Amotio, remotio, g. onis, f.
weghdragen. Abſportare, p. avi, ſ. atum; auferre, fero, p. abſtuli, ſ. ablatum, *r. acc.*
Weghdrijven/ weghstouwen. Abigere, p. abegi, ſ. actum; repellere, p. repuli, ſ. repulſum, *r. acc.*
Weghdrijven/ weghblotten. Defluere, p. fluxi, ſ. fluxum, defluctuare, p. avi, ſ. atum.
weghgaen/ ſ. doorgaen. Abire, eo, p. abivi, & abii, ſ. abitum.
Weghgank. Abitus, g. tûs, diſceſſus, g. sûs, m.
weghgeraecken. Evadere, p. vaſi, ſ. vaſum.
Weghgeben. Donare, p. avi, ſ. atum; dilargiri, p. gitus, *dep. r. acc.*
Weghhaelen/ ſ. weghdragen Abſportare, p. avi, ſ. atum. Tollere, p. ſuſtuli, ſ. ſublatum, *reg. acc.*
Weghjaegen/ ſ. Weghdrijven/ weghstouwen. Abigere, p. egi, ſ. actum. Propellere p. puli, ſ. pulſum. Fugare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.*
Weghleggen. ſeponere, reponere, p. poſui, ſ. poſitum, *r. acc.*
Weghleyden / weghboeren. Abducere, p. duxi, ſ. ductum, *r. acc.*
Weghloopen. Fugere, aufugere, diffugere, gio, p. fugi, ſ. gitum. Dare ſe in pedes.
Weghmaecken / loopen / ſ. weghloopen. Aufugere, p. fugi, ſ. ugitum. Fugâ ſalutem quærere. Conferre in pedes.
Weghmacken by testament. Legare, p. avi, ſ. atum, *reg. acc.* Legato bona ſua transferre.
Weghnemen/ ſ. weghdoen. Demere, p. dempſi, ſ. demptum; adimere, p. ademi, ſ. ademptum, *r. acc.*
Weghrepsen. Abire, eo, p. abivi & abii, ſ. abitum; diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.
Weghschenken/ ſ. weghgeben. Dilargiri, p. itus, *dep.* Maximâ largitate expendere.
Weghschikken / oft
Weghsenden. Amandare, ablegare, p. avi, atum: dimittere, p. miſi, ſ. miſſum, *reg. acc.*
Weghsleppen. Protrahere, retrahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*
Weghsteken / verbergen. Recondere, p. condidi, ſ. conditum, abſtrudere, p. truſi, truſum, *r. acc.*
Weghsteken/ stelen. Surripere, pio, p. ripui, ſ. reptum, *r. acc.*
Weghstooten / weghstouwen / ſ. Weghdrijven. Repellere, p. puli, ſ. pulſum.
Weghstrijcken / tot sigh strijcken. Attrahere, trahere, p. traxi, ſ. tractum, *r. acc.*

weghstrijken/ ſ. doorgaen. Fugâ ſaluti ſuæ conſulere. Conſciſcere ſibi fugam, *Liv.*
weghswemmen. Enatare, p. avi, ſ. atum.
weghtrekken. Abſtrahere, detrahere, p. traxi, ſ. tractum. *r. acc.*
weghtrekken/ ſ. weghrepsen. Diſcedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum.
weghvleden/ ſ. weghloopen. Aufugere, p. ugi, ſ. ugitum. In pedes ſe conjicere.
weghvliegen. Avolare, p. avi, ſ. atum.
weghvoeren. Abducere, p. duxi, ſ. ductum, avehere, p. vexi, ſ. vectum, *r. acc.*
weghwaeyen. Abripi à vento.
weghwerpen. Abjicere, projicere, cio, p. jeci, ſ. jectum, *r. acc.*
wegh zijn. Abeſſe, abſum, p. abfui.
wege/ *alio ſignificatu.* Nomine, causâ, gratiâ, ergo, *r. gen.* ut: van noots wege / neceſſitatis causâ: van Godts wege. Dei nomine, ut: groet hem van mijnent wege. Saluta eum meo nomine.
wege/ ut: Sy is maeght van mijnent wege. A me virgo eſt. Van rechts wege. Jure, meritò.
wegen ende wijsen yemandt. Deducere aliquem: inſtruere aliquem.
wegen/ swaer zijn. Grave eſſe: gravi eſſe pondere, ut: Loot weget ende een plupme niet. Grave eſſe plumbum, pluma nequaquam, ut: Dese wolle zal't minste wegen. Hæc lana minimum ponderis habebit.
meer wegen/ swaerder zijn. Præponderare, p. avi, ſ. atum, *r. dat.*
wegen/ soo veel gewichts hebben. Pendere, p. pependi, ſ. penſum, ut: Dat broodt weget 6 oncen. Panis ille pendet uncias 6 *vel* reddit *aut* habet pondus unciarum ſex.
wegen/ de swaerte van 't gewight examineren. Librare, ponderare, trutinare, p. avi, ſ. atum; pendere, p. pependi, ſ. penſum, *reg. acc.*
weger. Ponderator, librator, penſiculator, g. oris, libripens, p. pendis, m.
weginge. Ponderatio, librario, g. onis,
wege-schaele. Lanx, g. lancis, f.
weir/ geweir. Arma, g. morum, n. *pluralis. num.*
weir/ tegenstandt. Defenſio, g. onis; obluctatio, g. onis, f.
weir bieden/ ter weir stellen/ sigh weeren. Reſiſtere, p. reſtiti, ſ. ſtitum; repugnare, p. avi, ſ. atum. Ire obviam, contrà venire, defendere ſe armis.
in de weir zijn / voorsieninge doen. Opponere ſe rei cuipiam, tempori proſpicere.
in de weir zijn. *Metaph.* Eſſe in opere.
weir doen. Luctari, obluctari, p. atus, ſ. atum,

reniti, contraniti, obniti, p. niſus & nixus, *dep.*
weiren/ sich weiren/ ſ. weir bieden. Repugnare, p. avi, ſ. atum.
weiren / tegen houden / afhouden. Arcére, abarcére, p. ui, *ſine ſup.* prohibere, inhibere, p. bui, ſ. bitum; depellere, repellere, p. puli, ſ. pulſum, *r. acc. perf. & abl. rei.*
weirde/ prijs. Valor, g. oris, m. pretium, g. tii, n. æſtimatio, g. onis, f.
nae de weirde. Pro æſtimationis ratione: ex pretii ratione; pro pretii modo; pro rei æſtimatione ac pretio.
de weirde betalen. Dignum pretium ſolvere.
in weirden houden. Magnifacere, cio, p. feci, ſ. factum: Magnipendere, p. pendi, ſ. penſum, *r. acc.* Magni æſtimare: in pretio habere.
weirderelijck. Æſtimabilis, e, g. lis, o.
Weirderen. Æſtimare, taxare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
Weirdeerder/ schatter. Æſtimator, cenſor, taxator, g. oris m.
Weirderinge. Æſtimatio, taxatio, g. onis, f.
Weirdigh. Dignus, a, um, o. *r. gen. vel abl.* Dignitate præditus: plenus dignitatis.
Weirdigen / weirdigh aghten. Dignari, p. atus, *dep. r. acc.* Dignum habere *vel* exiſtimare, *vel* judicare.
weirdigheyt. Dignitas, auctoritas, g. tatis: exiſtimatio, g. onis, f. honor, ſplendor, g. oris, m.
de hooghste weirdigheyt. Majeſtas, g. tatis: amplitudo, g. dinis, f. Summa dignitas, ſummum decus.
weirdighlijk. Dignè, condignè, ſplendidè, ample, *adv.*
weirdt/ weirdigh. Dignus, a, um, o. *r. gen. vel abl.*
weirdt zijn. Valere, p. lui, ſ. litum. Voe dele is dit weirdt? Quanti valet?
weirdt/ aengenaem. Gratus, charus, acceptus, amicus, dilectus, a, um, o.
lief en weirdt houden. Charum habere: in oculis ferre, *r. acc.* favere alicui.
weirdt/ herbergier/ meester van 't huis. Hoſpes, g. pitis: caupo, g. onis, tabernarius, g. rii, m.
weirdinne. Hoſpita, g. tæ, f.
weirtshuys. Hoſpitium, g. tii, n. taberna, g. næ, f.
wejrdt/ eylandt. Inſula, g. læ, f. Hinc. Bommeler-weirdt. Bomeliana inſula. Kepsers-weirdt. Cæſaris inſula.
weireldt/ hemel ende aerde t'samen. Mundus g. di; orbis, g. bis, m. univerſum, g. ſi, n. Rerum univerſitas.
weireldt / de menschen. Homines, g. num, m. *plur. num.* ut: Alle de Weireldt seght dit. Omnium mortalium hæc eſt ſen-

sententiâ: ita cuncti homines sentiunt.

voor al de weireit. Palàm, propalàm, publicè, *adv.* In omnium oculis.

weireit/ een groote menigte. Multitudo, g. dinis, f. ut: Hy trekt een weireit van volk naer hem. Post se trahit infinitam multitudinem.

weireitsch/de weireit aengaende. Mundanus, a, um, o.

weireitsch/in weireitsche saken herbaren. In rebus humanis perquam jactatus; in humanarum rerum usu & notitiâ apprimè volutatus.

weireitsch/ des weireitsch genoechten toegedaen. Humanæ vitæ deliciis & commodis deditus: erga hujus vitæ oblectationes studiosè affectus: illecebris vanarum oblectionum captus & implicitus.

weireitsch/leeck ten opsicht van den Geestelyken stact. Profanus, a, um, o.

weke. Hebdomas, g. madis: hebdomada, g. dæ: septimana, g. næ, f.

wekelyck/ de weke aengaende. Hebdomadarius, hebdomadicus, a, um, o.

wekelyck. Hebdomatim, *adv.* quot hebdomadis? Singulis hebdomadis.

wel. Benè, bellè, commodè, probè, rectè, *adv.*

wel daer aen zyn. ut: Ick bender wel aen. Benè mecum agitur: res meæ bono sunt loco. *A* wel *composita.*

welaen. Eja, age, agedum. *adv.*

welbekomen. Proficere, cio, p. feci, s. fectum; prodesse, prosum, p. profui: Faustum esse: felix prosperumque esse.

welbekome 't u. Prosit, felix faustumque sit.

welbedacht. Præmeditatus, circumspectus, cautus, a, um, o.

welbedachtelyck. Consultò, præmeditatò, considerate, *adv.*

welbehagen. Placere, p. cui, s. citum.

een welbehagen. Beneplacitum, g. ti, n.

wel-kom. Faustus adventus: felix appulsus.

welkom heeten. Felicem adventum precari: faustum appulsum gratulari, *r. dat.*

welkom geben. Festum epulum amicis adventum gratulantibus dare.

welkom-gelt. Isagogicum, g. ci, n.

weldadigh. Beneficus, munificus, a, um: liberalis, e, g. lis, o.

weldadigheyt. Beneficentia, munificentia, g. tiæ, f. liberalitas, g. tatis, f.

weldaet. Beneficium, officium, g. cii, meritum, g. ti, n. gratia, g. tiæ, f.

weldoen. Benefacere, cio, p. benefeci, s. benefactum, *r. dat.* Gratiam facere: beneficium præstare, *r. dat.*

weldoender. Benefactor, g. oris, m.

wel eer/ *Holl.* s. eertydts. Olim: quondam: pridem.

wel-gaen/ut: Het gaet my wel. Benè mihi est. Benè mecum agitur.

wel geacht. Glorius, præclarus, inclitus, spectatus, conspicuus, a, um: celebris, insignis, e, g. is, o,

welgeaerdet. Ingenuâ indole præditus.

welgeboren. Generosus, ingenuus, a, um, o.

welgeleert/s. geleert. Perdoctus, a, um, o. Eruditus, a, um, o.

welgelegen. Commodus, opportunus, a, um, o.

wel-gelyft. Corpulentus, a, um, o.

welgemaekt. Artificiosus, elaboratus, a, um, o.

welgemoedt. Animosus, a, um, alacer, cris, cre, & alacris, cre, g. cris, o. Benè animatus.

welgerust. Tranquilli animi.

wel hebbende/s. ryck. Opulentus, a, um. Magnis præditus opibus.

wellust. Voluptas, jucunditas, suavitas, g. tatis, oblectatio, delectatio, g. onis, f. oblectamentum, delectamentum, g. ti, n. deliciæ, g. tiarum, f. *pl. num.*

sich tot wellusten begeven. Voluptates sequi: dedere se voluptatibus: voluptatum illecebris indulgere; sectari voluptates.

in wellusten leven. Luxuriosè vivere: diffluere luxuriâ. Voluptatibus operari, inhærere, indulgere.

die in wellusten leeft. Voluptuarius, voluptuosus, a, um, o. Ventri deditus: ad voluptatem proclivis.

wellust des vleeschs Libido, g. dinis, f. Libidinosa voluptas, voluptates turpes, obscœnæ, libidinosæ.

de wellusten des vleeschs volgen. Indulgere, perfluere flagitiosis voluptatibus & libidinibus; sectari, amplexari libidines; polluere se impuris libidinibus.

wellupdinge. Euphonia, melodia, g. iæ; harmonia, g. niæ, f.

welriekende. Fragrans, g. grantis: odoratus, a, um, o.

welsmakende. Quod est grati saporis.

welsprekende. Eloquens, g. quentis, facundus, disertus, a, um, o.

welsprekenheyt. Eloquentia, g. tiæ, facundia, g. diæ, f.

de Goddinne der welsprekentheyt by de Heydennen. Suada, g. dæ, suadela, g. læ, f.

welsprekentlyck. Eloquenter, facundè, *adv.*

welstaen/betaemen. Decere, decet, p. decuit, *impers. r. acc.*

welstaende/ betaemende. Decens, conveniens, g. entis, o.

om welstaens wille. Honoris gratiâ: decoris ergò.

welvaren/s. gesont zyn. Belle valere.

wel-

welvaren/goede fortune hebben/s. voorspoedigh zyn. Uti prospero statu fortunæ: *Cic.* Gaudere prosperitatibus secundisque rebus.

welvarende/ s. gheson dt. Incolumis, e, is, o. Sanus, salvus, a, um, o. Benevalens.

welvaert/ s. geluck/ voorspoet. Salus, g. utis, f. Prosperitas, g. tatis, f.

welck van beyden. Uter, tra, trum, g. utrius, d. utri, o.

welckerhande/ welckerley. Qualis, e, g. lis, o. Cujusmodi, o, *indecl.*

welde/ dertelheydt. Lascivia, g. viæ; petulantia, g. tiæ: voluptas, g. tatis: luxuria, g. riæ; luxuries, g. riei; deliciæ, g. ciarum, f. *pl. num.*

welde/ ryckdom/ s. ryckdom. Divitiæ, g. tiarum, f. *pl. num.* Opes, g. opum, *pl. num.*

weldigh/ welderig/ dertel. Voluptuosus, lascivus, a, um; petulans, luxurians, g. antis, o. Plenus deliciis.

weldigh/ s. ryck. Dives, vitis, o. Fortunis locupletus, auctus. *Cic.* In pecunia magna fortunatus. *Gell.* Opibus potens. Opulentus, a, um, o.

welfsel. Fornix, g. nicis, arcus, g. cus, m. concameratio, g. onis; testudo, g. dinis, f.

welle/ walle/ seude. Bullitio, ebullitio, g. onis, f.

wellen/wallen/opsieden. Bullire, ebullire, p. livi, s. litum.

wellen 't melck. *Holl.* Lac tepefacere pro conficiendo caseo.

welle/welsandt/sincksandt/dzifsandt/ *Holl.* Glarea, g. reæ, f.

welle/ dzaepende water. Charybdis, g. dis; vorago, g. ginis, f. vortex, g. ticis, m. Gurges vorticosus.

weller. Silurus, ri, g. m. *piscis.*

welle/rolle/welhout/welsteen. Cylindrus, g. dri, m. palanga, g. gæ, f.

welle/ graenwelle. Sucula, g. læ, f.

wellen/rollen. Volvere, p. volvi, s. volutum *r. acc.*

welven. Concamerare, fornicare, p. avi, s. atum, *r. acc.* Concamerato struere opere: fornicatâ ædificare structurâ.

wemelen/ dzaepen. Circumagere, p. egi, s. actum: obversare, circumversare, p. avi, s. atum, *r. acc.*

wemelen/ wapperen. Micare, p. micui, *sine sup.* palpitare, p. avi, s. atum.

wenck. Nutus, g. tûs, m. Oculi nictus.

wencken. Nuere, innuere, p. nui, s. nutum.

wendelboom. Jugum, g. gi; liciatorium, g. rii, n.

wendel-steen/ wendeltrap. Cochlea, g. leæ, f.

wenden/ keeren. Vertere, convertere, p. verti, s. versum, inflectere, p. flexi, s. flectum, versare. p. avi, s. atum, *r. acc.*

wend-pser. Grateuterium, g. rii, n.

wendinge/ keeringe. Versio, conversio, versatio, g. onis, f.

wensch. Optatum, votum, g. ti; desiderium, g. rii, n. optio, g. onis, f.

quaden wensch. Imprecatio, g. onis, f.

na wensch. Optato, *adv.* Ex voto: ex animi sententiâ: pro voto; exitus respondet votis.

wenschelyk. Optabilis, e, g. lis; optandus, a, um, o.

't is te wenschen. Optandum est.

wenschen goet. Optare, desiderare, exoptare, p. avi, s. atum; cupere, pio, p. pivi, s. pitum, *r. acc.*

wenschen quaet. Imprecari, p. catus, s. catum, *dep.*

wentelen. Volvere, p. volvi, s. volutum, volutare, p. avi, s. atum.

wentellinge. Volutatio, g. onis, f.

al wentelende. Voluntatim, volutim, *adv.*

wepelaer. Rudedonatus: immunis à muniis publicis.

werck/ 't grofste van 't vlas. Stupa, g. pæ, f.

werck/ 't gene dat gewerkt wordt. Opus, g. peris, n.

werck/ arbeydt/ het werk. Opera, g. ræ, f. Operis actio.

werck van pet maecken. Rem aliquam pensi habêre. s. achten. Rationem alicujus habere.

geen werck van pet maecken. Parvifacere, cio, p. feci. s. factum; parvipendere, p. pendi, s. pensum, s. verachten. Spernere, p. sprevi, s. spretum, susque deque habere.

werchen. Operari, p. atus, *dep.* laborare, p. avi. s. atum.

werckachtigh/ werckgierigh/ werckzaem. Operosus, laboriosus, a, um, o.

werckbeeste. Jumentum, g. ti, n.

werckdagh. Dies festus, operarius.

werckgereuw/ wercktuygh. Instrumentum, armamentum, g. ti, n. armamenta, g. torum; arma, g. morum; organa, g. norum, n. *pl. num.*

werckhuys/ werckstadt/ werckstede. Officina, g. næ: fabrica, g. cæ, f.

werck-lieden. Operæ, g. rarum, f. *pl. num.*

werck-man. Operarius, g. rii, opifex, g. ficis, m.

werck-meester. Artifex g. ficis, architectus, g. cti, n. Præfectus operibus.

werck schoen. Pes, g. pedis, m. *mensura.*

werckelyckheydt. Efficacia, g. ciæ, f.

werckinge. Operatio, g. onis, f.

werdel. Verticillum, g. li, n. Verticillus, g. li, m.

werc/wereldt/&c. ſ. weire. Defenſio, g. onis, f.
weireldt. Mundus, g. i, m.
werf. Acta, g. ctæ, f.
werpen/ ſ. wozpen. Jacere, cio, p. jeci, ſ. jactum.
werre/ werringe. Tricæ, g. carum, f. pl. num. intricatio, implicatio, g. onis, f.
werre/ werringe/ ſtrydighept. Contentio, g. onis, f. diſſidium, g. dii, n.
werren/ berwerren. Intricare, implicare, illaqueare, turbare, perturbare, p. avi, ſ. atum. Irretire, p. tivi, ſ. titum; permiſcère, p. miſcui, ſ. miſtum, r. acc.
werren/ kyven/ twiſten. Contendere, p. tendi, ſ. tenſum & tentum: diſſidere, p. ſedi, ſ. ſeſſum. Altercari, p. atus, dep. Proclivem eſſe ad contentiones, litem ex lite ſerere.
werre-garen. Tricæ, g. carum, f. pl. num. Fila intricata.
werre-garen / werre-vogel/ krackeelder. Homo, litigioſus, contentioſus.
werre-geeſt. Fanaticus, g. ci, m.
werp tegen. Contrarius, adverſus, a, um, o.
't is my te wers. Faſtidio mihi eſt: dedignor, abhorreo, faſtidio.
werghept. Contrarietas, g. tatis, f. contemptus, g. tus, m.
werſelen. Reluctari, p. atus: reniti, obniti, p. niſus & nixus, dep.
werſeler/ werſelhooft. Refractarius, g. rii; contumax, g. macis: contentiolus, g. li, m.
werſelinge. Contentio, g. onis, f.
werte/ bzatte. Verruca, g. cæ, f.
werbel/ grendel. Peſſulus, g. li; obex, g. bicis, d. verticillum, g. li, n.
perwerpelen/ 't werbeltjen booz bzaepen. Obice, verticillo claudere.
werbel oin de ſpillen te doen bzaepen. Vertebra, g. bræ f. ſpondylus, g. li, m.
werbel bzaepende water. Vortex, g. ticis, gurges, g. gitis, m. vorago, g. ginis, f.
werbelteuren/ Fl. Tergiverſari, p. atus, dep.
werben ſoldaten. Conſcribere milites.
werbinge. Conſcriptio militum.
werwaerts henen? Quo? quorſum? adv.
wes/ Holl. Quid, quod. pron.
weſel/ weſeltjen. Muſtela, muſtella, g. læ, f.
van 't weſeltjen. Muſtelinus, a, um, o.
weſen/ zyn. Eſſe, ſum, p. fui, anom.
't weſen/ weſenthept. Eſſentia, ſubſtantia, g. tiæ, f.
weſentlyck. Eſſentialis, e, g. lis, o.
weſentlycken. Eſſentialiter, adv.
het weſen/ geſtaltenisſe. Forma, g. mæ, f. vultus, g. tus, m. Forma ſtata; vultûs habitus.
weſentlyck. Modeſtus, compoſitus, a, um; decens, g. centis, o. vultu modeſto.
weſentlyck. Modeſte, compoſite, adv.
weſpe. Veſpa, g. pæ, f.

weſpe/ metaph. Diririum, g. rii, n. inſania, g. niæ, f. œſtrum, g. ſtri, n.
een weſpe werch hebben. Delirare, p. avi, ſ. atum. Haud adeo firmi eſſe cerebri.
die een weſpe werch heeft. Mente captus, delirus, m.
weſt/ weſten/ daer de ſonne onder gaet. Occaſus, g. ſus, occidens, g. dentis, m. Occaſus regio: occidentalis plaga.
weſtelyck. Occidentalis, e, g. lis, o.
weſten windt. Favonius, g. nii: zephyrus, g. ri, m.
weſten windt upt den zuyden. Libonotus, g. ti: libozephyrus, g. ri, m.
weſten windt upt den noozden. Leuconotus, g. ti, argeſtozephyrus, caurozephyrus, ri, maſc.
wet. Lex, g. legis, f. ſtatutum, decretum, præſcriptum, g. ti, n.
wet geven/ ſtellen. Legem ferre, ſancire, condere, conſtituere, inſtituere.
pemanden wet ſtellen. Leges alicui ponere, prærogativam in quempiam ſibi aſſumere.
wet/ wethouders/ oberighept. Magiſtratus, g. tus: judex, g. dicis, m.
wetgeleerde. Juriſperitus, juriſconſultus, g. ti, m.
wetgeleertheyt. Juriſprudentia, juriſperitia, g. tiæ, f.
wetgever/ wetſteller. Legiſlator, g. oris; legifer, g. feri: nomotheta, g. tæ, m.
wettelyck/ wettigh. Legitimus, juſtus, a, um, o.
wettelycken. Legitimè, adv.
wete/ kenniſſe/ wetenſchap. Scientia, notitia, g. tiæ; cognitio, g. onis, f.
wete/ aenkondinge. Indicatio, ſignificatio, denuntiatio, g. onis, f.
de wete doen/ de were laten/ laten weten. Indicare, ſignificare, nuntiare, denuntiare, p. avi, ſ. atum, r. acc. Certiorem facere vel reddere.
de wete krygen. ut: Ick hebbe de wete gekregen. Indicatum vel denuntiatum eſt mihi: certior factus ſum ejus: ejus rei notitiam accepi.
by myne wete/ myns wetens. Me ſciente, quod ſciam.
weten. Scire, p. ſcivi, ſ. ſcitum, noſſe vel noviſſe, à noſco, p. novi, ſ. notum: callere, p. callui, ſine ſup. tenere, p. tenui, ſ. tentum, r. acc.
laten weten/ ſ. de wete doen. Significare, p. avi, ſ. atum.
te weten. Nimirum, videlicet, ſcilicet adv.
wetens ende willens. Sponte, adv. datâ operâ: deditâ operâ, de induſtria, ſciens & prudens: ſciens & volens.
myns wetens/ ſ. by myne wete. Quantum ego ſcio.

weten-

wetenſchap/ kenniſſe/ ſ. were. Notitia, g. æ, Peritia, æ, f.
wetenſchap/ geleertheyt. Doctrina, g. næ, eruditio, g. onis, litteratura, g. ræ, ſcientia, tiæ, literæ, g. rarum, f. pl. num.
wet-ſteen. Cos, g. cotis, f.
wetten. Acuere, exacuere, p. acui, ſ. acutum; acuminare, p. avi, ſ. atum, r. acc.
wettinge/ 't wetten. Acuto, g. onis, f.
webel/ webeldzaadt/ webelgaren/ inſlagh. Trama, g. mæ, m. ſubtegmen, g. minis, n.
weben. Texere, p. texui, ſ. textum, r. acc.
weber. Textor, g. oris, m.
webers-boom. Jugum, g. gi, liciatorium, g. rii, n.
webers-getouw. Machina textoria.
webers-ſpoele. Radius textorius.
weberſe. Textrix, g. tricis, f.
weberye/ weſſel. Textura, g. ræ, f. textus, g. tus, m.
wey. Serum, g. ri, n.
wey-caeſe. Lac coagulatum.
wey wozden. Sereſcere. ſine prær. aut ſup.
weycke. Maceratio, g. onis, f.
weycken / te weycke ſetten. Macerare, p. avi, ſ. atum.
weyken/ geweykt wozden. Macerari, p. atus: macereſcere, ſine prær. aut ſup. madefieri, fio, p. factus, neutro paſſ.
weyde/ weydtlandt. Patrum, g. ti, n. prata, g. torum, n. pl. num. Pratenſis ager: pratenſis campus: prætenſia, campeſtria.
weyde/ weyd-veldt/ plaetſe daer't vee gaet weyden. Paſcuum, g. cui, n. paſcua, g. cuorum, pl. num. Rura paſcua: ager compaſcuus.
weyde/ voeragie. Pabulum, li, n.
weyden / op de weyde leyden. Paſcere, p. pavi, ſ. paſtum, r. acc. In paſcua agere.
weyden/ gaen weyden/ eten. Paſcere, p. pavi, ſ. paſtum: paſci, p. paſtus, pabulari, p. latus, dep. r. acc.
weydinge. Paſtio, pabulatio, g. onis, f.
weyder. Paſtor, g. oris, m.
de weyde aengaende. Paſcualis, e, g. lis, o.
weydenier/ weydman/ weydſchman. Venator, g. oris: auceps, g. cupis, m.
weydigh/ weydſch/ de weydighept aengaende. Venaticus, venatorius, cynegeticus, a, um, o.
weydighept/ jaght. Venatio, g. onis, f. venatus, g. tûs, m. Feræ venatio.
ſept van weydighept. Res venatica: res venatoria: negotium venatorium.
treyn van weydighept. Inſtrumenta venatoria: inſtructus venatorius.
weydtmes. Culter venatorius.
weydtſack / weydt-taſche. Pera venatoria.
weydt-termen. Formula venatica vel venatoria, venatorii uſus leges.
weydt-maene/ wey maent. Junius, g. nii, m.
weyd-vogel. Accipiter, g. pitris, m.
weyfelen. Vacillare, fluctuare, nutare, p. avi, ſ. atum. Inconſtantem eſſe: nunc huc, nunc illuc inclinari.
weyfelaer. Homo levis, inconſtans, vagus, inſtabilis, lubricæ fidei.
weyfelinge. Inconſtantia, g. tiæ, levitas, lubricitas, g. tatis, f.
weygeren. Abnegare, denegare, recuſare, detrectare, p. avi, ſ. atum, abnuere, p. nui, ſ. nutum; reſpuere, p. ſpui, ſ. ſputum, gravari, tergiverſari, p. atus, dep.
eene bede weygeren. Petitionem, preces, rogata, petita denegare, abnegare, recuſare: non exaudire preces: non relinquere locum precibus.
weygeringe. Recuſatio, negatio, g. onis, repulſa, g. ſæ, f.
weygeraecken. Renutus, g. tûs, m.
weynigh/ niet vele/ luttel. ſubſtant. Paucum, pauculum, modicum, exiguum, pauxillum; & adv. parum, paulùm, pauxillùm, modicum, parumper, paulìſper.
weynigh. adject. Paucus, rarus, a, um, o.
wichelen / gelyck de peirden. Hinnire, p. nivi, ſ. nitum.
wichelen/ waerſeggen. Ariolari, vaticinari, p. atus, dep. divinare, p. avi, ſ. atum.
wichelaer. Augur, g. guris, aruſpex, g. ſpicis: divinus, g. ni, m.
wycheltye. Augurium, g. rii, n. aruſpicina, g. næ: ariolatio, divinatio, g. onis, f.
wicht/ klepn kindt. Infans, g. fantis: puerulus, g. li, m.
wicht/ gewicht. Pondus, g. eris, n.
wichtigh/ ſ. gewichtigh. Ponderoſus, a, um, o.
wichten/ wegen. Ponderare, p. avi, ſ. atum, r. acc.
wie. Quis, quæ, quid vel quod, g. cujus, d. cui, a
wie van beyde. Uter, tra, trum, g. utrius, d. utri, o.
wiecke/ lemmet. Ellychinium, g. nii, n.
wiecke booz de wonden. Turunda, g. dæ, f. linamentum, g. ti, n. pannus, g. ni, lemniſcus, g. ci; peniculus, g. li, m.
wieden/ uprwieden. Runcare, ſarculare, p. avi, ſ. atum: ſarrire, p. rivi & rii, ſ. ritum, r. acc. Evellere frutices innoxios.
wieder. Sarritor, ſarcularor, g. oris, m.
wiedinge. Sarritura, g. ræ: ſarritio, g. onis, f.
wied-yſer. Sarculus, g. li, n. marra, g. ræ, f.
wiege. Cunæ, g. narum, f. cunabula, g. lorum, n. pl. num.
wiegen. Cunas movêre.
wiel/ radt. Rota, g. tæ, f.
wiel/ ſpinwiel. Rhombus, g. bi: girgillus, g. li, male.

wiel/wiellingh/rolck. Vortex, g. ticis; gurges, g. gitis, m.

wielbzoodt/*Holl.Fl.* **krakelingh.** Spira, g. æ, f.

wiele/wepl. Velum, peplum, g. li, n.

wielen. Velare, *p.* avi, *ſ.* atum, *r. acc.*

wier/*Holl.* **zeegras.** Alga, g. gæ.

wieren/bzaeyen. Gyrare, *p.* avi, *ſ.* atum.

wieroock/ſ. wproock. Thus g. uris, n.

wiggelen/ſ. waggelen. Vacillare, agitare, *p.* avi, *ſ.* atum.

wijck/quartier van een ſtadt. Vicus, g. ci, m. Urbis regio.

Wijk-meeſter. Vici magiſter, g. ſtri, m. Tribunus plebis.

wijck-wijſe. Regionatim, vicatim, *adv.*

wijken/plaets maken. Cedere, concedere, *p.* ceſſi, *ſ.* ceſſum *r. dat.*

wijde/wijdde/ruymte. Amplitudo, latitudo; g. dinis; vaſtitas, g. tatis, f.

wijde/wijdte/de verde van een. Intervallum g. li, ſpatium, tii, n. intercapedo, g. dinis, diſtantia, g. tiæ, f.

wijden/wijder maecken. Ampliare, laxare, dilatare, *p.* avi, *ſ.* atum; diſtendere, *p.* tendi, *ſ.* tenſum & tentum, *r. acc.*

wijd/ruym. Amplus, ſpatioſus, vaſtus, a, um; capax, g. pacis, o.

wijdt/verre. Longus, longinquus, remotus, a, um, o. Longe diſſitus.

wijdende bzeedt. Late, fuse, diffuse, ſpatioſe, prolixe, *adv.*

wijders. Cæterùm, præterea, inſuper, ampliùs, porro, ulterius, *adv.*

wijle/wiele. Velum, g. li, n.

wijen/heyligen/Godt toeeygenen. Sacrare, conſecrare, p. avi, ſ. atum. Deo dicare, dedicare, ſacrum facere.

wij-inge. Initiatio, conſecratio, g. onis, f.

wij-biſcop Suffraganeus, g. nei, maſc.

wijrook. Thus, g. thuris, n.

wijroockcaſken. Acerra, g. ræ, f. *Apud Eccleſiaſticos* navicula, g. læ, f.

wijrook-vat. Thuribulum, g. li, n.

wijroocken. Spargere thura, ſacro fumo imbuere.

wij-water. Aqua luſtralis, benedicta.

wij-water van 't Hof. Fumus aulicus.

wij-water quiſpel. Aſpergillum, g. li; aſperſorium, g. rii, n.

wijf. Mulier, g. lieris; fœmina, g. næ, f.

wijf/huyſvrouwe. Conjux, g. jugis, uxor, g. oris; marita, g. tæ, f.

wijfachtig/wijflijk/wijfſch. Muliebris, e, g. bris; fœmineus, fœmininus, a, um, o.

wijf-lijl. Uxorius, g. rii, m.

wijle/ſtape/ledigen tijd. Tempus, g. poris, otium, ſpatium, g. tii, n. Vacatio à negotiis, tempus vacuum.

de wijle hebben. Otium, tempus habere.

wijlen. Defunctus, a, um, o.

wijnbzauwe. Palpebra, g. bræ, f. ſupercilium, g. lii, n.

wijn. Vinum, g. ni, n.

wijn-azijn. Acetum, g. ti, n.

wijnbaſten/wijnbeſickens/wijnſteenetjens. Vinacea, g. ceorum, n. *pl. num.*

wijnbergh/wijngaert. Vinea, g. neæ, f. vinetum, g. ti, n.

wijnbeſie. Acinum, g. ni, n. Acinus, g. i, m.

wijnbladt/wijngaerde ſchenke. Pampinus, g. ni, d.

wijnkanne/wijnpot/wijnſtoop. Cantharus, g, ri, m. œnophorum, g. ri, n.

wijnkooper. Vinarius, g. rii, m. œnopola, æ, m.

wijndzoeſſem/wijnheffe. Floces, g. cum, *pl. num.* m.

wijn-dzuyve/wijn-tozſch. Uva, g. væ, f. racemus, g. mi, m.

wijngaert-bouwer. Vinitor, pampinator, g. oris, m.

wijngaert-loobe. Viris compluviata.

wijngaert-mes. Scirpicula, g. læ, f.

wijngaert-rank/wijn-ranke. Palmes, g. mitis, m. ſarmentum, g. ti, n.

wijngaert-rijs. Sarmenta, g. torum, n. *pl. num.*

wijngaert-ſtock. Ridica, pertica, g. cæ, f.

wijngaert-wozm. Involvus, g. vi, convolvulus, g. li, m.

wijn-god. Bacchus, g. chi; Liber, g. beri; Lyæus, g. æi. Bromius, g. mii; Dionyſius, g. ſii, m. Thyriliger, g. ri, m.

wijn-hups/wijn-tap/wijn-taberne. Oenopolium, g. lii, n.

wijn-kelder. Cella vinaria.

wijn-land. Regio vitifera.

wijnleſen/wijnleſinghe/wijn-pluckinge/wijnſnydinghe/wijn-tydt. Vindemia, g. miæ, f.

wijn-leſen. Vindemiare, p. avi, ſ. atum.

wijn-leſer. Vindemiator, g. oris, m.

wijn-macht. October, g. bris, maſc.

wijn-mugge/wijn-vliege. Ephemera, g. ræ, f.

wijn-perſe. Torcular, g. laris, n.

wijn-pijpe/wijn-vat/toelaſt. Cadus, g. di, maſc.

wijn-pocke. Puſula, g. læ, f.

wijn-runte. Ruta, g. tæ, f.

wijn-ſtande. Cupa vinaria.

wijn-ſteen. Fex vini, *vulgo* tartarum, g. ri, n.

wijn-ſtock/wijn-ſtrunck. Vitis, g. tis, f.

wijntapper/wijn-taverniet/wijn-verkooper. Oenopola, g. læ, m.

wijp-rook. Thus, g. utis, n. ſ. inwijen, Sacrare, p. avi, ſ. atum.

wijs/verſtandigh. Sapiens, prudens, g. entis; cautus, circumſpectus, cordatus, a, um, o. Sapiens & conſultus: ſapiens & peritus.

wijs/kloek/ſ. neirſtig. Diligens, g. gentis; ſedulus, gnavus, a, um, o.

wijs zijn/verſtandigh zijn. Sapere, pio, *p.* pui *ſine ſup.* Sapientia pollere: prudentiâ valere.

wijs zijn/neirſtig zijn/ſ. neirſtig zijn. Operam navare: induſtriam adhibere.

wijs maken/bekomen. Perſuadere, *p.* ſuaſi, *ſ.* ſuaſum, *r. acc. rei & dat. perſ.*

met ſchade wijswozden. Accepto damno ſapere: ſero ſapere, cum Phrygibus ſapere.

wijsheid/verſtant/voozſichtigheyt. Prudentia, ſapientia, ſolertia, g. tiæ: circumſpectio, g. onis: ſagacitas, g. tatis, f.

wijſelijck/verſtandelijck/voozſichtiglijck. Sapienter, caute, ſolerter, circumſpecte, *adv.*

wijſelijk/in ernſt. Seriò, *adv.*

wijſe/maniere/middel. Modus, g. di, m. via, g. viæ; ratio, g. onis, f.

wijſe/gewoonte. Ritus, g. tûs, m. conſuetudo, g. dinis, f.

op ſulke wijſe. Hac viâ; hac ratione; hoc modo, in hunc modum.

op ſijne wijſe bijven. Antiquum obtinêre: pro priſtino *vel* antiquo more.

wijſe/melodye van eenig liedeken. Modus, g. di, m. melodia, g. diæ: modulatio, g. onis, f, modulamen, g. minis, n. modulatus, tûs, m.

wijſen/toonen. Oſtendere, *p.* ſtendi, *ſ.* ſtenſum & ſtentum, monſtrare, commonſtrare, indicare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

wijſen/leeren. Docêre, *p.* docui, *ſ.* doctum, *r. acc.*

wijſen / in Recht. Judicare, *p.* avi, *ſ.* atum. Sententiam ferre.

wijſer/tooner. Monſtrator, oſtenſor, exhibitor, g. oris; index, g. dicis, m.

wijſer aen de klocke. Index, g. dicis, gnomon, g. monis, m. horologium, g. gii, n.

wijte. Inculatio, imputatio, reprehenſio, g. onis, f.

wijten/de wijte geben. Incuſare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.* Imputare, p. avi, ſ. atum. *reg. acc. rei & dat. perſ.* Culpam in aliquem conjicere.

wijwater/ſ. inwijen. Conſecrare, p. avi, ſ. atum.

wilbernijſſe. Deſertum, g. ti, n. eremus, g. mi, f.

wilt/niet tam. Silveſter, ſtris, ſtre, & ſilveſtris, e, g. ſtris: agreſtis, e, g. ſtis, terus, ferinus, belluinus, a, um, o.

wild/dertel/moetwillig/ſ. wildhang. Protervus, a, um, o, Ferociens.

wild ende woeſt. Vaſtus, a, um, o.

in 't wild. Vage, *adv.*

in 't Wildt lopen. Vagari, p. atus, *dep.* Nullo certo loco conſiſtere; palari, *p.* palatus.

in 't wildt loopen. *metaph.* Vitæ eſſe diſſolutæ: vitam agere diſſolutum.

wild maken. Efferare, *p.* avi, *ſ.* atum. *r. acc.*

wild wozden. Efferaſcere, *ſine præt. aut ſup.*

wiltbzaet. Ferina, g. næ, f. Caro ferina.

wilddier. Fera, g. ræ, bellua, g. luæ f. *Inde* Ferinus, belluinus, a, um, o.

wildheyt. Feritas, g. tatis, f.

wildbank. *metaph.* Homo juvenis, ferociens, temerarius, refractarius, contumax.

wild-verken. Aper, g. pri, m. *inde* Aprinus, a, um, o.

wild-dier. Phlyctena, g. næ, f.

Wildeling-boom. Arbutus, g. ti, m.

wilde zee. Oceanus, g. ni, m.

wille/kracht van de ziele dooz de welke wp willen. Voluntas, g. tatis, f. Volendi facultas, poteſtas, potentia.

wille/het willen ſelve. Voluntas, g. tatis, f. arbitrium, g. trii, n. arbitratus, g. tûs, m.

te wille zijn. Voluntatem alicujus ſequi; obſequium præſtare.

niet te wille weſen. Nihil concedere alicui.

na ſijnen wille. Pro ſuo arbitrio, ad arbitrium ſuum; ſuo arbitratu; libitu; ex ſententiâ.

ſijnen wille tot pet geben. Conſentire, aſſentire, *p.* ſenſi. *ſ.* ſenſum; aſſentiri, *p.* ſenſus, *dep.* ſuffragari, *p.* atus, *dep.* ſubſcribere, *p.* ſcripſi, *ſ.* ſcriptum, *r. dat.*

wille-coin/ſ. wel-coin *in* **wel.** Bene.

wille. Causâ, gratiâ, ergò ut: **Om uwe wille.** Tui causâ, causâ tuâ.

wellekeur. Arbitrium, g. trii, n. Electio libera.

wille keuren. Arbitrari, *p.* atus, *dep.*

willeloos. Impos voluntatis.

willemoedigh/willens. Volens, lubens.

willen/wille hebben. Velle, volo, *p.* volui, *ſ. caret.*

willen/begeiren. Cupere, pio, *p.* pivi, *ſ.* pitum. deſiderare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*

niet willen. Nolle, nolo, *p.* nolui, *ſup. caret.*

wilt niet. Ne, *cum imp. & ſubj.* noli, *cum infinit:*

willens ende wetens. Prudens & ſciens: volens ſciensque: deditâ operâ: ex induſtria.

willigh/gewilligh. Voluntarius, ſponteneus ultroneus, a, um, o, non gravatus.

willighlijk/gewillighlijk. Voluntariè, ſponte, lubenter, ultro, ultroneè, *adv.* Non gravate: non invite.

willigen / gewilligh maken. Voluntarium facilemque reddere.

willig/wilge. Salix, g. licis, f.

willigen/van willige. Saligneus, a, um, o.

Willigen-boſch. Salicetum, ſalictum, g. ti, n.

Wimpel/vaene. Vexillum, g. li, n.

Wimpel/dekſel. Velum, g. li, n.

wimpelen. Velare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
winbaer. Vincibilis, ſuperabilis, e, g. lis, o.
winck/ ſ. **wenck** Nutus, g. ûs, m.
winkel. Officina, g. næ, f.
winkel houwen. Habêre officinam.
winckel-haeck Norma, g. m: regula, g. læ, f. gnomon, g. monis, m.
winckelhouder. Propola, g. læ: inſtitor, g. oris, m.
winckel-knecht. *Idem.* Inſtitoris famulus.
winket. Portula, feneſtella, g. læ, f.
windaes. Trochlea, g. leæ, f.
windaes-booge/ windboogh. Arcubaliſta, g. ſtæ, f.
windaes-boom Vectis ergatæ.
windaes gat/ windaes-boet. Chelonia, g. niæ, f.
winde/ caterol. Ergata, g. tæ; trochlea, g. leæ, f.
winde/ bzangen. Convolvulus, g. li, m. *herba.*
windel. Helxine, g. nes, f. *herba.*
windel/ kinderboeck. Incunabula, g. lorum, n. faſcia, g. ciæ. f.
winden/ om hoogh winden. Surſum attollere, *r. acc.*
winden. Glomerare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
windtſel. Involucrum, g. cri, n.
windt. Ventus, g. ti; ſpiritus, g. tus, m.
eenen windt maecken. Ventum facere, ventulum ciêre: auram concitare.
inden windt ſien. Advigilare, *p.* avi, *ſ.* atum; advertere, *p.* verti, *ſ.* verſum; attendere, *p.* tendi, *ſ.* tenſum & tentum.
't is maer windt. Res eſt nihili.
goeden windt. Vendus ſecundus: aura ſecunda.
tegen windt. Ventus adverſus.
windt/ veſt. Ventris crepitus. **Eenen windt laeten.** Emittere ventris flatum.
windt geſloten in de derme. Inteſtinis conceptus halitus: inteſtinis concluſus flatus: Inteſtinis incluſus ſpiritus.
die met winden gequelt is. Alvo conceptis flatibus divexatus.
windtachtigh/ als 't dickwils waept. Ventoſus, a, um, o. ventus creber.
windachtigh/ onderwozpen aen den wind. Ventoſus, a, um, o. Ventus inteſtus, obnoxius, expoſitus.
windtbal. Pila ventoſa.
windtbuſſe/ laetbuſſe/ ventooſe. Cucurbita, g. tæ: cucurbitula, g. læ, f.
windt-ey. Ovum hypenemium, irritum, zephyrium, umbilici expers ovum.
windtgat. Spiramen, g. minis, ſpiraculum, g. li, n.
windthaerinck. Harencus vento ſiccatus.
windthondt/ haſewindt. Canis venaticus.
windt meulen. Mola alata, velaris.
windtſtozm. Procella, g. læ, f.

windt blaege. Turbo, g. binis, m.
windtvogel. Arquata, g. tæ. f. *avis.*
winnelyck/ dat men kan verwinnen. Vincibilis, ſuperabilis, expugnabilis, g. lis, o.
winnelyck/ dat men kan verdienen. Quod acquiri poteſt.
winnen / winſt doen. Lucrari, p. atus, ſ. atum, *dep.* Lucrifacere, cio, *p.* feci, *ſ.* factum, *r. acc.* compendium facere *vel* capere, ut; **Hy heeft ſoo veel met ſpelen gewonnen** Tantum lucri, tantum compendii fecit aleâ.
winnen / verdienen met werken. Merêre, *p.* merui *ſ.* ritum; mereri, *p.* meritus, *ſ.* ritum, *r. acc.* ut: **Hy windt een croon 's daegs.** Diurnâ opera meret aureum.
winnen/ vooztganck doen/ vzofiteren. Proficere, cio, *p.* feci, *ſ.* fectum; promovêre, *p.* movi, *ſ.* motum, ut: **Hy en wint niet veel in uwe ſtudien.** Parum proficis *vel* promoves in ſtudiis.
winnen / d'affectie van iemant tot hem trecken. Demerere *p.* merui, *ſ.* meritum: demereri, *p.* meritus, *ſ.* ritum, *r. acc.* ut: **De herten van de menſchen winnen.** Populi ſtudia demerêre, *vel* demereri, ſibi conciliari animos hominum, ſibi demereri.
winnen/ tot ſyne parthye trecken. In ſuas partes adducere, pertrahere, *r. acc.*
winnen / verwinnen. Superare, expugnare, p. avi, ſ. atum, vincere, p. vici, ſ. victum, *r. acc.*
winnen / tot iet geraecken. Attingere, p. attigi, ſ. attactum: ut: **Wy hebben nu den bergh gewonnen / wy zyn nu op den bergh geraeckt.** Jugum tandem montis attigimus, *vel* aſſecuti ſumus: ad verticem montis acceſſimus, adivimus, pervenimus.
winnen den koſt. Parare victum.
winnen een proces/ ſ. **Pzoces.** Litem obtinere: cauſam expugnare: victoriâ cauſæ triumphare.
winnen 't landt / ſ. landtbouwen. Agrum, terram colere.
winnen kinderen. Liberos procreare, ſuſcipere.
winnen den tijt. Accelerare, p. avi, ſ. atum.
winnen wegh. Procedere, p. ceſſi, ſ. ceſſum: Progredi, dior, p. progreſſus, *dep.* Promovere, p. movi, ſ. motum; provehi, p. vectus, *paſſ.*
winſt/ winninge/ voozſpel oft koopmanſchap. Lucrum, g. cri. n. queſtus, g. ſtus, m.
winſt/ gagie / loon voor werck. Merces, g. cedis. f. ſtipendium, g. dii, n.
winſt/ profijt. Emolumentum, g. ti, n.
winter. Hiems, hiemis: bruma, g. mæ, f. Brume tempus: brumale tempus.
Winterachtig/ winterſch/ van den winter. Hiemalis, brumalis, e, *g.* lis; hibernus, a, um, o.
Winteren/ over winteren. Hiemare, p. avi, ſ. atum. **Winterleger.** Hyberna, *g.* norum, n. *pl. num.*
Winterconinghsken. Regulus, g. li, m. *avis.*
Winter-Coningh. *Metaph.* Cui morbus per totam hiemem adhæret.
wintergoedt. Fruges hibernæ.
wintergroen. Limonium, g. nii, n. *herba.*
winterleger/ winterquartier. Hiberna, g. norum, f. *pl. num.*
winterliger houden. Hibernare, avi, atum Hiberna agere.
winter-maandt. December, g. bris, m.
winter-rock/ ſ. **pije.** Penula, æ, f. Endromis, *g.* midis, f.
wip/ daveringe. Agitatio, vibratio, *g.* onis, f.
wip/ oogenblick. Oculi ictus, nictus.
met eenen wip doen. Ociſſimè, citiſſimè, celerrime aliquid facere.
wippen/ wipgalge. Tolleno, tollenon, g. nonis. m.
wippen. Trochleâ *vel* tollenone in altum ſuſpendere, elevare, ſuſtollere, *r. acc.*
wip-ſteert. Gnaphalus, *g.* li, m. motacilla, g. læ, f. *avis.*
wipſteerten. Mortitare *vel* agitare caudam.
wis van ſtrop/ hoy/ *&c* Manipulus, g. li, m. Manipulus ſtraminis, fœni, *&c.*
wiſch-hout. Faſcis lignorum.
wiſch/ opneemdodde. Peniculus, penicillus, g. li. m.
wiſſchen / ſ. baagen. Tergere, detergere, p. terſi, ſ. terſum.
wiſpelen. Vagari, p. atus, ſ. atum, *dep.* vacillare, p. avi, ſ. atum.
wiſpelaer. Vagus, g. gi, errabundus, g. di; erro, g. ronis, m.
wiſpel-ſteerten/ ſwip-ſteerten. Caudam mortitare, caudâ adulari, luſitare.
wiſpelſtuerigh. Inconſtans, g. ſtantis, vagus, a, um, mobilis, e, g. lis, o,
wiſpel-tupte. Homo levis & inconſtans.
wiſſen/ baſt. Vimen, g. minis, n. reſtis, g ſtis, m. Ligneus laqueolus: lorum virgeum; virgeus laqueus.
van wiſſen. Vimineus, a, um, o.
wiſſe houdts. Faſcis lignorum majorum.
wiſſel/ ſalaris **van den wiſſelaer.** Collybus, g. bi, m. aſpratura, g. ræ, f.
wiſſel/ den ſtaet van wiſſelinge. Res argentaria: ratio argentaria: ratio menſaria, ſtatus rei argentariæ.
wiſſel/ de plaatſe daar men wiſſelt. Argentaria, g. riæ; trapeza, g. zæ, f. Forum argentarium.
wiſſelhouden. Argentariam facere: argentarii *ſeu* nummularii munus exercere.
wiſſelaar. Numularius, argentarius, nummarius, camplarius, g. rii; trapezita, *g.* tæ, m. Negotiator monetarius.

wiſſelbaar. Mutabilis, permutabilis, e, *g.* lis, o.
wiſſelbank. Trapeza, *g.* zæ. f.
wiſſelbzief. Teſſera collybiſtica, nummaria.
wiſſelen. Commutare, permutare, p. avi, ſ. atum, *r. acc.*
wiſſelinge/ wiſſelbalgh. Puer ſuppoſitius.
wiſſelinge. Commutatio, permutatio, g. onis, fem.
wit. Albus, candidus, niveus, lacteus, eburneus, a, um, o.
wit/ grijs Canus, incanus, a. um, o.
't wit van d'oogen. Albugo, g. ginis, f. Album oculi.
't wit van de bomen / ſpint. Alburnum, g. ni, n.
't wit van een ey. Albumen, g. minis, n. Candidum ovi, ex ovo: Album ovi,
't wit van de nagels. Exortus unguium.
't wit in den doele. Scopus, g. pi, maſc.
wit zyn. Albere, p. albui, *ſine ſup.* candere, p. caudui, *ſine ſup.* albicare, p. avi, ſ. atum.
wit wozden Albeſcere, exalbeſcere, p. albui, candeſcere, ſ. candui, *ſine ſup.*
wit maken/ witten Dealbare, candidare, p. avi, ſ. atum; candefacere, cio, p. feci, . actum, *r. acc.*
wittigheyt Albedo, *g.* dinis, f. albor, candor, *g.* oris, m.
witſel. Gypſum, g. ſi, n.
witten/ ſ. witmaken. Candido colore imbuere, albore induere.
wittekens. Candidulus, *g.* li, m.
witachtigh. Albidus, candidulus, a, um, o.
wit-grauw. Leucophæus, a, um, o.
witmoes Athera, g. ræ, f.
wit-quiſpel. Peniculum, g. li, n.
witten bzoodt. Panis triticeus.
witten-bzoodts kindt. Delicatulus, m. Albæ gallinæ filius.
wit-viſch. Apua, *g.* puæ, f.
Wit-werker. Abietarius, g. rii, maſc.
wit-woztel Polygonatum, g. ti, n.
witte-woztel/ peen. Paſtinaca, æ, f.
woeker/ onrecht beirdigh intereſt. Fœnus, g. noris, n. uſura, *g.* ræ, f. compendium, prætium, merces, quæſtus ex mero mutuo.
woeker een pour cent. Uſuræ octonæ centeſimæ, octona unciaria.
vijftigh ten hondert. Uſuræ quaternæ centeſimæ.
25. **ten hondert.** Uſuræ binæ centeſimæ.
20. **ten hondert.** Uſura gemina dextans.
15. **ten 100.** Uſuræ ternæ quincunces.
12. **ten 100.** Uſuræ aſſes: uſura unciaria.
11. **ten 100.** Uſuræ deunces.
10. **ten 100.** Uſuræ dextantes, decunces.
9. **ten. 100.** Uſuræ dodrantes.
8. **ten hondert.** Uſuræ beſſes.

7. ten 100. Usuræ septunces.
6. ten 100. Usuræ semisses.
4. ten 100. Usuræ trientes.
2. ten 100. Usuræ sextantes.
1. ten 100. Usuræ unciæ.
woecker van woecker. Usuræ anatocismus: fœnas ex fœnore: usuræ usuratum.
op woecker. Fœneratò, usurâ: fœnore: fœnori.
woecker/het woeckeren selve. Fœneratio, g. onis, f. Fœnoris exercitatio, fœneratia professio.
woeckeraer. Fœnerator, g. oris; usurarius, g. rii, danista, g. stæ, masc.
woeckeren. Fœnerari, p. atus, *dep.* Fœnori exponere: ad usuram dare: fœnus exercêre; usuras infligere.
woekersch. Usurarius, fœnerarius, fœneratitius, a, um; fœnebris, e, g. bris, o.
woeden. Furere, *sine præt. aut sup.* insanire, sevire, p. ivi, s. itum. Furore agi, rabie agitari.
't woeden / 't rasen / woedigheyt / woedenisse. Furor, g. roris, m. insania, vesania, g. niæ, sævitia, g. tiæ, rabies, g. biei, f.
woedende/woedigh/rasende. Furiosus, furibundus, rabidus, rabiosus, vesanus, insanus, a, um, o. Furore, rabie, furiis agitatus.
woel/geraes. Tumultus, g. tûs, m, tumultuatio, onis, pressura, g. ræ, f.
woelen. Tumultuari, p. atus. *dep.*
woelen/wercken ende slaven/ s. **wercken.** Desudare: Labores improbos subire.
woensdagh. Dies Mercurii, *Melius cum Ecclesiâ:* Feria quarta.
woest/wust/ydel. Vastus, vastatus, desertus, a, um, o.
woesthept Vastitas, g. tatis, vastitudo, g. dinis, f.
woestyne/wilderniss. Solitudo, g. dinis, eremus, g. mi, f. desertum, g. ti, n.
Wolachtigh. Lanosus, a, um, o. *&c.* s. **wolle.** Lana, g. æ.
Wolcke. Nubes, g. bis, f. nubilum, g. li, n.
Wolckesken Nubecula, g. læ, f.
Wolckachtigh. Nubilus, nubilosus, a, um, o.
Wolf. Lupus, g. pi, m.
Wolf/ soozte van kancker. Phagedæna, g. næ, f.
Wolfinne Lupa, g. pæ, f.
Wofs/ van den Wolf. Lupinus, a, um, o.
Wolfs-besien. Uva lupina, uva ursa.
Wolfsklauwe. Lycopodium, g. dii, n. *herba,*
Wolfsmantel/wolfspels. Rheno, g. nonis; m. mastruca, g. cæ, f.
Wolfsmelck. Tithymallus, g. li, m.
Wofstanden. Dentes lupini, *in equis.*
Wolfswoztel Aconitum, g. ti, n, luparia, g. riæ, f.

wolle. Lana, *g:* næ, f.
wolle met de necken. Lana succida.
wolle/van wullen / van wolle. Laneus, a, um, o.
wolle-caarder / wolle-klopper. Carminarius, *g:* rii, carminator, *g:* oris, m.
wolcaardster. Carminaria, *g:* riæ, f.
wol-crupdt. Verbascum, g: ci, n.
wollewerck / wullewerck. Lanificium, g. cii, n.
wollewerkster. Lanifica, g. cæ, f.
wollewever. Lanarius, *g:* rii, m. Textor lanarius.
wolblocke. Floccus, *g:* ci, m.
wonden/quetsure. Vulnus, g: neris, n.
wonden/s. quetsen. Vulnerare, sauciare, p. avi, s. atum *r. acc.* Vulnus infligere. *r. dat.* Vulneribus conficere, *r. acc.*
gewond. Saucius, a, um, o.
wond-pserken. Specillum, *g:* li, n.
wondinge. Vulneratio, *g:* onis, f.
wond-crupdt. Solidago, g. ginis, f.
wondt-meester. Chirurgus, g. gi, *m.*
wond-teken. Cicatrix, *g:* tricis, f.
wond-wieke. Turunda, g: dæ, f.
wonder/ wonderwerck/ wonderdaet. Mirum, *g:* ri: miraculum, g: li, n. res mira: res miraculosa.
wonder/ monster. Monstrum, *g:* stri, n.
wonderbaer/ wonderlyk. Mirus, mirandus, mirificus, a, um; mirabilis, e, g. lis, o.
wonderbaarlyken / wonderlyken. Mire, mirabiliter, admirabiliter, *adv.* mirum in modum, mirandum in modum: mirabilem in modum.
wondertecken. Ostentum, portentum, g: ti; prodigium, *g:* gii, n.
woon/wooninge/woon-plaetse/woonstede. Habitatio, commoratio, mansio, g. onis, f. habitaculum, g. li; domicilium, g: lii, n. sedes, g. dis, f.
woonaar/ bewoonelyck. Habitabilis, e, g: lis, o.
woonen. Habitare, p. avi, s. atum; incolere, p. lui, s. cultum, *r. acc.* commorari, p. atus, s. atum. *dep.*
woozd. Vox, *g.* vocis, f. verbum, g: bi, n. dictio, g. onis, f.
't woozdt doen/ s. **Aensprake doen** Orare, agere causam alicujus: postulare, agere pro aliquo.
't woozd doeren. Orare, perorare, p. avi, s. atum. Verba facere.
't hooghste woozt doeren. Præ aliis venditare eloquentiam: reliquos garrulitate obtundere.
't woozt vooz pemanden doen. Causam alicujus agere.
woozt/loose. Symbolum, g: li, n, tessera, g: ræ, f.

woozd/

woozden/ ut: **'t Zyn maer woozden.** Mera verba sunt: inanes nugæ; vani logi.
woozd/belofte/trouwe. Fides, g. dei, sponsio, *g:* onis, f. promissum, si, n. (præbere.
syn woozd geben. Fidem dare; assensum
op u woozdt. Tuâ side; tesponsore.
syn woozdt houden. Fidem servare, præstare, liberare, stare promissis.
woozden. Fieri, fio, p. factus, *neutro passf.* efficior, p. effectus, *passf.* (ches, f.
woozgh in de keele. Angina, g. næ: synache, g.
woozgen/verwoozgen. *act.* Strangulare, suffocare, præfocare, p. avi, s. atum, *r acc.* spiritum præcludere: fauces *vel* guttur obstringere.
woozgen/ versticken/ *passf.* Strangulari, suffocari, præfocari, p. atus, *passf.*
woozg-peiren. Pyra strangulantia.
woozginge. Strangulatio, suffocatio, f.
woozm. Vermis, *g.* mis, m.
woozmken. Vermiculus, g. li, m.
den Woozmin de (f.
lichamen. Lumbricus, g. ci. m. tænia, *g.* niæ,
kiesen/ *al.* **maepen.** Acarus, g. ri. m,
wyngaarden. Volucra, *g:* cræ, f. convolvulus, g. li, m.
byyen. Cerates, g. ftæ, m.
graanen. Curculio, g. onis, m.
boomen. Mida, g. dæ, m.
meilen. Mylœcos, g. ci, m. (tinea, g. neæ, f.
houten/kleederen. *&c.* Teredo, g. dinis: hoorens. Galba, *g.* bæ, f.
den woozm upt de neuse trecken. *Prov* Incautum suis arcanis emungere: ex incauto arcana elicere.
woozmachtigh/ dat woozmen voozt bzengt. Verminosus, a, um, o.
woozmachtigh/ vol woozmen. Verminosus, a, um. o. Scatens vermibus.
woozmen kryyen. Vermiculari, *p.* atus, *dep.* verminare, p. avi, s. atum.
woozmstekigh/ van woozmen bedozven. Verminosus, carionsus, a, um, o.
woozm-krupdt. Absinthium, *g.* thii. n.
woozp. Jactus, ctus, missus g. sûs, m.
woozp van de beesten. Fœtura, g. ræ, f.

woozpen. Jacere, cio, p. jeci, s. jactum; conjicere, cio, p. jeci, s. jectum, *reg. acc.*
woozpen/gelyck de beesten. Fœtare, p. avi, s. atum. Edere fœtum.
ter aarden woozpen. Prosternese, p. stravi, s. stratum, *r. acc.*
woozpgaren. Stamen, minis, n.
woozpgiften. Missilia, *g.* lium, n. *pl. num.*
woozpner. Funda, *g.* dæ, f. verriculum, *g.* li, n.
woozppyl. Spiculum, telum, jaculum, *g.* li, n.
woozpspiesken. Pilum, *g.* li, n.
woozst. Farcimen, *g.* minis, n.
woozstelen. Luctari, colluctari, p. atus, *dep.*
woozstelen. Luctator, g. oris, palæstrita, g. tæ, m. Palæstricus pugnator.
woozstelinge. Lucta, ctæ; luctatio, *g.* onis, f. luctatus, g. tûs, m.
woozstelplaetse. Palæstra, g. stræ, f.
woztel. Radix, g. dicis, f. (gere.
woztelen. Radicare, *p.* avi, *s.* atum: radices a-
woztelachtigh. Radicosus, a, um, o.
woztelinghs. Radicitus. *adv.* A radice: usque ad radicem: una cum radice.
wozvel/s. werbel. Verticillus, g. li, m.
woudt/s. bosch. Silva, væ, f. (sum.
wouteren/s. lucken. Succedere, p. cessi, s. ces-
wouwe/ *Fl.* Luteola, *g.* læ, *herba.*
wouwer/kieckendief. Milvus, g. vi, m.
wouwer/ byyber. Vivarium, g. rii, n.
wzaacke. Vindicta, *g.* æ, f.
wzaackgierigheyt. Vindictæ cupiditas.
wzeecken. Ulcisci, ultus sum, vindicare, p. avi, *s.* atum.
wulpsch. Temerarius, ludibundus, inconsideratus, lascivus, dissolutus, a, um, o.
wulpsch zyn. Lascivire, *p.* vivi, *s.* vitum; juvenari, *p.* atus, *dep.*
wulpschigheyt. Lascivia, *g.* viæ, f.
wulpschelyck. Temere, lascive, petulanter, inconsiderate, juveniliter, *adv.*
wy/wylieden. Nos, *g* nostrum, o. *pl. n. ab.* Ego.

Z.

Zyn/wesen. Esse, sum, *p.* fui. *anom* existere, *p.* exstiti, *sine sup.*
zynde/wesende. Existens, *g.* stentis, o.

ONOMASTICUM.

NOMINUM PROPRIORUM, URBIUM, REGIONUM, FLUVIORUM, INSULARUM, MONTIUM, ET POPULORUM MAXIME CELEBRATORUM.

*Fluviorum nomina asteriſco * prænotata sunt.*

A *vel* **Aade.** Ada *vel* Aada, g. dæ, m.
*** Aar.** Arola, g. læ; *vel* Araris, g. ris. m.
bbeville. Abbatis-villa g. læ, f.
rzuzzo. Samnium, *g.* nii, n.
rzuzzers. Samnites, g. tum, m, *pl. num.*
carnien. Acarnania, g. niæ, f.
Acarniers. Acarnanes, g. num, *m. pl. num.*
Achaien. Achaïa, g. æ, f.
Aekfel, Axella, g. læ, f.
Aalst. Alostum, g. sti, n.
Aardenboozgh. Ardenburgum, g. gi, n. Græopolis, g. lis, f.

Marſchot. Areſacum, g: ci; Ariſcotum, g: ti, n.
Math. Athæ, g: thæum, f. Eſſui & Æſſui, g: ſuorum, m. *pl. num.*
Africa. Africa, g. cæ; Lybia, g: biæ, f.
Africaan. Afer, fra, frum; Africanus, a, um, o. Lybs, g: bis, m. Lybiſſa, g: ſæ, f.
Aichſtadt. Aureatum, g: ti, n.
*Aine. Axona, g: næ, m.
Air. Aquæ Sextiæ. Aquæ, g: aquarum, f. *pl. n.*
Aken. Aquiſgranum, g: ni, n. Aquæ, g: quarum, f. Vetera, g: rum, n. *pl num.*
Albanien. Albania, g: niæ, f. Epirus, g. ri, m.
Albanois. Epirota *vel* Epirotes, g. tæ, m.
Alcala. Complutum, g: ti, n.
Alcantara. Norba Cæſarea.
Alckmaar. Almeria, Alcamaria, g. riæ, f.
Alenſon. Alenzonium, g. nii, n. (piæ, f.
Aleppo. Alepum, g. pi, n. Alepia *vel* Alapia, g.
Algaaben. Algarbia, g. biæ, f. (dæ colonia.
Algiers. Algeria, g. riæ, f. Algerium, g. rii, n. Sal-
Alicante. Illice g. ces, f. illicen, g. cenis, n.
Alier. Flaver, g. veris, m.
Allobrogers. Allobroges, g. gum, m. *pl. num.*
Almeloe. Almeloa, g. æ, f.
Alpen. Alpes, g. pium. m. *pl. num.*
*Al. Aura, g. ræ: Alutius, g. tii m.
Altorf. Altorfium, g. fii, n. Ulmania, niæ, f.
Amberg. Amberga, g. gæ, f.
Amboiſe. Ambofia, ſiæ, f.
Ambrun. Arabrodunum, Ebrodunum, g. ni, n.
America. America, æ, f.
Amersfoot. Ameſſurtum, g. ti, n. Amerfordia.
Amiens. Ambianum, g i, n.
*Amſtel. Amſtela, g. læ, m.
Amſterdam. Amſtelodamum, Amſtelredamum, Amſtelædamum, g. mi, n.
Ancone. Ancona, g. næ, f.
Andaluſien. Bætica, g cæ; Turdetania, g. niæ, f.
Andaluſier. Bætici, g. corum; Turdetani, g. norum, m. *pl. num.*
Andernach. Antennacum, g. ci, n.
Andrinopel. Hadrianopolis, g. lis, f.
Angers. Andegavi, Andecavi, g. vorum. Andes, g. dium, m. *pl. n.* Juliomagum, g. gi, n.
Angelin. Andegavus, g. vi. Andinus, g. ni, m.
Angiers / ſ. Angers. Andes, ium, m.
Angoleſme. Aginnon, g. onis, m. Angoliſma, g. mæ, f.
Anjou. Andes, ium, m. *pl. num.*
Antipo. Antipolis, g. lis, f.
Antiochien. *Plures ſunt ſc:* in Syrien. Antiochia Daphnenſis, *olim* Antigonia *nunc.* Theopolis, g. lis, f.
in Medien. Antiochia Margiana, *olim*, Alexandria, *nunc.* Seleucia, g. ciæ, f.
in Cicilien of Peſidien. Antiochia Piſidiæ *nunc*: Cæſarea Colonia & Aſia minor
in Carien. Aracus, g. ci, f.
in Meſopotamien. Antiochia Mygdoniæ *alias.* Nifibis, g. bis, f.

in Comagenen. Antiochia Comagena.
Antwerpen. Antverpia, g. piæ, f.
Aquitanien. Aquitania, g. niæ, f.
Arabec. Arabs, g. rabis, c.
Arabien. Arabia, g. biæ, f.
Archipelago / ſ. See. Archipelagus, g. i, m.
Ardenburgh. Ardenburgum, g. i, n.
Ardennen. Arduenna, g. næ, f.
Arien. Aria, g. riæ, f.
Aries. Arelatum, g. ti, n. Arelate, g. tes, f.
Armenien. Armenia, g. niæ, f.
Armentiers. Armentesium, g. rii, n.
Arnupden. Arnemuda, g. dæ, f.
Arnhem. Arenacum, g. ci, n. (niæ, f.
Arragon. Tarracona, g. næ, f. Arragonia, g.
Arras / ſ. Atrecht. Atrebatum, g. i, n.
Aragonnois. Tarraconenſis, g. lis c. (ciæ, f.
Artois. Atrebates, g. tium, m. *pl. num.* Arteſia, g.
Artoiſers. Atrebates, g. tum, *vel* tium, Arteſii, g. ſiorum, m. *pl. num.*
Arzu. Xilia, g. liæ, f. (gum, g. gi, n.
Aſchenbourgh. Aſciburgium, g. gii; Aſſyburgum,
Aſchersleben. Aſcania, g. niæ, f.
Aſien. Aæa, g. ſiæ, f.
Aſperen. Aſpera, g. ræ, f.
Aſſirien. Aſſyria, g. æ, f.
Athenen. Athenæ, g. arum, f.
Athenerlandt. Attica, g. cæ, f.
Atrecht. Atrebatum, g. ti. Regiacum, g. ci, n.
Avennes. Avennæ, g. narum, f. *pl. num.*
Averne. Avernia, g. niæ, f. Arxeni, g. norum, m. *pl, num.*
Auſpurgh. Augusta Vindelicorum.
Aughſt. Augusta Rauracorum.
Avinioen. Avenio, g. onis, f.
Auſtun. Auguſtodunum, g. ni, n.
Aux. Augusta Auſciorum.
Axel. Axella, g. æ, f.

B.

Baar. Abnoba, g. bæ, f.
Babel. Babylon, g. lonis, f.
Babylonien. Babylonia, g. niæ, f.
Bacharach. Aræ Bacchi.
Baden. Theimæ Helveticorum.
Baſonnet. Aquæ Auguſtæ. (g. rii, n.
Bambergh. Bamberga, g. gæ, f. Granionarium,
Bar. Barrum, g. ri, n.
Barbanſon. Barbanſonia, g. niæ, f.
Barbaryen. Mauritania, g. niæ, f. Africa, æ, f.
Bardwyck. Bardovicum, g. ci, n.
Barſelone. Barcino, Barcinon, g. onis, f.
Bartelbergh. Appenninus, g. ni, m.
Basel. Baſilea, g. leæ, f.
Baſtonach. Baſtonacum, g. ci, n.
Batenburgh. Batenburgum, g. gi, n.
Bavay. Bavacum. Bagacum, g. ci,
Beane / beaune. Belnæ, g. narum, f. *pl. num.* Bibracte, g. ctes, f.
Beare. Bearnes, g. num, f. *pl. num.*

Beaumont.

Beaumont. Bellus-mons, g. montis, m.
Beauvais. Bellovacum, g. ci, n.
Belgraadt / ſ. Griechiſch Weiſſenburgh. Belgradum, g. di, n. Alba Græca.
Belle. Belliolum, Belgiolum, li, n.
Benevent. Beneventum, g. tii, n. (g tii, n.
Benthem. Benthemum, g. mi; Tubantium,
Bergen-Henegouw. Montes Hannoniæ.
Bergen op Zoom. Bergæ, g. garum. f. *pl. num.* Bergozomium, g. mii, n.
Beringen. Beringa, g. gæ, f.
Bergh-ſpyck. Tiberiacum, g. ci, n.
Berlyn. Berolinum, i, n. Colonia ad Spream.
Bern in Switſerlant. Berna, g næ, f.
Berrin-Italien. Verona, g. næ, f.
Bernardus-bergh. Alpes Pœninæ.
Berry. Biturigum, g. gi, n. (onis, f.
Beſançon. Veſontium, g tii, n. Veſontio, g.
Bethune. Bethuna, g. næ, f.
Betuwe. Batavia, g. viæ, f.
Beverwyck. Bevrivicum, g. ci, n.
Beyerland. Bavaria, g. riæ, f. Noricum, g. ci, n.
Beyerſche. Bavari, g. rorum, m. *pl. num.*
Bier-vliedt. Berefletum, g. ti, n.
Binch. Binchium, g. chii, n.
Bingen. Bingium, g. gii, n.
Biſanſon. Veſontium, g. tii, n.
Biſcain. Cantaber, g. bri, m.
Biſcapen. Cantabria, g. briæ, f.
Blois. Blæſa, g læ, f. (berga, g gæ, f.
Blankenbergh. Leucorium, g. rii; n. Bianco-
Boextel. Boxrella, g. læ, f.
Bodenhupſen. Altula, g. læ, f.
Bohemen. Bohemia, g. miæ, f.
Bohemer-wald. Gabreta ſylva: Luna ſylva.
Bolonien in Italien. Bolonia, g. niæ, f.
Bolonien in Picardyen. Bolonia, g. niæ, f. Geſſoriacum, g. ci, n.
Bommel. Bomela, g. læ, f. Bomelium, g. lii, n.
Bommeler-weirt. Bomelæ inſula.
Bon. Bonna, g. næ, f.
Bone. Hippon, g. ponis, f.
Boppart. Bodobriga, gæ. f.
Bourbonnois. Boii, g. Bojorum, m. *pl. num.*
Bourbourgh. Borgurgus, g. gi, f.
Bourdeaux. Burdegala, g. læ, f.
Bourgondien. Burgundia, g. diæ, f.
Bourgondiers. Sequani, g. norum, burgundi, g. dorum, & Burgundiones, g num, m. *pl. num.*
Bourges. Bituricum, g. ci, biturgium, g. gi, n.
Brabandt. Brabantia, g. tiæ, f.
Brabander. Brabantus. g. ti, m.
Braine. Bibrax, g. bractis, f.
Brandenbourgh. Brennoburgum, g. gi, n. Brennopolis, g. lis, f.
Brandenburgh. Brandeburgia, g. giæ, f.
Breda. Breda, g. dæ, f.
Bregantz. Bregantia, g. æ, f.
*Brune. Medoacus, g. ci, m.
Bremen. Brema, g. mæ, f. urbs.

Brenner. Alpes Pyrenæ.
Bretanien. Britania, g. niæ; Armorica, g. icæ, f. Hermionia, g. niæ, f.
Britanien / groot Britanien / begrijpende Engelant en Schotlant. Magna Britannia.
Brepne. Brennia, g. niæ, f.
Brianſon. Brigantium, g. tii, n.
Briel. Brila, g. læ, f.
Briſcauw. Briſgavia, g. viæ, f.
Briſack. Briſacum, g. ci, n.
Bronckhorſt. Bronchorſtum, g. ſti, n.
Brouwers-haven. Briuershavia, g. viæ, f.
Brugge. Brugæ, g garum, f. *pl. num.*
Bruſſel. Bruxellæ g. larum, f. *pl. num.* (lis, f.
Brunſwyck. Brunſvica, g. cæ; brunopoles, g.
Buda / ſ. Offen. Buda, æ, f. Salinum, g i, n.
Billion. Bollionium, g. nii, n.
Buren. Bura, Ebura, g. ræ, f. (gi, n.
Burges. Auguſtobriga, g gæ, f. burgium, g.

C.

Cadſant. Caſſandria, g. driæ, f.
Caan. Cadomum, g. i, n.
Cahors. Caduroi, g. corum, m. *pl. num.* (*pl. n.*
Calcar. Calcaria, æ, f. Calciaci, g. corum, m.
Calenbergh. Cecius, g. cii, m. (portus.
Cales. Caletum, g. ti, n. Iccius portus. Morinus
Caliomalis. Cades, g. dium, f. *pl. num.*
Camberp. Camberium, g. rii, n.
Cambreſis / Camerſp. Cameraceſium, g. ſii, n. Ager Cameracenſis. (na, g. næ, f.
Cameryck. Cameracum, g. ci, n. Samarobri-
Campn. Rugium, g ii, n. Oppidum ad oſtium viadri.
Campen. Campi, g. porum, m. *pl. num.*
Camp-veir. Campoveria, g. riæ, f.
Can / Caan. Cadomum, g. mi, n.
Candien. Candia, g. diæ; Creta, g. tæ, f.
Cantelbery. Cantuaria, g: riæ, f.
Cappadocien. Cappadocia, g. ciæ, f.
Cappadocier. Cappadox, g. docis, m.
Capryck. Caprica, g. cæ, f.
Carlemont. Carolomontium, g. tii, n.
Cornie / ſ. Kecnten. Carinthia, g. æ, f.
Carpathen. Carpatus, g. tri, f.
Carpentras. Carpentoractæ, g. ctes, f.
Cartage. Carthago, g. ginis, f. (orum, m.
Caſſel in Heſſen. Caſſilium, g. lii, n Caſſeli,
Caſſel in Vlaanderen. Caſſelletum, g. ti, m. Caſtellum Morinorum.
Caſtilien. Caſtilia, g. liæ: Celtiberia, g. riæ, f. Caſtellæ regnum. (*pl. num.*
Caſtres. Caſtrenſes, Cordenſes, g. ſium, m.
Catalonien. Coſſetania, g. niæ, f.
Catay. Serica, g. cæ, f.
Cats. Cattium, g. tii, n. (*pl. num.*
Catſenelleboge. Cattimeliboci, g. corum, m.
Catwyck. Cattovicus, g. ci, m.
Cel. Cella, æ, f.

Ceulen/ſ. Cölen. Colonia Agrippina.
Ceulenaars. Ubii, orum, m.
Chalons op de Sone. Cabillonum, Cabal-linum, g. ni, n.
Chalonsop de JMarne. Catalaunum g. ni, n.
Champagnien in Italien. Latium, g tii, n.
Champagnienin Vzanckryck. Campania, g. niæ, f.
Chartres. Carnotum *vel* Carnutum, g. ti, n.
Chio/Sio. Chius, g. chii, f.
Chur. Curia, g. æ, f.
Cilicien. Cilicia, g. ciæ, f.
Cipers. Cyprus, g. pri, f.
Cleve. Clivia, g. viæ, f. Cliviopolis, g. is, f.
Coblents. Confluentia, g. tiæ, f.
Corhersberg Pharetrius mons.
Coten. Colonia Agrippina.
Colenaar. Ubius, g bii, n. Agrippinas, atis, m.
Comines. Cominium, g. nii, n.
Conſinge. Convenæ, g. narum, f. *pl. num.*
Compeigne. Compendium, g. dii, n.
Compoſtelle. Brigantium, g. tii, n. Compoſtella, g. læ, f.
Conde. Condetum, Condatum, g. ti, n.
Conſtans. Cannodurum, i, n. *vulgo* Conſtantia, g. æ, f.
Coningsbergh. Regiomontium, g. ti, n.
Conſtantinopel. Conſtantinopolis, g. lis, Byzantium, g. tii, n.
Coppenhaven. Codania, Hafnia, g. niæ, f.
Corbeye. Corbeja, g. æ, f.
Corduba. Corduba, æ, f.
Corfu. Corcyra, g. ræ, f.
Corſick. Corſica, g. cæ, f.
Cortryck. Cortracum, Corteriacum, g. ci, n. Cortracenſes, g. ſium; Centrones, g. num. m.
Covorden. Covardia, g. æ, f. (*pl. num.*
Cracauw. Cracovia, g. viæ, f.
Cranenborgh. Geranopyrgium, g. gii; Craneburgum, g. gi, n.
Creta/ſ. Candien. Creta, g. æ, f. (g. tiæ, f.
Croatien. Liburnia, Slavonia, g. niæ, Croatia,
Cuſtryn. Cuſtrinum, g. i, n.
Cuilenborgh. Culenburgum, g. gi, n.

D.

Dalem. Dalemum, g mi, n.
Dalmatien. Dalmatia, g. tiæ, f.
Damme. Dammona, g. æ, f.
Dantſich Gedanum, g. ni, Dantiſcum, g. ci, n.
Delfinaat. Gallia Narbonenſis.
Delft Delphi, g. phorum, m. *pl num.*
Denemarck. Dania, g. niæ, f. Cimbrica cherſoneſus. (dæ, f. o
Dentemonde/Dermonde. Teneramunda, g.
Debenter. Daventria, g. triæ, f.
Deuren bp Colen. Marcodurum, g. ri, n.
Depnſe. Donſa, g. ſæ, f.
Diepe. Depa, g. pæ, f.
Dieſe. Dieſa, *Fl.* m.

Dieſt. Dieſthemium, g. mii, n. (villa
Dietenhoven. Divodurum, g. ri, n. Theonis
Digeon/Dijon. Divio, g. onis, f.
Dilingen. Dilinga, g. gæ, f.
Dinant. Dionantum, g. ti, n.
Dirmupde. Diſmuda, g. dæ, f.
Dockem. Docquemum, g. mi, n.
Doeberen. Dorovernia, g. niæ, f.
Dole. Dola, g. læ, f.
*Done. Tannis, g. nis, m.
*Donauwe. Danubius, g. bii, m. Iſter, tri, m.
Doznick. Tornacum, g. ci, n.
Dozdzecht/Dozt. Dordracum, g. ci, n.
Dozdtmondt. Tremonia, g. æ, f.
Douap. Duacum, g. ci, n.
*Dzab. Dravus, g. vi, m.
Dzeſden. Dreſda, g. æ, f.
Dziel. Driela, æ, f.
*Dub. Dubis, g. bis: Dubius, g. bii, m.
Duerſtede. Batavodurum, g. ri, n.
Duringe. Thuringia, g. giæ, f.
Duringer-woudt. Silva Hercynia.
Durnegen. Duromagus, g. gi, f.
Durlach. Durlacum, g. ci, n. Budoris, g. is, f.
Duinkerken. Dunokerca *vel* Dunkerca, g. cæ, f.
Dupsbergh. Teutoburgum, g. i, n.
Dupsbozgh. Dioſpurgum, g. gi, n.
Duitſch bp Ceulen. Tuitium, g. ti, n.
Duitſchlandt. Germania, Alemania, g. niæ, f.
Duſſeldozp. Duſſeldorpium, g. ii, m.
Dupvelant. Duvelandia.

E.

Edam. Edamum, g. mi, n.
*Eder. Edera, g. ræ, f.
Eeckerlo. Eclonia, g. niæ, f.
Egypten. Ægyptus, g. ti, f.
*Elve. Albis, g. bis, m.
Elbingen. Elbinga, g. æ, f.
Elſas/Elſaten. Alſatia, g. tiæ, f.
Embden. Embda, g. dæ, f.
Emmerick. Embrica, g. cæ, f.
*Ems. Amaſis, g. ſis, m,
Enchede. Encheda, æ, f.
Enchupſen. Enchuſa, g. ſæ; Moncœca, g. cæ, f.
Endoven. Endovia, g. viæ, f.
Engelandt. Britannia, g. niæ: Anglia, g. liæ, f. *hinc* Anglus, g. gii; Brito, g. tonis, m.
Engien. Angia, g. giæ, f.
Erckelens. Herculana, g. næ, f.
Erfozt. Erfordia, g. diæ, f.
Eſſen. Eſſendia, g. æ, f.
Europen. Europa, g. pæ, f.
Exceſter. Iſca, g. cæ, f.
Epndoven/ſ. Endoven. Endovia.

F.

Ferrare. Feraria, g. riæ, f.
Fichtelbergh. Piniter mons.
Finladt. Scandia, g. diæ, f.
Florencie. Florentia, g. tiæ, f.

Frã-

Franicker. Franekera, g. ræ, f. (Orientalis.
Franckenlandt. Franconia, g. niæ, f. Francia
Franckemondt. Francimons g. montis, m.
Franckfozt. Francofurtum, g. ti, n.
Fribozgh. Friburgum, g. gi, n.
Frioul. Forum Julii, Carinthia.
Fulda. Fulda, g. æ, f.
Fuſſen. Abuſiacum, g. ci, n.

G.

Galiſſien. Galæcia, g. ciæ, f.
Garonne. Garumna, Fl. Gall. m.
Gaſconien. Gallia Aquitanica.
Gaſconnois Vaſco, g. conis, m.
Geertrudenbergh. Gertrudimons, g. montis, m. Montes S. Getrudis.
Geertsberge. Gerardimons, g. montis, m.
Geile. Gela, Ghela, g. læ, f.
Geldenaken. Geldenacum, g. ci, n.
Gelder/Geldze/Gelre. Gelria, g. riæ, f.
Gelderſche. Sicambri, rorum, Geldrienſes.
Gembloers. Gemblacum, g. ci, n.
Gemert. Gemertium, ii, n. Ubi Equitum Teutonicorum inſignis domus, vulgo commendaria.
Gendt. Ganda, g. dæ, f. Gandavum, g vi, m.
Genebe. Geneva, g. væ, Gebenna, æ, f.
Geneberlandt. Liguria, g. riæ, f.
Gennep. Genapum, g. pi, n.
Genua. Genua, g. nuæ, f.
Gerbliet. Gerovletum, g. ti, n.
Giſſel. Giſſela, g. æ, f.
Glaron. Glarona g æ, f.
Goch. Gocha, g. chæ, f.
Goeree. Goreda, dæ, f.
Goes. Guſa, g. ſæ, f.
Gozcum. Gorcomium, g. mii, n.
Gothard. Alpes Adulæ.
Goude. Gouda, g. dæ, f.
Gzaan. Strigonium, g. ii, n.
Gzaanate. Granata, g. tæ, f.
Gzabe. Gravia, g. æ, f.
Gzaeben-Haege/ſ. Haege Haga Comitis.
Gzabeſandt. Graveſanda, g. dæ, f.
Gzenobel. Gratianopolis, g. lis, f.
Gzaatz. Græcium, g. ii, n.
Gzebelingen. Gravelinga, g. gæ, f.
Gziekenlant Græcia, g. ciæ; Helias, g. ladis, f.
Gzieks-wpſſenbozgh. Belgradum, g. di, n. Alba Græca.
Gzimbergen. Grimberga, g. gæ, f.
Gzoeningen. Groninga, g. gæ, f.
Gzoenlandt. Scandia, g. diæ, f.
Gzol. Grolla, g. æ, f.
Gulick/ſ. Julick. Juliacum, g. ci, m.
Gulickers. Menapii, Juliacenſes.

H.

Hagenouwe. Hagenoa, g. noæ, f. Hanovia
Haege. Haga, g. gæ, f. (æ, f.
Halberſtadt. Halbeſtadium, g. dii, n.

Halle. Hallæ, g. larum, f. *pl. num.*
Ham. Hammona, g. æ, f.
Hamburgh. Hamburgum, g. gi, n.
Hanem. Aquicinctum, g. cti, n.
Hannober. Hannovera, g. æ, f.
Hannupt. Hannutum, g. ti, n.
Harderwpck. Hardervicum, g. ci, f.
Harlebeke. Arlebeka, g. kæ, f.
Haerlem. Harlemium, g. mii, n.
Harlingen. Arlinga, g. gæ, f.
Haſſelt. Haſſeletum, g. ti, n.
Heckelbergh. Hecla, g. clæ, m. (ii, n.
Helmondt. Helmonda, g. dæ, f. Helmontium,
Henegouwe. Hannonia, g. niæ, f.
Herentals. Herentalium, g. lii, n.
Herſtal. Harſtalium, g. lii, n.
's Hertogenboſch. Silva-ducis, g. æ, f. Buſco-ducum, g. ci, n. Ducis ſylvia, g. viæ, f.
Hertogenrade. Rhodia ducis f.
Heſdin. Heſdinum, g. ni, n.
Heſſen. Haſſia, g. æ, f,
Heuckelom. Huclonium, g. nii, n.
Heuſden. Heuſda, æ, f. (gæ, f.
Heydelbergh. Budoris, g. ris: Heidelberga, g.
Hildeſheym. Alcalingium, g. gii, Hildeſium,
Hoepe. Hujum, g. Huji, n. (g. ſii, n.
Hollandt. Batavia, g. viæ, Hollandia, g. diæ, f.
Holſtepn. Holſatia, g. tiæ, f. (ti, n.
Hondſcote/Hondſchote. Honoſchotum, g.
Honfleur. Juliobona, g. næ, f.
Hongarien. Hungaria, g. riæ, f.
Hooghſtraten. Hogeſtrata, g. tæ, f.
Hozne. Horna, g. næ, f.
Heukelem. Heucla, g. clæ, f.
Hulſt. Hulſtum, g. ſtri, n.

I.

Jena. Jena, g næ, f.
Jeruſalem. Hieroſoloma, g. mæ, f.
Indien. India, g. diæ, f.
Ingelheym. Noviomagus, g. gi, f.
Ingolſtadt. Ingolſtadium, g. dii, f.
Inſpzeuk. Oenopontium, g. tii, n.
Joodſchlandt. Judæa, g. dææ, f.
Jozck. Eboracum, g. ci, n.
Iſelmonde. Iſelmunda, g. dæ, f.
Iſelſtyn. Iſeloſtenium, g. nii, n.
Ipzen. Hypra, g. præ; Iperæ, g. rarum, f. *pl. n.*
Irlandt. Hybernia, g. niæ, f.
Iſlandt. Iſlandia, g. diæ, f.
Italien. Italia, g. liæ: *olim* Auſonia, g. niæ, f.

K.

Epſers-weird. Colonia Trajana, (driæ, f.
Kempen. Campinia, g. niæ: Toxandria, g.
Kennemerlandt. Kennemaria, g. riæ, f.
Kernten. Carinthia, g. thiæ; Carniola, g. læ,
Koningbsbergen. Regiomontium, ii, n.

L.

Lack bp Coſtens. Acronius lacus.
Laack bp Geneve. Lemanus lacus.

Lach

Laeck by Zurigh. Lacus Tigurinus.
* Laar. Ligeris, g. ris, m.
Lancaster. Mediolanium, g. nii, n.
Landrechjes. Landrechium, g. chii, n.
Languedok. Gallia Narbonenſis *vel* Braccata.
Langres. Longonica, g. cæ, f.
Lanon. Lanoia, g. iæ, f.
Laon. Laudunum, g. ni, n.
Lanſnitz. Luſatia, g. tiæ, f.
Leeuwaarden. Leovarda, g. dæ, f.
Lembeke. Lembeca, g. cæ, f.
Lens. Lendium, g. dii. Nimiacum, g. ci.
Leuſe. Luſa, g. læ, f.
Leyden. Lugdunum Batavorum. Leida, æ, f.
Liere. Lira, g. iæ, f.
Liesveldt. Liſveldia, g. diæ, f.
Lyflandt. Livonia, g. niæ, f.
Liſers. Liſerſium, g. ſii, n.
Lillo. Lilloa arx.
Limburgh. Limburgum, g. gi, n.
Limoſis. Limovicum, g. ci, n.
Lincolne. Lincolnia, g. niæ, f.
Lingen. Linga, g. æ, f.
Lints. Aredata, g. dataæ, f.
Lions. Lugdunum, g. ni, n.
* Lippe. Lupia, g. piæ, m.
Leipſigh. Lipſia, g. æ, f.
Lipſtadt. Lippia, g. æ, f.
Lisbonen. Uliſſipo, g. ponis, f.
Littauwe. Lithuania, g. niæ, f.
* Loire. Ligeris, g. ris, m.
Lombardien. Lonobardia, g. diæ, f.
Londen. Londinum, g. ni, n.
Loo. Loa, g. Loæ, f.
Lion/*vel* loen. Commitatus Loſſenſis *ſive* Loenſis.
Liborno. Liburnus, portus Tuſcorum.
Lorepnen. Lotharingia, g. giæ, f.
Loſane. Lauſanua, g. næ, f.
Loven. Lovanium, g. nii, n.
Lubeck. Lubeca, g. cæ, f.
Lucerne. Lucerna, g. næ, f.
Luneburgh. Luneburgum, g. i, n.
Lutſenburgh/ Luxenburgh. Auguſta Viromanduorum.
Luyck. Leodium, g. dii, Leodicum, g. ci, n.
Luyckerlandt. Eburones, g. num, m. *pl. num*

Mabeuge. Malbodium, g. dii, n.
Madrid. Madritum, g. ti, n.
Maagden-burgh. Magdeburgum, g. gi, n. Parthenopolis, g. is, f.
* Maaſe. Moſa g. ſæ, m.
Maſeyk. Meſacum, g. ci, n.
Maaſtricht. Trajectum ad moſam.
Maſorca en Minorca. Inſulæ Baleares.
Malta. Melite, g. Melites, f.
Man-eplandt. Mona, æ, Angliæ Inſula.
Mans. Cenomanum, g. ni, n.
Mans-velt. Manſicldia, g. diæ, f.

Mantue. Mantua, g: tuæ, f.
Marborgh, Marpurgum, g: gi, n.
Marienburgh. Mariæ-burgum, g: gi, n.
Marne. Marrona, *Fl. Gall.* m.
Marck Marchia, g: chiæ, f.
Marſeille. Maſſilia, g: liæ, f.
Maſieres. Maſeriacum, g: ci, n.
Meaux Meldæ, g: darum, *pl. num.*
Mecha Mecha, g: chæ, f.
Mechelen Mechlinia, g: niæ, f.
Medenblick. Medenblicum, g: ci, n.
Meenen. Menina, g: næ; *vel* Meninæ, g: narum, f. *pl. num.*
Meeren. Moravia, g: æ, f.
Mege. Megea g: æ; Megalopolis, g: lis, f.
Melun. Melodunum, g: ni, n.
Mentz. Moguntia, g: tiæ, f.
Meſſine. Meſſena, g: næ, f.
Metz. Auguſta Medionatricum, Metæ, g: tarum, f. *pl. num.*
Middelborgh. Metelliburgum, g: gi, n.
Minden. Minda, g: æ, f.
* Munn. Mœnus, g: ni, m.
Myſſen. Miſnia, g: niæ, f.
Milanen. Mediolanum, g: ni, n.
Modena. Mutina, g: næ, f.
Moers. Meurſa, g: æ, f.
Moeſel. Moſella, g: læ, f.
Mommedi. Mommedium, g: dii, n.
Montfort. Monfortium, g: tii, n.
Mompelliers. Mons Peſſulanus.
Monſtreul. Mons regius.
Mooren-landt. Æthiopia, g: piæ, f.
Moſcobien. Moſcovia, g: viæ, f.
Mullem. Mulhemium g: ii, n.
Munchen. Monachium, g: chii, m.
Munſter. Monaſterium, g: rii, n,
Muyden. Muda, g. dæ, f.

N.

Nameur. Namurcum, g: ci, n.
Namen. Namurcum, g: ci, n.
Naarden. Nardenum, g: ni, n.
Nancy. Nanceium, g: cei, n.
Nantes. Nannetes, g: tis, g: Condivincum, i, n.
Napels. Neapolis g: lis, f.
Narbonne. Narbo, g: bonis, m.
Navarre. Navarra, g: ræ, f.
* Necker. Neccarus, g: ri, m.
Nederlandt. Belgium, g: gii, n. Belgica, g: cæ, f.
Nederlander. Belga, gæ, m.
Nieupoort. Neoportum, g. ti, n.
Nimmegen. Neomagum, g. gi, n.
Nivelle. Nivella, g. læ, f.
Nordlingen. Aræ Flaviæ.
Norenbergh. Norimberga, g. gæ, f.
Normandyen. Normandia, g. diæ, f.
Norwegen. Norvegia, g. giæ, f.
Noyen. Noviodunum, g. i, n.
Nuys. Noveſium, g: ſii, n.

O. Oden

O.

Oden-Hop. Roda S. Odæ.
* Oder. Odera, g. ræ, m.
Oirs. Oirla, g: æ, f.
Oorſchot. Oriſchotum, g: ti, n.
Oſtbourgh. Oſtburgum, g: gi, n.
Oſtenryck. Auſtria, g: ſtriæ, f.
Oſtergouw. Oſtergoa, g. goæ, f.
Oſterwyck. Auſtrovicus, g: ci, m.
Oſtvrieſtandt. Friſia Orientalis.
Oppenheym. Bancona, g: næ, f.
Orangie. Auriacum, g: ci, n.
Orliens. Aurelia, g: liæ, f.
Os. Oſſa, g: æ, f.
Oſſenbrugh. Oſſenbrugga, g: æ, f.
Otmariſen. Otmariſia, g: æ, f.
Oudenaarde. Aldenardum, g: di, n.
Oudewater. Aquæ veteres.
Overyſſel. Tranſiſulania, g: niæ, f.
Oxfort. Oxonia, g: niæ, f.

P.

Paderborne. Paderborna, g: næ, f.
Padua. Patavium, g: vii, n.
Palerme. Panormus, g. mi, f.
Paltz. Palatinatus, g: tûs, m.
Pampelona. Pampelona, g; næ, f.
Parys. Pariſii, g: ſiorum, m. *pl. n.* Lutetia, æ, f.
Parma. Parma, g: mæ, f.
Paſſauw. Patavia, g: viæ, f.
Pavie. Ticinum, g: ni, n.
Perone. Perona, g: næ, f.
Peru. Peruvia, g: viæ, f.
Perwes. Perviciacum, g: ci, n.
Philippeville. Philippopolis, g. lis, f.
Picardyen. Picardia, g: diæ, f.
Piedmont. Pedemontium, g: tii; n.
Placentie. Placentia, g: tiæ, f.
* Po. Padus, g: di, m.
Poelie. Apulia, g: liæ, f.
Poictiers. Pectavium, g: vii, m.
Polen. Polonia, g: niæ, f.
Pommeren. Pommerania, g: niæ, f.
Pontamouſſon. Muſſipontium, g: tii, n.
Pontoiſe. Pontiſara, g: ræ, f.
Poperingen. Poperinga, g. gæ, f. (cus.
Portugal. Luſitania, g. niæ, f. Porticus Gallie.
Prage. Praga, g: gæ, f.
Presburgh. Poſonium, g. nii, n.
Preslau. Uratinavia, g: viæ, f.
Provencen. Provincia, g. ciæ, f.
Pruiſſen. Boruſſia, g: ſiæ, f.
Purmerende. Purmeria, g: riæ, f.

Q.

Quesnoy. Quercetum, g: ti, n.

R.

Rabe. Javarinum, g: ni, n.
Ravenne. Ravenna, g: næ, f.
Ravesteyn. Raveſtenium, g: nii, n.
Rees, Reeſa, g: æ, f.
Regensburgh. Ratisbona, g: næ. f.

Redel. Revalia, g. æ, f.
Rentp. Rentiacum, g. ci, n.
Rhenen. Grimes, g: mis, f.
Rhyms. Rhemi, g. morum, m. *pl. num.*
Rpelandt. Ambivatiti, g: torum, m. *pl. num.*
Riga. Riga Livoniæ.
* Rijn. Rhenus, g: ni, m.
Ryſſel. Inſulæ, g. larum, f. Lila, g. læ, f.
Rochelle. Rupellæ, p. arum, f.
Rouaan. Rotomagum, g: gi, n.
Rouſſelaar. Roſſelaria, g: riæ, f.
Romerſwael. Romerovala, g: læ, f.
* Rone. Rhodanus, g. ni, n.
Ronſe. Reneſa, g. ſæ. f.
Roomen. Roma, g: mæ, f.
Roosendaal. Roſævallis, g: lis, f.
Roſſelle. Ruppellæ, g: larum, f.
Roſtock. Rhodopolis, g: lis, f. Roſtochium, g: ii, n.
Rotterdam. Rotterdamum, g: mi, n.
Rumſt. Rumeſta, g: ſtæ, f.
Rupelmonde. Ruplæmunda, g: dæ, f.
Ruremonde. Ruremunda, g: dæ, f.
Ruyſſen. Ruſſia, g: ſiæ, Rutgenia, g: niæ.

S.

Sachſen. Saxonia, g: niæ, f.
Sachſenaar. Saxo, onis, f.
* Saale. Sala, g. læ, m.
Salamanca. Salmantica, g: cæ, f.
Salsburgh. Juvavia, g: viæ, f.
Santen. Veterea Caſtra. Colonia Trajana, *vulgò* Sancti, orum.
Saragoſſe. Cæſar auguſta, g: ſtæ.
Savoyen. Sabaudia, g: diæ, f.
* Schelde. Scaldis, g: dis, m.
Schiedam. Schiedamum, g: mi, n.
Schoonhoven. Shonhovia, g. viæ, f.
Schotlandt. Scotia, g. tiæ, f.
Sedan. Sedanum, g. i. n.
Seelandt. Selandia, g: diæ.
Senlis. Silvanectum, g: ctis, n.
Sevenbergen. Tranſilvania, g. niæ, f.
Sichem. Sichemæ, g. marum, f. *pl. num.*
Sicilien. Sicilia, liæ, f.
Sileſien. Sileſia, g, ſiæ, f.
Sirickzee. Zirizæa, g: zææ, f.
Sype. Zipa, g. pæ, f.
Simay. Simacum, g: ci, n.
Sint Amant. Fanum Amandi.
S. Gillis. Heraclea, g. leæ, f.
S. Geleyn. Fanum Giſleni.
S. Hubert. Fanum Huberti.
S. Omer. Fanum Andomari.
S. Quintin. Fanum Quintini.
S. Trupen. Fanum Trudonis.
Slavonien. Illyricum, g: ci, n.
Sluys. Sluſa, g: ſæ, f.
Soeſt. Suſatum, g: i, n.
Somersdyck. Somerodiqua, g: quæ, f.
Sneeck. Sneca, g: æ, f.

Sopſſon.

Sweden. Suecia, g: ciæ, f.
Swerin. Swerinum, g: i, n.
Swirserlandt. Helvetia, g: tiæ, f.
Swolle. Suolli, g: lorum, m. *pl. num.*

T.

Tartarien. Scythia, g: tiæ, Tartaria, g: riæ, f.
Teroanne. Taravanna, g: næ, f.
* Tesin. Ticinus, g: ni, m,
Tessel. Tessellia, g: liæ, f.
Tessenderlo. Taxandria, g: driæ, f.
Theondille. Theonis villa.
Thorn. Thorunium, g: ii, n.
* Tiber. Tyberis, g: ris, m.
Tiel. Tila, g: læ, f.
Tiele. Tiletum, g: ti, n.
Tienen. Thenæ, g: narum, f. *pl. num.*
Tirol. Comitatus Tirolensis.
Toers. Turonum, g: ni, n.
Tongeren. Tungri, g: grorum, m. *pl. num.*
Tongerlo. Advaticum, g: ci, n.
Tornesis. Tornacense territorium.
Trente. Tridentum, g: ti, n.
Trier. Treviri, g: rorum, m. *pl. num.*
Troyen. *in Græcia*, Troja, g: jæ, f.
Troyen. *in Gall.* Trecæ, g: carum, f. *pl. num.*
Tubingen. Tubinga, g: gæ, f.
Tul. Tullum, g: li, n.
Tunes. Tunetum, g: ti, n.
Turckyen. Turcia, g: ciæ, f.
Turin. Taurinum, g: ni, n.
Turnhout. Turnholtum, g: ti, n.

V.

Valckenburgh. Falcoburgum, g: gi, n.
Valence. Valentia, g: tiæ, f.
Valenchien. Valencenæ, g: narum, f. *pl. num.*
Veluwe. Velavia, g: viæ, f.
Venegien. Venetiæ, g: tiarum, f. *pl. num.*
Venlo. Venlona, g: næ, f.
Verden. Verdena, g: næ, f.
Verdun. Verdunum, g: ni, n.
Vere. Veria, g: riæ, f. (*pl. n.*
Vermandois. Veromandui, g: duorum, m.
Verone. Verona, g: næ, f.
Verwin. Verüinum, g: ni, n.
Veurne. Furna, g: næ, f.

Vianen. Viana, g. næ, f.
Vilvoorden. Vilbordia, g. diæ, f.
Vlaanderen. Flandria, g. driæ, f.
Vlaardingen. Vlardinga, g. gæ, f.
Vliedorp. Flevum, g. vi, n.
Vlissingen. Flissinga, g. gæ, f.
Vlm. Ulma, g. mæ, f.
Vnnen. Unna, g: æ, f.
Vollenhoven. Vollenhovia, g. æ, f.
Vorn. Vorna, g. næ, f.
Vpsal. Uptalia, g. æ, f.
Vranckenlandt. Franconia, g. niæ.
Vranckryck. Gallia, g. liæ, f.
Vriesiandt. Frisia, g. siæ, f.
Vurne. Vurna *vel* Furna, g. næ, f. (ferius.
Vtrecht. Ultrajectum, g. cti, n. Trajectum in-

W.

Wale. Vahalis, g. lis, m.
Waalem. Walhemum, g. mi, n.
Waalschlandt. s. Walslandt. Wallonia.
Waalwyck. Wallovicus.
Waasland. Wasia, g. siæ, f.
Waasten. Wastenum, g. ni, n.
Wageninge. Vada, g. dæ, f.
Walachye. Dacia, g. ciæ, f.
Walcheren. Walachria, g. riæ, f.
Wallis. Wallia, g. liæ, f.
Walschland. Wallonia, g. niæ, f.
Walsch-Brabant. Gallo-Brabantia.
Walsch-Vlaanderen. Gallo Flandria.
Walsch-Waaberen. Gallo-Wavia.
Warschouw. Warschovia.
Weenen. Vienna Austriæ, fœm.
Weert. Wertha, g. thæ, f.
Wezden. Werdena, g. æ, f.
Weesel. Vesalia, g. liæ, f.
* Wesen. Visurgis, g. gis, m.
Weset. Toxandria g. driæ, f.
Wespe. Wespa, Vespa, g. pæ, f.
Westfalen. Westphalia, g. liæ, f.
West-vriesland. Frisia Occidentalis.
Willemstadt. Guilielmopolis, is, f.
Wyssenburgh. Alba Julia.
Windenlandt. Wandalia, g. liæ, f.
Winochsberge. Bergæ S. Winoci.
Wirtenbergh. Wirtenberga, g. gæ, f.
Wirtsboegh. Herbipolis, g. lis, f.
Wismaar. Vismaria, iæ, f.
Wittenbergh. Witteberga, g. gæ, f.
Woerden. Wordenum, g. ni, n.
Worcom. Worcomium, g. mii, n.
Worcoms. Wormatia, g. tiæ, f.

Y.

* Yssel. Isala, g. læ, f.

Z.

Zeelst. Zelstadium, g. ii, n.
Zerbst. Servesta, g. æ; f.
Zurigh. Tigurum, g. ri, n.
Zutphen. Zutphania, g. æ.
Zyrixzee. Zirizea, g. æ, f.

FINIS.

免